VALTIOPÄIVÄT

1951

PÖYTÄKIRJAT

I

ISTUNNOT 1—48

VALTIOPÄIVIEN ALUSTA JOULUKUUN 10 PÄIVÄÄN

HELSINKI 1953
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

Pöytäkirjat

vuoden 1951 varsinaisilla valtiopäivillä.

Heinäkuun 2 ja 3 päivänä 1951 valittu Suomen Eduskunta kokoontui keskiviikkona heinäkuun 25 päivänä vuoden 1951 varsinaisille valtiopäiville maan pääkaupunkiin Helsinkiin. Edellisenä päivänä esittivät eduskunnan jäsenet valtakirjansa tarkastettaviksi Oikeuskansleri C. G. Möllerille, jolle valtiopäiväjärjestyksen 23 §:ssä säädetty tehtävä oli uskottu.

Pöytäkirja, joka tehtiin heinäkuun 2 ja 3 päivänä 1951 toimitetuissa edustajanvaaleissa Suomen Eduskuntaan valittujen, saman vuoden varsinaisia valtiopäiviä varten kokoontuneiden kansanedustajain valtakirjain tarkastamistilaisuudessa Helsingissä, eduskuntatalossa, heinäkuun 24 päivänä 1951.

Sitten kun Oikeuskansleri C. G. Möller, jonka Tasavallan Presidentti oli määrännyt tarkastamaan valtiopäiville heinäkuun 25 päivänä 1951 kokoontuvien kansanedustajain valtakirjat, oli yllämainittuna heinäkuun 24 päivänä saapunut eduskuntataloon ja allekirjoittanut Eduskunnan notaari kutsusta ryhtynyt pitämään pöytäkirjaa, merkittiin, että Oikeuskansleri Möller oli pääkaupungin aamulehdissä julkaistulla sekä eduskuntatalon pääovelle ja ilmoitustauluille julkipannulla ilmoituksella kutsunut kaikki edustajat saapumaan heinäkuun 24 päivänä 1951 eduskuntatalossa olevaan suuren valiokunnan huoneeseen, Uudenmaan, Turun, Hämeen ja Kymen läänien sekä Ahvenanmaan maakunnan vaalipiireistä valitut kello kaksitoista ja muut edustajat kello kolmetoista, esittääkseen valtakirjansa tarkastettaviksi.

Tämän jälkeen jättivät tähän pöytäkirjaan liitetyssä luettelossa mainitut edustajat, kukin henkilökohtaisesti, edustajanvaltakirjansa Oikeuskansleri Möllerille tarkastettaviksi.

Jätetyt valtakirjat, yhteensä 194, hyväksyttiin; ja oli niistä edustajista, jotka näin olivat näyttäneet olevansa oikein valtuutetut, säädetty luettelo kirjelmän ohella Eduskunnalle lähetettävä, jota paitsi valtakirjat oli Eduskunnan sihteerin kautta edustajille toimitettava.

Vakuudeksi:

Aku Kostia.

Luettelo

niistä edustajista vuoden 1951 varsinaisilla valtiopäivillä, jotka valtiopäiväjärjestyksen 23 §:n 1 momentin mukaisesti toimitetussa valtakirjain tarkastuksessa ovat näyttäneet olevansa oikein valtuutetut.

Aaltonen, Aimo Anselm, kirvesmies.
Ahmavaara, Arvi, laamanni.
Ahonen, Arvo, piirisihteeri.
Aitio, Paavo Johannes, konttoristi.
Aittoniemi, S. S., fil. maisteri, maanviljelijä.
Alanko, Kustaa Adolf, toimitsija.
Antikainen, Eero, SAK:n toinen puheenjohtaja.
Antila, Toivo Mikael, maanviljelijä.

Borg-Sundman, Margit, fil. maisteri.
Brander-Wallin, Laura, ompelija.

Erkkilä, Eeli Johannes, pienviljelijä.
Eskola, Kustaa Oskari, pienviljelijä.
Eskola, Valfrid, kunnallisneuvos.

Fagerholm, Karl-August, johtaja.
Friman, Toivo Axel, pienviljelijä, kansanedustaja.

Haapanen, Kaino M., toimitsija.
Haapaniemi, Erland, päätoimittaja, kansanedustaja.
Haapasalo, Kalervo Felix, päätoimittaja.
Hakala, Jaakko, pastori.
Hakkila, Väinö Pietari, pormestari.
Hallberg, Raino S. Kalervo, pankinjohtaja.
Hamara, Irma, kansanedustaja, agronomi.
Hautala, Yrjö, maanviljelijä.
Heikkilä, Matti, maanviljelijä, kunnallisneuvos.
Heikura, Eino Emil, maanviljelijä.
Heinonen, Vappu, lastenhoidontarkastaja.
Heitto, Juho, talousneuvos.
Heljas, Lennart Albert, opetusministeri, rovasti.
Helle, Veikko Kullervo, puuseppä.
Henriksson, Gunnar Wilhelm, redaktör.
Hetemäki, Päiviö, varatuomari, kansanedustaja.
Hiekkala, Lassi, sanomalehdentoimittaja.
Hietanen, Esa, päätoimittaja.
Hiilelä, Amanda Katariina, taloudenhoitaja.
Hiltunen, Onni Alfred, ministeri.
Honkala, Niilo, filosofianmaisteri.
Huttunen, Martti Johannes, huoltotoimenjohtaja, pastori.
Huunonen, Emil, ministeri.
Hykkäälä, Heikki Kalervo, verotussihteeri.
Häikiö, Ester Emilia, emäntä.
Häppölä, Leo Kustaa, maanviljelijä.

Ikonen, Arvi, maatalousneuvoja.
Innala, Aune Inkeri, varatuomari.

Jern, Levi, kommunalråd.
Jokinen, Kalle, kunnanvaltuuston puheenjohtaja.
Joukanen, Kalle G., kansanedustaja, kunnallisneuvos, maanviljelijä.
Junnila, Tuure, filosofiantohtori.
Juntunen, Elli, kirjanpitäjä.
Jussila, Mauno, pienviljelijä, maatalousteknikko.
Järnefelt, Tapani Kaarle Aarre Konstantin, konttoripäällikkö.
Järvinen, Mikko, sekatyömies.

Kaarna, Lauri, maatalousteknikko.
Kaasalainen, Nestori Johannes, pienviljelijä.
Kaasalainen, Väinö, maisteri.
Kaitila, Esa Heikki, professori.
Kalavainen, Meeri Sirkka, opintosihteeri.
Kalliokoski, Viljami, maanviljelysneuvos.
Kannisto, Heikki Albert, kunnallispormestari.
Karjalainen, Eetu, varastonhoitaja.
Karvikko, Irma, filosofianmaisteri.
Karvonen, Juho, metsätyömies.
Kauppi, Aaro, lakitieteen tohtori.
Kekkonen, Urho Kaleva, pääministeri, lakit. toht.
Kilpeläinen, Yrjö Kaarlo, toimittaja.
Kilpi, Eino, sanomalehdentoimittaja.
Kilpi, Sylvi-Kyllikki, fil. maisteri.
Kinnunen, Antti Aukusti, maanviljelijä.
Kinnunen, Toivo H., maanviljelijä, kansanedustaja.
Koivisto, Erkki, kirkkoherra.
Koivunen, Paavo Matias, piirisihteeri.
Kokkola, Veikko Johan, kaupunginkamreeri.
Korsbäck, Verner Valentin, agronomie- och forstkandidat, agronom.
Koskinen, Artturi, pienviljelijä
Kosola, Niilo, agronomi, maanviljelijä.
Kuittinen, Juho, talonomistaja.
Kujala, Toivo Edvard, sähkötyömies.
Kullberg, Henrik, jordbrukare.
Kulovaara, Urho, kansakoulunopettaja.
Kuusinen, Hertta Elina, toimittaja.

Kyttä, Harras, varatuomari.
Kähönen, Urho, agronomi.
Käkelä, Valde Edvard, liikkeenhoitaja.
Kölli, Martti O., maanviljelijä, varatuomari.

Lahtela, Matti Oskari, kunnallisneuvos, maanviljelijä.
Lampinen, Juho Eemil, maanviljelijä, kunnallisneuvos.
Lappi-Seppälä, Jussi, raatimies.
Larson, Arthur, bonde.
Leivo-Larsson, Tyyne-Lilja, sosiaalimuseonhoitaja.
Leivonen, Vilho, maanviljelijä.
Lepistö, L. Matti, pienviljelijä, ministeri.
Leskinen, Paavo, maalari.
Leskinen, Väinö, puoluesihteeri.
Lindqvist, Juho Hemming, piirisihteeri.
Lukkarinen, Impi, toimittaja.
Luostarinen, Aino, emäntä, kansanedustaja.
Luukka, Eemil, maanviljelijä, kunnallisneuvos.

Malkamäki, Aino, kansakoulunopettaja.
Manninen, Hugo, myymälänhoitaja.
Meinander, Nils, fil. doktor.
Meriläinen, Matti, maanviljelijä, kansanedustaja.
Miettunen, Helge Leonard, filosofiantohtori.
Miettunen, Martti Juhani, maatalousministeri, pienviljelijä.
Miikki, Matti, maanviljelijä, kansanedustaja.
Muikku, Otto, metsätyömies.
Murto, Yrjö Aleksanteri, pääsihteeri, kansanedustaja.
Murtomaa, Lauri, kansanedustaja, pienviljelysneuvoja.
Mustonen, Johannes, metsätyömies, kansanedustaja.
Myllymäki, Lauri, sähköasentaja.

Nederström-Lunden, Judit Amanda, kirjanpitäjä.
Nevalainen, Anna, filosofianmaisteri.
Niemi, Pentti, pastori.
Niiranen, Toivo, pienviljelijä, järjestösihteeri.
Nikkola, Iisakki, maanviljelijä.
Niskala, Markus, maanviljelijä.
Niukkanen, Juho, maanviljelijä.
Nordfors, Kurt, redaktör.
Nordström, Torsten Edvin, diplomingenjör.
Nuorsaari, Hugo, rehtori, kansanedustaja.
Nurminen, Elli Helena, toimitsija.
Nurminen, Nestori Matias, kirvesmies, kansanedustaja.
Nykänen, Juho, taloudenhoitaja.

Paasio, Rafael, päätoimittaja, ministeri.
Pakkanen, Atte, agronomi.
Palovesi, Eino, maanviljelijä, kansanedustaja.
Pasanen, Aukusti, varatuomari.
Pekkala, Mauno, pääjohtaja.
Peltonen, Onni Evert, veturinkuljettaja.
Pesonen, Edvard, kansanedustaja, toiminnanjohtaja.
Pessi, Ville, pääsihteeri.
Pohjala, Kyllikki, sairaanhoitaja.
Prunila, Antto, työmies.
Puumalainen, Ville, muurari.

Rankila, Väinö, maanviljelijä, kansanedustaja.
Rantala, Viljo, pienviljelijä.
Rantamaa, Antti J., pastori, kansanedustaja.
Rapio, Pertti A., tilallisen poika.
Raunio, Eino, toimistonhoitaja.
Rauste, Eino Johannes, piiri-insinööri.
Renfors, Kaarle, puuseppä.
Riihimäki, Arvo Vihtori, pienviljelijä.
Rosenberg, Gösta Mauritz, toimittaja.
Ryhtä, Niilo, konsulentti.
Rytinki, Eino Jaakko, pienviljelijä.
Rytkönen, Juho Fredrik, pienviljelijä.
Ryömä, Mauri, sanomalehdentoimittaja, lääk. lis.
Rönkkö, Tahvo Heikki, pienviljelijä.

Saalasti, Kerttu, agronomi.
Saari, Eero Teodor, maanviljelijä.
Saariaho, Urho, osastopäällikkö.
Salmela-Järvinen, Martta, liittosihteeri.
Salminen, Arvo, hallitusneuvos, pastori, varatuomari.
Sarjala, Wiljam, maatalousteknikko, kansanedustaja.
Saura, Kalervo, maanviljelijä.
Seppi, Usko, pienviljelijä.
Seppälä, Felix, lehtori.
Simonen, Aarre E., varatuomari.
Simonen, Vieno, emäntä.
Soininen, Heikki, maanviljelijä.
Solla, Lauri Johannes, maanviljelijä.
Stenberg, Elli, vaatetustyöläinen.
Sundman, Bruno Johannes, förbundssekreterare.

Suominen, Unto, kauppalanjohtaja.
Sävelä, Arvo, pienviljelijä.

Tainio, Eino Alfred, kirvesmies, kansanedustaja.
Takki, Uuno, OTK:n hallinnollinen johtaja.
Tanner, Väinö, toimitusjohtaja.
Tarkkanen, Eemil Mikael, kunnallisneuvos.
Tauriainen, Hannes, pienviljelijä, kansanedustaja.
Teir, Grels, vicehäradshövding.
Tenhiälä, Juho Jalmari, pastori.
Tervo, Penna, päätoimittaja.
Tiekso-Isaksson, Anna-Liisa, talollisen tytär, lakit. ylioppilas.
Tiitu, Kustaa Emil, maanviljelijä, kansanedustaja.
Tikkaoja, Väinö Iisakki, aluetarkastaja.
Toivonen, Otto, luennoitsija.
Torvi, Irma Mirjam, opintosihteeri.
Turkka, Arvi, toimittaja.
Turunen, Varma Kosto, apulaisosastopäällikkö.
Tuurna, Arno, kaupunginjohtaja, varatuomari, majuri e. v. p.
Vennamo, Veikko, ylijohtaja.
Wickman, Albin, predikant.
Viherheimo, Toivo Antero, filosofian maisteri.
Vilhula, T. N., maanviljelysneuvos, kansanedustaja.
Virkki, Helena, talousneuvos, emäntä, kansanedustaja.
Virolainen, Johannes, maatalous- ja metsätieteiden tohtori.
Wirtanen, Atos Kasimir, päätoimittaja.
Wirtanen, Johannes, pastori, kansanedustaja.
Virtanen, Viljo Artturi, kaupallinen johtaja
Väisänen, Jalmari, maanviljelijä.
Väyrynen, Vilho Ferdinand, kansanedustaja, varatuomari.
Väänänen, Hilja Maria, emäntä.

Öhman, Carl Arne, notariatchef, jur. kand.
Östenson, Ebba, fil. magister.
Österholm, John, skolråd.

Eduskunnan jäsenet

vaalipiirittäin lueteltuina

vuoden 1951 varsinaisilla valtiopäivillä.

Uudenmaan läänin vaalipiiri.

Borg-Sundman, Margit, filosofianmaisteri, Helsingin kaupungista. S. 1902.

von Born, Ernst, friherre, vicehäradshövding, Pernå kommun. F. 1885.

Fagerholm, Karl-August, johtaja, Helsingin kaupungista. S. 1901. (Puhemies).

Helle, Veikko Kullervo, puuseppä, Vihdin kunnasta. S. 1911.

Henriksson, Gunnar Wilhelm, redaktör, Esbo kommun. F. 1905.

Hiekkala, Lassi, sanomalehdentoimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1888.

Huunonen, Emil, ministeri, Helsingin kaupungista. S. 1901.

Innala, Aune Inkeri, varatuomari, Helsingin kaupungista. S. 1906.

Järnefelt, Tapani Kaarle Aarne Konstantin, konttoripäällikkö, Helsingin kaupungista. S. 1890.

Kaitila, Esa Heikki, professori, Helsingin kaupungista. S. 1909.

Kilpi, Sylvi-Kyllikki, filosofianmaisteri, Helsingin kaupungista. S. 1899.

Kullberg, Henrik, jordbrukare, Strömfors kommun. F. 1891.

Kuusinen, Hertta Elina, toimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1904.

Lampinen, Juho Eemil, maanviljelijä, kunnallisneuvos, Porvoon maalaiskunnasta. S. 1882.

Lappi-Seppälä, Jussi, raatimies, Helsingin kaupungista. S. 1911.

Leivo-Larsson, Tyyne Lilja, sosialimuseonhoitaja, Helsingin kaupungista. S. 1902.

Leskinen, Väinö, puoluesihteeri, Helsingin kaupungista. S. 1917.

Meinander, Nils, filosofiedoktor, Helsingfors. F. 1910.

Niukkanen, Juho, maanviljelijä, Tuusulan kunnasta. S. 1888.

Nordfors, Kurt, redaktör, Helsingfors. F. 1898.

Pessi, Ville, pääsihteeri, Helsingin kaupungista. S. 1902.

Rosenberg, Gösta Mauritz, redaktör, Helsingfors. F. 1911.

Ryömä, Mauri, sanomalehdentoimittaja, lääketieteenlisensiaatti, Helsingin kaupungista. S. 1911.

Salmela-Järvinen, Martta, liittosihteeri, Helsingin kaupungista. S. 1892.

Salminen, Arvo, hallitusneuvos, pastori, varatuomari, Helsingin kaupungista. S. 1896.

Sundman, Bruno Johannes, förbundssekreterare, Helsingfors. F. 1920.

Suominen, Unto, kauppalanjohtaja, Keravan kauppalasta. S. 1911.

Tanner, Väinö, toimitusjohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1881.

Tuurna, Arno, kaupunginjohtaja, varatuomari, majuri e. v. p., Helsingin kaupungista. S. 1894.

Wirtanen, Atos Kasimir, chefredaktör. Helsingfors. F. 1906.

Öhman, Carl Arne, notariatchef, juriskandidat, Helsingfors. F. 1884.

Östenson, Ebba, filosofiemagister, Helsingfors. F. 1894.
Österholm, John, skolråd, Helsingfors. F. 1882.

Turun läänin eteläinen vaalipiiri.

Aaltonen, Aimo Anselm, kirvesmies, Helsingin kaupungista. S. 1906.
Aitio, Paavo Johannes, konttoristi, Turun kaupungista. S. 1918.
Heinonen, Vappu, lastenhoidontarkastaja, Turun kaupungista. S. 1905.
Hollsten, Ture, bonde, Dragsfjärds kommun. F. 1896.
Honkala, Niilo, filosofianmaisteri, Turun kaupungista. S. 1906.
Jokinen, Kalle, kunnanvaltuuston puheenjohtaja, Perniön kunnasta. S. 1900.
Jussila, Mauno, pienviljelijä, maatalousteknikko, Maarian kunnasta. S. 1908.
Karvikko, Irma, filosofianmaisteri, Turun kaupungista. S. 1909.
Kulovaara, Urho, kansakoulunopettaja, Turun kaupungista. S. 1889.
Kyttä, Harras, varatuomari, Turun kaupungista. S. 1912.
Kähönen, Urho, agronomi, Karjalohjan kunnasta. S. 1910.
Nederström-Lunden, Judit Amanda, kirjanpitäjä, Turun kaupungista. S. 1898.
Nevalainen, Anna, filosofianmaisteri, Helsingin kaupungista. S. 1894.
Paasio, Rafael, päätoimittaja, ministeri, Turun kaupungista. S. 1903.
Saura, Kalervo, maanviljelijä, Pöytyän kunnasta. S. 1896.
Sukselainen, V. J., filosofiantohtori, Helsingin kaupungista. S. 1906.
Törngren, Ralf, minister, Helsingfors. F. 1899.

Turun läänin pohjoinen vaalipiiri.

Brander-Wallin, Laura, ompelija, Porin kaupungista. S. 1909.
Heikura, Eino Emil, maanviljelijä, Karvian kunnasta. S. 1893.
Joukanen, Kalle G., kansanedustaja, kunnallisneuvos, maanviljelijä, Kankaanpään kunnasta. S. 1892.
Junnila, Tuure, filosofiantohtori, Helsingin kaupungista. S. 1910.
Kaasalainen, Nestor Johannes, pienviljelijä, Tyrvään kunnasta. S. 1915.
Murtomaa, Lauri, kansanedustaja, pienviljelysneuvoja, Kokemäen kunnasta. S. 1899.
Niemi, Pentti, pastori, Loimaan kauppalasta. S. 1902.
Nuorsaari, Hugo, rehtori, kansanedustaja, Porin kaupungista. S. 1908.
Pohjala, Kyllikki, sairaanhoitaja, Nakkilan kunnasta. S. 1894.
Prunnila, Antto, työmies, Porin kaupungista. S. 1897.
Rantala, Viljo, pienviljelijä, Punkalaitumen kunnasta. S. 1892.
Rapio, Pertti A., tilallisen poika, Hämeenkyrön kunnasta. S. 1902.
Riihimäki, Arvo Vihtori, pienviljelijä, Lavian kunnasta. S. 1891.
Sävelä, Arvo, pienviljelijä, Kankaanpään kunnasta. S. 1908.
Torvi, Irma Mirjam, opintosihteeri, Porin kaupungista. S. 1913.

Ahvenanmaan maakunnan vaalipiiri.

Larson, Arthur, bonde, Hammarlands kommun. F. 1897.

Hämeen läänin eteläinen vaalipiiri.

Antikainen, Eero, SAK:n toinen puheenjohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1906.
Haapanen, Kaino M., toimitsija, Humppilan kunnasta. S. 1911.
Häppölä, Leo Kustaa, maamviljelijä, Tuuloksen kunnasta. S. 1911.
Kilpi, Eino, sanomalehdentoimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1889.
Kölli, Martti O., maanviljelijä, varatuomari, Koijärven kunnasta. S. 1910.
Lehtonen, Oskari, lakitieteenlisensiaatti, Lahden kaupungista. S. 1889.
Lindqvist, Juho Hemming, piirisihteeri, Lahden kaupungista. S. 1895.
Luukka, Eemil, maamviljelijä, kunnallisneuvos, Sääksmäen kunnasta. S. 1892.
Malkamäki, Aino, kansakoulunopettaja, Janakkalan kunnasta. S. 1895.

Raunio, Eino, toimistonhoitaja, Forssan kauppalasta. S. 1909.
Seppälä, Felix, lehtori, Hämeenlinnan kaupungista. S. 1895.
Takki, Uuno, OTK:n hallinnollinen johtaja, Helsingin kaupungista. S. 1901.
Tenhiälä, Juho Jalmari, pastori, Hämeenlinnan kaupungista. S. 1912.
Toivonen, Otto, luennoitsija, Hämeenlinnan kaupungista. S. 1884.

Hämeen läänin pohjoinen vaalipiiri.

Alanko, Kustaa Adolf, toimitsija, Tampereen kaupungista. S. 1905.
Eskola, Valfrid, kunnallisneuvos, Jämsän kunnasta. S. 1889.
Hakala, Jaakko, pastori, Tampereen kaupungista. S. 1912.
Hakkila, Väinö Pietari, pormestari, Tampereen kaupungista. S. 1882.
Heikkilä, Matti, maanviljelijä, kunnallisneuvos, Pälkäneen kunnasta. S. 1890.
Hiilelä, Amanda Katariina, taloudenhoitaja, Tampereen kaupungista. S. 1891.
Myllymäki, Lauri, sähköasentaja, Helsingin kaupungista. S. 1897.
Pakkanen, Atte, agronomi, Helsingin kaupungista. S. 1912.
Renfors, Kaarle, puuseppä, Tampereen kaupungista. S. 1901.
Seppi, Usko, pienviljelijä, Ruoveden kunnasta. S. 1908.
Simonen, Aarre E., varatuomari, Espoon kunnasta. S. 1913.
Stenberg, Elli, vaatetustyöläinen, Tampereen kaupungista. S. 1903.
Wiherheimo, Toivo Antero, filosofianmaisteri, Helsingin kaupungista. S. 1898.

Kymen läänin vaalipiiri.

Haapaniemi, Erland, päätoimittaja, kansanedustaja, Haminan kaupungista. S. 1894.
Heitto, Juho, talousneuvos, Helsingin kaupungista. S. 1887.
Hykkäälä, Heikki Kalervo, verotussihteeri, Kuusankosken kunnasta. S. 1914.
Kaarna, Lauri, maatalousteknikko, Nuijamaan kunnasta. S. 1911.
Kalavainen, Meeri Sirkka, opintosihteeri, Helsingin kaupungista. S. 1918.
Kokkola, Veikko Johan, kaupunginkamreeri, Kotkan kaupungista. S. 1911.
Kuittinen, Juho, talonomistaja, Imatran kauppalasta. S. 1889.
Kujala, Toivo Edvard, sähköasentaja, Kotkan kaupungista. S. 1894. (Toinen varapuhemies).
Käkelä, Valde Edvard, liikkeenhoitaja, Lappeenrannan kaupungista. S. 1908.
Leskinen, Paavo, maalari, Lappeenrannan kaupungista. S. 1895.
Miikki, Matti, maamviljelijä, kansanedustaja, Imatran kauppalasta. S. 1889.
Saariaho, Urho, osastopäällikkö, kansanedustaja, Sippolan kunnasta. S. 1911.
Tervo, Penna, päätoimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1901.
Virkki, Helena, talousneuvos, emäntä, kansanedustaja, Helsingin kaupungista. S. 1884.
Virolainen, Johannes, maatalous- ja metsätieteiden tohtori, Helsingin kaupungista. S. 1914.

Mikkelin läänin vaalipiiri.

Haapasalo, Kalervo Felix, päätoimittaja, Mikkelin maalaiskunnasta. S. 1912.
Hamara, Irma, kansanedustaja, agronomi, Säämingin kunnasta. S. 1904.
Hiltunen, Onni Alfred, ministeri, Varkauden kauppalasta. S. 1895.
Kaasalainen, Väinö, maisteri, Mikkelin kaupungista. S. 1902.
Kinnunen, Tovo H., maanviljelijä, kansanedustaja, Pieksämäen kunnasta. S. 1905.
Luostarinen, Aino, emäntä, kansanedustaja, Kerimäen kunnasta. S. 1889.
Pasanen, Aukusti, varatuomari, Mikkelin kaupungista. S. 1902.
Pekkala, Mauno, pääjohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1890.
Pesonen, Edvard, kansanedustaja, toiminnanjohtaja, Sysmän kunnasta. S. 1904.
Rantamaa, Antti J., pastori, kansanedustaja, Joroisten kunnasta. S. 1904.
Sarjala, Wiljam, maatalousteknikko, kansanedustaja, Kangasniemen kunnasta. S. 1901.
Virtanen, Viljo Artturi, kaupallinen johtaja, Savonlinnan kaupungista. S. 1912.

Kuopion läänin läntinen vaalipiiri.

Heljas, Lennart Albert, opetusministeri, rovasti, Kuopion kaupungista. S. 1896.
Hietanen, Esa, päätoimittaja, Kuopion kaupungista. S. 1896.
Huttunen, Martti Johannes, huoltotoimenjohtaja, Kuopion kaupungista. S. 1911.
Juntunen, Elli, kirjanpitäjä, Kiuruveden kunnasta. S. 1901.
Kilpeläinen, Yrjö Kaarlo, toimittaja, Helsingin kaupungista. S. 1907.
Manninen, Hugo, myymälänhoitaja, Varkauden kauppalasta. S. 1902.
Miettunen, Helge Leonard, filosofiantohtori, Kuopion kaupungista. S. 1916.
Nurminen, Elli Helena, toimitsija, Helsingin kaupungista. S. 1899.
Rytkönen, Juho Fredrik, pienviljelijä, Kiuruveden kunnasta. S. 1917.
Rönkkö, Tahvo Heikki, pienviljelijä, Sonkajärven kunnasta. S. 1905.
Solla, Lauri Johannes, maamviljelijä, Leppävirran kunnasta. S. 1911.
Vennamo, Veikko, ylijohtaja, Helsingin kaupungista. S. 1913.
Väänänen, Hilja Maria, emäntä, Muuruveden kunnasta. S. 1896.

Kuopion läänin itäinen vaalipiiri.

Hallberg, Raino S. Kalervo, pankinjohtaja, Joensuun kaupungista. S. 1890.
Ikonen, Arvi, maatalousneuvoja, Nurmeksen maalaiskunnasta. S. 1912.
Karvonen, Juho, metsätyömies, Enon kunnasta. S. 1888.
Muikku, Otto, metsätyömies, Lieksan kauppalasta. S. 1901.
Niiranen, Toivo, pienviljelijä, järjestösihteeri, Pielisensuun kunnasta. S. 1919.
Nykänen, Juho, taloudenhoitaja, Pielisjärven kunnasta. S. 1910.
Rauste, Eino Johannes, piiri-insinööri, Joensuun kaupungista. S. 1898.
Simonen, Vieno, emäntä, Pyhäselän kunnasta. S. 1898.
Soininen, Heikki, maanviljelijä, Polvijärven kunnasta. S. 1891.
Turunen, Varma Kosto, apulaisosastopäällikkö, Helsingin kaupungista. S. 1913.
Väisänen, Jalmari, maamviljelijä, Liperin kunnasta. S. 1893.

Vaasan läänin itäinen vaalipiiri.

Ahonen, Arvo, piirisihteeri, Jyväskylän maalaiskunnasta. S. 1918.
Hetemäki, Päiviö, varatuomari, kansanedustaja, Helsingin kaupungista. S. 1913.
Koivunen, Paavo Matias, piirisihteeri, Jyväskylän kaupungista. S. 1919.
Koskinen, Artturi, pienviljelijä, Karstulan kunnasta. S. 1904.
Leivonen, Vilho, maanviljelijä, Viitasaaren kunnasta. S. 1904.
Lukkarinen, Impi, toimitsija, Jyväskylän kaupungista. S. 1918.
Palovesi, Eino, maanviljelijä, kansanedustaja, Karstulan kunnasta. S. 1904.
Peltonen, Onni Evert, veturinkuljettaja, Jyväskylän kaupungista. S. 1894.
Puumalainen, Ville, muurari, Suolahden kauppalasta. S. 1900.
Rankila, Väinö, maanviljelijä, kansanedustaja, Vimpelin kunnasta. S. 1911.
Saari, Eero Teodor, maanviljelijä, Alavuden kunnasta. S. 1907.
Vilhula, T. N., maanviljelysneuvos, kansanedustaja, Jyväskylän kaupungista. S. 1897.

Vaasan läänin eteläinen vaalipiiri.

Aittoniemi, S. S., filosofianmaisteri, maanviljelijä, Jalasjärven kunnasta. S. 1892.
Antila, Toivo Mikael, maanviljelijä, Kurikan kunnasta. S. 1910.
Jern, Levi, kommunalråd, Korsholm kommun. F. 1893.
Järvinen, Mikko, sekatyömies, Vaasan kaupungista. S. 1895.
Korsbäck, Verner Valentin, agronom, Helsingfors. F. 1910.
Nikkola, Iisakki, maanviljelijä, Ilmajoen kunnasta. S. 1887.
Nordström, Torsten Edvin, diplomingenjör, Vasa. F. 1897.
Tarkkanen, Eemil Mikael, kunnallisneuvos, Laihian kunnasta. S. 1886.
Tikkaoja, Väinö Iisakki, aluetarkastaja, Ilmajoen kunnasta. S. 1909.
Wirtanen, Johannes, pastori, kansanedustaja, Vaasan kaupungista. S. 1898.

Vaasan läänin pohjoinen vaalipiiri.

Kalliokoski, Viljami, maanviljelysneuvos, Halsuan kunnasta. S. 1894. (Ensimmäinen varapuhemies).
Kleemola, Kauno, agronomi, maamieskoulun johtaja, Kannuksen kunnasta. S. 1906.
Kosola, Niilo, agronomi, maanviljelijä, Lapuan kunnasta. S. 1911.
Lepistö, L. Matti, pienviljelijä, ministeri, Toholammin kunnasta. S. 1901.
Nurminen, Nestori Matias, kirvesmies, kansanedustaja, Kokkolan kaupungista. S. 1907.
Teir, Grels, vicehäradshövding, Gamla Karleby, F. 1916.
Tiitu, Kustaa Emil, maanviljelijä, kansanedustaja, Lapuan kunnasta. S. 1896.
Wickman, Albin, predikant, Terjärv kommun. F. 1896.

Oulun läänin vaalipiiri.

Ahmavaara, Arvi, laamanni, Oulun kaupungista. S. 1886.
Erkkilä, Eeli Johannes, pienviljelijä, Oulaisten kunnasta. S. 1909.
Eskola, Kustaa Oskari, pienviljelijä, Sievin kunnasta. S. 1911.
Hautala, Yrjö, maanviljelijä, Nivalan kunnasta. S. 1903.
Häikiö, Ester Emilia, emäntä, Muhoksen kunnasta. S. 1900.
Kannisto, Heikki Albert, kunnallispormestari, Oulun kaupungista. S. 1898.
Karjalainen, Eetu, varastonhoitaja, Kajaanin kaupungista. S. 1895.
Kauppi, Aaro, lakitieteentohtori, Muhoksen kunnasta. S. 1902.
Kekkonen, Urho Kaleva, pääministeri, lakitieteentohtori, Helsingin kaupungista. S. 1900.
Kinnunen, Antti Aukusti, maanviljelijä, Saloisten kunnasta. S. 1903.
Meriläinen, Matti, maanviljelijä, kansanedustaja, Sotkamon kunnasta. S. 1889.
Murto, Yrjö Aleksanteri, pääsihteeri, kansanedustaja, Helsingin kaupungista. S. 1899.
Mustonen, Johannes, metsätyömies, kansanedustaja, Kajaanin kaupungista. S. .1901.
Ryhtä, Niilo, konsulentti, Kuusamon kunnasta. S. 1906.
Rytinki, Eino Jaakko, pienviljelijä, Pudasjärven kunnasta. S. 1903.
Saalasti, Kerttu, agronomi, Nivalan kunnasta. S. 1907.
Tauriainen, Hannes, pienviljelijä, kansanedustaja, Suomussalmen kunnasta. S. 1909.
Turkka, Arvi, toimittaja, Oulun kaupungista. S. 1894.

Lapin läänin vaalipiiri.

Friman, Toivo Axel, pienviljelijä, kansanedustaja, Kittilän kunnasta. S. 1910.
Koivisto, Erkki, kirkkoherra, Sallan kunnasta. S. 1908.
Lahtela, Matti Oskari, kunnallisneuvos, maanviljelijä, Kemijärven kunnasta. S. 1881.
Miettunen, Martti Juhani, maatalousministeri, pienviljelijä, Simon kunnasta. S. 1907.
Niskala, Markus, maanviljelijä, Karungin kunnasta. S. 1890.
Tainio, Eino Alfred, kirvesmies, kansanedustaja, Kemin kaupungista. S. 1905.
Tiekso-Isaksson, Anna-Liisa, talollisen tytär, lakitieteen ylioppilas, Kemin maalaiskunnasta. S. 1929.
Väyrynen, Vilho Ferdinand, kansanedustaja, varatuomari, Rovaniemen kauppalasta. S. 1912.

1. Keskiviikkona 25 p. heinäkuuta 1951

kello 12.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

1) Puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaali 11

2) Kansliatoimikunnan neljän jäsenen vaali 13

Ikäpuhemiehen alkajaissanat.

Puhemiehen paikalle asetuttuaan ikäpuhemies, edustaja Väinö Tanner julistaa täysistunnon alkaneeksi.

Tämän jälkeen lausuu

Ikäpuhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n mukaan tulee minun iältäni vanhimpana eduskunnan jäsenenä johtaa tässä täysistunnossa puhetta, kunnes eduskunta on keskuudestaan valinnut puhemiehen ja kaksi varapuhemiestä ja nämä ovat eduskunnan edessä antaneet säädetyn juhlallisen vakuutuksen. Tämän vuoksi olen eduskunnan työjärjestyksen 2 §:n 1 momentin mukaisesti asettunut puhemiehen paikalle.

Nimenhuuto.

Ikäpuhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 23 §:ssä säädetty edustajain valtakirjain tarkastus on sanotun pykälän mukaisesti toimitettu eilen ja on oikeuskansleri C. G. Möller, jolle tasavallan presidentti on valtakirjain tarkastuksen uskonut, eduskunnalle antanut aakkosellisen luettelon niistä edustajista, jotka ovat näyttäneet olevansa oikein valtuutetut. Valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n 1 momentin ja työjärjestyksen 3 §:n 1 momentin mukaisesti on nyt toimitettava nimenhuuto tämän luettelon mukaan.

Ikäpuhemies: Toimitetaan nimenhuuto.

Sihteeri toimittaa nimenhuudon, jossa merkitään poissaoleviksi edustajat Kölli ja P. Leskinen.

Tämän jälkeen lausuu

Ikäpuhemies: Ilmoitan, että edustajat von Born, Hollsten, Kleemola, Lehtonen ja Törngren ovat minulle esittäneet asianmukaisesti tarkastetut valtakirjansa ja ovat he siis työjärjestyksen 3 §:n 3 momentin mukaan oikeutetut ryhtymään edustajatointaan hoitamaan.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaali.

Ikäpuhemies: Nyt seuraa puhemiehen vaali, joka, kuten varapuhemiestenkin vaali, on toimitettava umpilipuin ja noudattamalla työjärjestyksen 2 §:n 2 momentin ja 45 §:n 2 momentin säännöksiä. Edustajat panevat vaalilippunsa uurnaan nimenhuudon mukaan, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Avustajiksi puhemiehen vaalissa pyydän seuraavat edustajat: Rantala, Murtomaa, Tainio ja Honkala.

Ikäpuhemies: Vaalin toimitus alkaa.

Ikäpuhemies: Vaalin tulos julistetaan.

Sihteeri lukee:

Äänestyksessä ovat saaneet ääniä ed. Fagerholm 189, ed. Kalliokoski 2 ääntä sekä

edustajat Hakkila, Salminen, V. Eskola ja Kuittinen kukin yhden äänen. Sen lisäksi on jätetty äänestyslippu, jossa on merkintä „Sota Tanneri". Kun tämän nimistä edustajaa ei ole, on sanottu vaalilippu hylätty.

Ikäpuhemies: Kun äänestyksessä ed. Fagerholm on saanut ehdottoman enemmistön annetuista hyväksytyistä äänistä, on eduskunnan puhemieheksi vuoden 1951 valtiopäiville siis valittu edustaja Fagerholm.

Ikäpuhemies: Nyt seuraa ensimmäisen varapuhemiehen vaali.

Avustajiksi vaalissa pyydän seuraavat edustajat: Kulovaara, Palovesi, Manninen ja Kullberg.

Ikäpuhemies: Vaalin toimitus alkaa.

Ikäpuhemies: Vaalin tulos julistetaan.

Sihteeri lukee:

Äänestyksessä ovat saaneet ääniä ed. Kalliokoski 189, ed. Kujala 2 sekä edustajat Salminen, Tarkkanen ja Alanko kukin yhden. Sitä paitsi on jätetty yksi tyhjä vaalilippu.

Ikäpuhemies: Kun äänestyksessä ed. Kalliokoski on saanut ehdottoman enemmistön annetuista hyväksytyistä äänistä, on eduskunnan ensimmäiseksi varapuhemieheksi vuoden 1951 valtiopäiville valittu ed. Kalliokoski.

Ikäpuhemies: Nyt seuraa toisen varapuhemiehen vaali.

Avustajiksi vaalissa pyydän seuraavat edustajat: Turkka, Haapaniemi, Mustonen ja Kannisto.

Vaali toimitetaan.

Ikäpuhemies: Vaalin tulos julistetaan.

Sihteeri lukee:

Äänestyksessä ovat saaneet ääniä ed. Kujala 140, ed. Salminen 42, ed. Ahmavaara, von Born, Hakkila, Kaitila, Kuittinen, Kuusinen, Myllymäki, Nevalainen, Pessi ja Tarkkanen kukin yhden sekä tyhjiä vaalilippuja on jätetty kolme.

Ikäpuhemies: Kun äänestyksessä ed. Kujala on saanut ehdottoman enemmistön annetuista hyväksytyistä äänistä, on eduskunnan toiseksi varapuhemieheksi vuoden 1951 valtiopäiville valittu ed. Kujala.

Puhemiehen ja varapuhemiehen juhlalliset vakuutukset.

Ikäpuhemies: Kehoitan nyt puhemiestä ja varapuhemiehiä kutakin vuoronsa mukaan antamaan eduskunnan edessä valtiopäiväjärjestyksen 25 §:ssä säädetyn juhlallisen vakuutuksen.

Puhujakorokkeelle asettuen lausuvat:

Puhemies Fagerholm: Minä Karl-August Fagerholm vakuutan, että minä puhemiestoimessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Jag Karl-August Fagerholm försäkrar, att jag vill i utövningen av talmansbefattningen efter all min förmåga upprätthålla finska folkets, riksdagens och regeringens rätt i enlighet med grundlagarna.

Ensimmäinen varapuhemies Kalliokoski: Minä Viljami Kalliokoski vakuutan, että minä puhemiestoimessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Toinen varapuhemies Kujala: Minä Toivo Edvard Kujala vakuutan, että minä puhemiestoimessa tahdon voimieni mukaan puolustaa Suomen kansan, eduskunnan ja hallituksen oikeutta perustuslakien mukaan.

Ikäpuhemies: Pyydän herra puhemiestä ottamaan paikkansa eduskunnassa ja ryhtymään toimeensa.

Puhemiehen puhe.

Noustuaan puhemiehen paikalle lausuu

Puhemies Fagerholm:

Arvoisat kansanedustajat! Varapuhemiesten ja omasta puolestani pyydän kiittää siitä luottamuksesta, jota eduskunta on osoittanut valitessaan meidät uudelleen tehtäviimme. Tälläkin kertaa toivomme arvoisien edustajien suhtautuvan suopeasti niihin puutteisiin, joita varmasti silloin tällöin tulee työssämme esiintymään.

Meidän on syytä aina pitää mielessämme, että kansan katseet suuntautuvat meihin ja työhömme. Täyttämällä tehtävämme hyvin ja tunnollisesti lujitamme samalla parlamentarismin ja demokratian asemaa kansamme tietoisuudessa. Meillä on suuri vastuu sekä kansamme nykypäivästä että tulevaisuudesta.

Riksdagen och enkannerligen riksdagsmännen ha på sistone utsatts för en ibland ganska amper kritik. Låt vara att denna kritik någon gång kan skjuta över målet, men vi ha ändå inte rätt att utan vidare avfärda den såsom helt och hållet ogrundad. Vi ha alla orsak att begrunda, huruvida inte i vår riksdagsmannagärning kan finnas ett och annat som kunde göras bättre. Vi kunna fråga oss själva om vi inte genom större saklighet och ständigt hänsynstagande till helhetens intresse kunna visa oss bättre värda det förtroende väljarna visat oss genom att sända oss hit.

Eduskuntaa ja erityisesti kansanedustajia on viime aikoina kirpeästikin arvosteltu. Vaikka kritiikki joskus ampuu yli maalinkin, ei meillä kuitenkaan ole oikeutta syrjäyttää sitä täysin aiheettomana. Meillä on kyllä syytä miettiä, eikö työssämme olisi parantamisen varaa, eikö suurempi velvollisuuden tunto ja toimiminen koko kansan etujen hyväksi tekisi meitä enemmän valitsijain luottamuksen arvoisiksi. Paljon on puhuttu ja kirjoitettu eduskuntatyön tehostamisesta ja rationalisoimisesta. Istuntosalissa ollaan kyllä yksimielisiä siitä, että jotakin pitäisi tehdä, mutta tuntuu olevan vaikeata määritellä tätä „jotakin" sellaisiin muotoihin, jotka eduskunta olisi valmis hyväksymään. Toisaalta kansanedustajain ja eduskuntaryhmien parannettu itsekuri tekisi valtiopäiväjärjestyksen ja työjärjestyksen muuttamisen tarpeettomaksi. Eduskuntaryhmillä on mahdollisuuksia vaikuttaa voimakkaasti siihen, että eduskuntatyö tulee sellaiseksi, ettei kansalaisilla olisi aihetta arvosteluun.

Pyydän näillä sanoilla toivottaa edustajat tervetulleiksi tekemään työtä kansan ja maan hyväksi.

Puhemiehen puhetta kuuntelevat edustajat seisten.

Yleistulkin tehtävien hoitaminen.

Puhemies: Ilmoitan, että olen pyytänyt maisteri Aimo P. Virtasen hoitamaan yleistulkin tehtäviä, kunnes toimi tulee täytetyksi.

---

2) Kansliatoimikunnan neljän jäsenen vaali.

Puhemies: Päiväjärjestyksen toisena asiana on neljän jäsenen valitseminen kansliatoimikuntaan. Pyydän tekemään ehdotuksia.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. V. Leskinen: Herra puhemies! Ehdotan kansliatoimikunnan jäseneksi ed. Käkelän.

Ed. Murtomaa: Ehdotan jäseneksi kansliatoimikuntaan ed. Rantamaan.

Ed. Ahmavaara: Ehdotan jäseneksi ed. Pohjalan.

Ed. Kuusinen: Ehdotan kansliatoimikunnan jäseneksi ed. Myllymäen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelun kuluessa ovat jäseniksi kansliatoimikuntaan ehdottaneet ed. V. Leskinen ed. Käkelän, ed. Murtomaa ed. Rantamaan, ed. Ahmavaara ed. Pohjalan, ed. Kuusinen ed. Myllymäen.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun useampia kuin neljä ehdokasta ei ole esitetty, on eduskunnan

katsottava yhtyneen heistä ja siis kansliatoimikuntaan valinneen edustajat Käkelän, Rantamaan, Pohjalan ja Myllymäen.

Ilmoitus valtiopäivien avajaisista.

Puhemies: Valtiopäivien juhlamenojen ohjaajalta on saapunut kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

Valtiopäivien juhlamenojen
ohjaaja.

Helsingissä 17 päivänä heinäkuuta 1951.

Eduskunnan Puhemiehelle.

Tasavallan Presidentin ilmoitettua, että vuoden 1951 varsinaiset Valtiopäivät juhlallisesti avataan 26 päivänä kuluvaa heinäkuuta, Tasavallan Presidentti tulee mainittuna päivänä, sen jälkeen kun Suurkirkossa on pidetty valtiopäiväjumalapalvelus, Eduskunnan istuntosalissa julistamaan Valtiopäivät avatuiksi.

Juhlamenojen ohjaajaksi määrättynä ja Tasavallan Presidentin toimeksiannosta kutsun kunnioittavasti Teidät, Herra Puhemies, sekä Eduskunnan Varapuhemiehet ja Edustajat jumalanpalvelukseen Suurkirkkoon, ilmoittaen samalla, että jumalanpalvelus alkaa kello 12 ja että juhlamenot Eduskunnan istuntosalissa tapahtuvat heti kirkonmenojen päätyttyä.

Eino Wälikangas.

Riksdagens Ceremonimästare.

Helsingfors den 17 juli 1951.

Till Riksdagens Talman.

Sedan Republikens President meddelat, att 1951 års lagtima Riksdag skall högtidligen öppnas den 26 innevarande juli, kommer Republikens President sagda dag, efter det riksdagsgudstjänst i Storkyrkan förrättats, att i Riksdagens sessionssal förklara Riksdagen öppnad.

I egenskap av tillförordnad ceremonimästare och på uppdrag av Republikens President har jag äran härmed inbjuda Eder, Herr Talman, och Riksdagens Vicetalmän och Riksdagsmän till gudstjänsten i Storkyrkan samt tillika anmäla, att densamma vidtager klockan 12 att ceremonin i Riksdagens sessionssal äger rum omedelbart efter gudstjänstens slut.

Eino Wälikangas.

Ilmoitus puhemiehen ja varapuhemiesten vaalista.

Puhemies: Tarkistamista varten esitellään äsken toimitettuja eduskunnan puhemiehen ja varapuhemiesten vaaleja koskeva Tasavallan Presidentille osoitettu kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

Tasavallan Presidentille.

Eduskunta ilmoittaa kunnioittavimmin, että eduskunta on voimassa olevan valtiopäiväjärjestyksen 25 §:n mukaisesti tänä päivänä toimittanut puhemiehen ja kahden varapuhemiehen vaalit vuoden 1951 varsinaisten valtiopäivien ajaksi ja että täten on valittu:

puhemieheksi johtaja K.-A. Fagerholm;

ensimmäiseksi varapuhemieheksi maanviljelysneuvos Viljami Kalliokoski; sekä

toiseksi varapuhemieheksi sähköasentaja Toivo Kujala.

Helsingissä 25 päivänä heinäkuuta 1951.

Till Republikens President.

Riksdagen har härmed äran anmäla, att Riksdagen jämlikt 25 § riksdagsordningen denna dag förrättat val av talman och tvenne vicetalmän för 1951 års lagtima riksdag och att därvid utsetts:

till talman direktören K.-A. Fagerholm;

till förste vicetalman lantbruksrådet Viljami Kalliokoski; samt

till andre vicetalman elektriska montören Toivo Kujala.

Helsingfors den 25 juli 1951.

P u h e m i e s: Kirjelmä hyväksyttäneen.

Hyväksytään.

Edustajien istumajärjestys.

P u h e m i e s: Huomautan, että työjärjestyksen mukaan edustajien tulee täysistunnoissa noudattaa tätä aakkosellista istumajärjestystä, kunnes eduskunta kansliatoimikunnan ehdotuksesta toisin päättää.

P u h e m i e s: Kehoitan eduskunnan jäseniä kokoontumaan huomenna torstaina kello 11,50 yliopiston kirjaston edustalle mennäksemme sieltä kulkueessa jumalanpalvelukseen Suurkirkkoon. Kirkosta edustajat saapuvat tänne eduskuntataloon, jossa valtiopäiväin avajaiset tapahtuvat. Sitten kun avajaiset ovat päättyneet, kokoontuu eduskunta täysistuntoon kello 15.

P u h e m i e s: Pyydän kansliatoimikuntaa kokoontumaan heti tämän istunnon päätyttyä.

Täysistunto lopetetaan kello 13,23.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

Valtiopäiväjumalanpalvelus

torstaina 26 päivänä heinäkuuta 1951

kello 12.

Kokoonnuttuaan yliopiston kirjaston edustalle lähtivät eduskunnan jäsenet kulkueena, puhemies ja varapuhemiehet ensimmäisinä, valtiopäiväjumalanpalvelukseen Suurkirkkoon, jonne myöskin korkeinta sotilaspäällystöä, korkeimman oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden presidentit ja jäseniä sekä muut kutsuvieraat ja yleisö oli saapunut.

Kun tämän jälkeen valtioneuvoston jäsenet ja apulaisoikeuskansleri olivat tulleet kirkkoon ja kaikki asettuneet paikoilleen, saapui kirkkoon tasavallan presidentti jumalanpalveluksen toimittavan papiston vastaanottamana.

Sen jälkeen alkaneessa valtiopäiväjumalanpalveluksessa avustivat Suomen Laulumaist. Martti Turusen johdolla, liturgeina toimivat rovasti V. I. Forsman ja teol. lis. Aaro Siljamäki sekä urkujen soitosta huolehti dir. mus. John Sundberg.

Valtiopäiväsaarnajan piti piispa E. G. Gulin. Saarna kuului seuraavasti:

> „Opeta meitä laskemaan päivämme oikein, että me saisimme viisaan sydämen!" — Ps. 90: 12.

Uusi Eduskunta on kokoontunut. Vaalitaistelu on päättynyt. Sen tuloksena Te olette kansanedustajia. Mutta täällä, näiden korkeiden holvien alla, Te ette ole vain kansanedustajia. Te olette Jumalan valitsemia kantamaan kolmen vuoden aikana vastuuta tämän kansan kaikinpuolisesta parhaasta. Tämä vastuu — jos sen pohjaan saakka näette — on suuri. Se painaa Teitä jokaista tänä hetkenä. Siksi Te olette tulleet kirkkoon mielessänne Raamatun lausuma vanha totuus: „Ellei Herra huonetta rakenna, niin sen rakentajat turhaan vaivaa näkevät". Tämän uskon olemme perineet isiltä ja äideiltä, jotka tämän maan rakensivat. Siinä uskossa Suomen kansa tahtoo tulevaisuuteensakin katsoa.

Mielissämme liikkuu tällä hetkellä kiitos ja rukous. Kiitos siitä, että Kansojen Kaitsija rauhattoman ajan keskellä sallii meidän edelleen — kaikista synneistämme huolimatta — rakentaa maatamme lakiin perustuvan yhteiskuntajärjestyksemme pohjalla. Sen kaikille näkyvänä merkkinä jälleen uusi Eduskunta astuu entisen tilalle hoitamaan kalleimpia yhteisiä asioitamme. Emmekö tästä koko kansana kantaisi kiitosta armon Herralle?

Mutta emme ole tulleet vain kiittämään. Tahdomme myös rukouksessa esittää sydämemme hartaat pyynnöt hänelle. Suuret ongelmat ahdistavat mieltämme. Miten voisimme toimia niin, että isänmaamme uusissakin oloissa aina voisi säilyä vapaana ja kaikkien muiden kansojen ystävänä? Miten voisimme järjestää yhteiselämämme siten, että kaikki kansalaisemme — köyhät ja vanhat yhtä hyvin kuin varakkaammat ja nuoretkin — tuntisivat elämänsä turvatuksi, koska keskuudessamme vallitsee ehdoton oikeudenmukaisuus ja vanhurskaus? Ja miten vihdoin kykenisimme luomaan eri puolueittemme yli kaareutuvan yksimielisyyden, niin että sodanjälkeisessä yhteiskunnassamme välttämätön vakauttamisohjelma voitaisiin onnellisesti toteuttaa?

Kaikki yhteiset huolemme tahdomme tällä hetkellä saattaa kansojen Isän eteen liittymällä Raamatun pyhän kirjoittajan ru-

koukseen: „Opeta meitä laskemaan päivämme oikein, että me saisimme viisaan sydämen!" Tämä on se sana, jolla Jumala samalla tahtoo meitä kaikkia täällä puhutella.

Täällä näemme, ettei suuriin kansallisiin ongelmiimme tule ratkaisua sattumalta. Niihin ei ole mitään onnellista löytöä, joka meidän olisi omassa viisaudessamme keksittävä. Päinvastoin huomaamme, että kansamme suuret ongelmat ovat meidän oman elämämme ongelmia. Jumala tahtoo ensin parantaa meidät, että me sitten hänen välikappaleinaan osaisimme parantaa yhteisen elämämme.

Pyhä Sana kehoittaa meitä laskemaan päivämme oikein, että saisimme viisaan sydämen. Tämä tarkoittaa, että meidän on aina muistettava ikämme lyhykäisyys. Uutterassa aherruksessamme olemme vaarassa kuvitella, että saamme jäädä elämään ainaiseksi. Se kuvittelu tekee meistä omissa silmissämme tärkeitä. Emme raukat muista, että Damokleen miekkana päämme yllä riippuu Kaikkivaltiaan sana, joka voi tulla kohdallamme todellisuudeksi minä hetkenä tahansa: „Toimita talosi, tänä yönä sinun on lähdettävä täältä!" Pieni, silmälle näkymätön taudinsiemen, vähäinen sydämen liikkeen horjahdus — ja poikki on maallisen elämämme lanka. Päivät on laskettava oikein. Silloin voimme saada sen, mikä on tärkeintä kaikesta: viisaan sydämen.

Viisaan sydämen. Tämä sanonta on Raamatulle ominainen. Sitä ei voi löytää mistään muusta kirjasta. Inhimillinen ymmärryksemme puhuu tavallisesti viisaasta päästä ja toisaalta se mielellään puhuu lämpimästä tahi avarasta sydämestä. Mutta Kirjojen kirja yhdistää nämä sanomat puhumalla vain viisaasta sydämestä. Välittömästi aavistamme, että tässä sanassa on koottuna yhteen kaikki se, mikä luonnehtii normaali-ihmistä, ihmistä sellaisena, miksi Luoja hänet on tarkoittanut.

Millainen sitten on se viisas sydän, jota meitä täällä opetetaan itsellemme ennen kaikkea anomaan?

Se on sydän, joka elää iäisyyden tähtien alla ja joka sentähden aina tuntee oman pienuutensa ja lyhytikäisyytensä. Tällainen sydän on bretagnelaisella kalastajalla, jonka rukous kuuluu: „Varjele minua, Jumala, meri on niin suuri, ja minun purteni vähäinen". Tällainen ihminen ei kiinny ajallisiin, ikäänkuin ne olisivat iäisiä. Hän elää tunnoissa, jotka Goethe ilmaisi kuuluisilla sanoillaan: „Alles Vergängliche ist nur ein Gleichniss" (kaikki katoova on vain vertauskuvaa iäti pysyvästä).

Tämän vuoksi viisas sydän ei koskaan voi olla turhan ylpeästi ymmärtävinään kaikkia asioita. Se tietää, ettei kukaan voi omistaa koko totuutta. Tässä on meidän kaikkien kiusauksemme. Olemme olevinamme varmoja niistäkin asioista, joita emme niiden monimutkaisuuden vuoksi voi muuta kuin osittain ymmärtää. Ja tällä väärällä varmuudella syvennämme vain kuiluja toisin ajatteleviin. Keskinäinen yhteys, tärkein kaikista, menee rikki — Viisasta sydäntä, nöyrää sydäntä, tarvitsemme ennen kaikkea yhteisen neuvospöytämme ääressä.

Toinen visaan sydämen tuntomerkki on siinä, että se aina haluaa seurustella Jumalan kanssa. Se tietää siellä löytävänsä elämän perustuksen. Kun se itsensä tuntee erehtyväiseksi, se hakee hyvät neuvonsa kaikkien neuvojen varastosta, ikiaikojen Jumalalta. Hyväkin kompassi on aina uudelleen tarkistettava, että se näyttäisi varmasti oikean suunnan. Samoin on viisainkin sydän aina uudelleen vietävä Jumalan Sanan alle hakemaan varmaa johdatusta. Siellä on ehtymätön viisauden lähde. Siellä on viisaalla sydämellä johdatusta jokaiseen tilanteeseen.

Kaikkivaltiaan kanssa seurusteleva sydän ei tahdo ratkaista asioitaan ainoastaan omasta näköalapaikastaan niitä tarkastellen. Se tahtoo nähdä kokonaisuuden, josta se itsekin vain on osa. Se ei hae vain omaa parastaan, vaan etsii aina kaikkien yhteistä hyvää. Eikä se pyydä herrana hallita muita, vaan hakeutuu mielellään heitä palvelemaan.

Näin viisas sydän pyrkii — ei eristäytymään toisista ihmisistä — vaan lähestymään heitä. Pyhästä kirjasta se kiintyy siihenkin neuvoon, jossa sanotaan: „Älkää olko itse mielestänne viisaita. Keskinäisessä kunnioittamisessa kilpailkaa keskenänne!" Eläen lähellä Jumalaa tällainen ihminen näkee aina — ei vain muiden vikoja — vaan ennen kaikkea omat vikansa. Sikäli se on aina altis pyytämään anteeksi erehdyksiänsä. Sen kanssa toisten ihmisten on helppo tulla toimeen.

Sydän on parhaassakin tapauksessa saastainen kappale. Erityisesti viisas sydän,

joka pyytää elää lähellä Jumalaa, näkee selvästi tahransa. Sen vuoksi se alati tuntee tarvitsevansa sitä uudistusta, jonka Vapahtaja on sovitustyöllään meille kaikille valmistanut. Mahdotonta on ihmisen löytää tunnolleen rauhaa muualta kuin Kristuksen luota. Mutta jos hän tämän uskollisen Vapahtajan luo synninteiltään palajaa, saa hän ihmeekseen kokea aina uudestaan — kuinka usein tahansa — hänen antamansa täyden uudistuksen. Raamatun keskeisin sanoma kuuluu: „Jos me tunnustamme syntimme, on hän uskollinen ja vanhurskas, niin että antaa meille synnit anteeksi ja puhdistaa meidät kaikesta vääryydestä".

Näissä merkeissä viisas sydän elää.

Eikö meidän kaikkien pitäisi ennen kaikkea pyytää itsellemme sellaista sydäntä?

Kun nuori Salomo oli tullut isänsä jälkeen kuninkaaksi, kerrotaan hänen saaneen Jumalalta lupauksn anoa itselleen mitä ikinä halusi. Suurten tehtäväinsä edessä nuori kuningas silloin rukoili: „Sinä olet tehnyt palvelijasi kuninkaaksi isäni Daavidin sijaan. Mutta minä olen kuin pieni poikanen, en osaa lähteä enkä tulla. Anna sentähden palvelijallesi kuuliainen sydän, tuomitakseni sinun kansaasi oikein ja erottaakseni hyvän pahasta, sillä kuka voi muuten tätä sinun suurta kansaasi hallita". Kertomus jatkuu siten, että Jumala mieltyi kuninkaan pyyntöön, joka ei koskenut pitkää ikää, ei rikkautta eikä vihamiesten henkeä, ja Jumala vastasi: „Katso, minä annan sinulle viisaan ja ymmärtäväisen sydämen, niin ettei sinun vertaistasi ole ollut ennen sinua eikä tule sinun jälkeesi".

Vi står inför en ny begynnelse. Denna nya riksdag kan — det skall lyckas oss att finna den rätta vägen — skriva ett nytt blad i vårt lands historia. Vi ha samlats här i templet för att bedja härom.

Ett oerhört stort ansvar vilar å varje riksdagsman. Må det förunnas er alla att taga det ifrån hans hand, som styr såväl historien som hela världsaltet. Då skall inte ansvaret bli mindre, men dess börda lättare.

I den heliga skrift talas det icke blott om Guds eviga kärlek till oss människobarn, utan där givas också råd för vårt liv i alla dess olika former. Ett dylikt råd på vars iakttagande hela samhällslivet bygger, heter där: „Må ingen söka sitt eget utan den andres bästa!" Ordet riktar sig mot roten till det onda, som heter egoism och självviskhet. Det är här som upphovet till tvedräkt och krig ligger.

Det är Guds vilja att självviskheten skall knäckas såväl hos oss enskilda som hos våra partier, så att vi kan arbeta vidare på den rätta grunden. Medan vi respekterar den enskildes rätt skall vi ha det allmänna bästa som ögonmärke. Finland skall bli ett hem för alla sina barn. Ingen skall här lida nöd, ingen behöver lida orättvisa. Det skall bli ett land, där alla våra barn kan växa upp i goda, sunda och gudfruktiga — där ungdomen kan skapa sig en tryggad framtid och där hemlöshet och fattigdom, arbetslöshet och elände med gemensamma krafter bekämpas.

Allt detta uppställes av evangeliet som mål för den nya Riksdagens arbete. Det är Kristi kyrkas sak att framhålla detta för var och en, vilket parti han än må tillhöra. Ty kyrkan står varje riksdagsman lika nära. Hon vill peka på den store Uppdragsgivaren, bedja för er alla och nedkalla Guds välsignelse över hela det folk som här bygger och bor.

Jumalanpalveluksen päätyttyä poistuivat kirkosta tasavallan presidentti ja valtioneuvoston jäsenet, eduskunnan puhemiehet ja jäsenet sekä muut kutsuvieraat ja lähtivät eduskuntatalolle, missä valtiopäivien avajaiset tapahtuivat.

Valtiopäiväin avajaiset

Eduskunnan istuntosalissa

heinäkuun 26 p:nä 1951.

Pöytäkirja, joka laadittiin vuoden 1951 varsinaisten valtiopäivien avajaisissa Eduskunnan istuntosalissa tortaina 26 p. heinäkuuta 1951.

Oltuaan läsnä Suurkirkossa pidetyssä, kello 12 alkaneessa valtiopäiväjumalanpalveluksessa saapui tasavallan presidentti J. K. Paasikivi sekä eduskunnan puhemiehet ja jäsenet eduskuntataloon. Eduskunnan jäsenet ja eduskunnan oikeusasiamies asettuivat paikoilleen eduskunnan istuntosalissa. Valtioneuvoston jäsenet ja apulaisoikeuskansleri saapuivat heille varatuille paikoille puhemieskorokkeen vasemmalla puolella. Tämän jälkeen tuli paikalleen eduskunnan puhemies, johtaja K.-A. Fagerholm seurassaan allekirjoittanut eduskunnan sihteeri.

Kun kaikki olivat asettuneet paikoilleen saapui varapuhemiesten ja juhlamenojenohjaajan saattamana istuntosaliin Tasavallan Presidentti asettuen korokkeelle puhemiehen viereen.

Tasavallan presidentti tervehti Eduskuntaa ja julisti valtiopäivät avatuiksi seuraavin sanoin:

Herra puhemies!

Suomen kansan edustajat!

Perustuslakien mukaan valittu Eduskunta ryhtyy nyt suorittamaan tehtäväänsä Suomen kansan edustajana ja kansalle kuuluvan valtiovallan käyttäjänä.

Äsken toimitetuissa eduskuntavaaleissa jälleen huomattava osa äänioikeutettuja kansalaisia oli käyttämättä heille lain mukaan kuuluvaa vaalioikeutta ja siten täyttämättä kansalaisvelvollisuutensa.

Suhteellisen vaalitavan tarkoitus on antaa mahdollisimman tarkka kuva kansasta ja saattaa eri mielipiteet ja harrastukset edustetuiksi valtiopäivillä samassa suhteessa kuin ne ovat olemassa Eduskunnan ulkopuolella vaalioikeutettujen kansalaisten keskuudessa. Tämä tarkoitus saavutetaan ainoastaan silloin, kun äänioikeutetut mahdollisimman lukuisasti ottavat osaa vaaleihin. Suhteellisen vaalitavan yhteydessä harkitusta äänestyspakon voimaanpanemisesta on useimmissa maissa luovuttu, koska on luotettu siihen, että kansalaiset velvollisuuden tunnosta käyttävät äänioikeuttaan. Ei voi olla valittaen toteamatta, että laajoissa piireissä esiintynyt vaaleista poisjääminen, mikäli siihen syynä ei ole voittamaton este, on merkki kansan ja valtakunnan yhteisiin asioihin kohdistuvasta puolustamattomasta välinpitämättömyydestä.

Nyt työnsä alkavalla Eduskunnalla tulee sisäpoliittisissa oloissa olemaan tärkeitä kysymyksiä käsiteltävänä. Edelliseltä Eduskunnalta siirtyi yli vaalien eräitä lainsäädäntöasioita, jotka odottavat ratkaisua. Niiden joukossa on Hallituksen esitys Ahvenanmaan itsehallintolaiksi, mikä asia on useiden vuosien aikana ollut käsittelyn alaisena. On toivottava, että tämä kysymys saa Eduskunnassa myönteisen ratkaisun.

Lähiajan tärkein tehtävä on taloudellisten olojen ja rahan arvon vakauttaminen sekä valtion tulo- ja menoarvion asettaminen vakavalle pohjalle. Ei ole epäilystä, että, ottamalla huomioon ja huolellisesti punnitsemalla taloudelliset ja poliittiset välttämättömyydet, voidaan saavuttaa pysyvä tasapainotila, joka tekee mahdolliseksi

taloudellisen elämän säännöllisen kulun. Kansa odottaa, että Eduskunta ja Hallitus ryhtyvät tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin tämän nykyhetken tähdellisimmän ja kiireellisimmän tehtävän suotuisaan ratkaisuun saattamiseksi.

Ei ole vielä nähtävissä, tuleeko koko sodan jälkeisen ajan vallinnut, suurvaltain välisistä ristiriidoista aiheutunut kansainvälinen jännitys lievenemään ja poistumaan, niinkuin ihmiskunta toivoo ja odottaa. Meidän kansamme tie on tekemiemme sopimusten kautta viitoitettu. Uudistan, mitä äsken vuonna 1950 valtiopäivien lopettajaisissa lausuin: Pyrkimyksemme on oleva, että suhteita Suomen ja Neuvostoliiton välillä vaalitaan ja lujitetaan ystävyyden, hyvän naapuruuden ja molemminpuolisen kunnioituksen hengessä, niinkuin rauhansopimus ja ystävyydensopimus edellyttävät.

Hyviä suhteita on myös pohjoisiin naapureihimme ja muihin maihin vaalittava ja ylläpidettävä.

Lausun Eduskunnan tervetulleeksi edesvastuulliseen tehtäväänsä ja, toivottaen menestystä sen työlle, julistan vuoden 1951 valtiopäivät avatuiksi.

Herr Talman!

Representanter för Finlands folk!

Den grundlagsenligt valda Riksdagen går nu att fullgöra sin uppgift som företrädare för Finlands folk och utövare av den statsmakt som tillkommer folket.

Vid det nyss förrättade riksdagsvalet försummade åter en betydande del av de röstberättigade medborgarna att utnyttja sin lagliga rösträtt och lämnade sålunda sin medborgarplikt ofullgjord.

Syftet med det proportionella valsättet är att ge en så noggrann bild som möjligt av folket och få olika opinioner och intressen representerade i Riksdagen i samma proportion, i vilken de förefinnas bland de röstberättigade medborgarna utanför densamma. Detta syfte nås endast då de röstberättigade så talrikt som möjligt taga del i valet. Man har i de flesta länder avstått från den i samband med det proportionella valsättet framkastade tanken att införa röstningsplikt, emedan man litat på att medborgarna av pliktkänsla utnyttja sin rösträtt. Man kan icke underlåta att med beklagande konstatera att det uteblivande från valet, som i vidsträckta kretsar förekommit, vittnar — såframt orsaken härtill ej varit oövervinnerliga hinder — om i oförsvarlig likgiltighet för folkets och rikets gemensamma angelägenheter.

Den Riksdag som nu begynner sitt arbete kommer att få viktiga inrikespolitiska frågor till behandling. Den förra Riksdagen lade vissa lagstiftningsärenden, som vänta på sitt avgörande, vilande över valet. Bland dem befinner sig regeringens proposition om självstyrelselag för Åland, vilket ärende flera år legat under behandling. Man måste hoppas att denna fråga vid Riksdagen får ett positivt avgörande.

Den närmaste tidens viktigaste uppgift är att stabilisera de ekonomiska förhållandena och penningvärdet samt att bringa statsbudgeten på fast grund. Det råder intet tvivel om att ett bestående jämviktsläge, som möjliggör det ekonomiska livets normala gång, kan åstadkommas om de ekonomiska och politiska nödvändigheterna beaktas och omsorgsfullt avvägas. Folket väntar av Riksdagen och regeringen ändamålsenliga åtgärder för att bringa detta problem, som är det för ögonblicket viktigaste och mest brådskande, till en lycklig lösning.

Ännu kan icke skönjas huruvida den internationella spänning, som vållats av konflikter mellan stormakterna och varit rådande under hela efterkrigstiden, kommer att minska och försvinna, så som mänskligheten hoppas och väntar. Vårt folks väg är given genom de fördrag vi ingått. Jag upprepar vad jag nyss yttrade vid avslutandet av 1950 års Riksdag: Vår strävan skall vara att i en anda av vänskap, gott grannelag och ömsesidig respekt vårda och befästa förhållandet mellan Finland och Sovjetunionen, så som fredsfördraget och vänskapspakten förutsätta.

Goda relationer till våra nordiska grannar och övriga länder böra likaledes vårdas och upprätthållas.

Jag hälsar Riksdagen välkommen till dess ansvarsfulla värv och förklarar, med önskan om framgång för dess arbete, 1951 års Riksdag öppnad.

Avauspuheeseen vastasi eduskunnan puolesta

Puhemies Fagerholm lausuen:

Kunnioitettava Herra Tasavallan Presidentti!

Eduskunnan puolesta esitän Teille, Herra Tasavallan Presidentti, kiitoksen niistä menestyksentoivotuksista, jotka Te osoititte sille eduskunnalle, joka nyt on valmiina ryhtymään työhönsä. Me yhdymme varmastikin kaikki niihin sanoihin, jotka Te, Herra Tasavallan Presidenti, lausuitte sen johdosta, ettei osanotto vaaleihin ollut niin vilkasta kuin olisi ollut toivottavaa. On todellakin käsittämätöntä, että niin suuri prosenttimäärä kansalaisista laiminlyö sen kansalaisoikeuden käyttämisen, jonka pitäisi olla kansalaisvelvollisuus. Mutta toiselta puolen todistaa laimea osanotto vaaleihin sitä, ettei meillä nykyisin ole suuria riitakysymyksiä, jotka pakottaisivat koko kansan huomion puoleensa. Tämä sinänsä onnellinen tosiasia selittää varmasti suureksi osaksi huonon osallistumisen vaaleihin.

Pyrkimykset taloudellisen elämämme vakauttamiseen ovat, kuten Te, Herra Tasavallan Presidentti, korostitte, lähimmän tulevaisuuden tärkein tehtävä. Eduskunta toivoo hartaasti, että hallitus onnistuisi ponnistuksissaan laatia ohjelma, joka voi viedä tähän päämaaliin. Taloudellinen vakauttaminen on edellytyksenä sille, että voisimme suunnitella edistymistä muilla aloilla, sosiaalisella ja sivistyksellisellä. Sen vuoksi kaikkien yhteiskuntapiirien kannalta on erittäin tärkeätä, että hallitus onnistuu pyrkimyksissään, ja minä olen varma siitä, että eduskunta antaa tukensa hallitukselle.

Riksdagen instämmer helt i de ord Ni Herr Republikens President yttrade både vid avslutandet av den föregående riksdagen och också nu återkom till om vår fredsvilja och vår önskan att få leva i fred och god sämja med alla våra grannar. Nu som tidigare skall det vara oss en angelägen uppgift att orubbligt fasthålla vid ingångna fördrag och att också på andra sätt ge uttryck åt Finlands folks eniga uppslutning kring allt ärligt fredsarbete. Freden och friheten är två grundförutsättningar för vårt folks tillvaro.

Eduskunta yhtyy täysin niihin sanoihin, jotka Te, Herra Tasavallan Presidentti, lausuitte edellisten valtiopäivien päättyessä ja joihin Te nyt palasitte, sanoihin meidän rauhantahdostamme ja meidän toivostamme saada elää rauhassa ja hyvässä sovussa kaikkien naapureittemme kanssa. Nyt, kuten aikaisemminkin, on meidän tärkeänä tehtävänämme järkähtämättä pitää kiinni tehdyistä sopimuksista ja myös muilla tavoin ilmaista Suomen kansan yksimielinen yhtyminen kaikkeen rehelliseen rauhantyöhön. Rauha ja vapaus ovat kansamme olemassaolon kaksi perusedellytystä.

Eduskunnan puolesta on minulla kunnia tervehtiä Teitä, Herra Tasavallan Presidentti.

Kun tämä oli tapahtunut, poistui Tasavallan Presidentti juhlamenojenohjaajan ja varapuhemiesten saattamana istuntosalista, minkä jälkeen valtioneuvoston jäsenet ja apulaisoikeuskansleri sekä eduskunnan puhemies ja jäsenet ynnä muut kutsuvieraat lähtivät salista.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

2. Torstaina 26 p. heinäkuuta 1951

kello 15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat von Born, Hiekkala, P. Leskinen, Murto, Pekkala, Renfors ja Saariaho.

Ilmoitusasiat.

Yksityistulkin asettaminen.

Puhemies: Kansliatoimikunnalle työjärjestyksen 40 §:n 3 momentin mukaisesti tehdyn ilmoituksen johdosta kansliatoimikunta ehdottaa, että eduskunta niiden virkamiesten lisäksi, jotka mainitaan työjärjestyksen 8 §:ssä, päättäisi asettaa yksityistulkin ruotsalaisia kansanmiehiä varten.

Kansliatoimikunnan ehdotus hyväksytään.

Yleistulkin ja yksityistulkin toimet.

Puhemies: Ilmoitetaan, että kansliatoimikunta on täksi vaalikaudeksi päättänyt ottaa yleistulkiksi toimittaja, filosofianmaisteri Aimo P. Virtasen ja yksityistulkiksi ruotsalaisia kansanmiehiä varten lainopinkandidaatti Kurt Westerholmin, joka samalla toimii ruotsalaisen kanslian notaarina.

Edustajain istumajärjestys.

Puhemies: Kansliatoimikunta, jonka työjärjestyksen 7 §:n mukaan tulee antaa lausunto edustajain istumajärjestyksestä, ehdottaa eduskunnan päätettäväksi, että edustajat istuisivat täysistunnoissa eduskuntaryhmittäin siten, että puhemiehen paikalta katsottuna äärimmäisenä oikealla on ruotsalaisen kansanpuolueen eduskuntaryhmä sekä siitä lähtien muut eduskuntaryhmät seuraavassa järjestyksessä: kansallisen kokoomuspuolueen eduskuntaryhmä, Suomen kansanpuolueen eduskuntaryhmä, maalaisliiton eduskuntaryhmä, sosialidemokraattisen puolueen eduskuntaryhmä ja Suomen kansan demokraattisen liiton eduskuntaryhmä, kukin ryhmä kansliatoimikunnan määräämien rajojen puitteissa.

Kansliatoimikunnan ehdotus hyväksytään.

Nimenhuuto lippuäänestyksissä ja vaaleissa.

Puhemies: Työjärjestyksen 46 §:n mukaan voi eduskunta päättää nimenhuudon lippuäänestyksissä ja vaaleissa toimitettavaksi yht'aikaa kahdessa paikassa istuntosalissa. Puhemiehistö ehdottaa, että lippuäänestykset ja vaalit toimitetaan siten, että puhemiehestä vasemmalla olevalla uurnalla äänestävät ne edustajat, joilla puhemiehen paikalta katsottuna on paikkansa istuntosalin keskikäytävän vasemmalla puolella, ja oikealla puolella taas ne edustajat, jotka istuvat keskikäytävän oikealla puolella.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään.

Lakimääräisten valiokuntien jäsenluku.

P u h e m i e s: Puhemiehistö ehdottaa, että lakimääräisten valiokuntien jäsenluku määrättäisiin olemaan seuraava: valtiovarainvaliokunnan 21, pankkivaliokunnan 13 sekä muiden, nimittäin perustuslakivaliokunnan, lakivaliokunnan ja ulkoasiainvaliokunnan, 17 kunkin.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään.

Ylimääräisten valiokuntien asettaminen.

P u h e m i e s: Nojautuen työjärjestyksen 10 §:n 3 momenttiin puhemiehistö ehdottaa, että eduskunta lakimääräisten valiokuntien lisäksi päättäisi asetettavaksi seuraavat ylimääräiset valiokunnat: laki- ja talousvaliokunnan, talousvaliokunnan, sivistysvaliokunnan, maatalousvaliokunnan, työväenasiainvaliokunnan, kulkulaitosvaliokunnan ja puolustusasiainvaliokunnan, sekä että jäsenluluku näissä kussakin määrättäisiin 17:ksi.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään.

Valitsijamiesten luku.

P u h e m i e s: Nojautuen työjärjestyksen 10 §:n 1 momenttiin puhemiehistö ehdottaa, että eduskunta määräisi valitsijamiesten luvun 45:ksi.

Ehdotus hyväksytään.

Suuren valiokunnan jäsenluku.

P u h e m i e s: Niinikään puhemiehistö työjärjestyksen 10 §:n 2 momentin nojalla ehdottaa, että suuren valiokunnan jäsenluku määrättäisiin 45:ksi.

Ehdotus hyväksytään.

Valitsijamiesten vaalin toimittaminen.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että valitsijamiesten vaali toimitetaan ensi lauantaina pidettävässä täysistunnossa, joten ehdokaslistat tätä vaalia varten on jätettävä eduskunnan sihteerille viimeistään ensi perjantaina, siis huomenna, ennen kello 12.

Suuren valiokunnan jäsenten vaalin toimittaminen.

P u h e m i e s: Samoin ilmoitan, että suuren valiokunnan jäsenten vaali toimitetaan ensi lauantaina pidettävässä täysistunnossa, joten ehdokaslistat tätä vaalia varten on jätettävä eduskunnan sihteerille viimeistään huomenna perjantaina ennen kello 12.

Tarkistajien ja heidän varamiestensä vaalin toimittaminen.

P u h e m i e s: Vielä ilmoitetaan, että valtiopäiväjärjestyksen 85 §:ssä mainittujen viiden tarkistajan ja heidän varamiestensä vaali toimitetaan ensi tiistaina pidettävässä täysistunnossa.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi lauantaina kello 10.

Täysistunto lopetetaan kello 15,15.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

3. Lauantaina 28 p. heinäkuuta 1951

kello 10.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

	Siv.
1) Valitsijamiesten vaali	27
2) Suuren valiokunnan vaali	„

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat P. Leskinen ja Murto.

Ilmoitusasiat.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat virkamatkan vuoksi maanantaina ja tiistaina ed. Peltonen, ulkomatkan vuoksi maanantain ja tiistain istunnoista ed. A. Simonen ja ulkomaanmatkan vuoksi tämän kuun loppuun saakka ed. Murto.

Ilmoittautunut edustaja.

Puhemies: Ilmoitan, että ed. Sukselainen on minulle tänään esittänyt asianmukaisesti tarkastetun ja hyväksytyn valtakirjansa ja on siis työjärjestyksen 3 §:n 3 momentin mukaan tullut oikeutetuksi ryhtymään edustajatointaan hoitamaan.

Eduskunnan istuntojen keskeyttäminen.

Puhemies: Nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 19 §:n säännökseen puhemiehistö ehdottaa, että eduskunta päättäisi keskeyttää istuntonsa ensi tiistaina pidettävän täysistunnon päätyttyä ja kokoontua jatkamaan vuoden 1951 varsinaisia valtiopäiviä tiistaina ensi syyskuun 11 päivänä kello 14, ellei puhemies katso olevan syytä jo sitä ennen kutsua eduskuntaa koolle.

Puhemiehistön ehdotus hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Valitsijamiesten vaali.

Puhemies: Päiväjärjestyksen ensimmäisenä asiana on valitsijamiesten vaali. Vaalia varten on jätetty kaksi ehdokaslistaa, ja on ne yhdistetty vaalilipuksi, joka on painettuna jaettu edustajille. Asiantuntijaksi vaalitoimitukseen olen pyytänyt apulaisprofessori V. Paateron.

Pyydän edustajia Manninen, Raunio, Hakala ja Karvikko avustamaan vaalitoimituksessa.

Sittenkun vaaliliput on annettu ja avattu, jatketaan täysistuntoa.

Vaali toimitetaan kahdella uurnalla ja huomautan, että vaaliliput on kokoon taitettuina jätettävä uurnaan.

Pyydän myöskin huomauttaa, että koska edustajille on jaettu sekä valitsijamiesten että suuren valiokunnan vaalia varten valmistetut vaaliliput, nyt siis on käytettävä ainoastaan valitsijamiesten vaalilippua.

Vaaliin ryhdytään.

2) Suuren valiokunnan vaali.

Puhemies: Päiväjärjestyksen toisena asiana on suuren valiokunnan jäsenten

vaali. Vaalia varten on jätetty kaksi ehdokaslistaa ja on ne yhdistetty vaalilipuksi, joka on edustajille jaettu. Asiantuntijana tässäkin vaalissa toimii apulaisprofessori V. Paatero.

Pyydän edustajia Turunen, Tainio, Palovesi ja Honkala avustamaan vaalitoimituksessa.

Sittenkun vaaliliput on annettu ja avattu, jatketaan istuntoa.

Vaaliin ryhdytään.

P u h e m i e s: Täysistunto keskeytetään ja jatketaan sitä kello 11,30, jolloin julistetaan valitsijamiesten ja suuren valiokunnan vaalin tulokset.

Täysistunto keskeytetään kello 10.50.

Täysistuntoa jatketaan

kello 11,30.

Puhetta johtaa puhemies F a g e r h o l m.

Valitsijamiesten vaalin tulos.

P u h e m i e s: Julistetaan valitsijamiesten vaalin tulos lukemalla vaalista tehty pöytäkirja.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiesten vaalissa 28 päivänä heinäkuuta 1951, jota vaalia varten oli annettu kaksi ehdokaslistaa, on eri ehdokaslistojen hyväksi antanut äänensä

listan n:o 1 hyväksi 93 edustajaa,
„ „ 2 „ 103 „

eli yhteensä 196 äänestäjää, minkä lisäksi on jätetty yksi suuren valiokunnan vaalia varten tarkoitettu vaalilippu, joka on hylätty.

Vaalijärjestyksen 7 §:n mukaan osamääriä järjestettäessä huomataan, että ehdokaslistojen ehdokkaista on valittu

listasta n:o 1 21 jäsentä,
„ „ 2 24 „

Vaalijärjestyksen 11 §:n mukaan on näin ollen eri ehdokaslistoista valittu seuraava määrä varajäseniä:

listasta n:o 1 8 varajäsentä,
„ „ 2 9 „

Yllä olevan nojalla on tullut valituksi:

Ehdokaslistasta n:o 1.

j ä s e n i k s i edustajat:

Rantala,
Manninen,
Hiilelä,
Friman,
Kulovaara,
Lindqvist,
Pesonen,
Myllymäki,
Karvonen,
Rytkönen,
Muikku,
Rosenberg,
Henriksson,
Nurminen, N.,
Nurminen, E.,
Turkka,
Torvi,
Kalavainen,
Heinonen,
Juntunen,
Lukkarinen.

v a r a j ä s e n i k s i edustajat:

Väyrynen,
Tauriainen,
Leivo-Larsson,
Seppi,
Alanko,
Niiranen,
Ahonen,
Nykänen.

Ehdokaslistasta n:o 2

j ä s e n i k s i edustajat:

Palovesi,
Heitto,
Luostarinen,
Rankila,

Österholm,
Borg-Sundman,
Saari,
Erkkilä,
Kaitila,
Kosola,
Heikura,
Jern,
Kaarna,
Saura,
Kaasalainen, N.,
Väänänen,
Wirtanen, J.,
Sarjala,
Karvikko,
Hollsten,
Honkala,
Simonen, V.,
Leivonen,
Hakala.

varajäseniksi edustajat:

Joukanen,
Meinander,
Häppölä,
Hallberg,
Solla,
Kyttä,
Vennamo,
Öhman,
Nikkola.

Helsingissä 28 päivänä heinäkuuta 1951.

V. Paatero".

Puhemies: Valitsijamiesten kokoonkutsumista varten annan puheenvuoron ed. Österholmille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Österholm: Eduskunnan valitsijamiehet kokoontuvat heti tämän täysistunnon keskeydyttyä.

Riksdagens elektorer sammankomma omedelbart efter avbrytandet av förevarande plenum.

Suuren valiokunnan vaalin tulos.

Puhemies: Julistetaan suuren valiokunnan vaalin tulos lukemalla vaalista tehty pöytäkirja.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan suuren valiokunnan vaalissa 28 päivänä heinäkuuta 1951, jota vaalia varten oli jätetty kaksi ehdokaslistaa, on eri ehdokaslistojen hyväksi antanut äänensä

listan n:o 1 hyväksi 93 edustajaa,
„ „ 2 „ 104 „
eli yhteensä 197 äänestäjää.

Vaalijärjestyksen 7 §:n mukaan osamääriä järjestettäessä huomataan, että ehdokaslistojen ehdokkaista on valittu

listasta n:o 1 21 jäsentä,
„ „ 2 24 „

Vaalijärjestyksen 11 §:n mukaan on näinollen eri ehdokaslistoista valittu seuraava määrä varajäseniä:

listasta n:o 1 8 varajäsentä,
„ „ 2 9 „

Ylläolevan nojalla on tullut valituksi:

Ehdokaslistasta n:o 1

jäseniksi edustajat:

Tanner,
Nurminen, N.,
Kulovaara,
Manninen,
Käkelä,
Nederström-Lunden,
Hykkäälä,
Prunnila,
Koskinen,
Rytkönen,
Alanko,
Stenberg,
Kalavainen,
Muikku,
Renfors,
Heinonen,
Lindqvist,
Brander-Wallin,
Tauriainen,
Haapasalo,
Helle,

varajäseniksi edustajat:

Virtanen, V.,
Hietanen,

Toivonen,
Meriläinen,
Sävelä,
Henriksson,
Juntunen,
Niemi.

Ehdokaslistasta n:o 2

jäseniksi edustajat:

Tarkkanen,
Virkki,
Kalliokoski,
Luostarinen,
Wickman,
Tuurna,
Luukka,
Vennamo,
Hiekkala,
Hetemäki,
Rytinki,
Meinander,
Kähönen,
Honkala,
Antila,
Rönkkö,
Hamara,
Pakkanen,
Kaitila,
Teir,
Salminen,
Niskala,
Kaarna,
Seppälä,

varajäseniksi edustajat:

Erkkilä,
Kullberg,
Saalasti,
Nuorsaari,
Väänänen,
Karvikko,
Lahtela,
Saura,
Nordfors.

Helsingissä 28 päivänä heinäkuuta 1951.

V. Paatero".

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja jaktetaan sitä kello 11,50.

Täysistunto keskeytetään kello 11,35.

Täysistuntoa jatketaan

kello 11,50.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Valitsijamiesten puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että valitsijamiehet ovat valinneet puheenjohtajakseen ed. Paloveden ja varapuheenjohtajakseen ed. Myllymäen.

Annan puheenvuoron ed. Palovedelle.

Ed. Palovesi: Eduskunnan valitsijamiesten kokous pidetään eduskunnan istuntosalissa maanantaina kuluvan heinäkuun 30 päivänä kello 19. Tässä kokouksessa toimitetaan jäsenten ja varajäsenten vaalit kaikkiin niihin valiokuntiin, jotka eduskunta on päättänyt näillä valtiopäivillä jättää valitsijamiesten valittaviksi. Ehdokaslistat vaaleja varten on jätettävä valitsijamiesten puheenjohtajalle viimeistään ennen kello 15 vaalipäivänä. Sitä varten olen tavattavissa samana päivänä kello 14—15 eduskuntatalossa edustajain työhuoneessa n:o 18.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 11.

Täysistunto lopetetaan kello 12.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

4. Tiistaina 31 p. heinäkuuta 1951

kello 11.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Eduskunnan tarkistajain ja heidän varamiestensä vaali 36

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Ennen nimenhuudon toimittamista lausuu

Puhemies: Pyydän, että edustajat kuuluvasti vastaavat nimenhuutoon.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Friman, Hakala, Heljas, Järvinen, Kekkonen, Kilpeläinen, A. Kinnunen, Kleemola, Korsbäck, Kullberg, Lampinen, Larson, P. Leskinen, Meinander, M. Miettunen, Murto, Niemi, Niukkanen, Nordström, Nuorsaari, Peltonen, Pohjala, Puumalainen, Renfors, Rytinki, A. Simonen, Turunen, Törngren, Vennamo, Wiherheimo ja A. Wirtanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta virkatehtävien vuoksi ed. Heljas, virkamatkan vuoksi ed. M. Miettunen sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Korsbäck, Kullberg, Lampinen, Larson, Friman, Järvinen, Puumalainen ja Kilpeläinen.

Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1949.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on saapunut valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1949, mikä nyt on jaettu edustajille.

Valiokuntien jäsenet ja varajäsenet.

Puhemies: Luetaan eduskunnan valitsijamiehiltä saapunut kirjelmä.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan Valitsijamiehet

Helsingissä,
30 päivänä heinäkuuta 1951.
N:o 2.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he saamansa kehoituksen mukaisesti ovat valinneet jäsenet ja varajäsenet niihin näillä valtiopäivillä asetettavaksi päätettyihin valiokuntiin, joiden vaalit on jätetty valitsijamiesten suoritettaviksi.

Valituiksi ovat tulleet:

Perustuslakivaliokuntaan:

jäseniksi:

Salmela-Järvinen	ehdokaslistasta	n:o	1
Stenberg	„	„	„
Jokinen	„	„	„

Kilpi, S.-K.	„	„	„
Henriksson	„	„	„
Tainio	„	„	„
Hykkäälä	„	„	„
Toivonen	„	„	„
Palovesi	„	„	2
Ahmavaara	„	„	„
Joukanen	„	„	„
von Born	„	„	„
Kölli	„	„	„
Haapaniemi	„	„	„
Ryhtä	„	„	„
Kyttä	„	„	„
Meinander	„	„	„

varajäseniksi:

Simonen, A.	ehdokaslistasta	n:o	1
Niiranen	„	„	„
Leskinen, V.	„	„	„
Tiekso-Isaksson	„	„	„
Hautala	„	„	2
Honkala	„	„	„
Rankila	„	„	„
Larson	„	„	„

Lakivaliokuntaan:

jäseniksi:

Kujala	ehdokaslistasta	n:o	1
Väyrynen	„	„	„
Hakkila	„	„	„
Tiekso-Isaksson	„	„	„
Alanko	„	„	„
Lindqvist	„	„	„
Brander-Wallin	„	„	„
Sundman	„	„	„
Saari	„	„	2
Lehtonen	„	„	„
Kauppi	„	„	„
Öhman	„	„	„
Innala	„	„	„
Ikonen	„	„	„
Heikura	„	„	„
Pasanen	„	„	„
Jussila	„	„	„

varajäseniksi:

Puumalainen	ehdokaslistasta	n:o	1
Takki	„	„	„
Murto	„	„	„
Hykkäälä	„	„	„
Kyttä	„	„	2
Häppölä	„	„	„
Kosola	„	„	„
Kaasalainen, N.	„	„	„

Ulkoasiainvaliokuntaan:

jäseniksi:

Takki	ehdokaslistasta	n:o	1
Kuusinen	„	„	„
Hakkila	„	„	„
Leskinen, V.	„	„	„
Pekkala	„	„	„
Kilpeläinen	„	„	„
Ryömä	„	„	„
Leivo-Larsson	„	„	„
Niukkanen	„	„	2
Pohjala	„	„	„
Soininen	„	„	„
Österholm	„	„	„
Salminen	„	„	„
Vilhula	„	„	„
Murtomaa	„	„	„
Hiekkala	„	„	„
Östenson	„	„	„

varajäseniksi:

Pessi	ehdokaslistasta	n:o	1
Karvonen	„	„	„
Aaltonen	„	„	„
Henriksson	„	„	„
Haapaniemi	„	„	2
Kannisto	„	„	„
Eskola, K.	„	„	„
Hakala	„	„	„

Valtiovarainvaliokuntaan:

jäseniksi:

Hietanen	ehdokaslistasta	n:o	1
Rantala	„	„	„
Tanner	„	„	„
Järvinen	„	„	„
Malkamäki	„	„	„
Haapanen	„	„	„
Käkelä	„	„	„
Väyrynen	„	„	„
Manninen	„	„	„
Karvonen	„	„	„
Eskola, K.	„	„	2

Aittoniemi „ „ „
Lahtela „ „ „
Miikki „ „ „
Sarjala „ „ „
Vennamo „ „ „
Jern „ „ 3
Seppälä „ „ 4
Heikkilä „ „ „
Viherheimo „ „ „
Kannisto „ „ 5

varajäseniksi:

Aitio ehdokaslistasta n:o 1
Eskola, V. „ „ „
Karjalainen „ „ „
Koivunen „ „ „
Tiitu „ „ 2
Simonen, V. „ „ „
Jussila „ „ „
Österholm „ „ 3
Junnila „ „ 4
Koivisto „ „ „
Karvikko „ „ 5

Pankkivaliokuntaan:

jäseniksi:

Takki ehdokaslistasta n:o 1
Myllymäki „ „ „
Karjalainen „ „ „
Murto „ „ „
Suominen „ „ „
Wirtanen, A. „ „ „
Niukkanen „ „ 2
Junnila „ „ „
Tarkkanen „ „ „
Öhman „ „ „
Heitto „ „ „
Erkkilä „ „ „
Kannisto „ „ „

varajäseniksi:

Turunen ehdokaslistasta n:o 1
Mustonen „ „ „
Hiilelä „ „ „
Lampinen „ „ 2
Hallberg „ „ „
Teir „ „ „

Talousvaliokuntaan:

jäseniksi:

Puumalainen ehdokaslistasta n:o 1
Nurminen, E. „ „ „
Kuittinen „ „ „
Renfors „ „ „
Pesonen „ „ „
Heinonen „ „ „
Nederström-Lunden „ „ „
Helle „ „ „
Murtomaa „ „ 2
Virkki „ „ „
Rönkkö „ „ „
Larson „ „ „
Wirtanen, J. „ „ „
Leivonen „ „ „
Kaarna „ „ „
Pasanen „ „ „
Luostarinen „ „ „

varajäseniksi:

Kinnunen, A. ehdokaslistasta n:o 1
Ahonen „ „ „
Ryömä „ „ „
Haapasalo „ „ „
Kyttä „ „ 2
Väänänen „ „ „
Innala „ „ „
Häppölä „ „ „

Laki- ja talousvaliokuntaan:

jäseniksi:

Kulovaara ehdokaslistasta n:o 1
Tauriainen „ „ „
Simonen, A. „ „ „
Suominen „ „ „
Friman „ „ „
Kokkola „ „ „
Seppi „ „ „
Lukkarinen „ „ „
Rytinki „ „ 2
Tuurna „ „ „
Luukka „ „ „
Hollsten „ „ „
Koivisto „ „ „
Heikura „ „ „
Kauppi „ „ „
Järnefelt „ „ „
Solla „ „ „

varajäseniksi:

Lindqvist ehdokaslistasta n:o 1
Kuittinen „ „ „
Rapio „ „ „

Ahonen	„	„	„
Saari	„	„	2
Lappi-Seppälä	„	„	„
Nordström	„	„	„
Kinnunen, T.	„	„	„

Sivistysvaliokuntaan:

jäseniksi:

Juntunen	ehdokaslistasta	n:o	1
Niemi	„	„	„
Kalavainen	„	„	„
Kilpi, E.	„	„	„
Nurminen, E.	„	„	„
Turunen	„	„	„
Nevalainen	„	„	„
Haapasalo	„	„	„
Saalasti	„	„	2
Borg-Sundman	„	„	„
Rankila	„	„	„
Nordfors	„	„	„
Huttunen	„	„	„
Kaasalainen, N.	„	„	„
Rantamaa	„	„	„
Miettunen, H.	„	„	„
Hamara	„	„	„

varajäseniksi:

Wirtanen A.	ehdokaslistasta	n:o	1
Helle	„	„	„
Torvi	„	„	„
Tikkaoja	„	„	„
Häppölä	„	„	2
Wirtanen, J.	„	„	„
Antila	„	„	„
Korsbäck	„	„	„

Maatalousvaliokuntaan:

jäseniksi:

Eskola, V.	ehdokaslistasta	n:o	1
Meriläinen	„	„	„
Koskinen	„	„	„
Sävelä	„	„	„
Kinnunen, A.	„	„	„
Tikkaoja	„	„	„
Rapio	„	„	„
Väisänen	„	„	„
Vilhula	„	„	2
Saura	„	„	„
Hautala	„	„	„
Kullberg	„	„	„
Lampinen	„	„	„
Kosola	„	„	„
Kähönen	„	„	„
Kinnunen, T.	„	„	„
Korsbäck	„	„	„

varajäseniksi:

Riihimäki	ehdokaslistasta	n:o	1
Antikainen	„	„	„
Häikiö	„	„	„
Muikku	„	„	„
Aittoniemi	„	„	2
Hamara	„	„	„
Saalasti	„	„	„
Nikkola	„	„	„

Työväenasiainvaliokuntaan:

jäseniksi:

Mustonen	ehdokaslistasta	n:o	1
Turkka	„	„	„
Hiilelä	„	„	„
Prunnila	„	„	„
Leivo-Larsson	„	„	„
Antikainen	„	„	„
Torvi	„	„	„
Muikku	„	„	„
Pakkanen	„	„	2
Hetemäki	„	„	„
Erkkilä	„	„	„
Wickman	„	„	„
Jussila	„	„	„
Saariaho	„	„	„
Väänänen	„	„	„
Kaitila	„	„	„
Östenson	„	„	„

varajäseniksi:

Nurminen, N.	ehdokaslistasta	n:o	1
Pesonen	„	„	„
Nykänen	„	„	„
Alanko	„	„	„
Ikonen	„	„	2
Huttunen	„	„	„
Kaarna	„	„	„
Nordfors	„	„	„

Kulkulaitosvaliokuntaan:

jäseniksi:

Raunio	ehdokaslistasta	n:o	1
Riihimäki	”	”	”
Väisänen	”	”	”
Pesonen	”	”	”
Rytkönen	”	”	”
Niemi	”	”	”
Nykänen	”	”	”
Ahonen	”	”	”
Kaasalainen, V.	”	”	2
Lappi-Seppälä	”	”	”
Kalliokoski	”	”	”
Nordström	”	”	”
Nuorsaari	”	”	”
Niskala	”	”	”
Rauste	”	”	”
Soininen	”	”	”
Ryhtä	”	”	”

varajäseniksi:

Rosenberg	ehdokaslistasta	n:o	1
Kulovaara	”	”	”
Friman	”	”	”
Turkka	”	”	”
Joukanen	”	”	2
Heitto	”	”	”
Haapaniemi	”	”	”
Hollsten	”	”	”

Puolustusasiainvaliokuntaan:

jäseniksi:

Nurminen, N.	ehdokaslistasta	n:o	1
Raunio	”	”	”
Kilpeläinen	”	”	”
Niiranen	”	”	”
Muikku	”	”	”
Helle	”	”	”
Aaltonen	”	”	”
Virtanen, V.	”	”	”
Tiitu	”	”	2
Nikkola	”	”	”
Ikonen	”	”	”
Korsbäck	”	”	”
Nuorsaari	”	”	”
Joukanen	”	”	”
Tenhiälä	”	”	”
Häppölä	”	”	”
Hallberg	”	”	”

varajäseniksi:

Tainio	ehdokaslistasta	n:o	1
Turunen	”	”	”
Rosenberg	”	”	”
Sundman	”	”	”
Antila	”	”	2
Saariaho	”	”	”
Solla	”	”	”
Rauste	”	”	”

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Viljo Rantala.

Puhemies: Valiokuntien järjestäytymistä varten annan puheenvuorot valiokuntien vanhimmille jäsenille.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat:

Ed. Tanner: Suuri valiokunta kokoontuu heti keskeytyksen tapahduttua.

Stora utskottet sammanträder omedelbart efter ajourneringen.

Ed. Toivonen: Perustuslakivaliokunta kokoontuu valiokuntahuoneessa puoli tuntia istunnon keskeytyksen jälkeen valitsemaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ed. Hakkila: Lakivaliokunta kokoontuu valitsemaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan puolen tunnin kuluttua istunnon keskeytymisestä.

Ed. Hakkila: Ulkoasiainvaliokunta kokoontuu valitsemaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan 15 minuutin kuluttua istunnon keskeyttämisestä.

Ed. Tanner: Valtiovarainvaliokunta kokoontuu kello 12.

Statsutskottet sammanträder klockan 12.

Ed. Öhman: Pankkivaliokunta kokoontuu 15 minuuttia vailla 12.

Ed. Virkki: Talousvaliokunta kokoontuu talousvaliokunnan huoneeseen valitse-

maan puheenjohtajia 15 minuuttia istunnon keskeyttämisestä eli suuren valiokunnan kokouksen jälkeen.

Ed. Kulovaara: Laki- ja talousvaliokunta kokoontuu puolen tunnin kuluttua istunnon keskeyttämisestä valiokuntahuoneeseen valitsemaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ed. E. Kilpi: Sivistysvaliokunta kokoontuu 10 minuuttia istunnon keskeyttämisen jälkeen valiokunnan kokoushuoneeseen.

Ed. V. Eskola: Maatalousvaliokunta kokoontuu 15 minuuttia tämän istunnon keskeydyttyä valiokuntahuoneessa valitsemaan itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ed. Hiilelä: Työväenasiainvaliokunta kokoontuu 20 minuuttia istunnon keskeyttämisen jälkeen valitsemaan itselleen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ed. Niskala: Kulkulaitosvaliokunta kokoontuu 10 minuuttia tämän istunnon keskeytyksen jälkeen valitsemaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Ed. Nikkola: Puolustusasiainvaliokunta kokoontuu valiokuntahuoneeseen heti tämän istunnon keskeytyksen jälkeen valitsemaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Eduskunnan tarkistajain ja heidän varamiestensä vaali.

Puhemies: Työjärjestyksen 12 §:n mukaan eduskunnan on nyt valittava valtiopäiväjärjestyksen 85 §:ssä mainitut viisi tarkistajaa sekä niiden varamiehet. Jollei eduskunta voi vaalista yhtyä, on vaali lykättävä ja toimitettava suhteellista vaalitapaa koskevien määräysten mukaan. Kehoitan esittämään ehdokkaita ja huomautan, että kun ehdotetaan tarkistaja, on samalla ehdotettava hänelle varamies.

Puheevuoron saatuaan lausuvat:

Ed. V. Leskinen: Ehdotan tarkistajain jäseneksi ed. Malkamäen vakinaiseksi ja varalle ed. Henrikssonin.

Ed. Kuusinen: Ehdotan tarkistajaksi ed. Nevalaisen ja varalle ed. Sylvi-Kyllikki Kilven.

Ed. Luukka: Esitän tarkistajaksi valittavaksi ed. Väinö Kaasalaisen ja hänen varamiehekseen ed. Kaupin.

Ed. Ahmavaara: Ehdotan tarkistajaksi ed. Innalan ja hänen varalleen ed. J. Wirtasen.

Ed. Österholm: Jag ber att till justeringsman föreslå rdm. Östenson och till suppleant rdm. Nordfors.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. V. Leskinen ehdottanut tarkistajaksi ed. Malkamäen, varalle ed. Henrikssonin, ed. Kuusinen ed. Nevalaisen, varalle ed. S.-K. Kilven, ed. Luukka ed. V. Kaasalaisen, varalle ed. Kaupin, ed. Ahmavaara ed. Innalan, varalle ed. J. Wirtasen, ed. Österholm ed. Östensonin, varalle ed. Nordforsin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska useampia kuin viisi tarkistajaa ja niiden varamiestä ei ole ehdotettu, on eduskunnan katsottava yhtyneen näistä ja siis valinneen tarkistajiksi edustajat Malkamäen, Nevalaisen, V. Kaasalaisen, Innalan ja Östensonin sekä varamiehiksi edustajat Henrikssonin, S.-K. Kilven, Kaupin, J. Wirtasen ja Nordforsin.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja jatketaan sitä kello 12,15.

Täysistunto keskeytetään kello 11,32.

Täysistuntoa jatketaan

kello 12,15.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Valiokuntien ja tarkistajien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat.

Puhemies: Ilmoitetaan, että valiokuntien puheenjohtajiksi ja varapuheenjohtajiksi on valittu:

Suuri valiokunta: puheenjohtajaksi ed. Tarkkanen ja varapuheenjohtajaksi ed. Kulovaara.

Perustuslakivaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Ahmavaara ja varapuheenjohtajaksi ed. Jokinen.

Lakivaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Öhman ja varapuheenjohtajaksi ed. Väyrynen.

Ulkoasiainvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Takki ja varapuheenjohtajaksi ed. Ryömä.

Valtiovarainvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Rantala ja varapuheenjohtajaksi ed. Miikki.

Pankkivaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Kannisto ja varapuheenjohtajaksi ed. Myllymäki.

Talousvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Murtomaa ja varapuheenjohtajaksi ed. E. Nurminen.

Laki- ja talousvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Tuurna ja varapuheenjohtajaksi ed. Luukka.

Sivistysvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. E. Kilpi ja varapuheenjohtajaksi ed. Niemi.

Maatalousvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Vilhula ja varapuheenjohtajaksi ed. V. Eskola.

Työväenasiainvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. Turkka ja varapuheenjohtajaksi ed. Pakkanen.

Kulkulaitosvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. V. Kaasalainen ja varapuheenjohtajaksi ed. Raunio, ja

Puolustusasiainvaliokunta: puheenjohtajaksi ed. N. Nurminen ja varapuheenjohtajaksi ed. Tiitu, sekä

Tarkistajat: puheenjohtajaksi ed. Östenson ja varapuheenjohtajaksi ed. Malkamäki.

Täysistunto lopetetaan kello 12,21.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

5. Tiistaina 11 p. syyskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hiekkala, Korsbäck, Kuusinen, Kölli, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Pohjala, Salmela-Järvinen ja Törngren.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla tämän viikon ajaksi ed. Salmela-Järvinen sekä ulkomaanmatkan vuoksi syyskuun 21 päivään ed. Törngren ja lokakuun 2 päivään saakka edustajat Leivo-Larsson ja Pohjala.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan syyskuun 5 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 1—5, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1950.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella heinäkuun 21 päivältä on eduskunnalle saapunut kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1950, mikä kertomus nyt on jaettu edustajille.

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1949.

Puhemies: Ilmoitetaan, että hallituksen viime heinäkuun 28 päivänä päivätyn kirjelmän ohella on eduskunnalle saapunut uudelleen jätettynä kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1949, mikä kertomus nyt on jaettu uusille edustajille.

Eduskunnan tietoon saatettuja asetuksia ja valtioneuvoston päätöksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että hallituksen oikeuttamisesta antamaan tarpeen vaatimia säännöksiä Suomen vientikaupan turvaamiseksi 28 päivänä joulukuuta 1945 annetun lain 2 §:ssä mainitussa tarkoituksessa on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut sanotun lain nojalla 1 päivänä kesäkuuta 1951 annettu

Asetus Italian kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.

Tämä asetus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle puhemiehelle osoitettuina saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös 28 päivältä kesäkuuta 1951 polttoainepäällikön asettami-

sesta Kotkan, Porin ja Oulun kaupunkeihin;

Valtioneuvoston päätös samalta päivältä ulkomaisen rukiin ja vehnän luovuttamisesta valtiolle;

Valtioneuvoston päätös 5 päivältä heinäkuuta 1951 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista; ja

Valtioneuvoston päätös samalta päivältä maassa olevan ja maahan tuotavan riisin julistamisesta takavarikon alaiseksi.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Suomen Pankin viiden tilintarkastajan ja näiden varamiesten vaali.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi toimittaa valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 5 momentin mukaisesti vuotta 1951 varten Suomen Pankin viiden tilintarkastajan ja näiden varamiesten vaalin.

Hyväksytään.

Puhemies: Edustajille jaetut kertomukset sekä asetus ja valtioneuvoston päätökset voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Kertomus hallituksen toimenpiteistä vuonna 1950

esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan ja suhteita ulkovaltoihin koskevalta osalta ulkoasiainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1949,

ulkoasiainvaliokuntaan:

Asetus 1 päivältä kesäkuuta 1951 Italian kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta, sekä

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 28 päivältä kesäkuuta 1951 polttoainepäällikön asettamisesta Kotkan, Porin ja Oulun kaupunkeihin,

Valtioneuvoston päätös samalta päivältä ulkomaisen rukiin ja vehnän luovuttamisesta valtiolle,

Valtioneuvoston päätös 5 päivältä heinäkuuta 1951 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista, ja

Valtioneuvoston päätös samalta päivältä maassa olevan ja maahan tuotavan riisin julistamisesta takavarikon alaiseksi.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi torstaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,20.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

6. Torstaina 13 p. syyskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Esitellään:

1) Hallituksen esitys n:o 1 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952 .. 42
2) Hallituksen esitys n:o 2 laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin ..... —
3) Hallituksen esitys n:o 3 Valtioneuvoston lainanottovaltuuksista .... —
4) Hallituksen esitys n:o 4 laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta —
5) Hallituksen esitys n:o 5 Helsingin hovioikeuden perustamisesta .... —
6) Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1949 90

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hiekkala, Honkala, Kullberg, Kuusinen, Kölli, Lehtonen, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Luukka, Pekkala, Pohjala, Raunio, Ryömä, Salmela-Järvinen, Turunen ja Törngren.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta virkamatkan takia ed. Turunen sekä ulkomaanmatkan vuoksi tämän viikon ajaksi ed. Kullberg, tämän kuun 24 päivään saakka ed. Pekkala ja tämän kuun 29 päivään saakka ed. Palovesi.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin laitumen väliaikaisesta vuokraamisesta eräissä tapauksissa 14 päivänä kesäkuuta 1951 annetun lain 4 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla 14 päivänä kesäkuuta 1951 annettu

Valtioneuvoston päätös laitumen väliaikaisesta vuokraamisesta eräissä tapauksissa.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin huoneenvuokrien säännöstelystä 29 päivänä joulukuuta 1950 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla 21 päivänä elokuuta 1951 annettu

Valtioneuvoston päätös huoneenvuokrien korotusmääristä.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle puhemiehelle osoitettuina, saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös 28 päivältä heinäkuuta 1951 kuljetustoiminnan säännöstelystä ja

Valtioneuvoston päätös 22 päivältä elokuuta 1951 kuntien viranhaltijain palkkauksen säännöstelystä.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotuksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952

sisältävä hallituksen esitys n:o 1 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Hiltunen: Herra puhemies! Talousarvion laatiminen vuodelle 1952 ei suinkaan ole ollut helppo eikä yksinkertainen tehtävä. Eri ministeriöt lähettäessä ehdotuksensa valtiovarainministeriölle pyysivät varoja käyttöönsä ensi vuotta varten yhteensä noin 198 miljardia markkaa. Ja kun lisäksi otetaan huomioon eräät myöhemmät määrärahojen pyynnöt, kohosi loppusumma hieman yli 200 miljardin markan. Kun talousarvion loppusumma päättyy 164.2 miljardiin markkaan, niin tästä huomataan, ettei eri hallinnonhaarojen määrärahojen pyyntöjä ole läheskään voitu tyydyttää, vaan on niitä pakostakin täytynyt supistaa noin 36 miljardilla markalla. Punaisen kynän vedolla on monen virkamiehen ja eri intressipiirien suunnitelmien yli armottomasti täytynyt vetää henkselit, koska valtion tulojen kertyminen luonnollisin keinoin asettaa myöskin rajan menojen lisäyksille, joiden jokavuotista paisumista muutenkin arvostellaan ankarasti ja osittain myöskin asiallisesti.

Valtion menojen paisumista ei valitettavasti ole voitu estää tämänkään talousarvion laatimisen yhteydessä, joten niiden kansalaisten, jotka ovat sellaista toivoneet ja odottaneet, on jälleen tunnettava pettyneensä. Menojen supistamista koskevia neuvoja ja ohjeita on eri hallituksille jätetty ahkerasti eikä niitä ole puuttunut tälläkään kertaa. Osittain niitä yritetään talousarviota laadittaessa toteuttaakin, mutta lähes aina huonolla menestyksellä. Selityksenä ja puolustuksena mainitsen seuraavat seikat. Me olemme äskettäin jälleen suorittaneet erään inflatiohyppäyksen, jonka seuraukset näkyvät hyvin selvinä tässä talousarvioesityksessä. Virallisen tukkuhintaindeksin mukaan ovat tukkuhinnat nousseet viime vuoden elokuusta 44 %:lla ja palkkataso samaan aikaan noin 20 %:lla. Nämä molemmat yhdessä vaikuttavat voimakkaasti valtion menojen nousuun. Toinen tärkeä tekijä, joka estää hallituksia vapaasti liikkumasta valtion menoista päättäessään, on menojen sidonnaisuus. Lakeihin ja asetuksiin perustuvat sekä niihin verrattavat menot on talousarvioon otettava sen suuruisina kuin seuraavan vuoden todennäköinen tarve edellyttää. Kokemus osoittaa, että varsinkin arviomäärärahojen kohdalla on aina pyritty menot arvioimaan liian alhaisiksi. Tästä taasen on seurauksena varainhoitovuoden aikana tapahtuneet jopa hyvinkin huomattavat arviomäärärahojen ylitykset. Niinpä esim. viime vuoden tilinpäätöksen mukaan arviomäärärahojen ylitykset tekivät yhteensä yli 20 miljardia markkaa. Tätä epäkohtaa on pyritty nyt esilläolevassa talousarviossa korjaamaan. Tuleva vuosi osoittaa, onko siinä ja missä määrin onnistuttu. Esimerkkinä siitä, kuinka päätyneeksi meidän valtiomme talousarvio on jo muodostunut, on syytä mainita eräitä lukuja. Valtion varsinaiset menot ovat ensi vuoden talousarvion mukaan noin 126 miljardia markkaa. Niistä on vapaasti harkinnan varaisia vain noin 20 miljardia markkaa. Pääomamenojen osalta, jotka ovat yhteensä 38.2 miljardia markkaa, on lakiin perustuvia ja siihen verrattavia menoja 20.5 miljardia markkaa, yhteensä siis sidottuja menoja 126—127 miljardia markkaa eli ¾ talousarvion koko loppusummasta. Kun liikkumatilaa on hallituksella näin vähän, niin onko ihme, jos mennään yli siitä, mistä aita on matalin, se tahtoo sanoa lisätään menoja, koska hallituksilla on vielä siinä suhteessa vapaa harkintavalta jäljellä. Vuosien mittaan olen menettänyt uskoni valtion menojen supistamisen mahdollisuuksiin niin kauan kunnes siirtoväen korvaukset on lop-

puunsuoritettu, sotakorvaukset maksettu, jotka onneksi loppuvatkin ensi vuoden aikana, ja sodan aiheuttama jälleenrakentaminen sekä samasta syystä luonnollisen uudistamisen välttämättömät tarpeet on tyydytetty. Hyvä olisi, jos menojen kehitys saataisiin pysähtymään, sillä sekin jo ensimmäisenä etappina olisi suuri saavutus, ja siihen on pyritty nyt esiteltävänä olevassa talousarvioesityksessä.

Tämän vuoden talousarvioon verrattuna ovat nyt esiteltävät menot noin 35 miljardia markkaa suuremmat, mutta jos otetaan huomioon tämän vuoden varsinaisen ja kahden lisämenoarvion loppusummat, yhteensä lähes 160 miljardia markkaa, ovat menot vain 4.2 miljardia markkaa suuremmat. Huomioonottaen alussa mainitsemani hinta- ja kustannustekijäin muutokset voidaan yleisesti tarkastellen todeta, että esitys merkitsee talousarvion reaalista supistumista. Reaalinen supistuminen on sitäkin huomattavampi, jos pannaan merkille se seikka, ettei tähän esitykseen sisälly lainkaan määrärahoja ns. pisteostoja varten. Ne on jätetty suunnitelman mukaisesti talousarviosta pois, sillä hallitus on sitä mieltä, että pisteostot muodostavat ajanmittaan niin raskaan rasituksen valtion taloudelle, ettei sitä jakseta millään kantaa. Laskelmien mukaan tarvittaisiin ensi vuonna pisteostoihin maitotaloustuotteiden osalta noin 12 miljardia markkaa ja viljatuotteiden osalta 3.5miljardia markkaa, yhteensä siis 15.5 miljardia markkaa. Tähän tulevat vielä lisäksi ne rahamäärät, jotka annetaan tullien alentamisen tai kokonaan poistamisen kautta, mutta jotka eivät tule näkyviin tulo- ja menoarviossa, mutta merkitsevät kuitenkin tullitulojen pienentymistä. Samoin laskelmista puuttuvat hinnantasausrahaston kautta käytetyt varat. Tänä vuonna on rahaston kautta käytetty tarkoitukseen tähän mennessä yhteensä 2,444 milj. markkaa ja vuoden loppuun mennessä todennäköisesti tarvitaan käyttää kaikkiaan noin 3.2 miljardia markkaa. Valitettavasti ei tästäkään talousarviosta ole karsittu pois maatalouden tukipalkkioita, joihin merkittiin huomattavia lisäyksiä kevättalven aikana samaan aikaan, jolloin hallitus muutenkin suoritti huomattavia pisteostoja. Niinpä 11 Pl:n viimeisen luvun 22 momentille „maatalouden tuotantokustannusten tasaaminen ja tuotannon edistäminen" taikka selvemmin sanottuna tuo kuuluisa apulantamiljardi on nyt paisunut 2.5 miljardiksi markaksi. Jos tämä momentti olisi pidetty edes ennallaan, olisi varoja voitu säästää 1.5 miljardia markkaa. Samoin seuraava momentti „maitottaloustuotannon tukeminen". Sitä on lisätty 350 milj. mk. Sekin olisi pitännyt ehdottomasti pitää ennallaan, jolloin säästöä olisi tullut 300 milj. markkaa. Samoin ei olisi pitänyt talousarvioon ottaa 15 Pl:n II luvun 47 momenttia „syömäviljan hinnan alentaminen Pohjois-Suomessa", jolloin olisi säästynyt varoja 565 milj. mk. Yhteensä olisi siis näillä toimenpiteillä voitu talousarviota keventää 2,365 milj. markalla ja samalla saada talousarvion loppusumma vastaavasti pienemmäksi, jolloin uusia lainojakin talousarvion tasapainoon saattamiseksi olisi voitu vastaavasti vähentää. Panen kuitenkin merkille, että kun menopuolelta puuttuu hyvin huomattavat pisteostopalkkiot, niin tästä on johdonmukaisena seurauksena se, että veroalennuksia voidaan ensi vuoden alusta ja osittain myöskin jo tänä vuonna panna toimeen, jos suunnitelmat toteutuvat. Valtiovarainministeriössä on jo valmiina suunnitelmat tulo- ja omaisuusveron alentamisesta noin 30 %:lla, samoin tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta tämän vuoden osalta siten, että verovelvollisilla on oikeus tuloistaan vähentää ennen veron määräämistä 15 100:lta palkkatulojen ja eläkkeen kokonaismäärästä entisen 10 %:n asemesta. Edelleen on suunniteltu ensi vuoden alusta liikevaihtoveron muuttamista siten, että eräät tärkeät kulutusartikkelit tulisivat liikevaihtoverovapaiksi. Sellaisina mainitsen miesten, ja naisten suojapuvut ja suojapukukankaasta valmistetut työvaatteet, miesten, naisten ja lasten sukat, lukuun ottamatta silkki-, nylon- tai näihin verrattavia sukkia, lisäksi eräät puuvillakankaat ja eräät jalkinelaadut, joiden tuottaja- ja myyntihinnat ilman liikevaihtoveroa tai jalkineita maahan tuotaessa cif-hinta on valtioneuvoston vahvistamaa markkamäärää pienempi. Näillä toimenpiteillä on haluttu antaa kansalaisille kompensaatiota pisteostojen poisjäämisen vuoksi.

Tapana on ollut talousarvion lähetekeskustelun yhteydessä luoda lyhyt katsaus maan talouselämän ja valtiotalouden kehitykseen

kuluvana vuonna, koska nämä yhdessä muodostavat ne puitteet, joiden sisälle tulo- ja menoarvion on sopeuduttava.

Jo vuoden 1950 keskivaiheilla alkanut hintojen nousu maailmanmarkkinoilla on jatkunut tänäkin vuonna, joskaan ei enää niin jyrkkänä kuin viime vuoden puolella. Kuluvan vuoden maaliskuussa tapahtui eräiden raaka-aineiden kohdalla, kuten villaan, puuvillaan, raakakumiin ja tinaan nähden jo tuntuvia hintojen alennuksiakin. Tärkeiden metallien, puutavaran sekä puunjalosteiden hinnat ovat olleet kuitenkin jatkuvasti noususuunnassa. Oman maamme kohdalla on hintakehitys ulkomaankaupassa suosinut vientihintoja, joiden nousu on ollut tuontihintojen nousua voimakkaampi. Vientitavaroiden hintaindeksi kuluvan vuoden II neljänneksellä oli 21 % korkeampi kuin I neljänneksellä. Tuontihintoihin nähden oli tapahtunut vain 12 %:n nousu vastaavien ajanjaksojen välillä. Jos verrataan tuonti- ja vientihintoja kuluvan vuoden II neljännekseen, havaitaan, että vientihintojen kohdalla on nousua 75 %, kun taas tuontihinnoissa tapahtunut kasvu on vain 44 %. Kuluvan vuoden seitsemän ensimmäisen kuukauden eli tammi—heinäkuun vientihintojen taso on 58 % korkeampi kuin vuonna 1950 keskimäärin. Tuontihintoihin nähden on nousua vastaavasti laskien 33 %. Kun näin on ollut asian laita, on se merkinnyt ulkomaankaupan vaihtosuhteen paranemista huomattavasti. Vuoden 1950 vaihtosuhteeseen verrattuna on kuluvan vuoden vaihtosuhde jo nyt 20 % parempi.

Viennin ja tuonnin volyymi-indeksit kertovat jatkuvasti ulkomaankaupassa tapahtuneesta vaihdon kasvusta. Viennin volyymi kuluvan vuoden I neljänneksellä oli 11 % ja II neljänneksellä 23 % suurempi kuin tammi—maaliskuussa ja huhti—toukokuussa vuosi sitten. Tuontiin nähden päädytään vastaavanlaisessa vertailussa 34 %:n nousuun II vuosineljänneksen kohdalla. I vuosineljänneksenä tänä vuonna sen sijaan tuotiin maahan hyödykkeitä vähemmän kuin tammi—maaliskuussa viime vuonna. Koko vuoden tuloa silmälläpitäen tullaan nykyisten tilannearvioiden perusteella sellaisiin tuloksiin, että vientimme volyymi kuluvalta vuodelta tuntuu nousevan noin kymmenkunta prosenttia suuremmaksi kuin kokonaisvienti viime vuonna.

Edellä mainituista tekijöistä johtuen ulkomaankaupan markkamääräiset arvot ovat nousseet huomattavassa määrin kuluvan vuoden aikana. Viennin puolella kuluvan vuoden I neljänneksen markkamääräiseksi arvoksi saatiin 23,216 milj. markkaa viime vuoden vastaavan luvun oltua vain 13,072 milj. mk. Toisen neljänneksen viennin arvo nousi jo 41,553 milj. markkaan, kun se vuosi sitten oli 19,317 milj. markkaa. Tuonnin arvo kulumassa olevan vuoden tammi—maaliskuussa laskettiin 23,107 milj. markaksi ja huhti—kesäkuussa 39,372 milj. markaksi, vastaavien arvojen ollessa vuonna 1950 19,370 milj. markkaa ja 20,990 milj. markkaa. Kehityksen oltua näin suotuisan päädyttiinkin kauppataseessa tänä vuonna ensimmäiseltä vuosipuoliskolta lohduttaviin tuloksiin. Tammi—heinäkuun kauppatase on näet runsaasti aktiivinen osoittaen vientienemmyyttä kokonaista 8,156 milj. markkaa. Vuosi sitten samana ajanjaksona oli tuonti 5,738 milj. markkaa vientiä suurempi. Kun tiedetään, että vuoden loppupuolisikon vaihto ulkomaankaupassa yleensä on aktiivinen, on melkoisella varmuudella odotettavissa, että kauppatase koko kulumassa olevan vuoden osalta muodostuu vientivoittoiseksi. Tällöin olisi ensimmäisen kerran päästy positiivisen kauppataseeseen sitten vuoden 1939.

Kotimaan kaupassa ei volyymiin nähden ole tapahtunut juuri nimeksikään muutoksia viime vuoteen verraten. Kuluvan vuoden I neljänneksellä olivat tammi- ja helmikuu samaa suuruisluokkaa edellisen vuoden vastaavien kuukausien kanssa, maaliskuun ollessa heikomman kuin viime vuoden maaliskuun. Toisetkin neljännekset tuntuvat olevan jotakuinkin samanveroiset. Kun kuitenkin tuonti sekä tuotanto ovat lisääntyneet, mutta kotimaankaupan volyymi on pysynyt ennallaan, on tämä johtanut siihen, että varastot ovat kaupan piirissä olleet kasvusuunnassa. Tämä puolestaan on johtanut totuttua laajaperäisempiin alennusmyynteihin. Liikevaihdon arvo viime vuoden ensimmäiseen vuosipuoliskoon verrattuna on kyllä lisääntynyt nelisenkymmentä prosenttia, mutta hintataso on puolestaan tukkuhintaindeksin mukaan seurannut esimerkkiä nousemalla yhtä paljon.

Näköalat teollisuustuotannon piirissä ovat kuluvana vuonna olleet myöskin suotuisat. Markkinoimisvaikeuksista ei voida puhua,

ja raaka-ainetilanne on ollut suhteellisen tyydyttävä. Alkuvuoden tuotantovolyymi on kehittynyt siten, että I neljänneksellä tänä vuonna se oli 11 % suurempi kuin vuosi sitten, II neljänneksellä oli kasvua tapahtunut jo 17 % kulumassa olevan vuoden eduksi. Vaikka todetaankin, että havaitut tuotannonnousut eivät ole yksinomaan luettavissa koneiston laajentamisen tai kapasiteetin entistä tarkemman hyväksikäytön ansioksi — viime vuonna lakotkin heikensivät tuotantotuloksia — on kuitenkin tyydytyksellä pantava merkille saavutetut tulokset.

Vientiteollisuuden piirissä on hyvien menekkimahdollisuuksien ja alati kohonneiden hintojen kiihoittamana vallinnut korkeapaine. Tämän vuoden I neljänneksen tuotanto oli 17 % suurempi kuin saman neljänneksen tuotanto viime vuonna. II neljännes tänä vuonna osoittaa 25 %:n nousua. Vientiteollisuuden eri haarojen kohdalla on vaneerin ja kartongin tuotanto kumpanakin kuluvan vuoden neljänneksenä erottautunut muista suurten kasvuprosenttiensa ansiosta viime vuoteen verraten. Seuraavan tilan valtaa selluloosa edellämainituista tosin huomattavasti jäljessä. Myös kotimarkkinateollisuus näyttää indeksien valossa laajentaneen tuotantoaan huomattavasti viime vuotisesta. Kutoma- ja vaatetusteollisuus taas on sen haaroista kiirehtinyt eniten paisuttamaan tuotantoaan niin ensimmäisellä kuin toisellakin neljänneksellä tänä vuonna viime vuoteen verrattuna.

Vientiteollisuustuotteisiimme viime aikoina kohdistunut kysyntä ja niiden hintojen nousu on heijastunut selvänä metsätaloudessa sekä hakkuiden kasvuna että kantohintojen nousuna. Allaolevasta asetelmasta ilmenevät arvioluvut miljoonissa pinokuutiometreissä koko maassa suoritetuista kaupallisista hakkuista hakkuvuosina 1949/50 ja 1950/51. Järeä puutavara v. 1944/50 12,3 milj. p-m³, v. 1950/51 14 milj. p-m³, pyöreä puutavara v. 1949/50 7,4 milj. p-m³, v. 1950/51 13 milj. p-m³, polttopuu edellisenä vuotena 2,8 milj. p-m³ ja viime hakkuukautena 6 milj. p-m³.

Voimakkain hakkuiden lisäys hakkuuvuoteen 1949/50 verrattuna on ollut polttopuiden kohdalla, jossa prosentuaalinen nousu on 114 %. Pyöreän puutavaran hakkuita on sensijaan laajennettu 75 %:lla. Kantohintojen nousu on ollut automaattinen seuraus vientihintojen kasvun ja raakapuun kysynnän lisääntymisen seurauksena. Jos jälleen verrataan edellämainittuja hakkuuvuosia toisiinsa maksettujen kantohintojen valossa, näemme, että hakkuukauden 1950/51 keskimääräinen hintataso oli n. 80 % korkeampi kuin edellisen hakkuukauden taso, hakkuuvuonna 1949/50 laskettiin metsänomistajien saaneen kantohintoina n. 10 mrd. mk, mutta viime hakkuuvuosi tuotti metsänomistajille yli kaksinkertaisena tuon määrän. Laskelmissa on päädytty n. 23 mrd. mk:aan, josta yksityisten maanomistajien osuus on n. 14 mrd. mk.

Siirryn sitten tarkastelemaan valtiontalouden kehitystä kuluvan vuoden aikana.

Vuoden ensimmäisen puoliskon tulos valtiontaloudessa käy ilmi seuraavista numeroista. Sekä tulo- että menoluvut edustavat valtion todellisia kassatuloja ja myöskin siis menoja budjetin ulkopuolisine suorituksineen.

Varsinaiset tulot olivat vielä ensimmäisen kauden aikana 73,324 milj. mk, pääomatulot ilman uusia lainoja 837 milj. mk., yhteensä 74,161 milj. mk. Valtionlainoja saatiin 5,745 milj. mk. Tulot olivat siis yhteensä 79,906 milj. mk. Varsinaiset menot ensimmäisellä vuosipuoliskolla olivat 60,841 mk ja pääomamenot ilman valtionlainojen kuoletuksia 13,660 milj. mk, menot 74,501 milj. mk ja valtionlainojen kuoletukset 2,303 milj. mk, jolloin kassaylijäämää jää 3,102 milj. mk. Asetelmasta havaitaan, että jos verrataan valtion tuloja, joihin ei sisälly uusia lainoja, valtion menoihin, paitsi lainojen kuoletukset, todetaan, että tulot peittivät menot likipitäen. Vajausta syntyi vain 340 milj. mk. Mutta kun uutta valtiolainaa otettiin 5,745 milj. mk ja entisten valtiolainojen kuoletuksiin käytettiin 2,303 milj. mk, niin todellista kassaylijäämää syntyi tällöin 3,102 milj. mk.

Verotulojen suurimmista tuotoista mainittakoon seuraavaa. Tulo- ja omaisuusveron bruttotuotto kassalukujen mukaan nousi kuluvassa olevan vuoden ensi puoliskolla n. 37,300 milj. mk. Viime vuodet vastaava tuotto oli 22,202 milj. mk. Lisäystä on siis 15,100 milj. mk. Näistä bruttokertymisistä on kuitenkin maksettu kuntien ja kansaeläkelaitoksen ennakko-osuuksia ja veronpalautuksia, jotka tammi—kesäkuussa tänä vuonna nousivat yhteensä n. 19,100 milj. mk., viime vuoden vastaavana aikana

ollessa n. 11,000 milj. mk. Näinollen tuotti tulo- ja omaisuusvero kassalukujen mukaan valtiolle tammi—kesäkuussa tänä vuonna n. 18,200 milj. mk ja vastaavana aikana vuosi sitten 11,200 milj. mk. Kasvua kuluvan vuoden eduksi on siis n. 7,000 milj. mk. Liikevaihtoveroa on kulumassa olevana vuonna kertynyt valtion kassaan sangen runsaasti. Ensi vuosipuoliskon tuotto nousi n. 22 miljardiin markkaan, johon sisältyvät sekä varsinainen veronkanto että täydennysveron ensimmäinen erä. Viime vuoden tammi—kesäkuun aikana oli vastaava nettotuotto n. 14,400 milj. mk.

Havaitaan siis, että ainakin liikevaihtoveron osalta valtion kassatilanne tämän vuoden ensi puoliskolla oli n. 7,800 milj. mk edullisempi kuin vuosi sitten. Liikevaihtoveron todellinen tuotto tämän vuoden ensi puoliskolla oli yhteensä 30,562 milj. markkaa, mutta kun vero tilitetään valtiolle 60 päivän kuluessa sen lankeamisesta, näkyy veron puolen vuoden tuotto valtion kassatuloissa kokonaisuudessaan vasta syyskuun ensimmäisen viikon aikana. Tuontitullin kertymisessä sen sijaan ei ole suuriakaan eroavaisuuksia kuluvan vuoden ja viime vuoden kesken. Kun viime vuoden tammi—kesäkuussa tuontitullista kertyi valtiolle tuloa 6,940 milj. mk, oli vastaava tuotto kuluvan vuoden puolella 7,240 milj. mk. Tupakkavalmistevero, joka on eräs suurehkoista tuloeristä, osoittaa tuoton kuluvana vuonna ensi puoliskolla olleen n. 710 milj. mk suuremman kuin viime vuoden vastaavana ajanjaksona. Tammi—kesäkuun nettotuotto tältä vuodelta nousee tupakkavalmisteveron kohdalla n. 4,270 milj. mk:aan viime vuoden vastaavan tuoton jäädessä n. 3,560 milj. mk:aan.

Kuten jo aikaisemmin mainitsin osoittaa valtiontalous vuoden puolivälissä laaditun „tilinpäätöksen" mukaan pientä tuloylijäämää. Valtiontalouden rahoitustilanne onkin koko kuluvan vuoden aikana ollut parempi kuin vuosi sitten. Tämä ilmenee selvästi tilastosta, joka käsittää valtion postisiirtotilien mukaiset tulot ja menot. Kuluvana vuonna osoittaa mainittu tilasto vuoden alusta lukien tuloenemmyyttä jokaisen kuukauden lopussa. Viime vuosi sen sijaan oli käytännöllisesti katsoen vajauksellinen koko vuoden ajan vastaavan tilaston mukaan. Tämä rahoitusaseman helpottuminen on tehnyt mahdolliseksi lyhentää valtion Suomen Pankista ottamaa lyhytaikaista luottoa eli vekselivelkaa. Kun vekselivelan kokonaismäärä oli vuosien 1950—51 vaiheessa 19,880 milj. mk, josta 150 milj. mk oli Kansaneläkelaitokselta saatua, alkoi se kuluvan vuoden alkupuolella pudota säännöllisen tasaisesti. Minimi saavutettiin 23/6, jolloin vekseliluoton suuruus oli 6,366 milj. mk. Jos verrataan tätä lukemaa viime vuoden vastaavana päivänä olleeseen vekseliluottoon, nähdään, että lyhennystä oli tapahtunut kokonaista 12,702 milj. mk. Vuoden puolivälin jälkeen ovat kevättalvella päätetyt pisteostot vaikuttaneet koko tehollaan ja lisäksi on valtion suoritettavaksi langennut suurehkoja maksuja korvausobligatioiden lunastuksen, kansainvälisille järjestöille suoritettavien jäsenmaksuosuuksien jne. muodossa, joista oli seurauksena vekseliluoton hyppäys vuoden alussa vallinneelle tasolle. Syyskuun aikana on vekselien saldo kuitenkin taas vähentynyt ollen 11/9 16,157 milj. mk eli 8,200 milj. mk vähemmän kuin vastaavana päivänä vuosi sitten.

Kokonaisvaltionvelassa on myös ollut aleneva suunta vuosien 1950—51 vaihteeseen verrattuna. Mainittuna ajankohtana oli kokonaisvelan suuruus 135,705 milj. mk, mutta heinäkuun lopussa enää 132,191 milj. mk. Kokonaisvelka oli näin ollen vähentynyt 3,514 milj. mk:lla. Vähennys on aiheutunut kotimaisen velan pienenemisestä ulkomaisen luoton määrän päinvastoin kasvaessa. Tavaraluottoja on näet kertynyt kuluvana vuonna melko runsaasti. Niiden bruttokasvu tammi—heinäkuussa oli 4,310 milj. mk. Autoluottojen osalle tästä tuli hieman yli 1,000 milj. mk. Kaiken kaikkiaan oli valtiolla ulkomaista velkaa 31/7 kuluvaa vuotta 69,716 milj. mk. Kotimaisen velan suuruus kuluvan vuoden alussa taasen oli 69,827 milj. mk, mutta 31/7 enää 62,475 milj. mk. Putous on laskettava parhaasta päästä vekseliluotossa tapahtuneen vähenemisen ansioksi.

Jossakin määrin voidaan nyt arvioida todennäköistä tulosta tältä vuodelta. Aikaisemmasta yhteydestä kävi jo selville valtion kassatilanne tammi—kesäkuulta. Heinäkuulta syntyi ylijäämää lähinnä liikevaihtoveron täydennysveron sekä tulo- ja omaisuusverotuksessa neljännesvuosittain liike-, kiinteistö-, elinkeino- ja ammattituloista perittävien ennakkosuoritusten ansiosta. Elokuu ja syyskuu ovat sen sijaan melkoisessa

määrin vajaukselliset. Kun vuoden viimeisen neljänneksen aikana kertyy runsaasti tuloja verojen ansiosta, voidaan kuitenkin olettaa, että tällöin syntyy niin paljon ylijäämää, että sen sekä jo kassassa olevan ylijäämän avulla tasoittuu elo—syyskuussa muodostunut vajaus. Tällaisten laskelmien mukaan valtion kassatulot peittäisivät valtion kassamenot kuluvana vuonna. Tämä arvio on tehty, korostan sitä erikoisesti, kassatulojen ja menojen perusteella. Valtion kirjanpidollinen tulos sen sijaan on huomattavasti toisenlainen ja vuosi päättynee kaiken todennäköisyyden mukaan kirjanpidolliseen alijäämään.

Ja sitten vielä talousarvion yksityiskohdista muutama sana. Varsinaiset menot ovat esityksessä kuten jo mainitsin pyörein luvuin 126 miljardia markkaa eli n. 25 miljardia suuremmat kuin vuoden 1951 varsinaisessa tulo- ja menoarviossa. Lisäys kuluvaan vuoteen verrattuna on 24.75 %. Pääomamenojen kohdalla on lisäys kuluvaan vuoteen verrattuna 19 Pl:n kohdalla 7.2 miljardia markkaa eli 31.8 % ja 20 Pl:n kohdalla pyörein luvuin 2 miljardia markkaa, jolloin lisäys prosenteissa lausuttuna on 32.9 %. Yhteensä pääomamenojen lisäys edelliseen vuoteen verrattuna on 9,200 milj. markkaa. Varsinaisten menojen suurimmat lisäykset eri pääluokkien osalla ovat maatalousministeriön kohdalla, jossa nousu on 39.1 %, sosiaaliministeriön kohdalla nousun ollessa 32.7 % ja opetusministeriön kohdalla nousun ollessa 27.5 %.

Kuten talousarvioesityksen yleisperusteluista huomataan, täytyy budjetin tasapainoon saattamiseksi merkitä uutta valtion lainaa 5.5 miljardia markkaa. Tätä summaa arvioitaessa on otettava huomioon se, että varsinaiset tulot nousevat 155.1 miljardiin markkaan ja varsinaiset menot 125.9 miljardiin markkaan. Erotus on siis 29.2 mrd markkaa. Esityksen mukaan valtionlainain kuoletukset nousevat yhteensä 10,466 milj. markkaan eli 4.3 mrd suuremmiksi kuin tänä vuonna, jonka lisäksi korvausobligatioiden indeksihyvityksiin on ollut otettava yli 9 mrd markkaa eli lähes 3 mrd markkaa enemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa. Kun uuden lainan määrä on vain vähän runsaammin kuin puolet kuoletusten määrästä, voidaan hyvin perustella uuden lainan ottamista.

Suurimmat menojen lisäykset ovat tapahtuneet, niinkuin mainitsin, maatalousministeriön, sosiaaliministeriön ja opetusministeriön kohdalla. Opetusministeriön kohdalla on yleensä erilaisia koulumäärärahoja täytynyt hyvin huomattavasti korottaa, jotta ne olisivat edes jossain suhteessa määrärahojen käyttöön nähden. Maatalousministeriön kohdalla menonlisäyksistä huomattavimmat ovat väkilannoitteiden hintojen alentamiseen merkitty lisäys 445 milj. markkaa, uudistilain perustamispalkkioihin 350 milj. markkaa, apulantamiljardiin 1,500 milj. markkaa ja maitotaloustuotannon tukemiseen 300 milj. markkaa. Sosiaaliministeriön kohdalla suurin lisäys ehdotetaan momentille „sodassa ja sotapalveluksessa aiheutuneen ruumiinvamman ja sairauden johdosta" 1,500 milj. markkaa.

Hyvin huomattava muutos esiintyy tämän pääluokan kohdalla siinä, että hallitus esittää lapsilisämenoja sikäli vähennettäväksi, ettei ainoasta lapsesta leskiä ja yksinäisiä äitejä lukuunottamatta tammikuun 1 päivästä alkaen maksettaisi lapsilisää, jolloin säästöä syntyisi noin 3 mrd markkaa, ja tämä säästö esitetään käytettäväksi vanhusten huoltokustannuksina sellaisille kansaneläkelain ulkopuolelle jääneille vanhuksille, joilla ei ole muuta tuloa tai omaisuutta toimeentulonsa turvaamiseksi. Tällaisia vanhuksia lasketaan olevan noin 140,000 ja näille jaettavaa vanhuuseläkettä varten on uudelle momentille merkitty 3 mrd markkaa. Hallituksen esittämä järjestely on jo herättänyt arvostelua, kuten luonnollista onkin. Mutta jollei tämä ehdotus eduskuntaa tyydytä, niin on joko vanhuuseläkkeiden järjestely poistettava talousarviosta tai etsittävä varat suunnitelman rahoittamista varten jostain muualta, ja 3 mrd markkaa on sentään aika paljon rahaa.

15 Pl:n kohdalla on uutena määrärahana menoarvioon merkitty itäkaupan vientitakuista johtuviin suorituksiin ja niihin liittyviin hallintomenoihin 300 milj. markkaa. Tämän määrärahan käytöstä ei hallituksella ole vielä mitään tarkempia laskelmia olemassa. Toivottavaa kuitenkin on, että määrärahan käyttö rajoittuisi mahdollisimman pieneksi.

Pääomamenojen kohdalla on erikoista huomiota kiinnitettu rautateiden kuljetus-

kyvyn parantamiseen ja myöskin puolustusministeriön kohdalla kasarmiolojen kunnostamiseen sikäli, mikäli valtion tulojen puitteissa siihen suinkin on ollut mahdollisuutta. Suurimmat menolisäykset pääomamenojen kohdalla ovat kulkulaitosministeriön kohdalla 2,750 milj. markkaa, opetusministeriön 807 milj. markkaa, maatalousministeriön 535 milj. markkaa ja kauppaministeriön 463 milj. markkaa.

Vaikka tällä hetkellä ei maassa esiinny lainkaan työttömyyttä, pikemminkin työvoiman puutetta, on kaiken varalta ja varsinkin, kun eräillä paikkakunnilla saattaa esiintyä tilapäistä työttömyyttä, työttömyyden torjuntaa varten käytettäviä määrärahoja esitetty talousarvioon yhteensä 3,360 milj. markkaa.

Edullisten suhdanteitten vuoksi on tuloja menoarvioesityksen tulopuolelle katsottu voitavan merkitä huomattavia lisäyksiä. Tämä koskee erikoisesti verotulojen tuottoa, joiden yhteisen määrän ensi vuonna arvioidaan nousevan 146.6 mrd markkaan. Liikevaihtoverotuottoon on merkitty lisäystä 12.5 mrd markkaa ja tulo- ja omaisuusveron tuottoon 11.5 mrd markkaa. Niinikään Alkoholiliikkeen ylijäämään on voitu merkitä 4 mrd markan lisäys. Kun kuluvan vuoden aikana siirrytään tullin kannossa kansainvälisen sopimuksen mukaan uuteen järjestelmään, jonka mukaan eräiden tavaranimikkeiden osalta otetaan käytäntöön ns. arvotulli, ja kun hallituksella on tarkoitus esittää eräitä tulleja korotettavaksi, voidaan tullitulojen arvioida lisääntyvän noin 500 milj. markalla. Työnantajien suoritettavain lapsilisä- ja kansaneläkemaksujen voidaan arvioida tuottavan ensi vuonna 3,250 milj. markkaa enemmän kuin tämän vuoden arvio on, mutta siitä huolimatta tarvitaan hallituksen esittämin rajoituksin maksettaviin lapsilisiin käyttää vielä noin 600 milj. markkaa valtion muita tuloja.

Valtionrautatiet on eräs valtion liikelaitoksista, joka ei tahdo jaksaa toimia voitollisesti. Niinpä on laskettu, että rautatielaitos nykyisin rautatietariffein kustannustason nousun johdosta ensi vuonna tuottaisi tappiota 5,270 milj. markkaa. Koska rautatielaitoksen taloudenhoidon yleisperusteissa annetun lain mukaan rautatietariffit tulee määrätä silmälläpitäen liiketaloudellista kannattavaisuutta, hallitus katsoo välttämättömäksi esittää, että ensi vuoden alusta rautateiden tariffeja korotettaisiin 23—25 prosentilla, jolloin näiden korotusten johdosta valtionrautateiden tappion arvioidaan supistuvan 1,270 milj. markkaan. Myöskään posti ei tuota voittoa ensi vuoden aikana, jos nykyiset tariffit säilytetään. Siitä syystä ehdotetaan, että myöskin postin osalta maksuja jossain määrin korotetaan, jolloin voittoa saadaan syntymään postin osalta noin 800 milj. markkaa.

Taloudellisen katsauksen sivulta 492 nähdään, että veroluontoisten tulojen osuus bruttokansantulosta oli vuonna 1938 11 %, mutta vuonna 1950 yli kaksinkertainen eli 23 %. Tästä näin huomattavasti paisuneesta prosenttimäärästä valtion omiin tarkoituksiin käytetty kansantulon osuus on kuitenkin sama kuin vuonna 1938. Koko verotulojen prosentuaalinen nousu on siis virrannut valtion kassan kautta vastikkeettomina siirtoina kansalaisilta toisille valtion käyttämättä verorasituksen runsaasta noususta johtunutta tulojen lisäystä omiin tarkoituksiinsa käytännöllisesti katsoen markkaakaan. Valtiosta on sodan jälkeen muodostunut sellainen antelias setä, joka ensin kokoaa pussiinsa runsaasti varoja jakaakseen niitä sitten monille tahoille ympärilleen, jopa usein vähemmän harkitenkin. Kun valtion omien investointien suuruutta usein arvostellaan, niin samalta sivulta saamme vastauksen myöskin tähän. Se osoittaa arvostelun olleen aiheetonta ja asiatietoihin perustumatonta. Valtion omien investointien osuus koko kotimaisesta investoinnista oli vuonna 1938 7 %, mutta 1950 vain 5 %.

Tulopuolta arvioitaessa on noudatettu erikoista varovaisuutta senvuoksi, että kuluvan vuoden aikana tapahtunut tuotannollisen toiminnan ja tuonnin lisääntyminen perustuvat erittäin edullisiin vientituhdanteisiin. On ollut vaikeaa etukäteen arvioida, kestääkö korkeakonjunktuuriaika vielä ensi vuoden aikana, jolloin tilanteen muuttumisen johdosta saattaa syntyä epäedullinen käänne maailmanmarkkinoilla, jolloin se kohdistuu erittäin ankarana meidän maamme talouselämään. Tästä syystä tulopuolta arvosteltaessa on otettava huomioon määrätty riskiprosentti ja lisäksi on otettava huomioon hallituksen suunnittelemat veroalennukset, jotka vaikuttavat tulopuolella noin 10 miljardia markkaa, josta tuloja omaisuusveron alentaminen merkitsee 6

miljardia markkaa, liikevaihtoveron poistaminen eräiltä artikkeleiltä 2 miljardia markkaa ja hyväntekeväisyyskahvin hinnan alentaminen noin 2 miljardia markkaa.

Tällaiselta ensi vuoden tulo- ja menoarvio näyttää valtiovarainministerin silmällä katsottuna. Kun asia nyt menee valtiovarainvaliokuntaan, niin toivottavasti se kriittisen tarkastelunsa jälkeen suurin piirtein voi yhtyä hallituksen esitykseen. Kun valtion talousarvion laatiminen virastoissa alkaa jo kevättalvella ja valtiovarainministeriössäkin päätyö tehdään heinäkuun loppupuolen ja elokuun alkupuolen aikana, niin luonnollista on, että eräissä menoluvuissa myöhemmän tarkastelun valossa saattaa esiintyä virheellisyyksiä, mutta missään tapauksessa ei niin suuria, että ne ratkaisevasti vaikkuttaisivat tulo- ja menoarvion kokonaisuuteen. Erikoisesti minä varottaisin valtiovarainvaliokuntaa ja eduskuntaa innostumasta suuriin menon lisäyksiin, koska vastaavasti lisätulojen löytäminen saattaa tuottaa huomattavia vaikeuksia.

Ed. V. Leskinen: Herra puhemies! Valtion tulo- ja menoarvioon liittyvässä taloudellisessa katsauksessa kiinnitetään päähuomio niihin tekijöihin, jotka vaikuttavat rahan arvo- ja tasapaino-ongelmiimme. Siinä on siten menty asiaan, josta koko sodanjälkeisessä politiikassamme on paljon puhuttu ja kirjoitettu ja joka nyt tässä vaiheessa on saatettava vihdoinkin raiteilleen, koska muussa tapauksessa myöskin koko se muu pyrkimys tasapainoon, joka on ollut sodanjälkeisen yhteiskuntamme poliittisen elämämme tavoitteena, menisi hukkaan. Mielestäni on ollut aiheellista käsitellä tuolla tavalla tätä taloudellista katsausta myöskin senvuoksi, että budjetin lähetekeskustelu saattuu ajankohtaan, jolloin hallitus on jättänyt paikkansa tasavallan presidentin käyttöön, jolloin paljon puhutun linnarauhan aikana tehdyt suunnitelmat ja tutkimukset ovat tulleet valmiiksi ja valtiotalouden osuus kansantaloutemme tasapainoistamisessa on määriteltävä.

Mitään näistä kysymyksistä ei voi tarkastella erillisenä, vaan kaikki muodostavat kokonaisuuden. Menneitten vuosien kokemukset ovat varmaan opettaneet riittävän selvästi kaikille, että erillis- tai tilapäisratkaisulla voidaan korkeintaan siirtää jännitystä milloin miltäkin kohtaa toiselle, mutta ei saada mitään kestävää kokonaisratkaisua aikaan. Tästähän on ollut seurauksena koko sodanjälkeisen politiikan päätavoitteen, kaikinpuolisen rauhantilan ja tasapainon saavuttamisen, vaarantuminen, alituiset kriisit niin suurissa sosiaalisissa asioissa etenkin työmarkkinoilla kuin talouselämässämme yleensäkin politiikasta puhumattakaan, jossa on vallinnut miltei pysyvä luottamuspula.

Viimeksi mainitussa suhteessa tilanne on jonkinverran muuttunut. En halua väittää, että poliittiset vaikeudet nimenomaan kahden suurimman puolueen välillä olisi jo voitettu, mutta jos vertaamme nykyistä tilannetta aikaisempiin ajankohtiin sodan jälkeen, on kehitys selvästi kulkemassa rakentavampaan ja myönteisempään suuntaan. Nyt onkin kysymys, voidaanko koko se poliittinen tervehtyminen, mikä yhteiskunnassamme on tapahtunut, voidaanko se realisoida myöskin talouselämässämme. Minun mielestäni poliittiset edellytykset pitäisi olla riittävästi olemassa asian ratkaisemiseksi. Taloudellisten edellytysten arvioimiseksi on ehkä syytä käyttää tässä vähän aikaa.

Viimeksi kuluneen vuoden aikana tapahtunut taloudellinen kehitys antaa perusteltua aihetta toivehikkuuteen. Tuotannollisen toiminnan kehitys niinkuin täällä herra valtiovarainministeri jo selvitti on ollut selvästi parempi kuin on uskallettu odottaa esimerkiksi edellistä budjettia laadittaessa. Vielä sitäkin otollisempi kehitys näyttää tapahtuneen tulevaisuuden näköaloissa viime vuoteen verrattuna. Edellistä budjettia laadittaessa oli läheisenä taustana vuosi 1949, jolle antoi leimansa ulkomaankaupan suhdanteitten huomattava heikkeneminen ja siitä aiheutunut vajaatyöllisyys. Reaalisen kansantuotteen nousun on laskettu toissa vuonna olleen vain runsaat 2 %. Viime vuonna uskallettiin vain suurin varauksin ennakoida tätä nousua 4—5 %:ksi, vaikka sen nyt lasketaankin olleen runsaasti 5 % huolimatta, että viime syksynä oli verrattain pitkiä työnseisauksiakin. Kuluvan vuoden osalta voidaan ennakolta arvioida, että tämä nousu olisi jopa 10 %.

Eri tuotantoalojen tarkastelu osoittaa maatalouden kuluvana vuonna ilmeisesti jäävän hieman jälkeen tuotannon yleisestä lisääntymisestä. Tähän viittaa ennakkoarvio kuluvan vuoden sadosta, jonka asian-

tuntijat sanovat jäävän heikoksi senvuoksi, että lannoitteiden käyttö on huomattavasti supistunut edellisiin vuosiin verrattuna. Vastapainona on kuitenkin karjataloustuotannon jatkuva voimakas lisääntyminen. Nousunhan arvioidaan olevan noin 10 % korkeampi kuin viime vuonna, joka sekin oli vastaavansuuruisen nousun tulos edellisestä vuodesta.

Kun siirrämme katseemme teollisuuteen, voimme todeta, että sen tuotannon arvioidaan tänä vuonna kohoavan noin 17 %:lla viimevuotisen vajaan 2 %:n asemasta. Suhteellinen nousu näyttää muodostuvan suunnilleen yhtä suureksi sekä kotimarkkinateollisuudessa kuin vientiteollisuudessa. Erityisesti kannattaa todeta teollisuustuotannon kannattavaisuuden parantuminen, koskapa tuotantotehon kasvu arvioidaan kuluvalta vuodelta ennätysmäiseksi eli noin 10 %:ksi (Ed. Murto: Palkat ovat laskeneet!). Minä tulen siihenkin. Tässä yhteydessä on syytä myöhempää tarkastelua varten kiinnittää huomiota tuotannon jakaantumiseen kulutuksen ja investoinnin kesken, jolloin voidaan todeta, että viime vuoteen verrattuna pääomatavaroiden tuotanto on lisääntynyt huomattavasti enemmän kuin kulutustavaroiden.

Ulkomaankauppamme kehitys näyttää erittäin edulliselta ja ratkaisevasti toisenlaiselta kuin vielä vuosi sitten. Sekä viennin että tuonnin määrällinen lisäys tänä vuonna arvioidaan sekin yli 10 %:ksi. Vielä edullisempi on ollut hintasuhteiden kehitys. Julkisuudessahan on todettu, että vaihtosuhteen indeksi, jos pidetään vuotta 1935 perustana, joka merkittäisiin sadalla, oli viime vuoden heinäkuussa 103, mutta kuluvana vuonna vastaavana aikana 131. Nousu on siis yli 27 %. Tämä seikka onkin vaikuttanut ratkaisevasti kauppataseeseen. Viime vuonna oli heinäkuuhun mennessä syntynyt yli 5 miljardin markan tuontiylijäämä. Tänä vuonna vastaavana aikana on kertynyt vientiylijäämää noin 8 miljardiin markkaan.

Jo edelläolevahan riittää osoittamaan, että taloudellisen tarkastelun lähtökohta tällä hetkellä on melkoisesti toinen kuin vuosi sitten. Mutta tämän hetken pääkysymyksen, vakaannuttamisen kannalta asiat eivät kuitenkaan näytä kehittyvän yhä suotuisasti. Suotuisasta taloudellisesta kehityksestä huolimatta näyttää yhä vallitsevan kiihtyvän inflation vaara ja kuitenkin edelleen kiistellään julkisesti siitä, missä määrin ja miltä taholta tämä vaara nyt sitten uhkaisi.

Vuoden 1950 aikana lasketaan palkkatason nousun olleen noin 25 %. Ansiot nousivat korkeamman työllisyysasteen johdosta noin 27 %. Siitä huolimatta palkkatulojen osuus kansantulosta ja siis myös kansantalousmiesten tärkeänä pitämästä kokonaiskysynnästä jäi hiukan alemmaksi kuin edellisenä vuonna, jolloinka — huomattakoon se — ei ollut inflatiota. Tällä hetkellä arvioidaan palkkatulojen taso noin 35 % korkeammaksi kuin viime vuonna. Kun tarjolla olevan tavaran määrä ilmoitetaan lisääntyneen noin 15 %:lla ja vastaavan hintatason kohonneen noin 20 %, näyttää heikosti perustellulta väittää, että inflatiopaine aiheutuisi palkkatuloista, jotka kysyntänä suuntautuvat juuri kulutustavaroihin. Tämä seikka on sitäpaitsi todettu budjetin liitteenä olevassa taloudellisessa katsauksessa.

Paljon puhuttu valtion menojen paisuminen on niinikään vaikea todistaa inflation aiheuttajaksi ainakaan suuremmassa määrässä. Valtiokoneiston ylläpitokustannukset eivät ole suhteellisesti kohonneet vuoden 1938 jälkeen ja valtion sijoitustoiminnan suhteellinen osuus samasta ajankohdosta lukien on jopa alentunut. Toisaalta on huomattava, että budjetin avulla tapahtuvien kulutuskysyntää lisäävien tulonsiirtojen määrä kuluvana vuonna on itse asiassa pienempi kuin v. 1949. On siis ilmeistä, että suurin inflatiopaine on etsittävä muualta kuin palkkatulojen ja julkisen talouden piiristä.

Edellä kosketellun edullisen vientisuhdanteen lasketaan nostavan vientitulojen määrän kuluvana vuonna 160 miljardiin markkaan eli 80 miljardia markkaa suuremmiksi kuin viime vuonna. Tämä tulon lisäys jakautuu pääasiallisesti vientiteollisuuden ja metsänomistajien kesken. Kantohintatulojen sekä hakkuu- ja ajopalkkojen määrän lasketaan nousseen jo viime hakkuukautena noin 56 miljardiin markkaan niiden oltua vuosina 1949—50 vain 28 miljardia markkaa eli täsmälleen puolet. Yksityisten metsänomistajien pelkät kantohintatulot kohosivat samana aikana 7:stä 13:een miljardiin markkaan. Nykyisen kantohintatason lasketaan edelleen olevan 40—50 %

korkeampi kuin viime hakkuukautena 1950—51, joten nousu kaudesta 1949—50 on noin 150 %. Välttämätön johtopäätös edelläolevasta voidaan lainata suoraan budjettiesityksen taloudellisesta katsauksesta (sivu 486): „— — vientitulojen jatkuva nousu sekä investointisektorissa vallitseva ylikysyntä vaikuttavat koko hintatasoon inflatorisesti. — — Näyttääkin siltä kuin nimenomaan vientisektorin, metsätalous mukaan luettuna, tulonmuodostuksen korkea taso olisi pääasiallisimpana syynä investointisektorissa nykyisin vallitsevaan ylikysyntään. Tähän viittaavana on pidettävä lähinnä maaseudun rakennustoiminnan kasvua. Yleisestä tulonmuodostuksen kasvusta johtuvan kysynnän paineen voidaan siten ainakin nykytilanteessa arvioida rasittavan enemmän sijoitushyödyke- kuin kulutustavaramarkkinoita."

Tämän jälkeen on syytä tarkastella, missä määrin eräät vakaannuttamisesitykset ja budjettiesitys vastaavat tätä ilmeistä tosiasiaa.

Talouspoliittisessa suunnitteluneuvostossa, tuossa nolla-nolla komiteassa, muokattavana oleva ns. nollaohjelma on rakennettu huomattavalta osaltaan väitteelle, että kulutuksen piirissä vallitsisi tällä hetkellä 3—8 %:n suuruinen liikakysyntä, joka olisi poistettava joko kysyntää pienentämällä tai tarjontaa suurentamalla. Suosittelussa on päädytty lähinnä jälkimmäiseen vaihtoehtoon, joka katsotaan voitavan toteuttaa osittain kulutustavaroiden tarjonnan määrää lisäämällä, mutta ennen kaikkea niiden hintatasoa korottamalla.

Edellä on jo kosketeltu sitä, missä määrin tällaisen asetelman lähtökohtaa voidaan pitää luotettavana. Sen lisäksi on syytä todeta, että alkuperäisessä nollaohjelmassa on jätetty vaille riittävää huomiota mahdollisuutemme lisätä tuonnin avulla kulutustavaroiden määrää. Tämän menettelytavan käyttämistä on kuitenkin syytä jatkuvasti suositella. Ulkomaankauppamme volyymin ja vaihtosuhteen kehitys oikeuttaa päättelemään, että meillä on mahdollisuuksia lisätä melkoisesti tuontia vaarantamatta kauppataseemme tasapainoa. Niille, joiden mielestä nykyiset edulliset suhdanteet ovat kovin tilapäisluontoisia, on kai syytä huomauttaa, että myös inflation uhka on vähintään samassa määrin tilapäinen, koska sen tällä hetkellä voidaan katsoa aiheutuvan juuri ulkomaankauppamme kehityksestä. Inflation vastaisia toimenpiteitä tarvitaan juuri nyt eikä enää sitten, kun muut tekijät ratkaisevasti vaikuttavat kehityksen kulkuun, kuten esim. vuonna 1949.

Käsiteltävänä oleva budjettiesitys rakentuu kuitenkin tältä osin hyvin paljon juuri tuolle ensimmäiselle nollanollaohjelman periaatteelle. Niinpä tässä budjetissa ei ole hintasubventioita. Ne on siitä poistettu. Ja minä rohkenen epäillä mahdollisuuksia toteuttaa tätä operatiota käytännössä, nehän merkitsevät noin 60 pisteen heilahdusta indeksiperheen indeksissä, ja se on noin 6 %:n nousu hintatasossa. Tällainen kehitys oli ensinnäkin kuluttajien kannalta katsottava selväksi myönnytykseksi inflatiolle, samalla kuin se aiheuttaisi monia vaikeasti hoidettavia pulmakysymyksiä kuluttajien aseman hoitamiseksi — senhän me tiedämme varsinkin täältä suunnitteluneuvoston työvaliokunnasta, tähän asiaanhan, niinkuin pariin muuhunkin, tähänastiset neuvottelut ovat pysähtyneet.

Niistä vastatoimenpiteistä, joilla pyrittäisiin tasapainoistamaan näiden subventioiden poistamista, on mainittu veronalennukset. Yleisesti ottaen on ensinnäkin todettava, että yleisen käsityksen mukaan pitäisi verorasitusta voida helpottaa varsinkin progressiosta henkilökohtaisesti kärsimään joutuneiden alempien tuloryhminen kohdalla. Asiantuntijataholla on tässä yhteydessä korostettu, että verokuorman keventäminen vain lisäisi kysynnän painetta, kun sitä tällä hetkellä päinvastoin pitäisi pyrkiä lieventämään esim. budjetin ylibalansoimisella. Valtion tuloveron kohdalla on kuitenkin erikseen huomattava kysymyksen sosiaalinen puoli. Huomattava osa pientuloisista on jo nyt melkein tai kokonaan vapaa valtion tuloverotuksesta. Varsinkin on näin laita maaseudun vähäväkisten kohdalla. Heille valtion tuloveron mahdollinen alentaminen ei tuo mitään mainitsemisen arvoista etua mukanaan. Kuitenkin myös he joutuvat huomattavalta osalta kärsimään maataloustuotteiden kuluttajahintojen kohoamisesta. Tuloveron alentaminen näyttäisi siis tämän valossa aiheuttavan toisaalta inflatiopaineen lisääntymisen tai ainakin sen pysymisen ennallaan, samalla kuin se merkitsisi tulonsiirtoa varakkaampien hyväksi.

Hieman toisin on liikevaihtoveron laita, mikäli veronalennus tai poistaminen suori-

tetaan oikeiden hyödykkeiden kohdalla ja mikäli toimenpiteen vaikutus tulee kuluttajien hyväksi eikä, kuten edellisellä kerralla, häviä suureksi osaksi kaupan portaisiin. Näin suoritettu veronalennus voisi todella koitua pienituloisten eduksi, joskin sillä inflation vastustamisen kannalta väitetään olevan samaan suuntaan käyvä vaikutus kuin tuloveronkin alentamisella.

Vakauttamispyrkimysten erääksi kulmakiveksi jää epäilemättä liiaksi paisuneen investointitoiminnan rajoittaminen. Tuossa tasapaino-ohjelmassa ehdotettua investointien supistamista 1/7:lla on periaatteessa pidettävä oikeaan osuneena. Tällöin on kuitenkin kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, millä taholla ja minkä tulonsaajaryhmän toimesta investointien paisuminen on tapahtunut. Maaseudun valtavasti kasvanut ja yhä kasvamassa oleva yksityinen rakennustoiminta on tällöin todettu erittäin painavaksi tekijäksi. Samoin olisi käytävä kiinni kaikkeen ylellisyysluontaiseen rakenteluun, jota varakkaiden piirien tulojen kasvu on kiihoittanut. Tässä mielessä olisikin koko rakennustoiminta saatettava tehokkaan säännöstelyn alaiseksi. Tämä toimenpide on tietenkin suoritettava siten, ettei se vaaranna työllisyyttä eikä vastaisia vientimahdollisuuksiamme.

Budjettiesityksessä on ilmeisesti pyritty noudattamaan tätä samaa linjaa. Valtion sijoitusmenoja on yritetty supistaa siinä määrin, että voidaan asettaa kysymyksenalaiseksi, onko se työllisyys- ja eräiden tärkeiden kohteiden kannalta katsoen täysin tervettä. Kun nämä menot kuitenkaan eivät enää pitkään aikaan ole vaikuttaneet ensisijaisena inflatiotekijänä, uskaltaa tässä yhteydessä jälleen kajota asuntotuotantotoimintaan ja sille annettavaan valtion tukeen. Vain edellyttämän 5 miljardin markan määrärahan merkitys on huomattavasti pienempi viime vuodesta, puhumattakaan edellisestä vuodesta, jonka hintatason perusteella määrärahan suuruus lyötiin lukkoon. Asuntotilanteen kehitys ei oikeuta meitä luopumaan Arava-lainsäädännön periaatteesta määrällisessäkään suhteessa. Päinvastoin olisi pyrittävä vähintäänkin siihen, että Arava-toiminnan teho jatkuvasti vastaisi alkuperäistä tarkoitustaan. On pidettävä selvänä, ettei investointien mahdollinen supistaminen saa koskea sosiaalisesti välttämätöntä Arava-toimintaa. Samoin on pidettävä selvänä, ettei nykyhetken pulmia ratkaistaessa voida lyödä lukkoon sellaista pitemmän ajanjakson suunnitelmaa, joka tekisi tyhjäksi suunnitellun uuden asuntotuotantotoiminnan valtion tuen avulla.

Sen lisäksi haluaisin noin henkilökohtaisesti ilmaista eriävän käsitykseni lapsilisien poistamisesta. Vanhusten asian hoitaminen on tietysti ensiarvoisen tärkeä ja se on hoidettava, mutta sen tekemistä sellaisella tavalla, kuin nyt esitetyssä lapsilisäjärjestelmässä on ehdotettu, en voi henkilökohtaisesti pitää oikeaan osuneena. Onhan pidettävä mielessä, että lapsilisäjärjestelmän alkuperäinen idea on lähtöisin väestöpolitiikasta, jonka tarkoituksia tämän järjestelmän varsinkin tulevaisuudessa olisi ensisijaisesti palveltava. Toisaalta muutosesitys on vastoin myös sitä käsitystä, joka nykyisin vallitsee lapsilisäjärjestelmän tarkoituksesta.

Vakauttamiskeskustelussa aletaan olla jo niin pitkällä, että tiedetään, mistä voidaan olla yksimielisiä, kuin myöskin tiedetään ne kohdat, joista ollaan erimieltä. Kaikki tietävät, että ne koskevat paitsi vientimaksujen määrää ja määrittelytapaa, hintasubventioita, uutta elinkustannusindeksiä, vuokrakysymystä ja maatalouden hintoja. On luonnollista, että näiden kysymysten ratkaiseminen varsinaisesti vasta tuo ratkaisun itse tähän tasapaino-ongelmaankin. Tähän saakka on valmisteltu mietintöjä ja tehty tutkimuksia, mutta kun ratkaisuun pitäisi käydä käsiksi ja kun käytännössä pitäisi osoittaa tuota varsinaista vakauttamishalua, niin jokainen ryhmä, jokainen intressipiiri kaivautuu ikäänkuin kuoppiinsa ja kieltäytyy omalta osaltaan ainakin paljastamasta kantaansa (Ed. Myllymäki: Emme ole kieltäytyneet!). Emme mekään.

Vakaannuttamiskysymys ja suhtautuminen tähän budjettiesitykseen eivät selviä sillä, että edellämainituista solmukohdista, kiistakysymyksistä yksi tai kaksi selvitetään. Niihin on käytävä kaikkiin käsiksi ja ne on avattava luonnollisessa järjestyksessä. Ei ole mitään syytä esim. ryhtyä päättämään palkallaaneläjiä ja kuluttajaväestöä läheisesti koskevasta maataloustuotteiden kuluttajahintasubventioiden poistamisesta yksinään. Kuluttajaväestön mahdollisesti tekemistä uhrauksista päätetään samassa yhteydessä, kuin muutkin intressi-

piirit ilmoittavat valmiutensa uhrata omasta puolestaan.

On ymmärrettävä, että kuluttajaväestö ei halua keskustella omasta panoksestaan, ennenkuin sille on annettu takeet muiden intressiryhmien osuudesta vakauttamisen hyväksi. Silloin kun vientiteollisuus on ilmoittanut oman osuutensa sekä vahvistanut sen sopimuksella ja siinä osoittanut riittävän suuret suhdannepidätykset, kun maatalouspiirit puolestaan ilmoittavat tyytyvänsä nykyisiin tuottajahintoihin ja hyväksyvänsä kohtuullisen metsänmyyntiveron, kun kaupan eri portaat sopeuttavat menettelytapoihinsa hintojenalennuspolitiikan, silloin on luonnollista, että myöskin palkkatyöväen ja kuluttajaien osuus on määriteltävissä. Ja minun käsitykseni on se, että heillä siihen valmiutta riittää, kun vain tässä suhteessa toisilta tahoilta tullaan riittävästi vastaan. Eri intressiryhmien osuutta määrättäessä on mittana toisaalta pidettävä sitä, missä määrin kullakin ryhmällä on varaa myönnytysten tekoon viimeaikaisen taloudellisen kehityksen puitteissa.

Sosialidemokraatit ovat olleet vakauttamiskysymyksen alusta alkaen asiallisilla linjoilla, ja me olemme odottaneet tätä samaa kaikkien muiden ryhmien taholta. Kommunistien osalta olen vakuuttunut siitä, että tämä ilmeisesti jää täysin hurskaaksi toivomukseksi. Mutta sikäli kuin tulee kysymykseen muiden puolueiden suhtautuminen vakauttamisasiaan, niin täytyy kai lähteä siitä, että se muodostaa sen pohjan, jolta myös hallituskysymys on ratkaistava. Kuluneen vuoden tuloksiltaan riittämätön vakauttamispolitiikkahan antaa sen opetuksen, että käytetyt keinot eivät ole olleet tarpeellista suuruusluokkaa, eikä otekaan ilmeisesti joka suhteessa ole ollut riittävän luja. Siinä suhteessa pitäisi voida kurssia muuttaa (SKDI:n ryhmästä: Olisiko vielä enemmän pitänyt alentaa työläisten palkkoja?). Sinullahan on tilaisuus todistaa siitä.

Jo linnarauhansopimuksella on tehty ratkaiseva valinta vakauttamispolitiikan hyväksi. Tätä politiikkaa on nyt vain jatkettava antamatta sen kaatua merkitykseltään toisarvoisiin seikkoihin ja itsekkäisiin etulaskelmiin taikka propagandaan. Talouselämämme ripeä, ennätyksellinen nousu antaa vakaannuttamiselle nyt paremmat edellytykset kuin milloinkaan ennen. Näitä edellytyksiä on vain käytettävä parhaalla mahdollisella tavalla koko kansan hyväksi. Ja kun me palaamme takaisin kokonaistilanteen arviointiin, myös poliittiset tekijät huomioonottaen, voimme todeta, että meillä nyt tässä vaiheessa on varmasti ensimmäistä kertaa sodan jälkeen siltäkin puolelta edellytyksiä olemassa kokonaisratkaisun tekemiseen. Kysymys on vain siitä, kuinka pitkälle nimenomaan taloudellisten eturyhmien taholta ollaan valmiita ymmärtämään nykyisen tilanteen sekä mahdollisuudet että velvoitukset. Milteipä klassillisen yksinkertaisesti on varsinkin porvarillisella taholla haluttu nähdä tämä asia eräänlaisena köydenvetokilpailuna hintojen ja palkkojen välillä. Omituisinta siinä on ollut se, että vastapuoli, palkkatyöväki, on väen vängällä haluttu julistaa tämän kilpailun voittajaksi, ikäänkuin sillä olisi ollut vaikeuksia tietää, mihin se rahansa panee — investointeihinko, teollisuusosakkeisiin, jopa keinotteluvarastoihin jne. Tällaiset käsitykset on nyt linnarauhan aikana — vieläpä porvarillisten asiantuntijoiden toimesta — virallisesti ja toivottavasti myös lopullisesti haudattu.

Tässä suhteessa huomattavasti selventyneeltä pohjalta on nyt tehtävä oikeat johtopäätökset lopullisen vakaannuttamisohjelman, käsiteltävänä olevan budjettiesityksen ja hallituskysymyksen suhteen. Jos emme todellakaan halua luopua sodanjälkeisvuosien pääpyrkimyksestä, tasapainon saavuttamisesta yhteiskuntaelämämme kaikilla puolilla, on meidän tässä tehtävässä nyt onnistuttava, ja tältä pohjalta olisi myöskin budjetin käsittely hoidettava eduskunnassa.

Ed. Hietanen: Herra varapuhemies! Nyt esillä olevaa tulo- ja menoarviota tarkasteltaessa kiintyy huomio muutamiin sellaisiin seikkoihin, jotka ovat olemassa, mutta joita eivät tulo- ja menoarvion tekijät ole vaivautuneet selvittämään enempää eduskunnalle kuin Suomen kansallekaan. Eräs niistä on ilmeinen ristiriita tuotannollisen kehityksen ja siitä johtuvan kansantulon huomattavan lisääntymisen ja valtiotalouden sekä sitä ilmentävän tulo- ja menoarvion takaperoisen kehityksen välillä. Sanotaanhan tässä esityksen johdannossa, että sekä vienti- että kotimarkkinateollisuus on tänä vuonna voinut edelleen parantaa asemaansa, ja sanotaan voitavan laskea, että kuluvan vuoden kansan tulojen nousu muo-

dostuu poikkeuksellisen suureksi. Kun näin on asianlaita, niin olisi luullut, että lisääntyneellä kansantulolla pyrittäisiin helpottamaan sekä talousarvion tasapainoittamista että veronmaksajain ylettömän raskasta verokuormaa. Niin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Numerot osoittavat, että sekä välillisinä että välittöminä veroina aiotaan kansalta kiskoa tulevana vuonnakin 122,366 milj. markkaa budjetin loppusumman ollessa 164,199,989,100 mk. Veroista on kuluttajaväen, so. köyhimpien kansankerrosten pääasiassa maksettavaksi suunniteltuja välillisiä veroja n. 80 miljardia markkaa. Sitten kolmen suuren hallituskauden on kehitys valtion tulojen hankinnassa kehittynyt jatkuvasti kohti tätä turmiollista ja työtätekeville kerroksille varsin epäedullista suuntaa. Jos Pekkalan hallituskauden tuloja menoarviossa jäivät verotulot lähipitäen alle puolen koko talousarvion loppusummasta, ovat ne nyt kiivenneet ¾:ään. Samallainen on ollut kehitys myöskin välittömien ja välillisten verojen keskinäisessä suhteessa (Ministeri Hiltunen: Ei pidä paikkaansa!). Siis tulojen hankinnassa jatkaa nykyinen hallitus uskollisesti Fagerholmin hallituksen aloittamaa linjaa. Ellei tässä suhteessa tapahdu nopeata käännettä parempaan, niin kansainvälisen työväenmarssin sanat: „Verot köyhälistön verta juo", sopivat enemmän kuin naulan kantaan hallituksen veropolitiikkaa arvioitaessa.

Mutta voidaan ajatella, etteivät kapitalistipiirien asioilla liikkuvat ministerit välitä siitä, jos kansan verokuorma lisääntyykin, mutta ehkä he välittävät jotakin omasta arvostaan saada tulo- ja menoarvio lukkoon ilman varauksia. Niin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Loppusummia yhteen vetäessään on herra valtiovarainministeri huomannut jälleen 5.5 miljardin markan suuruisen vajauksen. Hän lupaa sen täyttää lainoilla. Kuten sanoin, tässä on eräs ristiriita, jota ei tässä asiakirjassa selvitetä. Jos kerran tuotannollinen elämä ja vientisuhdanteet ovat poikkeuksellisen hyvät, kuten yllä lainaamassani kohdassa tämän esityksen johdannossa sanotaan, niin miksi sitten ei tässä tulojen yltäkylläisyydessä helpoteta kansan verokuormaa ja rakenneta tulo- ja menoarviota todellisuuden eikä oletettujen velkavarojen varaan.

Toinen ja vähintäinkin yhtä mysteriomainen seikka tässä tulo- ja menoarviossa on valtion rakennustoiminta, — sivistys- ja sosiaalisten parannusten vihamielisyys verrattuna jälleen tietoihin kohonneesta kansantulosta. Sanotaanhan tässä valtion sijoitustoiminnasta, että sitä „on supistettu aivan vähimpään välttämättömään". Valtion sijoitustoiminnassa eivät ole saaneet etusijaa sellaisetkaan rakennustyöt kuin keskussairaalat, asuntorakennustuotanto jne. Niinpä mm. Arava-varoja ei ole katsottu voitavan lisätä entisestään huolimatta siitä, että rakennuskustannukset ovat nousseet ja että samassa suhteessa pienenee entisen suuruisella rahamäärällä, so. 5 miljardilla markalla rakennettava asuntopinta-ala. Maaseudun Aravasta ei ole kuulunut mitään sen koommin, kun maaseudun Aravakomitea jätti kuluvan vuoden maaliskuussa hallitukselle mietintönsä asiaankuuluvine lakiesityksineen. Mietintö on hämmästyttävän paljastava asiakirja niistä kurjista asuntooloista, joissa yli 100,000 perhettä varsinaisella maaseudulla elää ja jonka epäkohdan korjaamiseksi komitea yksimielisesti ehdottaa 7-vuotista rakennusohjelmaa sisältäen 115,000 asunnon joko kokonaan rakentamista tai pikaista korjaamista tai laajentamista. Kustannukset arvioi komitea kokonaisuudessaan 34 miljardiksi mk:ksi, joka jaettuna esitetylle 7 vuodelle tekisi vuotta kohden alle 5 miljardia markkaa, siis vähemmän kuin mitä on nykyinen kaupungin Aravaa varten tähänkin talousarvioon otettu määräraha. Minun tekisi mieleni kysyä maalaisliittolaisilta ministereiltä ja edustajilta, että mitä varten te melusitte täällä eduskunnassa vuosi pari sitten muka vasemmiston, myöskin SKDL:n kylmäkiskoisuudesta maaseudun asunto-olojen parantamispyrkimyksiä vastaan. Teillä on nyt käsissänne hallitus ja hallituksen käsissä mitä parhaimmat tulolähteet vientiteollisuuden satumaisissa voitoissa. Maaseudun Aravakomitea valmisti ja hyväksyi yksimielisesti kuten sanoin, esitykset maaseudun Aravasta. Miksette pane niitä täytäntöön? Missä viipyy hallituksen esitys eduskunnalle maaseudun asunto-olojen parantamisesta? Minä en luule paljastavani salaisuutta, kun sanon, että komitean esityksissä on runsas valikoima ehdotuksia tämän asuntorakennustoiminnan rahoittamisestakin. Eräänä keinona siinä viitataan myöskin vientiteollisuuden voittovarojen käyt-

tämiseen tähän tarkoitukseen esim. pakkolainoituksen muodossa. Asuntokurjuus, joka on sotapolitiikan välitön seuraus, on meillä huutava. Emme liioittele, jos sanon, että tässä maassa asuu perin kurjissa asunto-oloissa maalla ja asuntokeskuksissa yhteenä n. 200,000 perhettä, joka luku tekee 5:llä kerrottuna n. miljoona ihmistä so. neljänneksen koko Suomen kansasta. Jos kerran vientiteollisuuden paisuvia voittoja ei käytetä verojen alennuksiin, ei palkkojen korotuksiin, ei rakennustoimintaan, niin oikeutetusti voidaan kysyä, että mihinkä niitä sitten käytetään tai aijotaan käyttää. Haaveilevatko herrat ehkä uusia sotaseikkailuja ja tekevätkö he ehkä säästöjä siinä tarkoituksessa vuoden 1938 korkeasuhdannekauden mallin. Jos näin on, mikä näyttää hyvin todennäköiseltä, niin siinä suhteessa olisi parasta muistaa silloisen politiikan lopputulokset. Suomen kansa ne muistaa. Niin, selittämättä jää tässä asiakirjassa kaikki nämä esittämäni varsin mielenkiintoiset seikat. Vientiteollisuus rikastuu työläisen ja työllään elävän talonpojan työn tuloksilla. Miksei näitä työn tuloksia käytetä itsensä työn tekijän hyväksi, kohottamalla hänen elintasoaan, rakentamalla hänelle parempia asuntoja, parantamalla hänen terveydenhoitoaan, sosiaalisia etuisuuksiaan, sivistystasoaan jne.

On aivan luonnollista, että työläisten ja pienviljelijäin etuja todella puoltavat edustajat eivät voi hyväksyä tälle perustalle rakennettua valtion tulo- ja menoarviota. SKDL:n eduskuntaryhmä on taistellut ja tulee nytkin taistelemaan tällaista epäoikeudenmukaista talousarviota vastaan. Jos kerran viennin arvo on viime vuoteen verrattuna kohoamassa lähipitäen puolella, niin ei aja työtätekevien etuja silloin se hallitus, joka jättää nämä suunnattomat voitot kokonaan kapitalistien omaan käyttöön. Siksi ovat suunnitteluneuvostossa olevat kansandemokraatit ehdottaneet näiden voittojen huomattavaa käyttöä työtätekevien elintason parantamiseen. Sellaisia ehdotuksia tulevat ryhmämme jäsenet tekemään myöskin tämän talousarvion käsittelyn yhteydessä. Me emme hyväksy enempää moraalista kuin aineellistakaan varustautumista imperialistiseen sotaan. Siksi me teemme ainoastaan rauhanomaisia kansan kaikinpuolista hyvinvointia kohottavia ehdotuksia.

Minulla on tilaisuus kajota tämän esityksen yksityiskohtiin valtiovarainvaliokunnassa. Siksi minä tässä yhteydessä rajoitun mainitsemaan vain muutamista tämän esityksen oleellisimmista heikkouksista. Kuten ylempänä sanoin, tämä esitys ei poikkea pääkohdiltaan siitä linjasta, joka pantiin alulle valtiotalouden linjalla Fagerholmin hallituskauden alussa vuonna 1948 (Ministeri Hiltunen: Ei, kun Pekkalan hallituksen aikana!). Jos suunnitteluneuvoston julkisuuteen saatetut tiedot uusista työtätekevien elinolojen kurjistamissuunnitelmista saavat vielä sijansa tässä budjetissa, niin se tietää tietenkin vielä askelta alaspäin. Joka tapauksessa on työtätekevien elinolojen kiristyssuunnitelmista tullut julkisuuteen niin paljon, että työläisillä ja pienviljelijöillä on täysi syy mitä suurimpaan levottomuuteen.

Ed. W i h e r h e i m o: Herra puhemies! Niistä lausumista, joita hallituksen puolesta on esitetty eri yhteyksissä, saan sen käsityksen, että hallituksen periaatteellinen kanta inflatioon nähden on torjuva, jopa niin, että hallitus on julistanut pyrkivänsä pysähdyttämään inflation. Kun nykyinen hallitus kuitenkin ryhtyi toimeensa vasta 17 päivänä tammikuuta, on hyvin ymmärrettävää, ettei se vielä tänään, jolloin on vasta 13 päivä syyskuuta, voi esittää edus kunnalle täsmällistä kokonaisohjelmaa inflation torjumiseksi käytännössä. Suunnittelu- ja valmisteluaikaahan on ollut käytettävissä vain noin 8 kuukautta eikä tietysti sovi vaatia ohjelmien rakentamista aivan salamavauhtia. Kun hallitus sitä paitsi on pyytänyt eroa, jää hiukan epävarmaksi, ennättääkö tämä hallitus lainkaan valmistaa tuota paljon puhuttua kokonaisohjelmaa (Keskustasta: Tulee toinen, joka valmistaa!).

Mutta vaikkei kokonaisohjelmaa olekaan syntynyt, näyttää siltä, että hallitus ryhtyisi sitä ponnekkaammin toteuttamaan muutamia erillisiä toimenpiteitä, jotka kaiketi hallituksen käsityksen mukaan ovat joka tapauksessa paikallaan, muodostui kokonaisohjelmasta mikälainen tahansa. Tosin hallituksen taholta on selitetty, että kutakin erillistä toimenpidettä on arvosteltava vain kokonaisuuden osana, mutta tämä selitys ei ole estänyt hallitusta itseään ryhtymästä osatoimenpiteisiin eikä siis estäne meitäkään täällä niitä tarkastelemasta.

Hallituksen budjettiesityksen perusteluissa on merkittävä lausuma. Siinä selitetään, että kysynnän ja tarjonnan välistä tasapainottumista on edistettävä valtion tulo- ja menoarvion avulla. Ilman sarvia ja hampaita sanoen tämä tietysti pitääkin paikkansa. Juuri siten on inflatiota torjuttava, että kysyntä ja tarjonta saatetaan tähänastista parempaan tasapainoon. Ja budjettipolitiikan on tietysti palveltava samaa päämäärää, vaikka nykytilanteelle onkin ominaista, että inflation painopiste ei ole valtiontalouden piirissä.

Hallituksessa näkyy ajateltavan, mikäli on kysymys yleisestä inflation torjunnasta, että on aivan samantekevää, millä tavoin kysynnän ja tarjonnan välille palautetaan tasapaino. Kysyntää voidaan supistaa tai tarjontaa lisätä, ja tulos on hallituksen käsityksen mukaan molemmissa tapauksissa sama.

Tuntuu siltä, että hallitus pitäisi tarjonnan lisäämistä kaikin puolin otollisempana toimenpiteenä, niin otollisena, että on ryhdytty aivan erikoistoimenpiteisiin tavaran lisäämiseksi markkinoillamme — sekä tavaran lisäämiseksi että sen halventamiseksi. Valuuttavarannosta on päätetty ottaa jokin miljoona puntaa ja ostaa niillä ulkomailta tavaraa, joka sitten jaetaan kansalle mahdollisimman halpaan hintaan. Varsin todennäköistä onkin, että tätä tietä — koskematta siis lainkaan kysyntäpuoleen, so, yleisön käsissä olevaan ostovoimaan — saadaan aikaan tasapaino kysynnän ja tarjonnan välille. Eri asia kuitenkin on, kuinka kauan tämä tasapaino voi säilyä.

Meillä on nyt käynnissä inflatio; se on kai kiistaton tosiasia, mutta inflation perusedellytyksenä on myös, että maassa on luonnottoman paljon ostovoimaa, jolle riittää vain puutteellisesti tavarakatetta. Tämä merkitsee, että meidän on tunnustettava osa ostovoimastamme keinotekoisesti syntyneeksi, sillä tavoin syntyneeksi, että samanaikaisesti ei ole muodostunut vastaavaa määrää reaalisia hyödykkeitä. Ellemme me rohkene tätä tosiasiaa tunnustaa ja ellemme me rohkene tätä tosiasiaa ottaa varteen käytännöllisessä talouspolitiikassamme, me harjoitamme itsepetosta eikä meidän inflationtorjuntataistelumme voi johtaa tulokseen.

Mutta kun näin on, ei myöskään sellainen tasapaino voi säilyä, joka rakennetaan hankkimalla keinotekoisesti kulutustavaramarkkinoille sen verran lisää tavaraa, että yleisö voi sijoittaa siihen sen osan ostovoimaansa, joka on „luonnotonta". Väärinkäsitysten välttämiseksi on kai tässä ohimennen myönnettävä, ettei arvattavasti kukaan katso, että osakaan juuri hänen hallussaan olevasta ostovoimasta on keinotekoisesti syntynyt. Mutta meidän katsomisemme tulee hiukan toiseen valoon, kun toteamme, että jo nyt on erittäin laajoihin piireihin päässyt leviämään se terve käsitys, että suurilla yleisillä palkankorotuksilla ei elintasoa voida nostaa, ei elintasoa, mutta sitä nopeammin elinkustannustasoa. Toisin sanoen, olot ovat siinä määrin nurjahtaneet, että kaikenkaltaisia palkankorotuksia ei voida ottaa vastaan hyvällä omallatunnolla.

Niin, sellainen tilapäistasapaino, joka tarjonnan ja kysynnän välille luotaisiin lisäämällä keinotekoisesti ja tilapäisesti tarjontaa, ei voi kestää, vaan se olisi vain alkuna uuteen inflatiopyörähdykseen. Ja mikä ehkä vielä vaarallisempaa, tuollainen politiikka lisäisi niitä harhakäsityksiä, joita meillä jo ennestään on varallisuudestamme. Meidäthän totutettaisiin noiden keinotekoisten toimenpiteiden avulla kulutustasoon, johon ei meillä itse asiassa ole varaa. Mutta tämä merkitsee, että edessämme on pysyvä inflatio. Tuntuu siltä kuin ei enää kaikilla tahoilla, ei edes hallituksessa oivallettaisi, että inflatio on itse asiassa luonnonlain tapaisesti toimiva vastavoima, joka alkaa vaikuttaa taloudessa, milloin väestölle jaetaan enemmän nimellistuloja kuin ostettavaksi kelpaavaa tavaraa. Se hintojen nousu, jonka inflatio synnyttää, pyrkii saavuttamaan luonnollisen tasapainon tuon nimellistulon ja tavaran välillä. Mutta meidän hallituksemme näyttää uskovan, että hankkimalla ulkomailta lisää tavaraa tasapaino on aikaansaatavissa ilman, että nimellistuloon kajotaan. Hallitus näyttää uskovan tähän keinoon siitäkin huolimatta, että lisätuonnin rahoituksessa on turvauduttava niin tilapäisluontoiseen varalähteeseen kuin valuuttavarastoon, joka on syntynyt poikkeuksellisten vientisuhdanteitten ansiosta. Minä arvaan, että tällaista talouspolitiikkaa perustellaan ns. poliittisilla välttämättömyyksillä. Selitetään, että on poliittisesti mahdotonta toteuttaa ankaramman käden inflation torjuntaa. Minä pyydän anteeksi, mutta minä kysyn, mikä arvo on annettava sellaiselle politiikalle, joka uskot-

telee yhteiselle kansalle, että keinotekoisiin tilapäisvaikutuksiin tyytyvästä talouspolitiikasta koituu kestävää huojennusta ja että sellaiseen politiikkaan voidaan rakentaa todella voimakas ja terve taloudellinen tulevaisuus.

Mitkä ovat ne perusteet, joiden varassa laskelmoidaan, että me jatkuvasti voimme ylläpitää sen kulutustason, sen kulutusvolyymin, johon nyt noiden avustustoimenpiteiden kautta pyritään? Luullaanko, että maamme kykenee kestävästi — eikä vain nykyisten poikkeuksellisten huippusuhdanteiden ajan — harjoittamaan taloutta, jolle ovat ominaisia toisaalta erittäin korkeat tuotantokustannukset ja toisaalta erittäin korkea kulutustaso, ja luullaanko, että tilanne paranee, kunhan vielä nostamme tuota kulutuksen tasoa?

Sitä politiikkaa, jota tässä asiassa yhä edelleen näkyy harjoitettavan, on nimitettävä hetken etujen tavoitteluksi, eikä pitkän tähtäimen talouspolitiikaksi. Mutta hankaluuksia näyttää kertyvän aivan hetkenkin tavoitteita silmälläpitäen. Riittää muutama sana sen ylimääräistuonnin järjestämisestä käytännössä, jonka avulla tavaraa markkinoilla aiotaan lisätä.

Mistä lienee aiheutunut, että lehtiin tuli uutinen, joka kertoi valtioneuvoston päättäneen, että kulutustavarain ylimääräistuontiin käytetään 3.5 miljardia markkaa, vaikka valuuttaa lienee toistaiseksi myönnetty vain 1.4 miljardia markkaa? Miksi toimittaa tällaisia uutisia lehtiin? Sensijaan olisi ollut ehkä aihetta huomauttaa, että jo 1.4 miljardia on valtava summa, niin valtava, että kauppa taitaa joutua rahoitusvaikeuksiin hoitaessaan sitä.

Kenties oli tarkoituksenakin pysähdyttää tekstiilikauppa, joka tapauksessa se aikaansaatiin, kun yleisö pantiin odottamaan heti saapuvaa valtavaa tavaran tarjontaa ja alenevia hintoja. Nähtäväksi jää, mitä alan teollisuudessa, lähinnä villateollisuudessa, tulee tapahtumaan. Jotkin tehtaat ovat päättäneet siirtyä vajaisiin työviikkoihin, koska kotoisen tavaran menekki supistunee. Puuvilla-alalla tilanne on toisenlainen, mutta epävarmaa on, saadaanko ulkomailta niin halpaa tavaraa, että se kykenee kilpailemaan kotimaan tuotteiden kanssa, ellei mennä hinnantasaukseen.

Ennakkotiedot liikevaihtoveron poistamisesta eräillä aloilla aikaansaivat niinikään markkinoilla sekaannusta. Hallituksessa ei liene vielä tehty päätöstä edes siitä, minkälaisista kengistä vero esitetään poistettavaksi, mutta asian saattaminen julkisuuteen keskeneräisenä pysähdytti kenkämarkkinat.

Arvaan, etteivät tämänkaltaiset sekaannukset elinkeinoelämässä paljon häiritse hallitusta. Ja voidaanhan sanoa, että koviin talouspoliittisiin toimenpiteisiin ryhdyttäessä aiheutuu aina häiriöitäkin. Mutta milloin hallitus tiedottaa aikeistaan, sen on toki annettava täsmällisiä tietoja eikä sellaisia epämääräisiä viittailuja, joita esimerkiksi herra valtiovarainministeri teki esitellessään budjettia sanomalehdistölle (Ministeri Hiltunen: Ei ne olleet mitään epämääräisiä viittailuja, niistä oli selvät esitykset olemassa!). Ei niitä ilmoitettu täsmällisesti. — On vallan paikallaan ja välttämätöntäkin, että hallitus mahdollisimman nopeasti antaa tiedoksi hankkeensa, mutta tämän täytyy tapahtua selkeästi.

Tässä yhteydessä on aihetta lausua muutama sana lehdistöstä ja sen mahdollisuuksista saada tietoja. Kysymyksessä on tulossa mitä tähdellisin. Valitettavasti näyttää siltä, että hallituksessa eläteltäisiin sellaista ajatusta, että ainakaan talouspoliittisissa asioissa ei uutisia saa lehdille antaa vapaasti, vaan ne on annettava hallituksen toimesta sopivaan asuun muotoiltuina. Tällainen käytäntö on ollut kehittymässä jo pitkän ajan, mutta vasta talouspoliittisen suunnitteluneuvoston työn alettua järjestelmä kehittyi aivan määrätietoiseksi.

On itsestään selvää, että keskeneräisistä asioista ei ole syytä saattaa tietoja julkisuuteen. Ja sen vuoksi onkin vallan paikallaan, että suunnitteluneuvostonkin työstä vain hyvin niukalti tiedoitettiin — kunnes SAK katsoi asiakseen repäistä esiripun pois. Tästä kai sai herra valtiovarainministeri aiheen rientää kertomaan, että hallituksessa suunnitellaan eräitä veronalennuksia, ennen kuin päätöksiä oli lopullisesti ja täsmällisesti tehty ja — anteeksi! — varteenottamatta niitä seuraamuksia, joita eritoten epämääräisistä liikevaihtoveroa koskevista tiedoista koituu elinkeinoelämälle.

Niin, minä en siis tarkoita, että lehtien pitäisi saada tietoonsa keskeneräiset suunnittelut. Mutta sitä ehdottomammin on vaadittava, että lehdet saavat tietonsa värittämättöminä ja „ilman selityksiä". Tiedän

erittäin hyvin, että esim. suunnitteluneuvoston tiedoitustoimistossa toimii aivan ensiluokkaisia sanomalehtimiehiä, jotka asioihin perehtyneinä kykenevät laatimaan hyviä tiedoituksia. Mutta vaikka näin on, on mitä tähdellisintä, että lehdet saavat harjoittaa vapaasti myös omaa reportaashiansa. Meidän on muistettava, että on parempi elää maassa, jossa ei ole hyvää hallitusta, mutta jossa on vapaa lehdistö, kuin maassa, jossa on hyvä hallitus, mutta ei vapaata lehdistöä. Viipymättä asiassa tällä erää pitempään haluan korostaa, että uutisten säännösteleminen on pahimmanlaatuista byrokratiaa, joka nopeasti tukahduttaa demokratian (Vasemmalta: Suomessa tehdään sitä tavattoman paljon!) — ja eräissä muissa maissa myös.

Palatakseni talouspolitiikkaan on syytä todeta myöskin, kuinka muodit eivät esiinny vain naisten hatuissa ja vaatteissa tai muissa asusteissa; muotiajattelua tavataan myös talouspolitiikassa. Parhaillaan on mitä korkeinta muotia selittää, että likimain kaikki paha tai ainakin inflatio on aiheutunut siitä, että meillä on viime aikoina investoitu. Niinpä myös hallitus onnellisena julistaakin budjettiesityksensä perusteluissa, että se on ollut erittäin pidättyväinen juuri investointimenojen suhteen.

Epäilemättä onkin tapahtunut liiallista investointia, toisin sanoen, on ilmaantunut nimenomaan rakennustoiminnan alalle enemmän tehokasta kysyntää kuin tarjolla on ollut käytettäväksi kelpaavia ensiluokkaisia rakennusvoimia. Mutta tämä on kuitenkin vallan toista kuin julistaa, että kaikkinainen investoiminen on kiireesti saatettava mitä tiukimpaan säännöstelyyn. Vanhat suhdannepoliittiset säännöt tosin määräävät, että nousukautena on investointeja hillittävä, mutta meidän tapauksessamme on nyt otettava välttämättä varteen muuan seikka. Tarkoitan sitä, että ellemme me investoi, so. rationalisoi ja tehosta tuotantotoimintaamme ja muutakin taloudenpitoamme, niin me emme voi silminkantamattomiin aikoihin saada tasapainoa talouteemme. Totuttuamme liian korkeisiin kulutustapoihin meidän on, torjuaksemme jatkuvan inflation joko alennettava kulutustamme tai tehostettava ansiokykyämme. Ja koska ensinmainittu tie on poliittisesti kovin vastenmielinen, niin on turvauduttava jälkimmäiseen; edellä jo toivottavasti osoitin, että hallituksen suunnittelema kolmas tie ei johda perille. Me voimme todella ansaita nykyisen ja vastedes kohoavan kulutustasomme vain tehostamalla kaikkinaista taloustoimintaamme. Mutta tämä merkitsee säännöllisesti, että meidän on myös suoritettava runsas määrä tehostusinvestointeja. Tämä otettakoon tarkoin varteen, jos investointeihin ryhdytään kohdistamaan säännöstelyä.

Kun on edellytettävä, että eduskunnalle tarjoutuu tilaisuus, jossa vakauttamispolitiikka joutuu nimenomaisen yleiskeskustelun kohteeksi, rajoitun edellätekemiini huomautuksiin. Nykyiselle hallitukselle on annettava se tunnustus, että se on erittäin uutterasti askarrellut vakauttamiskysymyksen vaiheilla. Tosiasiallisesta menestyksestä on vielä liian varhaista puhua, ehkä senkin aika tulee — kunhan vain ajoissa tarkistetaan yleispiirustuksia. Tuo suotuisa aika tulee sitä nopeammin, mitä kiireemmin irroittaudutaan ns. kompensaatioajattelusta. Se on staattisiin mielikuviin perustuvaa taloudellista aritmetiikkaa, joka ei kanna hedelmää, mutta vie helposti siihen, että sen harjoittajat joutuvat tyytymään ajattelun kompensoimiseen kuvitteluilla. Talouden-harjoitus ei ole syvimmältä olemukseltaan saaliin jakamista, vaan sen tavoittamista, se on tulon jakamista vasta toisessa sijassa, sillä se on ensi sijassa uuden tulon rakentamista.

Ed. Österholm: Budgetpropositionens framläggande och den ventilering som i anslutning därtill försiggår om vad som sig i riket tilldragit haver, brukar vara en händelse i det parlamentariska livet under året. Denna gång borde budgetdebatten — skulle man tycka — tilldra sig så mycket större intresse som den äger rum efter nyvalet och särskilt med tanke på att budgetens utformning har direkt samband med de särskilda ansträngningar som gjorts och görs för att stoppa inflationen: borgfreden, den ekonomiska planeringskommissionens verksamhet och det förestående regeringsskiftet. Det är klart att budgeten under sådana förhållanden främst skärskådas ur synpunkten av dess roll i stabiliseringens tjänst, så visst som en tillförlitlig och på ett tillfredsställande sätt balanserad statsbudget är den främsta förutsättningen för

att få ett grepp om inflationen och hålla den tillbaka.

Statsverkspropositionen företer åter en betydande ansvällning inte bara med hänsyn till de inflationsbetingande belopp varmed den rör sig, utan också i yttre hänseende. Den har växt till en bok på 500 sidor och bildar således en lektyr som erfordrar tid för att överblicka och tränga in i. Den tid som stått till riksdagsmännens förfogande för ändamålet, har varit knapp, men för min del har jag ingen anledning till klagan emedan jag i statsutskottet får tillfälle att fördjupa mig i detaljerna. Nu ställer man i alla fall främst frågan, om propositionen är sina föregångare lik under efterkrigsåren så tillvida att den inte säger riksdagen hela sanningen utan söker förgylla tillståndet genom att underlåta att se verkligheten i vitögat. Under en lång följd av år har statsförslaget i regeringens avfattning hört till den friserade typ som inte beaktar alla under året uppkommande förpliktelser och som håller förslagsanslagen i underkant med därav följande skyldighet för statsutskottet att föreslå tillägg på stora belopp och för övrigt ställer bekymren på framtiden genom att anlita det allt flitigare praktiserade systemet med tilläggsbudgeter. Det bör erkännas att regeringen denna gång åtminstone i många fall strävat att åstadkomma större överensstämmelse med verkligheten i budgetkalkylerna än förr, men jag förbehåller mig att få spara omdömet till dess granskningen i statsutskottet visat, hur det verkligen förhåller sig. I alla fall är det inte värt att göra sig några illusioner i det hänseendet att vi skulle komma bort från de storra tilläggsbudgeterna. Hela den saken ligger i vida fältet i synnerhet så länge man inte vet, hur det går med den stora stabiliseringaktionen.

De löften om skattelättnader som regeringen gett i samband med att den presenterat budgetpropositionen har varit mycket välkomna för de hårt beträngda skattebetalarna, men inte heller i den delen ligger utvecklingen klar framför oss. Också den åtgärden är beroende av om det blir möjligt att bringa det omtalade saneringsprogrammet i hamn. Regeringen har varit angelägen att inte invagga allmänheten i ljusa framtidsförhoppningar. Regeringen framhåller själv risken för ett omslag i de för oss gynnsamma konjunkturerna på världsmarknaden, som i en hastig vändning kan skapa en kris här hemma. Då sitter vi fast i de höga produktionskostnaderna, som gör oss oförmögna att ta upp en konkurrens med andra länder ifall det skärper till på allvar. Det antyds i propositionens motivering att regeringen räknar med möjligheten av arbetslöshet inom skogshushållningen och en förlamning av den ekonomiska aktiviteten, som med ens kan kasta om det statsfinansiella läget. Det är nyttigt att det pekas på sådana eventualiteter i en tid då man hos oss lever i den föreställningen att vägen mot framtiden ligger skäligen väl banad och sorglösheten överhuvud är ett framträdande drag i den allmänna uppfattningen.

Regeringen understryker också att budgetförslaget gjorts upp med beaktande av att sträng återhållsamhet är nödvändig i investeringsverksamheten och i statsutgifterna över huvud. I stora drag håller detta streck om ock man inte kan säga att sparsamhetspolitiken tillämpats på samma sätt i alla huvudtitlar. Till dem som hållits särskilt kort hör utrikesförvaltningen och försvaret. Det är naturligtvis lyckligt om en sådan improduktiv institution som försvaret kan hållas på en låg kostnadsnivå men det gör i alla fall ett sällsamt intryck att vårt land i en tid av våldsam upprustning runt om i världen kommer ifrån med 7,6 miljarder egentliga årsutgifter för försvaret, utgörande föga mer än 6 % av totalbeloppet egentliga utgifter och i kapitalutgifter 0,8 miljarder, sammanlagt motsvarande 5,1 % av budgetens totalbelopp. Finland ligger visserligen på visst sätt i lä för tidens stormar just nu, men det är en bild av den allmänna inställningen till försvarsberedskapen att en sådan institution som befolkningsskyddet i inrikesministeriets utgiftsstat försörjts med 1,895,000 mark.

Oberoende av vad man anser om försvarsberedskapen som jag nu inte vill närmare diskutera, har uppmärksamheten länkats på de bristfälliga förhållanden som vårt land bereder sin värnpliktiga ungdom med hänsyn till inkvartering och beklädnad. Denna sak har länge dryftats i offentligheten och blev särskilt aktuell genom de avslöjanden statsrevisorerna gjorde i sin berättelse för år 1949. I likhet med

mina gruppkamrater har jag genom besök på platsen fått ett starkt personligt intryck av hur det är ställt inom garnisonen i Dragsvik, där de svenskspråkiga truppförbanden är förlagda. Också socialdemokratiska riksdagsmän har intresserat sig för förhållandena där. De är tillräckligt uppseendeväckande för att motivera studier av folkets representanter. De gamla, under den ryska tiden uppförda kasernerna, som under långa perioder fått tjäna ett så dystert ändamål som att vara straffängelse, är för det första oändamålsenliga i högsta grad, mörka och kalla, men framför allt är trängseln i manskapets och stampersonalens logement otillåtligt stor. Varken utrymmet per man och kvadratmeter eller luftkuben svarar närmelsevis mot det som anses som ett minimum ur sanitär synpunkt. Förhållandena i manskapets tvättrum och bekvämlighetsinrättningar är helt enkelt obeskrivliga. Det är också mycket illa ställt med stampersonalens bostadsförhållanden. Ett exempel på trångboddheten är att en del av garnisonens arrest är disponerad för stamanställda till bostad. Bristen på bostadsutrymmen gör att garnisonen har svårt att behålla sina officerare och sin stampersonal, som i många fall inte kan ha sin familj inom garnisonen utan måste bo på annan ort. Trängseln i Dragsvik försvåras genom att en del av byggnaderna är tagna i anspråk för en tvättinrättning och en skomakarverkstad i arméns tjänst. De underlyder inte regementskommendören och utför arbeten för andra truppenheter. Det har varit fråga om deras förflyttning men därav har ingenting blivit av, då utrymmesbristen tycks vara stor på alla håll.

Svenska riksdagsgruppen har med beklagande lagt märke till att anslaget i budgeten för karernbyggen och årsreparationer är alltför knappt tillmätt för att kunna bringa någon avgörande förbättring i arméns inkvarteringsförhållanden. Det är nu nödvändigt att iaktta sparsamhet, det är sant, men det är oundgängligt att vår värnpliktiga ungdom kan bo under anständiga förhållanden. Det är därför påkallat, att åtgärder vidtas för att anslaget ökas av riksdagen som väl kan antagas ha förståelse för betydelsen av att de ungas hälsa bevaras under den militära tjänstgöringstiden och att de över huvud beredas människovärdiga existensvillkor.

Lika viktigt som att manskapet kan inhysas och bo hyggligt är att beklädnaden är tillfredsställande. Det har förekommit iögonenfallande brister i detta hänseende på senare tid. Under sommarperioden, då manskapet har sina bomullsblusar, har de klarat sig så tämligt, men värre har det varit under den kalla årstiden. Det är beklagligt, men soldaterna i sina arbetsdräkter på kaserngården ser ut som transhankar, men värre är det ändå om de i sin tjänsteutövning i övrigt och på fritiden inte kan uppträda i snygga kläder. Det tar hårt på självkänslan, on inte de värnpliktiga i Finlands armé kan vara hyggligt klädda, det måste envar begripa. Hela vårt försvarsväsende genomlever efter kriget en påfrestande övergångsperiod, ställt som det är i skymundan och i ringa grad föremål för uppmärksamhet och omvårdnad för att inte tala om uppskattning. Armén är dock med tanke på allt det som har varit värd ett bättre öde. Ingen nation som vill leva kan, allra minst i dessa vargatider, undvara ett försvar, och för dess uppehållande är försvarsviljan bland folket en oundgänglig förutsättning. Men försvarsviljan grumlas av att den värnpliktiga ungdomen och officerskåren inte bereds anständiga existensvillkor och det är en plikt som riksdagen, all sparsamhetspolitik till trots, inte kan undandra sig, att hålla omsorg om detta viktiga samhällsintresse.

Svenska riksdagsgruppen har också med beklagande lagt märke till att vissa svenska kulturintressen har blivit åsidosatta i budgetförslaget. Det har länge varit ett önskemål, att den planerade centralyrkesskolan i Vasa skulle komma till stånd. Utom att enlighet råder om att yrkesutbildningen i vårt land är försummad och måste utvidgas, föreligger ett särskilt behov av den ifrågavarande centralyrkesskolan för Österbotten. Denna bygd har träffats hårdast av emigrationen till Sverige och en de främsta orsakerna till denna åderlåtning av vår arbetskraft är, att ungdomen inte har funnit utkomstmöjligheter i sin hembygd. Allmänt anses yrkesundervisningens upphjälpande vara ett av de främsta medlen för att motarbeta emigrationen, som är en olycka inte endast för de svenska bygderna utan för hela landet. Det hade varit i högsta grad önskligt, att regeringen skulle ha beaktat de talrika framställningar som

har gjorts för att centralyrkesskolan i Vasa skulle komma till stånd. Att det dock inte har skett, är en besvikelse och det måste sökas möjlighet att vinna rättelse för att tanken på en centralhärd för yrkesundervisningen i Österbotten så snart som möjligt skall kunna förverkligas.

Det är klart, att i en tid av åtstramning många intressen får sitta emellan. Många förhoppninggar på statens välvilliga stöd blev svikna. Men jag kan ändå inte undertrycka min känsla av förvåning över det sätt på vilket regeringen önskar fortsätta övertagandet av privatläroverken i statens hand. Sedan en lång följd av år har de privatgymnasialklasserna vid statens mellanskola i Lovisa stått på skolstyrelsens program för övertagande, men Lovisa gymnasium har fått träda tillbaka för andra orters skolintressen. Denna gång hade läroinrättningen placerats på andra plats på skolstyrelsens förslag närmast efter Brahestads mellanskola. Skolstyrelsen hade därigenom markerat sin åsikt om viktighetgraden och för övrigt framlagt en bindande motivering för sitt förslag. Regeringen har strukit Lovisa gymnasium och upptagit Brahestads mellanskola samt två andra finska skolor, av vilka den ena är ett fullständigt läroverk, som i sin helhet i ett enda svep skall övertagas från höstterminens början nästa år. Detta förslag kan inte anses rättvist. Lovisa gymnasium har upprätthållits som privat läroverk sedan 1919 och, som sagt, länge haft sin plats på programmet för att bli övertaget av staten. Jag hoppas att riksdagen skall ha förståelse för dessa synpunkter och låta Lovisa gymnasium vederfaras rättvisa.

När det nu erbjudes tillfälle att uttala sig om regeringens åtgärder under senare tid, kan jag inte underlåta att bringa på tal det sätt på vilket regeringen har tillämpat riksdagens beslut om skatt på resevaluta. Riksdagen uttalar i samband med sitt beslut i saken, att resor i studie- och kultursyfte framom andra skulle beaktas vid beviljandet av resevaluta utan skatt och lagen utgår från att 10 % på den beviljade valutans belopp skulle vara det normala, ehuru regeringen erhöll rätt att höja skatten till 30 %. Vid tillämpningen har regeringen inte beaktat riksdagens önskemål på det sätt som avsågs. I allmänhet har skatten överlag fastställts till 30 %, och de studie- och kulturintressen som riksdagen påminde om har beaktats så snävt, att skattefrihet har beviljats endast för studieresor med stipendier, vilka räcker minst tre månader. Skatten på resevaluta har därför blivit en kulturfientlig åtgärd, varom farhågor uttalandes under riksdagsbehandlingen. Dessutom har den väckt stark ovilja bland alla dem som drabbats därav och synts särskilt obillig genom att den beskurit studenternas resekassa på ett kännbart sätt och berövat dem en del av de stipendieunderstöd, som de erhållit av kulturinstitutioner och från andra håll. Man önskar, att finansministern skulle ha haft en personlig kännedom om den skarpa kritik, som valutaskattens tillämpning har ådragit regeringen. Valutaskatten är i hög grad impopulär och dessutom onödig, då den inbringar ett belopp, som i vår miljardbudget spelar en alldeles obetydlig roll. Det var en klok åtgärd, att riksdagen på statsutskottets förslag begränsade gitighetstiden till innevarande år. Man får hoppas, att det inte ens kommer att väckas förslag om dess upprätthållande i fortsättningen, ty den har anstiftat mer skada än som kan försvaras av dess ringa statsfinansiella betydelse.

Ed. Kannisto: Herra puhemies! Nyt paikkansa jättänyt Kekkosen toinen hallitus muodottettiin kuluvan vuoden alussa vakauttamisen merkeissä. Vuoden 1950 aikana vientimarkkinoilla alkanut noususuhdanne oli luonut edellytykset sille, että vakauttamiseen todella voitiin pyrkiä. Saadakseen aikaan vakauttamispyrkimystensä vakaaseen harkintaan oli hallitus julistanut huhtikuun alusta voimaan tulleen ja kuluvan kuun lopussa päättyvän linnarauhan sekä asettanut n.s. suunnitteluneuvoston luomaan vakauttamisohjelmaa. Nyt eduskunnalle jätetyn hallituksen esityksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodeksi 1952 oli sen vuoksi odotettu sisältävän ne suuntaviivat valtion hallinnossa, mihin vakauttamiskysymyksellä oli valtion hallinnossa nojauduttava. Tavallista suuremmalla mielenkiinnolla on sen vuoksi odotettu käsiteltävänä olevaa tulo- ja menoarviota.

Heti aluksi lienee kuitenkin tunnustettava, että mielessä on tuntunut pettymys, kun on ollut todettava, ettei suunnitteluneuvosto ole saanut työtään valmiiksi, ennen kuin

tulo- ja menoarvioesitys on jouduttu antamaan. Niistä periaatteista, joiden varaan tulo- ja menoarvioesitys olisi pitänyt rakentaa, kiistellään yhä. Tulo- ja menoarvio ei sen vuoksi voi muodostaa sellaista kestävää pohjaa, jonka varaan ensi vuoden elämä vakauttamista silmällä pitäen olisi rakennettava. Vakavasti kyseenalaiseksi jää, voidaanko sitä valtiovarainvaliokunnassakaan niin uudelleen muokata, että siitä muodostuisi käyttökelpoinen vakauttamisen lähtökohta.

Joka tapauksessa on todettava, että se ennakkomielenkiinto, joka kohdistui käsiteltävänä olevaan tulo- ja menoarvioon, on nyt huomattavasti vähentynyt. Syventyminen sen yksityiskohtiin ei myöskään tunnu niin houkuttelevalta, kuin se muutoin olisi. Yleensä lienee todettava, ettei hallitus tässä tulo- ja menoarvioesityksessään ole kyennyt suurempiin valtion menojen supistuksiin. Menojen kokonaismäärä on kohonnut 164 :ään miljardiin eikä tunnu uskottavalta, että niihin olisi vielä koko valtion ensi vuoden menot sisällytetty. Uskottavalta päinvastoin tuntuu, että lisämenoarviot ensi vuonnakin huomattavassa määrin joutuvat täydentämään niitä aukkoja, mitkä tähän hallituksen esitykseen vielä sisältyvät.

Minulla on tilaisuus valtiovarainvaliokunnassa yksityiskohtaisesti joutua perehtymään tulo- ja menoarvion yksityiskohtiin, minkä vuoksi minä tässä yhteydessä pidättäydynkin siitä. Tahdon kuitenkin kiinnittää eduskunnan huomiota erääseen uuteen menoerään, mikä tähän hallituksen esitykseen sisältyy.

On pidettävä oikeaan osuneena, että vanhusten toimeentulon turvaamiseksi on menoarvioon otettu 3 miljardin markan määräraha. Inflatio on syönyt vanhuksilta heidän vanhuudenpäiviään varten tekemänsä säästöt, joten valtiolla on ollut korkea velvollisuus ryhtyä korjaamaan heidän asemaansa. Mutta kyseenalaiseksi voidaan asettaa, onko ollut oikein tähän tarvittavat varat ottaa lapsilisistä. Laajoissa piireissä ei hyväksytä, että lapsilisä yksilapsisilta perheiltä otetaan pois sen johdosta, että vanhuuseläkkeet tässä yhteydessä esitetään. Lapsilisä niissä piireissä katsotaan jo sikäli vakiintuneeksi ja muodostuneen jonkinlaiseksi saavutetuksi oikeudeksi, että siihen täten kajoaminen herättää ikävää huomiota.

Hallituksella on ollut ilmeinen helppous saada tulo- ja menoarvio täsmäämään, koska korkean suhdanteen johdosta varsinkin verotulot ovat kohonneet niin, että hallituksella on ollut helppo nostaa tulopuolta tarvittavassa määrin. Tulo- ja menoarvioesityksessä ei näy kuitenkaan merkkejä siitä, että ensi vuoden veroja saataisiin alennetuiksi. Valtiovarainministerin täällä antamasta lausunnosta käypi kuitenkin selville, että valtiovarainministeriössä on valmiina ehdotukset henkilöihin kohdistuvan tuloveron alentamisesta samoin kuin myöskin liikevaihtoveron lieventämisestä. Kun näin on, joutuu kysymään, minkä vuoksi näitä hallituksessa valmiina olevia esityksiä ei ole sijoitettu hallituksen tulo- ja menoarvioesitykseen. Onko tuloarviossa tulot arvioitu sitten sikäli varovaisesti, että tuollaiset veronalennukset myöhemminkin voidaan suorittaa menopuolta vähentämättä, vai onko vastaava vähennys saatava aikaan myöskin menopuolella on ainakin vielä tänään hämärän peitossa.

Tässä vaiheessa herättääkin suurinta mielenkiintoa suunnitteluneuvostossa suoritettu työskentely vakauttamisohjelman luomiseksi. On valitettavaa, ettei siellä vielä ole päästy luomaan lopullista ohjelmaa. Ne tiedot, joita julkisuuteen tähän mennessä on päästetty, viittaavat siihen, että hahmoiteltu ohjelma kokonaisuutena lienee hyvä. Sen toteamusta, että inflaation syynä meillä on rahan runsaus toiselta puolen ja tavaran niukkuus toiselta puolen, on pidettävä oikeana samoin kuin sitäkin, että niiden keskeiseen tasapainoon on pyrittävä. Ohjelman yksityiskohtiin, sikäli kuin niistä on saatu tietoja, voidaan siitä huolimatta esittää vakaviakin epäilyksiä. Minä otan tässä vapauden käsitellä muutamia sellaisia kohtia.

Suunnitteluneuvoston työvaliokunnassa on esitetty suunnitelma, että meillä ryhdyttäisiin rajoittamaan sijoitustoimintaa ja sitä varten olisi asetettava erikoinen investointineuvosto ja että rakennuslupajärjestelmä olisi ulotettava koskemaan kaikkea rakennustoimintaa. Tämän suunnitelman toteuttaminen laajentaisi säännöstelyä huomattavasti. On vakavasti harkittava, onko meillä näissä oloissa vielä riittävää syytä siihen. Mitä ensinnäkin rakennuslupajärjestelmän laajentamiseen tulee, en usko, että sillä rakennustoimintaa maaseudulla saadaan py-

sähtymään, ja suuret teollisuuslaitokset taasen pystyvät aina perustelemaan riittävästi uuden rakennustoimintansa. Jos rakennustoimintaa nykyisestään pyritään supistamaan, on vaara tarjona, että se kohdistuu asutuskeskusten asuntorakennustoimintaan (Ed. Murto: Semmoinenhan niillä on tarkoituskin!). Rakennustoiminta siellä vuokrasäännöstelyn ja Arava-toiminnan johdosta on niin hitaasti päässyt kehittymään, että vuosittain valmistuneiden asuntojen määrä juuri ja juuri ylittää sen tason, missä rauhan aikana oltiin. Asuntokeskuksissa vallitsevaa asuntojen puutetta ei sillä menolla saada supistumaan eikä asuntokurjuutta sieltä häviämään.

Samoin voidaan kysyä, onko oikein, että yleensäkään näissä oloissa käydään investointia rajoittamaan. Jos nyt, jolloin rahan runsautta on olemassa, ei saada investoida, mihin rahat sitten käytetään? Vaikka ne aluksi talletetaankin pankkilaitoksiin, niiden on kuitenkin sieltä lähdettävä liikkeelle. Eikö ole tällöin oikeampaa, että ne investoidaan, säästetään, kuin että ne kokonaisuudessaan käytettäisiin välittömään kulutukseen. Epätervettä investointia ei ilmeisesti ole siinä määrin olemassa, että se perustelisi suunniteltuun säännöstelyyn ryhtymisen. Tähän ei anna esimerkillään kehoitusta myöskään se kokemus, mikä luotto-oloissa toimeenpannusta säännöstelystä meillä tähän saakka on saatu. Se on pääasiassa kohdistunut pienyrittäjiin ja liikemiespiireihin ja vaikeuttanut näiden toimintaa. Suuret liikeyritykset sen sijaan ovat pystyneet hoitamaan asiat omia teitään.

Suunnitteluneuvoston työvaliokunnan ajatusta korkokannan alentamisesta 2 %:lla, mistä tietoja on kuulunut, on pidettävä terveenä, kustannuksia alentavana tekijänä. Jos sillä lisäksi voitetaan huoneenvuokrien kolmas korottaminen kuluvana vuonna, on asialle riittävät perusteet olemassa.

Oloissa, missä me nyt elämme, lienee kohonneiden vientitulojen inflatorisen vaikutuksen lieventäminen suhdannepidätysten avulla puolustettavissa. Mutta tällöin on käsitykseni mukaan varottava menemästä liian pitkälle.

Linnarauhasta sovittaessa antoi hallitus lupauksen, että jos hintataso sen aikana nousee, palkannauttijoille linnarauhan päättyttyä annetaan vastaava kompensatio. On selvästi nähtävissä, että yleinen hintataso on kohonnut niin paljon, että se oikeuttaisi palkkojen yleiseen korottamiseen. Osa palkannauttijoista lisäksi, m.m. noin puolet henkisen työn tekijöistä, ei ole saanut vieläkään A-korotuksesta minkäänlaista hyvitystä palkkoihinsa, ja toisilla se on vielä saamatta osittain. On pidettävä oikeudenmukaisena, että nämä palkkakuopat ensimmäisenä korjataan ja sen jälkeen lähdetään harkitsemaan yleisessä palkkatasossa mahdollisesti tapahtuvaa muutosta. On pidettävä kohtuullisena, ettei vakauttamista suoriteta palkannauttijain kustannuksella. Suunnitteluneuvostossa on suunniteltu, että kompensaatio palkannauttijoille hintojen noususta olisi annettava veroja alentamalla sekä hintoja laskelmalla. Tätä menettelyä on pidettävä luonnollisena, ja jos nämä eivät riitä kompensoimaan elinkustannuksissa tapahtuvaa alennusta, on palkkoja korotettava. On valitettavaa, että suunnitteluneuvoston työ ei ole saanut vielä lopullista muotoa, jonka varaan voitaisiin rakentaa. Siellä tehtyjen suunnitelmien yksityiskohtaiseen arvosteluun ei tässä sen vuoksi liene enempää aihetta. Budjetin kannalta vain voidaan todeta, että se ja suunnitteluneuvoston suunnitelmat eivät näy käyvän yhteen. Hallituksen esitykseen on otettu subventioiden poistaminen, ilman että suunnitteluneuvostossa on päästy vielä minkäänlaiseen päätökseen. Lapsilisän rajoittamista ei ole ollenkaan suunnitteluneuvostossa käsitelty. Budjetissa on taasen jätetty pois kokonaan veronalennukset, muutamia esimerkkejä mainitakseni. Yksinomaan nämä edustavat jo niin suuria arvoja, että niillä on ratkaiseva merkitys budjetin muotoiluun.

Nyt käsiteltävänä oleva budjettiesitys on sikälikin heikko, että sen on antanut hallitus, joka eilen on jättänyt paikkansa tasavallan presidentin käytettäväksi eikä aio budjettiesitystään puolustaa. Valtiovarainvaliokunnalla tulee olemaan vaativa tehtävä asian eteenpäin hoitamisessa. Voidaan kysyä, eikö sittenkin olisi ollut oikeampaa jättää esityksen antaminen uudelle hallitukselle, jonka keskuudessa olisi päästy sopimaan niistä suuntaviivoista, joiden varaan vakauttaminen meillä joudutaan rakentamaan.

Ed. Junnila: Herra puhemies! Budjettia on ainakin syytä tarkastella yleisen

talouspolitiikan osailmiönä, mutta niin on syytä erityisesti tehdä nyt, jolloin yleinen vakauttamispyrkimyksemme on tullut kriitilliseen vaiheeseen. Olisi erittäin paikallaan muutamin sanoin aluksi kosketella tätä suunnitteluneuvostossa valmistumassa olevaa vakauttamisohjelmaa. Siinä suhteessa asettaa rajoituksia tietysti se, että tämä ohjelma on vielä keskeneräinen, mutta jo ne yksityiskohdat, joita tavallaan virallisesti suunnitteluneuvostosta on annettu tietää tuosta ohjelmasta, panevat epäilemään, että sen ohjelman nimittäminen, mitä siellä suunnitellaan, nimenomaan taloudelliseksi tasapaino-ohjelmaksi, on suunnitteluneuvoston taholta eräänlaista tiedotonta itseironiaa. Sikäli kuin annetuista tiedoista voi päättää, suunnitteluneuvostossa pyritään erityisesti liian suuriksi paisuneiden investointien rajoittamiseen. Mutta samanaikaisesti esitetään korkokannan alentamista 2 %:lla, siis toimenpidettä, jonka ainakin tähän asti on aina katsottu vaikuttavan investointeja kiihottavasti. Tämä ehdotus on muuten tehty, ilman että maan tallettajakuntaa tai sitä edustavia rahalaitoksia tietääkseni lainkaan on kuultu. Se on erittäin kuvaavaa nykyisille oloille. Tallettajistahan tehdään nykyisin aina tyhmiä aasiparkoja, joille arvelematta katsotaan voitavan panna raskaimmat taakat kannettavaksi.

Nykyinen korkokantamme on epäilemättä erittäin korkea. Teollisille ja kaupallisille yrittäjille ei ole leikin asia maksaa 10 %:n korkoa, ja vielä enemmän nykyinen korkokanta rasittaa asunokiinteistöjä ja asuntotuotantoa. Mutta tämä nykyinen korkokanta on yleisen rahamarkkinatilanteen heijastuma eikä suinkaan mikään pelkkä pankkien pahantahdon ilmaus. Asian laitahan on niin, että meidän rahamarkkinoillamme on vuoden 1950 keväästä lähtien, toisin sanoen siitä lähtien, kun uusi inflatioaalto silloisen onnettoman talouspolitiikan seurauksena päästettiin liikkeelle, vallinnut aivan tavaton epätasapaino. Ottolainaus on varsinkin eräissä vaiheissa kehittynyt kovin heikosti, ja samanaikaisesti luotonkysyntä on ollut niin tavattoman voimakasta, että pankit ovat voineet sitä vain rajoitetusti tyydyttää. Ilmeistä on, että pankeilla ei olisi ollut puutetta ensiluokkaisia vakuuksia tarjoavista ja hyväksyttäviin tarkoituksiin luottoa pyytävistä asiakkaista, vaikka korkokanta olisi ollut useita prosentteja vielä nykyistä korkeampi. Tässä rahamarkkinain tilassa ei ole mitään olennaista muutosta tapahtunut. Se tilapäinen helpottuminen, mikä pankkien asemassa ilmeni viime elokuussa, oli, kuten sanottu, kokonaan tilapäisten tekijöiden aiheuttama, ja rahalaitokset katselevat kasvavalla huolestuneisuudella ensi syksyä ja talvikautta, jolloin luotontarve jälleen varsinkin puunjalostusteollisuuden kausiluontoisten tarpeiden lisääntymisen takia kasvaa. Jos korkoa yhä vielä klassilliseen tapaan ajatellaan tekijäksi, jonka tehtävänä on edes jossakin määrin ylläpitää tasapainoa luotonkysynnän ja rahan tarjonnan välillä, koron alennus on nykytilanteessa mahdollisimman soveltamaton toimenpide.

Tämä ei ole ainoa kohta, jossa suunnitteluneuvoston työ herättää epäilyksiä. Tämän työn yhteydessä puhutaan paljon veron alennuksista, mutta samanaikaisesti suunnitellaan vientiteollisuudelta otettavaksi kymmenmiljardikaupalla suorituksia, joita tosin nimitetään suhdannepidätyksiksi, mutta jotka asiallisesti ovat hyvin lähellä veroja, mielivaltaisesti määrättyjä erikoisveroja, tai veron luontoisia pakkolainoja (Ed. Murto: Ja ylimääräisiä voittoja, joita kapitalistit ovat saaneet!). Näitä on tarkoitus käyttää erilaisten kulutustarvikkeiden hintojen alentamiseen samanaikaisesti jolloin toisaalta suunnitellaan, sinänsä oikein, samaa tarkoitusta palvelevien erilaisten hintasubventioiden poistamista. Ohjelman eri yksityiskohdat lyövät siis omituisella tavalla toisiaan korvalle.

Budjetin tehtävänä nykytilanteessa olisi tietysti edistää inflatoorisesti vaikuttavan liiallisen ostovoiman sidontaa. Budjetin perusteluissa viitataankin kauniisti siihen, mitenkä nykyisen korkeasuhdanteen aikana ja nykyisen inflatiokauden vallitessa kysynnän ja tarjonnan välistä tasapainoa on syytä edistää valtion tulo- ja menoarviolla, ja samalla suositellaan äärimmäisen säästäväisyyden noudattamista valtion menoissa, erikoisesti investointimenoissa. Kaunis periaate, mutta miten sitä on käytännössä toteutettu?

On syytä ensinnäkin kysyä, minkätakia puhutaan supistamisten välttämättömyydestä nimenomaan investointimenoissa. Inflation kannalta ovat vähintään yhtä tuhoisia ne tavattoman suuret ns. tulosiirtomenot, joita budjetin eri pääluokkiin on viime

vuosien aikana ilmestynyt kuin sieniä sateella. Jos budjetista todella nykytilanteessa tahdotaan tehdä väline inflationvastaisessa taistelussa, siinä olisi ennen kaikkea pyrittävä näiden menojen supistamiseen, ja tässä suhteessa budjetti tuottaa pahan pettymyksen. Siinä on tosin kauniilla tavalla jätetty ainakin tässä alustavassa ensivaiheessa pois pisteostomiljardeja, mutta niiden vastapainoksihan suunnitellaan luotavaksi suhdannepidätyksillä rahoitettava uusi keinotekoinen järjestelmä, ja tulos on tässä suhteessa itse asiassa plus minus nolla. Lapsilisämenoja on hieman supistettu, mutta tämän vastapainona on heti uusi suuri sosiaalinen menoerä (Vasemmalta: Pitäisikö ne kaikki ottaa pois ne lapsilisät?). Lapsilisämenoja voisi tämän järjestelmän sopivalla uudelleenjärjestelyllä nyt ehdotettua huomattavasti suuremmassa määrässä supistaa, ilman että silti olennaisella tavalla heikennettäisiin niitä väestöpoliittisia ja sosiaalisia tavoitteita, joihin tällä järjestelmällä pyritään.

Budjetissa rehoittavat edelleen sellaiset kukkaset kuin apulantamiljardi ja erinäiset Pohjois-Suomen avustamiseksi tarkoitetut erityismäärärahat, nämä tyypilliset poliittiset määrärahat, ja ennen kaikkea budjetti jatkaa korvausobligatioiden indeksiehdon rajatonta soveltamista myös niihin obligatioiden haltijoihin, jotka eivät ole alkuperäisiä korvauksensaajia. Tästä korvausobligatioiden indeksiehdosta on tullut valtiontalouteemme todellinen avoin haava. Korvausobligatioita laskettiin alunperin liikkeelle 17,3 miljardin markan nimellisarvosta. Niiden lunastamiseen on kuitenkin jo tähän mennessä käytetty kaksinkertaisesti tuo määrä, 34,3 miljardia markkaa, ja jos korvausobligatioiden jäljelläolevaan lunastamattomaan määrään sovelletaan samaa lunastuskurssia kuin viime elokuussa, kurssia 580, niihin joudutaan valtion varoja käyttämään kaikkiaan 64 miljardia markkaa. Mutta kun on erittäin todennäköistä, että tukkuhintaindeksin nousu ei ole vielä pysähtynyt, silloin on mitä ilmeisintä, että korvausobligatioihin tarvittava lunastusmäärä kasvaa vielä tästäkin. Se saattaa hyvin nousta yli 100 miljardin markan ja saattaa käydä niin, että yhtenä ainoana vuotena joudutaan korvausobligatioiden pelkkiin indeksihyvityksiin käyttämään suurempi määrä kuin obligatioiden alkuperäinen liikkeelle laskettu nimellismäärä.

Nämä viime vuosina vallassa olleet, enemmän tai vähemmän „työläis-talonpoikaiset" hallitukset, ovat todella olleet pääomansijoittajien parhaita ystäviä, ylläpitäessään rajoittamattomasti tällaisia sijoituskohteita, tätä indeksiehtoa, joka on saanut aikaan sen, että toisen omaisuudenluovutusveron tuotto, jolla korvaussuoritukset piti rahoitettaman, riittävät vain vähäiseen murto-osaan näistä korvausmenoista. Se on, kuten sanottu, kaunis palvelus pääoman sijoittajille, mutta se on erittäin vähän kaunis palvelus meidän valtiotaloudellemme. Jos pyrkimys valtion menojen supistamiseen olisi otettu vakavalta kannalta, olisi jo aikoja sitten ryhdytty toimenpiteisiin sellaisen korvauslain muutoksen aikaansaamiseksi, joka niihin korvausobligatioihin, jotka eivät enää ole alkuperäisten korvauksensaajien hallussa, soveltaisi ainoastaan sitä indeksihyvitystä, jonka tuollaisen lainmuutoksen ajankohtana vallitseva indeksitaso tekisi tarpeelliseksi, ja antaisi rajoittamattoman indeksiehdon jatkua vain niiden obligatioden osalta, jotka vielä ovat alkuperäisten korvauksensaajien hallussa.

Tässä on viitattu vain muutamiin sellaisiin kohtiin, joissa budjetissa voisi saada aikaan nyt ehdotettuja paljon suurempia menosupistuksia. Niiden johdosta sanotaan tietysti, että tuohan on pelkkää sosialisen taantumuksen julistusta, johon edistyksellisten ja sosiaalisesti heränneiden ainesten ei kannata kiinnittää mitään huomiota. Mutta onkohan asianlaita lopulta näin? Täällä on kyllä hauskaa näytellä anteliasta ja kosiskella valitsijoita myöntämällä uusia miljardimenoja milloin mihinkin kauniisiin ja hyviin tarkoituksiin. Mutta valitettavasti valtio ei ole mikään taikuri, joka voisi ilmaiseksi loihtia kansalaistensa käyttöön näitä miljardeja, näitä erilaisia tämän maailman hyvyyksiä. Näistä hyvyyksistä täytyy kuin täytykin maksaa ja se muoto, jolla tätä maksua suoritetaan, on alati kiristyvä verotus. Vallassa olleet poliittiset piirit ovat tietysti koettaneet työntää verotaakkaa mahdollisimman suuressa määrässä poliittisesti syrjäytettyjen piirien kannettavaksi ja tässä on, herra paratkoon, hyvin pitkälle onnistuttukin. Mutta valtion menot ovat meillä nykyisin niin tavattoman suuret, että verotus painaa aivan yllättävän raskaana myös niitä kansan laajoja kerroksia, joita toisaalta tällaisilla suurilla valtion menoilla koetetaan hyvitellä.

Tässä maassa on viime vuosien aikana toiminut epälukuisten muiden valtion komiteoiden rinnalla sellainenkin komitea kuin verorasituskomitea, joka viime alkukesästä lopultakin sai valmiiksi selvityksensä fyysillisten henkilöiden verorasituksesta. Komitean työtä haittasivat monet vaikeudet, ja komitean jäsenet, joihin myös allekirjoittaneella oli kunnia kuulua, eivät varmaankaan kauttaaltaan olleet pätevimpiä mahdollisia, mutta siitä huolimatta tuon komitean työn tulosta täytyy pitää luotettavimpana sevityksenä fyysillisten henkilöiden verorasituksesta, mikä meillä toistaiseksi on suoritettu. Tässä ei ole mahdollista vähääkään yksityiskohtaisemmin selostaa komitean työn tuloksia, mutta budjettikeskustelun yhteydessä on kuitenkin esimerkin vuoksi syytä viitata muutamiin komitean työn tuloksiin.

Jos lähdetään ensinnä välittömästä verotuksesta, se on erityisesti niissä tapauksissa, jolloin tulon saaja saa tulonsa omaisuuden myötävaikutuksella ja joutuu siis maksamaan myös omaisuusveroa, niissä tapauksissa välitön verotus on jo hyvin alhaisissakin tuloluokissa yllättävän raskas. Jo sadantuhannen markan mitätöntä pikku tuloa saava veronmaksaja joutuu, jos hän on yksinäinen, maksamaan erilaisia välittömiä veroja, siis valtiolle, kunnalle ja seurakunnalle tulevia tuloveroja sekä valtiolle menevää tuloveron täydennysveroksi tarkoitettua omaisuusveroa, hyvän viidenneksen tuloistaan. Jos hän saa puolenmiljoonan tuloja verosadannes on jo suunnilleen 50 % ja suuriperheisenkin osalta 37 %. Ja jos esimerkin vuoksi otetaan tarkasteltavaksi tuollainen iso tirehtööri, jolla on kolmen miljoonan markan vuositulot ja nykyisissä inflatio-oloissakin yhä vielä huomattavan suuri 60 milj. markan omaisuus, hän joutuu, jos hän on yksinäinen, maksamaan erilaisia välittömiä veroja 98 % vuositulostaan ja suuren perhen huoltajankin 90 %. Tulo menee siis käytännöllisesti katsoen kokonaan veroihin ja asianomaisen on elettävä omaisuuttaan hiljalleen realisoimalla. Nämä ovat tietysti teoreettisia esimerkkejä, mutta ne osoittavat jokatapauksessa, että verotus meillä on muodostunut mielettömän raskaaksi, niin raskaaksi, että siitä on ollut mahdollista selviytyä vain inflation mukanaan tuomien erinäisten helpotusten avulla tai verotusta eri muodoissa kiertämällä.

Välitön verotus on siis erityisesti omaisuustuloja saavan kohdalla erittäin raskasta. Monet sanonevat tähän, että tuohan on vain oikein, että tällaisia ansiottoman tulon saajia verotetaan raskaasti. Mutta verotus ei rasita suinkaan vain omistavia luokkia, vaan kansaa kokonaisuudessaan. Rikkaita rasittavat tuloveron progressio ja omaisuusvero, köyhää kansaa erilaiset välilliset verot ja kunnallinen tulovero. Eräitä esimerkkejä tästä kokonaisverorasituksesta. Jos on kysymyksessä toimeentulominimin rajoilla juuri ja juuri elää kituuttava, 100,000 markan mitätönsä palkkatuloa saava yksinäinen henkilö, hän tulee erilaisia välillisiä ja välittömiä veroja maksamaan 29 % tulostaan. 20,000 mk 100,000 markasta, se on tavaton summa. Perheellinen pääsee hieman vähemmällä, mutta esim. 300,000 markan vaatimatonta palkkatuloa saava työläis- tai pikkuvirkamiesperhe joutuu maksamaan tästä tulostaan, vaikka perheessä on aikuisten lisäksi vähintään 3 lasta elätettävänä, runsaan neljänneksen erilaisina veroina.

Verotus on siis kaikkien kansalaispiirien kohdalla kerta kaikkiaan tavattoman raskasta. Se, joka nykytilanteessa vaatii valtion menojen supistamista ja sen mukana verojen alentamista, ei ehkä loppujen lopuksi olekaan niin taantumuksellinen kuin ensin näyttää. Meillä ei nykyisin sosialisoiminen ole mikään vakavasti otettava poliittinen probleema, mutta jos omaisutta tai yrityksiä ei sosialisoidakaan, meillä sosialisoidaan kaikessa hiljaisuudessa kansalaisten tulot siinä muodossa, että niistä yhä suurempi ja suurempi osa menee eri muotoisina veroina valtiolle, ja tämä sosialisoiminen koskee varsin pitkälle myös köyhää kansaa. Jokainen valtion menojen laajennus merkitsee uutta askelta tämän sosialisoimisen tiellä. Se, joka vaatii valtion menojen ja verojen alentamista, se puolustaakin itse asiassa erästä kansalaisten perustavaa vapautta, vapautta, itse määrätä, miten käyttää tulonsa. Ja hän vastustaa samalla sitä itsepetoksen tai tietoisen huijauksen politiikkaa, joka uskottelee tekevänsä kansalle hyviäkin palveluksia myöntämällä uusia miljardimäärärahoja milloin mihinkin tarkoitukseen, mutta joutuu samalla kuitenkin ottamaan näistä hyvistä palveluksistaan maksun lisättyjen eri muotoisten verojen muodossa.

Herra puhemies! Tässä yhteydessä ei ole

syytä budjetin ja siihen läheisesti liittyvien verokysymysten yksityiskohtaisempaan tarkasteluun. Todettakoon yhteenvetona vain, että budjetti jättää jollakin tavalla puolinaisen, epämääräisen, kesyn ja sovinnaisen vaikutelman. Siinä ei tapaa sitä voimakasotteista pyrkimystä valtion menojen alentamiseen, joka vasta olisi tehnyt mahdolliseksi kaikkia kansalaispiirejä aivan liiaksi rasittavan verorasituksen todella syvälle menevän alentamisen (Ed. Lahtela: Mistä voidaan vähentää?). Hyvin monesta paikasta (Ed. Lahtela: Selittää nyt jonkun!). Minähän selitin juuri edellä.

Ja jos budjettia taas tarkastellaan nimenomaan yleisen talouspolitiikan välineenä, se täyttää heikosti tehtävänsä inflation vastaisena aseena. Siinä on aivan liian paljon vuotoja, suuria menoeriä, joista liikaa ostovoimaa virtaa yhteiskuntaan inflaatorista painetta ylläpitäen. Meillä, jossa erikoisista poliittisista oloista johtuen, ei ole nykyisin niitä valtavia sotalaitosmenoja kuin useimmissa muissa maissa, meillä olisi pitänyt olla sotakorvausten vähentyessä lisääntyneitä mahdollisuuksia valtion budjetin supistamiseen, mutta näitä mahdollisuuksia ei tässä budjettiesityksessä ole hyväksi käytetty.

Jos lopuksi sanon vielä sanasen tuosta yleisestä talouspoliittisesta ohjelmasta, jota parhaillaan laaditaan, se on, kuten alussa jo huomautettiin, eräissä suhteissa epäilyttävä. Ja ennen kaikkea arveluttavaa on se, että vaikka suunnitteluneuvosto nyt on istunut yli neljä kuukautta ja linnarauhasta on jäljellä vain vajaa puolen kuukautta, tuo ohjelma on yhä keskeneräinen. Se saattaa merkitä sitä, että kansakunta joutuu jälleen kerran jokseenkin avuttomana ajautumaan uuteen viime vuosilta liian tuttuun palkka-, hinta- ja rahapoliittiseen kriisiin. Todella pätevän ja riittävän ennakkovalmistelun puuttuessa tuon kriisin ratkaisu muodostuu luultavasti taas hätäratkaisuksi, joka ei kriisiä lopullisesti selvitä, vaan parhaassakin tapauksessa vain lykkää vaikeuksia muutamalla kuukaudella eteenpäin.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja jatketaan sitä kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 17,05.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Kujala.

Lähetekeskustelu päiväjärjestyksen 1) asiasta jatkuu.

Ed. Antikainen: Herra puhemies! Tarkastellessaan jo yleissilmäyksenä hallituksen eduskunnalle jättämää valtion tulevan vuoden talousarviota, voi panna merkille ennen kaikkea sen, että hallitus on noudattanut siinä säästäväisyyden linjaa. Tästä ei suinkaan ole mitään muuta kuin hyvää sanottavana ja tunnustus annettavana hallitukselle. Tämän tunnustuksen jälkeen on kuitenkin valittaen todettava, että hallitus on sinänsä todennäköisesti hyvässä tarkoituksessa ja valtion raha-asioihin liian yksipuolisesti ja tiukasti syventyneenä tehnyt talousarvion menopuolelle eräitä sellaisiakin poistoja, joiden tarpeellisuutta tai ainakin välttämättömyyttä on syytä vielä perusteellisesti harkita.

Ennen kaikkea palkkatyöntekijäin valitsemien edustajien huomiota kiinnittää talousarviossa oleva esitys, jonka mukaan lapsilisän maksaminen lopetettaisiin yksilapsisilta perheiltä. Tällaista varsin laajojen kansalaispiirien toimeentuloon vaikuttavan sosiaalisen edun poistamista ei voida pitää kohtuullisena, enkä usko sen poistamisen olevan edes käytännössä mahdollista ilman asiasta aiheutuvia muita seuraamuksia. Talousarvion yksityiskohtaisessa käsittelyssä olisikin esitys saatava muuttumaan ja lapsilisäjärjestelmä palkansaajien osalta säilymään entisellään. Jo asian tässä vaiheessa haluan kiinnittää huomiota eräisiin näkökohtiin, joita lapsilisistä päätettäessä olisi otettava huomioon.

Lähtökohtana lapsilisäjärjestelmän rajoittamista käsiteltäessä voidaan todeta se, että sen käytäntöön ottaminen vuonna 1947 tuli esille palkkakysymyksen yhteydessä, jolloin työnantajain taholta esitettiin, että suunnitellun yleisen palkankorotuksen osittaiseksi korvaamiseksi alettaisiin maksaa erityistä lapsilisää. Valtioneuvosto sitten päättikin, että elinkustannuksia paremmin vastaavan palkkausjärjestelmän aikaansaamiseksi var-

sinaisen palkkauksen rinnalle oli otettava käytäntöön järjestelmä, jonka mukaan kaikille niille työntekijöille, joilla oli huollettavanaan alle 17-vuotiaita lapsia, oli jokaisesta näistä lapsesta maksettava samansuuruinen lapsilisä, kuin valtion viran ja toimen hoitajille oli jo sitä ennen maksettu. Myöhemmin siirryttiin järjestelmään, jossa varat koottiin tarkoitukseen siten, että työnantajat suorittivat määräprosentin maksamistaan palkoista erityiseen rahastoon, josta lapsilisä valtion varojen turvin sitten maksetaan kaikille. Tämä ei kuitenkaan ole voinut muuttaa sitä tosiasiaa, että palkansaajille on lapsilisä kokonaispalkasta ja tarkoitettu sosiaalisena etuna korvaamaan vallitsevaa elinkustannustasoa. Sen poistaminen tulisi palkansaajien puolelta luonnollisesti aiheuttamaan korvausvaatimuksen muuta tietä. Samalla on todettava, että sikäli kuin lapsilisän maksamista nykyisestään supistettaisiin, tulisi se merkitsemään myöskin valtion viran ja toimen hoitajille jo ennen yleistä lapsilisäjärjestelmää olleen edun menettämistä, mikä olisi epäoikeudenmukaista näitä valtion omassa palveluksessa olevia perheellisiä henkilöitä kohtaan myöskin.

Lapsilisäjärjestelmän mahdollista muuttamista on tätä ennen käsitelty jo ainakin kahdessa asiantuntijakomiteassa. Molemmat nämä komiteat ovat kuitenkin tulleet siihen tulokseen, että esitettyyn rajoittamiseen ei ole mahdollisuuksia. Ehkä tässä on paikallaan kiinnittää huomiota myöskin siihen, millä tavoin kunnalliset elimet katselevat lapsilisien merkitystä. Niistä lausunnoista, joita kuntien virkamiehet ovat antaneet vuoden 1949 joulukuussa lapsilisien rajoittamista tutkimaan asetetulle komitealle, todetaan mm., että lapsilisäjärjestelmä nykyisessä muodossaan on ollut välttämätön, ellei haluta palata entiseen köyhäinhoitolinjaan. Sen avulla lasten kasvattajat ovat voineet estää elintason suhteettoman suurta laskemista lapsettomiin perheisiin tai perheettömiin verrattuna. Suurille vähävaraisille perheille lapsilisä on merkinnyt elintason kohottamista ja turvaamista. Sen avulla on lasten vaatetus- ja jalkinetilannetta voitu turvata ja korjata. Se on myös antanut mahdollisuuden suurempiin perushankintoihin, jotka muuten olisivat jääneet epämääräisen tulevaisuuden varaan. Laajoissa kansalaispiireissä, jotka saavat osan toimeentulostaa omasta maasta ja vain osaksi voivat käydä ansiotyössä, on lapsilisillä saadulla rahamäärällä myöskin erittäin suuri merkitys. Varsinkin työttömyysaikoina lapsilisän antama apu on ollut erikoisesti maan köyhimpien osien lapsirikkaissa kunnissa eläville yksityisille perheille suurimerkityksellinen.

Lausunnossa, jonka vuonna 1950 istunut komitea asiassa jätti, todetaan lapsirajan vaikutuksesta järjestelmän luonteeseen ja tehoon mm. seuraavaa. Lapsilisämenojen säästämismielessä on esitetty vaatimus, että lapsilisää olisi kullekin perheelle maksettava vasta toisesta lapsesta lukien. Näitä vaatimuksia on perusteltu myöskin sillä, että perheen tulee pystyä huolehtimaan yhdestä lapsesta ilman valtion tukeakin ja että palkansaajien tulot yleensä vaikeuksitta riittävät yhden lapsen elättämiseen. Vasta perheen kasvaessa suuremmaksi alkaa myöskin elättäminen enemmän tuntua perheen taloudessa. Lapsilisärajan toteuttaminen muuttaisi lapsilisäjärjestelmän luonnetta alkuperäisestä tarkoituksestaan palkkatasoitusta koskevana, toteaa komitea. Se ei enää olisi se yleinen järjestelmä myöskään lasten aiheuttamien kustannusten tasauksen mielessä, vaan ainoastaan suurempien perheitten huoltoavustusmuoto. Lapsilisäjärjestelmän tarkoitus täten vähenisi supistuksen johdosta. Yleisestihän tiedetään, että ensimmäinen lapsi aina aiheuttaa suhteellisesti suuremmat kustannukset varsinkin, jos äiti on käynyt työssä. Ensimmäinen lapsi voi tuoda mukanaan taloudellisen ongelman, joka ei aina ole helposti selvitettävissä. Nämä seikat huomioonottaen on todettava, että aina palkansaajien joukossa on suuri määrä perheitä, jotka ensimmäisestäkin lapsesta kipeästi tarvitsivat lapsilisän ja jolle lapsilisä on saattanut merkitä kohtuuttoman alhaisen elintason tervetullutta parantumista". Näin lausuivat aikoinaan jo tästä asiasta todelliset asiantuntijat.

Palkansaajien joukossa on suurin osa yksilapsisista perheistä sellaisia, joille lapsilisä on perhekustannusten tasoittajana todellakin välttämätön. Jo ensimmäisen lapsen syntymisestä perheeseen johtuu, niinkuin sanottiin, että perheen äidin on jätettävä ansiotyönsä, josta koituva menetys suuresti vähentää toimeentulomahdollisuuksia. Lisäksi tulee ensimmäinen lapsi perheen yleisrasituksena tunnetusti kalliim-

maksi. Jos lapsilisä poistettaisiin ensimmäiseltä lapselta, tulisi näinollen lapsettomuus monelle palkansaajaperheelle taloudellisista syistä välttämättömäksi. Tällöin myöskin ne väestöpoliittiset näkökohdat, jotka vaikuttivat lapsilisälain laadintaan, jäisivät toteutumatta.

Kun vertaillaan meidän lapsilisäjärjestelmäämme eräiden muiden maiden vastaaviin lapsilisä- tai perhepalkkausjärjestelmiin, niin voi tehdä sen havainnon, että useimmissa muissakin maissa lapsilisä maksetaan myös ensimmäisestä lapsesta. Näin tehdään Ruotsissa huolimatta siitä, että siellä on perheellisille järjestetty monia muitakin sosiaalisen tuen muotoja kuin lapsilisät. On järjestetty mm. vuokra-avustukset, joiden suuruus on verrattavissa lapsilisiin. Belgiassa maksetaan lapsilisää jokaisesta lapsesta, vaikkakin lisän suuruus kohoaa lapsilisän suuruuden kohotessa. Myös Ranskassa maksetaan palkkatyöläisten kohdalla lapsilisä ensimmäisestäkin lapsesta. Niin tehdään myös Sveitsissä. Englannissa ja Norjassa tosin maksetaan lapsilisä vasta toisesta ja sitä seuraavista lapsista, mutta onko meidän välttämätöntä ottaa esimerkkiä jokaisessa sosiaalisessa kysymyksessä erikseen sellaisista maista, missä mainittu etuisuus kulloinkin on vähäisin.

Esittäessään lapsilisän poistamista ensimmäisen lapsen osalta perustelee hallitus esitystään sillä, että siten saataisiin varoja kansaneläkelain ulkopuolella olevien vanhusten huoltoon. Olen hallituksen kanssa yhtä mieltä siitä, että vanhusten huoltoon nimetyt varat tulevat käytetyksi hyvään tarkoitukseen, joten ne on talousarvioon löydettävää. Vanhusten huolto on sellainen sosiaalinen toimenpide, jota kaikkien on syytä todella tukea. Oikeata sosiaalipolitiikkaa ei harjoiteta kuitenkaan silloin, jos menetellään siten, kuin hallituksen tulo- ja menoarviossa esitetään meneteltäväksi, että pidätetään sosiaalinen turvallisuus toisilta sitä tarvitsevilta ja annetaan se toisille sosiaalista turvaa vailla oleville. Tämä tuli todella mieleen asian yhteydessä jo kerrotun tarinan hölmöläisen liian lyhyestä peitehuovasta, joka jätti nukkuessa jalat paljaiksi ja jonka seikan korjaamiseksi oli leikattava kappale peitteen yläreunasta ja neulottava jatkoksi peitteen alareunaan. Tällaisessa sosiaalipolitiikassa ei varmaankaan eduskunta halua olla mukana.

Me emme pääse myöskään siitä, että palkansaajille on lapsilisä todella osa kokonaispalkasta ja jos rajoituksia nykyiseen järjestelmään tullaan heitä koskevana tekemään, niin käsitykseni mukaan on tämä tehtävä silloin tietoisina siitä, että palkkatyöntekijät tulevat vaatimaan vastaavan hyvityksen joko rahapalkkojen korotuksina tai muuta tietä.

Valtion varojen säästämispyrkimyksessään on hallitus talousarviossaan myös ehdottanut, että nykyisin eräistä maataloustuotteista maksettavat hintasubventiot poistettaisiin, jolloin valtion menoissa saataisiin aikaan yli 10 miljardin säästö. Jokainen myöntänee, että niitä kymmenillä eri nimikkeillä kulkevia tukitoimenpiteitä, joitten varassa maataloustuotantomme toimii, niitä olisi päästävä rajoittamaan. Kuta suuremman tekohengityksen varaan maataloustuotantomme olemassaolonsa rakentaa, sitä heikommaksi tulee käymään sen normaalinen verenkierto. On kuitenkin asia erikseen, voidaanko ilman muuta lähteä sille suoraviivaiselle tielle, jota hallituksen esitys subventioiden poistamisesta merkitsee. Tämän toimenpiteen johdosta tulisi tehtyjen arvioitten mukaan tapahtumaan määrättyjen elintarvikkeiten kuluttajahinnoissa varsin huomattava nousu. Niinpä maidon kuluttajahinta kohoaisi aina 2 mk:lla litralta, voin hinta 150 mk kilolta, juuston 80 mk:lla, viljan ja viljatuotteiden hinnat vähintään 4—5 mk:lla kilolta. Budjettiehdotuksen laatijoitten täytyy samalla olla selvillä siitä, että ehdotetun järjestelyn kertakaikkisen toteuttamisen seurauksena ei voi olla muu kuin korvauksen myöntäminen palkansaajille palkankorotuksen muodossa. Parhaatkaan suunnitelmat hintojen mahdollisesta alentamisesta muissa tarvikkeissa eivät siinä määrin ehdi vaikuttamaan yleiseen elinkustannustasoon, että kuluttajahinnoissa suunniteltu nousu voitaisiin uskoa tulevan näillä toimenpiteillä kompensoiduksi. Aiheuttamalla tältäkin osalta tilanteen, jossa hintojen nousua sallitaan ja josta noususta palkansaajat ovat täysin oikeutettuja esittämään omat vaatimuksensa, lähdetään tietoisesti jatkamaan edelleen jo kauan kulkemaamme tietä. Tämän tien jatkaminen sopii hyvin huonosti hallituksen omaankin virallisesti omaksumaan kantaan talouselämän tasapainon palauttamisesta.

Hallitus on uskonut taloudellisen suunnitteluneuvoston tehtäväksi taloudellisen vakaannuttamisohjelman aikaansaamisen. Vaikka sanottu neuvosto ei vielä olekaan kyennyt rakentamaan lopullista ehdotustaan tasapainon palauttamiseksi, niin joka tapauksessa ovat kaikki sen käytettävissä olleet, ainakin useat sen käytettävissä olleet huomattavat asiantuntijat, olleet sitä mieltä, että jos aiomme pyrkiä inflatiokehityksen pysäyttämiseen, niin silloin ei ole varaa ollenkaan hintojen korottamiseen, vaan kaikki voimat on saatava avuksi mahdollisimman pian tapahtuvaan ja mahdollisimman tuntuvaan hintojen alentamiseen. On tässä yhteydessä myös muistettava, että ne peruselintarvikkeet, joitten kuluttajanhintojen nousu on nyt kysymyksessä, muodostavat välttämättömän kulutuspohjan pienipalkkaisimmankin perheen taloudessa. Tarvitaan enemmän kuin nyt suunnitteilla olevat veroalennukset ja mahdollisesti aikaansaatavat hintojen alennukset, ennenkuin tätä ajateltua lisärasitusta voidaan ilman rahapalkan korotusta tasoittaa.

Ei ole olemassa erimielisyyttä siitä, etteikö nykyisin vallitsevasta epäterveestä järjestelmästä olisi pyrittävä pääsemään. Erimielisyys on vain ajankohdasta ja menettelytavoista. Vasta sen jälkeen kun muuta tietä on voitu palkansaajien asema tältäkin varalta käytännössä turvata, ovat mahdollisuudet nykyisten valtion rasitusten siirtämiselle kuluttajahintaan olemassa. Se säästö valtion menoissa, joka tältä osalta uskotaan voitavan näin suoraviivaisesti toteuttaa, voi muodostua pahimmassa tapauksessa päinvastaiseksi. Ainakaan siltä tosiasialta ei kannata ummistaa silmiä, että palkansaajat eivät tule toimettomina katselemaan sellaisten järjestelyjen toteutumista, jotka tulisivat merkitsemään tietoista elintason alentamista.

Epäilemättä on talousarvion laatijoilla ollut suuria vaikeuksia, josta johtuvat myöskin nyt kosketellut valtion menojen supistamispyrkimykset. Yritys helpottaa valtion menoja supistamalla sosiaalista turvallisuutta lapsilisien kohdalla on jo periaatteellisesti tuomittava ja pyrkimys päästä kertakaikkisesti subventioiden aiheuttamista rasituksista on ajankohtaan ja teknilliseen suunnitelmaan nähden epäonnistunut.

Valtio tarvitsee tuloja selviytyäkseen omista velvollisuuksistaan, ja tällöin kiintyy huomio siihen, onko kaikki olemassaolevat mahdollisuudet tässä suhteessa jo hyväksikäytetty. Merkittävän osan valtiotalouden rasituksista muodostavat menot, jotka valtion varoista joudutaan käyttämään erilaisina hinnantasauksina talouselämän mahdollisimman suuren tasapainon ylläpitämiseksi. Ensimmäisenä lähtökohtana tällöin pitäisi olla, että tämänlaatuisiin kuluihin käytettäviä varoja haetaan itseltään talouselämässä toimivilta piireiltä, sikäli kuin niillä on tähän varoja olemassa.

Ainakin maamme vientiteollisuus on siinä asemassa nykyisen tilanteen vallitessa, että mahdollisuudet käyttää talouselämämme tämän sektorin saamia tuloja kokonaistaloutemme hyväksi pitäisi todellakin olla olemassa. Nykyinen epävarma taloudellinen tilanteemme ja epävarmuus myöskin valtiotaloudessa ei suinkaan johdu yleisestä köyhyydestämme. Päinvastoin ovat monet talousmiehet sitä mieltä, että maahamme virtaa rahaa ulkomaankaupan yhteydessä jopa siinä määrin, että sen runsaudesta on muodostunut vaara myöskin yleisille vakauttamispyrkimyksille. Täytyy olla oikein ja kohtuullista, että niistä yleisen maailmantilanteen aiheuttamista huimaavista voitoista, joista vientiteollisuutemme on saanut ja saa parhaillaan nauttia, kyetään lohkaisemaan tarpeellinen osuus myös yleistalouden hyväksi. On siinä suhteessa riittävän korkea aika toimia tarpeeksi tehokkaalla tavalla ja tehdä myöskin käytännössä selväksi se tosiasia, että kansantaloutemme on yhteinen kokonaisuus, jossa yhdellä ryhmällä, kuten tässä tapauksessa vientiteollisuudellamme, ei ole oikeutta yksin hallita ansiottomia voittovarojaan, jos niitten käyttämistä samalla kertaa tarvitaan talouselämässämme muualla. Näin menetellen vahvistuu myöskin valtiotalouden oma asema, eikä tarvitse talousarvion tasapainoa hakiessa turvautua jopa tähän mennessä saavutetun sosiaalisen turvallisuuden kaventamiseen.

Ed. Väisänen: Herra puhemies! Nyt suoritettavassa vuoden 1952 talousarvion lähetekeskustelussa haluan kiinnittää huomiota 11 Pl:aan ja siellä lähinnä maatalouspoliittisiin määrärahoihin, joihin täällä

aikaisemmassa puheenvuorossa jo ed. Junnila on viitannut. Usein kuuluu arvostelua, että maatalousministeriön määrärahat ovat muka tavattoman suuret, ja on mainittu myöskin, että ne tässä esityksessäkin prosentuaalisesti olisivat nousseet enemmän. Tällöin kuitenkin unohdetaan se seikka, että maatalousministeriön toiminta on tavattoman laaja. Täytyy muistaa, että siihen kuuluu paitsi maatalous kaikkine ammattikouluineen, myöskin metsä- ja kotitalous ja kotiteollisuus niinikään kaikkine kouluineen sekä kaikkien näiden alojen tärkeä neuvonnan tukeminen, edelleen metsästys- ja kalastuselinkeinojen ohjaus, tukeminen ja valvonta. Tarkastellessa mainitun ministeriön menoja huomataan myöskin, että siellä harjoitetaan erittäin laajaa sosiaalista toimintaa, asutustyötä, jolla on esim. sodanjälkeisessä jälleenrakennustyössä ollut aivan ratkaiseva sija ja jossa on saatu tuloksia jopa sellaisia, että ne hakevat vertaistaan muualla. Tällainen monitahoinen toiminta tietenkin vaatii varoja, ja kun lisäksi viime vuosina on myöskin maatalouselinkeinon tukemistoimenpiteissä entistä suuremmassa määrässä ryhdytty antamaan välitöntä tuotantotukea, niin se tietenkin on kohottamassa maatalousbudjetin loppusummaa. Yleisarvostelussa näistä määrärahoista on näin ollen syytä muistaa, että tämän ministeriön toiminta-ala on laajin ja että se koskee noin toista puolta maan väestöstä ja että maa- ja metsätaloudella sekä niihin liittyvillä elinkeinoilla on suurin merkitys kansantaloudessa. Kuten sanoin, niin haluan kiinnittää huomiota budjetissa oleviin maatalouspoliittisiin määrärahoihin.

Tarkastelu osoittaa, että meillä välitön maatalouden saama tuki ailkaa olla jo hyvin huomattava. Käytetäänhän yksistään väkilannoitteiden hintojen alentamiseksi ja niiden viljelijöille hankkimiseksi eri muodoissa valtion varoja, huomioonottaen vielä sen, että väkilannoitteiden hankintamäärät ovat entisestään lisääntyneet, niin paljon, että noin 50 % väkilannoitteiden hinnoista maksetaan valtion varoista. Tähän on budjetissa esitetty väkilannoitteiden yleiseen hintojen alentamiseen 1,175 milj. markkaa. Lisäbudjetissa oli kuluvalle vuodelle myönnetty saamaan tarkoitukseen 600 milj. markkaa. Ja maatalousmiljardissa on nyt varoja 2,5 miljardia markkaa, joista huomattava osa tullaan juuri käyttämään väkilannotteiden hankkimiseen. Näinollen 4 miljardilla markalla annetaan maataloudelle tältä osalta välitöntä tuotantotukea. Kun myöskin hallituksen taholta on ilmoitettu, että väkirehujen hinnanalennuksiin tullaan alkaneella ruokintakaudella käyttämään 800 milj. markkaa, ja kun Pohjois-Suomen maitotalouden erikoistukeen talousarvioesityksen mukaan käytetään 850 milj. markkaa, niin missään tapauksessa nämä numerot eivät ole halveksittavia. Ja on todettava, että niin voimakkaasti kuin aikoinaan arvosteltiinkin ja pidettiin aivan mahdottomana välitöntä tuotantotukea, ns. tuotantopalkkiojärjestelmää, niin me voimme kuitenkin tässä yhteydessä todeta, että verrattain pitkä askel tähän mainittuun suuntaan on jo otettu, huolimatta siitä, että niinkin arvovaltainen lehti kuin Maaseudun Tulevaisuus leimasi tämän tuotantopalkkiojärjestelmän aikanaan kuolleena syntyneeksi ajatukseksi.

Täällä voidaan kuitenkin esittää arvostelua, joka on esitetty myöskin julkisuudessa, että tällaiset tuotannon tukemistoimenpiteet lepäisivät kokonaan väärällä pohjalla ja että ne olisivat vain vaivaisapu maataloudelle, kuten kunnallisneuvos, ed. Heikkilä — hän ei taida olla täällä — aikoinaan eräässä radiokeskustelussa väitti. Tällaisessa arvostelussa kuitenkin jätetään täysin huomioimatta se, että meillä hintalinja maataloustuotteille on jo viety melko korkealle. Kekkosen ensimmäisen hallituksen kautena, jolloin asiat ratkaistiin hintalinjaa käyttäen, jouduttiin myöhemmässä vaiheessa ryhtymään toimenpiteeseen, jolla pyrittiin eliminoimaan suoritettujen hinnankorotusten vaikutus elinkustannustasosta pois. Jos nykyinen hallitus viime maaliskuussa tehdessään maatalouden kompensaatiopäätöstä olisi käyttänyt yksinomaan hintalinjaa ja korottanut maataloustuottajain vaatimusten mukaisesti leipäviljan hintaa 10 markalla ja muiden elintarvikkeiden hintoja vastaavasti, niin puheet taloudellisesta vakauttamisesta olisivat jääneet täysin ilmassa leijaileviksi korulauseiksi. Linnarauhan aikaansaamiseksi ei olisi ollut mitään mahdollisuuksia, eikä myöskään olisi ollut mahdollisuutta suorittaa näinkin lujalta pohjalta vakauttamisneuvotteluja, joita nyt viime viikkoina ja päivinä on käyty.

Näinollen on todettava, että hintalinja yksinomaisena maatalouden tukemismuotona on loppuunkäytetty ja sen rinnalle jo talous-

poliittisista syistä on ollut aivan välttämätöntä tuoda mainitsemani välitön tuotannon tukemismuoto. Minä olisinkin sitä mieltä, että viime maaliskuussa hallituksen tekemän kompensaatiopäätöksen olisi pitänyt kulkea yksinomaan välitöntä tuotannontukilinjaa käyttäen, niinkuin sosialidemokraattiset jäsenet hallituksessa olivat esittäneet. Silloin varmasti nykyinen vakauttamiskeskustelu olisi paljon helpompi suorittaa. Ymmärrän kylläkin, että yhteishallituksessa joudutaan suorittamaan kompromissiratkaisuja, ja kompromissiratkaisuna ovat tässä budjettiesityksessä olevat maatalouspoliittiset määrärahat. Ne antavat tosiaan kuvan siitä, että edelliseen vuoteen verrattuna hallituksen maatalouspolitiikka on muuttunut ja että sosialidemokraattien hallituksessa mukanaolo on näinollen tuonut oman leimansa hallituksen maatalouspolitiikkaan.

Haluan aivan erikoisesti niin ed. Heikkilälle kuin muillekin vakuuttaa, että maatalousmiljardit eivät ole mikään maatalouden vaivaisapu, vaan se on osa siitä tuesta, jonka maatalous tarvitsee tuotantonsa harjoittamiseksi meidän maassamme. Se että maatalousmiljardit menevät pääasiallisesti pienviljelijöille, ei muuta suinkaan sitä köyhäin avuksi, sillä hintatuki on niin voimakas meillä tällä hetkellä, että siltä osalta suurempi maatalous saa kyllä kunnioitettavan osan yhteiskunnan maataloudelle antamasta tuesta. Ja näin ollen on oikeutettua, että pienviljelijäväestö, jolta vain osa liikenee myyntituotantoon ja josta se vain tältä osalta saa hintatukea, saa tätä välitöntä tuotantotukea maatalousmiljardin muodossa.

Erikoisesti haluaisin kiinnittää hallituksen huomiota alkaneen ruokintakauden väkirehutilanteeseen. Minä olen saanut tutustua satolaskelmaan, joka on ennakoivasti tehtynä kuluneen kesän sadosta, ja tuossa laskelmassa on päädytty sellaiseen tulokseen, että satoarvion mukaan laskettuna rehumäärän vähennys viime sisäruokintakauteen verrattuna on noin 153 milj. rehuyksikön suuruinen, joka johtuu pääasiassa kuivuuden aiheuttamasta sadon pienentymisestä maamme tärkeimmällä maataloustuotantoalueella, Lounais-Suomessa. Tässä mainitussa laskelmassa esitetään, että olkien entistä tarkemmalla rehuksi käyttämisellä voidaan tätä vajausta korvata enintään noin 13 miljoonalla rehuyksiköllä ja kana- ja hevoskannan vähentymisellä 50 miljoonaan rehuyksikköön. Tästä laskelmasta on tultu sellaiseen johtopäätökseen, että kanakanta vähenee noin 25 %:lla, ja näin ollen myöskin kananmunan tuotanto tulee vähentymään, mutta että muu tuotanto sen sijaan voidaan pysyttää suunnilleen ennallaan, jos maahan hankitaan riittävästi väkirehuja. Ja tällöin päädytään tuossa mainitussa laskelmassa siihen, että maahan olisi hankittava n. 90 milj. rehuyksikköä enempi kuin mitä hankittiin viime vuonna. Tässä yhteydessä minä tahtoisin vedota hallitukseen, siihen tulevaankin hallitukseen, että sen taholta ryhdyttäisiin nopeasti toimenpiteisiin tämän väkirehumäärän hankkimiseksi. Mutta eräs tärkeä edellytys on myöskin, että näiden väkirehujen hinta kotimaisille tuottajille tulee sellaiseksi, että kohtuullinen tuotanto on niillä kannattavaa, ja siksi on aivan erikoisesti korostettava, että ellei katsota mahdolliseksi lähteä tuottajahintoja korottamaan — tässä suhteessa tietysti allekirjoittanut ei halua lähteä mitään vaatimuksia esittämään, mutta tämä nimenomaan edellyttää, että tärkeimmät tuotantotarvikkeet, kuten väkirehujen hinta, pysytetään entisellään. Budjetti antaa varmuuden jo siitä, että toisen ja erittäin tärkeän tuotantotarvikkeen, väkilannoitteiden, hinta tulee säilymään nykyisessä tasossaan.

Puuttumatta tässä yhteydessä maatalousbudjetin yksityiskohtiin voinee kuitenkin sanoa, että voisi tehdä muistutuksia yhteen ja toiseen määrärahaan nähden ja olisi toivonut moniin tärkeisiin tehtäviin runsaampia määrärahoja. Esimerkiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen, maatalouskoulujen rakennusten perusteelliseen korjaukseen ja uusimiseen, jotka monetkin työskentelevät varsin alkeellisissa oloissa, varsinkin Pohjois-Karjalassa. Mutta on ymmärrettävää, että hallituksellakin on ollut omat painavat syynsä jakaessaan määrärahoja tälle loputtomien momenttien pääluokalle, että itsekullekin momentille olisi jotakin tullut.

Mutta haluan antaa hallitukselle erikoisesti sen maatalousministereille tunnustuksen, että sillä on ollut kuitenkin rohkeutta kulkea eteenpäin pienviljelijöille oikeutta tekevällä välittömän tuotannon tukemisen tiellä. Me sosialidemokraattiset pienviljelijät olisimme nähneet, että tällä tiellä olisi pitänyt kulkea vieläkin voimakkammin kuin mitä nyt on ollut asianlaita. Ja me toivom-

mekin, että sikäli kuin maataloudelle tullaan lisää tukea antamaan, se annettaisiin välittömän tuotannontukemisen muodossa.

Ed. Meinander: Herr talman! När man får i sin hand detta betydelsefulla aktstycke, är den första fråga man ställer sig denna: grundar sig de kalkyler som här redovisats på en riktig uppskattning av verkligheten?

När budgeten denna gång presenteras, inträffar det för finansministeriet olyckliga, att man samtidigt fick ta del av planerna i en annan institution, nämligen stabiliserings kommissionen, som gick ut på finanspolitiska ingrepp, vilka hade inneburit en väsentlig förändring av den finanspolitiska situationen. Vi vet, att budgeten nu slutar på 164 miljarder mark. Men om vi beaktar det som redan samma dag budgeten presenterades blev aktuellt får vi lov att räkna med nya utgifter och uteblivna inkomster om inte mindre än allra minst 18 miljarder, troligen mera. Och om vi ytterligare beaktar den omständigheten, att här uppenbarligen i budgeten finns en del poster — jag tänker på de minskade barnbidragen — som svårligen kommer att hålla under behandlingen i riksdagen, åtminstone av den diskussion som här förts att döma, så kommer jag till att vi antagligen, om vi ser realistiskt på läget, i dag har att räkna med att budgeten redan i det ögonblick den avges visar ett deficit på 20 miljarder. Jag vågar nämligen tro att de tidningsnotiser som har publicerats om stabiliseringskommitténs planer i detta fall vet mer än vad finansministern från sitt ämbetes höjd har rätt att medge att han vet.

20 miljarder är, det kan man naturligtvis säga, en så pass liten summa i statens stora hushåll, att man nu inte behöver fästa så stor vikt vid den. Det är ändå inte en så liten summa, om vi jämför beaktar att enligt budgetförslaget de fysiska personernas inkomst och förmögenhetsskatt, den skattebörda som vi alla kämpa med, skall ge 16 miljarder mark. När den finanspolitiska situationen redan när budgeten avges är så pass oklar att man inte vet, om ett deficit uppstår som är lika stort som inkomsterna från de fysiska personernas hela inkomst- och förmögenhetsskatt, då undrar vi, om det inte denna gång varit klokare, om regeringen hade väntat med sitt budgetförslag, till dess man hade haft litet mera erfarenhet om den finanspolitik som kommer att föras under det kommande året, att regeringen med andra ord hade väntat med detta aktstycke till dess vi vet vad stabiliseringskommittén kommer fram med; först då är det överhuvudtaget möjligt att säga något bestämt om läget.

Man kan vara fullt övertygad om att budgetens slutsumma på 164 miljarder, också i det fall att det är finansministern och icke notisen om vad stabiliseringskommittén kommer att rekommendera som nu är riktig, icke kommer att bli den slutliga. Vi har att räkna med ett par tilläggsbudgeter under nästa år lika väl som under de gångna åren. Tilläggsbudgeterna har blivit en fullständigt normal institution inom vår statshushållning. Jag har roat mig med att räkna, hur stora tilläggsbudgeterna har varit under de gångna åren och till min överraskning konstaterar att man redan före kriget var så helt inne linjen, att äska stora statsutgifter i tilläggsbudgeterna, att i medeltal under 5-års perioden 1934—1938 inte mindre än en fjärdedel av den ordinarie budgetens belopp äskades i nya anslag. Denna summa har nog stigit till 28 %, om man tar perioden 1947—1950 upp till granskning. Vi har inga skäl att tro att förhållandet skulle bli ett annat nästa år, och vi är säkert optimistiska, om vi räknar med att vi kommer undan med 40 miljarder i form av tilläggsbudgeter under nästa år. Uppenbarligen har vi att räkna med betydligt mera. Och därtill kommer de överskridna förslagsanslagen, som också de är en normal företeelse i vår finanshushållning. De steg under perioden 1934—1938 till i det närmaste 6 % av den ordinarie och tilläggsbudgeternas sammanlagda summa. Under efterkrigstiden, åren 1947—1950, har detta procenttal stigit till över 11.

Detta borde lära oss att vi vet ganska litet om det kommande årets finanshushållning när budgeten presenteras. Och detta hade kanske också bort föranleda finansministern till litet mer försiktiga uttalanden, det gäller att bedöma budgetens ställning i vår folkhushållning. Nu har vi fått höra, att budgeten innebär en realekonomisk minskning, volymmässigt sett, av statshushållet. Vi har med andra ord fått veta, att denna budget signalerar det som vi alla har hoppats snart skall inträffa, att

statens andel av nationalinkomsten skall sjunka. Detta är ett mycket betydelsefullt påstående. Jag ville för min del säga att det är det kanske mest betydelsefulla påståendet i hela budgeten. Det kan kanske därför ha sitt intresse att undersöka, på vad det grundar sig.

Det anförs att budgetens slutsumma stiger med endast 26 %. Samtidigt som levnadskostnadsindex sedan den föregående budgeten presenterades stigit med 40, partiprisindex med 44 % och, enligt en grov uppskattning, den reala nationalinkomsten kalenderårsvis räknat med 10 %. Jag vågar göra gällande att på basen av sådana siffror intet som hälst säkert omdöme kan fällas om denna budgets förhållande till nationalinkomsten under nästa år. Och försiktigtvis har också uppfattningen att det skulle vara fråga om en volymmässig minskning dementerats redan i bilagan, där det uttryckligen heter, att man inte inom de närmaste tre åren kan vänta sig en sådan vändpunkt i statshushållningen, att man skulle kunna genomföra ett verkligt skattelättnadsprogram.

Faktum att det är så svårt att på basen av tillgängliga uppgifter bedöma innebörden av budgetförslaget borde påminna oss om hur liten och grund vår ekonomiska kunskap om samhället i dag i själva verket är. Vi bollar visserligen med sådana begrepp som nationalinkomst, vi höjer i olika sammanhang krav på att det skall uppgöras en nationalbudget för att man planmässigt skall kunna sköta detta hushåll. Vi räknar ut inflationsgapets storlek och planerar åtgärder för att fylla det. Men allt detta är mer eller mindre fråga om en lek med ord och siffror, så länge vår kunskap om den ekonomiska verkligheten genom det statistiska material som belyser den är så otillfredsställande som den är. Man förvånar sig därför över att regeringen inte ens denna gång har ansett sig kunna föreslå ett anslag, som skulle vara ägnat att upp hjälpa denna fundamentala brist. Det första som borde göras är att företa en företagsräkning som skulle skapa den nödiga statistiska grundvalen för vidare studier i frågan. Denna tanke har länge varit aktuell, men av brist på medel — och delvis på grund av att den stora folkräkningen kom emellan — har saken uppskjutits. Just nu skulle det vara hög tid på att äntligen bota denna brist. Men fastän det inte kan vara fråga om ett stort anslag, har regeringen och finansministeriet inte insett dess betydelse.

Det stora slagordet för dagen är investeringsminskningen, det kan inte förnekas att investeringstakten på många håll har blivit alltför högt uppdriven. Har staten föregått med gott exempel, när det har gällt investeringsminskningen? Ökningen av investeringsutgifterna är föreslagna till 32 %, medan totalökningen av budgetsiffrorna är 26 %. Det ser därför ut som om staten icke hade föregått med särskilt gott exempel. Jag är dock medveten om att svårigheterna varit enorma, när det för finansministeriet har gällt att pressa ner investeringsbudgetens siffror. En sådan viktig inrättning som statsjärnvägarna kan inte längre vänta på de uteblivna anslag som bär skulden till att deras tillstånd är så ytterst otillfredsställande. Järnvägarna skall också enligt detta förslag få 35 % mer än förr, och jag är för min del övertygad om att detta icke är för mycket. Jag tror att man också på goda grunder kan göra gällande att de anslag som tagits upp för underhåll av gamla och byggande av nya landsvägar inte tagits i överkant, utan snarare i underkant. Det är också känt och utan tvivel riktigt att stora investeringsutgifter skulle behövas för att hålla statens byggnadskapital i något så när anständigt skick. Större sparsamhet än vad regeringen i detta sammanhang har visat tror jag det icke är möjligt att visa. Ett mycket beklämmande exempel på hur staten låter sitt byggnadskapital förfalla, hur staten tillåter sina tjänstemän och arbetare att leva under mänskligt förnedrande förhållanden, är det tillstånd som råder inom vårt försvarsväsende med hänsyn till officerarnas, underofficerarnas och manskapets bostäder.

När behovet av investeringsutgifter är så stort och så många viktiga uppgifter har lämnats åsido, är det klart att man med desto större intresse går igenom det som regeringen har ansett oundgängligt redan under nästa år. Jag för min del har fäst mig vid t. ex. en sådan sak som att den nu är på allvar meningen att inleda den industriella gruvbrytningen i Otanmäki och investera miljarder för detta projekt. I denna budget finns det 600 miljoner för själva driften och 200 miljoner för järnvä-

gen. Jag vill inte uttala mig om de driftskalkyler som ligger till grund för detta projekt, för jag är inte fackman på det området, och jag vet att man har att göra med en marknad, som är så dynamisk, att det som ser bra ut i dag, kan se illa ut i morgon. Jag vet också att man kan anföra mycket goda skäl för att genom ett sådant företag komplettera vår inhemska råvarubas. Men måste det verkligen ske just nu, när alla tycker att investeringsutgifterna håller på att bli för stora, när t. ex. man inom stabliseringskommissionen planerar drakoniska åtgärder för att hämma investeringsverksamheten inom träförädlingsindustrin, där ändå utbytet måste bli större? Jag tror att det innebär en dålig avvägning av olika utgifter mot varandra, när man har ansett att Otanmäki företaget just nu nödvändigt måste förverkligas.

Men om man också är övertygad om att detta anslag är oundgängligt, kan man i ingen händelse godkänna den form som regeringen gett det. Det är fråga om att ge ett lån med låg ränta. Det är ju inte fråga om någon social välgörenhetsinrättning, utan det är, såvitt jag förstår, fråga om ett affärsdrivet verk. Är det på detta sätt man i framtiden vill trygga en större vinst än vad verkligheten ger för att även få detta företag att tala om statsdriftens lönshet?

Jag är fullt övertygad och medveten om alla de svårigheter som möter en finansminister, som verkligen vill skära ner anslagen. Vi har många gånger hört — och minister Hiltunen upprepade det här idag — att en så stor del av statsutgifterna är bundna genom lag, att finansministerns rörelsefrihet därför är begränsad. Skall man verkligen spara, så får man lov att ta itu med själva lagstiftningen; man kan inte nöja sig med att lämna den orörd. Och det ligger i sakens natur, att detta i alla sammanhang är en mycket smärtsam procedur. Den s. k. nedslaktningskommittén, där jag hade tillfälle att arbeta, har ägnat en särskild uppmärksamhet åt frågan om de lagbundna utgifterna. På regeringens bord ligger sedan ett halft år tillbaka ett detaljerat förslag om möjliga åtgärder, om man verkligen vill få någonting till stånd. Jag är fullt medveten om att alla dessa förslag kan kritiseras ur den synpunkten, att de innebär offer från någon medborgargrupps sida. Man kan inte spara i statshushållningen, utan att detta sparande går ut över någons intressen. Vi ägnade i nedslaktningskommittén en alldeles särskild uppmärksamhet åt de anslag, som staten årligen i stöd av lagar betalar ut som understöd åt kommuner för olika uppgifter. Denna understödsverksamhet har nämligen under årens lopp svällt till och antagit proportioner, som helt säkert inte varit lyckliga. De olika kommunala centralorganisationerna har opponerat sig mot de förslag som nedslaktningskommitten gjort, och det är i och för sig naturligt. De å sin sida måste försöka värja sig mot åtgärder som kan drabba kommunernas ekonomi. Det har anförts att det inte innebär någon egentlig inbesparing, om man bara övervältrar en finansieringsuppgift från staten till kommunerna, men denna uppfattning beaktar inte att hushållningen måste bli effektivare, sparsamheten större, övervakningen bättre, om samma instans som sköter ett ärende också bär huvudparten av det finansiella ansvaret. Nu är det oftå så, att kommunen handlar och planerar på egen hand och skickar räkningen till staten, som får lov att betala. Och jag tycker att det är ganska givet att utgifterna under sådana förhållanden svällt till mer än vad ändamålet krävt.

Påståendet att kommunernas ekonomi inte kunde bära påfrestningen av reformer i antydd riktning kräver också en avnyansering. Det finns rika och det finns fattiga kommuner i vårt land. De rika kommunerna klarar sig säkert, fastän deras bidrag minskas. De fattiga kan ha svårare att klara sig. Då är det väl rimligt att understödsverksamheten sker enligt en behovsprövning och inte så rutinmässigt och stereotypt som nu.

Jag hoppas att hela denna fråga som nedslaktningskommittén ägnat stor uppmärksamhet åt, inte slutgiltigt hamnar i papperskorgen, fastän regeringen inte ännu denna gång har hunnit taga itu med den. Jag hoppas att den ägnas fortsatt uppmärksamhet och kanske, om det krävs, ny utredning.

Här användes i dag nyligen av en talare uttrycket „de verkligt sakkunniga" och hänvisades till deras åsikt i en fråga. Jag tror att de „verkligt sakkunniga" är ense om att stabiliseringen skulle kräva en ned-

skärning av statshushållningen. Men jag kan inte finna, fastän jag erkänner att det är svårt att ännu se till alla verkningar av aktstycket, att detta budgetförslag skulle signalera någon påtaglig minskning av statshushållets volym. Jag kan inte befria mig från uppfattningen att budgeten gör ett rutinmässigt och initiativlöst intryck och att det skulle krävas betydligt målmedvetnare och ännu hårdare tag för att få den att på sitt håll tjäna stabiliseringen.

Ed. Ryömä: Herra varapuhemies! Valtion talousarvion, kuten ylimalkaan valtion taloudenhoidon oleellinen ja tärkein kysymys on se, onko talousarvio laadittu ja pyritäänkö valtion- ja kansantaloutta ohjaamaan rauhan turvaamisen vaiko uuden sodan valmistelujen merkeissä. (Eduskunnasta: Jaha!) Muut kysymykset, talousarvion muut ominaisuudet, ovat riippuvaisia tästä pääkysymyksestä. Tämän asian klassillinen selvittely sisältyy Neuvostoliiton pääministeri Stalinin viime talvena Pravda-lehdelle antamaan haastattelulausuntoon, jossa hän lyhyesti luonnehti valtion- ja kansantalouden ohjaamisen kaksi pääsuuntausta:

Toisaalta uuden sodan valmistelujen ja asevarustelujen kiihdyttämisen suuntaus, joka johtaa mm. siviilirakennustöiden pysähtymiseen, verojen kohoamiseen ja yleisten kulutustarvikkeiden hintojen nousuun.

Tämä suuntaus on vallalla Amerikan Yhdysvalloissa, Englannissa, Ranskassa ja muissa johtavissa kapitalistisissa maissa, joiden nykyiset vallanpitäjät amerikkalaisten suurkapitalistien komennuksesta kovalla kiireellä valmistelevat uutta hyökkäyssotaa ja joita myös täkäläiset suurkapitalistit ynnä heidän tukimiehensä sentähden ylistävät länsimaisen sivistyksen mallimaiksi. Joka päivä saatamme havaita uusia ilmauksia siitä häikäilemättömyydestä, jolla esim. Yhdysvaltojen nykyiset hallitsevat ainekset valmistelevat uuden maailmansodan sytyttämistä. Taloudellisilla ja poliittisilla kiristystoimenpiteillä he ovat pakottaneet myös koko joukon Länsi-Euroopan valtioita suuntaamaan kansantaloutensa sodanvalmistelujen raiteille. Kaikissa näissä maissa, jotka ovat suuremmalta tai pienemmältä osalta menettäneet itsenäisyytensä, voidaan havaita asevarustelujen voimakasta kiihtymistä ja samanaikaisesti siviilirakennustöiden supistumista, verojen kohoamista, yleisten kulutustarvikkeiden hintojen jatkuvaa nousua, rahanarvon alenemista sekä työtätekevän kansan reaaliansioiden ja elintason jatkuvaa laskua. Länsivaltojen sodanvalmistelupolitiikka on, kuten tunnettua, eräs pääsyy useimmissa kapitalistisissa maissa ilmenevään inflatoriseen kehitykseen. Tällaista talouspolitiikan suuntausta suosittelevat esimerkiksi sellaiset amerikkalaisen suurpääoman hallinnassa olevat laitokset kuin n.s. Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki ja Kansainvälinen Valuuttarahasto, joiden ohjeista ja suosituksista meidänkin maamme on saanut osansa. Kapitalistien kansainvälisessä oppisanastossa tämä sodanvalmistelupolitiikka, joka välittömästi tähtää ja johtaa työtätekevien joukkojen elinehtojen huonontumiseen, kulkee "talouselämän vakauttamisen" nimellä. Taloudellisten sodanvalmistelujen oleellisena osana on kauppasota, jonka eräänä välikappaleena Yhdysvaltain vallanpitäjät eilisten päivälehtien kertoman mukaan yrittävät käyttää n.s. Gatt-sopimusta, tullitariffeja ja kauppaa koskevaa yleissopimusta, jonka jäseneksi Suomi viime vuonna liittyi kansandemokraattien vastustuksesta huolimatta.

Toinen valtion- ja kansantalouden ohjaamisen pääsuuntaus on sellainen, joka tarkoittaa rauhanomaista kehitystä ja kansojen välisen rauhan säilyttämistä ja vahvistamista. Tälle talouspolitiikan suuntaukselle luonteenomaista on m.m. siviilirakennustöiden laajentaminen, yleisten kulutustarvikkeiden hintojen jatkuva alentaminen, rahanarvon kohoaminen, työtätekevän väestön reaaliansioiden ja elintason jatkuva nousu. Valtiontaloudessa tämä suuntaus ilmenee m.m. väestön sosiaalisen turvallisuuden lisäämiselle ja kulttuuritason kohottamiselle omistettujen määrärahojen kasvuna. Tällainen talouspolitiikan suuntaus on vallalla sosiaalisessa Neuvostoliitossa ja sosialismin tielle astuneissa kansandemokratian maissa. Tämä rauhanomainen suuntaus herättää kiukkua sotaavalmistelevissa suurkapitalisteissa ja heidän asiamiehissään. Siitä tuoreena osoituksena on hallituksemme erään pää-äänenkannattajan, Suomen Sosialidemokraatin, eilen julkaisema, kansandemokraattisen Tshekkoslovakian parjaamiselle omistettu huligaanimainen pääkirjoitus.

Valitettavasti on todettava, että eduskunnalle nyt jätetty talousarvioesitys, kuten ylimalkaan maassamme viime vuosina nou-

datettu talouspolitiikka, enemmän muistuttaa ensin mainittua, sodan valmisteluja myötäilevää, kuin viimemainittua, rauhanomaista, suuntausta. Ilmeisesti ei ole sattuma, että ministeri Hiltunen äsken esitellessään hallituksen esitystä, ei maininnut sanaakaan siitä, millä tavoin hallitus on halunnut myötävaikuttaa kansainvälisen rauhan turvaamiseen, tai kiinnostaako sitä lainkaan mikään muu rauha kuin sen oma huonomaineinen "linnarauha". Ilmeisesti ministeri Hiltunen on verraten huolellisesti noudattanut n.s. "talouselämän vakauttamista" koskevia kansainvälisiä amerikkalaisia ohjeita (Hilpeyttä).

Kiistaton tosiasia on, että maassamme viime vuosina harjoitettu talouspolitiikka on ratkaisevalta osaltaan rakentunut yhteistyölle sotaavalmistelevien kapitalistimaiden kanssa. Mitä muuta merkitsisi se, että ainakin 4/5 ulkomaankaupastamme jatkuvasti suuntautuu länteen? Neuvostoliiton ja kansandemokraattisten maiden kanssa solmitut kaupalliset sopimukset ovat olleet askelia oikeaan suuntaan, mutta ne eivät ole johtaneet ratkaisevaan käänteeseen maamme kauppapolitiikan suuntauksessa. Tällaista käännettä ei liene odotettavissakaan niin kauan kuin maamme asioiden johdossa on aineksia, joiden nimenomaisena tarkoituksena on jarruttaa ja supistaa kaupankäyntiämme Neuvostoliiton ja kansandemokraattisten maiden kanssa ja sen sijaan sitoa meidät mahdollisimman kiinteästi imperialistivaltojen vanaveteen. Tätä tarkoitusta ovat palvelleet monet niistä kansainvälisistä sopimuksista, joita eduskunnan enemmistö on viime vuosina hyväksynyt.

Eräänä esimerkkinä mainittakoon maamme liittyminen n.s. Kansainväliseen Jälleenrakennuspankkiin ja Valuuttarahastoon. Jälleenrakennuspankilta toissa vuonna saamamme luoton virallisiin ehtoihin kuului kaupankäyntimme laajentaminen länteen. Epävirallisiin ehtoihin kuului markkamme devalvoiminen ja ylimalkaan se nälkiinnyttämispolitiikka, jota Fagerholmin hallitus sitten määrätietoisesti harjoitti sekä lyhyitten että pitkien aseitten voimalla. Viime päivinä olemme saaneet lukea lehdistä uutisia mainittujen kansainvälisten laitosten vuosikokouksista, joissa jälleen on saarnattu Länsi-Euroopan sotilaallisen varustautumisen ja verojen korottamisen välttämättömyyttä. T.k. 6 p:nä Ilta-Sanomat julkaisi pääjohtaja Tuomiojan United Pressille New Yorkissa antaman haastattelun, jonka mukaan Suomi aikoisi anoa Jälleenrakennuspankilta 20 miljoonan dollarin lainaa ja lupaisi laajentaa paperinvientiään länteen. Millaisia muita ehtoja lainaan liittyisi, siitä ei tavalliselle kansalle ole vielä annettu tietoja, mutta valaisevaa on jo sekin, että lainahanke tähtää ulkomaankauppamme läntisen suuntauksen tehostamiseen entisestäänkin.

Viime vuonna eduskunnan enemmistö päätti kansandemokraattien vastustuksesta huolimatta kytkeä maamme äsken mainitsemaani n.s. Gattsopimukseen, ja eilen saimme lukea lehdistä, että Yhdysvallat aikovat lähipäivänä Genevessä alkavassa konferenssissa käyttää sopimukseen liittyneitä maita pelinappuloina kauppasodassaan, toisin sanoen totaalisen sodan valmisteluissa, Tshekkoslovakiaa ja muita kansandemokraattisia maita sekä Neuvostoliittoa vastaan. Eduskunnan jäsenillä on täysi syy ja oikeus vaatia, että Suomen edustajat eivät anna enempää passiivista kuin aktiivistakaan tukea kyseessä olevalle rikolliselle hankkeelle. "Puolueettomuus" ei ole tässä asiassa mahdollista. Suomen edustajien on ehdottomasti asetuttava imperialistien sodanvalmisteluja vastaan.

Maamme ulkomaankaupassa ja koko talouspolitiikassa noudatettu suuntaus on tuottanut suurille vientiyhtiöille, erittäinkin puun ja puujalosteiden viejille, jättiläismäisiä voittoja. Se on ollut heidän politiikkaansa. Suhdanteet ovat läntisillä markkinoilla olleet niin edulliset, että yksistään vientihintojen nousun lasketaan tänä vuonna tuottavan vientiyhtiöille ainakin 30 miljardia markkaa. On syytä palauttaa mieliin, että eduskunnan enemmistö juuri ennen vaaleja hylkäsi kansandemokraattien aloitteen vientitullien kantamisesta ja siten lahjoitti vientifirmoille miljardeja markkoja, jotka olisi voitu käyttää valtiontalouden ja kansan hyväksi. Siinä on ylimalkaan maamme nykyisten vallanpitäjien n.s. "vakauttamisen" ja "linnarauhan" eräs päätehtävä: turvata vientiyhtiöiden jättiläisvoitot työtätekevän kansan kustannuksella.

Jo hallituksen omasta talousarvioesityksestä voidaan lukea, kuinka virheellisellä ja vaarallisella pohjalla maamme nykyinen talouspolitiikka, hallituksen talousarvioesitys mukaanluettuna, lepää.

Talousarvioesityksen liitteessä sanotaan: "Kansantaloutemme aktiviteetti on aina määräytynyt kansainvälisten suhdanteiden ja ulkomaankaupan mukaan. Tästä johtuen myös odotettavissa olevan taloudellisen kehityksemme ennakointi on perustettava ensisijaisesti kansainvälisten suhteiden ja ulkomaankaupan erittelyyn."

Useissa kohdissa iloitaan nykyään vallitsevista vientisuhdanteista. Esim. näin: "Jo vuoden 1949 loppupuolella oli maailmanmarkkinoilla havaittavissa kysynnän vilkastumista. Kesäkuussa 1950 puhjennut Korean sota loi uuden tilanteen maailmanmarkkinoilla. Varustelun sekä varastointikysynnän johdosta hinnat alkoivat nousta inflatorisesti. Samalla eräistä sodankäynnin kannalta tärkeistä perusraaka-aineista alkoi esiintyä niukkuutta. Kysyntä kohdistui voimakkaana myös tärkeimpiin vientituotteisiimme." Talousarvioesityksen laatijat ovat sitä mieltä, että varustelusuhdanteet jatkuvat, vieläpä, kuten esityksessä sanotaan, "Kansainvälisten suhdanteiden odotetaan yleisesti kärjistyvän kuluvan vuoden syksyllä", ja lausuvat tyytyväisyydestä huokaisten: "Koko vuoden kehitystä silmällä pitäen voidaan todeta, että viennin edellytykset ovat edelleen hyvät." Ja sitten toisessa kohdassa: "Viennin näköalat vuodelle 1952 näyttävät edullisilta. Varsinkin selluloosan ja paperin kysyntä on jatkuvasti pysytellyt korkeana."

Lyhyesti sanoen: Maamme ulkomaankaupan ja talouspolitiikan nykyinen suuntaus rakentuu varustelusuhdanteille, maamme talouselämä on kytketty uuden sodan valmisteluihin. Siinä on myös hallituksen talousarvioesityksen eräs kaikkein arveluttavin piirre. Nykyisen talouspolitiikan johtajat ovat laskeneet politiikkansa sotasuhdanteiden, uuden sodan valmistelujen varaan. He toivovat sotasuhdanteiden jatkumista ja varustelujen kiihtymistä aina avoimen sodan asteelle asti. Kansainvälisen jännityksen laukeaminen olisi vientikapitalistien mielestä — vientikapitalistien, joiden sanelemaa talouspolitiikkaa maassamme viime vuosina on noudatettu — vakava onnettomuus. Vientikapitalistit ja heidän politiikkaansa toteuttavat puolueet ovat vain johdonmukaisia asettaessaan lehdistönsä sotapropagandan palvelukseen. Kun esim. San Franciscon konferenssin aikana katseli Helsingin Sanomia, Ilta-Sanomia ja muita oikeistolehtiä, sai sen käsityksen, että ne katsovat olevansa Yhdysvaltain hallituksen virallisia äänenkannattajia. Hallituksen äänenkannattaja Suomen Sosialidemokraatti on erikoistunut kansandemokraattisten maiden parjaamiseen ja julkaisee joka päivä runsaasti amerikkalaisten "tiedoitustoimistojen" tehtailemaa parjausmateriaalia. Hallituksella ei edelleenkään näytä olleen mitään sanottavaa sen läntisen propaganda-aineiston johdosta, jota ulkoministeriön valvonnan alainen Suomen Tietotoimisto toimittaa lehdistölle ja Yleisradiolle. Onkohan hallitus pannut merkille, millä tavoin sen Jyväskylässä ilmestyvä maalaisliittolainen äänenkannattaja kuvittelee lujittavansa Suomen ja Neuvostoliiton ystävällisiä suhteita? Erään tänä vuonna ilmestyneen teoksen johdannossa, jonka toimittamiseen Suomen ulkoministeriö on osallistunut, väitetään n.s. "pohjoismaiden", Suomi mukaanluettuna, odottavan, että muu maailma käsittää ne "yksiköksi". Yhtyykö hän hallitus todellakin käsitykseen, että Suomi, jolla on ystävyys- ja avunantosopimus Neuvostoliiton kanssa, voisi kuulua samaan jonkinlaiseen "yksikköön" — kai sotilaalliseen yksikköön? — sellaisten Skandinavian maiden kanssa, jotka liittymällä Atlantin sotaliittoon ovat antautuneet uuden sodan sytyttämisen välikappaleiksi ja asettuneet samalla sotilaalliseen yhteistoimintaan militaristisen Saksan kanssa, jonka taholta tulevan hyökkäyksen uhkaa ystävyys- ja avunantosopimuksemme nimenomaan koskee?

Eroamassa oleva hallitus, jonka käsistä esillä oleva talousarvioehdotus on lähtöisin ja jonka sotilaallisluontoisista harrastuksista, kuten liikekannallepanon valmisteluista yms., tämän vuoden kuluessa on saatu runsaanpuoleisesti näytteitä, ei enempää yleisessä politiikassaan kuin talousarvioesityksessäänkään ole todistanut pyrkivänsä rauhan vahvistamiseen. Jos hallitus vilpittömästi olisi työskennellyt rauhan turvaamiseksi, niin sen luonnollisesti olisi tullut antaa kaikki tukensa Rauhanpuolustajain kansalaisliikkeen keskeisille vaatimuksille. Onko hallituksen taholta edes annettu huomautusta Yleisradion johdolle sen törkeästä suhtautumisesta Rauhanpuolustajain liikkeen johtohenkilöihin. Hallitus esittää sotilasmenoihin puolentoista miljardin markan lisäystä ja Suomen Tietotoimiston harjoittamaa sotapropagandaa se

olisi valmis avustamaan yli puolella miljoonalla markalla, mutta Rauhanpuolustajain kansalaisliikkeen hyväksi ei hallituksen esityksessä ole osoitettu pienintäkään määrärahaa. Suomen ja Neuvostoliiton kansojen välisen ystävyyden kehittämiseen tarkoitetussa määrärahassa ei rahanarvon alentamisesta huolimatta ole vähäistäkään lisäystä. Maassamme toimivan Neuvostoliitto-instituutin määräraha ei ole edes puolta jonkin Roomassa sijaitsevan Suomi-instituutin määrärahasta.

Mitä tulee talousarvioesityksen sosiaaliseen luonteeseen, niin sekin epäilemättä on lähempänä sotabudjettia kuin rauhanbudjettia. Se noudattaa samaa amerikkalaisperäisen ns. „vakauttamisen" linjaa, jota muidenkin kapitalististen maiden talouspolitiikka yleensä noudattaa, se on uudistustoiminnan rajoittamisen ja kansan elintason alentamisen linjaa — ns. niukan rahan politiikkaa — sodanvalmistelujen hyväksi. Hallitus ei ilman aihetta tunnusta esityksensä johdannossa, että „toisaalta on niitä vakauttamistoimenpiteitä, joihin ennen syyskuun 30 päivää tapahtuvaa linnarauhan päättymistä linnarauhasopimusta allekirjoittaneiden osapuolten välillä tehtävän sopimuksen nojalla on ryhdyttävä, hallituksen käsityksen mukaan tuettava sellaisella budjettipolitiikalla, jossa noudatetaan äärimmäistä säästäväisyyttä menojen, erityisesti sijoitusmenojen osalta". Tätä niinsanotun „linnarauhan" ja „vakauttamisen" hengen mukaista „äärimmäistä säästäväisyyttä" hallitus on noudattanut rajoittamalla Aravan toimintaa, supistamalla asutusmäärärahoja ja poistamalla lapsilisän yksilapsisilta perheiltä. Työttömyysmäärärahoista hallitus itse ilmoittaa, että „huomioon ottaen palkka- ja kustannustason nousun tämä merkitsee reaalista vähentymistä". Mahdollisesti pääministerin herra sihteeri Karjalainen on tulkinnut hallituksen yleisiä mielialoja väittäessään „Kansamme Talous"-lehdessä, että täystyöllisyys vaikeuttaa normaalia taloudenhoitoa. Maaseudun sähköistämisen jouduttamista hallitus pitää ilmeisesti tarpeettomana. — Kaikesta tästä luvalla sanoen „säästäväisyydestä" huolimatta verotuksella koottavien varojen on määrä lisääntyä kymmenillä miljardeilla markoilla.

Eroavan hallituksen politiikka ei ole ollut rauhanpolitiikkaa eikä sen talousarvioesitys ole rauhanbudjetti, vaan pikemminkin sodanvalmistelubudjetti. Hallituksella on ilmeisesti itselläänkin ollut jonkinlainen aavistus noudattamansa suuntauksen virheellisyydestä koskapa talousarvioesityksen johdannossa todetaan, että „jos maailmanpoliittisen tilanteen muuttumisen johdosta maailmanmarkkinoilla tapahtuisi käänne, se kohdistuisi erittäin ankarasti maamme talouselämään". Asianmukaisia johtopäätöksiä tästä toteamuksesta ei hallitus kuitenkaan ole kyennyt tekemään, ja oikeistopiirien lienee ylivoimaista sellaisia tehdä, koskapa niiden tarkoituksena näyttää olevan tähänastisen suuntauksen jatkaminen ja kansandemokraattien jatkuva syrjäyttäminen hallitusvastuusta. Tämä politiikka nojaa siihen toivomukseen, että maailmanmarkkinoilla ei tapahdu käännettä, että asevarustelut jatkuvat, että uusi maailmansota onnistutaan sytyttämään. Siihen päämäärään tähtää suurkapitalistien ja heidän asiamiestensä niinsanottu „vakauttamis-" ja „linnarauha"-politiikka kaikissa kapitalistisissa maissa.

On selvää, että tällainen suuntaus ja sen mukainen talousarvio eivät vastaa Suomen kansan etuja. Maamme ja kansamme etujen mukaista olisi sellainen hallitussuuntaus ja sellainen talouspolitiikka, jonka pohjana olisi maamme irroittaminen sodanvalmistelijain taloudellisesta ja poliittisesta otteesta ja sensijaan yhä kiinteämmän yhteistoiminnan aikaansaaminen meidän maamme sekä Neuvostoliitton ja kansandemokraattisten maiden välillä. Viime kesän vaalien tulos edellyttäisi siirtymistä tällaiseen hallitussuuntaukseen. Sitä odottavat maamme työtätekevät joukot, jotka kokouksissaan ovat vaatineet rauhanhallituksen muodostamista ja sellaisen rauhanlain viipymätöntä säätämistä, jolla ehkäistäisiin uuden sodan valmistelut maassamme.

Jos tähänastista taantumussuuntaa aiotaan jatkaa, kuten esillä oleva talousarvioesitys antaa ymmärtää, niin seuraukset eivät muodostune miellyttäviksi. Niiden, jotka taantumussuuntauksesta ovat vastuussa ja yrittävät sitä jatkaa, olisi syytä tajuta, että Suomen työtätekevää kansaa ei nykyään enää voida harhaanjohtaa yhtä helposti kuin toistakymmentä vuotta sitten, vaan se tulee taistelemaan sotapolitiikkaa ja sodanvalmisteluja vastaan kaikella voimallaan.

Ed. Tenhiälä: Herra puhemies! Täällä on puhuttu vakauttamisesta positiivisessa ja on puhuttu myös negatiivisessa mielessä. On puhuttu sotabudjetista. Minä tahtoisin puhua ennen kaikkea rauhanbudjetista. Täällä on puhuttu myöskin inflaation pysäyttämisestä. Onhan selvää, että valtion menojen tarpeeton paisuttaminen ja samalla verotaakan keventäminen on ajankohtaisimpia kysymyksiä. Tässä pyrkimyksessä on kuitenkin noudatettava suurta harkintaa, niin etteivät mitkään väestöryhmät joudu epäoikeutetusti kärsimään.

Maassamme on eism. kymmeniätuhansia sotainvaliideja, joiden asema on lakisääteisellä huollolla pyritty turvaamaan. Tahtoisin kiinnittää huomiota eräisiin sotainvaliidien työhuollon menojen supistamisiin. Hallituksen esityksessä sanotaan eräässä kohdassa näin: "Varsinaisista työhuoltomenoista voidaan sotainvaliidien työhuoltotoiminnan supistamisesta johtuen vähentää 26,256,100 mk". Tähän on käsittääkseni päästy siten, että 7. 8. 1942 annetun sotainvaliidien työhuoltolain soveltaminen päättyy tämän vuoden lopussa. Tämä sotainvaliidien työhuoltolain päättyminen merkitsee sitä, että vain niille sotainvaliideille, joille tämän vuoden kuluessa on myönnetty työhuoltoa, voidaan tämän lain mukaan tätä huoltoa antaa. Ne sotainvaliidit, jotka anovat ammattikoulutusta, yleiskoulutusta tai työväline- ja raaka-aineapua vasta vuoden 1952 puolella, eivät enää saa sotainvaliidien työhuoltolain suomia etuja, vaan anomukset käsitellään 30. 12. 1946 annetun invaliidihuoltolain nojalla. Invaliidihuoltolaki on vaikutuspiiriltään taas huomattavasti suppeampi kuin sotainvaliidien työhuoltolaki senvuoksi, että se sulkee piiristään käytännöllisesti katsoen kaikki tuberkuloottiset, useimmat aivovammaiset ja kaikki sellaiset sotainvaliidit, jotka potevat jatkuvaa sairautta ja joiden tauti ei ole lopullisesti pysähtynyt. Sotainvaliidien Veljesliiton suorittaman tutkimuksen mukaan on vielä joukko sellaisia sotainvaliideja, jotka eivät tähän mennessä ole voineet työhuoltoa anoa ja jotka voivat vasta vuoden 1952 puolella ryhtyä hankkimaan itselleen ammattikoulutusta tai muita sotainvaliidien työhuoltolaissa heille taattuja etuja. Lisäksi on otettava huomioon, että on tarkoituksena myöntää uusi hakuaika sotilasvammalain mukaan niille sotainvaliideille, jotka eivät syystä tai toisesta ole korvausta lainkaan anoneet tai joiden korvaushakemus on jätetty tutkimatta liian myöhään saapuneena. Tämä tuo sotilasvammalain piiriin uusia sotainvaliideja, jotka eivät ole voineet työhuoltoa anoa, koska heillä ei ole ollut myönteistä korvauspäätöstä Valtion Tapaturmatoimistosta. Tästä ilmenee, että sotainvaliidien työhuoltolain soveltamisen lopettaminen tässä vaiheessa on ennenaikainen toimenpide, koska se riistäisi eräiltä sotainvaliidiryhmiltä heidän oikeutensa työhuoltoon. Tämän vuoksi lain soveltamisaikaa olisikin pidennettävä, ja kun nykyisessä järjestelyssä, jonka mukaan sosiaaliministeriö hoitaa sotainvaliidien työhuoltolain soveltamisen työhuoltotoimistonsa kautta, joka myös vastaa invaliidihuoltolain toimeenpanosta, ei ole havaittu ainakaan kuulemani mukaan mitään heikkouksia eikä käytännöllisiä vaikeuksia, ei hallinnollisilla eikä säästäväisyyssyilläkään voida perustella sotainvaliidien työhuoltolain soveltamisen lopettamista. Periaatteessa on selvää, ettei jo saavutettua oikeutta voida poistaa, joten edellä oleva esitys on pidettävä juriidisestikin täysin selvänä.

Kun sotainvaliidien työhuoltolain soveltamisaikaa 23. 12. 1948 invaliidihuoltolain muuttamisesta annetulla lailla rajoitettiin, asiaa käsitellyt komitea nimenomaan edellytti, että sotainvaliidien työhuoltolain soveltamisaikaa olisi pidennettävä, jos tarve sitä vaatii. Ainoastaan siinä tapauksessa, että nykyistä invaliidihuoltolakia muutettaisiin käsittämään kaikki ne ryhmät, joita sotainvaliidien työhuoltolaki koskee, mihin ei liene tällä hetkellä käytännöllisiä mahdollisuuksia eikä aikaakaan, voitaisiin sotainvaliidien työhuoltolain soveltaminen lopettaa tämän vuoden päättyessä. Työhuoltoon olisi siksi varattava tarpeellinen menoerä eikä sitä poistettava.

Sitten on myöskin syytä kiinnittää huomiota toiseen väestöryhmään, nimittäin puolustusvoimissa palveleviin niin hyvin varusmiehiin kuin kantahenkilökuntaankin. Asevelvollisuuslain mukaan terve nuorisomme elää määrätyt kuukaudet kasarmeissa. Nuo asunnot ovat kuitenkin huonontumistaan huonontuneet. Kasarmirakennuksistahan jäi noin 35 % rajan taa. Majoitustiheus tuo mukanaan näinollen myöskin omat vaaransa, joista tautisuus on hyvin suuri. Onpa eräissä kasarmeissa perättäisinä talvina esiintynyt kulkutauteja, sellaisia kuin tulirokko,

joka on hyvin vaikeasti ollut saatavissa pois, ja näinollen varusmiehet ovat joutuneet viikkomääriä elämään karanteenissa, joka tämäkin, kun ajattelemme koulutusta, on jo sinänsä hyvin harkittavaa. Sitten vielä kantahenkilökunta, joka joutuu suorittamaan tehtäviänsä usein komennettuina asutuskeskuksiin. On laskettu, että heitä asuu noin 700 henkeä erillään perheistänsä asumisvaikeuksien tähden. Monet perheet asuvat epäterveissä parakkirakennuksissa. Olen monessa sellaisessa parakissa käynyt suorittamassa toimituksia, ja on surullista ajatella, että ihmislapsia syntyy sellaisiin asumuksiin, joissa on vain laudoitus ympärillä. Kansanedustajiahan on käynyt paikan päällä m.m. Hämeenlinnassa tutustumassa tähän omalaatuiseen asuntokurjuuteen, asuntokurjuuteen, jossa nuorisomme terveys saatetaan vaaranalaiseksi m.m. pitkäaikaiselle reumatismille. Valtion tilintarkastajain kertomus antaa tässä suhteessa myöskin järkyttävän kuvan siitä, missä olosuhteissa nämä kansalaispiirimme elävät.

Paitsi tätä kansamme terveyttä ja tulevaisuutta uhkaavaa vaaraa olisi myöskin kiinnitettävä vakavaa huomiota sellaiseen rauhanomaiseen kysymykseen kuin väestönsuojeluun. Koko maassa on tietääkseni vain kaksi väestönsuojeluvirkailijaa, ja esimerkin vuoksi mainittakoon, että Ruotsissa, naapurimaassamme, on jo yksinomaan Tukholman kaupungissa useita kymmeniä tällaisia virkailijoita. Kansamme keskuudessa harrastetaan sellaisia asioita kuin kasvinsuojelua ja eläinsuojelua, mutta ilmeistä on, että väestönsuojelu laiminlyödään. Terveesti ajatteleva kansanosa ja, me voisimme sanoa, suurin osa kansaamme seuraa näitä asioita huolestuneena. On syytä vakavasti puuttua näihin kansamme kohdalla tärkeisiin kysymyksiin, ennen kuin se on liian myöhäistä. Ei ole syytä myöskään painaa puolustusvoimissa palvelevaa kantahenkilökuntaa pariasasteelle, sentähden että se tinkimättä ja velvollisuutensa tunnollisesti täyttäen suorittaa valtion sille asettamaa tehtävää. Ei ole syytä jättää heitteille puolustuslaitosta ja siinä palvelevaa kansamme osaa.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! — Hallinto- ja oikeuskoneistoomme näyttää olevan kehittymässä mätäpaiseita, joita on pakko ryhtyä vähitellen puhkomaan. Erääksi tällaiseksi virastoksi näyttää muodostuneen valtiotalouden tarkastusvirasto, jonka johdossa on sosialidemokraattinen pääjohtaja Salmenoja. Tämä virasto ei näytä toimivan vain poliittisten näkökohtien mukaan salaillen omien tekoja, vaan myös ryhtyen laittomuuksiin toisinajattelevien painostamiseksi ja huonoon valoon saattamiseksi. Ottakaamme tällä kertaa jo aluksi esille yksi ainoa tosiasia, josta muutoin on myös mainittu julkisuudessakin. Valtiotalouden tarkastusvirasto ei ole asianmukaisesti puuttunut tunnettuun ja nykyisin konkurssitilassa olevalle Salaputki Oy:lle 2 päivänä heinäkuuta 1946 eli sosialidemokraattisen hallituksen aikana tapahtuneeseen laittomaan 2,0 milj. markkaa valtion varojen avustuksena myöntämiseen eikä ministeri Raatikaisen ja eräiden muiden sosialidemokraattisten silloisten hallituksen jäsenten, kuten ministeri Lepistön, ministeri Hiltusen ja pääministeri Fagerholmin puuhailuihin tässä asiassa. Tästä ei myöskään näytä olevan edes hivenenkään mainintaa valtiontilintarkastajain kertomuksessa vuodelta 1949, joka kertomus luonnollisesti rakentuu valtiotalouden tarkastusviraston keräämän ainehiston pohjalle. Tässä asiassa tapahtuneet rikokset samoin kuin siihen osalliset ovat kuitenkin niin selvästi todettavissa, että on kysyttävä, johtuuko asian villaisella painaminen tai viivyttely siitä, että suuret sosialidemokraattiset johtajat ovat kysymyksessä, vaikka he hallituksessa ollessaan ovat joko omaksi taloudelliseksi edukseen tai puolueensa mainetta pelastaakseen toimineet selvästi lain vastaisesti, jonka vuoksi olisi kiireellisesti tutkittava, olisiko heidät saatettava valtakunnan oikeudessa syytteeseen.

Kerrottakoon tosiasiat. Vastauksessa erääseen kyselyyn on maatalousministeri Lepistö muutoin sivumennen sanoen omassa asiassaan, koko sosialidemokraattisen hallituksen puolesta 17 päivänä maaliskuuta 1950 lausunut, että hallitus piti todennäköisenä, että Salaputki Oy edelleen pystyy jatkamaan toimintaansa, joka peruste on pääperuste, jolla hallitus puolustaa menettelyään. Tämä on selvästi väärä vastaus mm. senvuoksi 1) että Salaputki Oy oli kirjelmällään huhtikuun 8 päivältä 1949, jonka kirjelmän on muutoin allekirjoittanut entinen ministeri Raatikainen, ilmoittanut kauppa- ja teollisuusrahastolle, että yhtiön omaisuus ei riitä peittämään yhtiön

velkoja; 2) että huhtikuussa 1949 oli yhtiön toivottomasta tilasta neuvottelu pääministeri Fagerholmin virkahuoneessa, jossa paitsi muita todistajana kuultaviksi sopivia olivat mm. läsnä ministerit Hiltunen, Lepistö ja Raatikainen; 3) että ministeri Peltonen oli ottanut suoran yhteyden Salaputki Oy:n eräisiin toimihenkilöihin ja saanut selvän kuvan yhtiön toivottomasta asemasta ja tapahtuneita laittomuuksista sekä selostanut tämän seikan hallituksessa; 4) että Pellonraivaus Oy:tä oli pitkin kevättä painostettu hallituksen taholta ostamaan Salaputki Oy:n huomattavaan ylihintaan viittauksin, että yhtiö saa tällöin valtion halpakorkoista lainaa, siinä määrin, että hallintoneuvoston puheenjohtaja, professori Jännes ja johtokunnan puheenjohtaja ovat olleet pakotetut kaksi eri kertaa käymään pääministeri Fagerholmin luona puhumassa tällaisesta laittomasta puristuksesta ja mm. tapahtuneesta yhtiön varojen asiattomasta pidättämisestä valtiovallan toimesta, jolloinka myöskin selostettiin Salaputki Oy:n ja ministeri Raatikaisen petollista menettelyä Pellonraivaus Oy:tä kohtaan; 5) että ministeri Hiltunen soitti kesäkuun 17 päivänä 1949 eli myös ennen kysymyksessä olevan 2,5 milj. markan laittoman avustuksen myöntämistä Pellonraivaus Oy:n toimitusjohtaja agronoomi Jaakkolalle ilmoittaen ministeri Raatikaisen nyt olevan erossa Salaputki Oy:stä, toisin sanoen, hänen sukulaiselleen oli siirretty määräysvalta; ja 6) että yhtiön vekseleitä oli pitkin kevättä 1949 langennut maksettaviksi ja jäänyt vaille suoritusta, ja oli mm. eräskin vekseli 14 päivänä kesäkuuta 1949 protestilistalla, siis pari viikkoa ennen, kuin tämä laiton avustus myönnettiin.

Edellä sanotusta ja sanomalehti Maakansassa 10, 12, 13 ja 15 päivinä tammikuuta 1950 julkaistuissa selostuksissa sekä muussa käytettävissä olevasta materiaalista käy selvästi ilmi, ettei edellä mainitussa sosialidemokraattisen hallituksen erääseen kyselyyn 17 päivänä maaliskuuta 1950 annetussa vastauksessa esitetty väite, että hallitus piti todennäköisenä, että Salaputki Oy. pystyy jatkamaan toimintaansa, ole oikea, vaan että tämä väite on esitetty totuuden peittämiseksi ja itsensä suojaamiseksi edesvastuulta. Tämä sosialidemokraattinen hallitus pyrki ja luuli 2,5 milj. markan laittoman avustuksen ja Pellonraivaus Oy:n laittoman painostuksen kautta voivansa pelastaa Salaputki Oy:n ja sosialidemokraattisen ministerin ja näin myös puolueen kasvot. Vaikka tämän lisäksi sekä rikospoliisille että valtioneuvostolle on tehty ilmiannot, ei valtiontalouden tarkastusvirasto eivätkä muutkaan viranomaiset ole ryhtyneet asianmukaisiin toimenpiteisiin tässä aivan selvässä asiassa, joka on nyt noin kaksi vuotta vanha, vaan päinvastoin asiakirjatkin selvityksineen ovat olleet erään pääsyyllisen, ministeri Lepistön, hallussa. Päinvastoin on viranomaisten ja ennenkaikkea valtiotalouden tarkastusviraston toimesta etsimällä etsitty vääristeltyjä syitä, millä päästäisiin allekirjoittaneen kimppuun ja jotta minut, joka tärkeiltä osilta tunnen mm. tämän Salaputki Oy:n asian, saataisiin vaikenemaan.

Nyt on kuitenkin korkea aika, että sisäministeri puuttuu asiaan ja että osoitetaan todella riippumaton, puolueeton ja arvovaltainen tutkimustoimikunta, niinkuin Ruotsissa eräissä asiossa näyttää tapahtuneen, selvittämään tätä ja monia muita sosialidemokraattisen hallituksen aikana tapahtuneita tempauksia, joista yhteinen kansa yhtä ja toista tietää. Joka tapauksessa on nyt kansanedustajan suulla saneltu eduskunnan pöytäkirjaan niin paljon tosiasioita, että tähän asiaan, jos ei muiden, niin eduskunnan on puututtava, jos haluamme säilyttää oikeusvaltion maineen ja panna pisteen sosialidemokraattien mellastukselle hallinto- ja oikeuskoneistossamme.

Valtiovarainministeri Hiltunen: Kansanedustaja, ylijohtaja Vennamo kävi täällä esittämässä asian, joka hänen mielestään on hyvinkin suuri skandaali ja joka vaatii tutkimuksia. Kun kansanedustajan suulla on niinkin paljon eduskunnassa sanottu ja kun ne hänen mielestään lisäksi vielä ovat totuuksia, niin minä yhdyn kansanedustaja Vennamoon siinä, että tämän jälkeen on syytä perusteellisesti tutkia koko Salaputki Oy:n juttu, jotta siinä todellakin kaikki asianhaarat pääsevät julkisuuteen. Minulla valitettavasti ei tänä iltana ole asiakirjoja Salaputki Oy:n lainan eri vaiheista, mutta ulkomuistista muistan, että kun Salaputki Oy. ensi kerran sai lainan tarkoituksiansa varten, niin se tapahtui ministeri Vesterisen esityksestä. Se ilmenee valtioneuvoston raha-asianvaliokunnan pöytäkirjoista (Ed. Vennamo: Se ei pidä paikkaansa!). — Se

pitää paikkansa, ed. Vennamo! (Eduskunnasta: Tutkimus osoittaa!). Seuraavan kerran, kun Salaputki Oy:n juttu vuonna 1949 tuli esille valtioneuvostossa kansanhuoltoministeriön esittelystä, niin allekirjoittanut ehdotti, että asia hylättäisiin ja että lainaa ei annettaisi. Asia jätettiin sillä kertaa pöydälle. Viikon kuluttua asia hylättiin. Kun lopuksi Salaputki Oy. sai valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan päätöksellä lainan, niin se tapahtui heinäk. 1 p:nä 1949, jolloin allekirjoittanut oli lomalla ja kaukana Helsingistä, ja samoin myöskin pääministeri sattui sillä kertaa olemaan Tanskassa. Meillä pääministerin kanssa koko asiasta on selvä alibi. Sen jälkeen kuin juttu oli Maakansassa esillä, ryhdyttiin asiaa tutkimaan, että missä kumman vaiheessa tällainen raha-asiainvaliokunnan päätös on syntynyt, josta allekirjoittanut ei tiedä mitään. Tällöin todettiin, että päätös on syntynyt sillä aikaa, kun sekä pääministeri että allekirjoittanut sattuivat olemaan lomalla. Ed. Vennamon käyttämä puheenvuoro oli lajiltaan sellainen, että siihen on syytä palata myöhemminkin. Mutta heti tässä vaiheessa halusin vastata sikäli mikäli asiata näin ulkomuistista muistan.

Ed. Murto: Herra puhemies! Edustajat Wiherheimo ja Junnila ovat puhuneet sellaisia totuuksia, joihin on syytä muutamalla sanalla kajota. Ed. Junnila puhui erittäin liikuttavalla tavalla siitä, kuinka kokoomuspuolue ei vastusta sosiaalisia määrärahoja senvuoksi, että ne tarkoitetaan tarvitsevien auttamiseksi, vaan että tämä vastustaminen johtuu siitä syystä, koska verotaakka on erittäin raskas. Hän esitti teoreettisia numeroita ja esimerkkejä käytännössä, millä tavalla verotusta sovelletaan. Tosiasiahan on, että työtätekevää kansaa niin kaupungeissa kuin maaseudullakin verotaakka rasittaa ylettömästi. Ed. Junnila sanoi, että he pyrkivät tällaisen verotaakan huojentamiseen. Tämä lausuma näyttää päältä katsoen kauniilta, mutta tosiasiassa ei ole kysymys verojen vähentämisestä. Ed. Junnila yhtä hyvin kuin Wiherheimokin porvarillisina kansantaloustiedemiehinä hyvin tietävät, mitä tosiasiallisesti merkitsee verotulojen pienentäminen. He toivovat, että ennen pitkää nuo varat ovat saatavissa yksityiskapitalistien ja tuotannonharjoittajien haltuun. Kysymys ei ole siitä, että he pyrkisivät syntyneen lisäarvon jakoon sillä tavalla, että siitä saisivat työntekijät ja työtätekevä luokka suuremman osan kuin tähän saakka, vaan kysymys on siitä, että lisäarvo jakaantuisi niin, ettei se toista tietä kulkeutuisi työtätekevälle luokalle hyödyksi, niin kuin osittain tapahtuu sosiaalisen huollon kautta. Kuta pienempi tämä huolto on, sitä suuremman osuuden niin pankkikapitalistit kuin teollisuuskapitalistit laskevat itselleen tulevan. Tästä johtuu kokoomuspuolueen kanta verotuskysymykseen nähden samoin kuin tähän sosiaaliseen huoltokysymykseenkin. Ei siinä ole kysymys siitä asiasta, josta ed. Junnila täällä niin liikuttavalla tavalla koetti puhua. Nämä porvarilliset kansantaloustieteilijät yrittävät hämätä sen tosiasian, että kaikissa taloudellisissa kysymyksissä on perusasiana kysymys siitä, kuinka suuren osuuden työtätekevä kansa saa luomistaan arvoista ja kuinka suuri osuus siitä joutuu kapitalisteille ja muille ryhmille. Tämä on taloudellisen elämän ydinkysymys. Se on kysymyksessä tässä budjetissakin, se on ydinkysymys vakauttamisohjelmassa, niin yhden nollan kuin kahden nollan ohjelmassakin. Mistään muusta ei siinä voi olla kysymys. Kaikki kannan määrittelyt täytyy loppujen lopuksi palvella jompaakumpaa asiaa, joko sitä, että työtätekevän luokan osuutta tuotteitten määrästä suurennetaan tai pienennetään. Mitään muuta valinnan varaa ei ole. Mitään kolmatta tietä ei ole olemassa. Mitään puolueettomuutta taloustieteessä paremmin kuin muussakaan ei ole. Puolueettomuus on porvarillisen kansantaloustieteen keksintö. Porvarillinen kansantaloustiede antaa näille asioille pinnallisesti katsottuna sellaisen muodon, ettei tätä tosiasiaa näy. Ja näiden teoreetikkojen, joita tänne eduskuntaan varta vasten on lähetetty, tehtävänä onkin koettaa selvittää tämä asia suurelle kansalle, niin ettei tuota ydinkysymystä niistä nähtäisi.

Sosialidemokraattiset kansantalousmiehet, niin ministeri Hiltunen kuin muutkin, puhuvat täällä eduskunnassa ja muuallakin, sitä, että porvarit harjoittavat huonoa politiikkaa sen vuoksi, kun niillä on kansantaloudellista virheajattelua. Tämä ajatus itsessään sisältää kansantaloudellisen virheajattelun (Valtiovarainministeri Hiltunen: Mikä ajatus?). Se ajatus, kun selitetään, että porvareilla ja kapitalisteilla

ei ole tietoista pyrkimystä alentaa työtätekevien luokan elintasoa ja elinehtoja, vaan että se perustuu muka kansantaloudelliseen virheajatteluun. Sellainen teoria esiintyy sosialidemokraattien papereissa aivan näinä päivinä (Valtiovarainministeri Hiltunen: Missä paperissa, ole hyvä ja esitä!). SAK:n antamassa julistuksessa, joka tuli päivänvaloon viime viikolla ja joka oli tarkoitettu valtakunnalliselle suunnitteluneuvostolle, mutta jota ei sinne ole ainakaan sen istunnossa virallisesti jätetty (Valtiovarainministeri Hiltunen: Se on Antikaisen paperi!).

Ed. V. Leskinen puhui vakauttamiskysymyksestä ja asetti kysymyksen sillä tavalla, että jos toiset ryhmät tulevat vastaan, niin työtätekevä luokka on valmis uhraamaan. Tässähän se onkin juuri se oikeistososialidemokraattien tarkoituksellinen työtätekevän kansan harhauttaminen kun ne yrittävät uskotella, kuinka muka se, jos vientikapitalistien ylimääräisistä kymmeniin miljardeihin markkoihin nousevista ylivoitoista otetaan osa tai kaikki nämä ylivoitot pois, että se muka olisi heidän osaltaan jokin uhraus ja kun ne tällä tavalla uhraavat, niin työtätekevän luokan pitää myöskin uhrata. Tämmöinen on myöskin kansantaloudellista virheajattelua ja oikeistososialidemokraatit saisivat vähän tutkistella näitä kysymyksiä ennenkuin tulevat päästelemään eduskunnan puhujalavalta kaikennäköistä pötyä.

Täällä puhuttiin paljon siitä, kuinka tavaran markkinoille lisääntyminen on välttämätöntä inflation pysäyttämiseksi. Mutta herrat eivät ota huomioon sitä seikkaa, että kaikissa kapitalististissa maissa uhrataan sotavarusteluihin tavattoman suuria määriä. Ja se merkitsee sitä, että kulutustarvikkeet markkinoilta vähenevät, eivätkä lisäänny ja siitä johtuu, että hintojen nousu on mahdollista. Tämä osoittaa, että heidän puheet ovat täysin ristiriidassa sen käytännön kanssa, mitä he itse tekevät ja minkälaista talouspolitiikkaa he harjoittavat. On nimittäin otettava huomioon, että kaikissa kapitalistissa maissa harjoitetaan samansuuntaista talouspolitiikkaa. Päälinjoihin nähden siinä ei ole minkäänlaista eroa. Tällä hetkellä sodan valmistelut ovat käynnissä kaikissa kapitalistisissa maissa, joka vähentää tavaroiden määrää markkinoilta.

Niinikään he esittävät kaksi ristiriitaista menettelyä siinä, kun he puhuvat varmuusvarastojen luomisen välttämättömyydestä. Siitä puhutaan mm. oikeistososialidemokraattien papereissa samoinkuin porvarillisissa vakauttamisohjelmissakin. Varmuusvarastojen luominen on aivan päinvastainen menettely kuin mitä tarkoitetaan tavaroiden lisäämisellä markkinoille.

Me näistä muutamista esimerkeistä näemme, että kapitalististen maiden talouspolitiikka on syypää inflatioon ja ennenkaikkea sen vuoksi, että tämä talouspolitiikka on sodanvalmistelupolitiikkaa. Hallituksen talousarvioesityksen taloudellisessa katsauksessa sanotaan, että tällä hetkellä Amerikassa käytetään n. 5 miljardia dollaria kuukaudessa sotamenoihin ja edelleen havainnollistutetaan tätä selvittämällä, että se merkitsee yhtä suurta summaa kuin Suomen koko kansan tulo vuodessa kaksinkertaisena. Tämä on varsin huomattava määrä ja jos samassa suhteessa sotilaallisiin varusteluihin kaikissa kapitalistisissa maissa kansan varoja sijoitetaan, niin ilman muuta silloin on selvä, minkäälainen tällä politiikalla on vaikutus taloudelliseen elämään. On välttämätöntä voidakseen harjoittaa sodan varustelupolitiikkaa, että kansan elinehtoja alennetaan. Mistään muualta ei löydy varoja koska ei ole mitään sellaisia lähteitä paitsi työtätekevän kansan työ, sen luomista arvoista ja työtätekevän kansan elinehdoista nämä sodan valmisteluihin käytetyt varat on otettava. Tämäkin on aivan yleinen ilmiö kaikissa kapitalistisissa maissa.

Tämä ministeri Hiltusen ja hallituksen esittämä budjettiluonnos ei ole valmistettu sitä perusajatusta silmälläpitäen, että kansan asemaa parannettaisiin ja että sen tarpeita pyrittäisiin tyydyttämään. Tämänsuuntaisen budjetin esittämiseen olisi kuitenkin ainakin eräitä reaalisia mahdollisuuksia ollut olemassa. Me voimme todeta, että budjetin valmistelussa on pidetty silmällä aivan toisia seikkoja kuin kansan elinehtojen parantamista. Verraten helposti me voimme havaita, että kaikkien kysymysten ratkaisu on tehty samaan suuntaan kuin muidenkin kapitalististen maiden budjeteissa. Tämä suunta ei vallitse yksinomaan valtiotaloudessa, vaan se on luonteenomaista koko kansantaloudelle ja talouspolitiikalle. Esimerkiksi sellainen seikka kuin investointikysymyksen suuntaaminen asuntotuotantoa pienentävään suuntaan huolimatta siitä,

vaikka asuntovajaus yhä kasvaa, on aivan yleinen ilmiö kaikissa kapitalistisissa maissa. Ja tämä ilmenee myös esillä olevasta talousarviosta. Samoin on asianlaita veroihin nähden. Kansan verotaakkaa lisätään välittömien ja välillisten verojen muodossa. Niinhän se on asianlaita Amerikan Yhdysvalloissakin, jota täällä pidetään esimerkillisenä maana. Niin on asia Englannissa, Ranskassa, Italiassa ja meillä Suomessa. Aivan yhdenmukainen on kehitys myös hintoihin ja palkkoihin nähden. Hinnat huimaavasti nousevat, mutta palkat pysyvät paikallaan tai nousevat hyvin vähän. Mikä vielä on erittäin tärkeä seikka, on se, että sosiaalimenoja pienennetään kaikkialla, niinkuin tässäkin budjettiesityksessä. Erittäin mielenkiintoinen ja suurimerkityksellinen yhdenmukaisuus on se, että sotilasmenoja pyritään mahdollisimman paljon lisäämään. Tässä talousarviossa tämä kasvu esiintyy heikommin kuin muualla, mutta Amerikan, Englannin ja monien muiden kapitalistimaiden budjetissa tämä on selvästi havaittavissa (Eduskunnasta: Nyt ollaankin meidän maassa, Suomessa!). Se yhtäläisyys ja talouspoliittinen suuntaus, jotka tässä budjettiesityksessä esiintyvät, todistavat kieltämättömästi, että maamme talous ja talouspolitiikka on hyvin läheisesti kytketty sotaa valmistavissa maissa vallitsevaan kehitykseen. Näihin tosiasioihin nojautuen me voimme täysin perustellusti väittää, että tämä budjettiesitys ei ole tähdätty rauhanomaisia oloja varten, vaan silmälläpitäen sodan valmisteluja (Ed. Lahtela: Missä siellä niin sanotaan?). Esillä oleva budjetti ei luonteensa puolesta poikkea kahden edellisen vuoden budjeteista, jotka ovat valmistaneet Fagerholmin ja Kekkosen hallitukset. Kaikissa niissä ilmenee, ettei ole noudatettu työtätekevän kansan elinehtojen paranemiseen tähtäävää politiikkaa, vaan päinvastoin työtätekevän kansan elinehdot ovat jatkuvasti huonontuneet. Niinikään on pantava merkille, että talousarvioesitys noudattaa pääpiirteissään niitä linjoja, joita on esitetty vakauttamisohjelmien valmistamisen yhteydessä. Viime vuosien taloudellisen elämän kehityksessä on ollut selvästi todettavissa työtätekevän kansan saaman suhteellisen osuuden pieneneminen kapitalistien voittojen suurentuessa. Niinpä hallituksen taloudellisessa katsauksessa, joka on julkaistu talousarvion liitteenä, sanotaan vuonna 1950 tapahtuneesta palkkojen kehityksestä seuraavaa: „Palkkojen osuus vuonna 1950 oli jonkin verran vähentynyt". Tämä on tietysti jokseenkin vaatimattomasti ja arkaillen sanottu, mutta se on syytä panna merkille, koska se on sanottu porvarilliselta taholta, joka taho yleensä kieltää ja on kieltänyt tämänkin vuoden kohdalla näin tapahtuneen. „Myös yhtiöiden voittojen osuus on jonkin verran lisääntynyt", sanotaan tässä samassa taloudellisessa katsauksessa. Kyllä he varsin hyvin sen tietävät, että vuonna 1950 tämä lisäys oli varsin suuri, ja siitä heillä on täsmällisempiäkin numeroita esitettävänä, mutta tarkoituksellisesti ne on jätetty tästä esityksestä pois. Eri lähteistä saatujen numeroiden mukaan voidaan todistaa, että yhtiöiden voitot nousevat moniin kymmeniin miljardeihin markkoihin. Tässä samaisessa katsauksessa puhutaan verotuksesta ja siinä yhteydessä on pakko todeta, että palkkatulojen verotus on suhteellisesti suurempi, prosentuaalisesti suurempi kuin liiketoiminnasta saatu tulo. Nämä numerot osoittavat, että työtätekevän luokan osuus on pienentynyt ja tuotantoa harjoittavien tuotantolaitosten saama osuus, siis voitot, ovat suurentuneet. Aivan toisensuuntainen kehitys vallitsi silloin, kun kansandemokraatit olivat hallituksessa ja maamme asioita hoidettiin muutenkin kansanvaltaisemmin. Tähän kehityksen kulkuun eivät tietenkään tuotantolaitoksien harjoittajat olleet tyytyväisiä, paremmin kuin pankkienkaan edustajat, ja sen vuoksi he kohdistivat ankaran arvostelun silloiseen hallitukseen. Taloudellisen elämän kehitys vuonna 1951 on kulkenut samaan suuntaan, mutta paljon nopeammin. Vientihintojen taso nousi jo viime vuonna varsin huomattavasti, mutta tämän vuoden aikainen kehitys on ollut suorastaan huimaava. Vientihintojen taso tulee tänä vuonna nousemaan ainakin 80 % korkeammaksi kuin vuonna 1950, sanotaan tässä hallituksen esittämässä taloudellisessa katsauksessa. Samoin viennin määrä nousee noin 10 %. Tästä seuraa, että vientitulojen kasvu tulee olemaan kaksinkertainen vuoteen 1950 verraten nousten se 160 miljardiin markkaan. Kaikilta tahoilta saatujen tietojen mukaan ei tällä hetkellä ainakaan ole mitään merkkejä siitä, että vientihintojen nousu pysähtyisi, vaan päinvastoin hallituksenkin taholta myönne-

tään noususuunnan tulevan jatkumaan edelleen, samalla kun he edellyttävät sodan valmistelujen jatkuvan. Teollisuuden tuotanto kokonaisuudessaan oli viime vuonna 45 % ja tänä vuonna arvion mukaan 69 % vuoden 1930 tasoa korkeammalla. Maataloudessa on saavutettu sotaa edeltänyt tuotannon taso. Koko kansantulon lasketaan olevan nyt 20 % korkeampi kuin vuonna 1938.

Nämä tosiasiat riittävät todistamaan, että maamme taloudellinen kehitys olisi tehnyt mahdolliseksi työtätekevien elinehtojen parantamisen. Mutta niin ei kuitenkaan ole tapahtunut, vaan jatkuvasti Fagerholmin hallituksen muodostamisesta alkaen ovat työtätekevän kansan elinehdot huonontuneet. Inflatoorinen kehitys on jatkunut siten, että rahanarvo on alentunut Fagerholmin hallituksen muodostamisesta lähtien 40 %. Tukkuhintaindeksin mukaan ovat hinnat nousseet samasta ajasta lähtien heinäkuun loppuun mennessä 65 % ja yksinomaan tämän vuoden aikana heinäkuun loppuun mennessä 30 %.

Ei ole tietysti mitään perusteita sellaisilla väitteillä, että meidän maassamme on ollut pakko harjoittaa tällaista talouspolitiikkaa, samoin kuin ei siinäkään, että sitä vastaisuudessa pitää harjoittaa ja ohjata taloudellista elämää siihen suuntaan, että yhä vaikeammaksi tulee työtätekevän luokan asema. Ei ole mitään perusteita vaatia työtätekevää luokkaa tinkimään niistä vaatimuksista, jotka ovat välttämättömiä elämän ylläpitämiseksi. Sellaiset selitykset ja ohjeet, että muka nyt on muodostettava varmuusvarasto huonojen päivien varalta, eivät kelpaa taloudellisen politiikan suunnaksi, samoin kuin ne ohjeet, joita silloin, kun on laskukonjunktuurit, annetaan, että tämän vaikean ajan yli on päästävä panemalla suu säkkiä myöten, jotta voitaisiin tilannetta parantaa. Nämä molemmat ohjeet palvelevat niitä tarkoituksia, joihinka pyrkivät vain työnantajien edustajat.

Tällainen politiikka ei ole johtanut yksinomaan siihen, että työtätekevän kansan, niin teollisuudessa kuin maaseudullakin, asema olisi vaikeutunut, mutta se on tuottanut vahinkoa ja vaikeuksia kansantaloudelle ja yleensä valtiotaloudelle, varsinkin kun tähän liitetään kysymys työttömyydestä. Kaikki tosiasiat osoittavat, että inflation syvenemisestä, hintojen noususta ovat hyötyneet, ei suinkaan työtätekevä väestö, vaan tuotannon harjoittajat ja keinottelijat. Lasketaan, että inflatiosta aiheutuneet voitot ovat merkinneet yksistään vientiteollisuudelle 6 miljardia markkaa vuodessa ja koko teollisuudelle 13 miljardia markkaa. Kaikki ne säästöt, joita pieneläjillä on ollut, ne ovat menettäneet merkityksensä, mutta sensijaan ne rikkaudet, jotka ovat omistaneet suuromistajat, pankit ja suurtuotantolaitokset, eivät ole menettäneet arvoaan ja heidän käsiinsä ovat siirtyneet nekin varallisuudet, mitkä ovat sisältyneet säästöihin. Ne eivät ole voineet tietysti inflation vaikutuksestakaan kadota ilmaan, vaan omaisuuden siirto on tapahtunut suurtuottajien haltuun. Sen vuoksi suurpääoman ja pankkipääoman taholta puheet inflation vastustamisesta saattavat olla hyvinkin paljon vain löysää puhetta, todellisuudessa voivat kyllä sietää tätä tilannetta. Puheet vakauttamisesta on ollut paljon kannattavampi homma kuin itse vakauttaminen, koska monia kanavia myöten rikkaudet ovat siirtyneet suurpääoman haltuun.

Työläisten palkkojen on estetty nousemasta palkkasulkujen ja linnarauhasopimusten avulla. On varsin huomattavat ne menetykset, joita palkkatyöläiset ovat kärsineet varsinkin viime vuoden ja tämän vuoden aikana, jolloin on erilaisia vaiheita palkkakysymysten järjestelyissä ollut. Ensimmäinen toimenpide, joka oli tähdätty suorastaan työväestön palkkaetuja vastaan, oli Fagerholmin hallituksen toimenpide, kun palkat irroitettiin indeksistä ja myöhemmässä vaiheessa ne jälleen siihen liitettiin, mutta sillä tavalla, että indeksiehdot olivat työläisten kannalta paljon huonommat. Sen jälkeen suoritettiin pisteostoja. Lapsilisäkysymyksen varjolla harjoitettiin keinottelua ja jälleen irroitettiin palkat indeksistä ja jätettiin indeksikorotuksia toimeenpanematta, kunnes vihdoin viimein tehtiin viisi kuukautta kestänyt linnarauha, jolloin työläisten toimenpiteet parempien palkkojen puolesta tehtiin mitättömiksi.

Minä haluan vielä palata tähän kysymykseen lapsilisistä ja vanhuksia varten otettuun määrärahaan, joka esiintyy talousarviossa 3 miljardin markan suuruisena. On aivan väärin, että lapsilisäavustusta pienennettäisiin ja niitä varoja siirrettäisiin toiseen tarkoitukseen. Paljon oikeuden-

mukaisempi on lapsilisäjärjestelmän säilyttäminen nykyisellään ja uuden määrärahan ottaminen vanhuksille eläkkeiden järjestämiseksi. Tämä kanta on meidän taholta esitetty myöskin vakauttamisohjelmaa laativassa ohjelmaneuvostossa.

Tämä politiikka, jota on monissa eri vaiheissa, kuten sanottu, enimmän juuri viime vuoden ja tämän vuoden aikana toimeenpantu, joka on merkinnyt työläisten palkkojen alentamista, se on ollut mahdollista yhdellä ehdolla. Ellei SAK olisi hyväksynyt näitä toimenpiteitä, eivät ne olisi voineet toteutua ainakaan sellaisessa laajuudessa kuin mitä nyt on asianlaita ollut. Oikeistososialidemokraateilla on ollut keinoja sen tosiasiallisesti varsin vähäisen kannatuksen nojassa, jota heillä työväestön keskuudessa on, pitää hallussaan eräitä hyvin tärkeitten keskusjärjestöjen johtokoneistoja. Tämä on ollut mahdollista vaalivääreunyksien ja monien tähän verrattavien toimenpiteiden avulla (Eduskunnasta: Oliko valtiollisissakin vaaleissa väärennyksiä?). Jo se seikka, että SAK vaaleissaan sai työläisten edustajat, yhtenäisyyden kannalla olevat edustajat, lähes puolet kaikista äänistä, ja sellaiset ammattiliitot huomioonottaen, jotka muodostavat varsinaiset teollisuustyöläiset saivat enemmän ääniä kuin oikeistososialidemokraatit, niin siitä huolimatta SAK:n edustajiston kokoonpano tuli suunnilleen sellaiseksi, että siellä oli vain vajaa 1/3 yhtenäisyyden kannalla olevia edustajia. Tällaiseen tulokseen ei voida päästä rehellisten menettelyjen avulla, vaan siinä täytyy turvautua toimenpiteisiin, jotka ovat lakienkin vastaisia ja lisäksi ne ovat järjestödemokratian vastaisia. Meillä on hyvin räikeitä esimerkkejä siitä, jotka selvästi todistavat, että mitään keinoja ei ole kaihdettu, vaan kaikki keinot ovat olleet luvallisia päästäkseen siihen päämäärään, että nämä johtoportaat säilyisivät oikeistososialidemokraattien hallussa. Täällä eduskunnassahan aikoinaan sosialidemokraattinen ministeri Suontausta sanoikin, että pääasia on se, että nämä ammattiliitot ja niiden johtoelimet pysyvät sosialidemokraattien käsissä ja että lakia sen mukaisesti sovelletaan käytännössä. Tämän aseman nojalla, minkä oikeistososialidemokraatit ovat saaneet että niillä on ollut nämä keskusjärjestöjen johtoaparaatit käsissään, ne ovat sitten sopineet ja tehneet sopimuksia työnantajien kanssa, työehtosopimuksia, ja monopolisoineet työehtosopimukset käsiinsä ja yhdessä työnantajien kanssa estäneet työläisten itsensä vaikuttamasta näihin sopimuksiin. Kuvaavaa on, että Putkityöläisten Liitto, joka on merkitty yhdistysrekisteriin ja toimii kaikkien lakien mukaan ja kansainvälisten sopimuksien mukaan, jotka täällä eduskunnassakin on vahvistettu ja joilla taataan työväestölle järjestäytymisoikeus ja sopimusoikeus työnantajien kanssa, SAK:n taholta on jyrkästi vaadittu työnantajia kieltäytymään työehtosopimuksesta Putkityöntekijäin Liiton kanssa. Tämä on mitä häikäilemättömintä järjestödemokratian rikkomista. Se on demokraattisten oikeuksien polkemista, mutta se on saanut tapahtua ilman, että valtiovallan taholta olisi ryhdytty toimenpiteisiin. Putkityöläiset ovat olleet lakossa puoli vuotta saadakseen tämän oikeuden itselleen. Niillä ei ole ollut tämän taistelun yhteydessä juuri muita vaatimuksia kuin oikeus järjestäytymiseen, oikeus esiintyä sopimuskumppanina, silloin kun on näiden työläisten asiasta kysymys. Putkityöläiset miltei sataprosenttisesti kuuluvat omaan liittoonsa ja haluavat tämän liiton hoitavan asioitaan, mutta oikeistososialidemokraattiset SAK:n johtajat kaikkia keinoja hyväkseen käyttäen estävät tämän vaatimuksen toteuttamisen. He ovat saaneet valtiovallan suojeluksen ja kaikenlaisia pakkokeinoja käyttäen ne ovat kyenneet toteuttamaan pyrkimyksensä.

Viimeisimpiin toimenpiteisiin tässä suhteessa kuuluu myöskin Merimies-unionin valtaaminen merimiehiltä aivan täysin laittomia keinoja käyttäen. Mutta hallituksen taholta ei ole puututtu tähän asiaan, niin että se olisi estetty tapahtumasta, vaikka oikeusministeri on ollut täysin tietoinen siitä, millä tavalla kaappaajien taholta kutsuttiin toinen edustajakokous koolle, kun he näkivät, ettei heidän edustajiaan tähän kokoukseen oltu valittu (Ed. J. Wirtanen: Milläs sivulla budjetissa tuosta puhutaan!). — Tämä koskee budjettia sen vuoksi, koska työtä tekevien elinehtojen kimppuun on hyökätty ja tämän budjetin kautta hyökätään vielä edelleen, ja nyt on kysymys niistä keinoista, millä tavalla on estetty työläiset puolustamasta elinehtojaan, joten tämä asia liittyy, herra edustaja Wirtanen, täysin elimellisesti esillä olevaan asiaan ja

on kaikista tärkeimpiä asioita, jotka liittyvät tähän kysymykseen. — Merimiesunionin valtaaminen tapahtui siten, että liiton puheenjohtaja täysin sääntöjen vastaisesti ja omavaltaisesti liittotoimikunnalta lupaa kysymättä järjesti omien kannattajiensa kokouksia sellaisille paikoille sellaisiin satamiin, missä jo laillisessa järjestyksessä vaalit oli suoritettu, ja näille edustajille annettiin puheenjohtajan toimesta valtakirja, ja kaikki laillisessa järjestyksessä valitut edustajat suljettiin ulkopuolelle. Seurauksena oli, että pidettiin kaksi edustajakokousta, ja rekisteriviranomaiset, mikäli minä olen jälkeenpäin kuullut, ovat hyväksyneet tämän liiton laittoman edustajakokouksen päätökset ja toimenpiteet.

Tämä seikka on, kuten mainitsin, ratkaisevalla tavalla vaikuttanut siihen, että mm. linnarauha on ollut mahdollista. Ellei SAK ja oikeistososialidemokraattiset johtajat olisi lähteneet tähän peliin mukaan, niin tällaisesta linnarauhasta ei olisi tullut mitään eivätkä työläiset olisi kärsineet monien kymmenien prosentien realipalkan alennusta, jonka he nyt ovat joutuneet menettämään.

Kun eduskunta ryhtyy nyt käsittelemään hallituksen esittämää budjettiesitystä, niin sen tulisi meidän mielestämme rakentaa se kokonaan uudelle pohjalle, ottaa lähtökohdaksi se pyrkimys, että kansan elinehtoja parannetaan. Tämä merkitsisi sitä, että siitä amerikkalaisesta talouspolitiikasta ja suuntauksesta tulisi päättävästi sanoutua irti ja ryhtyä harjoittamaan suomalaista talouspolitiikkaa Suomen kansan hyväksi. Tämä vaatimus on luonnollinen. Se perustuu siihen ajatukseen, että meidän maassamme vihdoinkin luovuttaisiin seikkailupolitiikasta ja ettei meidän maamme taloutta ja muuta politiikkaa yhdistettäisi sellaiseen politiikkaan, josta ei ole meille muuta kuin vahinkoa, kuten monet kokemukset meille ovat osoittaneet. Minusta tuntuu, ettei ole 6—7 vuotta kovin pitkä aika, etteivätkö herrat kansanedustajat ja hallituksen jäsenet voisi säilyttää mielessään tapahtuneita tosiasioita, etteikö pysyisi mielessä, mikä oli tuloksena siitä, kun harjoitettiin päänseinään-lyömis-politiikkaa. Nyt vihdoinkin pitäisi katsella meidän maamme etua, katsella meidän kansamme etua, työtä tekevän kansan etua ja sen mukaisesti ohjata talouspolitiikkaa. Me tulemme budjetin käsittelyn yhteydessä seuraamaan näitä ajatuksia ja tekemään sen mukaisia esityksiä. Tämän käsittelyn yhteydessä me tulemme näkemään, millä tavalla kunkin puolueen edustajat haluavat maamme asioita hoidettavan.

Ed. Kaitila: Herra puhemies! Minun täytyy valitettavasti lukeutua niihin, joiden mielestä hallituksen budjettiesitys ei suinkaan ole mikään nimenomainen säästäväisyysbudjetti. Tosin täytyy myöntää, että siinä on havaittavissa eräänlaista pysähtymistä aikaisempaan valtavaan kasvuun nähden, mutta ei kuitenkaan riittävää. Valtiovarainministeri valitti, että budjetin riittävää supistamista on erityisesti estänyt se, että noin 3/4 menoista on lakisidonnaisia. Hallituksella on kuitenkin ollut käytettävissään, senhän me kaikki tiedämme, jo noin vuosi sitten valmistunut finanssikomitean mietintö ja myöhemmin, viime keväänä valmistunut ns. teurastuskomitean esitys lakisidonnaisten menojen supistamisesta. Näitä esityksiä hallitus budjettia laatiessaan ilmeisestikään ei ole, yhtä poikkeusta lukuunottamatta, käyttänyt hyväkseen. Kokonaismäärältään budjettiesitystä ei myöskään voida pitää reaalisesti juuri sen pienempänä kuin viime vuoden esitystä. Tämän mittaaminen on tietysti kovin vaikeaa. Joka tapauksessa todettakoon, että tämän budjettiesityksen loppusumma on noin 31 %, siis melkein yhden kolmanneksen suurempi kuin viime vuoden budjettiesitys, ei siis lopullisesti hyväksytty budjetti, johon esitykseen sitä tietysti on tässä vaiheessa verrattava, ei lopulliseen, hyväksyttyyn budjettiin, sillä mehän emme esim. tiedä, minkälainen ensi vuodeksi hyväksyttävä budjetti loppujen lopuksi tulee olemaan.

Tämä varsin suuri nousu, 31 %:n nousu suunnillensa, johtuu siitä, että joskin budjetista on eräitä suuriakin menoeriä, hyväksyttäviä tai ei hyväksyttäviä, se on tässä yhteydessä sivuseikka, poistettu, niin toisaalta siihen taas on sisällytetty sitäkin enemmän korotuksia ja lisäyksiä. Ja ennen kaikkea kiinnittää huomiota, että nämä korotukset ovat langenneet budjetin eri osille varsin epätasaisesti. Vain muutamia esimerkkejä mainitakseni voidaan todeta sellainen meidän maassamme nykyisinä aikoina tapahtuvalle kehitykselle sanoisinko tyypillinen ja tunnusomainen ilmiö, että

kun koko budjettiesitys on lisääntynyt noin 31 %:lla, niin tieteen, taiteen ja urheilun tukemiseksi varattuja määrärahoja on inflatiosta huolimatta nostettu vain noin 17 %:lla, tieteen ja taiteen edistämiseksi tarkoitettujen yhdistysten valtionapua 20 %:lla, niinkin tärkeäksi ja ajankohtaiseksi tunnustetun toiminnanhaaran kuin ammattiopetuksen menoja 28 %:lla, yleisen terveydenhuollon menoja, kaikki nämä menot yhteenlaskien, vain 27 %:lla jne. Kaikki tällaiset epäilemättä erittäin tärkeät menoerät on siis jätetty keskimäärää vähäisemmiksi. On siis syntynyt näihin elämänaloihin nähden, käyttääkseni teknikkojen termiä, eräänlainen vinokuormitus, joka ei lupaa hyvää pitkällä tähtäimellä katsottuna.

Budjetin tässä käsittelyvaiheessa ei nähdäkseni kuitenkaan ole syytä puuttua sen lähemmin budjetin yksityiskohtiin, tilannehan on, niinkuin me kaikki tiedämme, sellainen, että tällä hetkellä budjettiesitys on varsin irrallinen asiakirja. Valtion talouspolitiikan runkoa, joka budjetin aina sentään pitäisi olla, sitä voidaankin arvostella vasta sen jälkeen, kun se on mukautettu laadittavaan vakauttamisohjelmaan, mikä saattaa merkitä sitä, että se joudutaan oleellisilta osiltaan, sellaisilta osiltaan, jotka aivan ratkaisevasti vaikuttavat sen kokonaisarvosteluun, kirjoittamaan vielä täällä, valiokunnissa ja eduskunnassa uudelleen.

Sen sijaan on syytä ehkä — ja se minulle sallittakoon näin lähetekeskustelussa — kiinnittää huomiota eräisiin valtion budjettia yleisesti koskeviin seikkoihin, jotka ovat luonteeltaan ehkä enemmän budjettiteknillisiä.

Ensimmäinen havainto valtion budjetista on, että se tunnetusti on varsin epäselvä asiakirja, josta ei hevillä saa selvää monien tärkeiden meno- ja tuloryhmien todellisista kokonaismääristä. Ja tämä johtuu ensinnäkin siitä, että talouspoliittisesti ja sanoisinko strateegisesti mitä tärkeimmät meno- ja tuloryhmät on hajoitettu ja sirotettu mitä erilaisimpina erinä usein moniin eri pääluokiin ja momenteille, esim. tukipalkkiot tai valtion väkijuomatulot kokonaisuudessaan tai valtion palkkamenot jne. Ja tämän vuoksi olisi minun nähdäkseni välttämätöntä, että budjetin liitteenä olisi vielä nykyistään huomattavasti enemmän ja tarkempia yhteenvetoja tällaisista poliittisestikin tärkeistä, mutta ennen kaikkea budjetin asiallisen arvostelun kannalta välttämättömistä meno- ja tuloryhmistä. Mutta ehdottomasti vielä parempi kuitenkin olisi, että valtion koko tilisysteemi muutettaisiin nykyajan vaatimuksia vastaavaksi, jota se herra paratkoon ei teknillisessä enempää kuin sisällyksellisessäkään mielessä enää ole nimenomaan budjetin niin äärettömästi paisuttua, kuin mitä viimeisten vuosien aikana on tapahtunut. Tällä toimenpiteellä, valtion tilisysteemin uudelleen rakentamisella, luotaisiin budjettiin huomattavassa määrin lisää selvyyttä, joka siitä nyt puuttuu, yleiskatsauksellisuutta, ja samalla epäilemättä saataisiin aikaan melkoisia säästöjäkin.

Viimeistään samassa yhteydessä kuin tällaisiin uudistuksiin ryhdytään — mieluummin aikaisemmin — olisi kiinnitettävä huomiota myös suuriin budjetin ulkopuolisiin rahastoihin. Ja näiden rahastojen, esim. asutusrahasto, kauppa- ja teollisuusrahasto, hinnantasausrahasto, valtion viljavarasto jne., niiden yhteinen nettopääoma oli tämän vuoden alussa lähes 57 miljardia markkaa, josta budjettimielessä oli erittäin tärkeitä rahastojen kokonaisummia, yli 30 miljardia markkaa. Toteamme siis, että näin suuria summia julkisia varoja käytetään meillä nykyisin ulkopuolella budjetin ja yli eduskunnan budjettivallan. Tämä tuntuu hiukan oudolta näin uudesta miehestä, homo novuksesta — joka on kuullut ja lehdistä aikaisemmin nähnyt, kuinka täällä eduskunnasa saatetaan ehkä sadastatuhannestä markasta tai saati sitten yhdestä miljoonasta markasta kauan keskustella ja miettiä, onko sen myöntäminen tarkoituksenmukainen tai ei, kun sen sijaan kuitenkin kymmenet miljardit markat kulkevat ohi eduskunnan budjettivallan. Ja sen tähden olisikin minun nähdäkseni välttämätöntä, että nämä rahastotkin laatisivat vuosittain itselleen jonkinlaisen käyttösuunnitelman, budjetin, ei ainoastaan itselleen, vaan sellaisen, joka sitten varsinaisen budjetin ohessa esitettäisiin eduskunnalle ainakin nähtäväksi, jos ei muuta, jotta edustajat voisivat budjetin meno- ja tuloeriin kantaa ottaessaan samalla tietää esim. käytetäänkö samoihin tarkoituksiin valtion varoja myös rahastojen kautta ja kuinka paljon. Olisi erittäin hauskaa, jos tällaisiin uudistuksiin mm. valtion tilisysteemin uudistuksiin, voitaisiin ryhtyä mahdollisim-

man nopeasti, panna asia alulle jo tänä syksynä, jotta me voisimme täällä saada eteemme uudistetun ja todella tarkoituksenmukaisen budjetin jo vuodelle 1953.

Ja kun puhutaan budjetin uudistuksesta, ei voida unohtaa myöskään erästä toista seikkaa. Täällä käytiin jokin aika sitten erittäin vilkas kaksinkeskustelu toisaalta ylijohtaja Vennamon ja toisaalta ministeri Hiltusen välillä, ja tässä yhteydessä mainittiin valiotalouden tarkastusviraston nimi. Minä en halua puuttua tähän keskusteluun, en tunne lainkaan tätä asiaa, se ei minulle kuulu. Sen sijaan valtiotalouden tarkastukseen nähden yleensä haluaisin esittää sen toivomuksen — ja sallittaneen sanoa, tulen esittämään siitä omalta kohdaltani mm. toivomusaloitteen —, että valtiotalouden tarkastus —, siis niiden miljoonien, miljardien ja kymmenien miljardien revisiotoiminta, joita eduskunta ja yleensä julkinen valta, tässä maassa käyttää, saataisiin paljoa tarkoituksenmukaisemmaksi ja effektiivisemmäksi, kuin mitä se nyt on. Se on riittämättömällä kannalla, se on nykyisen revisioajattelun ja revisiotekniikan kannalta toistaiseksi aivan riittämätöntä. Ja minä luulen, että tälläkin tavalla saataisiin aikaan hyvin paljon vakaantumista, puhdistumista ja kirkastumista budjettiajattelussa ja myöskin säästöjä aikaan. Meidän on nimittäin muistettava, että eduskunta ei säästä valtion varoja ainoastaan sillä tavoin, että se pidättäytyy liiasta menojen osoittamisesta valtion budjettiin, vaan paljon voidaan säästää myöskin asian seuraavassa asteessa: menoja käytettäessä eri tarkoituksiin. Mutta jotta tämä käyttö olisi mahdollisimman effektiivistä ja tarkoituksenmukaista, on välttämätöntä paremmin järjestetty ja laajempi numeroiden ja käytön tarkastus, kuin mitä tähän asti on olemassa (Vasemmalta: Viisas ja rohkea puhe!).

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

Poistoja päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan asiat 2)—5).

---

6) Valtiontilintarkastajain kertomus vuodelta 1949

esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Puhemies: Edustajille jaetut valtioneuvoston päätökset voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 14 päivältä kesäkuuta 1951 laitumen väliaikaisesta vuokraamisesta eräissä tapauksissa,

Valtioneuvoston päätös 21 päivältä elokuuta 1951 huoneenvuokrien korotusmääristä,

Valtioneuvoston päätös 28 päivältä heinäkuuta 1951 kuljetustoiminnan säännöstelystä,

ja

Valtioneuvoston päätös 22 päivältä elokuuta 1951 kuntien viran haltijain palkkauksen säännöstelystä.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 21,59.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

7. Perjantaina 14 p. syyskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Esitellään:

1) Hallituksen esitys n:o 1 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952.. 91
2) Hallituksen esitys n:o 2 laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin 107
3) Hallituksen esitys n:o 3 Valtioneuvoston lainanottovaltuuksista .... „
4) Hallituksen esitys n:o 4 laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta ..... „
5) Hallituksen esitys n:o 5 Helsingin hovioikeuden perustamisesta .... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat von Born, Hakala, Hakkila, Heikkilä, Hetemäki, Hiekkala, Honkala, T. Kinnunen, Kullberg, Kuusinen, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Nordström, Pekkala, Pohjala, Salmela-Järvinen, Tanner, Turunen ja Törngren.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat yksityisasiain takia tämän päivän istunnosta ed. T. Kinnunen ja ensi tiistain istunnosta ed. Nikkola.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Palovesi: Ilmoitan, että eduskunnan valitsijamiesten kokous pidetään ensi tiistaina tämän kuun 18 päivänä kello 13. Tässä kokouksessa valitaan kuluvaa vuotta varten Suomen Pankin tilintarkastajat ja heidän varamiehensä. Ehdokaslistat tätä vaalia varten on jätettävä allekirjoittaneelle viimeistään vaalipäivänä ennen kello 9. Olen tätä varten tavattavissa eduskuntatalossa työhuoneessa n:o 18 kello ½ 9—9.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotuksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952.

sisältävä hallituksen esitys n:o 1 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan. Viime kerralla pyydetyt käyttämättä jääneet puheenvuorot otetaan nyt huomioon.

Keskustelu:

Ed. N. Nurminen: Kun täällä eilisen päivän aikana eräissä puheenvuoroissa tuotiin esiin sitä, että tämä talousarvio, joka meillä on nyt lähetekeskustelussa, kuvastaisi jonkinlaista rauhanomaista budjettia, niin haluan myöskin puolestani lausua siitä käsitykseni. Kun täällä joissakin puheenvuoroissa tuotiin esiin määrärahojen lisäämisen tarvetta puolustuslaitokselle ja myöskin väestönsuojelutarkoituksiin, niin haluan lausua mielipiteeni näistä asioista.

Tällä hetkellä meillä on sos. dem. puolueen puheenjohtaja toimeenpanemassa sotilasbudjetin toteuttamista maassamme. Tämä sos. dem. puolueen Eemeli hyvin tunnontarkasti pyrkii noudattamaan sitä trumanilaista, amerikkalaista sotapolitiikan linjaa, joka liittyy siihen yleiseen sotavalmisteluun, joka länsimaiden, ennenkaikkea Amerikan, johdolla on nyt käynnissä. Meidän maassamme porvarilliset oikeistopiirit hyvin innokkaasti kannattavat tämän suunnan, sotapolitiikan kehittämistä, joka näkyy talousarviossa myöskin siinä muodossa, että sen avulla, alentamalla työtätekevän kansan elintasoa pyritään saamaan varoja sotavarusteluihin. On yleinen tosiasia, että kansainvälinen tilanne on viime aikoina jatkuvasti kärjistynyt ja että sodanvaara on lisääntynyt. Tästä yleisestä toteamuksesta ei kuitenkaan seuraa yleisen maailmansodan välttämättömyyden tunnustaminen. Meidän kannaltamme on mitä tärkeintä oikein tajuta yleisen sodan mahdollisuuden luonne, koska sodanvaara meidän kohdaltamme on riippuvainen yleisestä kansainvälisestä kehityksestä. Tällä hetkellä kansainvälistä tilannetta luonnehtii USA:n johtaman valtioryhmän avoin sodan valmistelu ja sotakiihoitus sekä avoimiin hyökkäystekoihin ryhtyminen, kuten Koreassa. Epäilemättä tällaiscet teot, jotka johtuvat kapitalismin päävaltojen Amerikan Yhdysvaltojen ja Englannin yhä syvenevästä kapitalismin kriisistä, ilmaisevat halua yleisen sodan aloittamiseen tarkoituksella torjua muutoin väistämättömältä näyttävä sisäinen luhistuminen. Kieltämättä nämä teot lisäävät sodan mahdollisuutta, mutta sodanhalu ja sodan mahdollisuudet eivät poista rauhan mahdollisuuksia, jotka myös ovat olemassa ja joita lisäävät rauhan voimien jatkuva kasvu ja lujittuminen sekä järjestetty toiminta sodan voimia vastaan. Arvioitaessa sodan mahdollisuuksia ei ole ainoastaan nähtävä sodan valmistelijoiden voimaa ja toimintaa, on myös nähtävä maailman kansojen aktiivinen toiminta sotaa vastaan, mitä toimintaa voimakkaimmin ja järjestetyimmin suorittaa rauhanpuolustajain kaikkia kansoja yhdistävä liitto. Meidän maamme kannalta on tärkeätä todeta, että Neuvostoliitto, johon kansamme on jatkuvasti lujittanut molemminpuolisia ystävyyssuhteitaan ja joihin meitä yhdistää rauhansopimuksen sekä ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen sitoumukset, on kaikin tavoin politiikassaan toiminut rauhan turvaamiseksi muodostaen rauhan rintaman johtavan voiman. Lähtien siitä oikeusperiaatteesta, että hyökkäyssota on kansainvälinen rikos ja että sota syntyy yksityisten ihmisten tarkoituksellisen toiminnan tuloksena eikä minään luonnontapahtumana ja että juuri ihmiset voivat myös sodan estää, tulee meidän toimia niin, että rauhan mahdollisuudet kasvavat. Toimimalla Neuvostoliiton kanssa solmimiemme valtiosopimusten hengessä me turvaamme kansallemme rauhan. Tässä valossa on mielestämme meidän nytkin arvioitava 9 pääluokan menoja, nimenomaan puolustusmenoja, ja kun silmäilemme sotilasmäärärahojen kehitystä, niin näemme, että nytkin edelliseen vuoteen verrattuna on yli puolitoista miljardia markkaa lisäystä. Jos katsomme edelliseen vuoteen 1951, silloin oli määrärahat 6,1 miljardia, 1950 5,3 miljardia, vuonna 1949 4,5 miljardia mk. Näemme, että joka vuosi on ollut kehitystä suurenevaan suuntaan puolustusmenojen kohdalla. Vaikka tässäkin talousarviossa on pyritty tuomaan esiin sitä, että nyt erikoisesti pyritään säästämään, niin päinvastaista kehitystä näemme tämänkin talousarvion kohdalla. Puhutaan siitä, että meidän puolustuslaitoksemme pitäisi saada voimistetuksi, minun mielestäni olisi tärkeintä ennen kaikkea armeijamme ideologisen kasvatuksen suuntaaminen demokraattista kehitystä silmälläpitäen. On tärkeämpää se, minkälainen henki vallitsee armeijassa, kuin se, minkälaiset ovat sen aseelliset voimat, kun tiedämme, että aseellisia voimia lisäämällä lisätään kansan verorasitusta ja myöskin sen elintasoa monilla tavoin pyritään huonontamaan. Kun katselemme budjettia, niin näemme, että tämän vuoden budjetissa on otettu noin 7 miljoonaa muonituspäivää, 21,420 asevelvollisen katsotaan olevan palveluksessa. Jos tässäkin budjetissa oltaisiin huomioitu niitä esityksiä, joita olemme täällä jatkuvasti talousarvioiden yhteydessä tehneet armeijan palvelusajan lyhentämisestä ja samassa suhteessa organisation supistamisesta, niin oltaisiin myöskin päästy valtiotaloudellisesti huomattaviin menojen säästöihin, vähintään noin neljännellä osalla. Kaikki myönnämme, että nykyiset kasarmiolot ovat hyvin kehnolla kannalla monissa varuskunnissa, mutta sen kautta, että miesmäärä pienenisi,

asevelvollisten määrä pienenisi, voitaisiin jäljellä olevalle määrälle nykyisiä asuintiloja käyttää paljon tehokkaammin, ja siten ei tarvitsisi varoja uusiin suuriin rakennussuunnitelmiin uhrata. Myöskin kun kansantaloudellisesti katsomme sitä hyötyä, mikä tulisi siitä, että asevelvolliset ja vapautuva kantahenkilökunta olisivat yhteiskunnallisesti tuottavassa työssä, niin tämäkin etu on arvioitava aika suureksi.

Kun täällä myös puhuttiin eilen väestönsuojelusta, sen tehostamisesta ja siitä, että tälle 7 pääluokalle väestösuojeluluvun kohdalle pitäisi saada myös lisäystä aikaan, niin meidän on tässä yhteydessä syytä todeta, kuinka aikaisemmin nykyisen väestösuojelulain mukaisesti pyrittiin väestösuojelutoimintaa meidän maassamme rakentamaan, kuinka sitä ohjattiin ja kuinka nyt jo niillä ohjeilla, joita sisäasiainministeriö on antanut tälle vuodelle on kunnan viranomaisille annettu määräys kunnan väestösuojelujärjestyksen laatimiseksi, jossa hyvin läheisesti kosketellaan ihmisten siviilielämään ja pyritään heidät vetämään militarisoinnin piiriin (Ed. J. Wirtanen: Ei väestösuojelu ole militarisointia!) — sen tulet huomaamaan, kun esitän lukuja sinulle.

Väestösuojelun uudelleen järjestämisestä on lähdetty aikaisemmin voimassaolleesta väestösuojelun organisatiosta pyrkien mahdollisimman vähän poikkeamaan niistä muodoista, joita aikaisemmin on väestösuojelun alalla noudatettu. Tämä aikaisempi väestösuojelu nojautuu toisaalta puolustusvoimiin ja toisaalta ns. vapaaehtoiseen toimintaan. Vaapaaehtoisen toiminnan näkyvä organisatio oli Suomen väestösuojelujärjestö. Tosiasiassa kuitenkin väestösuojeluorganisatiomme rungon muodosti suojeluskuntajärjestö ja Lotta Svärd-järjestö. Näiden fasistisina lakkautettujen järjestöjen toiminta väestösuojelun nimissä oli suurelta osalta näiden järjestöjen muuhun toimintaan liittyvää fasistisen ideologian ja sotakiihoituksen istuttamista kansalaisiin. Tosiasiallinen hyöty näiden järjestöjen toiminnasta väestön suojelemiseksi sodan tuhoilta oli varsin vähäistä.

Organisatio saavutti jo rauhanoloissa, jolloin hyökkäyssodan valmistelut Neuvostoliittoa vastaan olivat täydessä käynnissä, keväällä 1941, erinomaisen suuren laajuuden käsittäen yhteensä silloin n. 100,000 miestä ja naista — mitäs Wirtanen tähän sanoo? Siihen kuului silloin 858 paikallista johtoelintä, 501 komppaniaa, 159 itsenäistä joukkuetta eli yhteensä 91,315 miestä ja 7,092 naista. Nämä joukot olivat myöskin aseistettuja.

Kokemuksesta tiedämme, että väestösuojelu rauhanoloissa 1941 oli sotakiihoitusta ja kansan kouluttamista sotaa varten. Sellaisena se muodosti tärkeän osan hyökkäyssodan valmisteluissa. Voidaan sanoa, että väestösuojelutoimintaa rauhanoloissa meillä on aikaisemmin tapahtunut sodan valmistelun mielessä eikä rauhan turvaamisen mielessä. Aikaisempi kokemus väestösuojelun alalla osoittaa, että väestösuojeluun ja ilmapuolustukseen liittyvät tehtävät ovat luonteensa puolesta puolustusvoimille kuuluvia ja itse väestösuojeluorganisatio läheisesti liittyy puolustusvoimien organisatioon ollen sen ohjauksen ja tosiasiallisen määräysvallan alainen.

Väestösuojelutoimintaa on siis pidettävä sotilaallisluontoisena toimintana. Näin ollen tämänlaatuisen organisation uudelleen luominen entisille perusteille merkitsee laajan sotilaallisluontoisen järjestön perustamista ja toimintaan saattamista. Se merkitsee myös puolustusvoimien aikaisemman aluejärjestelmän, jonka oleellisena osana oli suojeluskuntajärjestö, täytäntöönpanoa entisessä laajuudessaan nojautumalla suojeluskuntajärjestöä vastaavaan uuteen järjestöön. Mutta tällainen järjestely johtaa lakkautettujen suojeluskunta- ja Lotta Svärd- järjestöjen kaikkein tärkeimmän toimintamuodon jatkamiseen samoissa muodoissa, suurelta osaltaan entisten suojeluskuntalaisten ja lottien toimesta. Se merkitsee myös demokraattiselle kehityksellemme vaarallisen, entisen fasistiluontoisen ideologian levittämistä ja sotapropagandan harjoittamisen sallimista kouluissa, nuorisojärjestöissä ja naisjärjestöissä jne. Näin synnytetään rauhansopimuksen selvien määräysten ja tarkoitusten vastainen tilanne. Tällöin väestösuojelun nimellä sallitaan kansamme rauhan perusedellytysten, Neuvostoliiton kanssa solmimiemme valtiosopimusten, jatkuva rikkominen.

Katsonkin näin ollen, että väestösuojelulain nykyinen toteuttaminen ei edistä alussa esittämääni periaatteellista tehtäväänsä rauhan mahdollisuuksien lisäämisestä oman maamme kohdalta, vaan päinvastoin on val-

tiosopimustemme määräysten rikkomista ja sodan mahdollisuuksien lisäämistä maassamme. Mielestämme kansan turvaaminen sodan kauhuilta ja kokemuksilta on kaikkein tärkein tehtävämme ja voidaan se parhaiten toteuttaa valmistamalla ja kasvattamalla kansaa rauhaa varten. Se edellyttää ehdottomasti ystävyyden ja yhteistyön kehittämistä Neuvostoliittoon ja sen kanssa solmimiemme sopimusten tinkimätöntä noudattamista ja kunnioittamista. Kansan suojeleminen sodalta myös meidän maamme olosuhteissa merkitsee työtä rauhan hyväksi. Olemme vakuutettuja siitä, että Rauhanpuolustajain toisen maailmankongressin kaikille maailman kansoille osoittaman julistuksen osoittamat toimenpiteet, nimittäin sotilasmenojen supistaminen, sotapropagandan rikollisena kieltäminen ja erityisen lain säätäminen rauhan turvaamisesta käytäntöön sovellettuina, vain nämä voivat taata myöskin sen, että meidän kansamme kohdalta voidaan rauha turvata.

Ed. Riihimäki: Herra puhemies! Hallitus perustelee talousarvioesitystään vuodelle 1952 kauniin sanoin lausuen m.m. seuraavaa: "Sekä vienti- että kotimarkkinateollisuus onkin tänä vuonna voinut edelleen parantaa asemaansa ja voidaan laskea, että, kuten liitteenä olevassa taloudellisessa katsauksessa on ennakoitu, kuluvan vuoden kansantulon nousu muodostuu poikkeuksellisen suureksi". Ei voitane kieltää, etteikö näin ole. Se vain jää myöskin tosiasiaksi, ettei työläiskansa pääse tuosta kansantulon noususta sanottavasti osalliseksi. Että tämä väitteeni tulisi todistettua, pyydän mainita meidän metsärikkaan maamme metsätalouden osalta sen tosiseikan, että menneinä vuosina puutavarakapitalistit ostivat metsiä polkuhinnasta, mistä johtuen luonnollisesti puutavaran hintojen maailmanmarkkinoilla kohotessa vienti- ja kotimarkkinateollisuus on voinut parantaa asemaansa. Tämäkin esimerkki osoittaa selvästi, että ne metsänomistajat, joiden rahansaantivaikeuksistaan johtuen on ollut pakko myydä metsänsä polkuhinnasta, eivät ole suinkaan päässeet oikeudenmukaisesti kansantulosta osallisiksi, vaan pääosan ansiottomasti ovat saaneet puutavarakapitalistit. Puheenollen kansantulosta ja sen noususta esittämäni esimerkin puitteissa kaikkein räikein epäoikeudenmukaisuus kansantulon jaosta kohtaa niitä ihmisiä, joilla on metsää perin vähän tai ei lainkaan. Ajatteleepa vain edessä olevaa talvea niiden kohdalta, joiden on pakko ostaa polttopuunsa. Tosiaankin talven vastaanotto tuntuu synkältä. Jos tähän sitäpaitsi liittyy porvarilliselle järjestelmälle luonteenomainen työttömyys, sairaus y.m. onnettomuudet, joutuu varsinainen palkkatyöväestö niin maaseudulla kuin kaupungeissakin suoranaiseen kurjuustilaan. Melkeinpä samaa on sanottava metsättömistä ja vähämetsäisistä pienviljelijöistä. Tällaisia metsättömiä pienviljelijöitä on maamme etelä- ja länsiosissa aika runsaasti. Vaikka heillä olisikin riittävä määrä viljelymaata. mutta kun kotitarvepuun ostoa varten on hankittava rahat maa- ja karjataloudesta, ellei ole mahdollisuuksia sivuansioihin, ovat totisesti pienviljelijät tällaisissa tapauksissa suurissa vaikeuksissa.

Tässä hallituksen mainitsemassa kansantulon nousussa toteutuu siis se tunnettu vanha sääntö, että kenellä paljon on, sille annetaan, ja kenellä vähän, siltä pois otetaan. Metsätalouden osalta tämän säännön puitteissa se kaikkein selvimmin pitää paikkansa. Kun näin epäoikeudenmukaisesti kansantulo jakautuu yksistään metsätalouden osalle, ei sen luulisi antavan sos. dem. maalaisliittolaiselle hallitukselle aihetta talousarvioesityksensä perustelujen lähtökohdaksi lausua, että "vuoden 1950 aikana vientimarkkinoilla alkanut noususuhdanne on kuluvana vuonna koko voimallaan ja erittäin tuntuvasti vaikuttanut talouselämämme kehitykseen". Eikö työläiskansan elämän vaikeudet niin maaseudulla kuin kaupungeissakin todista, että mikäli on noususuhdanne kansantuloa kohottanut, työläiskansan elintaso siitä huolimatta on laskenut. Herrojen ministerien sietäisi etsiä vastausta varsinaiselta työläiskansalta tähän kysymykseen, mikä olisi tavattoman tärkeätä silloin, kun talousarvioesityksiä laaditaan, että kansantulo tulisi oikein jaettua ja kansan tarpeet oikeudenmukaisesti tyydytettyä.

Tällaista periaatetta ei ole noudatettu. Se ilmenee talousarvioesityksen kaikilta pääluokilta, että työläiskansan elinehtojen turvaamisesta ei hallitus paljonkaan välitä. Tämän väitteeni perusteeksi haluan nimenomaan mainita, että maalaisväestön kannalta kaikkein tärkein, nimittäin asutustoiminta, on jätetty aivan lapsipuolen asemaan.

Mainitseehan hallitus talousarvioesityksensä perusteluissa m.m., "ettei asutusmenoihin voida varata edes yhtä suuria määrärahoja kuin kuluvana vuonna on myönnetty". Ja numerot eri momenteilla puhuvat selvää kieltä, että tosiaankin asutusmäärärahoja esitetään tuntuvasti vähennettäväksi. Tämä kaikki sos. dem maalaisliittolaisen hallituksen toimesta ja aikana, jolloin maanhankintalain näpertelevä "maauudistus" on kesken ja jolloin vielä kymmenettuhannet maantarvitsijat kärsimättöminä odottavat maansaantianomuksiensa käsittelyä ja ratkaisua.

Tämän valaisemiseksi esitän erään esimerkin. Yhdestä ainoasta kylästä, nimittäin Lavian Hauniasta kääntyi äskettäin puoleeni 10 maananojaa tiedustaen, miten heidän olisi asiansa suhteen meneteltävä, että saisivat lisämaata kipeän maa- ja laiduntarpeensa tyydyttämiseksi, koska maata on valtion ja eräitten yksityistenkin maista saatavissa. Minä lupasin heidän huolestuneisuutensa viedä herrojen asutusviranomaisten tietoon. En kuitenkaan pidä tarpeellisena heidän nimiään mainita eduskunnan pöytäkirjaan, vaikka heidän selostuksistaan ilmeni, että he kaikki ovat käsitykseni mukaan maansaantiin oikeutettuja sekä että samanlaisia oikeutettuja heidän paikkakunnallaan on muitakin. Samantapaisia esimerkkejä löytyy muualtakin maastamme miten paljon vain, joten olisi ollut täysi syy maanhankintalain toimeenpanon jatkamiseen. Mutta kun määrärahoja aiotaan vähentää, eihän silloin voida vireillepanna uusia asioita eikä vanhojakaan voida kunnolla loppuun asti hoitaa. Ja kun näin on, miten silloin voidaan laina-anomukset hoitaa. Nyt jo on todettavissa, että rakennustoiminta on joutunut kärsimään luotonsaannin takia. Näyttää siis siltä, että koko asutustoiminta on joutumassa sekasorron tilaan. Tuhansittain hallintasopimuksia on umpeutumassa, eikä myöskään maanmittausinsinöörien työt näillä tiloilla ole sanottavasti edistyneet.

Tästä kaikesta joutuu pakostakin tekemään sen johtopäätöksen, ettei niitä kauniita vaalilupauksia maalaisväestön aseman parantamiseksi aiotakaan toteuttaa. Olemme tästä jo huomauttaneet silloin, kun maansaantia koskevat aloitteemme hylättiin. Olemme odottaneet myöskin, eikö hallitus kiirehdi asutuslakiesityksen antamista eduskunnalle, mutta turhaan. Nissisen komitea on asiaa jauhanut, mutta ei ainakaan vielä ole valmista esitystä normaaliajan asutuslaiksi hallitus eduskunnalle jättänyt. Silloin viitisen vuotta sitten, kun tämä asia hyväksytyn toivomus-aloitteemme pohjalta lähti eteenpäin kulkemaan, jäätiin toivorikkaasti odottamaan, mutta tässä sitä nyt ollaan. Maanhankintalain toimeenpano aiotaan nähtävästi varojen puutteen vuoksi keskeneräisyyteen jäädyttää, eikä normaaliaikaa varten ole asutuslakiesitystä nähtävissä. Tällaista se eroavan hallituksen maatalouspolitiikka on asutustoiminnan osaltakin ollut. Onko sitten ihme, vaikka nuoriso pakenee maalta kaupunkeihin, kun ei ole maalla elämän edellytyksiä. Eikä tällaisia elämisen edellytyksiä haluta valtiovallan toimesta luoda.

Tässä yhteydessä on syytä myöskin huomauttaa siitä seikasta, että maassamme on kymmenin tuhansin vuokraviljelijöitä vuokrasuhteen pidennyslain alaisena. Eiköhän hallituksella olisi ollut korkea aika tehdä jotakin näiden alueiden itsenäistämiseksi. Tiheissä asumusryhmissä olevien tonttivuokraajien asema on peräti epävarma, kun eivät tiedä, tuleeko asemakaavoituksen vuoksi rakennussiirtoja, tai mitä muuta pitkäveteiset asemakaavoitus- ja aluesuunnitelmat tuovat tullessaan. Tästä kaikesta johtuen tonttivuokraajat eivät saa kiinnityksenalaista halpakorkoista lainaa edes asuntojensa kunnostamiseen, mikä etu ainakin teoriassa on monilla muilla. Tällaisia varjopuolia on minulle kerrottu muiden muassa Porin kaupungin Toejoelta ja Ruosniemeltä ja muualtakin maastamme. Mutta vaikka pelkän asuntokysymyksen kohdaltakin näinollen on kysymyksessä kymmenien tuhansien ihmisten elämän helpottaminen, ei hallitus ole kiirehtinyt edes tonttivuokraajien asian selvitystä ja ratkaisua, että heille kävisi mahdolliseksi järjestää asunto-olonsa tulevaisuutta silmällä pitäen.

Tällaiset tosiseikat ovat omiaan painamaan työläisväestön mielialaa matalaksi. Sitä luonnollisesti täydentävät sellaiset hallituksen suunnittelutoimenpiteet ja linnarauhalla vakauttamiset, kun yritetään vakauttaa pysyväksi sellainen olotila, jossa kylläkin kansantulo lisääntyy, mutta siitä huolimatta työläisten ja pienviljelijäin elintaso laskee. Näennäisesti on tosin yritetty tyytymättömyyttä vaimentaa siten, että eh-

dotetaan määrärahaa vanhuksien, myöskin kansaneläkelain ulkopuolelle jääneiden, elämän helpottamiseksi. Onhan se aivan paikallaan, että vihdoinkin porvaristo pyrkii täyttämään lupauksensa. Se ei kuitenkaan ole oikein, että näiden vanhuksien eläkkeisiin tarvittavat varat ehdotetaan koottavaksi poistamalla lapsilisä yhdeltä lapselta. Jokainen työläisväestöön kuuluva tietää, että perheen perustamisen aikana, siis silloin kun on aletussa perhe-elämässä ensimmäinen lapsi, silloin elämän huolet ovat kaikkein suurimmat. Ei siis ole oikein, että lapsilisä poistetaan ensimmäiseltä lapselta. Rikkailta, suurituloisilta lapsilisä kyllä pitäisi ottaa pois, ja se olisi kansan tahdon ja oikeustajunnan mukaista.

Nämä esittämäni tosiasiat kiistattomasti osoittavat, että esillä oleva talousarvioesitys on murheellinen asiakirja työläisväestön kannalta katsoen. Ei ole merkkiäkään siitä, että verotaakka kevenisi, ei merkkiäkään siitä, että työläisväestön, erikoisesti pienviljelijäemäntien, raskas työtaakka kevenisi. Kun herrat eivät tingi elintasostaan, on siitä seurauksena, että työläiskansan työn tuloksista irtikiskotaan yläluokan ylellinen elämä. Sellainen on esilläolevan talousarvioesityksen sisältö. Tulemme seuraamaan tämän talousarvioesityksen käsittelyä valtiovarainvaliokunnassa ja toivomme, että siihen tehtäisiin muutoksia, ja myöskin me omasta puolestamme ehdotustemme ja aloitteittemme puitteissa koetamme saada vaikutettua siten, että tosiaankin esillä olevasta talousarvioesityksetä saataisiin asiakirja, joka jossakin määrin palvelee työläiskansan elinetuja.

Ed. A. Wirtanen: Herra puhemies! Kansandemokraatteja on syytetty siitä, että me vastustaisimme vakauttamista, että me emme olisikaan kiinteän rahanarvon puoltajia. Uusi Suomi kirjoitti äskettäin siihen suuntaan ja epäsi sen johdosta kansandemokraateilta pääsyn hallitukseen. Ja tämän saman ajatuksen ilmaisi ed. V. Leskinen täällä budjettikeskustelussa. Tuota syytöstä perustellaan sillä, että me vaadimme liiallisia ja aiheettomia palkankorotuksia. Me voimme vastata tuohon syytökseen esittämällä kysymyksen: Ketkä vastustavat vakauttamista: ne, jotka linnarauhan aikana ovat vaatineet tai hyväksyneet hintojen korotuksia, tai ne, jotka ovat vaatineet jyrkkää ja ehdotonta hintasulkua? Inflaatio merkitsee, että raha menettää ostovoimansa. Ketkä ovat esim. tämän kesän aikana myötävaikuttaneet inflatorisen kehityksen jatkumiseen? Sitä ovat tehneet hintojen korottajat, eivät ne, jotka ovat vastustaneet hintojen korotuksia. Hallituksella on kiistaton ja raskas vastuu siitä, että inflatio tämänkin kesän ja linnarauhankin aikana edelleen on jatkunut. Ja samoin on vastuu siitä niillä, jotka ovat vaatineet ja edelleen vaativat yhä uusia hintojen korotuksia. Ainoa ryhmä, joka tämänkin kesän aikana on todella vastustanut inflaatiota ja siis puoltanut todellista vakauttamista, on siis juuri se ryhmä, jota syytetään vakauttamisen vastustamisesta.

Jos kansandemokraattien palkankorotusvaatimukset olisivat suuremmat, kuin mitä hintojen ja tuotannon kehitys edellyttävät, ja jos näiden vaatimusten toteuttaminen merkitsisi sitä, että investointi oleellisesti tyrehtyisi tai että voitto- ja hintatulojen saajat joutuisivat yksityistaloudellisiin vaikeuksiin, jos siis näin lisättäisiin kulutukseen käytettäviä tuloja enemmän kuin itse kulutustarvikkeiden tuotantoa, silloin voitaisiin todellakin syyttää meitä inflaation suosimisesta. Mutta kaikki tietävät, että meidän vaatimuksemme ovat rajoittuneet paljon pienempään. Olemme vaatineet hintojen kehityksen ja tuotannon kasvun huomioimista palkkatason muodostumisessa. Ei minkään järjen ja oikeudenmukaisuuden nimissä voida sellaista vaatimusta vastustaa. Me vaadimme nytkin vain sellaista palkkojen tarkistusta, joka vastaa viimeisten vuosien kehitystä hinnoissa ja tuotannossa. Tämä vaatimus on sellaisenaan ehdottomasti oikea ja ainoa kestävä pitemmällä sihdillä. Me olemme myöskin vaatineet, että keväällä annetut lupaukset nyt linnarauhaa solmittaessa syksyllä lunastetaan. Ei sellainen vaatimus kai voi olla liiallinen. Me toisin sanoen puollamme oikeudenmukaista vakauttamista, mutta vastustamme sellaista vakauttamista, joka tähtää siihen, että palkkatyöntekijäin kulutus supistetaan, jotta paine hintoja vastaan voitaisiin keventää, ilman että hintojennostajat ja voittojen saalistajat tarvitsevat kulutusta vähentää. Me myönnämme, ettei oikeudenmukainen vakauttaminen ole aivan helppo järjestää kapitalistisessa taloudessa, mutta olemme vakuutettuja siitä, että se on tote-

utettavissa, jos sitä riittävästi tuetaan ja varsinkin jos myös sosialidemokraatit yhtyvät sitä kannattamaan.

Syytökset kansandemokraatteja vastaan vakauttamisen vastustamisesta ovat siis täysin epäoikeudenmukaiset. Me olemme siihen valmiit ja me olemme myöskin valmiit keskustelemaan niistä keinoista, joilla sellainen vakauttaminen voidaan aikaansaada. Ja samalla me olemme vakuuttuneita siitä, ettei todellista vakauttamista voida aikaansaada nykyisellä tolkuttomalla menolla. Korkeintaan voidaan siten valmistaa edellytyksiä uudelle työttömyyskaudelle.

Herr talman! Jag hade inte tänkt be om ordet i denna debatt, men då herr finansministern förföll synnerligen belåten med sitt verk, när han här presenterade budgeten, må det tillåtas mig att framföra några kritiska anmärkningar.

Tonen i hans anförande var en helt annan än när han för ett par år sedan lämnade finansministerposten och nära nog stämplade statsfinanserna som bankruttmässiga. Sedan dess har andra brottats med de statsekonomiska problemen och exempellöst gynnsamma exportkonjunkturer har kommit med en oväntad hjälp. Och landets produktion visar högre siffror än någonsin tidigare.

Om nu en tämligen optimistisk budgetkalkyl är möjlig, beror det på dessa av oss oberoende faktorer; regeringen har under den gångna sommaren knappast hunnit göra någonting till eller från. Om man tvärtemot finansministerns självbelåtenhet inte kan underlåta en del kritiska reflektioner, beror det på den föga sociala anda och de metoder regeringen och dess stabiliseringsorgan projekterar vid hävdandet av penningvärdet.

Först och främst bör det understrykas att en större social aktivitet borde vara möjlig under en period, då både produktion och export visar rekordresultat. I stället kan vi konstatera att vår i detta nu viktigaste sociala fråga, bostadsfrågan, av regeringen lämnats beroende av de redan förut otillräckliga Arava-anslagen. Och när regeringen gör en i och för sig vacker gest med de begärda tre miljarderna för de icke pensionsberättigade åldringarnas räkning, så sker det på de förstföddas bekostnad. I ingetdera fallet visar regeringen det sociala sinnelag som man borde ha rätt begära speciellt med hänsyn till den manstarka socialdemokratiska representationen i regeringen.

Och svenska folkpartiet som tidigare proklamerat bostadsfrågan som den mest brännande sociala frågan och som dessutom brukar plädera för de befolkningspolitiska synpunkterna, bär också sitt delansvar för detta budgetförslag.

Vad bostadsproblemet speciellt beträffar, måste det sägas att situationen blir alltmera skandalös. Den socialdemokratiska regeringen proklamerade redan år 1948, att verkligt effektiva åtgärder skulle vidtas. Vi har sett dem år för år krympa samman, och bostadskrisen bara tilltaga. På våren, under valkampanjen, hette det att ett stort program skulle läggas upp. 150,000 bostäder skulle byggas på 10 år. Därmed skulle krisen i tätorterna bli löst. Av detta ser man inte ett spår i budgeten. Allmänheten bedrages systematiskt, och de bostadslösa och de trångbodda kan inte skönja någon ljusning. Man måste säga att regeringens socialpolitik i detta hänseende i budgetförslagets ljus ter sig direkt ansvarslöst.

Under nuvarande ekonomiska uppgångskonjunktur föreligger verkligt reella möjligheter för insatser på detta område av helt annan storleksordning än den som hittills gjorts och som är alldeles otillräcklig.

Finansministern nämnde här att statens investering utgör blott ungefär 5 % av landets totala investeringar. Man vet att vår privata investering är större än någonsin tidigare, större än i något land i Europa. Men denna investering riktar sig blott till en försvinnande del mot den sektor som är den viktigaste av alla, nämligen bostadsproduktionen. Man bygger fabriker, sommarvillor och ladugårdar, man köper lyxbilar, man placerar överskottsmedel i realvärden. Men det som verkligen borde göras, det försummas, och av regeringen kan man tydligen inte förvänta någon positiv insats i detta fall.

Det är säkert ingen överdrift, om man hävdar, att en tredubbling av anslagen för bostadsändamål utan större svårigheter skulle kunna genomföras utan att man därför skulle behöva öka investeringens totalvolym, ja, det skulle fortfarande finnas medel för inskränkande åtgärder i detta hän-

seende. Men det är ungefär en tredubbling som borde ske för att inom en rimlig tid råda bot på det svåraste bostadseländet.

Under sommarens lopp har vi trots löftena i våras och trots borgfreden fått uppleva synnerligen krassa prisförhöjningar. Särskilt stegringen av brännvedsprisen drabbar just de fattigaste befolkningsskikten. Hur är det möjligt, frågar man sig, att dylikt kan ske under en regering, som proklamerar prisstabliseringen som sin kanske allra främsta uppgift? Och hur kan socialdemokrater sitta i en regering, som tillåter dylikt? I själva verket är det uppenbart, varför en slik politik är möjlig. Man kan ju, strängt taget, inte begära att representanterna för de besittande folkgrupperna, de borgerliga riksdags- och regeringsmedlemmarna skall sköta rikets ekonomiska angelägenheter, annorlunda än de gör, när t. o. m. representanterna för ett löntagarparti finner sig i en sådan osocial, stabiliseringsfientlig politik? Vilket värde skall man då tillmäta t. ex. Antikainens anförande här i går, då man vet, att hans partivänner i regeringen har godkänt just det som han här kritiserade? Man måste dra slutsatsen att denna kritik mer är avsedd att skapa det intrycket att socialdemokraterna visserligen skulle önska en annan politik, men måste foga sig i regeringsmajoritetens vilja.

Nu kan man emellertid inte ta ett sådant önskemål på allvar så länge socialdemokraterna motsätter sig en stärkning av arbetarklassens representation i rikets regering. Det är fullkomligt klart att de borgerliga inte skulle kunna mitt under en lysande högkonjunktur sänka löntagarnas levnadsstandard, om arbetarparterna tillsammans motsätter sig en sådan politik. Denna politik är möjlig bara genom att socialdemokraterna samverkar med de borgerliga i stället för att de t. ex. i de ekonomiska frågorna skulle hävda en konsekvent löntagarlinje och söka stöd hos arbetarrörelsens hela styrka.

Den stabilisering man nu söker genomföra, måste, ifall den skulle lyckas, sänka produktionen. Och sänks produktionen leder den till arbetslöshet. En sådan stabilisering kan accepteras av företagarna och producenterna, emedan därunder vinsterna oavkortade tillfaller dem. Men den kan inte godkännas av löntagare och småbrukare, vilka nödgas finna sig i en sänkning av sin levnadsstandard, trots produktionsstegringen i riket. Allt detta borde så småningom klarna för arbetare och löntagare, men det är ytterst nödvändigt att inse hur en sådan politik kan brytas. Den kan brytas blott genom en samverkan mellan arbetarrörelsens olika riktningar. Om den nuvarande stabiliseringspolitiken kan leda till att den sanningen går upp för våra arbetare, så har den uppfyllt åtminstone en positiv uppgift och förkortat den tidrymd som ännu är kvar, innan vår arbetarrörelse går fram på bred och samlad front.

Ministeri L e p i s t ö: Herra varapuhemies! — Ed. Vennamo eilisessä keskustelussa sanomalehtiselostuksen mukaan on syyttänyt erittäin raskaasti nimeltä mainittuja Fagerholmin hallituksen jäseniä väärinkäytöksistä Salaputki Oy:lle annetun valtionavustuksen johdosta.

Mitä mainitun avustuksen antamiseen tulee, olen siitä tuon hallituksen jäsenen ominaisuudessa eduskunnalle ed. Eino Kilven ym. tekemän kyselyn johdosta antanut vastauksen maaliskuun 17 päivänä 1950, johon toivon asiasta kiinnostuneiden edustajien tutustuvan (Ed. Tuurna: Lue uudestaan!). Tässä vastauksessa mainitaan mm.: „Myöntäessään yhtiölle kyseessä olevan avustuksen oli hallituksen tiedossa, että sanotun yhtiön taloudellinen asema oli heikko, mutta hallitus piti kuitenkin todennäköisenä, että yhtiö edelleen pystyy jatkamaan toimintaansa". Tulkoon mainituksi, että maatalousministeriölle yhtiön taholta esitettiin kesän työsuunnitelma ja tällä tavalla saatettiin siihen käsitykseen, että yhtiö voi toimintaansa jatkaa. Vastauksessa sanotaan edelleen: „Yhtiön toiminta oli tullut tappiolliseksi sen johdosta, että sen perustamiskustannukset olivat nielleet suuria pääomia ja yhtiön toiminta oli sen tilintarkastajain lausunnon mukaan siihen saakka ollut kokeiluluontoinen, mutta yhtiö voisi vastaisuudessa tilauksien lisääntyessä käytkää koneitaan tehokkaammin kuin aikaisemmin. Anomuksessaan yhtiö ilmoitti kehittäneensä uuden työmuodon putkien porauksen suorittamiseksi niiden käyttöpaikalla, minkä johdosta koneet vaativat lisää kehittämistä ja kokeilua. Anomukseen liitetyn Pellonraivaus Oy:n toimitusjohtajan

antaman lausunnon mukaan on Salaputki Oy:n kehittämä puuputkiporakone parempi kuin muut käytännössä olevat mallit, mutta siihen oli tehtävä joitakin muutoksia ja vahvistuksia ennen kuin se oli täysin käyttökelpoinen mahdollisimman alhaista tuotteen hintaa silmälläpitäen. Saman lausunnon mukaan on käyttökelpoisen puuputkiporakoneen kehittäminen ollut maataloudellemme erittäin suuriarvoista. Eräitten muutosten jälkeen olivat myös yhtiön kehittämä puuputkisorvi ja -sirkkeli täysin käyttökelpoisia. Salaojitysyhdistyksen antaman lausunnon mukaan on maassamme yli puoli miljoonaa hehtaaria suomaita, joista puolet ovat niin syviä, että niissä on tarkoituksenmukaista käyttää puuta salaojavesien johtona. Kun salaojaa tarvitaan keskimäärin hehtaarille n. 400 m, tarvitaan pyöreätä puuputkea maassamme yli 100 milj. metriä nykyisillä peltoviljelyksillä.

Puisten salaojaputkien tehokkaan ja hyvän valmistuskoneen kehittäminen on siis — tässä edellä sanotaan — maataloudellemme erittäin tärkeä asia. Tätä silmällä pitäen ja yhtiön heikosta rahataloudellisesta asemasta huolimatta myönnettiin Salaputki Oy:lle ko. avustus, josta yhtiölle lähetetyssä kirjeessä ilmoitettiin, että määräraha nimenomaan oli tarkoitettu avustukseksi „puisten salaojaputkien koneellisen valmistuksen suunnittelusta ja kokeilusta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi". Avustuksen tarkoituksena ei siis ollut yhtiön rahataloudellisen aseman parantaminen yleensä, vaan sillä pyrittiin edelleen kehittämään Salaputki Oy:n, asiantuntijalausuntojen mukaan, parhaimpien käytössä olevien puisten salaojaputkien valmistuskoneita. — —

Kun yhtiölle myönnettiin po. avustus, velvoitettiin yhtiö samalla antamaan maataloushallitukselle selvitys avustusmäärärahan käytöstä sekä maataloushallituksen kautta maatalousministeriölle selostus sanottujen kokeilujen tuloksista."

Tällä perusteella tämä avustus on siis mainitulle yhtiölle myönnetty. Kun nyt yhtiö sen jälkeen teki konkurssin, ja saadakseen täyden selvyyden Salaputki Oy:lle myönnetyn valtionavustuksen käytöstä maatalousministeriön toimesta viime talvena jätettiin Uudenmaan läänin rikospoliisin tehtäväksi suorittaa tutkimukset ko. asiasta. Nämä tutkimukset on suoritettu kevään ja kesän kuluessa, ja ennen minun kesälomalle lähtöäni nämä tutkimuksien tulokset, kertyneet asiakirjat, saapuivat ministeriöön. Kun tänään aamiaistunnilla näin sanomalehdistä ed. Vennamon esittämät syytökset, yritin tavata asianomaista virkamiestä ministeriöstä, joka näitä asioita hoitaa, mutta en onnistunut häntä tavoittamaan, joten en osaa tällä hetkellä sanoa, onko asia vielä ministeriössä vai joko asia on mahdollisesti ministeriöstä eteenkäsin mennyt. Oikeuskäsittely aikanaan tulee selvittämään tämän puolen asiaa.

Mitä tulee ed. Vennamon mainintaan hallituksen taholta tapahtuneeseen Pellonraivaus Oy:n painostukseen, niin minulle se on täysin tuntematon. Hallituksen jäsenenä ministeri on toimenpiteistään valtiosäännön mukaan vastuullinen, ja tämän minä, herra Vennamo, tiedän. Kun lukee ed. Vennamon hillittömän raivonpurkauksen, joutuu kysymään, onko tuo tasapainon menetys johtunut eräästä pienestä uutisesta, joka eilisissä päivälehdissä oli ja joka koski ylijohtaja Vennamoa.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! En tiedä koskaan enkä missään tapahtuneen, kuten meillä, että hallitus antaa eduskunnalle tekijäkappaleen syyskirjastaan, jota tulo- ja menoarvioksi kutsutaan, ja sitten itse livahtaa pakoon. Ei hallituksen olisi tarvinnut tämän kirjan takia lähteä, sillä tämä kirja on tyypillisesti sodanjälkeisten edeltäjiensä näköinen. Ehkä hieman lihavampi edellisiä, ehkä myöskin hieman kovaäänisempi oman olemassaolonsa puolustamiseksi. Kuten itse tämän opuksen päätekijä, herra valtiovarainministeri, mainitsi, uusi tulokas ei herätä Suomen kansassa iloa, vaan pettymystä. Vaikkakin herra ministeri koetti viran puolesta antaa ymmärtää, että teos on ministerin kaikkein parhain, niin täytyy todeta (Ed. Myllymäki: Ja viimeinen!), että tämä teos on aivan tyypillinen inflatiobudjetti, joka totisesti ei sisällä paljonkaan ajatuksia taloudellisesta vakauttamisesta. Mielenkiintoinen todistuskappale on ministeri Hiltusen kirjan loppuliite, joka tyrmistyttävästi osoittaa, millaisessa laivassa me seilaamme. Puhuvin luku siinä on luku tulonsiirrosta, joka osoittaa valtiotaloutemme henkisen suunnan. Vuonna 1938 olivat nämä siirrot 1,26 miljardia,

ja nyt se on tässä ministeri Hiltusen uudessa teoksessa 83,7 miljardia. Me elämme suuressa vaivaistalossa, ja mikä pahinta, näennäisesti korkeassa elintasossa. Koko ruhtinaallinen elintasomme on valheellista, konkurssia kohti kulkemista, ellei tässä maassa herätä todellisuustajuntoon. Koko talouselämä on sidottu poliittiseen kaupantekoon ryhmäkuntanäköalojen, mutta ei todellisuustajunnan ja kokonaisnäkemyksen mukaan. Samaan peliin luulen kaatuvan, tai tarkoituksettomaksi madaltuvan vakauttamishommankin, ellei nyt aivan ihmeellistä herätystä ja parannusta tapahdu. Kaikki vakauttaisivat, — kaikki vakauttaisivat, huomatkaa, mutta kukaan ei poliittisista ja itsekkäistä syistä halua mistään uhrata edes lyhyeksi ajaksi, enempää sosialistit kuin porvaritkaan. Eikä tässä kirjassa näy merkiäkään siitä tosiasiasta, että maailma on kulkeva pian taloudelliseen kriisiin, mutta meillä ei millään tavalla valmistauduta sitä vastaanottamaan. Syödään kädestä suuhun kaikki mitä saadaan, huomisesta päivästä ei ajatella mitään. Onko hallitus tehnyt esimerkiksi mitään elintärkeiden tuotantotarvikkeiden varastoimiseksi, johon jokaisen järkevän ja tulevaisuutta ajattelevan hallituksen olisi pitänyt ryhtyä? Meillä olisi nyt — huomatkaa, hyvät naiset ja herrat — meillä olisi nyt mitä otollisin tilaisuus korjata taloudellista tilannetta. Vientikonjunktuurimme ovat erinomaiset, hinnat ovat myynnille hyvät ja tuontitavarain hinnat suhteellisesti halvat. Suomen Pankkiin virtaa valuuttaa ehkä lujemmin kuin koskaan ennen. Tämä on tosiasia. No, me ostamme dollarihymyjä ym. komeaa ja tarpeetonta ja tuhlaamme tämän taloudellisen etsikkoajan antimet. Meidän pitäisi muistaa, että sadepäivät tulevat, ja pyrkiä investoimaan pääomat sellaiseen, joka tuottaa pahankin päivän varalle tarvikkeita, ja tässä täytyy nyt muistaa, että myöskin maatalouden kohdalla, josta on niin paljon riidelty, on päästävä sijoituksiin ja valtion tukeen juuri siinä mielessä, että tuotanto lisääntyisi ja täällä päästäisiin omavaraiseen talouteen leivän ja särpimen kohdalla. Taloudelliseen hyvinvointiin — se nyt pitäisi kaikkien tajuta — päästään sillä, että tuotantokoneisto käy ja että reaaliomaisuutta luodaan koko ajan, eikä vain teollisuudessa, vaan myöskin maataloudessa. Sentähden hallituksen pitäisi antaa uusi lakiesitys nimenomaan maatalouden perusparannuksia ja laajentamista silmälläpitäen. Maatalous pitää saada pois huoltoavustusten linjalta itsensä kannattavaisuuden terveelle linjalle. Koko sodanjälkeinen talouselämämme — pankaa vain mieleen ja tarkatkaa — on ollut kulutusta suosivaa. Olisi korkein aika valtiovallan ja tämän eduskunnan ruveta miettimään tuotannon kehittämistä ja, kuten sanottu, käyttää tämä erittäin maallemme edullinen vientikonjunktuurien aika huomista päivää silmälläpitäen.

Meidän kansamme on kai raskaimmin verotettu kansa, vai oliko se Israelin kansa, joka on vielä raskaammin verotettu, sitä minä en nyt jaksa muistaa, mutta niin se taisi olla, se oli raskaimmin verotettu kansa koko maailmassa. Suuri osa tästä veron jättiläistulosta menee subventisluontoisiin toimenpiteisiin ja sillä ruokimme toinen toistamme ja näin tuottava kansantaloutta nostava pääoma on johdettu kokonaan kulutuksen ja valheellisen hyvinvoinnin Patjomkinin kulisseihin.

On tässä budjetissa eräitä uusia esityksiä. Lapsilisiä siirretään vanhuksille. On sitten nyt kysymys vanhuksista tai lapsista, niin minä olen, valtiotaloudellisen asemamme ollessa sellainen kuin se on, sitä mieltä, että kaikki avustus pois niiltä, jotka eivät avustusta tarvitse, ja annetaan sinne, jonne ne sydämen ja omatunnon mukaan kuuluvat (Eduskunnasta: Myydään huutokaupalla!). On väärin sanoa tällä kohdalla, kuten tullaan varmasti sanomaan, että me kaikki maksamme, niin meidän kaikkien pitää myös saada. Pyhä periaate on se, että ne, ne maksavat, jotka jaksavat, ja ne saavat, jotka todella tarvitsevat, saavat sitten koko kansan pussista. Rajojen vetäminen, sanotaan, ja niin varmaan onkin, on tässä asiassa hyvin vaikeaa, mutta se ei ole kuitenkaan mahdotonta. Tälle tielle täytyy mennä ehdottomasti, jos meidän taloutemme ei jää kokonaan tuollaiseksi vaivaistaloudeksi.

Eräs tekijä, joka elimellisesti liittyy talouselämään, sen tervehtymiseen, on työmarkkinarauha. Kukaan ei voi täsmällisesti sanoa, mitä hirvittäviä summia työmarkkinalevottomuudet ovat Suomen kansalle maksaneet. Nyt jo käy voimakas liike levottomuuksien saamiseksi työmarkkinoille. Liikkeen motiivit ovat puhtaasti poliittiset.

Hyvin lystikästä ja petollista on mm. usuttaa levottomuuksiin rauhanhallituksen saamiseksi (Vasemmalta: Älä anna väärää todistusta!). Nyt Kekkosen hallitukset ovat olleet siis kovasti sotaisia — osaakohan näistä ministereistä edes kukaan kunnolla ampua maaliinkaan!

Kuulimme äsken ed. N. Nurmisen tyypillisen ja lapsellisen puheen. Siinä väitettiin, että siviliväestöä ei saa suojella sodan tuholta se on sodan lietsomista; armeijassa ja kansassa on tehtävä sellaista rauhan työtä, että jos nyt esim. Neuvostoliiton kanssa tehdyn sopimuksen mukaan meidän pitää nousta puolustautumaan maahantunkijaa vastaan, niinkuin aina on tehty, omaa maatamme puolustamaan, meidän pitäisikin livistää metsän rauhaan ihmisinä — niinkuin ed. Nurminen on tehnyt. Mitkään taloudellisen vakauttamisen suunnitelmat eivät päde, ellei työmarkkinarauha säily. Tuo rauhan säilyminen on kuitenkin aina vaarassa, koska meillä on olemassa ryhmäkunta, joka seuraa periaatetta: pääsy valtaan ja diktatuuriin käy helpommin taloudellisen sekasorron kautta. Mutta on olemassa myöskin toinen päämäärä ja minä pyytäisin suositella sitä. On myöskin kirjoitettu näin, että köyhälistön diktatuuriin on mentävä sillä ajankohdalla, jolloinka kapitalististen maiden liikennelaitokset ja talous on kaikkein parhaimmillaan, koska niitä on silloin sosialisoituina laitoksina helpompi hoitaa; että valitkaa nyt tämä myöhäisempi tie, niin saadaan tästä jonkinlaista rauhaa (Vasemmalta: Missä se on kirjoitettu?). — Ettäs viitsitte kysyä sillä taholla; nyt tuli paha pukki, kun ei tunne omaa aapistansa. Olisi siis koko kansalle parasta, jos kommunistit nyt pistäisivät lakkautuspalkalle ne moottoripyöräkuriirinsa, jotka kiertävät maata työmaalevottomuuksia lietsomassa, niin voitaisiin sitten ehkä rauhallisesti yhdessä puhua vakauttamisestakin.

Ed. Torvi: Herra puhemies! Kun täällä ovat eräät sosialidemokraattisen ryhmän edustajat käyttäneet puheenvuoroja, he ovat yleensä aloittaneet antamalla hallitukselle tunnustuksen tulo- ja menoarvion laatimisesta. Tunnustuksella aloitti asiansa ed. Antikainenkin, vaikkakin hänen puheenvuoronsa oli varovaista ja näennäistä kritiikkiä lapsilisän poistamisesta ensimmäiseltä lapselta. Ihmettelen, miksi esim. hän ja eräät muutkin ryhtyvät arvostelemaan asiaa vasta täällä ja selittelemään ensimmäisen lapsen aiheuttamia kustannuksia, lapsilisämarkkojen merkitystä työläisperheille ja vähävaraisille pienviljelijäperheille, kun heillä tiettävästi olisi ollut mahdollisuuksia vaikuttaa asiaan toisaalta siten, ettei sitä olisi tullut ollenkaan esitetyksi. Kysymyksessä on vain näytteleminen valitsijain edessä.

Valtiovarainministeri perusteli asiaa sillä, että varat käytettäisiin kipeään tarpeeseen, kansaneläkelain ulkopuolella olevien vanhusten eläkkeisiin. Ryhmämme kuuluu niihin, jotka jo vuosia sitten, koko täällä olemassaoloaikansa, on kiinnittänyt huomiota vanhusten asiaan ja yhteiskunnan ehdottomaan velvollisuuteen antaa kunnialinen elämänehtoo varattomille, työllään tätä maata rakentaneille ja hyvinvointia useimmiten toisille yhteiskuntaluokille luoneille vanhuksille.

Viime vaalien alla huomasivat yhtäkkiä äänenkalastajat laajalla rintamalla, että vanhuksilla on myöskin oikeus käydä vaaliuurnalla — tosin monilta kunnalliskodin hoidokeilta riistettiin oikeudettomasti ääni-oikeus — ja niin ilmeisesti on annettu lupauksia niin yhtäällä jos toisaallakin. Hyvä niin. Mutta se ratkaisu, jota nyt yritetään, on häpeällinen. Ne vanhukset, jotka nyt ikäänkuin tarpeettomina on heitetty almujen ja köyhäinhoidon varaan, ovat itse hiellä ja tuskalla pitkien, rajoittamattomien työpäivien raadannalla elättäneet omat lapsensa, niin ensimmäiset kuin viimeisetkin, ja he eivät suinkaan syyttä ole katkeria; mutta tavalla, millä hallitus nyt ehdottaa, he eivät halua asiaansa ratkaistavaksi.

Olin äskettäin eräässä työläisnaisten kokouksessa Oulussa, ja siellä eräs vanha äiti kyyneleet silmissä vakuutti, etteivät he, jotka ovat oppineet kieltäytymisen taidon omien lapsiensa edessä, halua riistää vanhoina ja tutisevinakaan leipää lastenlastensa suusta. Vanhusten asia on ratkaistava, mutta siihen on löydettävä varat muualta kuin ottamalla se lapsilta.

Täällä ja julkisuudessa on puhuttu siitä, että vanhemmat kyllä kykenevät elättämään yhden lapsen ilman yhteiskunnan apua. Minä olen sitä mieltä, että jos asia vain vanhemmista riippuisi, niin he voisivat elättää ei ainoastaan yhtä lasta, vaan niin monta kuin maailmaan hankkivatkin, mutta

määräävätkö vanhemmat tässä maassa omia olosuhteitaan? Jos työläisten palkat kohoavat sellaisiksi, että he voisivat tuskatta perheensä elättää, niin kuinka paljon työläisillä onkaan silloin kadehtijoita. Silloin herrat finanssiasiantuntijat, ns. terveen talouselämän ihailijat ja millä nimellä he milloinkin konstejaan nimittävät, rientävät puhumaan liiallisesta ostovoimasta, joka muka on markkinoilta vedettävä pois. Sitä kieltähän täällä nytkin on soiteltu. Tosiasia kuitenkin se on, että lapsiperheitten äidit joutuvat jo etukäteen ennen lapsilisän maksamispäivää syömään sitä, sen varaan tekemään ostoksia.

Lapsilisälakia on arvosteltu, sitä kohtaan on tunnettu katkeruuttakin siksi, että lapsilisää maksetaan varakkaiden lapsille karamellirahoiksi. Viime eduskunnan aikana maalaisliittolaisen hallituksen taholta tämä arvostelu otettiin huomioon, jopa annettiin esityskin, jolla pyrittiin tulojen ja omaisuuden mukaan lapsilisää rajoittamaan. Mutta hallitusryhmäkin hajosi eikä kokonaisuudessaan kannattanut esitystä. Huomattavaa on, että sosialidemokraatit vastustivat silloin lapsilisän poistamista varakkailta, he eivät suostuneet edes korjailemaan silloisen esityksen heikkouksia, mutta nyt he sensijaan hallituksesta käsin pyrkivät poistamaan lapsilisän varattomienkin perheiden ensimmäiseltä lapselta. Yli 40 % maan kaikista perheistä on sellaisia, joilla on vain yksi lapsi. Ne ovat pääasiallisesti nuoria perheitä, vasta kotinsa perustaneita, johon lapsi on tullut, niinkuin kansa sanoo: „Ensimmäisenä mööpelinä". Nuoret ovat yleensä alipalkattuja, joko ammattitaidottomia tai rasittavin kustannuksin ammattitaitonsa hankkineita. Lisäksi on huomattava, että vaikka he kauemminkin olisivat ammatissaan toimineet, ovat he vähäisistä ansiotuloistaan maksaneet veroa jopa ali-ikäisinäkin. Silloin kuin yhteiskunta pitää „huolen" siitä, että puutetta jopa kurjuutta jatkuu, ei sillä myöskään ole oikeutta puhua moraalista ja velvollisuuksista enempää nuorille pareille kuin vanhemmillekaan. Kun meidän pääkaupungissamme tapahtuu sellaista, mistä eilisen päivän lehdet kertoivat, että vastasyntynyt, ilmeisesti esikoinen, ryöstetään vanhemmilta poliisin toimesta, koska lapsia ei saa pitää pommisuojissa ja vanhemmat eivät saa asuntoa maan päältä, vaikka sitä ovat kaikin tavoin pyrkineet hankkimaan, on kysyttävä, kumpi on syyllinen, yhdenlapsen huoltajat vai yhteiskunta.

Lapsilisärahalla ei lapsia elätetä, se on vain pieni tasaus lapsiperheiden suuremmista rasituksista perheettömiin verrattuna. Vanhusten eläkkeellä ei makseta niitä ponnistuksia, mitä nuo iäkkäät ihmiset ovat pitkän elämänsä aikana tehneet, mutta se olisi kuitenkin tunnustus ja elämänhelpoitus, mutta varokoon valtiovarainvaliokunta yhdistämästä toisiinsa näitä kahta asiaa, jos haluaa välttää niin vanhusten, lasten vanhempien kuin myös kaikkien oikeuden mukaisten ihmisten tuomiota.

Ed. Pasanen: Herra puhemies! Täällä on parissa kolmessa puheenvuorossa korostettu puolustusvoimien vaalimisen tärkeyttä. Kun kuitenkin eräistä muista puheenvuoroista päätellen asiassa käsittääkseni eduskuntapiireissäkin vallitsee ilmeisiä väärinkäsityksiä, — tahalliseksi epäsuopeudeksihan puolustusvoimia kohtaan näitäkään lausuntoja ei liene syytä käsittää, — saanen vielä kosketella eräitä tulo- ja menoarvion tätä pääluokkaa koskettelevia kysymyksiä.

Puolustusvoimat nykyisissäkin olosuhteissa ovat maallemme välttämättömät. Ne on pidettävä kunnossa ja puolustuslaitokselle annettava sen tarvitsema tuki. Näin sitäkin suuremmalla syyllä, kun koko maailma on kriisitilanteessa, jossa koskaan ei tiedä, mitä seuraava päivä tuo tullessaan. On asiatonta väittää, että meidän puolustusvoimamme olisi uhkana kenellekään. Jo rauhansopimuksemme rajoittaa armeijamme vahvuuden ja määrittelee, mitä tehtävää varten se on olemassa. Moskovan sopimuksen mukaan olemme sitoutuneet puolustamaan alueemme koskemattomuutta kaikin käytettävissä olevin keinoin ja meidän on sitoumuksemme täyttämiseen varauduttava. On tosiaan kummallista, että tästä huolimatta omassa maassamme eräillä tahoilla pyritään tekemään puolustusvoimiemme työ ja olemassaolo epäilyksen alaiseksi. Päämäärämme puolustustamme ajateltaessa tulee olla pyrkimys estää maa joutumasta sotanäyttämöksi. Jotta tässä onnistuttaisiin, on meidän oltava valmiina kriisiaikoina, jolloin oma maammekin saattaa joutua vaaravyöhykkeelle, omin voimin ylläpitämään puolueettoman maan velvollisuuksiin kuuluvaa

puolueettomuusvalvontaa ja estämään paikalliset alueloukkaukset. Jo ilmavalvonnan ja ilmatorjunnan laiminlyöminen, muista toimenpiteistä puhumattakaan, osoittaisivat, millä tavoin Moskovan sopimuksen taustaa vasten katsottuna maamme asioita hoidamme suvereenisena valtiona. Mikäli emme näihin tehtäviin varaudu, voidaan meitä hyvällä syyllä epäillä puuttuvasta halusta ja kyvystä hoitaa suvereenisen valtion rajoitetutkin velvoitukset, jopa vaaran uhatessa katsoa, että meille kuuluvat tehtävät on jonkin muun hoidettava, jos me emme siihen pysty.

Mitä puolustusmäärärahoihin tulee, on luonnollista, että siinä suhteessa on otettava huomioon maamme asema ja rajoitettu kantokyky. On kuitenkin selvää, että välttämättömin puolustusvoimien tarve on tyydytettävä. Tässä asiassa on kuitenkin säästäväisyys esilläolevassa tulo- ja menoarvioesityksessä mennyt nähdäkseni liian pitkälle ja lähinnä kai siksi, että puolustusvoimien osuutta on nykyoloissa helpoin vähentää. Omaisuuden hoidonkin kannalta on tämä liioiteltu säästäväisyys koitunut ja koitumassa huomattavaksi rahalliseksi tappioksi valtiolle. Yleisesti on tunnettua, millä tavoin kasarmien hoito, kantahenkilökunnan asunto-olot ja asevelvollisten vaatetus ja varustus on hoidettu. Valtiontilintarkastajat ovatkin äskettäin kiinnittäneet asiaan vakavaa huomiota.

Selvää kieltään esim. puolustuslaitoksen hallussa olevan materiaalin hoidosta puhuvat ne vertailunumerot, jotka saadaan verratessa 9 Pl:n henkilömenojen ja materiaalimenojen suhteellista osuutta vuosina 1938 ja 1951. V. 1938 tekivät henkilömenot noin 35 % ja materiaalimenot noin 18 %, kun taas v. 1951 henkilömenot ovat noin 60 % ja materiaalimenot vain vajaat 9 %. Kuluvalle vuodelle myönnetyt puolustusmäärärahat meillä ovat noin 4,7 % valtion kokonaismenoista, kun taas ne esim. Unkarissa tiettävästi ovat hieman alle 30 % ja Italiassa lähes 25 %, vaikka näiden maiden rauhansopimukset kuuluvat siihen samaan sarjaan, missä maamme rauhansopimus oli viimeisenä, ja joiden sotilaspoliittista, sotilasmaantieteellistä ja taloudellista asemaa osapuilleen voidaan verrata omaamme. Suomi onkin nykyisin ainoa maa, jonka puheenaoleva suhdeluku on alle 10 %. Puolustusmenomme asukasta kohti ovat vain 1,115 markkaa, kun ne esim. Ruotsissa ovat Suomen rahassa laskettuina 5,400 mk, Sveitsissä 5,180 mk ja Neuvostoliitossakin huomattavasti suuremmat kuin meillä.

Pariisin rauhansopimus rajoittaa puolustusvoimaimme miesvahvuuden 41,900:aan. Tämä määrä on niin pieni, että sillä hädintuskin kykenemme suorittamaan kansainvälisten velvoitustenkaan meille asettamat tehtävät, vaikka tämä armeija on ajanmukaisessa kunnossakin. Vähimmäisvaatimuksenahan on nimittäin pidettävä rajan vartiointia, ilmavalvontaa sekä väestönsuojelun tyydyttävää hoitamista. Mutta jos tältäkin puuttuu oleelliselta osin välineet ja varusteet, niin sitä vähemmän se voi vastuunalaisen tehtävänsä tarkoituksenmukaisesti hoitaa.

Puolustusvoimien johto on tietääkseni usean vuoden aikana tehnyt vakavia esityksiä puolustuskysymyksen ja puolustuslaitoksen asioiden kuntoon saattamiseksi. Se on kuitenkin ollut voimaton korjaamaan useimpia epäkohtia sen vuoksi, että ratkaisut riippuvat hallituksesta ja eduskunnasta. Tässä yhteydessä eräänä seikkana olisi hyvä tietää, miksi esim. puolustusvoimien uudelleen järjestelyyn ei ole siirrytty, vaikka kysymys on nähdäkseni jo riittävän kauan ollut esillä. Koko puolustuskysymys on senlaatuinen, että se olisi kaikinpuolin saatava selville vesille. Näitä kysymyksiä ei voi jättää tilapäisratkaisujen varaan. Kaikessa tulisi näkyä selvä johdonmukaisuus myös pitempää aikaa varten. Puolustusvoimien kokoonpano, määrärahojen tarve vuosittain, niiden kiireellisyysjärjestys, rakennus- ja muun hankintatoiminnan suunnitelmallisuus ym. asiat, jotka eivät ole puhtaasti puolustusvoimien sisäisiä kysymyksiä, olisi saatava määrätyn ja selvän ohjelman puitteisiin. Hoidettakoonpa asia tavalla tai toisella, esim. puolustusrevisiokomitean vuonna 1945 esittämän puolustusneuvoston avulla, olisi kiinteä ohjelmallisuus puolustuskysymyksiin saatava aikaan. Puolustuslaitos olisi saatava myös poliittisten puoluekysymysten ulkopuolelle. Ei ole mitään järkeä väittää, että meidän jo rauhansopimuksella vahvuudeltaan rajoitettu puolustuslaitoksemme olisi rauhan uhkana. Se on päinvastoin lakeihin ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuva rauhan ja itsenäisyytemme varmin tae, jossa meidän omat poikamme meitä, valtiotamme ja puolueettomuuttamme

sekä laillista yhteiskuntajärjestystämme varjelevat. Sen tehtävänsä tasalla pitämisessä sellaisena kuin rauhansopimus edellyttää, ei meillä, mikäli se on välttämätöntä, ole oikeutta tinkiä.

Nämä seikat toivoisin tämän tulo- ja menoarvion käsittelyssä sekä vastaistenkin laadinnassa otettaviksi huomioon.

Ed. V. Kaasalainen: Herra puhemies! Ammattiopetuksen saantiin maassamme ovat nykyisin aivan riittämättömät mahdollisuudet, siitähän ollaan suurin piirtein yksimielisiä kaikissa piireissä. Se määräraha, mikä on ensi vuoden talousarvioon esitetty uusien ammattikoulujen rakentamista varten, on vain pieni murto-osa siitä, mitä vastuulliset viranomaiset ovat pitäneet välttämättömänä. Mutta on olemassa eräs toinenkin huolestuttava piirre tämän asian yhteydessä, ja se on se, että talousarvioon varatut määrärahat ilmeisesti menevät ensi vuonna ja seuraavanakin vuonna Helsingin ja suurten asutuskeskusten ammattikoulujen rakentamiseen. Sen sijaan niillä paikkakunnilla, joissa olisi vielä suurempi tarve — viittaan tässä vain siihen, että esim. koko Mikkelin läänissä ei ole yhtään valtion ammattikoulua ja vain yksi kunnallinenkin, nimittäin Mikkelin kaupungin ylläpitämä — niillä seuduilla ei päästä nykyisin ollenkaan alkamaankaan ammattiopetuksen tehostamista, sillä vuosi vuoden jälkeen määrärahat nykyisellään menevät suurten asutuskeskusten tarpeisiin. Tässä kohden olisi saatava aikaan parannus. Tiettävästi onkin odotettavissa ammattikouluista lakiesitys, ja toivoisin, että sen puitteissa myöskin maaseutu saisi kipeästi tarvitsemiaan ammattioppilaitoksia.

Tässä yhteydessä kiinnitän huomiota niinikään toiseen ammattiopetusta käsittelevään talousarvion kohtaan. On esitetty 10 milj. markan määräraha piirustusten hankkimiseksi ja töiden aloittamiseksi Tammelan metsäkoulua varten. Kun suunnilleen 15 vuotta takaperin oli käsiteltävänä metsäkoulujen perustaminen, oli ensi sijalla kaksi vahvaa ehdokasta, nimittäin Loimola ja Karvio. Minä valitan Loimolan kannattajien puolesta sitä, että kahden äänen enemmistöllä saimme koulun Loimolaan nykyisen rajan taakse. Silloin annettiin jo sitoumuksia siitä, että Karvio saisi kohdakkoin oman koulunsa. Kun nyt koko Itä-Suomi on ilman metsäkoulua, niin olisi tuntunut luonnolliselta, ettei 10 milj. markan määrärahaa olisi ehdotettu Tammelaan, vaan Karvion metsäkoulun perustamista varten. Toivottavasti valtiovarainvaliokunta ja eduskunta aikanaan tämän seikan saattavat kohdallensa.

Meidän kipeimpiä koulukysymyksiämme nimenomaan maaseutua ajatellen on kansakoulun kehittäminen sellaiseksi, että se oppivelvollisten lasten enemmistö, jolle kansakoulu jää ainoaksi kouluksi, saisi mahdollisimman pätevää opetusta oppivelvollisuusaikanansa. Nyt kuitenkin nimenomaan syrjäseutujen koulut ovat semmoisia, että vuodesta toiseen epäpätevät opettajat hoitavat siellä vastuullista opetustyötä. Eikä näin ole asian laita vain Pohjois-Suomessa, vaan mainitsen esim. Puumalan kunnan Mikkelin läänistä. Tuo lukuisain vesien pirstoma seutu on sellaista, että jatkuvasti pätevien opettajien lukumäärä on ollut alle puolen. Esim. viime vuonna epäpäteviä opettajia oli 51,5 %. Olisi syytä järjestää asiat niin, että tällaisilla seuduilla voitaisiin rajaseutulisien avulla opettajien asemaa siinä määrin parantaa, että näillekin vaikeapääsyisille seuduille saataisiin pätevä opettajia.

Talousarvio luonnollisesti antaisi aihetta moniin huomautuksiin ja toivomuksiin, mutta olen tässä yhteydessä kajonnut vain eräisiin koulukysymyksiin, ja toivoisin, että valtiovarainvaliokunnassa niihin kiinnitettäisiin huomiota.

Ed. Heikura: Herra puhemies! Esillä oleva hallituksen esitys vuoden 1952 valtion tulo- ja menoarvioesitykseen on täällä eduskunnassa ja eduskunnan ulkopuolella saanut myönteistä sekä kielteistä arvostelua. Viimeksi mainittua arvostelua nähdäkseni enemmän niitten talouspiirien edustajien taholta, jotka viime aikoina enemmän syrjässä ollen tarkkaan ovat seuranneet viime vuosina hallitussuunnan työskentelyä usein erittäin suurissa vaikeuksissa maamme talouselämän vakauttamiseksi. Kuitenkin esillä olevassa hallituksen esityksessä ja niissä vakauttamissuunnitelmissa, joita on saatettu esille, puutteistaan huolimatta on voitu paitsi annetuissa tilanneselvityksissä myöskin käytännöllisinä esityksinä esilletuoda myöskin myönteisiä näköaloja. Näistä puheena olevan hallituksen tulo- ja meno-

arviossa on mm. selvitys siitä ilahduttavasta vientimarkkinoiden edullisesta suhdannekehityssuunnasta, joka kuluvan vuoden aikana on vallinnut koko maamme talous- ja elinkeinoelämää vahvistaen ja kohottaen. Annetuissa selvityksissähän on osoitettu, miten vientikauppamme ulkomailla on voinut kuluvan vuoden ajalla lisätä viennin määriä melkoisesti tämän vuoden tammi—heinäkuun välisenä aikana, jolloin vientihintojen nousu keskimäärin ulkomailta saatuna on noin 58 % korkeampi kuin vastaavana aikana vuosi sitten, kun samalla ajalla ulkomailta ostettujen tuontitavaroiden hintojen nousu on ollut noin 33 %. Se, että vientihintojen nousu on ollut melkoista suurempi tuontihintoja, onkin ilmeisesti ratkaisevasti vaikuttanut siihen, että kauppataseemme mainitulta ajankohdalta osoittaakin n. 8 miljardin ylijäämää, sen ollessa vuosi sitten vastaavasti tappiollinen. Nämä ja monet muut taloudelliset myötätekijät kuten sotakorvaustemme vuoden 1952 ajalla arvioitu vähennys noin 65 %:lla sekä tulo- ja omaisuusverotuottojen nousu lasketut lisäykset noin 24 miljardilla ym. tuottojemme nousut ovat kai jo antaneet hallitukselle mahdollisuuden esittää sekä esillä olevassa tulo- ja menoarvioesityksessä, että hallituksen niissä vakauttamissuunnitelmissa, joita on saatettu esille, myös sellaisia suunnitelmia, joita kansamme laajat väestöpiirit voivat tervehtiä suurella tyydytyksellä myös maaseudulla. Tällaisina näkisin mm. ne verorasitteiden helpotus- ja alennussuunnitelmat, joita on julkisuudessa väläytelty, mutta valitettavasti eivät näy vielä hallituksen tulo- ja menoarvioesityksessä. Kalliin verokahvin ehdotettu hinnanalennus niinikään, mikä jo sisältyy esillä olevaan tulo- ja menoarvioesitykseen, on kysymys, jota laajoissa piireissä tervehditään tyydytyksellä, ja edelleen noin 140,000 vanhuksen vanhuuseläkkeiden eläketurvan järjestely se on myöskin sellainen, jota laajoissa maaseutupiireissäkin tullaan tervehtimään tyydytyksellä. Niinikään hallituksen esityksessä ns. maatalousmenoarvion kohdalla on myönteisiä piirteitä määrärahojen lisäyksinä eräiltä osilta, joskin monissa sen kohdissa olisi toivonut suurempia määrärahoja. Näistä lisäyksistä mainittakoon mm. maatalousperusparannuskustannusten lisäykset 250,5 miljoonaa, salaojitussaavutuksiin n. 30 milj., pienviljelijöiden karjanjalostusyhdistysten kustannusten avustuksia noin 60 miljoonaa, maaseudun asunto-olojen parannukseen kustannusavustusta n. 50 miljoonaa, uudis- ja laidunraivauskustannuksiin ja palkkioihin noin 200 miljoonaa, apulantojen hinnantasauksiin n. 445 miljoonaa, maatalouden tuotantokustannusten tasauksiin n. 1,500 milj. ja maaseudun asutusteiden kunnostamiseen n. 130 milj. markan lisäykset, muita lisäysehdotuksia mainitsematta. Kuitenkin käytännön maatalouden ja pienviljelijäin taloudellisia vaikeuksia ajatellen ja tuntien on todettava, että nämäkin määrärahan lisäykset ovat eräiltä osiltaan varsin rajoitettuja huomioonottamalla, että maataloutemme, missä maataloustuotantokustannusten nousu sitten vuoden 1939 jälkeen on esim palkkamenoina n. 21-kertainen ja maatalouden saamien maataloustuotteiden luovutushintojen noustessa n. 15 %:iin keskimäärin ja huomioonottaen, että maatalous edelleen tuottaa yleiseen kulutukseen maitoa ja muita elintarpeita tälläkin hetkellä melkoisesti alle tuotantokustannusten, joten tätä taustaa vastaan on käsiteltävä myöskin valtiovarainvaliokunnassa näitä maaseudun määrärahaesityksiä.

Käsittääkseni hallituksen määrärahaesityksen pohjalla tulo- ja menoarviossa ja sen käsittelyssä valtiovarainvaliokunnassa on vesiperäisten maatalous- ja metsämaitten kuivatushankkeille, maaseudun maantiekysymyksille ja muille sellaisille annettava jo kansantaloudellisista syistä niille toimenpiteille kuuluva arvo ja huomio, puhumattakaan työllisyystilanteen järkevästä hoitamisesta maaseutuväestöä ajatellen. Samoin maaseudun asutusolojen rakentamis- ja parantamistoimenpiteisiin toivoisin jo valtiovarainvaliokunnassa suurempia määrärahoja, mitä hallitus esitykseensä on sisällyttänyt. Kun kaupunkien ja teollisuuskeskusten asuin- ja rakennustuotantoon on varattu edelleen 5 miljardin markan määräraha Aravan kautta, niin oikeuden ja kohtuuden mukaan maaseudun pienviljelijöille olisi maatalousministeriön asutusasiainosaston ja asutusrahastomme kautta oikeus saada maaseudulle tarkoituksiin esitettyjä melkoisesti suurempia määrärahoja. Kun maaseudun halpakorkoisten asutus- ja rakennuslainojen korko vielä tällä hetkellä on noin kolme kertaa korkeampi kuin mitä on mainitun Arava-lainojen, niin jo kohtuuden

nimessä ja syystä kyseessä olevat määrärahat olisi saatava asutus- ja rakennusluotoille esitettyjä suuremmiksi. Kun meillä maaseudulla on noin yli 30,000 perhettä kokonaan vailla omaa kotia ja lähes 100,000 perhettä siellä asuu heikkojen ja epäkelpoisten asuntojen ja rakennusten varassa, niin edellyttäisi maaseudun ja pienviljelijäväestön taloudellinen rakennustoiminta valtiovallan huomattavampaa ja suurempaa osuutta kuin mitä sille on esitetty, minkä seikan toivon arvoisan valtiovarainvaliokunnan mm. huomioivan, sillä eritoten maaseudun asunto-olojen parantamistoimenpiteet pienviljelijäväestömme kannalta ovat niitä, joissa ajankohtaisesti kiireelliset toimenpiteen olisivat tarpeellisia.

Niinikään on valitettavaa, ettei hallituksen esitykseen sisälly myöskään maatalushallituksen esittämää Porin talouskoulun tukemiseksi esitettyjä kohtuullisia määrärahoja, mitä sille on pyydetty, joten tässäkin toivon valtiovarainvaliokunnan löytävän mahdollisuudet kyseessä olevan määrärahan varaamiseen valtion vuoden 1952 tulo- ja menoarviossa.

Niinikään toivoisin valtiovarainvaliokunnan tutkivan, missä määrin hallituksen esitys vanhuuseläkkeiden maksamista varten, mihinkä edellä olen viitannut, yksilapsisten perheiden lapsilisien kokonaan poistamisen kautta on paras ja mahdollinen menettelytapa. On nimittäin huomattava, että näissä yksilapsisissa perheissä maaseudulla, joita koko maassa lienee noin yli 253,000, on paljon kokonaan kodittomia vasta-alkajia ja vähävaraisia perheiden perustajia, joilta tämä vaatimaton etuus nyt poistettaisiin, ja kaksi- ja useampilapsisten erittäin varakkaidenkin ja suurituloisten lapsilisien maksun jatkuessa. Juuri ennen kaikkea maaseutua ajatellen perheen ja kodin perustaminen ja saaminen on niin vakava pulma nykyhetkellä ja paljon vaativa taloudellinen yritys perheen ja kodin perustajina, joten en olisi vielä tässä vaiheessa valmis lapsilisäetuutta heiltä poistamaan, vaikkapa vanhuuseläketurvan järjestämisen pidänkin välttämättömänä. Toivon, että viimemainitun menoerän järjestäminen muulla tavalla voidaan sittenkin valtiovarainvaliokunnankin toimenpiteenä hoitaa.

On valitettavaa, että hallituksen tulo- ja menoarvio on noussut noin 164 miljardiin markkaan loppusummana, eli 4 miljardia korkeammaksi, mihin kuluvan vuoden menoarvio lisämenoarvioineen on noussut. Mutta viime aikoina ja nykyistä edeltäneen eduskunnan osittaisten päätösten tukemana on kohotettu meillä tunnettua palkka- ja kustannustasoa sekä kustannusindeksiä, joissa viime vuoden sisällä on nousu noin 20—44 prosenttia, joten menojen ja talousarvion supistamisen mahdollisuudet myös näistä syistä lienevät olleet varsin rajoitettuja, niin suositeltavaa kuin tämä pyrkimys olisikin. Toivon valtiovarainvaliokunnan tulo- ja menoarvion yksityiskohtaisessa käsittelyssä onnistuvan esityksen pahimmat puutteet ja epäkohdat poistamaan sekä huomioonottamaan niitä evästyksiä, joita eduskuntamme täällä lähetekeskustelussa on mm. valtiovarainvaliokunnalle antanut.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Kun ministeri Lepistö on täällä puuttunut Salaputki Oy:n asiaan, josta käytin eilen puheenvuoron, on minun syytä hieman sitä vielä kosketella.

Ministeri Lepistö nimittäin näyttää ennakolta asettuvan sille kannalle, että tässä ei ole mitään asiaa ja että mitään tutkimuksia ei tarvittaisi, jonka hyvin ymmärtää, koska hän puhuu omassa asiassaan. Hänhän nimittäin allekirjoitti sen kirjelmän, jolla tämä 2,5 miljoonan markan avustus myönnettiin. Hän ei ole millään tavalla kumonnut niitä tosiasioita, joita allekirjoittanut eilen esitti, faktoja, joilla on juriidisesti ratkaiseva laatu. Päinvastoin hän vain luki eräitä kohtia siitä avustusanomuskirjelmästä, jolla Salaputki Oy. perusteli hakemustaan, mutta jätti mainitsematta, mitä tosiasioita oli tiedossa, kun tätä hakemusta käsiteltiin.

Edelleen vaikuttaa varsin eriskummalliselta, että hänen ilmoituksensa mukaan hän tutkii, käsittelee, jopa ratkaisisi asian, jossa hän on asianosainen eli jäävi. Ja minun ymmärrykseni mukaan sellainen ei Suomen lain mukaan saa tulla kysymykseen ja päinvastoin se sitä enemmän vaatii sivulla olevan puolueettoman tutkimustoimikunnan asettamista.

Niissä asiakirjoissa, joihin ministeri Lepistö viittasi sanoen, että hän ei ole vielä ehtinyt niihin tutustua, vaikka minä arvelisin, että hänellä on ollut siihen tilaisuus, käy ilmi, että yhtiö oli konkurssikypsä jo vuosien 1948—49 vaihteessa, siis hyvän

matkaa yli puoli vuotta ennenkuin varat myönnettiin. Ja sitä paitsi, eiköhän asia ole niin, että yhtiön pöytäkirjoista, jotka ovat näissä asiakirjoissa, käy myös ilmi että hallituksen ainakin eräät ministerit ovat olleet asiasta täysin selvillä, siis mustaa valkoisen päällä.

Herättää myöskin ihmettelyä, että kun nämä avustusvarat myönnettiin, ne maksettiin heti yhdellä kertaa kovalla kiireellä niin että siinä oli jopa ministerien puututtava asiaan ja että näistä varoista ei kuitenkaan penniäkään ole tullut käytetyksi siihen tarkoitukseen, mihin ne myönnettiin. Yleinen tapahan on, että maksetaan varat sitä mukan kuin työ tai tehtävä edistyy.

Nyt se maksettiin yhdellä kertaa ilman minkänlaista kontrollia. Ne tosiasiat, jotka asiassa ovat käyneet ilmi, ovat edelleen täysin kumoamattomat. Sellainen seikka kuin että yritetään yhtiön taloudellinen asema kokonaan selittelyissä sivuuttaa, ei vaikuta asiaan. Ja kun nämä tosiasiat siis ovat olemassa, ne ehdottomasti vaativat laillisia toimenpiteitä. Sitä ei voida välttää, sen näyttää tulevaisuus.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Valiokuntaan lähettämistä varten esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

2) Ehdotukset laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin

sisältävä hallituksen esitys n:o 2;

3) Valtioneuvoston lainanottovaltuuksia

koskeva hallituksen esitys n:o 3; sekä

4) Ehdotuksen laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 4;

lakivaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta:

5) Helsingin hovioikeuden perustamista

koskeva hallituksen esitys n:o 5.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16,06.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

8. Tiistaina 18 p. syyskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Esitellään:

1) Puhemiesneuvoston laatima luettelo lepäämässä olevista, vuoden 1951 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista 110

2) Puhemiesneuvoston laatima luettelo tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1951 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Borg-Sundman, Henriksson, Hiekkala, Kuusinen, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Nikkola, E. Nurminen, Pekkala, Pohjala, Turkka, Turunen, Törngren, V. Virtanen ja Österholm.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat yksityisasiain vuoksi tästä istunnosta ed. V. Virtanen sekä ulkomaanmatkan vuoksi tästä istunnosta ed. Kuusinen, tämän viikon ajaksi ed. Borg-Sundman, kuukauden loppuun saakka ed. E. Nurminen ja 12 päivään saakka lokakuuta ed. Lappi-Seppälä sekä sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla joulukuun viimeiseen päivään saakka ed. P. Leskinen.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella syyskuun 14 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 6, 7 ja 8, jotka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa, kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla 19 päivänä heinäkuuta 1951 annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä; ja

Valtioneuvoston päätös polttoaineita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Suomen Pankin tilintarkastajat vuotta 1951 varten ja heidän varamiehensä.

Puhemies: Esitellään eduskunnan valitsijamiehiltä saapunut kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan Valitsijamiehet.

Helsingissä,
18 päivänä syyskuuta 1951.
N:o 3.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he täysistunnossa 11 päivänä kuluvaa syyskuuta päätöspöytäkirjan 6 §:n kohdalla saamansa kehoituksen mukaisesti ovat tänään suorittaneet vuotta 1951 varten Suomen Pankin viiden tilintarkastajan ja näiden varamiesten vaalin ja että valituksi ovat tulleet:

Niukkanen, Juho, maanviljelijä ja hänen varamiehekseen Laine, Lauri, maatalousteknikko.

Hiilelä, Amanda Katariina, rahastonhoitaja ja hänen varamiehekseen Bryggari, Tuomas, kivityömies,

Moilanen, Kaarpo, kunnallisneuvos ja hänen varamiehekseen Kullberg, Henrik, maanviljelijä,

Janhunen, Matti, toimittaja ja hänen varamiehekseen Kulo, K. L., huoltopäällikkö, sekä

Kauppi, Kalle, professori ja hänen varamiehekseen Öhman, Carl Aarne, lakitieteenkandidaatti.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Viljo Rantala."

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Puhemiesneuvoston laatima luettelo lepäämässä olevista, vuoden 1951 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Esitellään luettelon a) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus työnvälityslaiksi

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten työväenasiainvaliokuntaan.

Esitellään luettelon b) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi korkeimman oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä annetun lain muuttamisesta

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten perustuslakivaliokuntaan.

Esitellään luettelon c) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi korkeimman hallinto-oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten perustuslakivaliokuntaan.

Esitellään luettelon d) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotukset merityölaiksi ja laiksi merimieslain muuttamisesta

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten työväenasiainvaliokuntaan.

Esitellään luettelon e) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotukset laiksi Suomen Hallitusmuodon 23 §:n muuttamisesta, laiksi valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta, laiksi kansanedustajain vaalista ja laiksi tasavallan presidentin valitsijamiesten vaalista

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten perustuslakivaliokuntaan.

Esitellään luettelon f) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi virkamieseläkkeistä.

Puhemies: Koska asiasta on annettu laki 30 päivänä syyskuuta 1950, puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Esitellään luettelon g) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi upseerien, aliupseerien ja lentomestarien oikeudesta eläkkeeseen.

P u h e m i e s: Koska asiasta on annettu laki 30 päivänä syyskuuta 1950, puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Esitellään luettelon h) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi kansanedustajan oikeudesta eläkkeeseen annetun lain muuttamisesta.

P u h e m i e s: Koska asiasta on annettu laki 30 päivänä syyskuuta 1950, puhemiesneuvosto ehdottaa eduskunnan päätettäväksi, että lakiehdotus katsottaisiin rauenneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Esitellään luettelon i) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi valtion viljavarastosta

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten m a a t a l o u s v a l i o k u n t a a n.

Esitellään luettelon j) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi kansanedustajain vaalista

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten p e r u s t u s l a k i v a l i o k u n t a a n.

Esitellään luettelon k) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotukset Ahvenanmaan itsehallintolaiksi ja laiksi lunastusoikeuden käyttämisestä Ahvenanmaan maakunnassa olevaa kiinteistöä luovutettaessa

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten p e r u s t u s l a k i v a l i o k u n t a a n.

Esitellään luettelon l) kohdassa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi maanhankintalain mukaan annettavista valtion velkasitoumuksista annetun lain muuttamisesta

ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti lausunnon antamista varten m a a t a l o u s v a l i o k u n t a a n.

2) Puhemiesneuvoston laatima luettelo tasavallan presidentin vahvistamatta jättämistä, vuoden 1951 valtiopäivillä vireille pantavista lakiehdotuksista.

Esitellään luettelossa mainittu asia, nimittäin

Ehdotus laiksi eräiden valtion varoista suoritettavien eläkkeiden järjestelystä.

P u h e m i e s: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että lakiehdotus, kun eduskunta on päättänyt asiasta uuden lakiehdotuksen, katsotaan valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n mukaan rauenneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

P u h e m i e s: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 6—8 sekä kaksi valtioneuvoston päätöstä voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

l a k i v a l i o k u n t a a n:

Ehdotuksen laiksi ottolapsista annetun lain muuttamisesta sisältävä hallituksen esitys n:o 6;

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen valtuuksien antamisesta valtioneuvostolle ulkomaisen lainan ottamiseen

sisältävä hallituksen esitys n:o 7; ja

Ehdotuksen laiksi ennakkoperintälain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 8; sekä

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 19 päivältä heinäkuuta 1951 eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä; ja

Valtioneuvoston päätös 19 päivältä heinäkuuta 1951 polttoaineita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,23.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

9. Perjantaina 21 p. syyskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Pöydällepanoa varten esitellään:

1) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös polttoainepäällikön asettamisesta Kotkan, Porin ja Oulun kaupunkeihin 116

2) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maassa olevan ja maahan tuotavan riisin julistamisesta takavarikon alaiseksi ..... „

3) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kuntien viranhaltijain palkkauksen säännöstelystä 117

4) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös laitumen väliaikaisesta vuokraamisesta eräissä tapauksissa .. „

5) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Borg-Sundman, Hakala, Hallberg, Heljas, Hiekkala, Hiltunen, Jern, Koivisto, Koskinen, Kosola, Kuusinen, Kölli, Lappi-Seppälä, Leivo-Larsson, P. Leskinen, M. Miettunen, E. Nurminen, Paasio, Palovesi, Pekkala, Pohjala, Rytkönen, Saariaho, Sundman, Tanner, Tervo, Turunen ja Östenson.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta ulkomaanmatkan vuoksi ed. Östenson, virkatehtävän takia ed. Tervo ja yksityisasiain vuoksi edustajat Rytkönen, Kölli, Sundman, Kosola, Hallberg, Koivisto ja Koskinen, tästä ja seuraavan viikon istunnoista virkatehtävien takia ed. Hakala, ensi tiistain istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Karjalainen, Väisänen ja Ryhtä sekä ensi viikon ajaksi virkamatkan vuoksi ed. Peltonen.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi valita valtioneuvoston jäseniksi nimitettyjen edustajien Rantalan ja Miikin sijaan jäsenet valtiovarainvaliokuntaan, ed. Luukan sijaan jäsenen laki- ja talousvaliokuntaan sekä ed. Murtomaan sijaan jäsenen ulkoasiainvaliokuntaan ja samoin talousvaliokuntaan.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Suuren valiokunnan jäsenet.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnassa suoritettavia suhteellisia vaaleja kos-

kevien määräysten 13 §:n mukaan tulee suuren valiokunnan jäseneksi ministeri Luukan sijaan ed. Erkkilä.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan syyskuun 14 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 9—14, jotka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettu asetus.

Puhemies: Ilmoitetaan, että hallituksen oikeuttamisesta antamaan tarpeen vaatimia säännöksiä Suomen vientikaupan turvaamiseksi 28 päivänä joulukuuta 1945 annetun lain 2 §:ssä mainitussa tarkoituksessa on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut sanotun lain nojalla 5 päivänä syyskuuta 1951 annettu

Asetus eräiden Saksan Demokraattisen Tasavallan kanssa tehdyn tavaranvaihto- ja maksusopimuksen määräysten voimaansaattamisesta.

Tämä asetus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Ed. Tauriaisen ym. kysymys, joka koskee perhelisän suuruutta, sekä sosiaaliministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut sosiaaliministeri Vesterisen vastaus ed. Tauriaisen ym. kysymykseen, joka koskee perhelisän suuruutta.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuonna 1947 Pekkalan hallituksen esityksestä eduskunta paransi aikoinaan hyväksyttyä perhelisälakia niin, että avustusta maksetaan pienituloisille suurperheille neljännestä lapsesta sekä toisesta lapsesta sellaisille perheille, joiden pääasiallinen huoltaja on kuollut tai työkyvytön. Samoin mainitun hallituksen antamalla asetuksella joulukuun 18 päivänä 1947 määrättiin perhelisän suuruus vuoden 1948 alusta alkaen jokaisesta perhelisään oikeutetusta lapsesta seuraavaksi:

I	kalleusryhmään	kuuluvissa	kunnissa	4,000	markkaa
II	„	„	„	3,600	„
III	„	„	„	3,300	„
IV	„	„	„	3,000	„

Sen jälkeen kun tuo asetus annettiin, on rahanarvo huomattavasti alentunut eivätkä myöhemmät hallitukset ole perhelisän määrää korottaneet. Tämän vuoksi perhelisä vähävaraisten suurperheisten toimeentulon huojentajana on menettänyt osan alkuperäisestä merkityksestään ja heikentänyt suurperheisten toimeentuloa.

Tietoomme on tullut, että hallituksen asettama valtion menojen supistamiskomitea on mietinnössään esittänyt koko perhelisän lopettamista. Kun emme tiedä, onko hallitus suunnitellut perhelisän lopettamista yllä mainitun komitean esityksen mukaisesti ja minkä vuoksi perhelisää ei ole korotettu, vaikka rahanarvo on alentunut, katsomme aiheelliseksi kiinnittää tähän huomiota. Onhan lapsilisää, vaikka se ei olekaan yksinomaan vähävaraisille annettava avustus, kuten perhelisä, korotettu jatkuvasti sen mukaan kuin rahanarvokin on huonontunut. Kun perhelisä on sellainen avustus, jota annetaan vain niille vähävaraisille ja pienituloisille, jotka ovat kipeim-

min avustuksen tarpeessa, mielestämme myös tätä avustusta olisi pitänyt korottaa sen mukaan kuin rahanarvo on huonontunut. Kun näin ei ole tapahtunut, niin valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella pyydämme kunnioittaen esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mistä johtuu, että pientuloisten suurperheiden toimeentulon helpoittamiseksi tarkoitetun perhelisän määrää ei vuoden 1948 jälkeen ole rahanarvon huomattavasta alentumisesta huolimatta korotettu, ja aikooko Hallitus sitä lähiaikoina korottaa?

Helsingissä 28 päivänä heinäkuuta 1951.

Hannes Tauriainen.
Elli Juntunen. Antti Kinnunen.
Toivo Friman. Usko Seppi.
Judit Nederström-Lunden. Mikko Järvinen

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehen välityksellä ovat kansanedustajat Tauriainen ym. pyytäneet asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastausta seuraavaan kysymykseen:

> Mistä johtuu, että pientuloisten suurperheiden toimeentulon helpoittamiseksi tarkoitetun perhelisän määrää ei vuoden 1948 jälkeen ole rahanarvon huomattavasta alentumisesta huolimatta korotettu, ja aikooko Hallitus sitä lähiaikoina korottaa?

Kysymyksen johdosta saan täten kunnioittaen esittää seuraavaa:

Lapsilisä suoritetaan perheen jokaisesta alle 16-vuotiaasta lapsesta, mutta perhelisä vasta neljännestä, tai jos perheen pääasiallinen huoltaja on kuollut tai työkyvytön, toisesta lapsesta lukien. Tästä johtuen ovat vuonna 1950 ja 1951 tapahtuneet lapsilisän korotukset tulleet myös perhelisää saaville perheille suuremmaksi hyödyksi kuin perhelisän huomattavakin korotus olisi tullut.

Ensi vuoden tulo- ja menoarvion tasapainoon saattaminen on vaatinut menojen pysyttämistä entisellään tai, mikäli mahdollista, niiden vähentämistä. Koska menoarvion yhteydessä esitetään lapsilisämenojakin supistettavaksi poistamalla lapsilisä yhden lapsen perheiltä, ei myöskään perhelisiin katsottu voitavan esittää lisättyä määrärahaa, jota niiden korottaminen edellyttäisi.

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 1951.

Ministeri *Vihtori Vesterinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Genom förmedling av Eder, Herr Talman, har riksdagsman Tauriainen m. fl. till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar framställt följande spörsmål:

> Varpå beror det, att familjebidraget, som har till ändamål att underlätta utkomsten för barnrika familjer med små inkomster, oaktat penningvärdets avsevärda nedgång icke blivit höjt sedan år 1948, och ärnar Regeringen höja detsamma i den närmaste framtiden?

Med anledning av detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande.

Barnbidrag erlägges åt familj för varje barn under 16 år, men familjebidrag endast från och med det fjärde, eller om familjens huvudsakliga försörjare avlidit eller är oförmögen till arbete, räknat från och med det andra barnet. På grund härav ha de förhöjningar av barnbidragen, som ägde rum år 1950 och 1951, länt även sådana familjer, som erhålla familjebidrag, till större nytta än en till och med betydande förhöjning av familjebidraget skulle ha medfört.

För att jämvikt skulle uppnås i inkomst- och utgiftsstaten för nästa år har det varit nödvändigt att bibehålla utgifterna vid det gamla eller om möjligt nedskära dem. Då i statsförslaget föreslås en minskning av utgifterna även för barnbidragen genom upphävande av barnbidraget för familjer med ett barn, har man icke heller ansett sig kunna föreslå ökat anslag för familje-

bidragen, vilket en höjning av dem skulle förutsätta.

Helsingfors den 12 september 1951.

Minister *Vihtori Vesterinen.*

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Suuri valiokunta kokoontuu heti tämän täysistunnon jälkeen.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 9—14 sekä eduskunnan tietoon saatettu asetus voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi kahviverosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 9;

Ehdotuksen laiksi makeisvalmisteverosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 10; ja

Ehdotuksen laiksi tulitikkuverosta

sisältävä hallituksen esitys n:o 11;

sivistysvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi ammattioppilaitoksista

sisältävä hallituksen esitys n:o 12;

maatalousvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi maanhankintalain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 13;

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi tullien kantamisesta vuonna 1952

sisältävä hallituksen esitys n:o 14; sekä

ulkoasiainvaliokuntaan:

Asetus 5 päivältä syyskuuta 1951 eräiden Saksan Demokraattisen Tasavallan kanssa tehdyn tavaranvaihto- ja maksusopimuksen määräysten voimaansaattamisesta.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon:

1) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös polttoainepäällikön asettamisesta Kotkan, Porin ja Oulun kaupunkeihin,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1;

2) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maassa olevan ja maahan tuotavan riisin julistamisesta takavarikon alaiseksi,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2;

3) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kuntien viranhaltijain palkkauksen säännöstelystä,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3;

4) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös laitumen väliaikaisesta vuokraamisesta eräissä tapauksissa,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4; ja

5) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täystistunto lopetetaan kello 14,19.

Pöytäkirjan vakuudeksi:
E. H. I. Tammio.

10. Tiistaina 25 p. syyskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Esitellään:

1) Ed. Haapaniemen ym. lak. al. n:o 1 laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta 150

2) Ed. Tiitun ym. lak. al. n:o 2 laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta ..... „

3) Ed. Öhmanin lak. al. n:o 3 laiksi valtiopäiväjärjestyksen 44 §:n muuttamisesta ..... „

4) Ed. Tiitun ym. lak. al. n:o 4 laiksi edustajanvaaleista annetun lain muuttamisesta ..... „

5) Ed. Hetemäen ym. lak. al. n:o 5 laiksi läänien luvusta ..... „

6) Ed. Jernin ym. lak. al. n:o 6 laiksi läänien luvusta ..... „

7) Ed. Alangon ym. lak. al. n:o 7 laiksi itsenäisyyspäivästä ja vapunpäivästä ..... „

8) Ed. Kähösen lak. al. n:o 8 laiksi korkeimmasta oikeudesta annetun lain muuttamisesta ..... „

9) Ed. Järnefeltin ym. lak. al. n:o 9 laiksi viran tai toimen haltijain oikeuksista ja velvollisuuksista, kun virka tai toimi lakkautetaan, annetun lain muuttamisesta ..... „

10) Ed. Väyrysen ym. lak. al. n:o 10 laiksi vesivoimalähteiden ja voimalaitosten sekä voimajohtojen omistusoikeuden siirrosta ja pakkolunastuksesta 150

11) Ed. Hietasen ym. lak. al. n:o 11 laiksi hintojen määräämisen perusteista ja hintojen valvonnasta ..... „

12) Ed. Hietasen ym. lak. al. n:o 12 laiksi hinnantasausrahastosta annetun lain muuttamisesta ..... „

13) Ed. Ryömän ym. lak. al. n:o 13 laiksi rikoslain 16 luvun 24 §:n kumoamisesta 151

14) Ed. Hakalan lak. al. n:o 14 laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta ..... „

15) Ed. Heiton ym. lak. al. n:o 15 laiksi kirjanpitolain muuttamisesta .. „

16) Ed. Kuusisen ym. lak. al. n:o 16 laiksi rauhan turvaamisesta ..... „

17) Ed. Niukkasen ym. lak. al. n:o 17 laiksi maanhankintalain tai toisen korvauslain nojalla annetun lainvoiman saaneen päätöksen purkamista tarkoittavan hakemuksen tekoajasta.. „

18) Ed. Suomisen ym. lak. al. n:o 18 laiksi tulo- ja omaisuusverolain 15 §:n muuttamisesta ..... „

19) Ed. Haapasen ym. lak. al. n:o 19 laiksi tulo- ja omaisuusverolain 19 §:n muuttamisesta ..... „

20) Ed. Mustosen ym. lak. al. n:o 20 laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n muuttamisesta ..... „

21) Ed. Niukkasen ym. lak. al. n:o 21 laiksi tulo- ja omaisuusverolain 43 §:n muuttamisesta ..... „

Siv.

22) Ed. Östensonin ym. lak. al. n:o 22 laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muuttamisesta 151

23) Ed. Lappi-Seppälän ym. lak. al. n:o 23 laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muuttamisesta ..... „

24) Ed. Aition y. m. lak. al. n:o 24 laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muuttamisesta ..... „

25) Ed. Korsbäckin ym. lak. al. n:o 25 laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muuttamisesta ..... „

26) Ed. Hetemäen ym. lak. al. n:o 26 laiksi liikevaihtoverolain 4 ja 5 §:n muuttamisesta ..... „

27) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 27 laiksi asutus- ja syrjäseuduilla sijaitsevien tilojen veronhuojennuksista „

28) Ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 28 laiksi asuinrakennusten tuotantoon käytetyistä rakennustarvikkeista maksetun liikevaihtoveron palauttamisesta „

29) Ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 29 laiksi ennakkoperintälain muuttamisesta ..... „

30) Ed. Luukan ym. lak. al. n:o 30 laiksi eräistä luovutuksista saadun voiton verovapaudesta annetun lain muuttamisesta ..... „

31) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 31 laiksi kiinteän omaisuuden satunnaisen luovutuksen tuottaman voiton verottamatta jättämisestä eräissä tapauksissa 152

32) Ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 32 laiksi upseerien, aliupseerien ja lentomestarien oikeudesta eläkkeeseen .. „

33) Ed. Innalan ym. lak. al. n:o 33 laiksi valtion viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta annetun lain muuttamisesta ..... „

34) Ed. Järvisen ym. lak. al. n:o 34 laiksi valtion viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta annetun lain muuttamisesta ..... „

35) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 35 laiksi toisen korvauslain 9 §:n muuttamisesta ..... „

36) Ed. Junnilan ym. lak. al. n:o 36 laiksi toisen korvauslain 22 §:n muuttamisesta ..... „

37) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 37 laiksi toisen korvauslain 27 §:n muuttamisesta ..... „

Siv.

38) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 38 laiksi lisäkorvauksen myöntämisestä 13 päivänä elokuuta 1942 annetun korvauslain mukaan korvausta saaneille 152

39) Ed. Luukan lak. al. n:o 39 laiksi korvauspidätysten vapauttamisesta eräissä tapauksissa ..... „

40) Ed. Pakkasen ym. lak. al. n:o 40 laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa yleisradiotoimintaa varten valtiolle hankittu omaisuus osakeyhtiölle annetun lain muuttamisesta ..... „

41) Ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 41 asuntotuotantolaiksi ..... „

42) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 42 laiksi perusluoton järjestämisestä teollista pientuotantoa varten ..... „

43) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 43 laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten ..... „

44) Ed. Rytkösen ym. lak. al. n:o 44 laiksi maaseudun vähävaraisten talouksien sähköistyksen turvaamiseksi myönnettävistä avustuksista ja lainoista ..... „

45) Ed. Koiviston ym. lak. al. n:o 45 laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta „

46) Ed. Kulovaaran ym. lak. al. n:o 46 laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta 153

47) Ed. Frimanin ym. lak. al. n:o 47 laiksi väliaikaisesta poikkeuksesta kansakoululaitoksen kustannuksista annettuun lakiin annetun lain kumoamisesta ..... „

48) Ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 48 laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta ..... „

49) Ed. Suomisen ym. lak. al. n:o 49 laiksi tuberkuloosilain muuttamisesta ..... „

50) Ed. Luukan ym. lak. al. n:o 50 laiksi reumatautien hoitolaitosten valtionavusta ..... „

51) Ed. Ahosen ym. lak. al. n:o 51 laiksi kunnallisen vaalilain muuttamisesta ..... „

52) Ed. Sauran ym. lak. al. n:o 52 laiksi kunnallislain 15 §:n muuttamisesta ..... „

Siv.

53) Ed. Sävelän ym. lak. al. n:o 53 laeiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta ja kunnallishallituksesta kaupungissa annettujen asetusten muuttamisesta 153

54) Ed. Tauriaisen ym. lak. al. n:o 54 laeiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta ja kunnallishallituksesta kaupungissa annettujen asetusten muuttamisesta ..... „

55) Ed. Suomisen ym. lak. al. n:o 55 laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta ..... „

56) Ed. Haapasen ym. lak. al. n:o 56 laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta ..... „

57) Ed. Suomisen ym. lak. al. n:o 57 laiksi maatalouskiinteistöstä saatujen tulojen verottamisesta kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain 2 §:n kumoamisesta..... „

58) Ed. Tainion ym. lak. al. n:o 58 laiksi väestönsuojelulain kumoamisesta „

59) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 59 laiksi syrjäseutujen tieolojen kehittämisestä ..... „

60) Ed. Östensonin lak. al. n:o 60 laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta ..... „

61) Ed. Malkamäen ym. lak. al. n:o 61 laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta ..... „

62) Ed. Saalastin ym. lak. al. n:o 62 laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta 154

63) Ed. Niemen ym. lak. al. n:o 63 laiksi oppivelvollisuuslain 9 §:n muuttamisesta ..... „

64) Ed. Rantamaan ym. lak. al. n:o 64 laiksi oppivelvollisuuslain 10 §:n muuttamisesta ..... „

65) Ed. Kalavaisen ym. lak. al. n:o 65 laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 7 ja 24 §:n muuttamisesta .... „

66) Ed. Sävelän ym. lak. al. n:o 66 laiksi maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta ..... „

67) Ed. Meriläisen ym. lak. al. n:o 67 laiksi maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta ..... „

68) Ed. Vilhulan ym. lak. al. n:o 68 laiksi maatalouden kannattavuuden turvaamisesta 154

69) Ed. Kosbäckin ym. lak. al. n:o 69 laiksi maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta ..... „

70) Ed. Korsbäckin ym. lak. al. n:o 70 laiksi kotimaisen siementuotannon edistämisestä vuosina 1950—1954 annetun lain 4 §:n muuttamisesta .... „

71) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 71 laiksi maanhankintalain 15 ja 73 §:n muuttamisesta ..... „

72) Ed. Kosolan ym. lak. al. n:o 72 laiksi maanhankintalain 110 §:n muuttamisesta ..... „

73) Ed. Kähösen lak. al. n:o 73 laiksi maanhankintalain 149 §:n muuttamisesta ..... „

74) Ed. Niukkasen ym. lak. al. n:o 74 laiksi maanhankintalain nojalla perustettavista yhteismetsistä annetun lain muuttamisesta ..... „

75) Ed. Tainion ym. lak. al. n:o 75 laiksi eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta ..... „

76) Ed. A. Kinnusen ym. lak. al. n:o 76 laiksi maan hankinnasta maan puutteessa oleville ..... „

77) Ed. Väisäsen ym. lak. al. n:o 77 laiksi siirtoväen ja rintamasotilaiden asuttamisen rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta ..... „

78) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 78 laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta ..... „

79) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 79 laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta .... „

80) Ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 80 laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten 155

81) Ed. Ikosen ym. lak. al. n:o 81 laiksi varojen varaamisesta kivien raivaamisen edistämiseksi kiviperäisiltä pelloilta ..... „

82) Ed. Aaltosen ym. lak. al. n:o 82 laiksi maatalouskoneyhtymistä ja niiden valtionavusta ..... „

83) Ed. Kähösen y. m. lak. al. n:o 83 laiksi kalastustilojen elinkelpoisuuden parantamisesta ..... „

84) Ed. Hautalan ym. lak. al. n:o

Siv.

84 laiksi Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peuskuivatusohjelman toimeenpanosta ja rahoittamisesta 155
85) Ed. Lahtelan ym. lak. al. n:o 85 laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta „
86) Ed. Soinisen ym. lak. al. n:o 86 laiksi kansaneläkelain 33 §:n muuttamisesta ..... „
87) Ed. Tuurnan ym. lak. al. n:o 87 laiksi kansaneläkelain 37 §:n muuttamisesta ..... „
88) Ed. Innalan ym. lak. al. n:o 88 laiksi kansaneläkelain 39 §:n muuttamisesta ..... „
89) Ed. Erkkilän ym. lak. al. n:o 89 maatalouden työaikalaiksi ..... „
90) Ed. Antikaisen ym. lak. al. n:o 90 maatalouden työaikalaiksi ..... „
91) Ed. Aition ym. lak. al. n:o 91 maatalouden työaikalaiksi ..... „
92) Ed. Jokisen ym. lak. al. n:o 92 merityöaikalaiksi ..... „
93) Ed. Pakkasen ym. lak. al. n:o 93 laiksi työajasta metsä- ja uittotöissä ..... „
94) Ed. Mustosen ym. lak. al. n:o 94 laiksi metsä- ja uittotyöläisten työajasta ..... „
95) Ed. Karvosen ym. lak. al. n:o 95 laiksi työajasta metsä- ja uittotöissä ..... „
96) Ed. Kalavaisen ym. lak. al. n:o 96 laiksi työntekijäin vuosilomalain muuttamisesta 156
97) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. lak. al. n:o 97 laiksi työntekijäin vuosilomalain muuttamisesta ..... „
98) Ed. Prunnilan ym. lak. al. n:o 98 laiksi yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien työntekijäin elintason turvaamisesta..... „
99) Ed. Rantamaan ym. lak. al. n:o 99 laiksi vanhusten toimeentulon turvaamisesta ..... „
100) Ed. Stenbergin ym. lak. al. n:o 100 laiksi vanhuushuoltoeläkkeistä ..... „
101) Ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 101 laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta ..... „
102) Ed. Heinosen ym. lak. al. n:o 102 laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta ..... „

Siv.

103) Ed. Öhmanin lak. al. n:o 103 laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta 156
104) Ed. Järvisen ym. lak. al. n:o 104 laiksi sotilasvammalain muuttamisesta ..... „
105) Ed. Järvisen ym. lak. al. n:o 105 laiksi eräiden sodan olosuhteissa kuolleiden henkilöiden omaisten oikeudesta huolto- ja lisähuoltoeläkkeeseen sekä työhuoltoon ..... „
106) Ed. Torven ym. lak. al. n:o 106 synnytyslomalaiksi ..... „
107) Ed. Torven ym. lak. al. n:o 107 laiksi synnytyslomakorvauksesta „
108) Ed. Torven ym. lak. al. n:o 108 laiksi lastenseimien ja lastentarhojen valtionavusta..... „
109) Ed. V. Eskolan ym. lak. al. n:o 109 maaseudun asunto-olojen parantamista koskevaksi lainsäädännöksi .... „
110) Ed. Österholmin ym. toiv. al. n:o 1 esityksen antamisesta sellaisesta muutoksesta vaalilakiin, että puolueiden edustajapaikkojen lukumäärä vastaisi puolueiden äänimäärää koko maassa ..... „
111) Ed. Österholmin ym. toiv. al. n:o 2 eduskunnan vaalikauden pitentämisestä ..... „
112) Ed. Borg-Sundmanin toiv. al. n:o 3 edustajanvaalien toimittamisajan muuttamisesta..... „
113) Ed. Österholmin ym. toiv. al. n:o 4 edustajanvaalien toimittamisajan muuttamisesta 157
114) Ed. Järnefeltin ym. toiv. al. n:o 5 työministeriön perustamisesta.. „
115) Ed. Ryömän ym. toiv. al. n:o 6 toimenpiteistä rauhansopimusta tai hallitusmuotoa loukkaavien säännösten poistamiseksi lainsäädännöstämme .. „
116) Ed. Rosenbergin ym. toiv. al. n:o 7 kansalaisten rodun ja kansallisuuden suojasta ..... „
117) Ed. Lukkarisen ym. toiv. al. n:o 8 huoneenvuokrasäännöstelystä annetun lain muuttamisesta siten, että häätöä ei voida toimeenpanna uutta asuntoa osoittamatta ..... „
118) Ed. Stenbergin ym. toiv. al. n:o 9 huoneenvuokrien säännöstelyä koskevien säädösten muuttamisesta .. „
119) Ed. Karjalaisen toiv. al. n:o 10

Siv.

toimenpiteistä Kainuun läänin perustamiseksi 157
120) Ed. Kalavaisen ym. toiv. al. n:o 11 toimenpiteistä oikeudenkäyntikustannusten vähentämiseksi..... „
121) Ed. Kytän ym. toiv. al. n:o 12 ylioikeuksien ja asianosaisten välisen postinkäytön laajentamisesta ..... „
122) Ed. Lappi-Seppälän toiv. al. n:o 13 toimenpiteistä rikollisten rangaistusten koventamiseksi ja rankaisumenetelmien tarkistamiseksi ..... „
123) Ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 14 määräaikana maksamatta jätettyjen työpalkkojen saannin turvaamisesta.. „
124) Ed. Kaitilan ym. toiv. al. n:o 15 toimenpiteistä valtiontalouden tarkastuksen tehostamiseksi..... „
125) Ed. Innalan ym. toiv. al. n:o 16 tulo- ja omaisuusverolain veroluokittelun muuttamisesta ..... „
126) Ed. Borg-Sundmanin ym. toiv. al. n:o 17 tulo- ja omaisuusverolain veroluokittelun muuttamisesta ..... „
127) Ed. Borg-Sundmanin ym. toiv. al. n:o 18 eläkkeiden verovapaudesta tai -alennuksesta ..... „
128) Ed. Innalan ym. toiv. al. n:o 19 esityksen antamisesta eläkkeensaajien veronhelpotuksista tulo- ja omaisuusverotuksessa 158
129) Ed. Kujalan ym. toiv. al. n:o 20 vähävaraisten vanhusten eläke- ym. tulojen verovapaudesta ..... „
130) Ed. Kuittisen toiv. al. n:o 21 pientuloisten eläkkeensaajien vapauttamisesta kunnan- ja valtionveroista „
131) Ed. Borg-Sundmanin toiv. al. n:o 22 vanhempiaan ja työkyvyttömiä omaisiaan elättävien verotuksen lieventämisestä ..... „
132) Ed. Nevalaisen ym. toiv. al. n:o 23 ansiotyön ohella opiskelevien oikeudesta vähentää opiskelukustannukset verotettavasta tulosta..... „
133) Ed. Hallbergin ym. toiv. al. n:o 24 opiskelijain ansiotyöstä saamien tulojen verovapaudesta ..... „
134) Ed. Rytingin ym. toiv. al. n:o 25 oikeudesta kohtuullisen vähennyksen tekemiseen vakinaisen asuinpaikan ulkopuolella suoritetuista kausiluontoisista töistä saaduista tuloista valtion- ja kunnallisverotuksessa..... „

Siv.

135) Ed. Ahmavaaran ym. toiv. al. n:o 26 vapauden menetyksestä myönnettyjen korvausten verovapaudesta.. 158
136) Ed. Kulovaaran ym. toiv. al. n:o 27 vakuutusmaksun poistamisesta perhe-eläkevakuutuslaista ..... „
137) Ed. Borg-Sundmanin toiv. al. n:o 28 perhe-eläkevakuutuksen muuttamisesta vapaaehtoiseksi yksinäisten ja leskien osalta ..... „
138) Ed. Seppälän ym. toiv. al. n:o 29 perhe-eläkevakuutuslain mukaisen eläkkeen myöntämisestä ylimääräisen eläkkeen saajille ..... „
139) Ed. Jussilan ym. toiv. al. n:o 30 kalastusvälineiden valmistuksessa tarvittavan langan verotuksen lieventämisestä ..... „
140) Ed. Lampisen ym. toiv. al. n:o 31 sokerin vapauttamisesta liikevaihtoverosta ..... „
141) Ed. Suomisen ym. toiv. al. n:o 32 asuntorakennustoimintaan käytettävien rakennustarvikkeiden vapauttamisesta liikevaihtoverosta 159
142) Ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 33 asuntorakennuksiin käytettävien tarvikkeiden vapauttamisesta liikevaihtoverosta ..... „
143) Ed. Hetemäen ym. toiv. al. n:o 34 tehdasvalmisteisten puutalojen vapauttamisesta osittain liikevaihtoverosta ..... „
144) Ed. Häppölän ym. toiv. al. n:o 35 liikevaihtoveron poistamisesta maaseudun tiiliteollisuudelta ja niiltä maaseudun yrityksiltä, joilla on enintään kolme palkattua työntekijää .. „
145) Ed. Torven ym. toiv. al. n:o 36 esityksen antamisesta liikevaihtoveron perimisestä vain ylellisyystarvikkeista ja -palveluksista ..... „
146) Ed. Koiviston ym. toiv. al. n:o 37 uuden korvauksenhakuajan myöntämisestä eräille vuoden 1942 korvauslain mukaan korvaukseen oikeutetuille ..... „
147) Ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 38 säästäjiä kohdanneiden menetysten johdosta toimeentulomahdollisuutensa menettäneiden henkilöiden toimeentulon turvaamisesta..... „
148) Ed. Innalan ym. toiv. al. n:o 39 työlainsäädännön säännöksiä vas-

Siv.

taavan korvauksen suorittamisesta valtion viran ja toimen haltijoille ylityöstä 159

149) Ed. Borg-Sundmanin ym. toiv. al. n:o 40 virantoimituksessa tapahtuneen väkivallanteon johdosta henkensä menettäneiden virkamiesten perheiden toimeentulon turvaamisesta ..... „

150) Ed. Rausteen ym. toiv. al. n:o 41 muuttokustannusten korvaamisesta valtion viran tai toimen haltijoille .. „

151) Ed. Järnefeltin ym. toiv. al. n:o 42 kassaerehdysrahojen käytäntöön ottamisesta valtion virastoissa ja laitoksissa ..... „

152) Ed. Pohjalan ym. toiv. al. n:o 43 toimenpiteistä valtion tilapäisten vakinaisluontoisten viran- tai toimenhaltijain toinen vakinaistamiseksi .. „

153) Ed. Lindqvistin ym. toiv. al. n:o 44 esityksen antamisesta lisäkorvausten maksamisesta rahanarvon alenemista vastaavassa määrässä talvisodan johdosta menetyksiä kärsineille.. „

154) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 45 sotatoimialueilla yksityisten tilojen ja asutustilojen maille puolustuslinjoja ja -laitteita tehtäessä aiheutuneiden metsätuhojen ym. vahinkojen korvaamisesta ..... „

155) Ed. Huttusen ym. toiv. al. n:o 46 korvauksen suorittamisesta välirauhan- ja rauhansopimuksen johdosta vakinaisesta palveluksesta vapautetuille upseereille 160

156) Ed. Hallbergin ym. toiv. al. n:o 47 eräiden Suomen ja Neuvostoliiton uuden rajan rajaseutuväestölle aiheuttamien tappioiden korvaamisesta ..... „

157) Ed. Murron ym. toiv. al. n:o 48 kuntien vapauttamisesta työttömyystöistä aiheutuvista kustannuksista ..... „

158) Ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 49 erityisen rahaston perustamisesta luotonantoa varten maalaiskunnille .. „

159) Ed. Nikkolan ym. toiv. al. n:o 50 valtion takuun myöntämisestä käsi- ja pienteollisuuden tukemiseksi „

160) Ed. Vilhulan ym. toiv. al. n:o 51 toimenpiteistä polttoturpeen tuotannon laajentamiseksi ja sen käytön tehostamiseksi ..... „

Siv.

161) Ed. Kosolan ym. toiv. al. n:o 52 toimenpiteistä polttoturvetuotannon edistämiseksi 160

162) Ed. Saalastin ym. toiv. al. n:o 53 valtiolainan hankkimisesta Pohjois-Suomen talouselämän kehittämistä varten ..... „

163) Ed. Häikiön ym. toiv. al. n:o 54 puunjalostusteollisuuden kehittämisestä Oulunjokilaaksossa..... „

164) Ed. A. Wirtasen ym. toiv. al. n:o 55 valtion Helsingin kaupungin saaristovyöhykkeellä omistamien alueiden luovuttamisesta kaupungin sosiaalisiin ja yleishyödyllisiin tarpeisiin ..... „

165) Ed. Heiton ym. toiv. al. n:o 56 toimenpiteistä rahalaitosten valvonnan yhdenmukaistamiseksi ..... „

166) Ed. Käkelän ym. toiv. al. n:o 57 lääketeollisuuslaitosten saattamisesta valtion omistukseen ..... „

167) Ed. Raunion ym. toiv. al. n:o 58 valtion kustantaman kansan terveyspalvelun aikaansaamisesta ..... „

168) Ed. Ryömän ym. toiv. al. n:o 59 maksuttoman lääkärin- ja sairaalahoidon järjestämisestä..... „

169) Ed. Stenbergin ym. toiv. al. n:o 60 maksuttoman lääkärinhoidon järjestämisestä kouluikäisiä nuoremmille lapsille ..... „

170) Ed. Larsonin toiv. al. n:o 61 mielisairaiden hoitokustannusten siirtämisestä kokonaan valtiolle ..... „

171) Ed. Puumalaisen ym. toiv. al. n:o 62 hoitoloiden järjestämisestä kunnalliskoteihin sijoitetuille kaatumataudisille ja mielisairaille ..... „

172) Ed. E. Nurmisen ym. toiv. al. n:o 63 toimenpiteistä irtohampaiden valmistamista koskevien säännösten muuttamiseksi 161

173) Ed. Innalan ym. toiv. al. n:o 64 esityksen antamisesta valtion viran ja toimen haltijain työpaikkaolojen järjestämiseksi ..... „

174) Ed. Sävelän ym. toiv. al. n:o 65 syrjäseutujen vähävaraisten karjanomistajien eläinlääkärin matkakulujen korvaamisesta ..... „

175) Ed. Öhmanin ym. toiv. al. n:o 66 kunnallisen vaalilain muuttamisesta ..... „

Siv.

176) Ed. Haapasen ym. toiv. al. n:o 67 maalaiskuntien kunnallisverotuksesta annetun asetuksen metsätulojen verotusta koskevien säännösten muuttamisesta 161

177) Ed. Haapasalon ym. toiv. al. n:o 68 vuokratonttien lunastamisesta itsenäisiksi ..... „

178) Ed. Riihimäen ym. toiv. al. n:o 69 esityksen antamisesta tiheissä asumusryhmissä olevien vuokra-alueiden itsenäistämisestä ..... „

179) Ed. Muikun ym. toiv. al. n:o 70 esityksen antamisesta laiksi maan pakkolunastamisesta kaupunkien, kauppalain ja kuntien sekä rekisteröityjen aatteellisten yhdistysten ja urheilujärjestöjen tarpeisiin ..... „

180) Ed. Hamaran ym. toiv. al. n:o 71 esityksen antamisesta maatilojen osittamisrajoituksista ..... „

181) Ed. K. Eskolan ym. toiv. al. n:o 72 kyläjaoitukseen tehtävien muutosten helpottamisesta ..... „

182) Ed. Rapion ym. toiv. al. n:o 73 manttaalikuntien lakkauttamisesta .. „

183) Ed. Sävelän ym. toiv. al. n:o 74 manttaalikuntalaitoksen tehtävien siirtämisestä kunnille ..... „

184) Ed. Puumalaisen ym. toiv. al. n:o 75 tukitoimenpiteistä kunnalliskotien rakentamiseksi ..... „

185) Ed. Myllymäen ym. toiv. al. n:o 76 kunnallisten hautausmaiden perustamisesta ..... „

186) Ed. Niemen ym. toiv. al. n:o 77 kirkonpalvelijain ja diakonissain palkkauksen ja eläkkeiden lainsäädännöllisestä järjestämisestä ..... „

187) Ed. Puumalaisen toiv. al. n:o 78 toimenpiteistä Laukaan ja Viitasaaren kihlakuntien nimismiespiirien uudelleen järjestämiseksi ..... „

188) Ed. Riihimäen ym. toiv. al. n:o 79 esityksen antamisesta kunnan- ja kyläteiden valtion hoitoon ottamisesta ..... „

189) Ed. Lappi-Seppälän ym. toiv. al. n:o 80 Helsingin ulosmenoteiden liikenneturvallisuuden parantamisesta 162

190) Ed. Salmela-Järvisen ym. toiv. al. n:o 81 virusopin professorinviran perustamisesta Helsingin yliopistoon „

191) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv. al. n:o 82 halpavuokraisten asuntojen turvaamisesta vähävaraisille korkeakouluopiskelijoille 162

192) Ed. Nevalaisen ym. toiv. al. n:o 83 koulunuudistuksen toimeenpanemisesta ..... „

193) Ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 84 oppikoulujen opettajapulan selvittämisestä ..... „

194) Ed. Hiilelän ym. toiv. al. n:o 85 toimenpiteistä oppilasasuntolain ja kouluruokalatoiminnan tarkastajan viran perustamiseksi kouluhallitukseen „

195) Ed. Torven ym. toiv. al. n:o 86 toimenpiteistä kansakoululapsille koulussa tai koulutiellä sattuneiden vahinkojen korvaamiseksi ..... „

196) Ed. H. Miettusen ym. toiv. al. n:o 87 esityksen antamisesta opetuselokuvatoiminnan edistämiseksi ..... „

197) Ed. Rosenbergin ym. toiv. al. n:o 88 toimenpiteistä oppikoulun perustamiseksi Espoon pitäjän Leppävaaraan ..... „

198) Ed. Lampisen ym. toiv. al. n:o 89 toimenpiteistä Loviisan suomenkielisen yhteiskoulun ottamiseksi valtion haltuun..... „

199) Ed. Kaarnan ym. toiv. al. n:o 90 Parikkalan yhteiskoulun ottamisesta valtion haltuun ..... „

200) Ed. Muikun ym. toiv. al. n:o 91 määrärahasta Lieksan yhteiskoulun ottamiseksi valtion haltuun ..... „

201) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 92 Kemijärven keskikoulun muuttamisesta yliopistoon johtavaksi kahdeksanluokkaiseksi kouluksi..... „

202) Ed. Kaitilan ym. toiv. al. n:o 93 ammattilinjoilla opiskelleiden mahdollisuuksista opintojensa jatkamiseen korkeakouluissa ..... „

203) Ed. Kuittisen ym. toiv. al. n:o 94 valtion keskusammattikoulun perustamisesta Imatran kauppalaan .. „

204) Ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 95 ammattikoulun perustamisesta Polvijärven kuntaan ..... „

205) Ed. Brander-Wallinin ym. toiv. al. n:o 96 kotitalousopetusasiain keskittämisestä yhdelle ministeriölle 163

206) Ed. Karvikon ym. toiv. al. n:o 97 kotitalouden rationalisoimislautakunnan asettamisesta ..... „

Siv.

207) Ed. Lappi-Seppälän ym. toiv. al. n:o 98 rakennusalan tietopalvelutoimiston perustamisesta 163

208) Ed. J. Wirtasen ym. toiv. al. n:o 99 puoluepoliittisen ohjelman poistamisesta yleisradiolähetyksistä .. „

209) Ed. Myllymäen ym. toiv. al. n:o 100 maanviljelijäin vapauttamisesta rälssiveron suorittamisesta .... „

210) Ed. Kytän ym. toiv. al. n:o 101 esityksen antamisesta maanhankintalain 110 §:n muuttamisesta .... „

211) Ed. V. Eskolan ym. toiv. al. n:o 102 maanhankintalain lisämaan saantia tarkoittavien hakemusten käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta ..... „

212) Ed. Köllin ym. toiv. al. n:o 103 lisäalueiden lunastamisen lopettamisesta maanhankintalain nojalla .. „

213) Ed. Koivusen ym. toiv. al. n:o 104 luovutetun maan palauttamista maanluovuttajalle ja korvauksien maksamista eräissä tapauksissa maansaajalle koskevan maanhankintalain määräysten muuttamisesta ..... „

214) Ed. Heikkilän ym. toiv. al. n:o 105 valtion hallintaan jääneitä alueita maanhankintalain 110 §:n mukaan myytäessä saadun ylihinnan suorittamisesta maanluovuttajille tai heidän oikeudenomistajilleen ..... „

215) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 106 toimenpiteistä maan hankkimiseksi asutustarkoituksiin rintamamiehille sekä sotaleskille ja -orvoille .... „

216) Ed. Koskisen ym. toiv. al. n:o 107 eräiden perheellisten rintamasotilaiden maansaantioikeuden järjestämisestä ..... „

217) Ed. N. Kaasalaisen ym. toiv. al. n:o 108 toimenpiteistä maanhankinta- ja pika-asutustiloille raivattujen viljelysten tuottokunnon kohottamiseksi ..... „

218) Ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 109 toimenpiteistä vuoden 1936 asutuslain toimeenpanon jatkamiseksi .. „

219) Ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 110 esityksen antamisesta valtion ja puutavarayhtiöiden maiden lunastamisesta viljelys- ja asutustarkoituksiin sekä lisämaaksi tonteille..... „

Siv.

220) Ed. Rosenbergin ym. toiv. al. n:o 111 esityksen antamisesta maareformista elinkelpoisten viljelystilojen muodostamiseksi ruotsinkielisissä ja kaksikielisissä kunnissa 164

221) Ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 112 Rautavaaran pitäjän tilattoman väestön asuttamisesta ..... „

222) Ed. A. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 113 esityksen antamisesta laiksi Kuusamon ja Sallan kuntien maanhankintalain muuttamisesta ..... „

223) Ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 114 toimenpiteistä Sallan kunnan alueella maansaantiin oikeutettujen rintamamiesten asuttamiseksi ..... „

224) Ed. Koiviston ym. toiv. al. n:o 115 uudistilan perustamispalkkion suorittamisesta eräille maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutetuille .. „

225) Ed. Pessin ym. toiv. al. n:o 116 toimenpiteistä liikennekelpoisten teiden rakennuttamiseksi Helsingin kaupungin alueelle maanhankintalain mukaan muodostetuille asuma-alueille „

226) Ed. Koiviston ym. toiv. al. n:o 117 uudistilan perustamispalkkioiden myöntämisestä asutuslain mukaan asutettaville maanhankintalaissa säädettyjen periaatteiden mukaan ..... „

227) Ed. Riihimäen ym. toiv. al. n:o 118 toimenpiteistä laidunolojen järjestämiseksi ..... „

228) Ed. Koskisen ym. toiv. al. n:o 119 laidunalueista annetun lain 1 §:n muuttamisesta ..... „

229) Ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 120 toimenpiteistä ansiotyönsaantimahdollisuuksien järjestämiseksi Pohjois- ja Itä-Suomessa oleville, hevosen omistaville pienviljelijöille ..... „

230) Ed. J. Wirtasen ym. toiv. al. n:o 121 toimenpiteistä kotimaisen kalajauhoteollisuuden aikaansaamiseksi. „

231) Ed. Österholmin ym. toiv. al. n:o 122 tuoreen silakan ensisijaisen osto-oikeuden myöntämisestä kalastajaväestön kaupallisille järjestöille .. „

232) Ed. E. Nurmisen ym. toiv. al. n:o 123 suunnitelman laatimisesta pysyväisluontoisten ansiotyömahdollisuuksien varaamiseksi Pohjois-Savon pienviljelijäalueiden väestölle ..... „

Siv.

233) Ed. Jussilan ym. toiv. al. n:o 124 toimenpiteistä kanatalouden alalla olevien epäkohtien poistamiseksi 164

234) Ed. Kosolan ym. toiv. al. n:o 125 vedonlyönnistä hevoskilpailuissa annettujen määräysten muuttamisesta 165

235) Ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 126 porojen iho- ja nenäsaivartajain tuhoamisaineiden kehittämisestä .... „

236) Ed. Kähösen ym. toiv. al. n:o 127 toimenpiteistä Lounais- ja Länsi-Suomen katovahinkojen selvittämiseksi ja katoalueiden viljelijäin taloudellisen aseman turvaamiseksi .. „

237) Ed. Meriläisen ym. toiv. al. n:o 128 viljelyskasvien koe- ja kasvinjalostusaseman perustamiseksi Kainuuseen ..... „

238) Ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 129 emäntäkoulun perustamisesta Alatornion kuntaan ..... „

239) Ed. Heikkilän ym. toiv. al. n:o 130 puutavarankuljetusrunkoverkoston aikaansaamisesta kuljetusmahdollisuuksia vailla oleville metsäalueille ..... „

240) Ed Korsbäckin ym. toiv. al. n:o 131 lainoista ja avustuksista vedenhankinta- ja viemärilaitteiden rakentamista varten maalaiskunnissa annetun lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetun asetuksen muuttamisesta ..... „

241) Ed. Rausteen ym. toiv. al. n:o 132 vesistöasiain hoidon keskittämisestä ..... „

242) Ed. Aition ym. toiv. al. n:o 133 Muurlan ja Uskelan pitäjissä olevan Alasjärven vesijättöalueen kuivaamisesta ..... „

243) Ed. Heikuran ym. toiv. al. n:o 134 Pohjois-Satakunnan vesiperäisten maiden peruskuivatussuunnitelman aikaansaamisesta ..... „

244) Ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 135 toimenpiteistä Pieksämäen ja Mikkelin välillä olevan suuren suoalueen kuivattamiseksi ..... „

245) Ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 136 toimenpiteistä Kyyveden vesistön vedenpinnan alentamiseksi .... „

246) Ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 137 toimenpiteistä Vieremän kunnassa olevan Vuorisjoen sekä Iijärven ja Saarisjärven välisen järvialueen perkaamiseksi 165

247) Ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 138 toimenpiteistä Simon kunnassa olevan Viantienjoen perkaamiseksi .. „

248) Ed. Rytkösen ym. toiv. al. n:o 139 Pölhönjoen perkaamisesta ..... „

249) Ed. Aaltosen ym. toiv. al. n:o 140 yhtenäisen sosiaalivakuutuksen aikaansaamisesta 166

250) Ed. Hakalan ym. toiv. al. n:o 141 selvityksen hankkimisesta sosiaalipoliittisten etuisuuksien ja rasitusten jakaantumisesta eri yhteiskuntaryhmien ja erilaisten tulonsaajien kesken „

251) Ed. Järnefeltin ym. toiv. al. n:o 142 työmarkkinalaitoksen perustamisesta ..... „

252) Ed. Antikaisen ym. toiv. al. n:o 143 esityksen antamisesta työnsuojeluvalvonnasta ..... „

253) Ed. Antikaisen ym. toiv. al. n:o 144 toimenpiteistä teollisuuden maaseudulle sijoittamisen helpottamiseksi ..... „

254) Ed. Turkan ym. toiv. al. n:o 145 esityksen antamisesta työaikalain 9 §:n muuttamisesta ..... „

255) Ed. Karvosen ym. toiv. al. n:o 146 esityksen antamisesta vuosilomalaiksi ..... „

256) Ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 147 metsä- ja uittotöissä olevan työntekijän vuosilomakorvauksensaantioikeuden laajentamisesta ..... „

257) Ed. Junnilan ym. toiv. al. n:o 148 lapsilisäjärjestelmän muuttamisesta ..... „

258) Ed. Kytän ym. toiv. al. n:o 149 komitean asettamisesta laatimaan ehdotusta uuden eläkelaitosjärjestelmän luomisesta ..... „

259) Ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 150 eläkkeen maksamisesta kansaneläkelain ulkopuolelle jääneille vanhuksille ..... „

260) Ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 151 kansaneläkelain ulkopuolelle jääneiden vanhusten saattamisesta kansaneläkelain piiriin ..... „

261) Ed. Kuittisen ym. toiv. al. n:o 152 korvauksen suorittamisesta eläkelain ulkopuolelle jääneille vähävaraisille vanhuksille ..... „

Siv.

262) Ed. Virkin ym. toiv. al. n:o 153 kansaneläkelain mukaisen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen myöntämisestä sirtoväkeen kuuluville vanhuksille 166

263) Ed. Nordforsin ym. toiv. al. n:o 154 toimenpiteistä valtion sosiaalisen valistustyön kehittämiseksi ja tehostamiseksi ..... „

264) Ed. Östensonin ym. toiv. al. n:o 155 leskien taloudellisten olojen selvittämisestä ..... „

265) Ed. Wickmanin ym. toiv. al. n:o 156 kotien perustamisesta eläkkeellä oleville vanhuksille 167

266) Ed. Kähösen ym. toiv. al. n:o 157 sotainvaliidien täydennyskoron korottamisesta ..... „

267) Ed. Kähösen ym. toiv. al. n:o 158 lisäkorvauksen suorittamisesta elinkorkonsa kertakaikkisena nostaneille sotavammaisille ..... „

268) Ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 159 toimenpiteistä ammattikoulutuksen saaneiden sotainvaliidien asunnonsaannin helpottamiseksi ..... „

269) Ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 160 toimenpiteistä sotainvaliidien työhuoltolain soveltamisajan pitentämiseksi ..... „

270) Ed. Rantalan ym. toiv. al. n:o 161 eräiden invaliidilainsäädännön ulkopuolelle jääneiden henkilöiden toimeentulon turvaamisesta ..... „

271) Ed. Lindqvistin ym. toiv. al. n:o 162 tapaturmavakuutettujen ja muiden siviili-invaliidien huollon järjestämisestä sotilasvammalakia vastaavasti ..... „

272) Ed. Juntusen ym. toiv. al. n:o 163 esityksen antamisesta siviiliorpojen ja alaikäisten lasten huoltoon sidottujen siviililieskien aseman järjestämisestä ..... „

273) Ed. Väyrysen ym. toiv. al. n:o 164 toimenpiteistä metsätyöläisammattikunnan luomiseksi..... „

274) Ed. Muikun ym. toiv. al. n:o 165 esityksen antamisesta laiksi metsä- ja uittotyöläisille työnhausta aiheutuvien työajan menetys- ja matkakustannusten korvaamisesta ..... „

275) Ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 166 metsä- ja uittotyöpalkkojen korottamisesta elinkustannuksia vastaaviksi 167

276) Ed. Järnefeltin ym. toiv. al. n:o 167 kuntien ja sosiaalista asunnontuotantoa edistävien säätiöiden ja järjestöjen tukemisesta ..... „

277) Ed. Salmela-Järvisen ym. toiv. al. n:o 168 naisten osapäivätyön järjestämistä koskevan tutkimuksen toimittamisesta ..... „

278) Ed. Prunnilan ym. toiv. al. n:o 169 työnantajan maksuvelvollisuuteen perustuvan pakollisen vakuutuksen järjestämisestä työntekijän työssään tai työmatkalla käyttämille työvaatteille ym. käyttöesineille koituvan vahingon varalta ..... „

279) Ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 170 metsä- ym. töissä käytettävien hevosten tapaturmavakuutuksesta 168

280) Ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 171 kotieläimille sattuneiden vahinkojen korvaamisesta ..... „

281) Ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 172 kunnille maantiealueiden lunastamista varten myönnettävän määrärahan korottamisesta ..... „

282) Ed. Sarjalan ym. toiv. al. n:o 173 toimenpiteistä Saimaan ja Pielisen vesistöalueitten piirissä tuotetun puutavaran kuljetusmahdollisuuksien parantamiseksi ..... „

283) Ed. Pasasen ym. toiv. al. n:o 174 toimenpiteistä valtionrautateiden liikkuvan kaluston hankinnan lisäämiseksi ..... „

284) Ed. Honkalan ym. toiv. al. n:o 175 kokonaissuunnitelman laatimisesta Lounais-Suomen rautatieverkoston kehittämistä varten ..... „

285) Ed. Riihimäen ym. toiv. al. n:o 176 rautatien rakentamisesta Helsingistä Peipohjan ja Kankaanpään kautta Kauhajoelle ..... „

286) Ed. Tuurnan toiv. al. n:o 177 rautatien rakentamisesta Voikosken asemalta Heinolan kirkonkylän ja Sysmän Liikolanlahden kautta Vaajakosken asemalle ..... „

287) Ed. Pesosen ym. toiv. al. n:o 178 rautatien rakentamisesta Heinolasta Jyväskylän—Pieksämäen radalle „

288) Ed. Haapasalon ym. toiv. al.

Siv.

n:o 179 rautatien rakentamisesta Heinolan kaupungista Paasoon 168

289) Ed. Ahosen ym. toiv. al. n:o 180 toimenpiteistä rautatien ylikäytäväsillan rakentamiseksi Vaajakosken taajaväkisen yhdyskunnan alueelle .. „

290) Ed. Karjalaisen ym. toiv. al. n:o 181 tutkimuksen toimittamisesta rautatien rakentamiseksi Otanmäestä Lapin asemalle ..... „

291) Ed. Kalliokosken ym. toiv. al. n:o 182 rautatien rakentamisesta Kokkolasta Saarijärvelle ..... „

292) Ed. N. Nurmisen ym. toiv. al. n:o 183 rautatiesuunnan Eskola—Himangan satama koneellisesta tutkimisesta ..... „

293) Ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 184 rautatien rakentamisesta Outokummusta Juankoskelle ..... „

294) Ed. Kaupin ym. toiv. al. n:o 185 lisätutkimusten suorittamisesta Haapajärven ja Oulun—Vaalan radan välisellä rautatiesuunnalla 169

295) Ed. Kanniston toiv. al. n:o 186 Oulun—Taivalkosken—Kuusamon rautatien rakentamisesta ..... „

296) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 187 toimenpiteistä tiettömien alueiden maanteiden rakentamiseksi ..... „

297) Ed. Nederström-Lundenin ym. toiv. al. n:o 188 maantien rakentamisesta Salon kauppalasta Perniöön Mathildedahlin tehtaalle ja Kemiön Strömmaan ..... „

298) Ed. Hollstenin ym. toiv. al. n:o 189 maantien rakentamisesta Vretankylästä Pungbölenkylään Kemiön kunnassa ..... „

299) Ed. Lindqvistin ym. toiv. al. n:o 190 Lahden—Kouvolan maantien siirtämisestä Uudenkylän aseman ja Sitikkalan seisakkeen väliselle osalle „

300) Ed. Pesosen ym. toiv. al. n:o 191 maantien rakentamisesta Sysmän kirkonkylästä Luhangan kirkonkylään ..... „

301) Ed. Pesosen ym. toiv. al. n:o 192 yhdystien rakentamisesta Sysmän Liikolan maantieltä Luhangan Lempääseen ..... „

302) Ed. Vennamon ym. toiv. al. n:o 193 maantien rakentamisesta Suovanlahdelta Iisvedenpäähän ..... „

Siv.

303) Ed. Pesosen ym. toiv. al. n:o 194 maantien rakentamisesta Puukemian tehtailta Leivonmäeltä Joutsan—Tammijärven maantielle 169

304) Ed. Vilhulan ym. toiv. al. n:o 195 suunnitelman ja kustannusarvion laatimisesta maantien rakentamiseksi Pihlajaveden pitäjässä Ähtärin pitäjän rajalta Pihlajaveden—Virtain maantielle ..... „

305) Ed. Koivusen ym. toiv. al. n:o 196 maantien rakentamisesta Pihlajaveden—Virtain maantiestä Pihlajaveden—Valkeajärven kylätiehen ..... „

306) Ed. Ahosen ym. toiv. al. n:o 197 maantien rakentamisesta Kanavuorelta Leppälahden kautta Kelkkamäkeen ..... „

307) Ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 198 maantien rakentamisesta Haapamäen—Ruoveden maantieltä Yltiän rautatieseisakkeelle ..... „

308) Ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 199 maantien rakentamisesta Karstulan—Kivijärven maantieltä Kannonsahalle ..... „

309) Ed. Rytkösen ym. toiv. al. n:o 200 maantien rakentamisesta Teekkarista Pihlajamäen kautta Löytöharjuun ..... „

310) Ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 201 maantien rakentamisesta Kotalahdesta Siikajärven seudulle Ylä-Savossa 170

311) Ed. Pasasen ym. toiv. al. n:o 202 maantien rakentamisesta Juvan pitäjän Kaskiin kylästä Auvilan kylän kautta Vuorilahden tienhaaraan „

312) Ed. Miikin ym. toiv. al. n:o 203 maantien rakentamisesta Puumalan salmelta Luukkolan, Kekäleenmäen ym. kylien kautta Ruokolahdella olevalle valtion tielle ..... „

313) Ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 204 maantien rakentamisesta Pieksämäen—Kangasniemen maantieltä Kyyveden asutusalueen halki Vuojalahden—Luusniemen tielle .... „

314) Ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 205 tutkimuksen toimittamisesta maantien rakentamiseksi Pieksämäen—Hankasalmen maantieltä Vanajan kylätien kautta Rautalammin—Hankasalmen maantielle ..... „

Siv.

315) Ed. Järvisen ym. toiv. al. n:o 206 maantien rakentamisesta Jurvan kunnan Tainuskylästä Laihian kunnan Havinnevan asutusalueelle..... 170

316) Ed. Rytkösen ym. toiv. al. n:o 207 maantien rakentamisesta Joutenjoelta Kanavansillalle ..... „

317) Ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 208 maantien rakentamisesta Savonlinnan—Moinsalmen tiellä olevasta Hirvaslahdesta Käärmelahden kohdalle Moinsalmen—Pellossalon maantiellä ..... „

318) Ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 209 maantien rakentamisesta Puumalan kunnan Kietävälän kylästä Himahuuhan ym. kylien kautta Puumalan—Imatran maantielle ..... „

319) Ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 210 yhdysmaantien rakentamisesta Juuan—Säyneisen maantieltä Nurmeksen—Rautavaaran maantielle .... „

320) Ed. Niirasen toiv. al. n:o 211 maantien rakentamisesta Joensuun—Savonlinnan maantieltä Joensuun—Varkauden maantielle ..... „

321) Ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 212 maantien rakentamisesta Saramon kylätiestä Hiekkalahden—Sivakkavaaran maantiehen ..... „

322) Ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 213 maantien rakentamisesta Vehmasjärveltä Haajasen salmelle Sonkajärven kunnassa ..... „

323) Ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 214 maantien rakentamisesta Nurmeksen—Rautavaaran maantieltä Pajukoskelle ..... „

324) Ed. Väisäsen ym. toiv. al. n:o 215 Rääkkylän—Oravisalon—Liperin maantien kuntoon saattamisesta .... „

325) Ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 216 runkotien rakentamisesta puutavaran kuljetusta varten Pohjois-Karjalan maanselälle 171

326) Ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 217 yhdystien rakentamisesta Kaavin—Sivakan maantieltä Mäntyjärven kautta Losomäkeen ..... „

327) Ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 218 Polvijärven—Kuorevaaran maantien ottamisesta valtion hoitoon .... „

328) Ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 219 maantien rakentamisesta Varpaisjärven Matomäestä Sonkajärven Vehmasmäkeen 171

329) Ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 220 maantien rakentamisesta Kinnulan kirkonkylästä Pihtiputaan Alvajärven kylään ..... „

330) Ed. N. Nurmisen ym. toiv. al. n:o 221 maantien oikaisusta Kauhavan kirkonkylässä ..... „

331) Ed. Ryhdän ym. toiv. al. n:o 222 maantien rakentamisesta Inkeeltä Saudunnivaan ..... „

332) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 223 maantien rakentamisesta Posion—Kuusamon maantieltä Ylikitkajärven tukinsiirtolaitteelle ..... „

333) Ed. Tauriaisen ym. toiv. al. n:o 224 maantien rakentamisesta Puolangan kunnan Lylykylästä Suomussalmen kunnan Pesiönkylään rakennettavalle rautatielle ..... „

334) Ed. Tauriaisen ym. toiv. al. n:o 225 maantien rakentamisesta Hyrynsalmen Moisiovaaran tienoilta Suomussalmen Jumaliskylään ..... „

335) Ed. Kaupin ym. toiv. al. n:o 226 Tyrnävän kunnan Ylipäähän johtavan tien jatkamisesta Muhoksen—Veneheiton maantielle ..... „

336) Ed. Karjalaisen toiv. al. n:o 227 maantien rakentamisesta Kuhmon kunnan Lentiiran kylän Änätinniskasta Vartiuskylän Kiimavaaraan .. „

337) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 228 Simojärven pohjois- ja eteläpään välisen maantien rakentamisesta Ranuan kunnassa ..... „

338) Ed. Koiviston toiv. al. n:o 229 tutkimuksen toimittamisesta maantien rakentamiseksi Kemijoen eteläpuolitse Sierilän ja Pekkalan lossien välille ..... „

339) Ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 230 maantien rakentamisesta Soinlahdesta Iijärven vesistön itäpuolitse Oulun maantiehen ..... „

340) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 231 maantien rakentamisesta Vian asemalta Vanttausjärvelle ..... „

341) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 232 maantien rakentamisesta Sierilän lossilta Rovaniemen—Kemijärven maantiellä olevaan Saarenkylään sekä

Siv.

tältä tieltä Nivavaaran ja Vaaran pysäkeille 172

342) Ed. Ryhdän ym. toiv. al. n:o 233 maantien rakentamisesta Pudasjärven Kouvalta Posion Anetjävelle „

343) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 234 maantien rakentamisesta Kemijärven kunnan Soppelasta saman kunnan Räisälän kylään ..... „

344) Ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 235 Palojensuun—Leppäjärven maantien rakentamisesta ..... „

345) Ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 236 Kallon—Kurtakon maantien rakentamisesta ..... „

346) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 237 maantien rakentamisesta Javarusvastuun asutusalueen tiestä Pelkosenniemen kirkonkylän kohdalle..... „

347) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 238 maantien rakentamisesta Savukosken kunnan Värriönkylästä saman kunnan Tanhuankylään ..... „

348) Ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 239 toimenpiteistä Mellakosken—Louejärven—Muurolan maantien rakentamiseksi ..... „

349) Ed. Koiviston ym. toiv. al. n:o 240 maantien rakentamisesta Kittilän pitäjän Tepaston kylästä Enontekiön kirkolle ..... „

350) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 241 maantien rakentamisesta Inarin Syysjärveltä Utsjokisuulle ..... „

351) Ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 242 maantien rakentamisesta Utsjoen sillan etelä- ja pohjoispuolella olevien maanteiden välille ja sieltä Utsjoen kirkolle ..... „

352) Ed. Myllymäen ym. toiv. al. n:o 243 Nokialta Hämeenkyröön johtavan Pinsiön kylätien ottamisesta valtion hoitoon ..... „

353) Ed. Sepin ym. toiv. al. n:o 244 toimenpiteistä Ruoveden kunnassa olevan Pourun kylätien ja sen jatkona olevan Pihtisalmen kunnantien ottamiseksi valtion haltuun .... „

354) Ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 245 Pylkönmäen pitäjän Paajalan kylätien ottamisesta valtion hoitoon ..... „

355) Ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 246 Saarijärven Kolkanlahdesta Pylkönmäelle johtavan paikallistien ottamisesta valtion hoitoon 172

356) Ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 247 Pieksämäen kunnassa olevan Mataramäen kylätien kunnostamisesta ja tien jatkamisesta Rautalammin—Hankasalmen maantielle 173

357) Ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 248 Juvan kunnassa olevan Rantuun kylätien ottamisesta valtion hoitoon ..... „

358) Ed. Pasasen ym. toiv. al. n:o 249 Vanhanmäen, Ukonniemen ja Hokanniemen kyläteiden yhdistämisestä ja ottamisesta valtion hoitoon ..... „

359) Ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 250 Pieksuunlahden—Kyrsyän—Paatelan tien ottamisesta valtion hoitoon ..... „

360) Ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 251 Juvan kunnassa olevan Nääringin—Hyötyyn kylätien ottamisesta valtion hoitoon ..... „

361) Ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 252 Savonlinnan kaupungista Säämingin kunnan Pesingin kylään johtavan tien ottamisesta valtion hoitoon ..... „

362) Ed. Paloveden toiv. al. n:o 253 Kyyjärven pitäjän Oikarinkylän ja Kivijärven pitäjän Tiironkylän välisen ns. Saunamäen kylätien ottamisesta valtion hoitoon .... „

363) Ed. Karjalaisen toiv. al. n:o 254 Hietaperän—Huutoniemen kylätien ottamisesta valtion hoitoon .... „

364) Ed. A. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 255 Raahen—Oulun ja Raahen—Vihannin maanteiden välisen yhdystien ottamisesta valtion hoitoon .... „

365) Ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 256 toimenpiteistä Karjalan tie- ja vesirakennuspiirin alueella olevien siltojen rakentamiseksi ja kunnostamiseksi ..... „

366) Ed. Hykkäälän ym. toiv. al. n:o 257 toimenpiteistä sillan rakentamiseksi Kymijoen yli Lammin lossin kohdalle ..... „

367) Ed. Junnilan ym. toiv. al. n:o 258 Hämeenkyrön pitäjän Kyröskoskella Pappilanjoen yli johtavan maantiesillan rakentamisesta Kyröskosken yläpuolelle ..... „

Siv.

368) Ed. Rytkösen ym. toiv. al. n:o 259 Purolanmäen ja Herukkamäen välisen maantiepenkereen korottamisesta 173

369) Ed. Leivosen ym. toiv. al. n:o 260 sillan rakentamisesta Viitasaaren kunnassa Hännilänsalmen lossipaikalle ..... „

370) Ed. Ahosen ym. toiv. al. n:o 261 maantiesillan rakentamisesta Kivisalmeen Äänekosken kauppalan ja Äänekosken maalaiskunnan rajalle .. „

371) Ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 262 Tengeliönjoen yli johtavan sillan rakentamisesta Karinivaan 174

372) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv. al. n:o 263 puhelinyhteyksien rakentamisesta asutusalueille ..... „

373) Ed. Junnilan ym. toiv. al. n:o 264 selvityksen hankkimisesta Merikarvian sataman ja sen ulkosataman kehittämismahdollisuuksista ..... „

374) Ed. Honkalan ym. toiv. al. n:o 265 esityksen antamisesta laiksi varojen osoittamisesta puolustuslaitoksen perushankintoihin ..... „

375) Ed. Pasasen ym. toiv. al. n:o 266 palontorjunnan järjestämisestä puolustusvoimissa ..... „

376) Ed. Salmisen rah. al. n:o 1 määrärahan osoittamiseksi ylitarkastajan palkkaamiseksi valtiontilintarkastajain kansliaan ..... „

377) Ed. Salmisen ym. rah. al. n:o 2 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Pohjoismaiden hallinnollisen liiton Suomen osasto r. y:lle kymmenennen pohjoismaisen hallinnollisen yleiskokouksen järjestämiseksi Helsingissä „

378) Ed. Kanniston ym. rah. al. n:o 3 määrärahan osoittamisesta kihlakunnantuomarien päätoimisten tuomarinapulaisten palkkaamista varten ..... „

379) Ed. Hakkilan ym. rah. al. n:o 4 määrärahan osoittamisesta valtion sairaaloissa palvelevain apulaislääkärien ja amanuenssien palkkausten korottamiseksi ..... „

380) Ed. Raunion ym. rah. al. n:o 5 määrärahan osoittamisesta erään Helsingin yleisen sairaalan koneenhoitajan viran siirtämiseksi ylempään palkkausluokkaan ..... „

381) Ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 6 määrärahan osoittamisesta kahden uuden apulaislääkärin toimen perustamista varten Helsingin yleisen sairaalan VI osastolle 174

382) Ed. Salmela-Järvisen ym. rah. al. n:o 7 määrärahan osoittamisesta neljän apulaislääkärin palkkaamiseksi Helsingin yleisen sairaalan korvaklinikalle ..... „

383) Ed. Salmela-Järvisen ym. rah. al. n:o 8 määrärahan osoittamisesta huoltohoitajan palkkaamiseksi Helsingin yleisen sairaalan korvaklinikalle „

384) Ed. Hakalan rah. al. n:o 9 määrärahan osoittamisesta silmäosaston lääkärin viran perustamiseksi Tampereen yleiseen sairaalaan 175

385) Ed. Huttusen ym. rah. al. n:o 10 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi Kaatumatautisten Hoitoyhdistys r. y:lle Vaajasalon—Kortejoen hoitolaitosten laajennus- ja peruskorjaustöitä varten ..... „

386) Ed. Alangon ym. rah. al. n:o 11 määrärahan osoittamisesta Mäntän kuntainliiton sairaalan loppuunrakentamista varten ..... „

387) Ed. Luukan ym. rah. al. n:o 12 määrärahan osoittamisesta Reumasäätiön sairaalan kunnossapito- ja käyttökustannuksien korvaamista varten ..... „

388) Ed. V. Simosen ym. rah. al. n:o 13 määrärahan osoittamisesta tutkimuksen suorittamiseksi reumasairauksien levinneisyydestä ja laadusta „

389) Ed. Pohjalan ym. rah. al. n:o 14 määrärahan osoittamisesta saarnaajien palkkaamiseksi valtion sairaaloihin ..... „

390) Ed. Saariahon ym. rah. al. n:o 15 määrärahan osoittamisesta eräiden virkojen perustamiseksi sisäasiainministeriön väestönsuojeluasiainosastoon „

391) Ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 16 määrärahan osoittamisesta virkamiesten palkkaus- ja eläkeasiainosaston perustamiseksi valtiovarainministeriöön ..... „

392) Ed. Kaitilan ym. rah. al. n:o 17 määrärahan osoittamisesta liikeyrityslaskentaa varten ..... „

393) Ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 18 korotetun määrärahan osoit-

Siv.

tamisesta ylimääräisten tointen perustamiseen verojen maksuunpanoa ja kantoa varten 175

394) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 19 korotetun määrärahan osoittamisesta asevelvollisten päivärahan korottamista varten..... „

395) Ed. Hakalan ym. rah. al. n:o 20 määrärahan osoittamisesta kuuromykkäin matkapapin palkkausta varten ..... „

396) Ed. Salmisen rah. al. n:o 21 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Suomen Kirkon Seurakuntatyön Keskusliitolle suomalaisten naisten keskuudessa Tukholmassa tehtävää sosaalista työtä varten ..... „

397) Ed. Kilpeläisen ym. rah. al. n:o 22 määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston kirjastolle sanomalehtihakemistotyön aloittamista varten ..... „

398) Ed. E. Kilven ym. rah. al. n:o 23 määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston laitoksissa opiskelevilta kannettavien laitosmaksujen poistamiseksi ..... „

399) Ed. Niemen ym. rah. al. n:o 24 määrärahan osoittamisesta työväenopistoasiain kouluneuvoksen viran perustamiseksi kouluhallitukseen ..... „

400) Ed. Österholmin ym. rah. al. n:o 25 määrärahan osoittamisesta valtion oppikoulujen rehtorien palkkauksen parantamiseksi 176

401) Ed. Torven ym. rah. al. n:o 26 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Oulussa olevan Tuiran yhteiskoulun rakennushankkeen toteuttamiseksi ..... „

402) Ed. Kähösen ym. rah. al. n:o 27 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Karjaan suomalaisen yhteiskoulun rakentamista varten ..... „

403) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 28 määrärahan osoittamisesta Kemijärven keskikoulun koulurakennuksen laajennustöitä varten ..... „

404) Ed. Salmisen ym. rah. al. n:o 29 määrärahan osoittamisesta rakennusavustuksiksi yksityisille oppikouluille ..... „

405) Ed. Österholmin ym. rah. al. n:o 30 määrärahan osoittamisesta Lovisa gymnasium nimisen oppilaitoksen ottamiseksi valtion haltuun 176

406) Ed. A. Simosen ym. rah. al. n:o 31 määrärahan osoittamisesta Tampereelle perustettavaa väliaikaista opettajakorkeakoulua varten .. „

407) Ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 32 määrärahan osoittamisesta väliaikaisen opettajakorkeakoulun perustamiseksi Rovaniemen kauppalaan „

408) Ed. Hamaran ym. rah. al. n:o 33 määrärahan osoittamisesta rakennusavustukseksi ja -lainaksi Helsingin käsityönopettajaopistolle ..... „

409) Ed. Koiviston rah. al. n:o 34 määrärahan osoittamisesta asuntolanhoitajien valmistamista varten Kemijärven seminaarissa..... „

410) Ed. Rausteen ym. rah. al. n:o 35 määrärahan osoittamisesta Itä-Suomen seminaarin opetustyön aloittamista varten Joensuussa ..... „

411) Ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 36 määrärahan osoittamisesta kunnallisten keskikoulujen perustamista varten ..... „

412) Ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 37 määrärahan osoittamisesta kunnallisen keskikoulun perustamiseksi Taivalkoskelle ..... „

413) Ed. Tauriaisen rah. al. n:o 38 määrärahan osoittamisesta kunnallisen kokeilukeskikoulun perustamiseksi Hyrynsalmen kuntaan ..... „

414) Ed. Soinisen y. m. rah. al. n:o 39 määrärahan osoittamisesta kokeilukeskikoulun perustamiseksi Kaavin kunnan kirkonkylään ..... „

415) Ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 40 määrärahan osoittamisesta kurssien ja opintopäivien järjestämiseksi kansakoulunopettajille ..... „

416) Ed. Hiilelän ym. rah. al. n:o 41 määrärahan osoittamisesta näkökuulokursseja ja näkökuulo-opettajan palkkaamista varten 177

417) Ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 42 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Kuusamon kansanopiston opistorakennuksen rakentamista varten .... „

418) Ed. Kilpeläisen ym. rah. al. n:o 43 määrärahan osoittamisesta muinaistieteelliselle toimikunnalle piirus-

Siv.

tuskilpailun järjestämiseksi kansallismuseon lisärakennusta varten 177
419) Ed. Kulovaaran ym. rah. al. n:o 44 määrärahan osoittamisesta sisätautiopin toisen apulaisylilääkärin palkkaamiseksi Turun yliopistoon ... „
420) Ed. V. Kaasalaisen ym. rah. al. n:o 45 määrärahan osoittamisesta Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toiminnan tukemiseksi ..... „
421) Ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 46 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Suomen Ylioppilaskuntien Liitolle ammatinvalintaa helpottavien ohjaus- ja tiedoituskurssien järjestämiseksi koulunuorisolle, joka aikoo jatkaa opintojaan korkeakouluissa „
422) Ed. Karvosen ym. rah. al. n:o 47 määrärahan osoittamisesta Suomessa vuonna 1952 järjestettävien shakin kansainkisojen tukemiseksi .... „
423) Ed. Lehtosen ym. rah. al. n:o 48 määrärahan osoittamisesta tuomarinvirkaa varten säädetyt opinnäytteet suorittaneille, päätoimenaan tuomiokunnan arkistossa työskenteleville kihlakunnantuomarin apulaisille ..... „
424) Ed. Henrikssonin ym. rah. al. n:o 49 korotetun määrärahan osoittamisesta avustukseksi Pohjola-Norden yhdistykselle ..... „
425) Ed. Nevalaisen ym. rah. al. n:o 50 määrärahan osoittamisesta Suomen Rauhanpuolustajat r. y:n toiminnan tukemiseksi ..... „
426) Ed. Hakkilan ym. rah. al. n:o 51 määrärahan osoittamisesta Helsinkiin pystytettävää runoilija Eino Leinon muistopatsasta varten ..... „
427) Ed. E. Kilven ym. rah. al. n:o 52 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Kalevalaseuralle Sammattiin pystytettävää Elias Lönnrotin muistopatsasta varten 178
428) Ed. Honkalan ym. rah. al. n:o 53 määrärahan osoittamisesta Sibeliusviikon järjestämistä varten ..... „
429) Ed. Turkan ym. rah. al. n:o 54 määrärahan osoittamisesta Oulun kesäyliopiston avustusta varten ..... „
430) Ed. Ahmavaaran ym. rah. al. n:o 55 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Pohjois-Pohjanmaan museolle ..... „

Siv.

431) Ed. Saariahon ym. rah. al. n:o 56 määrärahan osoittamisesta askartelutoiminnan kehittämiseen ja tukemiseen 178
432) Ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 57 määrärahan osoittamisesta maanmittauskonttorin perustamista varten Lapin lääniin ..... „
433) Ed. Väänäsen ym. rah. al. n:o 58 määrärahan osoittamisesta kodinhoitajakoulujen palkkojen järjestelyä varten ..... „
434) Ed. Hamaran ym. rah. al. n:o 59 määrärahan osoittamisesta Inarin kotitalouskoulun ottamiseksi valtion haltuun ..... „
435) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 60 määrärahan osoittamisesta Koillis-Pohjanmaan maamieskoulua varten .. „
436) Ed. Saalastin ym. rah. al. n:o 61 määrärahan osoittamisesta Kälviän kiinteän naiskotiteollisuuskoulun toiminnan alkamista varten 179
437) Ed. Sävelän ym. rah. al. n:o 62 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Paimion Maatalouskerhoneuvojaopiston velkain korkojen maksamista varten ..... „
438) Ed. Kosolan ym. rah. al. n:o 63 määrärahan osoittamisesta Ylistaron pitäjässä sijaitsevalle Ruuskalan tilalle perustettavan puutarha- ja pienviljelijäkoulun palkkauksiin ja ylläpitokustannuksiin ..... „
439) Ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 64 määrärahan osoittamisesta erään tilan ostamiseksi Mikkelin läänin maanviljelysseuralta Itä-Suursavon maamieskoulua varten ..... „
440) Ed. Heikuran ym. rah. al. n:o 65 määrärahan osoittamisesta Porin talouskoulun toiminnan tukemiseksi.. „
441) Ed. Östensonin ym. rah. al. n:o 66 määrärahan osoittamisesta opettajattarien palkkaamiseen Åbo hemslöjds- och handarbetslärarinneinstitut nimisen opiston käsityönopettajatarosastoon ..... „
442) Ed. Kulovaaran ym. rah. al. n:o 67 määrärahan osoittamisesta opettaja-asuntolan rakentamiseksi Paimion maatalouskerho-opistoon ..... „
443) Ed. Kulovaaran ym. rah. al. n:o 68 määrärahan osoittamisesta si-

Siv.

kalan rakentamiseksi Paimion maatalouskerho-opistolle 179
444) Ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 69 määrärahan osoittamisesta Etelä-Hämeen emäntäkoulun rakentamista varten ..... „
445) Ed. Heikuran ym. rah. al. n:o 70 määrärahan osoittamisesta rakennusten aikaansaamiseksi Siikasten pienviljelijäkoululle ..... „
446) Ed. Hollstenin ym. rah. al. n:o 71 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Åbolands Lantmannaskola nimisen koulun kannatusyhdistykselle koulun rakentamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin ..... „
447) Ed. Saalastin ym. rah. al. n:o 72 määrärahan osoittamisesta Ylivieskaan sijoitettavan maamiesopiston perustamiskustannuksia varten ..... „
448) Ed. Lampisen ym. rah. al. n:o 73 määrärahan osoittamisesta pienviljelijäkurssitoimintaa varten tarpeellisiin rakennusten uudistus-, laajennus- ja korjaustöihin Uudenmaan maamieskoululla ..... „
449) Ed. Kullbergin ym. rah. al. n:o 74 määrärahan osoittamisesta koulurakennuksen rakentamiseksi Överby skola för landsbygdens yrken nimiselle koululle ..... „
450) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 75 määrärahan osoittamisesta Kemijärven emäntäkoululle kouluhuoneiden rakennustöitä ja peltoalan lisäämistä varten 180
451) Ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 76 määrärahan osoittamisesta Nurmeksen maanviljelyskoulun karjarakennuksen rakentamista varten ..... „
452) Ed. Rankilan ym. rah. al. n:o 77 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Lappajärven mieskotiteollisuuskoulun rakentamista varten .... „
453) Ed. Sarjalan ym. rah. al. n:o 78 määrärahan osoittamisesta avustukseksi ja lainaksi Mikkelin läänin naiskotiteollisuuskoululle oman kiinteistön hankkimista varten..... „
454) Ed. Hautalan ym. rah. al. n:o 79 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Kalajokilaakson maatalouskoululle ..... „
455) Ed. Muikun ym. rah. al. n:o

Siv.

80 korotetun määrärahan osoittamisesta maatalouskoneiden tutkimuslaitokselle 180
456) Ed. Muikun ym. rah. al. n:o 81 määrärahan osoittamisesta maanviljelystalouden tutkimuslaitoksen toimistotilojen rakentamista varten .... „
457) Ed. Jussilan ym. rah. al. n:o 82 määrärahan osoittamisesta Lounais-Suomen kasvinviljelyskoeaseman perustamista varten..... „
458) Ed. Sepin ym. rah. al. n:o 83 määrärahan osoittamisesta maanparannusaineiden ajoja varten ..... „
459) Ed. Heikuran ym. rah. al. n:o 84 määrärahan osoittamisesta maanparannusavustuksiin maanhankintalain perusteella maata saaneille ..... „
460) Ed. Hautalan ym. rah. al. n:o 85 korotetun määrärahan osoittamisesta Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peruskuivatussuunnitelmaan kuuluvien töiden suorittamista varten ..... „
461) Ed. Saalastin ym. rah. al. n:o 86 määrärahan osoittamisesta Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peruskuivatussuunnitelman toteuttamista varten „
462) Ed. Häikiön ym. rah. al. n:o 87 korotetun määrärahan osoittamisesta Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peruskuivatussuunnitelman toteuttamista varten ..... „
463) Ed. Koskisen ym. rah. al. n:o 88 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi pienviljelijöille kiviperäisten peltojen raivaamista varten „
464) Ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 89 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi kiviperäisten peltojen raivaamista varten ..... „
465) Ed. Nykäsen ym. rah. al. n:o 90 määrärahan osoittamisesta lainojen ja avustusten myöntämiseksi kivisten peltojen raivaamiseen ..... „
466) Ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 91 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi kiviperäisten viljelysmaiden raivaamista varten .. 181
467) Ed. K. Eskolan ym. rah. al. n:o 92 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi salaojituksiin „
468) Ed. Riihimäen ym. rah. al. n:o 93 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi pienviljelijöille lasku-

Siv.

ja viemäriojien kaivamisesta johtuvien kustannusten peittämiseksi 181
469) Ed. Kähösen ym. rah. al. n:o 94 korotetun määrärahan osoittamisesta Etelä-Suomen kalastusvakuutusyhdistyksen avustamiseksi ..... „
470) Ed. Haapaniemen ym. rah. al. n:o 95 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi kalan jäädytys- ja jäähdytyslaitosten käyntiinsaattamista varten ..... „
471) Ed. Rosenbergin ym. rah. al. n:o 96 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi luonnonvoimien tai muun sellaisen syyn takia veneensä tai pyydyksensä menettäneille ammattikalastajille ..... „
472) Ed. Rosenbergin ym. rah. al. n:o 97 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi ammattikalastajille kalastusvälineitten hankkimista varten ..... „
473) Ed. Lampisen ym. rah. al. n:o 98 määrärahan osoittamisesta avustukseksi ja lainaksi Kotieläinhoitajain Liitolle ..... „
474) Ed. Sävelän ym. rah. al. n:o 99 määrärahan osoittamisesta Puutarhaneuvonnan yhteistoimikunnan työtä varten ..... „
475) Ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 100 korotetun määrärahan osoittamisesta avustukseksi Suomen suoviljelysyhdistykselle ..... „
476) Ed. E. Nurmisen y. m. rah. al. n:o 101 määrärahan osoittamisesta kotitalouden rationalisoimistyötä varten „
477) Ed. Lampisen ym. rah. al. n:o 102 korotetun määrärahan osoittamisesta laiduntalouden kehittämiseksi.. „
478) Ed. V. Simosen ym. rah. al. n:o 103 korotetun määrärahan osoittamisesta kotiteollisuuden edistämiseksi ..... „
479) Ed. Kalliokosken ym. rah. al. n:o 104 määrärahan osoittamisesta konekonsulenttien palkkaamiseksi maanviljelysseuroille ja Svenska Lantbrukssällskapens i Finland förbund nimiselle liitolle ..... „
480) Ed. A. Kinnusen ym. rah. al. n:o 105 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi maatalouskoneiden hankkimiseksi pienviljelijäväestölle 181
481) Ed. Rytingin y. m. rah. al. n:o 106 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi maatalouskoneiden hankkimiseksi pienviljelijäväestölle 182
482) Ed. Sepin ym. rah. al. n:o 107 korotetun määrärahan osoittamisesta AIV-rehusäiliöiden rakentamista varten pientiloilla ..... „
483) Ed. Prunnilan ym. rah. al. n:o 108 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi vesijohtolaitteiden rakentamiseen maaseudulla .. „
484) Ed. Väänäsen ym. rah. al. n:o 109 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi vesi- ja viemärijohtolaitteiden rakentamiseksi maaseudulle ..... „
485) Ed. A. Kinnusen ym. rah al. n:o 110 korotetun määrärahan osoittamisesta väkilannoitteiden hintojen alentamiseen ..... „
486) Ed. Riihimäen ym. rah. al. n:o 111 määrärahan osoittamisesta pienviljelijäin lantaloiden rakentamista varten ..... „
487) Ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 112 määrärahan osoittamisesta asutustarkastajain kanslia-apurahan korottamiseksi ..... „
488) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 113 korotetun määrärahan osoittamisesta vanhojen asutustilojen rappiolla olevien viemäriojaverkostojen kunnostamiseksi ..... „
489) Ed. Heikuran ym. rah. al. n:o 114 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi maaseudun asuntolojen parantamiseen ..... „
490) Ed. Rapion ym. rah. al. n:o 115 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi maaseudun asuntolojen parantamiseen ..... „
491) Ed. Luukan rah. al. n:o 116 korotetun määrärahan osoittamisesta maanhankintalain mukaisiin kuivatus- ja tietekotöihin..... „
492) Ed. Häikiön ym. rah. al. n:o 117 määrärahan osoittamisesta Taivalkosken Jurmunkylässä sijaitsevan Raatopuron ja Aitto-ojan suoalueen kuivattamiseksi ..... „

Siv.

493) Ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 118 korotetun määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen soiden raivaamiseen 182

494) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 119 määrärahan osoittamisesta Akkunusjokivarren—Koivun tien kunnostamista varten ..... „

495) Ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 120 korotetun määrärahan osoittamisesta asutusteiden kuntoonpano- ja kunnossapitokustannuksiin.. „

496) Ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 121 määrärahan osoittamisesta heinän hankkimista varten maanhankintalainsäädännön mukaan maata saaneille .. 183

497) Ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 122 määrärahan osoittamisesta Koillis-Suomen metsänhoitolautakunnan perustamista varten ..... „

498) Ed. Rönkön ym. rah. al. n:o 123 määrärahan osoittamisesta karjan luomistaudin ehkäisemiseksi ..... „

499) Ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 124 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Paliskuntien Yhdistykselle kurmutoukkien hävittämiseksi porokarjoista ..... „

500) Ed. Kähösen ym. rah. al. n:o 125 määrärahan osoittamisesta kevätsilakan kuivaukseen sekä suolatun syyssilakan ja jalostukseen menevän kilohailin tuottajahinnan tukemiseen „

501) Ed. Riihimäen ym. rah. al. n:o 126 korotetun määrärahan osoittamisesta maitotaloustuotannon tukemiseen ..... „

502) Ed. Tarkkasen ym. rah. al. n:o 127 määrärahan osoittamisesta Suomen meijerikoulun rakennustoiminnan avustamiseksi ..... „

503) Ed. Niukkasen ym. rah. al. n:o 128 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Itä-Suomen Raakasokeritehdas Oy:lle tehtaan rakentamista varten ..... „

504) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 129 määrärahan osoittamisesta tulvavahinkoja kärsineiden avustamiseksi Pohjois-Suomessa ..... „

505) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 130 määrärahan osoittamisesta avustukseksi ja lainaksi Poro ja Riista Oy:lle jäädyttämön rakentamiseksi Rovaniemelle 183

506) Ed. Kaupin ym. rah. al. n:o 131 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Pohjois-Suomen tutkimussäätiölle Pohjois-Suomen maatalouden taloussuuntien tutkimista varten ..... „

507) Ed. Raunion ym. rah. al. n:o 132 määrärahan osoittamisesta apurahoiksi loppututkinnon suorittamiseksi ulkomaisissa puutarhakorkeakouluissa „

508) Ed. Joukasen ym. rah. al. n:o 133 määrärahan osoittamisesta Satakunnan tie- ja vesirakennuspiirin perustamista varten ..... „

509) Ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 134 määrärahan osoittamisesta Kainuun tie- ja vesirakennuspiirin perustamista varten ..... „

510) Ed. Joukasen ym. rah. al. n:o 135 korotetun määrärahan osoittamisesta maanteiden kunnossapitoa varten ..... „

511) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 136 korotetun määrärahan osoittamisesta kunnan- ja kyläteiden avustamiseen ..... „

512) Ed. Sepin ym. rah. al. n:o 137 korotetun määrärahan osoittamisesta kyläteiden avustukseen 184

513) Ed. N. Nurmisen ym. rah. al. n:o 138 määrärahan osoittamisesta Särkikylän—Pitkäsalon kylätien kuntoon saattamiseksi ..... „

514) Ed. Joukasen ym. rah. al. n:o 139 korotetun määrärahan osoittamisesta Suomen Tieyhdistys — Vägföreningen i Finland r.y:n toiminnan tukemiseen ..... „

515) Ed. Tiitun ym. rah. al. n:o 140 määrärahan osoittamisesta uuden Pohjanmaan—Savon poikkiradan täyskoneellista tutkimusta varten ..... „

516) Ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 141 määrärahan osoittamisesta Kaulirannan—Kolarin rautatiesuunnan tutkimista varten ..... „

517) Ed. Aaltosen ym. rah. al. n:o 142 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Paraisten kauppalalle Kirkkosalmen syventämistä varten ..... „

518) Ed. Korsbäckin ym. rah. al. n:o 143 määrärahan osoittamisesta

Siv.

Korsnäsissä olevan Harrströmin kalastussataman ruoppaamiseen 184
519) Ed. Kalliokosken ym. rah. al. n:o 144 määrärahan osoittamisesta Oy. Yleisradio Ab:lle ulkomaille tarkoitettujen lyhytaalto-ohjelmien hankkimista varten ..... „
520) Ed. Nordströmin rah. al. n:o 145 määrärahan osoittamisesta tie- ja vesirakennushallinnon insinöörien ulkomaisiin opintomatkoihin..... „
521) Ed. Nordforsin ym. rah. al. n:o 146 määrärahan osoittamisesta sähkötekniikan ruotsalaisen lehtorinviran perustamiseksi Helsingin teknilliseen oppilaitokseen ..... „
522) Ed. J. Wirtasen rah. al. n:o 147 määrärahan osoittamisesta keskusammattikoulun perustamiseksi suomenkieliselle Etelä-Pohjanmaalle .... „
523) Ed. Nordforsin ym. rah. al. n:o 148 määrärahan osoittamisesta stipendeiksi osanottoa varten Ruotsissa pidettäviin ammattikoulunopettajakursseihin ..... „
524) Ed. Nuorsaaren ym. rah. al. n:o 149 korotetun määrärahan osoittamisesta Käsiteollisuusliitto r. y:lle käsi- ja pienteollisuuden ammattiteknillisen rationalisoimis- ja neuvontatyön tukemiseksi ..... „
525) Ed. Takin ym. rah. al. n:o 150 määrärahan osoittamisesta kunnallisten ja yksityisten teknillisten kauppa- ja ammattioppilaitosten koulurakennusten rakennusavustuksiksi ..... „
526) Ed. V. Kaasalaisen ym. rah. al. n:o 151 määrärahan osoittamisesta kuntayhtymän ammattikoulun rakentamiseksi Mikkeliin ..... „
527) Ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 152 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Länsi-Pohjan kuntain ammattikoulun perustamista varten 185
528) Ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 153 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Työtehoseuralle opetus- ja tutkimuspesulan rakentamista varten ..... „
529) Ed. Rausteen ym. rah. al. n:o 154 määrärahan osoittamisesta Teekarikylän alueella suoritettavia tie-, vesijohto-, viemäri- ja tasoitustöitä varten ..... „

Siv.

530) Ed. Saariahon ym. rah. al. n:o 155 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Otaniemen Urheilusäätiölle terveyshuollon ja liikuntakasvatuksen edellyttämien laitteiden ja laitosten rakentamiseksi Otaniemen alueelle .. 185
531) Ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 156 määrärahan osoittamisesta ylimääräisen rehtorin toimen perustamiseksi valtion kuuromykkäinammattikouluun ..... „
532) Ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 157 määrärahan osoittamisesta perusavustuksiksi invaliidiavustuksista osattomiksi jääneille tuberkuloosi-invaliideille ..... „
533) Ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 158 määrärahan osoittamisesta siviilituberkuloottisten jatkohuoltoa ja ammattiopetusta varten ..... „
534) Ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 159 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi lastenkodeille .... „
535) Ed. Torven ym. rah. al. n:o 160 korotetun määrärahan osoittamisesta lastenseimien avustamiseen ja uusien lastenseimien perustamiseen .. „
536) Ed. Brander-Wallinin ym. rah. al. n:o 161 määrärahan osoittamisesta kesävirkistyksen antamiseksi lapsille, jotka eivät ole kansakoululapsia .... „
537) Ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 162 määrärahan osoittamisesta kesävirkistyksen antamiseen lapsille, jotka eivät ole kansakoululapsia ..... „
538) Ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 163 määrärahan osoittamisesta tuberkuloottisten lasten kesävirkistystoimintaa varten ..... „
539) Ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 164 määrärahan osoittamisesta lasten maalle siirron tukemiseen ..... „
540) Ed. Hiilelän ym. rah. al. n:o 165 määrärahan osoittamisesta lastentarhanopettajaseminaarin perustamiseksi Tampereelle ..... „
541) Ed. Karvikon ym. rah. al. n:o 166 määrärahan osoittamisesta lastentarhaopettajaseminaarin perustamiseksi Tampereelle ..... „
542) Ed. Brander-Wallinin ym. rah. al. n:o 167 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuksiksi kun-

Siv.

nallisten, seurakunnallisten ja yksityisten vanhainkotien perustamiseksi ja ylläpitämiseksi 186

543) Ed. Brander-Wallinin ym. rah. al. n:o 168 määrärahan osoittamisesta eläkkeiksi kansaneläkelain ulkopuolelle jääneille vanhuksille .... „

544) Ed. Pohjalan ym. rah. al. n:o 169 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi kansaneläkelain ulkopuolella oleville vanhuksille ..... „

545) Ed. Stenbergin ym. rah. al. n:o 170 määrärahan osoittamisesta vanhuushuoltoeläkkeiden maksamista varten ..... „

546) Ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 171 korotetun määrärahan osoittamisesta raittiustyön tukemiseksi .. „

547) Ed. Heinosen ym. rah. al. n:o 172 määrärahan osoittamisesta vähävaraisten perheellisten sotaleskien sairausavustuksiin ..... „

548) Ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 173 määrärahan osoittamisesta petsamolaisen siirtoväen sosiaaliseen avustamiseen ..... „

549) Ed. Salmela-Järvisen ym. rah. al. n:o 174 määrärahan osoittamisesta vähävaraisten monilapsisten äitien kesävirkityksen järjestämistä varten .. „

550) Ed. V. Simosen ym. rah. al. n:o 175 määrärahan osoittamisesta vapaiden lomaleirimatkojen järjestämiseksi valtionrautateillä ja postiautoissa suuriperheisille äideille ..... „

551) Ed. Torven ym. rah. al. n:o 176 määrärahan osoittamisesta maksuttomien matkojen järjestämiseksi lomaansa viettäville vähävaraisille äideille ..... „

552) Ed. Turusen ym. rah. al. n:o 177 korotetun määrärahan osoittamisesta Tapaturmantorjuntayhdistys r. y:n avustukseksi ..... „

553) Ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 178 määrärahan osoittamisesta Tuberkuloosiliitto r. y:lle Karkun parantolan kunnostamiseksi tuberkuloottisten toipilasopistoksi ..... „

554) Ed. Aition ym. rah. al. n:o 179 korotetun määrärahan osoittamisesta Tuberkuloosiliiton toiminnan tukemiseksi ..... „

555) Ed. Turkan ym. rah. al. n:o 180 määrärahan osoittamisesta lapsilisäjärjestelmän ennallaan pysyttämistä varten 186

556) Ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 181 korotetun määrärahan osoittamisesta maaseudun sähköistämisen tukemiseksi ..... „

557) Ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 182 määrärahan osoittamisesta pienviljelijäperheiden kulutukseen tulevan syömäviljan hinnan alentamiseksi 187

558) Ed. Nordforsin ym. rah. al. n:o 183 määrärahan osoittamisesta korvauksiksi eräille viime sotien aikana meripalveluksessa kuolleiden tai kadonneiden henkilöiden omaisille .. „

559) Ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 184 määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen jälleenrakentajien indeksikorotuksen hyvittämistä varten .... „

560) Ed. Koivusen ym. rah. al. n:o 185 määrärahan osoittamisesta eräistä Korpilahdella olevista tiloista maata saaneille, korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä tilansa menettäneille aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi ..... „

561) Ed. Tainion ym. rah. al. n:o 186 määrärahan osoittamisesta korvauksiksi Kemin kaupungissa kesällä 1949 käydyn palkkaliikkeen johdosta työläisille aiheutuneista taloudellisista menetyksistä ..... „

562) Ed. Riihimäen ym. rah. al. n:o 187 määrärahan osoittamisesta vuoden 1918 kansalaissotaan punaisella puolella osallistuneiden kärsimien vahinkojen korvauksen järjestämiseksi ..... „

563) Ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 188 määrärahan osoittamisesta valtionrautateiden keskus- ja linjahallinnon kirjanpitäjien palkkauksen korottamiseksi ..... „

564) Ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 189 määrärahan osoittamisesta pukuavustuksen maksamiseksi veturitallien henkilökunnalle ja muille vastaaville toimenhaltijaryhmille ..... „

565) Ed. Kokkolan ym. rah. al. n:o 190 määrärahan osoittamisesta ylitarkastajan viran perustamiseksi posti- ja lennätinhallitukseen ..... „

Siv.

566) Ed. Muikun ym. rah. al. n:o 191 määrärahan osoittamisesta virkapukujen hankkimiseksi posti- ja lennätinlaitoksen henkilökunnalle 187

567) Ed. Muikun ym. rah. al. n:o 192 määrärahan osoittamisesta ylimääräisten postiljoonin toimien vakinaistamista varten ..... „

568) Ed. Toivosen ym. rah. al. n:o 193 määrärahan osoittamisesta eräiden ylimääräisten tointen perustamiseksi posti- ja lennätinlaitokseen .... „

569) Ed. Kytän ym. rah. al. n:o 194 korotetun määrärahan osoittamisesta metsähallinnon viran- ja toimenhaltijain palkkojen korottamista varten ..... „

570) Ed. Kanniston ym. rah. al. n:o 195 määrärahan osoittamisesta metsätyöväen ammattikoulun perustamista varten ..... „

571) Ed. Väisäsen ym. rah. al. n:o 196 korotetun määrärahan osoittamisesta valtion metsänhoitotöitä varten „

572) Ed. Kytän ym. rah. al. n:o 197 määrärahan osoittamisesta metsätieteelliselle tutkimuslaitokselle puun käyttöä ja metsien hakkuumäärää selvittävää tutkimusta varten..... 188

573) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 198 määrärahan osoittamisesta puutavaran maakuljetusolojen korjaamista varten ..... „

574) Ed. Tiitun ym. rah. al. n:o 199 määrärahan osoittamisesta karja- ja talousrakennuksen rakentamiseksi Ylistaron pitäjässä sijaitsevalle Ruuskalan koulutilalle..... „

575) Ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 200 määrärahan osoittamisesta Kouvolan uuden asemarakennuksen rakennustöiden aloittamista varten .. „

576) Ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 21 korotetun määrärahan osoittamisesta Suolahden—Haapajärven rautatien rakentamiseen ..... „

577) Ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 202 määrärahan osoittamisesta Siilinjärven—Juankosken rautatien rakentamiseen ..... „

578) Ed. Suomisen ym. rah. al. n:o 203 määrärahan osoittamisesta rautatieylikulkusillan rakentamiseksi Korson aseman läheisyyteen..... 188

579) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 204 määrärahan osoittamisesta rautatien rakentamiseksi Kemijärven asemalta Taivalkoskelle ..... „

580) Ed. Tauriaisen ym. rah. al. n:o 205 määrärahan osoittamisesta Pesiön aseman ja Taivalkosken välisen rataosan rakentamiseksi ..... „

581) Ed. Mannisen ym. rah. al. n:o 206 määrärahan osoittamisesta Siilinjärven—Juantehtaan rautatien rakentamiseen ..... „

582) Ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 207 määrärahan osoittamisesta Oulun—Kuusamon rautatien rakennustöiden aloittamista varten ..... „

583) Ed. Erkkilän ym. rah. al. n:o 208 määrärahan osoittamisesta Pesiön—Korvuan rataosan rakentamiseen .. „

584) Ed. Rapion ym. rah. al. n:o 209 määrärahan osoittamisesta teollisuusradan rakentamiseksi Tampereelta Kyroskoskelle ..... „

585) Ed. Karjalaisen ym. rah. al. n:o 210 määrärahan osoittamisesta Suomussalmen—Taivalkosken rataosan rakentamiseen ..... „

586) Ed. Muikun ym. rah. al. n:o 211 määrärahan osoittamisesta Joensuun—Koveron rautatien rakentamiseen ..... „

587) Ed. Takin ym. rah. al. n:o 212 määrärahan osoittamisesta ylikulkusillan rakentamista varten Lahden ratapihalla 189

588) Ed. Lindqvistin ym. rah. al. n:o 213 määrärahan osoittamisesta Hennalan ylikäytäväsillan rakennustöiden loppuun suorittamista varten Lahdessa ..... „

589) Ed. Kuittisen ym. rah. al. n:o 214 määrärahan osoittamisesta Suhosen ylikäytäväsillan rakentamista varten ..... „

590) Ed. N. Nurmisen ym. rah. al. n:o 215 määrärahan osoittamisesta vesijohdon rakentamiseksi Kokkolan rautatieaseman veturitalliin ja lepohuoneisiin ..... „

591) Ed. Mustosen rah. al. n:o 216 määrärahan osoittamisesta rautatie-

Siv.

läisten asuntotalon rakentamiseksi Kontiomäkeen 189
592) Ed. Hakalan ym. rah. al. n:o 217 määrärahan osoittamisesta rautatieläisten asuntotalon rakentamiseksi Tampreelle ..... „
593) Ed. A. Wirtasen rah. al. n:o 218 määrärahan osoittamisesta kahden kerrostalon rakentamiseksi Helsinkiin rautatieläisiä varten ..... „
594) Ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 219 määrärahan osoittamisesta asuntojen rakentamista varten posti- ja lennätinlaitoksen sähköpajan henkilökunnalle ..... „
595) Ed. Turkan ym. rah. al. n:o 220 korotetun määrärahan osoittamisesta posti- ja lennätinlaitokselle toimitalojen ja henkilökunnan asuntojen rakentamista varten..... „
596) Ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 221 määrärahan osoittamisesta postitalon rakentamiseksi Polvijärven kirkonkylään ..... „
597) Ed. Tikkaojan ym. rah. al. n:o 222 määrärahan osoittamisesta Seinäjoen postiautovarikon kuntoonsaattamista varten ..... „
598) Ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 223 korotetun määrärahan osoittamisesta puhelinverkon laajentamiseen ja parantamiseen ..... „
599) Ed. Sollan ym. rah. al. n:o 224 määrärahan osoittamisesta Mikkelin ja Varkauden sekä Helsingin ja Kuopion välisen puhelinyhteyden parantamiseen ..... „
600) Ed. Raunion ym. rah. al. n:o 225 määrärahan osoittamisesta valtion pukutehtaan rakentamiseksi Hämeenlinnaan ..... „
601) Ed. Aaltosen ym. rah. al. n:o 226 määrärahan osoittamisesta valtion osuuksien merkitsemiseksi pienviljelijäin perustamiin maatalouskoneyhtymiin ..... „
602) Ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 227 korotetun määrärahan osoittamisesta lainaksi Rovaniemen kauppalalle asemakaavapakkolunastuksiin ..... „
603) Ed. Salmela-Järvisen ym. rah. al. n:o 228 määrärahan osoittamisesta korottomaksi lainaksi allergiatutkimussäätiön ja kuntien yhteistoiminnassa perustettavan allergiasairaalan rakentamista varten 190
604) Ed. Muikun ym. rah. al. n:o 229 määrärahan osoittamisesta halpakorkoiseksi lainaksi Pielisjärven—Lieksan synnytyslaitoksen rakentamista varten ..... „
605) Ed. Pohjalan ym. rah. al. n:o 230 määrärahan osoittamisesta korottomaksi lainaksi Porin diakonissalaitokselle ..... „
606) Ed. V. Leskisen ym. rah. al. n:o 231 määrärahan osoittamisesta lainoiksi puolustusvoimien kantahenkilökunnan asuintalojen rakentamista varten ..... „
607) Ed. Innalan ym. rah. al. n:o 232 määrärahan osoittamisesta lainaksi Turun Yliopistolle uuden kirjastotalon rakentamista varten ..... „
608) Ed. Karvikon ym. rah. al. n:o 233 määrärahan osoittamisesta rakennuslainaksi Turun yliopiston ylioppilaskunnalle ylioppilasasuntolan rakennus- ja sisustustyön loppuun saattamiseksi ..... „
609) Ed. Öhmanin ym. rah. al. n:o 234 määrärahan osoittamisesta lainaksi Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalle Domus Academican toisen rakennusvaiheen loppuun saattamiseksi „
610) Ed. Öhmanin ym. rah. al. n:o 235 määrärahan osoittamisesta lainaksi Åbo Akademin ylioppilaskunnalle ylioppilasasuntolaa varten ..... „
611) Ed. Wickmanin ym. rah. al. n:o 236 määrärahan osoittamisesta kotiteollisuus- ja asuntolarakennuksen rakentamiseksi Houtskarin kirkollisen kansanopiston naisoppilaita varten .. „
612) Ed. Salmisen ym. rah. al. n:o 237 määrärahan osoittamisesta rakennuslainoiksi yksityisille oppikouluille „
613) Ed. N. Kaasalainen ym. rah. al. n:o 238 määrärahan osoittamisesta lainaksi Kanneljärven kansanopiston jälleenrakentamiseksi ..... „
614) Ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 239 määrärahan osoittamisesta korottomaksi lainaksi saamelaisten kristillisen kansanopiston rakentamiseksi Inariin ..... „
615) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 240 korotetun määrärahan osoittami-

Siv.

sesta rakennuslainoiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen 190

616) Ed. Rapion ym. rah. al. n:o 241 korotetun määrärahan osoittamisesta rakennuslainoiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen ..... „

617) Ed. Vilhulan ym. rah. al. n:o 242 määrärahan osoittamisesta maaseudun asunto-olojen parantamiseen.. 191

618) Ed. Hietasen ym. rah. al. n:o 243 määrärahan osoittamisesta avustuksiksi ja lainoiksi maaseudun asunto-olojen parantamista varten ..... „

619) Ed. Heiton ym. rah. al. n:o 244 määrärahan osoittamisesta rakennuslainoiksi yksityisille kalakaupallisille yrityksille ..... „

620) Ed. Rosenbergin ym. rah. al. n:o 245 määrärahan osoittamisesta lainoiksi ammattikalastajajärjestöille kalankuivaamojen rakentamista varten ..... „

621) Ed. Miikin ym. rah. al. n:o 246 määrärahan osoittamisesta halpakorkoiseksi lainaksi Etelä-Saimaan maamieskoulun kannattajayhdistykselle koulurakennustyön loppuunsaattamista varten ..... „

622) Ed. V. Simosen ym. rah. al. n:o 247 määrärahan osoittamisesta lainaksi Pohjois-Karjalan kotiteollisuusyhdistykselle koekutomon ja värjäämön rakentamista varten Joensuuhun ..... „

623) Ed. Wickmanin ym. rah. al. n:o 248 määrärahan osoittamisesta rakennuslainaksi Teerijärven mieskotiteollisuuskoululle ..... „

624) Ed. Korsbäckin ym. rah. al. n:o 249 määrärahan osoittamisesta rakennuslainaksi Västankvarnin maanviljelys- ja maamieskoulujen oppilasasuntolan rakentamista varten ..... „

625) Ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 250 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuslainoiksi meijerien rakentamiseksi Pohjois- ja Itä-Suomessa .. „

626) Ed. Sarjalan ym. rah. al. n:o 251 määrärahan osoittamisesta lainoiksi kivenraivausosuuskunnille ja -yhtymille kivenraivauskoneiden ja -kaluston hankkimista varten ..... „

627) Ed. Karvosen ym. rah. al. n:o 252 määrärahan osoittamisesta avustuslainaksi Koita Oy:lle uudisraivaustoimintaa varten 191

628) Ed. Hautalan ym. rah. al. n:o 253 määrärahan osoittamisesta avustuslainaksi Hirvineva Oy:lle perusparannusten suorittamista varten .. „

629) Ed. Sauran ym. rah. al. n:o 254 määrärahan osoittamisesta lainoiksi salaojaputkia valmistaville tehtaille ..... „

630) Ed. Jussilan ym. rah. al. n:o 255 määrärahan osoittamisesta lainoiksi kalastajien yhtymille koneellisten kalakuivaamoiden rakentamiseen ..... „

631) Ed. A. Simosen ym. rah. al. n:o 256 määrärahan osoittamisesta lainaksi Asuntosäätiölle Espoon pitäjässä sijaitsevan Hagalundin asuntoalueen perustöitä varten 192

632) Ed. Raunion ym. rah. al. n:o 257 korotetun määrärahan osoittamisesta lainoiksi yleishyödyllistä asuntotuotantoa varten ..... „

633) Ed. N. Nurmisen ym. rah. al. n:o 258 korotetun määrärahan osoittamisesta asutuskeskusten asuntorakennustuotannon tukemiseen ..... „

634) Ed. Kähösen ym. rah. al. n:o 259 määrärahan osoittamisesta avustuslainoiksi työllisyyden turvaamiseksi ..... „

635) Ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 260 korotetun määrärahan osoittamisesta lainoiksi rautatieläisille omakotitoimintaa ja rakennustonttien ostamista varten ..... „

636) Ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 261 määrärahan osoittamisesta rautatielaitoksen henkilökunnalle myönnettäviä omakotirakennuslainoja varten „

637) Ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 262 määrärahan osoittamisesta lainoiksi rautatieläisten omakotitoimintaa varten ..... „

638) Ed. Paloveden ym. rah. al. n:o 263 määrärahan osoittamisesta lainoiksi vähävaraiselle pienviljelijäväelle maaseudun sähköistämiseksi ..... „

639) Ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 264 määrärahan osoittamisesta lainoiksi sähkönjakelulaitoksille maaseudun sähköistamisen edistämiseksi .. „

Siv.

640) Ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 265 määrärahan osoittamisesta sähköistämislainoiksi maaseudun omakotien ja pienasuntojen omistajille .. 192

641) Ed. Koskisen ym. rah. al. n:o 266 määrärahan osoittamisesta lainoiksi pientilallisille maaseudun sähköistämisen sisäasennus- ja liittymismaksuja varten ..... „

642) Ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 267 määrärahan osoittamisesta sähköistämislainoiksi vähävaraisille viljelijöille ..... „

643) Ed. Kytän ym. rah. al. n:o 268 määrärahan osoittamisesta lainoiksi pienille teollisuuslaitoksille ja käsiteollisuutta harjoittaville yrityksille ..... „

644) Ed. Meinanderin ym. rah. al. n:o 269 määrärahan osoittamisesta lainaksi Svenska Handelshögskolan nimiselle korkeakoululle ..... „

645) Ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 270 korotetun määrärahan osoittamisesta avustuslainaksi Raajarikkojen koulusäätiölle koulurakennuksen keskeneräisten töiden jatkamista varten 193

646) Ed. Raunion ym. rah. al. n:o 271 määrärahan osoittamisesta lainaksi Lomaliitto r. y:lle lomakohteitten laajentamiseksi ja kunnostamiseksi ..... „

647) Ed. Niemen ym. rah. al. n:o 272 määrärahan osoittamisesta lainaksi Suomen Kirkon Sisälähetysseuralle diakonissalaitoksen ja kasvattajaopiston rakennuksen rakentamiseen otettujen lainojen takaisinmaksamista varten ..... „

648) Ed. Brander-Wallinin ym. rah. al. n:o 273 määrärahan osoittamisesta lainoiksi kunnalliskotien rakentamista ja korjaamista varten ..... „

649) Ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 274 määrärahan osoittamisesta lainaksi Helsingin Sokeain Huolto r. y:lle myyntipaikan avaamiseksi sokeain valmisteille ..... „

650) Ed. Hollstenin ym. rah. al. n:o 275 määrärahan osoittamisesta avustukseksi ja lainaksi Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Turunmaan ruotsinkieliselle osastolle terveydenja sairaanhoitokeskuksen rakentamista varten 193

651) Ed. Aition ym. rah. al. n:o 276 määrärahan osoittamisesta siirtona asutusrahastoon ns. toissijaisten maansaajien maanhankintalain mukaista lainoitusta varten..... „

652) Ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 277 korotetun määrärahan osoittamisesta siirtona asutusrahastoon käytettäväksi lähinnä kuntien asutuskassalainoitusta ja sisarosuuslainoitusta varten ..... „

653) Ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 278 määrärahan osoittamisesta moottoriveneen hankkimiseksi Kemin kaupungin poliisilaitokselle ..... „

654) Ed. Kilpeläisen ym. rah. al. n:o 279 korotetun määrärahan osoittamisesta puolustuslaitoksen kaluston ja tarvikkeiden perushankintoihin ja korjauksiin ..... „

655) Ed. Honkalan ym. rah. al. n:o 280 määrärahan osoittamisesta kuljetuslentokoneen hankkimiseksi maanmittaushallitukselle ilmavalokuvausten suorittamista varten ..... „

656) Ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 281 määrärahan osoittamisesta Kymen lääninhallituksen virastotalon rakentamista varten ..... „

657) Ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 282 määrärahan osoittamisesta Lapin rajavartioston Rovaniemen kasarmialueen rakentamista varten ..... „

658) Ed. Pasasen ym. rah. al. n:o 283 määrärahan osoittamisesta vankeinhoitolaitoksen tuberkuloosisairaalan rakentamista varten ..... „

659) Ed. Kulovaaran ym. rah. al. n:o 284 korotetun määrärahan osoittamisesta Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan laboratoriorakennuksen rakennustöiden loppuunsaattamiseksi 194

660) Ed. Nederström-Lundénin ym. rah. al. n:o 285 määrärahan osoittamisesta piirustusten laatimista varten Turkuun rakennettavalle naistenklinikalle ..... „

661) Ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 286 määrärahan osoittamisesta synnytyslaitoksen rakentamiseksi Nurmekseen .. „

Siv.

662) Ed. Rausteen ym. rah. al. n:o 287 korotetun määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan keskussairaalan rakentamiseen 194

663) Ed. Borg-Sundmanin rah. al. n:o 288 määrärahan osoittamisesta Naistenklinikan asuntolan rakentamista varten ..... „

664) Ed. Lappi-Seppälän ym. rah. al. n:o 289 määrärahan osoittamisesta hygienisen laitoksen Meilahteen tulevaa uudisrakennusta varten ..... „

665) Ed. V. Virtasen ym. rah. al. n:o 290 korotetun määrärahan osoittamisesta Savonlinnan keskussairaalan rakentamiseen ..... „

666) Ed. Karvikon ym. rah. al. n:o 291 määrärahan osoittamisesta Turun keskussairaalan yhteyteen rakennettavan naistensairaalan piirustuksia ja työsuunnitelmia varten ..... „

667) Ed. Kaupin ym. rah. al. n:o 292 määrärahan osoittamisesta Oulun piirimielisairaalan laajentamiseen .. „

668) Ed. Raunion ym. rah. al. n:o 293 korotetun määrärahan osoittamisesta sotilasrakennusten perinpohjaisiin korjauksiin ja uudisrakennustöihin ..... „

669) Ed. Niukkasen ym. rah. al. n:o 294 määrärahan osoittamisesta kasarmi- ym. rakennustöiden jatkamiseen Hyrylän varuskunta-alueella .. „

670) Ed. Meinanderin ym. rah. al. n:o 295 määrärahan osoittamisesta asuntorakennuksen rakentamiseksi Dragsvikin kasarmialueen kantahenkilökunnalle ..... „

671) Ed. Hakalan rah. al. n:o 296 määrärahan osoittamista Tampereen klassillisen lyseon korjaustöitä ja uudisrakennusta varten ..... „

672) Ed. Niemen ym. rah. al. n:o 297 määrärahan osoittamisesta Rauman tyttölyseon uudisrakennuksen perustamistöitä varten ..... „

673) Ed. Rausteen ym. rah. al. n:o 298 määrärahan osoittamisesta Nurmeksen yhteislyseon koulutalon rakentamista varten 195

674) Ed. Honkalan ym. rah. al. n:o 299 korotetun määrärahan osoittamisesta Turun linnan korjaustöitä varten ..... „

Siv.

675) Ed. Rönkön ym. rah. al. n:o 300 korotetun määrärahan osoittamisesta Malminkartanon opetus- ja koetilan rakennustöitä varten 195

676) Ed. Muikun ym. rah. al. n:o 301 korotetun määrärahan osoittamisesta maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen uudisrakennusta varten ..... „

677) Ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 302 määrärahan osoittamisesta metsähallituksen toimitalon rakentamiseksi Nurmeksen kauppalaan ..... „

678) Ed. Tarkkasen ym. rah. al. n:o 303 määrärahan osoittamisesta valtion mieskotiteollisuusopiston oman talon rakentamista varten ..... „

679) Ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 304 määrärahan osoittamisesta Rovaniemen kotitalousopiston rakentamiseen ..... „

680) Ed. Lappi-Seppälän ym. rah. al. n:o 305 määrärahan osoittamisesta metsähallinnon aluehallinnon virka-asuntojen jälleenrakentamista varten „

681) Ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 306 määrärahan osoittamisesta Heinäveden metsäkoulun perustamissuunnitteluja varten ..... „

682) Ed. Vilhulan ym. rah. al. n:o 307 määrärahan osoittamisesta korkeinta maa- ja kotitalousopetusta varten tarpeellisten rakennusten rakentamiseksi Viikin tilalle ..... „

683) Ed. Kaupin ym. rah. al. n:o 308 määrärahan osoittamisesta pienviljelijäneuvojaopiston perustamiseksi Muhoksella sijaitsevalle Koivikon koulutilalle ..... „

684) Ed. Tarkkasen ym. rah. al. n:o 309 määrärahan osoittamisesta valtion maitotalouskoelaitoksen henkilökunnan asuntorakennusten rakentamista varten Jokioisiin ..... „

685) Ed. Virkin ym. rah. al. n:o 310 määrärahan osoittamisesta valtion seerumlaitoksen rakentamista varten .. „

686) Ed. Toivosen ym. rah. al. n:o 311 määrärahan osoittamisesta Lepaan puutarhaopiston oppilasasuntolan rakennussuunnitelman ja piirustusten laatimista varten ..... „

687) Ed. Larsonin rah. al. n:o 312 määrärahan osoittamisesta toisen kiito-

Siv.

radan rakentamiseksi Maarianhaminan lentokentälle 195

688) Ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 313 määrärahan osoittamisesta valtion virastotalon rakentamiseksi Nokian kauppalaan ..... „

689) Ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 314 määrärahan osoittamisesta virasto- ja asuintalon rakentamiseksi Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiriä varten 196

690) Ed. Koiviston rah. al. n:o 315 määrärahan osoittamisesta virkamiesasuntojen rakentamiseen Lapin läänissä ..... „

691) Ed. Hakalan ym. rah. al. n:o 316 määrärahan osoittamisesta Tampereen teknillisen oppilaitoksen uudisrakennusta varten ..... „

692) Ed. Wiherheimon ym. rah. al. n:o 317 määrärahan osoittamisesta geologisen tutkimuslaitoksen uuden toimitalon rakentamista varten .... „

693) Ed. Kokkolan ym. rah. al. n:o 318 määrärahan osoittamisesta Orrengrundiin rakennettavaa radiomajakkaa varten..... „

694) Ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 319 määrärahan osoittamisesta Lapin keskusammattikoulun rakentamiseen. „

695) Ed. Henrikssonin ym. rah. al. n:o 320 määrärahan osoittamisesta Vaasan ruotsalaisen keskusammattikoulun rakennustöiden aloittamiseksi „

696) Ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 321 määrärahan osoittamisesta Rovaniemen keskusammattikoulun rakentamista varten ..... „

697) Ed. Takin ym. rah. al. n:o 322 määrärahan osoittamisesta Lahden teknillisen koulun koulurakennuksen rakennustöiden aloittamista varten ..... „

698) Ed. Kuittisen ym. rah. al. n:o 323 määrärahan osoittamisesta Imatran keskusammattikoulun perustamiskustannuksia varten ..... „

699) Ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 324 korotetun määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen keskusammattikoulun rakennustöiden jatkamiseen „

700) Ed. Nordströmin ym. rah. al. n:o 325 määrärahan osoittamisesta

Siv.

Vaasan ruotsinkielisen keskusammattikoulun rakentamiseksi 196

701) Ed. Virkin ym. rah. al. n:o 326 määrärahan osoittamisesta valtion ammattikoulukodin rakennustoiminnan jatkamista varten ..... „

702) Ed. A. Kinnusen ym. rah. al. n:o 327 määrärahan osoittamisesta Piipsannevan kuivatustyötä varten .. „

703) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 328 määrärahan osoittamisesta Vuorma- ja Hetejärvien kuivattamista varten ..... „

704) Ed. Erkkilän ym. rah. al. n:o 329 määrärahan osoittamisesta Piipsjärven kuivatustöiden aloittamista varten ..... „

705) Ed. Sarjalan ym. rah. al. n:o 330 määrärahan osoittamisesta Kangasniemen pitäjässä olevan Pylvänälän—Reinikkalan tien oikaisemikseksi 197

706) Ed. Meriläisen ym. rah. al. n:o 331 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Kuhmon—Hyrynsalmen maantieltä Kuhmon—Suomussalmen maantielle ..... „

707) Ed. Rytkösen ym. rah. al. n:o 332 määrärahan osoittamisesta Kurenpolven—Kiuruveden maantien rakennustöiden loppuunsaattamista varten „

708) Ed. N. Nurmisen ym. rah. al. n:o 333 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Kauhavalta Mattilan, Jaakkolan ym. kylien kautta Evijärven kirkolle ..... „

709) Ed. Ryömän ym. rah. al. n:o 334 määrärahan osoittamisesta Pusulan Kärkölän kirkon luona maantiessä olevan mäen alentamiseksi tai kiertämiseksi ..... „

710) Ed. Pessin ym. rah. al. n:o 335 määrärahan osoittamisesta Pusulan kirkonkylän ja Hyönölän risteyksen välisellä maantieosalla olevan ns. Köyppelin mutkan oikaisemista varten ..... „

711) Ed. Hautalan rah. al. n:o 336 määrärahan osoittamisesta Pyhäjärven eteläpuolitse kulkevan Pielaveden ja Pihtiputaan välisen maantien rakentamistöiden aloittamista varten .... „

712) Ed. Kalliokosken ym. rah. al. n:o 337 määrärahan osoittamisesta Teerijärven — Vetelin — Räyringin

Siv.

maantien rakennustöiden aloittamista varten 197

713) Ed. Hallbergin ym. rah. al. n:o 338 määrärahan osoittamisesta Korkeakankaan—Peijonniemen maantien rakentamiseen ..... „

714) Ed. Hallbergin ym. rah. al. n:o 339 määrärahan osoittamisesta Kaustajärven—Saarivaaran maantien rakentamiseen ..... „

715) Ed. Murtomaan ym. rah. al. n:o 340 määrärahan osoittamisesta Kynsikankaan—Kiikoisten maantien rakentamiseen ..... „

716) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 341 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Kemijärven kunnassa Jussilan—Kaisanlahden kylätiestä Lehtolaan ..... „

717) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 342 määrärahan osoittamisesta Posion kunnan Aholan—Maurujärven—Maaninkavaaran keskeneräisen maantien rakentamiseen ..... „

718) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 343 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Sodankylän—Ivalon maantieltä Sattasen kylästä Rajalaan ..... „

719) Ed. Vilhulan ym. rah. al. n:o 344 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Äänekosken Koiviston kylästä Suolahden kauppalaan 198

720) Ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 345 korotetun määrärahan osoittamisesta Kotakennäänsalmen ja Konginkankaan välisen maantieosan parantamiseen Helsingin—Oulun valtatiellä ..... „

721) Ed. Kuittisen rah. al. n:o 346 määrärahan osoittamisesta Kaukopäästä Virasojan aseman ja Linnankosken kautta Imatralle johtavan pikatien ajokuntoon saattamista varten „

722) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 347 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Kemijärven kunnan Lehtolasta Posion kunnassa olevaan Aittoniemen kylätiehen ..... „

723) Ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 348 määrärahan osoittamisesta Pellon—Raanujärven maantien parantamiseen ..... „

Siv.

724) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 349 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Inarin kirkonkylästä Menesjärvelle 198

725) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 350 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Sierilän lossilta Pekkalan lossille ..... „

726) Ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 351 määrärahan osoittamisesta Kelujärven—Tanhuan—Värriön maantien liikennekuntoon saattamista varten .. „

727) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 352 määrärahan osoittamisesta Pelkosenniemen—Sodankylän maantien rakentamiseen ..... „

728) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 353 määrärahan osoittamisesta Simojärven—Raistakan maantien rakentamiseen ..... „

729) Ed. Tauriaisen ym. rah. al. n:o 354 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Suomussalmen kirkonkylästä Juntusrantaan .. „

730) Ed. Tauriaisen ym. rah. al. n:o 355 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Suomussalmen—Kuusamon maantiestä Selkoskylään ..... „

731) Ed. Niukkasen ym. rah. al. n:o 356 määrärahan osoittamisesta Hyrylän—Järvenpään välisen tieosan parannustöiden aloittamiseksi ..... „

732) Ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 357 määrärahan osoittamisesta Kolarin—Kurtakon välisen maantien rakentamista varten ..... „

733) Ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 358 määrärahan osoittamisesta Santalammin—Mellakosken välisen tien rakennustöiden jatkamiseksi 199

734) Ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 359 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Maaveden pysäkiltä Jäppilän kunnan Syvänsin kylään johtavalle tielle ..... „

735) Ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 360 määrärahan osoittamisesta Könkään—Tepaston maantierakennustyön loppuunsaattamiseksi ..... „

736) Ed. Koiviston rah. al. n:o 361 määrärahan osoittamisesta Pellon—Meltauksen maantien rakennustyön loppuunsaattamiseksi ..... „

Siv.

737) Ed. Koiviston rah. al. n:o 362 määrärahan osoittamisesta Simojärven —Mäntyjärven—Posion maantietöiden jatkamista varten 199

738) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 363 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Pudasjärven Puhoskylän Myllykankaalta Suomussalmen Yli-Näljängälle ..... „

739) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 364 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Pudasjärven Särkivaaralta Taivalkosken Virkkuseen .. „

740) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 365 määrärahan osoittamisesta Kiimingin ja Yli-Iin välisen maantien rakentamiseen ..... „

741) Ed. Alangon ym. rah. al. n:o 366 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Kurun pitäjän Riuttaskylästä Virtain pitäjän Kortteen pysäkille ..... „

742) Ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 367 korotetun määrärahan osoittamisesta Sodankylän—Vaalajärven—Kittilän maantien rakentamiseen ..... „

743) Ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 368 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Varkauden—Joroisten maantieltä Teemassaaren ja Käärmevirran kautta Rantasalmen kirkolle ..... „

744) Ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 369 määrärahan osoittamisesta Kallon —Kurtakon maantien rakennustyön loppuunsaattamiseksi ..... „

745) Ed. Murron ym. rah. al. n:o 370 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Oulaisista Kärsämäen Venetpaloon ..... „

746) Ed. Tainion ym. rah. al. n:o 371 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Simojoen rautatiesillalta Alaniemen lossille ..... „

747) Ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 372 määrärahan osoittamisesta Kaavin kunnan Ukonvaaran ja Polvijärven kunnan Hukkalan välisen tien kunnostamista varten..... 200

748) Ed. J. Wirtasen ym. rah. al. n:o 373 määrärahan osoittamisesta Mustasaaren—Laihian—Koskenkorvan tietyön loppuun saattamiseksi ..... „

749) Ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 374 määrärahan osoittamisesta Kevätlahden kautta kulkevan maantien rakentamiseksi 200

750) Ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 375 määrärahan osoittamisesta yhdystien rakentamiseksi Laukaan—Koiviston—Honkolan maantieltä Suolahden kauppalaan ..... „

751) Ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 376 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Juuan—Säyneisten tieltä Nurmeksen—Rautavaaran maantielle ..... „

752) Ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 377 määrärahan osoittamisesta tietöiden jatkamiseksi tiesuunnalla Heinolan kirkonkylä — Marjoniemi — Nuoramoinen ..... „

753) Ed. Tauriaisen ym. rah. al. n:o 378 määrärahan osoittamisesta Hallasenahon—Juntusrannan tiestä lähtevän Kaunislammen — Hoikanvaaran tien rakennustöiden loppuun saattamiseksi ..... „

754) Ed. Jussilan ym. rah. al. n:o 379 määrärahan osoittamisesta Kärsämäen—Paattisten maantien rakentamiseen ..... „

755) Ed. Tenhiälän ym. rah. al. n:o 380 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseen Lahdesta Heinlammin ja Pyhäntaan kylien kautta Heinolan maalaiskunnan Härkälän kylään ..... „

756) Ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 381 määrärahan osoittamisesta Vaasan —Tampereen valtamaantien oikaisutyötä varten ..... „

757) Ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 382 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Höytiäisen rannalla olevaan Huhmarisvaaraan .... „

758) Ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 383 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Savonlinnasta Säämingin saariston kautta Särkilahteen ..... „

759) Ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 384 määrärahan osoittamisesta kelirikkoteiden rakentamiseksi Utsjoen kuntaan ..... „

760) Ed. Lappi-Seppälän ym. rah. al. n:o 385 määrärahan osoittamisesta maanteiden päällystämiseen ..... „

Siv.

761) Ed. Saariahon ym. rah. al. n:o 386 määrärahan osoittamisesta maantiesillan rakentamiseksi Kymijoen Iitin virran yli 200

762) Ed. Niirasen ym. rah. al. n:o 387 määrärahan osoittamisesta maantien rakentamiseksi Rasimäestä Kaavin —Viitaniemen maantielle Unimäkeen 201

763) Ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 388 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Kitisen joen yli Sodankylän kirkonkylässä ..... „

764) Ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 389 määrärahan osoittamisesta Markkasuvannon sillan rakentamiseksi.... „

765) Ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 390 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Kymijoen yli Lammin lossin kohdalle ..... „

766) Ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 391 määrärahan osoittamisesta avustukseksi Nokian kauppalalle Nokiankosken maantiesillan rakentamista varten ..... „

767) Ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 392 määrärahan osoittamisesta Tappuvirran lossivälin lyhentämiseksi „

768) Ed. N. Kaasalaisen ym. rah. al. n:o 393 määrärahan osoittamisesta Vammaskosken sillan levittämiseksi.. „

769) Ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 394 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Kitisen jokeen Sodankylän—Kelujärven maantiellä ..... „

770) Ed. Sollan ym. rah. al. n:o 395 määrärahan osoittamisesta sillan rakentamiseksi Nokisenkosken yli Rautalammin kunnassa ..... „

771) Ed. Hietasen ym. rah. al. n:o 396 määrärahan osoittamisesta Nokisenkosken sillan rakentamiseen..... „

772) Ed. Koskisen ym. rah. al. n:o 397 määrärahan osoittamisesta Riuttasalmen sillan rakentamiseen ..... „

773) Ed. Kuittisen ym. rah. al. n:o 398 määrärahan osoittamisesta Hallikkaanjoen sillan rakentamiseen Imatran kauppalassa ..... „

774) Ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 399 määrärahan osoittamisesta Ilomantsin Lylykosken sillan rakentamistöiden alkuunpanoa varten ..... „

775) Ed. Alangon ym. rah. al. n:o 400 määrärahan osoittamisesta Nokian kauppalan Pitäjänsillan rakennustöiden aloittamista varten 201

776) Ed. Niemen ym. rah. al. n:o 401 määrärahan osoittamisesta Friitalan sillan rakennustöiden jatkamista varten ..... „

777) Ed. Koiviston rah. al. n:o 402 määrärahan osoittamisesta Kitisenjoen sillan rakentamista varten .... „

778) Ed. Mannisen ym. rah. al. n:o 403 korotetun määrärahan osoittamisesta Itikansalmen sillan rakentamista varten 202

779) Ed. Mannisen ym. rah. al. n:o 404 määrärahan osoittamisesta Turpeensalmen sillan rakentamista varten „

780) Ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 405 määrärahan osoittamisesta Oulankajoen pukkisillan jälleenrakentamista varten ..... „

781) Ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 406 määrärahan osoittamisesta Säynätsalon kunnassa sijaitsevan Louhusalmen yli johtavan sillan rakentamista varten ..... „

782) Ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 407 määrärahan osoittamisesta Kitisenjoen siltatöiden loppuunsaattamista varten Sodankylän kirkonkylässä .. „

783) Ed. Prunnilan ym. rah. al. n:o 408 korotetun määrärahan osoittamisesta Meilaanniemenkosken sillan rakentamiseen ..... „

784) Ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 409 määrärahan osoittamisesta Nuorunkaojan sillan rakentamista varten „

785) Ed. Miikin ym. rah. al. n:o 410 määrärahan osoittamisesta moottorilautan hankkimiseksi Kymen läänin Ruokolahden kunnassa olevaan Ukonsalmeen ..... „

786) Ed. Ahmavaaran ym. rah. al. n:o 411 määrärahan osoittamisesta Iijokisuun—Siuruanjokisuun perkaamista varten ..... „

787) Ed. Häppölän ym. rah. al. n:o 412 korotetun määrärahan osoittamisesta Teuron- ja Puujoen perkaukseen „

788) Ed. Mustosen rah. al. n:o 413 määrärahan osoittamisesta Mainuajoen kosken perkaamista varten .... „

Siv.

Ainoa käsittely:

789) Valtioneuvoston päätös 28 päivältä kesäkuuta 1951 polttoainepäällikön asettamisesta Kotkan, Porin ja Oulun kaupunkeihin 203
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1; mainittu päätös.

790) Valtioneuvoston päätös 5 päivältä heinäkuuta 1951 maassa olevan ja maahan tuotavan riisin julistamisesta takavarikon alaiseksi ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2; mainittu päätös.

791) Valtioneuvoston päätös 22 päivältä elokuuta 1951 kuntien viranhaltijain palkkauksen säännöstelystä .... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3; mainittu päätös.

792) Valtioneuvoston päätös 14 päivältä kesäkuuta 1951 laitumen väliaikaisesta vuokraamisesta eräissä tapauksissa 204
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4; mainittu päätös.

793) Valtioneuvoston päätös 5 päivältä heinäkuuta 1951 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

794) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös ulkomaisen rukiin ja vehnän luovuttamisesta valtiolle .... „
795) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7 vuoden 1949 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi korkeimman oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä annetun lain muuttamisesta ..... „

Siv.

796) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8 vuoden 1949 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi korkeimman hallinto-oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä .. 204
797) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä ..... „
798) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös polttoaineita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta 205
799) Lakivaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi ottolapsista annetun lain muuttamisesta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat von Born, Friman, Hautala, Heinonen, Hiekkala, Järvinen, Karjalainen, Kullberg, Kuusinen, Lappi-Seppälä, Lehtonen, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Nuorsaari, N. Nurminen, Palovesi, Pekkala, Peltonen, Pohjala, Puumalainen, Renfors, Saalasti, Takki, Törngren, V. Virtanen ja Väisänen.

Ilmoitusasiat:

Lomapyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Nuorsaari, yksityisasiain vuoksi edustajat Hautala, Saalasti, Puumalainen, N. Nurminen, Friman, Heinonen, von Born ja Lehtonen, ensi perjantain istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Soininen, Huttunen, Toivonen ja Sävelä sekä tämän viikon ajaksi ulkomaanmatkan vuoksi edustajat Takki ja Järvinen.

Uusia hallituksen esityksiä.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan syyskuun 20 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 15 ja 16, jotka nyt on edustajille jaettu.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. M y l l y m ä k i: Eduskunnan valitsijamiehet kokoontuvat suorittamaan eräitä valiokuntien täydennysvaaleja tämän istunnon päätyttyä tai keskeydyttyä.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että edustajien tekemät aloitteet ovat esillä keskuskansliassa.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

p e r u s t u s l a k i v a l i o k u n t a a n:

1) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Haapaniemen ym. lak. al. n:o 1;

2) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta

sisältävä ed. Tiitun ym. lak. al. n:o 2;

3) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 44 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Öhmanin lak. al. n:o 3;

4) Ehdotuksen laiksi edustajanvaaleista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Tiitun ym. lak. al. n:o 4;

5) Ehdotuksen laiksi läänien luvusta

sisältävä ed. Hetemäen ym. lak. al. n:o 5;

6) Ehdotuksen laiksi läänien luvusta

sisältävä ed. Jernin ym. lak. al. n:o 6;

7) Ehdotuksen laiksi itsenäisyyspäivästä ja vapunpäivästä

sisältävä ed. Alangon ym. lak. al. n:o 7;

8) Ehdotuksen laiksi korkeimmasta oikeudesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kähösen lak. al. n:o 8;

9) Ehdotuksen laiksi viran tai toimen haltijain oikeuksista ja velvollisuuksista, kun virka tai toimi lakkautetaan, annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Järnefeltin ym. lak. al. n:o 9;

10) Ehdotuksen laiksi vesivoimalähteiden ja voimalaitosten sekä voimajohtojen omistusoikeuden siirrosta ja pakkolunastuksesta

sisältävä ed. Väyrysen ym. lak. al. n:o 10.

11) Ehdotuksen laiksi hintojen määräämisen perusteista ja hintojen valvonnasta

sisältävä ed. Hietasen ym. lak. al. n:o 11;

p e r u s t u s l a k i v a l i o k u n t a a n, jonka tulee pyytää lausunto v a l t i o v a r a i n v a l i o k u n n a l t a:

12) Ehdotuksen laiksi hinnantasausrahastosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Hietasen ym. lak. al. n:o 12;

l a k i v a l i o k u n t a a n:

13) Ehdotuksen laiksi rikoslain 16 luvun 24 §:n kumoamisesta

sisältävä ed. Ryömän ym. lak. al. n:o 13;

14) Ehdotuksen laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Hakalan lak. al. n:o 14;

15) Ehdotuksen laiksi kirjanpitolain muuttamisesta

sisältävä ed. Heiton ym. lak. al. n:o 15;

16) Ehdotuksen laiksi rauhan turvaamisesta

sisältävä ed. Kuusisen ym. lak. al. n:o 16;

17) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain tai toisen korvauslain nojalla annetun lainvoiman saaneen päätöksen purkamista tarkoittavan hakemuksen tekoajasta

sisältävä ed. Niukkasen ym. lak. al n:o 17;

valtiovarainvaliokuntaan:

18) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 15 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Suomisen ym. lak. al. n:o 18;

19) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 19 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Haapasen ym. lak. al. n:o 19;

20) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Mustosen ym. lak. al. n:o 20;

21) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 43 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Niukkasen ym. lak. al. n:o 21;

22) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Östensonin ym. lak. al. n:o 22;

23) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Lappi-Seppälän ym. lak. al. n:o 23;

24) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Prunnilan ym. lak. al. n:o 24;

25) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain 4 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Korsbäckin ym. lak. al. n:o 25;

26) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Hetemäen ym. lak. al. n:o 26;

27) Ehdotuksen laiksi asutus- ja syrjäseuduilla sijaitsevien tilojen veronhuojennuksista

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 27;

28) Ehdotuksen laiksi asuinrakennusten tuotantoon käytetyistä rakennustarvikkeista maksetun liikevaihtoveron palauttamisesta

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 28;

29) Ehdotuksen laiksi ennakkoperintälain muuttamisesta

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 29;

30) Ehdotuksen laiksi eräistä luovutuksista saadun voiton verovapaudesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Luukan ym. lak. al. n:o 30;

31) Ehdotuksen laiksi kiinteän omaisuuden luovutuksen tuottaman voiton verottamatta jättämisestä eräissä tapauksissa

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 31;

32) Ehdotuksen laiksi upseerien, aliupseerien ja lentomestarien oikeudesta eläkkeeseen

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 32;

33) Ehdotuksen laiksi valtion viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Innalan ym. lak. al. n:o 33;

34) Ehdotuksen laiksi valtion viran tai toimen haltijain perhe-eläkevakuutuksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Järvisen ym. lak. al. n:o 34;

35) Ehdotuksen laiksi toisen korvauslain 9 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 35;

36) Ehdotuksen laiksi toisen korvauslain 22 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Junnilan ym. lak. al. n:o 36;

37) Ehdotuksen laiksi toisen korvauslain 27 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 37; ja

38) Ehdotuksen laiksi lisäkorvauksen myöntämisestä 13 päivänä elokuuta 1942 annetun korvauslain mukaan korvausta saaneille

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 38;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto maatalousvaliokunnalta:

39) Ehdotuksen laiksi korvauspidätysten vapauttamisesta eräissä tapauksissa

sisältävä ed. Luukan lak. al. n:o 39;

valtiovarainvaliokuntaan:

40) Ehdotuksen laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa yleisradiotoimintaa varten valtiolle hankittu omaisuus osakeyhtiölle annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Pakkasen ym. lak. al. n:o 40;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto työväenasiainvaliokunnalta:

41) Ehdotuksen asuntotuotantolaiksi

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 41;

valtiovarainvaliokuntaan:

42) Ehdotuksen laiksi perusluoton järjestämisestä teollista pientuotantoa varten

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 42;

43) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 43; ja

44) Ehdotuksen laiksi maaseudun vähävaraisten talouksien sähköistyksen turvaamiseksi myönnettävistä avustuksista ja lainoista

sisältävä ed. Rytkösen ym. lak. al. n:o 44;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto sivistysvaliokunnalta:

45) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Koiviston ym. lak. al. n:o 45;

46) Ehdotuksen laiksi kansakoululaitoksen kustannuksista annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kulovaaran ym. lak. al. n:o 46; ja

47) Ehdotuksen laiksi väliaikaisesta poikkeuksesta kansakoululaitoksen kustannuksista annettuun lakiin annetun lain kumoamisesta

sisältävä ed. Friman ym. lak. al. n:o 47;

t a l o u s v a l i o k u n t a a n:

48) Ehdotuksen laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 48;

49) Ehdotuksen laiksi tuberkuloosilain muuttamisesta

sisältävä ed. Suomisen ym. lak. al. n:o 49; ja

50) Ehdotuksen laiksi reumatautien hoitolaitosten valtion avusta

sisältävä ed. Luukan ym. lak. al. n:o 50;

l a k i- j a t a l o u s v a l i o k u n t a a n:

51) Ehdotuksen laiksi kunnallisen vaalilain muuttamisesta

sisältävä ed. Ahosen ym. lak. al. n:o 51;

52) Ehdotuksen laiksi kunnallislain 15 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Sauran ym. lak. al. n:o 52;

53) Ehdotukset laeiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta ja kunnallishallituksesta kaupungissa annettujen asetusten muuttamisesta

sisältävä ed. Sävelän ym. lak. al. n:o 53;

54) Ehdotukset laeiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta ja kunnallishallituksesta kaupungissa annettujen asetusten muuttamisesta

sisältävä ed. Tauriaisen ym. lak. al. n:o 54;

55) Ehdotukset laeiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta

sisältävä ed. Suomisen ym. lak. al. n:o 55;

56) Ehdotuksen laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta annetun asetuksen muuttamisesta

sisältävä ed. Haapasen ym. lak. al. n:o 56;

57) Ehdotuksen laiksi maatalouskiinteistöstä saatujen tulojen verottamisesta kaupungeissa ja kauppaloissa annetun lain 2 §:n kumoamisesta

sisältävä ed. Suomisen ym. lak. al. n:o 57;

58) Ehdotuksen laiksi väestönsuojelulain kumoamisesta

sisältävä ed. Tainion ym. lak. al. n:o 58;

59) Ehdotuksen laiksi syrjäseutujen tieolojen kehittämisestä

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 59;

s i v i s t y s v a l i o k u n t a a n:

60) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Östensonin lak. al. n:o 60;

61) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Malkamäen ym. lak. al. n:o 61;

62) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 8 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Saalastin ym. lak. al. n:o 62;

63) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuuslain 9 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Niemen ym. lak. al. n:o 63;

64) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuuslain 10 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Rantamaan ym. lak. al. n:o 64; ja

65) Ehdotuksen laiksi oppivelvollisuudesta annetun lain 7 ja 24 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Kalavaisen ym. lak. al. n:o 65;

maatalousvaliokuntaan:

66) Ehdotuksen laiksi maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta

sisältävä ed. Sävelän ym. lak. al. n:o 66;

67) Ehdotuksen laiksi maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta

sisältävä ed. Meriläisen ym. lak. al. n:o 67;

68) Ehdotuksen laiksi maatalouden kannattavuuden turvaamisesta

sisältävä ed. Vilhulan ym. lak. al. n:o 68;

69) Ehdotuksen laiksi maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta

sisältävä ed. Korsbäckin ym. lak. al. n:o 69;

70) Ehdotuksen laiksi kotimaisen siementuotannon edistämisestä vuosina 1950—1954 annetun lain 4 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Korsbäckin ym. lak. al. n:o 70;

71) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain 15 ja 73 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 71;

72) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain 110 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Kosolan ym. lak. al. n:o 72;

73) Ehdotuksen maanhankintalain 149 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Kähösen lak. al. n:o 73;

74) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain nojalla perustettavista yhteismetsistä annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Niukkasen ym. lak. al. n:o 74;

75) Ehdotuksen laiksi eräiden vuokra-alueiden lunastamisesta

sisältävä ed. Tainion ym. lak. al. n:o 75;

76) Ehdotuksen laiksi maan hankinnasta maan puutteessa oleville

sisältävä ed. A. Kinnusen ym. lak. al. n:o 76;

77) Ehdotuken laiksi siirtoväen ja rintamasotilaiden asuttamisen rahoittamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Väisäsen ym. lak. al. n:o 77;

78) Ehdotuksen laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 78;

79) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 79;

80) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten

sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 80;

81) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta kivien raivaamisen edistämiseksi kiviperäisiltä pelloilta

sisältävä ed. Ikosen ym. lak. al. n:o 81;

maatalousvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto valtiovarainvaliokunnalta:

82) Ehdotuksen laiksi maatalouskoneyhtymistä ja niiden valtionavusta

sisältävä ed. Aaltosen ym. lak. al. n:o 82;

maatalousvaliokuntaan:

83) Ehdotuksen laiksi kalastustilojen elinkelpoisuuden parantamisesta

sisältävä ed. Kähösen ym. lak. al. n:o 83;

84) Ehdotuksen laiksi Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peruskuivatusohjelman toimeenpanosta ja rahoittamisesta

sisältävä ed. Hautalan ym. lak. al. n:o 84; ja

85) Ehdotuksen laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta

sisältävä ed. Lahtelan ym. lak. al. n:o 85;

työväenasiainvaliokuntaan:

86) Ehdotuksen kansaneläkelain 33 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Soinisen ym. lak.al. n:o 86;

87) Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain 37 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Tuurnan ym. lak. al. n:o 87; ja

88) Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain 39 §:n muuttamisesta

sisältävä ed. Innalan ym. lak. al. n:o 88;

työväenasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto maatalousvaliokunnalta:

89) Ehdotuksen maatalouden työaikalaiksi

sisältävä ed. Erkkilän ym. lak. al. n:o 89;

90) Ehdotuksen laiksi maatalouden työaikalaiksi

sisältävä ed. Antikaisen ym. lak. al. n:o 90; ja

91) Ehdotuksen maatalouden työaikalaiksi

sisältävä ed. Aition ym. lak. al. n:o 91;

työväenasiainvaliokuntaan:

92) Ehdotuksen merityöaikalaiksi

sisältävä ed. Jokisen ym. lak. al. n:o 92;

93) Ehdotuksen laiksi työajasta metsä- ja uittotöissä

sisältävä ed. Pakkasen ym. lak. al. n:o 93;

94) Ehdotuksen laiksi metsä- ja uittotyöläisten työajasta

sisältävä ed. Mustosen ym. lak. al. n:o 94;

95) Ehdotuksen laiksi työajasta metsä- ja uittotöissä

sisältävä ed. Karvosen ym. lak. al. n:o 95;

96) Ehdotuksen laiksi työntekijäin vuosilomalain muuttamisesta

sisältävä ed. Kalavaisen ym. lak. al. n:o 96;

97) Ehdotuksen laiksi työntekijäin vuosilomalain muuttamisesta

sisältävä ed. Tiekso-Isakssonin ym. lak. al. n:o 97;

98) Ehdotuksen laiksi yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien työntekijäin elintason turvaamisesta

sisältävä ed. Prunnilan ym. lak. al. n:o 98;

99) Ehdotuksen laiksi vanhusten toimeentulon turvaamisesta

sisältävä ed. Rantamaan ym. lak. al. n:o 99;

100) Ehdotuksen laiksi vanhuushuoltoeläkkeistä

sisältävä ed. Stenbergin ym. lak. al. n:o 100;

101) Ehdotuksen laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta

sisältävä ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 101;

102) Ehdotuksen laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta

sisältävä ed. Heinosen ym. lak. al. n:o 102;

103) Ehdotuksen laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta

sisältävä ed. Öhmanin lak. al. n:o 103;

104) Ehdotuksen laiksi sotilasvammalain muuttamisesta

sisältävä ed. Järvisen ym. lak. al. n:o 104;

105) Ehdotuksen laiksi eräiden sodan olosuhteissa kuolleiden henkilöiden omaisten oikeudesta huolto- ja lisähuoltoeläkkeeseen sekä työhuoltoon

sisältävä ed. Järvisen ym. lak. al. n:o 105;

106) Ehdotuksen synnytyslomalaiksi

sisältävä ed. Torven ym. lak. al. n:o 106;

107) Ehdotuksen laiksi synnytyslomakorvauksesta

sisältävä ed. Torven ym. lak. al. n:o 107; ja

108) Ehdotuksen laiksi lastenseimien ja lastentarhojen valtionavusta

sisältävä ed. Torven ym. lak. al. n:o 108;

valtiovarainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto työväenasiainvaliokunnalta:

109) Ehdotuksen maaseudun asunto-olojen parantamista koskevaksi lainsäännöksi

sisältävä ed. V. Eskolan ym. lak. al. n:o 109;

perustuslakivaliokuntaan:

110) Esityksen antamista sellaisesta muutoksesta vaalilakiin, että puolueiden edustajapaikkojen lukumäärä vastaisi puolueiden äänimäärää koko maassa

tarkoittava ed. Österholmin ym. toiv. al. n:o 1;

111) Eduskunnan vaalikauden pitentämistä

tarkoittava ed. Österholmin ym. toiv. al. n:o 2;

112) Edustajanvaalien toimittamisajan muuttamista

tarkoittava ed. Borg-Sundmanin toiv. al. n:o 3; ja

113) Edustajanvaalien toimittamisajan muuttamista

tarkoittava ed. Österholmin ym. toiv. al. n:o 4;

perustuslakivaliokuntaan,
jonka tulee pyytää lausunto työväenasiainvaliokunnalta:

114) Työministeriön perustamista

tarkoittava ed. Järnefeltin ym. toiv. al. n:o 5;

perustuslakivaliokuntaan:

115) Toimenpiteitä rauhansopimusta tai hallitusmuotoa loukkaavien säännösten poistamiseksi lainsäädännöstämme

tarkoittava ed. Ryömän ym. toiv. al. n:o 6;

116) Kansalaisten rodun ja kansallisuuden suojaa

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv. al. n:o 7;

117) Huoneenvuokrasäännöstelystä annetun lain muuttamista siten, että häätöä ei voida toimeenpanna uutta asuntoa osoittamatta

tarkoittava ed. Lukkarisen ym. toiv. al. n:o 8;

118) Huoneenvuokrien säännöstelyä koskevien säännösten muuttamista

tarkoittava ed. Stenbergin ym. toiv. al. n:o 9; ja

119) Toimenpiteitä Kainuun läänin perustamiseksi

tarkoittava ed. Karjalaisen toiv. al. n:o 10;

lakivaliokuntaan:

120) Toimenpiteitä oikeudenkäyntikustannusten vähentämiseksi

tarkoittava ed. Kalavaisen ym. toiv. al. n:o 11;

121) Ylioikeuksien ja asianosaisten välisen postin käytön laajentamista

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv. al. n:o 12;

122) Toimenpiteitä rikollisten rangaistusten koventamiseksi ja rankaisumenetelmien tarkistamiseksi

tarkoittava ed. Lappi-Seppälän toiv. al. n:o 13; ja

123) Määräaikana maksamatta jätettyjen työpalkkojen saannin turvaamista

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 14;

valtiovarainvaliokuntaan:

124) Toimenpiteitä valtiontalouden tarkastuksen tehostamiseksi

tarkoittava ed. Kaitilan ym. toiv. al. n:o 15;

125) Tulo- ja omaisuusverolain veroluokittelun muuttamista

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv. al. n:o 16;

126) Tulo- ja omaisuusverolain veroluokittelun muuttamista

tarkoittava ed. Borg-Sundmanin ym. toiv. al. n:o 17;

127) Eläkkeiden verovapautta tai -alennusta

tarkoittava ed. Borg-Sundmanin ym. toiv. al. n:o 18; ja

128) Esityksen antamista eläkkeensaajien veronhelpotuksista tulo- ja omaisuusverotuksessa

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv. al. n:o 19;

valtiovarainvaliokuntaan,
jonka tulee pyytää lausunto laki- ja talousvaliokunnalta:

129) Vähävaraisten vanhusten eläke- ym. tulojen verovapautta

tarkoittava ed. Kujalan ym. toiv. al. n:o 20; ja

130) Pientuloisten eläkkeensaajien vapauttamista kunnan- ja valtionveroista

tarkoittava ed. Kuittisen toiv. al. n:o 21;

valtiovarainvaliokuntaan:

131) Vanhempiaan ja työkyvyttömiä omaisiaan elättävien verotuksen lieventämistä

tarkoittava ed. Borg-Sundmanin toiv. al. n:o 22;

valtiovarainvaliokuntaan,
jonka tulee pyytää lausunto laki- ja talousvaliokunnalta:

132) Ansiotyön ohella opiskelevien oikeutta vähentää opiskelukustannukset verotettavasta tulosta

tarkoittava ed. Nevalaisen ym. toiv. al. n:o 23;

133) Opiskelijain ansiotyöstä saamien tulojen verovapautta

tarkoittava ed. Hallbergin ym. toiv. al. n:o 24; ja

134) Oikeutta kohtuullisen vähennyksen tekemiseen vakinaisen asuinpaikan ulkopuolella suoritetuista kausiluontoisista töistä saaduista tuloista valtion- ja kunnallisverotuksessa

tarkoittava ed. Rytingin ym. toiv. al. n:o 25;

valtiovarainvaliokuntaan:

135) Vapauden menetyksestä myönnettyjen korvausten verovapautta

tarkoittava ed. Ahmavaaran ym. toiv. al. n:o 26;

136) Vakuutusmaksun poistamista perhe-eläkevakuutuslaista

tarkoittava ed. Kulovaaran ym. toiv. al. n:o 27;

137) Perhe-eläkevakuutuksen muuttamista vapaaehtoiseksi yksinäisten ja leskien osalta

tarkoittava ed. Borg-Sundmanin toiv. al. n:o 28;

138) Perhe-eläkevakuutuslain mukaisen eläkkeen myöntämistä ylimääräisen eläkkeen saajille

tarkoittava ed. Seppälän ym. toiv. al. n:o 29;

139) Kalastusvälineiden valmistuksessa tarvittavan langan verotuksen lieventämistä

tarkoittava ed. Jussilan ym. toiv. al. n:o 30;

140) Sokerin vapauttamista liikevaihtoverosta

tarkoittava ed. Lampisen ym. toiv. al. n:o 31;

141) Asuntorakennustoimintaan käytettävien rakennustarvikkeiden vapauttamista liikevaihtoverosta

tarkoittava ed. Suomisen ym. toiv. al. n:o 32;

142) Asuntorakennuksiin käytettävien tarvikkeiden vapauttamista liikevaihtoverosta

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 33;

143) Tehdasvalmisteisten puutalojen vapauttamista osittain liikevaihtoverosta

tarkoittava ed. Hetemäen ym. toiv. al. n:o 34;

144) Liikevaihtoveron poistamista maaseudun tiiliteollisuudelta ja niiltä maaseudun yrityksiltä, joilla on enintään kolme palkattua työntekijää

tarkoittava ed. Häppölän ym. toiv. al. n:o 35;

145) Esityksen antamista liikevaihtoveron perimisesta vain ylellisyystarvikkeista ja -palveluksista

tarkoittava ed. Torven ym. toiv. al. n:o 36;

146) Uuden korvauksenhakuajan myöntämistä eräille vuoden 1942 korvauslain mukaan korvaukseen oikeutetuille

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv. al. n:o 37;

147) Säästäjiä kohdanneiden menetysten johdosta toimeentulomahdollisuutensa menettäneiden henkilöiden toimeentulon turvaamista

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 38;

148) Työlainsäädännön säännöksiä vastaavan korvauksen suorittamista valtion viran ja toimen haltijoille ylityöstä

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv. al. n:o 39;

149) Virantoimituksessa tapahtuneen väkivallanteon johdosta henkensä menettäneiden virkamiesten perheiden toimeentulon turvaamista

tarkoittava ed. Borg-Sundmanin ym. toiv. al. n:o 40;

150) Muuttokustannusten korvaamista valtion viran tai toimen haltijoille

tarkoittava ed. Rausteen ym. toiv. al. n:o 41;

151) Kassaerehdysrahojen käytäntöönottamista valtion virastoissa ja laitoksissa

tarkoittava ed. Järnefeltin ym. toiv. al. n:o 42;

152) Toimenpiteitä valtion tilapäisten vakinaisluontoisten viran- tai toimenhaltijain tointen vakinaistamiseksi

tarkoittava ed. Pohjalan ym. toiv. al. n:o 43;

153) Esityksen antamista lisäkorvausten maksamisesta rahanarvon alenemista vastaavassa määrässä talvisodan johdosta menetyksiä kärsineille

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. toiv. al. n:o 44;

154) Sotatoimialueilla yksityisten tilojen ja asutustilojen maille puolustuslinjoja ja -laitteita tehtäessä aiheutuneiden metsätuhojen ym. vahinkojen korvaamista

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 45;

155) Korvauksen suorittamista välirauhan- ja rauhansopimuksen johdosta vakinaisesta palveluksesta vapautetuille upseereille

tarkoittava ed. Huttusen ym. toiv. al. n:o 46;

156) Eräiden Suomen ja Neuvostoliiton uuden rajan rajaseutuväestölle aiheuttamien tappioiden korvaamista

tarkoittava ed. Hallbergin ym. toiv. al. n:o 47;

157) Kuntien vapauttamista työttömyystöistä aiheutuvista kustannuksista

tarkoittava ed. Murron ym. toiv. al. n:o 48;

158) Esityksen rahaston perustamista luotonantoa varten maalaiskunnille

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 49;

159) Valtion takuun myöntämistä käsi- ja pienteollisuuden tukemiseksi

tarkoittava ed. Nikkolan ym. toiv. al. n:o 50;

160) Toimenpiteitä polttoturpeen tuotannon laajentamiseksi ja sen käytön tehostamiseksi

tarkoittava ed. Vilhulan ym. toiv. al. n:o 51;

161) Toimenpiteitä polttoturvetuotannon edistämiseksi

tarkoittava ed. Kosolan ym. toiv. al. n:o 52;

162) Valtionlainan hankkimista Pohjois-Suomen talouselämän kehittämista varten

tarkoittava ed. Saalastin ym. toiv. al. n:o 53;

163) Puunjalostusteollisuuden kehittämistä Oulunjokilaaksossa

tarkoittava ed. Häikiön ym. toiv. al. n:o 54; ja

164) Valtion Helsingin kaupungin saaristovyöhykkeellä omistamien alueiden luovuttamista kaupungin sosiaalisiin ja yleishyödyllisiin tarpeisiin

tarkoittava ed. A. Wirtasen ym. toiv. al. n:o 55;

pankkivaliokuntaan:

165) Toimenpiteitä rahalaitosten valvonnan yhdenmukaistamiseksi

tarkoittava ed. Heiton ym. toiv. al. n:o 56;

talousvaliokuntaan:

166) Lääketeollisuuslaitosten saattamista valtion omistukseen

tarkoittava ed. Käkelän ym. toiv. al. n:o 57;

167) Valtion kustantaman kansan terveyspalvelun aikaansaamista

tarkoittava ed. Raunion ym. toiv. al. n:o 58

168) Maksuttoman lääkärin- ja sairaalahoidon järjestämistä

tarkoittava ed. Ryömän ym. toiv. al. n:o 59;

169) Maksuttoman lääkärinhoidon järjestämistä kouluikäisiä nuoremmille lapsille

tarkoittava ed. Stenbergin ym. toiv. al. n:o 60;

170) Mielisairaiden hoitokustannusten siirtämistä kokonaan valtiolle

tarkoittava ed. Larsonin toiv. al. n:o 61;

171) Hoitoloiden järjestämistä kunnalliskoteihin sijoitetuille kaatumatautisille ja mielisairaille

tarkoittava ed. Puumalaisen ym. toiv. al. n:o 62;

172) Toimenpiteitä irtohampaiden valmistamista koskevien säännösten muuttamiseksi

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. toiv. al. n:o 63;

173) Esityksen antamista valtion viran ja toimen haltijain työpaikkaolojen järjestämiseksi

tarkoittava ed. Innalan ym. toiv. al. n:o 64; sekä

174) Syrjäseutujen vähävaraisten karjanomistajien eläinlääkärin matkakulujen korvaamista

tarkoittava ed. Sävelän ym. toiv. al. n:o 65;

laki- ja talousvaliokuntaan:

175) Kunnallisen vaalilain muuttamista

tarkoittava ed. Öhmanin ym. toiv. al. n:o 66;

176) Maalaiskuntien kunnallisverotuksesta annetun asetuksen metsätulojen verotusta koskevien säännösten muuttamista

tarkoittava ed. Haapasen ym. toiv. al. n:o 67;

177) Vuokratonttien lunastamista itsenäisiksi

tarkoittava ed. Haapasalon ym. toiv. al. n:o 68;

178) Esityksen antamista tiheissä aumusryhmissä olevien vuokra-alueiden itsenäistämisestä

tarkoittava ed. Riihimäen ym. toiv. al. n:o 69;

179) Esityksen antamista laiksi maan pakkolunastamisesta kaupunkien, kauppalain ja kuntien sekä rekisteröityjen aatteellisten yhdistysten ja urheilujärjestöjen tarpeisiin

tarkoittava ed. Muikun ym. toiv. al. n:o 70;

180) Esityksen antamista maatilojen osittamisrajoituksista

tarkoittava ed. Hamaran ym. toiv. al. n:o 71;

181) Kyläjaoitukseen tehtävien muutosten helpottamista

tarkoittava ed. K. Eskolan ym. toiv. al. n:o 72;

182) Manttaalikuntien lakkauttamista

tarkoittava ed. Rapion ym. toiv. al. n:o 73;

183) Manttaalikuntalaitoksen tehtävien siirtämistä kunnille

tarkoittava ed .Sävelän ym. toiv. al. n:o 74;

184) Tukitoimenpiteitä kunnalliskotien rakentamiseksi

tarkoittava ed. Puumalaisen ym. toiv. al. n:o 75;

185) Kunnallisten hautausmaiden perustamista

tarkoittava ed. Myllymäen ym. toiv. al. n:o 76;

186) Kirkonpalvelijain ja diakonissain palkkauksen ja eläkkeiden lainsäädännöllistä järjestämistä

tarkoittava ed. Niemen ym. toiv. al. n:o 77;

187) Toimenpiteitä Laukaan ja Viitasaaren kihlakuntien nimismiespiirien uudelleen järjestämiseksi

tarkoittava ed. Puumalaisen toiv. al. n:o 78;

188) Esityksen antamista kunnan- ja kyläteiden valtion hoitoon ottamisesta

tarkoittava ed. Riihimäen ym. toiv. al. n:o 79; sekä

189) Helsingin ulosmenoteiden liikenneturvallisuuden parantamista

tarkoittava ed. Lappi-Seppälän ym. toiv. al. n:o 80;

sivistysvaliokuntaan:

190) Virusopin professoriviran perutamista Helsingin yliopistoon

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. toiv. al. n:o 81;

191) Halpavuokraisten asuntojen turvaamista vähävaraisille korkeakouluopiskelijoille

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv. al. n:o 82;

192) Koulunuudistuksen toimeenpanemista

tarkoittava ed. Nevalaisen ym. toiv. al. n:o 83;

193) Oppikoulujen opettajapulan selvittämistä

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 84;

194) Toimenpiteitä oppilasasuntolain ja kouluruokalatoiminnan tarkastajan viran perustamiseksi kouluhallitukseen

tarkoittava ed. Hiilelän ym. toiv. al. n:o 85;

195) Toimenpiteitä kansakoululapsille koulussa tai koulutiellä sattuneiden vahinkojen korvaamiseksi

tarkoittava ed. Torven ym. toiv. al. n:o 86;

196) Esityksen antamista opetuselokuvatoiminnan edistämiseksi

tarkoittava ed. H. Miettusen ym. toiv. al. n:o 87;

197) Toimenpiteitä oppikoulun perustamiseksi Espoon pitäjän Leppävaaraan

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv. al. n:o 88;

198) Toimenpiteitä Loviisan suomenkielisen yhteiskoulun ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Lampisen ym. toiv. al. n:o 89;

199) Parikkalan yhteiskoulun ottamista valtion haltuun

tarkoittava ed. Kaarnan ym. toiv. al. n:o 90;

200) Määrärahaa Lieksan yhteiskoulun ottamiseksi valtion haltuun

koskeva ed. Muikun ym. toiv. al. n:o 91;

201) Kemijärven keskikoulun muuttamista yliopistoon johtavaksi kahdeksanluokkaiseksi kouluksi

tarkoittava ed. Lahtelan toiv. al. n:o 92;

202) Ammattilinjoilla opiskelleiden mahdollisuuksia opintojensa jatkamiseen korkeakouluissa

koskeva ed. Kaitilan ym. toiv. al. n:o 93;

203) Valtion keskusammattikoulun perustamista Imatran kauppalaan

tarkoittava ed. Kuittisen ym. toiv. al. n:o 94;

204) Ammattikoulun perustamista Polvijärven kuntaan

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 95;

205) Kotitalousopetusasiain keskittämistä yhdelle ministeriölle

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. toiv. al. n:o 96;

206) Kotitalouden rationalisoimislautakunnan asettamista

tarkoittava ed. Karvikon ym. toiv. al. n:o 97;

207) Rakennusalan tietopalvelutoimiston perustamista

tarkoittava ed. Lappi-Seppälän ym. toiv. al. n:o 98; sekä

208) Puoluepoliittisen ohjelman poistamista yleisradiolähetyksistä

tarkoittava ed. J. Wirtasen ym. toiv. al. n:o 99;

maatalousvaliokuntaan:

209) Maanviljelijäin vapauttamista rälssiveron suorittamisesta

tarkoittava ed. Myllymäen ym. toiv. al. n:o 100;

210) Esityksen antamista maanhankintalain 110 §:n muuttamisesta

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv. al. n:o 101;

211) Maanhankintalain lisämaan saantia tarkoittavien hakemusten käsittelyä koskevien säännösten muuttamista

tarkoittava ed. V. Eskolan ym. toiv. al. n:o 102;

212) Lisäalueiden lunastamisen lopettamista maanhankintalain nojalla

tarkoittavan ed. Köllin ym. toiv. al. n:o 103;

213) Luovutetun maan palauttamista maanluovuttajalle ja korvauksien maksamista eräissä tapauksissa maansaajalle koskevan maanhankintalain määräysten muuttamista

tarkoittava ed. Koivusen ym. toiv. al. n:o 104;

214) Valtion hallintaan jääneitä alueita maanhankintalain 110 §:n mukaan myytäessä saadun ylihinnan suorittamista maanluovuttajille tai heidän oikeudenomistajilleen

tarkoittava ed. Heikkilän ym. toiv. al. n:o 105;

215) Toimenpiteitä maan hankkimiseksi asutustarkoituksiin rintamamiehille sekä sotaleskille ja -orvoille

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 106;

216) Eräiden perheellisten rintamasotilaiden maansaantioikeuden järjestämistä

tarkoittava ed. Koskisen ym. toiv. al. n:o 107;

217) Toimenpiteitä maanhankinta- ja pikaasutustiloille raivattujen viljelysten tuottokunnon kohottamiseksi

tarkoittava ed. N. Kaasalaisen ym. toiv. al. n:o 108;

218) Toimenpiteitä vuoden 1936 asutuslain toimeenpanon jatkamiseksi

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 109;

219) Esityksen antamista valtion ja puutavarayhtiöiden maiden lunastamisesta viljelys- ja asutustarkoituksiin sekä lisämaaksi tonteille

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 110;

220) Esityksen antamista maareformista elinkelpoisten viljelystilojen muodostamiseksi ruotsinkielisissä ja kaksikielisissä kunnissa

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. toiv. al. n:o 111;

221) Rautavaaran pitäjän tilattoman väestön asuttamista

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 112;

222) Esityksen antamista laiksi Kuusamon ja Sallan kuntien maanhankintalain muuttamisesta

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 113;

223) Toimenpiteitä Sallan kunnan alueella maansaantiin oikeutettujen rintamamiesten asuttamiseksi

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 114;

224) Uudistilan perustamispalkkion suorittamista eräille maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutetuille

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv. al. n:o 115;

225) Toimenpiteitä liikennekelpoisten teiden rakennuttamiseksi Helsingin kaupungin alueelle maanhankintalain mukaan muodostetuille asuma-alueille

tarkoittava ed. Pessin ym. toiv. al. n:o 116;

226) Uudistilan perustamispalkkioiden myöntämistä asutuslain mukaan asutettaville maanhankintalaissa säädettyjen periaatteiden mukaan

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv. al. n:o 117;

227) Toimenpiteitä laidunolojen järjestämiseksi

tarkoittava ed. Riihimäen ym. toiv. al. n:o 118;

228) Laidunalueista annetun lain 1 §:n muuttamista

tarkoittava ed. Koskisen ym. toiv. al. n:o 119;

229) Toimenpiteitä ansiotyönsaantimahdollisuuksien järjestämiseksi Pohjois- ja Itä-Suomessa oleville, hevosen omistaville pienviljelijöille

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 120;

230) Toimenpiteitä kotimaisen kalajauhoteollisuuden aikaansaamiseksi

tarkoittava ed. J. Wirtasen ym. toiv. al. n:o 121;

231) Tuoreen silakan ensisijaisen osto-oikeuden myöntämistä kalastajaväestön kaupallisille järjestöille

tarkoittava ed. Österholmin ym. toiv. al. n:o 122;

232) Suunnitelman laatimista pysyväisluontoisten ansiotyömahdollisuuksien varaamiseksi Pohjois-Savon pienviljelijäalueiden väestölle

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. toiv. al. n:o 123; sekä

233) Toimenpiteitä kanatalouden alalla olevien epäkohtien poistamiseksi

tarkoittava ed. Jussilan ym. toiv. al. n:o 124;

m a a t a l o u s v a l i o k u n t a a n, jonka tulee pyytää lausunto v a l t i o v a r a i n v a l i o k u n n a l t a:

234) Vedonlyönnistä hevoskilpailuissa annettujen määräysten muuttamista

tarkoittava ed. Kosolan ym. toiv. al. n:o 125;

maatalousvaliokuntaan:

235) Porojen iho- ja nenäsaivartajain tuhoamisaineiden kehittämistä

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 126;

236) Toimenpiteitä Lounais- ja Länsi-Suomen katovahinkojen selvittämiseksi ja katoalueiden viljelijäin taloudellisen aseman turvaamiseksi

tarkoittava ed. Kähösen ym. toiv. al. n:o 127;

237) Viljelyskasvien koe- ja kasvinjalostusaseman perustamista Kainuuseen

tarkoittava ed. Meriläisen ym. toiv. al. n:o 128;

238) Emäntäkoulun perustamista Alatornion kuntaan

tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 129;

239) Puutavarankuljetusrunkoverkoston aikaansaamista kuljetusmahdollisuuksia vailla oleville metsäalueille

tarkoittava ed. Heikkilän ym. toiv. al. n:o 130;

240) Lainoista ja avustuksista vedenhankinta- ja viemärilaitteiden rakentamista varten maalaiskunnissa annetun lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetun asetuksen muuttamista

tarkoittava ed. Korsbäckin ym. toiv. al. n:o 131;

241) Vesistöasiain hoidon keskittämistä

tarkoittava ed. Rausteen ym. toiv. al. n:o 132;

242) Muurlan ja Uskelan pitäjissä olevan Alasjärven vesijättöalueen kuivaamista

tarkoittava ed. Aition ym. toiv. al. n:o 133;

243) Pohjois-Satakunnan vesiperäisten maiden peruskuivatussuunnitelman aikaansaamista

tarkoittava ed. Heikuran ym. toiv. al. n:o 134;

244) Toimenpiteitä Pieksämäen ja Mikkelin välillä olevan suuren suoalueen kuivattamiseksi

tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 135;

245) Toimenpiteitä Kyyveden vesistön vedenpinnan alentamiseksi

tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 136;

246) Toimenpiteitä Vieremän kunnassa olevan Vuorisjoen sekä Iijärven ja Saarisjärven järvialueen perkaamiseksi

tarkoittava ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 137;

247) Toimenpiteitä Simon kunnassa olevan Viantienjoen perkaamiseksi

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 138; sekä

248) Pölhönjoen perkaamista

tarkoittava ed. Rytkösen ym. toiv. al. n:o 139;

työväenasiainvaliokuntaan:

249) Yhtenäisen sosiaalivakuutuksen aikaansaamista

tarkoittava ed. Aaltosen ym. toiv. al. n:o 140;

250) Selvityksen hankkimista sosiaalipoliittisten etuisuuksien ja rasitusten jakaantumisesta eri yhteiskuntaryhmien ja erilaisten tulonsaajien kesken

tarkoittava ed. Hakalan ym. toiv. al. n:o 141;

251) Työmarkkinalaitoksen perustamista

tarkoittava ed. Järnefeltin ym. toiv. al. n:o 142;

252) Esityksen antamista työnsuojeluvalvonnasta

tarkoittava ed. Antikaisen ym. toiv. al. n:o 143;

253) Toimenpiteitä teollisuuden maaseudulle sijoittamisen helpottamiseksi

tarkoittava ed. Antikaisen ym. toiv. al. n:o 144;

254) Esityksen antamista työaikalain 9 §:n muuttamisesta

tarkoittava ed. Turkan ym. toiv. al. n:o 145;

255) Esityksen antamista vuosilomalaiksi

tarkoittava ed. Karvosen ym. toiv. al. n:o 146;

256) Metsä- ja uittotöissä olevan työntekijän vuosilomakorvauksen saantioikeuden laajentamista

tarkoittava ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 147;

257) Lapsilisäjärjestelmän muuttamista

tarkoittava ed. Junnilan ym. toiv. al. n:o 148;

258) Komitean asettamista laatimaan ehdotusta uuden eläkelaitosjärjestelmän luomisesta

tarkoittava ed. Kytän ym. toiv. al. n:o 149;

259) Eläkkeen maksamista kansaneläkelain ulkopuolelle jääneille vanhuksille

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 150;

260) Kansaneläkelain ulkopuolelle jääneiden vanhusten saattamista kansaneläkelain piiriin

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 151;

261) Korvauksen suorittamista eläkelain ulkopuolelle jääneille vähävaraisille vanhuksille

tarkoittava ed. Kuittisen ym. toiv. al. n:o 152;

262) Kansaneläkelain mukaisen vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen myöntämistä siirtoväkeen kuuluville vanhuksille

tarkoittava ed. Virkin ym. toiv. al. n:o 153;

263) Toimenpiteitä valtion sosiaalisen valistustyön kehittämiseksi ja tehostamiseksi

tarkoittava ed. Nordforsin ym. toiv. al. n:o 154;

264) Leskien taloudellisten olojen selvittämistä

tarkoittava ed. Östensonin ym. toiv. al. n:o 155;

265) Kotien perustamista eläkkeellä oleville vanhuksille

tarkoittava ed. Wickmanin ym. toiv. al. n:o 156;

266) Sotainvaliidien täydennyskoron korottamista

tarkoittava ed. Kähösen ym. toiv. al. n:o 157;

267) Lisäkorvauksen suorittamista elinkorkonsa kertakaikkisena nostaneille sotavammaisille

tarkoittava ed. Kähösen ym. toiv. al. n:o 158;

268) Toimenpiteitä ammattikoulutuksen saaneiden sotainvaliidien asunnonsaannin helpottamiseksi

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 159;

269) Toimenpiteitä sotainvaliidien työhuoltolain soveltamisajan pitentämiseksi

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. toiv. al. n:o 160;

270) Eräiden invaliidilainsäädännön ulkopuolelle jääneiden henkilöiden toimeentulon turvaamista

tarkoittava ed. Rantalan ym. toiv. al. n:o 161;

271) Tapaturmavakuutettujen ja muiden siviili-invaliidien huollon jrjestämistä sotilasvammalakia vastaavasti

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. toiv. al. n:o 162;

272) Esityksen antamista siviiliorpojen ja alaikäisten lasten huoltoon sidottujen siviilileskien aseman järjestämisestä

tarkoittava ed. Juntusen ym. toiv. al. n:o 163;

273) Toimenpiteitä metsätyöläisammattikunnan luomiseksi

tarkoittava ed. Väyrysen ym. toiv. al. n:o 164;

274) Esityksen antamista laiksi metsä- ja uittotyöläisille työnhausta aiheutuvien työajan menetys- ja matkakustannusten korvaamisesta

tarkoittava ed. Muikun ym. toiv. al. n:o 165;

275) Metsä- ja uittotyöpalkkojen korottamista elinkustannuksia vastaavaksi

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 166;

276) Kuntien ja sosiaalista asuntotuotantoa edistävien säätiöiden ja järjestöjen tukemista

tarkoittava ed. Järnefeltin ym. toiv. al. n:o 167;

277) Naisten osapäivätyön järjestämistä koskevan tutkimuksen toimittamista

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. toiv. al. n:o 168; ja

278) Työantajan maksuvelvollisuuteen perustuvan pakollisen vakuutuksen järjestämistä työntekijän työssään tai työmatkalla käyttämille työvaatteille ym. käyttöesineille koituvan vahingon varalta

tarkoittava ed. Prunnilan ym. toiv. al. n:o 169;

työväenasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytä lausunto maatalousvaliokunnalta:

279) Metsä- ym. töissä käytettävien hevosten tapaturmavakuutusta

tarkoittava ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 170; ja

280) Kotieläimille sattuneiden vahinkojen korvaamista

tarkoittava ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 171;

kulkulaitosvaliokuntaan:

281) Kunnille maantiealueiden lunastamista varten myönnettävän määrärahan korottamista

tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 172;

282) Toimenpiteitä Saimaan ja Pielisen vesistöalueitten piirissä tuotetun puutavaran kuljetusmahdollisuuksien parantamiseksi

tarkoittava ed. Sarjalan ym. toiv. al. n:o 173;

283) Toimenpiteitä valtionrautateiden liikkuvan kaluston hankinnan lisäämiseksi

tarkoittava ed. Pasasen ym. toiv. al. n:o 174;

284) Kokonaissuunnitelman laatimista Lounais-Suomen rautatieverkoston kehittämistä varten

tarkoittava ed. Honkalan ym. toiv. al. n:o 175;

285) Rautatien rakentamista Helsingistä Peipohjan ja Kankaanpään kautta Kauhajoelle

tarkoittava ed. Riihimäen ym. toiv. al. n:o 176;

286) Rautatien rakentamista Voikosken asemalta Heinolan kirkonkylän ja Sysmän Liikolanlahden kautta Vaajakosken asemalle

tarkoittava ed. Tuurnan toiv. al. n:o 177;

287) Rautatien rakentamista Heinolasta Jyväskylän—Pieksämäen radalle

tarkoittava ed. Pesosen ym. toiv. al. n:o 178;

288) Rautatien rakentamista Heinolan kaupungista Paasoon

tarkoittava ed. Haapasalon ym. toiv. al. n:o 179;

289) Toimenpiteitä rautatien ylikäytäväsillan rakentamiseksi Vaajakosken taajaväkisen yhdyskunnan alueelle

tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv. al. n:o 180;

290) Tutkimuksen toimittamista rautatien rakentamiseksi Otanmäestä Lapin asemalle

tarkoittava ed. Karjalaisen ym. toiv. al. n:o 181;

291) Rautatien rakentamista Kokkolasta Saarijärvelle

tarkoittava ed. Kalliokosken ym. toiv. al. n:o 182;

292) Rautatiesuunnan Eskola—Himangan satama koneellista tutkimista

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. toiv. al. n:o 183;

293) Rautatien rakentamista Outokummusta Juankoskelle

tarkoittava ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 184;

294) Lisätutkimusten suorittamista Haapajärven ja Oulun—Vaalan radan välisellä rautatiesuunnalla

tarkoittava ed. Kaupin ym. toiv. al. n:o 185;

295) Oulun—Taivalkosken—Kuusamon rautatien rakentamista

tarkoittava ed. Kanniston toiv. al n:o 186;

296) Toimenpiteitä tiettömien alueiden maanteiden rakentamiseksi

tarkoittava ed. Lahtelan toiv. al. n:o 187;

297) Maantien rakentamista Salon kauppalasta Perniöön Mathildedahlin tehtaalle ja Kemiön Strömmaan

tarkoittava ed. Nederström-Lundenin ym. toiv. al. n:o 188;

298) Maantien rakentamista Vretankylästä Pungbölenkylään Kemiön kunnassa

tarkoittava ed. Hollstenin ym. toiv. al. n:o 189;

299) Lahden—Kouvolan maantien siirtämistä Uudenkylän aseman ja Sitikkalan seisakkeen väliselle osalle

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. toiv. al. n:o 190;

300) Maantien rakentamista Sysmän kirkonkylästä Luhangan kirkonkylään

tarkoittava ed. Pesosen ym. toiv. al. n:o 191;

301) Yhdystien rakentamista Sysmän Liikolan maanteiltä Luhangan Lempääseen

tarkoittava ed. Pesosen ym. toiv. al. n:o 192;

302) Maantien rakentamista Suovanlahdelta Iisvedenpäähän

tarkoittava ed. Vennamon ym. toiv. al. n:o 193;

303) Maantien rakentamista Puukemian tehtailta Leivonmäeltä Joutsan—Tammijärven maantielle

tarkoittava ed. Pesosen ym. toiv. al. n:o 194;

304) Suunnitelman ja kustannusarvion laatimista maantien rakentamiseksi Pihlajaveden pitäjässä Ähtärin pitäjän rajalta Pihlajaveden—Virtain maantielle

tarkoittava ed. Vilhulan ym. toiv. al. n:o 195;

305) Maantien rakentamista Pihlajaveden—Virtain maantiestä Pihlajaveden—Valkeajärven kylätiehen

tarkoittava ed. Koivusen ym. toiv. al. n:o 196;

306) Maantien rakentamista Kanavuorelta Leppälahden kautta Kelkkamäkeen

tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv. al. n:o 197;

307) Maantien rakentamista Haapamäen—Ruoveden maantieltä Yltiän rautatieseisakkeelle

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 198;

308) Maantien rakentamista Karstulan—Kivijärven maatieltä Kannonsahalle

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 199;

309) Maantien rakentamista Teekkarista Pihlajanmäen kautta Löytöharjuun

tarkoittava ed. Rytkösen ym. toiv. al. n:o 200;

310) Maantien rakentamista Kotalahdesta Siikajärven seudulle Ylä-Savossa

tarkoittava ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 201;

311) Maantien rakentamista Juvan pitäjän Kaskiin kylästä Auvilan kylän kautta Vuorilahden tienhaaraan

tarkoittava ed. Pasasen ym. toiv. al. n:o 202;

312) Maantien rakentamista Puumalan salmelta Luukkolan, Kekäleenmäen ym. kylien kautta Ruokolahdella olevalle valtion tielle

tarkoittava ed. Miikin ym. toiv. al. n:o 203;

313) Maantien rakentamista Pieksämäen—Kangasniemen maantieltä Kyyveden asutusalueen halki Vuojalahden—Luusniemen tielle

tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 204;

314) Tutkimuksen toimittamista maantien rakentamiseksi Pieksämäen—Hankasalmen maantieltä Vanajan kylätien kautta Rautalammin—Hankasalmen maantielle

tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 205;

315) Maantien rakentamista Jurvan kunnan Tainuskylästä Laihian kunnan Havinnevan asutusalueelle

tarkoittava ed. Järvisen ym. toiv. al. n:o 206;

316) Maantien rakentamista Joutenjoelta Kanavansillalle

tarkoittava ed. Rytkösen ym. toiv. al. n:o 207;

317) Maantien rakentamista Savonlinnan—Moinsalmen tiellä olevasta Hirvaslahdesta Käärmelahden kohdalle Moinsalmen—Pellossalon maantiellä

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 208;

318) Maantien rakentamista Puumalan kunnan Kietävälän kylästä Himahuuhan ym. kylien kautta Puumalan—Imatran maantielle

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 209;

319) Yhdysmaantien rakentamista Juuan—Säyneisen maantieltä Nurmeksen—Rautavaaran maantielle

tarkoittava ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 210;

320) Maantien rakentamista Joensuun—Savonlinnan maantieltä Joensuun—Varkauden maantielle

tarkoittava ed. Niirasen toiv. al. n:o 211;

321) Maantien rakentamista Saramon kylätiestä Hiekkalahden—Sivakkavaaran maantiehen

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 212;

322) Maantien rakentamista Vehmasjärveltä Haajasen salmelle Sonkajärven kunnassa

tarkoittava ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 213;

323) Maantien rakentamista Nurmeksen—Rautavaaran maantieltä Pajukoskelle

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 214;

324) Rääkkylän—Oravisalon—Liperin maantien kuntoon saattamista

tarkoittava ed. Väisäsen ym. toiv. al. n:o 215;

325) Runkotien rakentamista puutavaran kuljetusta varten Pohjois-Karjalan maanselälle

tarkoittava ed. Ikosen ym. toiv. al. n:o 216;

326) Yhdystien rakentamista Kaavin—Sivakan maantieltä Mäntyjärven kautta Losomäkeen

tarkoittava ed. Niirasen ym. toiv. al. n:o 217;

327) Holvijärven—Kuorevaaran maantien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 218;

328) Maantien rakentamista Varpaisjärven Matomäestä Sonkajärven Vehmasmäkeen

tarkoittava ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 219;

329) Maantien rakentamista Kinnulan kirkonkylästä Pihtiputaan Alvajärven kylään

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 220;

330) Maantien oikaisua Kauhavaa kirkonkylässä

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. toiv. al. n:o 221;

331) Maantien rakentamista Inkeeltä Soudunnivaan

tarkoittava ed. Ryhdän ym. toiv. al. n:o 222;

332) Maantien rakentamista Posion—Kuusamon maantieltä Ylikitkajärven tukinsiirtolaitteelle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 223;

333) Maantien rakentamista Puolangan kunnan Lylykylästä Suomussalmen kunnan Pesiönkylään rakennettavalle rautatielle

tarkoittava ed. Tauriaisen ym. toiv. al. n:o 224;

334) Maantien rakentamista Hyrynsalmen Moisiovaaran tienoilta Suomussalmen Jumaliskylään

tarkoittava ed. Tauriaisen ym. toiv. al. n:o 225;

335) Tyrnävän kunnan Ylipäähän johtavan tien jatkamista Muhoksen—Veneheiton maantielle

tarkoittava ed. Kaupin ym. toiv. al. n:o 226;

336) Maantien rakentamista Kuhmon kunnan Lentiiran kylän Änätinniskasta Vartiuskylän Kiimavaaraan

tarkoittava ed. Karjalaisen toiv. al. n:o 227;

337) Simojärven pohjois- ja eteläpään välisen maantien rakentamista Rannan kunnassa

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 228;

338) Tutkimuksen toimittamista maantien rakentamiseksi Kemijoen eteläpuolitse Sierilän ja Pekkalan lossien välille

tarkoittava ed. Koiviston toiv. al. n:o 229;

339) Maantien rakentamista Soinlahdesta Iijärven vesistön itäpuolitse Oulun maantiehen

tarkoittava ed. Rönkön ym. toiv. al. n:o 230;

340) Maantien rakentamista Vian asemalta Vanttausjärvelle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 231;

341) Maantien rakentamista Sierilän lossilta Rovaniemen—Kemijärven maantiellä olevaan Saarenkylään sekä tältä tieltä Nivavaaran ja Vaaran pysäkeille

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 232;

342) Maantien rakentamista Pudasjärven Kouvalta Posion Anetjärvelle

tarkoittava ed. Ryhdän ym. toiv. al. n:o 233;

343) Maantien rakentamista Kemijärven kunnan Soppelasta saman kunnan Räisälän kylään

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 234;

344) Palojensuun—Leppäjärven maantien rakentamista

tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 235;

345) Kallon—Kurtakon maantien rakentamista

tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 236;

346) Maantien rakentamista Javarusvastuun asutusalueen tiestä Pelkosenniemen kirkonkylän kohdalle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 237;

347) Maantien rakentamista Savukosken kunnan Värriönkylästä saman kunnan Tanhuankylään

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 238;

348) Toimenpiteitä Mellakosken—Louejärven—Muurolan maantien rakentamiseksi

tarkoittava ed. Niskalan ym. toiv. al. n:o 239;

349) Maantien rakentamista Kittilän pitäjän Tepaston kylästä Enotekiön kirkolle

tarkoittava ed. Koiviston ym. toiv. al. n:o 240;

350) Maantien rakentamista Inarin Syysjärveltä Utsjokisuulle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. toiv. al. n:o 241;

351) Maantien rakentamista Utsjoen sillan etelä- ja pohjoispuolella olevien maanteiden välille ja sieltä Utsjoen kirkolle

tarkoittava ed. Lahtelan toiv. al. n:o 242;

352) Nokialta Hämeenkyröön johtavan Pinsiön kylätien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Myllymäen ym. toiv. al. n:o 243;

353) Toimenpiteitä Ruoveden kunnassa olevan Pourun kylätien ja sen jatkona olevan Pihtisalmen kunnantien ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Sepin ym. toiv. al. n:o 244;

354) Pylkönmäen pitäjän Paajalan kylätien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 245;

355) Saarijärven Kolkanlahdesta Pylkönmäelle johtavan paikallistien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Paloveden ym. toiv. al. n:o 246;

356) Pieksämäen kunnassa olevan Mataramäen kylätien kunnostamista ja tien jatkamista Rautalammin—Hankasalmen maantielle

tarkoittava ed. T. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 247;

357) Juvan kunnassa olevan Rantuun kylätien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 248;

358) Vanhamäen, Ukonniemen ja Hokanniemen kyläteiden yhdistämistä ja ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Pasasen ym. toiv. al. n:o 249;

359) Pieksuunlahden — Kyrsyän — Paatelan tien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 250;

360) Juvan kunnassa olevan Nääringin—Hyötyyn kylätien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 251;

361) Savonlinnan kaupungista Säämingin kunnan Pesingin kylään johtavan tien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Rantamaan ym. toiv. al. n:o 252;

362) Kyyjärven pitäjän Oikarinkylän ja Kivijärven pitäjän Tiironkylän välisen ns. Saunamäen kylätien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Paloveden toiv. al. n:o 253;

363) Hietaperän—Huutoniemen kylätien ottamista valtion hoitoon

tarkoittava ed. Karjalaisen toiv. al. n:o 254;

364) Raahen—Oulun ja Raahen—Vihannin maanteiden välisen yhdystien valtion haltuun ottamista

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. toiv. al. n:o 255;

365) Toimenpiteitä Karjalan tie- ja vesirakennuspiirin alueella olevien siltojen rakentamiseksi ja kunnostamiseksi

tarkoittava ed. Soinisen ym. toiv. al. n:o 256;

366) Toimenpiteitä sillan rakentamiseksi Kymijoen yli Lammin lossin kohdalle

tarkoittava ed. Hykkäälän ym. toiv. al. n:o 257;

367) Hämeenkyrön pitäjän Kyröskoskella Pappilanjoen yli johtavan maantiesillan rakentamista Kyröskosken yläpuolelle

tarkoittava ed. Junnilan ym. toiv. al. n:o 258;

368) Purolanmäen ja Herukkamäen välisen maantiepenkereen korottamista

tarkoittava ed. Rytkösen ym. toiv. al. n:o 259;

369) Sillan rakentamista Viitasaaren kunnassa Hännilänsalmen lossipaikalle

tarkoittava ed. Leivosen ym. toiv. al. n:o 260;

370) Maantiesillan rakentamista Kivisalmeen Äänekosken kauppalan ja Äänekosken maalaiskunnan rajalle

tarkoittava ed. Ahosen ym. toiv. al. n:o 261;

371) Tengeliönjoen yli johtavan sillan rakentamista Karinivaan

tarkoittava ed. Tainion ym. toiv. al. n:o 262;

372) Puhelinyhteyksien rakentamista asutusalueille

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv. al. n:o 263; ja

373) Selvityksen hankkimista Merikarvian sataman ja sen ulkosataman kehittämismahdollisuuksista

tarkoittava ed. Junnilan ym. toiv. al. n:o 264;

puolustusasiainvaliokuntaan:

374) Esityksen antamista laiksi varojen osoittamisesta puolustuslaitoksen perushankintoihin

tarkoittava ed. Honkalan ym. toiv. al. n:o 265;

puolustusasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto laki- ja talousvaliokunnalta:

375) Palontorjunnan järjestämistä puolustusvoimissa

tarkoittava ed. Pasasen ym. toiv. al. n:o 266;

valtiovarainvaliokuntaan:

376) Määrärahan osoittamista ylitarkastajan palkkaamiseksi valtiontilintarkastajain kansliaan

tarkoittava ed. Salmisen rah. al. n:o 1;

377) Määrärahan osoittamista avustukseksi Pohjoismaiden hallinnollisen liiton Suomen osasto r. y:lle kymmenennen pohjoismaisen hallinnollisen yleiskokouksen järjestämiseksi Helsingissä

tarkoittava ed. Salmisen ym. rah. al. n:o 2;

378) Määrärahan osoittamista kihlakunnantuomarien päätoimisten tuomarinapulaisten palkkaamista varten

tarkoittava ed. Kanniston ym. rah. al. n:o 3;

379) Määrärahan osoittamista valtion sairaaloissa palvelevain apulaislääkärien ja amanuenssien palkkausten korottamiseksi

tarkoittava ed. Hakkilan ym. rah. al. n:o 4;

380) Määrärahan osoittamista erään Helsingin yleisen sairaalan koneenhoitajan viran siirtämiseksi ylempään palkkausluokkaan

tarkoittava ed. Raunion ym. rah. al. n:o 5;

381) Määrärahan osoittamista kahden uuden apulaislääkärin toimen perustamista varten Helsingin yleisen sairaalan VI osastolle

tarkoittava ed. Luostarisen ym. lak. al. n:o 6;

382) Määrärahan osoittamista neljän apulaislääkärin palkkaamiseksi Helsinkin yleisen sairaalan korvaklinikalle

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. rah. al. n:o 7;

383) Määrärahan osoittamista huoltotoitajan palkkaamiseksi Helsingin yleisen sairaalan korvaklinikalle

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. rah. al. n:o 8;

384) Määrärahan osoittamista silmäosaston lääkärin viran perustamiseksi Tampereen yleiseen sairaalaan

tarkoittava ed. Hakalan rah. al. n:o 9;

385) Määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi Kaatumatautisten Hoitoyhdistys r. y:lle Vaajasalon—Kortejoen hoitolaitosten laajennus- ja peruskorjaustöitä varten

tarkoittava ed. Huttusen ym. rah. al. n:o 10;

386) Määrärahan osoittamista Mäntän kuntainliiton sairaalan loppuunrakentamista varten

tarkoittava ed. Alangon ym. rah. al. n:o 11;

387) Määrärahan osoittamista Reumasäätiön sairaalan kunnossapito- ja käyttökustannuksien korvaamista varten

tarkoittava ed. Luukan ym. rah. al. n:o 12;

388) Määrärahan osoittamista tutkimuksen suorittamiseksi reumasairauksien levinnäisyydestä ja laadusta

tarkoittava ed. V. Simosen ym. rah. al. n:o 13;

389) Määrärahan osoittamista saarnaajien palkkaamiseksi valtion sairaaloihin

tarkoittava ed. Pohjalan ym. rah. al. n:o 14;

390) Määrärahan osoittamista eräiden virkojen perustamiseksi sisäasiainministeriön väestönsuojeluasiainosastoon

tarkoittava ed. Saariahon ym. rah. al. n:o 15;

391) Määrärahan osoittamista virkamiesten palkkaus- ja eläkeasiainosaston perustamiseksi valtiovarainministeriöön

tarkoittava ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 16;

392) Määrärahan osoittamista liikeyrityslaskentaa varten

tarkoittava ed. Kaitilan ym. rah. al. n:o 17;

393) Korotetun määrärahan osoittamista ylimääräisten tointen perustamiseen verojen maksuunpanoa ja kantoa varten

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 18;

394) Korotetun määrärahan osoittamista asevelvollisten päivärahan korottamista varten

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 19;

395) Määrärahan osoittamista kuuromykkäin matkapapin palkkausta varten

tarkoittava ed. Hakalan ym. rah. al. n:o 20;

396) Määrärahan osoittamista avustukseksi Suomen Kirkon Seurakuntatyön Keskusliitolle suomalaisten naisten keskuudessa Tukholmassa tehtävää sosiaalista työtä varten

tarkoittava ed. Salmisen rah. al. n:o 21;

397) Määrärahan osoittamista Helsingin yliopiston kirjastolle sanomalehtihakemistotyön aloittamista varten

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. rah. al. n:o 22;

398) Määrärahan osoittamista Helsingin yliopiston laitoksissa opiskelevilta kannettavien laitosmaksujen poistamiseksi

tarkoittava ed. E. Kilven ym. rah. al. n:o 23;

399) Määrärahan osoittamista työväenopistoasiain kouluneuvoksen viran perustamiseksi kouluhallitukseen

tarkoittava ed. Niemen ym. rah. al. n:o 24;

400) Määrärahan osoittamista valtion oppikoulujen rehtorien palkkauksen parantamiseksi

tarkoittava ed. Österholmin ym. rah. al. n:o 25;

401) Määrärahan osoittamista avustukseksi Oulussa olevan Tuiran yhteiskoulun rakennushankkeen toteuttamiseksi

tarkoittava ed. Torven ym. rah. al. n:o 26;

402) Määrärahan osoittamista avustukseksi Karjaan suomalaisen yhteiskoulun rakentamista varten

tarkoittava ed. Kähösen ym. rah. al. n:o 27;

403) Määrärahan osoittamista Kemijärven keskikoulun koulurakennuksen laajennustöitä varten

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 28;

404) Määrärahan osoittamista rakennusavustuksiksi yksityisille oppikouluille

tarkoittava ed. Salmisen ym. rah. al. n:o 29;

405) Määrärahan osoittamista Lovisa gymnasium nimisen oppilaitoksen ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Österholmin ym. rah. al. n:o 30;

406) Määrärahan osoittamista Tampereelle perustettavaa väliaikaista opettajakorkeakoulua varten

tarkoittava ed. A. Simosen ym. rah. al. n:o 31;

407) Määrärahan osoittamista väliaikaisen opettajakorkeakoulun perustamiseksi Rovaniemen kauppalaan

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 32;

408) Määrärahan osoittamista rakennusavustukseksi ja -lainaksi Helsingin käsityönopettajaopistolle

tarkoittava ed. Hamaran ym. rah. al. n:o 33;

409) Määrärahan osoittamista asuntolanhoitajien valmistamista varten Kemijärven seminaarissa

tarkoittava ed. Koiviston rah. al. n:o 34;

410) Määrärahan osoittamista Itä-Suomen seminaarin opetustyön aloittamista varten Joensuussa

tarkoittava ed. Rausteen ym. rah. al. n:o 35;

411) Määrärahan osoittamista kunnallisten keskikoulujen perustamista varten

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 36;

412) Määrärahan osoittamista kunnallisen keskikoulun perustamiseksi Taivalkoskelle

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 37;

413) Määrärahan osoittamista kunnallisen kokeilukeskikoulun perustamiseksi Hyrynsalmen kuntaan

tarkoittava ed. Tauriaisen rah. al. n:o 38;

414) Määrärahan osoittamista kokeilukeskuskoulun perustamiseksi Kaavin kunnan kirkonkylään

tarkoittava ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 39;

415) Määrärahan osoittamista kurssien ja opintopäivien järjestämiseksi kansakoulunopettajille

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 40;

416) Määrärahan osoittamista näkökuulokursseja ja näkökuulo-opettajan palkkaamista varten

tarkoittava ed. Hiilelän ym. rah. al. n:o 41;

417) Määrärahan osoittamista avustukseksi Kuusamon kansanopiston opistorakennuksen rakentamista varten

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 42;

418) Määrärahan osoittamista muinaistieteelliselle toimikunnalle piirustuskilpailun järjestämiseksi kansallismuseon lisärakennusta varten

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. rah. al. n:o 43;

419) Määrärahan osoittamista sisätautiopin toisen apulaisylilääkärin palkkaamiseksi Turun yliopistoon

tarkoittava ed. Kulovaaran ym. rah. al. n:o 44;

420) Määrärahan osoittamista Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toiminnan tukemiseksi

tarkoittava ed. V. Kasalaisen ym. rah. al. n:o 45;

421) Määrärahan osoittamista avustukseksi Suomen Ylioppilaskuntien Liitolle ammatinvalintaa helpottavien ohjaus- ja tiedoituskurssien järjestämiseksi koulunuorisolle, joka aikoo jatkaa opintojaan korkeakouluissa

tarkoittava ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 46;

422) Määrärahan osoittamista Suomessa vuonna 1952 järjestettävien shakin kansainkisojen tukemiseksi

tarkoittava ed. Karvosen ym. rah. al. n:o 47;

423) Määrärahan osoittamista tuomarinvirkaa varten säädetyt opinnäytteet suorittaneille, päätoimenaan tuomiokunnan arkistossa työskenteleville kihlakunnantuomarin apulaisille

tarkoittava ed. Lehtosen ym. rah. al. n:o 48;

424) Korotetun määrärahan osoittamista avustukseksi Pohjola-Norden yhdistykselle

tarkoittava ed. Henrikssonin ym. rah. al. n:o 49; sekä

425) Määrärahan osoittamista Suomen Rauhanpuolustajat r. y:n toiminnan tukemiseksi

tarkoittava ed. Nevalaisen ym. rah. al. n:o 50.

426) Määrärahan osoittamista Helsinkiin pystytettävää runoilija Eino Leinon muistopatsasta varten

tarkoittava ed. Hakkilan ym. rah. al. n:o 51 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

P u h e m i e s: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. E. K i l p i: Herra puhemies! Edustajain aloitetulvan lähettäminen asianomaisiin valiokuntiin on täysistunnoissa yleensä aina rajoittunut vain muodollisiin kirjoihinmerkintöihin. Olen kuitenkin nyt vuorossa olevan asian yhteydessä pyytänyt lyhyen puheenvuoron osaksi helpottaakseni herra puhemiehen työtä välillä, mutta ennen kaikkea lausuakseni pari tähdellistä huomautusta, jotka on meidän ryhmämme taholta tässä kohden tehtävä.

Etenkin edellisessä eduskunnassa mukana olleet muistavat, että kysymys Eino Leinon patsaan pystyttämisestä oli silloinkin esillä. Sinänsä hyvä kulttuurialoite kaatui sen vuoksi, että eräillä tahoilla siitä oli tehty rumalla tavalla poliittinen kysymys. Sen silloisen vaiheen yksityiskohtiin menemättä

muistutan vain, että asianomaisten tarkoituksena oli saada eduskuntaakin siunaamaan pyrkimys, joka olisi merkinnyt Eino Leinon runouden ja Eino Leinon katsomusten siirtämistä lähinnä sellaisten piirien yksinomaisuudeksi, jotka runoilijan elinaikana olivat ns. leinolaisuuden kiivaimpia ja kiihkeimpiä vastustajia, ja eristää toisaalta niitä, jotka olivat olleet ja ovat hänen hengenheimolaisiaan. Eduskunnan enemmistö ei voinut tällaista ajatusta hyväksyä, vaan hylkäsikin tehdyn aloitteen, joka toisin tavoin esitettynä varmaan olisi saanut täällä eduskunnassa yksimielisen kannatuksen.

Eduskunnan tekemä ratkaisu on ilmeisesti vaikuttanut asianomaisiin tervehdyttävästi. Nyt esillä olevan aloitteen taakse on pyritty saamaan kaikkien eduskuntaryhmien kannatus alusta alkaen jättämällä sivuun tökeröt poliittiset laskelmat. Siinä mielessä on esillä oleva rahaasia-aloite allekirjoitettu myöskin SKDL:n eduskuntaryhmän taholta. Meille osoitetussa pyynnössä olemmekin ymmärtäneet viime vuonna tehdyn erehdyksen tunnustamisen. Pidettäköön sen vuoksi tästä eteenpäin huolta, että aikaisempi politikointi ja kunniallisten kansalaisten karsinoimisyritys tätä hanketta toteutettaessa ei enää millään tavalla pääse uusiutumaan, vaan että Eino Leinon patsas aikanaan pystytetään kaikkien kansalaispiirien tasavertaisesti mukana ollessa. Tällä edellytyksellä valtiovarainvaliokuntakin voinee suhtautua aloitteeseen myönteisesti, niinkuin seuraavaankin asiaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia läheteään valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti.

valtiovarainvaliokuntaan:

427) Määrärahan osoittamista avustukseksi Kalevalaseuralle Sammattiin pystytettävää Elias Lönnrotin muistopatsasta varten

tarkoittava ed. E. Kilven ym. rah. al. n:o 52;

428) Määrärahan osoittamista Sibelius-viikon järjestämistä varten

tarkoittava ed. Honkalan ym. rah. al. n:o 53;

429) Määrärahan osoittamista Oulun kesäyliopiston avustusta varten

tarkoittava ed. Turkan ym. rah. al. n:o 54;

430) Määrärahan osoittamista avustukseksi Pohjois-Pohjanmaan museolle

tarkoittava ed. Ahmavaaran ym. rah. al. n:o 55;

431) Määrärahan osoittamista askartelutoiminnan kehittämiseen ja tukemiseen

tarkoittava ed. Saariahon ym. rah. al. n:o 56;

432) Määrärahan osoittamista maanmittauskonttorin prustamista varten Lapin lääniin

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 57;

433) Määrärahan osoittamista kodinhoitajakoulujen palkkojen järjestelyä varten

tarkoittava ed. Väänäsen ym. rah. al. n:o 58;

434) Määrärahan osoittamista Inarin kotitalouskoulun ottamiseksi valtion haltuun

tarkoittava ed. Hamaran ym. rah. al. n:o 59;

435) Määrärahan osoittamista Koillis-Pohjanmaan maamieskoulua varten

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 60;

436) Määrärahan osoittamista Kälviän kiinteän naiskotiteollisuuskoulun toiminnan alkamista varten

tarkoittava ed. Saalastin ym. rah. al. n:o 61;

437) Määrärahan osoittamista avustukseksi Paimion Maatalouskerhoneuvojaopiston velkain korkojen maksamista varten

tarkoittava ed. Sävelän ym. rah. al. n:o 62;

438) Määrärahan osoittamista Ylistaron pitäjässä sijaitsevalle Ruuskalan tilalle perustettavan puutarha- ja pienviljelijäkoulun palkkauksiin ja ylläpitokustannuksiin

tarkoittava ed. Kosolan ym. rah. al. n:o 63;

439) Määrärahan osoittamista erään tilan ostamiseksi Mikkelin läänin maanviljelysseuralta Itä-Suursavon maamieskoulua varten

tarkoittava ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 64;

440) Määrärahan osoittamista Porin talouskoulun toiminnan tukemiseksi

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah. al. n:o 65;

441) Määrärahan osoittamista opettajattarien palkkaamiseen Åbo hemslöjds- och handarbetslärarinneinstitut nimisen opiston käsityönopettajatarosastoon

tarkoittava ed. Östensonin ym. rah. al. n:o 66;

442) Määrärahan osoittamista opettaja-asuntolain rakentamiseksi Paimion maatalouskerho-opistoon

tarkoittava ed. Kulovaaran ym. rah. al. n:o 67;

443) Määrärahan osoittamista sikalan rakentamiseksi Paimion maatalouskerho-opistolle

tarkoittava ed. Kulovaaran ym. rah. al. n:o 68;

444) Määrärahan osoittamista Etelä-Hämeen emäntäkoulun rakentamista varten

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 69;

445) Määrärahan osoittamista rakennusten aikaansaamiseksi Siikasten pienviljelijäkoululle

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah. al. n:o 70;

446) Määrärahan osoittamista avustukseksi Åbolands Lantmannaskola nimisen koulun kannatusyhdistykselle koulun rakentamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin

tarkoittava ed. Hollstenin ym. rah. al. n:o 71;

447) Määrärahan osoittamista Ylivieskaan sijoitettavan maamiesopiston perustamiskustannuksia varten

tarkoittava ed. Saalastin ym. rah. al. n:o 72;

448) Määrärahan osoittamista pienviljelijäkurssitoimintaa varten tarpeellisiin rakennusten uudistus-, laajennus- ja korjaustöihin Uudenmaan maamieskoululla

tarkoittava ed. Lampisen ym. rah. al. n:o 73;

449) Määrärahan osoittamista koulurakennuksen rakentamiseksi Överby skola för landsbygdens yrken nimiselle koululle

tarkoittava ed. Kullbergin ym. rah. al. n:o 74;

450) Määrärahan osoittamista Kemijärven emäntäkoululle kouluhuoneiden rakennustöitä ja peltoalan lisäämistä varten

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 75;

451) Määrärahan osoittamista Nurmeksen maanviljelyskoulun karjarakennuksen rakentamista varten

tarkoittava ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 76;

452) Määrärahan osoittamista avustukseksi Lappajärven mieskotiteollisuuskoulun rakentamista varten

tarkoittava ed. Rankilan ym. rah. al. n:o 77;

453) Määrärahan osoittamista avustukseksi ja lainaksi Mikkelin läänin naiskotiteollisuuskoululle oman kiinteistön hankkimista varten

tarkoittava ed. Sarjalan ym. rah. al. n:o 78;

454) Määrärahan osoittamista avustukseksi Kalajokilaakson maatalouskoululle

tarkoittava ed. Hautalan ym. rah. al. n:o 79;

455) Korotetun määrärahan osoittamista maatalouskoneiden tutkimuslaitokselle

tarkoittava ed. Muikun ym. rah. al. n:o 80;

456) Määrärahan osoittamista maanviljelystalouden tutkimuslaitoksen toimistotilojen rakentamista varten

tarkoittava ed. Muikun ym. rah. al. n:o 81;

457) Määrärahan osoittamista Lounais-Suomen kasvinviljelyskoeaseman perustamista varten

tarkoittava ed. Jussilan ym. rah. al. n:o 82;

458) Määrärahan osoittamista maanparannusaineiden ajoja varten

tarkoittava ed. Sepin ym. rah. al. n:o 83;

459) Määrärahan osoittamista maanparannusavustuksiin maanhankintalain perusteella maata saaneille

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah. al. n:o 84;

460) Korotetun määrärahan osoittamista Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peruskuivaussuunnitelmaan kuuluvien töiden suorittamista varten

tarkoittava ed. Hautalan ym. rah. al. n:o 85;

461) Määrärahan osoittamista Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peruskuivatussuunnitelman toteuttamista varten

tarkoittava ed. Saalastin ym. rah. al. n:o 86;

462) Korotetun määrärahan osoittamista Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan peruskuivatussuunnitelman toteuttamista varten

tarkoittava ed. Häikiön ym. rah. al. n:o 87;

463) Määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi pienviljelijöille kiviperäisten peltojen raivaamista varten

tarkoittava ed Koskisen ym. rah. al. n:o 88;

464) Määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi kiviperäisten peltojen raivaamista varten

tarkoittava ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 89;

465) Määrärahan osoittamista lainojen ja avustusten myöntämiseksi kivisten peltojen raivaamiseen

tarkoittava ed. Nykäsen ym. rah. al. n:o 90;

466) Määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi kiviperäisten viljelysmaiden raivaamista varten

tarkoittava ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 91;

467) Määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi salaojituksiin

tarkoittava ed. K. Eskolan ym. rah. al. n:o 92;

468) Määrärahan osoittamista avustuksiksi pienviljelijöille lasku- ja viemäriojien kaivamisesta johtuvien kustannusten peittämiseksi

tarkoittava ed. Riihimäen ym. rah. al. n:o 93;

469) Korotetun määrärahan osoittamista Etelä-Suomen kalastusvakuutusyhdistyksen avustamiseksi

tarkoittava ed. Kähösen ym. rah. al. n:o 94;

470) Määrärahan osoittamista avustuksiksi kalan jäädytys- ja jäähdytyslaitosten käyntiinsaattamista varten

tarkoittava ed. Haapaniemen ym. rah. al. n:o 95;

471) Määrärahan osoittamista avustuksiksi luonnonvoimien tai muun sellaisen syyn takia veneensä tai pyydyksensä menettäneille ammattikalastajille

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah. al. n:o 96;

472) Määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi ammattikalastajille kalastusvälineitten hankkimista varten

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah. al. n:o 97;

473) Määrärahan osoittamista avustukseksi ja lainaksi Kotieläinhoitajain Liitolle

tarkoittava ed. Lampisen ym. rah. al. n:o 98;

474) Määrärahan osoittamista Puutarhaneuvonnan yhteistoimikunnan työtä varten

tarkoittava ed. Sävelän ym. rah. al. n:o 99;

475) Korotetun määrärahan osoittamista avustukseksi Suomen suoviljelysyhdistykselle

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 100;

476) Määrärahan osoittamista kotitalouden rationalisoimistyötä varten

tarkoittava ed. E. Nurmisen ym. rah. al. n:o 101;

477) Korotetun määrärahan osoittamista laiduntalouden kehittämiseksi

tarkoittava ed. Lampisen ym. rah. al. n:o 102;

478) Korotetun määrärahan osoittamista kotiteollisuuden edistämiseksi

tarkoittava ed. V. Simosen ym. rah. al. n:o 103;

479) Määrärahan osoittamista konekonsulenttien palkkaamiseksi maanviljelysseuroille ja Svenska Lantbrukssällskapens i Finland förbund nimiselle liitolle

tarkoittava ed. Kalliokosken ym. rah. al. n:o 104;

480) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi maatalouskoneiden hankkimiseksi pienviljelijäväestölle

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah. al. n:o 105;

481) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi maatalouskoneiden hankkimiseksi pienviljelijäväestölle

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 106;

482) Korotetun määrärahan osoittamista AIV-rehusäiliöiden rakentamista varten pientiloilla

tarkoittava ed. Sepin ym. rah. al. n:o 107;

483) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi vesijohtolaitteiden rakentamiseen maaseudulla

tarkoittava ed. Prunnilan ym. rah. al. n:o 108;

484) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi vesi- ja viemärijohtolaitteiden rakentamiseksi maaseudulle

tarkoittava ed. Väänäsen ym. rah. al. n:o 109;

485) Korotetun määrärahan osoittamista väkilannoitteiden hintojen alentamiseen

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah. al. n:o 110;

486) Määrärahan osoittamista pinviljelijäin lantaloiden rakentamista varten

tarkoittava ed. Riihimäen ym. rah. al. n:o 111;

487) Määrärahan osoittamista asutustarkastajain kanslia-apurahan korottamiseksi

tarkoittava ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 112;

488) Korotetun määrärahan osoittamista vanhojen asutustilojen rappiolla olevien viemäriojaverkostojen kunnostamiseksi

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 113;

489) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen

tarkoittava ed. Heikuran ym. rah. al. n:o 114;

490) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseksi

tarkoittava ed. Rapion ym. rah. al. n:o 115;

491) Korotetun määrärahan osoittamista maanhankintalain mukaisiin kuivatus- ja tientekotöihin

tarkoittava ed. Luukan rah. al. n:o 116;

492) Määrärahan osoittamista Taivalkosken Jurmunkylässä sijaitsevan Raatopuron ja Aitto-ojan suoalueen kuivattamiseksi

tarkoittava ed. Häikiön ym. rah. al. n:o 117;

493) Korotetun määrärahan osoittamista Pohjois-Suomen soiden raivaamiseen

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 118;

494) Määrärahan osoittamista Akkunusjokivarren—Koivun tien kunnostamista varten

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 119;

495) Korotetun määrärahan osoittamista asutusteiden kuntoonpano- ja kunnossapitokustannuksiin

tarkoittava ed. Tiekso-Isakssonin ym. rah. al. n:o 120;

496) Määrärahan osoittamista heinän hankkimista varten maanhankintalainsäädännön mukaan maata saaneille

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 121;

497) Määrärahan osoittamista Koillis-Suomen metsänhoitolautakunnan perustamista varten

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 122;

498) Määrärahan osoittamista karjan luomistaudin ehkäisemiseksi

tarkoittava ed. Rönkön ym. rah. al. n:o 123;

499) Määrärahan osoittamista avustukseksi Paliskuntien Yhdistykselle kurmutoukkien hävittämiseksi porokarjoista

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 124;

500) Määrärahan osoittamista kevätsilakan kuivaukseen sekä suolatun syyssilakan ja jalostukseen menevän kilohailin tuottajahinnan tukemiseen

tarkoittava ed. Kähösen ym. rah. al. n:o 125;

501) Korotetun määrärahan osoittamista maitotaloustuotannon tukemiseen

tarkoittava ed. Riihimäen ym. rah. al. n:o 126;

502) Määrärahan osoittamista Suomen meijerikoulun rakennustoiminnan avustamiseksi

tarkoittava ed. Tarkkasen ym. rah. al. n:o 127;

503) Määrärahan osoittamista avustukseksi Itä-Suomen Raakasokeritehdas Oy:lle tehtaan rakentamista varten

tarkoittava ed. Niukkasen ym. rah. al. n:o 128;

504) Määrärahan osoittamista tulvavahinkoja kärsineiden avustamiseksi Pohjois-Suomessa

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 129;

505) Määrärahan osoittamista avustukseksi ja lainaksi Poro- ja Riista Oy:lle jäädyttämön rakentamiseksi Rovaniemelle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 130;

506) Määrärahan osoittamista avustukseksi Pohjois-Suomen tutkimussäätiölle Pohjois-Suomen maatalouden taloussuuntien tutkimista varten

tarkoittava ed. Kaupin ym. rah. al. n:o 131;

507) Määrärahan osoittamista apurahoiksi loppututkinnon suorittamiseksi ulkomaisissa puutarhakorkeakouluissa

tarkoittava ed. Raunion ym. rah. al. n:o 132;

508) Määrärahan osoittamista Satakunnan tie- ja vesirakennuspiirin perustamista varten

tarkoittava ed. Joukasen ym. rah. al. n:o 133;

509) Määrärahan osoittamista Kainuun tie- ja vesirakennuspiirin perustamista varten

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 134;

510) Korotetun määrärahan osoittamista maanteiden kunnossapitoa varten

tarkoittava ed. Joukasen ym. rah. al. n:o 135;

511) Korotetun määrärahan osoittamista kunnan- ja kyläteiden avustamiseen

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 136;

512) Korotetun määrärahan osoittamista kyläteiden avustukseen

tarkoittava ed. Sepin ym. rah. al. n:o 137;

513) Määrärahan osoittamista Särkikylän—Pitkäsalon kylätien kuntoon saattamiseksi

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah. al. n:o 138;

514) Korotetun määrärahan osoittamista Suomen Tieyhdistys — Vägföreningen i Finland r. y:n toiminnan tukemiseen

tarkoittava ed. Joukasen ym. rah. al. n:o 139;

515) Määrärahan osoittamista uuden Pohjanmaan—Savon poikkiradan täyskoneellista tutkimusta varten

tarkoittava ed. Tiitun ym. rah. al. n:o 140;

516) Määrärahan osoittamista Kaulirannan—Kolarin rautatiesuunnan tutkimista varten

tarkoittava ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 141;

517) Määrärahan osoittamista avustukseksi Paraisten kauppalalle Kirkkosalmen syventämistä varten

tarkoittava ed. Aaltosen ym. rah. al. n:o 142;

518) Määrärahan osoittamista Korsnäsissä olevan Harrströmin kalastussataman ruoppaamiseen

tarkoittava ed. Korsbäckin ym. rah. al. n:o 143;

519) Määrärahan osoittamista Oy. Yleisradio Ab:lle ulkomaille tarkoitettujen lyhytaaltoohjelmien hankkimista varten

tarkoittava ed. Kalliokosken ym. rah. al. n:o 144;

520) Määrärahan osoittamista tie- ja vesirakennushallinnon insinöörien ulkomaisiin opintomatkoihin

tarkoittava ed. Nordströmin rah. al. n:o 145;

521) Määrärahan osoittamista sähkötekniikan ruotsalaisen lehtorinviran perustamiseksi Helsingin teknilliseen oppilaitokseen

tarkoittava ed. Nordforsin ym. rah. al. n:o 146;

522) Määrärahan osoittamista keskusammattikoulun perustamiseksi suomenkieliselle Etelä-Pohjanmaalle

tarkoittava ed. J. Wirtasen rah. al. n:o 147;

523) Määrärahan osoittamista stipendeiksi osanottoa varten Ruotsissa pidettäviin ammattikoulunopettajakursseihin

tarkoittava ed. Nordforsin ym. rah. al. n:o 148;

524) Korotetun määrärahan osoittamista Käsiteollisuusliitto r. y:lle käsi- ja pienteollisuuden ammattiteknillisen rationalisoimis- ja neuvontatyön tukemiseksi

tarkoittava ed. Nuorsaaren ym. rah. al. n:o 149;

525) Määrärahan osoittamista kunnallisten ja yksityisten teknillisten kauppa- ja ammattioppilaitosten koulurakennusten rakennusavustuksiksi

tarkoittava ed. Takin ym. rah. al. n:o 150;

526) Määrärahan osoittamista kuntayhtymän ammattikoulun rakentamiseksi Mikkeliin

tarkoittava ed. V. Kaasalaisen ym. rah. al. n:o 151;

527) Määrärahan osoittamista avustukseksi Länsi-Pohjan kuntain ammattikoulun perustamista varten

tarkoittava ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 152;

528) Määrärahan osoittamista avustukseksi Työntehoseuralle opetus- ja tutkimuspesulan rakentamista varten

tarkoittava ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 153;

529) Määrärahan osoittamista Teekkarikylän alueella suoritettavia tie-, vesijohto-, viemäri- ja tasoitustöitä varten

tarkoittava ed. Rausteen ym. rah. al. n:o 154;

530) Määrärahan osoittamista avustukseksi Otaniemen Urheilusäätiölle terveyshuollon ja liikuntakasvatuksen edellyttämien laitteiden ja laitosten rakentamiseksi Otaniemen alueelle

tarkoittava ed. Saariahon ym. rah. al. n:o 155;

531) Määrärahan osoittamista ylimääräisen rehtorin toimen perustamiseksi valtion kuuromykkäinammattikouluun

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 156;

532) Määrärahan osoittamista perusavustuksiksi invaliidiavustuksista osattomiksi jääneille tuberkuloosi-invaliideille

tarkoittava ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 157;

533) Määrärahan osoittamista siviilituberkuloottisten jatkohuoltoa ja ammattiopetusta varten

tarkoittava ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 158;

534) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi lastenkodeille

tarkoittava ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 159;

535) Korotetun määrärahan osoittamista lastenseimien avustamiseen ja uusien lastenseimien perustamiseen

tarkoittava ed. Torven ym. rah. al. n:o 160;

536) Määrärahan osoittamista kesävirkistyksen antamiseksi lapsille, jotka eivät ole kansakoululapsia

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. rah. al. n:o 161;

537) Määrärahan osoittamista kesävirkistyksen antamiseen lapsille, jotka eivät ole kansakoululapsia

tarkoittava ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 162;

538) Määrärahan osoittamista tuberkuloottisten lasten kesävirkistystoimintaa varten

tarkoittava ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 163;

539) Määrärahan osoittamista lasten maalle siirron tukemiseen

tarkoittava ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 164;

540) Määrärahan osoittamista lastentarhanopettajaseminaarin perustamiseksi Tampereelle

tarkoittava ed. Hiilelän ym. rah. al. n:o 165;

541) Määrärahan osoittamista lastentarhaopettajaseminaarin perustamiseksi Tampereelle

tarkoittava ed. Karvikon ym. rah. al. n:o 166;

542) Korotetun määrärahan osoittamista avustuksiksi kunnallisten, seurakunnallisten ja yksityisten vanhainkotien perustamiseksi ja ylläpitämiseksi

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. rah. al. n:o 167;

543) Määrärahan osoittamista eläkkeiksi kansaneläkelain ulkopuolelle jääneille vanhuksille

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. rah. al. n:o 168;

544) Määrärahan osoittamista avustuksiksi kansaneläkelain ulkopuolella oleville vanhuksille

tarkoittava ed. Pohjalan ym. rah. al. n:o 169;

545) Määrärahan osoittamista vanhuushuoltoeläkkeiden maksamista varten

tarkoittava ed. Stenbergin ym. rah. al. n:o 170;

546) Korotetun määrärahan osoittamista raittiustyön tukemiseksi

tarkoittava ed. Malkamäen ym. rah. al. n:o 171;

547) Määrärahan osoittamista vähävaraisten perheellisten sotaleskien sairausavustuksiin

tarkoittava ed. Heinosen ym. rah. al. n:o 172;

548) Määrärahan osoittamista petsamolaisen siirtoväen sosiaaliseen avustamiseen

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 173;

549) Määrärahan osoittamista vähävaraisten monilapsisten äitien kesävirkistyksen järjestämistä varten

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. rah. al. n:o 174;

550) Määrärahan osoittamista vapaiden lomaleirimatkojen järjestämiseksi valtionrautateillä ja postiautoissa suuriperheisille äideille

tarkoittava ed. V. Simosen ym. rah. al. n:o 175;

551) Määrärahan osoittamista maksuttomien matkojen järjestämiseksi lomaansa viettäville vähävaraisille äideille

tarkoittava ed. Torven ym. rah. al. n:o 176;

552) Korotetun määrärahan osoittamista Tapaturmantorjuntayhdistys r. y:n avustukseksi

tarkoittava ed. Turusen ym. rah. al. n:o 177;

553) Määrärahan osoittamista Tuberkuloosiliitto r. y:lle Karkun parantolan kunnostamiseksi tuberkuloottisten toipilasopistoksi

tarkoittava ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 178;

554) Korotetun määrärahan osoittamista Tuberkuloosiliiton toiminnan tukemiseksi

tarkoittava ed. Aition ym. rah. al. n:o 179;

555) Määrärahan osoittamista lapsilisäjärjestelmän ennallaan pysyttämistä varten

tarkoittava ed. Turkan ym. rah. al. n:o 180;

556) Korotetun määrärahan osoittamista maaseudun sähköistämisen tukemiseksi

tarkoittava ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 181;

557) Määrärahan osoittamista pienviljelijäperheiden kulutukseen tulevan syömäviljan hinnan alentamiseksi

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 182;

558) Määrärahan osoittamista korvauksiksi eräille viime sotien aikana meripalveluksessa kuolleiden tai kadonneiden henkilöiden omaisille

tarkoittava ed. Nordforsin ym. rah. al. n:o 183;

559) Määrärahan osoittamista Pohjois-Suomen jälleenrakentajien indeksikorotuksen hyvittämistä varten

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 184;

560) Määrärahan osoittamista eräistä Korpilahdella olevista tiloista maata saaneille, korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä tilansa menettäneille aiheutuneiden vahinkojen korvaamiseksi

tarkoittava ed. Koivusen ym. rah. al. n:o 185;

561) Määrärahan osoittamista korvauksiksi Kemin kaupungissa kesällä 1949 käydyn palkkaliikkeen johdosta työläisille aiheutuneista taloudellisista menetyksistä

tarkoittava ed. Tainion ym. rah. al. n:o 186;

562) Määrärahan osoittamista vuoden 1918 kansalaissotaan punaisella puolella osallistuneiden kärsimien vahinkojen korvauksen järjestämiseksi

tarkoittava ed. Riihimäen ym. rah. al. n:o 187;

563) Määrärahan osoittamista valtionrautateiden keskus- ja linjahallinnon kirjanpitäjien palkkauksen korottamiseksi

tarkoittava ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 188;

564) Määrärahan osoittamista pukuavustuksen maksamiseksi veturitallien henkilökunnalle ja muille vastaaville toimenhaltijaryhmille

tarkoittava ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 189;

565) Määrärahan osoittamista ylitarkastajan viran perustamiseksi posti- ja lennätinhallitukseen

tarkoittava ed. Kokkolan ym. rah. al. n:o 190;

566) Määrärahan osoittamista virkapukujen hankkimiseksi posti- ja lennätinlaitoksen henkilökunnalle

tarkoittava ed. Muikun ym. rah. al. n:o 191;

567) Määrärahan osoittamista ylimääräisten postiljoonin toimien vakinaistamista varten

tarkoittava ed.Muikun ym. rah. al. n:o 192;

568) Määrärahan osoittamista ylimääräisten tointen perustamiseksi posti- ja lennätinlaitokseeen

tarkoittava ed. Toivosen ym. rah. al. n:o 193;

569) Korotetun määrärahan osoittamista metsähallinnon viran ja toimen haltijain palkkojen korottamista varten

tarkoittava ed. Kytän ym. rah. al. n:o 194;

570) Määrärahan osoittamista metsätyöväen ammattikoulun perustamista varten

tarkoittava ed. Kanniston ym. rah. al. n:o 195;

571) Korotetun määrärahan osoittamista valtion metsänhoitotöitä varten

tarkoittava ed. Väisäsen ym. rah. al. n:o 196;

572) Määrärahan osoittamista metsätieteelliselle tutkimuslaitokselle puun käyttöä ja metsien hakkuumäärää selvittävää tutkimusta varten

tarkoittava ed. Kytän ym. rah. al. n:o 197;

573) Määrärahan osoittamista puutavaran maakuljetusolojen korjaamista varten

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 198;

574) Määrärahan osoittamista karja- ja talousrakennuksen rakentamiseksi Ylistaron pitäjässä sijaitsevalle Ruuskalan koulutilalle

tarkoittava ed. Tiitun ym. rah. al. n:o 199;

575) Määrärahan osoittamista Kouvolan uuden asemarakennuksen rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 200;

576) Korotetun määrärahan osoittamista Suolahden—Haapajärven rautatien rakentamiseen

tarkoittava ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 201;

577) Määrärahan osoittamista Siilinjärven—Juankosken rautatien rakentamiseen

tarkoittava ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 202;

578) Määrärahan osoittamista rautatieylikulkusillan rakentamiseksi Korson aseman läheisyteen

tarkoittava ed. Suomisen ym. rah. al. n:o 203;

579) Määrärahan osoittamista rautatien rakentamiseksi Kemijärven asemalta Taivalkoskelle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 204;

580) Määrärahan osoittamista Pesiön aseman ja Taivalkosken välisen rataosan rakentamiseksi

tarkoittava ed. Tauriaisen ym. rah. al. n:o 205;

581) Määrärahan osoittamista Siilinjärven—Juan'ehtaan rautatien rakentamiseen

tarkoittava ed. Mannisen ym. rah. al. n:o 206;

582) Määrärahan osoittamista Oulun—Kuusamon rautatien rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 207;

583) Määrärahan osoittamista Pesiön—Korvuan rataosan rakentamiseen

tarkoittava ed. Erkkilän ym. rah. al. n:o 208;

584) Määrärahan osoittamista teollisuusradan rakentamiseksi Tampereelta Kyroskoskelle

tarkoittava ed. Rapion ym. rah. al. n:o 209;

585) Määrärahan osoittamista Suomussalmen—Taivalkosken rataosan rakentamiseen

tarkoittava ed. Karjalaisen ym. rah. al. n:o 210;

586) Määrärahan osoittamista Joensuun—Koveron rautatien rakentamiseen

tarkoittava ed. Muikun ym. rah. al. n:o 211;

587) Määrärahan osoittamista ylikulkusillan rakentamista varten Lahden ratapihalla

tarkoittava ed. Takin ym. rah. al. n:o 212;

588) Määrärahan osoittamista Hennolan ylikäytäväsillan rakennustöiden loppuun suorittamista varten Lahdessa

tarkoittava ed. Lindqvistin ym. rah. al. n:o 213;

589) Määrärahan osoittamista Suhosen ylikäytäväsillan rakentamista varten

tarkoittava ed. Kuittisen ym. rah. al. n:o 214;

590) Määrärahan osoittamista vesijohdon rakentamiseksi Kokkolan rautatieaseman vetoritalliin ja lepohuoneisiin

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah. al. n:o 215;

591) Määrärahan osoittamista rautatieläisten asuntotalon rakentamiseksi Kontiomäkeen

tarkoittava ed. Mustosen rah. al. n:o 216;

592) Määrärahan osoittamista rautatieläisten asuntotalon rakentamiseksi Tampereelle

tarkoittava ed. Hakalan ym. rah. al. n:o 217;

593) Määrärahan osoittamista kahden kerrostalon rakentamiseksi Helsinkiin rautatieläisiä varten

tarkoittava ed. A. Wirtasen rah. al. n:o 218;

594) Määrärahan osoittamista asuntojen rakentamista varten posti- ja lennätinlaitoksen sähköpajan henkilökunnalle

tarkoittava ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 219;

595) Korotetun määrärahan osoittamista posti- ja lennätinlaitokselle toimitalojen ja henkilökunnan asuntojen rakentamista varten

tarkoittava ed. Turkan ym. rah. al. n:o 220;

596) Määrärahan osoittamista postitalon rakentamiseksi Polvijärven kirkonkylään

tarkoittava ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 221;

597) Määrärahan osoittamista Seinäjoen postiautovarikon kuntoon saattamista varten

tarkoittava ed. Tikkaojan ym. rah. al. n:o 222;

598) Korotetun määrärahan osoittamista puhelinverkon laajentamiseen ja parantamiseen

tarkoittava ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 223;

599) Määrärahan osoittamista Mikkelin ja Varkauden sekä Helsingin ja Kuopion välisen puhelinyhteyden parantamiseen

tarkoittava ed. Sollan ym. rah. al. n:o 224;

600) Määrärahan osoittamista valtion pukutehtaan rakentamiseksi Hämeenlinnaan

tarkoittava ed. Raunion ym. rah. al. n:o 225;

601) Määrärahan osoittamista valtion osuuksien merkitsemiseksi pienviljelijäin perustamiin maatalouskoneyhtymiin

tarkoittava ed. Aaltosen ym. rah. al. n:o 226;

602) Korotetun määrärahan osoittamista lainaksi Rovaniemen kauppalalle asemakaavapakkolunastuksiin

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 227;

603) Määrärahan osoittamista korottomaksi lainaksi allergiatutkimussäätiön ja kuntien yhteistoiminnassa perustettavan allergiasairaalan rakentamista varten

tarkoittava ed. Salmela-Järvisen ym. rah. al. 228;

604) Määrärahan osoittamista halpakorkoiseksi lainaksi Pielisjärven—Lieksan synnytyslaitoksen rakentamista varten

tarkoittava ed. Muikun ym. rah. al n:o 229;

605) Määrärahan osoittamista korottomaksi lainaksi Porin diakonissalaitokselle

tarkoittava ed. Pohjalan ym. rah. al. n:o 230;

606) Määrärahan osoittamista lainoiksi puolustusvoimien kantahenkilökunnan asuintalojen rakentamista varten

tarkoittava ed. V. Leskisen ym. rah. al. n:o 231;

607) Määrärahan osoittamista lainaksi Turun Yliopistolle uuden kirjastotalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Innalan ym. rah. al. n:o 232;

608) Määrärahan osoittamista rakennuslainaksi Turun Yliopiston ylioppilaskunnalle ylioppilasasuntolan rakennus- ja sisustustyön loppuun saattamiseksi

tarkoittava ed. Karvikon ym. rah. al. n:o 233;

609) Määrärahan osoittamista lainaksi Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalle Domus Academican toisen rakennusvaiheen loppuun saattamiseksi

tarkoittava ed. Öhmanin ym. rah. al. n:o 234;

610) Määrärahan osoittamista lainaksi Åbo Akademin ylioppilaskunnalle ylioppilasasuntolaa varten

tarkoittava ed. Öhmanin ym. rah. al. n:o 235;

611) Määrärahan osoittamista kotiteollisuus- ja asuntolarakennuksen rakentamiseksi Houtskarin kirkollisen kansanopiston naisoppilaita varten

tarkoittava ed. Wickmanin ym. rah. al. n:o 236;

612) Määrärahan osoittamista rakennuslainoiksi yksityisille oppikouluille

tarkoittava ed. Salmisen ym. rah. al. n:o 237;

613) Määrärahan osoittamista lainaksi Kanneljärven kansanopiston jälleenrakentamiseksi

tarkoittava ed. N. Kaasalaisen ym. rah. al. n:o 238;

614) Määrärahan osoittamista korottomaksi lainaksi saamelaisten kristillisen kansanopiston rakentamiseksi Inariin

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 239;

615) Korotetun määrärahan osoittamista rakennuslainoiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 240;

616) Korotetun määrärahan osoittamista rakennuslainoiksi maaseudun asunto-olojen parantamiseen

tarkoittava ed. Rapion ym. rah. al. n:o 241;

617) Määrärahan osoittamista maaseudun asunto-olojen parantamiseen

tarkoittava ed. Vilhulan ym. rah. al. n:o 242;

618) Määrärahan osoittamista avustuksiksi ja lainoiksi maaseudun asunto-olojen parantamista varten

tarkoittava ed. Hietasen ym. rah. al. n:o 243;

619) Määrärahan osoittamista rakennuslainoiksi yksityisille kalakaupallisille yrityksille

tarkoittava ed. Heiton ym. rah. al. n:o 244;

620) Määrärahan osoittamista lainoiksi ammattikalastajajärjestöille kalankuivaamojen rakentamista varten

tarkoittava ed. Rosenbergin ym. rah. al. n:o 245;

621) Määrärahan osoittamista halpakorkoiseksi lainaksi Etelä-Saimaan maamieskoulun kannattajayhdistykselle koulurakennustyön loppuunsaattamista varten

tarkoittava ed. Miikin ym. rah. al. n:o 246;

622) Määrärahan osoittamista lainaksi Pohjois-Karjalan kotiteollisuusyhdistykselle koekutomon ja värjäämön rakentamista varten Joensuuhun

tarkoittava ed. V. Simosen ym. rah. al. n:o 247;

623) Määrärahan osoittamista rakennuslainaksi Teerijärven mieskotiteollisuuskoululle

tarkoittava ed. Wickmanin ym. rah. al. n:o 248;

624) Määrärahan osoittamista rakennuslainaksi Västankvarnin maanviljelys- ja maamieskoulujen oppilasasuntolan rakentamista varten

tarkoittava ed. Korsbäckin ym. rah. al. n:o 249;

625) Korotetun määrärahan osoittamista avustuslainoiksi meijerien rakentamiseksi Pohjois- ja Itä-Suomessa

tarkoittava ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 250;

626) Määrärahan osoittamista lainoiksi kivenraivausosuuskunnille ja -yhtymille kiveraivauskoneiden ja -kaluston hankkimista varten

tarkoittava ed. Sarjalan ym. rah. al. n:o 251;

627) Määrärahan osoittamista avustuslainaksi Koita Oy:lle uudisraivaustoimintaa varten

tarkoittava ed. Karvosen ym. rah. al. n:o 252;

628) Määrärahan osoittamista avustuslainaksi Hirvineva Oy:lle perusparannusten suorittamista varten

tarkoittava ed. Hautalan ym. rah. al. n:o 253;

629) Määrärahan osoittamista lainoiksi salaojaputkia valmistaville tehtaille

tarkoittava ed. Sauran ym. rah. al. n:o 254;

630) Määrärahan osoittamista lainoiksi kalastajien yhtymille koneellisten kalakuivaamoiden rakentamiseen

tarkoittava ed. Jussilan ym. rah. al. n:o 255;

631) Määrärahan osoittamista lainaksi Asuntosäätiölle Espoon pitäjässä sijaitsevan Hagalundin asuntoalueen perustöitä varten

tarkoittava ed. A. Simosen ym. rah. al. n:o 256;

632) Korotetun määrärahan osoittamista lainoiksi yleishyödyllistä asuntotuotantoa varten

tarkoittava ed. Raunion ym. rah. al. n:o 257;

633) Korotetun määrärahan osoittamista asutuskeskusten asuntorakennustuotannon tukemiseen

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah. al. n:o 258;

634) Määrärahan osoittamista avustuslainoiksi työllisyyden turvaamiseksi

tarkoittava ed. Kähösen ym. rah. al. n:o 259;

635) Korotetun määrärahan osoittamista lainoiksi rautatieläisille omakotitoimintaa ja rakennustonttien ostamista varten

tarkoittava ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 260;

636) Määrärahan osoittamista rautatielaitoksen henkilökunnalle myönnettäviä omakotirakennuslainoja varten

tarkoittava ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 261;

637) Määrärahan osoittamista lainoiksi rautatieläisten omakotitoimintaa varten

tarkoittava ed. Järnefeltin ym. rah. al. n:o 262;

638) Määrärahan osoittamista lainoiksi vähävaraiselle pienviljelijäväelle maaseudun sähköistämiseksi

tarkoittava ed. Paloveden ym. rah. al. n:o 263;

639) Määrärahan osoittamista lainoiksi sähkönjakelulaitoksille maaseudun sähköistämisen edistämiseksi

tarkoittava ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 264;

640) Määrärahan osoittamista sähköistämislainoiksi maaseudun omakotien ja pienasuntojen omistajille

tarkoittava ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 265;

641) Määrärahan osoittamista lainoiksi pientilallisille maaseudun sähköistämisen sisäasennus- ja liittymismaksuja varten

tarkoittava ed. Koskisen ym. rah. al. n:o 266;

642) Määrärahan osoittamista sähköistämislainoiksi vähävaraisille viljelijöille

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 267;

643) Määrärahan osoittamista lainoiksi pienille teollisuuslaitoksille ja käsiteollisuutta harjoittaville yrityksille

tarkoittava ed. Kytän ym. rah. al. n:o 268;

644) Määrärahan osoittamista lainaksi Svenska Handelshögskolan nimiselle korkeakoululle

tarkoittava ed. Meinanderin ym. rah. al. n:o 269;

645) Korotetun määrärahan osoittamista avustuslainaksi Raajarikkojen koulusäätiölle koulurakennuksen keskeneräisten töiden jatkamista varten

tarkoittava ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 270;

646) Määrärahan osoittamista lainaksi Lomaliitto r. y:lle lomakohteitten laajentamiseksi ja kunnostamiseksi

tarkoittava ed. Raunion ym. rah. al. n:o 271;

647) Määrärahan osoittamista lainaksi Suomen Kirkon Sisälähetysseuralle diakonissalaitoksen ja kasvattajaopiston rakennuksen rakentamiseen otettujen lainojen takaisinmaksamista varten

tarkoittava ed. Niemen ym. rah. al. n:o 272;

648) Määrärahan osoittamista lainoiksi kunnalliskotien rakentamista ja korjaamista varten

tarkoittava ed. Brander-Wallinin ym. rah. al. n:o 273;

649) Määrärahan osoittamista lainaksi Helsinkin Sokeain Huolto r. y:lle myyntipaikan avaamiseksi sokeain valmisteille

tarkoittava ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 274;

650) Määrärahan osoittamista avustukseksi ja lainaksi Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Turunmaan ruotsinkieliselle osastolle terveyden ja sairaanhoitokeskuksen rakentamista varten

tarkoittava ed. Hollstenin ym. rah. al. n:o 275;

651) Määrärahan osoittamista siirtona asutusrahastoon ns. toissijaisten maansaajien maanhankintalain mukaista lainoitusta varten

tarkoittava ed. Aition ym. rah. al. n:o 276;

652) Korotetun määrärahan osoittamista siirtona asutusrahastoon käytettäväksi lähinnä kuntien asutuskassalainoitusta ja sisarosuuslainoitusta varten

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 277;

653) Määrärahan osoittamista moottoriveneen hankkimiseksi Kemin kaupungin poliisilaitokselle

tarkoittava ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 278;

654) Korotetun määrärahan osoittamista puolustuslaitoksen kaluston ja tarvikkeiden perushankintoihin ja korjauksiin

tarkoittava ed. Kilpeläisen ym. rah. al. n:o 279;

655) Määrärahan osoittamista kuljetuslentokoneen hankkimiseksi maanmittaushallitukselle ilmavalokuvausten suorittamista varten

tarkoittava ed. Honkalan ym. rah. al. n:o 280;

656) Määrärahan osoittamista Kymen lääninhallituksen virastotalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 281;

657) Määrärahan osoittamista Lapin rajavartioston Rovaniemen kasarmialueen rakentamista varten

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 282;

658) Määrärahan osoittamista vankeinhoitolaitoksen tuberkuloosisairaalan rakentamista varten

tarkoittava ed. Pasasen ym. rah. al. n:o 283;

659) Korotetun määrärahan osoittamista Turun ylioniston lääketieteellisen tiedekunnan laboratoriorakennuksen rakennustöiden loppuunsaattamiseksi

tarkoittava ed. Kulovaaran ym. rah. al. n:o 284;

660) Määrärahan osoittamista piirustusten laatimista varten Turkuun rakennettavalle naistenklinikalle

tarkoittava ed. Nederström-Lundénin ym. rah. al. n:o 285;

661) Määrärahan osoittamista synnytyslaitoksen rakentamiseksi Nurmekseen

tarkoittava ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 286;

662) Korotetun määrärahan osoittamista Pohjois-Karjalan keskussairaalan rakentamiseen

tarkoittava ed. Rausteen ym. rah. al. n:o 287;

663) Määrärahan osoittamista Naistenklinikan asuntolan rakentamista varten

tarkoittava ed. Borg-Sundmanin rah. al. n:o 288;

664) Määrärahan osoittamista hygienisen laitoksen Meilahteen tulevaa uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. Lappi-Seppälän ym. rah. al. n:o 289;

665) Korotetun määrärahan osoittamista Savonlinnan keskussairaalan rakentamiseen

tarkoittava ed. V. Virtasen ym. rah. al. n:o 290;

666) Määrärahan osoittamista Turun keskussairaalan yhteyteen rakennettavan naistensairaalan piirustuksia ja työsuunnitelmia varten

tarkoittava ed. Karvikon ym. rah. al. n:o 291;

667) Määrärahan osoittamista Oulun piirimielisairaalan laajentamiseen

tarkoittava ed. Kaupin ym. rah. al. n:o 292;

668) Korotetun määrärahan osoittamista sotilasrakennusten perinpohjaisiin korjauksiin ja uudisrakennustöihin

tarkoittava ed. Raunion ym. rah. al. n:o 293;

669) Määrärahan osoittamista kasarmi- ym. rakennustöiden jatkamiseen Hyrylän varuskunta-alueella

tarkoittava ed. Niukkasen ym. rah. al. n:o 294;

670) Määrärahan osoittamista asuntorakennuksen rakentamiseksi Dragsvikin kasarmialueen kantahenkilökunnalle

tarkoittava ed. Meinanderin ym. rah. al. n:o 295;

671) Määrärahan osoittamista Tampereen klassillisen lyseon korjaustöitä ja uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. Hakalan rah. al. n:o 296;

672) Määrärahan osoittamista Rauman tyttölyseon uudisrakennuksen perustamistöitä varten

tarkoittava ed. Niemen ym. rah. al. n:o 297;

673) Määrärahan osoittamista Nurmeksen yhteislyseon koulutalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Rausteen ym. rah. al. n:o 298;

674) Korotetun määrärahan osoittamista Turun linnan korjaustöitä varten

tarkoittava ed. Honkalan ym. rah. al. n:o 299;

675) Korotetun määrärahan osoittamista Malminkartanon opetus- ja koetilan rakennustöitä varten

tarkoittava ed. Rönkön ym. rah. al. n:o 300;

676) Korotetun määrärahan osoittamista maatalouskoneiden tutkimuslaitoksen uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. Muikun ym. rah. al. n:o 301;

677) Määrärahan osoittamista metsähallituksen toimitalon rakentamiseksi Nurmeksen kauppalaan

tarkoittava ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 302;

678) Määrärahan osoittamista valtion mieskotiteollisuusopiston oman talon rakentamista varten

tarkoittava ed. Tarkkasen ym. rah. al. n:o 303;

679) Määrärahan osoittamista Rovaniemen kotitalousopiston rakentamiseen

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 304;

680) Määrärahan osoittamista metsähallinnon aluehallinnon virka-asuntojen jäleenrakentamista varten

tarkoittava ed. Lappi-Seppälän ym. rah. al. n:o 305;

681) Määrärahan osoittamista Heinäveden metsäkoulun perustamissuunnitteluja varten

tarkoittava ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 306;

682) Määrärahan osoittamista korkeinta maa- ja kotitalousopetusta varten tarpeellisten rakennusten rakentamiseksi Viikin tilalle

tarkoittava ed. Vilhulan ym. rah. al. n:o 307;

683) Määrärahan osoittamista pienviljelijäneuvojaopiston perustamiseksi Muhoksella sijaitsevalle Koivikon koulutilalle

tarkoittava ed. Kaupin ym. rah. al. n:o 308;

684) Määrärahan osoittamista valtion maitotalouskoelaitoksen henkilökunnan asuntorakennusten rakentamista varten Jokioisiin

tarkoittava ed. Tarkkasen ym. rah. al. n:o 309;

685) Määrärahan osoittamista valtion seerumlaitoksen rakentamista varten

tarkoittava ed. Virkin ym. rah. al. n:o 310;

686) Määrärahan osoittamista Lepaan puutarhaopiston oppilasasuntolan rakennussuunnitelman ja piirustusten laatimista varten

tarkoittava ed. Toivosen ym. rah. al. n:o 311;

687) Määrärahan osoittamista toisen kiitoradan rakentamiseksi Maarianhaminan lentokentälle

tarkoittava ed. Larsonin rah. al. n:o 312;

688) Määrärahan osoittamista valtion virastotalon rakentamiseksi Nokian kauppalaan

tarkoittava ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 313;

689) Määrärahan osoittamista virasto- ja asuintalon rakentamiseksi Mikkelin tie- ja vesirakennuspiiriä varten

tarkoittava ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 314;

690) Määrärahan osoittamista virkamiesasuntojen rakentamiseen Lapin läänissä

tarkoittava ed. Koiviston rah. al. n:o 315;

691) Määrärahan osoittamista Tampereen teknillisen oppilaitoksen uudisrakennusta varten

tarkoittava ed. Hakalan ym. rah. al. n:o 316;

692) Määrärahan osoittamista geologisen tutkimuslaitoksen uuden toimitalon rakentamista varten

tarkoittava ed. Wiherheimon ym. rah. al. n:o 317;

693) Määrärahan osoittamista Orrengrundiin rakennettavaa radiomajakkaa varten

tarkoittava ed. Kokkolan ym. rah. al. n:o 318;

694) Määrärahan osoittamista Lapin keskusammattikoulun rakentamiseen

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 319;

695) Määrärahan osoittamista Vaasan ruotsalaisen keskusammattikoulun rakennustöiden aloittamiseksi

tarkoittava ed. Henrikssonin ym. rah. al. n:o 320;

696) Määrärahan osoittamista Rovaniemen keskusammattikoulun rakentamista varten

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 321;

697) Määrärahan osoittamista Lahden teknillisen koulun koulurakennuksen rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Takin ym. rah. al. n:o 322;

698) Määrärahan osoittamista Imatran keskusammattikoulun perustamiskustannuksia varten

tarkoittava ed. Kuittisen ym. rah. al. n:o 323;

699) Korotetun määrärahan osoittamista Keski-Suomen keskusammattikoulun rakennustöiden jatkamiseen

tarkoittava ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 324;

700) Määrärahan osoittamista Vaasan ruotsinkielisen keskusammattikoulun rakentamiseksi

tarkoittava ed. Nordströmin ym. rah. al. n:o 325;

701) Määrärahan osoittamista valtion ammattikoulukodin rakennustoiminnan jatkamista varten

tarkoittava ed. Virkin ym. rah. al. n:o 326;

702) Määrärahan osoittamista Piipsannevan kuivatustyötä varten

tarkoittava ed. A. Kinnusen ym. rah. al. n:o 327;

703) Määrärahan osoittamista Vuorma- ja Hetejärvien kuivattamista varten

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 328;

704) Määrärahan osoittamista Piipsjärven kuivatustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Erkkilän ym. rah. al. n:o 329;

705) Määrärahan osoittamista Kangasniemen pitäjässä olevan Pylvänällän—Reinikkalan tien oikaisemiseksi

tarkoittava ed. Sarjalan ym. rah. al. n:o 330;

706) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kuhmon—Hyrynsalmen maantieltä Kuhmon—Suomussalmen maantielle

tarkoittava ed. Meriläisen ym. rah. al. n:o 331;

707) Määrärahan osoittamista Kurenpolven—Kiuruveden maantien rakennustöiden loppuunsaattamista varten

tarkoittava ed. Rytkösen ym. rah. al. n:o 332;

708) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kauhavalta Mattilan, Jaakkolan ym. kylien kautta Evijärven kirkolle

tarkoittava ed. N. Nurmisen ym. rah. al. n:o 333;

709) Määrärahan osoittamista Pusulan Kärkölän kirkon luona maantiessä olevan mäen alentamiseksi tai kiertämiseksi

tarkoittava ed. Ryömän ym. rah. al. n:o 334;

710) Määrärahan osoittamista Pusulan kirkonkylän ja Hyönölän risteyksen välisellä maantieosalla olevan ns. Kyöppelin mutkan oikaisemista varten

tarkoittava ed. Pessin ym. rah. al. n:o 335;

711) Määrärahan osoittamista Pyhäjärven eteläpuolitse kulkevan Pielaveden ja Pihtiputaan välisen maantien rakentamistöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Hautalan rah. al. n:o 336;

712) Määrärahan osoittamista Teerijärven—Vetelin—Räyringin maantien rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Kalliokosken ym. rah. al. n:o 337;

713) Määrärahan osoittamista Korkeakankaan—Peijonniemen maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Hallbergin ym. rah. al. n:o 338;

714) Määrärahan osoittamista Kaustajärven—Saarivaaran maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Hallbergin ym. rah. al. n:o 339;

715) Määrärahan osoittamista Kynsikankaan—Kiikoisten maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Murtomaan ym. rah. al. n:o 340;

716) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kemijärven kunnassa Jussilan—Kaisanlahden kylätiestä Lehtolaan

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 341;

717) Määrärahan osoittamista Posion kunnan Aholan—Maurujärven—Maaninkavaaran keskeneräisen maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 342;

718) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Sodankylän—Ivalon maantieltä Sattasen kylästä Rajalaan

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 343;

719) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Äänekosken Koiviston kylästä Suolahden kauppalaan

tarkoittava ed. Vilhulan ym. rah. al. n:o 344;

720) Korotetun määrärahan osoittamista Kotakennäänsalmen ja Konginkankaan välisen maantieosan parantamiseen Helsingin—Oulun valtatiellä

tarkoittava ed. Vennamon ym. rah. al. n:o 345;

721) Määrärahan osoittamista Kaukopäästä Virasojan aseman ja Linnankosken kautta Imatralle johtavan pikatien ajokuntoon saattamista varten

tarkoittava ed. Kuittisen rah. al. n:o 346;

722) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kemijärven kunnan Lehtolasta Posion kunnassa olevaan Aittoniemen kylätiehen

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 347;

723) Määrärahan osoittamista Pellon—Raanujärven maantien parantamiseen

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 348;

724) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Inarin kirkonkylästä Menesjärvelle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 349;

725) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Sierilän lossilta Pekkalan lossille

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 350;

726) Määrärahan osoittamista Kelujärven—Tanhuan—Värriön maantien liikennekuntoon saattamista varten

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 351;

727) Määrärahan osoittamista Pelkosenniemen—Sodankylän maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 352;

728) Määrärahan osoittamista Simojärven—Raistakan maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 353;

729) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Suomussalmen kirkonkylästä Juntusrantaan

tarkoittava ed. Tauriaisen ym. rah. al. n:o 354;

730) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Suomussalmen—Kuusamon maantiestä Selkoskylään

tarkoittava ed. Tauriaisen ym. rah. al. n:o 355;

731) Määrärahan osoittamista Hyrylän—Järvenpään välisen tieosan parannustöiden aloittamiseksi

tarkoittava ed. Niukkasen ym. rah. al. n:o 356;

732) Määrärahan osoittamista Kolarin—Kurtakon välisen maantien rakentamista varten

tarkoittava ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 357;

733) Määrärahan osoittamista Santalammin —Mellakosken välisen tien rakennustöiden jatkamiseksi

tarkoittava ed. Niskalan ym. rah. al. n:o 358;

734) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Maaveden pysäkiltä Jäppilän kunnan Syvänsin kylään johtavalle tielle

tarkoittava ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 359;

735) Määrärahan osoittamista Könkään—Tepaston maantierakennustyön loppuunsaattamiseksi

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 360;

736) Määrärahan osoittamista Pellon—Meltauksen maantien rakennustyön loppuunsaattamiseksi

tarkoittava ed. Koiviston rah. al. n:o 361;

737) Määrärahan osoittamista Simojärven—Mäntyjärven—Posion maantietöiden jatkamista varten

tarkoittava ed. Koiviston rah. al. n:o 362;

738) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Pudasjärven Puhoskylän Myllykankaalta Suomussalmen Yli-Näljängälle

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 363;

739) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Pudasjärven Särkivaaralta Taivalkosken Virkkuseen

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 364;

740) Määrärahan osoittamista Kiimingin ja Yli-Iin välisen maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 365;

741) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Kurun pitäjän Riuttaskylästä Virtain pitäjän Kortteen pysäkille

tarkoittava ed. Alangon ym. rah. al. n:o 366;

742) Korotetun määrärahan osoittamista Sodankylän—Vaalajärven—Kittilän maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 367;

743) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Varkauden—Joroisten maantieltä Teemassaaren ja Käärmevirran kautta Rantasalmen kirkolle

tarkoittava ed. Rantamaan ym. rah. al. n:o 368;

744) Määrärahan osoittamista Kallon—Kurtakon maantien rakennustyön loppuunsaattamiseksi

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 369;

745) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Oulaisista Kärsämäen Venetpaloon

tarkoittava ed. Murron ym. rah. al. n:o 370;

746) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Simojoen rautatiesillalta Alaniemen lossille

tarkoittava ed. Tainion ym. rah. al. n:o 371;

747) Määrärahan osoittamista Kaavin kunnan Ukonvaaran ja Polvijärven kunnan Hukkalan välisen tien kunnostamista varten

tarkoittava ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 372;

748) Määrärahan osoittamista Mustasaaren—Laihian—Koskenkorvan tietyön loppuun saattamiseksi

tarkoittava ed. J. Wirtasen ym. rah. al. n:o 373;

749) Määrärahan osoittamista Kevätlahden kautta kulkevan maantien rakentamiseksi

tarkoittava ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 374;

750) Määrärahan osoittamista yhdystien rakentamiseksi Laukaan—Koiviston—Honkolan maantieltä Suolahden kauppalaan

tarkoittava ed. Puumalaisen ym. rah. al. n:o 375;

751) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Juuan—Säyneisten tieltä Nurmeksen—Rautavaaran maantielle

tarkoittava ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 376;

752) Määrärahan osoittamista tietöiden jatkamiseksi tiesuunnalla Heinolan kirkonkylä—Marjoniemi—Nuoramoinen

tarkoittava ed. Pesosen ym. rah. al. n:o 377;

753) Määrärahan osoittamista Hallasenahon—Juntusrannan tiestä lähtevän Kaunislammen—Hoikanvaaran tien rakennustöiden loppuun saattamiseksi

tarkoittava ed. Tauriaisen ym. rah. al. n:o 378;

754) Määrärahan osoittamista Kärsämäen—Paattisten maantien rakentamiseen

tarkoittava ed. Jussilan ym. rah. al. n:o 379;

755) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseen Lahdesta Heinlammin ja Pyhäntaan kylien kautta Heinolan maalaiskunnan Härkälän kylään

tarkoittava ed. Tenhiälän ym. rah. al. n:o 380;

756) Määrärahan osoittamista Vaasan—Tampereen valtamaantien oikaisutyötä varten

tarkoittava ed. Järvisen ym. rah. al. n:o 381;

757) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Höytiäisen rannalla olevaan Huhmarisvaaraan

tarkoittava ed. Soinisen ym. rah. al. n:o 382;

758) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Savonlinnasta Säämingin saariston kautta Särkilahteen

tarkoittava ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 383;

759) Määrärahan osoittamista kelirikkoteiden rakentamiseksi Utsjoen kuntaan

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 384;

760) Määrärahan osoittamista maanteiden päällystämiseen

tarkoittava ed. Lappi-Seppälän ym. rah. al. n:o 385;

761) Määrärahan osoittamista maantiesillan rakentamiseksi Kymijoen Iitin viran yli

tarkoittava ed. Saariahon ym. rah. al. n:o 386;

762) Määrärahan osoittamista maantien rakentamiseksi Rasimäestä Kaavin—Viitaniemen maantielle Unimäkeen

tarkoittava ed. Niirasen ym. rah. al. n:o 387;

763) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Kitisen joen yli Sodankylän kirkonkylässä

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 388;

764) Määrärahan osoittamista Markkasuvannon sillan rakentamiseksi

tarkoittava ed. Väyrysen ym. rah. al. n:o 389;

765) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Kymijoen yli Lammin lossin kohdalle

tarkoittava ed. Hykkäälän ym. rah. al. n:o 390;

766) Määrärahan osoittamista avustukseksi Nokian kauppalalle Nokiankosken maantiesillan rakentamista varten

tarkoittava ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 391;

767) Määrärahan osoittamista Tappuvirran lossivälin lyhentämiseksi

tarkoittava ed. Luostarisen ym. rah. al. n:o 392;

768) Määrärahan osoittamista Vammaskosken sillan levittämiseksi

tarkoittava ed. N. Kaasalaisen ym. rah. al. n:o 393;

769) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Kitisenjokeen Sodankylän—Kelujärven maantielle

tarkoittava ed. Lahtelan ym. rah. al. n:o 394;

770) Määrärahan osoittamista sillan rakentamiseksi Nokisenkosken yli Rautalammin kunnassa

tarkoittava ed. Sollan ym. rah. al. n:o 395;

771) Määrärahan osoittamista Nokisenkosken sillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Hietasen ym. rah. al. n:o 396;

772) Määrärahan osoittamista Riuttasalmen sillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Koskisen ym. rah. al. n:o 397;

773) Määrärahan osoittamista Hallikkaanjoen sillan rakentamiseen Imatran kauppalassa

tarkoittava ed. Kuittisen ym. rah. al. n:o 398;

774) Määrärahan osoittamista Ilomantsin Lylykosken sillan rakentamistöiden alkuunpanoa varten

tarkoittava ed. Ikosen ym. rah. al. n:o 399;

775) Määrärahan osoittamista Nokian kauppalan Pitäjänsillan rakennustöiden aloittamista varten

tarkoittava ed. Alangon ym. rah. al. n:o 400;

776) Määrärahan osoittamista Friitalan sillan rakennustöiden jatkamista varten

tarkoittava ed. Niemen ym. rah. al. n:o 401;

777) Määrärahan osoittamista Kitisenjoen sillan rakentamista varten

tarkoittava ed. Koiviston ym. rah. al. n:o 402;

778) Korotetun määrärahan osoittamista Itikansalmen sillan rakentamista varten

tarkoittava ed. Mannisen ym. rah. al. n:o 403;

779) Määrärahan osoittamista Turpeensalmen sillan rakentamista varten

tarkoittava ed. Mannisen ym. rah. al. n:o 404;

780) Määrärahan osoittamista Oulankajoen pukkisillan jälleenrakentamista varten

tarkoittava ed. Ryhdän ym. rah. al. n:o 405;

781) Määrärahan osoittamista Säynätsalon kunnassa sijaitsevan Louhusalmen yli johtavan sillan rakentamista varten

tarkoittava ed. Myllymäen ym. rah. al. n:o 406;

782) Määrärahan osoittamista Kitisenjoen siltatöiden loppuunsaattamista varten Sodankylän kirkonkylässä

tarkoittava ed. Frimanin ym. rah. al. n:o 407;

783) Korotetun määrärahan osoittamista Meilaanniemenkosken sillan rakentamiseen

tarkoittava ed. Prunnilan ym. rah. al. n:o 408;

784) Määrärahan osoittamista Nuorunkaojan sillan rakeentamista varten

tarkoittava ed. Rytingin ym. rah. al. n:o 409;

785) Määrärahan osoittamista moottorilautan hankkimiseksi Kymen läänin Ruokolahden kunnassa olevaan Ukonsalmeen

tarkoittava ed. Miikin ym. rah. al. n:o 410;

786) Määrärahan osoittamista Iijokisuun—Siuruanjokisuun perkaamista varten

tarkoittava ed. Ahmavaaran ym. rah. al. n:o 411;

787) Korotetun määrärahan osoittamista Teuron- ja Puujoen perkaukseen

tarkoittava ed. Häppölän ym. rah. al. n:o 412; ja

788) Määrärahan osoittamista Mainuajoen kosken perkaamista varten

tarkoittava ed. Mustosen rah. al. n:o 413.

P u h e m i e s: Täysistunto keskeytetään valitsijamiesten kokousta varten ja jatketaan sitä kello 15,20.

Täysistunto keskeytetään kello 14,50.

Täysistuntoa jatketaan

kello 15,30.

Puhetta johtaa puhemies F a g e r h o l m.

Valiokuntien jäsenet.

P u h e m i e s: Luetaan valitsijamiehiltä saapunut kirjelmä.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet.

Helsingissä,
25 päivänä syyskuuta 1951.
N:o 4.

E d u s k u n n a l l e.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen ilmoittavat, että tämän kuun 21 päivänä saamansa tehtävän mukaisesti ovat valitsijamiehet valinneet valtioneuvoston jäseniksi nimitettyjen edustajien Rantalan, Miikin, Murtomaan ja Luukan sijaan jäse-

net asianomaisiin valiokuntiin, jolloin valituiksi ovat tulleet:

Valtiovarainvaliokuntaan:
Ed. Rantalan sijaan ed. Hiltunen ja ed. Miikin sijaan ed. Haapaniemi;
Ulkoasiainvaliokuntaan:
Ed. Murtomaan sijaan ed. Heljas;
Laki- ja talousvaliokuntaan:
Ed. Luukan sijaan ed. Ikonen; sekä
Talousvaliokuntaan:
Ed. Murtomaan sijaan ed. Virolainen.

Valitsijamiesten puolesta:

Lauri Myllymäki.

Meeri Kalavainen."

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tanner: Valtiovarainvaliokunta kokoontuu välittömästi tämän täysistunnon päättymisen jälkeen. — Statsutskottet sammanträder omedelbart efter avslutandet av plenum.

---

789) Valtioneuvoston päätös 28 päivältä kesäkuuta 1951 polttoainepäällikön asettamisesta Kotkan, Porin ja Oulun kaupunkeihin.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 1.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

790) Valtioneuvoston päätös 5 päivältä heinäkuuta 1951 maassa olevan ja maahan tuottavan riisin julistamisesta takavarikon alaiseksi.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

791) Valtioneuvoston päätös 22 päivältä elokuuta 1951 kuntien viranhaltijain palkkauksen säännöstelystä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Manninen: Pyydän, että asia pannaan pöydälle ensi viikon tiistaina pidettävään istuntoon.

Ed. Riihimäki: Kannatan ed. Mannisen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydälle panosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanoajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Manninen ed. Riihimäen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi viikon tiistain istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksynee ed. Mannisen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi viikon tiistain istuntoon.

792) Valtioneuvoston päätös 14 päivältä kesäkuuta 1951 laitumen väliaikaisesta vuokraamisesta eräissä tapauksissa.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

793) Valtioneuvoston päätös 5 päivältä heinäkuuta 1951 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 5.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 15 ja 16 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 15; ja

Ehdotuksen laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssitoimikunnan virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 16.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

794) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös ulkomaisen rukiin ja vehnän luovuttamisesta valtiolle,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6;

795) Vuoden 1949 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi korkeimman oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä annetun lain muuttamisesta

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7;

796) Vuoden 1949 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi korkeimman hallinto-oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8;

797) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valioneuvoston päätös eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10;

798) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös polttoaineita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11; ja

799) Ehdotuksen laiksi ottolapsista annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 1.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,40.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

11. Perjantaina 28 p. syyskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi ottolapsista annetun lain muuttamisesta 208
Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 6.

Ainoa käsittely:

2) Ehdotus laiksi korkeimman oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä annetun lain muuttamisesta 209
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7; vuoden 1949 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

3) Ehdotus laiksi korkeimman hallinto-oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8; vuoden 1949 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

4) Valtioneuvoston päätös 28 päivältä kesäkuuta 1951 ulkomaisen rukiin ja vehnän luovuttamisesta valtiolle ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6; mainittu päätös.

5) Valtioneuvoston päätös 19 päivältä heinäkuuta 1951 eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä 211
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10; mainittu päätös.

Siv.

6) Valtioneuvoston päätös 19 päivältä heinäkuuta 1951 polttoaineita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta .. 211
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11; mainittu päätös.

Esitellään:

7) Ed. V. Eskolan ym. lak. al. n:o 110 laiksi maanhankintalain muuttamisesta ..... „

Pöydällepanoa varten esitellään:

8) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös huoneenvuokrien korotusmääristä ..... —

9) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kuljetustoiminnan säännöstelystä ..... —

10) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13 vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätettäviksi hyväksyttyjen ja lepäämään jätettyjen ehdotusten johdosta laeiksi Suomen hallitusmuodon 23 §:n muuttamisesta, valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta, kansanedustajain vaalista sekä tasavallan presidentin valitsijamiesten vaalista ..... —

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hakala, Hautala, Hiekkala, Huttunen, Jokinen, Joukanen, Järvinen, Kaitila, Kyttä, Kölli, Lampinen, Lappi-Seppälä, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Nederström-Lundén, Nikkola, Nuorsaari, E. Nurminen, Palovesi, Pekkala, Pohjala, Puumalainen, Rapio, Raunio, Riihimäki, Rosenberg, Rytinki, Soininen, Sävelä, Takki, Tauriainen ja Toivonen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi edustajat Nuorsaari ja Tauriainen sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Jokinen, Raunio, Lampinen, Rytinki, Hautala, Pekkala, Nederström-Lunden, Riihimäki ja Rapio, ensi tiistain istunnosta virallisen tehtävän vuoksi edustajat Miikki ja Luukka ja yksityisasiain vuoksi edustajat Nordström, Hallberg ja Rauste sekä ensi viikon ajaksi oikeusasiain vuoksi ed. Hakkila ja virallisen tehtävän vuoksi ed. Jern.

Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että valtiovarainvaliokunta on kuluvan syyskuun 25 päivänä valinnut puheenjohtajakseen ed. Tannerin ja varapuheenjohtajakseen ed. Aittoniemen.

Valtiovarainministeri Rantalan vapauttaminen valtiontilintarkastajan toimesta vuosien 1950 ja 1951 toimikaudelta.

Puhemies: Valtiovarainministeri Rantala on osoittanut eduskunnalle kirjelmän, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

Eduskunnalle.

„Jouduttuani nimitetyksi valtioneuvoston jäseneksi, pyydän kunnioittaen vapautusta valtiontilintarkastajan tehtävistä vuosien 1950 ja 1951 jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 1951.

Viljo Rantala."

Puhemies: Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Eduskunta päättänee jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi valita vapautuksen saaneen sijaan valtiontilintarkastajan vuosia 1950 ja 1951 varten.

Hyväksytään.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Valiokuntapaikkojen järjestelyn vuoksi anoo ed. Jussila vapautusta työväenasiainvaliokunnan jäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Eduskunta jättänee valitsijamiesten tehtäväksi uuden jäsenen valitsemisen työväenasiainvaliokuntaan vapautuksen saaneen sijaan.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi ottolapsista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 6, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 1.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus laiksi korkeimman oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä annetun lain muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1949 valtiopäiviltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 7.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi korkeimman hallinto-oikeuden jäsenten lukumäärän väliaikaisesta lisäämisestä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1949 valtiopäiviltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Valtioneuvoston päätös 28 päivältä kesäkuuta 1951 ulkomaisen rukiin ja vehnän luovuttamisesta valtiolle.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelu:

Ed. Tainio: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös ulkomaisen rukiin ja vehnän luovuttamisesta valtiolle on seuraus hallituksen aikaisemmasta viljan hinnan korotuspäätöksestä. Sinänsä menettely ei ole uusi. Aikaisemminkin on vastaavissa tapauksissa menetelty samalla tavalla, toisin sanoen valtioneuvoston korottaman hinnan ja entisen hinnan välinen ero on maassa olevista varastoista pidätetty valtiolle. Nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa on kuitenkin poikettu aikaisemmasta käytännöstä siinä, että sitä hinnankorotuspäätöstä, mistä nyt käsiteltävänä oleva päätös on seuraus, ei ole annettu valtalain nojalla. Näinollen ei myöskään sanottu viljanhinnan korotuspäätös ole tullut eduskunnan käsiteltäväksi, kuten vastaavissa tapauksissa aikaisemmin on tapahtunut. Kun perustuslakivaliokunnassa tiedusteltiin, mistä tällainen menettely johtuu, ilmoitettiin valiokunnalle, että sanottu viljanhinnan korotuspäätös on annettu v. 1930 valtion viljavarastosta annettuun lakiin liittyvän valtioneuvoston asetuksen perusteella. Samalla ilmoitettiin, että oikeuskansleri on hyväksynyt toimenpiteen, ja sitä puolusteltiin m.m. sillä, ettei poikkeuslain turvin pitäisi antaa mitään sellaisia määräyksiä, joita voidaan antaa tavallisen lain perusteella. Onko hallituksen edellämainittu, aikaisemmasta käytännöstä poikkeava toimenpide ollut lain mukainen, siihen on syytä tässäkin yhteydessä kiinnittää huomiota.

Valiokunnan asiasta tekemän päätöksen jälkeen olenkin pyrkinyt lähemmin selvittämään, antaako v. 1930 valtion viljavarastosta annettu laki ja siihen liittyvä asetus valtioneuvostolle oikeuden antaa sen perusteella yleistä viljanhinnan korotuspäätöstä. Tällainen tarkastelu onkin sitäkin välttämättömämpää, koska tapaus muodostuu ennakkopäätökseksi ja koska tällä päätöksellä viedään eduskunnalta mahdollisuus seurata ja tarkastaa hallituksen harjoittamaa viljanhintapolitiikkaa. V. 1930 valtion viljavarastosta annetun lain 1 §:ssä sanotaan: "Valtion laitosten ja armeijan

viljatarpeen tyydyttämistä varten perustetaan valtion viljavarasto ja sitä varten tuloja menoarvion ulkopuolelle jätettävä rahasto". Kuten havaitaan, lain tarkoitus on siis valtion laitosten ja armeijan viljatarvehankinnan keskittäminen sanotulle varastolle. Lain 2 § vain vahvistaa 1 §:n määritelmää, siinä nimittäin sanotaan: "Viljavaraston hoidettavaksi voidaan jättää valtion laitosten ja armeijan tarvitsemain muidenkin kuin 1 §:ssä mainittujen elintarpeiden ja maataloustuotteiden hankinta".

On selvää, ettei mainittuun lakiin perustuvan valtioneuvoston antaman asetuksen 4 §:n määritelmä: "Valtioneuvosto päättää viljavaraston suuruudesta käytettävissä olevien varojen rajoissa, antaa tarpeelliseksi katsomansa yleiset ohjeet noudatettavasta hintapolitiikasta", mitenkään sovellu koko valtakuntaa ja sen asukkaita koskevan hintapolitiikan perustaksi ja valtuudeksi. Sillä jos hallituksen toimenpiteet sanotussa viljanhinnan korotuksessa ja sille esitetyt perustelut hyväksyttäisiin, silloinhan ei myöskään nyt käsiteltävänä olevaa valtioneuvoston päätöstä ulkomaisen rukiin ja vehnän luovuttamisesta valtiolle, joka vielä on johdannainen sanotusta viljanhinnan korotuspäätöksestä, olisi tarvinnut antaa taloudellisen valtalain nojalla. Sehän olisi voitu antaa vaikkapa vain kalastus- tai ulosottolain säännösten perusteella, sillä kyllä kai tämän päätöksen viljantakavarikoimistoimenpiteillä valtiolle on enemmän yhteyttä ulosottolain säädösten kanssa kuin yleistä viljanhinnan korotuksesta v. 1930 valtion viljavarastosta annettuun lakiin. Pyrittäessä kiertämään eduskunnalta valtioneuvoston säännöstelytoimenpiteiden tarkastusoikeus — sillä siitähän tässä yksin on kysymys — on hallituksen taholla turvauduttu erittäin tökerösti ensimmäiseen käteen sattuvaan oljenkorteen. Tosiasiahan nimittäin on, että koko säännöstelyvaltuuslaki on tarpeeton, jos kerran hallitus saa oikeuden menetellä säännöstelytoimenpiteissä miten tahtoo. Jokainen käsittää, mikä tällaisesta käytännöstä on seuraus. Se johtaa eduskunnalle kuuluvien oikeuksien syrjäyttämiseen, mielivaltaan ja kaaokseen, jossa hallitukselle sen mielestä tärkeät tarkoitusnäkökohdat sanelevat kulloinkin noudatettavat menettelytavat. Sodanaikaiset kokemukset eduskunnan oikeuksien kiertämisestä ja eduskunnalta kansalaisten oikeuksia syvästi järkyttävien toimenpiteiden salaamisessa, johon taas näytään niin tarmolla pyrittävän, on moisesta menettylystä varoittavana esimerkkinä.

Kun käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös ulkomaisen rukiin ja vehnän luovuttamisesta valtiolle on johdannainen hallituksen mainitulla lakiin perustumattomalla tavalla annetusta viljanhinnan korotuspäätöksestä, seuraa siitä myöskin, että on hyvinkin kyseellistä, onko käsiteltävänä oleva päätöskään lain mukainen. Onhan selvää, että ellei kyseellistä hallituksen viljanhinnan korotuspäätöstä ja siitä johtuvaa hinnankorotusta olisi suoritettu, ei myöskään nyt käsiteltävänä olevaa päätöstä olisi tarvittu.

Kuten havaitaan, sanottu hallituksen kesäkuun 28 päivän päätös viljanhinnan korottamisesta ja menettely asian yhteydessä on erittäin arveluttava. Samalla kun koko viljanhinnan korotus linnarauhan aikana, jolloin hallitus on sitoutunut noudattamaan jyrkkää hintojen korotusten vastustamislinjaa, merkitsee sopimuksen rikkomista, samalla hallituksen menettely asian yhteydessä on eduskunnalle kuuluvan oikeuden kiertämistä. Siksi, herra puhemies, ehdotankin, että eduskunta mietinnön perusteluissa lausuisi: "Eduskunta pitää välttämättömänä, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin 28 p:nä kesäkuuta 1951 antamansa viljanhintojen korotusta koskevan päätöksen kumoamiseksi".

Ed. Murto: Kannatan ed. Tainion tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tainio ed. Murron kannattamana ehdottanut, että mietinnön perusteluissa lausuttaisiin: "Eduskunta pitää välttämättömänä, että hallitus ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin 28 päivänä kesäkuuta 1951 antamansa viljan hintojen korotusta koskevan päätöksen kumoamiseksi." Kutsun tätä ed. Tainion ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy perustuslakivaliokunnan mietinnön, äänestää "jaa"; jos "ei" voittaa, on ed. Tainion ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan "ei" -äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Valtioneuvoston päätös 19 päivältä heinäkuuta 1951 eräiden polttoaineiden säännöstelemisestä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Valtioneuvoston päätös 19 päivältä heinäkuuta 1951 polttoaineita koskevasta ilmoitusvelvollisuudesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia loppuun käsitelty.

7) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain muuttamisesta

sisältävä ed. V. Eskolan ym. lak.al. n:o 110 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti maatalousvaliokuntaan.

Poistoja päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 8), 9) ja 10) asia.

Pöydällepano.

Puhemies: Kun edustajille on jaettu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1, voitaneen se nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon

Valtuuksien antamista valtioneuvostolle ulkomaisen lainan ottamiseen

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 14,40.

Täysistunto lopetetaan kello 14,30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

12. Perjantaina 28 p. syyskuuta 1951

kello 14,40.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

siv.

Ensimmäinen käsittely:

Ehdotus valtuuksien antamisesta valtioneuvostolle ulkomaisen lainan ottamiseen 213

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 7.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Ehdotus valtuuksin antamisesta valtioneuvostolle ulkomaisen lainan ottamiseen.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 7, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Eduskuntaa näyttää nyt prässättävän kovalla kiireellä hyväksymään hallituksen esitys valtuuksien antamisesta valtioneuvostolle ulkomaisen lainan ottamiseksi. Hallituksen esityksessä mainitaan kiirehtimisen erääksi syyksi se, että kansainväliseen valuuttarahastoon voitaisiin suorittaa Suomen osalta menevää jäsenmaksua velkatilille vielä puolitoista miljardia markkaa aikaisemman velkakirjoilla järjestetyn 7 miljardin markan lisäksi. Minä en puutu tässä yhteydessä asian siihen puoleen, mitä merkitsee Suomelle kuuluminen n.s. kansainväliseen valuuttarahastoon. Siinä suhteessa on meidän kantamme saneltu jo aikaisemmin eduskunnan pöytäkirjoihin. Minä uskallan lisäksi epäillä, ettei yllä sanotunlainen velkatilin järjestäminen 1½ miljardille markalle kysymyksessä olevaa jäsenmaksua olekaan tämän lainavaltuuslain kiirehtimisen todellinen tarkoitus. Muuten on mielestäni jotakin naurettavaa siinä, että Suomella, joka liittyi tähän kansainväliseen valuuttarahastoon toivossa saada sieltä lainaa, onkin nyt täysi työ etsiä ulkomaista luottoa tämän valuuttarahaston jäsenmaksujen maksamiseksi.

Julkisuudessa on kerrottu, että kaksi hallituksen edustajaa, pääjohtaja Tuomioja ja ministeri Törngren ovat käyneet Washingtonissa neuvotteluja jopa 20 milj. dollarin luoton hankkimisesta Suomelle. Minkälaisin ehdoin herrat Tuomioja ja Törngren ovat valtuutetut luotosta sopimaan, siitä ei annettu valtiovarainvaliokunnalle mitään selvitystä enempää kuin siitäkään, minkälaisia ehtoja, sisä- ja ulkopoliittisia ehtoja, amerikkalaiset lainanantajat lainansa ehdoksi maallemme asettavat. Valiokunnan enemmistö kieltäytyi hankkimasta selvitystä näihin kysymyksiin. Mikäli tiedän, myöskin ulkoasiainvaliokunnassa on tämän lainakysymyksen esilläollessa menetelty samalla tavalla.

Kaiken tämän todetessaan ei voi välttyä sellaiselta tunnelmalta, että meillä on vähin erin siirrytty siihen sota-ajan pimennyspolitiikkaan, jolloinka kansanedustajillekin suvaittiin selittää mitä selitettiin hyvinkin tärkeissä valtakuntaa ja kansaa koskevissa asioissa. Kokemus Suomen osalta samoinkuin yleensä USA:n vasalleiksi antautuneiden maiden osalta osoittaa, että amerikkalaiset imperialistit tapaavat asettaa velallisilleen sekä taloudellisia että poliittisia ja jopa sotilaallisiakin ehtoja. Niin lienee asianlaita myöskin Suomen osalta. Että ehdot siellä ovat ankarat, siihen riittänee todistukseksi viittaus niihin ehtoihin, joita samaiselta taholta asetettiin Fagerholmin hallitukselle vuonna 1948 ja joista ehdoista silloin toinen neuvottelijoista, ministeri Törngren, sanomalehtihaastattelussa niin kaunopuheisesti aikanaan kertoi.

Ottamalla huomioon hallituksen selvän myönteisen orientoitumisen USA:n johtamaan imperialistiseen sotapolitiikkaan ja eduskunnan eteen nyt viritetyn sumuverhon tämän lain nojalla saatavaksi edellytetyn lainan ehdoista, rohkenen olla sitä mieltä, että kukaan kansansa edessä vastuuntunteva edustaja ei voi tätä esitystä tällaisenaan hyväksyä. Jos maahan otetaan luottoa, eivät sen ehdot saa olla sellaisia, että ne vahingoittavat kansamme rauhaa ja rauhan sille suomia etuja. Minä rohkenenkin toivoa, että suuri valiokunta käsiteltyään tätä kysymystä asettuu siihen nähden hylkäävälle kannalle.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lainanottovaltuuksien ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Suuren valiokunnan kokous on heti tämän istunnon päätyttyä.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,51.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

13. Tiistaina 2 p. lokakuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus valtuuksien antamisesta valtioneuvostolle ulkomaisen lainan ottamiseen 222

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 1; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 7.

Ainoa käsittely:

2) Valtioneuvoston päätös 22 päivältä elokuuta 1951 kuntien viranhaltijain palkkauksen säännöstelystä .. 223

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

3) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös huoneenvuokrien korotusmääristä 225

4) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kuljetustoiminnan säännöstelystä ..... „

5) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13 vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätettäviksi hyväksyttyjen ja lepäämään jätettyjen ehdotusten johdosta laeiksi Suomen hallitusmuodon 23 §:n muuttamisesta, Siv.
valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta, kansanedustajain vaalista sekä tasavallan presidentin valitsijamiesten vaalista 226

6) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 vuoden 1949 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta työnvälityslaiksi ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hakkila, Hallberg, Hiekkala, Hiilelä, Jern, Korsbäck, Kuusinen, Lappi-Seppälä, Larson, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Luukka, Niskala, Nordström, N. Nurminen, Pessi, Pohjala, Rauste, Rytinki jaTurunen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Hiilelä, Larson, Korsbäck ja Niskala, ensi perjantain istunnosta yksityisasiain vuoksi ed. A. Simonen sekä ulkomaanmatkan vuoksi tämän kuun 10 päivään saakka edustajat Kuusinen ja Pessi.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella 28 päivältä viime syyskuuta ovat eduskunnalle

saapuneet hallituksen esitykset n:ot 17—19, jotka nyt on edustajille jaettu.

Ed. Murtomaan ym. kysymys, joka koskee rakennusalalla maksettavia palkkoja, ja ministeri Huunosen siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut ministeri Huunosen vastaus ed. Murtomaan ym. kysymykseen, joka koskee rakennusalalla maksettavia palkkoja.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sodanjälkeisissä oloissamme esiintyvät vaikeudet ovat aiheutuneet etupäässä siitä, että jaettavissa olevasta kansantulostamme on vaadittu suurempia osuuksia kuin siitä oikeudenmukaisuutta noudattaen riittäisi, ja koetettu keinotekoisesti ylläpitää korkeampaa elintasoa, kuin mihin me näissä oloissa, jolloin sotakorvauksiin ja sodan menetysten korjaamisiin on pitänyt varata valtavia summia, todellisuudessa olisimme pystyneet. Koko taloudellinen toiminta ja työskentely on ollut rauhatonta ja ainaisen jännityksen alaisena sen vuoksi, että esim. kauppiaat ja tuotantolaitosten omistajat laskelmoivat, paljonko hinnoittelussa pitää varautua tulossa olevien kustannusten nousun ohittamiseen, ja palkansaajat varautuvat hintojennousun aiheuttamien elinkustannusten kompensoimiseen, vaatien vastaavanlaisia hyvityksiä palkkojen koroituksina.

Monien koroitusten ja tarkistuksien tulokset niin hinta- kuin palkkarintamallakin ovat osoittaneet, ettei tasapainoa ja oikeata suhdetta kansantulon ja elinkustannusten puntaroimisessa löydetä tilapäis- ja osaratkaisujen avulla, vaan olisi aikaansaatava laajemmalla pohjalla tapahtuva tilannearviointi ja sen pohjalta tehtävä ehdotukset osaratkaisuiksi. Tähän tähtäävät nyt vallitsevan ja ensi syyskuun lopussa päättyvän linnarauhan aikana työskentelemään asetetun suunnitteluneuvoston ehdotukset, joilla talouselämämme vakaannuttamisen pitäisi tapahtua. Epäilemättä näiden suunnitelmien täytyy kohdistua myöskin kohtuuttomien ansioiden ehkäisemiseen niin välittäjien, tuotannon harjoittajien kuin palkansaajienkin keskuudessa.

Vaikka suunnitteluneuvoston ehdotuksista ei vielä ole tietoa, niin eikö olisi syytä aivan ensi tilassa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka lievittäisivät niiden ratkaisujen tekoa, jotka ovat välttämättömiä pyrittäessä esim. nykyistä oikeudenmukaisempaan ja tasaisempaan ansiotasoon kuin mitä tällä hetkellä on ns. ruumiillista työtä tekevien ansioiden välillä. Kun suurin osa kansastamme yhteisen edun ja linnarauhan nimissä on työskennellyt ja työskentelee edelleenkin hyvällä työteholla, tyytyen, esimerkkejä mainitaksemme, maataloudessa 50—80 markan, puunjalostusteollisuudessa 100—150:n, metalliteollisuudessa 130—175:n tuntiansioihin, kun sen sijaan rakennusalan palkat ovat koko maassa, mutta erittäinkin Helsingissä, rakennusurakoitsijain ja asianomaisten työläisten yhteistoiminnan tuloksena nousseet aivan kohtuuttomiksi. Toukokuun ajalta 1951 kerätty virallinen tilasto osoittaa, että Helsingin rakennuksilla työskentelevien työläisten keskituntiansiot olivat seuraavat: kirvesmiehet 362—484 mk, raudoittajat 319, sementtityöntekijät 435—483, laattatyöntekijät 387, muurarit 465, rapparit 253—398, tiilenkantajat 384, betonimiehet 314, aputyöntekijät 217, laastinkantajat 225 markkaa.

Kun tällaiset palkat ja arkkitehtien, insinöörien, rakennusmestarien ja rakennusliikkeiden samassa suhteessa nousseet korvaukset ja palkkiot lasketaan kustannuksiksi nyt rakennettaville asunnoille, niin niistä tulee sellaista „omaisuutta" yhteiskuntaamme, jonka käyttöä on vaikea kannattavaisuusperiaatteen mukaan suunnitella. Näistä asunnoista vaadittavat vuokrat nousevat sellaiselle tasolle, etteivät nykyisellä palkalla työskentelevät tavalliset kansalaiset pysty niitä maksamaan ja taasen muodostavat uuden jännitysmomentin ja rauhattomuuden aiheuttajan koko talouselämässämme sekä ennen kaikkea antavat ja täysin

perustellun aiheen uusiin palkankorotusvaatimuksiin, ei ainoastaan Helsingissä, vaan kautta maan ja kaikilla aloilla.

Edellä olevaan viitaten esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen, että rakennusalalla maksettavat urakka- ym. ansiot ovat monessa tapauksessa kohonneet niin korkeiksi, että ne eivät ainoastaan nosta kohtuuttomasti rakennuskustannuksia, vaan vaikeuttavat samalla talouselämän vakauttamista, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta kyseiseen epäkohtaan saadaan korjaus aikaan?

Helsingissä 30 päivänä heinäkuuta 1951.

Lauri Murtomaa.	Toivo Antila.
Heikki Soininen.	Tahvo Rönkkö.
Antti J. Rantamaa.	Leo Häppölä.
Arvi Ikonen.	Mauno Jussila.
Atte Pakkanen.	Aaro Kauppi.
Irma Hamara.	Erkki Koivisto.
Eino E. Heikura.	Hilja Väänänen.
Erl. Haapaniemi.	Lauri Solla.
Nestori Kaasalainen.	Kerttu Saalasti.
M. O. Lahtela.	Veikko Vennamo.
Eino Palovesi.	Eero Saari.
Wiljam Sarjala.	Toivo H. Kinnunen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Herra Puhemies on kirjelmässään heinäkuun 31 päivänä 1951 valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt jäljennöksen edustaja Murtomaan ym. Herra Puhemiehelle antamasta kirjallisesti laaditusta kysymyksestä, jossa valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi on esitetty seuraava kysymys:

> Onko Hallitus tietoinen, että rakennusalalla maksettavat urakka- ym. ansiot ovat monessa tapauksessa kohonneet niin korkeiksi, että ne eivät ainoastaan nosta kohtuuttomasti rakennuskustannuksia, vaan vaikeuttavat samalla talouselämän vakauttamista, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä, jotta kyseiseen epäkohtaan saadaan korjaus aikaan?

Koska kysymykseen vastaaminen on annettu allekirjoittaneen, palkka-asioita käsittelevän ministerin tehtäväksi, saan kunnioittaen kirjallisesti lausua seuraavaa:

Kyselijäin rakennusalan työntekijäin palkoista esittämät tuntiansioluvut Helsingistä perustunevat sosiaaliministeriön palkkaosaston keväällä keräämiin palkkatietoihin ja osoittavat siten kyllä todellisuudessa maksettuja palkkoja. Tietojen pohjana oleva aineisto on kuitenkin aivan liian suppea, jotta sen perusteella ilman muuta voitaisiin väittää palkkojen kauttaaltaan vastaavan mainittua tasoa. Esitetyt luvut tarkoittavatkin vain urakkatöissä saavutettuja ansioita, tuntityössä eivät palkat nouse läheskään yhtä korkealle.

Hallituksen tiedossa on ollut, että nimenomaan rakennusalalla samaten kuin esim. siihen läheisesti liittyvillä sähkö- ja putkijohtoasennusaloilla työntekijäin ansiot urakkatöissä parhaina sesonkiaikoina nousevat tasoon, joka, kuten kyselijät aivan oikein huomauttavat, on suhteettoman korkea verrattuna useilla muilla aloilla saavutettaviin ansioihin. Rakennusalalla voimassa olevat urakkahinnat eivät työnantajapuolen ilmoituksen mukaan kuitenkaan ole kuin n. 11—12 kertaiset verrattuna vuoden 1939 Helsingissä noudatettuihin urakkahintoihin. Ne eivät siis ole mitenkään kohtuuttomasti nousseet, mutta siitä huolimatta saattavat ansiot, vaikka mitään mustia palkkoja ei maksettaisikaan, edustaa kyselijäin mainitsemaa tasoa. Tämä johtuu osaksi siitä, että eräät työmenetelmät ovat jossain määrin parantuneet ja tehostuneet, mutta se osoittaa myöskin, että ansiotaso rakennusalalla oli jo ennen sotia huomattavasti yleisen keskiansiotason yläpuolella. Viimeksi mainittu taas saa selityksensä siitä, että rakennusala suurelta osalta oli kausiluontoista. Alan työntekijöillä ei ollut mahdollisuutta kautta vuoden jatkuviin ansioihin, vaan heidän oli oltava osa vuotta työttöminä tai hakeuduttava, mikäli se kävi päinsä, heille toisarvoisiin töihin.

Kyselijät lienevät lähteneet siitä ajatuksesta, että urakkahintoja ei olisi enää viime aikoina ollut korotettava, koska ansiot muutenkin olivat suhteettoman korkeat, ja että

ns. mustien palkkojen maksamista olisi Hallituksen ja viranomaisten taholta ollut tehokkaammin estettävä, jotta varsinkaan asuinrakennuskustannukset eivät nousisi kohtuuttomiksi ja siten osaltaan vaikeuttaisi talouselämän vakauttamista maassa.

Mitä urakkahintojen korottamiseen tulee, onkin Hallitus tietoisena alalla saavutettavista korkeista ansioista, palkkasäännöstelyn suomien rajojen puitteissa koettanut saada ne oikeaan suhteeseen muun palkkatason kanssa. Näin tapahtui useampia kertoja v. 1950 alkuun mennessä, jolloin palkkasäännöstelystä väliaikaisesti luovuttiin. Samasta syystä kielsi hinta- ja palkkaneuvosto kuluvan vuoden heinäkuussa rakennusalan urakkahintojen korottamisen A-sopimuksen nojalla, vaikka asianomaiset työmarkkinaosapuolet jo olivat korotuksesta keskenään sopineet ja työnantajapuolikin siis korotukseen suostunut. Viimeksi mainitun ja sovitun urakkahintojen korottamisen kieltäminen aiheutui siitä, että puheena olevan alan työnantaja- ja työntekijäjärjestöt olivat kesäkuussa v. 1950 keskinäisellä sopimuksella korottaneet mainittuja hintoja jo n. 24 %:lla, vaikka toukokuussa v. 1950 tehty ns. F-sopimus olisi edellyttänyt enintään 15 %:n suuruisen korotuksen. Tätä 24 %:n suuruista korotusta ei säännöstelyviranomaisten eikä Hallituksen taholta voitu estää, vaikka korotus todettiinkin kohtuuttoman suureksi, koska työmarkkinajärjestöt tammikuun 5 päivänä 1950 annetun valtioneuvoston päätöksen mukaisesti olivat oikeutettuja asianmukaisessa järjestyksessä keskenään palkoista sopimaan tarvitsematta alistaa niitä viranomaisten hyväksyttäviksi. Kun urakkahintojen korottaminen kuluvan vuoden heinäkuussa kiellettiin, jäivät ne siis edelleenkin sille tasolle, josta alan järjestöt v. 1950 kesäkuussa olivat sopineet. Virallisesti hyväksyttyjä urakkahintojen korotuksia ja sen perusteella tapahtuvaa rakennusalan työntekijäin ansioiden kohoamista ei siis ole tapahtunut viimeksi kuluneiden 15 kuukauden aikana lukuunottamatta kaikilla aloilla yleisesti hyväksyttyjen indeksikorotusten aiheuttamaa nousua.

Vaikkakin rakennusalalla nykyisin voimassa olevilla kesäkuussa 1950 sovituilla urakkahinnoilla päästään ansioihin, jotka eräissä tapauksissa, kuten edellä on sanottu, saattavat nousta kyselijäin mainitsemalle tasolle maksetaan tämän alan töissä siitä huolimatta useissa tapauksissa vieläkin enemmän. On saatettu todeta, että useat työnantajat palkkasäännöstelystä huolimatta maksavat enemmän kuin voimassa oleva tariffi edellyttää ja tekevät siten itsensä syypäiksi tuomittavaan säännöstelymääräysten rikkomiseen ja menettelyyn, joka on omiaan aikaansaamaan kyselijäin mainitsemaa rakennuskustannusten aiheetonta kohoamista. Hallituksen pyrkimyksenä on kaikkien mahdollisuuksien rajoissa rakennuskustannusten kohtuullisena pysyttäminen. Arava-ohjelman yhtenä päätavoitteenahan on asumiskustannusten alentaminen uusissa huoneistoissa myöntämällä valtion varoista halpakorkoista luottoa. Hallitus käsittää luonnolliseksi velvollisuudekseen valvoa, että Aravalainoituksella saavutettua etua ei kohtuuttomilla palkkakustannuksilla tehdä tyhjäksi. Tähän katsoo Hallitus olevan sitäkin enemmän syytä, kun suurelle osalle rakennustyövoimaa Arava-rakentelun osalta tulee turvatuksi ympärivuotinen työ, niin että entistä enemmän voidaan lähteä siitä, että rakennusala ei ole sellaista kausiluontoista työtä, jossa työntekijäin ansiomahdollisuudet osaksi vuotta katkeavat, ja että heidän ei näin ollen tarvitse sesonkikausina vaatia korkeampia palkkoja kuin mitä voidaan pitää oikeana ja kohtuullisena. Mikäli tästä huolimatta ylipalkkojen maksamista rakennusalalla voidaan todeta, ottaa Hallitus harkittavakseen, ainakin mikäli kysymyksessä on Arava-lainoituksen turvin tapahtuva asuntotuotanto, lainansaantiehtojen muuttamisen sikäli, että lainansaajain on sitouduttava noudattamaan voimassa olevia, hyväksyttyjä urakkatariffeja ja muita palkkasäännöstelymääräyksiä.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1951.

Ministeri *Emil Huunonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Herr Talmannen har i sin skrivelse av den 31 juli 1951 i det i 37 § 1 mom. riksdagsordningen nämnda syftet tillsänt avskrift av ett av riksdagsman Murtomaa m. fl. till Herr Talmannen inlämnat skriftligt avfattat spörsmål, vari till vederbörande medlem av Regeringen för besvarande framställts följande fråga:

Är Regeringen medveten om att de inom byggnadsbranschen utbetalade ackord- m. m. förtjänsterna i flera fall ha stigit så högt att de icke endast oskäligt höja byggnadskostnaderna utan samtidigt försvåra det ekonomiska livets stabilisering, och om så är, vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar vidtaga för att åvägabringa rättelse i det ifrågavarande missförhållandet?

Emedan uppdraget att besvara spörsmålet givits undertecknad i egenskap av minister för löneärendena, får jag vördsamt skriftligen framhålla följande:

De av spörsmålets framställare anförda timförtjänstsiffrorna för Helsingfors, gällande arbetarnas löner inom byggnadsbranschen, torde grunda sig på de löneuppgifter, som på våren insamlades av socialministeriets löneavdelning, och utvisa sålunda riktigt nog i verkligheten utbetalade löner. Det material, som legat till grundval för uppgifterna, är dock alldeles för knappt för att man på denna grund utan vidare skulle kunna påstå att lönerna i sin helhet skulle motsvara nämnda nivå. De anförda siffrorna åsyfta också endast förtjänster, som erhållits i ackordarbete; i timarbete stiga lönerna icke på långt när lika högt.

Regeringen har haft kännedom om, att särskilt inom byggnadsbranschen men även t. ex. inom de till densamma nära anknutna el- och rörmonteringsbranscherna arbetarnas förtjänster i ackordarbete stiga under de bästa säsongtiderna till en nivå, som, såsom spörsmålets framställare alldeles riktigt påpeka, är oproportionerligt hög i jämförelse med de förtjänster, vilka uppnås på flere andra områden. Enligt arbetsgivarpartens meddelande äro de inom byggnadsbranschen gällande ackordpriserna dock icke mer än 11—12-faldiga, jämförda med de ackordpriser, som tillämpades år 1939 i Helsingfors. De ha således icke stigit på något sätt oskäligt, men trots detta kunna förtjänsterna, även om några svarta löner alls icke skulle betalas, representera den av spörsmålets framställare nämnda nivån. Det beror till en del därpå, att vissa arbetsmetoder i någon mån ha förbättrats och intensifierats, men det bevisar även, att förtjänstnivån inom byggnadsbranschen redan före krigen stod anmärkningsvärt högt över den allmänna medelförtjänstnivån. Det sistnämnda åter får sin förklaring därigenom, att byggnadsbranschen till stor del var säsongbetonad. Arbetarna inom branschen hade icke möjligheter till fortlöpande förtjänster året om, utan de måste vara arbestlösa en del av året eller, såvitt det gick för sig, söka sig till för dem mindre betydande arbeten.

Spörsmålets framställare torde ha utgått ifrån den uppfattningen, att ackordpriserna icke mera under senaste tider skulle ha bort höjas, emedan förtjänsterna redan annars voro oskäligt höga, och att betalningen av s. k. svarta löner skulle av Regeringen och av myndigheterna effektivare bort förebyggas, för att i synnerhet bostadsbyggnadskostnaderna icke skulle få stiga oskäligt och sålunda för sin del försvåra det ekonomiska livets stabilisering i landet.

Beträffande förhöjningen av ackordpriserna, har Regeringen även, medveten om de höga förtjänster, som kan ernås på området, försökt att inom de gränser lönereglementeringen tillåter bringa dem i rätt förhållande till den övriga lönenivån. Så skedde flere gånger före början av år 1950, då lönereglementeringe interimistiskt övergavs. Av samma orsak förbjöd pris- och lönerådet i juli innevarande år inom byggnadsbranschen förhöjningen av ackordpriserna på grund av A-avtalet, fastän vederbörande arbetsmarknadsparter redan hade kommit överens om förhöjningen och således även arbetsgivarparten godkänt densamma. Förbudet mot den sistnämnda, redan överenskomna förhöjningen av ackordpriserna härrörde sig därav, att arbetsgivar- samt arbetstagarorganisationerna inom ifrågavarande branscher redan i juni 1950 medels ömsesidigt avtal hade höjt nämnda priser med ungefär 24 %, trots att det i maj 1951 gjorda s. k. F-avtalet skulle ha förutsatt en förhöjning av högst 15 %. Denna 24 %:s förhöjning kunde icke hindras av reglementeringsmyndigheterna och icke heller av Regeringen, om ock förhöjningn konstaterades vara oskäligt stor, emedan arbetsmarknadsorganisationerna i enlighet med statsrådets beslut den 5 januari 1951 ägde rätt att i vederbörlig ordning sinsemellan ingå avtal angående lönerna utan att dessa behövde underställas myndigheterna för godkännande. När

ackordprisernas förhöjning förbjöds i juli innevarande år, förblevo de alltså fortsättningsvis på den nivå, varom branschens organisationer i juni 1950 hade överenskommit. Officiellt godkända förhöjningar av ackordpriserna och därav härledda stegringar av förtjänsterna för byggnadsarbetarna har således icke förekommit under de senast förflutna 15 månaderna, bortsett från den stegring på grund av indexförhöjningar, vilken på alla områden allmänt har godkänts.

Även om på basen av de i juni 1951 avtalade ackordpriserna, som nu gälla inom byggnadsbranschen, uppnås förtjänster, som i vissa fall, såsom ovan anförts, kunna stiga till den av spörsmålets framställare nämnda nivån, betalas i arbeten på detta område det oaktat i flere fall även ännu högre löner. Det har kunnat konstateras, att flera arbetsgivare trots löneregelementeringen betala mera än den gällande tariffen förutsätter och sålunda göra sig skyldiga till fördömlig överträdelse av reglementeringsbestämmelserna och till ett förfarande, som är ägnat att framkalla den obefogade stegring av byggnadskostnaderna, som spörsmålets framställare nämnt. Regeringen strävar i mån av alla möjligheter att vidmakthålla rimliga byggnadskostnader. Ett huvudmål för Arava-planen är ju bostadskostnadernas minskning i nya lokaler genom att av statens medel bevilja kredit med billig ränta. Regeringen uppfattar som sin naturliga plikt att övervaka att den medels Arava-belåningen vunna fördelen icke omintetgöres genom oskäliga löneomkostnader. Härtill anser Regeringen desto mer skäl föreligga, emedan för en stor del av byggnadsarbetskraften genom Arava-byggnadsverksamheten betryggas arbete året om, så att man mer än förr kan utgå ifrån att byggnadsbranschen icke utgör ett sådant säsongartat arbete, där arbetarnas förtjänstmöjligheter för en del av året avbrytas, och att de sålunda icke under säsongtiderna äro nödgade att fordra högre löner än vad som kan anses vara rätt och rimligt. Såvida det oaktat betalning av överskridna löner på byggnadsområdet kan konstateras, upptager Regeringen till prövning, åtminstone då det är fråga om bostadsproduktion med stöd av Arava-belåning, försträckningsvillkorens ändring sålunda, att låntagarna måste förbinda sig till efterlevnad av gällande, godkända ackordtariffer samt andra löneregelementeringsbestämmelser.

Helsingfors den 28 september 1951.

Minister *Emil Huunonen.*

Eduskunnan 22 päivänä toukokuuta 1951 hyväksymän ehdotuksen laiksi maanhankintalain muuttamisesta vahvistamatta jättäminen.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime syyskuun 25 päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen kirjelmä viime elokuun 17 päivältä sen johdosta, että eduskunnan 22 päivänä toukokuuta 1951 hyväksymän ehdotuksen laiksi maanhankintalain muuttamisesta on tasavallan presidentti elokuun 17 päivänä päättänyt jättää vahvistamatta.

Hallituksen kirjelmä on painettuna jaettu edustajille, ja otetaan tasavallan presidentin ilmoitus työjärjestyksen 53 §:n 1 momentin mukaisesti valtiopäiväasiakirjoihin.

Ministeri Miikin vapauttaminen vuoden 1950 valtiontilintarkastajan varamiehen ja vuoden 1951 valtiontilintarkastajan toimesta.

Puhemies: Ministeri Miikki on osoittanut eduskunnalle kirjelmän, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnalle.

Tultuani valituksi valtioneuvoston jäseneksi pyydän vapautusta vuoden 1950 valtiontilintarkastajan varamiehen ja vuoden 1951 valtiontilintarkastajan toimista.

Helsingissä, syyskuun 28 päivänä 1951.

Matti Miikki."

Puhemies: Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Eduskunta päättänee jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi valita vapautuksen saaneen sijaan valtiontilintarkastajan varamiehen vuotta 1950 varten ja valtiontilintarkastajan vuotta 1951 varten.

Hyväksytään.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Valiokuntapalkkojen järjestelyn vuoksi pyytää ed. Haapaniemi vapautusta perustuslakivaliokunnan jäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Eduskunta jättänee valitsijamiesten tehtäväksi uuden jäsenen valitsemisen perustuslakivaliokuntaan vapautuksen saaneen sijaan.

Hyväksytään.

Eduskunnan pankkivaltuusmiesten valitseminen.

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 4 momentin mukaan on pankkivaltuusmiehet valittava eduskuntavaalien jälkeen alkavilla ensimmäisillä varsinaisilla valtiopäivillä. Tämän johdosta puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi kehoittaa valitsijamiehiä toimittamaan sanotun vaalin.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Valtiontilintarkastajain ja heidän varamiestensä valitseminen vuodeksi 1952.

Puhemies: Edelleen puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta kehoittaisi valitsijamiehiä hallitusmuodon 71 §:n mukaisesti valitsemaan vuodeksi 1952 viisi valtiontilintarkastajaa sekä varamiehen kullekin heistä.

Hyväksytään.

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen valitseminen.

Puhemies: Valtiopäiväjärjestyksen 83 a §:n mukaan on eduskunnan valitsijamiesten valittava eduskuntavaalien jälkeen alkavilla ensimmäisillä varsinaisilla valtiopäivillä 12 kansaneläkelaitoksen valtuutettua ja kutakin valtuutettua kohden kaksi varamiestä. Tämän johdosta puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi kehoittaa valitsijamiehiä toimittamaan sanotun vaalin.

Ehdotus hyväksytään.

Eduskunnan kirjaston hallituksen jäsenten valitseminen.

Puhemies: Eduskunnan kirjastosta 20 päivänä elokuuta 1948 annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan kuuluu eduskunnan kirjaston hallitukseen viisi kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittua jäsentä ja näiden varamiehet, joista eduskunnan valitsijamiehet valitsevat kolme ja niistä yhden puheenjohtajaksi sekä varamiehen kullekin heistä. Tämän mukaisesti puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi valita 3-vuotiskaudeksi eduskunnan kirjaston hallitukseen kolme jäsentä ja niistä yhden puheenjohtajaksi sekä varamiehen kullekin heistä.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Valtakunnanoikeuden kuuden jäsenen sekä näiden varajäsenten valitseminen 3-vuotiskaudeksi 1952—54.

Puhemies: Vielä puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi valtakunnanoikeudesta 25 päivänä marraskuuta 1922 annetun lain 1 §:n 2 momentin mukaisesti jättää valitsijamiesten tehtäväksi valita 3-vuotiskaudeksi 1952—1954 valtakunnanoikeuteen kuusi jäsentä sekä varajäsenen kullekin heistä.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus valtuuksien antamisesta valtioneuvostolle ulkomaisen lainan ottamiseen.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 7, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ulkoasiainministeri Tuomioja: Herra puhemies! Tämän asian ensimmäisessä käsittelyssä esittämässään lausunnossa ed. Hietanen mm. mainitsi, että on jotain nauretttavaa siinä, että Suomella, joka liittyi kansainväliseen valuuttarahastoon toivossa saada sieltä lainaa, onkin nyt täysi työ etsiä ulkomaista luottoa tämän valuuttarahaston jäsenmaksujen maksamiseksi. Tämän johdosta on syytä sanoa, ettei velkakirjojen antamisessa kansainvälisen valuuttarahaston jäsenmaksun suorittamiseksi, jotka velkakirjat muuten ovat korottomia, ole kysymys ulkomaisen luoton hankkimisesta sanan varsinaisessa ja tavanomaisessa mielessä, vaan ainoastaan valuuttarahastolla jo olevan suomenmarkka saatavan muuttamisesta toiseen muotoon. Sen sijaan, että valuuttarahastolla nyt on suomenmarkkamääräinen tili Suomen Pankissa, jolle tilille valtio on siirtänyt katteen antamalla vastaavan määrän vekseleitä Suomen Pankille, on katsottu muodollisesti ja kirjanpidollisesti asianmukaisemmaksi, että valtio antaa velkakirjat suoraan valuuttarahastolle ja saa tietenkin vastaavalta osalta vekselinsä takaisin Suomen Pankista. Kun juriidisesti katsoen tällöin kuitenkin on kysymys valtion ulkomaisen velan lisäämisestä, on mainittuun menettelyyn katsottu tarvittavan eduskunnan myöntämä valtuutus. Mitään todellista taloudellista rasitusta kansainvälisen valuuttarahaston jäsenmaksun suomenmarkkamääräisestä osasta ei Suomelle ole aiheutunut eikä aiheudu, niin kauan kuin joku rahaston jäsenvaltio ei rahastolta lainaa sen suomenmarkkasaatavia ja käytä näin saamiaan varoja täältä tapahtuvan viennin maksamiseen. Tällainen mahdollisuus on kuitenkin ainakin toistaiseksi varsin teoreettinen.

Ed. Hietanen lausunnossaan edelleen ellei nyt suorastaan väittänyt, niin ainakin vihjaili, että parhaillaan käydään neuvottelua Amerikasta saatavasta lainasta, johon mm. sisältyisi joitakin sisä- tai ulkopoliittisia ehtoja, minkä vuoksi „kukaan kanssansa edessä vastuun tunteva edustaja" — kuten hän sanoi — „ei voisi esillä olevia lainavaltuuksia myöntää". Tällaisia ehtoja ed. Hietanen väittää asetetun lainaneuvotteluissa 1948. Tähän on sanottava, että se laina, josta äskettäin on neuvoteltu kansainvälisen jälleenrakennuspankin eikä siis USA:n hallituksen tai viranomaisten kanssa, ei ole tarkoitettukaan Suomen valtion otettavaksi, joten sen ottamiseen ei nyt kysymyksessä olevia valtuuksia ole pyydetty eikä tarvita. Kysymyksessä olevan lainan avulla ehkä saatavat dollarit on tarkoitettu vientiteollisuuden, voimalaitosten, satamien, maatalouden sekä eräiden muiden tuotannonalojen tärkeitten laajennus- ja kehityssuunnitelmien toteuttamisen edellyttämien ulkomaisten ostojen rahoittamiseen, johon ei meidän dollaritulomme riitä, niin ilahduttavasti kuin vientimme ja valuuttatulomme kokonaisuutena ovatkin tänä vuonna nousseet. Näiden suunnitelmien toteuttaminen on mitä tärkeintä taloudelliselle edistymisellemme ja tuotantomahdollisuuksiemme hyväksikäytölle ja siten myös nimenomaan kansamme yleisen varallisuus- ja elintason nostamiselle. Kun koko ulkomainen velkamme tällä hetkellä vastaa vain noin puolen vuoden vientiä, ei voida sanoa, että ulkomainen velkataakkamme kokonaisuudessakaan olisi niin raskas, että sen vuoksi olisi pidättäydyttävä uusien luottojen ottamisesta varmoihin tuotannollisiin tarkoituksiin. Päinvastoin pääomista köyhässä maassamme voimme järkevällä tavalla käytetyillä ulkomaisilla lainapääomilla huomattavasti edistää taloudellista kehitystämme ja eteenpäinmenoamme. Mitään ulko- tai sisäpoliittisia ehtoja ei tämän nyt valmisteltavana olevan lainan enempää kuin aikaisempienkaan lainojemme yhteydessä ole esitetty emmekä me sellaisista voisi luonnollisesti keskustellakaan, vielä vähemmän niitä hyväksyä. Lainoista on aina neuvoteltu puhtaasti taloudellisissa puitteissa eikä lainasopimuksissamme ole

mitään salattua tai salattavaa. Muunlaiset käsitykset perustuvat väärinymmärtämiseen tai aiheettomiin epäluuloihin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lainanottovaltuudet hyväksytään suuren valiokunnan ehdotuksen mukaisina.

Lainanottovaltuuksien toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Valtioneuvoston päätös 22 päivältä elokuuta 1951 kuntien viranhaltijain palkkauksen säännöstelystä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Manninen: Herra puhemies! Tämä valtioneuvoston päätös on annettu sen johdosta, että eräissä kaupunki- ja kauppalakunnissa ei oltu päästy yksimielisyyteen siitä, mitenkä kaupunkiliiton suositusta palkkojen korottamista 8 %:lla viran ja toimen haltijoille olisi käytännössä sovellettava. Tämänlainen tilanne oli myös Varkauden kauppalassa, jossa kaupunkiliiton suosituksen taakse ei saatu kunnallislakien vaatimaa ⅔ äänten enemmistöä. Kansandemokraattien ehdotus, että 8 %:n korotus niin toimeenpantaisiin, että kokonaispalkkoja korotettaisiin mainitulla prosenttimäärällä, mutta tulos jaettaisiin tasan viran ja toimen haltijain luvulla, joten kaikki viran ja toimen haltijat tulisivat saamaan saman markkamääräisen korotuksen, ei tullut myöskään hyväksytyksi. Tässä olotilassa viran ja toimen haltijat aloittivat lakon, joka kesti yli 3 viikkoa. Lakon aikana käytiin useita neuvotteluja, joiden tuloksena päästiin kansandemokraattisen valtuustoryhmän ja viran ja toimen haltijain keskeiseen sopimukseen, joka olisi tyydyttänyt molempia osapuolia. Tämän mukaan olisi alin korotus ollut 2,400 mk ja korkein 3,000 mk kuukaudessa. Kauppalan hallituksen ja valtuuston sosialidemokraatit ja porvarit hylkäsivät lakon lopettamisen mainituilla ehdoilla ja vaativat kaupunkiliiton hallituksen suosittelua muuttamattomana käytäntöön otettavaksi. Tämän mukaan tulisivat korotukset vaihtelemaan 1,200 markasta aina 7,000 markkaan kuukaudessa. Kun korotuksen perusteena kuitenkin oli, että korotuksella korvataan kohonneista elinkustannuksista aiheutunut haitta, merkitsee prosentuaalinen korotus epäoikeudenmukaisuutta. Kun korkeampipalkkaisille maksetaan menetys jopa kuusinkertaisena alempipalkkaisiin verrattuna, ei tällainen menettely ole oikein. On syytä mainita, ettei kauppalassamme palkkajärjestelyssä ole millään tavalla suhtauduttu kielteisesti johtavassa asemassa oleviin virkamiehiin, josta todisteena mainittakoon, että heidän palkkansa on noin 2—3 palkkaluokkaa korkeammat kuin vastaavissa oloissa ja toimissa muualla maksetaan. Kansakoulunopettajiston palkat on kauppalan maksamien lisien johdosta korkeammat eräissä tapauksissa, kuten Helsingin kaupungissa. Nämä tosiseikat tajuttiin myös korkeapalkkaisten viran ja toimen haltijain keskuudessa, josta syystä he olisivatkin tyytyneet 3,000 markan korotukseen ja siten osaltaan auttaneet tyydyttävän korotuksen saamista myöskin alempipalkkaisille. Sosialidemokraattien ja porvarien taholta ei haluttukaan minkään laista sovintoratkaisua, vaan jo ennen lakon alkamista kehoitettiin virkamiehiä pysymään kaupunkiliiton suosituksen takana ja samalla kehoitettiin heitä pyytämään valtioneuvostoa hinta- ja palkkaneuvoston kautta sekaantumaan kunnallislakien vastaisesti kauppalan sisäisiin asioihin.

Sen jälkeen kun sovittelumahdollisuudet olivat sosdemien ja porvarien taholta ajettu karille, kääntyi valtioneuvosto taikka joku sen jäsenistä kaupunkiliiton hallituksen puoleen kehoittaen kaupunkiliiton hallitusta pyytämään, että valtioneuvosto sekaantuisi Varkauden kauppalan palkkariitaan. Kaupunkiliiton hallitus kuitenkin kokouksessaan yksimielisesti torjui valtioneuvoston kehoituksen pitäen sitä ristiriitaisena kunnallisen itsehallintolain kanssa. Se ei halunnut ryhtyä esiliinaksi hallituksen kunnallislainvastaisten suunnitelmien toteuttamisessa.

Jäätyään pyytämäänsä kaupunkiliiton tukea vaille, hallitus kuitenkin antoi pää-

töksensä ja sen perusteella on tullut kauppalalle pakkomääräys, jolla kauppala pakotetaan maksamaan palkat kaupunkiliiton suositusten perusteella.

Valtioneuvoston elokuun 22 päivänä 1951 tekemä päätös kuntien viran haltijain palkkauksen säännöstelystä merkitsee uutta, varsin törkeätä kunnallisen itsehallinnon loukkausta. Kun valtioneuvoston toukokuun 23 päivänä 1951 samasta asiasta antama päätös jo rajoitti kuntien kunnallislain niille myöntämää oikeutta panna käytäntöön päättämänsä viranhaltijain palkkojen järjestelyt, aiotaan tällä päätöksellä kunnilta riistää oikeus itse määritellä palkkojen korottamisen määräkin.

Kunnallislain 113 §:n mukaan on kunnan taloutta hoidettava hyväksytyn talousarvion mukaan, ja mikäli on tarpeen korottaa määrärahoja tai myöntää kokonaan uusia, päättää niistä valtuusto säädetyssä järjestyksessä. Määräraha kunnan viranhaltijain palkkojen korottamisesta kuuluu myös tämän pykälän piiriin. Kun nyt valtioneuvosto on mennyt esimerkiksi Varkaudessa määräämään palkkojen korotuksista ilman, että kauppalan valtuustolle on annettu mahdollisuutta asiaa itse järjestää, merkitsee se sitä, että hallitusmuodon 51 §:ssä kunnille myönnetyllä itsehallinnolla ei ole mitään käytännöllistä merkitystä.

Nyt kyseessä oleva valtioneuvoston päätös saattaa sellaiset kunnat, joissa päätöstä palkkojen korotuksista ei ole säädetyssä järjestyksessä tehty, varsin omituiseen ja kunnallisen itsehallinnon kannalta kestämättömään tilaan. Kunta ei ole myöntänyt määrärahaa palkkojen korottamiseen, mutta kuitenkin on palkat valtioneuvoston määräyksestä maksettava. Jos kunta tottelee, joutuu sen kunnallishallitus suorittamaan maksut, joita valtuusto ei ole maksettavaksi hyväksynyt.

Kun valtioneuvoston päätös on ristiriidassa kunnallisen itsehallintolain kanssa, ehdotan herra puhemies, että eduskunta ei hyväksyisi sitä, vaan että päätös kumottaisiin.

Ed. Tainio: Kannatan ed. Mannisen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Manninen ed. Tainion kannattamana ehdottanut, että valtioneuvoston päätös kumottaisiin. Kutsun tätä ed. Mannisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy perustuslakivaliokunnan mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Mannisen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Manninen: Pyydän koneäänestystä.

Puhemies: Koska kone ei toimi, on toimitettava avoin äänestys.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Borg-Sundman, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiltunen, Hollsten, Honkala, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jokinen, Joukanen, Junnila, Jussila, Järnefelt, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kalliokoski, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kölli, Lahtela, Lampinen, Lehtonen, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Nikkola, Niukkanen, Nordfors, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi,

Pasanen, Peltonen, Pesonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Soininen, Solla, Suksela inen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Tuurna, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Nykänen, Pekkala, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson ja Torvi.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 22 edustajaa:

von Born, Hakkila, Hallberg, Hiekkala, Hiilelä, Jern, Korsbäck, Kullberg, Kuusinen, Lappi-Seppälä, Larson, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Luukka, Niskala, Nordström, N. Nurminen, Pessi, Pohjala, Rauste, Rytinki ja A. Wirtanen.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 139 jaa- ja 38 ei-ääntä.

Eduskunta on hyväksynyt perustuslakivaliokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 17, 18 ja 19 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 17; ja

Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 18; sekä

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto työväenasiainvaliokunnalta:

Kansainvälisen työkonferenssin kolmannellakymmenennellätoisella istuntokaudellaan vuonna 1949 hyväksymiä sopimuksia ja suosituksia

koskeva hallituksen esitys n:o 19.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan ensi perjantain istuntoon:

3) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös huoneenvuokrien korotusmääristä,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9;

4) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kuljetustoiminnan säännöstelystä,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12;

5) Vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksyttyjen ja lepäämään jätettyjen ehdotusten johdosta laeiksi Suomen hallitusmuodon 23 §:n muuttamisesta, valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta, kansanedustajain vaalista sekä tasavallan presidentin valitsijamiesten vaalista

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13; sekä

6) Vuoden 1949 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta työnvälityslaiksi

laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

P u h e m i e s: Kun edustajille on jaettu myös valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2, voitaneen sekin nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Ehdotuksen laiksi ennakkoperintälain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2 esitellään pöydällepanoa varten ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto pidetään tänään kello 14,50.

Täysistunto lopetetaan kello 14,44.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

14. Tiistaina 2 p. lokakuuta 1951

kello 14,50.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely.

Ehdotus laiksi ennakkoperintälain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.. 227

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 8.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Ehdotus laiksi ennakkoperintälain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 8, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Wiherheimo: Niinkuin valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetystä I vastalauseesta ilmenee, tämä lakiehdotus on vallan tarpeeton. Sitä paitsi — ja se onkin sen pahin puoli — se aikaansaa sekä veronmaksajille että varsinkin veroviranomaisille runsaasti työtä, ilman että siitä olisi mitään tosiasiallista hyötyä. Veroviranomaisillekaan ei siitä voi missään tapauksessa olla hyötyä, mutta ei sanottavaa hyötyä veronmaksajillekaan. Ei muuta kuin paljon touhua. Sen vuoksi minä suosittelen suurelle valiokunnalle, että se asiaa käsitellessänsä päätyisi ehdottamaan lakiehdotuksen hylkäämistä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Suuri valiokunta kokoontuu heti tämän istunnon päätyttyä.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 16.

Täysistunto lopetetaan kello 14,55.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

15. Tiistaina 2 p. lokakuuta 1951

kello 16.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Toinen käsittely:

Ehdotus laiksi ennakkoperintälain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.. 229

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 2; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 8.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edellisiin istuntoihin.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Ehdotus laiksi ennakkoperintälain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 8, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 2. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei kukaan pyydä puheenvuoroa.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 11 §, soveltamissäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16,05.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

16. Perjantaina 5 p. lokakuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus valtuuksien antamisesta valtioneuvostolle ulkomaisen lainan ottamiseen 233
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 1; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 7.

2) Ehdotus laiksi ennakkoperintälain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 236
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 2; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 8.

Ainoa käsittely:

3) Ehdotukset laeiksi Suomen hallitusmuodon 23 § muuttamisesta, valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta, kansanedustajain vaalista sekä tasavallan presidentin valitsijamiesten vaalista 239
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13; vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä olevat yllämainitut lakiehdotukset.

4) Ehdotus työnvälityslaiksi ..... „
Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; vuoden 1949 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

5) Valtioneuvoston päätös 21 päivältä elokuuta 1951 huoneenvuokrien korotusmääristä 242
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9; mainittu päätös.

Siv.

6) Valtioneuvoston päätös 28 päivältä heinäkuuta 1951 kuljetustoiminnan säännöstelystä 243
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

7) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14 vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätettäviksi hyväksyttyjen ehdotusten johdosta Ahvenanmaan itsehallintolaiksi ja laiksi lunastusoikeuden käyttämisestä Ahvenanmaan maakunnassa olevaa kiinteistöä luovutettaessa 244

8) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Italian kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta ..... „

9) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1 vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi valtion viljavarastosta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahonen, Hakkila, Hiekkala, Hiilelä, Kleemola, Kuusinen, Lappi-Seppälä,

P. Leskinen, Luostarinen, Murto, Pessi, Pohjala, Salminen ja A. Simonen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Luostarinen, yksityisasiain vuoksi edustajat Ahonen, Salminen ja Hiilelä sekä tämän kuun 11 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Murto.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Palovesi: Eduskunnan valitsijamiesten kokous pidetään keskiviikkona tämän kuun 10 päivänä kello 18 tässä salissa. Kokouksessa suoritetaan eräitä täydennysvaaleja. Lisäksi tässä kokouksessa toimitetaan Suomen Pankin pankkivaltuusmiesten vaali, valitaan vuodeksi 1952 viisi valtiontilintarkastajaa ja heidän varamiehensä, suoritetaan kansaneläkelaitoksen 12 valtuutetun ja heidän varajäsentensä vaali, toimitetaan eduskunnan kirjaston hallituksen 3 jäsenen ja heidän varajäsentensä vaali sekä valitaan 3-vuotiskaudeksi valtakunnanoikeuteen 6 jäsentä ja heille kullekin varajäsen. Ehdokaslistat vaaleja varten on jätettävä allekirjoittaneelle valitsijamiesten puheenjohtajalle viimeistään vaalipäivänä kello 14:ään mennessä. Ehdokaslistoja otan vastaan vaalipäivänä kello 13,30—14,00 välisenä aikana edustajain työhuoneessa n:o 18.

Talousvaliokunnan puheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että talousvaliokunta on ministeri Murtomaan jälkeen valinnut puheenjohtajakseen ed. Virolaisen.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Valiokuntapaikkojen järjestelyn vuoksi ed. Ikonen anoo vapautusta työväenasiainvaliokunnan varajäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Eduskunta päättänee jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi uuden varajäsenen valitsemisen sanottuun valiokuntaan vapautuksen saaneen sijaan.

Hyväksytään.

Ilmoitus lain vahvistamatta jättämisestä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella viime syyskuun 14 päivältä on eduskunnalle saapunut samalle päivälle päivätty hallituksen kirjelmä sen johdosta, että eduskunnan 12 päivänä kesäkuuta 1951 hyväksymän ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta vähävaraisille sähköistämislainoja varten on tasavallan presidentti syyskuun 14 päivänä 1951 päättänyt jättää vahvistamatta.

Hallituksen kirjelmä on painettuna jaettu edustajille, ja liitetään tasavallan presidentin ilmoitus työjärjestyksen 53 §:n 1 momentin mukaisesti valtiopäiväasiakirjoihin.

Kertomus oikeuskanslerin virkatoimista ja lain noudattamista koskevista havainnoista vuodelta 1950.

Puhemies: Ilmoitetaan, että valtioneuvoston oikeuskanslerin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 2 päivältä on eduskunnalle saapunut kertomus oikeuskanslerin virkatoimista ja lain noudattamista koskevista havainnoista vuodelta 1950. Tämä kertomus on nyt jaettu edustajille.

Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1949.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnan oikeusasiamiehen kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 4 päivältä on eduskunnalle saapunut oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1949, mikä kertomus nyt on edustajille jaettu.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus valtuuksien antamisesta valtioneuvostolle ulkomaisen lainan ottamiseen.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 7, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 1, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lainanottovaltuudet voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Ryömä: Herra puhemies! Eduskunnan edellisessä istunnossa käyttämässään puheenvuorossa ministeri Tuomioja lausui: ... "Laina, josta äskettäin on neuvoteltu Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin kanssa ... ei ole tarkoitettukaan Suomen valtion otettavaksi".

Tästä lausunnosta käy ymmärrettävästi ilmi ensiksikin, että ministeri Tuomioja äskeisellä Amerikan-matkallaan neuvotteli Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin kanssa lainasta. Julkaistessaan syyskuussa silloisen pääjohtaja Tuomiojan United Pressille antaman haastattelulausunnon Ilta-Sanomat mainitsi, että Suomen hallituksen keskuudessa on ollut kysymys 20 milj. dollarin lainasta.

Mikäli nyt saamme uskoa ministeri Tuomiojan viimeksi antamaa tietoa, niin hän ei olekaan käynyt neuvotteluja Suomen Pankin tai valtion, vaan erinäisten teollisuusym. laitosten puolesta. Tämä on omalla tavallaan hyvin mielenkiintoista. Osallistuessaan Suomen edustajana sellaisten kansainvälisten laitosten johtoelinten kokouksiin, joihin Suomi on liittynyt eduskunnan juhlallisella päätöksellä, Suomen Pankin pääjohtaja ja ulkoministerikandidaatti ei toimikaan Suomen valtion vaan yksityisten teollisuus- ym. laitosten edustajana. Ilmeisesti tämä on omiaan havainnollistamaan tunnettua tosiasiaa porvarillisen valtiokoneiston ja suurpääoman läheisestä yhteenkuuluvaisuudesta. On verraten mahdotonta havaita, missä raja kulkee: Esimerkiksi kun Suomen valtio v. 1949 sai Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta 12,5 milj. dollarin lainan, niin siitä meni tiettävästi 10,5 milj. dollaria puunjalostusteollisuudelle, 1,700,000 dollaria voimalaitosten konehankintoihin ja 300,000 dollaria kalkkiteollisuudelle. Tällä kertaa siis valtiolta aiottaisiin säästää kirjanpidon vaiva. Se ilo ja onni, joka valtiolle kuitenkin jatkuvasti jää, on vastata jäsenmaksuista, joita myös nyt esillä oleva lainavaltuus osaltaan koskee.

Meille on kerta kerran jälkeen vakuutettu, että kyseessäolevat yhteensä 76 milj. dollarin jäsenmaksut — ainakin suomenmarkoissa suoritettavalta osaltaan — olisivat pelkkä muodollissus, sellainen kirjanpitokysymys. Uskokoon kuka haluaa, että kansainväliset laitokset määräisivät jäsenilleen jäsenmaksuja yksinomaan, jotta tällainen laitos ja jäsen kumpikin tahollaan saisivat huvin vuodesta toiseen kuljettaa näitä maksuja kirjanpidossaan joko saatavina tai velkana! Ministeri Tuomioja muuten viittasi viime tiistaisessa lausunnossaan sellaiseen mahdollisuuteen, että "joku rahaston jäsenvaltio" lainaa Valuuttarahastolta sen suomenmarkkasaatavat, jolloin tällaisesta jäsenvaltiosta ymmärrettävästi tulisi Suomen valtion velkoja.

Sitten ministeri Tuomioja antoi meille sen sangen tyhjentävän ja valaisevan tiedon, että lainaneuvotteluja on käyty "Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin eikä siis USA:n hallituksen tai viranomaisten kanssa". Ikäänkuin kukaan olisi muuta väittänytkään, mitä tulee asian muodolliseen puoleen. Mutta tuskinpa ministeri Tuomioja kuvittelee, ettei Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin ja USA:n hallituksen ja viranomaisten välillä olisi eräänlaista ja vieläpä verraten kiinteääkin yhteistyötä ja yhteisymmärrystä. Amerikkalaisella suurpääomalla on määräävä vaikutusvalta sekä Kansainvälisessä Jälleenrakennuspankissa että USA:n hallituksessa, ja kahden viimeksimainitun välillä on ainakin yhtä intiimi, yhtä läheinen yhteys kuin sanokaamme esim. Suomen Pankin ja hallituksen välillä.

Mitä sitten tulee mahdollisen lainan poliittisiin ym. ehtoihin, niin entinen kauppa- ja teollisuusministeri Tuomioja antoi eräässä yhteydessä — tarkemmin sanoen 25. 10. 50 — ystävänsä ministeri Törngrenin puolesta sangen diplomaattisesti muotoillun meriselityksen — jotakuinkin sanasta sanaan näin — "että lainanantaja pyrkii saa-

maan käsityksen lainanottajan takaisinmaksukyvystä, ja tähän vaikuttaa se tapa, jolla jälkimmäinen hoitaa asioitaan". Kun siis esim. Suomi anoo Kansainväliseltä Jälleenrakennuspankilta lainaa, niin laina voidaan myöntää sillä edellytyksellä ja ehdolla, että Suomi — kuten sanotaan — "hoitaa asioitaan" Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin amerikkalaista johtoa tyydyttävällä tavalla, sanokaamme esim. "vakauttamalla talouselämäänsä" niin suuremmoisella tavalla kuin juuri olemme kokeneet, — hallituksen kokoonpano tietenkin mukaanluettuna! Lehtitietojen mukaan valtameren toiselta puolelta olisi näihin aikoihin odotettavissa jonkinlainen tarkastusretkikunta tarkastamaan, sujuuko Suomen "talouselämän vakauttaminen" niin tarkoituksenmukaisella tavalla, että luottoa voidaan antaa.

Jos nyt kansanedustajaraukkojen tiedoissa esillä olevasta lainahankkeesta on joitakin aukkoja, niin syy on hallituksen, joka ei ole antanut, ja valtiovarainvaliokunnan enemmistön, joka ei ole pitänyt väliä hankkia sanottavasti muuta valaistusta asiaan, kuin että lainaa jostakin syystä tarvittaisiin ja äkkiä. Mutta — puhumattakaan niistä vastaperusteista, joita edellä olen selostanut — edes sekään, että hallitus kieltäytyy eduskunnalle tarkoitusperiään valaisemasta, ei ole riittävä peruste eduskunnan suostumuksen antamiseen, vaan pikemmin päinvastoin. Sentähden ehdotan, herra puhemies, että eduskunta hyväksyisi valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittyvän vastalauseen sisältämän ehdotuksen ja päättäisi hylätä hallituksen esityksen.

Ed. Hietanen: Pyydän kannattaa ed. Ryömän tekemää ehdotusta.

Pääministeri Kekkonen: Herra puhemies! Kun SKDL:n taholta on tämän lainavaltuuksia koskevan asian yhteydessä tänään uudelleen hyökätty hallitusta vastaan ja kun tässä yhteydessä syytetään hallitusta ulkopoliittisesti vahingollisista pyrkimyksistä on minun pakko tässä hieman valaista tämän kysymyksen taustaa.

Mistä perimmältään johtuvat nämä syytökset ynnä vastaavanlaiset syyttelyt, joita on esiintynyt myös runsaasti sanomalehdistössä? Ainoastaan tämän kysymyksen taustan esittämisellä saadaan näiden perusteettomien syyttelyjen tarkoitus ymmärrettäväksi, mutta tämän taustan esittämisen avulla voidaan myös nämä syyttelyt torjua. Tässä täytynee lähteä niin pitkältä ajalta menneisyydestä, että täytyy palauttaa edustajien mieleen, että v. 1950 maaliskuussa ja saman vuoden lopulla olin henkilökohtaisesti sitä mieltä, että yleispoliittisista syistä olisi ollut tarkoituksenmukaista ottaa hallitukseen SKDL:n edustajia sen voimasuhteen mukaan, mikä ryhmällä parlamentissa on. Tämä käsitys minulla oli viime kesän vaalien jälkeenkin. Olen myös oikeutettu tässä sanomaan, että tasavallan presidentti oli samalla kannalla.

Kun uusi hallitus nyt syksyllä oli muodostettava, olivat taloudelliset kysymykset kohonneet määräävään asemaan. Linnarauhan aikana oli suunnitteluneuvosto suorittanut menestyksellistä valmistelevaa työtä ja mielipiteet eri ryhmissä olivat kiteytyneet pyrkimykseen taloudellisen tasapainon aikaansaamiseksi palkkojen korotuksiin ryhtymättä. Poikkeuksen muodosti SKDL. Se oli aikoinaan vastustanut linnarauhan solmimista. Se vastusti suunnitteluneuvostossa ja sanomalehdistössään sekä kokouksissaan taloudellisen vakauttamisen toteuttamista ilman palkankorotuksia, ja vaati, kuten muistetaan, palkkoja nostettavaksi jopa siltäkin osalta, minkä elinkustannukset olivat alentuneet ns. pisteostojen avulla. Tasavallan presidentin annettua minulle hallituksen muodostamisen tehtäväksi, neuvottelin SKDL:n edustajien kanssa siitä, olisivatko he ja millä ehdoilla valmiit osallistumaan hallitukseen. He ilmoittivat silloin, että SKDL asettaa ehdoksi palkkojen korotukset sekä takautuvat palkan lisäykset elinkustannusindeksin nousun johdosta. Nämä ehdot olivat sellaiset, että mikään toinen ryhmä ei niitä hyväksynyt. Sen vuoksi ei SKDL:n kanssa enempiä hallitusneuvotteluja voitu käydä. Ennen hallituksen muodostamista sen ilmoitinkin SKDL:n edustajalle. Puhe siitä, joka esiintyy tavantakaa sanomalehdistössä, että SKDL olisi hallituksen muodostamisen yhteydessä diskriminoitu ja sen vuoksi jätetty hallituksen ulkopuolelle, on siis täysin väärä. SKDL itse omalla talouspolitiikallaan, johon yksikään toinen ryhmä ei ole voinut eikä voi ryhtyä, koska se johtaisi loputtomaan inflatioon ja rahanarvon jatkuvaan alenemiseen, on pelannut itsensä pois hallitusneuvotteluista.

Nyt, hyvin käsittäen, että se on itse syypää hallituksesta syrjään jäämiseen SKDL koettaa siirtää keskustelun ulkopolitiikan alalle, niinkuin tämän lainavaltuuksia koskevan asian yhteydessä, ja se väittää, että nykyinen hallitus johtaisi maan sotaan Neuvostoliittoa vastaan. Kruunun näissä väitteessä muodostaa entisen ministerin Yrjö Murron „Kansamme Talous"-nimisessä lehdessä oleva kirjoitus, josta minun sallittaneen lainata eräs lause. Hän sanoo: „Tosiasiassa meidänkin maamme talouspolitiikka ja hallituksen ohjelma tähtäävät siihen, että työläisten elintason kustannuksella luotaisiin suuret pääoma- ja tavarareservit, jotta voitaisiin liittyä amerikkalaisten suunnittelemaan sotaan Neuvostoliittoa vastaan". Edesvastuuttomampaa, enemmän omaa maataan vahingoittavaksi tarkoitettua, täysin toisiasioiden vastaista lausuntoa saa harvoin lukea. Herra Murto tietää näet hyvin, että Suomi on vapaaehtoisesti allekirjoittanut ystävyys- ja avunantosopimuksen Neuvostoliiton kanssa ja että Suomi tulee sopimuksen järkkymättä täyttämään. Jos se onnettomuus tapahtuisi, että kolmas maailmansota syttyisi ja Suomi, tai Neuvostoliitto Suomen alueen kautta, joutuisi aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, Suomi tulee taistelemaan hyökkäyksen torjumiseksi ja kohdistamaan kaikki käytettävissä olevat voimat puolustaakseen alueensa koskemattomuutta, tarpeen vaatiessa Neuvostoliiton avustamana tai yhdessä sen kanssa. Tämä on ystävyys- ja avunantosopimuksen 1. artiklan sanamuoto ja me täytämme sopimuksemme niin hyvin 1. artiklan kuin sen muiltakin osilta.

Mieli tulee surulliseksi, kun on pakko havaita, että suuren valtiollisen puolueen edustaja ryhmänsä sisäpoliittista epäonnistumista peittääkseen turvautuu provokatorista laatua oleviin ulkopoliittisiin syyttelyihin, kuten herra Murto on tehnyt.

Ed. Hietanen: Herra pääministerin lausunnon johdosta on huomautettava, että hän tässä lausunnossa yritti edelleen vältyä vastaamasta siihen kysymykseen, minkälaisia ehtoja amerikkalaiset lainanantajat asettavat Suomelle lainansaannin ehdoksi. Se, mitä hän sanoi SKDL:n kannasta työläisten palkkakysymykseen, ymmärtääkseni ei ole ainakaan häpeäksi SKDL:lle, vaan kylläkin kunniaksi. Olen edelleen sitä mieltä, että nämä lainavaltuudet on kiellettävä.

Pääministeri Kekkonen: Suomi ei ole koskaan antanut Amerikalle enempää kuin millekään muulle valtiolle tai millekään lainanmyöntäjälle mitään poliittista laatua olevia ehtoja eikä tule antamaan vastaisuudessakaan.

Ed. Ryömä: Herra puhemies! Jos olisin aikaisemmin tiennyt herra pääministerin tänään käyttämästä puheenvuorosta, niin olisin välttynyt vaivasta kaivaa esille herra ulkoministerin vuosi sitten esittämä lausunto. Herra pääministerin lausunto vahvisti täydellisesti sen, mitä esitin viime vuosien hallitusten lainapolitiikasta. Erityisen mielenkiintoista on se, että hän katsoi tarpeelliseksi liittää hallituskysymyksen ja äskeisen hallituskysymyksen vaiheen laina-asian yhteyteen. Voi sanoa, että oma suu tikanpojan surma, koska herra pääministeri itse liittää nämä asiat kiinteään yhteyteen toistensa kanssa. Ne kohteliaisuudet, joita hän suvaitsi osoittaa ryhmätoverilleni Murrolle ja meidän ryhmällemme yleensäkin, ne haluaisin palauttaa hänelle itselleen takaisin, sillä ne jos mitkään olivat provokatorisia väitteitä vailla todellisuuspohjaa (Naurua eduskunnassa).

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Ryömä ed. Hietasen kannattamana ehdottanut, että lainanottovaltuudet hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lainanottovaltuudet, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Ryömän hylkäävä ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa.

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Koska äänestyskonetta ei voida käyttää, on toimitettava avoin äänestys.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiltunen, Hollsten, Honkala, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Junnila, Jussila, Järnefelt, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kalliokoski, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Koivisto, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kölli, Lahtela, Lampinen, Larson, Lehtonen, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Nikkola, Niskala, Niukkanen, Nordfors, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Sarjala, Saura, Seppälä, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Tuurna, Törngren, Vennamo, Wickman Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Pekkala, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi ja A. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 15 edustajaa:

Ahonen, Hakkila, Hiekkala, Hiilelä, Kleemola, Kuusinen, Lappi-Seppälä, P. Leskinen, Luostarinen, Luukka, Murto, Pessi, Pohjala, Salminen ja A. Simonen.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 145 jaa- ja 39 ei-ääntä.

Eduskunta on hyväksynyt lainanottovaltuudet.

Lainanottovaltuuksien kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi ennakkoperintälain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 8, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 2, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi ennakkoperintälain väliaikaisesta muuttamisesta siten, että hallitus saisi valtuudet vahvistaa uudet taulukot palkanpidätystä varten kuluvan vuoden kolmelta viimeiseltä kuukaudelta. Lain perusteluissa hallitus ilmoittaa tarkoituksenaan olevan, että kuluvan vuoden jäljellä olevista palkanpidätyksistä verovelvollinen saisi palkkatuloistaan vähentää nykyisin voimassaolevan 10 %:n sijasta 15 %. Tällaista esitystä, joka tähtää palkkatulojen verotuksen ke-

ventämiseen, on luonnollisesti tervehdittävä tyydytyksellä. Näin siitäkin huolimatta, vaikka arvosteluissa onkin esitetty tämäntapaisen kesken vuotta tapahtuvan veronpidätystaulukkojen muutoksen aiheuttavan huomattavaa lisätyötä verotusviranomaisille. Lakiehdotuksen perustelujen asiallisena heikkoutena on kuitenkin pidettävä, paitsi alennuksen pienuutta vähätuloisten osalta, sitä, ettei ole asetettu ylärajaa suurituloisille myönnettäviin alennuksiin ja ettei alennusta ole katsottu voitavan ulottaa maataloudessa isännänpalkkaan ja perheenjäsenten työn arvon verotukseen. Mutta koska hallituksen taholta on ilmoitettu, että vakauttamissuunnitelman eräänä oleellisena osana on palkannauttijain verorasituksen lieventäminen, on tarpeen hieman valaista, mitä tuo lievennys käytännössä merkitsee, varsinkin kun hallituspiirien toimesta on voimakkaasti korostettu juuri tämän veronalennuksen käytännöllistä merkitystä palkallaan eläjälle ja kun tämä alennus annettujen selvitysten mukaan on tarkoitettu kompensoimaan niitä menetyksiä, joita linnarauhan aikana tapahtunut hintojen nousu on aiheuttanut palkkatyöväestölle.

Sellaiselle palkannauttijalle, jolla on kaksi lasta ja jonka palkkatulot ovat noin 20,000 markkaa kuukaudessa, merkitsee mainittu veronhuojennus keskimäärin 40 — 50 markan alennusta kuukaudessa nykyiseen veromäärään verrattuna. Jos katsellaan ensimmäistä ja toista veroluokkaa, niin alennus tekee 90 — 100 markkaa kuukautta kohti. Sellaiselle veronmaksajalle, jonka palkkatulot nousevat 100,000 markkaan kuukaudessa, tekee tuo mainittu alennusesitys 1,000 — 2,000 markkaa veroluokasta ja eräistä muista tekijöistä, mm. kunnallisveron suuruudesta, riippuen. Kun eräiden sanomalehtien palstoilla on esitetty veron alenevan enemmän, kuin mitä edellä mainittiin, ja koska myöskin valtiovarainvaliokunnan kolmannessa jaostossa asian ollessa käsittelyvaiheessa esitettiin samansuuntaisia asiantuntijalausuntoja, on mainittava, että tällaiset virheelliset tulkinnat ne nähdäkseni johtuvat siitä, että puheenaoleva alennus on kohdistettu koko palkkatuloon ja joko tarkoituksella tai muista syistä on jätetty huomioimatta kunnallisveron ja kansaneläkemaksun osuus, joista varsinkin kunnallisvero muodostaa pääosan pidätettävän veron kokonaismäärästä, silloin kun on kysymys vähätuloisista palkannauttijoista. On selvää, että alennus voidaan myöntää esitettyä suurempanakin, mutta siitä seuraa, jos samalla ei alennusprosenttia muuteta, että verovelvollinen joutuu saamastaan alennuksesta maksamaan takaisin kunnalle sen, mitä kunnan osuudesta on virheellisesti vähennetty.

Jos edellä esitetty lakiesitys perusteluineen hyväksytään, se tietää 20,000 markan kuukausituloista vielä tämän vuoden aikana, siis kolmen jäljellä olevan kuukauden aikana, noin 100—300 markkaan nousevaa veronalennusta. Siinä tapauksessa, että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksestä tuon alennuksen koko vuoden 1951 tuloja käsittäväksi, on luonnollisesti veronmaksajilla odotettavissa ennen lokakuuta suoritetuista veronpidätyksistä 400 — 1,000 markkaan nouseva veronpalautus, kun on kysymys saman suuruisista palkkatuloista, ja tämän veronpalautuksen asianomainen saa haltuunsa vuoden 1952 loppupuolella, mikäli nyt hallitusohjelman muuttamisen tai muun syyn takia ei sitä siihen mennessä katsota tarpeelliseksi evätä.

Edellä kuvatusta selviää, ettei tämä veronalennus, jota hallitus mainostaa vakauttamisohjelmansa oleelliseksi osaksi, vallan suuria lupaa ainakaan toistaiseksi palkannauttijoille eikä se korvaa pienituloisille likimainkaan niitä tappioita, joita heille on aiheutunut vakauttamisesta linnarauhan aikana. On lisäksi huomattava, että pienviljelijät isännän palkasta ja perheenjäsenten työn arvosta menevästä verosta jäävät osattomiksi ennakkoperinnän alentamisesta. Siinä tapauksessa, että alentaminen ulotetaan koko vuoden 1951 tuloihin, kuten hallituksen esitys asiasta myöhemmin tulee, niin merkitsee se tietysti myös maatalouden kohdalta veronpalautusta. On mainittava ja ehkä vertailun vuoksi on syytä tuoda esiin, että 10 peltohehtaarin tilan isännänpalkan verotuksessa tuo alennus tekee 400 — 500 markkaan ja tämän alennuksen veronmaksaja saa käteensä vuoden 1952 loppupuolella.

Jo valtiovarainvaliokunnassa SKDL:n edustajat pitivät välttämättömänä suuremman alennuksen myöntämistä, kuin mitä hallitus on esittänyt. Myöskin eräät hallituspuolueittenkin edustajat asiaa käsiteltäessä valiokunnassa väheksyivät tämän lain tarjoamia etuja ja myönsivät sen, että vaikutus on oletettua vähäisempi. Tämä esi-

tetty alennus se jääkin ainoaksi korvaukseksi lapsilisän nostamisen ohella niistä menetyksistä, joita linnarauhasopimus on aiheuttanut. Jos toiveajattelu hintojen alenemisesta joskus toteutuisikin, niin se ei myöskään muodostuisi korvaukseksi, koska hintojen alennus johtaa indeksin alentumiseen ja tämä puolestaan palkkojen alentumiseen, sillä palkkojen indeksisidonnaisuus on tapahtunut alentamattomien eli nykyisten hintojen pohjalla. Jotta edellisen hallituksen ja hallituspuolueitten edustajien vaalikuumeessa antamat lupaukset edes osittain tulisivat täytetyiksi, on syytä muistuttaa, että keskitason palkkatyöläisen ja muun palkallaan eläjän sen voidaan indeksiä ja palkkoja vertaamalla katsoa menettäneen noin 2,000 markkaa kuukaudessa eli 5 kuukauden aikana noin 10,000 mk. Jos tarkastelemme vastaavaa menetystä pienviljelystalouksissa, niin sellaista taloutta tarkastelemalla, jolla ei ole ollut metsätuloja käytettävissä, voidaan tuo menetys arvioida 5,000 — 6,000 markkaan. Annettujen tietojen mukaan kuluvan vuoden verotuotto muodostuu arvioitua paljon korkeammaksi, joten reaaliedellytyksiä verokuorman keventämiseen on olemassa. Hallituksen esitys ennakkopidätyksen alentamisesta merkitsee verotuoton alentumista noin 100 — 150 milj. markkaan ja siinä tapauksessa, että se myöhemmin ulotettaisiin käsittämään koko vuoden 1951 verotusta, niin tuo alennus nousee 700 — 800 milj. markkaan. Kun on arvioitu, että verontuotto vuonna 1951 ylittää noin 8 miljardilla sen, mitä talousarviossa on edellytetty, niin silloin täydellä syyllä voidaan käyttää hallituksen esitystä huomattavasti korkeampaa veronalennusta.

Edellä sanotun perusteella ehdotankin, että eduskunta, hyväksyessään lain ennakkoperintälain 11 §:n väliaikaisesta muuttamisesta, perusteluissa lausuisi: "Vahvistaessaan vuotta 1951 varten tarvittavat palkanpidätystaulukot, hallitus alentaisi veronpidätystä 30:llä sadalta". Samalla ehdotan eduskunnan lausuttavaksi seuraavan toivomuksen: "Että hallitus antaisi eduskunnalle esityksen tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n muuttamisesta siten, että palkkatulojen sekä aikaisemman viran tai työsuhteen perusteella saadun eläkkeen kokonaismäärästä sekä maa- tai metsätaloutta harjoittavan verovelvollisen ja hänen perheensä tai muun perheenjäsenensä vuoden 1952 tulojen verotuksesta saadaan vähentää 30 sadalta ei kuitenkaan enempää kuin 90,000:-".

Ed. Hietanen: Pyydän kannattaa ed. Haapasen tekemiä molempia ehdotuksia.

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! Jo tämän asian ensimmäisen käsittelyn yhteydessä minulla oli aihetta huomauttaa, että tämä laki niin hyvään päämäärään kuin se tähtääkin, on laadittu kovassa kiireessä ja aivan viime tingassa. Tästä johtuu, että se etu, joka tässä on tarkoitettu veronmaksajille myönnettäväksi, koskee vain osaa veronmaksajia. Näihin osattomiksi jääneisiin kuuluvat mm. maanviljelijät isännänpalkkansa osalta, koska teknillisistä syistä ei heitä tähän alennusjärjestelmään voida sijoittaa. Kun siitä sitäpaitsi aiheutuu huomattava määrä lisätyötä palkanmaksajille puhumattakaan veronmaksajien ja viranomaisten lisätyöstä, niin asian ollessa valtiovarainvaliokunnassa katsoin aiheelliseksi ehdottaa, että lakiehdotus hylättäisiin. Kun kuitenkin nyt suuri valiokunta on sen hyväksynyt ja kun on aivan ilmeistä, että äänestys täällä johtaisi lain hyväksymiseen, niin en tahdo kuluttaa eduskunnan aikaa äänestyksen suorittamiseen. Totean vain, että tällaisenaan laki on sangen heikosti valmisteltu.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Hietasen kannattamana ehdottanut, että perusteluihin hyväksyttäisiin seuraava kappale: „Vahvistaessaan vuotta 1951 varten tarvittavat palkanpidätystaulukot hallitus alentaisi veropidätystä kolmellakymmenellä sadalta." Kutsun tätä ed. Haapasen 1) ehdotukseksi. Vielä ed. Haapanen ed. Hietasen kannattamana ehdottaa hyväksyttäväksi toivomusponnen, että hallitus antaisi eduskunnalle esityksen tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n muuttamisesta siten että palkkatulojen sekä aikaisemman virka- tai työsuhteen perusteella saadun eläkkeen kokonaismäärästä sekä maa- ja metsätaloutta harjoittavan verovelvollisen ja hänen lapsensa tai muun perheen jäsenensä maa- ja metsätalouden hyväksi tekemän työn arvosta saadaan vuoden 1952 tulojen verotuksessa vähentää kolmekymmentä

sadalta, ei kuitenkaan enempää kuin 90,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Haapasen 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

P u h e m i e s: Ensin on päätettävä lakiehdotuksesta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Nyt olisi päätettävä ed. Haapasen 1) ehdotuksesta, joka koskee perusteluja.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen 1) ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

P u h e m i e s: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

P u h e m i e s: Mitä ed. Haapasen ehdottamaan toivomusponteen tulee, katson, ettei se ole välittömässä asiallisessa yhteydessä käsiteltävänä olevan lainsäädäntöasian kanssa, minkä vuoksi en katso voivani esitellä sanottua ehdotusta äänestettäväksi.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laeiksi Suomen hallitusmuodon 23 §:n muuttamisesta, valtiopäiväjärjestyksen 3 §:n muuttamisesta, kansanedustajain vaalista sekä tasavallan presidentin valitsijamiesten vaalista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13 ja otetaan a i n o a a n k ä s i t t e l y y n siinä valmistelevasti käsitellyt vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä olevat yllämainitut lakiehdotukset.

P u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 13.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy perustuslakivaliokunnan ehdotukseen lakiehdotusten hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus työnvälityslaiksi.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan a i n o a a n k ä s i t t e l y y n siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1949 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

P u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelu:

Ed. T u u r n a: Herra puhemies! — Maassa on tällä hetkellä 17 kunnallista työnvälitystoimistoa, joista 1 kauppalassa, muut kaupungeissa. Valtio avustaa niitä miltei kaikkien menojen kohdalta 40 %, erikoistyönvälityksen osastojen kohdalta vähintään 50 %. Valtiollistuttaminen koskee siis vain näitä virastoja. Lisäksi on jo valtion hallussa seuraavat työnvälityselimet: 11 työvoimapiiriä, joiden johto säännön mukaan tultaisiin yhdistämään asianomaisen kaupungin työnvälitystoimiston johtajalle, kuten nyt jo on osittain asianlaita, 15 työasiamiestä kaupungeissa, 20 työasiamiestä kauppaloissa, 27 työasiamiestä maaseudulla, 15 merialan työasiamiestä ja 1 työnvälitystoimisto kauppalassa, 6 metsätyönvälitystoimistoa. Tästä hajanaisuudesta on seuraavia haittoja: Asianomainen ministeriö ei voi harjoittaa kunnallisten työnvälitystoimistojen kohdalla riittävän kiinteätä valvontaa ja ohjausta sekä työnvälitystoiminnan tehostamista. Kunnilla ei yleensä ole riittävää mielenkiintoa järjestää oman paikkakuntansa työnvälitys tehokkaaksi. Kun työnvälitys aiheuttaa näennäisesti kunnille vain menoja, pidetään kuntien vastuunalaisten elinten taholla valitettavan suuressa määrin työnvälitystä vain välttä-

mättömänä rasituksena näkemättä sitä hyötyä ja niitä säästöjä, joita tehokas työnvälitys tuottaa yhteiskunnalle. Näin voi kunnallinen työnvälityselin jäädä henkilökunnan pätevyyden ja aktiivisuuden, virastohuoneiston sijainnin ja tarkoituksenmukaisuuden sekä määrärahojen puolesta tasolle, joka tosiaan voi estää työnvälitystä palvelemasta tehokkaasti työmarkkinaosapuolia. Sen sijaan on työasioita hoitavan ministeriön sekä ammattivelvollisuutena että harrastuksen kohteena johtaa ja valvoa sen alaisena olevaa työnvälitystä niin, että siitä olisi hyötyä sekä asianomaiselle paikkakunnalle että koko maalle. Nimenomaan valtakunnallisen työnvälityksen menestyksellinen harjoittaminen on mahdollista vain silloin, kun työnvälitysverkosto on keskitetyn johdon alainen. Määrätyn työvoiman samanaikaisen yli- ja alitarjonnan tasoittaminen eri paikkakuntien kesken on valtakunnallisen työnvälityksen tärkeimpiä tehtäviä. Tätä tarkoitusta varten ei työnvälitystoimistoilla yleensä ole riittävän hyviä suhteita työnantajapiireihin, vaan ne täytyy luoda valtiovallan tuella ja arvovallalla. On päästävä siihen, että ainakin tärkeimmillä elinkeinoaloilla ministeriö saa työnvälityselinten kautta työnantajilta välittömiä tai mieluummin ennakkotietoja näiden työvoimatilanteesta, toisin sanoen, kuinka paljon työvoimaa tullaan lähiaikoina työpuutteen takia irtisanomaan tai paljonko sitä tullaan lisäämään. Nämä tiedot ovat ministeriölle välttämättömät työmarkkinoiden tehokasta tasoittamista varten. Mutta tämä ei tule onnistumaan, ellei ministeriöllä ole työnvälitysverkosto ehjästi käytettävissään.

Esimerkkinä niistä positiivisista tuloksista, joita työnvälityksen valtiollistaminen on aikaansaanut, on Ruotsi, jonka olosuhteet ovat lähinnä meidän olosuhteisiimme verrattavia ja jonka työnvälitys on valtiollistuttamisen jälkeen saavuttanut huomattavia tuloksia ollen nykyään kaikkien piirien arvostama sosiaalisen työn sarka.

Esillä olevaa työnvälityslakiehdotusta käsiteltäessä v. 1949 arvosteltiin sitä eduskunnan vähemmistön taholla pääasiassa kahdella perusteella. Maalaisliiton taholla vastustettiin työvoimapiirien vahvistamista lailla, osan kokoomuksesta ja edistyksestä vastustaessa ammatinvalinnan ohjauksen kytkemistä työvoimaverkoston yhteyteen. Mitä tulee virkamiehistön lukumäärään, merkitsisi työnvälityksen valtiollistuttaminen vain, kuten edellisestä ilmeni, että osa työnvälitysvirkailijoista, toisin sanoen kunnan palveluksessa olevat, siirtyisi valtion virkamiehiksi, joten julkisissa viroissa olevien luku ei lisääntyisi. Työvoimapiirien, jotka sota-ajan tulokkaina olivat silmätikkuina, tapaisia välielimiä tarvitaan, koska ministeriön olisi liian vaikea toteuttaa suoraan kenttäelinten kanssa edellä kuvattua työmarkkinoiden tasapainottamista.

Niiden voimien inspiroimana, jotka kaksi ja puoli vuotta sitten saivat eduskunnassa aikaan opposition ammatinvalinnan ohjausasiassa, on eduskunta viime keväänä hyväksynyt toivomusaloitteen ammatinvalinnan ohjauksen perustamiseksi koulutoimen alaisena. Tämä järjestely olisi käsitykseni mukaan toteutettuna suuri erehdys seuraavista syistä. Kouluhallituksen toimintapiiriin kuuluu nuoriso kokonaisuudessaan vain kansakouluiässä, eikä voi hevin kuvitella, että kouluhallitus voisi harjoittaa ammatinvalinnan ohjausta kaupallisten, teknillisten, maataloudellisten, talous- ym. koulujen oppilalle. Vielä vähemmän on ajateltavissa, että kouluhallitus ulottaisi tämän toimintansa jo koulusta päässeiden ja täysikäisten keskuuteen, mikä tulee muodostamaan oman tärkeän osansa ammatinvalinnan ohjauksessa. Sen sijaan on työnvälitystoimiston yhteyteen sijoitetulla ammatinvalinnanohjauksella täydet edellytykset pystyä ottamaan ohjausmielessä yhteydet kaikkiin eri kouluihin ja harjoittaa niissä ammatinvalinnanohjausta opettajiston keskuudesta valittujen kysymyksessä olevaan tehtävään ohjattujen opettajayhdysmiesten kanssa kiinteässä yhteistyössä.

Tästä on esimerkkinä Helsingin kaupungin Työnvälitystoimiston ammatinvalinnanohjaustoiminta, jonka työ on jo usean vuoden aikana käsittänyt kansakoulun 7 ja 8 luokat sekä jo kahden lukuvuoden aikana oppikoulujen keskikouluasteen viimeisen luokan. Näiden luokkien suurin piirtein kaikki ohjaukseen ilmoittautuneet oppilaat — viime keväänä 1,499 kansakoulun ja 1,445 oppikoulun oppilasta — ovat osallistuneet psykologisiin soveltuvuuskokeisiin, luokkaesitelmiin ja -neuvotteluihin, yksityiseen ohjausneuvotteluun ja kiertokäynteihin eri alojen työmailla. Lisäksi on neuvotteleva yhteistyö oppilaiden vanhempien

kanssa kuulunut ohjelmaan. Jo tähän asti on valmistava ammatinvalinnanohjaus kohdistunut myöskin kansakoulujen 6 luokan oppilaisiin. Ammatinvalinnanohjaus tullaan ulottamaan myöskin lukioluokille. Vielä mainittakoon, että psykologisia soveltuvuuskokeita on tänä vuonna jo suoritettu erääseen kauppaoppilaitokseen pyrkiville. Koululaitoksen ulkopuolellekin on työ jo ulotettu. Jokainen nuorisovälitykseen saapuva nuori työnhakija voi pyynnöstään päästä osalliseksi soveltuvuuskokeista ja informaatiosta. Riippumatta iästä voi sitä paitsi kuka tahansa esittää saman toivomuksen, ja käytännössä on tutkittu jo jopa akateemisen loppututkinnon suorittaneita. Eräiden liikkeiden kanssa on käynnissä yhteistyö, jossa liikkeet ottavat määrättyihin tehtäviin kaiken työvoimansa soveltuvuuskokeissa tutkitusta työvoimasta. Eräiden toisten liikkeiden jo palveluksessa olevaa työvoimaa on työnantajien pyynnöstä psykologisesti tutkittu ja tämän perusteella laadittu sekä kehitetty testausmenetelmiä määrättyjen suurtyönantajien käytettäväksi, esimerkkeinä mainitakseni Kansaneläkelaitoksen, Veikkaustoimiston, Väestölaskennan, Liikennelaitoksen ym. Teoreettisten testikokeiden vahvistukseksi on täten saatu esimiesten lausunnot jo todetusta soveltuvuudesta käytännössä. Viime mainittu tulee laajennettuna olemaan erinomaiseksi hyödyksi työnvälitykselle sen esittäessä ehdolle asianomaisten työvoimaa, jota paitsi täysi-ikäisten tutkimisella voitaneen tarkistaa nuorisotestien paikkansa pitävyyttä ja ehkä välttää virhepäätelmiä, joihin kesken kehitystä olevan nuorison tutkimustulokset voivat johtaa.

Edellä mainittu yhteistyö koulujen ja liikkeiden kanssa on ollut hedelmällistä ja kitkatonta. Samalla se on jo osoittanut, miten tärkeää on että ammatinvalinnanohjaus toimii työnvälityksen yhteydessä. Jos ohjaustoiminta olisi keskitetty muualle, pitäisi ne, jotka hakevat työtä työnvälitystoimiston kautta, ohjata ammatinvalinnan ohjausta varten toiseen virastoon työpaikan valintaa varten tarpeellista informaatiota ja soveltuvuustutkimusta varten. Tällainen asiakkaan edestakaisin juoksuttaminen olisi mitä haitallisinta kokonaisohjauksen onnistumiselle, mikä yhdessäkin paikassa suoritettuna on vaativa ja arkaluontoinen prosessi. Ohjaustoiminta aiheuttaisi tällöin lisäksi kaksinkertaista työtä, koska työnvälitysviranomaisten on joka tapauksessa hoidettava informaatiota tiedoittamalla työnhakijoille työmarkkinatilanteesta, josta esim. kouluviranomaiset eivät voikaan olla selvillä, sekä kaikkien eri alojen koulutusta, työoloja, eteenpäinpääsymahdollisuuksia jne. koskevista asioista.

Vaikkakin Helsingin työnvälitys jo nyt kelpaa erinomaiseksi todistukseksi työnvälityksen mahdollisuuksista ammatinvalinnan ohjauksen harjoittajana, on myönnettävä, että kaikkialla ei ole kysymyksessä olevalla toiminnalla samanlaisia mahdollisuuksia edes pienemmässä mittakaavassa. Tosin voidaan koulutettu ammatinvalinnan ohjaaja sijoittaa minkä tahansa työnvälityselimen yhteyteen, mutta työ ei saavuttane täysin tarkoitustaan, jos on kysymyksessä heikosti toimiva työnvälityspiste. Kun työnvälityksen valtiollistuttamisella on tarkoituksena nostaa sen tasoa, valtiollistuttaminen samalla merkitsee tähänastista parempien edellytysten luomista ammatinvalinnanohjaukselle. Tällä hetkellä vain osa työnvälityselimiä on sillä tasolla, että tehokas ammatinvalinnanohjaus olisi niiden yhteydessä mahdollinen. Mutta toiselta puolen on huomattava, että ohjaustoimintaa ei voidakaan toteuttaa koko maassa yhtäaikaa, koska sitä varten ei ole riittäväsi olemassa psykologisesti koulutettua ja tehtävään valmennettua työvoimaa. Näistä syistä on ohjaustoiminnan toteuttamisen tapahduttava asteittain. Sentähden voitaisiin hyvin ajatella, että niillä seuduin, joissa ammatinvalinnanohjausta ei ainakaan toistaiseksi voida sijoittaa työnvälityksen yhteyteen, uskottaisiin ohjaustoiminnan hoito kouluhallitukselle sen alaisissa kouluissa, siitä huolimatta, että toiminta ehkä ei muodostuisi yhtä monipuoliseksi kuin työnvälityksen yhteydessä. Sitä mukaa kuin työnvälitys siihen kykenee, se voisi laajenevasti ottaa toiminnan haltuunsa. Tästä huolimatta olisi jatkuva kiinteä yhteistoiminta kouluviranomaisten kanssa välttämätön.

Edellä viitatun työnjaon ei tarvitse merkitä mitään muutoksia työnvälityslakiesitykseen, koska asia voitaneen esim. asetustietä järjestää. Johtavan toiminnan painopiste olisi työasioita hoitavassa ministeriössä ja työvoimaneuvoston alaisena. Luottamuselimenä olisi ammatinvalinnanohjausjaosto, jossa olisivat edustettuina työmarkkinaosa-

puolet, kouluhallitus, kauppa- ja teollisuusministeriö jne. Kitkattoman yhteistyön aikaansaamiseksi kenttätyössä olisi yksityiskohtainen suunnitelma välttämätön.

Edellä olevat perustelut ja ehdotukset lienevät omiaan hälventämään epäilyksiä, jotka liittyvät esillä olevaan työnvälityslakiin. Vaikka ei lakia tässä vaiheessa muodollisista syistä voitanekaan hyväksyä, olisi tähdellistä, että hallitus kiireellisesti antaisi uuden esityksen asiasta eduskunnalle. Työnvälityslain hyväksyminen merkitsisi työmarkkinatutkimuksen toteuttamiselle ratkaisevaa askelta. Järjestelmällinen työmarkkinatutkimus on välttämätön ammatinvalinnan ohjauksen informatoriselle toiminnalle. Sen avulla on parhaiten järjestettävissä edellä aikaisemmin kuvatun työmarkkinoiden tasapainoittamisen materiaalin keruu ja käsitteleminen. Sen tehtävänä on seurata työvoiman jakaantumista eri ammattialoille ja tämän jakaantumisen tarkoituksenmukaisuutta ja tutkia, miten määrätyn opillisen ja ammatillisen koulutuksen saaneet ovat jakaantuneet eri tehtäviin yhteiskunnassa. Viime mainitun kautta pyritään jo ennakolta selvittämään jonkun määrätyn koulutuspätevyyden omaavien lähitulevaisuuden tarve ja estämään vastaava yli- ja alituotannon vaara.

Työväenasiainvaliokunta pitääkin lakiehdotukseen sisältyväin asiain nopeaa ratkaisemista niin yhteiskunnallisesti kuin taloudellisestikin tärkeänä. Käsitykseni mukaan työmarkkinain tasapainoittaminen on tärkeä vaihe myöskin vakauttamispyrkimyksiämme toteutettaessa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy valiokunnan ehdotuksen lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Valiokunnan ehdottama toivomusponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Valtioneuvoston päätös 21 päivältä elokuuta 1951 huoneenvuokrien korotusmääristä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelu:

Ed. Stenberg: Herra puhemies! Kun hallitus viime maaliskuussa antoi eduskunnalle esityksen huoneenvuokralain 3 §:n siten muuttamiseksi, että vuokrien korotuksia ei pantaisi toimeen vuoden alkupuoliskolla siinä laajuudessa, kuin laki aikaisemmassa muodossa edellytti, osoitettiin ryhmämme taholta silloin sekä valiokuntakäsittelyssä että täällä eduskunnassa hallituksen ehdotuksen tarkoituksena olevan ainoastaan vuokrankorotusten siirtäminen yli vaalien. Ryhmämme taholta osoitettiin myös, että hallituksen esityksessä ehdotettu ajankohta, vuoden loppupuolisko, ei ole sopiva vuokrien korotuksille, sillä siihen mennessä ei voida toteuttaa sitä, mitä hallituksen esityksen perusteluissa silloin lausuttiin, että nykyinen epävakainen tilanne saadaan kokonaisuudessaan selvitetyksi.

Ryhmämme silloinen toteamus on nyt osoittautunut oikeaksi. Vaalien ohi mentyä ei välitetä enää vuokralaisten maksukyvystä, vaan silloinen lykkäys on nyt edessä, siitä huolimatta, että työläisten elintasossa ei ole tapahtunut nousua vähässäkään määrässä. Päinvastoin ovat jatkuvat hinnankorotukset sitä entisestäänkin laskeneet. Taloudellinen tilanne on myös entistä epävakaisempi, siitä huolimatta, että viime päivinä on suurieleisesti puhuttu hintojen alennuksista. Tällä toimenpiteellä sekä rajoittamalla voin käyttö äärimmäisen vähäiseksi pyritään tosin kansalle uskottelemaan, että sen elintasossa on nousua.

Kun hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen kesken aikaansaatiin 2 päivänä toukokuuta 1951 voimaantullut ns. linnarauhasopimus, lupasi hallitus sen aikana noudattaa jyrkkää hintojen korotusten vastustamisen linjaa. Sopimusta tehtäessä oli hallitus tietoinen siitä, että huoneenvuokrien säännöstelyä koskevan lain edellyttämien vuokrien korotusten toimeenpano rikkoisi sopimusta palkannauttijain etujen vastaisesti. Sopimuksen noudattaminen olisi edellyttänyt vuokrakysymyksen

suhteen toisenlaisia toimenpiteitä hallituksen taholta, sillä uusia vuokrankorotuksia ei oikeuden mukaan voida sallia, ennen kuin palkastaan elävän väestön elintasossa on saatu aikaan parannusta. Hallituksen olisi pitänyt antaa eduskunnalle esitys sellaisiksi muutoksiksi huoneenvuokralakiin, että uusia vuokrien korotuksia ei tämän vuoden aikana enää olisi toimeenpantu.

Vuokrankorotusten yhteydessä on myös huomioitava se seikka, että asumiskustannukset ovat tämän vuoden aikana huimasti nousseet, ainakin kaikissa uunilämmitystaloissa. Polttopuun hintojen voimakas nousu on muodostunut suorastaan kohtalokkaaksi varsinkin perheellisille pientuloisille palkannauttijoille. Vanhoja huoneistoja ei yleensä ole kunnostettu, lukuun ottamatta sitä, mitä vuokralaiset itse ovat niitä kunnostaneet. Useat asunnot ovat juuri lämmön säilymisen suhteen sellaisen korjauksen tarpeessa, että kansantaloudellisesti olisi syytä valtiovallan kiinnittää pikaista huomiota tähänkin puoleen. Jokaista vuokrankorotusta esitettäessä tosin aina vedotaan korjausten tarpeellisuuteen, jonka vuoksi vuokrankorotuksia vaaditaan. Kun ne on saatu, unohtuvat korjaukset vuokranantajilta, eikä vuokralainen saa mitään korvausta itse suorittamistaan korjauskuluista.

Oikea ja kohtuuden mukainen toimenpide nyt olisi se, että käsiteltävänä oleva valtioneuvoston päätös eduskunnan päätöksellä kumottaisiin. Koska eduskunta kuitenkin vaalien edellä hyväksyi lain tällaisista vuokrien korotuksista kansandemokraattien ehdottaessa vuokrankorotuksista kokonaan luopumista siksi, kunnes elintason nousu sen edellyttää, ei päätöksen kumoaminen sinänsä ole mahdollista. Hallituksella ja eduskunnalla on kuitenkin mahdollisuus asian korjaamiseen, jos hallitus kiireellisesti antaa eduskunnalle asiasta esityksen muutoksena huoneenvuokralakiin. Siksi ehdotan, herra puhemies, että eduskunta päättäisi lausua asiasta valiokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisesti seuraavaa: „Vaikka tämä valtioneuvoston päätös perustuukin lakiin, olisi linnarauhasopimuksen mukaisesti sekä työväestön alentuneen elintason huomioon ottaen hallituksen pitänyt antaa eduskunnalle esitys sellaisiksi muutoksiksi huoneenvuokrien säännöstelyä koskevaan lakiin, että tämän vuoden aikana ei vuokrien korotuksia enää olisi toimeenpantu eikä toimeenpantaisi. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy edellä lausuttuihin toimenpiteisiin ja että tämä valtioneuvoston päätös siten kumoutuu."

Ed. Torvi: Kannatan ed. Stenbergin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelun kuluessa on ed. Stenberg ed. Torven kannattamana ehdottanut, että mietinnön perusteluihin otettaisiin vastalauseen mukainen kappale. Kutsun tätä ed. Stenbergin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Stenbergin ehdotus hyväksytty.

Toinen varapuhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Toinen varapuhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Valtioneuvoston päätös 28 päivältä heinäkuuta 1951 kuljetustoiminnan säännöstelystä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 12.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Toinen varapuhemies: Kun edustajille on jaettu oikeuskanslerin kertomus vuodelta 1950 ja oikeusasiamiehen kertomus vuodelta 1949, voitaneen me nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus oikeuskanslerin virkatoimista ja lain noudattamista koskevista havainnoista vuodelta 1950; sekä

Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1949.

Pöydällepanot.

Esitellään ja pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

7) Vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätettäviksi hyväksyttyjen ehdotusten johdosta Ahvenanmaan itsehallintolaiksi ja laiksi lunastusoikeuden käyttämisestä Ahvenanmaan maakunnassa olevaa kiinteistöä luovutettaessa

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14;

8) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Italian kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta,

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; sekä

9) Vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätettäväksi hyväksytyn ehdotuksen johdosta laiksi valtion viljavarastosta

laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,38.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

17. Tiistaina 9 p. lokakuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ainoa käsittely:

1) Ehdotukset Ahvenanmaan itsehallintolaiksi ja laiksi lunastusoikeuden käyttämisestä Ahvenanmaan maakunnassa olevaa kiinteistöä luovutettaessa 254

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14; vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä olevat yllämainitut lakiehdotukset.

2) Ehdotus laiksi valtion viljavarastosta 256

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1; vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

3) Asetus 1 päivältä kesäkuuta 1951 Italian kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.... 258

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1; mainittu asetus.

4) Puhemiesneuvoston ehdotus täysistuntojen ja valiokuntain sekä tarkistajain työsuunnitelmaksi vuoden 1951 varsinaisilla valtiopäivillä .... „

Pöydällepanoa valtion esitellään:

5) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2 vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi maanhankintalain mukaan annettavista valtion velkasitoumuksista annetun lain muuttamisesta 259

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahmavaara, Kuusinen, Kölli, Lappi-Seppälä, Lehtonen, P. Leskinen, Murto, Pekkala, Pessi ja Tervo.

Ilmoitusasiat.

Puhemiehen muistosanat edustaja Hiekkalasta.

Puhemies: Arvoisat kansanedustajat! Viime perjantaina kuoli pitkän ja vaikean sairauden murtamana edustajatoverimme Lassi Hiekkala. Vaikka kuolinviesti ei tullutkaan odottamattomana, teki se meihin masentavan vaikutuksen, sillä se tiesi poliittiseen työhön suuresti kiinnostuneen kansanedustajan poismenoa.

Lassi Hiekkala valittiin eduskuntaan vuonna 1945. Silloin oli hänellä jo takanaan pitkäaikainen sanomalehtimiestoiminta, sillä jo vuonna 1913 hänestä tuli lehtimies, ja sanomalehtimiestyölle hän pysyi uskollisena kuolemaansa saakka. Eduskuntaan tullessaan hän oli hyvin perehtynyt julkisen elämän asioihin, sekä artikkelien kirjoittajana että pakinoitsijana hän oli omistanut eduskuntatyölle paljon huomiota.

Täällä eduskunnassa Lassi Hiekkala tuli pian tunnetuksi omalaatuisena persoonallisuutena, jolla usein oli omaperäinen kanta esilläolevissa kysymyksissä. Hänen oli vaikeata kulkea joukon mukana, hän haki usein oman linjan, jota hän sitten puolusti tarmokkaasti ja melkoisella itsepäisyydelläkin. Mielipiteet Lassi Hiekkalan poliitti-

sesta työstä saatavat käydä eri suuntiin, kuten on laita jokaisen kohdalla, mutta kaikki voivat kuitenkin olla yhtä mieltä siitä, että hän oli persoonallisuus, joka mieli kulkea omia teitään, ja että hän kansanedustajana osoitti huomattavaa itsenäisyyttä. Hänen valitsijainsa luottamus ilmeni niistä meidän oloissamme suurista äänimääristä, jotka hän saattoi koota vaaleissa.

Genom Lassi Hiekkalas bortgång förlorar riksdagen en av sina för den stora allmänheten mest kända gestalter, en i många avseenden egenartad personlighet, vars minne kommer att länge leva i vår krets.

Lassi Hiekkalan poistuessa menettää eduskunta erään suurelle yleisölle tunnetuimpia hahmojaan, monessa suhteessa omintakeisen persoonallisuuden, jonka muisto elää kauan keskuudessamme.

Puhemiehen muistosanoja kuuntelevat edustajat seisoallaan.

Hetken hiljaisuus.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi edustajat Ahmavaara ja Lehtonen sekä yksityisasiain vuoksi ed. Teir.

Uusia hallituksen esityksiä.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 5 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 22—24, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1950.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että hallituksen kirjelmän ohella on eduskunnalle saapunut kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1950, mikä kertomus valtion tilinpäätöksineen nyt on jaettu edustajille.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös 13 päivältä syyskuuta 1951 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta;

Valtioneuvoston päätös 27 päivältä syyskuuta 1951 eräiden polttoaineiden käytön kieltämisestä lämpimän veden valmistukseen annetun päätöksen muuttamisesta;

Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 meijerivoin julistamisesta takavarikon alaiseksi; ja

Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 työpalkkojen säännöstelystä.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin huoneenvuokrien säännöstelystä 29 päivänä joulukuuta 1950 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla 20 päivänä syyskuuta 1951 annettu

Valtioneuvoston päätös huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta.

Tämäkin valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

P u h e m i e s: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet valtio-

varainministeri Rantalan vastaus ed. Järnefeltin ym. kysymykseen, joka koskee hallitussihteeri Eemil Pekkasen asettamista lakkautuspalkalle ja kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri Peltosen vastaus ed. Tainion ym. kysymykseen, joka koskee matkustajaliikenteen lopettamista Tornion—Aavasaksan rataosalla.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asioista sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hallituksen esityksessä valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1945 ehdotettiin, että valtiovarainministeriön tulo- ja menoarvio- sekä tilinpäätösosaston yksi vanhemman hallitussihteerin virka muutettaisiin nuoremman hallitussihteerin viraksi, mistä toimenpiteestä laskettiin aiheutuvan valtiolle säästöä 14,400 mk. Ehdotuksen tultua hyväksytyksi eduskunnassa annettiin 11 päivänä tammikuuta 1945 viran muuttamisesta asetus, jolla eduskunnan hyväksymästä ehdotuksesta poiketen vanhemman hallitussihteerin virka lakkautettiin ja nuoremman hallitussihteerin virka perustettiin. Varatuomari Emil Pekkanen, joka sanottuna aikana oli toisessa valtiovarainministeriön tulo- ja menoarvio-osastolla silloin olleessa vanhemman hallitussihteerin virassa, asetettiin tämän jälkeen lakkautuspalkalle 18 päivänä tammikuuta 1945 tehdyllä valtioneuvoston päätöksellä.

Katsoen joutuneensa kärsimään vääryyttä vanhempi hallitussihteeri Pekkanen on moneen kertaan kääntynyt viranomaisten ja tuomioistuinten puoleen anomuksella, että edellä mainittu valtioneuvoston päätös kumottaisiin ja poistettaisiin lakiin perustumattomana ja hänen oikeuksiaan loukkaavana.

Kun näistä oikaisuvaatimuksista ei ole ollut apua yli kuusi vuotta jatkuneesta asian käsittelystä huolimatta, eikä Pekkaselle enää jäänyt toiveita siitä, että korkein hallinto-oikeus, joka päätöksiään perustelematta oli kolme kertaa hylännyt tapahtuneen vääryyden oikaisemista tarkoittaneet Pekkasen anomukset, suostuisi tarkistamaan omaksumaansa kielteistä kantaa, katsoi Pekkanen vihdoin olevansa pakotettu sellaiseen poikkeukselliseen toimenpiteeseen, että hän 21 päivänä kesäkuuta 1951 korkeimmalle hallinto-oikeudelle jättämässään anomuksessa, vaatien edelleenkin tapahtuneen vääryyden oikaisemista, saattoi korkeimman hallinto-oikeuden tietoon, että hän tulee pidättäytymään kaikesta ravinnon nauttimisesta alkaen klo 15:sta 29 päivänä kesäkuuta 1951 siihen saakka, kunnes korkein hallinto-oikeus on joko hyväksynyt hänen anomuksensa taikka on selvästi ja nimenomaisesti mainittuihin „syihin ja lakiin" nojautuvassa päätöksessä todennut, että asettaminen lakkautuspalkalle tapahtui laillisesti. Jollei näin tapahtuisi, tulisi Pekkanen olemaan edelleen ravintoa nauttimatta siksi, kunnes on menettänyt henkensä.

Kosketellun anomuksen johdosta on korkein hallinto-oikeus viimeksi 23 päivänä heinäkuuta 1951 antamallaan päätöksellä uudelleen hylännyt Pekkasen oikaisuvaatimukset katsoen, ettei ollut „syytä suostua sanotuissa kirjoituksissa tehtyihin anomuksiin". Päätöksessä on tälläkin kertaa sivuutettu kaikki ne tosiasiat, joiden nojalla Pekkanen oli osoittanut hänen asettamisensa lakkautuspalkalle tapahtuneen laittomasti. Korkein hallinto-oikeus ei myöskään ole voinut tosiasioihin ja lakiin nojautuen todeta, että Pekkasen asettaminen lakkautuspalkalle olisi tapahtunut laillisesti.

Laatiessaan ehdotuksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1945 oli hallituksella tiedossaan, että Pekkanen oli virassa oleva vanhempi hallitussihteeri. Voimassa olevan oikeuden mukaan budjetin menopuoli on tehtävä sopusointuun budjetin teon aikana voimassa olevien lakien ja laillisten säännösten kanssa, minkä mukaisesti myös Pekkaselle tuleva vanhemman hallitussihteerin palkka oli budjettiin otettava lain edellyttämän määrän suuruisena. Kun näin ei kuitenkaan ollut tapahtunut, vaan oli budjettiesityksessä viran peruspalkka ehdotettu alennettavaksi nuoremman hallitussihteerin peruspalkkaa vastaavaksi, jouduttiin, tulo- ja menoarvion tultua hyväksytyksi, valtiovarainministeriössä harkitsemaan, millä tavalla Pekkasen asema olisi

järjestettävissä hänen oikeuksiaan loukkaamatta.

Valtiovarainministeriön tulo- ja menoarvio- sekä tilinpäätösosastolla oli asian käsittelyn aikana, kuten on mainittu, kaksi vanhemman hallitussihteerin virkaa, joiden haltijoista toinen halusi itse vapautua valtion palveluksesta. Tähän tosiasiaan nojautuen silloinen valtiovarainministeri Johan Helo, joka halusi torjua Pekkasen oikeuksia uhanneen loukkauksen, hyväksyi sellaisen suunnitelman Pekkasen aseman järjestämiseksi, että viran muuttamisesta annettaisiin asetus, jolla vanhemman hallitussihteerin virka lakkautettaisiin ja nuoremman hallitussihteerin virka perustettaisiin. Tällöin olisi muuan lakkautuspalkalle pääsyä pyytänyt vanhempi hallitussihteeri voitu asettaa lakkautuspalkalle ja Pekkanen vuorostaan olisi voinut pysyä lakkauttamatta jääneen vanhemman hallitussihteerin viran haltijana.

Tämän suunnitelman mukaisen asetuksen Tasavallan Presidentti päätti antaa 11 päivänä tammikuuta 1945.

Kerrotulla tavalla hyväksytyksi tulleen suunnitelman toteuttaminen kohtasi kuitenkin vastustusta, minkä johdosta valtiovarainministeri Johan Helo, joka katsoi asian selvittämisen lähemmin kuuluvan niille, jotka sitä alusta alkaen olivat seuranneet, luovutti asian edelleen hoidon vuodelle 1945 hyväksytyn valtion tulo- ja menoarvion valmistamiseen osallistuneelle ministeri Sakari Severi Tuomiojalle.

Tämän jälkeen ilmoitettiin hallitussihteeri Pekkaselle 16 päivänä tammikuuta 1945, että jollei hän ennen klo 16:tta seuraavana päivänä ilmoita suostuvansa vastaanottamaan nuoremman hallitussihteerin viraksi alennettua virkaansa, hänet asetettaisiin lakkautuspalkalle. Pekkanen, joka piti esitettyä vaatimusta lakiin perustumattomana, ilmoitti asetetun määräajan kuluessa valtioneuvostolle jättämässään kirjelmässä 17 päivältä tammikuuta 1945, ettei hän suostunut vastaanottamaan hänelle oikeudenvastaisesti tarjottua virkaa ja anoi, että valtioneuvosto hylkäisi hänen lakkautuspalkalle asettamistaan tarkoittaneen ehdotuksen. Asian jouduttua valtioneuvoston käsiteltäväksi 18 päivänä tammikuuta 1945, jolloin myös Pekkasen edellä mainittu kirjelmä oli esillä valtioneuvostossa, valtioneuvosto päätti asettaa Pekkasen lakkautuspalkalle ilmaisematta kuitenkaan päätöksessään perustetta tälle toimenpiteelle.

Asian myöhemmissä vaiheissa on toimenpiteen puuttuvaa perustetta koetettu monella tavalla saada selvitetyksi. Niinpä varatuomari Pekkanen on lukuisia kertoja kääntynyt valtioneuvoston puoleen anomuksilla, että valtioneuvosto selvittäisi laillisen perusteen hänen asettamiselleen lakkautuspalkalle tai peruuttaisi tekemänsä päätöksen, ellei laillista perustetta toimenpiteelle ollut olemassa. Kaikki nämä ponnistukset samoinkuin Pekkasen kääntymiset korkeimman hallinto-oikeuden puoleen ovat jääneet tuloksettomiksi. Pekkasen asettaminen lakkautuspalkalle on pysytetty voimassa, mutta laillista perustetta tälle toimenpiteelle ei ole voitu tuoda esiin.

Hallitusmuodon 46 §:stä käy selville, että viranomaiset ja virkamiehet ovat velvolliset noudattamaan lakia ja täyttämään velvollisuutensa niin, ettei ketään laillisessa oikeudessa sorreta. Oikeudenkäymiskaaren 24 luvun 3 §:ssä säädetään vuorostaan, että „jokainen" tuomio on perustettava „syihin ja lakiin eikä mielivaltaan", sekä että tuomioon on „selvästi pantava ne pääsyyt ja se lainpaikka, joihin päätös nojautuu". Näin ei ole menetelty esillä olevassa tapauksessa. Asia on tällä tavalla kärjistynyt sellaiseen kriitilliseen vaiheeseen, että aineellisoikeudellisesti väärä tai muodollisoikeudellisesti virheellinen ratkaisu saattaa johtaa ihmishengen menetykseen.

Pekkasen asia on herättänyt huomiota koko maassa, vieläpä maamme rajojen ulkopuolellakin. Julkinen sana ja yleinen mielipide ovat reagoineet tapauksessa terveellä ja oikeudenmukaisella tavalla. Koko yhteiskunta on järkyttyneenä todennut Pekkasen epätoivoisen taistelun, ja kaikki vastuuntuntoiset kansalaiset seuraavat huolestuneina asian kehittymistä. Ellei tätä kysymystä selvitetä, on seurauksena murhenäytelmä, joka vaarantaa kansalaisten valtiovaltaa kohtaan tuntemaa arvonantoa ja kunnioitusta ja vahingoittaa maatamme muun maailman silmissä.

Edellä esitetyn vuoksi esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

1. Onko Hallituksella tiedossaan muita syitä 18 päivänä tammikuuta

1945 annetulla asetuksella toimeenpantuun vanhemman hallitussihteerin viran lakkauttamiseen kuin se, minkä valtiovarainministeri Johan Helo, joka esitteli viran muuttamista koskevan asetuksen Tasavallan Presidentille, on ilmoittanut perusteeksi sanotulle toimenpiteelle, ja katsooko Hallitus, että toisen virkamiehen suostumukseen perustunut asetus viran lakkauttamisesta tuotti oikeuden soveltaa asetusta Pekkaseen, joka ei ollut antanut suostumustaan asettamiseensa lakkautuspalkalle;

2. Onko Hallitus perustanut Pekkasen lakkautuspalkalle asettamista koskevan päätöksensä siihen, että Pekkanen ei suostunut ottamaan vastaan nuoremman hallitussihteerin virkaa;

3. Onko Hallitus, joka jo tammikuun 18 päivänä 1945, jolloin Pekkanen asetettiin lakkautuspalkalle, oli velvollinen tekemään päätöksensä sellaisilla perusteilla, ettei toimenpide loukannut Pekkasen virassapysymisoikeutta, tietoinen toimenpiteen laillisista perusteista, ja, jos niin on, mitkä nämä perusteet ovat olleet;

4. Onko Hallitus tietoinen siitä, että Eduskunnan hyväksymä ehdotus vanhemman hallitussihteerin viran muuttamisesta nuoremman hallitussihteerin viraksi edellytti säästön aikaansaamista valtion menoissa, mutta että tulo- ja menoarvion toteuttamisesta siten, että vanhemman hallitussihteerin virka lakkautettiin ja nuoremman hallitussihteerin virka perustettiin, aiheutui jo ensimmäisen vuoden aikana valtiolle melkoinen vahinko.

Helsingissä 26 päivänä heinäkuuta 1951.

Konsti Järnefelt. Margit Borg-Sundman. Jussi Lappi-Seppälä. T. E. Nordström.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kirjelmällään heinäkuun 27 päivältä 1951 on Herra Puhemies valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa lähettänyt jäljennöksen edustaja Järnefeltin ym. asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi esittämästä seuraavasta kysymyksestä:

„1. Onko Hallituksella tiedossaan muita syitä 18 päivänä tammikuuta 1945 annetulla asetuksella toimeenpantuun vanhemman hallitussihteerin viran lakkauttamiseen kuin se, minkä valtiovarainministeri Johan Helo, joka esitteli viran muuttamista koskevan asetuksen Tasavallan Presidentille, on ilmoittanut perusteeksi sanotulle toimenpiteelle, ja katsooko Hallitus, että toisen virkamiehen suostumukseen perustunut asetus viran lakkauttamisesta tuotti oikeuden soveltaa asetusta Pekkaseen, joka ei ollut antanut suostumustaan asettamiseensa lakkautuspalkalle;

2. Onko Hallitus perustanut Pekkasen lakkautuspalkalle asettamista koskevan päätöksensä siihen, että Pekkanen ei suostunut ottamaan vastaan nuoremman hallitussihteerin virkaa;

3. Onko Hallitus, joka jo tammikuun 18 päivänä 1945, jolloin Pekkanen asetettiin lakkautuspalkalle, oli velvollinen tekemään päätöksensä sellaisilla perusteilla, ettei toimenpide loukannut Pekkasen virassapysymisoikeutta, tietoinen toimenpiteen laillisista perusteista, ja, jos niin on, mitkä nämä perusteet ovat olleet;

4. Onko Hallitus tietoinen siitä, että Eduskunnan hyväksymä ehdotus vanhemman hallitussihteerin viran muuttamisesta nuoremman hallitussihteerin viraksi edellytti säästön aikaansaamista valtion menoissa, mutta että tulo- ja menoarvion toteuttamisesta siten, että vanhemman hallitussihteerin virka lakkautettiin ja nuoremman hallitussihteerin virka perustettiin, aiheutui jo ensimmäisen vuoden aikana valtiolle melkoinen vahinko."

Koska kysymyksessä tarkoitettu asia kuuluu toimialaani valtiovarainministerinä saan vastauksena kysymykseen kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Mitä ensinnäkin tulee kysymyksen 1. kohdassa mainittuun asiaan niin huomautettakoon ensin, että sen jälkeen kun hallituksen esityksessä tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1945 oli ehdotettu valtiovarainministeriön yhden vanhemman hallitussihteerin viran muuttamista nuoremman hallitussihteerin viraksi ja eduskunta oli hyväksynyt esityksen, asetus asiasta annettiin 11 päivänä tammikuuta 1945 eikä 18 päivänä sanottua kuuta. Mitä sitten tulee niihin syihin, jotka aiheuttivat Pekkasen asettamisen lakkautuspalkalle, niin on siinä viralliseksi katsottavassa kirjelmässä, minkä valtiovarainministeriö 31 päivänä tammikuuta 1945 on lähettänyt valtioneuvoston oikeuskanslerille, viran lakkauttamisen asiallisena aiheena mainittu olleen sen seikan, että virka oli käynyt tarpeettomaksi. Kun hallitussihteeri Pekkasen viran hoitaminen ei ollut vaatinut sijaisen määräämistä viran vakinaisen haltijan toimiessa pitkän ajan toisissa tehtävissä katsottiin sanotussa kirjelmässä asiallisten edellytysten olleen olemassa hallitussihteeri Pekkasen virkaa koskevalle toimenpiteelle. Hallituksella ei ole ollut syytä epäillä edellä mainitun lausunnon paikkansapitäväisyyttä. Tässä yhteydessä mainittakoon myös, että ministeri Helo oli saapuvilla valtioneuvoston istunnossa 18 päivänä tammikuuta 1945, jolloin Pekkanen asetettiin lakkautuspalkalle. Kun ministeri Helo ei tällöin ilmoittanut eriävää mielipidettävä valtioneuvoston pöytäkirjaan, on hänen katsottava hyväksyneen valtioneuvoston päätöksen ja luopuneen mahdollisista aikaisemmista suunnitelmistaan.

Vastaus kysymyksen 2. kohtaan sisältyy ylempänä jo mainittuun. Lienee pidettävä selvänä, ettei viran lakkauttaminen ole voinut perustua siihen, että Pekkanen ei suostunut ottamaan vastaan nuoremman hallitussihteerin virkaa, vaan toimenpide on perustunut viran tarpeettomuudesta johtuneeseen hallinnolliseen järjestelyyn.

Kysymyksen 3. kohdassa esitetyn tiedustelun johdosta hallitus ilmoittaa katsovansa, että laillinen peruste viran lakkauttamiseen oli olemassa, koska virka oli käynyt tarpeettomaksi. Virkamiehen virassapysymisoikeus ei saata olla esteenä viran lakkauttamiselle, milloin virka osottautuu tarpeettomaksi, vaan on virkamiehellä tällöin suojanaan lakkautuspalkkaoikeus. Varatuomari Pekkanen onkin saanut nauttia hyväkseen lainmukaista lakkautuspalkkaa.

Mitä lopuksi tulee kohdassa 4. esitettyyn tiedusteluun, niin tarkoitti eduskunnan hyväksymä ehdotus vanhemman hallitussihteerin viran muuttamisesta nuoremman hallitussihteerin viraksi säästön aikaansaamista vain sen momentin kohdalla, jolta Pekkasen palkka maksettiin. Lakkautuspalkka esiintyi sen sijaan menona 16 pääluokan asianomaisella momentilla. Näinhän käy aina, jos virka lakkautetaan.

Edellä esitetyn perusteella ja koska niin hyvin korkein hallinto-oikeus kuin valtioneuvoston oikeuskansleri ovat katsoneet, että alussa mainittu asetus on eduskunnan päätöksen mukainen eivätkä ole havainneet, että valtioneuvosto olisi menetellyt Pekkasen lakkautuspalkalle asettamisen suhteen virheellisesti tai lainvastaisesti, katsoo hallitus, ettei kysymyksessä mainittu asia anna aihetta toimenpiteisiin hallituksen puolelta.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 1951.

Valtiovarainministeri *Viljo Rantala.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Medelst skrivelse av den 27 juli 1951 har Ni, Herr Talman, i det syfte, som nämnes i 37 § 1 mom. riksdagsordningen, översänt avskrift av följande spörsmål, som av riksdagsman Järnefelt m. fl. förelagts vederbörande statsrådsmedlem till besvarande.

„1. Har Regeringen vetskap om andra orsaker till indragningen av en äldre regeringssekreterartjänst medelst en förordning av den 18 januari 1945 än vad finansminister Johan Helo, som föredrog förordningen om tjänstens ombildande för Republikens President, har uppgivit som grund för sagda åtgärd, och anser Regeringen, att en på en annan tjänstemans samtycke grundad förordning om tjänstens indragning medförde rätt att tillämpa förordningen på Pekkanen, som icke samtyckt till att bli uppförd på indragningsstat;

2. Har Regeringen grundat sitt beslut om att uppföra Pekkanen på

indragningsstat därpå, att Pekkanen icke samtyckt till att mottaga en yngre regeringssekreterartjänst;

3. Är Regeringen, som redan den 18 januari 1945, då Pekkanen uppfördes på indragningsstat, var skyldig att fatta sitt beslut på sådana grunder, att åtgärden icke kränkte Pekkanens rätt att kvarstå i tjänst, medveten om åtgärdens lagliga grunder, och, om så är fallet, vilka ha dessa grunder varit;

4. Är Regeringen medveten om att det av Riksdagen antagna förslaget om ombildande av en äldre regeringssekreterartjänst till yngre regeringssekreterartjänst förutsatte åstadkommande av en besparing i statens utgifter, men att statsförslagets förverkligande sålunda, att den äldre regeringssekreterartjänsten indrogs och en yngre regeringssekreterartjänst inrättades redan under det första året medförde en betydande förlust för staten?"

Enär det i spörsmålet avsedda ärendet tillhör mitt verksamhetsområde som finansminister, får jag vördsamt som svar på spörsmålet anföra följande:

Vad först den i spörsmålets 1 punkt berörda saken vidkommer, må till en början framhållas, att sedan i regeringens statsverksproposition för år 1945 hade föreslagits ombildning av en äldre regeringssekreterartjänst vid finansministeriet till yngre regeringssekreterartjänst och Riksdagen hade antagit propositionen, en förordning i saken utfärdades den 11 januari 1945 och icke den 18 i nämnda månad. Vad sedan beträffar de orsaker, som föranledde Pekkanens uppförande på indragningsstat, så har i en skrivelse, vilken finansministeriet den 23 januari 1945 har tillsänt justitiekansler i statsrådet och vilken skrivelse bör anses vara officiell, såsom sakligt skäl för tjänstens indragning anförts den omständigheten, att tjänsten hade blivit obehövlig. Då skötseln av regeringssekreterare Pekkanens tjänst ej hade påkallat förordnande av vikarie, medan tjänstens ordinarie innehavare under en lång tid handhade andra uppgifter, ansågs i sagda skrivelse sakliga förutsättningar ha förefunnits för den åtgärd, som berörde regeringssekreterare Pekkanens tjänst. Regeringen har icke haft skäl att betvivla riktigheten av nämnda skrivelse. I detta sammanhang må även nämnas, att minister Helo var tillstädes vid statsrådets plenum den 18 januari 1945, då Pekkanen uppfördes på indragningsstat. Då minister Helo härvid icke anmält avvikande åsikt till statsrådets protokoll, måste han anses ha godkänt statsrådets beslut och avstått från sina eventuella tidigare planer.

Svaret på spörsmålets 2 punkt ingår redan i det ovanstående. Det torde få anses klart, att indragningen av tjänsten icke kunnat grunda sig på att Pekkanen icke samtyckt till att mottaga en yngre regeringssekreterartjänst, utan orsaken till åtgärden var en administrativ reglering, påkallad av tjänstens obehövlighet.

Med anledning av frågan i spörsmålets 3 punkt meddelar regeringen, att den anser, att laglig grund för tjänstens indragning var för handen, enär tjänsten hade blivit obehövlig. Tjänstemans rätt att kvarstå i tjänsten kan icke utgöra hinder för indragning av tjänsten, då denna befinnes obehövlig. Tjänstemannen skyddas i sådant fall av rätten att bli uppförd på indragningsstat. Vicehäradshövding Pekkanen har därför också åtnjutit lagenlig lön på indragningsstat.

Vad slutligen beträffar frågan i spörsmålets 4 punkt, så avsåg det av Riksdagen antagna förslaget om en äldre regeringssekreterartjänsts ombildande till yngre regeringssekreterartjänst en besparing endast under det moment, från vilket Pekkanens lön utbetalades. Lönen på indragningsstat framträdde däremot som utgift under vederbörande moment i 16 huvudtiteln. Så sker ju alltid, då en tjänst indrages.

På grund av det ovan anföra och då såväl Högsta förvaltningsdomstolen som statsrådets justitiekansler ansett, att den i början nämnda förordningen står i överensstämmelse med Riksdagens beslut, och icke funnit, att statsrådet skulle ha förfarit felaktigt eller lagstridigt vad beträffar Pekkanens uppförande på indragningsstat, anser regeringen, att ifrågavarande ärende icke föranleder åtgärd från regeringens sida.

Helsingfors den 1 oktober 1951.

Finansminister *Viljo Rantala.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Torniojokilaaksossa elävän väestön keskuudessa on herättänyt suurta tyytymättömyyttä ja huolestuneisuutta julkisuudessa vahvistettu tieto, että matkustajajunaliikenne rataosalla Tornio—Aavasaksa lopetetaan kokonaan lokakuun 1 päivästä alkaen. Rautatiehallituksen ja sen alaisten virkamiesten toimenpiteelle esittämät todistelut ja perustelut eivät ole saaneet väestöä vakuuttuneeksi sen ehdottomasta välttämättömyydestä. Matkustajajunaliikenteen kokonaan lopettaminen joltakin rataosalta onkin toimenpide, jota ei voida perustella yksinomaan linja-autoliikenteen kilpailulla ja siitä johtuvalla matkustajajunaliikenteen kannattamattomuudella. Väestön keskuudessa onkin sellainen käsitys, että rautatiehallituksen ja sen läheisessä hallinnassa olevan Pohjolan Liikenne Oy:n toimenpiteet ovat olleet omiaan viemään kehitystä tähän suuntaan.

Sitäpaitsi Torniojokilaaksossa elävä väestö katsoo, ettei yksin rautatielaitoksen junaliikenteen kannattavuus saa olla määräävänä silloin, kun ryhdytään tällaiseen väestölle monia vaikeuksia tuottavaan toimenpiteeseen. Kun valtio väestöltä kootuilla verovaroilla on aikoinaan rakennuttanut kyseisen radan, on kai lähdetty siitä ainoasta oikeasta lähtökohdasta, että radan on palveltava ennen kaikkea väestön tarpeita. Lisäksi on huomautettava, että kuluvan vuoden aikana valmistuu saksalaisten fasistien räjäyttämä Tengeliöjoen yli johtava rautatiesilta, joten matkustajajunaliikennekin voitaisiin ulottaa sen sodanjälkeisestä päätepisteestä Aavasaksan asemalta entiseen päätepisteeseen Kaulirannan asemalle. Sen sijaan siis, että täten parannettu liikennemahdollisuus saatettaisiin palvelemaan paikallista ja yleistäkin matkustajaliikennettä, aiotaan nyt kuten sanottu, lopettaa koko matkustajajunaliikenne mainitulta rataosalta.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että rautatiehallitus on päättänyt lokakuun 1 päivästä lähtien toistaiseksi kokonaan lopettaa matkustajajunaliikenteen Tornion—Aavasaksan rataosalla, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin tämän, Torniojokilaakson väestölle ja yleiselle matkustajaliikenteellekin monia vaikeuksia ja taloudellisia menetyksiäkin tuottavan päätöksen estämiseksi.

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1951.

Eino Tainio. Toivo Friman.
Anna-Liisa Tiekso-Isaksson.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kansanedustaja Eino Tainio ym. ovat Teidän Herra Puhemies, välityksellänne jättäneet valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla, sellaisena kuin mainittu lainkohta on 5 päivänä marraskuuta 1948 annetussa laissa, asianomaisen hallituksen jäsenen vastattavaksi seuraavan, syyskuun 18 päivänä 1951 päivätyn ja saman kuukauden 21 päivänä tiedoksi tulleen kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että rautatiehallitus on päättänyt lokakuun 1 päivästä lähtien toistaiseksi kokonaan lopettaa matkustajajunaliikenteen Tornion—Aavasaksan rataosalla, ja jos on,
>
> aikooko Hallitus ryhtyä toimenpiteisiin tämän, Torniojokilaakson väestölle ja yleiselle matkustajaliikenteellekin monia vaikeuksia ja taloudellisia menetyksiäkin tuottavan päätöksen estämiseksi.

Kysymyksen johdosta saan kunnioittavasti esittää seuraavaa.

Eduskunnan taholta on tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä viime vuosina useaankin otteeseen kiinnitetty huomiota valtionrautateiden huonoon kannattavuuteen ja kehoitettu hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin rautateiden talouden hoidon parantamiseksi. Ensimmäisenä näkyvänä tuloksena näistä eduskunnan lausumista toivomuksista on ollut valtionrautateiden talouden hoidon yleisistä perusteista toukokuun 19 päivänä 1950 annettu laki, jonka 1 §:n mukaan valtionrautateiden taloutta

on hoidettava terveiden liikeperiaatteiden mukaan laitoksen kannattavuutta ja maan yleistä etua silmällä pitäen. Laki siis asettaa rautatielaitoksen johdolle velvoituksen hoitaa liikennettä rautateillä liiketaloudellisten periaatteiden mukaan. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että liikennetarve on pyrittävä rautateiden puolelta tyydyttämään niissä rajoissa, kuin se osoittautuu taloudellisesti kannattavaksi.

Mitä henkilöliikenteeseen Tornion—Aavasaksan rataosalla tulee, on se veturijunilla hoidettuna vähäisen matkustajamäärän takia osoittautunut täysin kannattamattomaksi. Rautatiehallituksen käsityksen mukaan näin vähäinen liikenne voitaisiin hoitaa rautateitse taloudellisesti kannattavasti vain kiskoautoilla, joiden hankintaan rautatiehallituksella ei kuitenkaan ole ollut käytettävissä riittävästi määrärahoja. Jatkuvien tappioiden välttämiseksi rautatiehallitus ei näin ollen ole nähnyt muuta keinoa kuin lopettaa matkustajien kuljetus kyseisellä rataosalla, erästä Tornion—Karungin välille liikenteeseen jäävää koululaisjunaparia lukuunottamatta, ja luovuttaa se linja-autojen hoidettavaksi. Tämä on ollut sitäkin välttämättömämpää, kun tavaraliikenteen puolella samanaikaisesti vallitsee vaikea vetovoiman ja veturimiehistön puute. Rautatiehallituksen käsityksen mukaan liikennetarve Tornion—Aavasaksan välillä kyetään linja-autoilla kohtuullisesti tyydyttämään, koska tällä välillä lokakuun alusta lukien on kaikkiaan kuusi edestakaista kulkuvuoroa, joista valtionrautateiden autoyhtiöllä Oy Pohjolan Liikenne Ab:llä on neljä, postilaitoksella ja eräällä yksityisellä linja-autoliikennöitsijällä kummallakin yksi.

Sen sijaan monella samantapaisella heikkoliikenteisellä rataosalla liikenne on edelleenkin hoidettava tappiollisesti veturijunilla, kun ei ole mahdollisuuksia rinnakkaiseen maantieliikenteeseen, kuten Tornion—Aavasaksan välillä. Sitä mukaa kuin rautatiehallitus saa hankittua kiskoautoja, joita sen laskelmien mukaan olisi saatava vähintään kaksikymmentä kappaletta liitevaunuineen, tulee se jälleen olemaan valmis ottamaan myös Tornion—Aavasaksan välisen liikenteen rautateitse hoidettavaksi.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1951.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri
Onni Peltonen.

Till Riksdagens Herr Talman.

Riksdagsman Eino Tainio m. fl. ha genom Eder förmedling, Herr Talman, med stöd av 31 § 1 mom. riksdagsordningen, sådant detta lagrum lyder i lagen den 5 november 1948, för vederbörande regeringsmedlems besvarande framställt följande, den 18 september 1951 daterade och den 21 i samma månad mig delgivna spörsmål:

> Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid att järnvägsstyrelsen beslutat från den 1 oktober tillsvidare fullständigt inställa passagerartågtrafiken på sträckan Torneå—Aavasaksa, och om så är fallet,
>
> ämnar Regeringen vidtaga åtgärder för att förhindra detta beslut, som medför många svårigheter och ekonomiska förluster för befolkningen i Torneådalen och för den allmänna passagerartrafiken?

Med anledning av spörsmålet får jag vördsamt anföra följande.

Från Riksdagens sida har i samband med behandlingen av statsförslaget under de senaste åren i flera repriser fästs uppmärksamhet vid statsjärnvägarnas svaga lönsamhet, och regeringen har uppmanats att vidtaga åtgärder för att förbättra skötseln av järnvägarnas hushållning. Det första synbara resultat av dessa av Riksdagen uttalade önskemål har varit lagen den 19 maj 1950 om de allmänna grunderna för statsjärnvägarnas hushållning, enligt vars 1 § statsjärnvägarnas hushållning bör skötas enligt sunda affärsprinciper med avseende fäst på företagets lönsamhet och landets allmänna fördel. Lagen ålägger alltså järnvägsledningen att sköta trafiken på järnvägarna enligt affärsekonomiska principer. I praktiken betyder detta, att trafikbehovet från järnvägarnas sida bör tillgodoses inom ekonomiskt lönsamma gränser.

Vad persontågtrafiken på sträckan Torneå—Aavasaksa vidkommer, har dess skötsel med loktåg till följd av det ringa passagerarantalet befunnits fullkomligt olönsam. Enligt järnvägsstyrelsens uppfattning kunde en så obetydlig trafik skötas per järnväg ekonomiskt lönsamt endast med rälsbussar, och för anskaffningen av

dessa har järnvägsstyrelsen dock icke haft tillräckliga anslag till sitt förfogande. För undvikande av fortsatta förluster har järnvägsstyrelsen icke sett någon annan utväg än att inställa passagerarbefordran på ifrågavarande bandel, med undantag för ett skoltågspar, som förblir i trafik mellan Torneå och Karungi, och att överlåta passagerarbefordran åt autobussar. Detta har varit så mycket mer nödvändigt, som det samtidigt råder en svår brist på dragkraft och lokmanskap i godstrafiken. Enligt järnvägsstyrelsens uppfattning kunna linjebilarna skäligen tillgodose trafikbehovet mellan Torneå och Aavasaksa, då denna sträcka från början av oktober trafikeras av sammanlagt sex autobussar tur och retur, nämligen av statsjärnvägarnas bilbolag tillhörande Oy Pohjolan Liikenne Ab:s fyra autobussar samt av en autobuss tillhörande postverket och av en privat autobuss.

Däremot måste trafiken på flera liknande svagt trafikerade bandelar alltjämt skötas med lokaltåg i brist på möjligheter till parallell landsvägstrafik, såsom mellan Torneå och Aavasaksa. I den mån järnvägsstyrelsen kan anskaffa rälsbussar, enligt beräkning till ett antal av minst tjugu stycken jämte släpvagnar, kommer den åter att vara i stånd att övertaga skötseln av trafiken även mellan Torneå och Aavasaksa per järnväg.

Helsingfors den 5 oktober 1951.

Minister för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena *Onni Peltonen.*

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotukset Ahvenanmaan itsehallintolaiksi ja laiksi lunastusoikeuden käyttämisestä Ahvenanmaan maakunnassa olevaa kiinteistöä luovutettaessa.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt vuoden 1950 valtiopäiviltä lepäämässä olevat yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14. Ensin sallitaan keskustelu asiasta ja sen jälkeen päätetään lakiehdotuksista, jotka valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan nyt muuttamattomina hyväksyä tai hylätä. Kun lepäämässä olevat lakiehdotukset, joista kummastakin on päätettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin, ovat toisistaan riippuvaiset, tehdään niistä päätös samalla kertaa. Jos vähintään 2/3 annetuista äänistä kannattaa lakiehdotusten hyväksymistä, on ne hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on lakiehdotukset hylätty.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. N. Nurminen: Herra puhemies! Eduskunnan tämänpäiväisessä istunnossa on ainoassa käsittelyssä Fagerholmin hallituksen oikeusministeri Suontaustan nimissä eduskunnalle vuonna 1948 jätetty esitys Ahvenanmaan itsehallintolaiksi, jonka edellisen eduskunnan porvarillis-sosialidemokraattinen enemmistö hyväksyi, kun taas kansandemokraatit vastalauseessaan esittivät mietinnön hylättäväksi. Erikoisesti tämän lain 11 §:n 19 kohta on omiaan vakavasti rajoittamaan Suomen valtakunnan suvereenisuutta.

Voimassa olevan toukokuun 6 päivänä 1920 annetun Ahvenanmaan itsehallintolain 9 §:n 2 momentin 12 kohdan mukaan „ala, joka on järjestetty kansainvälisellä sopimuksella, kuuluu valtakunnan yksinomaiseen lainsäädäntövaltaan." Esityksessään Ahvenanmaan itsehallintolaiksi vuodelta 1946 silloinen hallitus ehdotti vastaavalle säännökselle muotoa, jonka mukaan hallitusmuodon 33 §:ssä mainitussa tapauksessa on myös maakuntapäivien hyväksyttävä Ahvenanmaan osalta ulkovaltojen kanssa tehdyt sopimukset, mikäli ne koskevat määräyksiä, jotka käsittävät itsehallintolain säädöksien kumoamista tai muuttamista. Tämä oli silloisen hallituksen taholta erittäin epäonnistunut esitys ja tämän esityksen johdosta maaliskuun 17 päivänä 1947 antamassaan lausunnossa lakitieteen tohtori Tauno Suontausta totesikin mainitusta koh-

dasta olevan käytännössä seurauksena, „että voi käydä välttämättömäksi tehdä kansainvälisiä sopimuksia solmittaessa erityinen varaus eli reservaatio sopimuksen toteuttamisesta Ahvenanmaan alueeseen nähden." Silloisen eduskunnan ulkoasiainvaliokunta asettui sille kannalle, että kansainväliset sopimukset kuuluvat valtakunnan lainsäädäntövaltaan ilman mitään rajoitusta tai varausta Ahvenanmaan maakunnan kohdalla.

Mutta vaikka näin oli, niin Fagerholmin hallitus lokakuussa 1948 antamassaan uudessa itsehallintolakiesityksessä piti jälleen välttämättömänä ehdottaa 11 §:n 19 kohtaan seuraavaa varausta: „Myös maakuntapäivien on hyväksyttävä laki, jolla vieraan valtion kanssa tehty sopimus saatetaan voimaan maakunnassa, mikäli sopimuksessa on määräyksiä, jotka merkitsevät itsehallintolain säännösten kumoamista tai muuttamista." Tämän esityksen allekirjoittaja oli Tauno Suontausta, joka edellisen vuoden maaliskuussa oli pitänyt tällaista varausta tarpeettomana. Tulee esiin kysymys, millä perusteella hallitus ja vuonna 1948 valitun eduskunnan enemmistö pitivät välttämättömänä maamme suvereenisuuden supistamista Ahvenanmaan suhteen tavalla, jota sitä ennen 28 vuoden kuluessa ei oltu katsottu lainkaan aiheelliseksi muuttaa. Tulee esiin ajatus, että syntynyt uusi tilanne on tässäkin asiassa sanellut suunnan ja Ahvenanmaasta pyritään tekemään ulkolaisen amerikkalaisen hyökkäysimperialismin tukikohta Suomen alueella ja Ahvenanmaan saaristo pyritään tämän lain kautta irroittamaan valtakunnan vaikutusvallasta. Kun otetaan huomioon, että tulkitsijana esiintyisi Ahvenanmaan maakuntapäivät, niin on selvää, että käytännöllisesti katsoen ei mikään Suomen valtakunnan solmima kansainvälinen sopimus tulisi voimaan Ahvenanmaalla ilman maakuntapäivien suostumusta. Tällainen ristiriita olisi omituinen kun tarkastelemme sitä mihinkä muuhun maakuntaan tai lääniin verrattuna siten, että kuka hyvänsä näistä maakunnista omin päinsä voisi käydä neuvotteluja ja solmia sopimuksia kansainvälisissä kysymyksissä, koska valtakunnalla ei olisi oikeutta sellaisissa kysymyksissä niitä ratkaista maakunnan puolesta. Ilman muuta onkin selvää, että Ahvenanmaan kysymyksessä näyttelee suurta osaa ne Länsi-Euroopan maissa suoritetut sotavalmistelut Amerikan johdolla, jotka tähtäävät sodan aloittamiseen Neuvostoliittoa ja kansandemokraattisia maita vastaan. Ahvenanmaa on tärkeä sotilaallinen tukikohta ja varmaan juuri tästä syystä niin ulkomaisten kuin kotimaistenkin sotapoliitikkojen kannan määräävät nämä näkökohdat Ahvenanmaan kysymyksessä.

Jotta kaikki ne uudet kansanedustajat, jotka eivät ole olleet mukana tämän lakiehdotuksen aikaisemmassa käsittelyssä, voisivat tutustua asiaan, ehdotan, herra puhemies, että lakiehdotus jätettäisiin pöydälle eduskunnan ensi viikolla 16 päivänä tätä kuuta tiistaina pidettävään istuntoon.

Ed. A. Wirtanen: Kannatan ed. N. Nurmisen tekemää ehdotusta.

Ed. Österholm: Den folkdemokratiska gruppen har dragit försorg om att lagstiftningen om revision av Ålands självstyrelse har lagts vilande över valen. Denna omständighet hade bort ge vederbörande rikliga tillfällen att begrunda den lagstiftning det är fråga om. Det väcker därför uppseende att en bordläggning skall ske på längre tid. Det gör ett dåligt intryck på alla håll och i synnerhet på Åland, där man inte kan underlåta att däri se ett försök att ytterligare bromsa denna lagstiftning som så länge har stått på dagordningen.

Jag ber, herr talman, få föreslå, att, i anseende till att bordläggning inte kan vägras, ärendet skulle läggas på bordet till nästa plenum.

Ed. Larson: Med hänsyn till att jag anser att de motiv som folkdemokraterna framhållit för bordläggning är ogrundade, ber jag att få understöda rdgsm. Österholms förslag, att ärendet bordlägges till nästa plenum.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. N. Nurminen ed. A. Wirtasen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi viikon tiistain istuntoon. Kutsun tätä ed. N. Nurmisen ehdotukseksi. Ed. Österholm ed. Larsonin kannattamana ehdottaa, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan

seuraavaan istuntoon. Kutsun tätä ed. Österholmin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy ed. Österholmin ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. N. Nurmisen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 120 jaa- ja 36 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 41.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Österholmin ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

2) Ehdotus laiksi valtion viljavarastosta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1950 vp:lta lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 1. Ensin sallitaan keskustelu asiasta, sen jälkeen päätetään lakiehdotuksesta, joka valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan nyt muuttamattomana hyväksyä tai hylätä. Jos vähintään 2/3 annetuista äänistä kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä, on se hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on lakiehdotus hylätty.

Keskustelu:

Ed. Heitto: Herra puhemies! Epäilemättä tarvittaisiin jo tällä hetkellä lakia, joka määräisi valtion viljavaraston toiminnan. Nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotus ei kuitenkaan pyri ainoastaan tähän päämäärään, vaan se sisältää 2 §:ssään varsin laajakantoisen ja suuresti vaikuttavan periaatteellisen ratkaisun. Lakiehdotuksen mukaan valtion viljavarasto saisi monopolioikeuden viljakauppaan. Maataloustuotannon kannattavuuden kannalta katsottuna ei voida pitää välttämättömänä tai tarpeellisenakaan sitä, että valtio saisi ulkomaisen viljakaupan monopolin. On nimittäin niin, että jauhatuspakkolainsäädäntö turvaa täydellisesti maataloustuottajain oikeutetut vaatimukset ja edut. Jauhatuspakon on jäätävä ilmeisesti joka tapauksessa voimaan, olkoonpa sitten kysymyksessä poikkeukselliset tai normaaliolot. Lisäksi on tärkeää maataloustuottajain kannalta se, että kilpailu pakottaa ostamaan ulkomailta mahdollisimman korkealaatuista viljaa, jotta esim. huonoina vuosina voitaisiin heikompilaatuinen kotimainen sato käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyväksi sekoittamalla siihen korkealaatuista ulkolaista viljaa. Ei voi olla liioin kuluttajan kannalta edullista se, että ulkomaisen viljakaupan alalla esiintyisi kilpailua. Jos kilpailumahdollisuudet tyrehdytetään valtion monopolilla, on seurauksena ennen pitkää niin hintojen kuin laadunkin suhteen kuluttajalle varsin epäedullinen kehitys.

Kuten jo sanoin, tarvitaan lakia valtion viljavaraston toiminnan määrittelemiseksi. Mutta lakiin otetut määräykset, jotka merkitsevät valtion viljamonopolin aikaansaamista, aiheuttavat sen, ettei lakia nykyisessä muodossa olisi hyväksyttävä, kun sen lisäksi on kysymyksessä järjestely, joka tarkoittaa taloudellisesti enemmän normaaliaikoja, ja nykyinen epänormaali tilanne tulee vielä ilmeisesti jatkumaan pitkänkin aikaa. Lain hyväksyminen ei sitä paitsi ole tarpeen, koska taloudellinen valtalaki suo valtioneuvostolle mahdollisuudet ulkomaisen viljakaupan järjestelyyn kulloinkin vallitsevan tilanteen ja valtioneuvoston harkinnan mukaisella tavalla. Kun nyt ainoassa käsittelyssä olevaan lakiehdotukseen ei voida tehdä muutosta, joka poistaisi laista määräyksen valtion monopolista, ehdotankin, herra puhemies, että ehdotus laiksi valtion viljavarastosta hylättäisiin.

Ed. Vilhula: Ed. Heiton puheenvuoron johdosta lienee aihetta huomauttaa, että tämä laki on ollut varsin perusteellisen valmistelun alaisena, ja eduskunnan maatalousvaliokunta on monet asiantuntijat kuultuaan kahteen kertaan käsitellyt sen ja molemmat nämä käsittelyt ovat antaneet tulokseksi yksimielisen mietinnön, jossa valiokunta ehdottaa tämän lain hyväksyttäväksi. Näin ollen me perusteet,

joita ed. Heitto tässä esitti, eivät sinänsä suinkaan pidä paikkaansa, vaan laki joka suhteessa on mielestäni täysin tarkoituksenmukainen niin maatalouden kuin muiltakin kannoilta katsottuna, joten toivon, että eduskunta hyväksyisi tämän lain.

Maatalousministeri M. Miettunen: Herra puhemies! Lepäämässä olleen käsiteltävänä olevan viljavarastoa koskevan lain hyväksymistä on pidettävä erittäin tärkeänä. Viljavaraston toiminnan laajentamista käsittämään viljan varastoiminen maan viljatarpeen tyydyttämiseksi täytyy nykyisissä oloissa pitää aivan välttämättömänä. Erittäin tarpeellinen on myöskin siemenviljan varastoimismahdollisuuksien aikaansaaminen katovuosien varalle. Nyt käsiteltävänä oleva laki antaa viljavarastolle molemmissa suhteissa riittävät valtuudet. Niinikään on mahdollisuus saada uuden lain mukaan viljan hankintoja koskeva rahoitus nykyistä joustavammaksi.

Epäilyksiä valiokunnassa on esiintynyt siinä suhteessa, voidaanko ja onko tarkoituksenmukaista viljapoliittisten kysymysten hoitaminen, ainakaan säännöllisiä aikoja silmällä pitäen, uskoa valtion viljavarastolle sellaisessa laajuudessa, kuin mihin lakiehdotuksen 2 §:n 2 momentin säännökset antavat valtioneuvostolle mahdollisuuden. Säilyttääkseen eduskunnalle riittävän kontrollimahdollisuuden on valiokunnassa hyväksytty 2 §:n 2 momenttiin säännös, jonka mukaan sellainen mahdollisesti kysymykseen tuleva valtioneuvoston päätös, jolla ulkolaisen viljan ja viljatuotteiden maahantuonti annetaan vain viljavarastolle tai muille maahantuottajille vain viljavaraston luvalla ja sen määrämillä ehdoilla, on viipymättä saatettava eduskunnan tietoon, ja on päätös kumottava, jos eduskunta niin päättää. Tämä lisäys turvaa mielestäni, ed. Heitto, eduskunnalle riittävän mahdollisuuden valvoa, ettei valtioneuvosto voi väärinkäyttää lain suomia valtuuksia.

Tässä suhteessa esiintyvien epäilyksien poistamiseksi voitaisiin mielestäni valiokunnalle esitetyn asetusluonnoksen 4 §:ään ottaa uusi momentti, jolla turvattaisiin niiden elinkeinonharjoittajien, jotka ulkolaisen viljan jalostajina haluaisivat mainitunlaisen valtioneuvoston päätöksen jälkeenkin harjoittaa itse ulkomaista viljakauppaa, oikeus elinkeinonsa harjoittamiseen, mikäli asianomaiset sitoutuisivat noudattamaan samoja ehtoja kuin valtion viljavarasto ja joita ehtoja valtioneuvosto pitää kulloinkin tärkeänä viljan hintojen pitämiseksi vahvistetulla tasolla. Näillä toimenpiteillä voidaan mielestäni täysin poistaa ne epäilyksien aiheet, joita puheena olevaa lakiesitystä vastaan on tehty. Rohkenenkin toivoa, että tämä vilja-asioiden hoidon kannalta tärkeä lakiesitys tulee nyt eduskunnassa riittävän suurella määräenemmistöllä hyväksytyksi.

Ed. Kullberg: Utöver de synpunkter som här av herr lantbruksministern och rdgsm. Vilhula framhölls till förmån för lagen, ber jag ännu att få nämna, att en av denna lagstiftnings betydelsefulla uppgifter ligger däri att hålla spannmålspriset vid en överenskommen fast nivå. Och detta kan inte åtsdakommas på annat sätt om inte statens spannmålsförråd härvidlag får monopolrätt. Om man också ur teoretisk synpunkt kan framställa särskilda betänkligheter gentemot lagen, talar dock de praktiska synpunkterna i detta nu för lagens godkännande. Jag hoppas därför — och i all synnerhet som också agrarutskottet och alla där företrädda partier enhälligt var för lagens godkännande — att lagen också här vid plenum nu måtte godkännas.

Ed. Niukkanen: Maatalousvaliokunnan puheenjohtaja ja maatalousministeri ovat täällä jo yksityiskohtaisesti perustelleet tämän lain tarpeellisuutta. Minä en kajoa näihin yksityiskohtiin, mutta korostan tässä yhteydessä kyseessä olevan viljanvarastoinnin yleistä merkitystä.

Nyt puhutaan joka päivä ns. vakauttamisesta sekä talouselämän ja valtiotalouden tasapainoittamisesta. Tällaisen pyrkimyksen toteutumisen ensimmäinen edellytys on, että maahan muodostetaan riittävän suuret syömäviljavarastot kuin myöskin riittävät varastot kaikista välttämättömistä raaka-aineista ja kansanhuollolle välttämättömistä tarvikkeista. Jos vakauttamista yritetään suorittaa sillä tavalla, että ne kymmenet miljardit, joita kootaan ylimääräisellä verotuksella, esim. puutavaroiden vientimaksuilla jne., kulutetaan huomattavalta osalta syöntipalkkioihin yms., se ei ole vakaannuttamista, vaan se on mitä lyhytnäköisintä

taloudenpintoa, on suorastaan edesvastuutonta huushollia. Kun tämä laki valtion viljavarastosta nyt hyväksytään, joka luo pohjan syömäviljavarastojen perustamiselle maahan, niin toivon hallitusmiesten ajattelevan vakiinnuttamista lopultakin todella realiselta pohjalta. Olisi kaikki syy menetellä nyt vakiinnuttamista hoidettaessa, kuten viisas Joosef menetteli aikoinaan, eikä menetellä siten, että jaetaan syötäväksi ja kulutettavaksi ne ulkomaankaupan suuret konjunktuurivoitot, joita nyt saadaan kootuksi. Minä siis toivon, että kun hallitus saa tämän viljavarastolain, se ryhtyy todella ripeisiin ja reaalisiin toimenpiteisiin tämän lain tarkoituksen toteuttamiseksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Heitto vastustanut lakiehdotuksen hyväksymistä.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen sellaisena kuin se on kolmannessa käsittelyssä hyväksytty jätettäväksi lepäämään, äänestää „jaa"; joka ei sitä hyväksy, äänestää „ei". Jos vähintään 2/3 annetuista äänistä on „jaa"-ääniä, on lakiehdotus hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on lakiehdotus hylätty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 176 jaa ja 3 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 19.

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Asetus 1 päivältä kesäkuuta 1951 Italian kanssa tehdyn maksusopimuksen voimaansaattamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu asetus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Puhemiesneuvoston ehdotus täysistuntojen ja valiokuntain sekä tarkistajain työsuunnitelmaksi vuoden 1951 varsinaisilla valtiopäivillä.

Esitellään ainoaan käsittelyyn yllämainittu puhemiesneuvoston ehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on päiväjärjestyksessä mainittu puhemiesneuvoston ehdotus. Ensin esitellään työsuunnitelman alussa olevat pykälät kukin järjestyksessä ja sen jälkeen kutakin valiokuntaa koskeva osa erikseen.

Menettelytapa hyväksytään.

1—4 §, sekä perustuslakivaliokuntaa, lakivaliokuntaa, ulkoasiainvaliokuntaa, valtiovarainvaliokuntaa, pankkivaliokuntaa, talousvaliokuntaa, laki- ja talousvaliokuntaa, sivistysvaliokuntaa, maatalousvaliokuntaa, työväenasiainvaliokuntaa, puolustusasiainvaliokuntaa ja kulkulaitosvaliokuntaa koskevat osat hyväksytään keskustelutta.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 22—24, hallituksen kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1950 sekä viisi valtioneuvoston päätöstä voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi eräiden puutavaroiden vientimaksuista

sisältävä hallituksen esitys n:o 22;

lakivaliokuntaan:

Ehdotuksen laeiksi alusrekisterilain ja ulosottolain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 23; ja

Ehdotuksen laiksi vakuutusliikkeen väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 24;

valtiovarainvaliokuntaan:

Kertomus valtiovarain tilasta vuonna 1950; sekä

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 13 päivältä syyskuuta 1951 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta;

Valtioneuvoston päätös 27 päivältä syyskuuta 1951 eräiden polttoaineiden käytön kieltämisestä lämpimän veden valmistukseen annetun päätöksen muuttamisesta;

Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 meijerivoin julistamisesta takavarikon alaiseksi;

Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 työpalkkojen säännöstelystä; ja

Valtioneuvoston päätös 20 päivältä syyskuuta 1951 huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta.

Pöydällepano.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaan eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

5) Vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi maanhankintalain mukaan annettavista valtion velkasitoumuksista annetun lain muuttamisesta.

laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,54.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

18. Perjantaina 12 p. lokakuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ainoa käsittely:

1) Ehdotukset Ahvenanmaan itsehallintolaiksi ja laiksi lunastusoikeuden käyttämisestä Ahvenanmaan maakunnassa olevaa kiinteistöä luovutettaessa 269

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14; vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä olevat yllämainitut lakiehdotukset.

2) Ehdotus laiksi maanhankintalain mukaan annettavista valtion velkasitoumuksista annetun lain muuttamisesta 281

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2; vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Pöydällepanoa varten esitellään:

3) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus eräiden Saksan Demokraattisen Tasavallan kanssa tehdyn tavaranvaihto- ja maksusopimuksen määräysten voimaansaattamisesta 284

4) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta ..... „

5) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15 vuoden 1950 valtiopäiviltä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi kansanedustajain vaalista 284

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat V. Eskola, Hakala, Hakkila, Joukanen, Kuusinen, Kölli, Lappi-Seppälä, P. Leskinen, Luostarinen, Murto, Pekkala, Pessi ja Torvi.

Ilmoitusasiat.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Joukanen ja Torvi sekä tämän viikon ajaksi sairauden vuoksi edustajat Kölli ja Luostarinen.

Uusi edustaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että diplomi insinööri Aare Victor Leikola, joka on Uudenmaan läänin vaalipiirissä valittu tulemaan edesmenneen ed. Hiekkalan sijaan eduskunnan jäseneksi, on keskiviikkona kuluvan lokakuun 10 päivänä esittänyt puhemiehelle asianmukaisesti tarkastetun ja hyväksytyn edustajanvaltakirjansa ja siis tullut oikeutetuksi ryhtymään edustajatointaan hoitamaan.

Laki- ja talousvaliokunnan varapuheenjohtaja.

Puhemies: Ilmoitetaan, että laki- ja talousvaliokunta on ministeri Luukan sijaan valinnut varapuheenjohtajakseen ed. Kaupin.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmien ohella kuluvan lokakuun 5 ja 9 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 20, 21, 25 ja 26, jotka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettu veltioneuvoston päätös.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla 27 päivänä syyskuuta 1951 annettu

Valtioneuvoston päätös hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet kauppa- ja teollisuusministeri Tervon vastaus ed. Vennamon ym. kysymykseen, joka koskee erään lakiehdotuksen esittelemistä vahvistettavaksi, ja ministeri Luukan vastaus ed. Jokisen ym. kysymykseen, joka koskee vuokratilojen itsenäistämistä.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunta hyväksyi kuluvan vuoden kesäkuussa pitkällisen ja vaiherikkaan käsittelyn jälkeen huomattavalla äänten enemmistöllä lain varojen varaamisesta vähävaraisille myönnettäviä sähköistämislainoja varten, jonka lain nojalla voitaisiin asianmukaisessa laajuudessa myöntää maaseudun väestölle, lähinnä pienviljelijöille, halpakorkoisia sähköistämislainoja sähkön saannin helpottamiseksi ja edistämiseksi.

Ihmeellistä kyllä ei tätä maaseudulle tärkeätä lakia ole vielä tähän mennessä esitelty Tasavallan Presidentin vahvistettavaksi eikä myöskään annettu tarvittavia toimeenpanosäännöksiä, vaan on tämä eduskunnan hyväksymä laki maannut vihreän veran alla kauppa- ja teollisuusministeriössä kauppaministeri Tervon käden alla.

Kun tätä usein mainittua sähköistämislainalakia tarvittaisiin kiireellisesti ja tarpeelliset lainavarat olisi myöskin saatava ainakin ensi vuoden tulo- ja menoarvioon, esitämme kunnioittaen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mistä syystä Hallitus ei ole tähän mennessä esitellyt Tasavallan Presidentin vahvistettavaksi Eduskunnan viime kesäkuussa huomattavalla äänten enemmistöllä hyväksymää ja maaseudulle tärkeätä, lähinnä vähävaraisille viljelijöille myönnettäviä halpakorkoisia sähköistämislainoja koskevaa lakia eikä myöskään antanut tarvittavia toimeenpanosäännöksiä?

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 1951.

Veikko Vennamo. Kustaa Tiitu.
Kusti Eskola. Yrjö Hautala.
Juho Niukkanen. Eino Palovesi.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 mom:ssa edellytetyssä tarkoituksessa ovat kansanedustaja Veikko Vennamo ym. jättäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

„Mistä syystä Hallitus ei ole tähän mennessä esitellyt Tasavallan Presidentin vahvistettavaksi Eduskunnan viime kesäkuussa huomattavalla äänten enemmistöllä hyväksymää ja maaseudulle tärkeätä, lähinnä vähävaraisille viljelijöille myönnettäviä halpakorkoisia sähköistämislainoja koskevaa lakia eikä myöskään antanut tarvittavia toimeenpanosäännöksiä?"

Esitettyyn kysymykseen saan kunnioittaen vastata seuraavaa:

Puheenalainen eduskunnan hyväksymä laki saapui valtioneuvoston kirjaamoon 20 päivänä kesäkuuta 1951 ja se on esitelty Tasavallan Presidentille hallitusmuodon 19 §:ssä säädetyssä määräajassa 14 päivänä syyskuuta.

Valtiopäiväjärjestyksen 84 §:n mukaan tulee hallitus ilmoittamaan, että puheenalainen laki on jätetty vahvistamatta ja on tämä tapahtunut mm. seuraavilla perusteilla:

Valtiovarainministeriö katsoo siltä pyydetyssä lausunnossa, että lakisääteiseen valtion varoilla tapahtuvaan lainoitustoimintaan ei olisi ryhdyttävä, koska valtion taloudellinen tila todennäköisesti tulee jatkuvasti olemaan niin rasitettu, että talousarvioiden laatiminen tuottaa hallitukselle vaikeuksia. Jo nyt on tulo- ja menoarvion laatimiselle suureksi haitaksi se, että valtaosa budjetin menoista on lakiin perustuvia. Samalla valtiovarainministeriö huomauttaa, etteivät myöskään siirtoväki ja rintamasotilaat näiden asuttamisen rahoittamisesta (12. 7. 1949) annetun lainkaan mukaan saa sähköistämislainoja, paitsi jos varoja on tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen varattu tai avustusrahastossa niitä siihen on, joten, jos laki hyväksyttäisiin, saatettaisiin pienviljelijät sähköistämislainojen saannissa edullisempaan asemaan kuin maanhankintalain mukaan maata saaneet.

Valtio tukee maaseudun sähköistystä suoranaisilla avustuksilla siten, että sähkölaitoksien useammassa erässä perimät liittymismaksut eivät tule kenellekään kovin rasittaviksi ja ovat ne yleensä tulleet suoritetuiksi määräaikoina. Sähkökoneiden ja sisäjohtojen hankinta on vähävaraisten kohdalta vaikeaa, mutta kun noin 60 % sähköistettävissä olevista uusista alueista jo on sähköistetty ja kuluttajat jo ovat laitteet hankkineet, ei ole katsottava kohtuulliseksi, että vielä sähköistämättä olevien seutujen asukkaat saisivat halpakorkoisten lainojen muodossa suuremman edun, kuin viime vuosina sähköistettyjen, paikoitellen hyvinkin vähävaraisten seutujen asukkaat.

Maaseudun sähköistystä ei nykyään jarruta niinkään paljon asukkaitten varojen, kuin kuparin puute. Maaseudulla on satoja muuntajapiirejä täysin valmiina sisäjohtoja ja osaksi moottoreitakin myöden, mutta linjakupari puuttuu. Tällaisessa tilanteessa ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi yhä enemmän kiihdyttää maaseudun sähköistystä pienviljelijöille myönnettävien lainojen avulla, varsinkaan kun sisäjohtoja ja niiden tarvikkeita ei vilkkaan rakennustoiminnan vuoksi ole riittävästi saatavissa. Kiihdytetty sähköistys aiheuttaisi yhä runsaampaa tarvikepulaa, jonka lievittämiseen ei, maailmassa vallitsevan vaikean kuparitilanteen vuoksi, näytä olevan mahdollisuuksia. Täten toimenpide tulisi osaltaan lisäämään niitä epäkohtia, joiden poistamiseen toisaalta vakaannuttamisohjelman puitteissa pyritään varsin laajakantoisin ja suuria kustannuksiakin vaativin toimenpitein.

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1951.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Penna Tervo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen har riksdagsman Veikko Vennamo m.fl. till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Av vilken anledning har Regeringen icke hittills för stadsfästelse av Republikens President föredragit den av Riksdagen senaste juni månad med betydande röstövervikt antagna och för landsbygden viktiga lagen om elektrifieringslån med låg ränta, som

närmast böra beviljas mindrebemedlade odlare, ävensom icke heller utfärdat erforderliga verkställighetsstadganden?"

På detta spörsmål får jag vördsamt svara följande:

Ifrågavarande av Riksdagen antagna lag kom statsrådets registratorskontor till handa den 20 juni 1951 och föredrogs för Republikens President inom tid, som stadgas i 19 § regeringsformen, den 14 september 1951.

Enligt 84 § riksdagsordningen kommer Regeringen att meddela, att ifrågavarande lag icke har blivit stadfäst och detta på bl.a. följande grunder:

Finansministeriet anser i ett av detsamma infordrat utlåtande, att lagstadgad, med statsmedel finansierad utlåningsveksamhet icke borde tillgripas, enär statens ekonomiska ställning sannolikt fortfarande kommer att vara så betungad, att uppgörande av budgeter medför svårigheter för regeringen. Redan nu har det vid utarbetandet av statsförslaget inneburit en stor olägenhet att den övervägande delen av budgetutgifterna är grundad på lag. Samtidigt framhåller finansministeriet, att icke heller den förflyttade befolkningen och frontsoldaterna enligt lagen om finansieringen av deras kolonisation (12. 7. 1949) erhålla elektrifieringslån, utom i det fall, att medel för ändamålet ha reserverats i statsförslaget eller finnas i understödsfonden, varför, om lagen skulle godkännas, småbrukarna i fråga om erhållande av elektrifieringslån skulle försättas i en förmånligare ställning än de, som ha tilldelats jord i enlighet med jordanskaffningslagen.

Staten stöder landsbygdens elektrifiering medelst direkta understöd sålunda, att de av elektricitetsverken i flere poster uppburna anslutningsavgifterna icke bli särskilt betungande för någon, och i allmänhet ha de erlagts inom utsatt tid. Anskaffningen av elektricitetsmaskiner och inre ledningar är svår för mindrebemedlade, men då ca 60 % av de nya områden, som skola elektrifieras, redan ha elektrifierats och konsumenterna redan ha anskaffat anläggningarna, skulle det icke kunna anses billigt, att invånarna i de icke ännu elektrifierade trakterna skulle i form av lån med låg ränta erhålla en större förmån än invånarna i de under de senaste åren elektrifierade trakterna, som ställvis äro i hög grad mindrebemedlade.

Landsbygdens elektrifiering fördröjes för närvarande icke så mycket av invånarnas knappa medel som av bristen på koppar. På landsbygden äro hundratals transformatorsdistrikt fullständigt färdiga, om de inre ledningarna och delvis motorerna undantagas, men linjekopparn saknas. I denna situation har det icke ansetts vara ändamålsenligt att ytterligare påskynda landsbygdens elektrifiering med tillhjälp av lån åt småbrukarna, i synnerhet som även inre ledningar och förnödenheter därför till följd av den livliga byggnadsverksamheten icke kunna erhållas i tillräckligt stor utsträckning. En påskyndad elektrifiering skulle medföra en allt större brist på förnödenheter, en brist, som det icke torde finnas möjligheter att lindra till följd av den ute i världen rådande vanskliga kopparsituationen. Sålunda skulle en påskyndad elektrifiering delvis vara ägnad att öka de missförhållanden, vilkas avlägsnande å andra sidan inom ramen för stabiliseringsprogrammet eftersträvas medelst åtgärder, som ha stor bärvidd och kräva betydande kostnader.

Helsingfors den 5 oktober 1951.

Handels- och industriminister *Penna Tervo.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan aikoinaan lausumien toivomusten johdosta antoi hallitus v. 1949 aikaisemmin asetetun maankäyttölainsäädäntökomitean tehtäväksi ehdotuksen laatimisen vielä lunastamatta olevien vuokra-alueiden itsenäistämiseksi. Tällaisia vuokra-alueita on eri puolilla maatamme varsin paljon. Vuokratilalliset ovat epävarmassa asemassa vielä senkin jälkeen kun eduskunta on kahdesti hyväksynyt poikkeuslain eräiden vuokrasuhteiden väliaikaisesta pitentämisestä, jatkuen voimassa oleva laki vuoden 1955 loppuun. Vuokramiehet eivät uskalla ryhtyä alueitaan rakentamaan tai niillä olevia rakennuksia parantamaan epävarman vuokrasuhteen aikana, joka sekin on monissa tapauksissa jo päättynyt ja vuokranantaja ryhtynyt muun muassa vaatimaan vuokranmaksun korottamista, vaikka eduskunta hyväksyessään lain ei tätä tarkoittanut.

Kysymys vielä lunastamatta olevien vuokra-alueiden itsenäistämisestä olisikin saatava kiireellisesti aikaan, ennenkuin siitä ehtii muodostua suoranainen epäkohta maanomistusoloihimme. Kun julkisuuteen ei ole saatu minkäänlaista tietoa siitä, missä vaiheessa edellämainitun komitean työ nykyisin on ja asialla on erittäin kiire, olisi hallituksen annettava eduskunnalle asianmukainen selostus.

Edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin nojautuen esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Milloin Hallitus aikoo antaa Eduskunnalle esityksen vielä lunastamatta olevien vuokratilojen itsenäistämisestä?

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1951.

Kalle Jokinen.	Heikki Hykkäälä.
Vappu Heinonen.	Veikko Kokkola.
Elli Nurminen.	Arvi Turkka.
Eino Raunio.	Vilho Väyrynen.
A. Simonen.	G. Henriksson.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä viime syyskuun 14 päivälle päivätyssä kirjoituksessa kansanedustaja Kalle Jokinen ynnä muut ovat valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin nojautuen esittäneet valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> „Milloin Hallitus aikoo antaa Eduskunnalle esityksen vielä lunastamatta olevien vuokratilojen itsenäistämisestä?"

Vastauksena tähän kysymykseen saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Valtioneuvosto asetti 20 päivänä joulukuuta 1945 komitean tarkistamaan 1936 vuoden asutuslakia ja muuta normaaliajan asutuslainsäädäntöä. Tämä maankäyttölainsäädäntökomitea laati työnsä ensimmäisenä vaiheena ehdotuksen maankäyttölaiksi ja siihen liittyväksi lainsäädännöksi perusteluineen ja jätti 30 päivänä maaliskuuta 1949 ja 30 päivänä marraskuuta 1949 ehdotuksensa valtioneuvostolle. Samalla komitea, jonka käsiteltäväksi eduskunnan lausumat, vuokramiesten aseman turvaamista ja vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön kehittämistä tarkoittavat toivomukset oli toimitettu, ilmoitti jatkavansa työtään laatiakseen ehdotukset vuokra-alueiden lunastamista koskevaksi ja sen mahdollisesti edellyttämäksi muuksi lainsäädännöksi. Komitean ilmoituksen mukaan tämä työ onkin nyttemmin varsin pitkällä, joten komitea voi saattaa sen lähiaikoina loppuun. Senjälkeen kun komitean ehdotus vuokra-alueiden lunastamislainsäädännön kehittämisestä on jätetty valtioneuvostolle, ryhdytään ehdotusta yksityiskohtaisesti käsittelemään esityksen antamiseksi asiassa eduskunnalle.

Helsingissä 2 päivänä lokakuuta 1951.

Ministeri *Eemil Luukka.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Riksdagens Herr Talman inlämnad, den 14 sistlidne september dagtecknad skrivelse, har riksdagsman Kalle Jokinen med flere i stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande statsrådsmedlems besvarande framställt följande spörsmål:

> „När ämnar Regeringen förelägga Riksdagen proposition angående ombildning av ännu oinlösta legoområden till självständiga lägenheter?"

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Statsrådet tillsatte den 20 december 1945 en kommitté för revidering av 1936 års kolonisationslag och den övriga kolonisationslagstiftningen för normala tider. Denna jordanvändningslagstiftningskommitté uppgjorde under det första skedet av sitt arbete ett förslag till jordanvändningslag och därtill ansluten lagstiftning jämte motivering och inlämnade sina förslag till statsrådet den 30 mars och den 30 november 1949. Tillika meddelade kommittén, till vilken de av riksdagen uttalade önskemålen, som avsågo att utveckla lagstiftningen om skyddande av legotagarnas ställning och inlösen av legoområden, hade hänskjutits, att den fortsatte sitt arbete för att uppgöra

förslag till lagstiftning om inlösen av legoområden och därav till äventyrs påkallad annan lagstiftning. Enligt uppgift från kommittén är detta arbete nu även rätt långt framskridet, så att kommittén kan slutföra det inom den närmaste framtiden. Sedan kommitténs förslag om utvecklande av lagstiftningen angående inlösen av legoområden har inlämnats till statsrådet, skrider man till detaljbehandling av förslaget för att förelägga riksdagen proposition i ärendet.

Helsingfors den 2 oktober 1951.

Minister *Eemil Luukka.*

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. Tarkkanen: Suuri valiokunta kokoontuu tänään heti istunnon päätyttyä.

Ed. Palovesi: Eduskunnan valitsijamiehet pitävät kokouksen heti tämän täysistunnon päätyttyä. Tässä kokouksessa toimitetaan valtiontilintarkastajain varamiehen vaali varsinaiseksi tilintarkastajaksi tulleen ed. Ryhdän tilalle.

Puhemies: Eduskunnan valitsijamiehiltä on saapunut seitsemän kirjelmää, jotka eduskunnan sihteeri lukee.

Suomen Pankin pankkivaltuusmiehet.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
10 päivänä lokakuuta 1951.
N:o 5.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat Eduskunnan täysistunnossa päätöspöytäkirjan 6 §:n kohdalla kuluvan lokakuun 2 päivänä antaman kehoituksen mukaisesti toimittaneet valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 4 momentissa mainittujen Suomen Pankin pankkivaltuusmiesten vaalin ja että valituiksi ovat tulleet:

Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä,
Tanner, Väinö, toimitusjohtaja,
Ahmavaara, Arvi, laamanni,
Pekkala, Mauno, pääjohtaja,
Eskola, Kusti, maanviljelijä,
Peltonen, Onni, ministeri,
Niukkanen, Juho, maanviljelijä,
Söderhjelm, Johan Otto, lakit. tohtori,
Aaltonen, Aimo, kansanedustaja.

Suppeampaan pankkivaltuustoon kuuluvat kolme ensiksi mainittua, eli pankkivaltuusmiehet Vesterinen, Tanner ja Ahmavaara.

Valtiopäiväjärjestyksen 83 §:n 3 momentissa mainitussa tapauksessa astuu suppeampaan pankkivaltuustoon Vesterisen tilalle ensiksi Eskola ja toiseksi Niukkanen, Tannerin tilalle ensiksi Peltonen ja toiseksi Pekkala, Ahmavaaran tilalle ensiksi Söderhjelm ja toiseksi Aaltonen.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen."

Kansaneläkelaitoksen valtuutetut ja heidän varamiehensä.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
10 päivänä lokakuuta 1951.
N:o 6.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat Eduskunnan täysistunnossa päätöspöytäkirjan 8 §:n kohdalla kuluvan lokakuun 2 päivänä antaman kehoituksen mukaisesti toimittaneet valtiopäiväjärjestyksen 83 a §:n edellyttämän kansan-

eläkelaitoksen valtuutettujen ja näiden varamiesten vaalin ja että valituiksi ovat tulleet:

Palovesi, Eino, maanviljelijä, ja hänen varamiehikseen Arhama, Kusti, maanviljelijä, ja Saalasti, Kerttu, maanviljelijä,

Turkka, Arvi, toimittaja, ja hänen varamiehikseen Jokinen, Kalle, johtaja ja Kulovaara, Urho, kansakoulunopettaja,

Okko, Väinö, maanviljelijä, ja hänen varamiehikseen Saukkonen, Tauno, maanviljelijä, ja Rönkkö, Tahvo, maanviljelijä,

Tuominen, Tyyne, pääsihteeri, ja hänen varamiehikseen Friman, Toivo, kansanedustaja, ja Prunnila, Anton, kansanedustaja,

Heikkilä, Matti, kunnallisneuvos, ja hänen varamiehikseen Virtanen, Johannes, pastori, ja Wiherheimo, Toivo Antero, fil. maisteri,

Hiilelä, Kaisa, rahastonhoitaja ja hänen varamiehikseen Kokkola, Veikko, kamreeri, ja Muikku, Otto, metsätyömies,

Jern, Johan Levi, kunnallisneuvos, ja hänen varamiehikseen Wickman, Albin, saarnaja, ja Hollsten, Ture, maanviljelijä,

Pasanen, Aukusti, varatuomari, ja hänen varamiehikseen Kyttä, Harras, varatuomari, ja Tenhiälä, Juho, pastori,

Puumalainen, Ville, kansanedustaja, ja hänen varamiehikseen Lindqvist, Hemming, kansanedustaja, ja Nevalainen, Anna, kansanedustaja,

Lehtonen, Oskari, varatuomari, ja hänen varamiehikseen Saura, Kalervo, maanviljelijä, ja Koivisto, Erkki, kirkkoherra,

Simonen, Vieno, maanviljelijä, ja hänen vaamiehikseen Sarjala, Viljami, maatalousteknikko, ja Saari, Eero, maanviljelijä,

Malkamäki, Aino, kansakoulunopettaja, ja hänen varamiehikseen Brander-Wallin, Laura, ompelija, ja Sundman, Bruno, liittosihteeri.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen."

Eduskunnan Kirjaston hallituksen jäsenet ja varajäsenet.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
10 päivänä lokakuuta 1951.
N:o 7.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat Eduskunnan täysistunnossa päätöspöytäkirjan 9 §:n kohdalla kuluvan lokakuun 2 päivänä antaman kehoituksen mukaisesti valinneet kolmivuotiskaudeksi Eduskunnan Kirjaston Hallituksen jäsenet ja varajäsenet ja että valituiksi ovat tulleet:

Tammio, E. H. I., lakit. lis., eduskunnan sihteeri, puheenjohtajaksi, ja hänen varamiehekseen Hakala, Jaakko, pastori,

Niemi, Pentti, pastori, ja hänen varamiehekseen Kilpi, Eino, toimittaja, sekä

Annala, Juho Anton, kirkkoherra, ja hänen varamiehekseen Kaitila, Esa, professori.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen."

Valtiontilintarkastajat ja heidän varamiehensä v. 1953.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
10 päivänä lokakuuta 1951.
N:o 8.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat Eduskunnan täysistunnossa päätöspöytäkirjan 7 §:n kohdalla kuluvan lokakuun 2 päivänä antaman kehoituksen mukaisesti toimittaneet hallitusmuodon 71 §:n edellyttämän viiden valtion tilintarkastajan ja heidän varamiestensä vaalin vuodeksi 1952 ja että valituiksi ovat tulleet:

Tarkkanen, Mikko, kunnallisneuvos, ja hänen varamiehekseen Kämäräinen, Kalle, maanviljelijä,
Virtanen, Viljo, kaupallinen johtaja, ja hänen varamiehekseen Karjalainen, Eetu, varastonhoitaja,
Turja, E. A., kunnallisneuvos, ja hänen varamiehekseen Seppälä, Felix, lehtori,
Aaltonen, Antti, taloudenhoitaja, ja hänen varamiehekseen Riihinen, Vilhelm, toimitsija,
Ryhtä, Niilo, konsulentti, ja hänen varamiehekseen Laine, Lauri, maanviljelijä.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen."

Valtakunnanoikeuden jäsenet ja varajäsenet kolmivuotiskaudeksi 1952—1954.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
10 päivänä lokakuuta 1951.
N:o 9.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat Eduskunnan täysistunnossa päätöspöytäkirjan 10 §:n kohdalla kuluvan lokakuun 2 päivänä antaman kehoituksen mukaisesti valinneet kolmivuotiskaudeksi 1952—1954 valtakunnanoikeuteen kuusi jäsentä sekä varajäsenen kullekin niistä ja että valituiksi ovat tulleet:
Lahtela, Matti, kunnallisneuvos ja hänen varamiehekseen Kauppi, Aaro, lakit. tohtori,
Hakkila, Väinö Pietari, lakit. kand., pormestari, ja hänen varamiehekseen Kulovaara, Esko, varatuomari,
Ahmavaara, Arvi, laamanni, ja hänen varamiehekseen Lehtonen, Oskari, varatuomari,
Tuominen, Erkki, varatuomari, ja hänen varamiehekseen Kujala, Toivo, kansanedustaja,
Lindman, Sven, professori, ja hänen varamiehekseen Rydman, Eero, ylipormestari,
Väyrynen, Vilho, varatuomari, ja hänen varamiehekseen Simonen, Aarre, varatuomari.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen."

Valiokuntien jäsenet.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
10 päivänä lokakuuta 1951.
N:o 10.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat valinneet täysistunnon päätöspöytäkirjan 3 §:n kohdalla viime syyskuun 28 päivänä saamansa kehoituksen mukaisesti jäsenen työväenasiainvaliokuntaan siitä vapautuksen saaneen ed. Jussilan sijaan sekä päätöspöytäkirjan 2 §:n kohdalla kuluvan lokakuun 5 päivänä saamansa kehoituksen mukaisesti varajäsenen työväenasiainvaliokuntaan vapautuksen saaneen ed. Ikosen sijaan sekä päätöspöytäkirjan 5 §:n kohdalla samana päivänä jäsenen perustuslakivaliokuntaan siitä vapautuksen saaneen ed. Haapaniemen sijaan ja että valituiksi ovat tulleet:
jäseneksi työväenasiainvaliokuntaan:
ed. Jussilan sijaan ed. Häppölä, ja varajäseneksi samaan valiokuntaan ed. Ikosen sijaan ed. Leivonen;
jäseneksi perustuslakivaliokuntaan:
ed. Haapaniemen sijaan ed. Heljas.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen."

Valtiontilintarkastajat.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
10 päivänä lokakuuta 1951.
N:o 11.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat valinneet täysistunnon päätöspöytäkirjan 2 §:n kohdalla viime syyskuun 28 päivänä saamansa kehoituksen mukaisesti valtiontilintarkastajaksi vuosiksi 1950 ja 1951 siitä vapautuksen saaneen ed. Rantalan sijaan sekä päätöspöytäkirjan 4 §:n kohdalla samana päivänä saamansa kehoituksen mukaisesti vuoden 1950 valtiontilintarkastajan varamieheksi sekä vuoden 1951 valtiontilintarkastajaksi niistä vapautuksen saaneen ed. Miikin sijaan ja että valituiksi ovat tulleet:

valtiontilintarkastajaksi vuosiksi 1950 ja 1951 ed. Rantalan sijaan ed. V. Virtanen;

valtiontilintarkastajan varamieheksi vuotta 1950 varten ed. Miikin sijaan maanviljelijä Lauri Laine, ja valtiontilintarkastajaksi vuotta 1951 varten ed. Miikin sijaan ed. N. Ryhtä.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen."

Puhemies: Eduskunta päättänee ilmoittaa valtiontilintarkastajain vaalista hallitukselle, kansaneläkelaitoksen valtuutettujen vaalista sanotun laitoksen hallitukselle, eduskunnan kirjaston hallituksen jäsenten vaalista valtioneuvostolle ja Helsingin yliopistolle, jotka kumpikin valitsevat jäsenet ja varamiehen sanotun kirjaston hallitukseen, sekä valtakunnanoikeuden jäsenten vaalista hallitukselle ja valtakunnanoikeuden puheenjohtajalle.

Hyväksytään.

Valiokuntien jäsenet.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää valitsijamiesten tehtäväksi uuden jäsenen valitsemisen ulkoasiainvaliokuntaan edesmenneen ed. Hiekkalan sijaan.

Hyväksytään.

Suuren valiokunnan jäsenet.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnassa toimitettavia suhteellisia vaaleja koskevien määräysten 13 §:n mukaan tulee suuren valiokunnan jäseneksi edesmenneen ed. Hiekkalan sijaan ed. Kullberg.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotukset Ahvenanmaan itsehallintolaiksi ja laiksi lunastusoikeuden käyttämisestä Ahvenanmaan maakunnassa olevaa kiinteistöä luovutettaessa.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt vuoden 1950 vp:lta lepäämässä olevat yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 14. Ensin sallitaan keskustelu asiasta ja sen jälkeen päätetään lakiehdotuksista, jotka valtiopäiväjärjestyksen 73 §:n mukaan voidaan nyt muuttamattomina hyväksyä tai hylätä. Kun lepäämässä olevat lakiehdotukset, joista kummastakin on päätettävä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n 1 momentissa säädetyin määräenemmistöin, ovat toisistaan riippuvaiset, tehdään niistä päätös samalla kertaa. Jos vähintään 2/3 annetuista äänistä kannattaa lakiehdotusten hy-

väksymistä, on ne hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on lakiehdotukset hylätty.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Stenberg: Herra puhemies! Kun edellinen eduskunta viime valtiopäivillä jätti Ahvenanmaan itsehallintolain hyväksymisen uuden eduskunnan ratkaistavaksi, toivoivat ne, jotka asialle tällaista ratkaisua äänestivät, uuden eduskunnan suhtautuvan asiaan niin paljon vakavammin, että se ei aseta maatamme ja Ahvenanmaan maakuntaa alttiiksi niille vehkeilyille, joihin kansainvälisissä suhteissa voidaan joutua, jos Suomen suvereenisuutta Ahvenanmaahan nähden siten rajoitetaan kuin käsiteltävänä olevan lain 11 § 19 kohta edellyttää. Laki on myös useissa muissa kohdissaan sellainen, että se ei turvaa vähävaraisen väestön oikeuksia ja elämisen mahdollisuuksia. Sen 11 § ja 13 § luovat myös niin paljon ristiriitoja lain soveltamiseen, että laki siinä muodossa kuin edellinen eduskunta sen hyväksyi, on kaikin tavoin kehno parannus Ahvenanmaan itsehallintoon. Ahvenanmaan varsinaiselle väestölle ei lain hyväksyminen tuo mitään etuja, mutta ehkäpä niille imperialistille valtioille ja heidän käskyläisilleen, jotka toivovat lain hyväksymisen kautta voivansa ainakin häiritä maamme ystävällisiä suhteita Neuvostoliittoon.

On selvää, että eduskunnan uudet jäsenet eivät ole näin lyhyenä toimikautenaan ehtineet perehtyä Ahvenanmaan itsehallintokysymyksen nykyiseen vaiheeseen ja käsiteltävänä olevan lain tarkoitukseen ja merkitykseen. Siihen ei ole ollut tilaisuutta edes perustuslakivaliokunnassa olleilla uusilla edustajilla. Lain käsittely valiokunnassa oli vain muodollinen ja näyttää siltä, että uusille edustajille ei ole haluttu antaa tilaisuutta tutustua asiaan ja ottaa siinä omaa kantaansa. Määrätyssä poliittisessa mielessä on heidän asenteensa määrätty ilman muuta joko ryhmissä taikka jossain muualla, missä maamme ulkopoliittista länteenpäin orientoitumista pidetään tärkeänä.

On syytä palauttaa vielä mieliin ne seikat asian käsittelyvaiheessa, jotka osoittavat, että lakia on pidetty huonona uudistuksena monella eri tavalla. Kun perustuslakivaliokunta viime valtiopäivillä antoi mietintönsä asiasta, liittivät siihen valiokunnan maalaisliittolaiset jäsenet vastalauseen, jossa ehdottivat lakia kumottavaksi. Tähän vastalauseeseen yhtyi myös toinen kokoomuspuolueen ryhmän jäsenistä valiokunnassa. Heidän mielestänsä laki oli niin kehno, että ei riittänyt sen parantaminen. Myöhemmässä käsittelyvaiheessa ei laki ole paljoakaan muuttunut, eikä ensinkään niiltä kohdin, mitä tämän vastalauseen perusteluissa esitetään lain heikkoutena. Siihen, että tällä taholla nyt on omaksuttu toisenlainen kanta asiaan nähden, ei voi olla muuta syytä kuin se, että maamme ulkopolitiikkaa koskeva kohta on pidetty tärkeämpänä kuin Ahvenanmaan maakunnan ja valtakunnan välisten suhteiden normaalia järjestämistä.

Useat asiantuntijat, joita edellisen eduskunnan aikana kuultiin aivan käsittelyn viime vaiheessa, olivat niin ikään sitä mieltä, että laki juuri kansainvälisiä sopimuksia koskevan kohdan mukaan on kansallemme sekä Ahvenanmaan väestölle vahingollinen. Niinpä suuren valiokunnan jaostossa asiantuntijana kuultu professori Rekola kiinnitti tähän huomiota kansainvälisten verosopimusten osalta, joissa tulee ilmenemään vaikeuksia. Professori Rekola lausui, että „voidaan tehdä sopimus, joka ei koske Ahvenanmaata, mutta maakunta ei silloin myöskään nauti niitä etuja, joita tämä sopimus tuo." Hän oli sitä mieltä, että sopimuksen hyväksyminen maakuntapäivillä veisi aikaa ja olisi muutenkin epäkorrektia ulkovaltojen suhteen, joten verosopimukset ainakin olisi hyväksyttävä ilman maakuntapäivien veto-oikeutta. Hänen mielestään on voimassaoleva säädös asiassa parempi.

Hallitusneuvos Tarasti oli niinikään sitä mieltä, että pohjoismaiset sekä muut kansainväliset sopimukset sosiaalisista kysymyksistä olisi saatava sellaisiksi, että Ahvenanmaa olisi niissä mukana. Ahvenanmaa ei kuulu sopimuksiin, koska sosiaalinen lainsäädäntö on siellä paljon Suomesta ja muista maista jäljessä. Nyt tulisi vielä mainittu säädös vaikeuttamaan asiaa. Tällä lakiuudistuksella Ahvenanmaa jää näiden sopimusten ulkopuolelle.

Tässä vain muutamia esimerkkejä asiantuntijain lausunnoista. Jos näissä asioissa on vaikeuksia, niin miten on sitten kauppa-

sopimuksia mahdollisuus soveltaa maakuntaan samoin kuin muitakin erilaisia sopimuksia? Voimassaolevan itsehallintolain mukaan on valtakunnan lainsäädäntöelimillä yksinomainen lainsäädäntövalta kansainvälisillä sopimuksilla järjestettyä alaa koskevissa asioissa. Nyt on säädös saatettu muotoon, joka rajoittaa Suomen suvereenisuutta. Miksi on tällainen muutos porvariston mielestä niin perin tarpeellinen ja miksi tässä kuunnellaan Ruotsin ääntä? Entinen ministeri Suontausta piti tätä tarpeellisena juuri sen vuoksi, että Ruotsi sitä vaati. Jos se toisi jotain uusia oikeuksia Ahvenanmaan väestölle, olisi se ymmärrettävää, mutta kukaan ei ole vielä osoittanut seikkaa, jonka johdosta tällainen lainmuutos hyödyttäisi maakunnan väestöä. Sen vuoksi tämä kohta olisi pitänyt säilyttää siinä muodossa, kuin se on voimassaolevassa laissa, itsehallintolain 9 §:n 2 momentin 12 kohta.

Käsiteltävänä olevassa laissa on useita heikkouksia, jotka ovat epäoikeudenmukaisia juuri maakunnan köyhemmälle väestölle. Niinpä sen lisäksi, mitä edellä lausuin hallintoneuvos Tarastin kannasta sosiaaliseen lainsäädäntöön nähden, voidaan todeta, että esim. lastensuojelun alalla jää ainoastaan köyhyydestä johtuva lastensuojelu maakunnan lainsäädäntöön, muun kuuluessa valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Tällainen jako on kokonaan väärä. Sosiaalisten lakien alalla ilmenee yleensä tämänluontoista ihmisten asettamista eri arvoisiksi. Lakien kaksinaisuus tuo suunnattoman paljon sekaannusta. Koska valtio asiallisesti joutuu kuitenkin kustantamaan maakunnan menot tältäkin osalta, olisi huoltotyön valvonta jätettävä sosiaaliministeriön alaiseksi, mikä ei tapahdu, jos se kuuluu maakunnan lainsäädäntöön. Sama koskee myöskin työaikalainsäädäntöä ja muuta siihen alaan kuuluvaa. Senvuoksi olisi Ahvenanmaan väestön kannalta paljon onnellisempaa, jos sosiaalinen lainsäädäntö saatettaisiin siellä yhdenmukaiseksi valtakunnan muun osan kanssa.

Toisaalta on laissa eräs kohta, 35 §:n säädös, joka rikkoo Ahvenanmaalla asuvien suomalaisten oikeutta. Pykälässä määritellään ruotsinkielen yksinoikeus maakunnan opetuslaitoksessa. Saman periaatteen pohjalta, jolla Ahvenanmaan väestön oman kielen asema on turvattava, olisi myös turvattava maakunnassa asuvien suomenkielisten lasten oikeus saada oppivelvollisuuden alainen kouluopetus äidinkielellään. Koska Ahvenanmaalla on jatkuvasti suomenkielistä työväkeä erilaisissa ammattitöissä, ei suinkaan ole oikein, että heihin kohdistetaan kielellistä sortoa. Maakuntaa ja kuntia ei kuitenkaan voida velvoittaa ylläpitämään kouluopetusta suomenkielisille lapsille heidän äidinkielellään, mutta valtion kustannuksella se olisi heille turvattava oppivelvollisuuslain mukaisesti.

Pahimman ristiriidan tuo kuitenkin edellä mainittu kansainvälisiä sopimuksia koskeva kohta. Sen mukaan Suomen sopimuksille ulkovaltojen kanssa tulisi saada maakuntapäivien suostumus sikäli kuin ne koskevat Ahvenanmaata, kuten luonnollisesti kaikki sopimukset koskevat, koska Ahvenanmaa on osa Suomea. Tällainen Suomen suvereenisuuden rajoittaminen ei ole valtakunnan, mutta ei myöskään Ahvenanmaan maakunnan etujen mukainen.

Lakiehdotusta käsiteltäessä sen eri vaiheissa en ole voinut olla ottamatta huomioon niitä ajatuksia, mitkä maakunnan kansandemokraattiset kansalaiset esittivät kokouksessaan silloin, kun tämä lakiesitys tuli eduskuntaan. Kokous lausui toivomuksen, „että itsehallintoa kehitellään tavalla, joka luo edellytyksiä Ahvenanmaan vähäväkisten edistysstävälliselle, sivistykselliselle, taloudelliselle ja yhteiskunnalliselle kehitykselle, sekä että uusi itsehallinto voisi tarkoituksenmukaisesti ratkaista kaikki valtakunnan ja Ahvenanmaan väliset riitaisuudet". Tämä laki siinä muodossa, kuin se nyt on hyväksytty, ei kehitä itsehallintoa siihen suuntaan, kuin maakunnan edistystä toivovat kansalaiset haluaisivat.

Saman kokouksen päätöksessä lausutaan myös: „Emme voi vaieten katsella yhä kärjistyvää kiihkoa niissä ulkomaalaisissa ja erikoisesti ruotsinmaalaisissa lehdissä, joita leviää Ahvenanmaallakin ja jotka pyrkivät vahingoittamaan suhteitamme Neuvostoliittoon ja jäytämään kansan rauhantahtoa. Levottomuutta on herättänyt se, että Ahvenanmaa olisi v. 1950, sillä kokous oli viimekeväänä, viimeksi kuluneena kesänä on saanut osakseen sellaista ulkomaalaisten ja eritoten ruotsinmaalaisten sotilaallisten piirien huomiota, joka tuskin on vain yksinomaan henkilökohtaista laatua. Kokous vetoaa viranomaisiin ja vas-

tuunalaisiin poliittisiin johtajiin näiden ryhtymiseksi kaikkiin toimenpiteisiin, jotka ovat välttämättömiä sellaisen kehityksen estämiseksi, joka vahingoittaisi Ahvenanmaan kansan rauhaa ja supistaisi maamme suvereenisuutta. On tarkoin kuljettava sillä tiellä, jolle maamme astui välirauhansopimuksen jälkeen, se kun takaa maamme ja Neuvostoliiton ystävällisen yhteistyön ja siten johtaa meidät ahvenanmaalaiset rauhanomaiseen ja demokraattiseen tulevaisuuteen."

Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen edut ovat näissä asioissa yhteiset. Suomen on huolehdittava siitä, että maakunnan erikoisasema ja sen väestön edut turvataan, mutta niin, että se tapahtuu kansan eikä pääomapiirien ja sotavehkeilijöiden etujen mukaisesti. Olen sitä mieltä, että Ahvenanmaan itsehallintolaki tässä muodossaan olisi hylättävä ja samalla sen yhteydessä ehdotettu laki lunastusoikeuden käyttämisestä kiinteistöä luovutettaessa Ahvenanmaan maakunnassa ja että hallituksen tulisi antaa eduskunnalle uusi esitys kysymyksessä oleviksi laeiksi, joissa edellämainitut näkökohdat huomioitaisiin. Siksi ehdotan, herra puhemies, että eduskunta päättäisi hylätä puheena olevat lakiehdotukset.

Ed. A. Wirtanen: Herra puhemies! Kansandemokraattien kanta kysymyksessä olevan lainsäädännön eräisiin kohtiin on niin selvä ja luonnollinen, ettei se pitempiä perusteluja kaipaa. Ed. Stenberg toi jo täällä esille ne asialliset syyt, jotka ovat olleet kansandemokraattisen ryhmän kannanoton perustana.

Perustuslakivaliokunnan mietintöön liitetyssä eriävässä mielipiteessä onkin oleellinen sanottu. On selvää, ettei meillä ole syytä jättää maakunnan köyhimpiä kerroksia valtakunnan sosiaalisen turvan ulkopuolelle, semminkin kun valtio vastaa kustannuksista. On myöskin selvää, että suomenkielisille on taattava samat kielelliset oikeudet maakunnassa kuin ruotsinkielisille valtakunnassa. Tämän kannan sanelee meille puhtaat oikeusperiaatteet ja lopuksi on myöskin selvää, ettei meidän pitäisi rajoittaa maamme suvereenisuutta sillä tavalla, kuin se tapahtuu 11 §:n 2 momentin 19 kohdassa. Tämähän johtaisi siihen, kuten on osoitettu, että meille muodostuisi kaksi täysivaltaista valtioelintä, koska jokainen kansainvälinen sopimus voidaan tulkita välittömästi tai välillisesti koskevan myöskin Ahvenanmaata. Vain sellaisiin sopimuksiin nähden, jotka voisivat rajoittaa maakunnan laissa taattua erikoisasemaa, olisi tämä paikallaan. Mutta maakunnan asemaa ei voidakaan siinä suhteessa muuttaa yksipuolisilla sopimuksilla tai päätöksillä, toisin sanoen ilman Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumusta.

Pakostakin herää kysymys, minkä vuoksi ollaan valmiit tämäntapaiseen lainsäädäntöön, missä tarkoituksessa. Tällaisena kansainvälisesti arkaluontoisena ja ristiriitaisena aikana olisi kaksinverroin syytä varovaisuuteen. Tiedossamme on, miten Atlantin liiton valtojen, ennen muuta Yhdysvaltojen, mielenkiinto maahamme jatkuvasti on pysynyt virkeänä, jopa vilkastunutkin. Ei siitä ole kuin muutama kuukausi kulunut, kun eräs amerikkalainen sanomalehti, muistaakseni se oli New York Times, mainitsi Suomen kuuluvaksi niiden valtioiden piiriin, joista Yhdysvallat voi odottaa tukea politiikalleen Euroopassa. Tällaiset lausunnot ovat maamme kannalta katsoen erittäin vahingolliset ja arveluttavat. Meillä ei ole mitenkään syytä omilla lainsäädäntötoimenpiteillämme antaa itsestämme sellaista kuvaa, joka edes viittaisi siihen, että olemme valmiit kuuntelemaan tuontapaisia kuiskutuksia. Tällainen lainsäädännöllinen toimenpide ei mitenkään vahvista kansainvälistä asemaamme tai arvovaltaamme. Hallituksella olisi ollut syytä huolehtia siitäkin tässä yhteydessä, sillä maamme tulee varmastikin tulevaisuudessa sitä tarvitsemaan.

Kun me kansandemokraatit vastustamme tämän lain hyväksymistä, teemme sen siinä varmassa vakaumuksessa, että ratkaisu on maamme edun kannalta vahingollinen ja voi tuoda tullessaan vaikeitakin komplikaatioita, kun ryhdytään soveltamaan kansainvälisisiä sopimuksia. Kansainvälinen säännös tässä muodossa ei ole maakunnankaan kannalta välttämätön, koska sen itsehallinto on muutenkin taattu. Tällaisella säännöksellä suorastaan houkutellaan ulkopuolisia sekaantumaan maamme sisäisiin asioihin. Se ei ole ahvenanmaalaistenkaan kannalta suotavaa. Olen kyllä sitä mieltä, että Suomen on tulkittava itsehallintolakia mahdollisimman väljästi, toisin sanoen autettava maakunnan väestöä kehittämään itsehallin-

toaan, mutta samalla suojeltava saaristoa ja väestöä joutumasta ulkopuolisten erikoistavoitteisiin. Ahvenanmaan kansa on tunnetusti rauhaa rakastavaa väestöä. Sehän ei ole milloinkaan tahtonut suostua edes asevelvollisuuteen, ja olen varma siitä, että se hyväksyy kaiken, joka tähtää sen rauhan suojaamiseen, sen saariston rauhoittamiseen, ja siihen juuri ja yksinomaan siihen tähtää kansandemokraattien kanta tässä asiassa.

Hallitus on ohjelmajulistuksessaan vakuuttanut seuraavansa valtiosopimuksien viitoittamaa linjaa, ja herra pääministeri antoi täällä eduskunnassa äskettäin vakuutuksen, joka oli erittäin painokas ja selväsanainen. Uskon, että Suomen kansan suuri enemmistö hyväksyy tällaisen asennoitumisen. Vaistomaisesti tämä kansa tajuaa, että eräät suurvallat pyrkivät käyttämään maatamme hyväkseen kuten aikoinaan Natsi-Saksa, jonka vanaveteen maatamme kytkettiin harvinaisen lyhytnäköisen ja moraalisesti tuomittavan politiikan merkeissä. Kansa tajuaa myös, että maamme asema on vahvistettu ja vakiinnutettu sodanjälkeisillä sopimuksilla, ennen muuta rauhansopimuksella ja ystävyys- ja avuntasopimuksella. Nämä sopimukset ovat mm. kahdessa suhteessa hyvin edulliset: ensiksikin ne ainakin vaikeuttavat poliittisiin seikkailuihin taipuvaisten piirien pyrkimyksiä, ja toiseksi Suomelle jää mahdollisuus pysyä sotatapahtumien ulkopuolella, ellei jokin valtio suorastaan uhkaa turvallisuuttamme ja alueemme kautta Neuvostoliiton turvallisuutta. Suomen kansa varmasti kokemuksista viisastuneena tajuaa, että nämä edut ovat huomattavat ja että Suomen pitäisi pyrkiä käyttämään näitä etuja kaikella tarmolla hyväkseen ja johdonmukaisesti. Ei kukaan voi tietysti mennä takaamaan, että siinä onnistumme, mutta varmaa on, että tämäntapaisen politiikan laiminlyöminen voi vain lisätä onnettomuuksien riskiä. Ja tässä suhteessa on ilmeistä, että nyt esillä oleva lakiehdotus on sen laatuinen, että se voi vain vaikeuttaa tällaisen politiikan mahdollisuuksia. Suverenisuutemme rajoittaminen, kaventaminen, voi vaikeuttaa pyrkimyksiämme säilyttää alueemme koskemattomana.

Olen siis vakuuttunut siitä, että eduskunta tekisi viisaasti ja toimisi vastuuntuntoisesti, jos se hylkäisi tämän lakiesityksen nykyisessä muodossaan. Kannatan ed. Stenbergin tekemää hylkäävää ehdotusta.

Ed. von Born: Herr talman! Det motstånd, som från yttersta vänsterns sida fortfarande reses mot den föreliggande lagstiftningen, förefaller numera alldeles omotiverat, särskilt sedan den s. k. garantiparagrafen, som uppenbarligen var en nagel i ögat, blivit upphävd. Ehuru avsikten är, att ålänningarna skall tillkomma en viss självstyrelse i den mån den inte inkräktar på rikets förhållanden, vill man nu från oppositionens sida i flere avseenden beskära denna förvaltning också utöver det, som redan tidigare varit ålänningarna förbehållet. Att man t. ex. vill utöva förmynderskap med hänsyn till den sociala lagstiftningen på Åland, bottnar uppenbarligen i bristande förtroende för ålänningarnas vilja och förmåga att på ett sätt, som tillfredsställer kommunisternas önsketänkande, ordna en sådan lagstifning. Det är ju dock så, att inte alla önskar bli saliga på samma sätt, och ålänningarna böra även få sköta sina sociala uppgifter såsom de anse bäst för den åländska befolkningen. Allt detta hör ju för övrigt till deras inre förhållanden, i vilka andra icke borde ha anledning att blanda sig. Det borde även väl sammangå med ett demokratiskt tänkesätt att låta folket självt bestämma och inte utifrån söka påtvinga detsamma något som det icke självt önskar genomföra eller acceptera.

Man har även på vänsterhåll gjort nummer av bestämmelsen angående skolundervisningsspråket och stadgandet rörande internationella fördrag, vilka innebär upphävande eller ändring av eller avvikelse från självstyrelselagen. Skolundervisningen är ju i tiden alldeles på samma sätt som nu föreslagits ordnad genom den av Nationernas Förbund påbjudna garantilagen, och från den kan icke avvikelse nu ske. Vad åter de internationella fördragen beträffar, kan det inte gärna komma i fråga, att man genom överenskommelse med utländsk makt skulle kunna dra ett streck över det, som genom självstyrelselagen tillerkänts Ålands befolkning. Någon begränsning av rikets suveränitet i vidare omfattning än vad Ålandslagen redan i och för sig innebär, inneligger inte enligt

min tanke i det nu ifrågavarande stadgandet rörande internationella fördrag.

Påståendet om oklarheter och motsägelser i lagen såsom skäl för dess förkastande framstår som svepskäl, likaså åberopandet av en del sakkunnigutlåtanden. Sakkunniga har i stor utsträckning hörts vid ärendets beredning, och deras utlåtanden har även för det mesta tagits ad notam, även om icke alla deras önskningsmål kunnat beaktas.

Lagförslaget, såsom det nu föreligger, är ju icke i alla avseenden sådant, som man på svenskt håll och särskilt från ålänningarnas sida velat ha det; främst måste djupt beklagas upphävandet av garantiparagrafen. Men lagförslaget innehåller dock icke obetydliga förbättringar beträffande den åländska självstyrelsen, så att man med gott samvete kan vara med om dess godkännande nu och överlämna åt ålänningarna själva, att avgöra om de vill ha den nya lagen eller inte.

Hela denna fråga blir i varje fall nu efter många år av möda och arbete för riksdagens vidkommande slutligen avförd från dagordningen. För den ingående sakliga prövning, som grundlagutskottet vid föregående riksdag ägnat detta ärende, — låt vara under långt utdragna förhandlingar — kan gärna i detta slutskede ett erkännande ges.

Jag vill till slut, herr talman, säga, att jag är övertygad om att man genom en föståelsefull inställning till ålänningarna, deras intressen och behov — något som i viss mån genom denna lagstiftning kommit till synes — blott skall befordra deras fastare anknytning till och deras känslor gentemot det gemensamma fosterlandet.

Ed. Ryömä: Herra varapuhemies! Ahvenanmaan itsehallintolakia koskevassa keskustelussa on kiinnitetty verraten runsaasti huomiota kahteen seikkaan. Ensiksikin kysymykseen, mitä tarkoitetaan lakiesityksen sisältyvällä muutoksella siihen säännökseen, joka koskee valtakunnan kansainvälisten sopimusten voimaantuloa Ahvenanmaan maakunnassa. Ja toiseksi kysymykseen, miksi asian valmistuminen on viivästynyt ja kuka on varsinainen syyllinen tähän viivästymiseen.

Tätä jälkimmäistä seikkaa, asian valmistumisen viivästymistä, haikaili esim. ahvenanmaalaisten edustaja Larson tämän vuoden kesäkuun 7 päivänä käyttämässään puheenvuorossa lausuen muun muassa: „Ne toiveet, joita Ahvenanmaalla oli asetettu lakiesitykseen, jonka Pekkalan hallitus marraskuun 6 päivänä 1946 jätti eduskunnalle, oli kokonaan murskattu sen kautta, että lakiesitys, vaikka eduskunnan työaikaa vielä oli jäljellä yli puolitoista vuotta, ei tullut loppuun käsitellyksi edes perustuslakivaliokunnassa, puhumattakaan eduskunnasta." Ja edelleen ed. Larsonin lausuntoa: „... eduskunta ei yhdy siihen käsitykseen, jota valtakunnan kunnioitettu presidentti useita kertoja on esittänyt ja jonka myös vuonna 1920 esitti silloinen pääministeri Erich nyt voimassaolevaa itsehallintolakia käsiteltäessä." Ed. Larsonin valitus koskee siis sitä, että uuden itsehallintolain valmistuminen on viivästynyt jo viitisen vuotta. Eduskunnan viime tiistain istunnossa muistaakseni ed. Österholm puolestaan paheksui kovasti sitä, että kansandemokraatit halusivat lykätä lopullisen käsittelyn kokonaista yhdellä viikolla.

Mitä tulee ensiksi mainittuun seikkaan, säännökseen, joka koskee valtakunnan tekemien kansainvälisten sopimusten voimaansaattamista Ahvenanmaan maakunnassa — toisin sanoen voimassaolevan itsehallintolain 9 §:n 2 momentin 12 kohtaa ja uuden itsehallintolakiesityksen 11 §:n 2 momentin 19 kohtaa — niin on ilmeisesti välttämätöntä vielä kerran palauttaa mieliin se, mistä itse asiassa on kysymys ja kuinka oleellinen muutos nyt aiotaan ajaa läpi. Kuinka välttämätöntä tämä on, sen osoittaa esim. ed. von Bornin äskeinen puheenvuoro, edustajan, joka, niin juristi kuin onkin siviiliammatiltaan, kuitenkaan ei näytä riittävästi tähän asiaan kyenneen perehtymään.

Nykyään voimassaolevan säännöksen mukaan „ala, joka on järjestetty kansainvälisillä sopimuksilla," kuuluu valtakunnan yksinomaiseen lainsäädäntövaltaan. Käsiteltävänä olevan lakiesityksen vastaava säännös, esityksen, joka silloisen oikeusministeri Tauno Suontaustan nimissä syksyllä 1948 jätettiin eduskunnalle, kuuluu perustuslakivaliokunnan ehdotuksen mukaisesti siihen tehtyine lisäyksineen seuraavasti: „Myös maakuntapäivien on hyväksyttävä laki, jolla vieraan valtion kanssa tehty sopimus saatetaan voimaan maakunnassa, mikäli sopimuksessa on määräyksiä, jotka

merkitsevät itsehallintolain säännösten kumoamista tai muuttamista tahi niistä poikkeamista." Edellisen eduskunnan enemmistö oli valmis hyväksymään jälkimmäisen muodon, ja samoin — ainakin perustuslakivaliokunnan kannanotosta päättäen — näyttää olevan nykyisenkin eduskunnan enemmistön laita. Kansandemokraatit puolestaan ovat olleet ja ovat sillä kannalla, että sanottu säännös olisi pysytettävä nykyään voimassaolevassa muodossaan

Tätä meidän kantaamme kunnioitti sanomalehti Nya Pressen viime tiistain pääkirjoituksessaan, johon saimme tutustua kohta sen jälkeen, kun asiaa täällä tiistain istunnossa oli käsitelty, seuraavantapaisilla kohteliaisuuksilla: „Painavin perustelu, jonka äärimmäinen vasemmisto esittää lain hylkäämisen puolesta, on kuitenkin säännös, että myös Ahvenanmaan maakuntapäivien on ratifioitava sopimukset, joita Suomi tekee vieraan vallan kanssa, mikäli sellaisen sopimuksen on määrä tulla voimaan myöskin Ahvenanmaalla. Säännös on syntynyt" — jatkaa Nya Pressen — „Ahvenanmaan itsehallinnon todellisen sisällön suojaamiseksi. Sillä itsehallinto voitaisiin sellaisen hallituksen aikana, joka olisi vähemmin myöntämielinen Ahvenanmaan itsehallintoa kohtaan kuin nykyinen, tehdä aivan illusooriseksi, jos valtakunta kuulematta Ahvenanmaan itsehallintoelimiä tekemällä sopimuksia vieraiden valtojen kanssa sitoutuisi saattamaan voimaan koko valtakunnan alueella ja siis myös Ahvenanmaan maakunnassa uusia yhdensuuntaistettuja määräyksiä". Ja sitten Nya Pressen lausuu meihin kansandemokraatteihin päin kääntyen mm. seuraavaa: „Kansandemokraatit ovat yhdensuuntaistamisen esitaistelijoita." „Se on todellakin holhoojanmentaliteettia, joka on täysin vierasta demokraattisen itsehallinnon hengelle. Mutta kun tunnemme sen yhdensuuntaistamisvimman ja omalaatuisen käsityksen itsehallinnosta ja ylimalkaan demokratiasta, joka vallitsee „kansandemokraattisessa maailmassa" jne., jatkuu tämä Nya Pressen kirjoitus.

Kun nyt meitä vastaan esitetään tällaisia tuimia syytöksiä, niin lienee syytä, varsinkin ed. Larsonin iloksi, antaa puheenvuoro vuoden 1920 pääministerille, Rafael Erichille, jonka „vapaamielistä" mielenlaatua ed. Larson melkein jokaisessa Ahvenanmaata koskevassa puheenvuorossaan on ylistellyt ja jonka hallituksen aikana nyt voimassaoleva itsehallintolaki säädettiin. Entistä pääministeriä prof. Erich vainajaa, voitaneen pitää pätevänä henkilönä selvittämään, missä mielessä nykyisin voimassaolevalle 9 §:n 2 momentin 12 kohdalle annettiin se muoto, jonka se sai. Teoksessaan „Suomen valtio-oikeus", joka ilmestyi v. 1924, prof. Erich lausuu kyseessäolevan säännöksen merkityksestä:

„Oikeusala, joka on järjestetty kansainvälisellä sopimuksella, kuuluu yleisen lainsäädännön piiriin. Säännös sai tämän sisällön nimenomaan sen käsityksen välttämiseksi, että vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen sisältö, milloin se koskettelee maakuntalainsäädännön alaa, ei voisi joutua Ahvenanmaalla sovellutettavaksi, ennen kuin maakuntapäivät ovat antaneet siihen suostumuksensa. Sellainen rajoitus olisi omansa tuottamaan tarpeettomia hankaluuksia, koska sen mukaan voisi käydä välttämättömäksi tehdä erityinen ehto (reservatsioni) sopimuksen sovelluttamisesta Ahvenanmaahan nähden. Kun puhutaan alasta, joka on sopimuksella järjestetty, merkitsee tämä, että, sikäli kuin sopimus aiheuttaa lainsäädäntötoimen, sopimuksen sisältö vastaavasti tulee voimaan myös Ahvenanmaalla; sopimusperuste vaikuttaa tässä tasavallan yleistä lainsäädäntöä asiallisesti laajentavalla tavalla. Ahvenanmaalle luovutetut lainsäädäntöalat ovat kyllä enimmältä osaltaan sellaisia, että kansainväliset järjestelyt eivät yleensä niitä koskettele, mutta milloin jolloinkin niin tapahtuu, on oikeustila sellainen, että sopimus ei ainoastaan tule kansainväliseksi Ahvenanmaahankin nähden voimaan, mikä on itsestään selvää, vaan ulottaa siihen myöskin ne valtionsisäiset vaikutukset, jotka sopimus, aiheuttamansa lainsäädäntätoimen välityksellä, on tuottanut."

Tämän lausunnon perusteella tuntuu ilmeiseltä, että Ahvenanmaata koskevan ns. „yhdensuuntaistamisvimman" isiin kuuluu myös vapaamieliseksi" ylistetty prof. Erich ja että Ahvenanmaan surkuteltava väestö itse asiassa jo yli 30 vuotta on huoannut ns. kansandemokraattisen yhdensuuntaistamisen" ja — edelleen Nya Pressenin mukaan — „todellisen itsehallinnon hengelle vieraan holhoojanmentaliteetin" ikeessä — sitä lainkaan itse havaitsematta! Nya Pressenin edellämainittu kirjoitus muuten pal-

jastaa, kuinka oleellisesta muutoksesta itsehallintolakiin tässä nyt on kysymys. Se siinä myönnetään aivan avoimesti. Mutta on aivan turha väittää, että aiottu muutos olisi lähtöisin Ahvenanmaan väestön omasta vaatimuksesta, koskapa se yli 30 vuoden aikana ilmeisesti ei ole havainnut mitään haittaa puheenaolevan säännöksen nykyisestä muodosta. Ed. Stenberg jo edellä osoitti, mikä on Ahvenanmaan rauhantahtoisen työtätekevän väestön kanta.

Prof. Erichin lausunto antaa myös mielenkiintoista valaistusta entisen oikeusministeri Suontaustan menettelytapoihin. Maaliskuun 7 päivänä 1947 entinen oikeusministeri Suontausta silloin ulkoasiainvaliokunnan sihteerinä toimiessaan antoi valiokunnalle eräänlaisen lausunnon „hallituksen esitykseen Ahvenanmaan itsehallintolaiksi liittyvistä kansainvälisistä kysymyksistä". On varsin helppoa havaita, että tähän lausuntoon sisältyvät viisautensa tohtori Suontausta oli, tosin lähdettä mainitsematta, melkein sanasta sanaan jäljentänyt prof. Erichin edellämainitusta teoksesta. Tämän nojalla hän silloin esilläolevasta lakiesityksestä lausui: „Käytännössä siitä olisi seurauksena, että voisi käydä välttämättömäksi tehdä kansainvälisiä sopimuksia solmittaessa erityinen varaus eli reservatio sopimuksen sovelluttamisesta Ahvenanmaan alueeseen nähden." Huomattaneen, että sanamuoto melkoisesti muistuttaa prof. Erichin teoksessa käytettyä sanamuotoa.

Mutta esitellessään omaa itsehallintolakiesitystään eduskunnalle marraskuun 12 päivänä 1948 ministeri Suontausta lausui: „Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta esitti lausunnossaan vuoden 1947 valtiopäivillä, että puheenaoleva lainkohta olisi palautettava voimassa olevan itsehallintolain säännöksen mukaiseen muotoon, so. sellaiseksi, että ala, joka on järjestetty kansainvälisillä sopimuksilla, kuuluisi valtakunnan yksinomaiseen lainsäädäntövaltaan." „Eduskunnan ulkoasiainvaliokunnan silloinen kanta", lausui ministeri Suontausta, „oli täysin paikallaan edellisen hallituksen antaman esityksen suhteen, koska tämä olisi merkinnyt Ahvenanmaan maakunnan ja muun valtakunnan välisen valtio-oikeuden suhteen olennaista muutosta. Samalla perusteella ei sen sijaan" — ministeri Suontausta väittää — „enää voida arvostella nyt eduskunnalle annettua esitystä...", siis vuonna 1948 ministeri Suontaustan nimissä annettua esitystä. Ja edelleen ministeri Suontaustan mainitusta lausunnosta: „Jos tahdotaan väittää, että itsehallintolakiehdotuksen tarkoituksena on puuttua Ahvenanmaan väestön itsehallinnon kansainväliseen puoleen, ei tämä väite pidä paikkaansa."

Kuitenkin prof. Erichin edellä lainattu lausunto, jonka ministeri Suontaustan siis on täytynyt tuntea, valaisee nimenomaan juuri sitä muotoa, jonka ministeri Suontausta ja eduskunnan enemmistö ovat halunneet antaa puheena olevalle säännökselle. Juuri se säännös, jonka eduskunnan enemmistö näyttää nyt olevan aikeissa hyväksyä, saattaisi pakottaa tekemään erityisen ehdon tai varauksen eli reservation kansainvälistä sopimusta solmittaessa Ahvenanmaahan nähden. Ministeri Suontausta on siis tässäkin asiassa, kuten ns. takuulain 6 §:ään nähden, yrittänyt tahallaan harhaanjohtaa eduskuntaa ja salata siltä oleellisia tosiasioita.

Jos lakiesitys nyt esillä olevassa muodossaan hyväksytään, niin se merkitsee mitä oleellisinta muutosta Ahvenanmaan asemassa, varsin arveluttavaa askelta tämän maakunnan irroittamiseksi valtakunnan yhteydestä. Tällaista muutosta eivät suinkaan sanele Ahvenanmaan väestön edut, vaan lännestä päin esitetyt vaatimukset. Tästä on enemmän kuin riittävästi todisteita käytettävissä.

Voidaan siis todeta, kuinka hulttiomaisella tavalla eduskunnan enemmistö on valmis käsittelemään mitä tärkeimpiä kysymyksiä. Jokaisessa vaiheessa käytetään kieroilua ja hämäystä, vieläpä niin kömpelöä, että se kerta kerran jälkeen paljastuu. Lännestä päin tulevien määräysten toteuttamiseksi porvarillis-sosialidemokraattinen enemmistö näyttää olevan valmis vaarantamaan valtakunnan yhtenäisyyttä ja luopumaan sen tärkeistä eduista.

Jos sitten lopuksi tullaan kysymykseen, miksi asian valmisteminen on viivästynyt vuodesta toiseen, niin sallittakoon toisaalta kysyä: Miksi ei asian käsittelyä saatettu loppuun vuosina 1946 ja 1947 tai edes 1948 keväällä, sen jälkeen, kun ulkoasiainvaliokunta oli antanut silloisen hallituksen esitystä koskevan lausuntonsa. Siinä vaiheessa oikeisto halusi painaa asian vihreän veran alle, koska laki siinä vaiheessa ei olisi saanut sen toivomaa muotoa, koska se halusi varata itselleen aikaa ja tilaisuutta juo-

nitteluun valtakunnan ja Ahvenanmaan väestön etujen ja turvallisuuden kustannuksella. Tämä oikeiston harjoittama kiero peli on täydellisesti paljastettu. Mikäli siihen asiaan kaivattaisiin enemmän valaistusta, niin voitaisiin esittää erittäin mielenkiintoisia otteita hallituksen ulkoasiainvaliokunnan pöytäkirjamerkinnöistä viime sotavuosilta, ulkoasiainvaliokunnan, jonka eräät jäsenet edelleenkin vaikutusvaltaisissa asemissa ovat osoittaneet melkoista harrastusta Ahvenanmaan asioita kohtaan. Nykyisen hallitusryhmittymän taholta annetut juhlalliset vakuutukset joutuvat varsin outoon valoon sellaisten käytännöllisten ratkaisujen yhteydessä kuin nyt esillä oleva. Kansandemokraatit pitävät velvollisuutenaan sekä koko kansan että erittäinkin Ahvenanmaan väestön etujen nimessä voimiensa mukaan vastustaa esillä olevan itsehallintolakiesityksen hyväksymistä, samalla edellyttäen, että eduskunnalle välittömästi annettaisiin uusi esitys, sellainen esitys, joka vastaisi maan ja kansan etuja.

Yhdyn kannattamaan ed. Stenbergin tekemää ehdotusta.

Ed. Kilpeläinen: Herra puhemies! Tietenkään täältä suomenkielisten taholta ei olisi syytä puuttua koko Ahvenanmaan itsehallintokysymykseen, koska nähdäksemme niin sosialidemokraattisella kuin porvarillisellakin taholla ollaan yksimielisiä, että asia on hoidettava niin, että se tyydyttää Ahvenanmaan väestöä. Mutta täällä on herättänyt omituista huomiota se, että nimenomaan kommunistien taholta on koetettu tätä kysymystä koko ajan jarruttaa. Heidän taholtansa on puhuttu Suomen suvereenisuudesta Ahvenanmaan suhteen, on puhuttu Ahvenanmaan suomalaisten kansallisista oikeuksista, on puhuttu Ahvenanmaan väestön sosiaalisista ym. eduista jne. Täällä puhujanpöntössä kävi äsken itse Ahvenanmaan poika, Atos Wirtanenkin taittamassa peistään Suomen suvereenisuuden puolesta Ahvenanmaan alueella siinä mielessä, että Ahvenanmaan itsehallintoa olisi syytä kiristää ylhäältä päin. Kansanedustaja Wirtanen sanoi, että jos nykyinen laki hyväksytään, niin se ei ole Suomen etujen mukainen. Hän sanoi myöskin, että meidän on nimenomaan pidettävä huolta siitä, etteivät mitkään ulkomaiset tekijät pääse vaikuttamaan Ahvenanmaan kysymykseen. Meidän on säilytettävä Ahvenanmaan alue koskemattomana. No, niin, tämä on tietysti kaikki oikein sanottu.

Kuitenkin, kun katsellaan kommunistien aikaisempaa kantaa Ahvenanmaan itsehallinnon suhteen, niin huomataan, että he eivät ole erikoisemmin välittäneet Ahvenanmaan väestön kansallisista eduista, puhumattakaan, että olisivat välittäneet Suomen suvereenisuudesta taikka korostaneet miten nimenomaan ulkomaiset tekijät on pidettävä ulkopuolella Ahvenanmaan alueen. Mm. Sosialistisen Aikakauslehden kaksoisnumerossa 15—16, joka ilmestyi 1 p:nä elokuuta 1920, oli kirjoitus, jonka nimi oli „Puolueemme suhde Ahvenanmaan kysymykseen ja rauhaneuvotteluihin". Alla on nimimerkki Sapiens II. En ole aivan sataprosenttisesti varma, mutta todennäköisesti hän oli Otto Ville Kuusinen (Ed. Hietanen: Riekin kirjoittama aikanaan!). No, se lehti on minun pöydälläni, toin tänne kaikki Sosialistisen Aikakauslehden vuosikerrat sidottuina, niin että herrat voivat tutustua niihin, elleivät sitaattiani usko. En lähtenyt tuota paksua kirjaa tänne puhujapönttöön kantamaan (Välihuuto). Niin, en tiedä, mutta luulisin, että tuskin Esko Riekki on sitä kirjoittanut Sosialistiseen Aikakauslehteen (Ed. Ryömä: Minä kysyin, kuka se oli!). En voi varmaan sanoa — todennäköisesti Otto Ville Kuusinen, mutta joka tapauksessa eräs teidän silloin tunnetuimpia herrojanne, koska hän sai teidän julkaisuunne kirjoittaa. Hän kirjoitti asiasta 1 p:nä elokuuta 1920 ilmestyneessä Sosialistisen Aikakauslehden numerossa näin:

„Koska Suomen työväkeä eivät koske kapitalistisen Suomen taloudelliset edut ja koska juuri ne ovat asialle ratkaisevia eivätkä suinkaan „kansojen itsemääräämisoikeuden periaatteen tulkintamuodot", niin Suomen työväelle on edullisin ratkaisu, joka on omiaan heikentämään valkoisen Suomen taloudellista ja valtiollista voimaa. Suomen työväestölle on tällä hetkellä kokonaan yhdentekevää, kuuluuko Ahvenanmaa Suomeen tai Ruotsiin. Mieluummin se, noudattaen kansainvälisen luokkataistelun vaatimuksia, edustaisi kantaa, että työväen olemassaolonsa puolesta taistelevalle" — hieman huonoa kieltä, mutta se ei ole minun syyni — „Neuvosto Venäjälle kuuluisi Ahvenanmaan omistaminen, kunnes työväki

on päässyt valtaan Suomessa tai Ruotsissa. Mutta kun luokkataistelumme on lähinnä suunnattu Suomen porvariluokkaa vastaan, ja kun meille suomalaisille senvuoksi on etujen mukaista kaikki, joka suinkin saattaa maamme porvariluokan taloudellista ja valtiollista valta-asemaa heikentää, niin kantamme on selvä: saakoot ahvenanmaalaiset tahtonsa läpi, jos voivat. Osaksi se on maamme työväelle yhdentekevää, osaksi se on vain luokkaetujemme mukaista, koska porvariluokka siitä kärsii. Suomen työväelle ei siitä missään tapauksessa eikä missään muodossa voi vahinkoa koitua."

Hieman myöhemmin meidän kommunistimme jo silloin varasivat itsellensä vapaat kädet. Samassa kirjoituksessa näet sanotaan seuraavasti:

„Kaikissa poliittisissa kysymyksissä ratkaisevat vain valtaedut; kaikki muu: kansallisuusnäkökohdat ja sen sellaiset ovat silmänlumetta yksinkertaisille ihmisille. Niihin vedotaan silloin, kun sopii, ja niiden oikeus kielletään silloin, kun ei sovi valtaedun kannalta."

Myöhemmin vielä samassa kirjoituksessa sanotaan edelleen:

„Samanlaiseksi tulisi tietysti asema sinä päivänä, jolloin työväki taasen olisi vallanhaltija tässä maassa. Silloin käsittelisimme niin Ahvenanmaan kuin Petsamon ja Itä-Karjalan kysymyksiä aivan toiselta kannalta, joka olisi sama edun kanta, jota porvarit nyt edustavat oman valta-asemansa vuoksi" — siis se kanta Itä-Karjalaan, Petsamoon, Ahvenanmaahan nähden, jota porvarit edustivat jo 1920. Meidän kommunistimme sanoivat, että he kyllä hyväksyvät sen myöhemmin.

No niin, vielä siteeraan tästä samasta kirjoituksesta aivan loppua. Siinä sanotaan: „Työväen on siis itsetietoisesti annettava luokkataistelun etujen määrätä kantansa näissä suurpoliittisissa kysymyksissä eikä annettava kaikenlaisten porvarillisten ja sosialidemokraattisten „isänmaan ystäväin" pimittää järkeään kaikenlaisilla korupuheilla, joille porvaritkin sydämissään nauravat."

Kun on lukennut tämän Sosialistisen Aikakauslehden artikkelin ja seurannut meidän kommunistiemme kannanottoja tässä kysyyksessä, niin on kysyttävä heiltä: eikö nyt enää ole olemassakaan kapitalistista Suomea tai sen etuja, koska te olette muuttaneet kantanne tällaiseksi? Jos on olemassa kapitalistinen Suomi, niin eikö Ahvenanmaan asema millään tavalla vähennä Suomen kapitalistien taloudellista ja valtiollista valta-asemaa? Taikka: onko siis nyt työväki jo vallan haltijana, joten se voi Ahvenanmaahan nähden ottaa sellaisen kannan, kuin herrat täällä vasemmalla ovat ottaneet? Jos työväki on vallan haltijana, niin ei sitten pidä kommunistilehdissä joka päivä väittää aivan päinvastaista esim. nykyisestä hallituksesta (Ed. Ryömä: Luokkataisteluako se Kilpeläinen nyt siellä käy?). Täytyyhän tässä ryhtyä teitä vastaan sitäkin käymään, kun te tällaista imperialismia ryhdytte ajamaan vastoin kaikkea vanhaa kantaanne. Täytyy tässä nyt jo yksistään sen takia koettaa jonkinlaista luokkataistelua käydä. Minä vain pelkään sitä, että jos te tosiaan katsotte työväen olevan jo nyt vallan haltijana, niin tämän teidän oman paperinne mukaan te silloin otatte myös Petsamon ja Itä-Karjalan suhteen sellaisen kannan, että herra Suomea varjelkoon. Te olette sillä kannalla, mikä porvareilla oli 1920 (Vasemmalta: 1943 ja 1945!). — 1943 ja 1945 ei ollut mitään kantaa (naurua). Ei näitä vallattuja alueita liitetty Suomeen. Siellä tapeltiin, mutta niitä ei ole liitetty Suomeen silloinkaan.

No niin, joka tapauksessa me voimme todeta, kun katselemme herrojen kommunistien esiintymistä tämän kysymyksen yhteydessä, — voimme todeta heidän omilla sanoillaan, että kommunistit koettavat nyt meidän järkeämme pimittää kaikenlaisilla korupuheilla, joille itsekin sydämissään nauravat — kahdella „ämmällä" ilmeisesti, niinkuin näkyy olevan tässäkin Sosialistisen Aikakauslehden kirjoituksessa (naurua eduskunnassa). Minä luulisin kuitenkin, että Suomen eduskunta ei anna tämän kaikenlaisilla korupuheilla naamioidun järjen pimittämisen vaikuttaa itseensä. Eikä olisi tietysti ollut syytä tässä kysymyksessä esiintyäkään, mutta on hyvä, että myöskin eduskunnan pöytäkirjoista näkyy, millä tavoin herrat kommunistit ovat tämänkin asian yhteydessä muuttaneet kantaansa. Jo 1920-luvulla oli perusteltu ne syyt, joilla kantaa voidaan muuttaa. Mutta minun nähdäkseni herrat eivät ole vielä perustelleet sitä, että me olemme siirtyneet jo nyt työväestön täydellisesti hallitsemaan Suomeen. Näin ollen

sekä perustelut että nykyiset kannanmuutokset ovat yhtä tyhjän kanssa.

Ed. A. Wirtanen: Herr talman! Det måste i någon mån väcka förvåning, när rdgsm. von Born gör gällande att stadgandet i självstyrelselagen för Åland rörande internationella fördrags tillämpning på Åland inte innebär en inskränkning av landets suveränitet jämfört med den nuvarande. Det är ju dock uppenbart att här är fråga om en inskränkning. Jag kan inte förstå, hur man här i riksdagen kan göra ett påstående av denna art (von Born: Ålandslagen själv gör ju det!).

Vad beträffar Ålandslagens stadgande om sociallagstiftningen, är det ju framför allt omsorgen om dem som behöver social vård som måste vara vägledande, icke omsorgen om dem som har att sköta de fattiga. Jag kan inte förstå, hur man kan göra det till huvudsak, då det ändå måste vara en bisak. Det är ju tanken på den fattigaste delen av befolkningen som därvidlag bör vara vägledande.

Och slutligen, beträffande språkstadgandet tror jag inte att det är en klok minoritetspolitik, om man inte i ett sådant här fall visar generositet mot dem som är i minoriteten på Åland. Man kan inte då begära generositet av majoriteten, t. ex. här på fastlandet. Jag tror att det är klokare, om man på den punkten verkligen visar generositet, klokare också ur finlandssvenskarnas synpunkt.

Ed. Tainio: Herra puhemies! Ei olisi ollut aihetta enää sekaantua tähän keskusteluun, sillä täällä on niin selvästi ja todistusvoimaisesti ryhmämme taholta osoitettu tämän lain puutteet ja se, mihinkä se käytännössä johtaa. Mutta kun täällä ed. Kilpeläinen erikoisesti halusi lukea eräitä paljastuksia muka meidän kannanottomme muuttumisesta, on syytä hiukan vielä käsitellä kysymystä. Ei niin, että ed. Kilpeläisen esittämään sinänsä kannattaisi kiinnittää huomiota, mutta voidaan osoittaa esimerkeillä historian valossa, kuinka todellakin Ahvenanmaa määrättyjen meidän maamme poliitikkojen ja piirien taholta on aikaisemminkin ollut poliittisen spekuloinnin kohteena.

Ei ole myöskään mitään uutta siinä, että Ahvenanmaan kysymyksessä harjoitetaan tätä poliittista spekulointia tälläkin hetkellä. Esimerkkejä aikaisemmasta samanlaisesta asiaan suhtautumisesta voidaan esittää millä mitalla tahansa. Meidän on ensinnäkin todettava, että silloin, kun Suomi sai itsenäisyytensä Venäjän sosialistiselta, vallankumouksen voiton ansiosta pystytetyltä nuorelta Neuvostotasavallalta se sai myöskin silloin Ahvenanmaan saaret. Tällöin sovittiin aikaisempien kansainvälisten sopimusten mukaisesti, ettei saaria saatu linnoittaa. Myöhemmin Kansainliiton neuvoston päätöksen perusteella myöskin tämä asia vahvistettiin. Tästä huolimatta on kuitenkin kaksi eri kertaa suomalaisten taholta rakennettu linnoituksia Ahvenanmaalle vuosina 1939 ja 1941—44, ja molemmilla kerroilla Suomen kärsittyä tappion sodassa nuo linnoitukset on räjäytetty ilmaan. Useissa eri yhteyksissä muutoinkin koko itsenäisyyden ajan on harkittu ja laadittu suunnitelmia, miten Ahvenanmaan määrättyä asemaa voidaan käyttää poliittisessa spekuloinnissa. V. 1943 joulukuussa käsiteltiin hallituksen piireissä niinikään Ahvenanmaan kysymystä, jolloin eräs ministeri lausui mm.: „Lähimpänä toimintaohjelmana olisi siis selvitettävä, sitooko Suomea Ahvenanmaan kysymyksessä jotkin kansainväliset sopimukset, ja mitä muita mahdollisia näkökohtia Suomen on tällöin otettava huomioon sekä miten voidaan herättää muiden valtioiden intressiä Ahvenanmaahan." Eräässä toisessa samanlaisessa neuvonpidossa samainen herra ministeri lausui: „Meidän diplomatiamme tärkeitä tehtäviä on koettaa lähinnä Ruotsin kautta virittää kansainvälistä intressiä kysymykseen." Erikoisesti silloin vuoden 1943 joulukuussa katsottiin jo tärkeäksi, koska sodan lopputulos alkoi olla selvillä, varata vastaisen varalle mahdollisuuksia ja siinä suhteessa turvattua Englantiin. Niinpä käyttääkseni vielä mainitun ministerin lausumaa hän osoittaa, että Englannilla on jatkuvasti intressiä Ahvenanmaahan, joten tätä seikkaa olisi käytettävä hyväksi. Samanlaisia esimerkkejä voidaan esittää enemmänkin. Eräs toinen samanlaisiin neuvotteluihin osallistuva poliitikkomme ilmoitti mielipiteensä olevan se, että koska Ahvenanmaa kuitenkin on sotilaallisesti tärkeä, Suomen on pyrittävä säilyttämään se maan yhteydessä. Ja edelleen hän ilmaisi mielipiteenään, että Suomella on tässä yhteinen in-

tressi Ruotsin kanssa, mutta että Ruotsi ei luota yksin Suomeen, vaan haluaa lisäksi kansainvälisiä takeita.

Ei ole epäilemistäkään, etteivätkö nämä samat näkökohdat, sama poliittinen spekulointi, samele tämänkin päivän politiikan harjoittajille toiminnan ohjeita Ahvenanmaan kysymyksessä. Siitä johtuu varmaan myöskin ne kannanmuutokset, mitä ed. Kilpeläisen ryhmässäkin on tässä suhteessa sitten 1948:kin tapahtunut. Ja kuitenkin nämä politiikan harjoittajat tässäkin suhteessa ovat voineet todeta, että kuten aikaisemminkin niin nytkin heidän Suomen suvereenisuuden myyminen johtaa huonoihin tuloksiin ja että ennen kaikkea tuollaisesta päämäärästä on ollut kohtalokkaita seurauksia Suomen kansalle, päämäärästä, jonka eräs Ahvenanmaan neuvotteluihin tuolloin joulukuun 1 päivänä 1943 osallistunut maamme huomattavimmista valtiomiehistä tulkitsee sanomalla, että Suomelle olisi jotakuinkin samantekevää, vaikka alue, siis Ahvenanmaa, siirtyisi Ruotsille, jos se vain pystyy sitä puolustamaan, niin ettei se joudu Venäjälle. Jos minä käyttäisin samoja vapauksia kuin ed. Kilpeläinen ja suomentaisin edellä esitetyn selväksi suomeksi, sanottu kannanotto merkitsee siis sitä, että Ahvenanmaa voidaan luovuttaa Ruotsille, jos vain saadaan takeet siitä, että sitä voidaan käyttää hyökkäystukikohtana Neuvostoliittoa vastaan myöhemmissä vaiheissa.

Kun nyt, niinkuin täällä jo edustajat Ryömä ja Stenberg osoittivat, on selvää, ettei nyt käsiteltävänä olevan lain 11 §:n 19 kohta sisällöltään poikkea yhtään vuoden 1946 Ahvenanmaan itsehallintolaista, josta, kuten täällä jo ed. Ryömä osoitti, silloinen lakitieteen tohtori, myöhemmin Fagerholmin hallituksessa oleva ministeri Suontausta totesi, että se todella loukkaa Suomen suvereenisuutta.

„Tässä sitä nyt ollaan", voisi kääntyä Pekka Peitsen sanoja käyttääkseen hänen itsensä puoleen. Valitettavaa kuitenkin on, niinkuin me havaitsemme, ettei sittenkään vielä tähän päivään mennessä ole opittu tuosta Pekka Peitsen kirjasta „Tässä sitä ollaan" lopputoteamusta: Kun Suomen kansa on ollut yksimielinen pettävien poliittisten virvatulien perässä, niin tottamaar se on yksimielinen seuratessaan tietä, jolta kovat tosiasiat estävät sen luopumasta.

On tarpeetonta yksityiskohtaisemmin asioihin puuttua. Niinkuin jo mainisin, täällä edellisissä ryhmämme taholta esitetyissä lausunnoissa on selvästi osoitettu, että taasen on lähdetty näiden pettävien poliittisen virvatulien perään, poliittista spekulointia harjoitettaessa.

Ed. von Born: Jag vill till herr A. Wirtanen säga, att jag inte påstått, att bestämmelserna angående internationella fördrag uti lagen icke skulle medföra begränsning av rikets suveränitet. Mitt påstående lydde: „Någon begränsning av rikets suveränitet i vidare omfattning än vad ålandslagen redan i och för sig innebär, inneligger inte i det nu ifrågavarande stadgandet rörande internationella fördrag". Då riket definitivt avtått till landskapet lagstiftningsrätten och förvaltningsrätten i olika avseenden, innebär detta enligt min tanke redan en begränsning av suveräniteten, och det är denna samma begränsning som också skall bibehållas, då fråga är om internationella fördrag.

Ed. Kilpeläinen: Herra puhemies! Totean vain, että ed. Tainio ei täällä millään lailla yrittänytkään antaa selitystä, miksi kommunistit ovat muuttaneet kantansa siitä, mitä se oli vuonna 1920. Hän täällä puhui kovasti siitä, kuinka meillä sodan aikana Ahvenanmaata linnoitettiin. Pyydän huomauttaa, Suomen velvollisuutena oli huolehtia siitä, että sodan aikana Ahvenanmaan neutraliteetti säilyi. Ahvenanmaan linnoittamattomuus tuli voimaan jo Pariisin sopimuksessa vuonna 1856. Siitä huolimatta esim. Venäjä ensimmäisen maailmansodan aikana linnoitti Ahvenanmaan. Kai meillä oli siihen yhtä hyvä oikeus viime sodan aikana, kuin heillä aikaisemmin. Se on sitten eri asia, että rauhan tultua nuo linnoitukset täytyi purkaa. Tämä ei tietysti kuulu Ahvenanmaan itsehallintolain yhteyteen, mutta halusin sen mainita, koska ed. Tainio juuri tätä asiaa käsitteli.

Ed. A. Wirtanen: Herr talman! Jag tror att här föreligger ett litet missförstånd mellan rdgsm. von Born och mig. Jag gjorde inte gällande att det var som rdgsm. von Born här trodde att jag skulle ha sagt. Jag hävdade blott det, att den nuvarande

formuleringen är sådan att den kan ge en möjlighet till en vidare tolkning än den som nu är gällande. Det är i det avseendet en olycklig formulering. Ingen kan ha någonting emot det att internationella fördrag icke bör få ledera den åländska självstyrelsen. Men den nuvarande formuleringen ger möjlighet till en utvidgad tolkning, som också kan gälla annat än självstyrelsen, och det är det som är det betänkliga.

Ed. Ryömä: Ed. Kilpeläisen tekemä kysymys ei kaipaa mitään vastausta, koska sillä ei ole mitään tekemistä nyt esillä olevan asian kanssa. Mikä sensijaan kaipaa vastausta, on kysymys, miksi eduskunnan määrätyt porvarilliset ja oikeisto-sosialidemokraattiset jäsenet tällä hetkellä ovat valmiit irroittamaan Ahvenanmaata Suomen valtakunnan yhteydestä ja vaikutuksesta. Se on se kysymys, joka tällä hetkellä on esillä. Mikäli ed. Kilpeläinen haluaa uskotella, että työväenluokan luokkataistelun edut vaatisivat tällaista Ahvenanmaan irroittamista valtakunnan yhteydestä, niin voidaan hänen onnettomuudekseen todeta, että hän käy tätä ns. luokkataisteluaan tässäkin asiassa yhteisrintamassa kokoomuspuolueen kanssa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Stenberg ed. A. Wirtasen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotukset sellaisina, kuin ne on kolmannessa käsittelyssä hyväksytty jätettäviksi lepäämään, äänestää „jaa"; joka ei niitä hyväksy, äänestää „ei". Jos vähintään ⅔ annetuista äänistä on jaa-ääniä, on lakiehdotukset hyväksytty, mutta muussa tapauksessa on lakiehdotukset hylätty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 143 jaa- ja 37 ei-ääntä; poissa 19.

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotukset.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi maanhankintalain mukaan annettavista valtion velkasitoumuksista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Koskinen: Herra puhemies! — Ehdotan, että tämä esilläoleva asia pannaan pöydälle ensi viikon tiistain istuntoon.

Ed. Jokinen: Kannatan ed. Koskisen ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanon ajasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa ed. Koskinen ed. Jokisen kannattamana on ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksynee ed. Koskisen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan täysistuntoon.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella tältä päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 32 ja 33, jotka nyt on edustajille jaettu.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 20, 21, 25, 26, 32 ja 33 sekä valtioneuvoston päätös voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää lausunto perustuslakivaliokunnalta:

Ehdotuksen laiksi pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä

sisältävä hallituksen esitys n:o 20; ja

talousvaliokuntaan:

Ehdotuksen mielisairaslaiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 21.

Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 25 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Rantala: Herra puhemies! — Nykyistä hallitusta muodostettaessa sovitun ohjelman toteuttamiseksi on nykyinen hallitus nimenomaan verolainsäädännön osalta jo eduskunnalle jättänyt useita lakiesityksiä. Niiden tarkoituksena on kaventää tavattoman raskaaksi käynyttä verotustamme siinä määrin kuin tämä näyttää nykyoloissa valtiontalouden kannalta mahdolliselta. Niin on jo eduskunnan käsiteltävänä, paitsi loppuunkäsitelty ennakkoperintälain muutosta koskevaa esitys, tulo- ja omaisuusverolain muutosesitykset, koskien kuluvan vuoden lopullisessa verotuksessa palkkatulojen vähennysoikeuden korottamista tähänastisesta kymmenestä prosentista 15 prosentiksi ja ensi vuoden alusta lukien tuloveron huomattavaa lievennystä veroasteikkoa muuttamalla tarkoittava esitys.

Nyt on vuorossa liikevaihtoverolain muutosesitys, joka hyväksyttynä tulee merkitsemään liikevaihtoveron poistamista useilta tärkeiltä yleisiltä kulutustavaroilta ja maataloudessa käytettäviltä eräiltä tarvikkeilta ja koneilta. Tämä esitys yhdenmukaisesti hallituksen pyrkimysten kanssa talouselämämme vakauttamiseksi ja rahanarvon jatkuvan huonontumisen estämiseksi tarkoittaa rinnan eräiden muiden hintatason alentamiseksi suoritettujen toimenpiteitten ohella saada useiden tärkeiden kulutustavaroiden hinnat mahdollisimman pysyvästi ja myöskin nopeasti alennetuiksi, kompensation aikaansaamiseksi palkannauttijoille siitä, ettei palkkojen suoranaisiin korotuksiin voida ryhtyä. Toisaalta maatalouden käyttämien tarvikkeiden ja työvälineiden osalta liikevaihtoveron poistamisen kautta aikaansaatava näiden tarvikkeiden hintojen alennus on osittain kompensatiota maataloudenharjoittajille siitä, ettei maataloustuotteiden hintoja ole voitu korottaa, osittain tarkoituksena on helpottaa maatalouden rationalisointia ja tehdä mahdolliseksi maatalouden harjoittajille välttämättömien koneiden hankkiminen nykyistä alhaisemmin kustannuksin.

Liikevaihtoverosta esityksen mukaan vapautuvien tavaroiden osalta valtion tulojen menetys on kolmessa pääryhmässä suurin, nimittäin erinäisten tekstiilien, jalkineiden ja maatalouskoneiden. Suoritettujen laskelmien mukaan tekstiilien osalta tulojen vähennys olisi noin 1,250 milj. markkaa, jalkineiden osalta noin 1,500 milj. markkaa ja maatalouskoneiden osalta se oli laskettu noin 500 milj. markaksi. Viimemainittuun tavararyhmitykseen nähden on huomattava kuitenkin, että valtioneuvostossa on jonkun verran lisätty näiden verovapaiden maatalouskoneiden luetteloa ja että siitä syystä tämä arvio 500 milj. markkaa on ilmeisesti liian alhainen. Kokonaisuudessaan on niiden laskelmien mukaan, joita on suoritettu, verotulojen vähennys arvioitu noin 3,700 milj. markaksi tämän lain johdosta. Lain voimaantulosäännökseen on sisällytetty

myöskin veronpalautus, joka merkitsee keskimääräisenä veronpalautuksena liikkeenharjoittajille lakiehdotukseen otetun 18 %:n mukaisesti, joka siis on tarkoitettu, tämä palautus, kaupan varastoissa olevista, mainituista verovapaiksi esitetyistä tavaroista, asianomaisille suoritettavaksi, tämä menetys, joka valtion tuloihin tästä aiheutuu, se on ollut hyvin vaikeasti laskettavissa. Erään laskelman mukaan, joka aikaisemmin saatiin valtiovarainministeriöön, tämä olisi merkinnyt 1,2 miljardin markan tulojen vähennystä, mutta luulisin, että oikeammassa ollaan, jos arvioidaan tulojen vähennys tästä veronpalautusasiasta nousevan ehkä 1,7 à 2 miljardiin markkaan. Kun valtio liikevaihtoveron palautuksessa joutuu suorittamaan näin huomattavan määrän, on ollut varsin vakavan pohdinnan alaisena, missä määrin tätä veronpalautusta olisi suoritettava. Koska valtio kuitenkin tämän vuoden alussa voimaantulleiden liikevaihtoveron muutosten yhteydessä liikkeenharjoittajilta on määrännyt täydennysveroa kannettavaksi silloin näiden varastossa olleista tavaroista, on oikeudenmukaisuussyistä nyt päädytty vastaavasti esittämään veronpalautusta. On myönnettävä, että on olemassa epäilyjä sen suhteen, tulevatko kaikki liikkeenharjoittajat oikein ja rehellisesti suhtautumaan tähän palautusta koskevaan esitykseen ja oikeiden varastoilmoitusten tekemiseen. Tässä suhteessa valtiovallan on varauduttava mahdollisimman tehokkaasti kontrolloimaan palautusvaatimuksia ja niiden yhteydessä annettavia tietoja. Onneksi tätä tarkkailua tulee helpottamaan se, että veronpalautusten tarkistuksessa voidaan ohjeena käyttää tämän vuoden alussa laadittuja täydennysveroluetteloita. Valtiovarainministeriössä on parhaillaan suunniteltavana toimenpiteitä, joilla yhteistoiminnassa hintaviranomaisten kanssa saataisiin aikaan mahdollisimman tehokas kontrolli väärinkäytösten ehkäisemiseksi.

Valtiotalouden kannalta esityksessä edellytettyjen muutosten voidaan laskea, kuten edellä jo viittasin, aiheuttavan lähimain 6 miljardin markan vuotuisen verotulojen supistuksen, ollen tässä kuitenkin mukaan laskettuna se noin ehkä lähes 2 miljardiin markkaan nouseva varastoista nyt esitetty palautusmaksujen suoritus, jonka vaikutus, tämän 6 miljardinkin vaikutus, kohdistuu ensi vuonna liikevaihtoveron tuottoon. Tämän veron tuotto on kuitenkin viime aikoina voimakkaasti kasvanut. Niinpä kuluvana vuonna arvioidusta tuotosta 37,5 miljardista markasta on syyskuun loppuun mennessä jo liikevaihtoveroa kertynyt yli 36 miljardia markkaa. Koska liikevaihtoveron tuotto riippuu tänä vuonna sekä vuoden alussa tapahtuneesta verolain muutoksesta että myöskin lisääntyneestä tavaravaihdosta, on näin huomattava kasvu ymmärrettävissä, ja kun niin ollen on myöskin kohtuullista, että välittömän veron keventämisen rinnalla myöskin liikevaihtoverotusta alennetaan, tästä syystä hallitus onkin pyrkiessään taloudelliseen vakauttamiseen myöskin tärkeiden tavaroiden hintoja alentamalla voinut katsoa voivansa antaa eduskunnalle näin laajaa liikevaihtoverovapautta koskevan esityksen. Valitettavasti valtiotalouden asema tällä kerralla ei salli suurempaa veron keventämistä. Näin olisikin tällä kerralla rajoitettava ehdottomasti nämä helpotukset lähinnä taloudellisen suunnitteluneuvoston ehdotusten toteuttamiseen jotka nyt sisältyvät hallituksen esityksiin. Tiedän, että on eri piirien taholta esitetty eräille muillekin liikevaihtoveron alaisille tavaroille liikevaihtoverovapautta tai huojennusta liikevaihtoverosta, ja näiden tavararyhmien joukossa olisi useita sangen tärkeitäkin, mutta toivoisin, että tällä kerralla ei lisättäisi tätä tavaraluetteloa ja että liikevaihtoverolain muuttamisessa nyt pysähdyttäisiin pääasiassa juuri niihin helpotuksiin, jotka hallituksen esitys sisältää.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 26;

työväenasiainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi lapsilisälain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 32; ja

Ehdotuksen laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 33; sekä

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 27 päivältä syyskuuta 1951 hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

3) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus eräiden Saksan Demokraattisen Tasavallan kanssa tehdyn tavaranvaihto- ja maksusopimuksen määräysten voimaansaattamisesta,

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2;

4) Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; sekä

5) Vuoden 1950 valtiopäiviltä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi kansanedustajain vaalista

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15.

Puhemies: Kun edustajille on jaettu myös valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4, voitaneen sekin nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16,00

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

19. Tiistaina 16 p. lokakuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi ottolapsista annetun lain muuttamisesta 291
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 3; lakivaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 6.

Ensimmäinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 17.

3) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 300
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 18.

Ainoa käsittely:

4) Ehdotus laiksi maanhankintalain mukaan annettavista valtion velkasitoumuksista annetun lain muuttamisesta 302
Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2; vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

5) Ehdotus laiksi kansanedustajain vaalista ..... —
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15; vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Siv.

6) Asetus 5 päivältä syyskuuta 1951 eräiden Saksan Demokraattisen Tasavallan kanssa tehdyn tavaranvaihtoja maksusopimuksen määräysten voimaansaattamisesta 309
Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; mainittu asetus.

Pöydällepanoa varten esitellään:

7) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta 310

8) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös eräiden polttoaineiden käytön kieltämisestä lämpimän veden valmistukseen annetun päätöksen muuttamisesta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahmavaara, Friman, Honkala, Huunonen, Kölli, Larson, P. Leskinen, Paasio ja Ryhtä.

Ilmoitusasiat.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasian vuoksi ed. Larson,

tämän viikon istunnoista sairauden vuoksi edustajat Honkala ja Kölli sekä lokakuun loppuun saakka sairauden vuoksi ja lääkärintodistuksen nojalla ed. Huunonen.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 12 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 30 ja 31, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat puhemiehelle osoitettuina saapuneet valtiovarainministeri Rantalan vastaus ed. Vennamon ym. kysymykseen, joka koskee pyöreän puutavaran viennin säännöstelemistä, ja kauppa- ja teollisuusministeri Tervon vastaus ed. Paloveden ym. kysymykseen, joka koskee maaseudun sähköistämistä.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunta päätti vv. 1949—50 vaihteessa valtalain käsittelyn yhteydessä vastoin silloisen sosialidemokraattisen hallituksen esitystä, että pyöreän puutavaran kaikkinaiset vientirajoitukset ja vientikiellot on kumottava. Tästä lukien on pyöreän puutavaran vienti ollut vapaa, joskin pyrkimyksiä määrätyiltä tahoilta sen vientisäännöstelyyn on jatkuvasti esiintynyt. Kiistattomaksi tosiasiaksi on myös katsottava, että pyöreän puutavaran vientivapaus on tärkeältä osaltaan ollut myötävaikuttamassa jatkuvien työtilaisuuksien syntymiseen laajalla maaseudullamme ja nimenomaan sen syrjäisemmillä seuduilla, minkä lisäksi suurpuutavarayhtiöitten rengastuksen murtuminen on tuonut metsänomistajille kohonneen ja asianmukaisen kantorahan.

Viime aikoina näyttävät hyökkäykset pyöreän puutavaran viennin säännöstelemiseksi jälleen kiihtyneen. Niinpä Suomen Sosialidemokraatti ja Helsingin Sanomat asettuivat äskettäin pääkirjoituksissaan selvästi pyöreän puutavaran vientisäännöstelyn kannalle. Samaa kantaa ovat myös eri yhteyksissä esiintuoneet oikeistolaiset ja suurpuunjalostusteollisuuden etuja valvovat lehdet, joista mainittakoon mm. Aamulehden pääkirjoituksen kanta, jonka mukaan, jollei pyöreän puutavaran vientisäännöstelyä saada läpi, ainakin riittävä vientimaksu pyöreälle puutavaralle olisi määrättävä.

Pyöreän puutavaran vientikiellon puolesta esitetyt perusteet ovat olleet varsin keksittyjä ja ovat sitäpaitsi muilla toimenpiteillä suurimmalta osalta poistettavissa. Ainoa peruste, jolle voidaan antaa jotain merkitystä, on se ennen esiintuotu peruste, että olisi taloudellisempaa jalostaa raakapuu omassa maassa kuin viedä se jalostamattomana ulkomaille. Kun tämä on täysin mahdollista, jos vain kotimainen suurpuunjalostusteollisuus suostuu maksamaan metsänomistajille kilpailukykyisen kantohinnan, sekä kun toisaalta pyöreän puutavaran vientisäännöstely ja vientimaksu väistämättömästi johtavat työtilaisuuksien vähenemiseen maaseudulla, kantohinnan alenemiseen ja suurpuunjalostusteollisuuden rengastumisen kiristymiseen maaseudun väestön ympärille, puhumattakaan säännöstelyyn liittyvistä muista epäkohdista ja epäoikeudenmukaisuuksista, on pyöreän puutavaran säännöstely ja vientimaksu katsottava erittäin epäonnistuneeksi toimenpiteeksi, joka ei sitäpaitsi missään tapauksessa voi edistää vakauttamistoimenpiteitä niin kuin talouspoliittisen suunnitelmaneuvoston työvaliokunta näyttää luulevan.

Kaiken edellä lausutun perusteella esitämme kunnioittaen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

1) Aikooko Hallitus vastoin Eduskunnan aikaisemmin omaksumaa kantaa saattaa pyöreän puutavaran viennin ulkomaille, vastoin maaseutu-

väestön ja koko maan etua, uudelleen vientisäännöstelyyn sekä vientimaksun alaiseksi, ja

2) jos aikoo, niin milloin ja missä muodossa asia saatetaan Eduskunnan harkittavaksi ja päätettäväksi?

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 1951.

Veikko Vennamo. Eino Palovesi.
Eino Rytinki. T. N. Vilhula.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemies on kirjelmällään 13 päivältä syyskuuta 1951 lähettänyt valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa jäljennöksen ed. Vennamon ym. asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi esittämästä seuraavasta kysymyksestä:

„1) Aikooko Hallitus vastoin Eduskunnan aikaisemmin omaksumaa kantaa saattaa pyöreän puutavaran viennin ulkomaille, vastoin maaseutuväestön ja koko maan etua, uudelleen vientisäännöstelyyn sekä vientimaksun alaiseksi, ja

2) jos aikoo, niin milloin ja missä muodossa asia saatetaan Eduskunnan harkittavaksi ja päätettäväksi?"

Koska kysymyksessä tarkoitettu asia kuuluu toimialaani valtiovarainministerinä, saan vastauksena kysymykseen kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Maailmanmarkkinoilla viime vuonna alkanut jyrkkä hintojen kohoaminen on monessa maassa antanut aiheen ryhtyä toimenpiteisiin, joilla vientihinnoista tulevaa liikaa ostovoimaa pyritään sitomaan inflaation ehkäisemiseksi. Suomessakin on maasta viedystä selluloosasta, puuhiokkeesta, paperista, pahvista ja kartongista valtion ja vientiteollisuuden väliseen sopimukseen perustuen kannettu viime huhtikuun alusta lukien suhdannepidätysmaksua. Tätä järjestelmää on eri sopimuksella jatkettu vuoden 1952 viennin osalta, jolloin sopimus on laajennettu koskemaan myös niitä sahalaitoksia, jotka erikseen ilmoittavat hyväksyvänsä sopimuksen. Kun vientiraakapuun, lähinnä vientipaperipuun, hankinta tapahtuu suuressa määrin samoilta alueilta kuin miltä teollisuus hankkii paperipuunsa, saattaa tästä johtua liikahakkuita ja teollisuuden tarvitseman paperipuun saannin vaikeutumista. Edellä olevan perusteella hallitus on katsonut välttämättömäksi, että suhdannepidätysjärjestelmä ulotetaan myös pyöreän ja veistetyn sekä sahatun puutavaran vientiä kokonaisuudessaan koskevaksi ja pyöreän puutavaran vienti saatetaan säännöstelyn alaiseksi.

Sen jälkeen kun talouspoliittisen suunnitteluneuvoston työvaliokunta oli asiaa valmistellut, on eduskunnalle annettu 5 päivänä lokakuuta 1951 hallituksen esitys laiksi pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä sekä hallituksen esitys laiksi eräiden puutavaroiden vientimaksuista.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1951.

Valtiovarainministeri *Viljo Rantala.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Riksdagens Herr Talman har medelst skrivelse av den 13 september 1951 i det syfte, som nämnes i riksdagsordningens 37 § 1 mom., tillsänt mig en avskrift av följande av riksdagsman Vennamos m. fl. för besvarande av vederbörande statsrådsmedlem framställda spörsmål:

„1) Ämnar Regeringen tvärtemot landsbygdsbefolkningens och hela landets fördel och Riksdagens tidigare omfattade ståndpunkt ånyo underställa exporten av rundvirke exportreglementering och belägga den med exportavgift, och

2) om så är fallet, när och i vilken form bringas saken till Riksdagens prövning och avgörande?"

Enär det i spörsmålet avsedda ärendet tillhör mitt verksamhetsområde såsom finansminister, får jag vördsamt som svar anföra följande:

Den starka prisstegring, som senaste år inträdde på världsmarknaden, har i många länder föranlett åtgärder, genom vilka man sökt binda den överskottsköpkraft, som exportprisen medfört, för att förhindra inflation. Även i Finland har för cellulosa, trä-

massa, papper, papp och kartong, som utförs från landet, på grund av en överenskommelse mellan staten och exportindustrin sedan senaste april uppburits en konjunkturinnehållningsavgift. Detta system har genom en skild överenskommelse utsträckts till 1952 års export, varvid överenskommelsen har utvidgats att beröra jämväl de sågföretag, som skilt meddela sitt godkännande av överenskommelsen. Då anskaffningen av exportråvirke, främst exportpappersved, i hög grad sker från samma områden, från vilka industrin skaffar sin pappersved, kan detta leda till överavverkningar och försvårande av tillgången på den pappersved, som industrin behöver. På grund av det ovan anförda har regeringen ansett det för nödvändigt, att konjunkturinnehållningssystemet utsträckes att omfatta jämväl exporten av rundvirke samt bilad och sågad trävara i dess helhet och att exporten av rundvirke underställes reglementering.

Sedan ekonomisk-politiska planeringskommissionens arbetsutskott hade berett ärendet, ha till Riksdagen den 5 oktober överlämnats regeringens proposition med förslag till lag om reglementering av exporten av rundvirke samt regeringens proposition med förslag till lag om exportavgifter för vissa trävaror.

Helsingfors den 9 oktober 1951.

Finansminister *Viljo Rantala.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sodan jälkeisessä jälleenrakennustoiminnassa valtiovalta on kiinnittänyt erikoista huomiota sähkövirran saamiseen tuotantoelämän palvelukseen. Valtiovallan tukitoimenpiteiden turvin on rakennettu koko maan tarvetta palvelevia voimalaitoksia. Sen ohessa on tuettu maaseudun sähköistämistoimenpiteitä myöntämällä valtion varoista tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitetuista varoista avustuksia sellaisille harvaan asutuille, vähävaraisille seuduille rakennettaville, sähköistyksestä huolehtiville maakunnallisille yhtymille, joissa sähköenergian kulutushinta tulisi muutoin kohtuuttoman korkeaksi.

Maaseudun sähköistäminen onkin viime vuosien aikana kehittynyt maassamme varsin tyydyttävästi osittaisesta tarvike- ja pääomapuutteesta huolimatta. Laajat alueet maaseudustamme ovat jo päässeet nauttimaan sähkön tuottamasta monipuolisesta hyödystä. Sähköistyksen toteuttamista on ollut kuitenkin huomattavasti vaikeuttamassa kuparin puute. Niinpä onkin aiheellista todeta, että jo viime vuoden aikana oli pakko suurten maakunnallisten sähköyhtymien huomattavasti supistaa vuoden rakennusohjelmaa johdinpulan vuoksi ja tästä johtuen huomattava määrä vuoden rakennussuunnitelman alaisesta työstä jäi toteuttamatta.

Kuluneen vuoden aikana tilanne kuparija johdinpulan vuoksi on käynyt entisestään vaikeammaksi ja on muodostumassa täysin kestämättömäksi. Sähköistykseen välttämättömästi tarvittavasta kuparista on tarkoitukseen saatu vain pieni murto osa ja maaseudun sähköistäminen on käytännöllisesti katsoen pysähtynyt.

Siinä uskossa ja toivossa, että sähköjohtimia maahamme suunnitelman mukaisen sähköistämisen toteuttamiseksi tullaan riittävästi saamaan, on sähköistyksen rakennustöitä muilta osilta suoritettu melkeinpä normaalisti. Tilanne onkin johtanut siihen, että maassamme on tällä hetkellä valmiiksi rakennettuja muuntajia useita satoja maan eri puolilla ilman sähkövirtaa, ja valmiiksi pylvästettyjä sähkölinjoja kymmeniä tuhansia kilometrejä ilman virtaa, jotka suuret yhteiskunnalliset uhraukset ja kustannukset olisi saatava nopeasti palvelemaan yhteiskuntaamme.

Liittyjinä viljelijät useammassa tapauksessa lainapääomalla ovat suurien liittymismaksujen ohella hankkineet talouksiinsa sähkömoottorit ja monenlaisia muita koneita ja kalustoja siinä uskossa, että annettujen lupauksien mukaisesti sähkö aikanaan paikkakunnalle saadaan. Valittaen on todettava, että aivan aiheellisesti kymmenet tuhannet liittyjät ovat tällä hetkellä erittäin tyytymättömiä, jopa suorastaan katkeria tilanteesta, joka nyt on muodostunut.

Omassa maassamme vallitsevaa ankaraa kuparin puutetta on sitä vaikeampi ymmärtää, kun maamme on Euroopan suurin kuparintuottajamaa. Tosin tiedämme, että kupari on muodostunut erittäin kysytyksi ulkomaiseksi vientiartikkeliksi, mutta käsityksemme mukaan kuparinkin suhteen olisi oman maan välttämätön tarve ensinnä tur-

vattava, varsinkin kun maahan tuotu kuparі hinnaltaan on tällä hetkellä huomattavasti korkeampi kuin, mitä oman maan kuparilla vientimarkkinoilla saadaan.

Näin ollen ja nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin katsomme aiheelliseksi valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittää seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että hyvällä alulla ollut maaseudun sähköistäminen on kuparijohdinpulan vuoksi käytännöllisesti katsoen pysähtynyt, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on päättänyt ryhtyä tämän vallitsevan epäkohdan poistamiseksi?

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1951.

Eino Palovesi.	Heikki Soininen.
Yrjö Hautala.	Eino Rytinki.
Toivo H. Kinnunen.	Nestori Kaasalainen.
S. S. Aittoniemi.	Kusti Eskola.
Wiljam Sarjala.	Aaro Kauppi.
Eeli Erkkilä.	Antti J. Rantamaa.
Markus Niskala.	Vilho Leivonen.
Toivo Antila.	Eero Saari.
Lauri Solla.	Tahvo Rönkkö.
Väinö Rankila.	Urho Kähönen.
Leo Häppölä.	Atte Pakkanen.
M. O. Lahtela.	T. N. Vilhula.
Vieno Simonen.	Lauri Kaarna.
Erl. Haapaniemi.	Matti Miikki.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa edellytetyssä tarkoituksessa ovat kansanedustaja Eino Palovesi ym. jättäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> „Onko Hallitus tietoinen siitä, että hyvällä alulla ollut maaseudun sähköistäminen on kuparijohdinpulan vuoksi käytännöllisesti katsoen pysähtynyt, ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus on päättänyt ryhtyä tämän vallitsevan epäkohdan poistamiseksi?"

Esitettyyn kysymykseen saan kunnioittaen vastata seuraavaa:

Hallitus ja erittäinkin kauppa- ja teollisuusministeriö on tietoinen vallitsevasta kuparipulasta, joka on tuottanut haittaa ei ainoastaan kyselijäin mainitsemalle toiminnalle, vaan teollisuudelle ja talouselämällemme kokonaisuudessaan. Mahdollisuuksia tämän pulan helpottamiseksi on kauppa- ja teollisuusministeriössä tutkittu varsin perusteellisesti, mutta ilman toivottua tulosta.

Eräänä syynä kotimaisen kuparin niukkuuteemme on se, että louhintatyö tärkeimmässä malmiesiintymässämme Outokummussa tapahtuu tänä vuonna malmiesiintymän köyhimmissä osissa, jossa malmin kuparipitoisuus on vain noin 2.9 % sen oltua vielä 1930-luvulla yli 4 % kuparia. Louhinnan tehostamiseksi on ryhdytty toimenpiteisiin, mutta niillä ei valitettavasti ole ollut huomattavampaa vaikutusta kuparitilanteen helpottamiseksi. Tehokkaammin vaikuttavat toimenpiteet vaativat asiantuntijan ilmoituksen mukaan niin pitkän ajan, että niillä ei ole vaikutusta nykyisen pulan helpottamiseen. Järjestelmällisestä louhinnasta luopuminen ja sen siirtäminen ennenaikaisesti rikkaampiin malminosiin häiritsisi tuntuvasti kaivoksen suunnitelmallista työskentelyä ja merkitsisi asiantuntijain käsityksen mukaan ehdottomasti tuomittavaa ryöstölouhintaa. Myöskään muissa kuparimalmin esiintymissämme ei ole esiintynyt mahdollisuuksia tuotannon tehokkaaseen ja nopeasti vaikuttavaan lisäykseen.

Kuparivajauksen peittämiseen ulkomaisella tuonnilla ei myöskään ole ollut mahdollisuuksia maailmanmarkkinoilla vallitsevan yleisen kuparin pulan vuoksi. Osoituksena tämän pulan luonteesta mainittakoon, että useimmissa kuparinviejämaissa on voimassa kuparin vientikielto. Eräitä pienempiä satunnaisia eriä lukuunottamatta onkin ulkoasiainministeriön kauppapoliittisen osaston ilmoituksen mukaan osoittautunut hyvin vaikeaksi saada ostaa kuparia ulkomaisilta markkinoilta vallankaan niillä valuutoilla, joita meillä on käytettävinä. Päinvastoin on ollut pakko kauppasopimuksissa sitoutua toimittamaan omaa kupariamme ulkomaille eräiden toisten maallemme elintärkeiden tuontitavarain kuten esimerkiksi tärkeiden metallien, bensiinin, hiilen ja viljan ym. vastikkeeksi.

Kauppa- ja teollisuusministeriö tulee

kiinnittämään jatkuvasti vakavaa huomiota kotimaisen kuparintuotannon lisäämiseen ja tutkimaan mahdollisuuksia kuparin viennin supistamiseen sekä heti, kun siihen mahdollisuuksia avautuu, yhteistyössä ulkoasiainministeriön kauppapoliittisen osaston kanssa tekemään parhaansa linjakuparin saamiseksi ulkomailta kotimaisen kuparin lisäksi.

Helsingissä 9 päivänä lokakuuta 1951.

Kauppa- ja teollisuusministeri
Penna Tervo.

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen har riksdagsman Eino Palovesi m. fl. till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Har Regeringen kännedom därom, att på grund av bristen på kopparledning landsbygdens elektrifiering, som redan hade tagit god fart, praktiskt taget har avstannat, och om så förhåller sig,

till vilka åtgärder har Regeringen beslutat att skrida i syfte att avlägsna detta missförhållande?"

På detta spörsmål får jag vördsamt svara följande:

Regeringen och särskilt handels- och industriministeriet ha kännedom om den rådande kopparbristen, som medfört olägenheter icke endast för den av spörsmålsställaren nämnda verksamheten utan även för industrin och det ekonomiska livet i dess helhet. Möjligheterna att lindra denna kris ha mycket grundligt undersökts i handels- och industriministeriet men utan avsett resultat.

Ett skäl till knappheten på inhemsk koppar är, att brytningen vid Outokumpu, vår viktigaste malmfyndighet, under innevarande år äger rum i malmfyndighetens fattigare delar, där malmens kopparhalt är endast ca 2.9 %, medan den ännu under 1930-talet var över 4 %. Åtgärder ha vidtagits i syfte att intensifiera brytningen, men dessa ha beklagligtvis icke medfört någon mera anmärkningsvärd lättnad i kopparsituationen. Effektivare åtgärder kräva enligt de sakkunniga så pass lång tid, att de icke kunna medföra till en lättnad i den nuvarande krisen. Avståndstagande från systematisk brytning och övergång i förtid till brytning av rikare malmdelar skulle inverka kännbart störande på den planenliga bearbetningen av gruvan och enligt de sakkunnigas uppfattning innebära en absolut förkastlig rovdrift. Icke heller vid våra övriga kopparmalmsfyndigheter ha möjligheter yppat sig för en effektiv och snabb ökning av produktionen.

Möjligheter att täcka kopparbristen medelst import föreligga icke heller i betraktande av den på världsmarknaden rådande allmänna kopparknappheten. Som bevis på den allvarliga karaktären av denna knapphet må nämnas, att kopparexportförbud råder i de flesta länder, som exportera koppar. Med undantag av vissa mindre, tillfälliga partier har det enligt uppgift av handelspolitiska avdelningen vid ministeriet för utrikesärendena visat sig mycket svårt att få köpa koppar på de utländska marknaderna i synnerhet med de valutor, som stå till vårt förfogande. Tvärtom har det varit nödvändigt att i handelsavtal ingå förpliktelser att leverera vår egen koppar till utlandet som vederlag för vissa andra för vårt land livsviktiga importvaror, som t. ex. nödvändiga metaller, bensin, kol, spannmål m. m.

Handels- och industriministeriet kommer fortfarande att fästa stor uppmärksamhet vid ökningen av den inhemska kopparproduktionen och undersöka möjligheterna för en inskränkning av kopparexporten samt omedelbart, då tillfälle därtill yppar sig, i samarbete med handelspolitiska avdelningen vid ministeriet för utrikesärendena göra sitt bästa för att anskaffa linjekoppar från utlandet som komplettering till den inhemska kopparn.

Helsingfors den 9 oktober 1951.

Handels- och industriminister
Penna Tervo.

Valtiontilintarkastajan varamies ed. Ryhdän sijaan.

Puhemies: Esitellään valitsijamiesten kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet
Helsingissä,
12 päivänä lokakuuta 1951.
N:o 12.

Eduskunnalle.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat Eduskunnan täysistunnossa kuluvan lokakuun 12 päivänä antaman kehoituksen mukaisesti valtiontilintarkastajan varamieheksi vuotta 1951 varten siitä vapautuksen saaneen ed. Ryhdän sijaan valinneet valtiontilintarkastajan varamieheksi vuotta 1951 varten maanviljelijä Lauri Laineen.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen."

Puhemies: Vaalista päätettäneen antaa tieto hallitukselle.

Hyväksytään.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Suuri valiokunta kokoontuu heti eduskunnan toisen täysistunnon jälkeen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi ottolapsista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 6, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 3. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 7 §, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 17, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Kannisto: Herra puhemies! Käytyjen sotien aikana ja niiden jälkeen on maassamme verotaakka kasvanut siinä määrin, että sen paino on raskaana tunnettu kaikissa kansankerroksissa ja se on suorastaan ehkäissyt luonnollista kehitystä. On kuitenkin yleisesti oltu valmiita myöntämään ne erikoiset olosuhteet, joissa me olemme eläneet, ja ilman erikoisempaa murinaa mukautumaan niihin oloihin, mitkä äärimmäisen raskas verotus on synnyttänyt. Samalla on kuitenkin uskottu ja toivottu, että olosuhteiden muuttuessa parantuminen tässsäkin suhteessa saadaan aikaan.

Jo kuluvana vuotena, mutta vielä enemmän ensi vuonna, jolloin sotakorvaussuoritukset kokonaan loppuvat, on valtion taloudessa tuntunut helpotusta sen johdosta, etteivät sotakorvaussuoritukset ja muut sodista johtuneet rasitukset ole enää painamassa yhtä raskaana kuin menneinä vuosina. Talouselämässämme vallinnut korkeankonjunktuurin aika on myöskin tehnyt

mahdolliseksi helpommin hoitaa valtion asioita. Laajoissa kansalaispiireissä on sen vuoksi vakaasti odotettu, että hallitus vakauttamispyrkimystensä yhteydessä pyrkisi huomattavaankin verokuorman alentamiseen, mikä on todellisen vakauttamisen luonnollinen ja välttämätön edellytys.

Siihen hallituksella olisi ollut mahdollisuuksiakin. Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa tulo- ja omaisuusveron tuotto oli arvioitu 28,5 miljardiksi markaksi, mutta sitä arvioidaan nyt kertyvän yli 40 miljardia markkaa senkin jälkeen, kun hallitus oli pienentänyt sanotun veron tuottoa ainakin 10 miljardilla markalla vientiteollisuuden piirissä toimeenpantujen suhdannepidätysten kautta. Onko hallituksella ollut laillisia edellytyksiä tuollaiseen toimenpiteeseen ilman eduskunnan suostumista, on asetettava kysymyksenalaiseksi. Siirtämällä suhdannepidätykset hinnantasausrahastoon, joka on budjetin ulkopuolella muutamien harvojen henkilöiden määrättävissä oleva rahasto, hallitus on siinä määrin rajoittanut eduskunnan oikeutta päättää valtion tuloista ja menoista samoin kuin myöskin asianomaisten kuntien verotusoikeutta, että asiaan on suhtauduttava asianmukaisella vakavuudella ja asetettava se tutkimuksen kohteeksi.

Tulo- ja omaisuusveron tuotto ei siis edelläolevan mukaisesti olisi asettanut vaikeuksia huomattavillekaan veron helpotuksille. Pettymyksellä on sen johdosta otettu vastaan hallituksen käsiteltävinä olevat ehdotukset tulo- ja omaisuusverolain muuttamiseksi kuluvan ja ensi vuoden verotuksia silmälläpitäen. Sensijaan, että hallitus jo kuluvan vuoden verotuksen alentamiseksi olisi ehdottanut tulo- ja omaisuusveroasteikkoja yleensä alennettaviksi, se on tyytynyt ehdottamaan ainoastaan palkkatuloihin kohdistuvan verotuksen alentamista siten, että verovelvolliselle ehdotetaan myönnettäväksi oikeus tuloistaan vähentää 15 sadalta palkkatulojen sekä aikaisemman virka- ja työsuhteen perusteella saadun eläkkeen kokonaismääristä sekä maa- ja metsätaloutta harjoittavan verovelvollisen ja hänen lapsensa tai muun perheenjäsenensä maa- ja metsätalouden hyväksi tekemän työn arvosta, ei kuitenkaan enempää kuin 90,000 markkaa aikaisemman 10 sadalta asemesta.

Tähän verohelpotukseen hallitus on ilmeisesti joutunut sen johdosta, että linnarauhasopimuksessa oli palkansaajille luvattu kompensaatio siitä reaalipalkan menetyksestä, minkä he linnarauhan aikana mahdollisesti tapahtuvien hinnankorotusten johdosta joutuvat kärsimään. Kompensaationa on ajateltu hintojen alentamista ja verohelpotuksia. Hintarintamalla tähän saakka ja ilmeisesti koko jäljellä olevana vuonna tapahtuva hintojen aleneminen tulee kuitenkin olemaan niin vähäinen, ettei se tarjoa palkansaajille minkäänlaista kompensaatiota menetetyistä palkoista. Näin varsinkin sen johdosta, kun samanaikaisesti maataloustuotteiden hinnat nousevat hyvinkin huomattavasti. Valtioneuvoston viime lauantaina vahvistama voin vähittäishinta nousee noin 50 %:lla nykyiseen 300 markan kilohintaan verrattuna. Palkannauttijapiireissä onkin senjohdosta menetetty toivo, että sillä linjalla olisi mitään varsinaista hyvää odotettavissa.

Nyt käsiteltävänä oleva kuluvan vuoden tulo- ja omaisuusveroa koskeva lakiesitys tuo palkannauttijoille myöskin niin pienen helpotuksen, että heidän kompensaationsa voidaan todeta jäävän hyvin laihaksi. Palkannauttijapiireissäkin herännyt tyytymättömyys lakiesitystä kohtaan on sen vuoksi hyvin ymmärrettävä. Varsinkin se tuntuu oikeutetulta henkisen työn tekijöiden ja ammattiväen piirissä, joiden palkkataso on jäänyt huomattavasti yleisen palkkatason kehityksestä jälkeen. Kysytäänkin, aikooko hallitus vakauttamisen toimeen panna yksinomaan palkannauttijain kustannuksella.

Valtiontalous ei joudu mitenkään vaarannetuksi eikä vakauttamissuunnitelma uhatuksi, vaikka kyseessä oleva tulovähennysprosentin nousu korotettaisiin kaksinkertaiseksi, kuten valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittämässäni vastalauseessa ehdotetaan. Siten edes yritettäisiin tehdä oikeutta myöskin palkannauttijapiireille.

Herra puhemies sallinee minun tässä lyhyesti viitata myöskin esityslistalla olevaan seuraavaan asiaan.

Mitä taasen tulee ensi vuoden tulo- ja omaisuusveroa koskevaan lakiesitykseen, on myönnettävä, että siinä hallitus ainakin muodollisesti pyrkii tuloveroasteikkoa niin muuttamaan, että se tuloveron kohdalla tuottaa verohelpotuksen kaikille fyysillisille henkilöille. Asiallisesti tuo verohelpotus muodostuu hyvin näennäiseksi. Sillä pois-

tetaan vain se veron korotus, minkä kuluvana vuonna tapahtunut inflatorinen kehitys ja veroasteikon progressio yhdessä ovat aiheuttaneet. Hallituksen nyt ehdottama verotaso tulisi vastaamaan likipitäen vuonna 1950 vallinnutta verotasoa.

Samoin kuin kuluvana vuonna samoin ensi vuonnakin tulo- ja omaisuusveron tuotto luo mahdollisuudet todelliselle veron alentamiselle. Eduskunnassa käsiteltävänä olevassa tulo- ja menoarviossa on ensi vuoden tulo- ja omaisuusveron tuotto arvioitu 32 miljardiksi markaksi. Valtiovarainvaliokunta kuitenkin jo nyt tämän asian yhteydessä antamassaan lausunnossa saattaa todeta, että hallituksen esityksen hyväksymisen jälkeenkin veron tuottona tulee valtiolle kertymään 40 miljardia markkaa eli 8 miljardia markkaa enemmän kuin hallitus oli edellyttänyt. Ja kun tiedetään, kuinka varovasti valtiovarainvaliokuntakin arvionsa suorittaa, on todennäköistä, että sanottu marginaali on vieläkin suurempi.

Valtiovarainvaliokunnan asiaa koskevaan mietintöön, missä hallituksen esitys semmoisenaan esitetään hyväksyttäväksi, liittyy ed. Karvikon vastalause. Siinä esitetään hyväksyttäväksi uusi veroasteikko, joka tietää verokuorman huojentamista varsinkin alemmissa ja keskisuurissa tuloryhmissä. Tuon veroasteikon hyväksyminen alentaisi veron tuottoa 2,4 miljardilla, mihin äsken esittämäni mukaisesti meillä on hyvinkin varaa. Taulukko luo ennen kaikkea oikeutta pien- ja keskikokoisiin tuloryhmiin, missä progressio on ollut niin jyrkkä, että se on suorastaan jarruttanut työtehoa. Mutta samalla se tuo verohuojennuksen kaikille tavallisille veronmaksajille.

Herra puhemies! Kansalaisten verotaakka on nykyisin niin suuri, että meillä on täysi syy vaatia verokuorman alentamista. Minun sallittaneen tässä vertauksen vuoksi tuoda esille, että vuonna 1935, mikä vastaa rauhanaikaisia olosuhteita ennen viime sotia ja mitä tilastoissa käytetään sen johdosta vertauskohteena, oli tulo- ja omaisuusveron tuotto 574 milj. markkaa. Edellä minä olen esittänyt, että saman veron tuotto kuluvana vuonna arvioidaan yli 40,000 milj. markaksi eli siis yli 70-kertaiseen määrään. Kun palkkataso yleisestikin ottaen on kohonnut vain noin 13—18-kertaiseksi, on käsitettävä, että nykyinen verokuorma painaa kansalaisten elintasoa ales enemmän kuin kohtuuden mukaan voidaan pitää oikeana. Tähän meillä ei ole enää mitään pakkoa.

Eduskunnassa lienee ssn verran palkannauttijoiden edustajia, että heidän oikeutetut vaatimuksensa pääsevät täällä kuuluviin (Eduskunnasta: Niitä on täällä 90 %!). Vaikkakaan valtiovarainvaliokunnassa niille ei saatu riittävää kannatusta, rohkenen minä suurelle valiokunnalle suositella niitä verohelpotuksia huomioitavaksi, mitkä sisältyvät ed. Karvikon ja minun edelläselostamiini vastalauseisiin.

Ed. Haapanen: Herra puhemies! — Käsiteltävänä oleva hallituksen lakiesitys tulo- ja omaisuusverolain muuttamisesta niin, että veronmaksajat saisivat vähentää tuloistaan voimassaolevan 10 %:n sijasta 15 %, on hallituksen ilmoituksen mukaan tarkoitettu korvaamaan sitä hintojen nousua, joka linnarauhan aikana on tapahtunut ja josta ei tähän mennessä vielä ole mitään korvausta annettu. Koska hallitus on ilmoittanut, että sillä on laajempi suunnitelma ja puheenaoleva veronalennus on vain osa odotettavissa olevista alennuksista, on välttämätöntä tarkastella tuota suunnitelmaa kokonaisuudessaan, jotta saisi oikean kuvan siitä, millä tavalla ja kuinka suurina nuo alennukset erilaisia tuloryhmiä kohtaavat.

Viime perjantain istunnossa herra valtiovarainministeri esitellessään liikevaihtoverolain muutosta, esitteli samalla koko alennusohjelman ja esitti numeroiden valossa, mitä hallituksien suunnitelmat merkitsevät niin esillä olevan kuin vuoden 1952 verolakiesityksen kohdalta veronalennuksina ja muina alennustoimenpiteinä.

Kuitenkin herra ministeri esitteli vain mitalin toisen puolen, nimittäin sen puolen, jossa näkyvät elinkustannuksia alentavat tekijät, mutta jätti visusti puuttumatta niihin hallituksen tekoihin ja suunnitelmiin, jotka aiheuttavat elinkustannusten nousua ja joihin hupenevat niin kuluvan vuoden kuin vuoden 1952 veronalennukset ja vieläpä se paljon puhuttu liikevaihtoveron poistokin eräiltä tarvikkeilta.

Koska ministeri Rantalan sallittiin liikevaihtoverolain käsittelyn yhteydessä esittää tuo koko ohjelma, niin, herra puhemies, minun sallittaneen myöskin lyhyesti puuttua siihen siltä osalta, jolta ministeri Ran-

tala esitti. Hän nimittäin toi esille näkökohdat hallituksen taholta ja minä pyrin esittämään asian tavallisen työläisen näkökulmasta ja samalla tarkastamaan näitä mitalin molempia puolia.

Tämän esillä olevan lakiesityksen pitäisi tietää 1,6 miljardin markan alennusta vuoden 1951 verotuottoon ja vuonna 1952 veroalennus nousisi kokonaiseen 5 miljardiin markkaan. Lukujen suuruudesta voidaan olla eri mieltä, mutta käsiteltäköön niitä tässä yhteydessä ilmoitetun suuruisina. Edelleen pitäisi liikevaihtoveron poisto eräiltä tarvikkeilta merkitä arvioiden mukaan noin 5 miljardin markan etua ostajille hintojen alennuksen muodossa. Jos tähän vielä lisätään lapsilisän korotukset, jotka vuoden 1952 loppuun mennessä tekevät noin 3,8 miljardia markkaa, on suurin piirtein lueteltu se, mitä tähän mennessä on alennuksia luvattu. Summa päättyy kauniiseen lukuun 15,4 miljardia markkaa. Tämä on se mitalin toinen puoli, se alennusten puoli. Mutta mitalin toinen puoli eli korotusten puoli, josta harvemmin ja ikäänkuin ohimennen mainitaan, se on seuraavan tapainen.

Kunnallisverot nousevat likipitäen joka toisessa kunnassa, joka tietää verojen nousua yhteensä 2,5 miljardilla markalla. Hintasubventioiden poistaminen tietää hintojen korotusta ja summa päättyy noin 12 miljardiin markkaan. Tullit kohoavat hyvin monilta tuontitavaroilta 11,1 %:lla ja hintojen kohoaminen tältä osalta merkitsee hallituksen ilmoituksen mukaan 500 milj. mk lisäveroa. Muuten hallituksen vaatimattomuuden tuntien voidaan summa varovaisestikin laskien arvioida 1 miljardiksi markkaksi. Rautatielippujen hinnat kohoavat 20 %:lla, mistä kertyy noin 1 miljardi markkaa. Postimaksut kohoavat noin 20—25 %:lla, jossa eräänlaista veroa lisääntyy noin 800 milj. markkaa. Leimavero kohoaa 20 %, josta kertyy noin 1 miljardi markkaa.

Luetteloa voisi jatkaa vielä melkoisesti, mutta tämäkin jo osoittaa, että sinne miinuspuolelle eli lisääntyvien rasitusten puolelle kertyy noin 18,3 miljardia eli noin 3 miljardia enemmän kuin alennusten yhteinen summa teki. Tämä osoittaa, ettei lupauksista huolimatta vielä ole näköpiirissä sellaisia alentavia tekijöitä, jotka takaisivat edes sen huononnetun elintason, joka linnanrauhan päättyessä vakiinnutettiin. Jos vielä huomioidaan ne menetykset, jotka linnarauhan aikana koituivat hintojen noususta palkallaan eläjille ja pienviljelijöille, joiden menetysten summa myöskin kohoaa miljardeihin ja joiden korvaamisesta aina silloin tällöin puhutaan, on todettava, etteivät erilaiset suhdanne- ja hinnantasausrahastot, riitä kunnolla kärsittyjen menetysten korkoihin itse menetyksistä puhumattakaan.

Kun tehdään vastaavanlainen vertailu yksityisiä palkannauttijoita silmällä pitäen, merkitsevät alennukset 25,000 mk kuukausiansiota nauttivalle henkilölle vuoden 1951, siis käsilteltävänä olevan lakiesityksen kohdalta III veroluokassa keskimäärin 1,800 mk, josta pääosa palautetaan vuoden 1952 puolella. Lapsilisän korotus tekee 2-lapsisessa perheessä 6,000 mk ja veronalennus vuoden 1952 kohdalta tekee vuoden 1951 veroihin verrattuna III veroluokassa noin 2,000 mk. Jos arvioidaan työläisperheessä vuosittain käytettävän 30,000 markan arvosta niitä tarvikkeita, jotka vapautetaan liikevaihtoverosta, on hyöty n. 6,000 mk. Alennusten koko summa esimerkissä mainitun perheen kohdalta tekee noin 15,800 mk.

Kun tarkastellaan tappion puolta, niin siellä esiintyy linnarauhan aikainen menetys, joka voidaan ainakin arvioida 10,000 markan suuruiseksi, hintasubventioiden vaikutus vuonna 1951 ja 1952 4-henkisessä perheessä merkitsee samoin noin 10,000 mk, sekä posti-, liikenne-, tulli- ym. maksujen kohoaminen vastaavanlaisessa perheessä tekee noin 3,000 mk. Näistä kertyy tappiolukuina 22,000 mk eli 8,000 mk enemmän, kuin mitä alennukset merkitsevät.

Esimerkki osoittaa, ettei valtionveron, siis tulo- ja omaisuusveron alennuksilla ole täysin ja tasapuolisesti mahdollisuus korvatakaan tähänastisia menetyksiä. Mutta hallituksen esitystä suurempaan alennukseen on tarpeellista mennä, varsinkin kun siihen on olemassa tällä kertaa täydet taloudelliset edellytykset. Sillä nyt ei ainakaan voida välttää sitä, etteikö suuremman alennuksen reaalisia mahdollisuuksia olisi olemassa. Viimeisten tietojen mukaan nousee valtion tulo- ja omaisuusveron tuotto vuodelta 1951 43—45 miljardiin markkaan, tulo- ja menoarviossa edellytetyn vajaan 35 miljardin asemesta. Tuosta yli 8 miljardin ylityk-

sestä aikoo hallitus esityksensä mukaan nyt armollisesti palauttaa vuoden 1951 veronpalautuksena vajaan miljardin. Tosin se ilmoittaa palauttavansa, 1,6 miljardia, mutta ei kai tarvinne olla kovin etevä matemaatikko laskeaksseen, että jos alle 600,000 markan tulosta annetaan 5 %:n alennus ja siitä yli menevästä alennus asteittain pienenee, niin ei kai veronpalautus silloin kokonaisuudessaan voi muodostua kuin korkeintaan 5 %:n suuruiseksi, korkeintaan 5,5 %:ksi. Tämä merkitsee fyysisillisten henkilöiden maksamasta 17 miljardin verosta vähennystä mainitun vajaan miljardin. Valiokunnan enemmistö esittääkin hallituksen esityksen hyväksymistä sellaisenaan, mutta jos eduskunta haluaa antaa tuntuvamman korvauksen palkkatuloistaan verotetuille, sen olisi välttämättä suurennettava esitettyä tulovähennystä. Olemme tehneetkin tätä tarkoittavan esityksen valiokunnassa, ja tämän esityksen mukaan ehdotetaan alennus korotettavaksi 30 %:iin tuloista ja samalla sovellettavaksi palkkatulojen lisäksi myöskin maataloudessa isännänpalkkaan ja perheenjäsenten työnarvon verotukseen. Tämän lakiesityksen mukaan alennus hallituksen esitykseen verrattuna on suhteellisesti suurin pienissä alle 300,000 markan tuloissa, mutta sen yli menevien tulojen kohdalla ero vähitellen pienenee niin, että yli 600,000 markan tuloissa on tämän ja hallituksen myöntämä alennus yhtä suuri. Esitys merkitsee noin 2,5 miljardilla verotuoton vähenemistä, johon kuitenkin, kuten edellä on osoitettu, ovat edellytykset olemassa ja jonka alennuksen antamiseen myöskin eduskunnan pitäisi mennä. Rohkenen odottaakin, että suuri valiokunta tekee käsiteltävään lakiesitykseen tätä tarkoittavan valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn I vastalauseen mukaisen muutoksen.

Ed. Junnila: Herra puhemies! Hallituksen suureen vakauttamisohjelmaan kuuluvat lakiesitykset alkavat vähitellen tippua eduskunnan käsiteltäväksi tämän nyt käsiteltävänä olevan verolakiesityksen ollessa niistä ensimmäisiä. Katsoen siihen taustaan, jolta tämä lakiesitys siis lähtee, on pakko tässä yhteydessä jossain määrin käsitellä myös itse tätä vakauttamisohjelmaa.

Todettakoon heti, että vakauttamisohjelman monista yksityiskohdista tämä ei ole suinkaan heikompia. Tämän veronalennusesityksen voi hyväksyä, vaikka ei ilman epäilyksiä ja reservatioita. Verolakiesityksen tarkoituksena on antaa melkoinen tuloverohelpotus eräälle tulonsaajaryhmälle. Tämä on sellaisenaan ilahduttava asia, mutta sen sijaan ei ole suinkaan aivan varmaa, onko tämä sopusoinnussa vakauttamisohjelman yleisen pyrkimyksen kanssa saattaa kansantalouden kokonaiskysyntä ja kokonaistarjonta nykyistä parempaan tasapainoon. Jokainen veronalennus merkitsee näet sellaisenaan kansalaisten ostokyvyn lisääntymistä ja sikäli se vaikuttaa inflatoorisesti vaikuttavan ostovoimanpaineen lisääntymiseen. Veronalennukset tässä suhteessa ovat sopusoinnussa vakauttamisohjelman yleisen pyrkimyksen kanssa vain sillä edellytyksellä, että ostovoimaa yhteiskuntaan pumppuavia valtion menoja alennetaan vastaavasti tai ei vain vastaavasti, vaan vielä suuremmassa määrässä, koska budjetin vakauttamisponnistuksia tukeakseen tulisi olla ylitasapainoinen. Kun kuitenkin ajatellaan niitä kompromisseja, joita vakauttamisohjelman yhteydessä jo nyt on täytynyt tehdä, esim. lapsilisäkysymyksessä, on pakko epäillä, että tämä budjetin ylitasapainoittamisperiaate ei käytännössä toteudu, vaan jää saduksi kesästä, jota ei koskaan tullut. Tämä tämän ja tulossa olevien muiden verolakiesitysten rahanarvopoliittisesta ja vakauttamispoliittisesta taustasta.

Mutta tätä lakiesitystä voidaan ja on pakko tarkastella myös muista näkökulmista. Todettakoon tällöin heti, että tämä veronalennusesitys on yksipuolinen sikäli, että se suo veronalennuksen vain palkannauttijoille ja ns. isännän palkkaa saaville. Se on erinomainen asia, mutta yhtä hyvällä syyllä olisi veronalennuksesta pitänyt päästä osallisiksi esim. koko laajan pienyrittäjä- ja käsityöläisammattikunnan tai sanokaamme praktiikkaansa aloittelevien nuorten lääkärien, asianajajien ja koko vapaitten ammattien harjoittajakunnan. Tämän yksipuolisuuden selitykseksi vedotaan tietysti vanhaan väitteeseen siitä, että näiden jälkimmäisten tulonsaajaryhmien on helpompi salata tulojaan verotuksessa ja he sikäli tosiasiallisesti pääsevät alemmalla verolla. Veronpakoilijoita on ikävä kyllä kuitenkin kaikissa tulonsaajaryhmissä.

Tähän verolakiesitykseen sisältyy eräs toinen epäilyttävä veroteoreettinen puute. Valtion tulo- ja omaisuusverotus meillä muodostaa yhtenäisen järjestelmän, jossa omaisuusveron tarkoituksena on toteuttaa ns. vakautetun eli omaisuuden avulla saadun tulon ankarampi verottaminen, ankarampi sen takia, että vakautettu tulo katsotaan vakauttamatonta työtuloa maksukykyisemmäksi. Nyt kuitenkin hallituksen verolakiesitys rikkoo tätä järjestelmää sikäli, että se alentaa yksipuolisesti vain tuloveroa ja vain määrätyn tulonsaajaryhmän tuloveroa. Tämä vakautetun ja vakauttamattoman tulon erilainen verottaminen voidaan tosin toteuttaa useampia erilaisia menettelyjä noudattaen, mm. siten, että itse tuloverotuksen puitteissa vakautettuun ja vakauttamattomaan tuloon sovelletaan erilaista veroasteikkoa. Tämä on eräissä anglosaksisissa ja latinalaisissa maissa käytetty menettely. Meillä kuitenkin verolainsäätäjä on omaksunut ns. saksalaisen systeemin, joka lähtee siitä, että tuloverotus on periaatteessa sama kaikille tulonsaajaryhmille, mutta sen lisäksi vakautettua tuloa verotetaan erikseen verottamalla sitä omaisuutta, jonka avulla tulo saadaan. Tästä seuraa itsestään, että jos tuloveroa alennetaan tai korotetaan, samassa suhteessa pitäisi alentaa tai korottaa myös omaisuusveroa, muuten särkyy se suhde, jonka verolainsäätäjä on alunperin katsonut vallitsevan vakautetun ja vakauttamattoman tulon maksukyvyn ja siis verovelvollisuuden välillä. Meillä on kuitenkin jo useamman vuoden aikana yksipuolisesti alennettu vain tuloveroa, ja vain palkansaajien tuloveroa, ja tämä nyt esillä oleva lakiesitys suurentaa tätä epäsuhdetta. Näin on siis itse asiassa varsin kevyesti rikottu se veroteoreettinen periaate, jolla meidän tulo- ja omaisuusverojärjestelmämme lepää ja jonka kehittämisessä verolainsäätäjämme jo 1920-luvun alkuvuosista lähtien ovat käyttäneet paljon vakavaa ajatustyötä.

Moni sanonee, että tuohan on pelkkää teoreettista viisastelua, joka ei käytännön raa'assa politiikassa ole viiden pennin arvoinen. Siellä merkitsee jotakin vain eri puolueiden ja etupiirien voimasuhteet, ja verosysteemikin on vain näiden voimasuhteiden heijastusta. Hyvä on. Esillä olevaa lakiesitystä voidaan tarkastella myös tästä näkökulmasta eikä se ole äskeistä mielenkiinnottomampi.

Tämä verolakiesitys on eräs tulos hallituspuolueiden yhteistyösopimuksesta. Tämä sopimus taas on käytännössä ilmaus maalaisliiton ja sosialidemokraattien keskinäisistä vaatimuksista ja myönnytyksistä. Kolmas hallituspuoluehan näyttelee tässä vain vähäpätöistä statistin osaa. Nyt tämä verolakiesitys osoittaa, että tässä sosialidemokraattien ja maalaisliiton etutaistelussa sosialidemokraatit ovat selvästi vetäneet pitemmän korren. Sosialidemokraatit ovat saaneet edustamalleen väestönosalle huomattavan erikoisveronalennuksen, joka tosin tulee myöskin ns. isännänpalkkaa saavien osalle, mutta ei muun maataloustulon osalle ja ennen kaikkea ei omaisuusveron osalle. Moni maalaisliittolainen saattaa ehkä ajatella, että mitäpä se oikeastaan heitä liikuttaa, omaisuusvero rasittaa lähinnä kapitalisteja kaupan ja teollisuuden alalla. Asian laita ei ole kuitenkaan ensinkään näin. Viimeinen käytettävissä ollut täydellinen tulo- ja omaisuusverotilasto, joka tosin jo on vanhentunut, mutta kuvastanee kuitenkin melko tarkkaan myös tämän päivän olosuhteita, osoittaa, että kaikista omaisuusverovelvollisista fyysillisistä henkilöistä 69 % kuului maatalouden ammattialaan ja he maksoivat 60 % kaikista fyysillisten henkilöitten omaisuusverosta. Omaisuusvero on siis meillä ennen kaikkea talonpojan vero (Ed. Tarkkanen: Sitä se on!).

Nyt siis toteamme, että, kuten jo äsken sanottiin, sosialidemokraatit ovat saaneet edustamalleen väestönosalle huomattavan erikoisveronalennuksen. Maalaisliitto sen sijaan ei ole saanut alennusta siihen tulo- ja omaisuusveron osaan, joka ennen muuta rasittaa maanviljelijöitä. Maalaisliitto on siis tässä kohden maataviljelevän väestön poliittisten etujen valvojana joko ollut voimaton tai torkkunut.

Tämä ei ole ainoa kohta, jossa tämä sama suhde sosialidemokraattien ja maalaisliiton etupyrkimysten välillä vakauttamisohjelman yhteydessä ilmenee. Tämä maalaisliiton alakynteen joutuminen näkyy monessa muussa kohdassa, ennen kaikkea tietysti metsätalouden suhdannepidätyksissä. Nehän näköään lähinnä rasittavat teollisuutta, mutta jokainenhan meistä tietää, että teollisuus ei voi monikymmenenmiljardisia suhdannepidätyksiä suorittaa vyöryttämättä niitä melkoiselta osalta metsänomistajien kannettavaksi siinä muodossa, että kantoraha jää

tämän järjestelyn takia huomattavasti alhaisemmaksi, kuin mitä se ilman suhdannepidätyksiä jäisi.

Oli mielenkiintoista todeta, että maalaisliiton eduskuntaryhmän „grand old man" ed. Niukkanen eduskunnassa joitakin päiviä sitten käyttämässään puheenvuorossa varsin voimallisin sanoin tuomitsi tämän suhdannepidätysjärjestelmän. Hänhän sanoi siihen tapaan, että jos erikoisverotuksella, esim. puunjalostusteollisuuden vientimaksuilla, koottuja kymmeniä miljardeja käytetään suurelta osalta syöntipalkkioihin, se ei ole mitään vakauttamista, vaan se on edesvastuutonta taloudenpitoa. Toivottavasti maalaisliiton lehdistö tämän lausunnon jälkeen osoittaa hiukan suurempaa ymmärtämystä niitä kohtaan, jotka muilta taholta ovat olleet pakotettuja kohdistamaan arvostelua tähän vakauttamisohjelmaan.

On siis todettava, että tämän nyt esillä olevan verolakiesityksen, suhdannepidätysten ja vielä eräiden muiden vakauttamisohjelman kohtien osalta maalaisliittolainen talonpoika on hän, joka saa korvapuustin. Maalaisliitto puolustautuu tietysti vetoamalla siihen, että vakauttamisen aikaansaamiseksi kaikkien on ollut uhrattava ja niin on ollut pakko vakauttamisen alttarille uhrata myös talonpojan etuja (Eduskunnasta: Hyvinpä suurteollisuus on pärjännyt!). Tämä on kovin kaunis selitys, ja se, jolla on hiukan pessimistinen käsitys ihmisluonnosta, ei hyväksy yksinomaan näin kauniita selityksiä, vaan hakee selitysperusteita myös muunlaatuisista vaikuttimista. Luulen, että tämä käsitelty suhde selittäytyy huomattavalta osalta siitä, että maalaisliitolla on ollut suurempi hallitushalu kuin sosialidemokraateilla, ja tämän ovaltaen sosialidemokraatit ovat osanneet kiristää hallituskumppanuudestaan hyvän hinnan. Kun kommunistit väittävät tämän vakauttamisen yhteydessä, että sosialidemokraatit ovat kavaltaneet työläisen edut kapitalisteille ja muille porvareille, se on aivan tyhjää puhetta. Sosialidemokraatit ovat erittäin hyvin pitäneet puolensa. Sen sijaan minä pelkään, että tämän vakauttamisen yhteydessä joudutaan vielä monta kertaa toteamaan, että maalaisliitto on heikonpuolisesti valvonut talonpojan etuja (Ed. Murto: Työläiset eivät ole pitäneet, vaikka sos. dem. johtajat ovatkin pitäneet! — Ed. Hiltunen: Eikös sen esitelmän pitänyt olla finanssipolitiikasta eikä puoluepolitiikasta!).

Tässä takavuosina muuan kokomuslainen kansanedustaja tekaisi lentävän lauseen vertaamalla silloista sosialidemokraattista hallitusta käyttökelpoiseen aasiin. Minä pelkään, että jos vakauttaminen jatkuu niissä merkeissä, kuin se nyt on lähtenyt liikkeelle, alkaa olla paljon suurempi aihe pitää notoorista hallitushalua potevaa maalaisliittoa, meidän vientiteollisuuttamme ja loppujen lopuksi kaikkia meitä keskenämme usein epäolennaisista sivuasioista riiteleviä porvareita sosialidemokraattien ja SAK:n käyttökelpoisina aaseina. Jos tämä puuha nyt varmasti johtaisi rahaolojemme vakautumiseen ja ylipäänsä suurempaan tasapainoon talouselämässämme, tämä olisi niin kallisarvoinen saavutus, että sen takia kenties kannattaisi joksikin ajaksi alistua aasin osaan. Mutta valitettavasti tuo ohjelma on sen laatuinen, että kaikki eivät jaksa olla uskossaan vahvoja eivätkä niin ollen voi yhtyä siihen, milloin naiviin, milloin propagandistisviralliseen optimismiin, jota vakauttamisen yhteydessä on viime viikkoina paljon viljelty (Ed. Hakkila: Aasi on hyvä eläin!).

Ed. Tanner: Herra puhemies! Ed. Kannisto, joka tämän keskustelun aloitti, oli kai tarkoittanut sillä osoittaa eduskunnalle, että täällä on semmoinenkin puolue, joka pitää palkannauttijain puolta. No, hyvin hän siinä asiansa koetti hoitaakin ja oli tietenkin oikeassa siinä, että verotus äskeisinä vuosina on ollut aivan liian raskas ja että sitä kaikin voimin olisi koetettava helpottaa. Mutta kun hän samalla teki ehdotuksia, jotka merkitsevät liian suurta leikkausta nykyiseen verotukseen, ja kun hän sen ohella katsoi voivansa väittää, että meillä tähän kaikkeen on varaa ja että se ei tule horjuttamaan valtion talousarviota, niin hän ilmeisesti on ampunut aivan yli maalin.

Kun ed. Kannisto väheksyi niitä verohelpotuksia, joita nyt on ehdotettu, on syytä palauttaa mieliin ainakin ne, joista jo tällä hetkellä on tietoa ja jotka ovat eduskunnankin nähtävänä. Jo se hallituksen esitys, joka nyt on käsiteltävänä, vaikka keskustelu on paljon laajentunutkin, esitys, joka sallii palkan ja eläkkeen naut-

tijain vähentää tuloistaan 15 %, merkitsee valtion tulojen supistumista 1,600 milj. markalla. Seuraava asia vuorossa koskee hallituksen esitystä, jossa tuloveron asteikkoa huomattavasti muutetaan. Tämän muutoksen on laskettu merkitsevän valtion tulojen supistumista 5,000 milj. markalla. Kun tähän vielä lisätään se esitys, jossa esitetään liikevaihtoveron huomattavaa alennusta — vastapainona edellämainittujen välittöminen verojen alentamiselle ehdotetaan siis myöskin välillisten verojen alentamista, — niin näemme, että sekin huomattavasti supistaa valtion tuloja. Valiokunta ei ole tätä asiaa vielä voinut laskea, mutta sen mukaan kuin valtiovarainministeri Rantala täällä edellisessä istunnossa mainitsi, tämä merkitsee noin 6,000 milj. markan tulojen supistamista. Olemme jo näiden kolmen verolakiesityksen nojalla pakotettuja toteamaan, että valtion tulot supistuvat noin 12,600 milj. markalla. Jos vielä ottaa huomioon sen, että valtio lähivuosina menettää ne verotulonsa, jotka joutuvat jäädytetyiksi suhdannepidätysten kautta, niin ilmeisesti supistukset valtion tuloissa kasvavat aivan huomattaviin summiin.

Tämä kaikki on tehty siitä huolimatta, että ainakaan tällä hetkellä vielä kukaan ei oikein tiedä, mitkä valtion menot ensi vuonna tulevat olemaan. Hallituksen esitys ensi vuoden talousarvioksi menee töintuskin lukkoon. Valtiovarainvaliokunnassa on nyt jo näkyvissä eräänlainen pyrkimys nostaa erinäisiä menoja. Kansanedustajat ovat voimallisesti ahkeroineet samassa tarkoituksssa. Melkoisesti yli 40 miljardin on täältäkin tullut aloitteita menojen lisäämiseksi. Toivottavasti niistä ei kuitenkaan monikaan tule läpäisemään. Mutta joka tapauksessa menot tulevat huomattavasti nousemaan siitäkin, mitä hallitus on esittänyt. Hallituksessa itsessään on budjetin lähettämisen jälkeen muuttunut kanta esim. lapsilisien maksemiseen nähden. Se merkitsee jo yksinään 6 miljardin markan lisäystä menopuolella. Näin ollen meillä on siis tiedossa ensinnäkin se, että jo talousarvioesitys on hyvin niukasti tasapainoitettu ja että uusia menoja on tulossa. Kuinka silloin voidaan rohkeasti lähteä supistamaan tulopuolta? Ed. Kannisto ja hänen valiokuntatoverinsa ovat kuitenkin olleet näin rohkeita. Valiokunnan muiden jäsenten tyytyessä kannattamaan hallituksen ehdottamaa 15 %:n palkkatulojen vähentämistä ennen verotusta, hän hyppää rohkeasti 20 %:iin. Mutta ei tämäkään asia saanut mennä ilman huutokauppaa. Täältä vasemmalta esiintyivät valiokunnassa olevat edustajat vielä korkeammalla huudolla. He vaativat 30 % vähennettäväksi. Olisihan joku voinut vielä ehdottaa 50 %, niin hänellä varmasti olisi ollut korkeampi huuto.

Niin suotavaa kuin verojen alentaminen onkin, on näissä verotusasioissa sentään syytä kulkea varovaista linjaa, ottaa sen, minkä näkee nyt voivan ilman riskiä tehdä. Jos kokemuksen kautta nähdään, että on mahdollisuuksia myöskin suurempiin alennuksiin, on meillä vielä vuosien varrella tilaisuutta sekin tehdä.

Keskustelu on laajentunut vähän sivullekin tästä veroasiasta ja yleensä finanssiasioista. On ryhdytty puhumaan vakauttamisohjelmasta yleensäkin ja viimeksi saimme kuulla ehkä monelle hyvin mielenkiintoisenkin puheenvuoron, jossa selviteltiin kokoomuksen ja maalaisliiton välejä. Minä luulen, että meidän on paras jättää ainakin tässä vaiheessa ratkaisematta, kuka näissä vakauttamispuuhissa lopullisesti on ollut se käyttökelpoinen aasi, jonka kustannuksella asiat ovat tulleet hoidetuiksi. Tärkeintä olisi, että ne tulisivat hoidetuiksi.

Valtiovarainministeri R a n t a l a: Herra puhemies! Se asiallinen puheenvuoro, jonka valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja juuri käytti, vapauttaa minut suurelta osalta vastaamasta niihin puheenvuoroihin, joita valtiovarainvaliokunnan eräät jäsenet ovat täällä käyttäneet. Ilmoitan myöskin, että en tässä yhteydessä halua puuttua vakauttamisohjelmaan kokonaisuudessaan, enkä myöskään niihin aasi-kysymyksiin, jätän asiantuntijain hoidettaviksi tällaiset kysymykset.

Minä sanoisin, että hallituksen esityksen perustelujen, mikäli ne koskevat verovähennyksiä, pitäisi pitää paikkansa, nimittäin siihen nähden, mitä nämä verohuojennukset tekevät tulo- ja omaisuusverossa valtion verotuloissa vähennystä. Parhaat asiantuntijat ovat ne laskeneet. Ja luulen, että ed. Haapanen ei ole ehtinyt ehkä kyllikseksi vielä syventyä asioihin, kun hän väittää, että esim. tässä hallituksen esityksessä, joka koskee hallituksen nyt käsiteltävänä

olevaa esitystä, verotulojen vähennys ei muodostuisi niin suureksi. On muistettava, että progressiivinen verotuksemme vaikuttaa sillä tavalla, että laskelmat eivät olekaan niin helppoja tehdä, kuin ne näyttäisivät.

Ed. Haapanen puheenvuorossaan myöskin kosketellessaan koko vakauttamisohjelmaa otti sellaiset asiat esille kuin kunnallisverojen kohoamiset. Ne eivät kuulu valtiovallan määrättäviin, ja valitettavaa on, että meillä talouselämä on hoidettu sillä tavalla, että inflation on annettu kulkea edellisinä vuosina siten, että seuraukset nyt ovat tulleet myöskin kuntien kannettaviksi. Osittain juuri tästä inflatiopolitiikasta onkin johtunut, että kunnat nyt joutuvat korottamaan veroäyrejään niin valitettavaa kuin se onkin ja niin hartaasti kuin minä toivon, että näistä korotuksista voitaisiin välttyä. Osaksi tähän kuntien asemaan vaikeuttavasti vaikuttaa myöskin se seikka, kuten tiedetään, että samoin inflation vaikutuksesta rahamarkkinat ovat äärimmäisen kireät, ja kunnillakaan ei ole mahdollisuutta luottojen saamiseen.

Kun edelliset puheenvuorojen käyttäjät ovat kosketelleet myöskin seuraavana asiana olevaa hallituksen esitystä, sallinee herra puhemies lyhyesti mainita myöskin tästä.

Hallituksen esitys tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n muuttamiseksi merkitsee siis, kuten valtiovarainvaliokuntakin mainitsee, 5 miljardin markan helpotusta veronmaksajille. Ja huojennus alemmissa tuloryhmissä muodostuu hyvin voimakkaaksi, sillä alemmissa tuloryhmissä veronalennus hallituksen esityksen mukaan eri tuloluokissa vaihtelee 70,6 %:sta 80,9 %:iin. Ja keskituloluokissa, esim. 600,000 markan tuloissa tämä verohuojennus merkitsee 22,4 %:sta 28,1 %:iin. Tuloverotaulukossa esiintyvissä korkeimmissa tuloryhmissä siellä se tosin jo alenee 13—13,9 %:iin.

Täällä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja huomautti siitä, että valtion verotulojen supistamisella on rajansa. Valtion menot määräävät sen, millä tavalla valtion tuloja voidaan supistaa. Ja kun muistetaan, että verotulot muodostavat valtaosan valtion tuloista, ei voida rohkeaan ja voimakkaaseen verotulojen supistamiseen päästä muuten, ellei myöskin valtion menoja vähennetä. Olen hyvin mielenkiinnolla seuraava sitä, mitenkä valtiovarainvaliokunnan arvoisat jäsenet, jotka nyt ovat tässä asiassa esiintyneet, tulevat esiintymään silloin, kun tulo- ja menoarviomietintö valtiovarainvaliokunnassa valmistuu, valtion menojen supistamisessa.

Ed. Junnilalle on syytä huomauttaa, kun hän arvosteli sitä, että palkkatulot ovat nyt asetetut erikoisasemaan hallituksen tässä esillä olevassa esityksessä, koska on ehdotettu, että palkkatuloista tehtävän vähennyksen määrä kohoaisi 5 %:lla, että tämä ei olisi oikeudenmukaista, että kuitenkin on muistettava, että juuri näinä inflatioaikoina palkansaajat ovat olleet ne, jotka ovat joutuneet kaikkein ankarimmin ja kaikkein tehokkaimmin verotetuiksi. Muut veronmaksajaryhmät ovat usein tavalla tai toisella päässeet suhteellisesti vähemmällä verokuormalla kuin palkansaajat, ja siitä syystä on aivan oikein myös hyvittää palkansaajia sillä tavalla, kuin hallitus on ehdottanut.

Kun täällä äärimmällä vasemmalla nyt edellytetään, että tulo- ja omaisuusveroa helpotettaisiin suuremmassa määrässä, kuin mitä hallitus on esittänyt, niin siitä ilmeisesti, jos SKDL:n ehdotukset tulisivat täällä eduskunnassa päätökseksi, seuraisi, että liikevaihtoveron kohdalla ei voitaisikaan tehdä niitä huomattavia verohelpotuksia, joita hallituksen esitys liikevaihtoverolain muuttamisesta merkitsee. Olen sitä mieltä, että tasapuolisuuden vuoksi ja juuri vähävaraisten ihmisten etujen vuoksi on myöskin välillistä verotusta kevennettävä ja siinä suhteessa kuljettava tasapuolisesti myöskin juuri liikevaihtoverolain alentamisessa, ja tähän suuntaan hallitus onkin näillä esityksillään pyrkinyt.

Ed. Kanniston: Herra puhemies! Ed. Tanner ei ilmeisesti hallituksen kannattajana ollut tyytyväinen niihin numeroihin, joita minä äsken esitin, mutta minun on kuitenkin syytä todeta, ettei ed. Tanner näitä numeroita vastaan voinut tuoda mitään faktoja esille. Luulen, että ne johtopäätökset, jotka minä näistä numeroista vedin, olivat myöskin oikeat. Ed. Tanner saattoi ainoastaan yleisesti väheksyä niiden johtopäätösten oikeellisuutta, mutta mitään virheellistä hän ei niistäkään voinut esittää.

Ed. Tanner tässä lausunnossaan ilmeisesti teki myöskin pienen virheen, kun hän

lähti laskemaan sitä, kuinka paljon valtion verotulot vähenevät hallituksen esitysten johdosta. Hän päätyi siihen, että valtion verotulot vähenisivät 12,6 miljardilla. Tämä lienee kuitenkin sikäli virheellinen toteamus, että tällöin on jätetty huomioonottamatta, että molemmat verolakiesitykset eivät tarkoittaneet samaa vuotta, vaan eri vuosia. Näin ollen valtion tulojen vähentyminen ei ole ed. Tannerin käyttämällä numerolla määriteltävissä.

On luonnollista, että hallitus tarvitsee tuloja, ehkä enemmän kuin mitä alunperin on arvioitu, mutta on myöskin vaadittava, että hallituspuolueet yrittävät pitää huolen siitä, etteivät valtion menot nouse yli siitä, mihin hallitus on päätynyt; ja tässä suhteessa on syytä hallituspuolueille näilläkin valtiopäivillä lausua harras toivomus.

Ed. Kaitila: Täällä on sekä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan taholta että valtiovarainministerin taholta esitetty eräitä absoluuttisia numeroita, eräitä miljardeja, joilla hallituksen verolakialennusesitys vähentäisi valtion tuloja, ja samoin täällä on myöskin valtiovarainministerin taholta esitetty prosenttilukuja siitä, kuinka paljon tämä uusi ehdotus prosentuaalisesti alentaisi tuloveroasteikkoa. Minä pyytäisin kuitenkin kysyä, mitä nämä prosentuaaliset alennukset reaalisesti merkitsevät palkansaajien kohdalta. Minun käsitykseni mukaan tämä uusi asteikko ei reaalisesti merkitse palkansaajain verorasituksessa juuri minkäänlaista alennusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 18, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! — Tämän hallituksen esityksen n:o 18 johdosta herra valtiovarainministeri käytti jo edellisen asian yhteydessä puheenvuoron, ja olin kahden vaiheilla pyytääkö myös jo silloin puheenvuoron, mutta käypä se näinkin päinsä.

Tässä hallituksen esityksessä 18 vielä enemmän kuin edellisessä, jonka numero oli 17, ilmenee eräs hyvin valitettava seikka, se, että eduskunnalle ei tosiasiasiallisesti jätetä minkäänlaista mahdollisuutta tehdä muutoksia hallituksen esitykseen (Ed. Kannisto: Olemmehan me tehneet!), vaan meidän on joko hyväksyttävä se sellaisenaan taikka sitten hylättävä se. No, tässä ei tarvitse puhua veron alennusten toivottavuudesta; onhan luonnollinen asia, että niihin on nyt lopulta päästävä. Mutta kun hallitus tulee esityksensä kanssa eduskuntaan ja kun hallituksen asiantuntijat jo ensimmäisessä selvitysvaiheessa, silloin kun asia on valtiovarainvaliokunnan jaostossa, selittävät, että työt uuden verotuksen pohjan valmistamiseksi on jo alotettu, eikä niitä voida muuksi muuttaa, toisin sanoen eduskunnan mahdollisesti tekemät muutokset aikaansaisivat verotuksen alkuunpanon ensi vuonna pahasti myöhästymään, niin silloin on jotakin hullusti. Me olemme tosin viime vuosina saaneet tottua siihen, että hallitus kovin myöhään tulee verolakimuutosten kanssa eduskuntaan, jopa muutamissa tapauksissa siihenkin, että tullaan vasta sitten, kun se asianomainen verovuosi on kulunut jo sangen pitkälle, toisin sanoen mennään takautuvaan lainsäädäntöön. Tästä erinomaisen huonosta menettelystä ei nyt onneksi tässä sentään ole kysymys.

No, minä arvaan, että tähän minun valitukseeni voidaan sanoa, että vakautusohjelma valmistui niin myöhään, ja ylimalkaankin, että vasta sitten, kun budjetti on kutakuinkin valmiina, hallituksessa nähdään, minkälaiseksi tulo- ja omaisuusvero taikka jokin muu tärkeä vero on rukattava.

Mutta mitä tulee nimenomaan tulo- ja omaisuusveroon, niin sitä ei saisi muutella niin myöhäisessä vaiheessa, että eduskunnan tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa sen sisältöön tulee syrjäytetyksi, niin läheltä se koskee yksityisen kansalaisen luonnollisia oikeuksia.

Täällä ed. Kannisto sanoi, että kyllähän siihen kävi tekeminen muutoksia, niin teki, täällä on ed. Karvikon allekirjoittama vastalause ja täällä on toinenkin vastalause, ed. Hietasen ja ed. Mannisen tekemä vastalause. Mutta eritoten tämä ensimmäinen vastalause sopii vallan mainiosti osoittamaan, kuinka vähäinen valiokunnan ja eduskunnan tosiasiallinen mahdollisuus tehdä näitä muutoksia on ollut.

Jos tätä hallituksen esitystä tarkastaa, niin, niinkuin herra valtiovarainministeri äsken huomautti, siinä on todella veronhelpotuksia, melkoisiakin esitetty, mutta siihen on jäänyt eräs paha vika. Meidänhän on kai kiistattomasti tunnustettava se, että suhde I ja III veroluokan välillä on liian suuri nimenomaan silloin, kun ei ole lapsista kysymys. Lapsitapauksethan ovat sitten eri asia. Mutta tätä epäsuhdetta ei hallituksen esityksessä ole lainkaan korjattu. Päinvastoin, jos tarkastaa prosenttilukuja, jotka ilmoittavat, paljonko vero prosenttisesti kullakin kohdalla vähenee, niin havaitsee, että III veroluokassa nämä alentumisprosentit ovat vielä suuremmat kuin I:ssä, ja sama juttu koskee II veroluokkaa. Jollain kohdalla on tosin satunnainen poikkeus. Nämähän progressiothan ei etene, niinkuin hyvin tiedämme, aivan tasaisesti. Mutta näitä hallituksen esityksen virheitä ei voi täällä oikaista.

Sitten minun täytyy ed. Kannistolle huomauttaa niin, oikeastaan minun pitäisi kertoa, että jouduin, mitenkä jouduinkaan viime keväänä erääseen tilaisuuteen, jossa kansanpuolueen taholta voimallisesti puhuttiin tästä epäkohdasta, ja annettiin ymmärtää, että jos he tulevat riittävän vahvasti eduskuntaan, niin kylläpä tämmöiset virheet korjataan. Mutta ei tässä kansanpuolueen muutosehdotuksessa ole lainkaan tätä asiaa korjattu (Ed. Kannisto: Ei ollut mahdollista hallituksen esityksen mukaan!). Niin, minähän vain todistinkin tässä, että ed. Kannisto erehtyi, kun hän äsken sanoi, että oli mahdollista korjata. Niinkuin sanottu, minä esitän valitteluni siitä, että näin myöhään tuodaan tärkeitä veroasioita eduskuntaan. Onneksi tässä on nyt sentään kysymys verojen helpottamisesta ja yhdenkertaisesta korjauksesta, niin että tällä kertaa ei hallituksen menettely ole kovin kohtalokas. Mutta minä toivoisin, että hallitus vakavasti panisi mieleensä sen, ettei ainakaan takautuvia verolakeja kuluvaan vuoteen kohdistuvia annettaisi taikka tuotaisi ensi keväänä eduskuntaan.

Ed. Karvikko: Minun täytyy ihmetellä, että ed. Wiherheimo, joka sentään usein liikkuu näissä taloudellisissa asioissa varsin asiallisesti, suvaitsee esittää sellaisen mielipiteen, että olisi nyt pitänyt tässä vastalause-esityksessä puuttua myöskin veroluokkakysymykseen. Varmasti hän vanhana edustajana tietää paremmin kuin minä, että siihen ei ollut mitään mahdollisuuksia, kun kerran hallitus suvaitsi lähteä sille linjalle, mistä ed. Wiherheimo aivan oikein huomautti, että hallitus meni syventämään sitä juopaa, jonka pienentämiseen eduskunnassakin on jo vuosia pyritty. Ei sitä voitu enää vastalauseessa korjata, siihen ei olisi pystynyt ed. Wiherheimokaan.

Minun täytynee myöskin ilmeisesti evästyksenä niille kokoomuspuolueen edustajille, jotka tulevat asiaa käsittelemään suuressa valiokunnassa, huomauttaa, että teillä on kaikki mahdollisuus asiallisesti käsitellä tätä verolakiesitystä. Ei mikään estä tekemästä muutoksia, jos ne katsotaan kokoomuksen taholla asiallisiksi ja tarpeellisiksi. Jos hallitus suvaitsee niin myöhäisellä hetkellä jättää lakiesityksen, että se voi sitten painostaa asiaa viittaamalla jaostossa ja valiokunnassa siihen, että muutosehdotuksia ei voida tehdä, niin siihen ei toki eduskunnan tarvitse alistua, ellei se sitä itse jostakin syystä halua.

Ed. Wiherheimo: Olisin vain ed. Karvikolle huomauttanut eräästä hyvin kovasta tosiasiasta, nim. siitä, että valtiovarainministeriön täytyy järjestää verokirjat, ennen kaikkea verotaulukot hyvissä ajoissa ennen vuoden loppua valmiiksi; niitä taitaa olla 176 ja niiden painos yhteensä 3 miljoonaa. Ei tässä ole käytännöllistä mahdollisuutta näiden muutosten tekemiseen; sen verran täytyy olla minun nähdäkseni lojaali hallitusta kohtaan, ettei mene ehdottamaan mahdottomia. Ei ole kulunut kuin muutamia viikkoja siitä, kun nämä verovalmistelutyöt tuossa mielessä aloitettiin, eikä verotusta saada käyntiin vuoden alusta, jos tähän nyt tehdään muutoksia. Sen tähden minä en ollenkaan usko, että kokoomukselaisetkaan suuren valiokunnan jäsenet voivat tässä ed. Karvikkoa auttaa.

Ed. Pasanen: Herra puhemies! Kuten tunnettua, ovat meillä valtion menot viimeisinä sotien jälkeisinä vuosina paisuneet tavattomasti. Kun ne vuonna 1938 tekivät 15 % bruttokansantulosta, ovat ne vuonna 1950 olleet 27,2 % (Eduskunnasta: Se on luettu monta kertaa jo!). Vastaavat luvut esim. Ruotsissa ovat 11,1 % ja 7,9 % sekä Amerikan Yhdysvalloissa 8,5 ja 15,4 (Eduskunnasta: Ei Ruotsi ole ollut sodassa!). Valtion ja kuntien menot, jotka pääasiassa peitetään verotuloilla, olivat viime vuonna meillä 37 % kansantulosta. Tutkimuksissa on todettu, että yksinäinen henkilö, jonka vuositulot ovat 200,000 markkaa, joutuu tästä summasta suorittamaan välittömiä ja välillisiä veroja yhteensä yli 32 %, ja jos hänellä on 500,000 markan vuositulot, kohoaa veroprosentti yli 41 %:n. Voidaan siis sanoa, että useimmat työkykyiset henkilöt tekevät 4—5 kuukautta vuodessa työtä vain valtion, kuntien ja seurakuntien hyväksi. Tämä on luonnollisesti kohtuuton määrä ja se tuo mukanaan vaaroja, jotka koituvat tappioksi sekä kansantaloudelle että kansanvaltaiselle yhteiskuntajärjestyksellemme. Työnteon sekä yrittämisen halu ja ilo vähenemistään vähenee, pyrkimys lisääntyviin ponnistuksiin ja säästämiseen heikkenee, levottomuus taloudellisella alalla kasvaa ja poliittiset vastakohdat kärjistyvät (Ed. Hiltunen: Mistä otetaan pois menoja?).

Jos tarkastamme niitä syitä, jotka valtion menojen paisumisen ovat aiheuttaneet, niin on havaittavissa, että ne ovat kahta laatua. Osaksi ovat siihen olleet syynä sodista aiheutuneet ja siis meistä riippumattomat menot, mutta pääasiassa johtuu se valtion harjoittaman avustustoiminnan kohtuuttomasta laajentumisesta. Ns. tulonsiirtomenot, joista erilaiset avustukset muodostavat pääosan, ovat kohonneet reaalisesti 5—6-kertaisiksi. Kun niiden osuus vuoden 1938 budjetissa oli noin 27 %, ovat ne uudessa budjetissa 55 %. Kullekin tuleva kansantulon osa ei enää riipu hänen yhteiskunnan hyväksi antamastaan työ- ja pääomapanoksesta, vaan poliittisista voimista ja niistä poliitikoista, jotka kulloinkin ohjia hoitelevat. Nämä pyrkimykset tulonsiirroilla pienentää työn ja pääoman tuloosuutta ovat luonnollisesti synnyttäneet vastatoimenpiteitä. On pyritty palkkojen, hintojen ja korkokannan kohottamiseen. Seurauksena on ollut inflatiopaine, sillä kansantalous asettaa tulonsiirtomenoille verrattain tarkat rajat. Inflatiopainehan eräiden asiantuntijain mukaan pyrkii jo syntymään, mikäli verovaroilla peitettävä julkisen talouden osuus ylittää 25 % kansantulosta. Jos näiden tulonsiirtojen paisumiselle ei panna sulkua, estää sen virta terveen taloudellisen kehityksen ja hukuttaa alleen vapaan talouselämän ja kansanvaltaisen yhteiskuntajärjestyksemme. Tällainen kehitys on näin ollen päättävästi lopetettava. Erikoisesti antaa siihen nyt lisäksi aiheen se, että äskettäneeseen linnarauhaan mentäessä palkansaajille luvattiin oikeudenmukainen korvaus sen aikana tapahtuvasta hintojen noususta. Se korvaus on annettava hintojen ja veron alentamisen muodossa ja liian raskaaksi paisunutta verotaakkaa, jota asteikon progressiivisuus inflation jyrkentämänä on automaattisesti lisännyt, olisi samalla saatava edes vähän alenemaan. Näin ollen hallituksen ehdottamaa veroasteikon alentamista on pidettävä riittämättömänä. Valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittyvässä ed. Karvikon vastalauseessa ehdotettu verotaulukko on hallituksen esitystä oikeudenmukaisempi ja kohtuullinen. Sen 2,4 miljardin markan vähennyksen verotuloihin, minkä se hallituksen esitykseen nähden aiheuttaa, valtiotalous voi kestää, kun tulonsiirtoja vähennetään ja otetaan huomioon, että kuluvan vuoden verotukset nousevat budjettiin merkittyä määrää huomattavasti suuremmiksi. On siis täysin paikallaan, että tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n veroasteikko hyväksytään sellaisena kuin se ed. Karvikon vastalauseessa on ehdotettu.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Asian ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi maanhankintalain mukaan annettavista valtion velkasitoumuksista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden

1950 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 2. Asiasta sallitaan ensin keskustelu ja sen jälkeen tehdään päätös lakiehdotuksesta.

Keskustelu:

Ed. Koskinen: Herra puhemies! Vuoden 1950 valtiopäivillä lepäämään jätetyn ehdotuksen johdosta laiksi maanhankintalain mukaan annettavista valtion velkasitoumuksista annetun lain muuttamisesta on maatalousvaliokunnassa saatujen asiantuntijalausuntojen mukaan lain hyväksymisestä annetut lausunnot kielteiset, mm. valtiovarainministeriön edustajan U. P. Havun lausunto osoitti, että lain hyväksyminen aiheuttaisi valtiolle noin 250—350 milj. markan verotulojen vähennyksen vuosittain. Nykyisinkin on maanluovuttajilla mahdollisuus valtioneuvoston antaman päätöksen mukaisesti käyttää valtion velkasitoumuksia tulo- ja omaisuusveron maksamiseen, kuten asiantuntijain lausunnosta ilmeni. Ja edelleen käsityksemme lienee oikea, kun lähdemme siitä, että maanluovuttajat ovat menettäneet suhteellisen pienen osan reaaliomaisuudestaan käydyn sodan johdosta, kun sen sijaan säästäjät ovat menettäneet melkein kaiken vuosikymmenien aikana säästämistään markoista. Olemme yksimielisiä siitä, että sota on tuonnut kärsimyksiä ja taloudellisen arvon menetyksiä kaikille kansalaispiireille, mutta nämä taloudellisten arvojen menetykset on yhteisvastuullisesti kärsittävä.

Edellä mainittuihin asiantuntijalausuntoihin ja maatalousvaliokunnan mietintöön liitettyyn vastalauseeseen viitaten, herra puhemies, ehdotan, että nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotus hylätään.

Ed. Meriläinen: Herra puhemies! Mielestäni ne, jotka ovat maata joutuneet luovuttamaan, eivät ole kaikista vaikeimmassa taloudelliessa asemassa, joten yhdyn kannattamaan ed. Koskisen tekemää ehdotusta.

Valtiovarainministeri Rantala: Tämän lakiehdotuksen hyväksyminen tulisi merkitsemään sitä, että valtion verotulot seuraavina vuosina vähentyisivät 250—350 milj. markalla vuodessa. Kun ei näytä olevan mitään välttämätöntä syytä tämän lakiehdotuksen hyväksymiseen tässä yhteydessä, minäkin ilmoitan kannattavani ed. Koskisen hylkäämisehdotusta.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Esillä olevaa ed. Turjan lakialoitetta koskeva maanhankintalain mukaisten velkasitoumusten käyttämistä lähinnä tulo- ja omaisuusveron maksuun ns. toissijaisten maanluovuttajien osalta ei voida nykyoloissa puoltaa. On nimittäin muistettava, että tämä oikeiston lakialoite kohdistuu yleensä kaikkein varakkaimpiin maanomistajiin, joilta ei luonnollisesti ole otettu omistamastaan maasta kuin osa lähinnä siirtoväen asutustarkoituksiin. Edelleen on muistettava, että jo nykyisinkin valtiovarainministeriö voi oikeuttaa tällaisen maanluovuttajan käyttämään saamaansa velkasitoumusta tulo- ja omaisuusveron maksuun, jos se on hänelle todella taloudellisista syistä tarpeellista. Puhutaan tälläkin hetkellä ja nimenomaan oikeiston taholta valtion varojen säästämisestä ja vakauttamisesta, mutta kuitenkin oltaisiin tällaisella lainsäädännöllä valmiit tarpeettomasti aikaansaamaan valtiolle useiden tuhansien miljoonien markkojen menot. Täällä herra valtiovarainministeri mainitsi, että tämä laki merkitsisi valtiolle ehkä noin 250—350 milj. markkaa vuodessa. Minä pahoin pelkään, että tämä arvio käy alarajaa, sillä on luonnollista, että tällaisten velkasitoumusten haltijat pyrkivät heti ensimmäisessä veronmaksussa täysin ja täydeltä määrältä käyttämään velkasitoumuksia, ja hyvin luultavaa on, että näin ensimmäisenä vuonna nämä valtion menot, ts. tulojen väheneminen, ovat keskiarvoa huomattavasti suuremmat ja siis suuremmat, kuin mitä täällä keskiarvolukuna vuodessa on ilmoitettu. Tämä tuskin käy yhteen säästäväisyyspropagandan kanssa, varsinkin kun tämä valtion meno kohdistuisi, niinkuin mainitsin, yleensä varallisuusasemaltaan hyvässä asemassa oleviin henkilöihin (Eduskunnasta: Ei aina!). Käytännön kokemuksen mukaan ei ole mitään perusteltua syytä epäillä, etteivätkö sellaiset henkilöt, jotka tarvitsevat näiden velkasitoumusten muuttamista rahaksi, sitä saisi, joskin on myönnettävä, että valtiova-

rainministeriö näitä asioita yksityistapauksissa ratkaistessaan monasti on muodollisilla perusteilla viivytellyt asian käsittelyä, joka on saattanut katkeruutta tällaisten vähävaraisten maanluovuttajien keskuudessa aikaan. Mutta tällä perusteella ei mielestäni voida tätä lakialoitetta hyväksyä, koska se käytännöllisiltä vaikutuksiltaan ja pääasiassa kohdistuisi niihin, jotka eivät tällaista valtion tukea ja nimenomaan tällä hetkellä tarvitse.

En myöskään voi olla kiinnittämättä huomiota siihen, että kokoomuksen taholta on näille valtiopäiville jätetty lakialoite, jonka mukaan korvausobligatioiden indeksille säädettäisiin katto, jonka tulisi olla alhaisempi kuin esim. tämän päivän todellinen tukkuhintaindeksi. Tämäkään lakialoite ei käy yhteen nyt esillä olevan lakialoitteen kanssa. Korvauksien kohdalta on kysymys kokonaan omaisuutensa menettäneiden asteikkoalennuksiin saamasta korvauksesta, jonka arvoa vieläkin ainakin välillisesti olisi lakialoitteen kautta alennettava ja joka on jo aikaan saanut tällaisen tuloksen, kuten esim. pörssissä tapahtunut obligatioiden kurssialennus käytännössä osoittaa. Ja nyt sitten tässä yhteydessä, samalla kun näin niitten osalta, jotka ovat menettäneet kaiken omaisuuden, tästäkin vielä otettaisiin pois, oikeisto väkipakolla ajaisi läpi hyvityksen, parannuksen varakkaimmille yhteiskuntaluokille. Tätä ei luonnollisesti mielestäni voida hyväksyä eikä sitä myöskään voi hyväksyä terve oikeudentunto eikä oikeudenmukaisuus. Lähinnä edellä mainituista syistä olen siis sitä mieltä, että nykyisestäkään olosuhteet huomioonottaen esillä olevaa ed. Turjan lakialoitetta ei pitäisi hyväksyä, vaan se olisi hylättävä.

Ed. Heikkilä: Herra puhemies! Käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen vastustajat eivät näytä ensinkään ottavan huomioon kohtuuden ja oikeudenmukaisuuden vaatimuksia, vaan ovat vastaan pelkän vastustamisen vuoksi. Tämä kävi ilmi juuri ylijohtaja Vennamon puheenvuorosta. Muuhun tulokseen ei voi tulla, kun tarkastelee, mistä tässä asiassa oikeastaan on kysymys. Viime vuoden lokakuuhun mennessä, jolloin toisen omaisuudenluovutusveron maksuaika päättyi, eivät läheskään kaikki maanluovuttajat heistä riippumattomista syistä vielä olleet saaneet maan hintana valtion velkasitoumuksia. Niitä on tänäkin päivänä vielä runsaasti saamatta. Mainituilla luovuttajilla ei tästä johtuen ole ollut tilaisuutta käyttää velkasitoumuksia omaisuudenluovutusveron maksuun, vaikka laki alun perin tällaisen edun kaikille luovuttajille tarkoitti. Osattomiksi tästä edusta on jäänyt nimenomaan ns. toissijaisia luovuttajia ja heidän joukossaan erityisesti pienehköjen tilojen omistajia, joiden viljelmillä maanlunastusasiat monin paikoin ovat tulleet esiin vasta myöhemmässä vaiheessa, ehkäpä vielä tänä päivänäkin ovat kesken. Eikö eduskunnan velvollisuutena nyt ole huolehtia siitä, että edes kaikki yksityiset luovuttajat saatetaan velkasitoumusten käytössä yhtäläiseen asemaan. Sitä vaatii jo kansalaisten yhdenvertaisuus lain edessä.

Tämä lakiehdotus ei maanluovuttajille liikoja lupaa, mutta sen hyväksyminen on välttämätöntä, jos heille halutaan jotakin oikeutta tehdä. On muistettava sekin, että luovuttajat ovat joutuneet antamaan peltojaan ja metsiään asutukseen hinnalla, joka ei aina vastaa edes kymmenettä osaa niiden käyvästä arvosta, ja samalla suorittamaan jo omaisuudenluovutusveron niinkuin muutkin kansalaispiirit. Valtion velkasitoumusten maksuaika on joko 10 tai 15 vuotta ja korko vastaavasti ainoastaan 5,5 tai 4 % ja sitoumusten käypä arvo saattaa olla tällä kertaa noin 50 % nimellisarvosta. Tällaisissa oloissa ei todellakaan voida väittää, että maanluovuttajakunta olisi kansalaisryhmä, jonka päätä näinä vuosina on silitetty.

Täällä ed. Koskinen mainitsi, että sodan rasitukset olisi tasattava kaikkien kansalaisten kesken. Minä olen siinä asiassa täysin samaa mieltä, ja niin olisi näilläkin velkasitoumuksilla annettava oikeus maksaa tulo- ja omaisuusveroa.

Täällä ed. Vennamo mainitsi, että näitä velkasitoumuksia veronmaksulla voi yhtenä vuonna kasaantua huomattava määrä valtiolle. Eikö ed. Vennamo tiedä, että veroa maksetaan vuosittain kunakin vuonna erääntynyt määrä. Täällä valtiovarainministeri ilmoitti, että niitä tulee vuosittain korkeintaan noin 250 milj. markan arvosta. Tämä on niin vaatimaton luku, että se valtion miljardibudjetissa ei merkitse mitään, ja sitä paitsi näitä muutenkin valtio joutuu lunastamaan, että siinä mahdollisesti

verojen maksun osalle jää ehken joku prosentti tästä 250 milj. markasta, ehken pari kolmekymmentä miljoonaa markkaa.

Ed. Vennamo mainitsi, että tämä muka jollain tavalla tekisi vääryyttä siirtoväelle ja niiden saamiin korvauksiin. Ei ollenkaan. Tällä ei ole mitään tekemistä saatujen korvauksien kanssa. Me, jotka tätä asiaa nyt olemme ajaneet, olemme aina olleet sitä mieltä, että sodan rasitukset on koko kansan kärsittävä. Niin on myöskin siirtoväen kohdalta ja niin on myöskin maanluovuttajien kohdalta, ja siinä toivossa minäkin olen, että eduskunta tällä kertaa hyväksyy tämän aloitteen.

Ed. Kosola: Kun kysymyksessä olevan aian yhteydessä on ylimalkaisesti väitetty, että lakiehdotus muka aiheuttaisi valtiolle huomattavasti lisämenoja, on puhe harhaanjohtavaa jo siitä syystä, että mistään lisämenosta ei asiassa ole kysymys, vaan suhteellisen vähäisestä verotulojen vähennyksestä, mikä samalla merkitsisi sitä, että valtio lyhentäisi yksityisille maanluovuttajille sitä velkaa, jonka se kaikessa tapauksessa joutuu maksamaan. Ne maanluovuttajat, joilla siihen oli tilaisuus, käyttivät virallisten tietojen mukaan velkasitoumuksiaan omaisuudenluovutusveron maksuun viime vuoden kesäkuun loppuun mennessä noin 900 milj. markkaa. Loppupuolella vuotta käytettiin tähän tarkoitukseen velkasitoumuksia edelleen noin 100 milj. markkaa. Kaikkiaan siis maksettiin omaisuudenluovutusveroa velkasitoumuksilla viime vuoden loppuun mennessä noin miljardin markan määrä. Tämä merkitsi vähennystä valtion rahassa suoritetuissa verotuloissa noin 200 milj. markkaa vuodessa viiden vuoden aikana. Mutta silloin ei asiasta pidetty minkäänlaista hälyä. Nytkään ei olisi kysymys enemmästä kuin markkamääräisesti suunnilleen samaa suuruusluokkaa olevasta verotulojen vähennyksestä vuodessa, kuten asiaa selvitellyt ns. velkasitoumustoimikunta on arvioinut. Eikä loppujen lopuksi olisi kysymys siitäkään, sillä verojen kokonaistuottoon verrattuna vähennys muodostuisi suhteellisesti pienemmäksi kuin aikaisempina vuosina. Omituiselta senvuoksi tuntuu, että osa kansanedustajia ei haluaisi myöntää edes kaikille yksityisille luovuttajille sellaista etua veronmaksussa, jonka toiset paremmassa asemassa olleet luovuttajat jo ovat saaneet käyttää hyväkseen. Kysymyksessähän on oikeuden palautus, joka on johtunut maanhankintalain toimeenpanon viivästymisestä.

Siinä vastalauseessa, jonka vasemmiston edustajat ovat liittäneet maatalousvaliokunnan mietintöön, on huomautettu, että maanluovuttajilla on jo nykyisinkin mahdollisuus valtioneuvoston asiasta antaman päätöksen mukaisesti käyttää valtion velkasitoumuksia tulo- ja omaisuusveron maksuun. Tämän johdosta on sanottava, että asiasta annettu valtioneuvoston päätös edellyttää erityisiä hakemuksia ja monenlaisia hankalasti hankittavia todistuksia, joista itseasiassa tulee ilmetä, että luovuttaja on maksukyvytön, ja oikeuden myöntäminen velkasitoumusten käyttöön tulo- ja omaisuusveron maksuvälineinä jää jokatapauksessa harkinnasta riippuvaksi. Mainitulla valtioneuvoston päätöksellä ei näin ollen voi juuri olla minkäänlaista käytännöllistä merkitystä. On myös huomattava, että kyvyttömyyttä rahalla tapahtuvaan suoritukseen ei vaadittu niiltäkään luovuttajilta, joilla oli tilaisuus maksaa velkasitoumuksillaan toista omaisuudenluovutusveroa. Vielä on vastalauseessa esitetty se veruke, että lain toimeenpano muka tulisi muodostumaan vaikeaksi tehtäväksi. Tämän johdosta on sanottava, että ns. velkasitoumustoimikunta, jossa myös valtiovarainministeriön edustaja U. P. Havu on ollut jäsenenä, on todennut viime vuonna antamassaan mietinnössä, että valtion velkasitoumusten käytön laajentaminen on teknillisesti täysin mahdollinen.

Haluan vielä lopuksi korostaa sitä seikkaa, että maanlunastushinnat ovat vain noin 1/10 lunastetun omaisuuden käyvästä hinnasta (Ed. Vennamo: 1/4!), eikä tätä kohtuuttomuutta ole mitenkään lievennetty, vaikka siihen maansaajia rasittamatta olisi mahdollisuus. Tällä hetkellä on paljon velkaantuneita maanluovuttajia, jotka joutuvat velastaan maksamaan 10 % korkoa saadessaan samanaikaisesti valtiolta velkasitoumuksista puolta pienemmän vuotuisen koron. Pelkästään yksityisten luovuttajain korkotappiot nousevat täten lähes 200 milj. markkaan vuodessa. Nyt kysymyksessä oleva asia on valtion ja maanluovuttajien välinen eikä koske siirtoväkeä. Mutta on selvää, että jos luovuttajille nyt myönnetään lakiehdotuksessa tarkoitettu oikeus,

niin tämä toimenpide on omiansa edistämään hyvää naapurisopua kantatilojen viljelijäin sekä siirtoväkeen kuuluvien kesken.

Ed. Vilhula: Ed. Vennamon puheenvuoron johdosta minä katson olevan aihetta huomauttaa, että tämä lain muutos, joka tässä nyt on käsiteltävänä, ei minun ymmärtääkseni kohdistu, kuten ed. Vennamo väitti, varakkaampiin maanluovuttajiin. Asia on tosiasiallisesti päinvastainen, sen vuoksi että maanhankintalain toteuttaminen on ehtinyt jo niin pitkälle, että ensisijaiset luovutusvelvolliset, jotka todella ovat olleet suurin piirtein ns. varakkaita, he ovat jo ehtineet luovuttaa maansa ja käyttää myöskin oikeuttaan maksaa näillä velkasitoumuksilla omaisuudenluovutusveronsa. Nyt sensijaan, kun maahankintalakia jatkuvasti edelleen toteutetaan, joutuvat toissijaiset ja siis lähinnä vähävaraisemmat maanluovuttajat maataan luovuttamaan ja saamaan siis näitä velkasitoumuksia käsiinsä. Kun heille juuri on tarkoitus nyt tämän lain kautta varata, ja heistäkin vain yksityisille maanluovuttajille, tämä oikeus käyttää velkasitoumuksia tulo- ja omaisuusveron maksuun, niin minusta tämä on varsin oikein ja varsin kohtuullista. Ja tähän samaan tulokseen on tullut viime keväänä eduskunnan valtiovarainvaliokunta ja samoin eduskunnan maatalousvaliokunta, ja maatalousvaliokunta omalta osaltaan on vielä tänä syksynä omaksunut myöskin tuon saman kannan. Näin ollen minusta tuntuu siltä, että kohtuus ja oikeudenmukaisuussyyt puoltavat sitä, että tämä laki olisi maatalousvaliokunnan ehdottamassa muodossa hyväksyttävä.

Ed. Hetemäki: Herra puhemies! — Pyysin puheenvuoron oikaistakseni myöskin ed. Vennamon lausuntoa. Asiahan on, niin kuin täällä ed. Vilhula sanoi, että tämä laki koskee juuri ensisijaisesti varsinaiseen maanviljelijäväestöön kuuluvia luovuttajia ja luovutusvelvollisia. Toisekseen tätä asiaa harkittaessa on muistettava, että pakkolunastusta on tapahtunut koko viime vuosien aikana ja koko aikana vuoden 1944 hintaan. Nyt ed. Vennamo sanoi, että tämän lain hyväksyminen ei olisi kohtuuden ja oikeuden mukaista. Kyllä kai asia sentään niin on, että on vähintään kohtuuden ja oikeuden mukaista, että viljelijä, joka esim. tänä päivänä luovuttaa vuoden 1944 hintaan maataan, että hän saisi korvauksena saamillaan velkasitoumuksilla edes maksaa verojaan.

Ed. Kullberg: Att herr finansministern motsätter sig godkännande av denna lag, det kan man ju väl förstå; så gjorde också finansministern i den föregående regeringen, då detta ärende var föremål för behandling här i riksdagen. Men att rdgsm. Vennamo, som står i spetsen för det ämbetsverk som styckar jordlägenheterna i det här landet, uppträder emot lagen på det sätt som han gjorde, det är ägnat att förvåna. Jag har den uppfattningen att rdgsm. Vennamo genom sitt senaste uttalande har gjort hela kolonisationen i vårt land en björntjänst.

Rdgsm. Vennamo byggde sin uppfattning på att de i andrahand överlåtelseskyldiga jordbrukare, vilka nu skulle få rätt att betjäna sig av skuldförbindelser vid betalningen av inkomst- och förmögenhetsskatten, vore ekonomiskt burgna personer, som inte vore i behov av denna rätt. Härom kan man ha mycket olika uppfattning. Ibland de överlåtelseskyldiga jordägarna kan finnas rätt så förmögna personer och bland dem finns säkert också många i svår ekonomisk ställning. Men det är nu inte detta som här är det viktigaste, utan det viktigaste är, om man kan anse att det är rätt och skäligt att också de i andrahand överlåtelseskyldiga jordägarna får betjäna sig av denna rätt, som betalning av statsskatten med skuldförbindelser innebär. Och jag kan för min del inte komma till något annat slutresultat än att lika rätt som det har varit för de i förstahand överlåtelseskyldiga jordägarna att betala statsskatten med dessa skuldförbindelser, en lika stor rätt har också de i andrahand överlåtelseskyldiga jordägarna att betjäna sig av denna rätt. Och det är också härpå som jag för min del har byggt mitt ståndpunktstagande. Det vore verkligen att beklaga, om riksdagen nu i denna fråga skulle intaga den ståndpunkt, som hr Vennamo rekommenderar.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Kun täällä edelleen näyttää olevan melko yleinen se käsitys, että tämä laki ei koskisi pääasiassa varakkaampia yhteiskuntaluok-

kia, on minun lyhyesti mainittava eräitä tosiasioita.

Maanhankintalain mukaista maanluovutusta on sovellettu vain 7 %:iin maan viljelmistä, siis 93 % maan kaikista viljelmistä on ollut maanhankintalain mukaisen luovutuksen ulkopuolella, täysin vapaina, ja näiltä 7 %:n luovuttajilta heiltäkin on otettu vain osa, määrätty osa heidän tiloistaan, eikä suinkaan kaikki (Hilpeyttä eduskunnassa). — Ei alkuunkaan kaikki. Tämä tosiasia samoin kuin se seikka, että maanluovutus on raskaimmin kohdistunut ns. herrasviljelijöihin, osoittaa, mitkä piirit nyt tästä laista lähinnä hyötyvät. Eivät ne ole suinkaan varsinaiset maanviljelijät, niinkuin täällä nyt propagandisesti yritetään asiaa suunnata, jotta voitaisiin vaikuttaa maalaisliiton ryhmään.

Edelleen minä olen pakotettu oikaisemaan maatalousvaliokunnan herra puheenjohtajan sen käsityksen, että maanluovutusta vasta nyt viime vuonna sovellettaisiin tällä hetkellä toissijaisiin maanluovuttajiin, varsinaisiin viljelijöihin, ja että heidän kannaltansa tämä laki on tarpeen. Saanen lyhyesti mainita, että nyt toteutetaan lisämaan antamista, ja se kohdistuu pääasiassa ns. ensisijaisiin, yhtiöihin, valtioon jne., jotenka tämä maan luovutusjärjestys ja luovutusaika lienee jäänyt hieman heikommalle harkinnalle maatalousvaliokunnan puolelta.

Ed. Rapio: Jos ensisijaisten maanluovuttajain kohdalla on tehty se erehdys, että heillä on mahdollisuus käyttää velkasitoumuksiaan toisen omaisuuden luovutusveron maksaminen, niin ei suinkaan se edelleen vaadi sitä, että erehdystä olisi jatkettava, ja sen vuoksi ehdotan lain hylättäväksi.

Ed. Vilhula: Ed. Vennamon juuri käyttämän puheenvuoron johdosta minun on aihetta huomauttaa, että ei tämä laki koskekaan ollenkaan yhtiöitä. Vaikka niiltäkin otetaan kuinkakin maata, niin ei se niitä koske. Tämä koskee vain yksityisiä maanluovuttajia, ja minä olen kyllä täysin vakuuttunut siitä, että hyvin suuressa osassa maassa yksityisiltä maanviljelijöiltä menee myöskin suuri osa lisämaita.

Ed. Lampinen: Herra puhemies! Minua ihmetyttää kovasti, että pääjohtaja ed. Vennamo täällä on esiintynyt hyvin oudolla tavalla tämän asian yhteydessä. Eihän tässä ole kysymys maansaannin kiertämisestä, vaan siitä, että niitä maksusitoumuksia, joita annetaan korvauksena maanluovutuksesta, olisi oikeus käyttää sillä lailla kuin oikeus ja kohtuus vaatii. Tämä vie lain vastustajalta pohjan pois. Ed. Vennamo myös tietää, kuten täällä jo huomautettiinkin ja kuten samoin maatalousvaliokunnassa asiantuntijat huomauttivat, että kun maaseudulta köyhä lähtee asiaansa ajamaan, hän ei sitä osaa tehdä, koska siinä on monet mutkat ennen kuin hän saa itselleen oikeuden näitä papereita käyttää verojensa maksuun. Sanotaan, että asia on niin selvä. Se on lakimiehelle selvä, joka on täällä Helsingissä, mutta maaseutulaisen, joka tulee tänne oikeuttaan hakemaan, pitää tehdä joskus neljäkin reissua eikä tulos ole vielä sittenkään näkyvissä. Ja minä myös valiokunnassa asiantuntijoille huomautin, että tämä laki pitäisi saada selväksi, ja samoin selväksi se kaava ja että maksusitoumukseen olisi merkittävä, mitkä paperit pitää olla mukana silloin kuin tulee täällä oikeuksiaan hakemaan, niin ettei tarvitsisi niinkuin nyt ensimmäisellä ja kahdella kerralla tyhjin toimin palata ja käydä täällä kolmekin kertaa. Ja on niin kohtuullista kuin olla voi, että maksusitoumuksia voidaan käyttää tulo- ja omaisuusverojen maksuun.

Ed. Heikkilä: Täällä jo sanottiin ed. Vennamon puheenvuoron johdosta, mitä piti sanoakin, mutta minä vielä tässä haluaisin sanoa, ettei moneltakaan luovuttajalta otettu kaikkia maita pois niinkuin ed. Vennamo mainitsi. Se olisi vielä puuttunut, että kaikki olisi pitänyt ottaa eikä näitä velkasitoumuksia sitten olisi voinut käyttää verojen maksuun. Minä en tällaista kantaa ollenkaan ymmärrä mitä ed. Vennamo esitti asiasta, mutta eihän hän sitten ed. Vennamo olisikaan.

Ed. T. Kinnunen: Herra puhemies! Joka tuntee näiden valtion velkasitoumusten käyttöarvon, niin hän myöskin tietää, että niillä ei ole tosiasiallisesti mitään tällaista jota käyttöarvoksi voisi sanoa. Senvuoksi minäkään en jaksa ymmärtää niiden edustajien kantaa, jotka niin kiivaasti ovat käyneet tätä lakialoitetta vastustamaan. Kyllä minunkin käsitykseni mukaan täy-

tyisi jonkinlaista oikeutta ja kohtuutta myöntää niille, jotka ovat joutuneet ilman omaa tahtoa näitä valtion velkasitoumuksia ottamaan vastaan ja joilla ei ole mitään käyttöarvoa. Minä tiedän tapauksia, että juuri tällaisten samojen maanluovutusten takia on henkilöllä 10,5 %:n pankkivelka, jonka hän joutuu edelleen maksamaan. Samanaikaisesti hän saa samojen asioiden vuoksi valtion velkasitoumuksista tämän 5,5 %:n koron. Näin ollen hän joutuu jatkuvasti maksamaan tuota 5 %:n korkohäviötä juuri näiden juttujen vuoksi. Kyllä minun nähdäkseni olisi oikeus ja kohtuus, että nyt jotakin oikeutta myönnettäisiin tällekin osapuolelle, joka on joutunut näitä papereita saamaan ja se, mitä tämä laki tuo mukanaan, ei minun nähdäkseni ole jotain niin suurta, etteikö sitä eduskunta voisi myöntää. Kannatan tämän lakiesityksen hyväksymistä.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! Kohta toimitettava äänestys osoittaa, kuinka paljon maalaisliitossa on niitä, jotka ovat ed. Vennamon kannalla. Omasta puolestani sanoisin, että se esitys, joka nyt on käsiteltävänä, sen hyväksyminen on välttämätöntä, jos halutaan tehdä oikeutta, jos halutaan toteuttaa kohtuutta. Tässä voisi hyvin sanoa, että ne, jotka haluavat vastustaa tämän lakiesityksen hyväksymistä, pyrkivät ratkaisuun sillä, että kun näille maanluovuttajille on enemmän tai vähemmän tehty ja tähän mennessä sanoisin mielelläni, vääryyttä, niin nyt pitäisi sitä jatkaa. Minun logiikkani mukaan tapausten kulku on tämän tyylinen ja tämäntyyliseen lopputulokseen päädytään, eikä suinkaan päinvastaiseen niinkuin täällä kommunistien edustaja äsken mainitsi. Näin ollen on välttämätöntä jos mielitään oikeudenmukaista linjaa kulkea, että lakiesitys hyväksytään.

Ed. Tiitu: Pyysin puheenvuoron ed. Vennamon lausunnon johdosta. Ed. Vennamo sanoi, että tämä lakialoite ei koske varsinaisia maanviljelijöitä, vaan se ensi kädessä koskee joitain muita, mutta koska tämä laki ei koske yhtiöitten eikä seurakuntien eikä kuntien maanluovutuksia, niin en käsitä, keitä se voisi koskea kuin juuri varsinaisia maanviljelijöitä. Herrasviljelijöitä meillä on ollut kovin vähän, ainakin meidän maakunnassa Etelä-Pohjanmaalla. Kaikki tilat, mitä siellä on luovutettu, koskivat yksin tavallisia maanviljelijöitä. Herrasviljelijöitä meidän maakunnassa ei ole ollutkaan.

Pidän hyvin tarpeellisena tämän lakialoitteen hyväksymistä, sillä taataan vähäisessä määrässä oikeutta niille, jotka ovat maataan luovuttaneet. On huomattava, että nämä maat on luovutettu, viljelysmaa esim. 15,000 markan hinnasta hehtaarilta keskimäärin. Tällä kertaa viljelysmaa maksaa vähintään satakuntatuhatta markkaa ja uuden pellon raivauskustannukset ovat keskimäärin siinä 150,000 markkaa hehtaarilta. Maan luovuttajat ovat siis saaneet luovuttamastaan maasta vain $^1/_{10}$ sen nykyisestä hinnasta. Täytynee heillekin jotain oikeutta antaa. He pyytävät vain oikeutta saada näillä valtion velkasitoumuksilla maksaa veronsa ja se pyyntö on kovin vähäinen. Toivon, että eduskunta yhtyy maatalousvaliokunnan lausuntoon.

Ed. Myllymäki: Haluan merkitä käsitykseni ed. Pakkasen puheenvuoron johdosta, jossa hän uudelleen toi esiin selvän todisteen siitä, että hän on mitä tyypillisin suurmaanviljelijäin edustaja, vaikkakin hän jossain muualla haluaa esiintyä päinvastoin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Koskinen ed. Meriläisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lepäämässä olevan lakiehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on lakiehdotus hylätty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 85 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 13.

Puhemies: Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Pessi: Pyydän avointa äänestystä.

Kun tarpeellinen määrä edustajia nousee seisoalleen, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Borg-Sundman, von Born, Erkkilä, K. Eskola, Haapaniemi, Hakala, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heitto, Heljas, Hetemäki, Hollsten, Huttunen, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Joukanen, Junnila, Jussila, Järnefelt, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalliokoski, Kannisto, Karvikko, Kauppi, Kekkonen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Korsbäck, Kosola, Kullberg, Kyttä, Kähönen, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Lehtonen, Leikola, Leivonen, Luostarinen, Luukka, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Nikkola, Niskala, Nordfors, Nordström, Nuorsaari, Pakkanen, Palovesi, Pasanen, Pohjala, Rankila, Rantamaa, Rauste, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Tiitu, Tuurna, Törngren, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, V. Eskola, Haapanen, Haapasalo, Heinonen, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hykkäälä, Häikiö, Jokinen, Juntunen, Järvinen, Kalavainen, Karjalainen, Karvonen, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Käkelä, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindqvist, Lukkarinen, Malkamäki, Manninen, Meriläinen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lunden, Nevalainen, Niemi, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Nykänen, Pekkala, Pesonen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rantala, Rapio, Raunio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Takki, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaoja, Toivonen, Torvi, Turkka, Vennamo, A. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen ja Väyrynen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 14 edustajaa:

Ahmavaara, Friman, Hakkila, Honkala, Huunonen, Kölli, Larson, P. Leskinen, Niukkanen, Paasio, Peltonen, Ryhtä, Tanner ja Turunen.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 97 jaa- ja 88 ei-ääntä.

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 5) asia.

---

6) Asetus 5 päivältä syyskuuta 1951 eräiden Saksan Demokraattisen Tasavallan kanssa tehdyn tavarainvaihto- ja maksusopimuksen määräysten voimaansaattamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu asetus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 30 ja 31 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti.

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi leimaverolain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 30; ja

maatalousvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi virheellisesti maksettujen leipäviljan tuotantopalkkioiden ja maataloustuotteiden yliluovutuspalkkioiden takaisin perimisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 31.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan ensi perjantain istuntoon:

7) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16; ja

8) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös eräiden polttoaineiden käytön kieltämisestä lämpimän veden valmistukseen annetun päätöksen muuttamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17.

Puhemies: Kun edustajille on jaettu myös työväenasiainvaliokunnan mietinnöt n:ot 2 ja 3 sekä valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5, voitaneen nekin nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan

seuraavaan istuntoon

Ehdotuksen laiksi lapsilisälain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; ja

Ehdotuksen laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; sekä

ensi perjantain istuntoon:

Ehdotuksen laiksi tullien kantamisesta vuonna 1952

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 16,35.

Täysistunto lopetetaan kello 16,29.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

20. Tiistaina 16 p. lokakuuta 1951

kello 16,35.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi lapsilisälain muuttamisesta 311

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 32.

2) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ..... „

Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 33.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi lapsilisälain muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 32, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 33, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Turkka: Tähän mietintöön on tullut eräs pieni virhe, joka kulkenee painovirhepaholaisen nimellä. Tässä sanotaan: „Eduskunnan päätöksen mukaisesti päätetään...". Näin ei suinkaan ole ollut tarkoitus, vaan lausua „eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään...". Näin ollen ehdotan, että tämä korjataan, ennen kuin asia menee suureen valiokuntaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 17,15.

Täysistunto lopetetaan kello 16,40.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

21. Tiistaina 16 p. lokakuuta 1951

kello 17,15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi lapsilisälain muuttamisesta 321

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 4; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 32.

2) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.. „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 5; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 33.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edellisiin istuntoihin.

Ed. Koivusen kysymys, joka koskee eräiden maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutettujen asemaa, ja ministeri Luukan siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut ministeri Luukan vastaus ed. Koivusen ym. kysymykseen, joka koskee eräiden maanhankintalain mukaan maan saantiin oikeutettujen asemaa. Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Korkeimman hallinto-oikeuden helmikuun 9 päivänä 1948 antamalla välipäätöksellä ja joulukuun 18 päivänä 1950 annetulla lopullisella päätöksellä on kumottu yhteensä 19 maanhankintalain mukaan maan saantiin oikeutetun siirtolaisen ja rintamamiehen hallintasopimukset tiloihin, jotka asukkaanottolautakunta oli heille jo vuonna 1946 luovuttanut lääketieteenlisensiaatin lesken Helfrid Öhmanin Korpilahdella omistamista maista. Tätä päätöstä seurasi asutusviranomaisten kielto tiloilla tapahtuvan rakennus- ja raivaustöiden jatkamisesta. Siihen mennessä oli näillä tiloilla kuitenkin jo suoritettu erilaisia rakennus- ja raivaustöitä niin paljon, että kun Keski-Suomen Maanviljelysseuran asutustoimikunta vuonna 1949 suoritti katselmuksen, totesi se asukkaiden käyttäneen omia varojaan rakennus-, raivaus- ja tietöihin yhteensä 6,195,535 markkaa. Asukkaiden oman arvion mukaan heidän menetyksensä kohoavat ainakin 9,347,133 markkaan senaikaisen rahanarvon mukaan laskien. Kaiken lisäksi on tämän vuoden sadon omistusoikeus vielä ratkaisematta, ja ilman omaa syytänsä suuriin vaikeuksiin joutuneet asukkaat elävät jatkuvan häätöuhan alaisina.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että korkeimman hallinto-oikeuden joulukuun 18 päivänä 1950 antamalla lopullisella päätöksellä on kumottu yhteensä 19 maanhankintalain mukaan maan saantiin oikeutetun siirtolaisen ja rintamamiehen maansaantioikeus tiloihin, jotka asukkaanottolautakunta oli heille luovuttanut lääketieteenlisensiaatin lesken Helfrid Öhmanin Korpilahdella omistamista tiloista, ja että asianomaisilta kaiken muun lisäksi uhataan viedä tämän vuoden sato, ja jos on,

mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä kysymyksessä olevien asutettavien maansaannin turvaamiseksi ja maanluovuttajan toimenpiteistä heille johtuneiden vahinkojen korvaamiseksi?

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1951.

Matti Koivunen. Antto Prunnila.
Toivo Kujala. Kaino Haapanen.
Lauri Myllymäki. Kaarle E. Renfors
V. Puumalainen. Pertti Rapio.
N. Nurminen. J. Mustonen.
Toivo Niiranen. E. Hietanen.
Juho Rytkönen. G. Rosenberg.
Elli Juntunen. Elli Stenberg.
Paavo Aitio. Anna-Liisa Tiekso-Isaksson.
Hugo Manninen. Ester Häikiö.
Mikko Järvinen. Hemming Lindqvist.
Usko Seppi. Judit Nederström-Lunden.
Matti Meriläinen. Irma Torvi.
Arvo Riihimäki. Yrjö Murto.
Toivo Friman. Mauri Ryömä.
Eino Tainio.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä, viime syyskuun 18 päivänä päivätyssä kirjoituksessa kansanedustaja Matti Koivunen ynnä muut ovat valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittäneet seuraavan kysymyksen:

„Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että korkeimman hallinto-oikeuden joulukuun 18 päivänä 1950 antamalla lopullisella päätöksellä on kumottu yhteensä 19 maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutetun siirtolaisen ja rintamamiehen maansaantioikeus tiloihin, jotka asukkaanottolautakunta oli heille luovuttanut lääketieteenlisensiaatin lesken Helfrid Öhmanin Korpilahdella omistamista tiloista, ja että asianomaisilta kaiken muun lisäksi uhataan viedä tämän vuoden sato, ja jos on,

mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä kysymyksessä olevien asutettavien maansaannin turvaamiseksi ja maanluovuttajan toimenpiteistä heille johtuneiden vahinkojen korvaamiseksi?"

Vastaukseksi tähän kysymykseen saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Lääketieteenlisensiaatinlesken Helfrid Öhmanin omistamilla tiloilla Repo, Saukko ja Jokiniitty Korpilahden kunnan Särkijoen kylässä sekä Kirkonmiehenniitty ja Jokiniitty saman kunnan Korpilahden kylässä maanhankintalain nojalla suorittamassaan, kesäkuun 28 päivänä 1946 loppuunsaattamassaan perustamistoimituksessa maanlunastuslautakunta, katsoen sanottujen tilojen olevan heikossa viljelyksessä, määräsi asutustarkoituksiin pakkolunastettavaksi Revon tilasta noin 126 ja Saukon tilasta noin 192 hehtaarin suuruiset määräalat sekä molemmat Jokiniityn tilat ja Kirkonmiehenniityn tilan kokonaisuudessaan, varaten oikeuden myöhemmin pakkolunastaa Revon ja Saukon tiloista lisäalueita ja etuuksia. Seuranneen lokakuun 14 päivänä julistamassaan päätöksessä Hämeen tarkastusoikeus, jonka käsiteltäväksi asia Öhmanin tyytymättömyyden ilmoituksesta oli saatettu, vahvisti toimituksen muutoin paitsi että eräs soranottoalue ja noin hehtaarin suuruinen suopalsta sekä Päijänteen rannalla oleva alue, jolla huvila-alueena oli huomattavasti suurempi arvo kuin maanhankintalain tarkoituksiin käytettynä, vapautettiin pakkolunastuksesta.

Perustamistoimituksen laillistuttua Helfrid Öhman anoi Korkeimmalle oikeudelle helmikuun 13 ja maaliskuun 26 päivänä 1947 antamissaan kirjoituksissa, että korkein oikeus virheellisinä kumoaisi toimituksen ja tarkastusoikeuden sitä koskevan pää-

töksen. Anomuksessaan Öhman esiintoi, että hänen omistamansa tilat eivät olleet heikosti viljeltyjä ja että hän oli maanhankintalain 50 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö, minkä vuoksi häneen nähden olisi ollut sovellettava valtioneuvoston niistä perusteista, joiden mukaan 5 päivänä toukokuuta 1945 annetun maanhankintalain 50 §:n 1 momentissa tarkoitetulta henkilöltä enintään pakkolunastetaan maatalous- ja maatalouskelpoista maata, seuranneen kesäkuun 7 päivänä antamaan päätökseen sisältyvää asteikkoa. Öhman katsoi toimituksessa lisäksi menetellyn virheellisesti siinä, ettei hänen luovutusvelvollisuuttaan määrättäessä ollut, kuten maanhankintalain 67 §:n 2 momentissa säädetään, luettu hänen hyväkseen hänen marraskuun 4 päivänä 1944 tekemäänsä 138.53 hehtaarin suuruisen alueen vapaaehtoista luovutusta, jolla hän oli myynyt valtiolle asutustarkoituksiin Pyhäjärven pitäjän Mäkikylässä, Oulun lääniä, omistamansa Puhakan tilan ja Kossin tilasta erään palstan, sekä että toimituksessa oli saman lain 2 ja 3 §:n säännösten vastaisesti pakkolunastettu maata Öhmanin omistamista tiloista, vaikka läheisyydessä oli valtion maata. Vielä Öhman katsoi, että eräillä pakkolunastetuilla ranta-alueilla oli huvilatontteina huomattavasti suurempi arvo kuin mihin ne voitiin maanhankintalain tarkoituksiin käytettyinä arvioida ja että noita ranta-alueita ei niin ollen olisi maanhankintalain 47 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan saanut osaksikaan pakkolunastaa.

Helfrid Öhmanin mainittujen kirjoitusten johdosta helmikuun 9 päivänä 1948 antamassaan päätöksessä korkein oikeus lausui puheena olevilla Revon, Saukon, Jokiniityn ja Kirkonmiehenniityn tiloilla toimittamansa katselmuksen sekä asiassa esitetyn muun selvityksen nojalla voitavan päätellä, etteivät sanotut tilat maanlunastuslautakunnan niillä suorittaman perustamistoimituksen aikana olleet heikossa viljelyksessä, ja että maanlunastuslautakunnalla ja tarkastusoikeudella niin ollen, kun Öhmania oli pidettävä maanhankintalain 50 §:n 1 momentissa tarkoitettuna henkilönä, ei ollut ollut laillista oikeutta määrätä mainituista tiloista pakkolunastettavaksi enemmän maata kuin tavallisessa viljelyskunnossa olevasta tilasta saatiin lain mukaan pakkolunastaa tiluksia asutustarkoituksiin edellä sanotussa lainkohdassa tarkoitetulta henkilöltä, minkä vuoksi ja kun maanlunastuslautakunta ja tarkastusoikeus eivät olleet antaneet lausuntoa Öhmanin vaatimuksesta, että hänen marraskuun 4 päivänä 1944 valtiolle asutustarkoituksiin vapaaehtoisesti myymänsä Puhakan tila ja määräala Kossin tilaan kuuluvasta palstasta olisi otettava huomioon hänen luovutusvelvollisuuttaan maanhankintalain mukaan määrättäessä, Korkein oikeus purki ja poisti tarkastusoikeuden edellä mainitun, lokakuun 14 päivänä 1946 julistaman päätöksen ja maanlunastuslautakunnan edellisen kesäkuun 28 päivänä loppuunsaattaman perustamistoimituksen sekä määräsi maanlunastuslautakunnan käsittelemään asian uudelleen. Korkeimman oikeuden päätöksellä Öhmanilta pakkolunastettujen alueiden, joista muodostettuja tiloja ja lisäalueita asutettavat olivat hallintasopimuksen nojalla jo alkaneet viljellä, rakentaa ja raivata, omistusoikeus siis siirtyi valtiolta takaisin Öhmanille.

Korkeimman oikeuden purkupäätöksen johdosta suoritetussa uudessa, lokakuun 19 päivänä 1948 loppuunsaatetussa perustamistoimituksessa maanlunastuslautakunta, koska valtioneuvoston niistä perusteista, joiden mukaan 5 päivänä toukokuuta 1945 annetun maanhankintalain 50 §:n 1 momentissa tarkoitetulta henkilöltä enintään pakkolunastetaan maatalous- ja maatalouskelpoista maata, seuranneen kesäkuun 7 päivänä antama päätös oli kumottu valtioneuvoston heinäkuun 4 päivänä 1946 antamalla päätöksellä, katsoi, että tarkastusoikeuden lokakuun 14 päivänä 1946 julistaman päätöksen ja maanlunastuslautakunnan edellisen kesäkuun 28 päivänä loppuunsaattaman perustamistoimituksen tultua puretuksi asiaan oli sovellettava viimeksi mainittuun valtioneuvoston päätökseen sisältyvää asteikkoa. Mitä sitten tuli Öhmanin vaatimukseen, että hänen marraskuun 4 päivänä 1944 valtiolle asutustarkoituksiin myymänsä Puhakan tila ja määräala Kossin tilasta olisi otettava huomioon hänen Korpilahden kunnassa omistamiensa tilojen luovutusvelvollisuutta maanhankintalain mukaan määrättäessä, niin koska Öhmanin oli sanotussa kaupassa katsottava luopuneen kaikista vapaaehtoisesti asutustarkoituksiin luovutetun maan huomioon ottamisesta rintamasotilaiden ja heidän per-

heittensä asuttamisesta 5 päivänä tammikuuta 1944 annetun lain sekä sen toimeenpanosta ja soveltamisesta saman tammikuun 13 päivänä annetun maatalousministeriön päätöksen suomista eduista ja hänen mainitun lain 1 §:n määräysten mukaan oli katsottava luopuneen myöskin tällaisista luovutusvelvollisuutta helpottavista eduista, mikäli lainsäädännöllä vastedes määrättäisiin maata luovutettavaksi sotainvaliidien, sotaleskien ja heidän perheittensä, sotaorpojen tai rintamasotilaiden asuttamiseen, maanlunastuslautakunta hylkäsi Öhmanin sanotun vaatimuksen. Tähän ja eräisiin päätöksessä mainittuihin muihin seikkoihin nähden maanlunastuslautakunta pakkolunasti Revon tilasta noin 93 ja Saukon tilasta noin 176 hehtaarin suuruiset määräalat sekä molemmat Jokiniityn tilat ja Kirkonmiehenniityn tilan kokonaisuudessaan.

Hämeen tarkastusoikeus, jonka käsiteltäväksi toimitus Öhmanin ja maanhankintalain toimeenpanon tarkastajan tyytymättömyydenilmoitusten johdosta saatettiin, ratkaisi tammikuun 20 päivänä 1949 julistamallaan päätöksellä asian ja mikäli asia koski Puhakan tilan ja Kossin tilaan kuuluvan palstan luovutuksen huomioon ottamista Öhmanin luovutusvelvollisuutta määrättäessä tarkastusoikeus siihen nähden, mitä kaupan yhteydessä oli tapahtunut ja ottaen huomioon ne ehdot, millä maatalousministeriö oli alueet ostanut, jätti maanlunastuslautakunnan päätöksen tältä osin pysyväksi. Mitä asiaan muutoin tuli niin koska maanlunastuslautakunta oli ennen asiassa helmikuun 9 päivänä 1948 tapahtunutta purkua antanut päätöksensä, jonka tarkastusoikeus oli lokakuun 14 päivänä 1946 antamallaan päätöksellä muutettuna vahvistanut, edellisen kesäkuun 28 päivänä ja siis ennen kuin heinäkuun 4 päivänä 1946 annettuun valtioneuvoston päätökseen sisältyvä luovutusasteikko oli tullut voimaan, ja kun eräiden karttakuvioiden osoittamia alueita ei ollut pidettävä viljelyskelpoisina ja koska oli selvitetty, että kahta niittyä oli käytetty puutavaran varastopaikkoina, tarkastusoikeus kumosi ja poisti maanlunastuslautakunnan toimituksen ja palautti asian maanlunastuslautakuntaan määräyksin, että maanlunastuslautakunnan tuli ottaa asia uudelleen käsiteltäväkseen ja soveltaa tällöin kesäkuun 7 päivänä 1945 annettuun valtioneuvoston päätökseen sisältyvää luovutusasteikkoa sekä jättää huomioon ottamatta mainittujen karttakuvioiden osoittamat alueet viljelyskelpoisen maan alaa laskettaessa ja jättää sanotut puutavaran varastopaikkoina käytetyt niityt maanhankintalain tarkoituksiin käyttämättä. Samalla tarkastusoikeus, koska oli selvitetty, että kohtuullisella etäisyydellä oli käyttämättä valtion ja mahdollisesti muidenkin ensisijaisten luovutusvelvollisten omistamaa metsämaata, määräsi, että muodostettaville tiloille oli Öhmanin metsämaista otettava ainoastaan kotitarvemetsä ja pyrittävä sijoittamaan tukimetsät, mikäli se oli mahdollista, ensisijaisten luovutusvelvollisten metsämaille ja vasta sitten, jollei tukimetsiä voitu sopivasti saada ensisijaisten luovutusvelvollisten metsämaista, otettava puuttuvat tukimetsät Öhmanin maista.

Sekä maatalousministeriö että Helfrid Öhman katsoivat tarkastusoikeuden tammikuun 20 päivänä 1949 julistaman päätöksen virheelliseksi ja anoivat korkeimmalle oikeudelle jättämissään kirjoituksissa sen purkamista. Maatalousministeriö haki purkua sillä perusteella, että tarkastusoikeus oli menetellyt virheellisesti määrätessään asiassa sovellettavaksi kesäkuun 7 päivänä 1945 annettuun valtioneuvoston päätökseen sisältyvää luovutusasteikkoa ja määrätessään päätöksessä mainitut karttakuvioiden osoittamat alueet ja lastauspaikkoina käytetyt niityt jätettäviksi käyttämättä maanhankintalain tarkoituksiin. Öhman taas haki purkua muun muassa sillä perusteella, ettei hänen luovutusvelvollisuuttaan määrättäessä ollut, kuten maanhankintalain 67 §:n 2 momentissa säädetään, luettu hänen hyväkseen hänen marraskuun 4 päivänä 1944 tekemäänsä luovutusta valtiolle.

Maatalousministeriön ja Helfrid Öhmanin purkuhakemuksiin joulukuun 18 päivänä 1950 antamassaan päätöksessä korkein oikeus katsoi, ettei ollut syytä suostua maatalousministeriön anomuksiin. Mitä tuli Öhmanin anomuksiin, niin koska marraskuun 4 päivänä 1944 tehty luovutus, jolla Öhman oli vapaaehtoisesti valtiolle asutustarkoituksiin myynyt Puhakan tilan ja määräalan Kossin tilaan kuuluvasta palstasta, maanhankintalain 67 §:n 2 momentin ja saman lain toimeenpanosta kesäkuun 2 päivänä 1945 annetun asetuksen

48 §:n säännösten mukaisesti olisi ollut otettava huomioon harkittaessa Öhmanin luovutusvelvollisuutta, korkein oikeus tältä osalta purki ja poisti tarkastusoikeuden päätöksen ja maanlunastuslautakunnan perustamistoimituksen ja palautti asian maanlunastuslautakuntaan.

Korkeimman oikeuden viimeksi selostetusta päätöksestä, jota kysymyksessä ilmeisesti tarkoitetaan, seuraa, että Helfrid Öhmanin Korpilahden kunnassa omistamista tiloista ei voida pakkolunastaa maata niin paljon, kuin niistä oli pakkolunastettu Hämeen tarkastusoikeuden lokakuun 14 päivänä 1946 julistamalla päätöksellä vahvistetussa, mutta korkeimman oikeuden sittemmin helmikuun 9 päivänä 1948 antamalla päätöksellä puretussa perustamistoimituksessa. Maanlunastuslautakunnan Öhmanin maita koskeva uusi perustamistoimitus on parhaillaan vireillä ja saanee lautakunta sen päätetyksi vielä kuluvan syksyn kuluessa. Maanlunastuslautakuntaa on kehoitettu käsittelemään toimitus erittäin kiireellisesti. Tällä hetkellä ei siis vielä ole tiedossa, joudutaanko ja kuinka monelle asutettavalle, jotka ovat tehneet vuonna 1946 laillistuneessa perustamistoimituksessa muodostetuista tiloista ja lisäalueista hallintasopimuksen, antamaan maata myöhemmin muualta.

Maanhankintalain 110 §:n mukaan asukas on hallintasopimuksen lakatessa oikeutettu saamaan valtiolta korvauksen tilalla tekemistään parannustöistä. Niissä tapauksissa, joissa asukas Korkeimman oikeuden purettua maanhankintalain mukaisen perustamistoimituksen joutuu luopumaan hallintasopimustilasta, asukkaalle voidaan valtioneuvoston elokuun 25 päivänä 1949 tekemän päätöksen mukaan edellä tarkoitetun korvauksen lisäksi valtion varoista suorittaa korvausta niin paljon, että asukas tulee saaneeksi korvauksen kaikista tilalla tehdyistä parannuksista todellisten kustannusten mukaan laskettuna, tilan kunnostamiseksi tehdyistä tarpeellisista töistä, kuten rakennustarvikkeiden kuljettamisesta ja varastoimisesta, uudelle tilalle siirtymisestä ja rakennustarvikkeiden sille siirrosta aiheutuneista kustannuksista sekä muustakin taloudellisesta tappiosta, mikä asukkaalle on aiheutunut purkupäätöksestä.

Senjälkeen kun Öhmanin tiloja koskeva parhaillaan vireillä oleva perustamistoimitus on tullut loppuunsaatetuksi ja siinä pakkolunastetut alueet on arvioitu, suoritetaan niillä vuonna 1946 laillistuneessa perustamistoimituksessa muodostetuilla tiloilla ja lisäalueilla, joita ei ole voitu sisällyttää uuteen asutussuunnitelmaan, katselmus edellä tarkoitettujen korvausten määräämiseksi.

Kun vuonna 1946 loppuunsaatetussa perustamistoimituksessa muodostettuihin tiloihin ja lisäalueisiin Helfrid Öhmanin maista pakkolunastettujen alueiden omistusoikeus on korkeimman oikeuden purkupäätöksellä palautunut Öhmanille, ovat eräät asutettavat, koska he ovat purkupäätöksen jälkeenkin kyseisiä maita viljelleet, joutuneet tästä kuluvana vuonna luovuttamaan Öhmanille osan saamastaan sadosta. Nämäkin menetykset tullaan aikanaan asutettaville valtion varoista korvaamaan.

Helsingissä lokakuun 6 päivänä 1951.

Ministeri *Eemil Luukka.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Eder, Herr Talman, riktad skrivelse av den 18 sistlidne september har riksdagsman Matti Koivunen m. fl. med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid att medelst slutligt utslag av högsta förvaltningsdomstolen den 18 december 1950 upphävts sammanlagt 19 enligt jordanskaffningslagen till erhållande av jord berättigade förflyttades och frontmäns rätt att erhålla jord av lägenheter, som åbonämnden överlåtit till dem av medicinelicentiatänkan Helfrid Öhmans lägenheter i Korpilahti, och att vederbörande härtill hotas av att bliva berövade årets skörd, och om så är fallet,

vad har Regeringen gjort eller ärnar densamma göra för tryggande av ifrågavarande personers rätt att erhålla jord och för ersättande av förluster, som åsamkats dem genom jordöverlåtarens åtgärder?"

Såsom svar på detta spörsmål får jag högaktningsfullt anföra följande:

Vid av jordinlösningsnämnden i stöd av jordanskaffningslagen den 28 juni 1946 slutförd anläggningsförrättning på de av medicinelicentiatänkan Helfrid Öhman ägda lägenheterna Repo, Saukko och Jokiniitty i Särkijoki by av Korpilahti kommun samt Kirkonmiehenniitty och Jokiniitty i Korpilahti by av samma kommun, förordnade nämnden, då sagda lägenheter av densamma befunnos vara svagt hävdade, att av dem för kolonisationsändamål skulle exproprieras outbrutna områden, av Repo lägenhet omkring 126 och av Saukko lägenhet omkring 192 hektar samt båda lägenheterna Jokiniitty och Kirkonmiehenniitty lägenhet i sin helhet, förbehållande sig rätt att senare tvångsinlösa tillskottsområden och förmåner av Repo och Saukko lägenheter. I beslut av den 14 följande oktober månad fastställde Tavastlands prövningsrätt, under vars behandling ärendet dragits på grund av Öhmans missnöjesanmälan, förrättningen i övrigt, utom att ett grustag och en kärrparcell av omkring en hektars areal samt ett område vid Päijänne, vilket hade betydligt större värde såsom villaområde än utnyttjat för jordanskaffningslagens ändamål, befriades från expropriation.

Sedan anläggningsförrättningen vunnit laga kraft, anhöll Helfrid Öhman i skrivelser av den 13 februari och den 26 mars 1947 till högsta domstolen, att denna skulle upphäva förrättningen och prövningsrättens beslut såsom oriktiga. I sin anhållan anförde Öhman, att de av henne ägda lägenheterna icke voro svagt hävdade och att hon var en i 50 § 1 mom. jordanskaffningslagen avsedd person, varför i avseende å henne hade bort tillämpas den skala, som ingår i statsrådets beslut den 7 juni 1945 angående de grunder, enligt vilka lantbruksjord och för lantbruk lämplig jord högst kan tvångsinlösas av person, som avses i 50 § 1 mom. jordanskaffningslagen den 5 maj 1945. Öhman ansåg, att vid förrättningen därtill förfarits oriktigt såtillvida, att vid fastställande av hennes överlåtelseskyldighet icke, såsom i 67 § 2 mom. jordanskaffningslagen stadgats, henne räknats till godo den frivilliga överlåtelsen av 138.53 hektar jord, varigenom hon den 4 november 1944 till staten för kolonisationsändamål sålt Puhakka lägenhet i Mäkikylä by av Pyhäjärvi socken i Uleåborgs län samt en parcell av Kossi lägenhet, samt att vid förrättningen i strid med stadgandena i 2 och 3 §§ samma lag tvångsinlösts jord av lägenheter i Öhmans ägo, ehuru i närheten fanns statsjord. Vidare ansåg Öhman, att vissa tvångsinlösta strandområden såsom villatomter hade betydligt större värde än vartill de, använda för ändamål enligt jordanskaffningslagen, kunde värderas och att dessa strandområden jämlikt 47 § 1 mom. 4 punkten i jordanskaffningslagen sålunda icke ens delvis skulle ha fått inlösas.

På grund av Helfrid Öhmans nämnda skrivelser uttalade högsta domstolen i utslag av den 9 februari 1948 efter inspektion på ifrågavarande Repo, Saukko, Jokiniitty och Kirkonmiehenniitty lägenheter samt i stöd av annan i ärendet företedd utredning, att man därav kunde sluta, att sagda lägenheter vid tiden för den av jordinlösningsnämnden å dem verkställda anläggningsförrättningen icke hade varit svagt hävdade, och att jordinlösningsnämnden och prövningsrätten sålunda, då Öhman måste anses vara en i 50 § 1 mom. jordanskaffningslagen avsedd person, icke hade laglig rätt att förordna, att av nämnda lägenheter skulle tvångsinlösas mera jord än ägor enligt lag fick tvångsinlösas av lägenheter i normalt odlingsskick för kolonisationsändamål av i ovan nämnda lagrum avsedd person, varför och då jordinlösningsnämnden och prövningsrätten icke avgivit utlåtande över Öhmans yrkande att av henne den 4 november 1944 till staten för kolonisationsändamål frivilligt sålda Puhakka lägenhet och det outbrutna området av den till Kossi lägenhet hörande parcellen borde beaktas vid fastställande av hennes överlåtelseskyldighet enligt jordanskaffningslagen, upphävde och undanröjde högsta domstolen prövningsrättens ovannämnda utslag av den 14 oktober 1946 och den av jordinlösningsnämnden den 28 föregående juni månad slutförda anläggningsförrättningen samt förordnade, att jordinlösningsnämnden skulle upptaga ärendet till förnyad behandling. Äganderätten till de av Öhman tvångsinlösta områdena, av vilka bildade lägenheter och tillskottsområden kolonisterna redan hade börjat odla, bygga och röja i stöd av besittningsavtal, återbörda-

des alltså till Öhman från staten medelst högsta domstolens utslag.

Vid en på grund av högsta domstolens utslag angående återbrytande av dom verkställd ny, den 19 oktober 1948 slutförd anläggningsförrättning fann jordinlösningsnämnden, emedan statsrådets beslut den 7 juni 1945 angående de grunder, enligt vilka lantbruksjord eller för lantbruk lämplig jord högst kan tvångsinlösas av person, som avses i 50 § 1 mom. jordanskaffningslagen den 5 maj 1945, hade blivit upphävt genom statsrådets beslut den 4 juli 1946, att, sedan prövningsrättens utslag den 14 oktober 1946 och den av jordinlösningsnämnden den 28 föregående juni månad slutförda anläggningsförrättningen blivit upphävda, i ärendet skulle tillämpas den i statsrådets sistnämnda beslut ingående skalan. Vidkommande Öhmans yrkande, att av henne den 4 november 1944 till staten för kolonisationsändamål försålda Puhakka lägenhet ävensom det outbrutna området av Kossi lägenhet borde beaktas vid fastställandet av hennes skyldighet enligt jordanskaffningslagen att överlåta jord från de av henne i Korpilahti ägda lägenheterna, förkastade jordinlösningsnämnden Öhmans yrkande, emedan hon vid sagda köp måste anses ha avstått från alla de förmåner, som följa av lagen den 5 januari 1944 om huruledes jord, som frivilligt överlåtits till kolonisationsändamål, skall beaktas vid kolonisation av frontsoldater och deras familjer, samt lantbruksministeriets beslut den 13 samma januari månad om denna lags verkställighet och tillämpning, och då hon enligt föreskrifterna i 1 § nämnda lag måste anses ha avstått även från sådana överlåtelseskyldigheten underlättande förmåner, såframt genom lagstiftning framdeles skulle förordnas om överlåtelse av jord för kolonisation av krigsinvalider, krigsänkor och deras familjer, krigsvärnlösa eller frontsoldater. Med beaktande härav och vissa i beslutet nämnda andra omständigheter tvångsinlöste jordinlösningsnämnden outbrutna områden om cirka 93 hektar av Repo lägenhet och cirka 176 hektar av Saukko lägenhet samt de båda lägenheterna med namnet Jokiniitty och Kirkonmiehenniitty lägenhet i sin helhet.

Tavastlands prövningsrätt, under vars behandling förrättningen drogs genom missnöjesanmälan av Öhman och inspektören av jordanskaffningslagens verkställighet, avgjorde ärendet genom utslag den 20 januari 1949 och lät till den del det avsåg beaktandet av överlåtelsen av Puhakka lägenhet och den till Kossi lägenhet hörande parcellen vid bestämmandet av Öhmans överlåtelseskyldighet, med hänseende till vad vid köpet förefallit och de villkor, på vilka lantbruksministeriet inköpt områdena, saken bero vid jordinlösningsnämndens beslut. Vad ärendet i övrigt beträffade, upphävde och undanröjde prövningsrätten, enär jordinlösningsnämnden före återbrytandet den 9 februari 1948 meddelat sitt beslut, som prövningsrätten i ändrad form fastställde genom utslag den 14 oktober 1946, den 28 föregående juni och alltså innan den i statsrådets beslut av den 4 juli 1946 ingående överlåtelseskalan trädde i kraft, och då av vissa kartfigurer framgående områden icke kunde anses odlingsdugliga samt emedan det blivit utrett, att tvenne ängar använts såsom trävaruupplag, jordinlösningsnämndens förrättning och återförvisade ärendet till jordinlösningsnämnden med förständigande att taga ärendet under ny behandling och härvid tillämpa den i statsrådets beslut av den 7 juni 1945 ingående överlåtelseskalan samt icke beakta de av nämnda kartfigurer utvisade områdena vid uträkningen av den odlingsdugliga arealen ävensom icke utnyttja de såsom trävaruupplag använda ängarna för jordanskaffningslagens ändamål. Prövningsrätten förordnade tillika, emedan det blivit utrett, att på skäligt avstånd fanns oanvänd, av staten och måhända även andra i första hand överlåtelseskyldiga ägd skogsmark, att för de lägenheter, som skulle inrättas, av Öhmans skogsmark skulle tagas endast husbehovsskog och att såvitt möjligt stödskogarna skulle förläggas till de i första hand överlåtelseskyldigas skogsmarker och först, om sådana icke lämpligen kunde erhållas av i första hand överlåtelseskyldigas skogsmarker, de bristande stödskogarna tagas från Öhmans marker.

Såväl lantbruksministeriet som Helfrid Öhman ansågo prövningsrättens utslag av den 20 januari 1949 oriktigt och anhöllo i skrivelser till högsta domstolen om återbrytande därav. Lantbruksministeriet sökte återbrytande på den grund, att prövnings-

rätten förfarit oriktigt då den föreskrev tillämpning av överlåtelseskalan i statsrådets beslut den 7 juni 1945 och då rätten bestämde, att nämnda av kartfigurerna utvisade områden och de såsom lastageplatser använda ängarna skulle lämnas oanvända för jordanskaffningslagens ändamål. Öhman åter sökte återbrytande bland annat på den grund, att vid bestämmandet av hennes överlåtelseskyldighet icke hennes jordöverlåtelse till staten den 4 november 1944 räknats henne till godo, så som i 67 § 2 mom. jordanskaffningslagen stadgas.

I den 18 december 1950 givet utslag över lantbruksministeriets och Helfrid Öhmans ansökningar om återbrytande fann högsta domstolen, att skäl icke förelåg att bifalla lantbruksministeriets ansökningar. Vidkommande Öhmans ansökningar upphävde och undanröjde högsta domstolen, då den överlåtelse av den 4 november 1944, varigenom Öhman frivilligt till staten för kolonisationsändamål sålt Puhakka lägenhet och ett outbrutet område av en parcell av Kossi lägenhet, enligt stadgandena i 67 § 2 mom. jordanskaffningslagen och 48 § förordningen den 2 juni 1945 om verkställigheten av samma lag hade bort beaktas vid prövning av Öhmans överlåtelseskyldighet, prövningsrättens utslag och jordinlösningsnämnden anläggningsförrättning till denna del och remitterade ärendet till jordinlösningsnämnden.

Av högsta domstolens sistberörda utslag, som tydligen avses i spörsmålet, följer att av Helfrid Öhmans lägenheter i Korpilahti kommun icke kan tvångsinlösas så mycket jord, som vid den genom Tavastlands prövningsrätts utslag den 14 oktober 1946 fastställda, men sedermera medelst högsta domstolens utslag av den 9 februari 1948 upphävda anläggningsförrättningen blivit tvångsinlöst. En ny anläggningsförrättning på Helfrid Öhmans marker är som bäst anhängig i jordinlösningsnämnden, som torde få densamma slutförd redan innevarande höst. Jordinlösningsnämnden har uppmanats att behandla förrättningen i synnerligen brådskande ordning. I detta nu är det alltså icke ännu känt, huruvida och huru många personer, som ingått besittningsavtal angående vid den anläggningsförrättning, som vann laga kraft år 1946, inrättade lägenheter och tillskottsområden, senare komma att erhålla jord annorstädes.

Jämlikt 110 § jordanskaffningslagen är åbo berättigad att, då besittningsavtal upphör, av staten erhålla ersättning för de förbättringsarbeten han på lägenheten utfört. I de fall då åbo, sedan högsta domstolen upphävt anläggningsförrättning enligt jordanskaffningslagen, kommer att få avstå från besittningsavtalslägenhet, kan åt åbon jämlikt statsrådets beslut den 25 augusti 1949 utöver ovan avsedda ersättning, ur statens medel erläggas så mycket, att åbon erhåller ersättning för samtliga på lägenheten utförda förbättringar, beräknat enligt de verkliga kostnaderna, för de för lägenhetens iståndsättande utförda nödiga arbetena, såsom transport och upplagring av byggnadsmaterial, kostnaderna för flyttning till ny lägenhet och överflyttning av byggnadsmaterial till denna ävensom annan ekonomisk förlust, som utslaget om återbrytande åsamkat åbon.

Sedan den som bäst anhängiga anläggningsförrättningen angående Öhmans lägenheter blivit slutförd och de därigenom tvångsinlösta områdena blivit värderade, verkställes på de genom den anläggningsförrättning, som vann laga kraft år 1946, inrättande lägenheter och tillskottsområden, som icke kunnat inrymmas i den nya kolonisationsplanen, inspektion för bestämmande av ovan avsedda ersättningar.

Då äganderätten till de lägenheter och tillskottsområden, som vid den år 1946 slutförda anläggningsförrättningen inrättats genom tvångsinlösen av Helfrid Öhmans marker genom Högsta domstolens utslag om återbrytande, återbördats till Öhman, ha vissa kolonister, då de även efter sagda utslag odlat ifrågavarande ägor, kommit att härför få överlåta en del av nämnda skörd åt Öhman. Även dessa förluster skola i sinom tid ersättas vederbörande ur statsmedel.

Helsingfors den 6 oktober 1951.

Minister *Eemil Luukka.*

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna keskiviikkona kello 13.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi lapsilisälain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 32, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 4. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 11 ja 13 §, soveltamissäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 33, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 5. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn. Pyydän huomauttaa, että työväenasiainvaliokunnan mietinnössä oleva painovirhe johtolauseessa korjataan.

Yleiskeskustelussa ei kukaan pyydä puheenvuoroa.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 17,21.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

---

22. Perjantaina 19 p. lokakuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi ottolapsista annetun lain muuttamisesta 327
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 3; lakivaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 6.

2) Ehdotus laiksi lapsilisälain muuttamisesta 328
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 4; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 32.

3) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 5; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 33.

Toinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta 330
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 6; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 17.

5) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 341
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 7; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 18.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

6) Ehdotus laiksi tullien kantamisesta vuonna 1952 346
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 14.

Ainoa käsittely:

7) Ehdotus laiksi kansanedustajain vaalista ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15; vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

8) Valtioneuvoston päätös 20 päivältä syyskuuta 1951 huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta 348
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16; mainittu päätös.

9) Valtioneuvoston päätös 27 päivältä syyskuuta 1951 eräiden polttoaineiden käytön kieltämisestä lämpimän veden valmistukseen annetun päätöksen muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

10) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille

Siv.
myönnettävistä avustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 349
11) Lakivaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi vakuutusliikkeen väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahmavaara, Honkala, Huunonen, Junnila, Kilpeläinen, Kleemola, Kölli, P. Leskinen, Luostarinen, Tarkkanen ja J. Wirtanen.

Ilmoitusasiat.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta omaisen kuoleman johdosta ed. J. Wirtanen ja yksityisasiain vuoksi ed. Kilpeläinen, ensi viikon loppuun läheisen omaisen kuoleman johdosta ed. Tarkkanen, ensi viikon ajaksi yksityisasiain vuoksi ed. Nikkola, 1 päivään marraskuuta sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla ed. Luostarinen sekä 3 päivään marraskuuta saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Junnila.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 12 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksn esitykset n:ot 27—29, jotka nyt on edustajille jaettu.

Ed. Frimanin ym. kysymys, joka koskee rehutilannetta Lapin läänissä, ja maatalousministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut maatalousministeri Miettusen vastaus ed. Frimanin ym. kysymykseen, joka koskee rehutilannetta Lapin läänissä.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuten tunnettua, korjataan Lapin läänissä vielä suurin osa karjan rehuista enimmäkseen alavilta luonnonniityiltä, jotka sijaitsevat jokien ja purojen varsilla sekä järvien rannoilla. Jos kesä on sateinen, niin vedet vesistöissä nousevat peittäen laajat alueet rantaniittyjä. Nopeampijuoksuisissa vesistöissä vesi laskee sadekauden päätyttyä siksi nopeasti, että heinä niiltä voidaan vielä saman kesän aikana niittää, mutta hidasjuoksuisilla pienillä puroilla ja joilla ei tulva laske sateisina kesinä lainkaan. Kulunut kesä oli suuressa osassa Lapin lääniä erikoisen sateinen. Seurauksena oli, että suuret alueet hyviä luonnonniittyjä joutui veden valtaan koko kesäksi. Eräissä vesistöjen latvoilla sijaitsevissa syrjäisissä kylissä, joissa melkein kaikki rehu korjataan tällaisilta alavilta niityiltä, ei rehua kuluneena kesänä ole saatu muuta kuin nimeksi ja kaikkialla läänin alueella tulva on vähentänyt luonnonniittyjen rehusatoa hyvin paljon.

Lapin läänissä on siis ensi talvena edessä entistä huutavampi rehupula ja köyhät ihmiset joutuvat teurastamaan suuren osan vaivalla hankkimastaan karjasta, jollei valtiovalta tule nopeasti ja tehokkain toimenpitein avuksi. Jotta tilanne voitaisiin pelastaa, olisi nyt syksyllä, jolloin rehu on halvinta, ryhdyttävä valtiovallan toimesta hankkimaan rehua rehusatonsa menettäneille. Kun rehusatonsa menettäneet ovat yleensä köyhiä ihmisiä, eivätkä voi ostaa rehuja suurempia määriä, on sitä annettava heille avustuksina, jos halutaan karjat säilyttää ja estää muutenkin heikkojen talouksien sortuminen.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen viime kesän tulvien maanviljelijöille aiheuttaman heinäkadon suuruudesta Lapin läänissä, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä rehusatonsa menettäneiden asukkaiden tehokkaaksi avustamiseksi?

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1951.

Toivo Friman. Eino Tainio.
Anna-Liisa Tiekso-Isaksson.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemies on kirjeensä ohella syyskuun 15 päivältä 1951 lähettänyt minulle valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa jäljennöksen edustaja Toivo Frimanin ym. kirjelmästä, jossa Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi on esitetty seuraava kysymys:

> „Onko Hallitus tietoinen viime kesän tulvien maanviljelijöille aiheuttaman heinäkadon suuruudesta Lapin läänissä, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä rehusatonsa menettäneiden asukkaiden tehokkaaksi avustamiseksi?"

Kun kysymys koskee minun toimialaani maatalousministerinä, saan kunnioittaen vastata siihen seuraavaa:

Vuonna 1950 toimeenpannun maatalouslaskennan tulosten mukaan heinänurmien ja luonnonniittyjen pinta-alat Lapin läänissä olivat yli 2 ha peltoa käsittävillä viljelmillä viljelmäsuuruusluokittain seuraavat:

Suuruusluokka	Peltoheinällä ha	Luonnonniittyä ha
2— 2.99	3,766	10,468
3— 4.99	7,199	13,371
5— 9.99	9,447	10,669
10—14.99	3,803	2,235
15—19.99	1,426	540
20—24.99	610	257
25—29.99	363	104
30—49.99	370	149
50—99.99	284	92
Yhteensä	27,268	37,885

Luonnonniittynä olleelta alalta on v. 1950 heinä korjattu 25,110 ha:lta, mikä vastaa noin 66 % edellä mainitusta 37,885 ha:n niittyalasta.

Kun alle 2 ha peltoa käsittävien tilojen laskentatulokset eivät vielä ole käytettävissä, on Lapin läänin koko niittyala arvioitu siten, että vuonna 1941 tällaisilla tiloilla ollut peltoala 4,766 ha on kerrottu suhdeluvulla 5, mikä suurin piirtein vastaa näiden suuruusluokkien niityn ja pellon suhdetta ja lisätty näin saatu niityn ala 23,830 ha edellä laskettuun niittyalaan, jolloin koko niittyalaksi saadaan 61,715 ha ja niitetyksi alaksi noin 40,000 ha.

Kun edellä olevan taulukon mukaan yli 2 ha peltoa käsittävillä viljelmillä on peltoheinällä ollut 27,268 ha ja kun alle 2 ha peltoa käsittävillä viljelmillä voidaan varovasti laskien arvioida puolet koko peltoalasta eli 2,383 ha olleen heinällä, saadaan koko peltoheinän alaksi noin 30,000 ha. Maatalouslaskennan mukaan saatiin Lapin läänissä v. 1950 peltoheinän ha-sadoksi 2,863 kg. Kun tilastoasiamiesten ilmoitusten mukaan heinäsato kuluvana vuonna on ollut 106 % normaalisadosta, lähinnä v:n 1950 sadosta, eli noin 3,050 kg ha:lta, muodostuu läänin koko peltoheinäsadoksi 91.5 milj. kg. Luonnonniittyjen heinäsadoksi on v. 1950 saatu 719 kg/ha. Laskettaessa esitetyillä luvuilla niittyheinän koko sato, saadaan tulokseksi 28.8 milj. kg eli vajaa neljäsosa koko läänin heinäsadosta. Kun lisäksi otetaan huomioon vihantakauran käyttö kotieläinten rehuksi, millä Lapin olosuhteissa on huomattava merkitys, pienenee niittyheinän osuus koko rehuvarannossa vielä edellisestä.

Vaikka niittyheinän sato eräillä alueilla olisikin tulvien johdosta laskenut puoleen eli 350 kg/ha, ei näin ole kuitenkaan tapah-

tunut yleisesti. Tulvien aiheuttamat vahingot, joista ennakkotiedot tosin saadaan vasta lokakuun aikana ja lopulliset tiedot vuoden loppuun mennessä, voitaneen arvioida keskimäärin olleen korkeintaan 20 %, mikä Lapin läänin koko rehuvarannossa merkitsee vain vajaan 5 %:n vähennystä. Viime mainittu prosenttimäärä laskee vielä kun otetaan huomioon vihantakauran käyttö kotieläinten rehuksi. Näin ollen kysymyksen perusteluissa esitetty väite, että Lapin läänissä tulvien luonnonniittyjen heinäsadoille aiheuttamista vahingoista olisi seurauksena ensi talvena entistä huutavampi rehupula ja että köyhät ihmiset sen johdosta joutuvat teurastamaan suuren osan vaivalla hankkimastaan karjasta, on suuresti liioiteltu. Eräiden yksityisten tilojen tai rajoitettujen alueiden kohdalla tulvavahingot saattavat kylläkin olla huomattavan suuret, mutta koko läänin kohdalla niiden vaikutus jää suhteellisen vähäiseksi.

Edellä olevan huomioon ottaen ja kun eräillä muilla maamme alueilla erityisesti kuivuus ja ruostetaudit ovat aiheuttaneet mittasuhteiltaan huomattavasti suuremman sadon vähennyksen ja kun Hallituksen käsityksen mukaan näidenkään vahinkojen korvaaminen suoranaisin avustustoimenpitein ei näytä mahdolliselta, Hallitus katsoo, ettei Lapin läänin niittyheinäsatoa kohdannutta vahinkoa voida pitää niin huomattavana, että se aiheuttaisi välittömiä avustustoimenpiteitä valtiovallan taholta. Sen sijaan Hallitus tulee ryhtymään toimenpiteisiin, että sellaisilla paikkakunnilla asuvilla viljelijöillä, jotka ovat joutuneet tulvavahingoista eniten kärsimään ja joita tästä syystä uhkaa rehupula, on mahdollisuus riittävän aikaisessa vaiheessa varata kohtuullisiin hintoihin tarvitsemansa rehut, jotta niin hinnoissa kuin rahdeissakin mahdollisesti syntyvä hintakeinottelu voidaan estää.

Tämän saan kunnioittaen saattaa Herra Puhemiehen tiedoksi.

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1951.

Maatalousministeri *Martti Miettunen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Riksdagens Herr Talman har jämte skrivelse av den 15 september 1951, i det syfte, som nämnes i riksdagsordningens 37 § 1 mom., tillsänt mig avskrift av riksdagsman Toivo Frimans m. fl. skrivelse, vari till vederbörande regeringsmedlems besvarande framställts följande spörsmål:

„Är Regeringen medveten om storleken av den missväxt på hö, som senaste sommars översvämningar åsamkat lantbrukarna i Lapplands län, och om så är fallet, vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för att effektivt understödja de inbyggare, som gått förlustiga sin höskörd?"

Då spörsmålet berör mitt verksamhetsområde såsom lantbruksminister, får jag vördsamt anföra följande:

Enligt resultaten av den år 1950 verkställda lantbruksräkningen voro arealerna av hövallar och naturängar i Lapplands län på odlingar överstigande 2 ha åker efter odlingsstorleksklass följande:

Storleksklass	Med vallhö ha	Naturäng ha
2— 2.99	3,766	10,468
3— 4.99	7,199	13,371
5— 9.99	9,447	10,669
10—14.99	3,803	2,235
15—19.99	1,426	540
20—24.99	610	257
25—29.99	363	104
30—49.99	370	149
50—99.99	284	92
Summa	27,268	37,885

På naturängsområdet har år 1950 hö skördats på 25,110 ha, vilket motsvarar ca 66 % av det ovannämnda ängsområdet på 37,885 ha.

Då resultaten av beräkningen på lägenheter understigande 2 ha ännu icke stå till förfogande, har hela ängsarealen i Lapplands län beräknats så, att den år 1941 på dessa lägenheter förefintliga åkerarealen på 4,766 ha multiplicerats med relationstalet 5, vilket i stort sett motsvarar förhållandet mellan åker och äng inom dessa storleksklasser och den sålunda erhållna ängsarealen 23,830 ha lagts till den ovan beräknade ängsarealen, varvid hela ängsarealen blev 61,715 ha och den skördade arealen ca 40,000 ha.

Då enligt den ovanstående tabellen på odlingar överstigande 2 ha åker funnits 27,268 ha med åkerhö och på de 2 ha understigande odlingarna försiktigt beräknat kan antas att hälften av hela åkerarealen eller 2,383 ha varit under höväxt, blir hela åkerhöarealen ca 30,000 ha. Enligt lantbruksräkningen var i Lapplands län år 1950 hektarskörden av åkerhö 2,863 kg. Då enligt statistikombudens uppgifter höskörden detta år varit 106 % av normalskörden, närmast av 1950 års skörd, eller ca 3,050 kg per ha, blir länets hela åkerhöskörd 91.5 milj. kg. Höskörden på naturängar har år 1950 varit 719 kg/ha. Vid en beräkning med ovannämnda tal av hela skörden av ängshö, blir denna 28.8 milj. kg eller knappt en fjärdedel av hela länets höskörd. Då man ytterligare tar i beaktande användningen av grönhavre till husdjursfoder, vilken i de lappska förhållandena är av stor betydelse, minskas ängshöets andel i hela den reserverade fodermängden ytterligare.

Ehuru skörden av ängshö på vissa områden till följd av översvämningarna nedgått till hälften eller till 350 kg/ha, så har detta emellertid icke skett allmänt. De av översvämningarna åstadkomna skadorna, varom förhandsuppgifter visserligen kunna fås först under oktober månad och slutliga uppgifter först inemot årsslutet, torde kunna beräknas ha utgjort i medeltal högst 20 %, vilket ifråga om Lapplands hela foderreserv betyder en minskning med blott 5 %. Det sistnämnda procenttalet nedgår ytterligare, då man tar i beaktande användningen av grönhavre till husdjursfoder. Det i spörsmålets motivering framställda påståendet, att en följd av översvämningarnas skador i Lapplands län på höskörden på naturängarna skulle bli en större foderbrist instundande vinter än förut och att fattiga människor på den grund måste slakta en stor del av sin med stor möda anskaffade boskap, är sålunda i hög grad överdrivet. På en del enskilda lägenheter eller inom begränsade områden kunna översvämningsskadorna visserligen vara avsevärt stora, men för hela länets vidkommande blir deras verkan jämförelsevis obetydlig.

Med beaktande av det ovanstående och då på en del andra områden i vårt land speciellt torkan och rotsjukdomarna åstadkommit en till omfattningen avsevärt större minskning av skörden och då enligt Regeringens uppfattning ett ersättande av även dessa skador genom direkta understödsåtgärder icke synes möjligt, anser Regeringen, att den skada, som drabbat ängshöskörden i Lapplands län, icke kan anses så betydande att den skulle föranleda direkta understödsåtgärder från statsmaktens sida. Däremot kommer Regeringen att skrida till åtgärder för att odlare på sådana orter, som mest blivit lidande genom översvämningsskador och som därför hotas av foderbrist, ha möjlighet att i ett tillräckligt tidigt skede till skäligt pris reservera det foder de behöva, så att ett eventuellt uppkommande prisjobberi både vad prisen och frakterna vidkommer kan undvikas.

Detta får jag vördsamt bringa till Herr Talmannens kännedom.

Helsingfors den 10 oktober 1951.

Lantbruksminister *Martti Miettunen.*

Ed. Niukkasen vapauttaminen Suomen Pankin tilintarkastajan tehtävästä.

Puhemies: Ed. Niukkanen tultuaan valituksi Suomen Pankin pankkivaltuusmieheksi anoo vapautusta sanotun pankin vuotta 1951 varten valitun tilintarkastajan toimesta.

Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

Puhemies: Eduskunta päättänee jättää eduskunnan valitsijamiesten tehtäväksi uuden Suomen Pankin tilintarkastajan valitsemisen vuotta 1951 varten vapautuksen saaneen sijaan.

Hyväksytään.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi ottolapsista annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 6, jota on valmiste-

levasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 3, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi lapsilisälain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 32, jota on valmistelevasti käsitelty työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 4, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 33, jota on valmistelevasti käsitelty työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 5, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Torvi: Herra puhemies! Tämä ja edellinen lakiesitys ovat malliesimerkkejä siitä, minkälaisia kuperkeikkoja hallitusten taholta tehdään tänä aikana, jolloin paljon puhutaan suunnitelmallisuudesta, pitkän tähtäimen ohjelmasta ja valtiontalouden vakaannuttamisesta. Kuukausi sitten eduskunnalle jätetyssä tulo- ja menoarviossa esitettiin hallituksen taholta aivan toisenlaisia suunnitelmia lapsilisälain muuttamiseksi, mitä äsken hyväksytty esitys merkitsi. Kuitenkin nyt tapahtunut ratkaisu lapsilisälain kohdalta oli paljon onnellisempi lapsiperheitten kannalta kuin tuloja menoarvioesityksessä tarkoitettu lapsilisien supistaminen aivan epäoikeudenmukaisella tavalla. Nämä molemmat lakiesitykset tulivat eduskuntaan kuitenkin, ei niinkuin on tapana sanoa yhdennellätoista hetkellä, vaan sanoisin kahdennellatoista hetkellä, sillä lain toimeenpanoviranomaiset, kuntien sosiaalilautakunnat jo olivat olleet pakotettuja ryhtymään lakiesityksen vaatimiin käytännöllisiin toimenpiteisiin, ennen kuin se edes oli päässyt alkuun eduskuntakäsittelyssä, — jotta lapsilisäkorotusta 200 mk kuukaudessa lasta kohti ei jouduttaisi maksattamaan erillisenä varsinaisesta nyt vielä voimassa olevasta lapsilisästä. Valiokunta oli sentähden pakon edessä eikä kerinnyt perusteellisesti eikä edes täysin asianmukaisesti kyseessä olevia lakiesityksiä käsitellä. Valiokunnassa kuitenkin saatujen asiantuntijain antamien tietojen mukaan hyväksytty lapsilisälain muutos aiheuttaa lapsilisämenoissa 3,040 milj. markan lisäyksen. Nyt käsiteltävänä olevassa lapsilisän rahoituslaissa ei kuitenkaan ollenkaan ole huomioitu tätä seikkaa. Kun lapsilisäjärjestelmää alunpitäen suunniteltiin, oli tarkoitus, että järjestelmästä ei muodostuisi kuin määräosalta valtion kustantama ja suuremman osan rasituksesta kantaisivat ainakin ensiasteessa työnantajat, koska työvoiman jälkikasvu kuuluu sen luonnollisiin tuotantokustannuksiin. Kun kuitenkin nyt tapahtuva lapsilisän korotus nostaa valtion osuuden 38 %:stä 42 %:iin lapsilisäkustannuksista, ei tämä ole järjestelmää käytäntöön otettaessa hyväksyttyjen periaatteiden mukaista. Sitäpaitsi lapsilisämomentille syntyy siitä summasta, mitä hallitus esittää tulo- ja menoarviossaan,

noin 6,000 milj. markan vajaus, koska hallitus vielä syyskuussa „vakaannutti talouselämää siten, että vähensi lapsilisämenoja noin 3 miljardilla markalla ja lokakuussa siten, että lisäsi lapsilisämenoja noin 3,000 milj. markalla".

Olisi mitä luonnollisinta, että koska nyt tapahtuva lapsilisän korotus selitetään hallituksen taholta korvaukseksi linnarauhasopimuksella luvattujen elinkustannusten nousua vastaavien palkankorotusten epäämisestä, mistä hyöty kokonaisuudessaan on tullut työnantajille, että he edes tämän murusen „vakaannuttamiskustannuksista" ottaisivat omalle riskilleen eivätkä jättäisi sitäkin valtion kannettavaksi.

Kun lisäksi valiokunta sai tietää, että jälleen on asetettu komitea lapsilisälakia ja myös sen rahoituslakia tutkimaan, ehdotan, herra puhemies, että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle esityksen työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain siten muuttamisesta, että työnantajan lapsilisämaksuprosenttia korotettaisiin siinä määrin, että valtion maksuosuus lapsilisälain kustannuksista vähenisi ainakin siihen määrään, mitä se lain voimassaolon aikana vähimmillään ollessa on ollut.

Ed. Innala: Herra puhemies! Ryhtyessään tekemään ratkaisuaan tässä esillä olevassa asiassa moni edustaja varmaankin huomaa joutuneensa jo ratkaistun tosiasian eteen, siis tapahtuneen tosiasian eteen. Sitähän osoittaa kiireellinen vauhti, jolla tämä lapsilisäasia on käsitelty, ja onhan meidän kaikkien tiedossa, että tämä on tavallaan katsottu eräänlaiseksi vakauttamisen hinnaksi, joka on syntynyt kaupanteon merkeissä, tämä korotusesitys ja lapsilisälain jatkaminen tällaisessa muodossa. Tässä mielessä hallitus onkin esittänyt, päinvastoin kuin edellinen hallitus, joka esitti lapsilisämaksuja vähennettäviksi, niitä korotettavaksi ja maksettavaksi myös ensimmäisten lasten osalta, joiden osalta edellinen hallitus esitti ne poistettavaksi. Siten hallitus on saanut ensi vuoden budjettiesityksen nousemaan 6 miljardilla sen sijaan, että sen olisi pitänyt vähentyä esityksen mukaan 3 miljardilla.

Valtiontalouden kannalta tämä ratkaisu ei ole erikoisen onnistunut, eikä tätä ole muutenkaan pidettävä, tätä järjestelmää, minkä mukaan maksetaan lapsilisämaksu, erikoisen onnistuneena. Esityksen mukaanhan maksetaan jokaisesta alle 16-vuotiaasta lapsesta lapsilisämaksu riippumatta siitä sosiaalisesta tarpeesta, mikä kussakin tapauksessa on olemassa, onko siis asianomainen lapsenhuoltaja ollenkaan tämän sosiaalisen tuen tarpeessa. Koska lapsiperheen aiheuttamat menot on huomioitu jo verotuslaeissamme ja myöskin vähävaraisten perheiden lapsien aiheuttamat menot on huomioitu perhelisälaissa, on ehkä liian tuhlaavaista suorittaa lapsilisämaksu kaikille, koska on olemassa sellaisia lapsilisämaksun saajia, joille tällainen maksu tosiasiassa ei suuriakaan merkitse, jopa se voi olla aivan merkityksetön, ja kun on toisaalta myöskin perheitä, jotka katsovat olevansa sellaisessa taloudellisessa asemassa, että he pystyvät tämän kansan jälkikasvun hoitamaan ilman avustuksia (Eduskunnasta: Kaikkiko?). — On olemassa sellaisia perheitä myöskin, sanoin, eivät tietenkään kaikki perheet olekaan sellaisessa asemassa! Tähän ja moniin muihin nykyisen lapsilisäjärjestelmän epäkohtiin onkin jo kiinnitetty huomiota sekä täällä eduskunnassa että muualla ja eduskunnassa mm. aloitteiden muodossa. Mainitsen näistä aloitteista ed. Borg-Sundmanin ym. viime vuonna tekemän aloitteen, koska sen johdosta myöskin eduskunta kiinnitti näkyvämmin asiaan huomionsa. Tässä aloitteessa pyydettiin, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti tutkimaan lapsilisäjärjestelmässä ilmenneitä epäkohtia sekä mahdollisuuksia järjestelmän parantamiseksi siten, että yksityisille veronmaksajille ja maan elinkeinoelämälle koituvaa rasitusta helpotettaisiin. Aloitteen perusteluissa sanottiin, että „järjestelmän liiallinen laajuus, sen rahoittamistapa ja muut epäkohdat sen soveltamisessa ovat toisaalta aiheuttaneet suurta rasitusta valtiontaloudelle ja siten veronmaksajille sekä toisaalta lisänneet tuotantokustannuksia ja siten painetta hintoihin". Näissä väitteissä onkin paljon perää ja valtioneuvosto on huomioinut ne myöskin asettamalla toimikunnan todella tutkimaa näitä asioita. Tämän toimikunnan ensimmäisiä tehtäviä olisi mielestäni tutkia se peruste, millä lapsilisä suoritettaisiin lapsiperheille, jotta saataisiin varat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti käytetyiksi tarkoitukseen, emmekä tuhlaisi liikaa. Mielestäni tällöin ei olisi jätettävä pois perheen ensimmäisiä tai ainoita lapsia, koska

useissa tapauksissa todella vanhemmilla on vaikeuksia yhdenkin lapsen eteenpäin viemiseksi ja kasvattamiseksi ja varsinkin sellaisissa tapauksissa, joissa on vain toinen vanhempi hoitamassa ja huoltamassa lapsia. Pikemminkin olisi asetettava jonkinlainen tuloraja tai tulo- ja omaisuusraja, jonka mukaisesti lapsilisät määrättäisiin. Tosin on muistettava näitä uusia rajoja järjestettäessä erään edellisen komitean tässä asiassa esittämä mielipide, jonka mukaan näitä rajoja ei voisi oikein asettaa sentähden, että tulisi kalliimmaksi valtiolle tai ainakin yhtä kalliiksi asettaa lapsilisän saamisen raja. Minusta kyllä asia ei ole näin. Valtion pitäisi voida järjestää joustavasti tällainen asia eikä suorittaa lapsilisää tarpeettomasti, tällaisia melko huomattavia eriä.

Nyt kun tämä toimikunta aloittaa työnsä, on mitä toivottavinta, että valtioneuvosto, joka sen on eilen asettanut, kiinnittäisi edelleenkin mitä vakavinta huomiota tähän toimikuntaan ja että se todella täyttää tehtävänsä ja että myöskin toimikunta toimii ripeästi eikä jää niiden valtion asettamien monien komiteoiden joukkoon, joihin voimme tutustua vuosittain esim. sellaisesta teoksesta kuin kertomus valtiovarain tilasta; vuonna 1950 niitä näkyi olleen 236. Toivottavasti tämä komitea ei jää niiden joukkoon, jotka vuodesta vuoteen siellä esiintyvät, vaan todella valvoo, että kaikki nämä lapsilisälaissa ilmenneet epäkohdat tulevat järjestetyksi sekä asianomaisia saajia että veronmaksajia ja myös valtiontaloutta tyydyttävällä tavalla.

Ed. Mustonen: Herra puhemies! Kannatan ed. Torven tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Torvi ed. Mustosen kannattamana ehdottanut hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle esityksen työnantajan lapsilisä- ja kansaneläkemaksusta annetun lain siten muuttamisesta, että työnantajan lapsilisämaksuprosenttia korotettaisiin siinä määrin, että valtion maksuosuus lapsilisälain kustannuksista vähenisi ainakin siihen määrään, mitä se lain voimassaolon aikana vähimmillään ollessaan on ollut. Kutsun tätä ed. Torven ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Puhemies: Ensin on päätettävä lakiehdotuksesta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Nyt olisi äänestettävä ed. Torven ehdottamasta toivomuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Torven ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 138 jaa- ja 43 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 15.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 17, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 6. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Karvikko: Herra puhemies! — Hallituksen verolakiesitysten ollessa eduskunnassa ensimmäisessä käsittelyssä ed. Kannisto mainitsi eräitä varsin valaisevia

lukuja, jotka osoittavat, miten suunnattoman raskaaksi verotaakka on meillä viime vuosien aikana muodostunut. Samanaikaisesti kun palkat ovat keskimäärin kohonneet 13—18-kertaisiksi — henkisen työn tekijät eivät pääse useimmiten niinkään suureen kertoimeen — verorasitus on kasvanut 70-kertaiseksi. Näin suunnattomasti kasvanut verokuorma on lyönyt ankaran leimansa jokapäiväiseen elämään. Se on alentanut kansalaisten elintasoa enemmän kuin kohtuuden mukaan voidaan pitää oikeana. Se on vaikuttanut lamauttavasti työtehoon ja se on katkeroitanut mielet kasvattaen kansalaisissa tyytymättömyyttä valtiovaltaa kohtaan. Verokuorma on kaikkien kohdalla raskas, minkä johdosta veroalennus olisi ollut kohtuullista ulottaa myös omaisuusveroon. Yrittäjäkuntaan ja vapaiden ammattien harjoittajiin kohdistuva verotus on sitä katkerampi, kun siinä sovelletaan mielivaltaista harkintaa, joka useissa tapauksissa antaa oikeuden raskaaseenkin arvosteluun. Yhtiövero on sekin kohtuuttoman suuri. Onkin toivottava, että kun hallitus antanee kevätpuolella esityksen uudeksi verolaiksi, se ulottaa veronhuojennukset myös omaisuusveroon ja yhtiöveroon.

Kun hallitus tällä kertaa on rajoittanut veronalennukset vain fyysillisiin henkilöihin, se merkitsee periaatteellista kannanottoa, johon on syytä kohdistaa huomiota. Nyt käsiteltävänä oleva veroalennus ei ole oikeastaan sanan ahtaassa mielessä veron alentamista vaan palkankorotus, joka määrätyistä syistä annetaan verohuojennusten muodossa. Tätä toimenpidettä on katsottava viimekeväistä taustaa vastaan, ja tätä taustaa vastaan sitä on myöskin yksityiskohdissa arvosteltava. On kysymys linnarauhaa solmittaessa annetusta lupauksesta, jonka mukaan palkannauttijoille annetaan hyvitys linnarauhan aikana mahdollisesti tapahtuvasta hintojen noususta. Tiedämme, että hallitus ei kyennyt pitämään hintoja kurissa. Kotimarkkinatavarain yleisindeksihän nousi 178 pistettä. Kun linnarauha syyskuussa päättyi, oli edessä hetki, jolloin hallituksen oli lunastettava antamansa lupaus. On luonnollista, että laajat palkannauttijapiirit odottivat suurella mielenkiinnolla ja myös määrätyllä levottomuudella hallituksen vakauttamisohjelmaa, johon heidän palkkakysymyksensäkin oleellisesti kytkeytyi. Ei voinut olla merkillepanematta, että hallitusneuvotteluissa samoin kuin suunnitteluneuvoston työvaliokunnassa ei avoimesti käyty pohtimaan palkannauttijoiden muuttunutta asemaa ja niitä toimenpiteitä, joihin linnarauhan ollessa annettu lupaus velvoitti. Suunnitteluneuvostossa, joka ohimennen sanoen näytteli vain jonkinlaista statistin osaa, yksipuolisesti kokoonpannun työvaliokunnan tosiasiassa ratkaistessa asiat, ei edes sallittu keskustella palkkajärjestelystä. Se pani aavistamaan, ettei hallitus aikonut palkkojen järjestelyjä suorittaa lupauksensa mukaisesti.

Palkannauttijapiirit eivät suinkaan ole vaatineet, että hallituksen on lunastettava lupauksensa nimenomaisesti palkankorotusten muodossa. Ne ovat päinvastoin kuluneiden vuosien katkerien pettymysten opettamina kypsyneet oivaltamaan, ettei yhä toistuvien palkankorotusten avulla kyetä vakauttamaan markkaa eikä turvamaan omaa elintasoa. Mutta tämä maltillinen odottava asenne ei toisaalta merkitse, että nämä piirit voisivat hyväksyä järjestelyjä, jotka huonontavat heidän taloudellisen asemansa. Hallituksen toimenpiteisiin on siitä syystä suhtauduttu kriitillisesti. Arvostelun lähtökohta on yksinkertainen ja selvä. Linnarauhasopimukseen sisältyvä lupaus on lunastettava ja toimenpiteitten, joiden avulla tähän pyritään, on kohdistuttava palkannauttijoihin siten, että hyvitys tulee kaikille samanlaisena ja myös riittävän nopeasti ja tehokkaasti valtiotaloutemme reaalimahdollisuuksien puitteissa. Korostin, että kohtuulliseen hyvitykseen on päästävä nopeasti. Tämä on välttämätöntä, koska keväästä lähtien palkannauttijoiden asema on jatkuvasti huonontunut tapahtuneiden hintojen korotusten johdosta. Hallituksen suunnittelemilla hinnanalennuksilla ei voida palauttaa tasapainoa, koska tämä toimenpide pääsee vaikuttamaan yksityistalouksiin varsin hitaasti. Sen vaikutuksen eliminoivat sitä paitsi melkoiselta osalta elintarvikkeiden kohdalla tapahtuvat hintojen nousut. Nämä hinnankorotukset vaikuttavat välittömästi, koska ne ovat välttämättömyystarvikkeita. Voin hinnan korotus tunnetaan kodeissa jatkuvasti viikosta viikkoon, kenkien tai kankaiden hintojen aleneminen vain tilapäisenä ilmiönä. Hinnanalennusten avulla ei siis kyetä missään tapauksessa tasapainottamaan palkannauttijain taloudellista asemaa lähiaikoina. Tä-

män ovat palkannauttijapiirit myös selvästi oivaltaneet. Heidän toivonsa ovat kohdistuneet sen vuoksi hallituksen lupaamiin veronalennuksiin. Mutta tämäkin toivo uhkaa nyt muuttua pettymykseksi. Erityisen kipeästi tunnetaan tämä pettymys henkisen työn tekijöiden ja ammattiväen piireissä, joiden palkat ovat muutenkin jääneet jälkeen yleisestä palkkatasosta, kiitos niiden yksipuolisten poliittisten tarkoitusperien sanelemien ratkaisujen, joita viime vuosina on harrasteltu.

Voitaneen kohdistaa arvostelu nimenomaan sosialidemokraattiseen hallituspuolueeseen, jonka käsialaa tämä verolakiesitys ilmeisesti on, ja kysyä katsotaanko sillä taholla riittäväksi, että palkannauttija saa tuloistaan vähentää 15 % entisen 10 %:n sijasta, samanaikaisesti kuin sen 15 %:n palkankorotus on ollut jäädytettynä osittain keväästä lähtien, ja hinnoissa on tapahtunut melkoinen korotus. En voi olla myöskään kysymättä, pitävätkö sosialidemokraatit oikeana menettelyä, joka on riistänyt lähes toiselta puolelta henkisen työn tekijöitä A-sopimuksenkin edellyttämän vähintään 8 %:n korotuksen joko kokonaan tai osittain; korotus, jonka hyväksymisestä on kulunut jo kokonainen vuosi. Kansanpuolue ei voi tätä pitää oikeana. Se ei voi myöskään valtiollen tyytyä hallituksen esittämään 15 %:n tulojen vähennysoikeuteen tietoisena siitä, että valtiontalous kestää hyvin jonkin verran suuremman lievennyksen. Nykyisen prosentin kaksinkertaistaminen on reaalisten mahdollisuuksien piirissä valtiontalouden ja vakauttamissuunnitelmien joutumatta vähääkään vaarannetuiksi.

Jos tarkastelemme tulo- ja omaisuusveron tuoton arvioitua ja todellista määrää, huomaamme todellisen tuoton säännöllisesti olevan huomattavasti arvioitua suuremman. Tarkastelu osoittaa myös varsin kouraisevasti, minkälaista vauhtia tulo- ja omaisuusvero on kasvanut. Vuonna 1942 veron tuotto oli 3,3 miljardia, ja kahtena seuraavana vuonna päästiin lähelle 5 miljardia. Ylijäämä puolestaan nousi vuonna 1943 jo 2,3 miljardiin, vuonna 1945 päästiin jo lähelle 11 miljardin tuottoa, ja ylijäämä kohosi 6 miljardiin. Vuonna 1947 ylitettiin 22 miljardin raja, ja ylijäämä oli 7 miljardia. Seuraavan vuoden vastaavat luvut olivat 27,5 ja 8. Vuonna 1950 veron tuotto kohosi yli 36 miljardin, ja ylijäämää oli 7,5 miljardia. Kuluvana vuonna arvioidaan veron tuoton olevan ainakin 40 miljardia eli vähimmäisarvion mukaa 11—12 miljardia enemmän kuin tulo- ja menoarviossa on arvioitu. Ja ensi vuonna arvioidaan jo nyt muodostuvan 8 miljardin ylijäämä. Reaalisia edellytyksiä myöntää palkkatuloille 20 %:n alennus, niinkuin kansanpuolueen taholta on esitetty, on siis varmasti olemassa.

Korostin edellä myös sitä, että veronalennuksen, joka on kompensatio saamatta jääneestä palkasta, on kohdistuttava kaikkiin palkannauttijoihin samanlaisena. Tätä oikeutta hallituksen esityksessä ei ole katsottu tarpeellisena pitää arvossa. „Katon" asettaminen on epäoikeudenmukaista niitä palkannauttijoita kohtaan, jotka erittäin korkean ammattipätevyyden ja suuren vastuun johdosta kuuluvat korkeimpiin palkkaluokkiin. Näitä on viime vuosien palkkajärjestelyissä usein ennenkin sorrettu, joten nykyinen hallitus on ollut vain uskollinen edeltäjiensä luomille perinteille.

Herra puhemies, salliiko puhemies samalla käytävän yleiskeskustelun seuraavasta kohdasta?

Samat periaatteelliset näkökohdat, joihin viittasin edellä, soveltuvat myös hallituksen ensi vuotta koskevaan tulo- ja omaisuusverolakiin. Tämä lakiesitys on annettu kompensoimaan tapahtuneita palkankorotuksia. Hallituksen esityksessä omaksuttu verotaso vastaa suurin piirtein vuonna 1950 vallinnutta verotasoa. Sehän ei merkitse verokuorman todellista alentamista, vaan poistaa ainoastaan epäkohdan, joka muuten ilman tätä korjausta tekisi kuluvana vuonna tapahtuneen inflatorisen kehityksen ja veroasteikon ankaran progression johdosta kansalaisten verokuorman vielä nykyistäkin raskaammaksi ja epäoikeudenmukaisemmaksi. Vuoden 1950 verotus ei suinkaan edusta mitään normaalia verotasoa, vaan on katsottava vielä sodan ja sen seuraamusten sanelemaksi raskaaksi taakaksi. Reaaliset edellytykset ensi vuodenkin verotuksen huomattavampaan lieventämiseen ovat olemassa. Jo nyt voidaan todeta, että ensi vuoden verontuotto, kuten jo mainitsin, tulee olemaan aina 8 miljardia yli sen, mitä hallitus on edellyttänyt. Kun kansanpuolueen taholta ehdotetun veroasteikon myöntämä suurempi verohuojennus merkitsee verotuoton alenemista 2,4

miljardia markkaa yli hallituksen esityksen, ovat siihen kiistattomat taloudelliset edellytykset olemassa. Se merkitsee oikeutettua verohuojennusta kaikille veronmaksajille ja tekee ennen kaikkea oikeutta pien- ja keskikokoisille tuloryhmille, jotka erityisen ankarasti ovat joutuneet kärsimään jyrkästä veroprogressiosta.

Tarkasteltaessa hallituksen esittämää veroasteikkoa ei voi olla hämmästymättä siinä noudatettua periaatetta. Hallituksen oikeudenmukaisuuskäsitteet ovat perin ihmeelliset. Sekin vähäinen verohuojennus, mihin hallitus on katsonut voivansa mennä, annetaan veronmaksajille aivan epätasaisesti. Prosentuaalinen veron alennus on näet III veroluokassa huomattavasti suurempi kuin II:ssa ja varsinkin I veroluokassa. Oikeus kompensaatioon ei näköjään hallituksen mielestä koskekaan kaikkia palkannauttijoita samalla tavalla. Suunta, jonka hallitus on omaksunut, on hämmästyttävän vanhoillinen. Samanaikaisesti kuin yleinen mielipide maassa ja myös tässä kamarissa yhä voimakkaammin alkaa oivaltaa kansalaisten luokittelemisen eri veroluokkiin perhesuhteiden nojalla vääräksi ja loukkaavaksi, hallitus vain jyrkentää jo olemassaolevaa juopaa. Tähän epäkohtaan kansanpuolue ei valitettavasti tällä kertaa voi omassa ehdotuksessaan puuttua. Hallituksen esitys ei anna siihen mahdollisuutta. Olisi näet ollut muodotonta laatia esim. I ja II veroluokan asteikkoa samaksi ja siten eliminoida verotuksen erilaisuus näiden kahden kansalaisryhmän väliltä. Tässä vaiheessa ei voida siis muuta kuin valittaen todeta, miten piittamaton hallitus on näinkin räikeän epäkohdan suhteen, ja toivoa, että kun se kevätpuolella antanee eduskunnalle esityksen verolain uudistamisesta, se on silloin herännyt välinpitämättömyyden unestaan ja valmis poistamaan tämän epäkohdan.

Kun eduskunta nyt tekee ratkaisun hallituksen verolakiesityksistä, on vakavasti toivottava, että tässä kamarissa osotetaan ymmärtämystä myöskin palkannauttijoiden oikeutetuille vaatimuksille ja ollaan valmiit hyväksymään lakiehdotukset niiden vastalauseiden mukaisesti, joita kansanpuolueen edustajat ovat valtiovarainvaliokunnan asianomaisiin mietintöihin liittäneet. Toivon, että sosialidemokraatit silloin teossa osoittavat olevansa palkannauttijoiden oikeutetuille pyrkimyksille suosiollisia. Toivon myös, että kokoomus tulisi tässä asiassa vihdoinkin yhteisille linjoille kansanpuolueen kanssa (eduskunnassa hilpeyttä). Asian käsittelyn tähänastisissa vaiheissa on ollut aina mielenkiintoisena yllätysmomenttina arvailla, mikä kunakin hetkenä on ollut kokoomuksen kanta.

Herra puhemies! Minä tulen asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan, että lakiesitykset hyväksytään kansanpuolueen edustajien valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittyvien vastalauseiden mukaisesti.

Ed. Järnefelt: Herra puhemies! Samalla kun ilmoitan kannattavani niitä esityksiä, mitä hallituksen esitykseen verohelpotuksiin nähden on tehty kansanpuolueen taholta, haluan hiukan laajemmin myöskin kiinnittää eduskunnan huomiota siihen taustaan ja niihin näkökohtiin, jotka määrittelevät henkisen työntekijäin kannan tähän asiaan.

Henkisen työn tekijäin järjestöjen asennoituminen vakauttamiseen on alusta alkaen periaatteessa ollut myönteinen, koska inflatorinen kehitys heidän muutoinkin epäoikeudenmukaisissa palkkauksissaan tuntuu kaikista raskaimmalta. He suhtautuvat tähän vakauttamiseen moitteettomasti siitäkin huolimatta, ettei heitä edustavalle keskusjärjestölle annettu näissä vakauttamistoimissa sellaista edustusta, mikä kohtuuden mukaan olisi heille kuulunut. Tosinhan henkisen työn tekijöillä oli edustajansa suunnitteluneuvostossa, mutta olisi olettanut, että heille olisi myöskin annettu edustus työvaliokunnassa, jossa toiset työmarkkinajärjestöt olivat edustettuina. Ja kun lopulta sekin lupaus, joka tällöin, kun työvaliokuntaan ei myönnetty edustusta, asian yhteydessä hallitusvallan taholta annettiin siitä, että työvaliokunnan esitykset tulevat suunnitteluneuvostossa perusteellisesti käsiteltäväksi, jolloin Henkisen Työn Keskusliiton edustajillakin on tilaisuus asioihin puuttumiseen ja niiden yksityiskohtaiseen seuraamiseen, jäi täyttämättä sen vuoksi, että suunnitteluneuvosto lienee kokoontunut 3—4 kertaa ja nämä kokoukset lienevät kestäneet korkeintaan tunnin ja oli niillä enimmäkseen informatorinen luonne eikä näin ollen minkäänlaisia yksityiskohtia suunnitteluneuvostossa käsitelty.

Henkisen työn tekijät edellyttivät myöskin linnarauhaan suostuessaan, että niissä toimenpiteissä, joita oli tarkoitus linnarauhan aikana löytää maan talouselämän vakauttamiseksi, otettaisiin huomioon henkisen työn tekijäin alipalkkauksen saattaminen oikeudenmukaiseen ja tasaveroiseen suhteeseen yleiseen palkkatasoon. Paitsi tätä oli myöskin ehtona, että A-korotus heidän kohdallaan toteutettaisiin. Myös edellytettiin, että hinnat voitaisiin linnarauhan aikana pitää kiinteinä. Linnarauhasopimuksessa hallitus tosin lupasikin noudattaa hintojen korotusta vastaavaa linjaa, ja mikäli elinkustannukset nousisivat, hallitus lupasi korvata tämän aiheuttaman elinkustannusten nousun, merkittiinpä indeksiluku tämän pohjaksi. Tämä ei kuitenkaan ole toteutunut henkisen työn tekijäin kohdalla. Peruskorjauksen suorittaminen heidän kohdallaan on jätetty kokonaan syrjään. Palkkataso on kertakaikkiaan lyöty kiinni, koska tulevan uuden indeksin pohjaksi tulee kuluvan vuoden syyskuun palkkataso. Hallitusvalta ei heidän kohdallaan ole myöskään toteuttanut lupaustaan A-korotuksen maksamisesta. Päinvastoin eräissä tapauksissa on menty tulkitsemaan asiaa siten, että A-korotus juuri hallituksen kannan vuoksi on heiltä kielletty. Sitäpaitsi A-korotuksen määrä on liian alhainen verrattuna eräisiin toisiin aloihin. Niinpä esimerkiksi kuntiin työsopimussuhteessa olevien palkannousu, joka sosiaalisen tutkimustoimiston mukaan maaliskuussa 1951 oli 2 %, oli saman vuoden kesäkuussa noussut 14—16 %:iin. Henkisen työntekijät eivät siten ole ainoastaan menettäneet kuten muut palkan irroittamisen johdosta elinkustannusindeksin perusteella annettavat korotukset, vaan heidän palkkansa pysyy siten edelleenkin yleistä palkkatasoa alempana. Tätä osoittaa palkkojen kehitys yleisessä palkkatasossa eräillä aloilla 1 päivästä heinäkuuta 1950 1 päivään heinäkuuta 1951.

Valtiovarainministeriön kansantalousosaston tietojen mukaan oli mainittuna aikana työpalkkojen nousu teollisuudessa 32 %, rakennusalalla 30 %, ahtaustöissä 44 %, virkamiesten- ym. kohdalla 23 %. Kun A-korotus, mikäli sitä myönnettiin, jäi, kuten jo mainittiin, liian alhaiseksi, voidaan väittää, että se peruskorjaus, joka mm. valtion virkamiehille myönnettiin ns. F-sopimuksen yhteydessä on menetetty ja heidän palkkansa suhteessa yleiseen palkkatasoon on vuoden 1949 tasolla.

Näin on suurin piirtein asianlaita myöskin muiden henkisen työn tekijäin kohdalla.

Edellä olevat palkannousut osoittavat myös ilmeisesti, että muille palkannauttijoille on linnarauhan aikana maksettu A-korotusta ja varmaa on myös, että vaikka palkat nyt niin sanoakseni jäädytetään, niin sitä ei voida kuitenkaan täydelleen toteuttaa työsopimussuhteessa oleviin, vaan palkkataso tämän mukaisesti liikkuu siellä syystä tai toisesta hiljakseen ylöspäin ja entisten kokemusten perusteella on toiselta puolen niin, että varmasti pidetään huolta siitä, että henkisen työn tekijäin kohdalla valtiovallan palkkapäätöksellä estetään korjaukset, jottei vain heidän palkkatasonsa millään tavalla järkkyisi. Niin kävi jo, kuten mainittiin, linnarauhan aikana A-korotuksen suhteen.

Mitä sitten tulee linnarauhan aikaisiin palkanmenetyksiin hintojen nousun johdosta, niin on tosin myönnettävä, että siltä osalta hallitus näyttää pyrkivän toteuttamaan vakauttamisohjelmaan sisältyviä toimenpiteitä oikeuden jakamiseksi palkannauttijoille yleensä. Se ei kuitenkaan poista edellä selvitettyjä vääryyksiä henkisen työn tekijäin palkkasuhteessa, kun näihin hallituksen esittämiin hyvityksiin ei voida lähteä tasaveroiselta pohjalta, vaan jää hyvitys kaikesta huolimatta henkisen työn tekijäin kohdalla puolitiehen. Näinollen, vaikka voitaneen myöntääkin, että hyvityksen antaminen rahapalkkoja korottamalla olisi voinut johtaa jälleen inflatooriseen kehitykseen, eivät hallituksen toimenpiteet ainakaan toistaiseksi voi herättää täyttä luottamusta ja rauhoittaa mieliä henkisen työn tekijäin keskuudessa.

Hintojen alennuksen suhteen suoritetut toimenpiteet eivät vielä ole siksi vakuuttavia, että hyvityksen riittävyyttä voitaisiin vielä arvioida. Samoin voidaan kysyä, kyetäänkö hintatasoa jatkuvasti ja kuinka kauan ylläpitämään alhaisena. Joka tapauksessa hintojen alennusten vaikutus ei pääse kovin pian vaikuttamaan ja nopea apu taloudellisen asemansa turvaamiseksi olisi henkisen työn tekijöille ollut välttämätöntä.

Veroalennusten helpottava vaikutus on vielä pitkäaikaisempi kuin hinnanalennusten. Ovatko hinnanalennukset riittäviä,

siitä voidaan olla eri mieltä. Veroalennuksia ei voida kuitenkaan henkisen työn tekijäin kannalta missään tapauksessa pitää riittävinä ja kyllin tehokkaina.

Kun valtion verontuotto on käsitykseni mukaan sellainen, ettei rahallisia esteitä pitäisi olla, tuntuu ihmeelliseltä, ettei suurempiin veroalennuksiin ole voitu mennä. Nyt jäädään tässäkin puolitiehen, ellei edes jossain määrin saada korjausta aikaan täällä eduskunnassa.

On syytä hiukan tarkastaa, mitä merkitsevät nyt esitetyt verohelpotukset verrattuina niihin menetyksiin, mitä palkannauttijat eritoten henkisen työn alalla ovat joutuneet linnarauhan aikana kärsimään. Palkat on katsottava linnarauhan edeltäneeseen aikaan olleen sidottuja pisteeseen 989, mikä vastaa elinkustannusten tasoa marraskuussa 1950. Tämän mukaisesti on menetys elokuussa, jolloin indeksi oli 1084, ja kun yhden indeksikorotuksen pistemääräksi voidaan laskea 43, kaikkiaan 95 pistettä, eli n. kaksi indeksikorotusta. Subventioiden poistamisen on katsottava vastaavan n. 64 pistettä ja näin ylimalkaisestikin ottaen menetys on yhteensä n. 159 pistettä. Tällöin on kokonaan henkisen työn tekijäin palkoissa jäänyt huomaamatta peruskorjaus, joka esimerkiksi valtion virkamiesten kohdalla merkitsee vähintään 15 % eli kun yksi 5 %:n korotus merkitsee 43 pistettä, on menetystä, edellä olevan mukaan lisättävä noin 129 pisteellä ja tällöinkin on jätetty pois vajaaksi jäänyt A-korotus. 159 pisteen menetys on siten mahdollisimman kohtuullisesti laskettu ainakin henkisen työn tekijöihin nähden. Jos siirrymme tulopuolen hyvityksiin, niin siinä antavat tuloveron alennukset 1951—52 suunnilleen noin 15 pisteen korvauksen. Lapsilisän korottaminen 200 markalla, joka ei kuitenkaan tule kaikkien hyväksi, tietää tulopuolella noin 22 pistettä ja hintojen alennukset, joita tosin on vaikea vielä tarkailleen arvioida, arviolta noin 29 pistettä. Hyvitysten summa on näin ollen noin 66 pistettä. Tästä näemme, että nyt annetut hyvitykset riittävät korvaamaan vain subventioin poistamisen aiheuttaman hintojen nousun.

Hallituksen verohelpotukset jäävätkin siten liian vähäisiksi ja helpotuksia olisi huomattavasti korotettava. Huomioon ottaen kuitenkin, että eräitä menetyksiä, joskin vähäisempiä, on muillakin yhteiskuntaryhmillä, ja jotta liikuttaisiin valtion taloudellisten mahdollisuuksien reaalipohjalla, voin puolestani tyytyä niihin esityksiin, joita valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittyvissä vastalauseissa ovat esittäneet kansanpuolueen edustajat Kannisto ja Karvikko.

Kun henkisen työn tekijät ovat edellyttäneet, että linnarauhan aikuisten elinkustannusten kompensatiossa luvattujen hyvitysten tarkoituksena on ollut korvata tämä kaikille palkannauttijoille samoin perustein, on ilmeisenä vääryytenä pidettävä sitä, että tälle vuodelle hallituksen esittämä 15 %:n poisto verotuksessa on rajoitettu 90,000 markkaan. Tämän vuoksi on ed. Kanniston vastalauseessa tässäkin suhteessa tekemää ehdotusta pidettävä kannatettavana.

Lopuksi huomauttaisin vielä, että nyt hallituksen esitykseen tehtyjä edellä mainittuja muutosesityksiä on pidettävä kohtuullisina senkin vuoksi, että esitettyjen veroalennusten tuottama helpotus on, kuten mainittiin, varsin pitkäaikaista, tuntuen vasta ensi vuonna ja toinen lopullisesti vasta seuraavana vuonna. Taloudellista toimeentuloa jännitetään siten liian pitkälle, mistä voi koitua vaikeuksia. Voitaneen huomauttaa, että edellä esitetyssä pistevertailussa jätettiin ottamatta huomioon ne muutokset, mitä hallitus on tehnyt liikevaihtoveroalennuksissa. Tällä kertaa ei tietenkään voi vielä esittää asiaa, mutta tyydyn vain huomauttamaan siitä, että sekin on laadittu sillä tavalla, että se ei suinkaan missään mielessä suosi henkisen alan työntekijöitä.

En voi myöskään jättää mainitsematta, että valtion ja kuntien viran ja toimen haltijat sekä muutkin palkannauttijat, kansakoulunopettajat, valtion yksityisluontoisten laitosten ja yritysten henkilökunta ja palkastaan elävät henkisen työn tekijät yleensä joutuvat maksamaan veronsa tarkemmin ja jossain määrin ankarampien mittapuiden mukaan kuin muut yhteiskuntaryhmät. Jos toimitettaisiin tutkimus heidän suorittamansa veromäärän osuudesta, olisi tulos varmasti hyvinkin yllättävä. Sattumalta huomasin muutama päivä sitten sanomalehdestä julkaistut tiedot viime vuoden veron maksuunpanosta Helsingin kaupungissa. Ne voidaan tässä jonkinlaisena esimerkkinä osoittaa. Kun kansaneläkemak-

sut jätetään huomioimatta, oli maksuunpannun veron kokonaismäärä tasaluvuin 8 miljardia markkaa. Tästä määrästä on palkannauttijain osuus tasaluvuin 6,5 miljardia markkaa. Tämäkin osoittaa, etteivät veroalennuksiin edustajien Kanniston ja Karvikon tekemät muutosehdotukset ole millään tavalla suinkaan epäoikeudenmukaiset tai kohtuuttomat, ja minä uskon, että eduskunta myös hallituksen esityksen tällä tavalla korjaa ja että eduskunnan päätös tulee olemaan näiden muutosehdotusten mukainen.

Ed. Kaitila: Herra puhemies! Mehän tiedämme, että nyt käsiteltävänä olevat veronalennusesitykset liittyvät aivan oleellisesti vakauttamisohjelmaan, ja tämän onkin hallitus nimenomaan sanonut, sillä sehän aloittaa oman esityksensä perustelut sanoilla: „Vakauttamissuunnitelman eräänä oleellisena osana on palkannauttijain verorasituksen lieventäminen". Tämän vuoksi koko tätä asiaa onkin nyt katsottava nimenomaan juuri tätä taustaa vastaan ja tutkittava, onko hallituksen esitys sellainen, että se todella merkitsee reaalista, todellista, eikä ainoastaan muodollista, numerollista verorasituksen alennusta palkannauttijoille.

Minä jouduin, niinkuin eräs välihuutaja täällä huomautti, käsitteleмään tätä samaa asiaa myöskin suuressa valiokunnassa. Kun asiaa oli jonkun aikaa siellä käsitelty, silloin eräs sosialidemokraattinen suuren valiokunnan jäsen, muisaakseni ed. Käkelä, pyysi puheenvuoron ja huomautti: „Turhaa täällä suuressa valiokunnassa yleensä on puhua; puhuttiinpa mitä hyvänsä, niin ennakolta kuitenkin on päätetty, mitenkä täällä ratkaisut tulevat lankeamaan." Ja niinhän se näytti suuressa valiokunnassa olevankin. Minä toivon, että ne argumentit, joita minulla oli tilaisuus siellä esittää, ehkä jotakin vaikuttaisivat sentään koko eduskunnassa (Eduskunnasta: Turha toivo! Ed. Kulovaara: Turha yritys!).

Silloin kun hallituksen taholta on vastustettu pitemmälle meneviä veronalennuksia, silloin on aina tuotu esiin se, että ne merkitsevät, niinkuin tässä tapauksessa kansanpuolueen esittämä lisäveroalennus, ehkä miljardin tai 1,600 miljoonan vähennystä valtion verotuloissa. Minä en puutu tällä kertaa siihen, onko tämä arvio oikea vai ei. Mutta sen sijaan haluaisin huomauttaa siitä, että tämä luku, ei sellaisenaan sano yhtään mitään siitä, merkitseekö hallituksen esitys palkannauttijain kohdalta todellista, reaalista verojen alennusta vai ei. Epäilemättä se merkitsee lievää vähennystä siitä kuukausi kuukaudelta tähän päivään asti yhä kohonneesta verorasituksen tasosta, jonka kohoamisen on aiheuttanut inflatoorisen kehityksen ja veroprogression yhteisvaikutus. Mutta todellisesta reaalisesta palkannauttijain verorasituksen alennuksesta voidaan toki puhua vasta sitten, jos veronalennus on niin suuri, että se palauttaa verorasituksen ei ainoastaan siihen tasoon, jossa se oli silloin, kun tänä vuonna voimassaoleva veroasteikko säädettiin, vaan tämän tason alapuolelle, että se siis todella poistaa tänä ajankohtana tapahtuneen inflatoorisen kehityksen ja veroprogression yhteisvaikutuksen. Jollei näin tapahdu, on veronalennuksesta puhuminen vain numerollista leikkiä, jolla pahimmassa tapauksessa halutaan viedä harhaan sellaiset kuulijat ja lukijat, jotka eivät tarkemmin asiaan syvenny. Menettely tällaisissa tapauksissa on suunnilleen samaa, kuin mitä ennen sotaa harjoittivat eräät kauppiaat tuolla silloisen Heikinkadun, nykyisen Mannerheimintien alkupäässä, kauppiaat, jotka möivät valmiita miesten vaatteita, ja joiden kauppatapoihin kuului lisätä vaatekerran hintaan joka kerran 100 markkaa ja sitten, kun ostaja oli tarpeeksi tinkinyt, he alensivat tämän 100 markkaa 50 markkaan ja korostivat sitten ostajalle, kuinka tämä on nyt saanut tämän puvun alennettuun hintaan.

Nyt tapahtunut inflatoorinen kehitys on tietysti sotkenut kaikki tarkat laskelmantekomahdollisuudet niin, ettei kukaan minun nähdäkseni pysty aivan tarkkaan sanomaan, mitä hallituksen esitys todelliseen verorasitukseen nähden merkitsee. Sitä arvioitaessa on kuitenkin ilmeisesti syytä muistaa esim. seuraavia seikkoja.

Niistä ajoista lähtien, jolloin tänä vuonna voimassaoleva veroasteikko eduskunnassa hyväksyttiin, on rahapalkkojen taso, joka osoittaa mm. inflatorista kehitystä, noussut noin 20—25—30-kertaiseksi, ehkä enemmänkin. Kun meillä veroasteikko on varsin jyrkästi progressiivinen, liittyy rahapalkkojen nousuun aina reaalisen verorasituksen lisääntyminen. Ja niinpä, vain yhden

esimerkin ottaakseni, sellaisen III veroluokkaan kuuluvan henkilön, jonka palkkatulot tämän kauden alkupuolella vastasivat noin 400,000 markan vuosituloja eli siis 33,000 markan kuukausituloja, hänen tuloverorasituksensa, jos edellytetään hänen kohdallaan tapahtuneen 25 %:n rahapalkkojen nousun, kohosi veroasteikon progressiivisuuden vuoksi 6,5 %:sta 7,7 %:iin, toisin sanoen, silloin kun veroasteikko säädettiin, hän joutui maksamaan jokaisesta 100 markasta, jonka hän tulona sai, 6 mk 20 p veroa, mutta nyt hän joutuu maksamaan 7 mk 70 p. Rasitus on siis melko voimakkaasti noussut ja on täysin riippumaton siitä, kuinka paljon hän satamarkkasia palkkanansa saa. Tällöin on edellytetty käytetyksi 10 %:n vähennysoikeutta. Jos vähennys korotetaan hallituksen esittämään 15 %:iin, jää reaalinen verorasitus kuitenkin vielä melkoisesti suuremmaksi kuin kauden alkupuolella. Silloinhan se oli 6 mk 20 p jokaisesta 100 markasta, hallituksen esityksen mukaan se tulee olemaan 6 mk 80 p.

On näinollen todettava, että hallituksen esitys vähennysoikeudesta tältä vuodelta ei kompensoi edes veroasteikon progressiivisuuden vaikutusta verorasitukseen, saati sitten niitä saamatta jääneitä palkannauttijain indeksikorotuksia, jotka on jo linnarauhaa sovittaessa luvattu suorittaa. Näinollen on minun nähdäkseni hallituspuolueiden taholta myöskin turha viitata valtiotaloudellisiin seikkoihin. Heille voidaan korkeintaan vastata, että vakauttamissuunnitelmaa tehdessään heidän olisi ollut syytä ottaa tämäkin seikka huomioon. Jos vähennysoikeus taas korotetaan 20 %:iin, niinkuin kansanpuolue ehdotti, niin syntyy sentään jonkinlainen — ei kovin suuri, mutta kuitenkin jonkinlainen — reaalinen, todellinen verorasituksen lievennys palkannauttijoille. Sen tähden pyytäisinkin omalta osaltani myöskin suositella käsittelyn pohjaksi sitä kansanpuolueen taholta esitettyä vastalausetta, joka liittyy valtiovarainvaliokunnan asianomaiseen mietintöön.

Ed. Nordfors: Herr talman! Den stabiliseringsoperation, som inletts för att äntligen försöka sätta en effektiv damm mot inflationen, har bakom sig riksdagens majoritet liksom arbetsmarknadens organisationer. De har varit på det klara med att operationen av alla samhällsgrupper kräver offer och självövervinnelse. Den hittills följda ödesdigra löneförhöjningslinjen har övergetts, det ekonomiska tillfrisknandet skall ske med hjälp av den mera sunda medicin som heter lägre pris och lägre skatter.

Löntagarnas offer på stabiliseringsaltaret har varit och kommer att bli tungt. Det är inte svårt att med ena kalla siffror peka på vilka ekonomiska offer löntagarnas anslutning till stabiliseringen hittills krävt och sannolikt kommer att kräva innan år 1951 är slut. Sedan de nuvarande lönerna fixerades på indexbasen 989 har levnadskostnaderna oavbrutet stigit. En pinsam påminnelse om det hittar vi i dagens tidningar, som avslöjar att gamla levnadskostnadsindex under september klättrade upp till 1102 poäng.

Att levnadskostnaderna ytterligare kommer att stiga under höstens lopp det kommer vi sannolikt inte ifrån. Stegringen blir kännbar för varje hushåll särskilt då viktiga livsmedel snart kommer att gå upp i pris, en nödvändig, men för den enskilda medborgaren dyrköpt saneringsoperation.

Om de uppgifter, som hittills synts om de oundvikligt högre prisen på smör, mjölk och bröd håller streck, måste vi räkna med en indexökning på 64 poäng. Lägger vi dessa 64 poäng till den under borgfredstiden inträffade allmänna levnadskostnadsuppgången hittills 113 poäng, får vi som slutsumma att gamla index under den närmaste framtiden kommer att öka med 177 poäng.

Stabiliseringsplanen har redan hunnit föra med sig vissa prissänkningar och dessutom skall riksdagen i dag besluta om sänkta skatter, men huru ter sig dessa lättnader om vi räknar om den i indexpoäng? De skattelättnader, som regeringen föreslagit, har beräknats betyda en indexgottgörelse med 15 poäng, höjningen av barnbidraget med 200 mark i månaden har kalkylerats ge 22 poäng. Det är naturligtvis svårare att överblicka vilka lättnader prissänkningarna kommer att föra med sig. Om vi håller oss till de sänkningar som redan skett och de uppgifter som i offentligheten hittills lämnats om planerade sänkningar inom vissa varugrupper vågar man räkna med en poängvinst på i runt tal 30. Det skulle således på stabiliseringens pluss-

sida ge sammanlagt 67 poäng. Tyvärr står mot dem de tidigare uppräknade 177 minuspoängen, skillnaden blir hela 110 poäng, bakom vilka döljer sig ett fördyrande av levnadskostnaderna som inte kompenseras för löntagarnas del. Livet kommer dessutom att fördyras av den allmänna tendens till ökade kommunalskatter, som visat sig då kommunerna utarbetar sina hushållsplaner för nästa år. Finansminister Rantala påpekade vid senaste plenum att staten inte kan belastas för ökade kommunala skatter. Formellt är uttalandet riktigt, men staten kan knappast helt dra sig undan ansvaret även för utvecklingen inom kommunalhushållningen. Det är staten som tryckt sin stämpel på den allmänna ekonomiska utvecklingen, kommunalhushållningens inflatoriska utveckling är en konsekvens av den allmänna statsdirigerade ekonomiska politiken.

Löntagarna har inte motsatt sig uteblivna lönekompensationer, deras lojalitet bottnar i känslan av att offer är ofrånkomliga från alla parters sida om vi äntligen skall kunna vända inflationens förödande storm.

Den övergångstid som nu tagit sin början kommer att bli speciellt svår för löntagare i allmän tjänst, jag tänker närmast på staten och kommunens anställda. Det är en offentlig hemlighet att svarta löner, antingen direkt kontant eller som naturaförmåner, förekommer i betydande omfattning på arbetsmarknaden. Översysselsättningen har lett till att vissa yrkeskategorier lätt kan driva igenom att en del av deras lön betalas så att den delvis undgår beskattning. För dem som tjänar stat och kommun finns inte sådana smyghål, de måste betala sin skatt till sista pennin. Det gäller också för dem, som avslutat sin arbetsdag, de pensionerade.

Statsutskottets ordförande, rdgsm. Tanner påvisade vid senaste plenum vilka avbränningar skattesänkningarna kommer att betyda, då det gäller att ge statshushållningen jämvikt. Han kalkyler de med sammanlagda inkomstminskningar på 12,6 miljarder mark. Den minsta posten i detta deficit framkallas genom att höja grundavdraget vid statsbeskattningen till 15 %, vilket kalkylerats minska skatteinkomsterna med 1,6 miljarder mark.

Under riksdagens behandling av regeringens förslag om detta 15 procents skatteavdrag har framlagts två reservationer som gäller procentsatsens höjning. Den ena tar sikte på att höja den till 20, den andra till 30 %. Båda dessa förslag motsades av finansministern och statsutskottets ordförande, med argument, som väger tungt. Trots detta vågar man fråga sig om inte en viss justering, en något rättvisare fördelad lättnad i skattetungan, vore möjlig även med tanke på statsfinansernas bärkraft. Stabiliseringens framgång beror i hög grad på den sympati och lojalitet den kan påräkna från de breda samhällslagrens, de små löntagarnas sida. Jag dristar mig därför, med klart medvetande om statshushållningens ömtåliga läge, att framkasta tanken på en gradering av grundavdraget, som skulle i någon mån ytterligare göra de hårt beskattade små inkomsttagarnas läge lättare och minska den klyfta, som nu existerar mellan vad de vinner och vad de förlorar, då de lämnar sitt stöd åt stabiliseringsansträngningarna. Om en allmän höjning av skatteavdraget till 20 % anses statsfinansiellt vådligt, kunde inte då en sådan kompromiss anses möjlig, att denna procentsats skulle tillämpas på inkomster under 400,000 mark, medan för högre sådana skulle få avdragas 15 %.

De medborgare, vilkas årsinkomst understiger 400,000 mark, kan på grund av inflationen betraktas som små lönetagare. Av de statsanställda hör löntagarna från 12 löneklassen nedåt till denna kategori. Den räknar sådana yrkesutövare som bokhållare, postiljoner, tullvakter, tågkarlar, yngre fångvaktare, kansli- och byråbiträden, sjuksköterskor och vaktmästare. Årslönen inom 12 löneklassen utgör för närvarande med fem ålderstillägg och dyrortstillägg i första klassen 382,920 mark. Även bland de privatanställda på affärsområdet, kontors- och butiksanställda, liksom en betydande del kroppsarbetare, inom industri och jordbruk, faller inom samma kategori med inkomster under 400,000 mark. Även pensionstagarnas flertal hör dit. På tal om pensionstagare vill jag begagna tillfället att beröra en skatteteknisk fråga. I tiden har skattenämnderna — har man meddelat mig — fått anvisning om att då pensioner betalas ut, så vitt möjligt, beräkna skatteinnehållet enligt lägsta skala. Denna åtgärd, som ursprungligen var avsedd att underlätta pensionärernas

ställning har med inflationens framfart fått motsatt effekt. Skattemyndigheterna har erfarenhet av att pensionärer ofta räknar med det låga innehållet, som slutlig skattebetalning och ordnar sin budget efter det. Då tilläggsskatt sedan krävs, råkar de i svårigheter. Det vore skäl att undersöka om skatteinnehållningsprincipen för pensionärernas del borde ändras.

Herr talman! Med hänvisning till vad jag yttrat, kommer jag under detaljbehandlingen att framlägga ett förslag om sådan ändring av propositionen att för inkomster upp till 400,000 mark skulle få avdragas tjugo för hundra och för inkomster däröver 15 procent.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

28 §.

Keskustelu:

Ed. Karvikko: Herra puhemies, minä ehdotan, että tämä pykälä hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn II vastalauseen mukaisesti.

Ed. Kaitila: Herra puhemies, pyydän kannattaa ed. Karvikon tekemää ehdotusta.

Ed. Hakala: Herra puhemies! — Ehdotan, että 28 §:n 1 momentin 11 kohta tulisi kuulumaan seuraavasti: „Kaksikymmentäviisi sadalta palkkatulojen sekä aikaisemman virka- tai työsuhteen perusteella saadun eläkkeen kokonaismäärästä, sekä maa- tai metsätaloutta harjoittavan verovelvollisen tai hänen lapsensa tai muun perheenjäsenen maa- ja metsätalouden hyväksi tekemän työn arvosta".

Ed. Haapanen: Herra puhemies! — Ehdotan, että lakiehdotuksen asianomainen pykälä hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittyvän I vastalauseen mukaisena.

Ed. Huttunen: Herra puhemies, pyydän kannattaa ed. Hakalan tekemää ehdotusta.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Kannatan ed. Haapasen tekemää ehdotusta.

Ed. Nordfors: Herr talman! Jag skulle föreslå att 28 § 1 mom. 11 punkten måtte få följande lydelse:

„Skattskyldig är berättigad att från sin inkomst avdraga tjugo för hundra av det totala beloppet av löneinkomst samt av pension, som erhållits på grund av tidigare tjänste- eller arbetsförhållande, ävensom av värdet av det arbete, som skattskyldig, vilken idkar lant- eller skogsbruk, och hans barn eller annan familjemedlem utföra till förmån för lant- eller skogsbruket, för såvitt sagda belopp eller värdet av arbetet utgör högst 400,000 mark samt femton för hundra, såvida värdet överstiger denna summa, dock icke mer än 90,000 mark".

Ed. Wickman: Jag ber, herr talman, att få understöda rdgsm. Nordfors' förslag.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Karvikko ed. Kaitilan kannattamana ehdottanut, että 1 momentin 11) kohta hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Karvikon ehdotukseksi. Ed. Hakala ed. Huttusen kannattamana ehdottaa, että sama kohta hyväksyttäisiin muuten II vastalauseen mukaisesti, paitsi että prosentti olisi 25. Kutsun tätä ed. Hakalan ehdotukseksi. Ed. Haapanen ed. Koivusen kannattamana ehdottaa, että pykälä hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti, prosentti on siis 30. Kutsun tätä ed. Haapasen ehdotukseksi. Ed. Nordfors ed. Wickmanin kannattamana ehdottaa, että prosentti olisi 20 ja loppuosaan sanojen „maa- ja metsätalouden hyväksi tekemän työn arvosta" jälkeen tulisi lisää, „mikäli sanottu määrä tai työn arvo on enintään 400,000 markkaa, sekä viisitoista sadalta, jos määrä tai arvo on suurempi". Kutsun tätä ed. Nordforsin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Äänestyksessä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Hakalan ja ed. Haapasen ehdotusten välillä, voittanut asetetaan ed. Karvikon ehdotusta vastaan, voittanut ed. Nordfor-

sin ehdotusta vastaan ja voittanut lopuksi mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Hakalan ja ed. Haapasen ehdotusten välillä.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Hakalan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Hakalan ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Hakalan ehdotuksesta ed. Karvikon ehdotusta vastaan.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Karvikon ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hakalan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 104 jaa- ja 71 ei-ääntä, 6 tyhjää; poissa 18.

Edukunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Karvikon ehdotuksen.

3) Äänestys ed. Karvikon ehdotuksesta ed. Nordforsin ehdotusta vastaan.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Nordforsin ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Karvikon ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 155 jaa- ja 29 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 14.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Nordforsin ehdotuksen.

4) Äänestys ed. Nordforsin ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Nordforsin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 121 jaa- ja 63 ei-ääntä; poissa 15.

Puhemies: Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. A. Wirtanen: Pyydän avointa äänestystä.

Kun tarpeellinen määrä edustajia nousee seisoalleen, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hollsten, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, T. Kinnunen, Koivisto, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kähönen, Käkelä, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Leivo-Larsson,

Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Niskala, Niukkanen, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Peltonen, Pesonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Teir, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Törngren, Vennamo, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, V. Wirtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Östenson.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Huttunen, Häikiö, Juntunen, Järnefelt, Järvinen, Kaitila, Kannisto, Karvikko, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Kyttä, Leikola, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lunden, Nevalainen, Niiranen, Nordfors, N. Nurminen, Nykänen, Pasanen, Pekkala, Pessi, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Torvi, Tuurna, Wickman, A. Wirtanen ja Österholm.

Poissa äänetyksestä ovat seuraavat 17 edustajaa:

Ahmavaara, Hiltunen, Honkala, Huunonen, Innala, Junnila, Kilpeläinen, Kleemola, Kölli, Lehtonen, P. Leskinen, Luostarinen, Nikkola, Tanner, Tarkkanen, Tervo ja J. Wirtanen.

P u h e m i e s: Avoimessa äänestyksessä on annettu 124 jaa- ja 58 ei-ääntä.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Soveltamissäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan t o i s e e n k ä s i t t e l y y n siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 18, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

P u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 7. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. H i e t a n e n: Herra puhemies! Hallituksen esitys tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta sellaiseksi, kuin minä se nyt esiintyy valiokunnan mietinnössä, on eräs osa siitä hämäyskampanjasta, jota hallituspuolueet ja niiden lehdistö nyt harjoittavat talouselämän vakaannuttamisohjelman varjolla. Jotta kansan työtätekevät kerrokset saataisiin kiltisti alistumaan kaikkiin niihin suunnitelmiin, joita hallituksen taloudellinen valmiustila — kuten sanotaan — edellyttää, ja joiden seurauksena on, jos ne toteutetaan, työtätekevien kansankerrosten elintason jyrkkä aleneminen, on lupaus verojen alentamisesta ollut välttämätöntä heittää esille. Toinen puoli asiassa on, kuten tavallista, lupauksen täyttäminen. Tähän toiseen ja veronmaksajain kannalta asian tärkeimpään puoleen kiinnittämme me kansandemokraattiset edustajat päähuomion.

Valtiovarainvaliokunnan enemmistö yhtyi hallituksen esitykseen, joka merkitsee, että verovapaan tulon yläraja korotetaan I veroluokassa nyt voimassaolevan verolain mukaisesta 75,000 markasta 90,000 markkaan, II veroluokassa 100,000 markasta 120,000 markkaan ja III veroluokassa 125,000 markasta 150,000 markkaan sekä että kaikissa veroluokissa veroa alennetaan yhtä suurella prosenttimäärällä ja että lapsivähennystä korotetaan jokaisesta lapsesta 1,000 markalla.

Mitä merkitsevät yllä esitetyt muutokset käytännössä veronmaksajalle? Lyhyesti sanottuna ne merkitsevät tuntuvaa veron

alennusta suurituloisille, mutta pienituloisille on alennus markkamääräisestikin hyvin mitätön. Ottamalla huomioon jatkuva hintojen nousu, mikä on tosiasia hallituksen päinvastaisista väitteistä huolimatta, käy tämänkin lain hyväksymisen jälkeen niin, että tavallisen työläisen ja työtätekevän talonpojan elintaso laskee, eikä nyt kysymyksessä oleva veron alennus kykene sitä estämään.

Otan tähän muutaman esimerkin. Valtiolle menevä vero muodostuu nyt hyväksyttävän verotaulukon mukaan I veroluokassa 150,000 markan tulosta 5,000 markaksi, 200,000 markan tulosta 10,000 markaksi ja 300,000 markan tulosta 23,000 markaksi vuodessa. Kun tähän valtiolle makettavaan veroon lisätään kunnalle tuleva osuus ja kansaneläkemaksu, jotka keskimäärin kohoavat 11—14 markkaan sadalta, niin päästään summiin, jotka pahimmassa tapauksessa saattavat kohota esimerkissä mainitussa I veroluokassa 150,000 markan tuloista aina 26,000 markkaan, 200,000 markan tuloista 38,000 markkaan ja 300,000 markan tuloista aina 65,000 markkaan vuodessa. Sitävastoin esim. 800,000 markan verotettavasta tulosta, josta vero tämän taulukon mukaan on I veroluokassa 120,000 markkaa, tekisi pelkästään alennus jo 36,000 markkaa, ja 1,000,000 markan tulosta, josta vero on 170,000 markkaa, olisi alennus 50,000 markkaa, suuremmista summista puhumattakaan.

Esittämäni numerot jo riittänevät osoittamaan, ettei hallituksen tämänkään esityksen hyväksytyksi tultua verorasitus jakaudu oikeudenmukaisesti maksukyvyn mukaan. Elämiseen välttämätön tulo, jollaiseksi esim. 300,000 markan vuositulo ei nykyoloissa liene liian suuri, tulee verotetuksi erittäin ankarasti, kun sen pitäisi kaiken kohtuuden mukaan olla verosta vapaa. Välttämättömän toimeentulominimin alapuolella olevistakin tuloista, jollaisina minä pidän esim. 150,000 ja 200,000 markan vuosituloa, kannetaan tämänkin lain voimassaoloaikana erittäin raskasta veroa. Syy on luonnollisesti siinä, että hallituksen esityksen peruasettamus, se on kysymys siitä, keneltä veroa kannetaan ja minkälaisessa suhteessa, on epäoikeudenmukainen vähävaraisille veronmaksajille. Siinä ei veron periminen tapahdu progressiivisesti maksukyvyn mukaan, enempää kun siinä ei aseteta elämiseen välttämättä tarvittavan tulon rajaa niin korkealle, että verovapaa tulo todella olisi niin suuri kuin mitä sen kaiken kohtuuden mukaan pitäisi olla.

Verokysymysten yhteydessä on syytä muistuttaa hallituksen niistä lupauksista, joilla se aikoinaan ilmoitti kompensoitavan linnarauhan aikana maksamatta jätetyt indeksinoususta aiheutuneet palkankortukset, se on ainakin kaksi viiden prosentin palkkojen korotusta, verohelpotuksilla ja hintojen alennuksilla. Tämä nyt esillä oleva lakiesitys osoittaa, ettei ainakaan valtion tuloverossa luvattua kompensaatiota anneta läheskään siinä mitassa, minkä kaksi viiden prosentin menetettyä palkankorotusta edellyttäisivät. Menetetyt palkat tekevät esim. 300,000 markan vuositulosta kahtena viiden prosentin nousuna noin 30,000 markkaa. Valtionverossa ei sitä nyt kompensoida. Kunnat eivät sitä voi kompensoida. Useat niistä ovat verraten vaikeissa rahaasioissa ja niiden taloudellista asemaa tulee ilmeisesti vaikeuttamaan hallituksen ne suunnitelmat, joista on jo annettu eräs esitys eduskunnalle, se on esitys, jonka mukaan kapitalistiset yhtiöt vapautettaisiin tulevana vuonna kunnanverosta ns. suhdannepidätysten osalta saamistaan voitoista. Hintarintamalla ei myöskään näy helpottumisen merkkejä. Päinvastoin lupaa hallitus itse hoitaa asiat niin, että mm. voin ja tietenkin myös maidon hinta kohoaa ensi marraskuun alussa noin kolmannella osalla nykyisestään. Kun tosiasiat ovat tällaisia, niin olisi luullut, että hallitus olisi edes tässä valtion tuloverossa seurannut antamiaan lupauksia enemmän kuin mitä nyt on tapahtunut.

Valtiovarainvaliokunnan kansandemokraattiset jäsenet eivät voineet hyväksyä hallituksn esitystä sellaisenaan. Meidän käsityksemme mukaan pitäisi verotuksen määrän suuriin tuloihin nähden kohota huomattavasti jyrkemmän progressiivisesti kuin mitä tapahtuu tässä esityksessä ja miten se tapahtuu meidän verolainsäädännössämme yleensä. Mutta tähän puoleen asiassa ei meillä ole mahdollisuutta valtiopäiväjärjestyksen asettamat rajoitukset huomioonottaen tällä kertaa puuttua. Mutta toinen mielestämme tärkeä näkökohta, se on verovapaan tulon yläraja, voidaan muuttaa, jos niin halutaan tässäkin yhteydessä oikeudenmukaisemmaksi. Siinä suh-

teessa me olemme ehdottaneet valtiovarainvaliokunnassa ja ehdotamme täällä eduskunnassakin, että verovapaan tulon yläraja korotettaisiin I veroluokassa 150,000 markkaan, II veroluokassa 175,000 markkaan ja III veroluokassa 200,000 markkaan.

Herra puhemies! — Ehdotuksemme hyväksyminen olisi eduskunnan puolelta vaatimaton, mutta ystävällinen kädenojennus kansamme sille osalle, joka eläen vaikeissa taloudellisissa olosuhteissa kantaa kuitenkin raskaimman taakan jokapäiväisen luovan työn rintamalla. Se olisi lisäksi vaatimaton, mutta samalla terveellinen muistutus hallitukselle, joka on ottanut tehtäväkseen kansan työtätekevien kerrosten, työläisten ja pienviljelijäin, elinehtojen polkemisen valheellisen „vakauttamishallituksen" varjolla.

Tulen asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään asianomaisen pykälän kohdalla tarpeelliset ehdotukset.

Ed. K a i t i l a: Herra puhemies! — Minä pyytäisin täällä esittää muutamia ajatuksia sen esityksen perusteluiksi, joka liittyy valtiovarainvaliokunnan mietintöön sen I vastalauseena.

Se ehdotus, joka I vastalauseeseen sisältyy, tarkoittaa suurempaa verorasituksen alentamista fyysillisille henkilöille, kuin mihin hallitus omassa asteikossaan on mennyt, ja sellaisena me kansanpuolueen taholta haluaisimme katsoa tätä omaa ehdotustamme vakauttamissuunnitelman eräänä oleellisena osana. Hallituksen vakauttamissuunnitelmalla sellaisenaan on eräs kieltämättä hyvä puoli, ja se on se, että tämä suunnitelma muodostaa varsin monitahoisen kokonaisuuden, niinkuin aina tällaisessa tapauksessa täytyy. Mutta jotta tämän vakaannuttamisen kokonaisrakennelma pysyisi pystyssä eikä muodostuisi liian helposti kokoon kaatuvaksi korttitaloksi, on välttämätöntä, että sen jokainen seinämä on riittävän luja ja kestävä. Ja kansanpuolueen käsityksen mukaan hallituksen ohjelmassa onkin eräs heikko kohta. Se vakaannuttamisrakennelman tärkeä seinämä, jonka palkannauttijat muodostavat, on varmaan kaikkein heikoimmin tuettu ja ainakin liian monille epävarmuustekijöille ja epämiellyttäville yllätyksille altis. Kansanpuolueen verohuojennusesitys tarkoittaakin juuri tämän palkannauttijaseinämän vahvistamista vakaannuttamisohjelmassa. Hallituksen taholta on korostettu, että hallituksen ehdotus merkitsee tavallisissa tuloluokissa noin 22—28 %:n asteikon alennusta nykyiseen tuloveroasteikkoon. On kuitenkin otettava huomioon, että siitä, kun nykyisin voimassa oleva asteikko hyväksyttiin, inflatio on mennyt voimakkaasti eteenpäin ja rahapalkat kohonneet 20—25—30 %. Kun tähän kehitykseen liittyy erittäin voimakas progressio, joka meidän veroasteikollemme on ominaista, saadaan tässä tulokseksi tarkasteltaessa hallituksen esitystä, että se merkitsee itse asiassa verraten vähäistä todellista reaalista verorasituksen alentamista kansalaisille, korkeintaan ehkä noin 10 %. Sen sijaan kansanpuolueen tekemä ehdotus merkitsee noin 20 %:n alennusta kansalaisten todellisessa reaalisessa verorasituksessa.

Jotkut saattavat nyt tietysti väittää, että palkannauttijat eivät tällaista verohuojennusta tarvitse, vaan että heille riittää jo tapahtuneiden ja vielä ehkä tapahtuvien hintojen nousujen ja siis reaalipalkan alentumisen korvaamiseksi eräät hinnanalennukset, lapsilisän korotus ja hallituksen esittämä varsin mitätön tuloveron lievennys. Minä luulen, että palkannauttijain tuen ja kannatuksen saamiseksi vakaannuttamisrintamaan hallituksen ehdotusta suurempi veronalennus olisi kuitenkin ehdottomasti paikallaan, koska nämä kaikki muut toimenpiteet palkannauttijain taloudellisen aseman vakauttamiseksi ovat täysin tai hyvin suuressa määrin epävarmoja. Niiden vaikutuksesta ei tällä hetkellä tiedä sitä eikä tätä. Ei ole minkäänlaista vakuutta siitä, että ne tulevat korvaamaan palkannauttijain kärsimän reaalitulon tappion. Tämän lisäksi on vielä otettava huomioon se seikka, että nimenomaan pienten ja keskisuurten tulojen saajille kunnallisverotus on erittäin raskas, ja ennakkotiedot osoittavat, että kunnallisverorasitus tulee ensi vuonna olemaan huomattavasti raskaampi kuin tänä vuonna. Täällä asian ensimmäisessä käsittelyssä valtiovarainministerin taholta huomautettiin, ettei kunnallisverotus kuulu tähän, nyt on kysymys valtion verotuksesta. Totta onkin, että eihän se muodollisesti kuulu tähän. On kuitenkin otettava huomioon, että jos pidetään silmällä vakaannuttamisohjelmaa kokonai-

suudessaan, tällöin on hallituksen otettava huomioon omissa suunnitelmissaan kaikki ne rasitukset, jotka eri tahoilta fyysillisiä henkilöitä ja palkannauttijoita tulevat kohtaamaan.

Sitten minusta tuntuu, että asian tässä käittelyvaiheessa on vielä olemassa eräitä ainakin epäselviä kohtia, joihin haluaisin kiinnittää huomiota. Ensinnäkin se 10 %:n palkkatulojen vähennysoikeus, joka aikaisemmin on ollut voimassa ja joka juuri äsken tehdyllä päätöksellä korotettiin 15 %:iin, on annettu väliaikaisella lailla tuloja omaisuusverolain muutokseksi, väliaikaisella lailla, jonka voimassaoloaika päättyy vuoden lopussa. Hallituksen taholta ei tiettävästi ole esitetty vielä mitään uutta vastaavanlaista lakiesitystä, joka sisältäisi edes tämän 10 %:n palkanvähennyksen ensi vuodelle. Onko meidän oletettava, että hallitus ei tällaista tahdo antaa, vai onko se ehkä epähuomiossa tai asian kiireellisyyden vuoksi toistaiseksi jäänyt antamatta? Lisäksi on kiinnitettävä huomiota siihen, että myöskin ne vähennysoikeudet, jotka toisella aviopuolisolla, vähemmän ansainneella aviopuolisolla, on kummankin saadessa palkkatuloja, nekin sellaisissa määrissään, millaisina ne tämän vuoden verotuksessa tullaan ottamaan huomioon, putoavat pois ensi vuodelta, jollei niiden kohdalta anneta uutta esitystä, vaan ne jäävät vanhan, siis 1947 muistaakseni annetun esityksen tasolle, ja sen jälkeenhän inflatorinen kehitys sentään on erittäin voimakkaasti kulkenut eteenpäin. Ja sama pitää paikkansa siihen vähennysoikeuteen, joka on mahdollista tehdä paikkakunnan kalleuden perusteella. Sekin tulisi tässä tapauksessa, jollei uutta esitystä asiasta anneta, jäämään monien vuosien takaiselle tasolle. Ja myöskin vähennysoikeuden reaalinen pienentyminen kumoaisi täydellisesti hallituksen veroasteikon alentamisen aiheuttaman vaikutuksen.

Paitsi verojen lievennystä palkkatulojen kohdalta sisältyy kansanpuolueen esittämään tuloveroasteikkoon vielä eräs toinen nähdäkseni varsin tärkeä seikka. Siinä näet on tietoisesti lievennetty veroprogressiota. Sitä ei teknillisistä syistä ole voitu tehdä kovin paljoa, mutta kuitenkin jossain määrin pyritty lieventämään veroprogressiota erityisesti pienten ja keskisuurten tulojen kohdalla. Tämä on seikka, jolla on ilmeinen merkitys juuri vakauttamisohjelman kannalta, sillä kaikillehan on tunnettua se ehkäisevä ja estävä vaikutus, joka liian ankaralla progressiolla on ollut työtehoon ja työhaluun, ja erilaiset esimerkit ulkomailta osoittavat, että siellä sanokaamme Englannissa, Ranskassa, Hollannissa ja eräisä muissa maissa tämä seikka on otettu huomioon uusia verolakeja säädettäessä. Meidänkin pitäisi tälle tielle paljoa enemmän mennä, kuin mitä hallitus on esittänyt, ja ainakin uudessa kokonaan uudistetussa verolaissa, joka toivottavasti ensi keväänä tulee täällä eduskunnan käsiteltäväksi, tehdä riittävät, tarpeelliset muutokset tuossa suhteessa. Sillä lopultakin jokaisen todellisen vakauttamisohjelman tulee tähdätä kansakunnan työtehoon, tuoton ja kansantulon kohottamiseen ei ainoastaan jo olemassa olevien tekijäin pelkkään keskenään tasapainoittamiseen, ja sentähden onkin paikallaan, että näitä positiivisia tekijöitä jo veroasteikkoakin laadittaessa tuetaan. Mutta juuri tällaisia yleisiä tekijöitä silmälläpitäen on kiinnitettävä huomiota myöskin siihen, että kansanpuolueen esittämä veroasteikko merkitsee melkoista lievennystä paitsi palkannauttijain myöskin muiden ns. fyysillisten henkilöiden ryhmään kuuluvien tuloveroissa, siis mm. niiden laajojen pienyrittäjäkuntaan kuuluvien verovelvollisten, jotka eivät toimi osakeyhtiön muodossa. On näet pelättävissä, että juuri pienyrittäjäkunta saattaa vakauttamisohjelmaa edelleen vietäessä joutua vähäisin taloudellisin edellytyksin toimiessaan erittäin armottomaan puserrukseen lukuisine vararikkoineen jne. Sentähden heidän verotusensa riittävä yleinen lieventäminen jo tässä vaiheessa olisi erittäin tarpeellinen.

Jo aikaisemmin on täällä kansanpuolueen taholta todettu, että valtion talouden kannalta kansanpuolueen esittämät veron huojennukset, joskin merkitsevät valtion tulojen lievää vähennystä, ovat täysin puolustettavissa ja läpivietävissä, sillä nehän eivät loppujen lopuksi merkitse sen enempää kuin ehkä noin parin prosentin vähennystä valtion kokonaistuloissa, vaikka ne kyllä kin, kuten palkannauttijapiireissä hyvin tiedetään, jokaisen yksityisen tulonsaajan kukkarossa tuntuvatkin tervetulleena huojennuksena.

Herra puhemies! Tulen asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään sitä tar-

koittavan ehdotuksen, että I vastalauseen mukainen veroasteikko tulisi hyväksytyksi.

Valtiovarainministeri Rantala: On tyydytyksellä pantava merkille, että hallituksen esitys, joka on päivätty viime syyskuun 28 päivälle, on niinkin joutuisasti tullut käsitellyksi valiokunnissa, niin että se nyt on toisessa käsittelyssä.

Ensimmäisessä käsittelyssä täällä tiedusteltiin, olisiko mahdollista huomattavaa haittaa tuottamatta muuttaa kysymyksessäolevan lain 48 §:n sisältämää veroasteikkoa, ilman että siitä tulisi suuria teknillisiä vaikeuksia. Kuten hallituksen esityksen perusteluissa on mainittu, tämän vuoden veroasteikon säätäminen on sitäkin kiireellisempää, koska ennakkoperintälain mukaiset veronpidätykset vuodelta 1952 on toimitettava ja sitä varten laadittavat veronpidätystaulut saatava aikaan niin hyvissä ajoin, että ne yhdessä verokirjojen kanssa voidaan verovelvollisille toimittaa ensi joulukuun aikana. Nyt on näiden veronpidätystaulukkojen ja verokirjojen valmistelu niin pitkällä, että niistä on kaikki laskelmat suoritettu, korehtuurivedokset otettu, mutta painatustyö, joka ei vaadi kovin paljon aikaa, voidaan suorittaa niin nopeasti, että todellakin voidaan toivoa, että nämä taulukot sekä myöskin verokirjat saadaan ajoissa verovelvollisille. On valitettavaa, että hallituksen näitä verolakiesityksiä ei jo budjetin yhteydessä voitu antaa eduskunnalle, mutta ei myöskään nykyisen hallituksen ensimmäisenä toimintaviikkona. Mutta tämä kaikki johtuu siitä, että tämän vakauttamisohjelman käsittely oli keskeneräisenä syyskuun loppupäiviin saakka ja siihen mennessä ei siis voitu ratkaista tämän verolakiesityksen kohtaloa. Olisi erittäin toivottavaa, että nyt voitaisiin hallituksen esitys myöskin veroasteikkoon nähden hyväksyä muuttamattomana, se varmentaisi näiden veronpidätystalukoiden ja myöskin verokirjojen aikanaan verovelvollisille toimittamista.

Ed. Kaitilan äskeisen lausunnon johdosta on mainittava, että kysymys palkkatulojen verohelpotuksista ensi vuonna on kytkeytynyt tavallaan siihen esitykseen, jonka eduskunta äsken juuri toisessa käsittelyssä käsitteli, ja on ollut syytä odottaa eduskunnan kannanottoa tässä asiassa. Tämän jälkeen asia tulee, mikäli koskee vastaavaa muutosta ensi vuoden osalta verolakeihin, hallituksessa esille otettavaksi.

Mainitsen vielä, että myöskin se laki verouudistuksesta, johon sisältyy mm. valtion ja kunnan verotuksen yhdistäminen, tätä koskeva esitys on hallituksessa parhaillaan valmistelun alaisena ja tarkoitus on saada tämä esitys eduskunnalle niin hyvissä ajoissa, että eduskunta jo hyvissä ajoissa ennen kevätistuntokauden päättymistä voisi saada tämän lain valmiiksi. Tämänkin lain valmistuminen on siksi kiireellinen, jos se tahdotaan saada toteuttavaksi vuoden 1953 alusta, niin katsoen sen suuriin valmistelutöihin vielä sen jälkeen kun laki on eduskunnassa hyväksytty, että hallitus koettaa kaikin tavoin kiirehtiä mainitun esityksen eduskuntaan antamista. Siinä yhteydessä tulee harkittavaksi tässä kysymyksessä olevassa lainsäädännössä myöskin useat ne kohdat, joista ed. Kaitila äskeisessä puheenvuorossa mainitsi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta siirtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

48 §.

Keskustelu:

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Yleiskeskustelussa esittämään lausuntoon ja II vastalauseen perusteluihin viitaten ehdotan, että pykälässä oleva veroasteikko hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisesti.

Ed. Karvikko: Herra puhemies! Ehdotan, että 48 § hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn I vastalauseen mukaisesti.

Ed. Kaitila: Herra puhemies! Pyydän kannattaa edellistä ehdotusta.

Ed. Järvinen: Kannatan ed. Hietasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed Hietanen ed. Järvisen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Hietasen eh-

dotukseksi. Ed. Karvikko ed. Kaitilan kannattamana ehdottaa, että pykälä hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Karvikon ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Äänestyksessä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Hietasen ja ed. Karvikon ehdotusten välillä ja voittanut asetetaan mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Hietasen ja ed. Karvikon ehdotusten välillä.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Karvikon ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hietasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Karvikon ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Karvikon ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Karvikon ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Soveltamissäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi tullien kantamisesta vuonna 1952.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 14, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus laiksi kansanedustajain vaalista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1950 valtiopäiviltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15.

Keskustelu:

Ed. Hakala: Herra puhemies! Ehdotan, että tämä asia pannaan pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Ed. Österholm: Herr talman! Frågan om reform av vallagen har sysselsatt riksdagen under en lång följd av år både på grund av regeringspropositioner och motioner. Det har under gångna år mest gällt frågan om förbättrad tillämpning av proportionalitetsprincipen så, att varje parti skulle erhålla det mandat som svarar mot dess röstestyrka i hela landet. Men också andra reformförslag har framställts. På senaste tiden har utom legaliseringen

av miniatyrvalsedlarna yrkats på en mängd förändringar, bl. a. att enmanslistor bleve den enda tillåtna listtypen, att röstning kunde ske på Finlands legationer och konsulat och på sjukhus i hemlandet samt att kandidering vore tillåten endast i en valkrets. Vid årets riksdag har väckts motioner av större bärvidd: förlängning av riksdagens mandatperiod så att den skulle omfatta fyra år och ändring av datum för riksdagsvalet. Det är således fråga om många ändringar av vallagen, som tillsammans bildar ett tydligt uttryck för att missnöjet med den nuvarande vallagens avfattning är allmän.

Det finns således goda skäl för den uppfattning som grundlagsutskottets betänkande företräder, nämligen att det vilande lagförslaget skulle avböjas och regeringen anmodas att överlämna ny proposition, i vilken alla motiverade förslag till ändring skulle komma under omprövning och vallagsreformen sålunda bleve en fullständig revision av lagstiftningen på detta område.

Reservanterna till grundlagsutskottets betänkande har inte låtit sig nöja med detta förnuftiga förslag, utan önskar genomdriva tanken på delning av Nylands läns valkrets. Detta tycks för dem vara huvudsaken och den drivs med en energi, som visar att det är fråga om ett politiskt syftemål, som tillmäts en särskild betydelse. Den avsikt som ligger till grund för strävandet att bryta ut Helsingfors stad till en skild valkrets, är att fullfölja den politiska skilsmässan mellan stads- och landsbygdsintressen. Denna tudelning av opinionen i riksdagen har även förut tagit sig starkt uttryck i de ekonomiska frågorna på dagordningen under de senaste åren. Intressemotsättningarna har förstärkts och fördjupats till skada för helheten. Man har avlägsnat sig från den tankegång som ligger till grund för lagstiftarens ursprungliga avsikt, nämligen att envar riksdagsman är folkrepresentant i egentlig mening och inte företrädare för vissa lokala intressen, eller särskilda åsiktsriktningar. Det är sant att utvecklingen har gått i den sistnämnda riktningen men en annan sak är, om det är landet och folket till gagn. I varje fall är det inte skäl att medvetet påskynda denna utveckling genom lagstiftningsåtgärder. Vårt politiska liv har redan tillfogats tillräckligt mycket skada genom den ökade splittringen.

Förslaget att avskilja huvudstaden till en skild valkrets bottnar inte i ett krav på rättvisa, utan i önskan att tillgodose vissa politiska syftemål. Det gäller kort sagt, att också i Nyland sätta upp stad och landsbygd mot varandra. Detta strävande är som sagt inte till lycka för landet och tjänar inte samförståndet och sammanhållningen.

En uppdelning av Nylands valkrets vore olycklig också ur den synpunkten, att den skulle öka antalet valkretsar och därigenom även splittringen av röstmassorna i vårt land. Därav skulle följa att den bristfälliga tillämpningen av proportionalitetsprincipen som i allmänhet utmärger vårt valsystem, skulle ytterligare ökas. Att öka antalet valkretsar är en reform i orätt riktning och förslaget bör därför avvisas. Det bygger på gruppintressen och partiegoistiska avsikter och går inte ihop med kraven på rättvis tillämpning av de demokratiska principerna.

Svenska folkpartiet har ingenting att frukta av delningsförslagets följder. Det skulle kanske tvärtom kunna räkna sig tillgodo vissa fördelar beträffande sin ställning i kommande val och antalet mandat i riksdagen. Svenska folkpartiet skulle under alla omständigheter i båda de nya valkretsarna vara ett av de större partierna och dra nytta av vallagens egenskap att gynna de större partierna på de smås bekostnad. Men ändå mostätter vi oss delningsförslaget emedan det inte tjänar en rättvis sak och inte är till gagn vore sig för stads- eller landsintressena. Det är för övrigt troligt, att de som tagit initiativet, inte har satt sig in i alla dess konsekvenser. Det är möjligt att det skulle bereda vissa obehagliga överraskningar, om det bleve förverkligt. Grundlagsutskottet har otvivelaktigt träffat det rätta, då det föreslår att lagförslaget skall avböjas och att frågan om reformen av vallagen borde övervägas i ett större sammanhang.

Vilken uppfattning man än har om förslaget att bryta ut Helsingfors till en skild valkrets, måste man säga att lagförslaget är en halvmesyr, såsom grundlagsutskottet karaktäriserar det. I stället för att ta ställning framdeles till de motioner som berör

vallagen och stadgandena om valperioden, borde de behandlas parallellt med förslagen i den föreliggande lagen. Framför allt vill jag rikta uppmärksamheten på förslaget att förlänga riksdagens mandatperiod till att omfatta fyra år. Det vore en åtgärd ägnad att verka sanerande och stabiliserande på hela vårt politiska liv. Denna tanke har mottagits med gillande av oponionen inom flere partier att döma av uttalanden i tidningspressen. Det förefaller alltså lämpligt och naturligt att behandla denna fråga i samband med den revision av vallagen som inte länge kan uppskjutas.

Jag ber, herr talman, att få ansluta mig till dem som anser att det föreliggande lagförslaget bör förkastas.

Ed. Kalliokoski: Herra puhemies! Ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistaina pidettävään eduskunnan istuntoon.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jääpä pöydälle. Kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanoajasta.

Ed. Rantamaa: Kannatan ed. Kalliokosken tekemää ehdotusta.

Ed. Huttunen: Kannatan ed. Hakalan tekemää ehdotusta.

Keskustelu pöydällepanoajasta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Hakala ed. Huttusen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain istuntoon. Kutsun tätä ed. Hakalan ehdotukseksi. Ed. Kalliokoski ed. Rantamaan kannattamana ehdottaa, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon. Kutsun tätä ed. Kalliokosken ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy ed. Kalliokosken ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hakalan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Kalliokosken ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi tiistain istuntoon.

8) Valtioneuvoston päätös 20 päivältä syyskuuta 1951 huoneenvuokrasäännöstelystä annetun valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 16.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Valtioneuvoston päätös 27 päivältä syyskuuta 1951 eräiden polttoaineiden käytön kieltämisestä lämpimän veden valmistukseen annetun päätöksen muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 17.

Puheenvuoroja ei haluta.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 27, 28 ja 29 voitaneen

nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

talousvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi reumatautien hoitolaitosten valtionavusta

sisältävä hallituksen esitys n:o 27; ja

Ehdotuksen sukupuolitautilaiksi

sisältävä hallituksen esitys n:o 28; sekä

pankkivaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi rahalain väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 29.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

10) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18; sekä

11) Ehdotuksen laiksi vakuutusliikkeen väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16,48.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

23. Tiistaina 23 p. lokakuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta 361
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 6; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 17.

2) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta 366
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 7; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 18.

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotus laiksi vakuutusliikkeen väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.. 367
Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 24.

Ainoa käsittely:

4) Ehdotus laiksi kansanedustajain vaalista ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15; vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

5) Valtioneuvoston päätös 13 päivältä syyskuuta 1951 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 378
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18; mainittu päätös.

Esitellään:

6) Ed. Nuorsaaren lak. al. n:o 111 laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta ..... „

7) Ed. Sarjalan ym. lak. al. n:o 112 laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta ..... „

8) Ed. Pakkasen ym. lak. al. n:o 113 laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta ..... „

Pöydällepanoa varten esitellään:

9) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös meijerivoin julistamisesta takavarikon alaiseksi ..... „

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Kalliokoski.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahmavaara, Hamara, Henriksson, Hiilelä, Huunonen, Junnila, Lepistö, P. Leskinen, Manninen, Nikkola, Ryömä, Sundman ja Tarkkanen.

Ilmoitusasiat.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Manninen ja Hamara sekä ulkomaanmatkan takia edustajat Sundman ja Henriksson, tämän viikon perjantain istunnosta virkatehtävien takia ed. V. Kaasalainen, kuluvan viikon ajaksi ulkomaanmatkan takia ed. Lepistö sekä kuluvan kuun loppuun lääkärintodistuksella osoitetun sairauden perusteella ed. Ahmavaara.

Uusia hallituksen esityksiä.

Ensimmäinen varapuhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 19 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 36 ja 37, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Ensimmäinen varapuhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat puhemiehelle osoitettuina saapuneet opetusministeri Oittisen vastaus ed. Koiviston ym. kysymykseen, joka koskee kansakoulurakennusten rakentamiseen annettavia avustuksia ja lainoja, ja maatalousministeri Miettusen vastaus ed. Juntusen ym. kysymykseen, joka koskee tien rakentamista Kiuruveden Remeskylän Lahnajokivarren asutusalueelle.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Jo vuosikausia on jälleenrakennettavien ja muidenkin kansakoulurakennusten valtionapujen ja lainojen käsittely kouluhallituksessa ja opetusministeriössä ollut ennenkuulumattoman hidasta. Tästä on ollut seurauksena, että kunnat joutuvat odottamaan jopa vuosiakin lakimääräisiä rakennusavustuksia ja -lainoja. Kun jälleenrakennettavat koulut lain mukaan rakennetaan valtion varoilla kokonaisuudessaan, eikä näitä koskevia menoja edes saa ottaa kunnan talousarvioon, ovat kunnat joutuneet sijoittamaan kaikki liikenevät kassavaransa näihin valtion rahoitettaviin rakennuksiin ja ottamaan lisäksi tilapäislainoja niin paljon kuin niitä on ollut saatavissa. Koska lainojen saantikin nykyisin on melkein mahdotonta, ovat kaikki hävitetyn alueen Pohjois-Suomen kunnat huutavassa rahapulassa, ja säännöllinen kuntien taloustoiminta uhkaa sen takia pysähtyä. Yksistään Lapin läänin kunnilla on jatkuvasti ollut koulurakennuksista valtion apusaatavia noin 100—150 miljoonaa markkaa. Koska kunnat joutuvat rahoittamaan tämän vajauksen lyhytaikaisilla korkeakorkoisilla vekselilainoilla, merkitsee se köyhille Lapin läänin kunnille jo noin 10—15 miljoonan markan vuotuista korkotappiota.

Kunnat ovat koettaneet tehdä kaikkensa saadakseen parannusta tähän tilanteeseen. Melkein jokaisesta kunnasta on kouluhallituksessa ja opetusministeriössä käynyt useita lähetystöjä, mutta siitä ei ole ollut sanottavaa apua. Kuntien anomuksista on asianomaisiin virastoihin karttunut valtavat asiakirjapinot ja niiden selvittäminen nykyisellä työvoimalla näyttää toivottomalta.

Edellä sanottuun sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että kansakoulurakennusten valtionapu- ja laina-asiain käsittely eri virastoissa on siinä määrin hidasta, että siitä on aiheutunut ja aiheutuu kunnille erittäin suuria haittoja ja korkovahinkoja; ja
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä tilanteen parantamiseksi?

Helsingissä 30 päivänä heinäkuuta 1951.

Erkki Koivisto.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehen välityksellä on kansanedustaja Erkki Koivisto pyytänyt opetusministeriön vastausta seuraavaan kysymykseen:

> „Onko Hallitus tietoinen siitä, että kansakoulurakennusten valtionapu- ja laina-asiain käsittely eri virastoissa on siinä määrin hidasta, että siitä on aiheutunut ja aiheutuu kunnille erittäin suuria haittoja ja korkovahinkoja; ja
> mitä Hallitus aikoo tehdä tilanteen parantamiseksi?"

Kysymyksen johdosta saan täten kunnioittaen esittää seuraavaa:

Voimassa oleva kansakoulurakennusten valtionapujärjestelmä pakottaa kunnat käytännössä aina itse rahoittamaan väliaikaisesti myös sitä rakennustöiden osaa, joka lopullisesti joutuu valtion varoilla maksettavaksi, koska säännösten mukaan huomattava osa avustuksista maksetaan takakäteen sen jälkeen kun kunta jo on rahat rakentamiseen käyttänyt. Oikein ja kohtuullista tietenkin olisi, että kunta saisi nämä avustukset niin pian kuin säädetyt edellytykset avustuksen saamiseen kunnan puolelta ovat olemassa. Näin ei kuitenkaan läheskään aina ole tapahtunut, vaan on avustusten ja lainojen myöntämisessä ja maksattamisessa viime vuosina esiintynyt etupäässä asioiden ruuhkautumisesta, mutta myös eräistä muista syistä johtunutta valitettavaa viipymistä.

Ruuhkautumista on ollut lähinnä kouluhallituksessa, jonka kautta kulkevat kaikki maalaiskuntien ja kauppaloiden kansakoulujen rakennusasiat, myös ne, jotka ratkaistaan valtiokonttorissa ja opetusministeriössä. Kun säännösten mukaan kouluhallituksen on kansakoulurakennustyötä varten ensin myönnettävä varsinainen rakennusavustus, ennenkuin se voi esittää valtiokonttorille kuoletuslainan ja opetusministeriölle ylimääräisen rakennusavustuksen myöntämistä, merkitsee tämä sitä, että jokainen avustusasia, joka on viivästynyt kouluhallituksessa, viivästyy vastaavasti myös valtiokonttorissa ja opetusministeriössä. Ratkaisemattomien asioiden ruuhka kouluhallituksessa on päässyt parina viime vuotena kasvamaan melko suureksi, suurimmillaan se lienee ollut, rakennuslupa-asiat mukaan luettuna, toista tuhatta. Kuluvan vuoden aikana on määrä jo saatu huomattavasti pienenemään. Opetusministeriössä, jonka ratkaistavaksi tulevat vain ylimääräistä rakennusapua koskevat asiat, ei, lukuunottamatta alempana III kohdassa mainittuja tapauksia, suurempaa ruuhkaa ole päässyt muodostumaan. Ratkaisut ovat täälläkin joskus viipyneet, varsinkin kesäisin kesälomien aikoina. Valtiokonttorissa ei varsinaista ruuhkaa ole ollut, mutta on lainojen myöntäminen täälläkin joskus viivästynyt, lähinnä tapausten laadun vuoksi.

Pääasiallisin syy tähän asiantilaan on tietenkin viime vuosina valtavasti lisääntynyt kansakoulujen rakentaminen ja siihen verraten varsinkin kouluhallituksessa aivan liian vähäinen näitä asioita käsittelevä työvoima. Tästä koulurakennushankkeiden lisääntymisestä johtui, että katsottiin välttämättömäksi poikkeuslailla, joka annettiin kesäkuussa 1950, rajoittaa rakentamista määräämällä se riippuvaksi opetusministeriön antamasta rakennusluvasta. Kun tuli tietoon, että tällainen poikkeuslaki oli tulossa, jouduttivat monet kunnat sellaisten koulurakennustöiden alkuunpanoa, jotka muuten ehkä olisi aloitettu myöhemmin, joten rakennuslupajärjestelmä aiheutti siirtymäkaudekseen jopa ruuhkan kasvamisen. Myös rakennuslupasäännöstelyn täytäntöönpano lisäsi, niinkuin jäljempänä selostetaan, melko lailla työtä kouluhallituksessa sekä opetusministeriössä ja aiheutti siten puolestaan viivästymistä varsinaisten rakennusasiain käsittelyssä. Edelleen on todettava, että syytä nykyiseen olotilaan on myös koko järjestelmässä, minkä mukaisesti avustus- ja laina-asiat käsitellään kolmessa eri virastossa, samoin kuin eräissä rakennusasiain alkukäsittelyä koskevissa säännöksissä; asioiden hitaaseen kulkuun johtava järjestelmä, johon lisäksi tulee rakennusasioiden kausiluontoisuudesta johtuva ajoittainen normaaliksi katsottava kasaantuminen, vaikuttaa kaksin verroin hidastuttavasti käsiteltävien asioiden lukumäärän suuresti kasvaessa. Lisäksi on ylimääräisten rakennusavustusten viivästymistä johtunut erinäisistä alempana selostettavista syistä. Lopuksi täytyy vielä mainita, että kunnat itsekin ovat monesti asiansa viipymiseen syypäitä anomalla avustusta puut-

teellisin selvityksin tai viivyttelemällä anomuksensa vireillepanoa.

I. Liian vähäinen työvoima. Vaikka siis kansakoulurakennusasiain määrä on viime vuosina runsaasti lisääntynyt, on kouluhallituksella näitä asioita varten ollut käytettävänään vain yksi arkkitehti ja tällä tilapäinen apulainen. Aikaisempina vuosina oli lisäksi palkattuna tilapäinen arkkitehti, jonka tehtävät vuoden 1950 alusta järjestettiin ylimääräisen apulaisarkkitehdin toimeksi. Tämä toimi on kuitenkin puolitoista vuotta ollut täyttämättä, koska siihen ei nykyisellä palkkauksella saada arkkitehtia. Kuluvan vuoden I lisämenoarviossa saatiin opetusministeriön aloitteesta määräraha tilapäisen kamreerin palkkaamista varten kouluhallituksen rakennustoimistoon 1 päivästä viime kesäkuuta lukien. Tämä kipeään tarpeeseen tullut apuvoima on jo helpoittanut tilannetta, mutta on riittämätön. Vertailun vuoksi mainittakoon, että Ruotsin kouluylihallituksessa hoitaa koulurakennusasioita lähes kaksikymmentä virkamiestä, niistä 3 neuvosta, 2 päätoimista arkkitehtia, 1 puolipäivää toimiva arkkitehti sekä joukko muita virkamiehiä.

Opetusministeriössä ei kansakoulujen rakennusasioilla ole erityistä hoitajaa, vaan kuuluvat nämä ja siis myös ylimääräiset rakennusavustukset yhtenä osana sen hallitussihteerin tehtäviin, jonka toimialana on kaikki kansakoulua ja kansakoulun opettajanvalmistusta koskevat asiat. Kun kansakoululaitoksen kohdalta opetusministeriössä on jatkuvasti vireillä laajakantoisia ja aikaa vaativia asioita, ovat rakennusavustusasiat näiden rinnalla vähemmän kiireellisiksi katsottuina saattaneet joskus joutua odottamaan.

Valtiokonttorissa ei kansakoulurakennusten kuoletuslainojen käsittely ole viivästynyt työvoiman puutteen vuoksi.

II. Järjestelmän ja säännösten hidastuttava vaikutus. On selvää, että asioiden lopullista valmistumista viivyttää jo sinänsä edellä kosketeltu järjestelmä, jonka mukaan avustus- ja laina-asioita käsittelee ja ratkaisee kolme eri virastoa, joiden lisäksi lopullisesti ratkaisevina eliminä on vielä valtiokonttorin kohdalla lisätty johtokunta ja opetusministeriön kohdalla valtioneuvoston raha-asiainvaliokunta. Paitsi että kirjeenvaihto eri virastojen välillä aina vie aikaa, aiheuttaa runsaasti ylimääräistä ajanhukkaa se, että asiaa myöhemmin käsittelevä viranomainen kaipaa asiaan lisäselvitystä, jota kouluhallitus ei ehkä ole katsonut tarpeelliseksi tai joka muuten on jäänyt pois asiakirjoista, esim. sen takia, että se on ollut kouluhallituksessa tunnettua muiden asiakirjojen tai suullisesti käydyn neuvottelun perusteella. Lisäksi on asioiden hoitamiselle haitallista ja hidastuttavaa se seikka, että nämä eri viranomaiset, jotka joutuvat samaa rakennusasiaa tutkimaan, näkevät usein asian, lähinnä kunnan avustus- ja rahoitustarpeen kannalta, erilaisena. Tämä kunnan avustustarpeen määrä, kunnan „köyhyyden" aste, joka onkin kieltämättä vaikeasti selvitettävä kysymys, on monesti aiheuttanut erimielisyyttä ja viivyttänyt asioiden ratkaisemista.

Mutta jo ne kansakoulun rakennuttamisasiain alkuvaiheet, jotka tapahtuvat eri virastoissa ennen kuin kunta edes voi ryhtyä anomaan kouluaan varten valtionapua ja -lainaa, ovat nykyisten säännösten mukaan mutkikkaita ja aikaa kuluttavia, niin että kunta, joka ajoissa on hankkinut esim. rakennustarvikkeita, joita nykyään usein on pakko ostaa silloin kun saa, joutuu kiinnittämään kassavarojaan näihin tarvikkeisiin usein pitkäksi aikaa. Ensinnä piirustukset saattavat viipyä arkkitehdillä yli määräajan. Kun ne sitten ovat valmiit, on kunnan saatava niistä lääninlääkärin lausunto. Lääninlääkärit usein pitävät tarpeellisena nähdä sulan maan aikana koulupaikan, ennen kuin antavat lausuntonsa. Ellei kunta ole tätä hankkinut, palautetaan asiakirjat kouluhallituksesta puutteellisina kunnalle. Tämän jälkeen rakennuspiirustuksista on hankittava rakennushallituksen lausunto ja säännöllisesti se joudutaan antamaan lisätyssä rakennushallituksessa, joka kokoontuu harvemmin, noin kerran kuukaudessa. Ellei kunta itse ole hankkinut sanottua lausuntoa, kouluhallitus, jonka hyväksyttäväksi kunta alistaa piirustukset, pyytää tämän. Usein se viivästyttää huomattavasti anomuksen käsittelyä. Kouluhallitukseen kunnan anomus saapuu kansakouluntarkastajan kautta. Tarkastajien virkamatkat ja varsin suuri työmäärä aiheuttavat myös usein viivytystä. Kouluhallitus saa piirustukset hyväksyessään vahvistaa valtionavustuksen pohjana olevan normaalihinnan vain välttämättömille raken-

nuksille. Jos suunnitelmaan on sisällytetty muuta kuin välttämätöntä, on se poistettava. Säännöllisesti poisto aiheuttaa muutoksia piirustuksiin, asiakirjojen palautuksia ja siis huomattavaa viivytystä. Samoin käy, jos rakennussuunnitelma muusta syystä ei ole sellaisenaan hyväksyttävissä.

Jotta kunnalla nykyisen, vuoden 1952 loppuun asti voimassa olevan poikkeuslain vallitessa olisi oikeus saada valtionapua ja kuoletuslainaa, on sen vielä saatava rakennustyölle opetusministeriön lupa. Kun rakennuslupa-anomuksia on ollut sadoittain, joista vain osa on voitu myöntää, on rakennuslupa-asioiden käsittely sekä kouluhallituksessa että opetusministeriössä osoittautunut aikaa vieväksi. Lisäksi rakennuslupien käsittely, joka sekä kouluhallituksessa että opetusministeriössä joutui samoille henkilöille, jotka hoitavat rakennusavustusasioita, vuorostaan on aiheuttanut näiden viivästymistä.

III. Erinäiset muut viivytystä aiheuttaneet syyt. Ennen vuotta 1950 ylimääräiset rakennusavustukset myönnettiin kiinteästä määrärahasta, joka usein loppui kesken vuotta, niin että eräät kunnat joutuivat varsin kauan odottamaan näitä avustuksia. Vuoden 1950 alusta lukien ylimääräinen avustus oli annettava arviomäärärahasta valtioneuvoston määräämien perusteiden mukaisesti. Valitettavasti tämä valtioneuvoston päätös, joka osoittautui vaikeasti aikaansaatavaksi, valmistui vasta saman vuoden elokuun alussa, joten avustusten viipyminen ei ollut vältettävissä. Tilanteen helpoittamiseksi opetusministeriö kuitenkin 1950 alkukesällä myönsi muutamille vaikeimmassa asemassa oleville kunnille ennakkoa 33 kansakoulurakennustyötä varten yhteensä lähemmäs 60 milj. markkaa. Erittäin ikävä oli pian tämän jälkeen sattunut Kuusamon kunnan tapaus. Kouluhallitus oli kesällä 1950 myöntänyt Kuusamon kunnalle rakennusavustusta seitsemää koulua varten, jotta kunta olisi voinut ajoissa hankkia välttämättömiä rakennustarvikkeita. Nämä rahat yhteensä yli 21 milj. markkaa kunta, joka suurta kansakoulujen rakennusohjelmaa toteuttaessaan oli joutunut rahoitusvaikeuksiin, oli kuitenkin käyttänyt muiden rakenteilla olevien kansakoulujen tarpeisiin. Asian tultua syyskuussa 1950 valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan tietoon, tämä keskeytti toistaiseksi Kuusamon avustusanomusten käsittelyn, ja valtiovarainministeriö lähetti edustajansa Kuusamoon tutkimaan asiaa. Kuusamon avustusasiat joutuivat tästä tapauksesta aiheutuneiden selvittelyiden takia odottamaan. Myös monet muut kunnat saivat tämän asian vuoksi kärsiä avustusten viipymisen muodossa, sillä valtioneuvoston raha-asiainvaliokunta, todetakseen ettei samanlaista ollut tapahtunut muiden kuntien osalta, vaati erinäisiä lisäselvityksiä kaikkiin vireillä oleviin avustusasioihin, joita edellämainitun valtioneuvoston päätöksen viipymisen vuoksi oli tällöin ratkaisematta useita kymmeniä.

Vastaukseksi kysymyksen toiseen osaan — mitä hallitus aikoo tehdä tilanteen parantamiseksi — saan kunnioittaen esiintuoda seuraavaa:

Kouluhallituksen rakennustoimistoon on hallituksen esityksessä ensi vuoden menoarvioksi 10 Pl. VI luvun 1 momentin d) kohdalla ehdotettu perustettavaksi osastosihteerin ylimääräinen toimi. Tämän toimen perustaminen ei vielä riittäne asioiden hyvän hoidon saavuttamiseen, ja kouluhallituksen mielestä rakennustoimistossa tulisikin olla kaksi arkkitehtia, piirtäjän pätevyystasoa vastaava apulainen ja yksi kamreeri tai osastosihteeri. Näiden lisävoimien saamiseksi, mikäli se suinkin osoittautuu mahdolliseksi, tullaan aikanaan ryhtymään toimenpiteisiin. Opetusministeriön asianomaiselle esittelijälle on väliaikaisesti järjestetty apua rakennusavustusten käsittelyä varten. Mikäli rakennusavustusasioiden määrä ministeriössä pysyy jatkuvasti suurena, on aikanaan otettava harkittavaksi vakinaisen lisätyövoiman saaminen ministeriöön. Mitä muihin toimenpiteisiin avustus- ja laina-asioiden käsittelyn jouduttamiseksi tulee, on kouluhallitus ehdottanut joukon muutoksia nykyisiin säännöksiin, mm. että kuoletuslainan myöntäminen olisi siirrettävä valtiokonttorilta kouluhallitukselle ja että rakennusavustukset ja kuoletuslainat voitaisiin myöntää kunnalle ilman opetusministeriön rakennuslupaa, vaikkakin maksattamiseen voitaisiin ryhtyä vasta luvan saamisen jälkeen. Tehdyt muutosehdotukset samoin kuin muut asiantilan parantamiseksi ajateltavissa olevat toimenpiteet tullaan ministeriössä tutkimaan ja,

jos asia vaatii enemmän harkintaa, mahdollisesti ehdottamaan pienen komitean asettamista.

Helsingissä, opetusministeriössä 11 päivänä lokakuuta 1951.

Ministeri *R. H. Oittinen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Genom Eder förmedling, Riksdagens Herr Talman, har riksdagsman Erkki Koivisto av undervisningsministern anhållit om svar på följande spörsmål:

> „Är Regeringen medveten om, att handläggningen av ärenden rörande statsbidrag och -lån för folkskolebyggnader i de olika ämbetsverken är så långsam, att kommunerna därigenom förorsakats och förorsakas mycket stora olägenheter och ränteförluster; och
>
> vad ärnar Regeringen göra för förbättrande av situationen?"

Med anledning av spörsmålet får jag härmed vördsamt anföra följande:

Det gällande systemet för statsbidrag för folkskolebyggnader tvingar i praktiken kommunerna att alltid själv interimistiskt finansiera även den del av byggnadsarbetena, som slutligt skall erläggas med statsmedel, emedan en betydande del av understöden jämlikt stadgandena erläggas i efterskott, efter det kommunen redan använt penningarna för byggnadsarbetet. Det vore naturligtvis riktigt och skäligt, att dessa understöd skulle utbetalas till kommunen så snart de stadgade förutsättningarna för deras erhållande från kommunens sida föreligga. Detta har likväl icke ens närmelsevis alltid skett, utan i fråga om beviljandet och utbetalandet av understöd och lån har under de senaste åren huvudsakligen till följd av ärendenas anhopning men även av vissa andra orsaker förekommit beklagliga dröjsmål.

Anhopningen har närmast förekommit i skolstyrelsen, genom vilken alla byggnadsärenden rörande folskolor i landskommunerna och köpingarna gå, även de, som avgöras i statskontoret och undervisningsministeriet. Då skolstyrelsen enligt stadgandena först bör bevilja ett egentligt byggnadsunderstöd för ett folkskolebyggnadsarbete, innan den kan föreslå statskontoret beviljande av amorteringslån och undervisningsministeriet beviljande av extra byggnadsunderstöd, innebär detta, att varje understödsärende, som fördröjts i skolstyrelsen, blir i samma mån fördröjt även i statskontoret och undervisningsministeriet. Anhopningen av oavgjorda ärenden i skolstyrelsen har under de par senaste åren ökats rätt betydligt. Då den var som störst torde den, inklusive ansökningarna om byggnadstillstånd, ha omfattat mellan ett- och tvåtusen ärenden. Under innevarande år har antalet redan minskats betydligt. I undervisningsministeriet, där endast ärendena rörande extra byggnadsunderstöd avgöras, har, med undantag av de nedan under punkt III nämnda fallen, någon större anhopning icke uppstått. Avgörandena ha även här någon gång fördröjts, i synnerhet om sommaren under semestertiden. I statskontoret har ingen egentlig anhopning förekommit, men beviljandet av lån har även här någon gång fördröjts, närmast på grund av fallens art.

Den huvudsakliga orsaken till detta sakförhållande är naturligtvis det under de senaste åren i hög grad ökade byggandet av folkskolor och den i jämförelse därmed i synnerhet i skolstyrelsen alldeles för fåtaliga arbetskraft, som har att handlägga dessa ärenden. Denna ökning av skolbyggnadsprojekten medförde, att det befanns nödvändigt att medelst en undantagslag i juni 1950 inskränka byggnadsverksamheten genom att göra den beroende av byggnadslov, som skulle beviljas av undervisningsministeriet. Då det blev bekant, att en dylik undantagslag var att förvänta, skyndade flere kommuner att påbörja sådana skolbyggnadsarbeten, som annars måhända skulle ha igångsatts senare, varigenom systemet med byggnadslov under övergångsperioden t. o. m. medförde en ökning av anhopningen. Även verkställigheten av detta system ökade, såsom nedan klargöres, betydligt arbetet i såväl skolstyrelsen som undervisningsministeriet och förorsakade sålunda å sin sida dröjsmål vid behandlingen av de egentliga byggnadsärendena. Ytterligare bör konstateras, att orsaken till det nuvarande tillståndet även ligger i hela

systemet, enligt vilket understöds- och låneärendena skola handläggas i tre olika ämbetsverk, och likaså i vissa stadganden rörande den första behandlingen av byggnadsärendena; ett system, som leder till en långsam behandling av ärendena, vartill därjämte kommer en av byggnadsärendenas säsongartade karaktär förorsakad, tidvis förekommande normal anhopning, har en dubbelt fördröjande inverkan, då antalet av de ärenden, som skola behandlas, i hög grad ökas. Därjämte ha dröjsmålen med de extra byggnadsunderstöden berott på särskilda orsaker, för vilka nedan närmare skall redogöras. Slutligen bör ännu nämnas, att kommunerna i många fall själva äro skyldiga till att deras ärenden fördröjts, emedan de ansökt om understöd med bristfälliga utredningar eller dröjt med anhängiggörandet av sina ansökningar.

I. Den alltför fåtaliga arbetskraften. Ehuru således ärendena rörandet byggandet av folkskolor under de senaste åren kraftigt ökats, har skolstyrelsen för dessa frågor under den senaste tiden haft till sitt förfogande endast en arkitekt och dennes tillfälliga biträde. Under tidigare år avlönades därjämte en tillfällig arkitekt, vars åligganden från och med begynnelsen av år 1950 överlätos till en extraordinarie biträdande arkitekt. Denna befattning har likväl under ett och ett halvt år varit vakant, emedan man med nuvarande avlöning icke kan erhålla en arkitekt till densamma. I den I tilläggsbudgeten för innevarande år erhölls på initiativ av undervisningsministeriet anslag för avlönande av en tillfällig kamrer vid skolstyrelsens byggnadsbyrå från och med den 1 juni innevarande år. Denna hjälparbetskraft, som man varit i stort behov av, har redan underlättat situationen, men är likväl otillräcklig. Som jämförelse må nämnas att vid skolöverstyrelsen i Sverige handhavas skolbyggnadsärendena av inemot tjugo tjänstemän, bland dem 3 råd, 2 arkitekter med huvudsyssla, 1 arkitekt med halvdagsarbete samt ett antal andra tjänstemän.

Vid undervisningsministeriet finnes ingen särskild person för handhavande av folkskolornas byggnadsärenden, utan höra de och sålunda även de extraordinarie byggnadsunderstöden som en del till den föredragandes åligganden, vars verksamhetsområde omfattar alla ärenden rörande folkskolorna och utbildningen av lärare för dem. Då vid undervisningsministeriet i fråga om folkskoleväsendet fortfarande handläggas vittgående och tidsödande ärenden, ha ärendena rörande byggnadsunderstöd vid sidan av dessa kunnat betraktas som mindre skyndsamma och därför någon gång fått vänta.

I statskontoret har handläggningen av amorteringslån för folkskolebyggnader icke fördröjts till följd av brist på arbetskraft.

II. Systemets och stadgandenas fördröjande inverkan. Det är klart, att ärendenas slutbehandling redan i och för sig fördröjes genom ovan berörda system, enligt vilket understöds- och låneärendena behandlas och avgöras av tre olika ämbetsverk, till vilka ytterligare komma såsom avgörande instanser i statskontoret den förstärkta direktionen och för undervisningsministeriets vidkommande statsrådets finansutskott. Förutom att korrespondensen mellan de olika myndigheterna är tidsödande, åstadkommes en betydande extra tidsspillan därigenom, att en myndighet, som senare handlägger ett ärende, saknar en sådan tilläggsutredning i saken, som skolstyrelsen måhända icke ansett erforderlig eller som annars utelämnats från handlingarna, t. ex. emedan den redan varit känd av skolstyrelsen genom andra handlingar eller muntliga rådplägningar. Därjämte är det menligt för och inverkar fördröjande på ärendenas behandling, att dessa olika myndigheter, som behandla samma byggnadsärende, ofta se saken på olika sätt, närmast ur synpunkten av kommunens understöds- och finansieringsbehov. Omfattningen av kommunens understödsbehov, dess „fattighetsgrad", som onekligen är en svårutredd fråga, har ofta förorsakat meningsskiljaktigheter och fördröjt ärendenas avgörande.

Men redan de första stadierna av ärendena rörande byggande av folkskolor, som försiggå i de olika ämbetsverken, innan kommunen ens kan begynna att ansöka om statsbidrag och -lån för sin skola, äro enligt nuvarande stadganden invecklade och tidsödande, så att en kommun, som i tid anskaffat t. ex. byggnadsmaterial, vilket man för närvarande ofta är tvungen att köpa då det kan erhållas, ofta för en lång tid måste binda sina kassamedel i dessa förnödenheter. Först kunna ritningarna

dröja hos arkitekten över den fastställda tiden. Då de slutligen fullbordats, måste kommunen erhålla länsläkarens utlåtande om desamma. Länsläkarna finna det ofta nödvändigt att besiktiga platsen för skolan under den tid marken är bar, innan de avgiva sitt utlåtande. Om kommunen icke anskaffat detta utlåtande, återsändas handlingarna som bristfälliga från skolstyrelsen till kommunen. Härefter måste byggnadsstyrelsens utlåtande angående byggnadsritningarna anskaffas och detta avgives regelbundet av den förstärkta byggnadsstyrelsens, som sammanträder mera sällan, ungefär en gång i månaden. Har kommunen icke själv anskaffat sagda utlåtande, anhåller skolstyrelsen, som kommunen underställer ritningarna för godkännande, därom. Ofta fördröjer detta betydligt ansökningens behandling. Till skolstyrelsen ankommer kommunens ansökan genom folkskoleinspektorns förmedling. Inspektörernas tjänsteresor och deras mycket stora arbetsbörda förorsaka även ofta dröjsmål. Skolstyrelsen är, då ritningarna godkännas, berättigad att stadfästa det normalpris, som utgör grunden för statsunderstödet, endast för de nödvändiga byggnaderna. Om projektet omfattar annat än det mest nödvändiga, måste detta uteslutas. Uteslutningen förorsakar regelbundet ändringar i ritningarna, återremitteringar av handlingarna och sålunda betydande dröjsmål. Detsamma är fallet om byggnadsplanen av någon annan orsak icke som sådan kan godkännas.

För att en kommun under den nuvarande undantagslagens giltighetstid, som utgår vid slutet av år 1952, skall vara berättigad att erhålla statsbidrag och amorteringslån, bör undervisningsministeriets tillstånd till byggnadsarbetet ytterligare erhållas. Då ansökningar om byggnadslov, av vilka blott en del kunnat godkännas, inkommit i hundratal, har handläggningen av ärendena rörande byggnadslov såväl i skolstyrelsen som i undervisningsministeriet visat sig vara tidsödande. Därjämte har handläggningen av byggnadslovsärendena, vilka både i skolstyrelsen och i undervisningsministeriet handhavas av samma personer, som sköta ärendena rörande byggnadsunderstöd, såsom redan ovan nämnts, å sin sida bidragit till att dessa senare fördröjts.

III. Vissa andra orsaker, som föranleda dröjsmål. Före år 1950 beviljades de extra byggnadsunderstöden ur ett fast anslag, som ofta tog slut mitt i året, så att vissa kommuner mycket länge fingo vänta på sina understöd. Från och med begynnelsen av år 1950 skulle det extra understödet erläggas ur ett förslagsanslag i enlighet med av statsrådet fastställda grunder. Tyvärr utfärdades detta statsrådsbeslut, som visade sig svårt att åstadkomma, först i början av augusti samma år, varför dröjsmål med understöden icke kunde undvikas. För att underlätta situationen beviljade undervisningsministeriet likväl i början av sommaren 1950 åt vissa kommuner i särskilt svår ställning som förskott för 33 folkskolebyggnadsarbeten sammanlagt närmare 60 milj. mk. Mycket tråkig var den händelse, som kort därefter inträffade i Kuusamo kommun. Skolstyrelsen hade under sommaren 1950 beviljat Kuusamo kommun byggnadsunderstöd för sju skolor, för att kommunen i tid skulle kunna anskaffa nödigt byggnadsmaterial. Detta belopp på sammanlagt över 21 milj. mark hade kommunen, som vid förverkligandet av sitt stora folkskolebyggnadsprogram råkat i finansieringssvårigheter, likväl använt för andra under byggnad varande folkskolors behov. Då saken i september 1950 kommit till statsrådets finansutskotts kännedom, avbröt detta tillsvidare handläggningen av understödansökningarna från Kuusamo och finansministeriet sände en representant till kommunen för att undersöka saken. Understödsärendena rörande Kuusamo fingo på grund av de av denna händelse förorsakade utredningarna vänta. Även flere andra kommuner blevo i form av dröjsmål med understöden lidande härav, ty för att försäkra sig om att något liknande icke inträffat i andra kommuner krävde statsrådets finansutskott särskilda tilläggsutredningar rörande alla anhängiggjorda understödsärenden, av vilka flere tiotal då voro oavgjorda på grund av dröjsmålet med det ovannämnda statsrådsbeslutet.

Som svar på spörsmålets andra del — vad ärnar Regeringen göra för förbättrande av situationen — får jag vördsamt anföra följande:

I Regeringens proposition angående statsförslaget för nästa år har under 10 Ht.

VI kap. 1 mom. punkt d) föreslagits inrättande av en extraordinarie avdelningssekreterarbefattning vid skolstyrelsens byggnadsbyrå. Inrättandet av denna befattning torde icke vara tillfyllest för ernående av en god skötsel av ärendena och enligt skolstyrelsens åsikt borde vid byggnadsbyrån finnas två arkitekter, ett biträde med ritares kompetens och en kamrer eller avdelningssekreterare. Ifall det blott visar sig möjligt, skola åtgärder i sinom tid vidtagas för erhållande av denna ytterligare arbetskraft. För vederbörande föredragande vid undervisningsministeriet har anordnats tillfällig hjälp vid handläggning av byggnadsunderstödsärendena. Ifall antalet av dessa ärenden i ministeriet fortfarande förblir stort, skall frågan om anställande av ordinarie tilläggsarbetskraft vid ministeriet framdeles upptagas till prövning. Beträffande övriga åtgärder för påskyndande av behandlingen av understöds- och låneärendena har skolstyrelsen föreslagit en mängd ändringar av de nuvarande stadgandena, bl. a. att beviljandet av amorteringslån skulle överföras från statskontoret till skolstyrelsen samt att byggnadsunderstöd och amorteringslån skulle kunna beviljas kommunerna även utan undervisningsministeriets byggnadslov, även om utbetalningen skulle kunna påbörjas först då tillståndet erhållits. De gjorda ändringsförslagen liksom även andra tänkbara åtgärder för förbättrande av sakläget skola i ministeriet undersökas och, ifall saken fordrar ytterligare prövning, kommer man eventuellt att föreslå tillsättande av en mindre kommitté.

Helsingfors, å undervisningsministeriet den 11 oktober 1951.

Minister *R. H. Oittinen.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuonna 1936 on perustettu mm. Kiuruveden Remeskylän Lahnajokivarteen asutustiloja, joissa tilanhinnan maksun yhteydessä on myös peritty tieosuuden lunastushintaa. Tietä ei ole vielä rakennettu, vaikka aikaa on kulunut yli 14 vuotta. Asukkaille tuottaa suunnatonta hankaluutta asua tiettömän taipaleen takana ja ovat he oikeutetusti katkeroituneita sen johdosta sitäkin suuremmalla syyllä, kun heiltä on peritty lunastushinnan yhteydessä hintaa myös tieosuuksista.

Edellä lausuttuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että vuonna 1936 Kiuruveden Remeskylän Lahnajokivarteen muodostetulle asutusalueelle ei vieläkään ole rakennettu maantietä, vaikka sellainen asutustilallisille on aikoinaan luvattu ja heiltä tilan lunastushinnan yhteydessä peritty tieosuuden lunastushinta, ja jos on, niin aikooko Hallitus ryhtyä, ja milloin, toimenpiteisiin tien rakentamiseksi?

Helsingissä 21 päivänä syyskuuta 1951.

Elli Juntunen. Juho Rytkönen.
Esa Hietanen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä, 21 päivänä syyskuuta päivätyssä kirjoituksessa kansanedustajat Elli Juntunen ym. ovat valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittäneet seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että vuonna 1936 Kiuruveden Remeskylän Lahnajokivarteen muodostetulle asutusalueelle ei vieläkään ole rakennettu maantietä, vaikka sellainen asutustilallisille on aikoinaan luvattu ja heiltä tilan lunastushinnan yhteydessä peritty tieosuuden lunastushinta, ja jos on, niin aikooko Hallitus ryhtyä, ja milloin, toimenpiteisiin tien rakentamiseksi?

Vastaukseksi tähän kysymykseen saan esittää seuraavaa:

Kyselyssä tarkoitettaneen lähinnä Kiuruveden kunnan Remeskylässä olevasta asutustarkoituksiin hankitusta Mattilan tilasta RN:o 11[19] vv. 1936—37 muodostettujen asutustilojen tiekysymystä. Näiden tilojen kauppahintoihin ei sisälly tiestä aiheutuvia

kustannuksia, vaan johtuu viljelyssopimuksessa mainitun kauppahinnan ja lopullisen kauppahinnan ero valtion toimesta tehtyjen rakennus- ja pellonraivaus- sekä viemärien kaivuutöiden kustannuksista, jotka on lisätty viljelyssopimuksessa mainittuun kauppahintaan.

Mainitunlaisia asutustiloja valtio ei myynyt ennenkuin valtion toimesta niillä tehtävät työt oli loppuun suoritettu ja hinnoitettu. Tilat myytiin siis sellaisina, kuin ne kauppakirjan tekohetkellä olivat, koska kauppahinnassa oli otettava huomioon valtion toimesta tehtävien töiden kustannukset. Valtion toimesta ei myydyillä asutustiloilla siis suoritettu tietöitä, jollei asutussuunnitelman vahvistamispäätöksessä oltu niistä nimenomaisesti määrätty. Nyt kysymyksessä olevan asutussuunnitelman vuonna 1937 annettuun vahvistamispäätökseen ei sisältynyt määräystä tällaisista tietöistä.

Kyselyssä tarkoitettujen asutustilojen tiekysymys on edellä esitetystä huolimatta kuitenkin ollut asutusviranomaisten käsiteltävänä jo vuonna 1939, jolloin kyselyssä tarkoitetusta tiestä määrättiin tehtäväksi suunnitelma. Suunnitelma valmistui v. 1940, mutta jäi se toteuttamatta siitä syystä, ettei ollut käytettävissä määrärahaa, jolla tällainen tiesuunnitelma olisi voitu toteuttaa. Seuranneiden poikkeuksellisten vuosien vuoksi ja maanhankintalain toimeenpanosta johtuen on normaalinen asutustoiminta ollut useita vuosia keskeytyksissä. Valtion tulo- ja menoarviossa ei myöskään ole ollut määrärahaa tietöihin sellaisilla aikaisempien asutuslakien mukaan muodostetuilla tiloilla, joiden tiekysymyksen hoitaminen valtion varoilla tilojen myynnin jälkeen olisi ollut katsottava kohtuulliseksi.

Remeskylän Lahnajokivarren tiekysymyksen selvittämiseksi on aikanaan laaditun suunnitelman tarkistus ja täydentäminen sekä suunnitelma tien mahdollisesta liittämisestä maanhankintalain mukaisesti muodostetuille tiloille rakennettavaan tieverkostoon annettu ao. maanviljelysinsinööripiirin tehtäväksi vielä kuluvana kenttätyökautena, jonka jälkeen työn toteuttaminen ja rahoituskysymys tulee uudelleen harkittavaksi.

Hallitus on täysin tietoinen kyselyssä mainitun kaltaisten tietöiden välttämättömyydestä vanhoilla asutustiloilla ja tulee mahdollisuuksiensa mukaan ryhtymään toimenpiteisiin tässä suhteessa ilmenneiden epäkohtien poistamiseksi, mutta sanotunlaisten tiekysymysten saattaminen tyydyttävään ratkaisuun edellyttää, että valtion tulo- ja menoarviossa osoitetaan tarkoitukseen tarpeelliset määrärahat.

Helsingissä 20 päivänä lokakuuta 1951.

Maatalousministeri *Martti Miettunen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Eder, Herr Talman, riktad skrivelse av den 21 september 1951 har riksdagsman Elli Juntunen m. fl. med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> „Har Regeringen kännedom därom, att på de kolonisationsområden, som bildats år 1936 vid Lahnajoki i Remeskylä by av Kiuruvesi, ännu icke byggts någon landsväg, fastän sådan i tiden blivit lovad kolonisationslägenhetsinnehavarna och ehuru av dem uppburits löseskilling för vägandelarna i samband med lägenhetens löseskilling och om så är fallet, ärnar Regeringen och när vidtaga åtgärder för byggande av vägen."

Såsom svar på detta spörsmål får jag högaktningsfullt anföra följande:

Spörsmålet torde närmast avse vägfrågan på de kolonisationslägenheter, som bildats åren 1936—1937 från Mattila lägenhet RN:o 11[19] i Remeskylä by av Kiuruvesi kommun. I lägenheternas köpesumma ingå icke kostnaderna för vägen, utan härleder sig skillnaden mellan i odlingsavtalet nämnda köpeskilling och den slutliga köpeskillingen av kostnaderna för de genom statens försorg utförda byggnads- och åkerröjningsarbetena samt grävningarna av avloppsdiken.

Dylika kolonisationslägenheter såldes icke av staten förrän de arbeten, som på statens åtgärd skulle utföras på dem, blivit utförda och prissatta. Lägenheterna såldes således sådana de voro vid köpebrevets uppgörande, enär i köpesumman skulle tagas i

betraktande de på statens försorg utförda arbetena. På statens åtgärd utfördes således icke vägarbeten på de försålda kolonisationslägenheterna, såframt det icke uttryckligen bestämts därom i kolonisationsplanens stadfästelsebeslut. I det år 1937 fattade stadfästelsebeslutet för nu ifrågaställda kolonisationsplan ingick icke någon bestämmelse om sådana vägarbeten.

De i spörsmålet avsedda kolonisationslägenheternas vägfråga har oberoende av det ovan sagda likväl varit under behandling av kolonisationsmyndigheterna redan år 1939, varvid det bestämdes, att en plan skulle uppgöras om den i spörsmålet avsedda vägen. Denna plan blev färdig år 1940, men kom den icke att genomföras av den orsaken, att det icke fanns anslag att tillgå, varigenom en sådan vägplan skulle ha kunnat genomföras. Till följd av de därpåföljande exceptionella åren och på grund av jordanskaffningslagens verkställighet har den normala kolonisationsverksamheten flere år varit avbruten. I statsförslaget har icke heller upptagits anslag för vägarbeten på sådana lägenheter, som bildats enligt tidigare kolonisationslagar, och där skötandet av vägfrågan med statens medel efter lägenheternas försäljning hade bort anses skäligt.

För utredning av vägfrågan Remeskylä —Lahnajoki har granskningen och kompletteringen av den i tiden uppjorda planen samt planen om vägens eventuella anslutande till det vägnät, som skall byggas på de enligt jordanskaffningslagen bildade lägenheterna, givits åt vederbörande lantbruksingenjörsdistrikt att uföras ännu under innevarande fältarbetsperiod, varefter arbetets genomförande och finansieringsfrågan ånyo upptagas till prövning.

Regeringen är fullt medveten om nödvändigheten av i spörsmålet nämnda vägarbeten på de gamla kolonisationslägenheterna och kommer i mån av möjlighet att vidtaga åtgärder för avlägsnandet av härvid yppade missförhållanden, men för att kunna lösa sådana vägfrågor på ett tillfredsställande sätt förutsättes att i statsförslaget anslås för ändamålet nödiga anslag.

Helsingfors den 20 oktober 1951.

Lantbruksminister *Martti Miettunen.*

Valiokuntien jäsenet.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: Valiokuntapaikkojen järjestelyn vuoksi pyytää ed. Pasanen vapautusta talousvaliokunnan jäsenyydestä. Puhemiesneuvosto puoltaa anomusta.

Anomukseen suostutaan.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: Eduskunta päättänee jättää valitsijamiesten tehtäväksi uuden jäsenen valitsemisen talousvaliokuntaan vapautuksen saaneen ed. Pasasen tilalle.

Hyväksytään.

Puheenvuoron saatuaan lausuvat

Ed. K u l o v a a r a: Suuren valiokunnan kokous on huomenna keskiviikkona kello 13.

Ed. P a l o v e s i: Eräiden valiokuntapaikkojen järjestelyn vuoksi pidetään eduskunnan valitsijamiesten kokous tänään heti tämän täysistunnon päätyttyä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 28 §:n 1 momentin 11 kohdan väliaikaisesta muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 17, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 3 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 6, esitellään k o l m a n t e e n k ä s i t t e l y y n.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: Toisessa käsittelyssä hyväksytty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Pääministeri K e k k o n e n: Herra puhemies! Kun nyt kolmannessa käsittelyssä oleva verolaki on ensimmäinen tasapainoohjelmaan kuuluva esitys, jonka yhteydessä

on syntynyt keskustelua vakauttamisohjelmasta kokonaisuudessaan, niin sallittaneen muutamalla sanalla kosketella vakauttamisohjelman yleistä taustaa.

Ensinnäkin on todettava, että inflation lopettamiselle ja taloudellisen tasapainon aikaansaamiselle on tänä ajankohtana olemassa varsin otolliset edellytykset. Taloutemme reaalinen pohja on lujittunut ja sodan aiheuttamat rasitukset ovat alkaneet vähentyä. Ulkomaankauppa on tämän vuoden aikana, ja toivottavasti tulevanakin vuonna, ennätyksellisen edullista. Yleinen mielipide maassa on lisäksi kääntynyt voimakkaasti inflation vastaiseksi. Viennin ja tuonnin hintojen väliset suhteet ovat meille varsin suotuisat. Tuotantomme on lisääntynyt ja työttymyyttä ei mainittavasti ole odotettavissa.

Ajankohdan tarjoamat yleiset edellytykset ovat näin ollen varsin suotuisat. On kannattanut yrittää sellaista sovintoratkaisua, joka täydellä varmuudella turvaisi lähimmäksi ajaksi taloudellisen vakauttamisen ja joka myöskin loisi lähtökohdan pitemmän ajanjakson tasapaino-ohjelmalle. Kun tällaiseen sovintoratkaisuun pyritään kaiken sen jälkeen, mitä maassa F-sopimuksen jälkeen on tapahtunut, ei se ole suinkaan helppo tehtävä. Mitään talouspoliittisesti oikeaoppista ohjelmaa siitä ei liioin valitettavasti voida saada. Mutta rohkenen sanoa, että sille, joka saattoi seurata nyt hyväksytyn ohjelman syntyvaiheita ja syntyvaikeuksia, on sittenkin ollut rohkaiseva yllätys se, että tällainen ohjelma voitiin saada aikaan, niin monesti neuvottelujen aikana yhteisymmärryksen saavuttaminen näytti toivottomalta unelmalta.

Kun ohjelma on nyt saatu valmiiksi, ovat monet talouselämän miehet ja poliitikot piehtaroineet siinä virheitä etsien. Ei ole syytä kieltää, etteikö tässä ohjelmassa olisi virheitä, missä kirjanoppineen kammiossa tahansa voitaisiin kirjoittaa yhtenäisempi, teoreettisesti suorastaan kirkkaan moitteeton talouspoliittinen tasapaino-ohjelma. Mutta kun elävää yhteiskuntaa varten laaditaan kriisien jälkeen tällainen taloudellinen ohjelma, ei suinkaan riitä se, että ohjelma on virheetön, vaaditaan välttämättä myös sitä, että tämä ohjelma voidaan toteuttaa. Ja siksi tässäkin ohjelmassa on toteuttamisen saavuttamiseksi ollut tietoisesti poikettava oikeaoppisilta linjoilta, tietoisesti hyväksyttävä suunnitelma, jossa on sisäisiä ristiriitaisuuksia ja sormella osoitettavia virheitäkin. Mutta tässä on lähdetty siitä, että yhteisesti hyväksytty ohjelma, puutteineenkin, on parempi kuin ei mitään ohjelmaa. Sen vuoksi asiaa on tarkasteltava kokonaisuutena eikä yksityiskohtien perusteella. Pääasia on, että poliittisten ryhmien ja talouspoliittisten järjestöjen kesken on onnistuttu luomaan sovitteluratkaisu, jonka sisältämä kokonaisohjelma on sellainen, että se lopputuloksen osalta on tyydyttävä ja että siihen sisältyy perusteltu toive inflation pysäyttämisestä ja taloudellisen vakaantumisen syntymisestä. Lisäksi on pantava merkille, että tämän ohjelman hyväksyneet eduskuntaryhmät muodostavat eduskunnan enemmistön. Siksi tämä ohjelma realiselta arvoltaan on parempi kuin teoreettisesti ehkä puhdaslinjaisempi ohjelma, jolla ei olisi takanaan kuin eduskunnan vähemmistö, ehkä ei sitäkään.

Siitä seikasta johtuen, että tasapaino-ohjelman kokoonsaanti on ollut niin vaikeaa, suorastaan kellosepän työtä, tämä ohjelma itsessään on hyvin arka koneisto. Paitsi sitä, että sen tulee saada vilpitön tuki niiltä eduskuntaryhmiltä, jotka ovat sen hyväksyneet, on sen takana pysyttävä myös niiden talouspoliittisten järjestöjen, joiden myötävaikutuksella se on valmistettu. Jos näitä edellytyksiä ei ole olemassa, tätä ohjelmaa ei voida väkipakolla toteuttaa, vaan ohjelma jää hyväksi, onnistumattomaksi yritykseksi ja syksyn 1951 taloudellinen vakauttaminen jää laivahylyksi sen reitin varrella, joka johtaa rahamme arvon täydelliseen romahtamiseen siitä aiheutuvine poliittisine seurauksineen. Sillä se näyttää varmalta, että jos tämä tasapaino-ohjelma sen yksityiskohdista vallitsevan erimielisyyden vuoksi joutuu hylätyksi, ei ole olemassa mitään käyttökelpoista poliittista pohjaa paremman tai tämän veroisen tai edes tähän verrattavan ohjelman toteuttamiselle. Vakauttamisen ja tasapainon periaatteen tilalle tulee silloin voimaan loputtoman ruuvin periaate, ja kaikki me tiedämme, mihin tämän periaatteen irtipäästämisellä rahanarvo ja maan talouselämä saatetaan. Ne, jotka kuvittelevat, että nykyinen hallitus lähtee johdattelemaan asioita loputtoman ruuvin linjoille, tulevat näkemään, että he ovat erehtyneet.

Mutta tämä tasapaino-ohjelma velvoittaa myöskin oppositiota, ainakin siltä osalta, mikäli oppositio todella pyrkii taloudelliseen tasapainoon. Tämä tasapaino-ohjelma velvoittaa oppositionkin, tällä edellytyksellä, tekemään vilpittömästi parhaansa, että taloudellisille vakauttamispyrkimyksille suodaan kaikki mahdollinen tuki eikä tahallisesti luoda esteitä sen toteuttamiselle. Minä en puhu nyt siitä huutokaupasta, joka täällä käytiin viime perjantaina ja jossa oppositio-puolueet koettivat jalosti voittaa toisensa. Tämä huutokauppa, niin kuin muistetaan, epäonnistui, ehkä sen vuoksi, että sen suorittaminen tapahtui varaslähdön merkeissä — „Kauppa käy"-viikko ja näyttelyhän alkoivat vasta seuraavana päivänä (Eduskunnasta: Hyvä!). Minä olen saanut aiheen tähän oppositiolle osoitettuun vetoomukseen siitä eduskuntalausunnosta, jonka nuori edustajatoverimme, tohtori Junnila, täällä viime viikolla esitti. Hänkin arvosteli tämän vakauttamisohjelman yksityiskohtia, mutta siitä ei liene kenelläkään toki mitään pahaa sanottavana, jos ed. Junnila, joka on tunnetusti syvällisellä ajatuksella lukenut monia kansantaloudellisia kirjoja, haluaa loistaa katederilta oppimattoman, mutta arvovaltaisen kuulijakunnan hämmästyneitten katseiden edessä. Mutta ei siinä kaikki. Ed. Junnila, joka sanoo kannattavansa taloudellista vakauttamista, teki puheenvuorossaan kaikkensa saadakseen tasapaino-ohjelman toteuttamisesta pois sen tarvitseman poliittisen pohjan. Hän kohdisti toivorikkaan huomionsa maalaisliittoon ja sekä marein sanoin että „aasitteluin" suostutteli maalaisliittoa pois tasapaino-ohjelman takaa. Vakauttamisohjelman tilinpäätöstä tutkittuaan ed. Junnila oli näet saanut selville, että maalaisliitto oli voimattomasti puolustanut talonpojan etuja, ja sen vuoksi maalaisliittolainen talonpoika hänen mielestään oli juuri se, joka on saanut korvapuustin, niinkuin tohtori Junnila täältä sanoi. Maalaisliiton hallitushalu, kertoi tohtori Junnila, oli johtanut asiat siihen, että sosialidemokraatit olivat tasapaino-ohjelmaa laadittaessa vetäneet pitemmän korren, ja maalaisliitosta oli tullut sosialidemokraattien „käytökelpoinen aasi". Vakauttaminen sellaisenaan on hyvä asia, hurkasteli ed. Junnila, mutta maalaisliitto ei olisi saanut sitä laadittaessa luopua talonpoikaisväestön eduista. Arvatenkin ed. Junnilalla on ollut tiettyä johdatusta siihen, että tämä hänen sanansa voi löytää otollisen kuulijan ja nostattaa sellaisen sisäisen kapinan maalaisliitossa, että vakauttamisohjelman läpimeno voidaan estää. Valitettavasti ed. Junnila on ollut osittain oikeassa. Vahinko ei toivottavasti ole kuitenkaan korjaamaton.

Kyllä me maalaisliitossa tiedämme, että uhraukset, jotka maanviljelijäväestö ja metsänomistajat joutuvat tekemään vakauttamisen hyväksi, ovat taloudellisesti raskaat. Mutta tällaista tasapaino-ohjelmaa ei koskaan saada syntymään, jos jokainen pitää omastaan kiinni ja vaatii uhrauksia vain toisilta. Maalaisliitto ei ole laskutikku kädessä laskenut, mikä osapuoli eniten ja mikä vähiten on joutunut antamaan yhteistä hyvää etsittäessä, mutta se on pyrkinyt omasta puolestaan asettamaan kirkon keskelle kylää ja tinkimään oikeutetuista edustaan niin paljon, kuin se on suinkin ollut mahdollista, jotta yhteinen hyvä saataisiin tänä erittäin kriitillisenä aikana toteutetuksi. Ja sitten tulee kansantaloustohtori, joka hakiessaan vakauttamisen poliittisesta pohjasta heikkoja kohtia on muistanut propagandajutut maalaisväestön luokkaitsekkyydestä; ja sitä luokkaitsekkyyttä hän yrittää lietsoa, jotta vakauttamisohjelma menisi nurin. Samalla hän pyrkii, vanhan poliitikon elkeet omaksuen, peittämään jälkensä selittelemällä tekohurskaasti, että olisi se taloudellinen tasapaino sittenkin mainio asia. Ei ole suinkaan mahdotonta, että tämä tasapaino-ohjelma kaatuu. Mutta jos se onnettomuus tapahtuisi, tiedetään, että monien kollektiivisesti vastuunalaisten lisäksi on olemassa ainakin yksi henkilökohtaisesti vastuunalainen ja se on pankinjohtaja, kansantaloustieteen tohtori ed. Junnila.

Ed. Junnila on muuten sama mies, joka ennen eduskuntaan tuloaan suurin sanoin arvosteli maalaisliittoa etuilemisesta yhteisen hyvän kustannuksella. Sallittaneen, että minä luen muutaman kappaleen hänen vuonna 1950 ilmestyneestä kirjastaan. Näin hän kirjoitti ennen eduskuntaan tuloaan: „Kuka kulloinkin on vallan päällä ollut, se on nykinyt narusta omaan suuntaansa, koettanut kahmaista yhteisestä kakusta mahdollisimman suuren osan itselleen. Seuraukset ovat olleet erittäin onnettomia, kuten erityisesti viime vuosien rahataloudelli-

nen kehitys on osoittanut. Kun enemmän tai vähemmän yksipuolisesti on ajettu milloin toisen, milloin toisen luvullisesti suuren taloudellisen intressipiirin etuja, tasapainoa ei ole päässyt syntymään. Talouspolitiikan yksipuolisuus milloin yhteen, milloin toiseen suuntaan on kostautunut ennen kaikkea rahanarvon alenemisena. Vastuuttomimmin on viime vuosina ajettu palkkatyöväestön hetkellisiä etuja, ja siitä johtuen palkkatekijä on muodostunut inflation pääaiheuttajaksi. Mutta ei maalaisliittokaan tässä suhteessa suinkaan synnitön ole." Se on oikeata puhetta, mutta olisi ollut kovin mieluissa, että kansanedustaja Junnila olisi seurannut tohtori Junnilan antamia ohjeita.

Ed. Junnilan yritys nostattaa maalaisliitto vakauttamisohjelmaa vastaan oli kömpelö poliittinen veto, jonkalaisesta kokoomuksen olisi luullut viime aikojen kovien opetusten vuoksi luopuneen. Mutta ed. Junnilan lausunto oli lisäksi — ja se on pahinta — katala yritys kaataa tasapainoohjelma maalaisliiton keskuudessa nostatetun opposition avulla. Sen mitä ed. Junnila tekee maalaisliittoa vastaan, sen me maalaisliittolaiset kykenemme torjumaan. Sen vuoksi hänen maalaisliittoa vastaan suuntaamallansa puoluetaktillisella hyökkäyksellä ei ole vahingollista kansallista merkitystä. Mutta se, mitä ed. Junnila nurkan takaa ampuen tekee taloudellisen vakauttamisen torpedoimiseksi — sillä siitä suorastaan, kun olosuhteet tiedetään, on kysymys — se kohdistuu koko maan talouselämää vastaan, ja sen takia tällainen teko ansaitsee mitä jyrkimmän tuomion.

Ed. Junnilan edesvastuuton esiintyminen ei lopuksi kaipaa muuta kuin sen, että minä viskaan ed. Junnilan silmille hänen sanansa äsken mainitusta teoksesta. Hän kirjoitti nimittäin: „Tietysti oppositiossa olevalla puolella on arvostelun oikeus ja oikeus yrittää hallituksen kaatamista, mutta oppositiopolitiikkaakin harjoitettaessa täytyy silmämääränä pitää muutakin kuin lyhytjännitteistä puolue-etua ja arvotonta poliittista taktikointia."

Herra puhemies! Valitan syvästi, että minun hallituksen päämiehenä on ollut pakko käyttää näin kovaa kieltä, mutta vakauttamisohjelman vaarantaminen „arvottoman poliittisen taktikoinnin" vuoksi on nykyisissä oloissa koko maan kannalta katsoen niin vakava asia, että vaaran torjumiseksi on kovakin ojennus sekä sallittua että suorastaan välttämätöntä.

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! Kun herra pääministeri osoitti kovat sanansa, niikuin hän sanoi, ed. Junnilalle, niin tilanne sattui olemaan sellainen, että ed. Junnila oli saanut tästä istunnosta ja eräistä muistakin istunnoista vapautusta ulkomaanmatkan vuoksi, joten hän ei itse voi tähän vastata. Arvattavasti hän tulee sopivan tilaisuuden tullen vastaamaan herra pääministerille. Minä puolestani en katsokaan asiakseni puuttua herrojen väliseen keskusteluun (Pääministeri Kekkonen: Ei se ole herrojen välistä keskustelua!).

Mutta eräs seikka minua kuitenkin hämmästyttää ja se on se, että kun herra pääministeri ilmoittaa hetken tulleen, jolloin hän esittelee hallituksen vakauttamisohjelman, niin valtaosan tästä herra pääministerin puheesta muodostaa viikon verran myöhästynyt vastaus eräälle yksityiselle kansanedustajalle. En oikein ole vakuuttunut siitä, että tämä herra pääministerin menettely vastaa tarkoitustaan, kun otamme varteen, kuinka tavattoman tärkeä ja monimutkainen kysymys vakauttamisasia on. En voi olla lausumatta hämmästystäni siitä, että herra pääministeri katsoo tämän tavan olevan oikean esitellä eduskunnalle laajaa ja monipykälistä vakauttamisohjelmaa.

Minun sallittaneen eräästä seikasta mainita, eräästä anakronismista, joka ilmenee herra pääministerin puheesta. Se arka juttu, johon hän täydellä syyllä viittasi ja jonka muodostaa eräiden maalaisliittolaisten suhtautuminen tähän ohjelmaan, se oli kyllä hyvin tiedossa jo ennenkuin ed. Junnila piti puheensa (Pääministeri Kekkonen: Sen pahempi, että hän sen jälkeen puhui!). No, meillä kokoomuslaisilla on tietyisi tavaton usko puheittemme vaikutuksiin, mutta en tiedä, että herra pääministeri olisi niin tavattoman levoton siitä, että joku kokoomuslainen pitää täysistunnossa puheenvuoron, koska siitä runsas, hyvin runsas osa maalaisliiton ryhmää ottaa toimintaohjeensa. Hyvä olisi, jos näin yleensä tapahtuisi, mutta minä en ole saanut sitä kokemusta (Ed. Hakkila: Mutta jos on kysymys muista juonitteluista!). Niin, muusta juonittelusta saattaa kyllä ollakin kysymys.

Tällä kertaa ei kai kuitenkaan ole kysymys ainakaan oikeistossa esiintyvän opposition juonittelusta, vaan eräästä repeämästä, joka on tapahtumassa maalaisliiton piirissä. No, meillä kokoomuslaisilla kai täytyy sentään olla oikeus (Ed. Hakkila: Valaista heitä!) — valaista heitä (Ed. Hakkila: Tarttee valaista, jos niin pimeä maalaisliitto on!). Me olemme koettaneet koko ajan valaista heitä, mutta minä luulen, että tätä kokoomuksen ja maalaisliiton välistä suhdetta on nyt jo tarpeeksi ventileerattu tässä salissa, niin että minä en usko, että se enää on tarpeen.

Meillä kokoomuslaisilla ei ole ollut tähän saakka aihetta esittää varsinaista yleisarvostelua tästä vakauttamisohjelmasta; siitä herra pääministeri on varmasti vakuuttunut, että meikäläisten piirissä erittäin vilpittömästi pyritään vakauttamiseen (Pääministeri Kekkonen: Onko puhuja samaa mieltä kuin ed. Junnila? — Ed. Hakkila: Junnila puhui aaseista!). Jaa, niistä aaseista on puhuttu aikaisemminkin ja minusta näihin eläinopillisiin kysymyksiin ei ole tässä asiassa puututtava, ne kuuluvat muualle kuin tänne parlamenttiin.

Me kokoomuslaiset olemme ehkä hiukan pessimistisempiä, ehkä hiukan kriitillisempiä kuin herra pääministeri. Voin sanoa omasta puolestani, että en ole yhtä vakuuttunut kuin herra pääministeri näyttää olleen eräissä vaiheissa — ehkä on vieläkin,— siitä että kun pannaan yhteen joukko (Vasemmalta: Aaseja!), jonkin verran virheellisiä ohjelmakohtia, niin siitä muodostuu eheä ja oikea kokonaisuus. Tämä nyt ei ole minun käsitykseni. Mutta sanottakoon, että tällaisenkin ohjelman aikaansaaminen, kirjoittaminen ja niiden tavattomien poliittisten vaikeuksien voittaminen, jotka jokaisen vakauttamisohjelman tiellä maassa on ollut, se on ymmärrettävä voitoksi. Ja kyllä minä onnittelen herra pääministeriä siitä, että hän on tällaisen voiton saanut, mutta minä toivon erityisesti sitä, että hän pystyy pitämään oman puolueensa tämän ohjelman takana. Silloin se menee lävitse (Pääministeri Kekkonen: Oliko ed. Wiherheimo solidaarinen ed. Junnilalle? — Naurua).

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Minä uudelleen ilmoitan sen, minkä olen useasti ilmoittanut, että minä hyvin mielelläni kuuntelen herra pääministerin puhetta. Se on aina ollut muodollisesti erittäin hyvä. Valitettavasti en voi aina sisältöön yhtyä. Että pääministeri väitti, että täältäpäin olisi koetettu lyödä hallitusrintamaa puhki, jotta vakauttaminen ei menestyisi, tämä ei pidä paikkaansa. Jos siellä on reikiä ja repeämiä, niin ne ovat olleet siellä tämän hallituskokoomuksen ensimmäisestä elinhetkestä saakka. Tapa, millä pääministeri yritti nyt käsitellä oppositiota tässä vaiheessa, ei tuntunut minusta onnistuneelta eikä rakentavalta. Pääministeri yritti jo etukäteen vierittää syyn opposition niskoille, jos hallituksessa ja erittäinkin pääministerin omassa puolueessa tulisi repeämä todellakin niin suureksi, että koko pussi puhkeaa.

Ed. Salminen: Tämä vakauttamiskysymys on suuri kysymys, johon täytyy vakavasti suhtautua. Herra pääministeri tiukkasi äsken, mikä on meidän suhteemme siihen puolueena ja ryhmänä. Valitettavasti sitä ei ole vielä kokonaisuutena käsitelty. Mutta minä luulen, että monessa yhteydessä on käynyt ilmi ensiksikin se tunnustus, että oli suuri onni tälle maalle, että voitiin linnarauhan päätyttyä estää inflatiokierteen uudelleen ryöstäytyminen kaikkine tuhoisine seurauksineen ja toiseksi se, että saatiin indeksi terveemmälle perustalle kuin millä se aikaisemmin on ollut. Me olemme arvostelleet tätä ohjelmaa sen ristiriitaisuuksien ja sen meidän ymmärtääksemme liiallisen valtiojohtoisuuden vuoksi. Herra pääministeri on itsekin myöntänyt siinä olevan ristiriitaisuuksia ja sehän on luonnollista, koska se on kompromissin tulos. Mutta se, missä me olemme eri mieltä, on se, että tämä valtiojohtoinen ja ristiriitainen ohjelma ei kelpaa pitkän ajan ohjelmaksi. Tämä on jonkinlainen ensiapuohjelma, väliaikainen ohjelma ja sellaisena sitä on yleensä tervehditty tyydytyksellä. Ja minä luulisin, että tuskin me tulemme kaatamaan tätä „hyvää" suunnitelmaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi tulo- ja omaisuusverolain 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 18, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 7 esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Ensimmäinen varapuhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt joko hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Hallituksen verolakiesitysten yhteydessä eduskunnassa käyty keskustelu on selvästi osoittanut, että meidän tuloveromme on jatkuvasti kohtuuttoman raskas, vaikka sodan päättymisestä on jo kulunut yli 9 vuotta (Ed. Kannisto: Joko kokoomuskin huomaa sen?). Kun nyt sotakorvaussuoritukset jo ensi vuoden aikana täysin loppuvat ja myös muut sodasta johtuvat menot ovat entisestään vähenemässä, onkin odotettava, että tuloverorasitusta riittävästi kevennetään. Samalla pitäisi olla selvää, että myöskin omaisuusverotusta tarkistetaan. Nykyistä omaisuusveroasteikkoa, joka säädettiin vuonna 1948 (Ed. Hakkila: Mitä se meitä köyhiä liikuttaa?), sovelletaan viimeisen kerran kuluvalta vuodelta toimitettavassa verotuksessa. Tämä asteikko, joka siis tulee uusittavaksi, on inflation vaikutuksesta johtanut reaaliseen noin 20—30 %:n suuruiseen omaisuusveron nousuun ja kaipaa siten tuntuvaa korjausta.

Kun tuloverotusta käydään lieventämään, olisi kiinnitettävä huomiota myöskin veroasteikon luonteeseen. Onhan käynyt yhä ilmeisemmäksi, että nykyinen jyrkkä progressio vaikuttaa jarruttavasti kansantulon kasvuun vähentämällä halua lisäansioihin ja rankaisemalla yhä korkeammalla verolla ylitöitä tai tavallista uutteerampaa yritteliäisyyttä. Myös progressio saattaa epäoikeudenmukaiseen asemaan ne veronmaksajat, joiden vuositulot syystä tai toisesta suuresti vaihtelevat. Niinpä onkin eräissä maissa tämän epäoikeudenmukaisuuden poistamiseksi säädetty, että tilapäisesti suurempia tuloja saadaan jakaa useampien vuosien kesken. Paras ratkaisu näiden progression aiheuttamien kansantaloudellisien haittojen ja epäoikeudenmukaisuuksien poistamiseksi on kuitenkin itse progression lieventäminen. Yhä useammassa maassa onkin viime aikoina pyritty tämänlaatuisiin toimenpiteisiin. Tarvinnee vain viitata esimerkiksi Ranskan verouudistukseen. Mainittakoon, että myöskin Englannissa, jota yleensä syytetään jyrkästä progressiosta, varsinainen tulovero on lähinnä suhteellinen ja vasta suurempiin tuloihin kohdistetaan progressiivinen erikoisvero.

Hallituksen taholta on kiirehditty tuloveroasteikon hyväksymistä esityksen mukaisena viittaamalla siihen, että pidätystaulukot on saatava ajoissa kuntoon. Mutta samalla näyttää unohtuneen, että eduskunnan hyväksymistä ei vielä ole hankittu kaikille muillekaan tekijöille, jotka on otettava huomioon taulukoita laskettaessa. Niinpä palkkatulojen vähennysoikeudesta ja tämän vähennyksen suuruudesta ei vielä ole säädetty mitään ensi vuoden kohdalta. Kuitenkin on selvää, että myös tästä asiasta olisi jo ennen pidätystaulukkojen laatimista pitänyt antaa eduskunnalle esitys. En tiedä, onko hallitus kaavaillut palkkatulojen vähennyksiksi ensi vuonna 0, 10, 15 vaiko 20 %, mutta eduskunta joka tapauksessa joutuu tässäkin kysymyksessä tapahtuneiden tosiasioiden eteen.

Tähdennän lopuksi vielä sitä seikkaa, että verotuksen huojentamispyrkimykset rajoittuvat nykyisellään pääasialliselta osaltaan vain eräänlaisiin inflatiokorjauksiin. Tämän vuoksi on näitä pyrkimyksiä jatkettava ja tehostettava eikä tyydyttävä vain niihin lievennyksiin, jotka sisältyvät nyt hyväksyttävään hallituksen esitykseen. Ehdotankin eduskunnan päätettäväksi toivomuksen, että hallitus ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että verorasitusta mahdollisimman pian tuntuvasti lievennetään.

Ed. Tuurna: Kannatan ed. Seppälän toivomusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Seppälä ed. Tuurnan kannattamana ehdottanut eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus ryhtyisi sellaisiin toimenpiteisiin, että vero-

rasitusta mahdollisimman pian tuntuvasti lievennetään. Nimitän tätä ehdotusta ed. Seppälän ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Ensin päätetään lakiehdotuksesta ja sen jälkeen ed. Seppälän ehdotuksesta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Mitä ed. Seppälän ehdotukseen tulee, ei se mielestäni ole sellaisessa välittömässä asiallisessa yhteydessä käsiteltävänä olevaan lain väliaikaista muuttamista tarkoittavaan ehdotukseen, että siitä voitaisiin tässä yhteydessä päättää, enkä näin ollen aloitteen puuttuessa katso voivani esittää mainittua ehdotusta äänestettäväksi.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi vakuutusliikkeen väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 24, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 2.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi kansanedustajain vaalista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty vuoden 1950 vp:ltä lepäämässä oleva yllämainittu lakiehdotus.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 15.

Keskustelu:

Ed. Jokinen: Herra puhemies! — Perustuslakivaliokunta lausuu mietinnön perusteluissa, että valiokunta on kuitenkin sitä mieltä, että valtiollisia vaaleja koskeva lainsäädäntö olisi kokonaisuudessaan tarkastettava ja että hallituksen toimesta olisi kiireellisesti ryhdyttävä toimenpiteisiin uuden esityksen antamisesta eduskunnalle. Kuitenkin näistä myönteisistä perusteluista huolimatta valiokunta, tosin arvalla, ehdottaa lakiesityksen hylättäväksi. Näin ollen siis valiokunta myöntää muutosesityksen tarpeelliseksi, mutta kun tulee kysymykseen tämän vaalilain muutosehdotuksen yhteydessä Uudenmaan vaalipiiriä koskeva jako, niin asia muodostuu riitaiseksi hoitaa. Tämä johtuu siitä, että eduskunnassa on noin neljännes Helsingissä asuvia kansanedustajia, jotka ehkä pelkäävät edustajapaikkansa menetystä, jos maaseutu saisi omana vaalipiirinään asettaa itsenäisesti omat haluamansa kansanedustajaehdokkaat.

Kansandemokraattien kantaa on myöskin hyvin vaikea ymmärtää tämän kysymyksen kohdalla. Samalla kuin he puhuvat demokraattisista oikeuksista ja maaseudun vähäväkisen kansanosan nimissä, niin he käytännössä vastustavat kaikkea demokratiaa, niin myöskin vaalilain uudistukseen nähden. Kun eduskunnassa oli aikaisemmin kysymys vaalilain muuttamisesta siten, että vain yhden nimen listat otettaisiin käytäntöön eduskuntavaaleissa, mikä olisi ollut täysin demokraattinen, sillä silloin valitsijat olisivat voineet vapaasti antaa äänensä haluamalleen ehdokkaalleen, vastustivat kommunistit tietenkin tätä muutosta vain sen vuoksi, ettei kansa olisi päässyt demokraattisella tavalla vaikuttamaan vaalien tulokseen, ja niin on sitten voitu moninimijärjestelmällä vaikuttaa siihen, ettei kommunisteilla ole esim. Turun eteläisestä vaalipiiristä yhtään paikkaa maaseudulta, ja ne ovat myöskin suurimmalta osalta helsin-

kiläisistä koottuja (Vasemmalta: Oikein, Kalle!). Puheissa voidaan kyllä puhua maaseudun kysymyksistä, mutta käytännössä suositaan sellaista vaalijärjestelmää, jonka avulla puolueen johdolle voidaan turvata edustajapaikat. Tämä on ollut erittäin tyypillistä juuri kommunistisen puolueen keskuudessa (Vasemmalta: Mutta eihän se teille kuulu! — Ed. Hakkila: Ainoastaan itkemällä saa muutoksia!).

Eduskunta hyväksyi kuitenkin lain viime valtiopäivillä, mutta vähemmistö äänesti sen lepäämään yli vaalien, joten eduskunnalla on nyt tilaisuus uusia ennen tekemänsä päätös. Kysymyksessä ei saa vaikuttaa jonkun henkilökohtaisen edustajanpaikan turvaaminen, vaan todella demokraattisen ja oikeudenmukaisen vaalilakiuudistuksen toteuttaminen. Sen jälkeen kun tämä kiistakysymys on saatu ratkaistuksi, on paljon helpompi toteuttaa muita käytännöllisiä uudistuksia vaalilakiin. — Tämän vuoksi ehdotan, herra puhemies, että eduskunta pysyisi ennen tekemässään päätöksessä ja hyväksyisi lakiehdotuksen.

Ed. E. Kilpi: Herra puhemies! — Edellinen eduskunta joutui miltei työkseen torjumaan lukuisia kansanedustajanvaaleja koskevia muutosehdotuksia, niin yksimielisiä kuin oltiinkin eräiden teknillisten korjausten vältämättömyydestä. Tehdyt ehdotukset edellisen eduskunnan aikana olivat kuitenkin yleensä sellaisia, että ne oli estettäväkin tulemasta laiksi. Ne tähtäsivät toisaalta kansalaisten eräiden perusoikeuksien rajoittamiseen, äänestäjien vapaan harkinta- ja valintaoikeuden supistamiseen vaaliprosessin aikana.

Toisaalta ne olivat ristiriitaisia, epäselviä ja käytäntöön soveltumattomia. Perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja luonnehtikin ne silloin täällä eduskunnan istunnoissa „tekeleiksi" ja „susiksi". Nykyinen eduskunta on ennättänyt jo yksimielisesti yhtyä tähän käsitykseen ja hylännyt aikaisemmin esillä olleet yli vaalien siirtyneet ehdotukset. Sarjan viimeisenkin tuotteen perustuslakivaliokunta vakuuttavin asiallisin perustein ehdottaa samoin hylättäväksi.

Valiokunnan vähemmistö ei kuitenkaan ole tyytynyt tähän. Se ei ole halunnut ottaa järkeään vangiksi tässä asiassa, vaan päin vastoin koonnut voimansa jonkinlaiseen viimeiseen ponnistukseen. Se ilmoittaa tahtovansa jakaa Uudenmaan vaalipiirin, jotta voitaisiin tehdä, niinkuin se kirjoittaa, „Uudenmaan maaseudulle oikeutta". Vastalauseen tekijät eivät kuitenkaan ole vaivautuneet selvittämään lähemmin, mitä syvällisiä oikeuspuutteita Uudenmaan maaseudulla tässä asiassa mahtaisi olla muun Suomen maaseutuun verrattuna. Tämä ajatus täytyykin peittyä hämärään, koska vastalauseen allekirjoittajina ei esiinny ainoatakaan Uudenmaan edustajaa, vaan tämän „oikeustaistelun" kärkijoukko on haettavissa niin etäältä kuin Vaasan ja Oulun lääneistä (Eduskunnasta: Kun ei ole perustuslakivaliokunnassa Uudeltamaalta!). — Kyllä on, katsokaa luettelosta! Heidän mukanaan liikkuu sitten ed. Jokinen, joka meille äsken edellä selvitteli siveellistä suuttumustaan hänen katseltuaan uusmaalaisen rahvaan hädänalaista tilaa vaalipiirirajan takaa Perniön horisontista käsin.

Vaatimus pääkaupungin irroittamisesta muun Uudenmaan yhteydestä ei ole mikään uusi asia. Nämä perusteetkin me tunnemme täällä varsin hyvin. Vaatimushan nojautuu siihen harhaluuloon, että meillä kaupunkien ja maalaiskuntien edut yleensä olisivat toisilleen vastakkaisia, ja että näin olisi laita aivan erikoisesti täällä Uudellamaalla. Eduskunta ei muka nykyisellään riittävästi huomioisi Uudenmaan maaseudun tarpeita, ja apua olisi saatavissa hätää kärsivälle maaseudulle vain jakamalla Uudenmaan lääni. Tämä ajatuksenjuoksu on yleisestikin väärä, ja Uudenmaan läänin kohdalta se on sitä aivan erikoisesti. Ne ajat, jolloin todella syystä voitiin puhua maaseudun ja kaupunkien etujen vastakkuudesta, ovat kaukana takanapäin. Eihän nyt eletä enää mitään keskiajan kaupunkivaltion aikaa eikä edes sellaista yhteiskuntaelämän muotoa, jolloin muutama ikäpolvi taaksepäin vielä kaupunkien porvarit kantoivat pikkutullia kaupunkien porteilla maalaisilta, jotka kärrypelein toivat tuotteitaan myytäviksi ja saivat niistä pilkkahinnan.

Nykypäivän elämäntyyli ja elämänmuodot eivät suinkaan noudattele asuinpaikan mukaan piirusteltuja rajoja. Kansalaisten katsomukset, edut ja tavoitteet määräytyvät aivan kokonaan tällä hetkellä heidän sosiaalisen asemansa mukaan asuinpaikasta kokonaan riipumatta. Työväenluokan ja muiden pieneläjien edut ovat samoja, olkoon asuinpaikka kaupunki taikka maa-

seutu. Suurporvariston etujen ja tavoitteiden laita on aivan sama. Heitä sitoo toisiinsa luokkayhteisyys asuinpaikasta kokonaan riippumatta. Sama pätee myös pikku virkamiehiin ja yleensä ns. väliluokkiin nähden. Yleiskunnan voimaryhmät niin parlamentissa kuin sen ulkopuolellakin muodostuvat kansalaisten maailmankatsomuksen ja sosiaalisten tavoitteiden mukaan asuinpaikasta riippumatta.

On oikeastaan omituista, että esitetyn lainen jakoperuste tähän aikaan yleensä vielä esitetään. Tämä seikka oivallettiin meilläkin jo niin aikaisin kuin eduskuntauudistusta laadittaessa puoliväliin viidettäkymmentä vuotta takaperin. Silloinkin liikkui joittenkin mielessä ajatus, että Helsinki olisi muodostettava omaksi vaalipiiriksi muusta Uudestamaasta erilliseksi. Ajatus raukesi kuitenkin jo alkuunsa sekä eduskuntauudistusta valmistelleessa komiteassa että myöhemminkin. Vuoden 1905—1906 säätyvaltiopäivien perustuslakivaliokunta, jonka puheenjohtajana oli niin arvovaltainen edustaja kuin professori Hermansson, lausui mietinnössään mm., että „suurempien tai keskisuurten kaupunkien erottamista vastaan ympäröivästä maaseudusta puhuu ei ainoastaan se, että kaupunkien ja maaseudun harrastukset nyttemmin" — siis lähes 50 vuotta takaperin — „eivät ole samassa määrässä vastakkaisia kuin ennen, vaan myös ettei voida erottaa kaupunkia ja sitä ympäröivää maaseutua toisistaan". Nimenomaan Helsingin suhteen mainittu perustuslakivaliokunta vielä lisäsi, että „jos kerran maan eri osien tulee olla vilkkaassa yhteydessä keskenään, niin varmasti on sellainen suhde olemassa Helsingin ja kaikkien Uudenmaan läänin kuntien välillä. Tuskin lienee olemassa yhtään kuntaa, jonka harrastuksilla ei olisi kannattajia pääkaupungissa, ja tuskin on sellaista pyrintöä, joka ei voisi toivoa huoltajia läänin eri osista. Jos Helsinki erotettaisiin erityiseksi vaalipiiriksi" — jatkaa perustuslakivaliokunta silloin edelleen — „niin ilmeisesti tapahtuisi luonnoton erottaminen. Jos näin kuitenkin tapahtuisi, niin silloin" — edelleen sanotun mietinnön mukaan — „Uudenmaan maaseutu pitäisi vuorostaan jakaa kahteen piiriin. Jakaminen merkitsisi valiokunnan mielestä myöskin sitä, että kielellisesti yhteenkuuluvat kansalaiset, jotka todennäköisesti tahtoisivat olla vaaleissa yhteistoiminnassa, estettäisiin sitä tekemästä."

Nämä silloin esitetyt toteamukset pitävät tänä aikana paikkansa vieläkin enemmän. Uudenmaan maaseutu kuuluu läheisemmin samaan piiriin pääkaupungin kanssa, kuin vastaavasti asian laita on ehkä missään toisessa läänissä.

Vaalipiirin jakamisen kannattajain toinen erehdys on siinä, että he uskovat jaon jälkeen maaseudun vaalipiiristä valittavan vain maaseudun edustajia, maaseudulla asuvia kansalaisia. Näin ei ilmeisesti tulisi tapahtumaan. Pikemmin uskon olevan vaaran, että käy aivan päinvastoin. Suuret puolueet tulisivat aivan erikoisesti tällaisessa tilanteessa asettamaan tunnetuimmat ja vetävimmät johtajansa ehdokkaiksi. Jos katsotaan esim. maalaisliittoa viime eduskuntavaaleissa, niin helsinkiläiset kilpailivat aika voimakkaasti niiden kahden edustajan kanssa, jotka maaseudulta maalaisliitto tänne lähetti. Ilmeisesti nämä puolueissaan tunnetuimmat juuri tulisivat valituiksi yleensäkin ennen vähemmän tunnettuja paikallisia ehdokkaita. Valtiollisissa vaaleissahan suuret päälinjat siitä, miten maan politiikka on hoidettava, merkitsevät ja niiden täytyykin merkitä enemmän kuin kysymys siitä, asuuko eduskunnan jäsen muutaman kilometrin lähempänä tai etäämpänä eduskuntatalosta, tai varsin epävarma lupaus jonkun tiepätkän tai pikku sillan rakentamisesta. Ainoa keino esilläolevan ajatuksen — perusajatuksen sanoakseni — toteuttamiseksi voisikin olla vain sellainen säännös, että „Uudenmaan vaalipiiristä saadaan valita vain maaseudulla asuvia henkilöitä" tai että „Helsingissä asuvia ei saada asettaa ehdokkaiksi Uudellamaalla". Toistaiseksi ei näin täsmennettyä ehdotusta kuitenkaan ole näkynyt, ellei sellaisena voida pitää muuatta viime eduskunnassa samalta taholta esitettyä ajatusta, ettei ehdokkaiksi olisi lupa asettaa „nimikuuluja" henkilöitä. Samaan päämäärään tähtäsi kai osaltaan sanomalehti Maakansa pääkirjoituksessaan pari viikkoa sitten todistellessaan Uudenmaan vaalipiirin jaon välttämättömyyttä. Lehden pääargumentti jaon puolesta oli se, että Helsingissä on „käytettävissäolevien henkisten ja taloudellisten voimien ylivoimaisuus". Vaalipiirin jakamisella autettaisiin siis tämän tulkinnan mukaan sellaisen tavoitteen toteuttamista, ettei tällaisia

„henkisiä ja taloudellisia voimia" saisi eduskuntaan tulla. Se on siis täysin vastakkainen niille selityksille, joita kuultiin samalta taholta viime vaalitaistelussa, jolloin tuntemattomimmatkin ehdokkaat esiteltiin valitsijoille todellisina hengen jättiläisinä.

Uudenmaan vaalipiirin jakaminen vaaditulla tavalla ei siten suinkaan täyttäisi minkäänlaista oikeusvaatimusta. Tulos saattaisi olla muissakin kuin edellä viittaamissani tapauksissa tavalliseen kansalaiseen nähden aivan päinvastainen. Ei pidä unohtaa esim. sellaista tosiasiaa, että ihmisiä, jotka pitävät itseään helsinkiläisinä ja faktillisesti sitä myöskin ovat, asuu nykyisin Helsingin virallisten rajojen ulkopuolella monia tuhansia. Asuntopula pakottaa heidät menettelemään näin, vaikka heidän työpaikkansa onkin pääkaupungissa. Vaalipiirijaon jälkeen heidän asemansa tulisi jokseenkin oikeudettomaksi, koska he eivät enää voisi äänillään vaikuttaa niiden ehdokkaiden valintaan, joita he nimenomaan haluaisivat eduskuntaan (Ed. Lampinen: Pelkääkö Kilpi horjumista?). En minä ole ollenkaan Uudeltamaalta täällä edustajana, ed. Lampinen.

Mitä tulee Uudenmaan läänin varsinaisiksi maaseutulaisiksi katsottavien valitsemisoikeuteen, niin ei tähänkään asti mikään säännös tai määräys ole estänyt maaseudulla asuvia kokoamasta ääniään jonkin maaseudulla asuvan ehdokkaansa puolesta juuri nimenomaan sillä perusteella, että hän asuu maaseudulla. Ellei näin kuitenkaan ole tapahtunut, ja näihän ei ole tapahtunut, niinkuin me kaikki tiedämme, johtunee se siitä, että valitsijat ovat yleensä ratkaisseet kantansa toisilla perusteilla ja vähät välittäneet siitä, mikä ehdokkaan kotipaikka on. Tuskin erehdyn sanoessani, että näin tulee käymään siinäkin tapauksessa, että vaalipiiri jaettaisiin.

Tällä kaikella ei ole tahdottu sanoa, että nykyisten vaalipiirien rajojen täytyisi sinänsä olla jatkuvasti pysyviä. Saattaa olla ja luultavasti onkin, että on vaalipiirejä, joiden yhtenäisyys nykyisin on puutteellinen. Keskuspaikat ovat voineet huomattavasti muuttua siitä, kun läänien rajat, joita vaalipiirienkin rajat noudattelevat, aikoinaan määrättiin. Onkin ilmeistä, että koko vaalilainsäädäntömme kaipaa yksiä ja toisia lähinnä käytännöllisiä korjauksia. Mutta pelkästään Uudenmaan läänin vaalipiirin jakaminen aiheuttaisi tällä kertaa vain sekaannusta, varsinkin kun, niinkuin perustuslakivaliokunta aivan oikein toteaa, tasavallan presidentin valitsijamiesten vaalit tulevat edelleen tapahtumaan aivan toisin perustein kuin eduskuntavaalit. Eduskunnalla on sen vuoksi kaikki syy hyväksyä nyt perustuslakivaliokunnan ehdotus ja samalla yhtyä sen esittämään ajatukseen, että koko vaalilainsäädäntöön tarpeellisina pidettävät korjaukset tehdään yhdellä kertaa ja hallituksessa tapahtuneen rauhallisen ja asiallisen, tarkan valmistelun jälkeen. Myöskin eduskunnassa on tehty, niinkuin tiedämme, näillä valtiopäivillä useita vaalilainsäädäntöä koskevia aloitteita, jotka ennenpitkää joutuvat tänne ratkaistaviksi. Mikään ylimääräinen kiire ei liioin vaadi äkkinäistä ja huonosti valmisteltua lain muuttamista. Ei senvuoksi ole mitään aihetta suorittaa nyt tilapäistä paikkausta, jonka tarpeellisuus tässä vaiheessa on yksinomaan keinotekoinen. Yhdyn niinollen, herra puhemies, puolestani kannattamaan perustuslakivaliokunnan mietinnön hyväksymistä.

Ed. Suominen: Herra puhemies! Kansanedustajain vaalista annettu laki on eräs sellainen laki, joka on itsenäisyytemme aikana ollut jatkuvasti muutosten alaisena. Tarkastaessamme nyt käsiteltävänä olevaa lakiehdotusta voimme todeta, että tärkeinä uudistuksina siinä on jo viime vuonna toimitetuissa edustajain vaaleissa käytetyn pienoisvaalilipun jatkuva käytäntöönottaminen ja toisen vaalipäivän määrääminen sunnuntaipäiväksi sekä lisäksi Helsingin kaupungin muodostaminen omaksi vaalipiiriksi.

Kahden ensiksi mainitun uudistuksen toteuttamiseen nähden niistä jo viime kesän vaaleissa käytännössä saatujen myönteisten kokemusten perusteella eduskunta lienee yksimielinen. Sen sijaan nykyisen Uudenmaan läänin vaalipiirin jakamista kahdeksi vaalipiiriksi siten, että Helsingin kaupungista tulisi oma erillinen vaalipiiri, tarkoittava kohta näyttää ehdotuksessa olevan se Akilleen kantapää, jonka vuoksi tämä lakiehdotus on jäänyt edellisiltä valtiopäiviltä lepäämään, ja joka nytkin on aiheuttanut erimielisyyttä ehdotusta perustuslakivaliokunnassa käsiteltäessä, kuten sanotun valiokunnan mietintöön liitetty vas-

talause osoittaa. Uudellamaalla syntyneenä, siellä kasvaneena ja edelleen asuvana ja tämän maakunnan asukkaiden käsityksiä tästä asiasta käsitykseni mukaan verraten hyvin tuntevana, vaikka minulla ei ole ollutkaan mahdollisuutta esittää vastalausetta perustuslakivaliokunnassa, koska minä en siihen kuulu, niin näiden tuntemusten perusteella en voi olla valittaen toteamatta perustuslakivaliokunnan perusteluja, että tätä jatkuvasti yhä uudelleen ja uudelleen esillä ollutta kysymystä ei tahdota nytkään saattaa kaikissa piireissä maakunnan väestön toivomaan oikeudenmukaiseen ja myönteiseen päätökseen (Ed. Lampinen: Oikein sanottu!), vaan tätä ratkaisua koetetaan yhä pitkittää sellaisia uudistuksia tarkoittavilla toivomuksilla, joista lienee jo keskusteltu ainakin 25 vuotta, mutta joista ei ole tullut sen valmiimpaa. Perustuslakivaliokunnan mietinnössä esitetyt perustelut ovatkin vain eräs tapa likvidoida tämä ehdotus tällä kerralla, kuten monasti aikaisemminkin, välittämättä maakunnan kannasta mitään. Tämä taktiikka lieneekin joillekin piireille epämieluisten asioiden hoitamiseksi varsin yleistä. Niinpä englantilainen Harold Lasky mainitsee mm., että kun jokin ryhmä tuntee jonkin täsmällisesti määritellyn muutosehdotuksen koskevan sitä itseään, se käyttää kaiken keksimiskykynsä saadakseen aikaan lykkäyksen, tavallisesti siinä onnistuenkin (Ed. Myllymäki: Mikä oli Laskyn kanta suhteelliseen vaalitapaan?) — anteeksi, minulla on puheenvuoro. Uudenmaan läänin vaalipiirin jakamista koskevan asian käsittelyn yhteydessä on kaikkina aikoina käytetty käsitykseni mukaan aivan erikoisen hyvällä menestyksellä tätä taktiikkaa ja niin yritetään tehdä nytkin, vaikka tämän kysymyksen saattaminen pois päiväjärjestyksestä voidaan tehdä vain tämän lakiehdotuksen hyväksymisen muodossa ja se voidaan tehdä vaikeuksitta tässä yhteydessä, riippumatta mahdollisesti joistakin kaukaisessa tulevaisuudessa suunniteltavista muista uudistuksista, kuten perustuslakivaliokunnan mietintöön liitetyssä vastalauseessa on aivan oikein huomautettu.

Käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen sisältyvä Uudenmaan läänin vaalipiirin jakamista tarkoittava kysymys on muodostunut kerta kaikkiaan Uudenmaan maakunnan kannalta katsottuna niin tärkeäksi asiaksi, että sen myönteiseen ratkaisuun saamisen esteenä eivät saa olla mitkään joidenkin puolueiden vaalitaktilliset näkökohdat, vaan tämä asia on vihdoinkin ratkaistava maakunnan vaatimalla tavalla. Nykyisin vallitsevaa epäoikeudenmukaisuutta Uudenmaan kohdalla osoittaa parhaiten se, että vaalipiirin 33 kansanedustajasta on vain 6 varsinaisesta maakunnasta ja loput helsinkiläisiä. Heitä on siis 27 kappaletta, helsinkiläisiä. Tällaisen olotilan muodostuminen ei voi olla myöskään valtiopäiväjärjestyksen 4 §:n tarkoitus, vaan maan jakamisella vaalipiireihin on ilmeisesti pyritty juuri siihen, että sen eri osat tulisivat siten edustetuiksi eduskunnassa mahdollisimman tasapuolisesti (Eduskunnasta: Oikein, oikein!). Kun Uudenmaan maaseutu edustaa lisäksi niin suurta osaa väestömäärältään maamme asukasluvusta, että tästä vaalipiiristä tulisi valittavaksi sen jakamisen jälkeenkin 14 edustajaa, muodostuisi se Helsingin vaalipiirin jälkeen vielä sittenkin toiseksi suurimmaksi vaalipiiriksi kaikista vaalipiireistämme. Tässäkin suhteessa on olemassa täydet edellytykset puheena olevan vaalipiirin jakamiselle.

Uudenmaan vaalipiirin jakamista tarkoittavien esitysten ja aloitteiden jatkuvaa itsepintaista vastustamista ei voida käsitykseni mukaan pitää myöskään kansanvaltaisena menettelynä, koska se merkitsee käytännössä varsinaisen Uudenmaan maaseudun pitämistä valtiollisten asioiden hoitoon nähden eräänlaisessa holhouksessa. Tämän vuoksi ei voi olla tässä yhteydessä tuomatta julki sitä melko yleisesti Uudenmaan maaseudulla vallitsevaa käsitystä, että Uudenmaan vaalipiirin jakamista tarkoittavien esitysten jatkuva hylkääminen vastoin tämän maakunnan asukkaiden käsityskantaa, tulkitaan eräänlaiseksi sentralisoimispyrkimykseksi hoitaa maan asiat helsinkiläisten käsityskantojen mukaan siten, ettei maakunnan asukkailla ole olojen kehittämiseen sitä mahdollisuutta, mikä niillä kaiken oikeuden ja kohtuuden mukaan pitäisi olla. Selvimmän käsityksen näistä sentralisoimispyrkimyksistä antoi äsken ed. Kilpi esittämässään puheenvuorossa, sillä tämä puheenvuoro oli käsitykseni mukaan huippuesitys kyynillisyydestä, jos tämä esitys oli tarkoitettu jonkinlaiseksi demokratian asialla olemiseksi.

Edellä esitetyillä perusteilla rohkenen

toivoa, että kaikki oikeudenmukaisuuteen pyrkivät varsinkin maaseutuedustajat puolueisiin katsomatta käsittäisivät, mistä todella tämän asian yhteydessä on kysymys, ja tahtoisivat tehdä oikeutta Uudenmaan maaseudun asukkaille äänestää lakiehdotuksen hyväksymisen puolesta.

Tässä mielessä kannatan, herra puhemies, ed. Jokisen tekemää ehdotusta, mikä tarkoitti sitä, että lakiehdotus eduskunnassa hyväksyttäisiin (Eduskunnasta: Se oli hyvä puhe!).

Ed. von Born: Herr talman! Jag skall endast med ett par ord ange min uppfattning i föreliggande fråga, vars behandling jag varit med om i grundlagsutskottet såväl nu som vid föregående riksdag.

En delning av Nylands valkrets, som utgör den egentliga tvistunderkastade punkten i lagförslaget, är inte vare sig av praktiska eller principiella skäl påkallad. Mandatfördelningen mellan partierna skulle av allt att döma i ganska liten utsträckning påverkas därav. Om vi utgå från röstsiffrorna vid 1951 års, alltså årets riksdagsval, så finna vi, att ifall valkretsen hade varit delad, men alla röstat som nu, hade socialdemokraterna fått avstå en plats åt kommunisterna och finska folkpartiet hade fått nöja sig med en plats mindre, enär den delade valkretsens totala mandatantal hade från 33 nedgått till 32. Alla andra partier hade fått samma antal representanter som nu. Måhända hade delningen i någon mån kunnat inverka på personvalet inom respektive partier men den omständigheten är väl dock icke av avgörande betydelse. Blir det inte snarare vissa svårigheter vid uppställandet av kandidater inom den delade valkretsen, särskilt då fråga är om personer, som sedan gammalt haft understöd både i stad och på landsbygden. Att vid val skilja stad och landsbygd åt har för övrigt övertygande påvisats vara oriktigt och blott till allmänt förfång. Att som den föregående talaren gjorde, tala om centralisation och förmynderskap från stadens sida, är fåfängt tal. Den mest vägande invändningen mot förslaget är dock den, som ofta framhållits, nämligen att det illa sammangår med de försök som gjorts och fortfarande kommer att göras att få till stånd en rättvis reform av vallagen i syfte att proportionaliteten bättre må komma till sin rätt. Det är främst valkretsindelningen som gör, att de stora partierna vid valet nu i regeln gynnas på de smås bekostnad, och ju flere valkretsarna är, dess större är som känt denna möjlighet till oskälig vinst, oskälig även för den händelse att den i något fall skulle komma svenska folkpartiet tillgodo. På svenskt håll har vi ingen anledning att stöda det föreliggande ändringsförslaget. Det förkastades också enhälligt till en början i utskottet, ehuru detta ställningstagande sedan vid andra behandlingen endast med lottens tillhjälp kunde vidhållas. Enligt min uppfattning är förslaget om Nylands valkrets delning praktiskt omotiverat och principiellt förkastligt.

Jag förenar mig om grundlagsutskottets avböjande ståndpunkt.

Ed. Toivonen: Herra puhemies! Perustuslakivaliokunnan enemmistö esittää pääperusteenaan nyt esillä olevan lakiehdotuksen hylkäämiseksi sen, että valtiollisia vaaleja koskeva lainsäädäntö olisi kokonaisuudessaan tarkistettava samanaikaisesti. Ajatus on hyvin kaunis, mutta valtiollisia vaaleja koskevan lainsäädännön kokonaistarkastus ja uusiminen ei ole kuitenkaan niin helppo suorittaa kuin sanotaan. Siihen sisältyy kovin monia eri suunnitelmia ja ehdotuksia. Mainitsen esimerkiksi vain muutamia. Yhden miehen vaalipiirit ja enemmistövaalit ovat yksi, jota voidaan ja on aikoinaan hyvin perusteltukin, sitten ehdotus toiseen äärimmäisyyteen, että koko maa muodostaisi yhden ainoan vaalipiirin, jolloin jokainen mielipidesuunta saisi sen määrän edustajia, kuin tuon mielipidesuunnan äänestäjiä on ollut koko maassa. Edelliseen liittyy läheisesti kolmas ehdotus, että yleisillä vaaleilla valittaisiin vaalipiireittäin 170 edustajaa ja loput 30 niillä jäännösäänillä, jotka kullekin mielipideryhmälle on jäänyt jäljelle koko maassa. Tämän suuntaisista kokonaistarkastuksista valtiollisia vaaleja järjestettäessä on ollut aikoinaan hallituksen esityksiäkin, ja niistä on paljon keskusteltu perustuslakivaliokunnassa ja eduskunnassa. Kokonaistarkistukseen kuuluu myöskin vaalipiirien rajojen tarkistus, yhden ehdokkaan listat, yhdessä vaalipiirissä ehdokkaana oleminen, sairaaloissa, kunnalliskodeissa ja ulkomailla äänestäminen jne. Luetteloa voisi jatkaa, mutta tä-

mäkin jo osoittaa, että kokonaistarkistus vie hyvin paljon aikaa, sillä näistä uudistuksista, niin hyviä kuin ne saattavat ollakin, on varmaan täälläkin eduskunnassa erimielisyyttä, ja ratkaisu ei ole tämän takia suoritettavissa. Jo noin 25 vuotta takaperin tästä kokonaistarkistuksesta keskusteltiin hyvin paljon sekä eduskunnassa että sen ulkopuolella. Ja näihin erimielisyyksiin ovat kaatuneet kaikki teknillisetkin parannukset.

Käsitykseni onkin, että tässä asiassa olisi mentävä eteenpäin asteittain. Nyt lepäämässä oleva valtiollisia vaaleja koskeva lakiehdotus sisältää tärkeitä vaaliteknillisia uudistuksia, joita jo pitäisi saada käyttää seuraavissa eduskuntavaaleissa. Niiden jättäminen valtiollisia vaaleja koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksen ja tarkistuksen varaan ei ole oikein. Sehän siirtää nämä parannukset kauaksi tulevaisuuteen. Sentähden olen sitä mieltä, että nyt esillä oleva, lepäämässä oleva lakiehdotus olisi hyväksyttävä. Se seikka, josta ed. Kilpi mainitsi, että äänioikeutta ja valtiopäiväjärjestystä suunnitteleva komitea oli sitä mieltä kuin oli Uudenmaan läänin vaalipiirissä, ja Helsingin kaupungin suhteen, siihen on huomautettava, että Helsingin kaupungin suhde Uudenmaan maakuntaan nähden oli vallan toinen silloin kuin nyt. Sitäpaitsi on huomautettava vielä, että ei siitä ole ollut vaaraa esimerkiksi sellaisissa maissa kuin Ruotsissa, jossa Tukholma muodostaa erillisen vaalipiirin maakunnan piireihiin katsottuna. Joten lepäämässä oleva lakiehdotus tältäkään kohdalta ei ole paikalla, vaikka en pidäkään Uudenmaan vaalipiirin jakamista tässä tärkeimpänä — pidän tärkeimpänä niitä parannuksia, jotka tämä laki tuo vaalilakiimme, niin tärkeinä, että tulen äänestämään vastalauseen puolesta (Ed. E. Kilpi: Ei tässä ole kysymys muusta kuin Uudenmaan läänistä!). Kyllä tässä on kysymys muistakin, ja se muu on siinä hyvin paljon tärkeämpää, kuin Uudenmaan läänin vaalipiirin jakaminen.

Ed. Lampinen: Herra puhemies! Minua ihmetyttää vallankin ed. Kilven täällä esille tuomat ajatukset. Samalla kertaa kun hän huomauttaa siitä, mitenkä mahdollisuus on edelleenkin ja tulee olemaan niin, että Helsingistä maaseutuedustajansa ottaa ja asettaa myöskin listoille ja ne tietenkin tulevat valituiksi. Minä käsitän kovin hyvin SKDL:n toimenpiteet tässä suhteessa. Kyllä minä tiedän, minkälainen ajatussuunta on sielläkin maaseudulla SKDL:n edustajien mielialoissa, mutta se asetelma, mitenkä se järjestetään Uudenmaan kohdalta vuosi vuodelta, se on sama kuin tyhjää sieltä ollenkaan tulosta odottaa. Sitä tietoa ja ajatusta, mitä sentään maaseudullakin voivat ihmiset mielipiteenään esittää täällä, koska he tuntevat olosuhteita aika paljon selvemmin kuin ne, jotka pelkän politiikan varassa täällä kaupungissa monilla erilaisilla vehkeilemisillään jättävät juuri nämä oikeudet pois heiltä vain reserveinään heitä pitäen. Eivät ole ne neljä eri aloitetta, mitä allekirjoittanut on tehnyt Uudenmaan vaalipiirin jakamiseksi, missään muodossa tulleet siinä mielessä tehdyksi, että olisi vihamielisyyttä kaupunkia kohtaan. Mutta se on ollut siksi, että tasapuolista asioiden tuntemusta sentään on syytä odottaa, ja siitä johtuu, että näin on tehtävä. Ensimmäisen aloitteen teki Uudenmaan vaalipiirin sosialidemokraattiseen puolueeseen kuuluva ed. Kuusisto aikoinaan, koska hänkin sen piti oikeudenmukaisena. Ja sen jälkeen on Helsingin alue niin paljon laajentunut ja samoin jo tällä kertaa edustaa enemmän kuin puolta äänivaltaisista jäsenistä Uudellamaalla. Kyllä nyt sentään kohtuuden nimessä täytyy sanoa, että näin on tilanne. Ja samoin ed. Kilpi huomautti ed. Jokisen puheenvuoroon nähden, että kun uusmaalaisia ei ole vastalauseessa mukana, ei ole niitä jotka tuntevat todellakin varsinaisen maaseudun ajatuksen, niin senpätähden niitä ei ole vastalauseen alla. Ja huomautti vielä ed. E. Kilpi, että miksi ed. Jokisen pitää lähteä toisesta vaalipiiristä sitten esittämään tällaista jakoajatusta. Mistä ed. Kilpi lähti, minkätähden vastustamaan toisesta vaalipiiristä Uudenmaan asiaa? Oliko se ed. Sylvi-Kyllikki Kilven vakanssin turvaamiseksi täällä, sen, mitä hänen osallaan on muutamina vuosia edustus ollut. Puhuuko hän siis vaimonsa puolesta niinkuin on tapa sanoa?

Minä kiitän siitä ajatuksesta ja niistä sanoista, mitä ed. Suominen täällä esitti. Se oli todellisen Uudenmaan maaseudun ja ulkopuolella Helsingin kaupungin olevien ajatus ja samoin myöskin käsitän, mitä tämä ajatus todellakin Uudellemaalle mer-

kitsee. Emme sitä tahdo sanoa, etteivätkö helsinkiläiset olisi pystyviä edustajia, mutta emme myöskään siihen jaksa uskoa yksinomaan, etteivätkö myöskin maaseudun tuntemusta Uudenmaankin kohdalta saataisi edes jollakinlailla kaikissa puolueissa täällä esille, mikä oli jo viimeisten vuosien aikana täällä mahdollista ollut. Eihän edellisissä vaaleissa ollut kuin neljä edustajaa Uudenmaan maaseudulta ja maaseutua edustavaa Uudeltamaalta lukuunottamatta sitten, kun ed. Linna tuli tänne varamiehenä, niin se oli sitten viides, ja näinollen tuli yksi Hyvinkäältä, yksi Lohjalta, yksi Pernajasta, yksi Ruotsinpyhtäältä ja yksi Porvoon maaseurakunnasta.

Näinollen minä toivon, että edustajat tällä kertaa tämän jako-asian ratkaisevat. Eikä se ole kunniaksi, että nyt niin mahtailevalla tavalla ja rintaa nostaen sanotaan, että se on perustuslakivaliokunnan mietintö, joka nyt on hyväksyttävä ja vähemmistön alistuttava. Arpahan sen ratkaisi perustuslakivaliokunnassa, siis tasapeli tavallaan, mutta olipas onnellinen nostaja vissiin tässä, joka sai tilanteen vaikuttamaan niin, että se tulisi hylätyksi. Perustuslakivaliokunnan mietinnön vastalauseen allekirjoittajat tahtovat tätä asiaa uudelleen saada esille ja oikeudenmukaisen ratkaisuu sille. Minä toivon, että nyt tällä kertaa ratkaistaisiin tämä kysymys ja sitten, tietenkin tulevaisuudessa taas toisia kysymyksiä, koska ed. Kilpikin sanoi, että jo lähes puoli neljättäkymmentä vuotta on tämä asia ollut esillä, mutta on aina huomattu, että sen täytyy jäädä niin pitkälle, että koko vaalilaki tarkistetaan. Se on kovin pitkän ajan takana, lyhyt osa kerrallaan on selvitetty niitä vaalilain muutoksia ja niin se tulee edelleenkin tapahtumaan.

Minä vain yhdyn myöskin ed. Jokisen tekemään ehdotukseen ja toivon, että eduskunta myöskin tällä kertaa sen hyväksyisi, koska tavallaan oudossa mielentilassa, äärimmäinen vasemmisto pääasiallisesti sen äänesti yli vaalien viime eduskunnan koossaoloaikana, mutta nyt sillä voidaan tehdä oikeutta ja viedä se lopulliseen päätökseen.

Ed. Salmela-Järvinen: Herra puhemies! Voimassaoleva vaalilakimme on epäilemättä jo monessa suhteessa epäajankohtainen ja puutteellinen ja olisi siis täysi syy ottaa se perusteellisen uudistuksen alaiseksi.

Nyt käsiteltävänä oleva lakiehdotus, joka edellisillä valtiopäivillä äänestettiin yli vaalien, ei kuitenkaan sisällä esimerkiksi niitä muutoksia, joista lakia käsiteltäessä jo oltiin suurin piirtein yksimielisiä. Se jättää edelleen esimerkiksi sairaaloissa ja hoitolaitoksissa olevat kansalaiset vaille mahdollisuuksia äänioikeuden käyttämiseen eikä tässä suinkaan ole kysymys vallan pienistä ryhmistä, kun viime kesänä laskettiin, että sairaaloissa oli vaalien aikana noin 25—30,000 kansalaistamme (Ed. S.-K. Kilpi: Ulkomaillakin!). Ja tasavallan presidentin valitsijamiesvaaleissa noudatettava vaalijärjestys, niinkuin täällä jo on aikaisemmissa puheenvuoroissa huomautettu, jäisi edelleenkin entiselleen vaikka molempien vaalien yhdenmukaiseksi saattaminen olisi monestakin syystä välttämätöntä.

Ainoa muutos aikaisempaan lakiin on siis tämä Uudenmaan vaalipiirin jakaminen ja säännös pienoisvaalilipun käyttämisestä. Mitään muita muutoksia, „tärkeitä muutoksia", niinkuin tältäkin paikalta tänään on julistettu, ei tämä laki sisällä. Kun ymmärtää, että pienoisvaalilipun käyttämisen takia ei tarvitsisi näin puutteellista vaalilakia nyt hyväksyä, koska aikaa uuden lakiehdotuksen valmistamiseen on riittävästi, ei pääse muuhun käsitykseen kuin siihen, että juuri viimeksimainittu Uudenmaan vaalipiirin jakaminen ja Helsingin erottaminen eri vaalipiiriksi on niiden edustajien kannustimena, jotka ovat suositelleet tämän lain hyväksymistä ja sehän on täällä jo puheenvuoroissa käynyt kyllin vakuuttavasti selville.

Sekä täällä nyt esitetyissä puheenvuoroissa, että aikaisemminkin on aina sanottu, että kun Helsinki kuuluu Uudenmaan vaalipiiriin ja koska väkiluvullaan vaikuttaa Uudenmaan edustajamäärään ja tällöin Helsinki saa suhteettoman suuren edustuksen, tulevat muka helsinkiläisintressit eduskunnassa liian voimakkaasti esille. Tällainen väite vaikuttaa hiukan halpahintaiselta, sillä se vetoaa sellaisiin kansalaisvaistoihin, joiden ei soisi olevan määräävinä silloin kun maan lainsäädäntölaitoksessa edustuksesta päätetään. Emme me täällä ole helsinkiläisiä eikä ei-helsinkiläisiä, emme kaupunkilaisia emmekä maalaisia, vaan Suomen kansan edustajia, joiden

tulee, niinkuin hallitusmuodossamme sanotaan, edustaa koko Suomen kansaa. Jaoittelu helsinkiläisiin ja ei-helsinkiläisiin on muutenkin mahdollisimman epäonnistunut, sillä me helsinkiläiset tiedämme sen aivan hyvin, että jos pääkaupungin intressit tulevat tässä kamarissa kysymykseen, niin ne eivät saa osakseen suopeata kohtelua. Voisin luetella monia asioita, joista päätettäessä nimenomaan maan pääkaupunki on jätetty lapsipuolen asemaan ja jossa sen intressejä on, lievimmin sanoen, kohdeltu kevytmielisesti, vaikka ne koko maan edun kannalta olisivat olleet hyväksyttäviä. Mutta niihin saanen palata joskus toiste, tämä keskustelu ei ole niitä varten. Mutta jos nyt pitäisimme tärkeänä jaoitella kansanedustajien intoa ja harrastusta maan asioiden hoitamiseksi kotipaikan perusteella ja lähtisimme tämän ajatuskannan perusteella tutkimaan eduskunnan kokoonpanoa, niin havaisemme, ettei Uudenmaan vaalipiiri suinkaan yksinään ole syypää helsinkiläisedustajien suureen lukumäärään. Jokaisella edustajalla on laatikossaan tämä pieni kirjanen, jossa edustajien kotipaikat on mainittu, ja pyydän nyt tämän kirjasen perusteella esittää pienen tilastollisen katsauksen. Saamme siitä tietää, että Helsingistä kotoisin olevia edustajia on eduskunnassa 51, joista 26 on valittu Uudenmaalta ja 25 muualta. Näkyy siis, että helsinkiläisnimillä on kaikua maan eri puolilla, ja että vieläpä sellainen puolue, joka nimelläänkin ilmaisee olevansa varsinainen maalaisten puolue, on katsonut tarpeelliseksi valita joukon helsinkiläisiäkin edustajikseen. Mutta kun erikoisena valituksena tämän lain ympärillä käydyssä keskustelussa olemme saaneet kuulla, että Uudenmaan muut alueet tulevat edustetuiksi erikoisen epäoikeutetusti, kun helsinkiläiset vievät leijonanosan koko vaalipaikoista, on syytä tarkastella, millä tavalla edustajapaikat muissa vaalipiireissä ovat jakautuneet. Sillä jos jonkinlaisia rajaviivoja edustajien vaalille kotipaikan perusteella vedetään, silloin on tehtävä niin, että raja vedetään kaupungeista ja kauppaloista kotoisin olevien ja varsinaista maaseutua edustavien välille, sillä siinähän saattaa todella olla kysymys jonkinlaisesta taloudellisen elämänmuodon erilaisuudesta, koska kaupunkien ja taajaväkisten yhdyskuntien asukkaat ovat enimmäkseen kauppa- ja teollisuusväkeä, kun taas maaseutu edustaa maatalousvaltaisuutta, joskaan nämä rajat eivät ole millään tavalla selvästi piirrettävissä. Mutta kun selailemme tätä pientä kirjaamme nimenomaan tarkastellen, minkä verran täällä eduskunnassa on kaupunkien ja taajaväkisten yhdyskuntien ja minkä verran varsinaisen maaseudun edustajia, niin havaitsemme, että Helsinki ei tässä suhteessa näyttele millään tavalla ratkaisevaa osaa. Helsingistä kotoisin olevia on siis 51, muista kaupungeista ja kauppaloista 63 ja varsinaiselta maaseudulta 86 edustajaa. Minä huomautan, että olen ottanut kotipaikan huomioon sen ilmoituksen perusteella, jonka kukin edustaja itse on tähän kirjaan antanut, vaikka tiedänkin, että on useita edustajia, jotka ovat ilmoittaneet kotipaikakseen entisen kotikuntansa, vaikka heillä jatkuvasti on asunto Helsingissäkin.

Kun sitten tarkastelemme eri vaalipiireissä kaupunkilaisten ja varsinaiselta maaseudulta kotoisin olevien edustajien keskinäisiä suhdelukuja, niin joudumme toteamaan, että Uudenmaan vaalipiiri ei suinkaan ole ensimmäisenä mustalla listalla. Täällä on esimerkiksi Kymenläänin vaalipiiri, jonka viidestätoista edustajasta kokonaista viiden kotipaikka on Helsinki. Muista piirin kaupungeista ja kauppaloista on 8 edustajaa ja vain 2 Kymenläänin varsinaiselta maaseudulta. Prosenteissa on tässä piirissä maaseudulta kotoisin olevia edustajia vain 13,3 %, kun esim. Uudellamaalla verrattuna koko edustajamäärään prosenttiluku on 21,2. Hämeen pohjoisessa vaalipiirissä on piirin 13 edustajan joukosta 3 Helsingissä asuvaa, piirin ainoassa kaupungissa, Tampereella, asuvia 6 ja 5 maaseudulla asuvaa, joista kuitenkin 1 asuu Uudellamaalla Espoon kunnassa. Turun läänin eteläisessä vaalipiirissä on 17:stä edustajasta 14 Helsingissä, 8 Turussa ja vain 5 varsinaisella maaseudulla asuvaa. En kuitenkaan kehoittaisi ketään tekemään seuraavien valtiopäivien alussa aloitetta siitä, että Turun, Tampereen tai Kotkan kaupungit erotettaisiin eri vaalipiireiksi, jotta niitä ympäröivä maaseutu pääsisi oikeutetumpaan asemaan edustajapaikkoja jaettaessa. Sillä kaikki Hämeen pohjoisen, Turun eteläisen ja Kymenläänin maaseutuedustus on yhtä tärkeä kuin Uudenmaankin. Kaikkihan me tiedämme, että edustajien toiminta eduskunnassa kulkee koko-

naan toisia linjoja eikä kotipaikan mukaisesti. Se paikka, jossa juuri tällä hetkellä satumme asumaan, ei paljoakaan voi vaikuttaa kannanottoihin eikä ole vaikuttanut, niin kuin jo tässä edellä huomautin. Suuri osa kansastamme on joutunut ja joutuu jatkuvasti vaihtamaan kotipaikkaa, ja täten on tapahtunut viime aikoina hyvin suuressa määrässä. Tarkastelin esim. vuonna 1948 valitun eduskunnan kokoonpanoa ja totesin, että vain 11 edustajaa 200 joukosta oli syntynyt Helsingissä. Muut olivat tänne muuttaneet mikä mistäkin, eikä vuoden 1948 eduskunnassa ollut sen enempää helsinkiläisiä kuin tässä nykyisessäkään, sillä heidän lukumääränsä oli silloinkin 51. Uudeltamaalta valituista 31 edustajasta oli 25 helsinkiläistä ja 6 maaseutulaista, joten, jos tahdomme jaoitella edellämainitun periaatteen mukaan, niin Uudenmaan vaalipiirin saamat 2 uutta paikkaa jakautuivat sangen oikeudenmukaisesti, koska toisen niistä sai Helsinki ja toisen maaseutu, vaikka Helsingin väkiluku onkin lisääntynyt huomattavasti enemmän kuin sitä ympäröivän maaseudun.

Onkin sanottava, että koko tämä touhu maan suurimman vaalipiirin jakamiseksi on eräänlaista myrskyä vesilasissa, eivätkä varmaankaan, jos se tulee suoritetuksi, edustajapaikat Helsingin ja Uudenmaan välillä jakaudu sen oikeudenmukaisemmin. Voipa käydä niin, että Uudenmaan maaseudun edustus entisestäänkin supistuu. Eihän kukaan voi estää asettamasta helsinkiläisiä ehdokkaiksi myöskin muualla Uudellamaalla, ja silloin nämä ehdokkaat kokoavat ääniä piirin eri puolilta, jota vastoin lukuisat paikallisehdokkaat saavat osakseen pienemmät äänimäärät. Niille, jotka täällä ovat vedonneet Uudenmaan maaseudun yleiseen mielipiteeseen tässä asiassa, on sanottava, etteivät viime kesänä toimitetut vaalit millään tavalla tue heidän käsitystään. Huolimatta siitä, että ehdokkaiden kanta tässä asiassa oli täysin tiedossa — olihan laki juuri vähää ennen vaaleja ollut käsiteltävänä — ei kielteinen kanta millään tavalla vaikuttanut näiden ehdokkaiden nimenomaan Uudenmaan maaseudulla saamiin äänimääriin, kun taas ne, joiden miltei yksinomaisena vaaliparollina oli piirin jakaminen, saivat tyytyä paljon vaatimattomampiin lukuihin.

Vaalilakimme olisikin edelleen säilytettävä sellaisena, että valitsijoita mahdollisimman vähän ohjailtaisiin ja karsinoitaisiin äänestämään ennakolta määrättyjä ryhmiä ja intressipiirejä. Se ei ole demokratian hengen mukaista. Sellainen johdatteleminen tuo mieleen eräät ulkomaiset vaalijärjestelmät, joissa valitsijain holhoaminen menee niin pitkälle, että lainsäädännön avulla jopa määrätään siitäkin, keitä yleensä saadaan ehdokkaiksi asettaa. Tämän vuoksi toivoisi, että eduskunnan enemmistö nyt asiallisesti ja kiihkottomasti suhtautuisi käsiteltävänä olevaan lakiesitykseen eikä antaisi määrätyllä tavalla väritettyjen ennakkoluulojen vaikuttaa kannanottoonsa. Sellainen menettely ei olisi kansanedustuslaitoksemme arvon mukaista.

Ed. Myllymäki: Kansalaisten oikeuksia esiintyä vaaleissa vaatimuksiensa puolesta olisi ehdottomasti laajennettava. Sellaisia olisi ennen kaikkea varattomien ja sairaiden kansalaisten äänestämisen helpottaminen. Mm. tulee kysymykseen äänestysalueitten jakaminen, joka tosin on kunnallinen toimenpide; mutta kuitenkin varsinkin niissä kunnissa, joissa porvarit ovat enemmistönä, yrittävät he nämä äänestysalueet pitää mahdollisimman suurina, jotta köyhillä kansalaisilla olisi vaikea päästä äänestämään.

Sitten on kysymys äänioikeusikärajasta. Täällä on useina vuosina ollut ehdotus äänioikeusikärajan alentamisesta 18 vuoteen, ikäraja, joka jo suuressa osassa maapalloa on käytännössä. Eduskunnan suuri enemmistö on kuitenkin tämän ehdotuksen aina hylännyt.

Kiinnitti huomiotani erikoisesti se, että ed. Jokinen tässä asiassa puhuu demokratian laajentamisen välttämättömyydestä. Se osoittaa hänen kohdaltaan jälleen, että hän puhuu kokonaan täällä toista, miten tosiasiassa itse menettelee. Hän on ollut joka kerta kaikkein innokkaimpia äänioikeusikärajan alentamisen vastustajia. Edelleen täällä ed. Suominen haki demokratian laajentamisesta esimerkkejä Englannin sosialidemokraateilta. Olisi ollut mielenliintoista kuulla hänen esityksensä siitä, mitä Englannin sosialidemokraatit ovat tehneet Englannin kansalaisten demokraattisten oikeuksien laajentamiseksi; mitä ne ovat teh-

neet enemmistövaalitavan poistamiseksi ja äänioikeusikärajan alentamiseksi. Mitä ne ovat tehneet sen ehdon poistamiseksi, että ehdokkailta vaaditaan määrätty rahasumma, ennen kuin voi tulla ehdokkaaksi. Jos ed. Suominen hakee esimerkkejä englantilaisilta sosialidemokraateilta, niin silloin hän ennen kaikkea löytää sieltä demokratian vastaisia esimerkkejä. Täten lopputulos on näiden kahden sosialidemokraatin esiintymisestä, että he täällä tänäänkin puhuvat aivan päinvastoin, miten he ja sosialidemokraatit heidän ihannoimassaan suuressa Englannissa menettelevät.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Jokinen ed. Suomisen kannattamana ehdottanut, että lepäämässä oleva lakiehdotus hyväksyttäisiin. Kutsun tätä ed. Jokisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Jokisen ehdotus hyväksytty.

Toinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 81 jaa- ja 101 ei-ääntä, poissa 17.

Toinen varapuhemies: Eduskunta on hyväksynyt lepäämässä olevan lakiehdotuksen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Österholm: Jag anhåller om öppen votering.

Toinen varapuhemies: Avointa äänestyksestä on pyydetty.

Kun tarpeellinen määrä edustajia nousee seisoalleen, toteaa

Toinen varapuhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Borg-Sundman, von Born, Friman, Haapanen, Hakala, Hetemäki, Hietanen, Hollsten, Honkala, Häikiö, Innala, Jern, Juntunen, Järnefelt, Järvinen, Kaitila, Kannisto, Karvikko, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Korsbäck, Kullberg, Kuusinen, Kyttä, Larson, Leikola, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lindqvist, Meinander, Meriläinen, H. Miettunen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lunden, Nevalainen, Niiranen, Nordfors, Nordström, N. Nurminen, Nykänen, Pasanen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppi, Seppälä, A. Simonen, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Torvi, Tuurna, Törngren, Wickman, Wiherheimo, A. Wirtanen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakkila, Hallberg, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Hiltunen, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jokinen, Joukanen, Jussila, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, T. Kinnunen, Kleemola, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kulovaara, Kähönen, Käkelä, Kölli, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Lehtonen, Leivonen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Niskala, Niukkanen, Nuorsaari, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Sarjala, Saura, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Vennamo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen ja Väänänen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 15 edustajaa:

Ahmavaara, Hamara, Henriksson, Hiilelä, Huunonen, Junnila, Lepistö, P. Leskinen, Manninen, Nikkola, E. Nurminen, Pekkala, Saariaho, Sundman ja Tarkkanen.

Ensimmäinen varapuhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 80 jaa- ja 103 ei-ääntä.

Eduskunta on hyväksynyt lepäämässä olevan lakiehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Valtioneuvoston päätös 13 päivältä syyskuuta 1951 maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseksi ja tuotannon edistämiseksi viljelijöille myönnettävistä avustuksista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18.

Puheenvuoroa ei haluta.

Eduskunta hyväksyy mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

6) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Nuorsaaren lak. al. n:o 111;

7) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Sarjalan ym. lak. al. n:o 112; sekä

8) Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävä ed. Pakkasen ym. lak. al. n:o 113.

Ensimmäinen varapuhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:o 36 ja 37 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi kauppa- ja teollisuusrahastosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 36; ja

Ehdotuksen laiksi hinnantasausrahastosta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 37.

Pöydällepanot.

9) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös meijerivoin julistamisesta takavarikon alaiseksi,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19, esitellään ja pannaan puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16,20.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

24. Perjantaina 26 p. lokakuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi tullien kantamisesta vuonna 1952 382

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 8; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 14.

2) Ehdotus laiksi vakuutusliikkeen väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.. 386

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 9; lakivaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 24.

Ainoa käsittely:

3) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 meijerivoin julistamisesta takavarikon alaiseksi .... —

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19; mainittu päätös.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi toinen varapuhemies Kujala sekä edustajat Ahmavaara, Huunonen, Junnila, V. Kaasalainen, Kaitila, S.-K. Kilpi, Lepistö, P. Leskinen, V. Leskinen, Meinander, Nikkola, Pekkala, Saariaho, A. Simonen, Tervo ja V. Virtanen.

Ilmoitusasiat.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta virkamatkan vuoksi ed. Pekkala ja yksityisasiain vuoksi edustajat Tervo, V. Virtanen, Kujala ja A. Simonen, ensi tiistain istunnosta yksityisasiain vuoksi ed. Toivonen sekä ulkomaanmatkan vuoksi marraskuun 2 päivään saakka ed. V. Leskinen ja marraskuun 15 päivään saakka ed. Tarkkanen.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 19 päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 34, joka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös 4 päivältä lokakuuta 1951 pienviljelijöille myönnettävistä väkirehujen hinnanalennuksista; ja

Valtioneuvoston päätös 9 päivältä lokakuuta 1951 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Ed. T. Kinnusen ym. kysymys, joka koskee hevosenkenkänaulojen saantia, sekä kauppa- ja teollisuusministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut kauppa- ja teollisuusministeri Tervon vastaus ed. T. Kinnusen ym. kysymykseen, joka koskee hevosenkenkänaulojen saantia.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maaseudulla on sotien jälkeisinäkin vuosina ollut jatkuvasti puutetta monista tärkeistä tarvikkeista. Niinpä esim. hevosenkenkänaulat, jotka hevostaloudessa ovat välttämättömiä, ovat olleet vaikeasti saatavissa. Sotavuosina, niiden ollessa säännöstelyn alaisia, saatiin niitä rajoitetusti. Senjälkeen niitä oli vähän aikaa jo paremmin saatavissa, mutta nyt jo yli vuoden ajan niistä on ollut kova puute suuressa osassa maata. Viime kevättalvella kiinnitettiin maatalousministerin huomiota asiaan, mutta korjausta asiaan ei tullut. Varsinaisella maaseudulla, jossa niitä juuri tarvittaisiin, on liikkeisiin saapunut vain varsin pieniä eriä, jotka eivät ole pystyneet kysyntää tyydyttämään. Nyttemmin on niiden saanti varsinkin Savoon kokonaan loppunut.

Kun hevosenkenkänauloista on jo näin kauan ollut jatkuvaa puutetta, ei hevosten kunnollista kengitystä ole voitu säännöllisin väliajoin suorittaa. Tämä on tietysti valitettavaa jo hevosten kavioiden hoidon kannaltakin. Lisäksi hevosia ei voida kyllin tehokkaasti käyttää ajoihin, varsinkaan raskaimpiin töihin, joissa vaaditaan hyvin kengitettyä hevosta. Kun taas on pian edessä jäätikkökelit, käy kengitysnaulojen puute entistäkin haitallisemmaksi, samoinkuin metsäajojenkin alkaessa.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota hevosenkenkänaulojen jatkuvaan puutteeseen maaseudulla, ja aikooko Hallitus ryhtyä pikaisiin toimenpiteisiin asian korjaamiseksi?

Helsingissä syyskuun 25 päivänä 1951.

Toivo H. Kinnunen. Lauri Solla.
Heikki Soininen. Vilho Leivonen.
Eero Saari.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa edellytetyssä tarkoituksessa ovat kansanedustajat Toivo H. Kinnunen ym. jättäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> „Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota hevosenkenkänaulojen jatkuvaan puutteeseen maaseudulla, ja aikooko Hallitus ryhtyä pikaisiin toimenpiteisiin asian korjaamiseksi?"

Esitettyyn kysymykseen saan kunnioittaen vastata seuraavaa:

Kuluvana vuonna ilmennyt hevosenkenkänaulojen puute on johtunut pääasiallisesti siitä, että kotimainen valmistus ei ole voinut tyydyttää lisääntynyttä naulojen kysyntää, ja osittain myöskin siitä, että naulojen hintakysymyksen esilletulo vuoden alkupuolella aiheutti jonkin verran viivästymistä niiden kauppaan saamisessa. Kotimaan teollisuus, jolla on tyydyttävästi raaka-aineita käytettävissään, valmistaa nauloja nykyisin kuukaudessa noin 6 milj. kappaletta eli noin 26 tonnia, vuodessa siis noin 72 milj. kappaletta eli noin 312 tonnia. Tämä ei kuitenkaan ole täysin riittänyt tyydyttämään kysyntää, minkä vuoksi tuontia valvovat viranomaiset jo kuluvan vuoden

alussa kiinnittivät huomiota vajauksen täyttämiseen tuonnin avulla. Niinpä on hevosenkenkänauloja hyväksytty maahan tuotavaksi viime syyskuun puoliväliin mennessä Ruotsista, Tshekkoslovakiasta, Puolasta ja Tanskasta yhteensä noin 100 tonnia. Viranomaiset pyrkivät jatkuvasti huolehtimaan siitä, että kotimainen teollisuus saa tarvitsemansa raaka-aineen, ja että vajaus, mikäli sitä ilmenee, poistetaan riittävällä ulkomaisella tuonnilla, niin että tällaisen tärkeän tarvikkeen puute ei aiheuttaisi haittaa maa- ja metsätaloudellemme.

Helsingissä lokakuun 22 päivänä 1951.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Penna Tervo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen har riksdagsman Toivo H. Kinnunen m. fl. till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid den fortsatta bristen på hästskosöm på landsbygden, och

ärnar Regeringen vidtaga skyndsamma åtgärder för avhjälpande av bristen?"

Såsom svar på det framställda spörsmålet får jag vördsamt anföra följande:

Den brist på hästskosöm, som uppträtt under innevarande år, har huvudsakligen berott på, att den inhemska produktionen icke kunnat tillfredsställa den ökade efterfrågan på söm, och delvis även på, att då frågan om priset på söm upptogs till prövning vid årets början detta i någon mån förorsakade dröjsmål med utsläppandet av söm i handeln. Den inhemska industrin, som har råmaterial i tillfredsställande mängder till sitt förfogande, producerar för närvarande omkring 6 milj. st. söm eller ca 26 ton i månaden, således omkring 72 milj. st. eller ca 312 ton i året. Detta har likväl icke varit nog för att tillfredsställa efterfrågan, varför de myndigheter, som övervaka importen, redan i början av året fäste uppmärksamhet vid behovet att fylla bristen medelst import. Sålunda har sedan mitten av sistlidna september månad godkänts ansökningar om import av hästskosöm från Sverige, Tjeckoslovakien, Polen och Danmark till en sammanlagd mängd av ca 100 ton. Myndigheterna söka fortfarande draga försorg därom, att den inhemska industrin erhåller nödigt råmaterial och att bristen, ifall en sådan uppträder, fylles genom tillräcklig import från utlandet, så att icke avsaknaden av en sådan viktig förnödenhet skall medföra svårigheter för skogs- och lanthushållningen i vårt land.

Helsingfors den 22 oktober 1951.

Handels- och industriminister *Penna Tervo.*

Valiokuntien jäseniä ja Suomen Pankin tilintarkastaja.

P u h e m i e s: Eduskunnan valitsijamiehiltä on saapunut kirjelmä, jonka sihteeri lukee.

Sihteeri lukee:

„Eduskunnan valitsijamiehet.
Helsingissä,
23 päivänä lokakuuta 1951.
N:o 13.

E d u s k u n n a l l e.

Eduskunnan valitsijamiehet täten kunnioittaen saattavat Eduskunnan tietoon, että he tänään ovat valinneet täysistunnon päätöspöytäkirjojen 12 a §:n kohdalla lokakuun 12 päivänä saamansa kehoituksen mukaisesti jäsenen ulkoasiainvaliokuntaan edesmenneen ed. Hiekkalan sijaan; 3 §:n kohdalla lokakuun 19 päivänä saamansa kehoituksen mukaisesti Suomen Pankin tilintarkastajan vuotta 1951 varten siitä vapautuksen saaneen ed. Niukkasen sijaan sekä 3 §:n kohdalla lokakuun 23 päivänä saamansa kehoituksen mukaisesti jäsenen talousvaliokuntaan ed. Pasasen sijaan ja että valituiksi ovat tulleet:

jäseneksi ulkoasiainvaliokuntaan edesmenneen ed. Hiekkalan sijaan ed. K a n n i s t o, ja varajäseneksi samaan valiokuntaan ed. Kanniston sijaan ed. H. M i e t t u n e n;

Suomen Pankin tilintarkastajaksi vuotta 1951 varten ed. Niukkasen sijaan ed. Soininen; ja

jäseneksi talousvaliokuntaan ed. Pasasen sijaan ed. Leikola.

Valitsijamiesten puolesta:

Eino Palovesi.

Meeri Kalavainen."

Työjärjestyksen 45 §:n muutosten voimaan tuleminen ja avoäänestyskoneen käyttöön ottaminen.

Puhemies: Eduskunta hyväksyessään 7 päivänä joulukuuta 1949 sellaiset muutokset työjärjestyksen 45 §:ään, jotka olivat tarpeen siirryttäessä suljetun koneäänestyksen sijasta toimittamaan välittömästi avoäänestyksen koneella, päätti työjärjestyksen mainitut muutokset tulemaan voimaan päivänä, jonka puhemiesneuvosto uusitun äänestyskoneen valmistuttua aikanaan määrää.

Tämän nojalla puhemiesneuvosto on tänään päättänyt, että työjärjestyksen 45 § muutetussa muodossaan tulee voimaan ensi tiistaina kuluvan lokakuun 30 päivänä, jolloin siis äänestyskone kuvauslaitteineen otetaan virallisesti käytäntöön nimenhuutoa ja koneäänestyksiä suoritettaessa.

Voimaantuleva työjärjestyksen 45 § on nyt jaettu edustajille; selostus uusitusta äänestyskoneesta on jo edellisessä istunnossa jaettu.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Suuri valiokunta kokoontuu heti toisen täysistunnon jälkeen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi tullien kantamisesta vuonna 1952.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 14, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 8. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Haapanen: Herra puhemies! — Käsiteltävänä oleva lakiehdotus tullien kantamisesta vuonna 1952 on sikäli poikkeuksellinen eräisiin muihin viime aikoina esilläolleisiin hallituksen esityksiin nähden, ettei tämän perusteluissa ole sitä tavanomaista mainintaa siitä, että laki kuuluu vakauttamisen oleellisiin tekijöihin. Perusteluissa vain yksinkertaisesti todetaan, että koska tuontitullin osuus ennen sotia oli hieman yli 20 % tuonnin arvosta ja nyt se on vain hieman yli 10 %, niin tästä syystä pitäisi tullien yleinen korotus toimeenpanna.

Tämä lakiesitys on ensimmäinen siitä pitkästä lakiesitysten sarjasta, jonka hallitus tulee tämän syksyn aikana esittämään ja jotka muodossa tai toisessa tulevat korottamaan hintoja ja maksuja ja joiden avulla viedään pois niin veroalennukset kuin muutkin luvassaolevat alennukset.

On outoa, että samaan aikaan, kun hallitus ilmoittaa pyrkivänsä hintojen alentamiseen, se antaa lakiesityksen tullien yleisestä korottamisesta, joka korotus tekee tullien arvoon noin 11 % ja tämä osaltaan johtaa hintojen korottamiseen. Ei myöskään tunnu olevan sopusoinnussa tämän esityksen kanssa se ministeri Rantalan verolakien käsittelyn yhteydessä antama vakuutus, että hallitus pyrkii välillisten verojen alentamiseen. Onko asia nyt ymmärrettävissä niin, etteivät hallituksen teot tässäkään asiassa pidä yhtä lupausten kanssa, vai olisiko asia ymmärrettävä niin, ettei ministeri Rantala katso tullien kuuluvan välillisten verojen piiriin. Selvitystä nähdäkseni myöskin kaipaisi se seikka, miksi juuri sosialidemokraatit kaikkein voimakkaimmin ovat puoltaneet tullien korotusta sen tähänastisissa käsittelyvaiheissa, koska julkisuuteen saatettujen tietojen mukaan tämä tullinkorotuskysymys ei ole hallitussopimukseen sen

paremmin kuin vakauttamissuunnitelmaankaan kuuluva eikä sitä siis näillä syillä voida perustella.

Valiokuntakäsittelyssä on väitetty, ettei tullien korotus aiheuta hintojen kohoamista, mutta lienee kai itsestään selvää, ettei maahantuottaja tai kauppias tullia omastaan maksa, vaan hän siirtää tullin tavaran hintaan ja sitä tietä ostajien maksettavaksi.

Tietysti voidaan tullikorotuksen vaikutus hintojen nousuun estää siten, että korotettu tulli palautetaan tullinmaksajalle, mutta tällainen menettely ei liioin ole erikoisen tarkoituksenmukainen.

Tämän esityksen lähempi tarkastelu osoittaa, että mainitun yleisen 11 %:n korotuksen ohella hallitus esittää eräitä tarvikkeita korotettavaksi enemmänkin. Erilaisten sokerilaatujen kohdalla on tuo korotus keskimäärin 30 % ja bensiinin perustullin kohdalla on tulli kokonaista 50 % eli 5 markasta 7: 50 markkaan. Tämä bensiinin perustullin korotus se tietäisi käytännössä sitä, että kun kyseessä on tähtitulli, niin hallitus saisi valtuudet korottaa bensiinitullin nykyisestä 14 markasta 22: 50 markkaan eli 8: 50 markan korotusmahdollisuuteen kiloa kohti. Perusteluissa hallitus ilmoittaa, että ensi vuoden alusta on tästä esityksestä erillään annettavan lakiehdotuksen turvin tarkoitus siirtyä kokonaan polttoaineverotuksen kannalle nykyisen maantieveron asemasta. Ammattiautoilijoille, sen paremmin henkilö- kuin tavaraliikenteessäkään, ei kuitenkaan ole samantekevää, miten tuo verotus on järjestetty. Jos oletetaan, että hallitus olisi korottanut bensiinin tullia valtuuksiensa nojalla esimerkiksi 20 markkaan nykyisen 14 markan sijasta kilolta ja poistanut samalla maantiveron, olisivat muutoksen vaikutukset eri autoilijaryhmille suunnilleen seuraavantapaiset: Tavallisesta henkilöautosta menee vuosittain maantieveroa noin 6,000 markkaa. Vuodessa käyttää pirssiautoilija bensiiniä keskimäärin 5,000 kg, ja jos menisi lisäveroa mainittu 6 mk kilolta, joutuisi autoilija maksamaan veroa nykyisen 6,000 markan asemesta 30,000 markkaa. Samainen vero kuorma-autoilijoille on nykyisin 17,000 markan paikkeilla. Kuorma-autoilija taas käyttää polttoainetta noin 10,000 kg vuodessa, joten 6 markan lisätulli kilolta aiheuttaisi lähes 60,000 markan vuotuisen veronlisän kohonneen tullin muodossa.

Hallituksen esityksen hyväksyminen tietäisi sitä, että kuljetustaksoja pitäisi nostaa moninkertaisiksi nykyisestään sekä kuormaettä henkilöautoliikenteessä, myöskin linjaautoliikenne mukaan luettuna, millä puolestaan olisi erittäin laaja vaikutus hintojen yleisempään kohoamiseen.

Kun tullien korottamista käsiteltiin valtiovarainvaliokunnassa ensi kertaa, oli kansandemokraattien ryhmä ainoa, joka vastusti sitä. Toisessa valiokuntakäsittelyssä tuli kuitenkin valiokunnan enemmistö bensiinitullia koskevalta osalta esityksemme taakse, joten valiokunnan mietinnössä esitetään bensiinitulli säilytettäväksi ennallaan. Valiokunnan enemmistö tuli vakuuttuneeksi siitä, ettei tarvitse odottaa monta kuukautta, kun hallitus korottaa bensiinitullin korkeimpaan sallittuun määrään, jos vain sille annetaan siihen valtuudet.

Ryhmämme esitti myöskin useita muita parannuksia hallituksen esitykseen, mm. kahvitullin alennettavaksi 50 % sekä sokerin ja eräiden muiden kulutustarvikkeiden tullit pysytettäväksi ennallaan. Valiokunnan enemmistö kuitenkin hylkäsi nämä muut muutosehdotukset ja hyväksyi tullinkorotukset monille tärkeille kulutustarvikkeille.

Ei voi olla ihmettelemättä myöskään sitä, että kun ryhmämme esitti tullin korottamista yksityiskäyttöön hankituille loistoautoille, niin ainoastaan kaksi sosialidemokraattia äänesti esityksemme puolesta muiden ollessa korotusta vastaan. Silloin kun on kysymys yleisimpien kulutustarvikkeiden tullin korkeudesta, ei asia ole vertauskelpoinen johonkin aikaisempaan ajankohtaan, jos ei samalla verrata koko verotuksen niin välillisen kuin välittömänkin, suhdetta, ja kun tällainen vertailu tehdään nykyisen ja ennen sotia vallinneen verotuksen välillä, todetaan, ettei korotukseen ole aihetta, sillä kokonaisverokuorma on ainakin vähävaraisen kansanosan kohdalta noussut ennen sotia vallinneesta tasosta moninkertaiseksi. Rohkenen odottaakin, että eduskunta toteuttaa hallituksen lupauksen välillisten verojen alentamisesta ja hyväksyy lakiehdotuksen valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisena.

Herra puhemies! Pyydänkin lakiehdotuksen yksityiskohtaisessa käsittelyssä tehdä tätä tarkoittavan muutosesityksen.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Siirrytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 §.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Minä ehdotan, että lakiehdotuksen 1 § hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisena.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Yhdyn kannattamaan ed. Haapasen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Koivusen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisesti. Nimitän tätä ehdotusta ed. Haapasen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Ken hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen ehdotus hyväksytty.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 141 jaa- ja 39 ei-ääntä; poissa 19.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

2 § hyväksytään keskustelutta.

3 § siihen sisältyvine taulukoineen.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Ehdotan, että lakiehdotuksen 3 §:ssä oleva taulukko hyväksytään seuraavan mukaisesti:

että tullitariffin II osan 8 ryhmässä olevien nimikkeiden 08—014 perustulli on 13: 50 mk kg:lta ja 08—026 nimikkeiden perustulli 18 mk kg:lta;

että tullitariffin II osan 9 ryhmässä olevien nimikkeiden 09—001 perustulli on 200 mk kg:lta ja 09—002 nimikkeiden perustulli 250 mk kg:lta;

että tullitariffin IV osan 17 ryhmässä olevien nimikkeiden 17—101 perustulli on 7 mk kg:lta, 17—201 perustulli on 9: 50 mk kg:lta, 17—002 perustulli on 10 mk kg:lta, 17—003 perustulli on 9: 50 mk kg:lta, 17—004 perustulli on 10: 60 mk kg:lta, 17—005 perustulli on 10: 60 mk kg:lta, 17—006 perustulli on 10: 20 mk kg:lta, 17—012 perustulli on 9: 50 mk kg:lta;

että tullitariffin VII osan 38 ryhmässä olevien nimikkeiden 38—101 perustulli on 170 mk kg:lta ja 38—201 nimikkeiden perustulli 360 mk kg:lta; ja

että tullitariffin XVII osan 75 ryhmässä olevan nimikkeen 75—002 kohdassa mainittu arvo muutetaan 400,000 mk:ksi ja nimikkeen 75—004 kohdassa mainittu 300,000 mk muutetaan 400,000 mk:ksi ja nimikkeen 75—005 perustulli muutetaan niin, että se on 24 % arvosta ja vähin 24 mk kg:lta.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Haapasen tekemiä ehdotuksia.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! On syytä täällä esitettyjen lausuntojen johdosta esiintuoda, että on väärin selittämistä se, jos sanotaan nyt esillä olevan hallituksen esityksen ja siihen liittyvien tullien korotuksen nostavan yleensä hintatasoa. Tämä asia on selostettu niin valtiovarainvaliokunnassa kuin suuressa valiokunnassa. Tavaroiden hinnat ja yleinen hintataso ei, eräitä vähäisiä poikkeustapauksia lukuunottamatta, nouse nyt tapahtuvan perustullin korotuksen johdosta, koska hallituksella ilmoituksensa mukaan on tarkoitus tähtitullimahdollisuutta käytellen ja muutoin hoitaa, että kokonaistulli pysyy samana. Esimerkkinä voin mainita täällä esiintuodun bensiinin, jossa kokonaistulli on tällä hetkellä 14 mk, ja vaikkapa hallituksen esitys olisi mennyt läpi, jota ei kuitenkaan valtiovarainvaliokunta hyväksynyt, ei bensiinin kokonaistulli olisi noussut eivätkä näin myöskään kuljetuskustannukset olisi tämän johdosta nousseet, niinkuin täällä

äärimmäisen vasemmiston taholta on esiintuotu. Minusta on tärkeää tämä selostaa, koska on selvää, että vakauttamisen yhteydessä ei tarpeettomia kustannusten lisäämisiä ja hintojen nousua pidä missään tapauksessa suositella, eikä eduskunnan enemmistö eikä hallitus myöskään nyt tässä asiassa ole sellaiseen tekoon syyllistynyt, kuin mitä äärimmäinen vasemmisto yrittää selittää.

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Kun tässä ed. Vennamo suvaitsi esittää omalla tavallaan tätä hallituksen tullien korotusesitystä, niin minun on sanottava, että kyllä tähän asti tullien korottaminen aina merkitsee hintojen korotusta, ei siitä mihinkään pääse. Siitähän tällä kertaa on kysymys.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Koivusen kannattamana ehdottanut:

että tullitariffin II osan 8 ryhmässä olevan nimikkeen 08—014 perustulli on 13: 50 mk kg:lta ja nimikkeen 08—026 perustulli 18 mk kg:lta; nimitän tätä ed. Haapasen 1) ehdotukseksi;

että tullitariffin II osan 9 ryhmässä olevan nimikkeen 09—001 perustulli on 200 mk kg:lta nimikkeen 09—002 perustulli 250 mk kg:lta; nimitän tätä ehdotusta ed. Haapasen 2) ehdotukseksi;

että tullitariffin IV osan 17 ryhmässä olevien nimikkeiden 17—101 perustulli on 7 mk kg:lta, 17—201 perustulli on 9: 50 mk kg:lta, 17—002 perustulli on 10 mk kg:lta, 17—003 perustulli on 9: 50 mk kg:lta, 17—004 perustulli on 10: 60 mk kg:lta, 17—005 perustulli on 10: 60 mk kg:lta, 17—006 perustulli on 10: 20 mk kg:lta, 17—012 perustulli on 9: 50 mk kg:lta; nimitän tätä ed. Haapasen 3) ehdotukseksi;

että tullitariffin VII osan 38 ryhmässä olevan nimikkeen 38—101 perustulli on 170 mk kg:lta ja nimikkeen 38—201 perustulli 360 mk kg:lta; nimitän tätä ehdotusta ed. Haapasen 4) ehdotukseksi; ja

että tullitariffin XVII osan 75 ryhmässä olevan nimikkeen 75—002 kohdalla mainittu arvo muutetaan 400,000 mk:ksi ja nimikkeen 75—004 kohdalla mainittu 300,000 mk muutetaan 400,000 mk:ksi ja nimikkeen 75—005 perustulli muutetaan niin, että se on 24 % arvosta ja vähin 24 mk kg:lta; nimitän tätä ehdotusta ed. Haapasen 5) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Kun kaikki ehdotukset ovat erillisiä, on niistä kustakin erikseen äänestettävä suuren valiokunnan ehdotusta vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Haapasen 1) ehdotuksesta.

Ken hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen 1) ehdotus hyväksytty.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 128 jaa- ja 35 ei-ääntä; poissa 36.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Haapasen 2) ehdotuksesta.

Ken hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen 2) ehdotus hyväksytty.

Ensimmäinen varapuhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Ensimmäinen varapuhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Haapasen 3) ehdotuksesta.

Ken hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen 3) ehdotus hyväksytty.

Ensimmäinen varapuhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Ensimmäinen varapuhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Haapasen 4) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen 4) ehdotus hyväksytty.

Ensimmäinen varapuhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Ensimmäinen varapuhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Haapasen 5) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen 5) ehdotus hyväksytty.

Ensimmäinen varapuhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Ensimmäinen varapuhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi vakuutusliikkeen väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 24, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 9. Asiasta sallitaan yleiskeskustelu ja sen päätyttyä lakiehdotus esitellään yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei kukaan pyydä puheenvuoroa.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Ensimmäinen varapuhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 3) asia.

Ensimmäinen varapuhemies: Edustajille jaettu hallituksen esitys n:o 34 sekä kaksi valtioneuvoston päätöstä voitaneen nyt esitelly valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

ulkoasiainvaliokuntaan, jonka tulee pyytää asiasta valtiovarainvaliokunnan lausunto:

Ehdotuksen laiksi ulkomaanedustuksen viran tai toimen haltijain palkkauksesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 34; ja

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 4 päivältä lokakuuta 1951 pienviljelijöille myönnettävistä väkirehujen hinnanalennuksista; sekä

Valtioneuvoston päätös 9 päivältä lokakuuta 1951 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista.

Pöydällepano.

Ensimmäinen varapuhemies: Kun edustajille on jaettu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6, voitaneen se nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava istunto on tänään kello 15.

Täysistunto lopetetaan kello 14,51.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

25. Perjantaina 26 p. lokakuuta 1951

kello 15.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 389
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 25; lak. al. n:ot 111—113.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 25 sekä lak. al. n:ot 111—113, jotka sisältävät yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Rantala: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunta on käsiteltävänä olevaan lakiehdotukseen tehnyt eräitä muutoksia, joiden johdosta on syytä mainita seuraavaa.

Valiokunta on lakiehdotuksen 4 §:ään liikevaihtoverosta vapautuneiden tavaroiden luetteloon 21 kohtaan sisällyttänyt joukon maanviljelyskoneita, jotka eivät sisältyneet hallituksen esitykseen. On myönnettävä, että useimmat näistä koneista ovat maatalouden harjoittamisen kannalta välttämättömiä, mutta luettelo sellaisenakaan, kuin se nyt esiintyy lakitekstissä, ei tietysti ole aivan täydellinen.

Kun hallituksessa suunniteltiin maatalous- tai maanviljelyskoneiden vapauttamista määrättyjen koneiden osalta liikevaihtoverosta, lähdettiin siitä, että on syytä myöskin tämän tuotannon harjoittamiseen käytettäviä koneita jossain määrässä vapauttaa tästä verosta. Mutta koska eräillä muilla tuotannon aloilla jää liikevaihtoveron alaiseksi edelleenkin tuotantoa käsittäviä koneita, arveltiin, että se laskelmien mukaan noin 500 milj. markan verohelpotus, joka tästä aiheutuu maatalouskoneiden kohdalla, että se riittäisi. Tämä muutos ilmeisesti lisää tätä verohelpotuksen määrää huomattavasti.

Varsinaisesti pyysin puheenvuoron kuitenkin saman pykälän 15 kohtaan valiokunnan tekemän muutosehdotuksen johdosta. Hallitus oli ehdottanut, että sanottu kohta kuuluisi seuraavasti: „Valkaisemattomat puuvillaiset lakanakankaat, joiden leveys on vähintään 120 senttiä ja paino vähintään 150 grammaa neliömetriä kohti ja sellaisista kankaista valmistetut lakanat." Nyt valtiovarainvaliokunta on poistanut tämän leveysmääritelmän näistä kankaista ja muuttanut tämän painorajan 195 grammaan neliömetriä kohden. Mitä tulee ensinnä tuohon leveysmääritelmään, niin valtiovarainministeriössä ja valtioneuvostossa

katsottiin, että olisi syytä asettaa tällainen leveysmääritelmä, koska helposti sellaisiakin keveämpiä kankaita, jotka eivät ole tarkoitettukaan lakanakankaiksi, voidaan helposti tuoda lakanakangas-nimikkeen varjolla ja nämä tarvikkeet voivat päästä liikevaihtoverosta silloin vapaaksi. Painoraja on myöskin hyvin tärkeä. Nyt on asianomaiselta taholta ilmoitettu, että mm. siihen suunnitelmaan, jolla pyritään tuomaan maahan ulkomailta halpoja tekstiilitavaroita, niihin kuuluu huomattava osa lakanakankaita, joiden painoraja on alle 195 gr:n neliömetriä kohden. Nyt jos valiokunnan mietintö tulisi hyväksytyksi, se merkitsisi sitä, että juuri nämä halvemmat lakanakankaat jäisivät edelleenkin liikevaihtoveron alaisiksi, kun sen sijaan vahvemmat, paksummat kankaat siitä vapautuisivat. On ilmoitettu, että ainakin 170 gr:aan pitäisi tämä määritelmä ulottaa, niin että niin korkealle ei voida mennä kuin 195 grammaan neliömetriä kohden.

Minä toivon, että suuri valiokunta siitä kiireestä huolimatta, joka valiokunnalla ilmeisesti on, koska tämän lain käsittelyä pitäisi jouduttaa, että valiokunta tarkoin harkitsee niin, että kysymyksessä oleva kohta ei muodostu sellaiseksi, että se tuottaisi vaikeuksia tavaran tullaamisessa ja että se johtaisi siihen, että osa siitä halvasta tuonnista, joka nyt on tarkoitus saada aikaan, joutuisi liikevaihtoveron alaiseksi samaan aikaan, kun osa lakanakankaista pääsisi liikevaihtoverosta vapaaksi.

Olen huomannut, että valiokunnan mietintöön liittyy myöskin vastalause, jossa niiden tavarain lisäksi, joita valiokunta on ehdottanut liikevaihtoverovapaiksi, ehdotetaan mm. puuvilla- ja villakankaat ja niistä valmistetut vaatteet vapautettaviksi samoin kuin asuntorakennuksiin käytetyt rakennustarvikkeet. On sanottava, että olisi tietysti erittäin mieluisaa kuluttajien kannalta, jos esim. puuvilla- ja villakankaat ja niistä valmistetut vaatteet voitaisiin vapauttaa liikevaihtoverosta, mutta tämä määritelmä tulisi silloin niin laajaksi, että se vaikuttaisi hyvin huomattavasti liikevaihtoveron tuottoon, ja kun liikevaihtoveron tuoton supistamisessa ei ilmeisesti voida mennä niin pitkälle kuin vastalauseessa tarkoitetaan, niin siinä tarkoituksessa, johon vastalauseella pyritään, täytyy nämät tavarat jättää vielä syrjään. 20 kohtaa koskeva osa vastalauseessa on ilmeisesti aivan mahdoton muodollisesti. „Asuntorakennuksiin käytetyt rakennustarvikkeet" on niin yleinen määritelmä, että tällä varjolla voitaisiin kaikkia sellaisiakin rakennustarvikkeitä, jotka eivät välittömästi liity asuntorakennustarvikkeisiin ja asuntorakennustoimintaan, helposti tuoda maahan, tuottaa ja myydä liikevaihtoverovapaasti. Täytyisi olla tämä lainkohta, kun siihen ehkä myöhemmin voidaan mennä, se täytyisi olla tarkemmin formuloitu. Katson, ettei ole mitään mahdollisuutta tällä kerralla tällaista määräystä ottaa liikevaihtoverolakiin, enkä oikein usko, että tämä ehdotus on vakavasti tehtykään. Jos ehdotus olisi vakavassa tarkoituksessa tehty, se ilmeisesti olisi silloin myöskin puettu sellaiseen muotoon, että liikevaihtoverovapaus todella rajoittuisi asuntorakennustoimintaan ja siinäkin tarkoin määrättyihin tavara-artikkeleihin.

Toivon, että suuri valiokunta kiinnittää siis huomiota ennen kaikkea juuri tähän kysymyksessä olevaan 15 kohtaan 4 §:ssä ja tähän lakanakangasasiaan, jotta lakiehdotus ei muodostuisi sellaiseksi, ettei sitä käytännössä voitaisi sovelluttaa ja ettei siitä nyt suunnitellulle halpojen tekstiilitavaroiden tuonnille tulisi myöskään suurta haittaa.

Ed. Hietanen: Minä en voi olla heti tuoreeltaan vastaamatta ministeri Rantalalle, vaan sanon, että kansandemokraattien vastalauseessa oleva kohta 20, jossa salaojaputket sekä asuntorakennuksiin käytetyt rakennustarvikkeet vapautettaisiin liikevaihtoverosta, ei ole mahdoton käsittää. Minusta tuntuisi, että silloin olisi tilanne mahdoton, jos me puhuisimme „käytettävistä" rakennustarvikkeista, mutta minä luulisin ymmärtäväni, että on helppo laskea, mitkä tarvikkeet on käytetty asuntorakennustarkoituksiin ja niille palautettava tämä vero.

Mitä muuten tulee tämän asian käsittelyyn valiokunnassa, siinä on syytä panna merkille se tapa, joka valiokunnassa otettiin ilmeisesti tämän vakauttamishumbuugin varjolla, että varsinaisia edustajien aikaisemmin jättämiä liikevaihtoverolakia koskevia muutoksia ei nyt suvaittu käsitellä tämän hallituksen esityksen yhteydessä. Tässä tulkittiin valtiopäiväjärjestystä kovin

mielivaltaisesti ja minä sanoisin, aikaisemmasta käytännöstä poiketen, joka johti käytännössä siihen, että valiokunta voi vain käsitellä kysymystä niiltä osilta, mitkä oli tarkalleen määrätty hallituksen esityksessä. Perusteellisemmat muutokset liikevaihtoverolakiin ja sillä pohjalla tarkoitetut verohuojennukset jäivät näin ollen valiokunnan mahdollisuuksien ulkopuolelle.

Ed. Tiitu: Herra puhemies! Herra valtiovarainministerin puheenvuoron johdosta haluan huomauttaa, että ne maanviljelyskoneet, mitkä valtiovarainvaliokunta lisäsi tähän liikevaihtoverosta vapautuvien koneitten luetteloon, edustavat veron tuotossa valtiolle vähäistä osaa. Näistä koneista, mitkä lisättiin, suurin osa ostetaan yhteisostoina. Lisätyt koneet ovat uudis- ja kivenraivauskoneet, avo- ja salaojaaurat, salaojankaivuukoneet, harat, kasvinsuojelu- ja peittauskoneet, kotitarvemyllyt ja käsiseparaattorit. Liikevaihtoveron tuotto näistä vapautetuista koneista on pieni, joten on toivottavaa, että suuri valiokunta hyväksyy valtiovarainvaliokunnan mietinnön tältä osalta.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Täällä ed. Hietanen kosketteli osaksi jo niitä samoja seikkoja, joihin allekirjoittaneen on tarkoitus palata. Kun liikevaihtoverolain muutosesitystä käsiteltiin valtiovarainvaliokunnassa, lähti valiokunnan enemmistö oudolle tielle siinä suhteessa, ettei se ottanut hallituksen esityksen yhteydessä päätettäväksi myös eduskunnalle aikaisemmin jätettyjä liikevaihtoverolain muuttamista tarkoittavia aloitteita, jotka lisäksi liittyivät ja kohdistuivat samaan liikevaihtoverolain pykälään, johon hallituksenkin muutosesitys kohdistui. Edelleen valiokunnan puheenjohtaja katsoi, ettei asuntorakennuksiin käytettyjen rakennustarvikkeiden vapauttamista liikevaihtoverosta voida käsitellä hallituksen nyt antaman liikevaihtoverolain muutosesityksen yhteydessä. Tämä valiokunnan enemmistön menettely mielestäni ei ole sopusoinnussa valtiopäiväjärjestyksen oikeudenmukaisen tulkinnan kanssa, ja saamieni tietojen mukaan se ei myöskään ole aikaisemmin noudatetun käytännön ja periaatteen kanssa yhtäpitävä. Tällä pyrittiin ilmeisesti siihen, että hallituksen esitystä ei voitaisi laajentaa, vaan että se olisi eräällä tavalla pakko hyväksyä sellaisena kuin hallitus sen esitti.

Mitä sitten tulee hallituksen esitykseen liikevaihtoverolain muuttamiseksi, jonka pitäisi olla eräänlainen kompensaatio linnarauhan aikana tapahtuneille hintojen korotuksille, tämä kompensaatio muodostuu kuitenkin hyvin vähäiseksi, kuten aikaisemminkin hallituksen antamat kompensaatioesitykset ovat muodostuneet. Ne muodostuvat vain eräänlaisiksi periaateilmaisuiksi, jotka käytännössä eivät merkitsee kuin pienen murto-osan hyvitystä siitä, mitä palkannauttijat ovat joutuneet viime kuukausien aikana vakauttamisen ja siihen liittyvän tasapaino-ohjelman johdosta menettämään. Olisi ollut paikallaan, että liikevaihtoverolain muutosesityksen yhteydessä kompensaatio olisi muodostunut huomattavasti suuremmaksi ja tuntuvamaksi, kuin mitä esillä oleva hallituksen muutosesitys sisältää. Sen pohjaa olisi pitänyt laajentaa lähinnä juuri välttämättömyystarvikkeiden, kuten sokerin, suolan, puuvilla- ja villakankaiden ja niistä valmistettujen valmiiden vaateiden kohdalta. Myöskin asuntorakennuksiin käytetyt rakennustarvikkeet olisi pitänyt vapauttaa liikevaihtoverosta, koska meidän kaikkien tiedossa on, että se jarruttaa nykyistä rakennustoimintaa monessa suhteessa ja monella eri tavalla, mutta on ennen kaikkea omiaan korottamaan rakennuskustannuksia tuntuvasti. Siitä on seurauksena osaksi suhteettoman korkeat, suorastaan kohtuuttomat vuokrat ja myöskin asuntotuotannon supistaminen esim. Aravatoiminnan osuudelta huomattavasti. Kun esim. vuonna 1949 voitiin 3 miljardin määrärahalla saada noin 6,500 asuntoa käsittävä tuotanto, nousee kuluvan vuoden tuotanto vain 6,200 asuntoa käsittäväksi ja varoja on tähän käytetty noin 5 miljardia markkaa. Tämä osoittaa, että asuntotuotannossa on tapahtunut jatkuvaa kustannusten nousua, josta on ollut seurauksena yliluonnolliset vuokrat, mikä on merkinnyt varsinkin vähävaraiselle kansanosalle, joka muodostaa asunnontarvitsijain valtaosan, suorastaan voittamattomia esteitä vuokrien maksussa. Rakennustoiminnan kehittymistä jarruttavista esteistä voidaan mainita esimerkkeinä, että kaikista niistä sementtituotteista, askeleista, palkeista, kevytbetonista, levyistä, tillistä ym., jotka voidaan valmistaa valimoilla tai tehtailla, on maksettava

liikevaihtoveroa. Tämä on periaatteena myöskin kaikkiin muihin rakennusosiin nähden. Keinoja asuinrakennustuotannon lisäämiseksi ja samalla kustannusten alentamiseksi on pyrittävä löytämään, ja lähinnä juuri liikevaihtoveron poistaminen asuinrakennustarvikkeista on eräs niitä keinoja, sillä liikevaihtoveron osuus on laskettu tekevän pyörein luvuin noin 9 % koko rakennuskustannuksista.

Vaikka liikevaihtoveron poistaminen rakennustarvikkeista ei luonnollisesti voi ratkaisevasti vaikuttaa asuntotuotannon lisääntymiseen ja vuokratason alentamiseen, niin on se kuitenkin omiaan myönteisesti vaikuttamaan koko rakennustuotantoon ja ennen kaikkea myöskin vuokratasoon. Siksi olisi ollut paikallaan, että ed. Prunnilan liikevaihtoveron muutosesitystä koskeva aloite olisi käsitelty tässä samassa yhteydessä, koska se olisi merkinnyt laajempaa pohjaa verosta vapautettaville tarvikkeille, kuin mitä hallituksen esityksessä nyt on esitetty, ja niistä lisäyksistä, joita valtiovarainvaliokunta suoritti hallituksen esitykseen. Näin ollen hyvitys työläisille ja maaseudun pieneläjille olisi muodostunut tuntuvammaksi reaalisen elintason kohoamiseksi eikä vain eräänlaiseksi periaateilmaisuksi, mitä merkitsee hallituksen verolakiesitys. Tähän olisi ollut myöskin mahdollisuudet olemassa, sillä liikevaihtoveron tuotto, joka kuluvan vuoden talousarviossa on arvioitu 37,5 miljardiksi markaksi, nousee asiantuntijoiden ilmoitusten mukaan tämän vuoden osuudelta yli 55 miljardin markan, mikä osoittaa lähemmäs 20 miljardin markan lisätuloa, ja hallituksen nyt esittämien verosta vapautettavien tarvikkeiden arvoksi on vuoden 1952 kuluessa laskettu vain 4 miljardia markkaa. Siksi kansandemokraattinen ryhmä valtiovarainvaliokunnassa on esittänyt valiokunnan mietintöön vastalauseen enemmistön menettelyn johdosta ja myöskin siitä syystä, että hallituksen esitys ei merkitse riittävää kompensatiota palkannauttijoille ja maaseudun pieneläjille.

Ed. Suominen: Siitä kysymyksestä, minkä vuoksi tähän käsiteltävänä olevaan mietintöön on liitetty vastalause lähinnä asuntorakennuksiin käytettyjen tarvikkeitten vapauttamiseksi liikevaihtoverosta, varmaankin periaatteessa useimmat edustajat ovat samaa mieltä, että näin pitää tapahtua. Mutta nyt on otettava huomioon se seikka, että se esitys, mikä tässä on käsittelyn pohjana, se liittyy lähinnä hallituksen vakauttamissuunnitelmiin määrätyssä rajassa, ja sen vuoksi tässä yhteydessä rakennustarvikkeiden liikevaihtoveron poistamista koskevan asian esille vetäminen on ollut käsitykseni mukaan paremminkin taktillinen juttu, sillä tämän kysymyksen valmistelu vaatii niin perusteellista työtä, että tässä yhteydessä sitä ei ole käsitykseni mukaan voitu hoitaa sillä tavoin kuin se pitäisi hoitaa. Minä sen vuoksi tässä yhteydessä esitän sen toivomuksen, että ne piirit, jotka tässä nyt ovat tämän vastalauseen puolesta puhuneet, aikanaan, kun tämä asia tulee paremmin valmisteltuna tänne eduskuntaan, että he silloin viimeistä naista ja miestä myöten olisivat valmiit tämän kysymyksen puolesta puhumaan ja äänestämään (Eduskunnasta: Se oli vaalitaktillinen temppu!).

Ed. Hietanen: Pyytäisin huomauttaa edelliselle puhujalle, että vastalauseen allekirjoittajat enempää kuin kansandemokraattinen eduskuntaryhmäkään ei taktikoi tällä asialla. Jos edellinen puhuja haluaa, että näin tehdään kuin tässä vastalauseessa on sanottu, niin hän on hyvä ja äänestää ryhmänsä kanssa sen puolesta, niin saadaan päätös aikaan.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! On todella valitettavaa, että herra valtiovarainministeri asettui maatalouskoneiden liikevaihtoveron vapauttamiseen nähden rajoittavalle kannalle. Tosiasia, sikäli kuin nyt asiantuntijalausuntoja tästä asiasta on voitu saada, on se, että valtiovarainvaliokunnan tekemä laajennus ei valtion verotuloihin merkitse paljonkaan. Ja ratkaisevin seikka tässä on mielestäni se, että hallitus oli melko mielivaltaisesti valinnut eräitä maatalouskoneita, jotka nyt vapautettaisiin liikevaihtoverosta, mutta toisia samanarvoisia ja myöskin käytöltään yhtä merkityksellisiä oli jätetty pois. Valtiovarainvaliokunnan enemmistö yritti nyt poimia tasasuhtaisemman luettelon, ja minä rohkenen arvella, että se ainakin jossain määrin, vaikka se ei ole mikään täydellinen eikä onnistunut, on parempi kuin hallituksen esitys.

Mitä tulee sitten tähän liikevaihtoveron poistamiseen rakennustarvikkeiden osalta, niin periaatteessahan asia on täysin selvä, että se olisi poistettava. Ehkäpä kansandemokraatit aikanaan tekevät täällä esityksen tästä, niin nähdään, voidaanko lain mukaan se ottaa käsiteltäväksi.

Valtiovarainministeri Rantala: Ensimmäisessä puheenvuorossani arvostelin vain sitä, että tätä luetteloa oli laajennettu siitä, mitä valtioneuvosto oli yksimielisesti sisällyttänyt kyseiseen 21 kohtaan. Minulta jäi äsken mainitsematta myöskin se tässä 21 kohdassa, että sen jälkeen kun valtiovarainvaliokunta on muuttanut sitä niin, että tämä ei koske enää maanviljelys- tai maatalouskoneita, vaan koneita yleensä, niin siitä seuraa, että nekin koneet, kuten traktorit, jotka eivät ole tarkoitettukaan maanviljelyskäyttöön, tällaisetkin koneet tulisivat täydelleen liikevaihtoverosta vapautettaviksi. Kyllä ainakin suuren valiokunnan nyt pitäisi tämän 21 kohdan kohdalla palata sen alkuosassa hallituksen esityksen kannalle ja palauttaa tuo sana „maanviljelys" tai „maatalous", jos niin tahdotaan sanoa, ennen sanaa koneet tämän kohdan alkuosaan.

Ed. Raunio: Minä huomautan vain asuntorakennustoimintaan käytettyjen aineiden liikevaihtoverovapaudesta, että jos se hyväksyttäisiin tässä muodossansa, niin näiden verovapauksien väärinkäyttö tulisi rajattomaksi. Millään ei voitaisi kontrolloida sitä, etteikö tältä tieltä poikettaisi ja pyrittäisi käyttämään näitä rakennustarvikkeita myöskin muihin tarkoituksiin. Minä toivon, että eduskunta on valmis hyväksymään sen lakialoitteen, mikä sosialidemokraatisten edustajien taholta on eduskunnalle jätetty, jossa esitetään, että asuntorakennuksiin kohdistuva liikevaihtovero palautettaisiin silloin, kun rakennus on valmis ja se on arvioitu, kuutiotilavuudeltaan eri suhteessa luonnollisesti kivi- ja puurakennukset. Tällöin oltaisiin oikeammalla tiellä, kun niihin käytetty liikevaihtovero palautettaisiin, mutta ei, jos se poistettaisiin. Tämä johtaa väärinkäytöksiin.

Ed. Tauriainen: Lähinnä ed. Suomiselle pyytäisin ilmoittaa, että kun viime syksynä täällä eduskunnassa käsiteltiin liikevaihtoverolakia, niin silloin jo kansandemokraattien taholta tehtiin ehdotus rakennustarvikkeiden vapauttamisesta liikevaihtoverosta, jotenka jo silloin ja siitä saakka näihin päiviin saakka olisi ollut aikaa sosialidemokraateillakin harkita tätä kysymystä, ettei se niin epäselvä olisi, kuin se nyt vielä tuntuu olevan. Samalla viime syksynä SKDL:n eduskuntaryhmän taholta ehdotettiin, että maatalouskoneet vapautettaisiin liikevaihtoverosta. Samoin työvaatteet ja jalkineet. Silloin niin maalaisliiton kuin sosialidemokraattienkin taholta äänestettiin tätä meidän ehdotustamme vastaan. Se, että nyt hallitus on esittänyt maatalouskoneiden ja osan työvaatteista ja jalkineista vapautettavaksi liikevaihtoverosta, on hyvä asia. On hyvä, että vihdoinkin silläkin taholla on näillä kohdin tultu SKDL:n esittämälle linjalle.

Ed. Niukkanen: Mikäli koskee rakennustarvikkeiden vapauttamista liikevaihtoverosta, se asia on ollut täällä eduskunnassa jo aikaisemmin käsittelyn alaisena. Allekirjoittanut teki aikoinaan aloitteen, jossa ehdotettiin, että sellaiset kotinsa menettäneiden siirtoväkeen kuuluvien rakennustarvikkeet, jotka tarvikkeet tultiin rahoitamaan osaltaan valtion toimesta, olisi ollut vapautettava liikevaihtoverosta. Se, jos mikään olisi ollut täysin kohtuullista. Eduskunnan enemmistö asettui kuitenkin sille kannalle, että tähän ei voitu muka teknillisistä syistä suostua vaikka se olisi ollut asiain siinä vaiheessa teknillisestikin täysin mahdollista järjestää. Sellaisten rakennustarvikkeiden liikevaihtoverovapautus, jota kommunistien vastalauseessa nyt ehdotetaan, on teknillisestikin mahdotonta.

Mitä muuten niiden tavaroiden luetteloon tulee, joita nyt on ryhdytty liikevaihtoverosta vapauttamaan, voisi luetteloa tietysti jatkaa määrättömiin. Minä olen samaa mieltä kuin valtiovarainvaliokunnan mietinnössä viitataan, että tämä tie on ilmeisesti epäkäytännöllinen. Minä lisään, että se on ilmeisesti vaarallinenkin. Kun valtion menoja ei ole pystytty vähentämään, vaan niitä jatkuvasti paisutetaan, jopa sellaisissakin kohdissa, joissa se ei olisi millään tavalla tarpeellista, puhumattakaan, että se olisi välttämätöntä, täytyyhän saada tuloja joilla menot rahoitetaan. Tuskin löytyy muuta sellaista verotusmuotoa, jolla tällä

lailla paisutetut ja jatkuvasti paisuvat menot voidaan rahoittaa kuin liikevaihtovero, niinkuin menetellään esim. suuressa itäisessä naapurimaassa, jossa n. 60 % valtion kaikista tuloista koottanee liikevaihtoverolla. Se onkin käytännöllinen ja joustava verotusmuoto ja sillä saadaan valtiolle tuloja kokoon. Olen sitä mieltä, että yleensä pitäisi olla hyvin varovaisia, kun niitä nimikkeitä lisätään, joille tulee liikevaihtoverovapautus.

Ed. Tiitu: Herra puhemies! Herra valtiovarainministerin toisen lausunnon johdosta huomautan, että myöskin hallitus esitti traktorit vapautettaviksi liikevaihtoverosta. Voidaksemme rajoittaa tämän koskemaan vain maataloustraktoreja, on suuren valiokunnan lisättävä tähän traktorit sanan eteen „maatalous"-traktorit, silloin asia on aivan selvä.

Ed. Murto: Useat kansanedustajat ovat väittäneet, että liikevaihtoveron poistaminen rakennuksiin käytetyistä tarvikkeista on teknillisesti mahdotonta. Sellainen väite ei tietenkään pidä laisinkaan paikkaansa, ja jokainen tietää sen aivan keksityksi. Täällähän on jo osoitettu vastalauseen yhteydessä myöskin se tie, millä tavalla ko. liikevaihtoveron poistaminen on mahdollista. Rakennustarvikkeiden hinnat ovat viime aikoina hyvin huomattavasti nousseet esim. puutavaran kohdalla. Koska vienti-hinnat ovat kohonneet, niin sahakapitalistit ovat käyttäneet sitä hyväkseen korottaakseen myöskin kotimaassa myydyn puutavaran hintaa, josta on johtunut, että rakennuskustannukset ovat nousseet ylettömästi. Sen sijaan työpalkkojen suhteen ei ole korotuksia tapahtunut. Rakennusteollisuudessa työpalkat muodostavatkin rakennuskustannuksista suhteellisesti vähäisemmän osan kuin muissa kapitalistisissa maissa, joten se väite, että työpalkat olisivat rakennuskustannuksia kohottamassa, ei pidä paikkaansa.

Ed. Vennamolle minä pyytäisin huomauttaa, että periaatteellisen liikevaihtoveron poistamisesityksen minä katsoisin olevan paremminkin teknillisesti mahdottoman. En voi käsittää, mihin valiokuntaan sellainen periaatteellinen esitys, joka käytännössä jäätää veron ennalleen, lähetettäisiin, ja miten se yleensä järjestettäisiin. Minusta näyttää sosialidemokraattisilla edustajilla ja ed. Vennamolla olevan yksimielinen käsitys siitä, että liikevaihtoveron alennuksia on pantava toimeen vain periaatteessa eikä käytännössä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 16,30.

Täysistunto lopetetaan kello 15,35.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

26. Perjantaina 26 p. lokakuuta 1951

kello 16,30 (17,20).

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Toinen käsittely:

Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 395

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 25; lak. al. n:ot 111—113.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edellisiin istuntoihin, sekä lisäksi ed. Kaitila.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 6 valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 25 ja lak. al. n:ot 111—113, jotka sisältävät yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 10. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Valtiovarainministeri Rantala: On tyydytyksellä pantava merkille, että suuri valiokunta on lakiehdotuksen 4 §:n 15 kohdan hyväksynyt sellaisessa muodossa, että se ilmeisesti nyt on tyydyttävään kuntoon saatettu. Sensijaan en ole varma, että 19 kohta, josta suuri valiokunta on poistanut sanat „matelijannahkaisia jäljittelykenkiä", että se olisi tarkoituksenmukainen. Nämä matelijannahkaiset jäljittelykengät ovat siksi samankaltaisia kuin matelijannahkaiset kengät, että jos nämä tulevat toiseen luokkaan kuin matelijannahkaiset jäljittelykengät, siitä tulee veroviranomaisille ilmeisesti suuria vaikeuksia, täytyy aina käyttää asiantuntijoita. Ja kun kysymys ei ole kovin suurista ja tärkeistä artikkeleista, niin minusta tuntuu, että kysymyksessä oleva 19 kohta olisi paras hyväksyä siinä muodossa kuin hallitus ja valtiovarainvaliokunta on tämän kohdan hyväksynyt.

Mitä tulee 21 kohtaan, en tiedä, onko nyt parempi sanoa siinä „maataloustuotannossa käytettävät koneet" kuin siinä muodossa, jota hallitus käytti, „maanviljelyskoneet". Joka tapauksessa se lisäys, jonka suuri valiokunta on tehnyt tämän kohdan loppuun „sekä polttomoottorit" on mielestäni sellainen, että sitä ei pitäisi hyväksyä. Polttomoottorejahan voidaan käyttää muuallakin kuin maataloudessa eikä mielestäni nyt niiden aikaisemmin tehtyjen lisäysten lisäksi, jotka valtiovarainvaliokunta on tähän kohtaan tehnyt, enää pitäisi lisätä näitä kahta viimeistä sanaa. Tulenkin asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään ehdotuksen 19 § ja 21 kohdan muuttamiseksi.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! — Hallituksen esitykseen on valtiovarainvalio-

kunnan käsittelyn yhteydessä tullut maatalouskoneiden kohdalle eräitä lisäyksiä, jotka on tyydytyksellä todettava. Sen sijaan on valittaen todettava se, että eräs tärkeä, periaatteellisessakin mielessä tärkeä kohta, nimittäin näiden vapautettaviksi otettavien koneiden osia ei ehdoteta liikevaihtoverosta vapautettaviksi. On niinikään valittaen todettava se, että suuri valiokunta äsken hylkäsi tämän ehdotuksen. Sen vuoksi olisi tarkoituksenmukaista saada tämä korjaus nyt lakiin. Tämä on sitäkin tähdellisempää, koska näitä koneita, jotka siis vapautetaan liikevaihtoverosta, tulisi liikevaihtovero jatkuvasti rasittamaan siltä osalta, mikäli se koskee näitä osia, ja tällä tavalla asiallisesti liikevaihtovero edelleen lepäisi näidenkin koneiden yllä, jotka muuten on vapautettu liikevaihtoverosta, samalla kun se rasittaisi koko maatalouskoneistoa jatkuvasti. Kun hallitus on katsonut valtiotalouden tilan sekä muiden syiden sallivan, että itse nämä koneet voidaan vapauttaa, niin tämä osien vapauttaminen merkitsee valtiotalouden kannalta varsin vähän. Myöskin ne huomautukset, joita on tehty, että tulkinnassa tulisi vaikeuksia, ovat niin pieniä ja monissa muissa paikoissa on varmasti paljon suurempia vaikeuksia, että tämäkään ei voi olla esteenä tällaisen lisäyksen hyväksymiselle. Siksi, herra puhemies, tulenkin asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään ehdotuksen, että tähän saataisiin sitä koskeva lisäys.

Ed. Haapanen: Minäkin kiinnittäisin huomiota tämän valtiovarainvaliokunnan mietinnön eräisiin kohtiin, koska se ei vastaa niitä päätöksiä kaikilta osin, joita valtiovarainvaliokunnassa tehtiin. Esimerkiksi kohta 15 4 §:ssä, siihen on ilmestynyt sana „valkaisematon", vaikka nimenomaan valtiovarainvaliokunnassa tästä sanasta äänestettiin ja ehdotettiin siellä sen poistamista. Minä voisin kutsua todistajiksi ed. Wiherheimon ja ed. Hiltusen, jotka melko kiivaassa äänilajissa syyttivät ed. Vennamoa siitä, että hän on ollut myötävaikuttamassa tuon sanan poistamiseen, ja nyt katson, että valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja on tarkastanut tavattoman huonosti mietinnön tai sitten omavaltaisesti lisännyt vastoin valtiovarainvaliokunnan päätöstä tuon sanan. Herra puhemies, pyydänkin tehdä asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tätä tarkoittavan muutosehdotuksen.

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! — Minun täytyy saada korjata herra valtiovarainministerin lausunnosta se kohta, joka koski matelijajäljittelykenkiä, mitenkä niiden nimi kuuluukaan, keinotekoisia matelijannahkaisia kenkiä. On sillä tavalla, että ne aivan yksinkertaisesti eivät ole mitään ylellisyystavaraa. Päinvastoin, ne ovat tavallisia naisten kenkiä. Luulisin, että voisin täältä kutsua monia naisia todistamaan, että niissä kengissä on aivan tavallinen prässäys. Ne kuuluvat tavallisiin kulutuskenkiin. Sen vuoksi on vallan paikallaan, että tämä kohta poistetaan.

Ed. Käkelä: Valtiovarainvaliokunnan kolmas jaosto kuuli erittäin paljon asiantuntijoita puheenaolevan lain johdosta. Vieläpä asiantuntijat vuorostaan toivat eräitä artikkeleita näytteeksi todistaakseen puheensa merkityksen. Kun valtiovarainvaliokunta hyväksyi lain, tehtiin suuressa valiokunnassa siihen korjauksia 4 §:n 15 kohtaan, toisin sanoen, muutettiin numerot 150 gr 170 gr. Tämä oli välttämätöntä hyväksyä. Mitä sitten tulee 21 kohtaan, jossa ed. Pakkanen viittasi omassa aloitteessaan esiintyneisiin artikkeleihin, tästä myöskin jaosto kuuli asiantuntijoita, ja eräs maanviljelysneuvos totesi, että hän ei kaikkia niitä artikkeleita edes tunne, mitä ed. Pakkasen aloitteessa on (Eduskunnasta: Hän on paljon viisaampi mies!). Senvuoksi minusta tuntuu, niin kuin ed. Pakkanen olisi hakenut tuon välineluettelon jostakin Hankkijan tavaravarastosta, ja nyt pyritään näitä myymään sitten alennetuilla hinnoilla ulos. Toivottavaa kuitenkin on, että eduskunta tähän ei menisi.

Ed. Nuorsaari: Herra puhemies! Päinvastoin kuin mitä herra valtiovarainministeri täällä esitti, on mielestäni 21 kohtaan tehty polttomoottoreita koskeva lisäys paikallaan ja oikein. Suuressa valiokunnassa selvisi nimittäin, että asianomainen valtiovarainvaliokunnan jaosto oli saanut tästä asiasta väärän käsityksen. Näitähän käytetään maataloudessa syrjäseuduilla, jossa sähkön saanti on joko vaikeata tai täysin mahdotonta, käyttämään puimakoneita, pärehöyliä ja maataloudessa käytet-

täviä vesipumppuja. Näinollen on ymmärtääkseni varsin oikein, että se lisäys, jonka suuri valiokunta lakiin teki, on myös siihen jääpä.

Ed. Hietanen: Ed. Haapanen täällä jo mainitsi, että valtiovarainvaliokunnan mietinnön kohtaan 15 on tullut yksi sana lisää, nimittäin sana „vaikaisemattomat", joka valtiovarainvaliokunnassa äänestettiin siitä pois. Kun valtiovarainvaliokunnan herra puheenjohtaja ei suvainnut vastata ed. Haapasen täällä esittämään väitteeseen, niin minä pyytäisin nyt kysyä, minkä tähden tämä sana on lisätty tähän kohtaan 15 valtiovarainvaliokunnan mietinnössä.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta siirtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

4 §.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri Rantala: Ehdotan, että 19 kohta tässä pykälässä hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisesti ja että 21 kohdan lopusta poistetaan sanat „sekä polttomoottorit".

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! Ehdotan, että 4 §:n 21 kohtaan lisätään alusta lukien, siis siihen, missä on maininta „seuraavat maataloustuotannossa käytettävät koneet", jatkoksi lisäys „ja niiden osat".

Ed. Hiltunen: Pyydän kannattaa ed. Rantalan tekemää ehdotusta.

Ed. Haapanen: Ehdotan, että esillä olevan pykälän 1 momentin 13 kohta muutetaan valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisesti ja että saman pykälän 15 kohta säilytetään suuren valiokunnan mietinnön mukaisena muuten, paitsi että siitä poistetaan sana „valkaisemattomat" ja että saman pykälän 20 kohta hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisena. Lisäksi ehdotan, että näistä ehdotuksista äänestetään erikseen.

Ed. Korsbäck: Herr talman! Jag understöder rdgsm. Pakkanens förslag. I övrigt vill jag erinra om att ordet „brännoljemotorer" i punkt 21 bör heta „förbränningsmotorer".

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Haapasen tekemiä ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Rantala ed. Hiltusen kannattamana ehdottanut, että 19 kohta hyväksyttäisiin valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisena. Kutsun tätä ed. Rantalan 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Rantala ed. Hiltusen kannattamana ehdottaa, että 21 kohdan lopusta poistettaisiin sanat „sekä polttomoottorit". Kutsun tätä ed. Rantalan 2) ehdotukseksi. Ed. Pakkanen ed. Korsbäckin kannattamana ehdottaa, että 21 kohtaan „koneet"-sanan jälkeen lisättäisiin „ja niiden osat". Kutsun tätä ed. Pakkasen ehdotukseksi. Ed. Haapanen ed. Hietasen kannattamana ehdottaa, että 13 kohta hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Haapasen 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Haapanen ed. Hietasen kannattamana ehdottaa, että 15 kohta hyväksyttäisiin muuten suuren valiokunnan ehdotuksen mukaisena, paitsi että alussa oleva sana „valkaisemattomat" poistettaisiin. Kutsun tätä ed. Haapasen 2) ehdotukseksi. Ja lopuksi ed. Haapanen ed. Hietasen kannattamana ehdottaa, että 20 kohta hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisena. Kutsun tätä ed. Haapasen 3) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Mitä ed. Haapasen 1) ja 3) ehdotukseen tulee, katson, että käsiteltävänä oleva, hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus ei anna suoranaista aihetta ehdotuksiin sisältyvien muutosten tekemiseen, minkä vuoksi aloitteen puuttuessa en katso voivani esitellä sanottuja ehdotuksia äänestettäväksi.

Puhemiehen menettely hyväksyttäneen?

Keskustelu:

Ed. Österholm: Herr talmannen har genom sitt avgörande i denna fråga tilläm-

pat samma förfarande som en gång tidigare beträffande motionsrätten berörande lagen om omsättningsskatt. Enligt min uppfattning innebär detta avgörande en inskränkning av riksdagens motionsrätt, som icke bör få förekomma. Här skulle följaktligen föreligga goda skäl för remiss till grundlagsutskottet för att vi en gång skulle få denna tvistefråga tillfyllest utredd. Nu är det tyvärr på det sättet att detta ärende forceras fram med stor hast och att det följaktligen icke kan anses lämpligt att avbryta ärendets behandling genom en remiss till utskott. Vi får väl för denna gång låta oss nöja med talmannens avgörande. Men jag har i alla fall önskat göra detta uttalande för att markera en avvikande ståndpunkt, som också omfattas av andra inom riksdagen.

Ed. Karvikko: Herra puhemies! Minä pyydän yhtyä niihin mielipiteisiin, mitkä ed. Österholm esitti.

Ed. Hiltunen: Kyllä edustajat Österholm ja Karvikko eivät ole loppuun asti asiaa ajatelleet. Jos ed. Haapasen ehdotus, sikäli kuin se koskee 13 kohtaa, olisi koskenut vain puuvillakankaita, niin silloin asia olisi selvä, mutta hänkin esitti laajennettavaksi hallituksen esitystä koskemaan myös villakankaita, joista hallitus ei ole tehnyt esitystä. Totta kai silloin puhemiehen tulkinta on oikea, koska asiasta ei ole aloitetta olemassa. Sikäli kuin on kysymys 20 kohdasta, niin siinä on taas rakennustuotantoon käytetyt rakennustarvikkeet, joista myöskään ei ole aloitetta olemassa. Kuinka se voidaan silloin ottaa käsiteltäväksi?

Ed. Hietanen: Tämän asian lähetekeskustelussa tuli jo todettua, että niin puhemiehen tulkinta kuin myös valtiovarainvaliokunnan enemmistön tulkinta edustajien oikeudesta saada aloitteensa käsitellyksi tämän hallituksen esityksen yhteydessä on ollut sitä laatua, että minä en voi pitää valtiopäiväjärjestyksen enkä yleensä oikeustajunkaan mukaisena. Sen takia minä pyydän esittää, että puhemiehen menettely alistetaan perustuslakivaliokunnan tutkittavaksi.

Ed. Ryömä: Kannatan ed. Hietasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Hietanen ed. Ryömän kannattamana ehdottanut, ettei eduskunta tyytyisi puhemiehen menettelyyn, joten asia olisi lähetettävä valtiopäiväjärjestyksen 80 §:n mukaan perustuslakivaliokuntaan.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Tästä on ensin äänestettävä.

Joka hyväksyy puhemiehen menettelyn, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hietasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 124 jaa- ja 39 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 33.

Eduskunta on hyväksynyt puhemiehen menettelyn.

Puhemies: Nyt olisi äänestettävä ehdotuksista. Ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Haapasen 2) ehdotuksesta, kohta 15, sen jälkeen ed. Rantalan 1) ehdotuksesta, kohta 19, sitten ed. Pakkasen ehdotuksesta, kohta 21, ja lopuksi ed. Rantalan 2) ehdotuksesta, kohta 21.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Haapasen 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Rantalan 1) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Rantalan 1) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 114 jaa- ja 46 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 36.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Pakkasen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Pakkasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhem-ies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 73 jaa- ja 84 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 41.

Puhemies: Eduskunta on hyväksynyt ed. Pakkasen ehdotuksen.

Valtiovarainministeri Rantala pyytää avointa äänestystä.

Kun tarpeellinen määrä edustajia nousee seisoalleen, toteaa

Puhemies: Avoin äänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Alanko, Borg-Sundman, Brander-Wallin, V. Eskola, Haapasalo, Hakala, Heikkilä, Heinonen, Heitto, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Huttunen, Hykkäälä, Innala, Jern, Järvinen, Kalavainen, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kilpeläinen, Koivisto, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kulovaara, Käkelä, Kölli, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Lindqvist, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, M. Miettunen, Muikku, Murtomaa, Niemi, Nordfors, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pesonen, Pessi, Rantala, Raunio, Ryömä, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppälä, Sundman, Suominen, Takki, Tanner, Tarkkanen, Tenhiälä, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Törngren, Vennamo, Wiherheimo, Virkki, Väisänen, Väyrynen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aikio, Aittoniemi, Antila, Erkkilä, K. Eskola, Friman, Haapanen, Haapaniemi, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Häikiö, Häppölä, Ikonen, Juntunen, Jussila, Järnefelt, Kaarna, N. Kaasalainen, Kaitila, Kalliokoski, Kauppi, E. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Korsbäck, Kosola, Kullberg, Kuusinen, Kähönen, Lahtela, Lampinen, Larson, Leivonen, Luostarinen, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Miikki, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lunden, Nevalainen, Niiranen, Niskala, Niukkanen, N. Nurminen, Nykänen, Pakkanen, Palovesi, Pasanen, Prunnila, Puumalainen, Rankila, Rapio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Rönkkö, Saalasti, Saari, Sarjala, Saura, Seppi, V. Simonen, Soininen, Solla, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Torvi, Wickman, Vilhula, Virolainen, A. Wirtanen, J. Wirtanen ja Väänänen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 38 edustajaa:

Ahmavaara, Ahonen, Antikainen, von Born, Hakkila, Heljas, Hetemäki, Hollsten, Huunonen, Jokinen, Joukanen, Junnila, V. Kaasalainen, Kannisto, Kekkonen, S.-K. Kilpi, Kleemola, Koivunen, Kujala, Kyttä,

Lappi-Seppälä, Lepistö, P. Leskinen, V. Leskinen, Meinander, Nikkola, Pekkala, Peltonen, Pohjala, Rantamaa, Saariaho, A. Simonen, Sukselainen, Sävelä, Teir, Tervo, Tuurna ja V. Virtanen.

Puhemies: Avoimessa äänestyksessä on annettu 75 jaa- ja 86 ei-ääntä.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Pakkasen ehdotuksen.

Äänestys ed. Rantalan 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Rantalan 2) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 46 ei-ääntä, 6 tyhjää poissa 39.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Voimaantulo- ja soveltamissäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Puhemies: Kun suuren valiokunnan ehdotusta ei ole muuttamattomana hyväksytty, palautetaan asia suuren valiokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Suuri valiokunta kokoontuu heti tämän istunnon päätyttyä.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 19.

Täysistunto lopetetaan kello 18,12.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

27. Perjantaina 26 p. lokakuuta 1951

kello 19.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Toinen käsittely:

Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 401

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:o 10 a ja 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 25; lak. al. n:ot 111—113.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edellisiin istuntoihin.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 10 a ja otetaan jatkettuun toiseen käsittelyyn siinä sekä saman valiokunnan mietinnössä n:o 10 ja valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 6 valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 25 ja lak. al. n:ot 111—113, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 10 a.

Keskustelu:

Ed. Käkelä: Kun asia oli valtiovarainvaliokunnassa käsiteltävänä, annettiin valtiovarainvaliokunnan ymmärtää, että valiokunnan olisi syytä kiirehtiä nyt liikevaihtoverolain muutosta koskevaa esitystä, jotta tämä laki saataisiin valmiiksi siksi, että eduskunta voisi lähteä lomalle. Tätä tavoitetta silmällä pitäen valtiovarainvaliokunta ja myös suuri valiokunta ja eduskunta tänään on pitänyt kovaa kiirettä. Kuitenkin täällä tehtiin eduskunnassa sellainen lisäys, että maataloudessa käytettävien koneiden osat olisi otettava myöskin tähän lakiin. Kun tästä koneosakäsitteestä kuultiin asiantuntijana liikevaihtoverokonttorin johtajaa, tuomari Pesosta, mainitsi hän, että jos tämä sana „niiden osat" otetaan lakiin, niin mikään liikevaihtoverokonttori ei pysty enää valvomaan tätä lakia. Hänen käsityksensä mukaan maataloudessa on niin suuri määrä koneita, että jos kaikki niiden osat vapautetaan liikevaihtoverolaista, niin rautakaupasta vapautuu sellainen määrä tavaraa, ettei kaupan henkilökunta voi valvoa enää tämän lain täytäntöönpanoa eikä myöskään liikevaihtoverokonttorin taholta voida valvoa, että myymälästä myydään tavarat oikein. Maataloudessa käytetään traktoreita ja traktorin osana on akkumulaattori. Kuka voi sanoa, ettei tätä akkumulaattoria osteta joko traktoriin tai autoon. Myös maataloudessa käytetään monia muita kaikenlaisia sellaisia välineitä, jotka nyt kerta kaikkiaan vesittävät tämän lain. Ei voida nähdä mitään muuta selitystä, kuin että hallituksen on nyt sitten otettava tämä lakiesitys pois ja annettava toinen lakiesitys, ja eduskunnan on istuttava niin kauan, kunnes tämä lakiesitys saadaan sellaiseen järjestykseen, että lakia voidaan oikealla tavalla toteuttaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Kun suuri valiokunta on yhtynyt eduskunnan asiassa tekemiin päätöksiin, julistetaan asian toinen käsittely päättyneeksi.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 19,05.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

---

28. Tiistaina 30 p. lokakuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi tullien kantamisesta vuonna 1952 415
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 8; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 14.
2) Ehdotus laiksi vakuutusliikkeen väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä .. 417
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 9; lakivaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 24.
3) Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 404
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:o 10 a ja 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; hallituksen esitys n:o 25; lak. al. n:ot 111—113.

Pöydällepanoa varten esitellään:

4) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös työpalkkojen säännöstelystä 422
5) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 21 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Puhemies: Toimitetaan nimenhuuto äänestyskoneella siten, että läsnäolevat edustajat painavat jaa-nappulaa. Edustajat voivat 15 minuutin kuluessa nimenhuudon jälkeen vielä ilmoittautua läsnäoleviksi jättämällä nimilappunsa eduskunnan sihteerille.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahmavaara, Junnila, T. Kinnunen, Kleemola, Kullberg, Lepistö, P. Leskinen, V. Leskinen, Luukka, Nordfors, Tarkkanen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Toivonen ja Törngren.

Ilmoitusasiat.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Tiekso-Isaksson ja Tervo, virkamatkan vuoksi ed. Luukka sekä 6 päivään marraskuuta ulkomaanmatkan vuoksi ed. Nordfors.

Hallituksen esityksen n:o 25 peruuttaminen.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella tältä päivältä saapunut samalle päivälle päivätty hallituksen kirjelmä, jolla peruutetaan näille valtiopäiville annettu hallituksen esitys n:o 25 laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta. Hallituksen kirjelmä on jaettu painettuna edustajille.

Kun hallituksen esitys peruutetaan, on työjärjestyksen 54 §:n mukaan asian kä-

sittely keskeytettävä sillä asteella, millä se silloin on.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Peruutuksen johdosta poistetaan päiväjärjestyksen 3) asia.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 26 päivältä sekä tältä päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 38 ja 41, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet maatalousministeri Miettusen vastaus ed. N. Nurmisen ym. kysymykseen, joka koskee kotimaisten marjojen menekkiä, ja ministeri Huunosen vastaus ed. Wiekmanin ym. kysymykseen, joka koskee eräällä Arava-rakennuksella paljastuneita epäkohtia.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Sotien jälkeen ovat pientilalliset ja asuntotonttien omistajat ryhtyneet entistä enemmän viljelemään marjakasveja. Näin ei tapahdu vain oman talouden tarpeita vaan myös myyntiä varten. Puutarhamarjojen myyntiä varten tapahtuvan viljelyn lisäksi tämä väestö joutuu hankkimaan toimeentulolleen välttämättömiä lisätuloja metsämarjojen myynnistä.

Aikaisemmin on mm. Oy. Alkoholiliike Ab. ollut hyvin huomattava marjojen ja marjavalmisteiden ostaja. Esimerkiksi vuonna 1947 sen hankinnat kohosivat 2.3 miljoonaan litraan. Kun Alkoholiliike myöhemmin on ryhtynyt suurissa määrin hankkimaan ulkomaisia raaka-aineita sekä ulkomaisia viinejä ja likööreja, on se supistanut siinä määrin kotimaisten marjojen ja marjavalmisteiden hankintoja, että niiden osto viime vuonna kohosi vain 1.05 miljoonaan litraan. Osittain tämän johdosta on kotimaisten marjojen menekki romahdusmaisesti vähentynyt ja niiden viljelijäin ja keräilijäin toimeentulovaikeudet lisääntyneet. Huomattava määrä marjoja uhkaa jäädä käyttämättä. Sen vuoksi hallituksen olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin marjojen menekin lisäämiseksi.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että kotimaisten marjojen menekkivaikeudet ovat suuresti lisääntyneet, ja jos on,
>
> mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä niiden menekin lisäämiseksi?

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1951.

Nestori Nurminen. Irma Torvi.
Elli Stenberg. Juho Rytkönen.
Eino Tainio. Toivo Kujala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin ovat kansanedustajat Nestori Nurminen ym. esittäneet Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> „Onko Hallitus tietoinen siitä, että kotimaisten marjojen menekkivaikeudet ovat suuresti lisääntyneet, ja jos on,
>
> mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä niiden menekin lisäämiseksi?"

Vastauksena tähän kysymykseen, jonka Herra Puhemies on lähettänyt allekirjoittaneelle, saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Marjojen menekkivaikeudet eivät ole maassamme uusi ilmiö. Valtiovalta on jatku-

vasti kiinnittänyt tähän epäkohtaan huomiotaan ja useat komiteat ovat saaneet selvittääkseen keinoja, joiden avulla marjojen jatkuva menekki saataisiin turvatuksi. Näiden komiteain ehdottamat toimenpiteet ovat tähän mennessä jääneet toteuttamatta lähinnä viime sotien johdosta, koska marjojen menekkipula näinä aikoina vaihtui niiden puutteeksi ja marjoista on viime aikoihin saakka saatu yleensä varsin korkeita hintoja.

Elintarviketilanteen parantuessa, niukkuuden vaihduttua runsaudeksi, on menekkivaikeuksia jälleen ilmennyt. Maatalousministeriön tiedossa on, että puutarhamarjoista varsinkin punaherukkaa on viime vuosina paikoin ollut vaikeata saada kaupaksi, ja metsämarjoista varsinkin Pohjois-Suomen suuri mustikkasato jäi tänä vuonna huomattavalta osalta markkinoimatta. Toisaalta on olemassa päinvastaisiakin tietoja. Niinpä maan suurin marjoja ostava tehdas ei tänäkään vuonna saanut eräitä puutarhamarjoja ostetuksi haluamaansa määrää, vaikka maksoi esim. mustaherukasta lopuksi n. 50 % enemmän kuin viime vuonna. Niinikään ovat sekä asutuskeskusten, teollisuuden että viennin puolukkatarpeet vielä tyydyttämättä. On myös merkillepantavaa, että ainakin useimmissa kulutuskeskuksissa ovat tänä vuonna kaikki marjat parhaana satokautenakin olleet varsin kalliita.

Tiedot tilanteesta ovat siis ristiriitaisia ja osoittavat etupäässä marjamarkkinain ja marjataloutemme järjestymättömyyttä. Ylituotannosta ei ole kysymys, vaan marjain kulutus henkeä kohti on useimmilla seuduilla maassamme edelleenkin paljon pienempi kuin kansanravitsemuksen tutkijain suosittama vähin määrä.

Vuosi vuodelta toistuvat joko paikalliset tai yleisemmät menekkivaikeudet ovat joka tapauksessa tosiasia, joka haittaa pien- ja palstaviljelijäin sekä marjanpoimijain elinkeinoa. Tämän tietäen valtioneuvosto asetti v. 1949 komitean laatimaan selvityksen hedelmä- ja marjatalouden tilasta sekä tekemään esityksen hedelmä- ja marjakaupan organisoimiseksi. Komitea ei ole vielä jättänyt mietintöään. Harkittaessa niitä toimenpiteitä, joiden avulla marjojen menekkivaikeudet voidaan poistaa, on mielestäni kiinnitettävä huomiota seuraaviin seikkoihin:

1. Viljelyn edistämisen rinnalla on markkinointi suunniteltava ja järjestettävä. Marjanviljelijöille ja heidän neuvojilleen on tehtävä selväksi, että viljelyä ei voida edistää yksinään, vaan marjatalouden kokonaisuus, viljelyyn liittyvä markkinointi mukaanluettuna, on suunniteltava, rationalisoitava ja organisoitava.

2. Marjakaupan organisatiota on parannettava. On saatava asiantuntevista keräilyliikkeistä koko maan peittävä verkosto, ja tukku- ja vientikaupan sekä teollisuuden kesken on saatava yhteistoiminta, joka aikaansaa järjestystä ja varmuutta marjamarkkinoilla.

3. Marjojen kulutusta on lisättävä. Nykyisten sokeroitujen hillojen ja mehujen lisäksi on kehitettävä muita taloudellisempia käyttötapoja, ja marjojen kulutustottumuksia on kehitettävä mm. kouluissa, joiden ruokailuohjelmaan marjoja nykyisin sisältyy hyvin vähän.

4. Marjatalousteollisuuden tuotteiden menekkiä on helpoitettava. Katsoen teollisuuden avainasemaan marjamarkkinoilla ja sen tuotteiden tärkeyteen kulutustavaroina (tutkimuksien mukaan n. 40 % kansasta ostaa niitä ainakin silloin tällöin) olisi marjavalmisteisiin varattava riittävästi sokeria sekä muutoinkin tuettava tätä teollisuuden haaraa.

5. Marjojen teollisuuskäyttöä olisi laajennettava. Lukuisista mahdollisuuksista mainittakoon virvoitusjuomateollisuus, jonka raaka-aineena voitaisiin entistä enemmän käyttää kotimaisia marjoja, sekä muut juomateollisuudet.

6. Marjojen vientiä olisi määrätietoisesti kehitettävä. Sen suurimpana esteenä ovat korkeat hintamme, joita tietenkin on pyrittävä alentamaan mm. poimintaa rationalisoimalla, mutta jotka ilmeisesti nyt ja lähivuosina vaativat muunlaisiakin hinnantasaus- ja tukitoimenpiteitä. Sekä rautatie- että maantiekuljetuksia on viennin tarpeita silmälläpitäen niinikään parannettava, sillä nykyisellään marjojen laatu kuljetuksissa huononee liikaa.

Mitä sitten tulee Oy. Alkoholiliike Ab:n osuuteen marjojen ostossa, on mainittu yhtiö ilmoittanut seuraavaa:

Alkoholiliike ei ole tähän mennessä esiintynyt eikä voinut esiintyä erikoisen merkittävänä kotimaisten marjain ja hedelmien välittömänä ostajana. Sen hankinnat ovat suurimmalta osalta käsittäneet marjamehuja sekä marjoista valmistettuja viinejä ja likööreja, ja vain siinä mielessä Alkoholiliik-

keen ostot ovat edistäneet kotimaisten marjain menekkiä. Näiden ostojen määrälle taas on asettanut ja jatkuvasti asettaa rajansa se kysyntä, jonka Alkoholiliikkeen kaupan pitämiä kotimaisia tuotteita ostava yleisö kohdistaa marjaviineihin ja likööreihin.

Normaalisina vuosina ennen sotia Alkoholiliikkeen kotimaiset hankinnat käsittivät vuosittain n. 120,000 litraa marjamehua, 500,000 litraa marjaviinejä ja 40,000 litraa kotimaisia likööreja. Sotien aikana ja niitä välittömästi seuraavina vuosina, melkein kaikkien kulutustarvikkeiden ollessa säännösteltyjä, oli luonnollista, että ostavan yleisön mielenkiinto tavallista suuremmassa määrässä kohdistui vapaasti saatavissa oleviin kotimaisiin alkoholijuomiin, ja Alkoholiliikkeen hankinnat näinollen muodostuivat myöskin tavallista suuremmiksi. Kun sokerista ja sokeria sisältävistä tuotteista yleensä oli suuri puute, oli siitä seurauksena, että lähinnä kotimaiset marjaliköörit, jotka ovat sokeripitoisia, saivat huomattavan menekin. Niinpä kotimaisten viinien ja liköörien litramääräinen myynti nousi huomattavasti enemmän kuin mitä ulkomaisten vastaavien tuotteiden myynti väheni, joten näiden ulkomaisten tuotteiden vaikeutunut saanti ja vähentynyt tarjonta tässä suhteessa eivät ratkaisevasti vaikuttaneet kulutussuhteisiin.

Kotimaisten viinien ja liköörien menekki saavutti huippunsa vuonna 1947. Tällöin myöskin vastaavasti kotimaisten marjavalmisteiden toimitukset nousivat korkeimpiin määriinsä: viinit n. 1,700,000 litraan, likööri t n. 550,000 litraan sekä mehut n. 200,000 litraan. Huomattava on, että mehuja lukuunottamatta nämä valmisteet tuotettiin vuoden 1946 marjasadosta.

Kun vuonna 1947 yleisiä kulutustarvikkeita alkoi jo olla vapaammin saatavissa, valmistauduttiin Alkoholiliikkeessä odotettavissa olevan kotimaisten viinien ja liköörien menekin alenemisen varalta. Tässä mielessä vähennettiin ns. kiinteitä tilausostoja eri viinitehtailta n. 50 %:lla, mutta tehtaiden käyttöön varattiin edelleenkin sokerimäärä, joka teki niille mahdolliseksi maksimaalisen tuotannon ylläpitämisen. Kotimaisten tuotteiden menekin lasku vuoden 1948 aikana oli kuitenkin vielä suurempi kuin mitä Alkoholiliikkeessä oli ennakolta voitu arvioida. Marjaviinien menekki väheni vuoden 1947 joulukuun maksimiarvosta, 99,000 litrasta, 22,000 litraan alkuvuodesta 1949 ja liköörien menekki 62,000 litrasta 19,000 litraan. Näin jouduttiin menekkitasolle, jossa liköörien myynti ennen sotia vallinneisiin aikoihin verrattuna oli tosin edelleen suurempi, mutta viinien myynti huomattavasti pienempi. Tämä menekkitaso on pienin vaihteluin puoleen ja toiseen säilynyt tähän vuoteen saakka.

Kun hankinnat oli suoritettu suurempaa kulutusta edellyttävän arvion pohjalla, oli tästä seurauksena, että Alkoholiliikkeen varastoihin kertyi kysynnän ylittävä määrä kotimaisia viinejä ja likööriä sekä mehua. Tämä liikavarasto on saatettu kauppaan vuosina 1949—50, ja se on luonnollisesti vähentänyt näinä vuosina kotimaisilta marjamarkkinoilta tehtyjä uusia hankintoja. Yllämainituista syistä on johtunut, että Alkoholiliike ei viime vuosina ole voinut kotimaisilta marjamarkkinoilta enempi välillisesti kuin välittömästikään tehdä hankintoja samassa mittakaavassa kuin sotien aikana ja sotia välittömästi seuranneina vuosina.

Koska Oy. Alkoholiliike Ab:llä on avainasema kotimaisten marjojen kulutuksessa ja se voi maan eri osissa olevien marjamehutehtaitten avulla parhaiten säännöstellä marjojen ylituotannon kulutusta ja marjojen talteen ottoa, on Oy. Alkoholiliike Ab:n liiketoiminnan tähän puoleen vastaisuudessa kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta sen sekä edellä mainittujen muiden toimenpiteiden avulla voidaan vuotuiset marjasadot markkinoida myöskin pien- ja palstaviljelijäin että marjanpoimijain kannalta katsottuna edullisimmin.

Tämän saan kunnioittaen saattaa Herra Puhemiehen tietoon.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 1951.

Maatalousministeri *Martti Miettunen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Riksdagsman Nestori Nurminen m. fl. har med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Är Regeringen medveten om, att de med avsättningen för inhemska

bär förenade svårigheterna ökats i hög grad, och om så är fallet,

vad har Regeringen gjort eller ärnar Regeringen göra för att öka åtgången?"

Såsom svar på detta spörsmål, som Herr Talmannen tillställt undertecknad, får jag högaktningsfullt anföra följande:

Svårigheter vid avsättningen för bär äro icke någon ny företeelse i vårt land. Statsmakten har fortgående fäst uppmärksamhet vid detta missförhållande och flera kommittéer ha fått i uppdrag att utröna sätt genom vilka den fortsatta bäråtgången kunde tryggas. De av dessa kommittéer föreslagna åtgärderna ha hittills icke blivit förverkligade, närmast på grund av de senaste krigen, emedan avsättningssvårigheterna under dessa tider förvandlades till brist på bär och rätt höga pris i allmänhet erhållits ända till den senaste tiden.

Med den förbättrade livsmedelssituationen, då knappheten förbytts till överflöd, har avsättningssvårigheter åter yppat sig. Lantbruksministeriet har sig bekant, att det under de senaste åren ställvis varit svårt att få avsättning särskilt för röda vinbär, och av skogsbären kom särskilt den rikliga blåbärsskörden i norra Finland detta år till en betydande del icke ut i marknaden. Å andra sidan föreligga även motsatta uppgifter. Sålunda har landets största bäruppköpande fabrik icke heller i år fått uppköpa den önskade mängden va vissa trädgårdsbär, ehuru fabriken för t. ex. svarta vinbär slutligen betalade ca 50 % mera än senaste år. Likaså är behovet av lingon både i bosättningscentra, industrin och för exporten icke ännu tillgodosett. Det är också märkligt, att alla bär åtminstone i de flesta konsumtionscentra i år även under den bästa skördetiden varit rätt dyra.

Uppgifterna om läget äro alltså stridiga och utvisa i första hand bristande organisation inom bärmarknaden och vår bärhushållning. Det är icke fråga om överproduktion, utan förbrukningen av bär per person i de flesta trakter i vårt land är fortfarande mycket mindre än den av folknäringsforskarna rekommenderade minimimängden.

De år för år återkommande antingen lokala eller mera allmänna avsättningssvårigheterna äro i varje fall ett faktum, som inverkar menligt på småbrukarnas och parcellodlarnas samt bärplockarnas näringsidkande. Med kännedom härom tillsatte statsrådet år 1949 en kommitté för uppgörande av utredning om frukt- och bärhushållningssituationen samt för att göra framställning för organisering av frukt- och bärhandeln. Kommittén har icke ännu framlagt något betänkande. Vid prövning av de åtgärder, genom vilka de med avsättningen för bär förknippade svårigheterna kunde avhjälpas, bör enligt min åsikt uppmärksamhet fästas vid följande omständigheter:

1. Vid sidan av odlingens främjande bör utsändandet i marknaden planeras och ordnas. Det bör göras klart för bärodlarna och -konsulenterna, att odlingen ensam icke kan främjas, utan bör bärhushållningen i sin helhet, den till odlingen anslutna saluföringen inberäknad, planeras, rationaliseras och organiseras.

2. Bärhandelns organisation bör förbättras. Ett nät av sakkunniga insamlingsaffärer bör fås till stånd över hela landet och samarbete mellan parti- och exporthandeln samt industrin åstadkommas, varigenom ordning och säkerhet vinnes på bärmarknaden.

3. Bärkonsumtionen bör ökas. Utöver de nuvarande starkt sockrade sylterna och safterna bör utvecklas mera ekonomiska användningssätt och vanan att konsumera bör bör utvecklas t. ex. i skolorna, i vilkas matsedel bär för närvarande ingå i mycket ringa grad.

4. Avsättningen för bärförädlingsindustriprodukter bör underlättas. Med hänsyn till industrins nyckelställning inom bärmarknaden och dessa produkters betydelse såsom konsumtionsvaror (enligt företagna undersökningar köper ca 40 % av befolkningen sådana åtminstone då och då) borde för bärprodukter reserveras tillräckligt socker och denna industrigren stödas även på annat sätt.

5. Användningen av bär i industrin borde utvidgas. Av de många möjligheterna må nämnas läskdrycksindustrin, i vilken inhemska bär kunde användas i större grad än förut såsom råmaterial, samt övriga dryckindustrier.

6. Bärexporten borde utvecklas målmedvetet. Det största hindret härför äro våra höga pris, som man naturligtvis borde sträva att sänka, bl. a. genom rationalisering av plockningen, men som uppenbarligen nu och de närmaste åren kräva prisutjämnings-

eller stödåtgärder även av annat slag. Både järnvägs- och landsvägstransporterna böra likaså förbättras med beaktande av exportens behov, emedan bärens kvalitet försämras alltför mycket under för närvarande rådande förhållanden.

Vidkommande Oy Alkoholiliike Ab:s andel i bäruppköpen har nämnda bolag meddelat följande:

Alkoholbolaget har hittills icke uppträtt och icke kunnat uppträda såsom någon särskilt betydande direkt uppköpare av inhemska bär och frukter. Dess anskaffningar ha till största delen omfattat bärsafter och av bär framställda viner och likörer, och Alkoholbolagets inköp ha endast i detta avseende främjat avsättningen för inhemska bär. För mängden av dessa inköp har en gräns ställts och ställes fortgående av efterfrågan på bärviner och likörer från den allmänhet, som köper av Alkoholbolaget salufördа inhemska produkter.

Under de normala åren före krigen omfattade Alkoholbolagets inhemska anskaffning årligen ca 120,000 liter bärsaft, 500,000 liter bärviner och 40,000 liter inhemska likörer. Under krigen och åren omedelbart efter dem, då nästan alla konsumtionsförnödenheter voro reglementerade, var det naturligt, att den köpande allmänhetens intresse i högre grad än vanligt riktade sig på de fritt tillgängliga inhemska alkoholdryckerna, och Alkoholbolagets anskaffning blev sålunda också större än vanligt. Då stor brist på socker och produkter, innehållande socker, i allmänhet rådde, var följden härav den, att närmast de inhemska bärlikörerna, vilka äro sockerhaltiga, fingo en betydande åtgång. Sålunda ökades den i liter angivna försäljningen av inhemska viner och likörer betydligt mera än försäljningen av motsvarande utländska produkter nedgick, varför den försvårade tillgången på dessa utländska produkter och det minskade utbudet i detta avseende icke avgörande inverkade på konsumtionsförhållandena.

Åtgången på inhemska viner och likörer nådde toppen år 1947. Härvid uppgingo även leveranserna av inhemska bärprodukter till sitt maximum, viner ca 1,700,000 liter, likörer ca 550,000 liter och safter ca 200,000 liter. Att märka är, att dessa produkter, frånsett safterna, framställdes av 1946 års bärskörd.

Då allmänna konsumtionsförnödenheter år 1947 redan begynte finnas mera fritt tillgängliga, förberedde man sig i Alkoholbolaget på minskning av åtgången på inhemska viner och likörer. Med tanke härpå nedskuros de s. k. fasta beställningsköpen hos olika vinfabriker med ca 50 %, men för fabrikerna reserverades fortfarande en sockermängd, som möjliggjorde för dem upprätthållande av maximal produktion. Nedgången av konsumtionen av inhemska produkter var dock ännu större under år 1948 än man hade kunnat beräkna på förhand i Alkoholbolaget. Avsättningen för bärviner minskades från maximivärdet i december år 1947, 99,000 liter, till 22,000 liter från början av år 1949 och liköråtgången från 62,000 liter till 19,000 liter. Detta ledde till en avsättningsnivå, där likörförsäljningen, jämfört med tiderna före krigen, visserligen fortfarande var större, men vinförsäljningen betydligt mindre. Denna avsättningsnivå har fortbestått med mindre växlingar ända till i år.

Då anskaffningen ägt rum på basen av en kalkyl, som förutsatte större konsumtion, var följden härav den, att i Alkoholbolagets lager samlades en mängd inhemska viner och likörer samt safter, som översteg efterfrågan. Detta överskottslager har utförts i handeln under åren 1949—50 och har naturligtvis minskat nyanskaffningen på den inhemska bärmarknaden. Ovannämnda orsaker ha medfört, att Alkoholbolaget under de senaste åren varken indirekt eller direkt kunnat göra anskaffningar på den inhemska bärmarknaden i samma skala som under krigen och åren närmast efter krigen.

Emedan Oy Alkoholiliike Ab intager en nyckelställning i förbrukningen av inhemska bär och med tillhjälp av bärsaftsfabrikerna i de olika delarna av landet bäst kan reglera konsumtionen av överproduktionsmängden bär och tillvaratagandet av bären, bör vid denna sida av Oy Alkoholiliike Ab:s affärsverksamhet framdeles fästas särskild uppmärksamhet, för att de årliga bärskördarna genom dess försorg och ovannämnda övriga åtgärder skall kunna utföras i marknaden på det mest förmånliga sätt även ur småbrukarnas, parcellodlarnas och bärplockarnas synpunkt.

Detta meddelar jag högaktningsfullt Herr Talmannen till kännedom.

Helsingfors den 24 oktober 1951.

Lantbruksminister *Martti Miettunen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Den 21 augusti 1950 stiftades Bostadsaktiebolaget Östra Älvbranten i Nykarleby stad av ekonomen T. A. Lybeck jämte ett par andra personer. Bolagets ändamål var att uppföra s. k. Arava-bostadshus för bostadsbehövande. Sagda bolag blev inregistrerat den 15/9 1950.

Den av Arava godkända finansieringsplanen upptog 17,559,000 mk totalkostnader, varav Arava-lånen utgjorde 5,750,000 mk. Av Arava godkänd entreprenör var den ovannämnda T. A. Lybeck.

I förvissningen om att det grundade bostadsbolaget kan fullfölja bygget och anskaffa de avsedda bostäderna enligt uppgjordt kostnadsförslag samt emedan staten genom Arava är en säker garanti för byggets fullföljande i alla avseenden, inbetalade 12 st. mindrebemedlade bostadsbehövande familjer sammanlagt 2.9 miljoner mk, för att framdeles erhålla de fastställda lokalerna.

I ett tidigt skede av bygget märkte de bostadsbehövande, att entreprenören icke omhänderhade bygget med tillbörlig omsorg och noggrannhet, varom de uppmärksamgjorde entreprenören. Detta skedde den 10 december 1950. Vid personliga besök, fyra särskilda gånger hos Arava, i november 1950, i januari och februari 1951 och den 7 april 1951, hade de bostadsbehövande med allvar framhållit först deras oro över och senare deras misstro mot entreprenören och hans möjligheter att fullfölja bygget på avtalat sätt och tid.

Den 20 april 1951 voro vicehäradshövding Kiiras och ingeniör Tanila från Arava på de bostadsbehövandes anhållan och granskade bygget, emedan byggnadsarbetena varit inställda en längre tid och det visat sig att entreprenören icke har några möjligheter att slutföra bygget. Redan vid detta tillfälle framgick, att entreprenören lyft avsevärt mera medel än byggets framskridande skulle förutsätta. Efter ovannämnda synetillfälle har de bostadsbehövande genom skrivelser och personligt besök hos Arava påkallat Aravas åtgärder för att klarlägga situationen efter det entreprenören i juni detta år dött för egen hand. Vid en revision av bolagets räkenskaper som verkställdes av tvenne av Arava utsedda revisorer den 14 juli detta år framgick att bokföringen var fullkomligt otillförlitlig samt att förskingringar förekommit, dessutom konstaterades, att skulderna uppgår sammanlagt till åtminstone 16,145,000 mk och att bygget icke motsvarar detta värde.

Något egentligt byggnadsarbete har icke utförts under detta år, vadan bygget står fortfarande långt ifrån färdigt. Då så är fallet är det icke att undra över om en stark indignation och förvåning gör sig gällande bland de bostadsbehövande och den stora allmänheten, emedan det är fråga om ett Aravabygge, som avser att skaffa bostadsbehövande bostad, till en stor del med skattebetalarnas medel under statliga garantier. Här är enligt vår mening skyndsamma åtgärder från statsmaktens sida nödvändiga för skyddandet av de bostadsbehövandes i företaget insatta medel samt för tryggandet av deras bostadsbehov och för ett effektivt utnyttjande av de gjorda statliga investeringarna.

Under åberopande av det ovan framhållna och med stöd av 37 § 1 mom. i riksdagsordningen få vi till vederbörande medlem av statsrådet framställa följande spörsmål:

> Är Regeringen medveten om att svåra missförhållanden uppdagats vid ett Aravabygge i Nykarleby stad, som äventyrar de bostadsbehövandes i företaget insatta medel och möjligheten för de bostadsbehövande att erhålla dem garanterade bostadslokaler?
>
> Om Regeringen är medveten om nämnda missförhållanden, vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för tryggande av de bostadsbehövandes rätt och de i företaget investerade medlen?

Helsingfors den 28 september 1951.

Albin Wickman.	Ebba Östenson.
C. A. Öhman.	Levi Jern.

Suomennos.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Elokuun 21 päivänä perusti ekonomi T. A. Lybeck yhdessä parin muun henkilön kanssa Uudessakaarlepyyssä Bostadsaktiebolaget Östra Älvbranten nimisen asuntoosakeyhtiön. Yhtiön tarkoituksena oli ra-

kentaa ns. Arava-talo asunnontarvitsijoita varten. Yhtiö rekisteröitiin 15/9 1950.

Aravan hyväksymä rakennussuunnitelma, josta Arava-lainat olivat 5,750,000 mk, käsitti 17,559,000 mk:n kokonaiskustannukset. Aravan hyväksymä urakoitsija oli edellä mainittu T. A. Lybeck.

Vakuuttuneina siitä, että perustettu asuntoyhtiö voi suorittaa rakennustyön ja hankkia tarkoitetut asunnot laaditun kustannusarvion mukaisesti, ja kun valtio on Aravan kautta varma takuu rakennustyön saattamisesta loppuun joka suhteessa, maksoi 12 vähävaraista asunnon tarpeessa olevaa perhettä yhteensä 2.9 milj. mk saadakseen vastedes sovitut huoneistot.

Rakennustyön varhaisessa vaiheessa havaitsivat asunnontarvitsijat, että urakoitsija ei hoitanut rakennustyötä asiaankuuluvalla huolellisuudella ja tunnollisuudella, mistä he huomauttivat urakoitsijalle. Tämä tapahtui 10 päivänä joulukuuta 1950. Käydessään henkilökohtaisesti neljä eri kertaa Aravassa, marraskuussa 1950, tammi- ja helmikuussa 1951 sekä 7 päivänä huhtikuuta 1951, olivat asunnontarvitsijat vakavasti esittäneet ensin levottomuutensa ja myöhemmin epäilyksensä urakoitsijasta ja hänen mahdollisuuksistaan suorittaa rakennustyö loppuun sovitulla tavalla ja sovitussa ajassa.

Huhtikuun 20 päivänä 1951 tarkastivat varatuomari Kiiras ja insinööri Tanila Aravasta asunnontarvitsijain pyynnöstä rakennuksen, koska rakennustyöt olivat olleet keskeytyneinä pitkähkön ajan ja koska oli osoittautunut, ettei urakoisijalla ollut mitään mahdollisuuksia suorittaa rakennustyötä loppuun. Jo tässä tilaisuudessa kävi selville, että urakoitsija oli nostanut huomattavasti enemmän varoja kuin rakennustyön edistyminen edellyttäisi. Edellä mainitun katselmustilaisuuden jälkeen asunnontarvitsijat ovat kirjelmin ja henkilökohtaisin käynnein Aravassa vaatineet Aravan toimenpiteitä tilanteen selvittämiseksi, sitten kun urakoitsija tämän vuoden kesäkuussa oli kuollut oman käden kautta. Yhtiön tilien tarkastuksessa, jonka kaksi Aravan määräämää tarkastajaa suoritti 14 päivänä heinäkuuta tänä vuonna, kävi ilmi, että kirjanpito oli täysin epäluotettava ja että oli esiintynyt kavalluksia. Lisäksi todettiin, että velat nousevat yhteensä vähintään 16,145,000 markkaan ja että rakennus ei vastaa tätä arvoa.

Mitään varsinaista rakennustyötä ei tämän vuoden aikana ole suoritettu, minkä vuoksi rakennus edelleenkään ei ole läheskään valmis. Kun asian laita on näin, ei ole ihmeteltävää, jos asunnontarvitsijain ja suuren yleisön keskuudessa on päässyt vallalle voimakas suuttumus ja hämmästys, koska kysymys on Arava-rakennustyöstä, jonka tarkoituksena on asuntojen hankkiminen asunnontarvitsijoille suurelta osalta veronmaksajain varoilla ja valtion takuin. Tässä ovat mielestämme kiireelliset toimenpiteet valtiovallan puolelta välttämättömiä asunnontarvitsijain yhtiöön sijoittamien varojen suojelemiseksi ja heidän asunnontarpeensa turvaamiseksi sekä tapahtuneiden valtion sijoitusten tehokkaaksi käyttämiseksi.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 mom. nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallituksen tiedossa, että eräällä Aravarakennuksella Uudenkaarlepyyn kaupungissa on paljastunut vakavia epäkohtia, jotka vaarantavat asunnontarvitsijain yritykseen sijoittamat varat ja heidän mahdollisuutensa saada heille taatut asuinhuoneistot; ja jos on,
>
> mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asunnontarvitsijain oikeuden ja yritykseen sijoitettujen varojen turvaamiseksi?

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1951.

Albin Wickman.	Ebba Östenson.
C. A. Öhman.	Levi Jern.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin nojautuen kansanedustajat Albin Wickman ym. ovat 28 päivänä syyskuuta 1951 esittäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> „Onko Hallituksen tiedossa, että eräällä Aravarakennuksella Uudenkaarlepyyn kaupungissa on paljastunut vakavia epäkohtia, jotka vaarantavat asunnontarvitsijain yritykseen

sijoittamat varat ja heidän mahdollisuutensa saada heille taatut asuinhuoneistot; ja jos on,

mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä asunnontarvitsijain oikeuden ja yritykseen sijoitettujen varojen turvaamiseksi?"

Tähän kysymykseen, jonka Herra Puhemies on lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille, vastaan kunnioittaen seuraavaa:

Asunnontuotantotoimikunta myönsi päätöksellään 20 päivältä syyskuuta 1950 Uudestakaarlepyystä olevalle Bostads Ab. Ö. Älvbranten nimiselle osakeyhtiölle 5,000,000 markan suuruisen asuntolainan kahden talon rakentamista varten mm. ehdolla, että talojen rakentamiskustannukset saivat nousta enintään 15,295,000 markkaan ja että asuntolainaa paremmalla etuoikeudella kiinnitetyt lainat saivat nousta korkeintaan 7,255,000 markkaan. Päätös perustui 31. 12. 1949 vallinneeseen hinta- ja palkkatasoon. Kun rakentamiskustannukset vuoden 1950 aikana olivat kohonneet, myönsi asuntotuotantotoimikunta päätöksellään 4 päivältä lokakuuta 1950 yhtiölle lisälainaa 750,000 markkaa mm. ehdolla, että rakentamiskustannukset kokonaisuudessaan saivat nousta enintään 17,595,000 markkaan ja että asuntolainaa paremmalla etuoikeudella kiinnitetyt lainat saivat nousta korkeintaan 8,345,000 markkaan.

Kun rakennustyöt ko. yhtiön rakennustyömaalla keskeytyivät vuoden 1950 lopussa eikä niihin talven jälkeenkään vielä huhtikuussa 1951 ollut ryhdytty, suoritti asuntotuotantotoimikunta tarkastuksen ko. työmaalla. Tarkastuksessa olivat myös läsnä urakoitsija, ekonoomi T. A. Lybeck sekä rakennusaikaisesta primääriluotosta takaukseen menneen Uudenkaarlepyyn kaupungin ja tulevien osakkeenomistajien edustajat. Tarkastuksessa todettiin rakennustöiden keskeytyneen osaksi lakkojen johdosta ja osaksi urakoitsijan syystä. Ekonoomi Lybeckin ilmoitettua, että hän aloittaa rakennustyöt uudelleen heti, kun hän saa lämpö- ja vesijohtourakan sovituksi, päästiin tarkastustilaisuudessa kaikkia osapuolia tyydyttävään sopimukseen. Tämän mukaan ekonoomi Lybeck laati yhtiön kanssa urakkasopimuksen, jonka mukaan rakennusten oli oltava valmiit viimeistään 1. 9. 1951. Uusi urakkasopimus tehtiinkin kuluvan vuoden toukokuun 30 päivänä. Asuntotuotantotoimikunta hyväksyi mainitun sopimuksen pidentämällä rakennusten valmistusaikaa syyskuun 1 päivään 1951.

Ekonoomi Lybeckin tehtyä sittemmin itsemurhan jäi rakennustöiden suorittaminen kuitenkin kesken. Saatuaan tästä tiedon asuntotuotantotoimikunta kehoitti Bostads Ab. Ö. Älvbrantenin hallitusta ryhtymään toimenpiteisiin hallituksen täydentämiseksi ja rakennustöiden jatkamiseksi. Kun yhtiön hallituksen jäsenet eivät olleet halukkaita jatkamaan rakennustöitä, kehoitti asuntotuotantotoimikunta heitä neuvottelemaan tulevien osakkeenomistajien kanssa siitä, että osakkeet luovutettaisiin heille ja he jatkaisivat rakennustöitä, jotta rakennustyöt saataisiin mahdollisimman pian loppuun suoritetuiksi. Sopimukseen ei kuitenkaan päästy, koska yhtiön tulevat osakkeenomistajat eivät katsoneet voivansa vastaanottaa yhtiön osakkeita.

Koska yhtiö oli kahden kuukauden ajan laiminlyönyt asuntolainan koron suorittamisen, asuntotuotantotoimikunta päätöksellään 26. 9. 1951 asuntolainaehtojen mukaisesti pyysi valtiokonttoria heti ryhtymään toimenpiteisiin asuntolainan uloshakemiseksi. Yhtiön hallitus oli tätä ennen jättänyt Uudenkaarlepyyn raastuvanoikeudelle anomuksen yhtiön omaisuuden luovuttamiseksi konkurssiin, ja tapahtui velkojain kuulustelu mainitussa oikeudessa 10. 10. 1951. Yhtiön omaisuuden realisaatio tapahtunee lähikuukausien aikana.

Kyselyn allekirjoittajat, jotka kyselyssään ovat lausuneet, että „valtio on Aravan kautta varma takuu rakennustyön saattamisesta loppuun joka suhteessa" ja että valtio on taannut kyseellisille asunnontarvitsijoille merkitsemänsä asuinhuoneistot, yliarvioivat luotonantajana toimivan valtion mahdollisuudet tässä suhteessa. Voimassa oleva lainsäädäntö ei anna mahdollisuuksia tällaiseen, teoriassa kylläkin tavoiteltavan päämäärän saavuttamiseksi. Vaikka Arava onkin pyrkinyt asunto-osakeyhtiölainoituksessaan turvaamaan asunnonmerkitsijäin asemaa lisäämällä niiden etuja suojaavia ehtoja, ei se voi useiden satojen kerrostalojen sekundäärisena ja rakennusaikaisena luotonantajana yhtaikaisesti useihin tuhansiin kohteisiin ulottuvan omakotilainoituksen ohella toimia, niinkuin kyselyn allekirjoittajat näyttävät luulevan, lainoittamiensa rakennusyritysten

jonkinlaisena holhoojana, joka tuo valmistuneen talon huoneistojen avaimet odottavien osakkeenmerkitsijäin käteen. Vähäisen henkilökuntansa avulla ei Aravalla ole mitään mahdollisuuksia käsittää tehtäviään näin laajoiksi. Tämän vuoksi onkin Aravan lainoittamien rakennusyritysten paikallinen valvonta uskottu pääosalta kunnallisten tarkastusviranomaisten huoleksi. Kun kysymyksessä olevan yrityksen rakennusaikaiseen rahoitukseen oli vielä annettu poikkeuksellisesti kaupungin takaus, oli tässä tapauksessa kohtuullista edellyttää, että asunnontarvitsijain ja kaupungin etua olisi ensisijaisesti kaupungin puolesta tehokkaasti valvottu.

Se seikka, että kyselyssä mainitut asunnontarvitsijain vetoomukset Aravaan eivät johtaneet aikanaan positiivisempiin tuloksiin, ei johdu Aravan viranomaisten toistetuista yrityksistä kehoittaa yhtiön hallitusta noudattamaan asuntolainan ehtoja ja saattamaan rakennukset valmiiksi, vaan siitä, ettei Aravan taholta voitu voimassa olevan lainsäädännön nojalla käyttää yhtiön hallitusta vastaan muuta uhkaa kuin asuntolainan irtisanomista, minkä toteuttaminen aikaisemmassa vaiheessa olisi merkinnyt samaa tilannetta kuin missä nyt ollaan. Vallinneen putkimieslakon huomioonottaen oli syytä kuitenkin viime keväänä käyttää neuvottelutietä, minkä silloin vielä puolin ja toisin uskottiin johtavan tuloksiin.

Yrityksen rakennusaikaisessa rahoituksessa on todettu hyväksyttyyn kustannusarvioon nähden jonkin verran ylilainoitusta, mikä johtuu pääasiassa siitä, että Uudenkaarlepyyn maistraatin rakennusasioita tunteva rakennustarkastaja oli virallisessa todistuksessaan jo marraskuun 15 päivänä 1950 arvioinut rakennustyövaiheen arvoksi 75 % kokonaiskustannuksista eli mk 13,200,000 ja jälellä olevien töiden arvoksi mk 4,395,000. Aravan teknillisen osaston 26. 7. 1951 toimittamassa tarkastuksessa annetun lausunnon mukaan oli työstä niiden keskeytyessä edellisen vuoden lopussa tehty vain 67 %, vastaten kuitenkin 31. 12. 1950 vallinneen rakennuskustannusindeksin mukaan 13,950,000 markan rakennusvaihearvoa ja 30. 6. 1951 vallinneen rakennuskustannusindeksin mukaan 17,000,000 markan rakennusvaihearvoa. Kun taloon kiinnitettyjen saamisten yhteinen pääoma-arvo on mk 12,645,000, mikä vastaa 67 %:n rakennusvaiheessa kiviselle pienasuntotalolle 2,894 markan m^3-hintaa, on asunnonmerkitsijäin väitteet siitä, että tämä keskeneräinen talo ei vastaa edes kiinnitettyjä saamisia, puhumattakaan merkitsijäin panoksesta, katsottava vallitsevaan rakennuskustannustasoon nähden liioitelluiksi.

Turvatakseen asunnonmerkitsijäin edut nyt konkurssiin joutuneessa rakennusyrityksessä on asuntotuotantotoimikunnan puolesta ilmoitettu asunnontarvitsijain edustajille, että Arava, mikäli se voi asian loppuratkaisuun vaikuttaa, on tekevä voimassa olevien säännösten mukaan voitavansa asunnonmerkitsijäin hyväksi. Tässä tarkoituksessa on mm. asunnontarvitsijoille esitetty, että mikäli tulevassa pakkomyynnissä ei taloa huudeta kiinnitettyjen saamisten yläräjan yli, voidaan sanotusta määrästä talo ostaa uudelle perustettavalle asunto-osakeyhtiölle, johon osakkaiksi pääsevät nimellisellä osakepääomalla kaikki siihen halukkaat alkuperäiset asunnonmerkitsijät. Talon loppurahoitukseen, mihin on arvioitu tarvittavan n. 8,500,000 mk, on Arava ilmoittanut osallistuvansa täydellä lainmukaisella osuudella ja antavansa yritykselle muunkin mahdollisen avun. Laskelmien mukaan tulisi kyseellinen rakennusyritys näin loppuunsaatettuna maksamaan n. 5,000 mk/m^3 ja, huomioonottaen myös asunnontarvitsijain yhtiön perustajalle suorittaman määrän, kaikkiaan 5,600 mk/m^3. Saadun tiedon mukaan eivät asunnonmerkitsijät ole kuitenkaan katsoneet tähän mennessä voivansa suostua nyt esitettyyn ehdotukseen, joka asuntotuotantotoimikunnan käsityksen mukaan johtaisi nykyoloissa, jolloin vuoden 1950 ohjelmaan kuuluvien kivirakenteisten asuintalojen loppukustannushinta on yleisimmin vaihdellut 6,000—7,500 mk/m^3, varsin tyydyttävään lopputulokseen.

Edellä olevaan selostukseen viitaten hallitus toteaa, että sen tietoon on saatettu ne eräällä Uudenkaarlepyyn kaupungissa sijaitsevalla Aravan lainoittamalla rakennuksella esiintyneet tapaukset, jotka pääasiassa kysymyksessä olevan asuntoyhtiön perustajaurakoitsijan menettelyn ja rakennustyössä syntyneen keskeytyksen vuoksi ovat saattaneet asunto-osakkeiden merkitsijäin yhtiön perustajien kanssa tekemät sopimukset nyt tapahtuneen konkurssin vuoksi merkityksettömiksi ja saattavat aiheuttaa asunnon-

tarvitsijoille taloudellista vahinkoa. Siinä tapauksessa, ettei asunnonmerkitsijäin oikeutta ja kyseelliseen yritykseen sijoitettuja varoja voida kiinteistön tulevassa pakkomyynnissä turvata asuntotuotantotoimikunnan edellä esittämällä tai muulla kohtuullisella tavalla, hallitus tulee harkitsemaan, onko valtiolla muita mahdollisuuksia ryhtyä toimenpiteisiin puheena olevien asunnontarvitsijoiden hyväksi.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 1951.

Ministeri *Eemil Huunonen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen har riksdagsman Albin Wickman m. fl. den 28 september 1951 till vederbörande medlem av regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> „Är Regeringen medveten om att svåra missförhållanden uppdagats vid ett Aravabygge i Nykarleby stad, som äventyrar de bostadsbehövandes i företaget insatta medel och möjligheten för de bostadsbehövande att erhålla dem garanterade bostadslokaler?
>
> Om Regeringen är medveten om nämnda missförhållanden, vilka åtgärder ämnar Regeringen vidtaga för tryggande av de bostadsbehövandes rätt och de i företaget investerade medlen?"

På detta spörsmål, som Ni, Herr Talman, har till ställt mig, undertecknad minister, svarar jag vördsamt som följer:

Bostadsproduktionskommissionen beviljade medelst beslut den 20 september 1950 i Nykarleby hemmahörande Bostads Ab. Ö. Älvbranten benämnda bolag ett 5,000,000 mk stort bostadslån för uppförande av två hus bl. a. på villkor, att byggnadskostnaderna för husen finge stiga till högst 15,295,000 mk och att de med bättre förmånsrätt än bostadslånet intecknade lånen finge stiga till högst 7,255,000 mk. Beslutet grundade sig på pris- och lönenivån 31. 12. 1949. Då byggnadskostnaderna under år 1950 hade stegrats, beviljade bostadsproduktionskommissionen medelst beslut den 4 oktober 1950 bolaget i form av tilläggslån 750,000 mk bl. a. på villkor, att byggnadskostnaderna i sin helhet finge stiga till högst 17,595,000 mk och att de med bättre förmånsrätt än bostadslånet intecknade lånen finge stiga till högst 8,345,000 mk.

Då byggnadsarbetena på ifrågavarande bolags byggnadsarbetsplats avbrötos i slutet av år 1950 och då de efter vintern icke ännu i april 1951 hade återupptagits, verkställde bostadsproduktionskommissionen granskning på ifrågavarande arbetsplats. Vid granskningen voro även närvarande entreprenören, ekonom T. A. Lybeck, samt representanter för Nykarleby stad, som hade gått i borgen för primärkrediten under byggnadstiden, och de blivande aktieägarna. Det framgick vid granskningen, att byggnadsarbetena avbrutits dels till följd av strejker och dels på grund av åtgärder, som måste tillskrivas entreprenören. Sedan ekonom Lybeck meddelat, att han återupptar byggnadsarbetena, så snart han fått ett avtal till stånd beträffande vatten- och värmeledningsentreprenaden, ernåddes en för samtliga vid granskningen närvarande parter tillfredsställande överenskommelse. Enligt den ingångna överenskommelsen ingick ekonom Lybeck med bolaget ett entreprenadavtal, enligt vilket husen skulle vara färdiga senast 1. 9. 1951. Det nya entreprenadavtalet träffades den 30 maj innevarande år. Bostadsproduktionskommissionen godkände nämnda avtal och förlängning av husens byggnadstid till den 1 september 1951.

Då ekonom Lybeck sedan begick självmord, förblev slutförandet av byggnadsarbetena ofullbordat. När bostadsproduktionskommissionen fått kännedom därom, uppmanade den styrelsen för Bostads Ab. Ö. Älvbranten att skrida till åtgärder för styrelsens komplettering och byggnadsarbetenas fortsättande. Då styrelsemedlemmarna icke voro hågade att fortsätta byggnadsarbetena, uppmanade bostadsproduktionskommissionen dem att inleda underhandlingar med de blivande aktieägarna i sådant syfte, att aktierna skulle överlåtas till dem, och att dessa sedan skulle fortsätta byggnadsarbetet för att snarast möjligt få arbetena slutförda. Överenskommelse nåddes dock icke, enär bolagets blivande aktieägare icke ansågo sig kunna övertaga bolagets aktier.

Då bolaget över två månader hade försummat att erlägga ränta på bostadslånet, beslöt bostadsproduktionskommissionen 26.

9. 1951 att i enlighet med lånevillkoren anhålla hos statskontoret, att detsamma omedelbart skulle skrida till åtgärder för utsökning av lånet i fråga. Bolagets styrelse hade dessförinnan till rådstuvurätten i Nykarleby inlämnat ansökan om avträdande av bolagets egendom till konkurs, och borgenärsförhör ägde rum vid nämnda rådstuvurätt 10. 10. 1951. Realisation av bolagets egendom torde försiggå under de närmaste månaderna.

Spörsmålsställarna, vilka i sitt spörsmål ha yttrat, att „staten genom Arava är en säker garanti för byggets fullföljande i alla avseenden" och att staten har garanterat ifrågavarande bostadsbehövande de av dessa tecknade bostadslägenheterna, överskatta statens möjligheter härvidlag i dess egenskap av kreditgivare. Gällande lagstiftning skapar icke möjligheter för uppnående av ett sådant teoretiskt sett nog så eftersträvansvärt mål. Ehuru Arava vid sin bostadsaktiebolagsfinansiering har strävat att trygga bostadsaktietecknarnas ställning genom tillägg av villkor, som skydda dessa tecknares intressen, kan denna institution icke i sin egenskap av sekundär- och byggnadstidskredit beviljande långivare för åtskilliga hundra våningshus samtidigt med sin till flere tusen objekt utsträckta egnahemsfinansiering verka, såsom spörsmålsställarna tyckas tro, som ett slags förmyndare för de belånade byggnadsföretagen, den där överräcker nycklarna till lägenheterna i det färdiga huset till de väntande aktietecknarna. Med tillhjälp av sin ringa personal har Arava inga möjligheter att uppfatta sina åligganden som så vittsyftande. Fördenskull har även den lokala övervakningen av de byggnadsföretag, som finansieras av Arava, i huvudsak anförtrotts åt kommunala granskningsmyndigheter. Då för finansieringen under byggnadstiden av ifrågavarande byggnadsföretag dessutom undantagsvis hade beviljats stadens garanti, var det i detta fall rimligt att förutsätta, att de bostadsbehövandes och stadens intressen i främsta rummet effektivt skulle ha bevakats från stadens sida.

Den omständigheten, att i spörsmålet nämnda bostadsbehövandes vädjan till Arava icke på sin tid medförde några mera positiva resultat, beror icke därpå, att Aravamyndigheterna skulle underlåtit att upprepade gånger göra fåfänga försök att få bolagets styrelse att iakttaga bostadslånets villkor och slutföra byggena, utan därpå, att från Aravas sida till följd av gällande lagstiftning mot bolagets styrelse icke har kunnat riktas något annat hot än uppsägning av bostadslånet, vars förverkligande i ett tidigare skede hade inneburit samma resultat som nu. Med beaktande av den rådande rörarbetarstrejken var det emellertid senaste vår skäl att anlita underhandlingsvägen, vilken då ännu av alla parter förmodades kunna leda till resultat.

Vid finansieringen av byggnadsföretaget under byggnadstiden har med hänsyn till det godkända kostnadsförslaget konstaterats en viss överbelåning, vilken i huvudsak beror därpå, att Nykarleby magistrats i byggnadsärenden sakkunnige byggnadsgranskare i ett officiellt intyg redan den 15 november 1950 hade uppskattat det dåvarande byggnadsarbetet till ett värde av 75 % av totalkostnaderna eller till mk 13,200,000 och det återstående arbetet till ett värde av mk 4,395,000. På basen av den granskning, som verkställdes av Aravas tekniska avdelning 26. 7. 1951, avgavs ett utlåtande, enligt vilket av byggnadsarbetet, då det avbröts vid föregående års slut, endast hade utförts 67 %, som emellertid enligt byggnadskostnadsindex 31. 12. 1950 motsvarar ett dåvarande byggnadsvärde av mk 13,950,000 och enligt byggnadskostnadsindex 30. 6. 1951 ett dåvarande byggnadsvärde av mk 17,000,000. Då det sammanlagda kapitalvärdet av de i gården intecknade fordringarna utgör mk 12,645,000, vilket motsvarar ett kubikpris av mk 2,894 för ett stenhus med små bostäder i ett byggnadsstadium av 67 %, måste bostadsaktietecknarnas påståenden, att detta halvfärdiga bygge icke ens motsvarar de intecknade fordringarna, för att icke tala om tecknarnas insats, med hänsyn till rådande byggnadskostnadsnivå, anses överdrivna.

För att trygga bostadsaktietecknarnas intressen i det nu i konkurs föresatta byggnadsföretaget, har från bostadsproduktionskommissionens sida meddelats representanterna för de bostadsbehövande, att Arava, såvida kommissionen kan påverka ärendets definitiva avgörande, i enlighet med gällande stadganden skall göra sitt bästa för bostadsaktietecknarna. I detta syfte har bl. a. för de bostadsbehövande framhållits, att, ifall vid den kommande tvångsförsälj-

ningen gården icke inropas för ett pris, som överstiger den övre gränsen för de intecknade fordringarna, kan den för sagda belopp inköpas för ett nybildat bostadsaktiebolags räkning, i vilket bolag som aktieägare kunna inträda med ett möjligast obetydligt, formellt aktiekapital samtliga hågade ursprungliga bostadsaktietecknare. I slutfinansieringen av bygget, för vilket ändamål enligt beräkning erfordras ca mk 8,500,000, har Arava förklarat sig deltaga med full lagenlig andel samt att även i övrigt — inom ramen för sin verksamhet — skänka företaget annan möjlig hjälp. Enligt kalkylerna skulle ifrågavarande byggnadsföretag på detta sätt slutfört komma att kosta ca 5,000 mk/m³ och, med beaktande även av det av de bostadsbehövande till bolagets grundare erlagda beloppet, sammanlagt ca 5,600 mk/m³. Enligt uppgift ha emellertid bostadsaktietecknarna icke hittills ansett sig kunna samtycka till ovananförda förslag, vilket enligt bostadsproduktionskommissionens uppfattning skulle leda till ett under nuvarande förhållanden, då totalkostnadspriset för de till 1950 års program hörande av sten byggda bostadshusen har växlat från 6,000 till 7,000 mk/m³, rätt så tillfredsställande slutresultat.

Med hänvisning till redogörelsen ovan konstaterar regeringen, att till dess kännedom har kommit vid ett av Arava i Nykarleby stad finansierat bygge inträffade händelser, vilka i huvudsak till följd av ifrågavarande bostadsbolags grundares och entreprenörs förfaringssätt och till följd av avbrott i byggnadsarbetet ha gjort de av bostadsaktietecknarna med bolagsgrundarna träffade överenskommelserna på grund av den numera inträffade konkursen betydelselösa och kunna åsamka de bostadsbehövande ekonomisk förlust. För det fall, att bostadsaktietecknarnas rätt och dess i ifrågavarande företag placerade medel icke kunna tryggas på ovananförda av bostadsproduktionskommissionen föreslagna bas eller på annat rimligt sätt, kommer regeringen att överväga, huruvida staten äger andra möjligheter att vidtag åtgärder till fördel för ovan omtalade bostadsbehövande.

Helsingfors den 24 oktober 1951.

Minister *Eemil Huunonen.*

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1950.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on saapunut toukokuun 22 päivänä 1951 päivätty kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1950. Kertomus on nyt painettuna jaettu edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. K u l o v a a r a: Suuri valiokunta kokoontuu tänään heti kolmannen täysistunnon päätyttyä.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi tullien kantamisesta vuonna 1952.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 14, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 8, esitellään k o l m a n t e e n k ä s i t t e l y y n.

P u h e m i e s: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Valtiovarainministeri R a n t a l a: Herra puhemies! Esillä olevaa lakiehdotusta laiksi tullien kantamisesta vuonna 1952 käsiteltäessä on samoinkuin eräissä sanomalehtikirjoituksissakin arvosteltu tätä edellisen hallituksen antamaa esitystä. Näissä arvosteluissa, kuten mm. ed. Haapasen asian toisessa käsittelyssä käyttämässä puheenvuorossa, on väitetty, että lakiehdotuksen hyväksyminen olisi ristiriidassa nykyisen hallituksen ilmoitettujen pyrkimysten kanssa myöskin välillisen verotuksen alentamiseen ja että esityksen hyväksyminen merkitsisi myöskin hintojen huomattavia korotuksia. Kuten hallituksen esityksen perusteluista selviää, esitti hallitus ne tullit, joita ei ole sopimuksilla sidottu, korotettaviksi vuoden 1939 tasosta 10-kertaisiksi,

sensijaan kun ne kuluvana vuotena ovat olleet 9-kertaiset. Lisäksi on eräiden tullinimikkeiden kohdalla esitetty muutamia harvalukuisia korotuksia yleisestä tasosta poiketen. Sellaisia ovat mm. sokerin ja bensiinin tullit. Viimemainittu korotusesitys on ollut yhteydessä vireilläolleeseen suunnitelmaan moottoriajoneuvoveron yksinkertaistamisesta, jota kuitenkaan ei ole nyt tarkoitus tällä kerralla toteuttaa. Mainitun veron yksinkertaistamista koskeva asia on sellainen, että sitä on edelleen syytä tutkia, miten se voitaisiin toteuttaa, ilman että nimenomaan kuljetusten kannalta tärkeiden kuorma- ja linja-autoliikenteen kustannuksia tarvitsisi kohottaa. Eduskunta onkin hylännyt esitetyn bensiinin tullin korotusesityksen siitäkin huolimatta, ettei bensiinin tullin perustullin korotuksen olisi sen ollessa tähtitullin tarvinnut nykyisin merkitä tullin tosiasiallista korottamista.

Mitä taas tulee sokerin tullin korotukseen, niin sokerin tulli verrattuna samaan tulliin vuonna 1939 on ollut rahan arvossa tapahtuneeseen muutokseen nähden varsin alhainen. Sokerin tulli vuonna 1939 oli keskimäärin 4 mk 03 penniä kilolta ja esim. suoraan kulutukseen menevän kidesokerin kohdalla 3 mk 70 penniä kilolta. Nyt se on vain 10 mk. Jos tulli nyt kohoaa 13 markaksi, niin havaitaan, mitenkä alhainen sokerin tulli meillä nykyisin on. Tätäkään tullin korotusta ei ole tarkoitus kuluttajien käyttämän sokerin osalta jättää kannettavaksi, vaan hinnantasausrahaston avulla hoitaa mainittu hinta kohtuullisena, kuten samalla tavalla hoidetaan monien muiden tärkeiden kulutustavaroiden hintoja. Mutta sokerin tullin korotusasia on yhteydessä kysymykseen vastaisesti mahdollisesti toteutettavasta sokerin vapauttamisesta liikevaihtoverotuksesta. Jos tällöin, sokerin vapautuessa liikevaihtoverosta mahdollisesti, pitäisi asia yhtäkkisesti hoitaa suurilla muutoksilla tullitariffiin, se tuottaisi ilmeisesti tällöin vaikeuksia. On parempi siis, että näitä näkökohtia silmälläpitäen sokerin tulli tulee nyt siten korotettavaksi, kuin hallitus oli esittänyt.

Viljatuotteiden tullien korotukset taas on suunniteltu siten, että kotimaisen viljan tukkuostohinnan ja sitä vastaavan ulkolaisen viljan hinnan erotus suunnilleen kannettaisiin tullina ja kotimaisella myllyteollisuudella ollut tähänastinen jauhatussuoja säilytettäisiin. Tullien ei kuitenkaan nykyoloissa voi katsoa merkitsevän näiden tuotteiden hintojen korotusta, koska valtioneuvosto niiden valtuuksien nojalla, jotka sillä on, on myöntänyt tarvittaessa viljatuotteille tullivapauden.

Muut hallituksen esitykseen sisältyvät tullien muutokset useissa kohdin merkitsevät selvennyksiä ja eräissä tapauksissa kevennystäkin joidenkin nimikkeiden kohdalla tulleihin. On myöskin muistettava, että vuonna 1950 25/5 ja kuluvana vuonna 4/8 tehdyillä sopimuksilla näiden sopimusten nojalla eräiden tärkeiden kulutustavaroiden tullit muodostettiin arvotulleiksi ja ne ovat kauppasopimuksilla sidotut. Esimerkkinä tällaisista tuontitavaroista mainitsen: villalangat, villakankaat, tekosilkin ja teokset siitä, puuvillakankaat, osa puuvillalangoista, miesten hatut, nahat, omenat, rusinat, radiokoneet ja niiden osat.

Sen selityksen nojalla, joka valtiovarainministeriön kansantalousosastolla on hankittu nyt esillä olevan lakiesityksen mukaisten tullien muutosten vaikutuksista elinkustannusindeksiin, on sanottava edellämainitut näkökohdat huomioiden, jotka olen tässä esittänyt, tämän laaditun selvityksen nojalla, että tullinkorotuksien vaikutus on pieni, tai kuten asianomaisessa selityksessä sanotaan, „häviävän pieni". Näin ollen mielestäni esitetyt väitteet, joita äärimmäisen vasemmiston taholta tässä asiassa on esitetty, ovat olleet täysin perusteettomia.

Ed. Kyttä: Herra puhemies! Tältä paikalta on useita kertoja tuotu esiin ne epäkohdat, jotka ovat havaittavissa moottoriajoneuvoliikenteen verotuksessa. Myöskin on julkisessa sanassa asiaan kiinnitetty huomiota eri yhteyksissä. On osoitettu numeroilla, että Suomessa moottoriajoneuvoliikenteen verotus on maailman raskain, että maamme nimissä on tämä arvoltaan hyvin kyseenalainen maailmanennätys. Kun nyt käsiteltävänä olevaa lakiesitystä valmistelaessa ei kuitenkaan ole kiinnitetty huomiota niihin järjen sanoihin, joita moottoriajoneuvoliikenteen verotaakan helpottamisen puolesta on lausuttu, vaan edellytetään, että ensi vuonna bensiinin perustulli on 2 markkaa 50 penniä nykyistä korkeampi, on syytä mainita eräitä tosiasioita. Suoritettujen yksityiskohtaisten laskelmien

perusteella on todettu, että kuluvana vuonna verorasitus on moottoriajoneuvoa kohden Suomessa 135,000 markkaa, kun se samanaikaisesti on Ruotsissa Suomen rahaksi laskettuna 29,000 markkaa ja Norjassa 61,000 markkaa sekä Tanskassa 40,000 markkaa. Täten voidaan siis todeta, että moottoriajoneuvoliikenteen verotus on Suomessa yli 4,5 kertaa raskaampi kuin Ruotsissa, Norjaan verrattuna runsaasti kaksinkertainen ja Tanskaan verrattuna yli kolminkertainen.

Mitä moottoriajoneuvoliikenteen raskas verotus merkitsee, sen pitäisi olla jokaiselle selvillä. Kuljetuskustannuksia lisäämällä se nostaa tuotteiden hintoja ja lisää jokaisen kansalaisen elinkustannuksia. Luonnollista on, että tämä kustannusten lisäys on suurin siellä, missä matkat ovat pitkät. Täten erityisesti maaseutu ja syrjäiset seudut joutuvat puheenaolevasta asiaintilasta kärsimään. Erittäin vaarallista on se, että tällainen verotus vähentää kotimaisen teollisuuden kilpailukykyä ja vaikeuttaa vientiämme.

Käsiteltävänä olevan lakiesityksen perusteluissa kylläkin mainitaan, että ensi vuonna on tarkoitus siirtyä moottoriajoneuvoverotuksessa yksinomaan polttoaineverotuksen kannalle, mistä on annettu erillinen lakiesitys. Ei kuitenkaan ole ollenkaan varmaa, onko onnellista mennä tälle verolinjalle. On siis syytä tuoda esille ne epäilykset, jotka jo sisältyivät äskeiseen valtiovarainministerin lausuntoon, koska tällainen menettely merkitsee sitä, että verorasitus nykyiseltään siirtyy entistä enemmän henkilöliikenteestä tavaraliikenteelle ja yksityisajoneuvoilla harjoitetusta liikenteestä ammattimaiselle liikenteelle ja siten erittäin kipeästi koskee niitä tuhansia pienyrittäjiä, jotka saavat toimeentulonsa autokuljetusliikkeen harjoittamisesta.

Herra puhemies, tarkoitukseni ei ole tehdä mitään ehdotuksia puheenaolevan lakiehdotuksen suhteen, mutta mainitsemiini seikkoihin on silti syytä mielestäni kiinnittää vakavaa huomiota suunniteltaessa vastaista tulli- ja veropolitiikkaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi vakuutusliikkeen väliaikaisesta rajoittamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 24, jota on valmistelevasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 9, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 38 ja 41 sekä kansaneläkelaitoksen valtuutettujen kertomus vuodelta 1950 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Ehdotuksen laiksi kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain V luvun muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 38 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti laki- ja talousvaliokuntaan.

Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 41 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Kannisto: Herra puhemies! — Kun hallituksen tätä asiaa koskeva aikaisempi esitys oli valtiovarainvaliokunnassa käsiteltävänä, käsiteltiin asia valtiovarainvaliokunnassa siten, että sen yhteydessä ei käsitelty niitä aloitteita, jotka edustajat laillisen ajan kuluessa olivat eduskunnalle samasta asiasta tehneet. Kun nyt on syytä peljätä, että tämä hallituksen nyt eduskuntaan jättämä aloite käsitellään valtiovarainvaliokunnassa niin nopeasti, että edustajille ei varata aikaa edes jättää eduskuntaan aloitteita tämän hallituksen esityksen johdosta, mitkä voitaisiin käsitellä samanaikaisesti hallituksen esityksen kanssa, pidän minä tärkeänä, että valtiovarainvaliokuntaa nimenomaan kehoitettaisiin käsittelemään tämä hallituksen esitys yhdessä niiden mahdollisten aloitteiden kanssa, jotka laillisen aloiteajan aikana eduskunnalle tämän hallituksen esityksen johdosta tullaan jättämään. Muussa tapauksessa loukataan sitä oikeutta, minkä valtiopäiväjärjestys edustajille suopi.

Ed. von Born: Jag bad om ordet, herr talman, för att uttala mig i alldeles samma riktning som den föregående talaren. Jag förenar mig om hans uppfattning.

Valtiovarainministeri Rantala: Hallituksen edellisen esityksen liikevaihtoverolain muuttamisesta peruuttaminen johtui siitä, että lakiesityksen toisessa käsittelyssä eduskunnassa verovapaiden tavarain luetteloon tulivat myöskin maatalouskoneiden osat. Saadun selvityksen mukaan nämä koneosat ovat sellaista tavaraa, jota on mahdoton kontrolloida, ja tämän liikevaihtoverovapauden myöntäminen näille osille tuottaisi suurta haittaa alan teollisuudelle sekä ennenkaikkea liikevaihtoveroviranomaisille. Kun hallitus nyt on jättänyt uuden esityksen, se toivoo, että tämä liikevaihtoverolaki saataisiin mahdollisimman nopeasti voimaan. Kuluttajat ovat odottaneet jo niitä hintojen alennuksia, joita osittain muilla perusteilla piti suorittaa lokakuun aikana. Niitä ei ole liikemaailma täysin halunnut soveltaa. Nyt odotetaan, että myöskin ne helpotukset, jotka tämä laki tuottaa kuluttajille, että ne saataisiin mahdollisimman pian toteutetuksi. Mikäli eduskunta ehtii käsitellä tällä viikolla tämän lakiesityksen loppuun, niinkuin toivottavaa olisikin, niin tarkoituksena olisi saada uusi liikevaihtoverolaki voimaan 5 päivä ensi marraskuuta.

Minä en puutu ed. Kanniston esittämään asiaan, koska se on eduskunnan asia, millä tavalla aloitteet käsitellään hallituksen esityksen yhteydessä, mutta käsitääkseni tämä esitys ei millään tavalla estä näitä aloitteita, koska ne jätettiin edellisen lakiehdotuksen yhteydessä käsittelemättä, myöskin nyt käsittelemättä erikseen. Joka tapauksessa liikemaailmassa etenkin kenkäalalla vallitseva ja päivä päivältä uhkaava työttömyys sen johdosta, että tehtaiden varastot ovat täynnä ja myöskin liikkeiden kauppavaihto on pysähdyksissä, kehoittaisi myöskin nopeasti asian hoitamaan ja tämän lakiesityksen hyväksymään, niin nopeasti kuin se on vain mahdollista.

Ed. Käkelä: Kun valtiovarainvaliokunnan asettama verojaosto käsitteli tätä hallituksen peruuttamaa liikevaihtoverolalia koskevaa esitystä, kuultiin jaostossa asiantuntijoita käsittelyjärjestyksestä. Tällöin jaosto esitti valtiovarainvaliokunnalle, että aikaisempaa tapaa noudattaen valiokunta ei käsittelisi edustajien tekemiä aloitteita, koskapa ne siirtävät asian käsittelyn laajemmalle alueelle, kuin mitä hallituksen esitys edellyttää. Tähän pohjaten valtiovarainvaliokunta tekikin sitten sen päätöksen, että vain ne aloitteet, jotka hallituksen esityksen yhteydessä on jätetty, käsitellään. Näin ollen valtiovarainvaliokunta kuin myöskin eduskunta noudattivat tässä suhteessa aikaisemmin tehtyä järjestystä.

Asianomaisen valiokunnan jaostossa kävi asiantuntijoita ja asiantuntijat korostivat, että kaupankäynti kärsii nyt erittäin paljon tämän liikevaihtoverolain muutosta koskevan lakiesityksen johdosta, niin että kauppa toivoo, että lakiesityksen käsittely olisi mahdollisimman nopea. Sen vuoksi olisi myöskin tämän käsittelyn yhteydessä pyrittävä noudattamaan sitä aikaisemmin omaksuttua tapaa, että tämän lain puit-

teissa ei käsiteltäisi edustajien yksityisiä aloitteita.

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Minä olen sitä mieltä, että tämä hallituksen esitys olisi käsiteltävä mahdollisimman nopeasti, mutta ei tietenkään niin nopeasti, että edustajain aloiteoikeutta, jonka valtiopäiväjärjestys takaa, loukattaisiin (Eduskunnasta: Aivan!). Tämän aikaisemman hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä eduskunta ja valiokunnat joutuivat työskentelemään eräänlaisessa pakkotilassa ja tulos oli se, että tehtiin huonoa työtä. Tällä kertaa on painostus vieläkin ankarampi, sillä sikäli kuin tässä näyttää, pitäisi eduskunnan ja samalla kahden valiokunnan yhtäaikaa yhtenä päivänä käydä läpi tämä hallituksen esitys. Se on käytännöllisesti katsottuna mahdotonta, jos ylipäänsä pyritään mahdollisimman kunnolliseen työhön (Ed. Hakkila: Sammakko pois vaan!). Sen vuoksi minä toivoisin, ja yhtyisin niihin, jotka toivovat, että tämän asian käsittelyn yhteydessä noudatettaisiin valtiopäiväjärjestystä ja sen edustajille suomaa aloiteoikeutta.

Ed. Tuurna: Herra puhemies! Vaikkakin myönnän, että hallitus heikosti hoiti peruutetun liikevaihtoverolain käsittelyn eduskunnassa ja suuressa valiokunnassa eikä pitänyt riittävässä määrin kurissa omia miehiään, olen kuitenkin puhemiesneuvostossa edustanut sitä kantaa, että laki olisi kiireellisesti aikaansaatava, ja nimenomaan perustelin ajatustani seuraavalla tavalla: Se sekava tilanne, joka nykyhetkellä vallitsee kaupan alalla, tilanne, jossa turhaan on odotettu luvattua liikevaihtoveron alennuksen toteuttamista, on pikimmiten saatava selvitetyksi. Liikevaihtovero on saatava uudessa muodossansa kiireellisesti aikaan. Nimenomaan puhemisneuvostossa osoitettiin, että edustajille varataan tilaisuus tehdä asianomaiset esitykset asiassa ja näin ollen edustajien oikeutta ei poljeta.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Tämän lain käsittelyn yhteydessä on esiintynyt senlaatuisia ilmiöitä, joihin täytyy vakavasti kajota. Hallituksen on ollut pakko peruuttaa esityksensä hallituspuolueiden aiheuttamista syistä (Eduskunnasta: Puolueen!), — hallituspuolueiden (Ed. Hiltunen: Puolueen!). — Minä en tunne sen tarkemmin, kuinka monta niitä on ollut; ainakin sekä maalaisliiton että ruotsalaisen kansanpuolueen edustajia suuressa valiokunnassa vaikutti siihen, että tässä asiassa menetellään vähintään harkitsemattomasti. Mikäli tiedän, eräät ministeritkin olivat aikaisemmassa äänestyksessä omaa ehdotustaan vastaan. Tämä on sellainen ilmiö, että eduskuntaa ei saisi saattaa tällaiseen tilanteeseen toista kertaa. Kysymys täytyy hoitaa hallituspuolueiden omassa keskuudessa. Elleivät ne pysty hoitamaan näitä asioita, niin silloin hallituksen täytyy tehdä oikeat johtopäätökset.

Kun oppositio on tukemassa hallitusta parhaansa mukaan, mutta hallituspuolueiten taholta aiheuttaan koko eduskunnalle häpeätä tämänlaisten ilmiöiden johdosta, silloin ei voi vaieta, varsinkin kun joudutaan sellaisiin oikoteihin, kuin tämän lain yhteydessä. Edustajien aloiteoikeus on hyvin kunnioitettava asia, eikä sitä saisi sellaisella kiireellä häiritä kuin tämän lain yhteydessä tapahtuu. Jokikisen täytyy myöntää, että sillä aloitteella, minkä edustaja tekee, ei ole enää mitään merkitystä silloin, kun sitä käsitellään viikkoa myöhemmin kuin laki on jo saanut varsinaisesti muotonsa eduskunnassa. Se on kansanedustajan harkintavallan muodollista käyttämistä, mutta asiallinen käyttö on menettänyt merkityksensä.

Ed. Salminen: Minun täytyy ilmoittaa yhtyväni niihin käsityksiin, joita täällä ovat edustajat Kannisto ja von Born esittäneet. Minusta tuntuu, että on erinomaisen vaarallista, niin tärkeätä kuin tällä hetkellä olisikin noudattaa tarkoituksenmukaisuutta, mennä sille linjalle, jolle minä olen kuullut erään virkamiehen menevän, kun hän sanoo tovereilleen: Ellette voi noudattaa lakia, noudattakaa tarkoituksenmukaisuutta. Ei eduskunnan pitäisi mennä tälle linjalle, koska se on erinomaisen vaarallista.

Ed. Kalliokoski: Minä haluaisin vain huomauttaa siitä, että eduskunta on lukuisia kertoja joutunut sellaiseen tilanteeseen, että se on, kun hallituksen esitys eduskunnalle on jätetty, ottanut sen käsiteltäväkseen. Ei ole edes keskusteltu kysymyksestä, onko sopivaa aloitteidentekoaikana eli 7 päivän kuluessa siitä, kun hallituksen

esitys on eduskunnalle jätetty, jona aikana edustajalla on mahdollisuus tehdä esitykseen liittyvä aloite, sopivaa ja luvallista käsitellä hallituksen esitystä. Ja vaikka eduskunta menettelisi tänään niin, että se nyt esilläolevan hallituksen esityksen käsittelisi toisessa käsittelyssä loppuun tänään, niin sekään ei suinkaan olisi ensimmäinen tapaus eduskunnan historiassa, vaan niitä on hyvin lukuisia sellaisia tapauksia, jolloin on menty niin nopeasti eteenpäin asian käsittelyssä, että hallituksen esitys on käsitelty sen eduskunnalle jättöpäivänä toisessa käsittelyssä loppuun.

Ed. Lampinen: Herra puhemies! Kyllä minua ihmetyttää kovin, että tällä kertaa tehdään niin suuri numero niitten koneitten osista, jotka koneet on mainittu tässä lakialoitteessa, joita hallituskin suurelta osalta itse on esittänyt. Joka tuntee maatalouden koneitten osien hintoja, nehän ovat moninkertaiset verrattuna niihin hintoihin, mitkä koneissa on silloin, kun ne ostetaan, ja samoin tietää myöskin, jos maanviljelyskoneen ostaa, jos saa osia siihen, niin varsinaisen koneen osto useastikaan ei enää uusiinnu viljelijän elinaikana. Niin on esimerkiksi haravakoneisiin nähden ja samoin auroihin nähden sen ajanjakson jälkeen, kun aurat ovat saaneet nykyisen muotonsa. Mutta minusta tuntuu myöskin, että hallituksen piireissä tunnetaan hyvin vähän näitä asioita, vaikka huomataan, että varastot täyttyvät ja näin ollen työttömyys uhkaa. Yksi sellainen tarveaines on hevosenkenkänaulat, joista täällä tuli hallituksen vastaus, jossa sanotaan, että kulutuksen lisääntyminen on aiheuttanut sen, että on puutetta nauloista ollut. Tällä kertaa, jolloin hevosten luku on tuntuvasti laskenut ja jolloin useimman viljelijän hevoset ovat kesäkauden kulkeneet avojaloin ilman kenkiä naulojen puutteessa, niin tarvitsisi silloin myöskin hallituksessa harkita vähän paremmin, minkälaisen vastauksen kyselyyn antaa.

Ed. von Born: Det är klart, att riksdagen nu kan remittera denna proposition till utskott och att utskottet också kan börja behandla densamma, men jag tycker att det icke vore riktigt, om utskottet skulle behandla lagförslaget med sådan snabbhet och hastighet, att icke riksdagsmännen — då man kan antaga, att motionsrätten komme att begagnas — har tillfälle att göra detta och begagna sig av sin grundlagsenliga rätt härtill. Jag hemställer till herr talmannen att sätta ut ett plenum antingen till i morgon på förmiddagen eller senare i dag, så att riksdagsmännen till dess hinner lämna in sina motioner och få dem behandlade, innan propositionen slutbehandlats i utskottet. Det heter visst, att motion kan väckas inom sju dagar, men det kan lika väl ske inom ett par timmar. Om riksdagsmännen får ett par timmar på sig, t. ex. till i afton klockan sju, så har de ju tillfälle att väcka motioner, som kan behandlas av statsutskottet i samband med regeringsförslaget.

Ed. Kannisto: Herra puhemies! Ed. Kalliokoski viittasi siihen, että eduskunta aikaisemminkin on vastaavasti menetellyt, mutta ed. Kalliokoski ei selvittänyt sitä, oliko silloin ollut kysymyksessä asia, josta eduskunta on ollut yksimielinen. On luonnollista, että jos eduskunta on jostakin asiasta yksimielinen eikä aloiteoikeutta haluta käyttää, tällöin tietenkin eduskunta voi luopua siitä oikeudesta, minkä laki edustajille suo. Mutta nyt on nimenomaan ilmoitettu, että tästä asiasta tullaan aloitteita tekemään, ja olisi senvuoksi suorastaan lainvastaista estää oikeus, minkä laki heille suopi saada aloitteet käsitellyiksi hallituksen esityksen yhteydessä.

Ed. Wickman: Herr talman! Jag anser i likhet med rdgsm. Seppälä och flere andra här att en riksdagsmans motionsrätt är helig och oantastbar. Men jag anser i motsats till rdgsm. Seppälä att en riksdagsmans rätt att rösta efter sin övertygelse också är någonting oantastbart. Även om en riksdagsman råkar tillhöra ett parti som stöder regeringen, så betyder det icke att han därmed har avhänt sig sin rätt att särskilt i detaljfrågor rösta efter sin övertygelse, när det gäller t. ex. ett lagförslag, som inlämnats av regeringen. Jag förvånar mig över att en gammal riksdagsman här försöker rekommendera något slags regeringsdiktatur i detta hus. Sådant kommer vi nog inte att vara med om någonsin.

Ed. Honkala: Ed. Wickmanille on myönnettävä oikeus siinä, että edustajan tulee saada äänestää vakaumuksensa mu-

kaisesti. Minä olen siinä täysin yhtä mieltä hänen kanssaan. Mutta en voi yhtyä siihen, että puolue, joka on hallituksessa, yhtä edustajaa lukuunottamatta ajaa hallituksen esitykseen sellaisia typeryyksiä, joiden takia sitten täytyy koko esitys vielä vetää takaisin, ja tekee tämän siitä huolimatta, että asianomaisen kohdan mahdottomuus jo siinä yhteydessä selvästi osoitettiin.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! Tarkoitukseni oli tässä vaiheessa vaieta, mutta ed. Honkala antoi aiheen puuttua asiaan. Se esitys, jonka allekirjoittanut täällä teki, ei johtunut suinkaan typeryydestä, niinkuin ed. Honkala täällä väitti, vaan se on täysin asiallisella pohjalla. Minulla on edelleenkin se käsitys, että tämä lakiesitys, jonka eduskunta viime perjantaina hyväksyi, olisi voitu hoitaa myöskin siinä muodossa, minkälaisen muodon se täällä sai, jos nimittäin olisi niihin kohtiin, mihin täälläkin viitattiin, asetuksessa tehty rajoituksia, jolloin olisi voitu jättää ne kohdat pois, jotka saattavat aiheuttaa sekavuutta. On nimittäin muistettava, että se kanta, mikä liikevaihtoveroviranomaisilla tässä on ollut, se jyrkkä kanta, johonka nähtävästi myöskin meidän teollisuutemme, maatalouskoneteollisuus, on yhtynyt, on sikäli omituista, että samaan aikaan, kun liikevaihtoveroviranomaiset kieltävät tällaisen mahdollisuuden ja selittävät, että se on mahdotonta, he ovat kuitenkin menneet teollisuuden kohdalla jo paljon pitemmälle. Tällä hetkellä nimittäin teollisuutemme saa ulkomailta raaka-ainetta, siis tarvikkeita, puolivalmisteita ja myöskin osia niin, että he anovat, siis teollisuus anoo, liikevaihtoverokonttorista lisenssin ja tämän perusteella liikevaihtovero voidaan poistaa. Minä en ainakaan jaksa ymmärtää, kuinka paljon vaikeampaa on maatalouden kohdalla tämä toteuttaa, kun teollisuuden kohdalla se on jo toteutettu. Lisäksi on syytä mainita, että meillä tulliviranomaiset ovat tiettävästi tehneet esityksiä siitä, että juuri siihen suuntaan lainsäädäntöä kehitettäisiin, mihinkä allekirjoittaneen aloite tähtäisi, että esimerkiksi tullauksen yhteydessä traktoreita ei tullattaisi yksinomaan koneina, vaan myöskin sen osina, toisin sanoen, että nimikkeeseen sisällytettäisiin myöskin sen osat. Kun tiettävästi tullaus ja myöskin liikevaihtoveron kantaminen tässä vaiheessa ovat periaatteessa samantyylisiä, en jaksa ymmärtää, minkä takia toisille viranomaisille on paljon vaikeampaa asian hoitaminen silloin, kun toiset voivat sen tehdä. Lisäksi on syytä vielä mainita, että liikevaihtovero vuoden alusta niin muuttui, että se kannetaan vain tuontiportaassa taikka sitten teollisuuslaitoksessa, siis tuotantoportaassa eikä vähittäiskaupassa. Täällä nim. viime kerralla selitettiin, että mistä rautakauppias tietää, mikä menee mihinkin. Ei sen tarvitsekaan tietää, jos säännökset tehdään sellailaisiksi, että tehdas jo lähettäessään tavaran siinä yhteydessä ratkaisee sen, mihinkä tarkoitukseen tämä menee. Jos meidän maatalouskoneteollisuutemme ei itse tiedä, mikä osa menee maatalouskoneisiin ja mikä johonkin muualle, niin sehän ei ole eduskunnan vika.

Ed. Niukkanen: Se sotku, johon tässä asiassa nyt ollaan jouduttu ja joka on epäilemättä aika kiusallinen, niinkuin juristienkin väitteet osoittavat, johtuu siitä, että hallituksen asianomaiset ministerit eivät ryhtyneet tätä asiaa ajoissa hoitamaan. Minä olen monessa yhteydessä täällä eduskunnassa aikaisemmin korostanut sitä, että valtion menojen tolkuttomaksi paisuminen ja inflaation ryöstäytyminen niin pitkälle kuin on tapahtunut on aiheutunut siitä, että hallitus ei vero-, budjetti- ja finanssiasioissa edes ole ryhtynyt meitä edustajia riittävällä tavalla ohjaamaan ja hillitsemään edustajain himoja ja haluja. Kuten näkyi verolakien yhteydessä, niin uusi kansanpuolue, joka nyt on liittynyt yhteisrintamaan kommunistien kanssa tätä asiaa sotkemaan edelleen, aloitti erinomaisen suurpiirteisen huutokaupan palkannauttijoiden veroalennuksista, joka huippeni aivan hämmästyttävästi ja johon osallistui myöskin arvovaltainen kokoomus. Minä ihmettelin, että hallitus ei puuttunut asiaan ja kieltänyt sanottua vastuutonta huutokaupanpitoa. Tässä tapahtui samalla tavalla. Huomautin asian käsittelyssä, että tämä liikevaihtoveroasia on sitä luokkaa, että siinä ei pitäisi lähteä huutokauppatielle, koska liikevaihtovero on ja sen täytyy tulla olemaan valtion tärkein tulolähde myös vastaisuudessa. Minä toivon, että nämä kaksi esimerkkiä, varsinkin nyt tämä, saisivat hallituksen vakuutetuksi, että sen on kertakaikkiaan ajoissa hoidettava näitä asioita ja ohjattava edustajia järjen

tielle silloin, kun he lähtevät täällä poukkoilemaan sinne ja tänne.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1950

esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työväenasiainvaliokuntaan.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tanner: Valtiovarainvaliokunta kokoontuu välittömästi istunnon päätyttyä. Statsutskotte sammanträder omedelbart efter detta plenums slut.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemisneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan ensi perjantain istuntoon:

4) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valioneuvoston päätös työpalkkojen säännöstelystä,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20; ja

5) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 21.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 16.

Täysistunto lopetetaan kello 14,49.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

29. Tiistaina 30 p. lokakuuta 1951

klo 16 (16,44).

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Pöydällepanoa varten esitellään.

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10 hallituksen esityksen johdosta laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 423

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Pöydällepano.

Ehdotuksen laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10 esitellään pöydällepanoa varten ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 17.

Täysistunto lopetetaan klo 16,46.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

30. Tiistaina 30 p. lokakuuta 1951

kello 17.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 425

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 41.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edellisiin istuntoihin, sekä lisäksi edustajat Kleemola ja Lepistö.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 41, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10.

Keskustelu:

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Sen liikevaihtoverolain, jonka hallitus otti takaisin, käsittelyn yhteydessä kansandemokraatit ovat selvillä tosiasioilla osoittaneet, miten raskaasti verotus kohdistuu työväestöön ja pientalonpoikaistoon. Varsinkin välillisten verojen suhteen tämä erikoisesti pitää paikkansa. Sen osoittavat viralliset numerot, nimenomaan sen komitean laatimassa mietinnössä, jonka hallitus asetti tutkimaan verorasitusta.

Vuoden 1948 jälkeen verotuspolitiikassa on omaksuttu uusi suunta, jonka mukaan verojen kannossa on yhä enemmän siirrytty välillisten verojen linjalle. Kun valtion verotuloista vuosina 1947 ja 1948 saatiin välillisillä veroilla noin 50 %, niin nyt välillisten verojen osuus valtion verotuloissa jo lähentelee 70 % eli samaa, kuin mitä välillisten verojen osuus valtion verotuloissa oli ennen sotaa. Me tiedämme, että välittömät verot kannetaan progressiivisten taulukkojen mukaan, ja niinpä suurituloiset ja suuromaisuuksien omistajat joutuvat näitä maksamaan prosenteissa laskien enemmän kuin pientuloiset ja pienten omaisuuksien omistajat. Välittömät verot ovat suurpääomalle ja suurtuloisille suhteellisesti raskaammat kuin pienomistajille ja pientuloisille. Tämän vuoksi suurpääoman etuja suojaavan talouspolitiikan aikana myös verotuksessa on siirrytty sellaisiin veromuotoihin, että verot suurpääomalta ja suurtuloisilta on pyritty siirtämään pientuloisille, pienomistajille ja pientalonpoikaistolle. Siksi verotuksessa on siirrytty välillisten verojen linjalle yhä enemmän, siis tulleja, valmisteveroja ja liikevaihtoveroa on kannettu enemmän kuin vuonna 1948. Välillisiä verojahan joudutaan maksamaan nimenomaan tarvikkeiden hinnasta. Välillisessä verotuksessa ei ole sitä nousevaa progressiivisuutta kuin tulo- ja omaisuusverotuksessa. Siksi se rasittaakin pientuloisia enimmän. Tämä on todettu viralli-

sessa tutkimuksessa. Niinpä vuonna 1948 verorasitusta tutkimaan asetettu komitea mietinnössään sivulla 34 toteaa, että 200,000 markan vuositulojen saaja joutuu maksamaan välillisiä veroja 15.6 % kaikista tuloistaan, kun sen sijaan 500,000 markan tulon saaja joutuu maksamaan vain 13.2 % tuloistaan. Mainittu komitea, samalla kuin toteaa tässä mietinnössään, että välilliset verot rasittavat enemmän pienituloisia kuin suurituloisia, tekeekin sitten mietintönsä sivulla 50 seuraavat johtopäätökset: „Vuoden 1949 jälkeen lisäksi verolainsäädännössä tapahtuneiden muutoksien tarkastuksessa on todettava, että välitöntä verotusta on jonkin verran lievennetty, mutta sen sijaan välillistä verotusta on korotettu.". Näin sanoo komitea mietinnössään ja jatkaa sitten: „Yleisesti katsoen verotuksen painopiste on tutkimusvuoden" — siis 1949 jälkeen — „siirtynyt välilliseen verotukseen päin." Tästä näemme, että vuoden 1949 jälkeen on suurpääoma valvonut etunsa myös verotuksessa (Eduskunnasta: 1949 jälkeen!). Yhä enemmän veroja on siirretty kuluttajaväestön maksettavaksi, tullien, valmisteverojen ja liikevaihtoveron tuotto on noussut suhteellisesti enemmän kuin muiden verojen tuotto.

Tämä tarvikkeiden hinnoissa tapahtuva verojen perintä tapahtuu niin hienosti, tavallaan ikäänkuin salaa, ettei sitä suuri kuluttajaväestö edes huomaakaan. Eihän kaupoissa olevien tavaroiden hintalapuissa osoiteta, mikä siinä on veroa, mikä tavaran tavallinen hinta. Ei esim. 12,000 tai 15,000 markkaa maksavan puvun hintalapussa sanota, että siinä on tullia ja liikevaihtoveroa noin 3,000—4,000 markkaa. Ei pienviljelijäkään ole liioin huomannut, että hänen ostaessaan pienehkön separaattorin on täytynyt maksaa siinä veroa lähes 4,000 markkaa. Tuskin pöllintekijäkään on ajatellut, että hän ostaessaan nahkarukkaset jo joutuu maksamaan veroa siitä noin 100 markkaa. Näin siis veroa on peritty ikäänkuin salaa kuluttajilta. Se on taitavasti naamioitua verotuspolitiikkaa. Verothan ovat yleensä sellaisia epämiellyttäviä, että niihin ollaan yleensä tyytymättömiä. Jos esim. puvun ostajalle sitten jäljestä päin verotuslautakunta lähettäisi tuon 4,000 markan verokuitin, niin tämä puvun ostaja kiroaisi sitä varmasti enemmän kuin puvun hintaa. Minä luulen, että jos nykyisin maalaisliittolaisten hallitessakin traktorin ostajalle olisi verotuslautakunta sitten jäljestä päin lähettänyt vähintään 60,000 markan verokuitin, niin tuo maanviljelijä olisi ollut varmasti kiukkuisempi kuin mitä on ollut, kun hän on sen maksanut tietämättään traktorin hinnassa. Samaa on sanottava tuon pienviljelijän kohdalla, joka separaattorista on maksanut lähes 4,000 markan veron valtiolle, jota hän silloin ei ole osannut ajatellakaan, eikä ehkä tietänytkään. Näin siis veroja on pyritty perimään ikäänkuin salaa kuluttajaväestöltä. Se osoittaa, että on pyritty rauhoittamaan kansaa. Jos olisi sanottu suoraan, että suurpääomalta alennetaan verotusta ja sitten se osuus peritään verolautakuntien kautta muilta veronmaksajilta, tämä olisi aiheuttanut enempi vastarintaa kansan taholta, mutta kun verotus on tapahtunut tuolla tavalla, että kansa, joka tavaraa ostaessaan ei ole huomannutkaan, mikä tuossa vero-osuutta on, niin kansa on ollut enemmän tyytyväinen. Minä uskon, että näitä seikkoja silmälläpitäen verotuspolitiikassa on lähdettykin tälle linjalle vuoden 1948 jälkeen. Tälle linjalle verotuspolitiikassa lähdettiin nimenomaan Fagerholmin hallituksen aikana ja sitä ovat seuranneet sitten muutkin hallitukset (Eduskunnasta: Sanotaanko komitean mietinnössä näin? — Sanotaan!). SAK:n oikeistososialidemokraattinen johto on hyväksynyt tämän suurpääoman verotuspolitiikan vielä ohjelmassakin. Se on ohjelmassaan nimenomaan suositellut veronalennuksia suurpääomalle.

Kun täällä ed. Hiltunen välihuudatuksissa epäili, etteivät muka sosialidemokraatit tuollaista kantaa omaksuisi, niin minulla on tässä leikkele „Veronmaksaja" lehdestä 29 päivältä syyskuuta 1951. Tämä Veronmaksaja-lehtihän on tunnetusti suurpääoman etuja ajava lehti verotuksen alalla ja tässä lehdessä nimenomaan selostetaan SAK:n viime edustajakokouksessa hyväksyttyä, oikeistososialidemokraattien enemmistöpäätöksellä hyväksymää ohjelmaa, ja ollaan siihen tyytyväisiä. Ja niinpä mainitaankin lehden mukaan tuossa SAK:n verotusohjelmassa olevan seuraavia kohtia, jotka minä pyydän tässä lukea sellaisina, mitä tämä lehti kirjoittaa. Siinä sanotaan nimenomaan, että „mikäli inflaatio jatkuu, on pidettävä huolta siitä, että verolakeja riittävän nopeasti ja joustavasti tarkistetaan". No niin. Ja millä tavalla niitä sitten tar-

kistetaan. Lehdessä jatketaan ohjelmaa aivan sanasta sanaan siteeraamalla ja sanotaan: „verotus ei saa olla esteenä kansantulon jatkuvalle nousulle", ja jatketaan, „elinkeinoelämää ja taloudellista yritteliäisyyttä ei saa harkitsemattomilla verotustoimenpiteillä tuhota" ja „tarpeen vaatiessa on siis kohtuullisilla verohelpotuksilla elinkeinoelämää autettava". Se tarkoittaa, että tarpeen vaatiessa on suurpääomaa verohelpotuksilla autettava (Eduskunnasta: Lukeeko siinä niin?), tätä osoittaa tämä SAK:n verotuspoliittinen ohjelma, josta olen siis Veronmaksaja-lehdestä näytteet lukenut teille (Eduskunnasta: Lopeta jo!). No, minä uskon, että se on hyvin epämiellyttävää kuulla, koska yleensä työtätekevä kansa ei voi hyväksyä tällaista SAK:n oikeistososialidemokraattisen johdon asennetta verotuspolitiikassakaan (Ed. Hiltunen: Voisiko se hyväksyä tämän liikevaihtoveron alennuksen? — Eduskunnasta: Hae uusi paperi vaan!).

Sen mukaisesti, kuten aluksi sanoin, siis vuoden 1948 jälkeen maassamme on lähdetty siis uudelle linjalle verotuspolitiikan alalla ja se on merkinnyt sitä, että kuluttajaväestö on näiden välillisten verojen muodossa saanut maksaa yhä suurenevan osan valtion veroista.

Kun nyt täällä eduskunnassa on näinä päivinä käsitelty liikevaihtoverolakia, niin on syytä palauttaa mieliin, että jo viime syksynä me esitimme niiden kulutustarvikkeiden vapauttamista liikevaihtoverosta, jotka myöskin hallituksen esityksessä oli ehdotettu. Lisäksi ehdotimme vapautettavaksi liikevaihtoverosta maatalouskoneet ja rakennustarvikkeet. Silloin esitystämme täällä vastustettiin. Näyttää nyt siltä, että maalaisliittolaiset niinkuin sosialidemokraatitkin ovat jo osittain tulleet esityksemme taakse ja hyväksyneet muutamien kulutustarvikkeiden vapauttamisen liikevaihtoverosta. Niinpä jo viime syksynä esittämämme maatalouskoneiden vapauttaminen liikevaihtoverosta näyttää hyväksytyn myös maalaisliiton eduskuntaryhmässä, vaikka sitä viime syksynä niin kovasti vastustettiin. Mutta kaikkien, niin pumpuli- kuin villakankaiden vapauttaminen, jota SKDL:n taholta on ehdotettu, olisi juuri vähävaraisen väestönosan kannalta välttämätöntä, mutta sitä te niin maalaisliittolaiset kuin sosialidemokraatitkin näytätte vielä vastustavan. On myöskin valitettava, ettei hallituksen esityksessä rakennustarvikkeita vapautettu liikevaihtoverosta. Rakennuskustannuksethan maataloudessa, lähinnä pienviljelmillä näyttelevät suurta osaa. Ihmettelemme, ettei edes maalaisliitto ole hyväksynyt esitystämme niiden vapauttamisesta liikevaihtoverosta. Samoin rakennustarvikkeiden verotus korottaa asumiskustannuksia kaikille ja siksi ei voi muuta kuin todeta taaskin, miten kylmästi sosialidemokraatit suhtautuvat näihin asumiskustannuksiin ja huonoihin asunto-oloihin. Tulkoon muuten mainituksi, että niin sosialidemokraatit kuin maalaisliittolaisetkin ovat muutama kuukausi sitten jättäneet eduskunnalle aloitteita rakennustarvikkeiden vapauttamisesta liikevaihtoverosta. Eduskunnalle on nimittäin jättänyt aloitteen esimerkiksi ed. Östenson, ed. Simonen sosialidemokraateista ja lisäksi ed. Suominen sosialidemokraateista toivomusaloitteen, ed. Tenhiälä kansanpuolueesta, ed. Häppölä maalaisliitosta, joissa he ehdottavat rakennustarvikkeiden vapauttamista liikevaihtoverosta (Eduskunnasta: Hyviä aloitteita!). No, nyt he kuitenkin ovat syöneet sanansa (Naurua) ja vastustavat omissa aloitteissaan esittämäänsä rakennustarvikkeiden vapauttamista verosta. Se osoittaa, että sillä taholla tehdään aloitteita vain propagandamielessä, joita sitten sanomalehdissä tuolla vallitsijoille julkaistaan. Ilmeisesti niin sosialidemokraatit kuin maalaisliittolaisetkin olettavat, että valitsijat eivät saa tietää heidän kannanottojaan sitten täällä eduskunnassa, kun nämä samat asiat tulevat esille. He ilmeisesti luottavat siihen (Eduskunnasta: Kyllä ne nyt saavat tietää!). Tämä osoittaa sitä kaksinaamaisuutta, mitä sillä taholla harrastetaan. Se osoittaa, että propagandamielessä voidaan tehdä aloitteita, niinkuin nytkin mm. rakennustarvikkeiden vapauttamisesta liikevaihtoverosta, mutta sitten kun tulee eduskunnassa esille sama kysymys, sitten ollaan valmiit hylkäämään niinkuin nytkin. No nyt tämä uusi lakiesitys menee suuren valiokuntaan. On toivottavaa, että suuri valiokunta nyt vihdoinkin muuttaa valtiovarainvaliokunnan mietintöä, niinkuin SKDL:n vastalauseessa on ehdotettu.

Ed. Österholm: Herr talman! Beträffande behandlingsordningen ber jag att

få ansluta mig till den tankegång som framlagts av rdgsm. Kannisto i reservationen till statsutskottets betänkande. Jag fruktar att riksdagen genom sitt förhållande till motionsrätten har kommit ut på gungande grund. Det brukar förr eller senare hämna sig, om man släpper greppet kring lagen.

Beträffande själva saken ber jag att få uppmärksamgöra på formulering av stadgandet i punkt 11, där det talas om att fria från omsättningsskatt är skoreparationsarbeten i skoaffärer (jalkineliikeiden korjaustyöt). Detta kan inte betyda något annat än att reparationerna är skattefria endast i det fall att de företagas i samband med skoaffärer. Detta förekommer väl ytterst sällan. Avsikten är väl att sänka levnadskostnaderna genom att avskaffa omsättningsskatten för skoreparationer överlag. Det borde inte vara några svårigheter för stora utskottet att finna en skickligare formulering. Det är märkligt att detta oklara stadgande har fått stå kvar, trots att det gått genom så många händer och underkastats granskning av så många ögon. Stora utskottet borde lägga denna sak till rätta.

Slutligen ber jag, herr talman, att få uttala den förhoppningen att stora utskottet skulle återuppta tanken på att förbränningsmotorer skulle vara fria från omsättningsskatt. Mot det förslag som godkändes av riksdagen senast, har ingen invändning från regeringens sida anförts och följaktligen bör riksdagen vara oförhindrad att också i detta skede av saken återkomma till förbränningsmotorerna. Och jag hoppas att stadgandet utformas så klart att det otvetydligt framgår att skattefriheten också gäller båtmotorer, som används vid fiske.

Ed. Nuorsaari: Herra puhemies! Viime perjantaina eduskunta teki hallituksen esitykseen n:o 25 liikevaihtoverolain muuttamiseksi sellaisen muutoksen, että hallitus on peruuttanut koko lakiesityksen, koska katsottiin muutoksen johdosta aiheutuneen soveltamisvaikeuksia ja -mahdottomuuksia. Samalla kertaa eduskunta myöskin teki toisen muutoksen 21 momenttiin lisäten liikevaihtoverosta vapautettavien maatalouskoneiden joukkoon polttomoottorit. Tämän päätöksen eduskunta teki valtavalla enemmistöllä 108—46. Hallituksen taholta ei ole esitetty aikaisemmin julkisuudessa eikä myöhemminkään minkäänlaisia perusteluja siitä, että tämä muutosehdotus olisi ollut mahdoton soveltaa käytännössä. Nyt huomataan, kun tuli uusi lakiehdotus, ettei tätä eduskunnan hyväksymää muutosehdotusta siellä olekaan mukana. Tässä tulee mieleen väkisinkin ajatukset hallitusdiktatuurista.

Minä liittäisin näihin perusteluihin vielä sen, että eri lähteistä, mm. Hankkijasta, saatujen tietojen mukaan maan polttomoottoreista käytetään 95 % maataloudessa — alueilla, joissa sähkön saanti on vaikeaa tai mahdotonta, kun taas traktoreista, jotka hallitus esitti myös vapautettaviksi liikevaihtoverosta — ne ovat ulkolaista valmistetta — noin 70 % käytettäneen maataloudessa. Minä en voi muuta kuin suositella tämän lain yhteydessä, että suuri valiokunta ja eduskunta pysyisi siinä päätöksessä, minkä se teki polttomoottoreita koskevassa asiassa viime perjantaina. Kun varsinaisia asiantuntijoita ei ole myöskään saatu eduskunnan puitteissa kuulla ja tietääkseni niitä ei paljon valtiovarainvaliokuntakaan ole kuullut, rohkenisin tiedustella niitä perusteita herra valtiovarainministeriltä, joilla hän on mennyt ehdottamaan ja hallitus päättänyt jättää lakiesityksestä polttomoottorit pois. Myöskin olisi varsin mielenkiintoista kuulla herra maatalousministerin mielipide asiasta.

Ed. Hiltunen: Pyysin puheenvuoron pääasiassa ed. Österholmin puheenvuoron johdosta, kun hän sanoi, että 11 kohdassa oleva sanonta „jalkineliikkeiden korjaustyöt" ei ole selvä. Voi olla, että ruotsalaisen tekstin käsitys on suppeampi, mutta sikäli kuin on kysymys suomalaisesta tekstistä, tämä on aivan selvä: se ei tuota minkäänlaisia epäselvyyksiä. Se tarkoittaa kaikkia jalkineiden korjaustöitä, sekä suutareiden suorittamia että muutakin jalkinekorjaustyötä. Minä erikoisesti vielä varoittaisin, ettei täällä jälleen lähdettäisi muuttamaan tätä kohtaa, jottei tulisi samanlaista vahinkoa kuin viime kerralla, kun lähdettiin täällä jälleen mestaroimaan selvää asiaa; tehtiin se niin mutkikkaaksi, että hallituksen täytyi antaa asiasta uusi esitys.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunta on yhtynyt hallituksen

esitykseen. Tämä merkitsee sitä, että mm. paljon kohua aiheuttaneet maatalouskoneiden osat ovat jääneet liikevaihtoverovapauden ulkopuolelle. Kun suuri valiokunta joutuu tätä asiaa käsittelemään hetken perästä, olisi hyödyllistä tietää, minkälainen käsitys on tästä hallituksen esityksestä ja siitä mahdollisesta lisäysehdotuksesta, joka tarkoittaisi näiden koneiden varaosien vapauttamista liikevaihtoverosta määrätyin rajoituksin, minkälainen käsitys asianomaisella ministerillä, siis valtiovarainministerillä, asiasta on. Minusta tuntuisi siltä, että se, mitä ed. Niukkanen täällä sanoi aikaisemmin, että hallituksen olisi syytä kiinteästi seurata asian kulkua eduskunnassa, olisi nyt jos koskaan aiheellista.

Valtiovarainministeri Rantala: Sen jälkeen kun hallituksen edellinen liikevaihtoverolakiesitys oli täällä eduskunnassa toisessa käsittelyssä, on koetettu hankkia kaikki mahdollinen selvitys myöskin näistä riidanalaisista kohdista, jotka koskevat maataloudessa käytettävien koneiden osia ja polttomoottoreita. Sen selvityksen nojalla, joka on hankittu, on käynyt selväksi, että maatalouskoneiden osien liikevaihtoverosta vapauttaminen merkitsisi varsin suurta sekavuutta. Siihen käsitykseen ovat tulleet sekä liikevaihtoveroviranomaiset että myöskin alan teollisuus. Se on ilmeisesti sellainen kohta, jota ei voitaisi hoitaa, jos se tulisi laiksi.

Mitä tulee nimenomaan polttomoottoreihin, niin siitäkin on hankittu tietoja. Tiedot siitä, missä määrässä polttomoottoreita käytetään maatalouden palvelukseen ja missä suhteessa muualla, ovat hiukan epämääräisiä: eri liikkeiltä ja viranomaisilta saadut tiedot ovat eroavat, mutta todennäköisesti polttomoottoreista noin kolmas osa tai neljäs osa käytetään muuhun kuin maataloustarkoituksiin. Ja asiantuntijain selvitysten nojalla on mainittava, että maataloudessa käytettävät polttomoottorit helposti voidaan myöskin soveltaa käytettäväksi muihin tarkoituksiin. On ilmeistä, että kun verosta johtuva hinnan ero tulisi olemaan varsin huomattava, koko polttomoottorien kauppa menisi käytännöllisesti sekaisin. Niitä ostettaisiin maataloudessa käytettävien polttomoottorien nimellä ja voitaisiin käyttää kokonaan muihin tarkoituksiin. Lisäksi on otettava huomioon, että jos maataloudessa käytettäville polttomoottoreille myönnettäisiin liikevaihtoverovapaus, kyllä ilmeisesti samanlainen liikevaihtoverovapaus pitäisi mm. kalastajien käyttämille moottoreille myöntää, mutta tämä taas käytännössä lienee aivan mahdotonta. On vaikea erottaa, milloin käytetään jotakin moottoria kalastajien aluksissa, milloin muihin tarkoituksiin. Hallituksessa on näin ollen — sen haluan vielä kerran mainita — tultu siihen käsitykseen, että liikevaihtoverolakiesitys olisi tällä kertaa hyväksyttävä hallituksen esityksen mukaisena.

Ed. Österholmin tiedusteluun ja lausuntoon ed. Hiltunen jo tässä viittasikin. Sillä sanonnalla, joka on 11 kohdan lopussa „jalkineliikkeiden jalkineiden korjaustyöt" on tarkoitus vapauttaa nämä korjaustyöt kaikkialla muualla paitsi varsinaisen teollisen toiminnan yhteydessä mahdollisesti suoritettavat jalkinekorjaukset. Silloin, kun myöskin — aikaisemmin nimittäin ainakin oli niin — jalkinekorjauksia suoritettaisiin varsinaisen teollisen toiminnan yhteydessä, silloin olisi mahdotonta tarkkailla, missä määrin niitä raaka-aineita, joita käytetään korjaustöihin, missä määrin niitä käytettäisiin myös toisiin tarkoituksiin. On siis selvää, että tämä sanonta sellaisena kuin se on suomenkielisessä tekstissä, pitää olla juuri niin kuin se on hallituksen esityksessä.

Ed. Suominen: Ed. Tauriainen mainitsi puheenvuorossaan mm. allekirjoittaneen nimen. Tämän johdosta haluaisin huomauttaa, että ilmeisesti hän lausui turhaan lähimmäisensä nimen. Minä haluan tässä yhteydessä valittaa sitä, että tätä liikevaihtoverojuttua rakennustarvikkeiden osalta ei ole aikaisemmin saatu hoidetuksi tyydyttävällä tavalla. Mutta tässä yhteydessä minä en halua olla puskemassa päätäni seinään, sillä esim. juuri edellisessä täysistunnossa saatu kokemus osoittaa, mihinkä joudutaan, jos lähdetään hätiköiden sellaisia asioita ratkaisemaan, jotka vaativat perusteellista valmistelua. Asuntorakennustoimintaan käytettäviltä tarvikkeilta poistettava liikevaihtovero on sellainen asia, että se täytyy käsitykseni mukaan valmistaa perusteellisesti, eikä sitä voida ratkaista jossakin propagandamielessä tehdyllä lyhykäisellä ilmauksella, niinkuin tässä vastalauseessa nyt on esitetty. Tämän vuoksi,

vaikka minun sydämeni täydestä lämmöstä onkin mukana tässä asiassa, niin minä en voi tämän käsittelyn yhteydessä siihen yhtyä, koska tämä asia on pään puskemista seinään sanan täydellisessä merkityksessä.

Ed. Nuorsaari: Herra puhemies! Saamieni selvitysten perusteella minun on huomautettava herra valtiovarainministerin äskeisen ilmoituksen johdosta, että polttomoottorikaupassa ei missään tapauksessa, jos se vapautetaan liikevaihtoverosta, synny suurempia soveltamisvaikeuksia kuin traktorikaupassa, jonka artikkelin hallitus esittää liikevaihtoverosta vapautettavaksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakihdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 19.

Täysistunto lopetetaan kello 17,35.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

31. Tiistaina 30 p. lokakuuta 1951

kello 19.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Toinen käsittely:

Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 431

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 11; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 41.

Puhetta johtaa ensimmäinen varapuhemies Kalliokoski.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edellisiin istuntoihin.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 10 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 41, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 11. Asiasta sallitaan yleiskeskustelu, minkä päätyttyä ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Huttunen: Kun hallituksen esitys laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta pari tuntia sitten toisena parannettuna painoksena oli eduskunnassa ensimmäisessä käsittelyssä, ed. Nuorsaari tiedusteli herroilta valtiovarain- ja maatalousministereiltä, miksi polttomoottorien vapauttaminen liikevaihtoverosta tuottaisi niin suuria tulkintavaikeuksia, ettei niitä voitaisi sisällyttää tämän lain piiriin, koska kerran traktoritkin ehdotetaan vapautettaviksi liikevaihtoverosta. Herra valtiovarainministeri suvaitsi toki nousta ylös ja ylimalkaisin sanoin jotain todistaa, kun sen sijaan maatalousministeri vaikeni kuin muuri. Kun kysymys polttomoottorien vapauttamisesta liikevaihtoverosta on sangen tärkeä ja vakava asia, nimenomaan syrjäseutujen maanviljelijöille ja kun eduskunta suurella äänten enemmistöllä viime perjantaina päätti ko. moottorit vapauttaa liikevaihtoverosta, odottaisi toki, että edustajat edes täysistunnossa saisivat valaistusta asiaan asianomaisilta ministereiltä, kun kerran he eivät ole suvainneet sitä valaista hallituksen esityksen perusteluissa. Tätä sopii toivoa vielä siitäkin syystä, kun tällaisia tärkeitä lakeja eduskunta pannaan laatimaan sellaisella pikavauhdilla, että valtiopäiväjärjestyksen edustajille suomalle aloiteoikeudellekin annetaan palttua, kuten valtiovarainvaliokunnan mietinnön n:o 10 I vastalauseessa todetaan.

Ed. Niukkanen kehoitteli täällä tänään ensimmäisessä täysistunnossa hallitusta ohjailemaan eduskuntaa, ettei se himoissaan ja halussaan tekisi sopimattomia tekoja. Käsitykseni mukaan hallitusta ei enää tässä asiassa pitäisi yllyttää suurempaan toimeliaisuuteen, sillä sen asian se on jo oppinut mielestäni erittäin kiitettävästi. Suuret hallituspuolueet ovat ministeripaikkoja jakaessaan sopineet jo tulevista ratkaisuista, ja eduskunta saa luvan kiltisti seurata tapahtuneita tosiasioia, vieläpä ilman perus-

teluita ja selityksiä, niinkuin edellä kosketteleman sani asiassakin on tapahtunut. Mielestäni tämä ei ole oikein, koska eduskunta on sentään hallituksenkin herra. Pyydän siis, että herra maatalousministeri vastaisi esitettyyn kysymykseen.

Ed. Kullberg: Herra talman! I 21 punkten i 4 § finns det en förteckning över maskiner, som användes i lantbruksproduktionens tjänst och som skall bli befriade från omsättningsskatt. Om nu tolkningen av denna punkt göres mycket snäv, kan en del maskiner bli belagda med omsättningsskatt, ehuru riksdagens mening är att de skall vara befriade från sådan. Maskiner, som har samma användning, bör inta samma ställning. Jag tänker här närmast på de många olika slagen av såningsmaskiner vi har här i landet. Såsom maskiner för utsående av sockerbets- och andra småfrön. Vidare har vi såningsmaskiner för utspridning av konstgödsel liksom vi har såningsmaskiner för utsädesspannmål. Alla dessa olika slag av såningsmaskiner bör ju vara likställda i fråga om omsättningsskatt, emedan de alla användas i lantbruksproduktionens tjänst för olika såningsarbeten. Då jag för en stund sedan talade med herr finansministern i dessa frågor, ansåg också han att en alltför snäv tolkning ej kunde komma i fråga och att man eventuellt i förordning kunde förtydliga bestämmelserna i detta avseende. Jag har i tid önskat fästa uppmärksamheten vid denna punkt så att ej i denna fråga framdeles meningsskiljaktigheter må uppkomma. Såningsmaskiner av alla slag bör vara befriade från omsättningsskatt, och detta kan konstateras vara riksdagens mening.

Vidare kan jag inte låta bli att med beklagande omnämna, att regeringen uppenbarligen med avsikt har lämnat fiskarnas båtmotorer på sidan. Jag har den uppfattningen att man med god vilja, exempelvis i förordningsväg hade kunnat ordna denna sak, så att missbruk ej hade kunnat uppkomma, om även fiskarnas båtmotorer hade blivit befriade från omsättningsskatt. Vår fiskarbefolkning lever under ekonomiskt så svåra förhållanden, att den i detta sammanhang hade bort ihågkommas. Det är djupt att beklaga att vårt lands kanske ekonomiskt svagaste befolkningsgrupp igen har lämnats helt på sidan.

Detsamma som här sagts om fiskarna gäller även småbrukarna i avsides belägna bygder. Om förbränningsmotorerna lämnas bort i lagen, går småbrukarna förlustiga en förmån som andra i bättre lottade och ekonomiskt burgnare trakter har. Detta rimmar illa med talet om medborgarnas likställdhet inför lagen.

Ed. Haapanen: Herra puhemies! On erittäin valitettavaa, että maalaisliiton taholta tullut aloite maatalouskoneosien liikevaihtoverosta vapauttamisesta on jäänyt pois hallituksen antamasta uudesta esityksestä ja että suuri valiokunta on myöskin asettunut tälle samalle kannalle. Näillä maatalouskoneosilla olisi ollut erittäin suuri merkitys juuri pienviljelijäväestön kohdalle. On paljon pienviljelijätalouksia, jotka vuosittain pystyvät hankkimaan vanhojen koneidensa täydennykseksi vain koneen osia, mutta eivät pysty hankkimaan maatalouskoneita, ja senvuoksi tuo koneen osien vapauttaminen olisi tarpeen. Minun mielestäni olisi voitu monia koneitakin poistaa, sen sijaan, että olisi jätetty nuo koneiden osat liikevaihtoverosta vapaiksi. Täällä on esitetty hyvin paljon väitteitä juuri sen vuoksi, että tuo on käytännössä mahdoton toteuttaa. Kuitenkin kansandemokraattien vastalauseessa esitetään, että tuo määrittely jätetään hallituksen asetuksella tehtäväksi ja siten estää nuo vaikeudet, joita on esitetty.

Eduskunta viime perjantain istunnossa hyväksyi tuon ehdotuksen maatalouskoneiden osien vapauttamisesta. Tuntuu hieman ihmeelliseltä mikä nyt muutaman päivän kuluessa on tilanteen muuttanut sellaiseksi, että tämä suuressa valiokunnassa nyt käännetään päinvastaiselle kannalle. Ja minun tietääkseni tämä nyt ei hallitussopimuksessakaan näyttele tuskin niin ratkaisevaa osaa, että tämä sentähden olisi pitänyt sivuuttaa.

Ed. Wiherheimo esitti valtiovarainvaliokunnassa kysymyksen. Hän epäili, että olisikohan tästä sovittu maalaisliiton piirissä sanomalla, että ei hän tiedä, onko „vähätukkaiset" miehet pitäneet neuvottelun tässä asiassa. Nyt ed. Wiherheimo minun nähdäkseni voi todeta, että vähätukkaiset ovat todella neuvotelleet. Samaten yhtä

tärkeä kysymys kuin tuo maatalouskoneiden osien vapauttaminen on nähdäkseni tuo polttomoottorikysymys. Polttomoottoreita käytetään maaseudulla niillä seuduilla, joilla ei ole mahdollisuutta saada sähköä, erikoisesti syrjäseuduilla pientalouksissa, ja myöskin kalastajat käyttävät hyvin suuressa määrässä polttomoottoreita.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kehoitan puhujaa jatkamaan puhujalavalta.

Puhuja (jatkaen puhujakorokkeelta): Herra puhemies! Mielestäni eduskunta oli täysin oikeassa viime perjantaina vapauttaessaan polttomoottorit liikevaihtoverosta. Eräänä tuollaisena tärkeänä ryhmänä pitäisin myös rakennustarvikkeiden vapauttamista, josta on kansandemokraattien vastalauseessa esitys. Eduskunnalle on jätetty — sanoisin — miltei kaikkien puolueiden taholta vastaavanlaisia esityksiä. Sosialidemokraateilta on pari aloitetta, toinen lakialoite ja toinen toivomusaloite, joissa juuri ehdotetaan asuntorakennuksiin käytettyjen tai käytettävien rakennustarvikkeiden liikevaihtoverosta vapauttamista. Meillä hyvin paljon puhutaan juuri asuntotuotannon edistämisestä. Minä en käsitä, millä tavalla voidaan asuntotuotantoa edistää, jos samalla pidetään rakennustarvikkeet raskaan liikevaihtoveron alaisina. Tämä olisi nähdäkseni yksi tie, yksi keino, jolla voitaisiin juuri asuntotuotantoa edistää. Tällä tavalla voitaisiin myöskin turvata Arava-määrärahojen riittäväisyys. Täällä on esitetty epäilyksiä siitä, kuinka paljon merkitsee siis rahataloudellisesti tuo liikevaihtoverosta vapauttaminen rakennustarvikkeiden kohdalla. Asiantuntijoiden laskelmien mukaan tuo merkitsisi noin 2,5 miljardia. Tämä ei ole mikään suuri summa, kun huomataan tuo merkitys. Hyvin usein väitetään, ettei ole, mistä nuo varat otettaisiin. Puhutaan suurista suhdannerahastoista, sinnehän pitäisi kertyä 23 miljardia melko pienessä ajassa. Eiköhän sieltä voitaisi joitakin miljardeja ottaa juuri tällaisiin tarkoituksiin, sanokaamme nyt esim. rakennustarvikkeiden liikevaihtoverosta vapauttamiseksi. Silloin ne palvelisivat oikeata pyrkimystä, silloin ne palvelisivat myöskin vakauttamista. Kyllä olisi mitä toivottavinta, että ainakin tässä luettelossa mainitut tarvikkeet, maatalouskoneiden osat, polttomoottorit ja nuo rakennustarvikkeet, että niiden kohdalla suoritettaisiin liikevaihtoverosta vapauttaminen lähinnä sillä pohjalla kuin kansandemokraattien vastalauseessa edellytetään.

Maatalousministeri M. Miettunen: Herra puhemies! Kun ed. Nuorsaari ja myöhemmin, niinkuin minulle on ilmoitettu, ed. Huttunen ovat tiedustelleet käsitystäni polttomoottoreiden liikevaihtoverosta vapauttamista koskevassa asiassa, katson velvollisuudekseni siihen vastata, vaikka käsitykseni asiasta onkin toinen kuin hallituksen huomattavan enemmistön. Maataloudessa käytettävien polttomoottoreiden jättäminen liikevaihtoveron poistamista koskevan lakiehdotuksen ulkopuolelle ei mielestäni ole riittävästi perusteltu. Olen koettanut hankkia asiantuntijoilta selvitystä siihen, missä määrin maatalouspolttomoottoreiksi luettavia polttomoottoreita käytetään muualla kuin maataloudessa. Useimpien asiantuntijoiden mukaan noin 95 % kysymyksessä olevista polttomoottoreista käytetään maataloudessa ja noin 5 % maatalouden ulkopuolella. Alhaisin asiantuntija-arvio oli kysymissäni tapauksissa sellainen, että maataloudessa käytetään joka tapauksessa 75 %. Kun polttomoottoreita käytetään maataloudessa lähinnä sähköistämättömillä syrjäseuduilla, olisi mielestäni oikein ja kohtuullista, että myöskin polttomoottorit olisi vapautettu liikevaihtoverosta. Olen edustanut tätä kantaa myöskin valtioneuvostossa. Asian hoitaminen näin olisi siitäkin syystä ollut tarpeellinen, että jos polttomoottorit jäävät liikevaihtoveron alaiseksi, se voi olla omansa vaikuttamaan kysymyksessä olevaan maataloudelle tärkeään polttomoottoreiden valmistukseen rajoittavasti.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Kun täällä on nimenomaan äärimmäisen vasemmiston taholta saatettu maalaisliitto kysymyksen ollessa maatalouskoneitten osista (Eduskunnasta: Oikeaan valoon!) sanoisinko omituiseen valoon tai yritetty sitä saattaa, niin minä haluan esiintuoda tosiasiat.

On selvää, että maatalouskoneitten osien liikevaihtoverovapaus on maaseudulle, maataloudelle, pienviljelijöille tärkeä etukysy-

mys. Ja tältä pohjalta maalaisliiton ryhmä viime viikon lopulla ottikin asiassa kannan. Mutta tähän asiaan vaikuttavat tietysti verotusteknilliset, käytännölliset, liiketaloudessa ja käytännössä esiintyvät tosiasiat ja ne ovat vaikuttaneet tässä asiassa ratkaisevasti. Jo asiaa valtiovarainvaliokunnassa ja sen verojaostossa käsiteltäessä heräsi hyvin voimakkaita epäilyksiä sen suhteen, että me aikaansaamme täyden sekasorron, jos maatalouskoneiden osat vapautetaan myös liikevaihtoverosta. Tämä seikka ei kuitenkaan vielä silloin tullut täysin riittävästi selvitetyksi ja nyt kuluneina muutamina päivinä on hallituksen taholta selvitetty tätä asiaa ja kuten havaitsemme, on hallitus todennut, että liikevaihtoverolakia ei voida soveltaa edes tyydyttävästi ilman että aikaansaadaan tällä tavalla täyttä sekasortoa jos nämä koneosat vapautetaan liikevaihtoverosta. Me olemme valmiit tukemaan maatalouden etua niin pitkälle kuin se asiallisesti on mahdollista, mutta ei yli sen, ei sekasortoon saakka, niinkuin täällä nyt näytetään eräiltä taholta tahdottavan. Tästä on nyt kysymys ja minun mielestäni nämä faktat, tosiasiat ovat riittäviä meidän kannanottoomme tässä asiassa tällä hetkellä.

Mitä sitten tulee polttomoottoreihin, niin, herra puhemies, maatalousministerin lausuntoon voin yhtyä.

Ed. Murto: Herra puhemies! Sen jälkeen kun eduskunta teki päätöksen vapauttaa liikevaihtoverosta myöskin maatalouskoneitten osat, ei eduskunnalle ole tuotu mitään uusia asioita tietoon. Jokainen kansanedustaja tunsi vallan hyvin sen tilanteen, mikä maatalouskoneiden osien liikevaihtoverosta vapauttamisen suhteen vallitsee. Kukaan kansanedustaja ei tehnyt päätöstä tietämättömyydessä. Minä luulen, että ed. Pakkanenkin, jonka tietysti voisi asettaa kysymyksenalaiseksikin, sentään tämän asian varsin hyvin tajusi, sillä niin yksinkertaista on panna toimeen liikevaihtoveron vapauttaminen myöskin näistä koneenosista, että suorastaan naurunalaiseksi joutuvat hallituksen jäsenten selvittelyt siitä, että sen estäisi muka jotkut „verotekniliset seikat". Sellaisista asioista ei ed. Vennamokaan voi tosissaan puhua. Mutta kysymyshän onkin tässä kokonaan toisten tekijöitten esiintymisestä. Hallituksen taholtahan on ryhdytty piiskaamaan ennen kaikkea maalaisliittolaisten eduskuntaryhmää niiden suunnitelmien mukaisesti, mitä hallituksessa tämän asian suhteen on tehty. Ei ole ensimmäinen kerta kun maalaisliiton ryhmään nähden tällaista piiskausta harjoitetaan. Me voisimme poimia tapahtuneita tosiasioita eduskuntatyön varrelta hyvinkin useita. Minä muistutan vain mieliin eräänkin presidentin valitsemiskysymyksen, jonka suhteen maalaisliittolaiset olivat joukkojen keskuudessa aivan toisilla tunnuksilla — — — (Ed. Riihimäki: Kokoomuksen hansikas!).

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Puhuja on hyvä ja jatkaa puhujalavalta.

Puhuja (puhujalavalta): Herra puhemies! Mutta kun täällä eduskunnassa oli harjoitettu kuritoimenpiteitä pari kolme päivää, niin jokainen aivan viimeistä miestä myöten maalaisliittolaiset kansanedustajat tai valitsijamiehet olivat luopuneet niistä eväistä, joita he olivat valitsijoiltaan saaneet ja jotka ne olivat lupautuneet täyttämään. Monissa taloudellisissa kysymyksissä tämän jälkeen on tapahtunut samalla tavalla. Muistutan vain mieliin kysymystä hinnantasausrahastomenetelmän uudistamisesta, jossa maalaisliittolainen eduskuntaryhmä teki täyden käännöksen. Silloinkin oli siellä yhtä rohkeita miehiä kuin on ed. Pakkanenkin (Eduskunnasta: Aika poika!). Minä luulen, että tämän kysymyksen suhteen nämä kurinpidolliset toimenpiteet tulevat johtamaan tuloksiin ja maalaisliittolaisista ainakin suurin osa pyörtää pyhät sanansa ja äänestää muka „teknillisten vaikeuksien vuoksi" toisella tavalla kuin tapahtui viime perjantaina.

Osoitukseksi siitä, mitenkä hallituksen taholta esitetään tämän asian suhteen keveitä perusteita, on se, että kaksi hallituksen jäsentä puhuvat aivan eri tavalla samasta asiasta. Täällä valtiovarainministeri Rantala aikaisemmin käyttämässään puheenvuorossaan selvitti, kuinka maatalouden ulkopuolella käytetään polttomoottoreita 30 %. Maatalousministeri juuri äsken sanoi, että tämä prosenttiluku on vain 5. On suorastaan hämmästyttävää, että hallituksen taholta esitetään samasta asiasta täsmällisiä lukuja, jotka erittäin suuressa määrässä poikkeavat toisistaan. Tämä ei voi

olla missään määrin luottamusta herättävää sellaisiin valtioneuvoston jäseniin nähden, jotka voivat esiintyä edellämainitulla tavalla. Tämä seikka antaa hyvän viitteen siitä, että ne muutkin perustelut, mitä hallituksen taholta on esitetty, ovat aivan samanarvoisia, eikä niihin kukaan ole vakavasti suhtautunutkaan. Jos tässä kysymyksessä nytkin saadaan aikaan käänne ja voidaan muuttaa selvää eduskunnan päätöstä, niin se ei suinkaan muodostu eikä se voi muodostua kunniaksi eduskunnalle, vaan se osoittaa, minkälaiseen suorastaan temppuiluun ovat kansanedustajat valmiit antautumaan, silloin kun niiden edessä heilutetaan jotakin taivutuspiiskaa ja osoitetaan kuritoimenpiteitä. Minusta tuntuu, että eduskunnan pitäisi tässä asiassa pysyä sillä kannalla, jonka se vakavan harkinnan jälkeen ja täysin tietoisena kaikista asian yksityiskohdista jo viime viikolla hyväksyi, ja tehdä sen mukaisia päätöksiä. Tuntuu muuten hyvin omituiselta, että hallituksen taholta heti, kun eduskunnassa pienimmässäkään asiassa tehdään poikkeus valtioneuvoston kannanottoihin nähden, ryhdytään sellaisiin toimenpiteisiin, jotka eivät vähäisimmässäkään määrässä viittaa demokraattisiin menetelmiin, vaan ovat luonteeltaan kokonaan toisenlaisia. Tällaiseen menettelyyn näytetään porvarillisten ja ennen kaikkea oikeisto-sosialidemokraattien taholta totuttu. Esimerkiksi ammattillisissa järjestöissä ryhdytään käyttämään mitä häikäilemättömimpiä menettelytapoja silloin, jos liittovaalit ovat toisenlaiset kuin mitä nämä junttajohtajat haluaisivat. — Hallituksen toimenpide on verrattavissa samansuuntaiseen menettelyyn. Kuten sanottu näyttää siltä, että tällaiseen menettelyyn on totuttu, koska se ei itse esityksen tekijässä ja kannattajassa, kuten ed. Pakkasessakaan, herätä erikoisempaa vastustusta, vaan hän pitää tämän kumarruksen ja perääntymisen ikäänkuin luonnollisena asiana ja heidän vakituisiin menettelytapoihinsa kuuluvana.

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Minä luulen, että eduskunta ei hämmästynyt äsken kuulleessaan ed. Vennamon teknillisesti erittäin sekavaa lausuntoa. Me olemme täällä eduskunnassa tottuneet siihen, että ed. Vennamo jonkun asian alkukäsittelyssä esittää hyvinkin pienviljelijöille myönteistä kantaa, mutta silloin kun tulee ratkaisuaika, hän aina pyörtää pyhät sanansa „teknillisillä" syillä. Minä luulen, että tässäkin tapauksessa, kun oli kysymys näistä polttomoottoreista ja näistä koneen osista, ei ole mitään teknillisiä vaikeuksia, jotta tällainen hyvä esitys pitäisi nyt tällä kertaa hylätä. Vaikka täällä joku puhuja aikaisemmin sanoikin, että tämän esityksen isänä on agronoomi Pakkanen, jota nyt pidettäneen myöskin asiantuntijana, niin SKDL:n valiokuntaryhmä ei siitä huolimatta luottanut aivan agronoomi Pakkasen asiantuntemukseen, vaan me selvensimme tätä kohtaa siten, että nämä maataloustuotannossa käytettävät koneet ja koneiden osat vapautettaisiin liikevaihtoverosta ja että määrittely siitä, mitkä koneosat ovat liikevaihtoverosta vapaat, jätettäisiin valtioneuvostolle. Näinollen jäisi valtioneuvoston määrättäväksi, mikä niistä on vapaa ja mikä ei ole vapaa ja niinollen tuollainen sekaannus olisi vältetty. Ymmärtääkseni ei ole mitään perusteltua syytä hylätä nyt tätä hyvää asiaa.

Valtiovarainministeri Rantala: Tässä keskustelussa edelleenkin polttopiste näkyy olevan polttomoottoreissa. Minä asian aikaisemmassa käsittelyssä jo mainitsin, että polttomoottorien erottaminen niihin, jotka käytetään maataloudessa, maataloustuotannossa, ja muihin polttomoottoreihin, on hyvin vaikea kysymys. Voin vielä valaista tätä kysymystä sikäli, että polttomoottorien myyntiarvo vuodessa on noin 500 milj. markkaa. Siitä voidaan siis arvioida, mitä tästä summasta liikevaihtoveron osuus tekee.

Minusta se tiedonanto, minkä maatalousministeri Miettunen täällä antoi, ei ollut niin suuressa ristiriidassa minun antamieni tietojen kanssa kuin ed. Murto väitti. Minä päivällä mainitsin, että eri taholta on saatu erilaisia tietoja, ja minun tietoni pääasiassa nojautuvat liikevaihtoverokonttorin hankkimiin tietoihin sekä myöskin yksityisiltä suurilta keskusliikkeiltä hankittuihin. Ja minä en puhunut 30 %:sta, ed. Murto, vaan puhuin siitä, että se on noin 2/3 tai 3/4 ehkä, muihin tarkoituksiin myytävien polttomoottorien arvo. Nyt on tietysti eräitä liikkeitä, joissa saattaa laskea tähän tarkoitukseen myytävän 95 %:kin maatalouspolttomoottoreita, mutta se ei kuvasta siis yleistä myyntiä. Minä muuten ihmet-

telen SKDL:n vastalausetta, että siellä mainitaan, että valiokunta ehdotti tällä kertaa liikevaihtoveron alaisuudesta vapautettavaksi eräitä muitakin tarvikkeita kuin mitä hallitus esittää. Minä en ole tätä huomannut valiokunnan mietintöä tarkastellessani. Lisäksi SKDL:n vastalause on hyvin ihmeellinen ja heidän suhtautumisensa esim. tähän 15 kohtaan. Aikaisemmin asiaa käsiteltäessä valtiovarainvaliokunnassa olin kuullut, että SKDL:n ehdotuksesta tuli täksi painorajaksi puuvillaisten lakanakankaiden kohdalla 195 grammaa, joka olisi merkinnyt sitä, että kokonaan se tuonti, joka nyt on suunniteltu ulkomailta halpojen tekstiilitavarain maahan tuottamiseksi, lakanoitten kohdalta olisi mennyt siten, että liikevaihtovero olisi jäänyt näille lakanakankaille. Tämä olisi ollut varsin huono palvelus kuluttajille. Nyt SKDL:n vastalauseessa edellytetään, että myöskin valkaistut puuvillaiset lakanakankaat tulisivat liikevaihtoverosta vapautuvien tarvikkeiden luetteloon. Minä luulen, että kuluttajat ja myöskin työläiset tyytyvät valkaisemattomiin puuvillaisiin lakanakankaisiin; eri asia on, jos sitten SKDL:n edustajat eivät niihin tyydy, vaan haluavat valkaistuja lakanoita.

Ed. Kilpeläinen: Herra puhemies! Täällä ed. Murto puhui hyvin paljon joistakin kurinpidollisista toimenpiteistä, joita mukamas hallitus on harjoittanut, väittipä hän oikeistososialidemokraattienkin harjoittavan sellaisia ammatillisen liikkeen yhteydessä. Ellei nyt olisi esillä liikevaihtoverolaki, niin voisin esittää todella räikeitä esimerkkejä eräistä kurinpidollisista toimenpiteistä, joita on harjoitettu 1930-luvulla erään SKP:n jäsenen Yrjö Murron suhteen silloin, kun häntä ei komennettu Lenin-kouluun 1930-luvulla. Mutta koska on esillä liikevaihtoverolaki, niin sellaista ei voida nyt esittää, vaan vasta joskus toisessa yhteydessä.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

4 §.

Keskustelu:

Ed. Nuorsaari: Herra puhemies! Käyttämiini puheenvuoroihin viitaten sekä herra maatalousministerin erittäin asiallisen ja valaisevan lausunnon perusteella ehdotan, että eduskunta pysyisi 4 §:n 21 momentin loppukohdassa entisessä päätöksessään eli toisin sanoen, että tähän lauseen loppuun lisättäisiin sanat „ja polttomoottorit", joten lauseen loppuosa tulisi kuulumaan „sekä lypsykoneet, käsiseparaattorit ja polttomoottorit".

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Ehdotan, että lakiehdotuksen 4 §:n 1 momentin 13, 15, 20 ja 21 kohta hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn II vastalauseen mukaisena. Lisäksi ehdotan, että kustakin kohdasta päätetään erikseen ja kohdasta 21 suoritetaan lippuäänestys.

Ed. Kölli: Herra puhemies! Kannatan ed. Nuorsaaren tekemää ehdotusta.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Haapasen tekemiä kaikkia muutosehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Nuorsaari ed. Köllin kannattamana ehdottanut, että 21 kohdan loppuun lisättäisiin sana „polttomoottorit", joten loppu tulisi kuulumaan „käsiseparaattorit ja polttomoottorit". Nimitän tätä ehdotusta ed. Nuorsaaren ehdotukseksi. Ed. Haapanen ed. Aition kannattamana on ehdottanut, että pykälän 13 kohta hyväksyttäisiin valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn II vastalauseen mukaisesti. Nimitän tätä ehdotusta ed. Haapasen 1) ehdotukseksi. Ja edelleen, että 15 kohta niinikään hyväksyttäisiin äsken mainitun vastalauseen mukaisesti. Nimitän tätä ehdotusta ed. Haapasen 2) ehdotukseksi. Ja että 20 kohta hyväksyttäisiin mainitun vastalauseen mukaisesti. Nimitän tätä ehdotusta ed. Haapasen 3) ehdotukseksi. Vielä ed. Haapanen ed. Aition kannattamana on ehdottanut, että 21 kohta hyväksyttäisiin saman vastalauseen mukaisesti. Nimitän tätä ed. Haapasen 4) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Kun ed. Haapasen 4) ehdotus kohdan lo-

pun osalta on sama kuin ed. Nuorsaaren ehdotus, niin ed. Haapasen 4) ehdotus tulee äänestyksessä käsittämään vain kohdan alkupuolen ja kohdan loppupuoli sisältyy ed. Nuorsaaren ehdotukseen.

Äänestyksessä ehdotan meneteltäväksi siten, että kustakin ehdotuksesta äänestetään erikseen mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Ensimmäinen varapuhemies: Mitä tulee ed. Haapasen 1) ja 3) ehdotukseen, katson, että käsiteltävänä oleva hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus ei anna suorastaan aihetta sanottuihin ehdotuksiin sisältyvien muutosten tekemiseen, minkä vuoksi ja kun sanotunlaisia muutoksia tarkoittavia lakialoitteita ei ole esillä olevan hallituksen esityksen yhteydessä käsitelty, en aloitteen puuttuessa katso voivani mainittuja ehdotuksia esitellä äänestettäväksi.

Puhemiehen menettely hyväksyttäneen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. von Born: Jag tillåter mig uttala vissa tvivelsmål beträffande den tolkning, som herr talmannen här givit uttryck åt, men jag skall ändå inte — något som ju rätteligen borde ske — föreslå, att saken underställes grundlagsutskottets prövning, då frågan är av brådskande natur.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Haapasen 2) ehdotuksesta, kohta 15.

Ken hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen 2) ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hallberg, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hollsten, Honkala, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, Kaarna, N. Kasalainen, V. Kasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauppi, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kähönen, Käkelä, Kölli, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, Lukkarinen, Luostarinen, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Nikkola, Niskala, Niukkanen, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Teir, Tenhiälä, Tiitu, Tikkaoja, Turkka, Turunen, Tuurna, Vennamo, Vickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lunden, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Torvi ja A. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Hakkila, Hamara, Heljas, Hetemäki, Hiltunen, Huunonen, Junnila, Järnefelt, Kekkonen, E. Kilpi, T. Kinnunen, Kokkola, Kyttä, P. Leskinen, V. Leskinen, Luukka, Nordfors, Palovesi, Pekkala, Pohjala, Rankila, Ryhtä, Solla, Tarkkanen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Toivonen ja Törngren.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 130 jaa- ja 39 ei-ääntä; poissa 29.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Haapasen 4) ehdotuksesta, joka koskee 21 kohdan alkupuolta.

Puhemies: Esitän hyväksyttäväksi seuraavan äänestysesityksen:

Ken hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen 4) ehdotus hyväksytty.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Ryömä: Pyydän lippuäänestystä.

Ensimmäinen varapuhemies: Kehoitan niitä, jotka kannattavat, nousemaan.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Ensimmäinen varapuhemies: Lippuäänestys tulee toimitettavaksi.

Sihteeri lukee äänestysesityksen uudelleen.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hallberg, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hollsten, Honkala, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauppi, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kähönen, Käkelä, Kölli, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, Lukkarinen, Luostarinen, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Nikkola, Niskala, Niukkanen, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Rytinki, Rönkkö, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Teir, Tenhiälä, Tiitu, Tikkaoja, Turkka, Turunen, Tuurna, Vennamo, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Korsbäck, Kujala, Kuusinen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lunden, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Torvi, Wickman ja A. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 33 edustajaa:

Ahmavaara, Hakkila, Hamara, Heljas, Hetemäki, Hiltunen, Huunonen, Junnila, Järnefelt, Kaarna, Kalliokoski, Kekkonen, E. Kilpi, T. Kinnunen, Kokkola, Kyttä, P. Leskinen, V. Leskinen, Luukka, Nordfors, Pakkanen, Palovesi, Pekkala, Pohjala, Rankila, Ryhtä, Saalasti, Solla, Tarkkanen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Toivonen ja Törngren.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 125 jaa- ja 41 ei-ääntä.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Nuorsaaren ehdotuksesta, joka koskee 21 kohdan loppua.

Ken hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Nuorsaaren ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Borg-Sundman, Brander-Wallin,

Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hykkäälä, Häppölä, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kilpeläinen, Kleemola, Koivisto, Kuittinen, Kulovaara, Käkelä, Lampinen, Leikola, Leivo-Larsson, Lepistö, Lukkarinen, Luostarinen, Malkamäki, Meinander, Miikki, Muikku, Niemi, Niskala, Niukkanen, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Rantala, Raunio, Rytinki, Saari, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, A. Simonen, V. Simonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tenhiälä, Tikkaoja, Turkka, Turunen, Tuurna, Wiherheimo, Virkki, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Östenson.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, von Born, Friman, Haapanen, Hakala, Hallberg, Hautala, Hietanen, Hollsten, Honkala, Huttunen, Häikiö, Ikonen, Juntunen, Järvinen, Kaarna, N. Kaasalainen, Kaitila, Kauppi, A. Kinnunen, Koivunen, Korsbäck, Kosola, Kujala, Kullberg, Kähönen, Kölli, Lahtela, Lappi-Seppälä, Larson, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, M. Miettunen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Nikkola, Nuorsaari, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, Saariaho, Saura, Seppi, Seppälä, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Teir, Tiitu, Torvi, Vennamo, Wickman, Vilhula, J. Wirtanen ja Österholm.

Tyhjää äänestävät seuraavat edustajat: Koskinen, Lehtonen, Leivonen ja Pakkanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Hakkila, Hamara, Heljas, Hetemäki, Hiltunen, Huunonen, Junnila, Järnefelt, Kekkonen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, T. Kinnunen, Kokkola, Kuusinen, Kyttä, P. Leskinen, V. Leskinen, Luukka, Murtomaa, Nordfors, Palovesi, Pekkala, Pohjala, Rankila, Rantamaa, Ryhtä, Solla, Tarkkanen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Toivonen, Törngren, Virolainen ja A. Wirtanen.

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 86 jaa- ja 73 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 35.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Lain voimaantulo- ja soveltamissäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi perjantaina kello 11.

Täysistunto lopetetaan kello 20,02.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

32. Perjantaina 2 p. marraskuuta 1951

kello 11.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 442
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 11; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 10; hallituksen esitys n:o 41.

2) Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta 443
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietinnöt n:o 10 a ja 10; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 6; lak. al. n:ot 111—113.

Ainoa käsittely:

3) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 meijerivoin julistamisesta takavarikon alaiseksi .. „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19; mainittu päätös.

4) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 työpalkkojen säännöstelystä ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20; mainittu päätös.

5) Valtioneuvoston päätös 27 päivältä syyskuuta 1951 hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta 444
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 21; mainittu päätös.

Siv.

Pöydällepanoa varten esitellään:

6) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 22 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös pienviljelijöille myönnettävistä väkirehujen hinnanalennuksista 444

7) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta, joka koskee Kansainvälisen työkonferenssin 32. istuntokaudellaan vuonna 1949 hyväksymiä sopimuksia ja suosituksia ..... „

8) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta .... „

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen johdosta laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin ..... „

10) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9 hallituksen esityksen johdosta laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkittäin poissaoleviksi edustajat Aaltonen, Ahmavaara, Borg-Sundman, Hakala, Hakkila, Junnila, Kekkonen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, Kuusinen, Kyttä, Leivo-Larsson, P. Leskinen, V. Leskinen, Murto, Nordfors, Nuorsaari, Pekkala, Pessi,

Pohjala, Ryömä, Tarkkanen, Tervo ja Turunen.

Ilmoitusasiat.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Ryömä, Kuusinen, Pessi, Aaltonen, Tervo ja Hakkila ja ulkomaanmatkan vuoksi edustajat Leivo-Larsson ja Borg-Sundman sekä marraskuun 13 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. E. Kilpi.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella lokakuun 19 ja 26 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 35, 39 ja 40, jotka nyt on edustajille jaettu.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 41, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 10 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 11, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Esillä olevan liikevaihtoverolain toisessa käsittelyssä esitti ministeri Rantala väitteen, että kansandemokraattien ehdotuksesta olisi liikevaihtoverosta vapautettavien lakanakankaitten painorajaa korotettu. Valtiovarainvaliokunnan pöytäkirjat kuitenkin kertovat, että kansandemokraatit ehdottivat kaikkia rajoituksia niin paino-, leveys- kuin laaturajoituksiakin poistettavaksi. Näin ollen ministeri Rantala puhui muunnettua totuutta. Korotusehdotuksen tekijä, se kyllä löytyy, mutta sen osoite on toinen kuin herra valtiovarainministeri suvaitsi mainita. Koska kansandemokraattien tekemää ehdotusta asuinrakennuksiin käytettyjen rakennustarvikkeitten vapauttamisesta liikevaihtoverosta ei alistettu lain toisessa käsittelyssä äänestyksen alaiseksi ja koska tuo kysymys on tärkeä asuntorakennustuotannon edistämiseksi ja myöskin vakauttamisenkin edistämiseksi sen vuoksi, herra puhemies, ehdotankin eduskunnan lausuttavaksi toivomuksen, että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle esityksen liikevaihtoverolain muuttamiseksi siten, että asuntorakennuksiin käytetyt rakennustarvikkeet vapautetaan liikevaihtoverosta.

Puhemies: Pyydän kirjallisesti ehdotusta.

Ed. Hietanen: Minä pyydän kannattaa ed. Haapasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Hietasen kannattamana ehdottanut hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus kiireellisesti antaisi eduskunnalle esityksen liikevaihtoverolain muuttamiseksi siten, että asuntorakennuksiin käytetyt rakennustarvikkeet vapautetaan liikevaihtoverosta.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Nyt on päätettävä lakiehdotuksesta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Mitä ed. Haapasen ehdotukseen tulee, katson, että se ei ole sellaisessa välittömässä asiallisessa yhteydessä käsiteltävänä olevan lainsäädäntöasian kanssa, että siitä voitaisiin tässä yhteydessä päättää, enkä näin ollen katso voivani esitellä ed. Haapasen ehdotusta äänestettäväksi.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotukset laiksi liikevaihtoverolain muuttamisesta.

Yllämainitut laikehdotukset sisältävät lak. al. n:ot 111—113, joita on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 6, suuren valiokunnan mietinnöissä n:ot 10 ja 10 a, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Edellisen asian kohdalla tehdyn päätöksen johdosta esillä oleva lakiehdotus katsottaneen hylätyksi.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotus katsotaan hylätyksi.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 meijerivoin julistamisesta takavarikon alaiseksi.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19.

Keskustelu:

Ed. Turkka: Ehdotan, että asia pannaan pöydälle toisen viikon tiistain istuntoon.

Ed. Salmela-Järvinen: Kannatan ed. Turkan tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle.

Kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanon ajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Turkka ed. Salmela-Järvisen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle marraskuun 13 päivänä pidettävään istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksynee ed. Turkan ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle marraskuun 13 päivän istuntoon.

4) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 työpalkkojen säännöstelystä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Keskustelu:

Ed. Tainio: Herra puhemies! Ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle tämän kuun 13 päivänä pidettävään täysistuntoon.

Ed. Mustonen: Kannatan ed. Tainion tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanosta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tainio ed. Mustosen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle marraskuun 13 päivän istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei tehty, eduskunta hyväksynee ed. Tainion ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle marraskuun 13 päivän istuntoon.

5) Valtioneuvoston päätös 27 päivältä syyskuuta 1951 hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 21 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 21.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 35, 39 ja 40 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

talousvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 35;

puolustusasiainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi puolustusministeriön ja puolustuslaitoksen viroista ja toimista

sisältävä hallituksen esitys n:o 39; sekä

työväenasiainvaliokuntaan:

Ehdotuksen vanhuusavustuslaiksi ja laiksi kansaneläkelain 41 §:n 6 momentin muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 40.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

6) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös pienviljelijöille myönnettävistä väkirehujen hinnanalennuksista,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 22;

7) Kansainvälisen työkonferenssin 32 istuntokaudellaan vuonna 1949 hyväksymiä sopimuksia ja suosituksia

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3;

8) Ehdotuksen laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7;

9) Ehdotuksen laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8; sekä

10) Ehdotuksen laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina, marraskuun 9 päivänä kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 11,19.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

33. Perjantaina 9 p. marraskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta 450
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 26.

2) Ehdotus laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin 455
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 2.

3) Ehdotus laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta 456
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9; hallituksen esitys n:o 4.

Ainoa käsittely:

4) Ehdotukset, jotka koskevat Kansainvälisen työkonferenssin kolmannellakymmenennellätoisella istuntokaudellaan vuonna 1949 hyväksymiä sopimuksia ja suosituksia ..... „
Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 19.

5) Valtioneuvoston päätös 4 päivältä lokakuuta 1951 pienviljelijöille myönnettävistä väkirehujen hinnanalennuksista ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 22; mainittu päätös.

Siv.

Pöydällepanoa varten esitellään:

6) Lakivaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi alusrekisterilain ja ulosottolain muuttamisesta 457

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahmavaara, Ahonen, Antikainen, Antila, Erkkilä, K. Eskola, Friman, Haapasalo, Hakala, Hallberg, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Hollsten, Huttunen, Häikiö, Ikonen, Jokinen, Joukanen, Kaarna, Karvikko, Karvonen, Kauppi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kleemola, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kuusinen, Kölli, Lampinen, Larson, Leivonen, Lepistö, P. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Malkamäki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Niskala, Nordfors, Nuorsaari, N. Nurminen, Peltonen, Prunnila, Rankila, Rantamaa, Rauste, Riihimäki, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saari, Saariaho, Sarjala, A. Simonen, V. Simonen, Solla, Sävelä, Takki, Tarkkanen, Tauriainen, Tiitu, Tikkaoja, Torvi, Wickman, Vilhula, J. Wirtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen ja Östenson.

Ilmoitusasiat.

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta virkamatkan takia edustajat

Murtomaa, Peltonen ja A. Simonen, sairauden vuoksi ed. Lampinen, ulkomaanmatkan vuoksi ed. Östenson ja yksityisasiain vuoksi edustajat Takki, Tauriainen, Friman, Karvikko, J. Wirtanen, Malkamäki, Lukkarinen, Haapasalo, Hautala, Niemi, Heinonen, Leivonen, Larson, Korsbäck, Rauste, Koskinen, Ahonen, Kokkola, Sävelä, Tikkaoja, Jokinen ja Wickman sekä 26 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Antikainen.

Uusia hallituksen esityksiä.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan marraskuun 2 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 42 ja 43, jotka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettu valtioneuvoston päätös.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut mainitun lain nojalla 26 päivänä lokakuuta 1951 annettu

Valtioneuvoston päätös tukku- ja vähittäiskaupassa olevan meijerivoin luovuttamisesta valtiolle.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Ed. Hietasen ym. kysymys, joka koskee meijerivoin säännöstelyä, ja kauppa- ja teollisuusministerin siihen antama vastaus.

P u h e m i e s: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on, puhemiehelle osoitettuna, saapunut kauppa- ja teollisuusministeri Tervon vastaus ed. Hietasen ym. kysymykseen, joka koskee meijerivoin säännöstelyä.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Hallituksen toimesta on meijerivoi asetettu jakelusäännöstelyn alaiseksi kuluvan lokakuun 1 päivästä alkaen. Kulutukseen jaettavan annoksen suuruus on lokakuussa 600 gr. henkeä kohden. Julkisuuteen saatetuista tiedoista päätellen aiotaan ko. määrää vielä alentaa marraskuun alusta lukien. Kotivoi on sitä vastoin jätetty toistaiseksi säännöstelyn ulkopuolelle.

Nyt kysymyksessä olevaa toimenpidettä on hallituksen taholta perusteltu viime kuukausien aikana tapahtuneella voin lisääntyneellä kulutuksella ja siitä johtuvalla voivarastojen vähentymisellä. Eräät julkisuuteen saatetut tiedot kertovat voin kulutuksen nousseen henkeä kohden noin 16 kilogrammaan vuodessa. Hallituksen toimeenpaneman säännöstelyn johdosta on kuluttaja-annos alennettu nyt 7.2 kiloon vuodessa ja uhataan, kuten sanottu, alentaa sitä vieläkin.

On aivan luonnollista, että mainitunlaiset toimenpiteet ovat saaneet aikaan vakavaa rauhattomuutta varsinkin vähempiosaisen kuluttajaväestön keskuudessa sekä voiannoksen romahdusmaisen vähenemisen että mustan pörssin voimarkkinoille ilmaantumisen vuoksi. Levottomuuteen ja epäluuloihin hallitusta ja sen toimenpiteitä kohtaan antaa vielä perustellun lisäaiheen se tosiasia, ettei maassa todellisuudessa pitäisi olla voin puutetta ainakaan hallituksen väittämässä määrässä. Tämän todisteeksi voimme viitata Pellervo-seuran arviolaskelmiin kuluvan vuoden voin tuotannosta maassamme. Mainitun seuran laskelmien mukaan valmistettaisiin meillä kuluvana vuonna meijerivoita n. 40,000,000 kg ja kotivoita n. 18,000,000 kg. Kun tähän lisätään vielä ulkomailta kuluvana vuonna tuotettu määrä 1,700,000 kg, niin päästään kokonaislukuun 59,700,000 kg, joka on lähes 16 kg henkeä kohti vuodessa.

Keskusliikkeiden vastaanottaman meijerivoin määrä osoittaa niinikään huomatta-

vaa lisääntymistä viime vuoteen verrattuna, jopa niin paljon, että se oli kuluvan vuoden syyskuun 9—15 päivän välisellä viikolla 15,000 kg suurempi kuin vastaavana aikana viime vuonna sekä sitä seuraavalla tarkastusviikolla 16—22 päivänä syyskuuta 67,000 kg suurempi kuin vastaavana aikana viime vuonna.

Kun ottaa lisäksi huomioon hallituksen yhä läheisemmiksi käyvät suhteet sotaa valmisteleviin kapitalistimaihin ja siitä johtuvan ns. „taloudellisen valmiustilan" kehittämishalun mahdollisen sodan varalle elin- ynnä muiden tarvikkeiden varastoimisineen, niin levottomuus kansalaisten keskuudessa hallituksen edellä mainitunlaisten toimenpiteiden johdosta saa sekä taloudellisen että poliittisen sisällön.

Edellä sanottuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Mitkä olivat todelliset syyt Hallituksen toimeenpanemaan meijerivoin säännöstelyyn ja annoksen asettamiseen 600 grammaksi henkeä kohti kuukaudessa ja aikooko Hallitus jatkaa tätä levottomuutta herättävää ja tosiasiallisesti tarpeetonta voisäännöstelyä?

Helsingissä 5 päivänä lokakuuta 1951.

Esa Hietanen.

Eino Tainio.	Hemming Lindqvist.
Kaino Haapanen.	Kaarle Renfors.
J. Mustonen.	Judit Nederström-Lunden.
Pertti Rapio.	Usko Seppi.
Hugo Manninen.	Toivo Friman.

Paavo Aitio.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 mom:ssa edellytetyssä tarkoituksessa ovat kansanedustaja Esa Hietanen ym. jättäneet Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> „Mitkä olivat todelliset syyt Hallituksen toimeenpanemaan meijerivoin säännöstelyyn ja annoksen asettamiseen 600 grammaksi henkeä kohti kuukaudessa ja aikooko Hallitus jatkaa tätä levottomuutta herättävää ja tosiasiallisesti tarpeetonta voisäännöstelyä?"

Esitettyyn kysymykseen saan kunnioittaen vastata seuraavaa:

Elokuun lopussa, osittain sanomalehtikirjoitusten ja osittain ehkä yksityisten keskustelujen johdosta, levisi ostavan yleisön tietoon, että vakauttamisohjelman toteuttamisen yhteydessä oli tarkoitus poistaa voin tukipalkkiot ja että se aiheuttaisi voin kuluttajahinnan korotuksen. Sen vuoksi ensin suurissa kulutuskeskuksissa ja kohta koko maassa syntyi ostopaniikkia siinä määrin, että voin viikkomyynti nousi noin 300,000 kilolla. Varsinkin syyskuun puolivälin jälkeen paisunutta ostovimmaa koetettiin ensin rajoittaa siten, että keskusliikkeet laskivat vähittäiskauppoihin voita vain sen määrän, mitä elokuun viimeisen ja syyskuun ensimmäisen viikon keskimääräinen kulutus osoitti. Vaikka mainittu keskimääräinen myynti ylitti noin 150,000 kilolla normaalisen viikkomyynnin, ei tämäkään toimenpide auttanut yhtä vähän kuin mikään tiedoitustoiminta, vaan voi loppui tyystin kaupoista. Ostojen voimakkuutta kuvaa hyvin se, että kun keskusliikkeiden varastoissa 1. 9. oli lähes 2 milj. kg voita, niin varastot olivat 30. 9. mennessä vähentyneet melkein puoleen eli n. 1 milj. kiloon. Näin tuhoisaa varastoimishalua ei voida puheilla eikä muullakaan propagandalla hillitä, eikä epävarmoihin kokeiluihin ollut enää varaa, kun kotimainen tuotantomme alitti viikossa noin 150,000 kilolla kysynnän ja toisaalta taas varastot olivat pienet. Ainoa keino voin kortillepanon estämiseksi olisi ollut poikkeuksellisen suuri tuonti. Tähän ei kuitenkaan silloisessa tilanteessa ollut mahdollisuutta, koska ulkomaisia kauppoja ei vielä oltu voitu päättää eikä myöskään sopivia laivoja voida kädenkäänteessä irroittaa kuljetuksiin. Lisäksi tuonti tuona hetkenä olisi ollut suurta ulkomaisen valuutan haaskausta, koska siten hankittu voi olisi pilaantunut yksityisten henkilöiden varastoissa.

Kun vakauttamisohjelman toteuttamisesta suoritettujen neuvottelujen yhteydessä syyskuun viimeisinä päivinä sitten kävi selväksi, että voin tukipalkkioiden poistami-

nen ja siitä johtuva hinnan korotus eivät tapahtuisikaan vielä lokakuun alusta, vaan vasta jonakin myöhempänä ajankohtana tänä vuonna, oli tämä omiaan huomattavasti vaikeuttamaan tilannetta. Voin varastoon ostaminen olisi jatkunut toistuvin ryntäyksin aina siihen asti, kunnes hinnankorotus olisi toteutettu. Tämä olisi merkinnyt voivarastojen vastuuttoman kulutuksen jatkamista. Jos taas olisi jatkettu kauppaan laskettavien voimäärien säännöstelyä, olisi siitä ollut seurauksena alituiset voijonot kauppojen edustalla ja niiden aiheuttama levottomuus sekä oikeutettu tyytymättömyys niiden taholta, jotka työym. esteiden vuoksi olisivat jääneet ilman voita. He olisivat joutuneet hankkimaan voinsa nk. mustasta pörssistä, jollainen jo syyskuun loppupäivinä oli eräillä paikkakunnilla ehtinyt syntyäkin.

Näistä syistä oli meijerivoin saattaminen tilapäisen jakelusäännöstelyn alaiseksi välttämätön toimenpide. Suunnitellun lyhytaikaisuuden vuoksi ei säännöstelyä katsottu tarpeelliseksi ulottaa käsittämään myös kotivoita, koska se olisi edellyttänyt laajakantoisia, myös maitoon kohdistuvia toimenpiteitä laajoine toimeenpanokoneistoineen. Myös ravitsemis- ja muissa niihin verrattavissa liikkeissä tapahtuva kulutus jätettiin säännöstelyn ulkopuolelle.

Annoksen suuruudeksi katsottiin voitavan ensimmäisten kahden viikon ajaksi määrätä 300 grammaa henkeä kohti, koska jokseenkin kaikissa talouksissa oli jonkun verran syyskuussa ostettua voita. Jo seuraavan kahden viikon jakelukauden annos korotettiin 500 grammaksi henkeä kohti. Kun lisäksi otetaan huomioon, että lokakuun aikana jaettiin margariinia yli 1.5 kg, nousi säännöstelty ravintorasva-annos n. 2.5 kg:aan kuukaudessa henkeä kohti, mitä voitaneen pitää kohtuullisena.

Vastauksena kysymyksen siihen osaan, aiotaanko voin säännöstelyä jatkaa, on se todettava, että säännöstely on jo lopetettu 1. 11. 1951 lukien. Säännöstelyä oli alun perin tarkoitus ylläpitää vain siihen asti, kunnes voin tukipalkkioiden poistaminen olisi suoritettu. Kun tämä määrättiin tapahtuvaksi marraskuun alusta lukien, ei säännöstelyn jatkamiseen enää ollut aihetta, koska ostovimmaa ja edessä olevan talvikauden varastojen tuhlausta ei ollut pelättävissä. Säännöstelyn lopettamista helpotti se, että Ruotsista onnistuttiin lokakuun aikana ostamaan 6.1 milj. kg voita, josta 3.5 milj. kg saapuu maahamme jouluun mennessä. Näillä määrillä ja Tanskasta aikaisemmin ostetuilla erillä pystytään peittämään kotimaisen tuotannon vajaus ensi kesään asti runsaan normaalin kulutuksen puitteissa.

Lyhyydestään huolimatta oli meijerivoin säännöstely välttämätön toimenpide. Pahasti vinoon kehittynyt voin kulutus oli palautettava normaaleille raiteille ja vallattomuuteen johtanut yksityisen edun tavoittelu päättävästi estettävä. Kansalaisille tämä säännöstely ei aiheuttanut mitään vahinkoa, koska sen aikana jaettuja ravintorasva-annoksia voidaan pitää kohtuullisina. Kansanhuollollisesti katsoen säännöstely taas oli kansalaisille edullinen, sillä sen avulla ja aikana voitiin turvata voivarastot ja vapaa jakelu koko edessä olevaksi alituotantokaudeksi. Ja sen ei pitäisi herättää levottomuutta kenessäkään järjestettyä ja rauhallista elämänmenoa harrastavassa kansalaisessa.

Helsingissä 5 päivänä marraskuuta 1951.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Penna Tervo.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen har riksdagsman Esa Hietanen m. fl. till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

„Vilka äro de verkliga skälen till den av Regeringen föranstaltade reglementeringen av mejerismör samt till fastställandet av ransonen till 600 gram per person i månaden, och har Regeringen för avsikt att fortsätta denna oroväckande och i själva verket onödiga smörreglementering."

På det framställda spörsmålet får jag vördsamt svara följande:

I slutet av augusti spred sig dels på grund av tidningsartiklar, dels kanske på grund av privata samtal bland den köpande allmänheten ryktet, att avsikten var

att i samband med stabiliseringsprogrammets förverkligande slopa smörets stödpremier och att detta skulle föranleda en höjning av smörets konsumentpris. På grund härav uppkom först i de stora konsumtionscentra och sedan i hela landet en så omfattande köppanik, att veckoförsäljningen av smör stegrades med ca 300,000 kg. Det i synnerhet efter mitten av september starkt ökade köpraseriet skulle först dämpas sålunda, att centralaffärerna levererade till detaljaffärerna endast så mycket smör, som den genomsnittliga konsumtionen under sista veckan i augusti och första veckan i september kunde uppvisa. Ehuru nämnda genomsnittliga försäljning med ca 150,000 kg överskred den normala veckoförsäljningen, hjälpte denna åtgärd icke, lika litet som någon informationsverksamhet, utan smöret tog helt och hållet slut i affärerna. Köpintensiteten framgår tydligt därav, att, medan centralaffärerna 1. 9. hade i lager närmare 2 milj. kg smör, förråden till 30. 9. hade minskats till nästan hälften eller 1 milj. kg. En så fördärvlig upplagringsvilja kan icke dämpas genom ord eller annan propaganda, och icke heller var det längre tid till osäkra experiment, då den inhemska produktionen med ca 150,000 kg i veckan understeg efterfrågan och förråden dessutom voro små. Enda medlet att förhindra smörransonering hade varit en exceptionellt omfattande smörimport. Möjligheter därför funnos emellertid icke under dåvarande förhållanden, enär utländska köp icke ännu hade hunnit avslutas och icke heller lämpliga fartyg i en handvändning kunna frigöras för transporter. Dessutom hade en import vid sagda tidpunkt inneburit stort slöseri med utländsk valuta, enär det sålunda anskaffade smöret hade förstörts i enskilda personers lager.

Då det sedan de sista dagarna av september i samband med underhandlingarna om stabiliseringsprogrammets förverkligande framgick, att slopandet av stödpremierna för smör och den därav föranledda prisförhöjningen icke skulle kunna genomföras redan i början av oktober utan först vid en senare tidpunkt under detta år, var detta ägnat att i hög grad försvåra läget. Smörhamstringen skulle ha fortsatt i upprepade rusningar, ända tills prisförhöjningen förverkligats. Detta hade inneburit en fortsatt oansvarig konsumtion av smörförråden. Om åter reglementeringen av de smörkvantiteter, som skulle släppas ut i handeln, hade fortsatt, hade följden blivit ständiga smörköer framför butikerna och därav föranledd oro samt berättigat missnöje bland dem, som till följd av arbete m. fl. hinder hade blivit utan smör. Dessa skulle ha blivit tvungna att skaffa sig smör på den s. k. svarta börsen, vilken redan under de sista dagarna av september hade hunnit vakna till nytt liv på en del orter.

På grund av dessa orsaker var det en nödvändig åtgärd att underkasta smöret en tillfällig reglementering. I betraktande av den planerade kortvarigheten ansågs det icke nödvändigt att utsträcka reglementeringen även till bondsmöret, enär detta skulle ha förutsatt vittgående, även mjölken omfattande åtgärder samt ett vidsträckt verkställighetsmaskineri. Även konsumtionen i förplägnings- och övriga jämförliga rörelser undantogs från reglementeringen.

Storleken av ransonen ansågs kunna fastställas till 300 gr per person för de två första veckornas distributionsperiod, enär i så gott som alla hushåll i någon mån fanns under september inköpt smör. För de två följande veckornas distributionsperiod höjdes ransonen till 500 gr per person. Då det dessutom beaktas, att över 1.5 kg margarin distribuerades under oktober, steg den ransonerade näringsfettransonen till ca 2.5 kg i månaden per person, vilket måste anses skäligt.

Svaret på den del av spörsmålet, huruvida avsikten är att fortsätta smörreglementeringen, är det faktum, att reglementeringen redan har slopats, räknat från 1. 11. 1951. Meningen var från början att upprätthålla reglementeringen endast tills stödpremierna för smör hade avskaffats. Då detta skulle ske i början av november, fanns det ingen anledning att längre fortsätta reglementeringen, enär köppanik jämte slöseri med förråden för den annalkande vintern icke var att befara. Reglementeringens slopande underlättades därigenom, att det under oktober lyckades att inköpa 6.1 milj. kg smör i Sverige, varav 3.5 milj. kg anländer till vårt land före julen. Med dessa kvantiteter och i Danmark tidigare inköpta partier blir det möj-

ligt att inom ramen för en riklig normal konsumtion täcka bristen i den inhemska produktionen ända till nästa sommar.

Oaktat sin kortvarighet var reglementeringen av mejerismör en nödvändig åtgärd. Den på avvägar råkade smörkonsumtionen måste återföras i normala gängor och det till självsvåld urartade tillgodoseendet av egna intressen måste hejdas. Medborgarna åsamkades icke några olägenheter av denna reglementering, enär de under densamma distribuerade näringsfettransonerna måste anses skäliga. Från folkförsörjningens ståndpunkt sett var den förmånlig för medborgarna, ty med dess hjälp och i god tid kunde smörförråden och den fria distributionen för hela den annalkande underproduktionsperioden tryggas. Detta borde icke väcka oro hos någon medborgare, som vinnlägger sig om en förnuftig och lugn livsföring.

Helsingfors den 5 november 1951.

Handels- och industriminister *Penna Tervo.*

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 26, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelu:

Ed. Hietanen: Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys laiksi eräiden teollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta on esikoinen siinä lakiesityssarjassa, josta osa on jo tullut eduskunnalle seurauksena hallituksen ja Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton välillä lokakuun 2 päivänä allekirjoitetusta sopimuksesta, jolla sopimuksella Kekkosen kolmas hallitus sitoutui muodollisestikin maamme vientiteollisuuskapitalistien nöyräksi välikappaleeksi työläisten ja työtätekevien talonpoikien elinehtoja poljettaessa. Lieneekö sattuma vai tarkoituksellinen yritys johtaa harhaan yleistä mielipidettä se, että tämän esityksen nimeksi on pantu laki suhdannepidätysten verottamisesta, vaikka sen pitäisi olla, ollakseen lain todellista sisältöä vastaava, laki suhdannepidätysten verovapaudesta.

Kun hallitus esityksensä perusteluissa nojautuu ylempänä mainitsemaani sopimukseen puutavarakapitalistien kanssa, niin lienee hieman syytä tarkastella tätä sopimusta ja sen seurauksia maamme työtätekevälle kansalle, valtiotaloudelle ja kunnille. Mutta ennenkuin siirryn tarkastamaan itse sopimusta, on mielestäni syytä huomauttaa, että hallitus on tällä sopimuksellaan, jonka se on tehnyt Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton kanssa ja jota se soveltaa käytäntöön lain veroisena, pyrkinyt sitomaan ennakolta eduskunnan kädet. Tapaus lienee laadultaan harvinainen porvarillisenkin parlamentarismin historiassa. Eduskunnan olisi oman arvovaltansa ja perustuslaissa turvatun päätäntävaltansa säilyttämiseksi syytä ojentaa hallitusta sen omavaltaisessa menettelyssä. Kun lisäksi hallituksen tekemä sopimus, kuten sen lähempi tarkastelu osoittaa kenelle tahansa, on tarkoitettu hyödyttämään vientiteollisuuskapitalisteja valtion, kuntien ja veronmaksajien kustannuksella ja koska se avaa maamme kapitalistipiireille entistä suuremmat mahdollisuudet työläisten ja pienviljelijäin elinehtojen kiristämiseen, niin on myöskin tämän sopimuksen pohjalle rakentuvia hallituksen esityksiä katseltava tällaista todellisuustaustaa vastaan.

Mitkä sitten ovat sopimuksen oleellisimmat kohdat? Siinä sitoutuvat vientiteollisuutta harjoittavat kapitalistiset suuryhtiöt „jalomielisesti" luovuttamaan määrätyn prosentin ennen kuulumattoman suuriksi paisuneista voittovaroistaan valtion tulo- ja menoarvion ulkopuolella oleviin ns. suhdannerahastoon ja hinnantasausrahastoon, vaatien vastapalvelukseksi hallitukselta ja eduskunnalta ehdotonta alistumista kapitalistipiirien taloudellisiin ja poliittisiinkin suunnitelmiin. Sopimuksen 8 §, joka on ilmeisesti tarkoitettu „kurikaksi orrelle" hallituksen kurissapitämiseksi, kuuluu:

„Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitto on suostunut suhdannepidätysten vapaaehtoiseen suorittamiseen sitä silmälläpitäen, että metsäteollisuudelle asetetut velvoitukset oleellisesti myötävaikuttavat talouspoliittisessa suunnitteluneuvostossa tällä hetkellä esilläolevan tasapaino-ohjelman toteuttamiseksi. Mikäli tätä ohjelmaa ei pystytä toteuttamaan tai siitä ennen vuoden 1952 päättymistä oleellisesti poiketaan esim. siten, ettei pyöreälle puutavaralle aseteta vientimaksua, on valtioneuvoston ja Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton kesken ryhdyttävä uusiin neuvotteluihin siitä, onko ja missä määrin suhdannepidätystä suoritettava." Minkälainen on siteeraamassani sopimuksen kohdassa mainittu suunnitteluneuvoston tasapaino-ohjelma, sen tietää sekä eduskunta että Suomen kansa. Sen tarkoituksenahan on työtätekevien elintason jyrkkä alaspainaminen ennen kaikkea työpalkkojen polkemisen muodossa. Sen ohjelman mukaisestihan ryöstettiin työläisiltä linnarauhan aikana maksamatta jätetty palkkojen korotus, yhteensä ainakin 6—7 miljardia markkaa.

Mutta ettei kenellekään jäisi epäselväksi tämänkään sopimuksen tarkoitus työntekijäin palkkojen polkemisen välikappaleena, siitä antaa todistuksen sopimuksen 4 §, jossa sanotaan, että jos työntekijäin palkat nousevat valtiovallan määräyksestä tai suostumuksen perusteella 5 %:lla, niin vähentävät kapitalistit suhdanneluovutuksiaan vastaavasti paperiteollisuudessa 4 %:lla ja sahateollisuudessa 5 %:lla. Edelleen sanotaan sopimuksen 6 §:ssä: „a) että suhdannepidätyksiä ei ennen niiden takaisin maksamista lueta välittömässä verotuksessa veronalaiseksi tuloksi tai liikevaihtoon kuuluviksi eikä myöskään osuutta suhdannepidätysrahastoon veronalaiseksi omaisuudeksi; b) ettei viennin suhdannerahasto joudu verotuksen kohteeksi; c) että teollisuuslaitoksille takaisin suoritettavien varojen verotus tapahtuu vasta niitä takaisin maksettaessa ja että niille teollisuusyrityksille, jotka suorittavat viennin suhdannerahaston myöntämillä lainavaroilla teollista tuotantoa välittömästi edistävää investointia, myönnetään valtion verotuksessa oikeus lukea sanotusta investoinnista hyväkseen vuotuiset ylimääräiset arvon vähennykset sen mukaan kuin kulloinkin voimassaolevan lainsäädännön puitteissa harkitaan mahdolliseksi.

Yhteenvetona kapitalistien vaatimuksista voidaan siis todeta, että ensiksi eduskunnan olisi asetettava pyöreälle puutavaralle vientisäännöstely ja kapitalistien määräyksen mukainen vientimaksu. Toiseksi olisi eduskunnan asetuttava jyrkästi vastustamaan työläisten palkkojen korotuksia välttämättömyystarvikkeiden hintojen ja kapitalistien voittojen noususta huolimatta. Kolmanneksi olisi eduskunnan myönnettävä kapitalisteille vapautus lain mukaan heille kuuluvasta veronmaksusta, arviolta ehkä 23,000,000,000 markan suuruisesta tulosta. Neljänneksi olisi eduskunnan suostuttava myönnetyn verovapauden lisäksi hyväksymään sopimuksen sekin kohta, jossa määrätään, että suhdannerahastoon siirretyt varat maksetaan kapitalisteille takaisin korkoineen vuosina 1959, 1960 ja 1961 ja että kapitalistit, lainaamalla näin verovapaana suhdannerahastoon sijoittamiaan varoja, saavat oikeuden lukea valtion verotuksessa hyväkseen sanotunlaisesta investoinnista vuotuiset ylimääräiset arvonvähennykset.

Ylläesitetyn erittelyn jälkeen on mahdollista suorittaa summittainen tarkastelu, kuka hyötyy ja minkä verran tästä kapitalistien „jalomielisyydestä".

Ensiksikin kysymys pyöreän puutavaran vientimaksusta ja vientisäännöstelystä merkitsee vientiteollisuusfirmojemme pyrkimystä päästä jälleen määräämään rajoittamattomasti niin puutavaran kantohinnoista kuin metsätyötilaisuuksista ja metsätyöläisten palkoistakin. Pyöreä puutavara vapautettiin vientisäännöstelystä vuonna 1948 syksyllä. Eduskunnan silloin tekemän päätöksen seurauksena kyettiin myymään melkoisen pian yli miljoonan kuutiometrin suuruiset silloiset varastot pyöreätä puutavaraa. Sen seurauksena muodostui tilanne edullisemmaksi sekä kantohintojen että metsätyötilaisuuksien ja tietenkin myös metsätyöntekijäin palkkojen osalta. Kantohintojen nousu on ollut noin 4—5 kertainen. Pyöreän puutavaran vienti, joka käsitti viime vuonna 3,3 miljoonaa kiintokuutiometriä ja kohonnee kuluvana vuonna vieläkin suuremmaksi, on tarjonnut työtä huomattavan suurelle metsätyöntekijäin joukolle. On vain tavallinen laskuesimerkki osoittaa, minkä verran kertyy miljardeja työ-

palkkoina ja kantohintojen nousuna esimerkiksi pyöreän puutavaran viennistä kuluvana vuonna puhumattakaan vertailusta vientiin hakatun puutavaran kokonaissumman kanssa, joka lienee huomattavasti yli 30 miljoonaa kuutiometriä vuotta kohden. Tämä määrä miljardeja on poissa vientiteollisuuskapitalistien voittomarginaalista.

Nämä rahamäärät ovat menneet viime vuosina maakuntaan ja on niistä osa joutunut myöskin työläisille ja pienviljelijöille. Suurten puutavarafirmojen yksinoikeus määrätä sekä kantohinnoista että työpalkoista on ollut jossakin määrin rajoitettu. Siitä johtuu, että kapitalistit pitävät pyöreän puutavaran vientimaksua ja vientisäännöstelyä „vakauttamisen" avainkysymyksenä. Jos puutavarakapitalisteille onnistuu nyt pyöreälle puutavaralle asetettavan vientimaksun lisäksi vielä saada aikaan pyöreän puutavaran vientisäännöstely, jolla Kekkosen hallitus uhkaa nyt, kapitalistien kanssa tekemäänsä sopimukseen viitaten, onnellistuttaa suomalaista talonpoikaa ja maaseudun palkkatyöläistä, niin jo yksin tämä toimenpide antaa kapitalisteille tilaisuuden lisätä voittojaan huomattavalla määrällä miljardeja.

Ehtojen toinen kohta, se on suhdannepidätysten verovapaus, josta tässä lakiesityksessä on kysymys, kaipaa sekin muutaman sanan selvitykseksi. Sopimuksen mukaanhan suhdannepidätyksistä kertyvistä varoista menee kuluvan vuoden osalta 20 prosenttia hinnantasausrahastoon ja loppu suhdannerahastoon sekä vuoden 1952 osalta 1 prosentti metsätalouden ja metsäteollisuuden tutkimustöiden suunnitteluun ja jäljellä olevasta osasta puolet hinnantasaus- ja puolet suhdannerahastoon. Näin kertyvien summien arvioidaan tekevän yhteensä 23—25 miljardia mk. Voimassaolevan tulo- ja omaisuusverolain mukaan on yhtiöiden maksettava valtiolle tuloveroa 32 sadalta sekä kunnille, veroäyrin suuruudesta riippuen, 10—13 sadalta, nousten summa tässä tapauksessa yhteensä huomattavasti yli 10 miljardin markan. On perin vaikea käsittää hallituksen menettelyä tässä asiassa. Minkä vuoksi luovutaan yli 10 miljardin markan verotuloista antamalla kapitalisteille verovapaus? Eikö kaiken järjen mukaan pitäisi menetellä niin, että myöskin kapitalistit maksavat veroa lain mukaan, ja sitten siirtää varat, jos niin on tarpeellista, hinnantasausrahastoon.

Valtion talousarvio tulevallekin vuodelle on suuresti tappiollinen. Eikö olisi viisaampaa paikata vararikkoista valtion budjettia miljardeilla, jotka kapitalistit arvioivat voivansa sijoittaa suhdannerahastoon? Jokainen tietää, etteivät kapitalistit joudu köyhäinhoitoon vielä senkään jälkeen, kun heidät velvoitettaisiin luovuttamaan valtion menojen peitteeksi kysymyksessä oleva ja valtion kipeästi tarvitsema rahamäärä. Mutta hallitus, joka ajaa kapitalistien asiaa, ei välitä valtion ja veronmaksajien eduista. Suhdannerahastoon siirrettävästä summasta se maksaa kapitalisteille käyvän koron, lainaa rahat jälleen samoille kapitalisteille teollisuuden investointia varten tarjoten kaiken lisäksi heille siltäkin osaltaan verovapauden kymmeneksi vuodeksi eteenpäin. Olettakaamme, että sinä kymmenvuotiskautena, jonka nyt arvioitu 13,000 miljoonan markan rahaerä on kapitalistien sijoittamana, verovapaana, suhdannerahastossa, sille laskettaisiin 10 prosentin korko, joka korkoerä liitettäisiin vuosittain rahastossa olevaan pääoman ja korkotuloista kannettaisiin tuloveroa valtiolle 32 sadalta ja kunnille 10—13 sadalta, yhteensä 45 sadalta, niin laskelma osoittaa kapitalistien hyötyvän tässä kaupassa nyt runsaasti 13 miljardia mk korkoina tulon osalta ja maksamattomina veroina noin 6 miljardia so. yhteensä noin 19 miljardia markkaa, puhumattakaan vielä omaisuuden osalta menevästä verosta. Tosiasiaksi jää, että suhdannerahastoon sijoittamalleen pääomalle saavat kapitalistit täten kaksinkertaisen koron, so. valtion ensiksi heille maksaman koron ja toiseksi sen hyödyn, minkä sanotut varat heille tuottavat uusissa investoinneissa.

Oman lukunsa tässä verovapausasiassa muodostavat kunnat. Hallituksen esityksen mukaan vapautetaan kapitalistiset firmat myöskin veronmaksuvelvollisuudesta kunnille suhdannepidätysten osalta. Hallitus ei esitä mitään keinoja kuntien kärsimän tappion peittämiseksi. Kysymys kuntien osalta koskee noin 2,5—3 miljardin markan veromäärää. Käsitykseni mukaan jo tämä kuntien asia on sitä luokkaa, että se jo yksin riittää perusteluksi tämän lakiesityksen hylkäämiselle.

Päivän aiheena olevassa vakauttamisjal-

lituksessa toistuvat jatkuvasti vaatimukset jokaisen uhrautumisvelvollisuudesta yhteisen asian hyväksi. Kapitalistipiirit ja heidän lehdistönsä on jo ehtinyt lyödä rumpua vientiteollisuuskapitalistien isänmaallisesta uhrimielestä tässä suhdannepidätysasiassa. Kapitalistien muka tekemiin uhrauksiin vedoten on sitten vaadittu työläisiltä ja pienviljelijöiltä uhreja vakauttamisen jalon asian alttarille. Työläisiltä on ryöstetty osa palkasta. Heidän leipänsä kapenee kahta tietä, so. hintojen nousun ja palkkojen alenemisen tietä. Pienviljelijää uhataan pyöreän puutavaran vientisäännöstelyllä. Heille, enempää työläisille kuin pienviljelijöillekään, ei hallitus esitä verovapautta.

Nyt eduskunnan tarkasteltavana oleva lakiesitys kapitalistien verovapaudesta osoittaa, että suhdannepidätykset ovat nekin vain kapitalistien liiketoimi. Ne ovat sitä sekä välittömästi että välillisesti. Me kansandemokraatit olemme sitä mieltä, että valtion raha-asiat ovat parannettavissa ja kansan elintaso kohotettavissa vain siten, että suurpääoman voitot alistetaan tarpeellisessa määrässä käytettäväksi tähän tarkoitukseen. Mutta suurpääoman voittojen alistaminen tähän tarkoitukseen ei tapahdu hallituksen nyt kysymyksessä olevalla sopimuksella. Sen täytyy tapahtua niin, että siitä hyötyy yhteiskunta ja sen työtätekevät kerrokset. Se sopimus, jolla hallitus tätä lakiesitystään perustelee, on sopimus maamme työläisten ja pienviljelijäin alistamiseksi suurpääoman entisestään tehostetun riiston alaisuuteen. Niiden, jotka ovat eläneet vuoden 1930 jälkeisen kauden pulavuodet, ei ole vaikeaa kuvitella sitä olotilaa, johon pyritään hallituksen ja vientiteollisuuden tekemällä keskinäisellä sopimuksella. Sillä pyritään vientiteollisuuskapitalistien rajoittamattomaan ylivaltaan maan tuotantoelämässä, sellaiseen olotilaan, jossa kapitalisteille avautuu mahdollisuudet työttömyyttä hyväkseen käyttäen polkea työläisten ja pienviljelijäin elintasoa ja lisätä omia riistovoittojaan. Ei ole epäilystäkään siitä, etteikö kaiken tämän politiikan takana ole edellä sanotun lisäksi pyrkimys vahvistaa maamme taantumuspiirien asemia sekä taloudellisesti että poliittisesti. Mutta Suomen työtätekevä kansanosa muistaa, mihinkä tähtäsi ja mihinkä johti lapualaiskauden nälkiinnyttämispolitiikka ja kapitalistipiirien rajoittamaton valta. Se johti työtätekevien elinehtojen kurjistumiseen ja sotaan Neuvostoliittoa ja muuta demokraattista maailmaa vastaan tunnetuin seurauksin. Siksi on hallituksen sopimuksellä vientiteollisuuskapitalistien kanssa laajakantoisemmat ja tuhoisammat seuraukset kuin miltä asia pinnalta katsoen näyttää. Tämä lakiesitys on, kuten sanoin, hallituksen tekemän työläisten ja pienviljelijäin orjuutussopimuksen esikoinen täällä eduskunnassa. Se on hylättävä käytännöllisesti mahdottomana ja poliittisesti vaarallisena lakiesityksenä.

Herra puhemies! Esitän suurelle valiokunnalle toivomuksen, että siellä hylättäisiin tämä lakiesitys (Oikealta: Ittehän siellä olet!).

Ed. Junnila: Herra puhemies! Tämäkin lakiesitys kytkeytyy eräänä osasena hallituksen suureen vakauttamisohjelmaan. Tämän vakauttamisohjelman erään aikaisemman käsittelyvaiheen yhteydessä herra pääministeri näkyy katsoneen arvolleen sopivaksi tehdä allekirjoittanutta vastaan ylen kiivaan henkilökohtaisen hyökkäyksen, hyökkäyksen, joka asiattomuudessaan tuo oman lisäpiirteensä siihen epäarvokkaaseen ja kiisteltyyn poliitikon kuvaan, joka tohtori Kekkosesta on viime vuosien aikana Suomen kansan tietoisuuteen piirtynyt. Kun minulla ei matkoilla olon takia ole aikaisemmin ollut tilaisuutta millään tavalla vastata tähän purkaukseen, herra puhemies sallinee kosketella sitä tässä yhteydessä, niin hedelmätöntä kuin tällaisen henkilökohtaisuuksien tasolle alennetun keskustelun jatkaminen oikeastaan onkin. Kaksinverroin hedelmätöntä se on silloin, kun joutuu käymään keskustelua henkilön kanssa, joka ei enää pysy rauhallisesti asiassa, vaan tasapainonsa menettämisen takia tai — mikä olisi vielä pahempaa — tietoisen valheellisesti panee toisen suuhun lausumia, joita tämä ei ole koskaan esittänyt, tai on näkevinään toisen lausunnoissa ajatuksia ja tarkoitusperiä, joita niihin ei sisälly, ei kirjaimellisesti eikä rivien väliin.

Herra pääministeri näkyi jopa väittäneen, että jos tämä paljon puhuttu tasapaino-ohjelma nyt ajautuu karille, siitä kantaa kollektiivisen vastuun ohella henkilökohtaisen vastuun kansantaloustieteen tohtori, pankinjohtaja, edustaja Junnila, joka katalasti pyrkii kumoamaan koko va-

kauttamisen ja jonka päinvastaiset vakuuttelut ovat pelkkää tekohurskautta. Tämän johdosta on syytä vain todeta, että väitteen esittää se pääministeri, jonka ensimmäisen yleisesti kevytmieliseksi leimatun hallituskokeilun aikana onnistuttiin muutamassa kuukaudessa, milteipä muutamassa viikossa kauhistuttavan perusteellisesti repimään hajalle se pohja, joka Suomen markan vakauttamiselle oli vuosina 1948—49 vaivoin saatu luoduksi, tai se pääministeri, jonka kolmen toisiaan seuraavan hallituksen aikana setelistö on tähän mennessä noussut 30 miljardista 42 miljardiin eli 40 %, tukkuhintaindeksi 1163 pisteestä 1915 pisteeseen, eli kerrassaan 65 % ja Suomen markan arvo vastaavasti alentunut. Yksistään pankkitalletusten omistajille tämä rahanarvon aleneminen on tietänyt vähintään 70 miljardin nykymarkan menetyksiä; 70 miljardia, se on jokseenkin pitkä lasku ja valitettavasti lasku, josta sen aiheuttajat eivät milloinkaan tule penniäkään maksamaan tallettajille takaisin (Vasemmalta: Kukas ne on saanut ne miljardit? — Vientiteollisuus!). Todettakoon vertauksen vuoksi, että talvisodan puhkeamisesta, siis marraskuusta 1939, kesti helmikuun 1942 ennenkuin tukkuhintaindeksi kohosi prosenttisesti yhtä paljon. 20 kuukautta tohtori Kekkosen hallituskokeiluja keskellä reaalitaloudellisesti erittäin suotuisaa rauhan aikaa on riittänyt syömään pohjaa Suomen markalta yhtä paljon kuin 27 kuukautta kaikkein raskainta sota-aikaa, sota-aikaa, johon sisältyvät sekä talvisodan että jatkosodan hyökkäysvaiheen kaikkein kuluttavimmat kuukaudet. Jo tämä vertailu yksistään riittää langettamaan musertavan raskaan tuomion siitä ns. vakauttamispolitiikasta, jota täällä on tohtori Kekkosen johdolla harjoitettu.

Totta tietysti on, että viime vuonna ja tänä vuonna tapahtuneeseen inflatiokehitykseen on ollut vaikuttamassa lukuisia erilaisia syitä, niiden joukossa sellaisia, Korean sodan puhkeamisesta lähtien, joihin kukaan meistä ei ole voinut vaikuttaa sitä eikä tätä. Tämän takia olisi tietysti varsin asiatonta väittää, että tapahtuneesta kantaa vastuun yksi ainoa henkilö. Mutta jos minua nyt kuitenkin huvittaisi väittää, (voisin, sivumennen sanottuna, puhua myös syytösten viskaamisesta takaisin herra pääministerin silmille, mutta jätän tällaisen kielenkäytön herra pääministerin yksinoikeudeksi, se kun erinomaisesti sopii hänen korkealle asemalleen), niin, jos minua nyt huvittaisi väitää, että tästä kosketellusta inflatiokehityksestä viime vuonna ja tänä vuonna kantaa kollektiivisen vastuun ohella yksilöllisen vastuun ainakin eräs henkilö, nimittäin lakitieteen tohtori, pankinjohtaja, edustaja ja vielä pääministeri Kekkonen, tässä olisi sentään kymmenen kertaa enemmän objektiivista asiaa kuin siinä herra pääministerin väitteessä, että vakauttamisen kaataa tällä kerralla heikkovoimaisen oikeisto-opposition yksityinen kansanedustaja, jonka mahdollisuudet todella vaikuttaa asioiden kulkuun ovat jokseenkin nollan arvoiset ja joka sitäpaitsi, siinä suhteessa pääministeri voi olla aivan rauhallinen, on valmis antamaan oman vähäpätöisen tukensa erittäin pitkällekin meneville vakauttamistoimenpiteille, kunhan ne vain ovat loogillisesti ja tasapuolisesti laaditun kokonaisohjelman elimellisiä osia, eivätkä sellaisia toisiaan tyhjiksitekeviä ristiriitaisia käsittämättömyyksiä, joista tämä hallituksen vakauttamisohjelma on kokoonkyhätty.

Pääministeri Kekkosen rahanarvopoliittiset synnit ovat siis, elleivät aivan veriruskeita, niin joka tapauksessa raskaita ja tuoreita. Kun hänen menneisyytensä on näin epäilyttävä, ei nyt ole niin perin suuri ihme, vaikka hänen johdollaan tälläkään kertaa suoritettuihin vakauttamisyritelmiin ei vielä toistaiseksi kaikissa piireissä suhtauduta erityisen suurella luottamuksella, ei ehkä oteta niitä täysin vakavastikaan.

Omasta puolestani olisin kuitenkin valmis uskomaan, että pääministeri tällä kertaa hyvin tosissaan pyrkii vakauttamiseen, ellei muuten, niin aikaisemman inflatiosyyllisyytensä sovittamiseksi. Tämän vuoksi ei näiden äskeisten surullisten historioitten esillekaiveleminen mitään rakenna eikä ketään hyödytä, mutta valitettavasti herra pääministerin oma asiaton esiintyminen on siihen tällä kertaa pakottanut.

Kun me täältä oikealta sen velvollisuuden mukaisesti, joka hyvin toimivassa demokratiassa kuuluu oppositiolle, kriitillisesti tarkastelemme hallituksen vakauttamispoliittisia niinkuin sen muitakin esityksiä, hallitus koettaa kuitata tämän arvostelun väittämällä yhtä helppohintaisesti kuin lapsellisestikin, että oikeisto pyrkii kumoamaan koko vakauttamisen. Tästä ei tietysti

ole alkuunkaan kysymys. Mehän olemme koettaneet osoittaa, että tällä tasapainoohjelmallakin on arvonsa lyhyen ylimenokauden toimenpiteenä, ja olemme todenneet, että sillä on joka tapauksessa saavutettu eräs erittäin korkealle arvostettava positiivinen etu, se nimittäin, että vaikean linnarauhan päättymisajankohdan ylitse päästiin ilman repiviä työselkkauksia ja ilman suuria rahapalkkojen korotuksia. Mutta mitä me pelkäämme, on se, että hallitus jäisi nyt tyytyväisenä istumaan tämän aikaansaannoksensa vierelle ja kuvittelisi, että näin on luotu varma pohja, jolle vakautuminen tästä eteenpäin voidaan helposti rakentaa, että nyt siis pahin olisi koko vakauttamisprobleemassa jo sivuutettu. Tämän optimistisen käsityksen on pakko olla perusteellisesti väärä. Kuten monta kertaa jo on osoitettu, tämä nykyinen vakauttamisohjelma on niin täynnä ristiriitaisuuksia ja samalla niin keinotekoinen monikymmenmiljardisine suhdannepidätyksineen, suurine tuontihintojen tasoituksineen ja muine Ruotsista ja muualta sulattelematta l ainattuine toimenpiteineen, että sen varaan ei mitään kestävää talousolojemme stabilisoitumista varmasti voida rakentaa. Ainoa edellytys, jolla näin ehkä jossakin mielessä voisi tapahtua, olisi se, että yleinen maailmantaloudellinen suhdannekehitys muodostuisi sellaiseksi, joka tukisi inflaationvastaista taistelua maailman eri maissa ja näin ollen antaisi meillekin jonkinlaisen vakauttamisen suurin piirtein omitta ansioittamme jonkinlaisena taivaan lahjana. Tällaista kehitystä on tietysti syytä hurskaasti toivoa, mutta kyllä vakauttamisohjelma on silloin kevytmielistä hasardipeliä, kun sen onnistumiseksi täytyy panna toivonsa tällaisiin taivaan lahjoihin.

Meidän arvostelumme lähtee siis siitä, että me ainakin luulemme näkevämme, että tämä vakauttamisohjelma olisi aivan perusteellisesti uudelleen muokattava, ennenkuin sen varaan voitaisiin jotakin pysyvää ja pitempiaikaista rakentaa (Eduskunnasta: Kommunistien ohjelman mukaanko?). Vakauttamisohjelman heikkouksista ei tosin näytä saavan mitään asiallista keskustelua syntymään. Hallituksessamme istuvat mainiot reaalipoliitikot vetoavat tällöin heti argumenttiin, joka heidän mielestään riittää kumoamaan kaikki vastaväitteet. Hehän väittävät, että koko tämä kritiikki on pelkkää kirjaviisautta, pelkkää kirjanoppineiden kammioiden tuotetta, joka ei päde siinä poliittisessa maailmassa, jonka välttämättömyydet vain he tajuavat. Asianlaita on tosin niin, että tämä halveksittu kirjaviisaus ei pääosaltaan muuta ole kuin vuosisatojen kuluessa lukemattomista talouspoliittista kokeiluista ja samalla lukemattomista talouspoliittisista virheistä tiivistynyttä kalliisti ostettua kokemusta. Mutta mitäpä siitä välittäisivät nämä meidän talouspolitiikkaamme tällä hetkellä ohjaavat itsetyytyväiset harrastelijat, joiden reipasta toimintavalmiutta eivät ainakaan liika itsekritiikki ja omiin kykyihin kohdistuvat epäilykset liikoja lamaannuta. Joku toinen, joka olisi epäonnistunut yhtä perusteellisesti kuin nykyinen herra pääministeri tähänastisessa talouspolitiikassaan, olisi ehkä jo vetäytynyt häveten syrjään. Mutta pääministeri näyttää ilmeisesti jatkuvasti vankasti uskovan onnentähteensä, uskovan kutsumukseensa tämän maan talousolojen suurena tervehdyttäjänä, finanssitaikurina, jonka aikaansaannoksiin jälkimaailma on aina hämmästellen palaava.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 2, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 4, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelu:

Ed. Järnefelt: Herra puhemies! Minä pyytäisin valiokuntaa ottamaan huomioon erään seikan. Esilläolevan lakiesityksen 23 §:n 2 momentissa mainitaan: „Milloin 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle suoritetaan koko peruspalkka, on hän oikeutettu tämän lain mukaiseen ikälisään." Tämän lakiesityksen tarkoituksenahan on, että sijainen, joka hoitaa jotakin vakinaista virkaa tai tointa tai ylimääräistä tointa, saa myöskin siihen kuuluvat ikälisät. Lakiesityksen 23 §:n 2 momentti on siinä suhteessa jossain määrin epäselvä, että minun mielestäni tätä olisi täydennettävä sikäli, että sanonta kuuluisi seuraavasti: „Milloin 1 momentissa tarkoitetulle henkilölle suoritetaan koko peruspalkka, on hän oikeutettu sitä vastaavaan tämän lain mukaiseen ikälisään", siis että siinä tulisi tarkoin selvitettyä, että ikälisä maksetaan siitä virasta, mitä asianomainen hoitaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotukset, jotka koskevat Kansainvälisen työkonferenssin kolmannellakymmenennellätoisella istuntokaudellaan vuonna 1949 hyväksymiä sopimuksia ja suosituksia.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 19, joka sisältää yllämainitut ehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Murto: Herra puhemies! Ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan ensi tiistaina pidettävään istuntoon.

Ed. Tainio: Kannatan ed. Murron tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanoajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Murto ed. Tainion kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksynee ed. Murron ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi tiistain istuntoon.

5) Valtioneuvoston päätös 4 päivältä lokakuuta 1951 pienviljelijöille myönnettävistä väkirehujen hinnanalennuksista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 22 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 22.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 42 ja 43 sekä valtioneuvoston päätös voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen valtuuksien myöntämisestä valtioneuvostolle antaa valtion takuu ulkomaisesta lainasta

sisältävä hallituksen esitys n:o 42; ja

Ehdotuksen laiksi voimalaitosten luotonsaannin helpottamiseksi annettavista valtion takuista annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 43; sekä

perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 26 päivältä lokakuuta 1951 tukku- ja vähittäiskaupassa olevan meijerivoin luovuttamisesta valtiolle.

Pöydällepano.

6) Ehdotukset laiksi alusrekisterilain ja ulosottolain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 3 esitellään pöydällepanoa varten ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Puhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 14,48.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

---

34. Tiistaina 13 p. marraskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotukset laeiksi alusrekisterilain 23 ja 30 §:n sekä ulosottolain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta 464
Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 23.

Ainoa käsittely:

2) Ehdotukset, jotka koskevat Kansainvälisen työkonferenssin kolmannellakymmenennellätoisella istuntokaudellaan vuonna 1949 hyväksymiä sopimuksia ja suosituksia 465
Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 19.
3) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 meijerivoin julistamisesta takavarikon alaiseksi.... 468
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19; mainittu päätös.
4) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 työpalkkojen säännöstelystä ..... —
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

5) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3 lakialoitteen johdosta laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta 477

Siv.

6) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4 lakialoitteen johdosta laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten .. 478
7) Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteesta, joka tarkoittaa tutkimuksen toimittamista rautatien rakentamiseksi Otanmäestä Lapin asemalle..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahmavaara, Antikainen, Lampinen, P. Leskinen, Nuorsaari, Rytinki ja Tarkkanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta sairauden vuoksi ed. Rytinki ja tämän viikon ajaksi sairauden vuoksi edustajat Ahmavaara ja Lampinen sekä tämän ja ensi viikon ajaksi lääkärintodistuksella osoitetun sairauden vuoksi ed. Nuorsaari.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentti kirjelmän ohella kuluvan marraskuun 9 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 44, 45 ja 46, jotka nyt on edustajille jaettu.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat puhemiehelle osoitettuina saapuneet kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri Peltosen vastaus ed. Ikosen kysymykseen, joka koskee puutavaran kuljetusta Joensuun ja Kajaanin ratajaksoilla, ja valtiovarainministeri Rantalan vastaus ed. Tauriaisen ym. kysymykseen, joka koskee suhdannevoittojen verovapaudesta kunnille johtuvaa verotulojen menetystä.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Jo pitemmän ajan on saatu kokea, että rautatielaitoksemme ei pysty suoriutumaan siitä puutavaran kuljetusruuhkasta, mikä on syntynyt sen jälkeen, kun tapahtui siirtyminen vesistökuljetuksesta maakuljetukseen. Eri asemien ja rautateiden varsilla olevat puutavaran lastauspaikat on ahdettu täyteen rautatiekuljetukseen tarkoitettua puutavaraa ja onpa täytynyt keskeyttääkin lastauspaikkojen puutteen takia puutavaran kuljetus maantievarsilla olevista varastoista. Näin on tilanne varsinkin Joensuun ja Kajaanin ratajaksoilla. Kuukaudesta toiseen vaunupula on rautatiehallituksen tilastojenkin mukaan näillä ratajaksoilla maassamme suurin eli n. 70 %.

On luonnollista, että nopeasti kasvanutta vaunujen tarvetta ei ole voitu järjestää riittävän tehokkaasti vähälukuisella kuljetuskalustolla, mutta nykyinen systeemi, jota rautatiehallitus noudattaa tyhjien vaunujen siirtämisessä, ei tee oikeutta niille alueille, joilla on runsaasti puutavaraa lähetettävänä, ja vastaavasti tuoden aivan harvoja vaunuja täysin kuormattuina takaisin. — Nykyisen systeemin vallitessa vaunut kiertävät pääasiallisesti lähellä vientisatamia olevilla ratajaksoilla, ja kaukana olevilla kuljetusreiteillä muodostuu tilanne kestämättömäksi ja huolestuttavaksi, mikä ei voi olla vaarantamatta niiden alueiden taloudellista elämää.

On sattunut lukuisia tapauksia, että samaan aikaan, kun puutavaran kuljetukseen tarkoitettu laiva on joko Kotkan tai Toppilan satamassa ja johon tarkoitettu puutavara on tuotava em. ratajaksoilta, ei puutavaran lähettäjillä ole tietoakaan vaunujen saannista. Jo tämä, että sieltä lähetettävän puutavaran vuoksi laivat joutuvat odottamaan, ja se, että puutavaraa ei voida lastata suoraan maantiekuljetuksen yhteydessä vaunuihin, on huomattavasti alentamassa näiden seutujen kantohintoja ja metsätyöpalkkoja, puhumattakaan varastoalueitten vuokramaksuista ym. kustannuksista, joiden lopullisena maksajana joutuu olemaan jo muutenkin vaikeuksissa oleva takamaiden asujamisto.

Mikäli ei näille ratajaksoille saada tasapuolisesti vaunuja, on ennen pitkää seurauksena näitten alueitten koko puutavaran kaupallisen puolen tyrehtyminen, sillä puutavaran hankkijat siirtyvät ostoissaan entistä enemmän niille alueille, missä hankitut erät voidaan aikanaan ja nopeasti siirtää vientisatamiin ja jalostuspaikoille.

Rautatiekuljetus on muodostunut pullonkaulaksi rautatiekuljetuksen kaukaisimmilla kuljetusreiteillä, joista Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueet ovat vaikeimmassa asemassa. Nykyinen vaunujen siirtosuunnitelma ei tee oikeutta näille alueille, vaan olisi suoritettava enemmän tyhjien vaunujen siirtoja em. alueiden ratajaksoilla oleville lastauspaikoille. Rautatiehallituksen kanssa käydyt neuvottelut eivät ole johtaneet tulokseen, koska se on sidottu niihin ohjeisiin, mitä valtioneuvoston asettama kuljetusneuvosto sille antaa.

Edellä sanottuun sekä valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että rautatiekuljetuksessa on muodostunut erittäin vaikea tilanne Joensuun ja Kajaanin ratajaksoilla puutavaran kuljetuksessa, ja
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä tilanteen parantamiseksi?

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1951.

Arvi Ikonen. Heikki Soininen.
Vieno Simonen. Tahvo Rönkkö.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kansanedustaja Arvi Ikonen ym. ovat Teidän, Herra Puhemies, välityksellänne jättäneet valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla, sellaisena kuin mainittu lainkohta on 5 päivänä marraskuuta 1948 annetussa laissa, asianomaisen hallituksen jäsenen vastattavaksi seuraavan, lokakuun 26 päivänä 1951 päivätyn ja samana päivänä tiedoksi tulleen kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että rautatiekuljetuksessa on muodostunut erittäin vaikea tilanne Joensuun ja Kajaanin ratajaksoilla puutavaran kuljetuksessa, ja
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä tilanteen parantamiseksi?

Kysymyksen johdosta saan kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Pohjois-Savon ja Karjalan rataosilla vallitseva kireä vaunutilanne ei ole suinkaan mikään erillinen ilmiö, vaan liittyy se osaltaan siihen yleiseen kuljetuskriisiin, jonka on aiheuttanut nykyisen korkeasuhdanteen synnyttämä poikkeuksellisen suuri kuljetustarve. Kuljetustilanteen yleistä vaikeutta osoittaa, että vaunujen kysyntä koko rataverkolla on kuluvan vuoden aikana ollut päivittäin jatkuvasti yli 3,000 vaunua suurempi kuin mitä rautatiet ovat kyenneet luovuttamaan kuormattaviksi. Se, että vaunujen saanti nimenomaan vientipuutavaran kuljetuksiin Pohjois-Savon ja Karjalan rataosilla on ollut ehkä suhteellisesti vaikeampaa kuin lähempänä satamia sijaitsevilla rataosilla, johtuu, paitsi vaunuston epätasaiseen jakautumiseen vaikuttavista moninaisista syistä, myös siitä, että Keski- ja Pohjois-Suomen ratojen ja risteysasemien läpäisykyky ei ole niin suuri, että ne kykenisivät läpäisemään sen vaunumäärän, minkä Pohjos-Savon ja Karjalan rataosien tämän hetkisen poikkeuksellisen suuren raakapuun kuljetustarpeen tyydyttäminen vaatisi. Kokemus on nimittäin osoittanut, että jos kuormaukset Pohjois-Savon ja Karjalan rataosilla saavat nousta yli nykyisen keskimäärän, aiheutuu siitä vaikeasti selvitettäviä liikenneruuhkia satamiin johtavilla runkoradoilla, mistä taas on seurauksena vaunujen kiertokulun yleinen hidastuminen ja tästä vuorostaan vaunupulan entistäkin pahempi kiristyminen.

Mitä vaunuston epätasaiseen jakaantumiseen rataverkolla tulee, johtuu se monista sellaisista syistä, joihin rautatiehallitus ei voi vaikuttaa. Maan talouselämän riippuvaisuus ulkomaankaupasta aiheuttaa sen, että vaunustoa suuntautuu vientikuormassa satamiin maan kaikista osista, mutta palautuu tuontikuormassa suppeammalle alueelle, pääasiallisesti tuotantolaitoksiin, jotka vuorostaan käyttävät saamansa vaunut tuotteittensa kuljetukseen eri puolille maata. Ne vientikuormassa satamiin tulleet vaunut, joita ei tarvita tuontitavaran kuljetukseen ja joille ei ole tarjona paluukuormaa väliltäkään, ohjataan suoraan sellaisille rataosille, jotka eivät saa vaunuja kuormassa omaa kuljetustarvetta vastaavassa määrässä. Nykyisen vaikean kuljetustilanteen vallitessa ei olisi kansantalouden eikä rautatietaloudenkaan kannalta puolustettavissa sellainen menettely, että vaunuja siirrettäisiin satamista tyhjänä pitkiä matkoja ja jätettäisiin tuontikuljetukset, samoinkuin tuotantolaitosten tuotteiden kuljetukset, hoitamatta vain sen takia, että jonkin alueen raakapuun vientikuljetukset kyettäisiin täsmällisesti hoitamaan. Kokonaisedun kannalta olisi ennen kaikkea pyrittävä siihen, että rautateiden kuljetuskapasiteetti tulisi täysin hyväksi käytetyksi, ts. että vaunustoa käytettäisiin hyödylliseen kuljetustyöhön niin suuressa määrin kuin mahdollista, koska vain tätä tietä maan kokonaiskuljetustarve kyetään parhaiten tyydyttämään.

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 1951.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri

Onni Peltonen.

Till Riksdagens Herr Talman.

Riksdagsman Arvi Ikonen mfl. ha genom Eder förmedling, Herr Talman, med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen, sådant detta lagrum lyder i lagen den 5 november 1948, till vederbörande medlem av regeringen för besvarande ställt följande, den 26 oktober 1951 dagtecknade och samma dag mig delgivna spörsmål:

> Är Regeringen medveten därom, att en synnerligen vanskllig situation har uppstått inom järnvägsväsendet

vid transporten av trävaror inom Joensuu och Kajana bansektioner; och vad ärnar Regeringen vidtaga för åtgärder för att förbättra situationen?

Med anledning av spörsmålet får jag vördsamt framhålla följande:

Den på bandelarna i norra Savolax och Karelen rådande kritiska situationen i fråga om vagnar är på intet sett någon fristående företeelse, utan hör den till en del till den allmänna transportkris, som föranletts av det exceptionellt stora, på den nuvarande högkonjukturen beroende transportbehovet. Som bevis på de allmänna svårigheterna inom transportväsendet må nämnas, att efterfrågan på vagnar inom hela järnvägsnätet under innevarande år dagligen har varit 3,000 vagnar större än vad järnvägarna ha kunnat avstå för lastning. Den omständigheten, att vagnsbristen i synnerhet för transporter av exporträvaror på bandelarna i norra Savolax och Karelen har varit kanske proportionellt svårare än bandelarna närmare hammarna, beror, utom på mångahanda orsaker, som vålla en ojämn fördelning av vagnsparken, även därpå, att i norra Savolax och Karelen banornas och korsningsstationernas frambefordringsförmåga icke är så stor, att de kunna frambefordra den vagnsmängd, vilken det för ögonblicket exceptionellt stora råvirkestransportbehovet på bandelarna i norra Savolax och Karelen kräver. Erfarenheten har nämligen visat, att om lastningen på bandelarna i norra Savolax och Karelen får överskrida det nuvarande medeltalet, uppstå svårbemästrade trafikstockningar på de till hamnarna ledande stambanorna, varav åter följden blir en allmän försening i vagnarnas cirkulation och till följd därav en ännu svårare skärpning av vagnsbristen.

Vad vagnsparkens ojämna fördelning på järnvägsnätet vidkommer, beror den på många sådana orsaker, på vilka järnvägsstyrelsen icke kan inverka. Landets ekonomiska livs beroende av utrikeshandeln medför, att vagnsparken med exportlast söker sig till hamnarna från alla delar av landet men med importlast återvänder till ett mera begränsat område, huvudsakligen till produktionsinrättningarna, vilka i sin tur utnyttja de ankommande vagnarna till transport av sina produkter till olika delar av landet. De med exportlast till hamnarna ankommande vagnar, vilka icke behövas för transport av importvaror och vilka icke omedelbart erbjudas returlast, dirigeras direkt till sådana bandelar, vilka icke erhålla vagnar med last till ett antal, som motsvarar transportbehovet. Så länge den nuvarande vanskliga transportsituationen råder kan varken ur nationalekonomisk eller järnvägsekonomisk ståndpunkt sett ett sådant förfaringssätt försvaras, att tomma vagnar förflyttas långa vägar från hamnarna och att importtransporterna ävensom transporterna av produktionsinrättningarnas produkter försummas endast på grund därav, att något områdes råvirkesexporttransporter på detta sätt skulle kunna skötas punktligt. Ur helhetens synpunkt sett borde framför allt strävas till, att järnvägarnas transportkapacitet utnyttjas till fullo, d.v.s. att vagnsparken i så stor utsträckning som möjligt utnyttjas till nyttigt transportarbete, enär endast på den vägen landets totala transportbehov på bästa sätt kan tillgodoses.

Helsingfors den 7 november 1951.

Minister för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena *Onni Peltonen.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Tehtyjen sopimusten mukaisesti pidätetään vientiteollisuuden ylimääräisistä suhdannevoitoista jo kuluvana vuotena osa valtiolle. Sopimuksen mukaan tämä pidätys on vähintään 6,000 miljoonaa markkaa, mutta todennäköisesti enemmän, sillä ulkomaankauppamme on tänä vuonna suurempi ja vientitavarain hinnat maailmanmarkkinoilla korkeammat kuin sopimusta tehtäessä on edellytetty. Ensi vuotta varten on hallituksen ja vientiteollisuuden kesken tehty sopimus, jonka mukaan suhdannevoittojen pidätysten on sopimusta tehtäessä arvioitu kohoavan ensi vuotena 23,000—25,000 miljoonaan markkaan. Nykyisten arvioiden mukaan ne kohoavat 30,000 miljoonaan. Näistä pidätyksistä menee suhdannerahastoon noin puolet ja se palautetaan takaisin yhtiöille. Toinen puoli pidätyksistä menee hinnantasausrahastoon. Tämä valtiolle lopullisesti jäävä osa vastaa suunnilleen sitä, minkä valtio näistä suhdannevoitoista saisi muutenkin verotuloina.

Suhdannevoitot ovat sellaista liikevoittoa, jota myös kunnat ovat oikeutetut verottamaan. Kunnat saisivat noita voittoja verottaessaan verotuloa arviolta 3,000—5,000 miljoonaa markkaa riippuen siitä, miten suuri veroäyrin hinta kussakin kunnassa on.

Nyt on kuitenkin tullut julkisuuteen tieto, että hallitus on sopinut yhtiöiden kanssa, että nämä yhtiöiden ylimääräiset suhdannevoitot ovat verovapaata tuloa siltäkin osalta, mikä palautetaan takaisin yhtiöille. Sellainen sopimus on ristiriidassa voimassa olevien verolakien kanssa. Kuntiin nähden se merkitsee sitä, että kuntien muut veronmaksajat joutuvat vastaavasti raskaamman verotuksen kohteeksi. Verojen siirtäminen yhä enemmän fyysillisten henkilöiden maksettavaksi ja suuryhtiöiden vapauttaminen verosta suhdannevoittojen osalta ei tunnu perustellulta, kun tiedetään, miten suuri jo nykyisin on fyysillisten henkilöiden verotus. Näin ollen pitäisi tämä verotulojen menetys mielestämme kunnille jollakin tavalla korvata.

Yllä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan pyydämme kunnioittaen esittää valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että kunnat saisivat korvauksen suhdannevoittojen verovapaudesta johtuvasta verotulojen menetyksestä?

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1951.

Hannes Tauriainen. Antto Prunnila.
Pertti Rapio. Kaarle E. Renfors

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Teille, Herra Puhemies, osoittamassaan kirjelmässä lokakuun 10 päivältä 1951 ovat kansanedustaja Hannes Tauriainen ym. valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esittäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, että kunnat saisivat korvauksen suhdannevoittojen verovapaudesta johtuvasta verotulojen menetyksestä?

Vastauksena tähän kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Valtioneuvoston ja Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton välisillä 12 päivänä huhtikuuta ja 15 päivänä syyskuuta 1951 tehdyillä kahdella eri sopimuksella on Suomen vientiteollisuus sitoutunut siihen, että vuoden 1951—1952 aikana kultakin maasta viedyn selluloosan, puuhiokkeen, paperin, pahvin ja kartongin valmistukseen käytetyltä pinokuutiometriltä paperipuuta saadaan kantaa erityinen suhdannepidätys, joka on suoritettava sitä varten muodostettuun suhdannerahastoon. Rahastoon tulleista pidätysmääristä on ensiksi mainitun sopimuksen mukaan 20 prosenttia ja 15 päivänä syyskuuta 1951 tehdyn sopimuksen mukaan 50 prosenttia suoritettava valtiokonttorille siirrettäväksi hinnantasausrahaston tilille, mutta loput pidätyksistä vähennettynä rahaston hallintokustannuksilla ja eräillä muilla suorituksilla palautettava viejille vuosina 1958—1961 kunkin vuoden helmikuun 1 päivänä.

Sopimusten mukaan niiden voimaantulon edellytyksenä on, että suhdannepidätykset saadaan niiden suoritusvuonna vähentää suorittajan veronalaisesta tulosta ja että niiden verottaminen tulona ja omaisuutena tulee tapahtumaan vasta, kun pidätysten palauttaminen on suoritettu. Kun näitä verolainsäädännöstä poikkeavia ehtoja ei voida sopimusteitse toteuttaa, on niistä säädettävä lailla ja onkin hallitus antanut tätä tarkoittavan esityksen eduskunnalle. Sen mukaan tulevat maasta viejät sekä valtion- että kunnallisverotuksessa verovelvollisiksi niistä osista suhdannepidätyksiä, jotka niille suoritetaan takaisin. Kun maasta viejät siis tulevat maksamaan veroa siitä tulosta, mikä lopullisesti jää heidän hyväkseen ja niinä vuosina, jolloin nuo tulot tulevat heidän hallintaansa, ei kunnille suhdannepidätysten verotuksen järjestämisestä johdu mitään sellaista verotulojen menetystä, joka perustaisi kunnille oikeuden korvauksen saamiseen.

Helsingissä 8 päivänä marraskuuta 1951.

Valtiovarainministeri *Viljo Rantala.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Eder, Herr Talman, riktad skrivelse av den 10 oktober 1951 har riksdagsman Hannes Tauriainen m. fl. med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen förelagt vederbörande medlem av regeringen följande spörsmål till besvarande:

> Ärnar Regeringen skrida till sådana åtgärder, att kommunerna bli ersatta för den förlust av skatteinkomster skattefriheten för konjunkturvinster medför?

Såsom svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

Genom två särskilda avtal mellan statsrådet och Träförädlingsindustriernas i Finland Centralförbund, det ena av den 12 april och det andra av den 15 september 1951, har Finlands exportindustri lämnat sitt samtycke till att under åren 1951—1952 för varje stapelkubikmeter pappersved, som använts för tillverkning av ur landet exporterad cellulosa, slipmassa, papper, papp och kartong, får uppbäras en särskild konjunkturinnehållning, vilken skall inbetalas till en för ändamålet bildad konjunkturfond. Av de innehållningsbelopp, som skola tillfalla fonden, skall enligt det förra avtalet 20 procent och enligt det senare 50 procent inbetalas till statskontoret för överföring till prisutjämningsfondens konto, medan återstoden av innehållningarna efter avdrag av kostnaderna för förvaltningen av fonden och vissa andra kostnader skola återbäras till exportörerna åren 1958—1961 den 1 februari varje år.

Enligt avtalen är en förutsättning för deras ikraftträdande, att konjunkturinnehållningarna under det år de erlagts få avdragas från vederbörandes skattepliktiga inkomst och att beskattningen av dem som inkomst och förmögenhet skall ske då restitutionen av innehållningarna verk. ställts. Då dessa från skattelagstiftningen avvikande villkor icke kunna stipuleras genom avtal, bör om dem stadgas medelst lag, varom proposition redan förelagts riksdagen. Enligt denna bli exportörerna såväl i stats- som komunalbeskattningen skattskyldiga för de delar av konjunkturinnehållningarna, som återbäras till dem. Då exportörerna sålunda komma att betala skatt för den inkomst de slutligt uppbära och under de år, då de få förfoga över inkomsten, åsamkas kommunerna icke genom den så ordnade beskattningen av konjunkturinnehållningarna någon sådan förlust av skatteinkomst, som konstituerar rätt till ersättning.

Helsingfors den 8 november 1951.

Finansminister *Viljo Rantala.*

Eduskunnan oikeusasiamiehen ja hänen varamiehensä vaali.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että eduskunnan oikeusasiamiehen ja hänen varamiehensä vaali vuosiksi 1952—1954 toimitetaan ensi perjantaina pidettävässä täysistunnossa.

Puhemiehen huomautus ed. Junnilan lausunnon johdosta eduskunnan istunnossa 9. 11. 1951.

P u h e m i e s: Havaittuani viime istunnon pöytäkirjasta ed. Junnilan sanotussa istunnossa esittämässään puheenvuorossa käyttäneen loukkaavia ja sopimattomia sanoja hallituksen jäsenestä, huomautan, että tällainen menettely ei ole valtiopäiväjärjestyksen 58 §:n mukaista.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. K u l o v a a r a: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 13.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotukset laeiksi alusrekisterilain 23 ja 30 §:n sekä ulosottolain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan e n s i m m ä i s e e n k ä s i t t e l y y n siinä valmistelevasti käsitelty halli-

tuksen esitys n:o 23, joka sisältää yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotukset, jotka koskevat Kansainvälisen työkonferenssin kolmannellakymmenennellätoisella istuntokaudellaan vuonna 1949 hyväksymiä sopimuksia ja suosituksia.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 19, joka sisältää yllämainitut ehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Murto: Herra puhemies! Kansainvälisen työkonferenssin kolmannekymmenennellätoisella istuntokaudellaan 1949 hyväksyttyjä sopimuksia koskeva hallituksen esitys eduskunnalle on senlaatuinen, ettei sitä voi vaieten sivuuttaa. Esitys sisältää useampia sopimuksia ja suosituksia, mutta minä käsittelen niistä vain yhtä sopimusta, n:oa 98, joka koskee järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltamista.

Tämän kysymyksessäolevan sopimuksen 1 artiklassa sanotaan: „Työntekijöiden tulee saada tyydyttävää suojelua kaikelta ammatillista järjestäytymistä vastaan kohdistuvalta toiminnalta, kun on kysymys heidän työsuhteistaan." Samassa artiklassa sanotaan edelleen, että „sellaista suojelua on varsinkin annettava, milloin on tarkoituksena erottaa työntekijä tai tuottaa hänelle muulla tavoin vahinkoa sen johdosta, että hän kuuluu ammatilliseen järjestöön tai osallistuu järjestön toimintaan työajan ulkopuolella tai työnantajan suostumuksella työaikana." Toisessa artiklassa sanotaan, että „työntekijäin ja työnantajien järjestöjen on saatava tyydyttävää suojelua kaikelta, joko suoraan vastapuolen tai sen asiamiesten tai jäsenten taholta tapahtuvalta sekaantumiselta järjestöjen perustamiseen, toimintaan tai hallintoon", ja että „erityisesti on katsottava asioihin sekaantumiseksi tämän artiklan mielessä toimenpiteet, joilla koetetaan edistää työnantajain tai työnantajajärjestöjen vaikutusvallan alaisten työntekijäjärjestöjen perustamista tai tukea työntekijäjärjestöjä rahallisesti tai muulla tavoin tarkoituksella saattaa nämä järjestöt työnantajien tai työnantajajärjestöjen valvonnan alaisiksi". Kolmas artikla kuuluu näin: „Jos on tarpeellista, on perustettava kansallisten olosuhteiden mukaisia elimiä turvaamaan edellisissä artikloissa määritellyn järjestäytymisoikeuden loukkaamattomuus". Neljännessä artiklassa korostetaan järjestöjen oikeuksia käydä neuvotteluja työehtosopimuksista työehtojen parantamiseksi.

Hallituksen esityksessä esitetään tämän sopimuksen hyväksymistä ja sanotaan perusteluissa seuraavaa: „Kun maamme lainsäädäntö sekä oikeudellinen ja hallinnollinen käytäntö noudattavat sopimuksen määräyksiä ja kun on pidettävä asianmukaisena, että maamme ratifioi sopimuksen, esitetään hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti, että eduskunta puolestaan päättäisi hyväksyä kansainvälisen työkonferenssin vuonna 1949 hyväksymän sopimuksen, joka koskee kollektiivisen neuvotteluoikeuden ja periaatteiden soveltamista.

Huolimatta ministeri Huunosen ja hallituksen vakuutteluista ei maassamme vallitseva käytäntö vastaa tätä sopimusta. Tuoreimpana esimerkkinä siitä on se, että Putkityöntekijäin Liiton ei annettu tehdä sopimusta työnantajien kanssa. Sama koskee Suomen Kuljetustyöntekijäin Liittoa ja Metsätyöntekijäin Liittoa. Näihin liittoihin nähden on asia myöskin siten, että ne eivät ole saaneet oikeutta tehdä työehtosopimusta huolimatta siitä, vaikka huomattava osa näiden alojen työläisistä kuuluvat näihin liittoihin eivätkä halua muihin ammatillisiin järjestöihin kuulua eivätkä halua hyväksyä muiden ammatillisten järjestöjen tekemiä sopimuksia. Ministeri Huunonen ja hallitus eivät ole olleet tietämättömiä näistä tosiasioista, vaan ne ovat tapahtuneet heidän suostumuksellaan. Putkimiehillä on ollut

oikeus perustaa oma liittonsa samoin kuin näiden muidenkin alojen työläisillä, johon he ovat miltei sataprosenttisesti kuuluneet, mutta heille ei ole suotu lakiemme ja tämän kansainvälisen sopimuksen takaamaa oikeutta valvoa etujaan. Tässä tapauksessa aivan sivullinen Metallityöntekijäin Liitto on tehnyt sopimuksen, jota noudattamaan putkimiehet koetetaan vetää, vaikka he eivät kuulu tähän liittoon. Tämä on mitä törkeintä ammatillisten järjestöjen demokraattisten oikeuksien loukkaamista. Tuntuu suorastaan ihmeelliseltä, että hallituksen esityksessä sanotaan maassamme vallitsevan käytännön vastaavan kysymyksessä olevaa sopimusta. Sellaiset tapaukset kuin Paperiliiton oikeistososialidemokraattien käsiin siirtäminen poliisivoiman avulla ja laillisten edustajien häätäminen puuliiton edustajakokouksesta, niinikään poliisivoimin, todistavat, ettei tässä maassa toteuteta järjestödemokratian alkeitakaan. Silloin kun nämä asiat olivat päiväjärjestyksessä, sanoi silloinen oikeusministeri pääasian olevan, että nämä liitot ovat luotettavien oikeistososialidemokraattien hallussa, tapahtuipa se sitten mitä menetelmiä käyttäen tahansa.

Tuoreimpana esimerkkinä ammatillisten järjestöjen toimintaoikeuksien rajoittamisesta ja suoranaisesta riistämisestä on mainittava Merimiesunionin tapaus. Tässä liitossa toimitettiin vaalit täysin sääntöjen ja lakien mukaisesti, mutta puheenjohtaja Välläri, joka sai ilmeisesti kehoituksen oikeistososialidemokraattiselta taholta, ryhtyi suorittamaan omin päin, liittotoimikunnan ja säännöt sivuuttaen, omia vaalejaan ja valitsi junttamiehiä kutsuen heidät kokoukseen Helsinkiin ja selitti tämän kokouksensa liiton edustajakokoukseksi sekä väkivaltaisesti anasti liiton lailliselta hallinnolta toimiston ja kaiken omaisuuden. Viranomaiset eivät ryhtyneet mihinkään toimenpiteisiin useista kehoituksista huolimatta tämän väkivaltapolitiikan estämiseksi. Tämä on räikeä esimerkki siitä tilanteesta, mikä todellisuudessa maassamme vallitsee. Ja edelleen. Parhaillaan suoritettavissa Metallityöväenliiton vaaleissa näyttelevät jälleen suurta osaa ns. paperiosastot, joita muutamat harvat henkilöt ovat muodostaneet monta kymmentä ja jotka ratkaisevat edustajakokouksen kokoonpanon. Tätä laitonta menettelyä käyttivät oikeistososialidemokraatit mm. Maa- ja Sekatyöväenliiton edustajia valittaessa ja perustivat 150 paperiosastoa. Tämä menettely on selvästi lain ja yhdistysjärjestödemokratian vastaista. Alussa lainaamissani sopimuskohdissa puhuttiin siitä, ettei saa toimia sillä tavalla, että työnantajat saisivat suoraa tai epäsuoraa vaikutusvaltaa työväen ammatillisissa järjestöissä, mutta SAK:n oikeistojohto on systemaattisesti toiminut siihen suuntaan, että ammatillisissa järjestöissä on saatu toteutumaan työnantajien tahto — jälleen yksi esimerkki siitä, ettei maassamme vallitseva käytäntö vastaa sopimuksen sisältöä.

Lisäksi on otettava huomioon, että ammatillisesti järjestyneitä työläisiä on erotettu monista työpaikoista ja tehtaista nimenomaan sen vuoksi, että he ovat kuuluneet ammatillisiin järjestöihin ja ovat aktiivisesti osallistuneet niiden toimintaan toimien puheenjohtajina, sihteereinä, luottamusmiehinä jne. Tämä työmaaterrori ja vainotoimenpiteet ovat levinneet hyvin laajalle eri puolilla maata. Varsinkin satamissa viime kesän aikana työnantajien ja oikeistososialidemokraattisten johtajien taholta harjoitettiin mitä häikäilemättömintä työläisten vainoamista ja estettiin niiden työskentely ja ansaitsemasta toimeentuloaan itselleen ja perheelleen.

Epäilemättä on niin, että kaikissa kapitalistisissa maissa rikotaan näitä sopimuksia, joita kapitalistit itse ovat olleet hyväksymässä ja jotka he myöskin eduskunnissa ratifioivat eri maissa. Mutta tämä seikka ei vähemmässäkään määrässä vähennä hallituksen ja ministeri Huunosen vastuuta. Samalla kun eduskunta hyväksyy nämä sopimukset, on välttämätöntä eduskunnan taholta ryhtyä toimenpiteisiin, jotka johtavat epäkohtien kiireelliseen poistamiseen ja että työläisille taataan ei yksinomaan järjestäytymis-, vaan myös järjestöjen toimintaoikeus.

Edellä olevan perusteella esitän, herra puhemies, että eduskunta lausuisi seuraavaa. „Samalla kun eduskunta hyväksyy kysymyksessä olevat sopimukset, se toteaa, että maassamme vallitseva käytäntö ei vastaa sopimusten sisältöä, vaan työntekijäin järjestöjen toimintaoikeuksia on lukuisissa tapauksissa loukattu, ja kehoittaa hallitusta kiireellisesti ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että rikkomuksiin syyllistyneet henkilöt saatettaisiin edesvastuuseen ja rikko-

musten uusiintuminen vastaisuudessa estettäisiin."

Ed. Tainio: Kannatan ed. Murron tekemää ehdotusta.

Ed. Jokinen: Minä pyytäisin ed. Murrolle huomauttaa, kun hän jatkuvasti mainitsee siitä, että Maa- ja Sekatyöväenliittoon perustettiin paperiosastoja, se on sellainen ed. Murron paperikäsite, joka on kommunistisessa puolueessa hyvin tunnettu. Mutta Maa- ja Sekatyöväenliitossa ei tätä kysymystä ole hoidettu papereilla, vaan käytännössä, jossa on olemassa todella osastoja ja jotka on kaikki myöskin toiminnassa. Päinvastoin kommunistien paperiosastot ovat kaikki hävinneet, ja minä sanoisin suoraan, että jos tässä maassa Maa- ja Sekatyöväenliiton kysymyksiä ja maatyöväen asiaa olisivat hoitaneet kommunistit, niin maatyöväen asema olisi peräti turvaton. Ed. Murto ei tunne näköjään maaseudun oloja. Hän kulkee vain kansainvälisissä liikeperiaatteissa, mutta kyllä maaseudun väki tuntee ja se on sen vuoksi myöskin liittynyt näihin osastoihin, joissa ajetaan järkevää maa- ja sekatyöväen politiikkaa.

Ed. Rytkönen: Ed. Jokisen esittämä puheenvuoro, jossa hän pyrkii väittämään perusteettomaksi ed. Murron esittämät ajatukset ja käsitykset paperiosastoista Maa- ja sekatyöväen liitossa, ei sellaisena nähtävästi pidä paikkaansa. Ovat täysin totuudenvastaisia. Muun muassa voitaneen esittää hyvin kouraantuntuvasti, että Ylä-Savon alueella Maa- ja sekatyöväen liiton toimesta vuosina 1948—49 perustettiin puhtaita paperiosastoja, jotka sen jälkeen kun vaalit Maa- ja sekatyöväen liitossa oli suoritettu, eivät ole toimineet, vaan lakanneet toimimasta. Tämä ilmentää sitä, että Maa- ja sekatyöväen liitossa harjoitettiin järjestelmällistä paperiosastojen perustamista ja kumoaa sellaisenaan myöskin ed. Jokisen esittämän väitteen. Herra puhemies! Kannatan ed. Murron tekemää esitystä.

Ed. Murto: Herra puhemies! Minä pyydän myöskin huomauttaa ed. Jokiselle, että kyllä se tarkoin tunnetaan ja tiedetään, millä tavalla nämä noin 150 paperiosastoa teidän liitossanne muodostettiin ja nähtävästi ed. Jokisen hyvin suurella avunannolla ja myötävaikutuksella. Niissähän oli tavallisesti jäseninä aivan toisten alojen ihmisiä, toimihenkilöitä ja niitä oli 3—4 aina kussakin osastossa ja nämä paperit tuotiin liittotoimikuntaan ja salattiin tyystin liittotoimikunnan jäseniltä. Vasta muutamia päiviä ennen edustajakokousta niistä saatiin luettelot ja silloin jo ilmoitettiin, että ne on merkitty yhteistyössä viranomaisten kanssa rekisteriin, ja nämä sitten lähettivät liittokokoukseen edustajia ja se merkitsi toista miljoonaa markkaa ylimääräisiä kuluja liittokokoukselle, kun nämä junttamiehet sinne saapuivat ja niille oli maksettava päivärahat ja matkakulut jne. eikä näistä paperiosastoista ole toiminnassa Maa- ja sekatyöväen liitossa, vaan ne ovat hävinneet näyttämöltä samoin kuin monet muut maatyöläisten todelliset osastot, sillä työläisten on hyvin vaikea ymmärtää tuollaisia menetelmiä, vaan he ovat sen hyvin ankarasti tuominneet ja Maa- ja sekatyöväen liiton menettely onkin ollut työläisten etujen vastaista koko sen ajan kun sieltä on karkoitettu todellinen ammattiyhdistysväki pois.

Ed. Jokinen: Ed. Murto tietysti tarkoitti niillä toimintansa lopettaneilla osastoilla kommunistisia osastoja, sillä käytännössä meillä oli edellisenä vuonna SAK:n valtuuston vaalit, myöskin Maa- ja sekatyöväen liiton valtuuston vaali eikä silloin perustettu osastoja, mutta ed. Murto kai voinee todeta, kuinka murskaavan tappion te silloin kärsitte. Siinä te näette parhaana todistuksena, mikä on Maa- ja sekatyöväen kanta tässä maassa: se ei hyväksy kommunistista maataloustyöväen politiikkaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Murto ed. Tainion kannattamana ehdottanut, että eduskunta perusteluissaan lausuisi seuraavaa: Samalla kun eduskunta hyväksyy kysymyksessä olevat sopimukset, se toteaa, että maassamme vallitseva käytäntö ei vastaa sopimusten sisältöä, vaan työntekijäin järjestöjen toimintaoikeuksia on lukuisissa tapauksissa loukattu, ja kehoittaa hallitusta kiireellisesti ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että rikkomuksiin syyllistyneet henkilöt saatettaisiin edesvastuuseen ja rikko-

musten uusiintuminen vastaisuudessa estettäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Murron ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 meijerivoin julistamisesta takavarikon alaiseksi.

Esitellään peustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 19.

Keskustelu:

Ed. Salmela-Järvinen: Herra puhemies! Hallituksen toimenpiteen, jolla turvattiin vähävaraisten kuluttajien mahdollisuudet saada ilman jonotusta hankituksi omaksi ja perheensä tarpeeksi tärkeitä elintarvikkeita, ei tosiaankaan olisi odottanut saavan perustuslakivaliokunnassa osakseen niin ankaraa arvostelua, kuin mitä tuli tämän voin säännöstelypäätöksen osaksi. Jos tämä arvostelu olisi tullut vain oikeiston taholta, ei se herättäisi ihmettelyä, sillä sillä tahollahan yleensä ollaan sitä mieltä, että vähävarainen kuluttaja ei tarvitse valtiovallan tukea eikä suojaa, vaan hänet on jätettävä yksityisen yrittäjän hyväntahdon varaan. Mutta tuntuu ihmeelliseltä, että täällä vasemmallakin puolella pidetään tarpeellisena puolustaa kaikenlaisten rohmuajien ja keinottelijoiden oikeuksia. Voitanee tietysti sanoa, että olisi voinut työntää voita kauppoihin loputtomasti, kunnes ahneimmatkin rohmuajat olisivat saaneet kyllikseen, niin että olisi voinut taata myöskin voita normaalisille kuluttajille, mutta sellaiseenhan meillä ei nykyään ole eikä oikeastaan ole missään olosuhteissa varaa.

Mitä tulee hinnan korotukseen, niin se on taas asia erikseen, eikä siihen ole tässä yhteydessä aihetta puuttua, sillä sitä asiaa koskeva päätös tulee toisessa yhteydessä aikanaan käsiteltäväksi.

Perustuslakivaliokunnan enemmistön kanta tässä mietinnössä, jossa arvostellaan hallituksen toimenpiteen laillisuutta, on myöskin minun käsittääkseni hyvin suuressa määrin saivartelua. Sanotaan, säännöstelyjäi ministeriön päätöksen varaan eikä siis valtioneuvosto kokonaisuudessaan ryhtynyt tätä säännöstelyä toteuttamaan. Minulla on sellainen käsitys, että ei valtioneuvosto kokonaisuudessaan tai yleensäkään esiinny päätöksiensä toimeenpanijana, vaan antaa päätöstensä toimeenpanon joidenkin elimien, ministeriöiden tai jopa virkamiestenkin tehtäväksi. Käsitykseni mukaan senvuoksi perustuslakivaliokunnan mietinnössä esitetty arvostelu on aiheeton. Ja ehdotankin, I vastalauseeseen viitaten, että mietinnöstä poistettaisiin toinen kappale, joka alkaa sanoilla: „Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen" jne.

Ed. Stenberg: Herra puhemies! Hallituksen toimenpiteet maan talouselämän vakauttamiseksi ovat sekä yleispiirteiltään että jokaiselta yksityiskohdaltaan osoittautuneet sellaisiksi, että ne eivät suinkaan ole talouttamme vakaannuttaneet, vaan päinvastoin saattaneet sen entistä sekasortoisempaan tilaan. Kenties se on koko vakaannuttamisen tarkoituskin. Ehkäpä vakaannuttajien taholta arvellaan, että saattamalla aikaan yleinen sekasorto ja taloudellinen epävarmuus on helpompi puristaa työtätekevän kansanosan elintaso mahdollisimman alas ja samalla luodaan pohjaa siirtymiselle jälleen sotatalouteen omassa maassa sekä yhtymiselle niiden maiden talouspiiriin, jotka sotatalouttaan pyrkivät Suomeenkin ulottamaan. Tällä tavoin pyritään myös synnyttämään sotapsykoosia kansassamme.

Eräänä piirteenä vakaannuttamistoimenpiteissä on ollut havaittavissa se, että hallituspiireissä pyritään ylittämään niitä valtuuksia, jotka taloudellinen valtalaki valtioneuvostolle antaa, ja sivuuttamaan eduskunnan päätäntävaltaa. Valtioneuvostolla on oikeus säännöstellä tarvikkeita, mutta ei oikeutta määrätä säännösteltäväksi. Kysymyksessäolevassa asiassa on säännöstelytoimenpiteet määrännyt kauppa- ja teollisuusministeriö, jolla ei ole siihen oikeutta. Tämä oikeus on valtioneuvostolla, mutta sen toimenpide on rajoittunut vain meijerivoin takavarikkoon julistamiseen yleistä kulutusta varten. Tästä on perustuslakivaliokunta huomauttanutkin mietintönsä perustelussa, mutta perustelujen kanssa johdonmukaista olisi ollut, että päätös jo senkin vuoksi olisi ehdotettu kumottavaksi. Niin ei perustuslakivaliokunnan enemmistö kuitenkaan asiaa ajatellut. Vaikka se havaitsi laittomuuden, se antoi sille siunauksensa asian varhaisemmassa käsittelyssä. Kun valtioneuvosto antoi asiasta uuden päätöksen, jolla kysymyksessä oleva päätös kumoutui, välttyi valiokunta tekemästä loppuehdotusta, mutta keskustelu valiokunnassa osoitti että ainoastaan me kansademokraatit pidimme tärkeänä valtioneuvoston päätöksen kumoamista. Toiset sensijaan olivat sitä mieltä, että sitä ei kumota, vaikka totesivatkin laista poikkeamista tapahtuneen.

Valiokunnan sos. dem. jäsenet eivät ole yhtyneet mietintöön siinä, että tällaisesta kansamme suureen enemmistöön vaikuttavasta erään toimivaltansa ylittäneen ministerin toimenpiteestä ja valtioneuvoston sille antamasta siunauksesta eduskunnassa huomautetaan, vaikka sillä on sivuutettu juuri eduskunnan päätösvaltaa. He puhuivat vain lainkohdan muodollisesta tulkinnasta, vaikka ainakin perustuslakivaliokunnan jäsenille asian pitäisi olla selvä. He ovat itse olleet mukana silloin, kun valtioneuvoston oikeus määrätä säännösteltäväksi on valiokunnan taholta ehdotettu pois taloudellisesta valtalaista ja eduskunta sen hyväksyi. Sosialidemokraattien taholta hyväksytään laista poikkeamiset aina silloin, kun ne ovat työläisten etujen vastaisia, niinkuin nyt käsiteltävänä oleva asiakin.

Säännöstelykysymykset tuntuvat olevan sangen arkoja asioita sosialidemokraateille, jos niiden lainmukaisuutta tiedustellaan sekä pidetään kiinni siitä, että eduskunnan päätöksiä ja toivomuksia asiassa noudatetaan. Sen on saanut havaita jälleen muussakin yhteydessä perustuslakivaliokunnassa viime päivinä. Niiden käsittely ei kuulu suoranaisesti tämän asian yhteyteen, joten se jääköön tällä kertaa vain toteamukseen.

Mitä sitten tulee voin säännöstelyn tarpeellisuuteen, niin sen kai nyt myöntää jokainen, että sellaista tarvetta ei ollut. Säännöstelyn syyksi on virallisesti sanottu ostopaniikkia, jonka aiheutti ostavan yleisön keskuuteen levinnyt tieto, että oli tarkoitus poistaa maitotalouden tukipalkkiot ja että tämä toimenpide aiheuttaisi voin vähittäiskauppahinnan kohoamisen. Mutta ministeri Tervon radioselostus ja sanomalehdissä olleet kirjoitukset, jotka puolsivat säännöstelyä, toivat syyksi voin ylettömän suuren käytön, joka on ollut mahdollista kaikille, koska voi on ollut halpaa. Puhuttiin „sianlihan voissa paistamisesta" ja muusta sellaisesta, joka ei ainakaan työläiskuluttajiin nähden sopinut ensinkään, ja rahakkaathan voivat sitä tehdä, maksoipa voi mitä tahansa.

Säännöstelylle esitetyt syyt samoin kuin se tapa, miten siihen ryhdyttiin, olivat yhtä asiattomat, eikä niissä ollut vähäisintäkään tuntua siitä, että asioita hoidetaan vakavasti. Hallituksen olisi pitänyt ryhtyä toimenpiteisiin hinnankorotushuhujen ja muiden hamstrausta edistävien häiriöiden torjumiseksi antamalla vakuus siitä, että voin hintaa ei tulla korottamaan. Näin se ei tehnyt, vaan voin niukkuuden syyksi esitettiin voin halpuus ja liikakulutus. Siten lisättiin ostovimmaa ja sitten ryhdyttiin hätiköidysti voin säännöstelyyn. Oliko toimenpide tarkoitettu tilapäiseksi, siitä ei aluksi puhuttu mitään, vaan määrättiin lokakuun loppupuolen annoskin yhtä pieneksi kuin oli alkukuunkin. Vasta se kuohunta, joka säännöstelyn johdosta kansan keskuudessa syntyi, pakotti säännöstelijät harkitsemaan asiaa tarkemmin.

Niitä syitä voin säännöstelylle ei siis ollut, jotka syiksi selitettiin, mutta sen sijaan hallitus nähtävästi katsoi, että tällä toimenpiteellä voi parhaiten siirtyä voin kuluttajahinnan korottamiseen herättämättä suurempaa kuohuntaa ostavassa yleisössä. Sen tehtävän on voin säännöstelyyn saattaminen täyttänyt. Siksi siitä luovuttiin samalla kun voin kuluttajahintaa korotettiin. Mutta tätäkään hallituksen toimenpiteeseen

vaikuttanutta tekijää, toimenpiteen todellista syytä, en katso aiheelliseksi voin tilapäisellekään säännöstelylle, sillä talouselämän vakaannuttaminen maassamme ei saa tapahtua niin, että tärkeimpien elintarvikkeiden hintoja korotetaan, kuten nyt on tapahtunut voin hinnan kohotessa 50 %:lla. Samanaikaisesti työläisten palkkojen korotukset estetään. Sen vuoksi ehdotan, herra puhemies, että eduskunta päättäisi sen lisäksi, mitä valiokunnan mietinnössä on asiasta sanottu, mietintöön liitetyn II vastalauseen mukaisesti, vain sikäli siitä poiketen, kuin hinnankorotuksen jo voimaantulo sitä muodollisesti muuttaa, lausua asiasta seuraavaa.

Eduskunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että voin säännöstelyyn ei ole ollut mitään todellista syytä, vaan se on toimenpide, jonka kautta hallitus on katsonut sopivaksi suorittaa voin hinnan korottamisen. Koska hinnankorotus koskee huomattavimmin juuri raskasta ruumiillista työtä tekeviä kansankerroksia sekä lapsiperheitä ja merkitsee yleensä vähävaraisten palkannauttijain ostokyvyn alentumista tärkeimpien ravintoarvojen osalta, ei hallituksen toimenpidettä voida tässäkään tarkoituksessa pitää hyväksyttävänä. Hallituksen tulisi huolehtia siitä, että voin nyt jälleen vapautuessa jakelusäännöstelystä sen kuluttajahinta palautettaisiin siihen, mikä se oli lokakuun loppuun mennessä.

Ed. Nederström-Lundén: Herra puhemies! Käsitellessämme tänään valtioneuvoston päätöstä meijerivoin julistamisesta takavarikon ja jakelusäännöstelyn alaiseksi viime lokakuun alusta lukien olemme tekimisissä melko vanhentuneen asian kanssa. Kuitenkaan en voi olla sanomatta tämän asian yhteydessä, että tuo valtion toimenpide todella hämmästytti kansalaisiamme ja vieläkin tuntuu epämieluisalta ajatella.

Olihan kylläkin tuohon aikaan vastoin kansalaisten julkisia joukkotoivomuksia saatu maahan uusi hallitus, joka oli ehtinyt ilmoittaa niin kutsutun vakauttamisohjelmansa. Oli saatu selvyys siitä, että hallitus ei tule täyttämään työläisille ja palkannauttijoille annettua lupausta palkkojen korottamisesta, mistä korotuksesta oli sovittu linnarauhaan lähdettäessä. Työtä tekevien toiveet saada jonkinlaista korjausta tukalaan taloudelliseen asemaansa olivat jääneet täyttymättä. Vakauttamisohjelma avasi työläisille kaikkea muuta kuin valoisia tulevaisuudentoiveita ja samaan aikaan uhattiin valtion menoarviossa perheitä, joilla on yksi lapsi, sillä, että lapsilisä otetaan ensimmäisestä lapsesta pois.

Uuden hallituksen toimintakausi alkoi työtätekeväin näkökulmasta katsoen synkin entein. Yhtenä vakauttamistoimenpiteenä ilmoitettiin vielä, että maidon, kerman, juuston ja voin hinnat tulevat nousemaan, voin peräti 140 mk kilolta. Maamme kodit ja perheenemännät olivat levottomia. Kuitenkaan ei kukaan osannut ajatella, että kaiken tämän edellä olevan lisäksi palattaisiin voin sodanaikaismalliseen säännöstelyyn ja että jaettava voimäärä oli niin vaivaisen pieni kuin 300 grammaa henkeä kohti kahdessa viikossa. Perheet joutuivat huutavaan voipulaan ja mustapörssi noteerasi säännöstelyn ensimmäisenä aamuna voin hinnan 500—600 markaksi Turussa ja myöhemmin 800—1,000 mk kilolta. Tämä tapahtui aikana, jolloin maassa olisi pitänyt olla voita aivan riittämiin, tilastojen mukaan yhtä paljon kuin edellisenä syksynä ja vähän runsaamminkin. Edellisenä syksynä saatiin monta kuukautta syödä pilaantunutta voita Valion liian täysistä ja vanhentuneista varastoista.

Ei sovi ihmetellä, että ihmiset mielipide-eroavaisuuksista huolimatta kaikissa yhteiskuntapiireissä hätääntyivät. Kyseltiin, mikä on hallituksen tarkoitus, missä ovat voivarastot, milloin säännöstely puretaan ja milloin saadaan enempi voita. Pelästyttiin toimenpiteiden sota-aikaista luonnetta ja oltiin katkeria siitä, että vähävaraisen kansanosan varoja, kansanosan, joka ei osannut aavistaa voin säännöstelyä ja jolla 29,9 ei ollut voita varastossa, heidän varojaan voin hintaa nostettaessa tulee menemään ylimääräisinä voittoina isompien ja pienempien välikäsien taskuihin eri voin jakeluportaissa.

Nyt vihdoinkin pitkän ajan jälkeen on edessämme voin säännöstelystä annettu virallinen asiakirja. Perustuslakivaliokunta ei voi olla ihmettelemättä, kuten se sanoo, valtioneuvoston toimenpiteitä jotka tuntuvat olevan toisenlaisia kuin ne lain pykälien mukaan saisivat olla. Säännöstely ei perustuslakivaliokunnan erään osan mielestä ole perustunut säännöstelymääräyksiä 24 päivänä huhtikuuta 1942 annettuun valtioneu-

voston päätökseen, vaan se on kokonaan järjestetty kauppa- ja teollisuusministeriön kiertokirjeellä. Perustuslakivaliokunta epäilee perusteluissaan oikein kahdesti ja lausuu: „Valiokunnan mielestä on epäiltävää, voidaanko tällaista menettelyä pitää talouselämän säännöstelystä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain 1 §:n 1 momentin ja 1 kohdan säännöksen mukaisena, koska mainitulla säännöksellä sellaisena kuin se nykyisin on, valtioneuvostolle on annettu valta vain itse säännöstellä tarvikkeiden kauppaa, kulutusta ym., mutta ei määrätä niitä säännösteltäväksi ja jättää säännöstelymääräysten antamista alemman viranomaisen tehtäväksi, niinkuin aikaisemmin oli mahdollista.

Edellä esitetyn perusteella saa havaita, että valtioneuvosto on ylittänyt valtuutensa. Tämä ei suinkaan ole omiaan herättämään kansalaisissa turvallisuuden tunnetta ja luottamusta hallitusta kohtaan. Sitä ei paranna myöskään se, että ensimmäisen vastalauseen allekirjoittajat edustajat Martta Salmela-Järvinen, Otto Toivonen, G. Henriksson ja Kalle Jokinen pyytävät eduskunnan pyyhkimään perusteluista toisen kappaleen pois. Se toinen kappale on ja pysyy asiakirjoissa ja tehdyt toimenpiteet varmistavat sen ja osoittavat, miten syksyllä 1951 alettiin yhtäkkiä elää maassamme aivan sota-ajan malliin.

Nyt olemme päässeet irti voin säännöstelystä, mutta hintaa on lisätty tuntuvasti. On olemassa myös kahdenlaista voita, joten saattaa epäillä, että voita on ollut sittenkin runsaasti ja että vanhempi osa siitä on jälleen ehtinyt pilaantua. Voin hinnan korotus on antanut monille välikäsille mahdollisuuden rikastua, ja voimme olla varmoja siitä, että ensimmäiset voit, mitkä joudumme ostamaan ovat eräältä osaltaan sitä halvempaa voita, josta ylimääräisiä voittoja on ollut mahdollisuus hankkia.

Voin hintaa ei olisi pitänyt nostaa ja maamme kodit tulevat suuresti paheksumaan tätä toimenpidettä. Voi on tärkeä ravintoaine talouksissamme. Perheet, joissa on paljon lapsia, tarvitsevat voita runsaasti. Samoin raskaissa töissä työskentelevät ja eväsruokien varassa elävät tarvitsevat paljon voita. Miten he voivat sitä nyt ostaa tällä hinnalla, kun aikaisempikin hinta oli tarpeeksi korkea. Maaseudun pienelä-jien, pienviljelijäin kannalta nykyinen järjestely on myöskin epäedullinen.

Hallituksen tulee vakavasti harkita toimenpiteitään, koska palkkoja ei ole nostettu, ei elintarvikkeidenkaan hintoja saa nostaa. Maamme talouselämä ei tule vakaantumaan, jos työllään elävän kansanosan ja maaseudun pieneläjäin elinehdot kurjistetaan. Niiden elinehtojen nousua tulee hallituksen tukea. Hallituksen otteet voiasiassa eivät ole olleet harkitut ja vakavat, vaan harkitsemattomat ja epävakaat. Hallituksen on syytä ottaa oppia siitä ajasta, jota elimme vuodesta 1944 vuoteen 1948, jolloin elämä maassamme kulki kansalaisten elintason nousun merkeissä eikä kuten nyt alentumisen, huonontumisen ja epävarmuuden merkeissä (Eduskunnasta: Silloin ei ollut vielä kommunisteja!).

Herra puhemies! Minä pyydän kannattaa edustaja Stenbergin tekemää ehdotusta.

Ed. Toivonen: Kannatan ed. Salmela-Järvisen tekemää ehdotusta.

Ed. Henriksson: Herra varapuhemies! Täällä edustaja Stenberg puhui suurella paatoksella siitä, että tässä on tapahtunut lainrikkomus. On kuitenkin huomattava, ettei perustuslakivaliokuntakaan siitä asiasta ole vakuutettu. Mietinnössä sanotaan, että „valiokunnan mielestä on epäiltävää". Edustaja Stenberg on näköjään näissä laintulkinta-asioissa paljon varmempi kuin perustuslakivaliokunta (Vasemmalta: Perustuslakivaliokunnan jäsenet kuuluvat hallituspuolueeseen!).

Sitten täällä edustaja Nederström-Lundén puhui myöskin suurella paatoksella siitä, mitenkä turmiollinen tämä säännöstelytoimenpide oli. Kyllä jokainen nyt tietää, että toimenpiteen tarkoituksena oli turvata voinsaanti niillekin, jotka päivisin käyvät työssä ja jokainen teistä muistaa, minkälainen tilanne oli, jolloin hamstraajat veivät voin käsistä ja ne ihmiset, joilla ei ollut aikaa seistä jonoissa eikä käydä myymälästä myymälään hamstraamassa voita, jäivät kertakaikkiaan ilman. Olisiko teidän mielestänne tällaista tilannetta pitänyt jatkaa vielä?

Kun tätä asiaa käsiteltiin perustuslakivaliokunnassa ja juuri tätä puolta selviteltiin siellä, ei kukaan SKDL:n edustajista edes polemisoinut tämän toimenpiteen oikeutusta vastaan, mikäli tästä oli kysymys,

vaan kiinnitettiin yksinomaan huomiota tähän muodolliseen seikkaan, josta ei kuitenkaan olla varmoja, koska perustuslakivaliokuntakaan ei ole varma siitä, että tämä järjestely on lainvastainen (Vasemmalta: Eihän voimpuutetta ollut olemassakaan eikä ole nytkään!).

Täällä sanottiin myöskin, että voivarastot olivat ainakin yhtä suuret kuin vuosi sitten. Niin ei ollut asianlaita. Voivarastot eivät olleet läheskään yhtä suuret, sillä hamstraajat olivat vieneet voita niin runsaat määrät.

Edustaja Nederström-Lundén kosketteli linnarauhasopimusta ja sanoi, että siinä olisi sovittu palkankorotuksista. Ei siinä puhuttu palkkojen korotuksesta, vaan kompensaatioista ja kompensaatioita voidaan antaa muussakin muodossa kuin palkkoja korottamalla. Kyllä se sitten nähdään, missä määrin kompensatioita on annettu, mutta kompensatioita on annettu hyvin huomattavassa määrässä ilman että palkkoja on nostettu (Eduskunnasta: Voinhintojen korotuksellako?).

Minäkin kannatan edustaja Salmela-Järvisen ehdotusta.

Ministeri T e r v o: Herra puhemies! Voin säännöstelyä koskevan asiallisen selvityksen minä olen antanut ed. Hietasen ym. tekemään eduskuntakyselyyn antamassani vastauksessa, joka jaettiin eduskunnalle viime perjantaina. Ei ole siis syytä kovin yksityiskohtaisesti enää asian sen puoleen tässä yhteydessä puuttua. Kun täällä on kuitenkin esitetty eräitä väittämiä, jotka eivät pidä paikkaansa, niin minä katson kuitenkin asialliseksi selostaa eräitä yksityiskohtia.

Voin kulutus on kuluvan vuoden aikana ollut huomattavasti paljon korkeampi kuin mitä se meidän maassammekin oli esimerkiksi vuotta aikaisemmin, puhumattakaan siitä, että voin kulutus meillä yleensä on huomattavan paljon korkeampi kuin esimerkiksi eräissä naapurimaissamme, joissa ilmastolliset olosuhteet ja työolosuhteet ovat suunnilleen samanlaiset. Voin kulutus on meillä huhtikuusta tänä vuonna lokakuuhun noussut 62 %:lla edellisen vuoden vastaavaan kauteen verrattuna. Tämän kulutuksen kasvamisen syyksi on mainittu, ja ilmeisesti täysin perustein, voin huomattavan halpa hinta, siis se alennus, joka keväällä pantiin toimeen. Kasvanut kulutus vähensi huomattavasti meidän voivaraston muodostumista ylituotantokautena kesän aikana ja siitä olikin seurauksena, että voivarastomme syyskuussa olivat noin 100,000 astiaa pienemmät kuin mitä ne olivat vuotta aikaisemmin. Siis se väite, että meidän voivarastomme olisivat olleet riittävät, ei pidä yhtä tosiasioiden kanssa.

On kansanhuoltoviranomaisten toimesta arvioitu, että ensi talvikautena, siis alituotantokautena, jolloin kotimainen tuotanto ei pysty tyydyttämään kulutusta, me tarvitsemme noin 120,000 astian varaston tämän alikulutuskauden alkaessa. Kun varasto syyskuussa oli vain noin 20,000 astiaa, eikä vielä oltu saatu riittävää varmuutta siitä, että ulkomailta saataisiin ostetuksi tuo puuttuva erä, niin kansanhuoltoviranomaisilla ei ollut edessänsä mitään muuta mahdollisuutta kuin ryhtyä niihin jyrkkiin toimenpiteisiin, joihin sitten ryhdyttiin, jotta voitaisiin talven varastot turvata.

Jos tilanne muissa suhteissa olisi ollut täysin normaali, niin tätä kortillepanoa ei ehkä sittenkään olisi tarvittu, koska asia olisi voitu hoitaa rauhallisten olosuhteiden vallitessa, mutta niinhän asian laita ei ollut. Sen varsin hyvin tietävät kaikki nekin, jotka täällä nyt ovat arvostelleet tätä toimenpidettä. Tilanne oli jo elokuussa, mutta varsinkin syyskuussa hyvin epäterve voikaupan alalla. Ensiksi voin välittäjät, kauppiaat, ryhtyivät harjoittamaan voin hamstrausta. Se havaittiin elokuun lopulla ja sitten tämä sama hamstrausvimma siirtyi myöskin kuluttajiin. Ja jokainen, joka muistaa syyskuun loppupuolella vallinneen tilanteen, tietää, että jos sen olisi sallittu jatkua lokakuussa, niin tilanne olisi muodostunut hyvin vaikeaksi ja sen seuraukset paljon vakavammiksi kuin mitä muodostuivat voin kortillepanon seuraukset.

Jos me ajattelemme asiaa nyt jälkeenpäin ja rauhallisemmin, niin jokaisen, joka haluaa olla rehellinen, täytynee myöntää, että voin kortillepanosta ei asiallisesti katsoen ollut mitään vahinkoa. Ravintorasvoja jaettiin ihmisille aivan riittävästi, ja siis huomattavasti enemmän kuin mitä sodanaikaisen säännöstelyn aikana tapahtui. Olihan lokakuun ravintorasva-annokset yli 2 kg henkeä kohden, kun otetaan huomioon myöskin margariinin jakelu. Valitettavasti Suomen kansa on tottunut tässä suhteessa sen

verran ylellisyyteen, ettei haluta tunnustaa margariinia ravintorasvaksi, niinkuin toisissa maissa tehdään ja niinkuin se itse asiassa kuitenkin on. Vahingot kuluttajille voin säännöstelystä aiheutuivat siitä syystä, että muodostui mustapörssi, mutta sehän ei ole siis viranomaisten syy. Se johtui siitä, että meidän kansalaisissamme ei ole riittävästi vastuun- ja velvollisuudentuntoa ja halua myötävaikuttaa valtakunnan asioiden hoitoon myönteisesti silloinkin kun se asianomaiselle yksilölle ehkä olisi hiukan vaikeata. Meidän olosuhteemme eivät valitettavasti vielä ole sellaiset, että asioita voitaisiin järjestää aina niin, että se olisi yksityisille kansalaisille, yhteiskunnan jäsenille aina pelkästään myönteistä. Ja tämä huono kansalaishenki, se oli se, joka aiheutti mustan pörssin syntymisen. Tietysti ensinnäkin rohmuajien toimesta, joista muuten suurin osa ilmeisesti hankki voita nimenomaan tarkoituksella saada ylimääräistä etua siinäkin tapauksessa, että voi ei olisi mennyt kortille. On nimittäin kiistaton tosiasia, että musta pörssi oli muodostunut eräillä paikkakunnilla jo syyskuun lopulla ennenkuin voi oli pantu kortille. Työkenttää oli sille antanut se asiain tila, että kaikilla kansalaisilla ei ollut tilaisuutta seisoa voijonoissa päiväkausia ja ostaa itselleen voita ja heidän oli pakko se sitten ostaa mustasta pörssistä. Ja näitä kansalaisia olivat juuri nimenomaan työtätekevät ihmiset, sellaiset, jotka olivat kauppojen aukioloaikoina töissä. Ja kun he sitten pääsivät työstä iltaisin, niin kaupoissa ei enää voita ollut. Minulla on se käsitys, että kaikkien niiden, jotka edustavat nimenomaan työtätekeviä kansalaisia, pitäisi hyväksyä voin kortille pano, koska sen eräänä huomattavana perusteena oli juuri suojella näiden ihmisten etuja ja varata heille myöskin tilaisuus saada voita normaalilla hinnalla (Eduskunnasta välihuuto). Mustan pörssin hinnat eivät ole viranomaisten eikä hallituksen määrättävissä. Minä valitan sitä, että myöskin tuottajien piirissä osoittautui olevan tätä huonoa kansalaismieltä niin paljon, että sillä taholla ryhdyttiin voita mustaan pörssiin myymään. Vähenihän meijereihin tuodun maidon määrä jo lokakuun ensimmäisellä viikolla viranomaisten ilmoituksen mukaan noin 10 %:lla ja kauppojen taholta taas ilmoitettiin, että kotona kirnuamisvälineet loppuivat samalla viikolla kaupoista kaikki. Tämä viittaa siihen, että tuottajaväestön taholla ryhdyttiin myöskin ylimääräisen edun tavoitteluun niin pian kuin tämä säännöstelypäätös oli syntynyt (Eduskunnasta: Ei pidä liioitella!). Minä en liioittele yhtään enempää kuin Maataloustuottajain Keskusliitto, joka katsoi aiheelliseksi tämän ilmiön johdosta antaa vetoomuksen maataloustuottajille ja kehoittaa heitä tukemaan hallituksen toimenpiteitä ja luopumaan tällaisesta epäterveestä toiminnasta.

Tällaisia olivat nämä voin kortille panon perusteet. Jos voin olisi annettu olla vielä lokakuun aikana säännöstelemättä, niin tilanne olisi jatkuvasti pahentunut sen vuoksi, että yleisessä tiedossa oli, että voin tukipalkkio tullaan jokatapauksessa joko kokonaan tai osittain poistamaan ja sen seurauksena voin hinta nousemaan. Tämä olisi aiheuttanut jatkuvia ryntäyksiä kauppoihin ja siis jatkuvasti pahentanut tilannetta. Sellainen vaihtoehto, asioiden kulussa, jota ei tapahdu, se on tietysti aina arvailujen varassa, mutta olisi mielenkiintoista nähdä ja kuulla, mitä esimerkiksi äärimmäisen vasemmiston taholla nyt sanottaisiin ja olisi sanottu, jos tilanteen olisi annettu loppuun asti jatkua sellaisena, mihin suuntaan se syyskuun lopussa jo oli kehittynyt. Silloin varmaan vasta olisi arvosteltu sitä, että asioita ei ole kyetty hoitamaan, kun musta pörssi olisi jokatapauksessa muodostunut ja hinnat olisivat nousseet ja siitä olisivat pahimmin joutuneet kärsimään ne, jotka työnsä takia eivät olisi ehtineet jonottaa ja olisivat siis jääneet elämään pelkästään mustan pörssin voin varassa. Nyt heillä oli sentään mahdollisuus saada ravintorasvoja noin 2 kg kuukaudessa henkeä kohti ja sitä nyt normaalioloissakin sentään pidetään suhteellisen riittävänä annoksena.

Hallituksen tarkoitus ei alunperinkään ollut tehdä tätä säännöstelyä sen pitemmäksi kuin siihen ajankohtaan asti, jolloin voin hintakysymys tulee järjestetyksi. Se oli siis alunperin katsottu aivan tilapäisluontoiseksi toimenpiteeksi. Se, että päätös voin säännöstelyn purkamisesta tehtiin jo 13 päivänä lokakuuta, johtui siitä, että Ruotsissa käydyt neuvottelut johtivat lokakuun 10 päivänä myönteiseen tulokseen ja sieltä saatiin kiinnitetyksi sellainen voierä, jonka katsottiin turvaavan voin kulutuksen alituotantokautena vapaata kauppalinjaa

noudattaen. Mutta tämä kauppa oli vielä syyskuun lopulla täysin epävarma, koska ruotsalaisilla markkinoilla oli muitakin ostajia kilpailemassa ja vain myötätunto, joka sillä taholla on meidän maatamme kohtaan tunnettu, ratkaisi ilmeisesti lopullisesti päätöksen siitä, että tuo voierä myytiin meille.

Nyt ovat meidän voivarastomme tämän kaupan turvin sellaiset, että me voimme hyvällä syyllä katsoa niiden riittävän seuraavaan kesään asti, siis siihen asti kuin kotimainen tuotanto pystyy tyydyttämään normaalikulutuksen, vieläpä tuottamaan ylikin seuraavaa talvikautta varten varastoitavaksi. Tämän verran siis vielä tästä voinsäännöstelyn sanoisinko asiallisesta puolesta.

Mitä sitten tulee sen muodolliseen puoleen, josta perustuslakivaliokunta on huomauttanut, niin minä en nyt pidä sitä huomautusta niin kovin raskaana eikä hallituksen taholla yleensäkään. Jos eduskunta haluaa sen kirjoihin panna tuon epäilyn, niin sehän saa siellä minun puolestani olla. Sitä vaikutelmaa ei kuitenkaan voi välttää, että perustuslakivaliokunnan epäily on enemmänkin lähtenyt siltä pohjalta, että jotakin pitää kuitenkin saada sanotuksi hallitukselle, ja kun ei nyt voitu suorastaan syyttää lain rikkomisesta, niin pantiin ainakin tällainen epäilys. Tosiasia on kuitenkin että perustuslakivaliokunta on niellyt vuosien 1950 ja 1951 aikana useita samanlaisia päätöksiä tekemättä niiden johdosta mitään muodollista huomautusta. Vuosien 1950—51 ajoilta meillä on useampia takavarikko- ja jakelusäännöstelyyn asettamista koskevia päätöksiä, jotka lakiteknillisesti on suoritettu täsmällään samanlaisella päätöksellä. (Eduskunnasta välihuuto). Minä en ole myöntänyt, että ne ovat rikkomuksia, eivätkä ne ole aikaisemmin perustuslakivaliokunnankaan mielestä olleet rikkomuksia. Ne ovat tulleet sellaisiksi vasta tämän voinsäännöstelypäätöksen yhteydessä. Perustuslakivaliokunta on muuttanut siis aikaisempaa käsitystään. Tässä on nyt kysymys kovin hiuksenhienolle asteelle viedystä lain tulkinnasta, ja siitähän voidaan tietysti väitellä loppumattomiin. Asiallisesti on niin, että tämä valtalain asianomainen sanonta on siinä määrin epämääräinen ja vaikea, että mitään säännöstelypäätöstä on käytännössä sen mukaisesti, jos siinä otetaan erittäin ahdas tulkinta, hyvin vaikea, jopa melkein mahdotonkin toteuttaa siten, ettei aivan tuollaisella sanoisinko saivartelevalla lain tulkinnalla löydettäisi siihen huomauttamisen sijaa.

Sitten lopuksi vielä muutama sana siitä seikasta, johon ed. Stenberg täällä viittasi ja josta puhuttiin myöskin kommunistien eduskuntakyselyssä. Väitettiin nimittäin, että tämän toimenpiteen aiheuttajana olisi ollut myöskin pyrkimys kerätä varastoja tulevaa sotaa varten, ja siis että tämäkin olisi ollut jonkunlaista sotaan varustautumista, mikä herättäisi muka levottomuutta kansalaisissa. Minä en kyllä jaksa uskoa, että kansalaisissa herättäisi levottamuutta se seikka, että hallitus pyrkii keräämään varastoon sen verran voita, että alituotantokauden aikana, kuluvan talvikauden aikana, voidaan kuluttajille taata heidän tarpeitaan tyydyttävä voimäärä vapaan kaupan puitteissa. Minä luulisin päinvastoin, että kaikissa vastuuntuntoisissa kansalaisissa pitäisi herättää tyytyväisyyttä, että tällaiset varastot ovat olemassa, ja levottomuutta pitäisi herättää vain sen, jos niitä ei olisi olemassa.

Ed. Stenberg: Herra puhemies! Ed. Henrikssonin väitteeseen, että kansandemokraattien taholta ei tehty valiokunnassa mitään muistutusta voin säännöstelyä vastaan, haluaisin huomauttaa, että tämä väite ei pidä paikkaansa ensinkään. Siitä on kyllin selvänä todistuksena ryhmämme jäsenten valiokunnan mietintöön liittämä vastalause. Ja perustuslakivaliokunnan jäsenenä ed. Henriksson taas tietää, että ainakaan tässä valiokunnassa ei oteta vastalauseeseen mitään sellaista, josta ei olisi asian käsittelyn yhteydessä tehty ehdotusta.

Mitä sitten tulee siihen, että valiokunnan enemmistö ei ole mietinnössään esittänyt varmana tapahtunutta laista poikkeamista, johtuu se yksinkertaisesti valiokunnan porvarillisten jäsenten antamasta tuesta tälle samoinkuin muillekin vakaannuttamistoimenpiteille. Mutta joidenkin muiden asioiden yhteydessä on samanlaisesta toimenpiteestä valiokunnan taholta huomautettu.

Ministeri Tervo mainitsi minun puhuneen jotakin voin varastoimisesta sodan varalta. „Oma suu tikanpojan surma" — ehkä tällaista tapahtuu. En minä ainakaan ole sanonut tästä yhtään mitään puheessani. Sitten ministeri Tervo siis myönsi puheenvuo-

rossaan sen, että säännöstelyn todellinen tarkoitus oli vain saada voin kuluttajahinta helpommalla ja mukavammalla tavalla korotetuksi.

Ed. Nederström-Lundén: Niin, kyllä minä myöskin haluaisin tässä sentään vielä alleviivata sen, että kyllähän tämä voin säännöstely hallituksen toimenpiteistä johtui, ja siitä johtuu myöskin se, että ihmiset kiirehtivät ostamaan itsellensä jonkun verran voita, ja myöskin se, että kauppiaat ryhtyivät sitä varastoimaan. Sillä jos hallitus ei olisi antanut julki sellaista tietoa eikä ryhtynyt sellaisiin toimenpiteisiin, että hintaa korotetaan, niin ei tällaiseen tilanteeseen olisi lainkaan jouduttu. Tässähän on todellakin syy hallituksessa, ja senvuoksi sitä täytyy myöskin arvostella. Ja kyllä minun mielestäni myöskin täytyy sanoa se, että se on tarpeellista, että perustuslakivaliokunta on hyvin arka tällaisissa asioissa, että ei jouduta laittomuuden tielle.

Tässä sanottiin, että minä puhun palkankorotuksista. Kyllä minun käsittääkseni, jos on luvattu kompensaatioita palkkoihin siitä, että linnarauhan aikana elinkustannukset nousevat, kyllä ne olisivat olleet palkankorotusta. Mitä nuo kompensaatiot olisivat tässä tapauksessa muutakaan tarkoittaneet. Sitä kohtaa puheestani minun käsittääkseni ei voida arvostella.

Myöskin on olemassa tilastoja siitä, että siihen aikaan kuin voi pantiin säännöstelyyn, siihen aikaan ja sitä ennen oli runsaasti tuotettu voita meidän maassamme ja että sitä oli olemassa. Sitä todistivat Pellervo-seuran tilastot, joita kai ei nyt ole syytä epäillä. Tietysti sen voi käsittää, että ministeri puolustaa jollakin tavalla omaa asiaansa, — mutta väärää asiaa hän joka tapauksessa tässä puolustaa.

Ed. Heljas: Herra puhemies! En ollut tilaisuudessa olemaan läsnä valiokunnan siinä kokouksessa, jossa päätettiin mietinnön sanamuodosta. Omasta puolestani olen valmis yhtymään ensimmäiseen vastalauseeseen. Vaikka valtioneuvosto päätöstä tehdessään ei ole aivan tarkasti noudattanut laillisia muotoja, ei mielestäni olisi syytä niin mahdollisissa kuin vähemmänkin mahdollisissa asioissa „pistää" hallitusta. Tämmöinen neulanpistospolitiikka on osoituksena pikkumaisuudesta, josta meidän vähitellen pitäisi vapautua. — Yhdyn ed. Salmela-Järvisen tekemään ehdotukseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Salmela-Järvinen ed. Toivosen kannattamana ehdottanut, että perustelujen toinen kappale poistettaisiin. Kutsun tätä ed. Salmela-Järvisen ehdotukseksi. Ed. Stenberg ed. Nederström-Lundénin kannattamana ehdottaa, että perusteluihin lisättäisiin pääasiallisesti II vastalauseen mukaisesti seuraavaa: „Eduskunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että voin säännöstelyyn ei ole ollut mitään todellista syytä, vaan se on toimenpide, jonka kautta hallitus on katsonut sopivaksi suorittaa voin hinnan korottamisen. Koska hinnankorotus koskee huomattavammin juuri raskasta ruumiillista työtä tekeviä kansankerroksia sekä lapsiperheitä ja merkitsee yleensä vähävaraisten palkannauttijain ostokyvyn alenemista tärkeimpien ravinto-arvojen osalta, ei hallituksen toimenpidettä voida tässäkään tarkoituksessa pitää hyväksyttävänä. Hallituksen tulisi huolehtia siitä, että voin nyt jälleen vapautuessa jakelusäännöstelystä sen kuluttajahinta palautettaisiin siihen, mitä se oli lokakuun loppuun mennessä." Kutsun tätä ed. Stenbergin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska ehdotukset ovat erillisiä, on niistä äänestettävä erikseen mietintöä vastaan.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Salmela-Järvisen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Salmela-Järvisen ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Borg-Sundman, von Born, Friman, Haapanen, Hakala, Hallberg, Hamara, Heikkilä, Heitto, Hetemäki, Hietanen, Hollsten, Honkala, Huttunen, Häikiö, Innala, Jern, Junnila, Juntunen,

Järnefelt, Järvinen, Kannisto, Karvikko, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Korsbäck, Kosola, Kujala, Kullberg, Kuusinen, Kyttä, Kölli, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivonen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Niskala, Nordfors, Nordström, N. Nurminen, Nykänen, Palovesi, Pasanen, Pessi, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytkönen, Ryömä, Saariaho, Salminen, Saura, Seppi, Seppälä, Solla, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Torvi, Tuurna, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, A. Wirtanen, J. Wirtanen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jokinen, Joukanen, Jussila, Kaarna, N. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kulovaara, Kähönen, Käkelä, Lahtela, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Peltonen, Pesonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rönkkö, Saalasti, Saari, Salmela-Järvinen, Sarjala, V. Simonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tervo, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Virolainen, V. Wirtanen, Väisänen, Väyrynen ja Väänänen.

Tyhjää äänestää seuraava edustaja:

V. Kaasalainen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 17 edustajaa:

Ahmavaara, Antikainen, Hakkila, Kaitila, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, Kleemola, Lampinen, P. Leskinen, Meinander, Nikkola, Niukkanen, Nuorsaari, Pekkala, Rytinki, A. Simonen ja Tarkkanen.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 95 jaa- ja 86 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 17.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Stenbergin ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Stenbergin ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Koneäänestystä pyydetään.

P u h e m i e s: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antila, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Hollsten, Honkala, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Junnila, Jussila, Järnefelt, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Koivisto, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kölli, Lahtela, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Nikkola, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Ryhtä, Rönkkö, Saalasti, Saari Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Tuurna, Törngren, Ven-

namo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, V. Wirtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi ja A. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 17 edustajaa:

Ahmavaara, Antikainen, Hakkila, Kaitila, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, Kleemola, Lampinen, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Meinander, Niukkanen, Nuorsaari, Pekkala, Rytinki, A. Simonen ja Tarkkanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 143 jaa- ja 39 ei-ääntä; poissa 17.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 4) asia.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 44, 45 ja 46 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Ehdotuksen laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Etelä-Pohjanmaan tuberkuloosipiirin kuntainliitolle erinäiset Härmän parantolaan kuuluvat alueet

sisältävä hallituksen esitys n:o 44 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Ehdotuksen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin

sisältävä hallituksen esitys n:o 45 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi valtiovarainvaliokuntaan.

Puhenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tuurna: Pyydän asian pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon, koska asiasta tehdään vasta-aloite.

Puhemies: Koska asiaa ei yksimielisesti ole lähetetty valiokuntaan, on asia jäävä pöydälle.

Asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävä hallituksen esitys n:o 46 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti työväenasiainvaliokuntaan.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

5) Ehdotuksen laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3;

6) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4; sekä

7) Tutkimuksen toimittamista rautatien rakentamiseksi Otanmäestä Lapin asemalle

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,31.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

35. Perjantaina 16 p. marraskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

1) Eduskunnan oikeusasiamiehen ja hänen varamiehensä vaali 488

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta 489
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 12; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 26.

3) Ehdotus laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 13; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 2.

4) Ehdotus laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta 490
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 14; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9; hallituksen esitys n:o 4.

5) Ehdotukset laeiksi alusrekisterilain 23 ja 30 §:n sekä ulosottolain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta .... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 15; lakivaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 23.

Ensimmäinen käsittely:

6) Ehdotus laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta ..... „
Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. Lahtelan ym. lak. al. n:o 85.

Siv.

7) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten 491
Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 80.

Ainoa käsittely:

8) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 työpalkkojen säännöstelystä 492
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20; mainittu päätös.

9) Ehdotus toivomukseksi tutkimuksen toimittamisesta rautatien rakentamiseksi Otanmäestä Lapin asemalle 501
Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1; ed. Karjalaisen ym. toiv. al. n:o 181.

Esitellään:

10) Hallituksen esitys n:o 45 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin ..... „

Pöydällepanoa varten esitellään:

11) Talousvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta sukupuolitautilaiksi 506

12) Talousvaliokunnan mietintö n:o 2 hallituksen esityksen johdosta laiksi

Siv.

reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta 506
13) Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2 toivomusaloitteesta, joka tarkoittaa puhelinyhteyksien rakentamista asutusalueille..... „
14) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 hallituksen esityksen johdosta laiksi kahviverosta ..... „
15) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12 hallituksen esityksen johdosta laiksi makeisvalmisteverosta .. „
16) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13 hallituksen esityksen johdosta laiksi tulitikkuverosta ..... „
17) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14 hallituksen esityksen johdosta laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssitoimikunnan virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksua, annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä..... „
18) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahmavaara, Antikainen, von Born, Kaitila, Kekkonen, P. Leskinen, Murto, Murtomaa, Nuorsaari, Pekkala, Tainio ja Tarkkanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta ulkomaanmatkan vuoksi ed. von Born, virkamatkan vuoksi ed. Murtomaa ja yksityisasiain vuoksi edustajat Tainio ja Kaitila sekä 20 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Murto sekä 25 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. Tarkkanen.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuina, saapuneet ministeri Kleemolan vastaukset ed. Myllymäen ym. kysymykseen, joka koskee työllisyystilannetta nahka- ja jalkineteollisuudessa ja ed. Nederström-Lundénin ym. kysymykseen, joka koskee työllisyystilannetta kutomo- ja vaatetusalan teollisuudessa sekä kauppa- ja teollisuusministeri Tervon vastaus ed. Heikuran ym. kysymykseen, joka koskee maataloustraktorien maahan tuontia.

Nämä kysymykset on nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime viikkoina ja erityisesti viime päivinä on maamme nahka- ja jalkineteollisuusalalla muodostunut huolestuttava tilanne sen johdosta, että alan teollisuuslaitokset ovat ryhtyneet lyhentämään työviikkoja ja kokonaan keskeyttämäänkin työt. Työntekijäin ansiot ovat sen johdosta suuresti vähentyneet ja kokonaan loppuuneetkin. Täten työntekijät ovat ilman omaa syytään joutuneet kärsimään taloudellista häviötä. Työtilanteesta olemme tähän mennessä saaneet mm. seuraavia tietoja:

Aaltosen kenkätehdas, joka on maan suurin ja jossa työskentelee noin 650 työläistä, samoin kuin sen sisaryhtymä Attilan kenkätehdas, jossa työskentelee noin 300 työläistä, ovat molemmat siirtyneet viime viikolla lyhyempään työviikkoon, Aaltosen tehtaalla 4-päiväiseen ja Attilan tehdas osittain 4- ja 5-päiväisiin työviikkoihin. Viimemainitussa vain joitakin työvaiheita työskentelee täydellä viikolla.

Tampereella sijaitseva kenkätehdas Kave, jossa on yli 200 työläistä, on siirtynyt osittain 4- ja osittain 5-päiväisiin työviikkoihin, minkä lisäksi on ilmoitettu tuotannon mahdollisesti kokonaan pysähtyvän.

Tamperelainen Branderin kenkätehdas, maan toiseksi suurin kenkätehdas, jossa

työskentelee noin 400 työläistä, on osittain siirtynyt 4-päiväiseen työviikkoon. On myös ilmoitettu, että kenkien tuotanto mahdollisesti tultaisiin pysäytttämään.

Jo aikaisemmin „linnarauhan" aikana ovat mm. tamperelaiset Huttusen kenkätehdas, jossa työskentelee vajaa 100 työläistä, ja saman suuruinen Hämeen kenkätehdas siirtyneet 4-päiväisiin työviikkoihin.

Tampereen ympäristössä ovat mm. Hirsilän kenkätehdas (n. 140—150 työläistä) sekä Oriveden asemalla sijaitseva kenkätehdas Ensi n. 65—70 työläistä) siirtyneet 4-päiväisiin työviikkoihin ja Oriveden kirkonkylän kenkätehdas (n. 160—170 työläistä) on siirtynyt 5-päiväiseen työviikkoon.

Nokialla sijaitseva Rantasen kenkätehdas on myös siirtynyt 4-päiväiseen työviikkoon.

Epilässä sijaitseva Epilän nahkatehdas, jossa on yli 300 työläistä, on siirtynyt kautta linja 5-päiväisiin työviikkoihin ja Salmisen nahkatehdas (n. 130—140 työläistä), joka toimii sekä Epilässä että Tampereella, on myös osittain siirtynyt 5-päiväisiin työviikkoihin.

Myös muualla maassa, kuten esim. Raumalla, on samantapaisia ilmiöitä. Niinpä Satakunnan kenkätehdas on ollut kaksi viikkoa pysähdyksissä ja työläiset on lomautettu. Oulussa Åströmin nahkatehtaalla on ollut havaittavissa siirtymistä lyhennettyyn työviikkoon ja samantapaisia uutisia on tullut Mikkelistä, Vaasasta ja Hämeenlinnasta. Hämeenlinnalaiselta Suomen Turkistehtaalta on ilmoitettu vähennettävän työvoimaa. Hinthaarassa lähellä Porvoota sijaitseva nahkatehdas on keskyttänyt toimintansa.

Kun tilanne päivä päivältä jatkuvasti huononee ja asiain korjaamiseksi olisi ryhdyttävä nopeisiin toimenpiteisiin, niin valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että nahka- ja jalkineteollisuudessa on viime aikoina ryhdytty työskentelemään lyhennetyin työviikoin, jopa eräisssä tapauksissa työskentely kokonaan lopetettu, ja jos on,
>
> mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä tämän työläisille suuria vaikeuksia tuottavan asiantilan korjaamiseksi?

Helsingissä, lokakuun 12 päivänä 1951.

Lauri Myllymäki.	Pertti Rapio.
Antti Kinnunen.	J. Mustonen.
Paavo Aitio.	Ester Häikiö.
Juho Rytkönen.	Eevi Juntunen.
Hemming Lindqvist.	A-L. Tiekso-Isaksson.
Antto Prunnila.	G. Rosenberg.
Kaarle E. Renfors.	T. Niiranen.
Usko Seppi.	V. Puumalainen.
Elli Stenberg.	Arvo Riihimäki.
Aimo Aaltonen.	Hugo Manninen.
Eino Tainio.	Juho Nykänen.

Matti Meriläinen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin nojautuen kansanedustajat Lauri Myllymäki ym. ovat esittäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavat kysymykset:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että nahka- ja jalkineteollisuudessa on viime aikoina ryhdytty työskentelemään lyhennetyin työviikoin, jopa eräisssä tapauksissa työskentely kokonaan lopetettu, ja jos on,
>
> mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä tämän työläisille suuria vaikeuksia tuottavan asiantilan korjaamiseksi?

Näihin kysymyksiin, jotka Herra Puhemies on lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille, vastaan kunnioittaen seuraavaa:

Työllisyystilanne on kuluvana vuonna ollut kokonaisuutena katsoen hyvä. Useilla aloilla on jatkuvasti työvoiman vajausta. Ja valtiovallan on täytynyt erikoisesti kiinnittää huomiota siihen, että maan talouselämän kannalta tärkeät työt saavat mikäli mahdollista tarvittavan työvoiman. Kuitenkin on eräillä teollisuusaloilla, kuten juuri nahka- ja jalkineteolliuudessa, esiintynyt osatyöviikkoihin siirtymistä. Tämä on lähinnä johtunut siitä, että kenkäkauppa-alalla on esiintynyt yleistä pidättäytymistä. Kun jalkinetehtaat eivät ole saaneet tar-

peeksi tilauksia, ovat ne puolestaan rajoittaneet tuotantoaan ja pidättäytyneet tilauksistaan nahkatehtaille.

Tilanne näyttää kuitenkin nyt kääntyneen parempaan päin, kun hintataso on vakautettu. Markkinat nahka- ja jalkinealalla ovat huomattavasti vilkastuneet. Tämä vaikuttanee lähiaikoina myös työllisyystilanteen paranemiseen nahka- ja jalkineallallakin.

Nahka- ja jalkinealan työvoimakriisi näyttää siis olevan tilapäistä laatua eikä pitemmälle jatkuva ilmiö. Tämän vuoksi valtiovallan taholta ei ole vielä ryhdytty mihinkään välittömiin työttömyyden lieventämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin, vaan on tässä vaiheessa lähinnä pyritty selvittelemään kriisin syitä ja niitä toimenpiteitä, joilla näiden syiden vaikutus saadaan poistetuksi. Valtiovallan taholla kuitenkin seurataan tarkoin tilanteen kehitystä ja ryhdytään, mikäli tilanne niin vaatii, asianmukaisiin toimenpiteisiin työttömyyden lieventämiseksi myös nyt kyseessä olevalla alalla.

Tämän, Herra Puhemies, olen tahtonut saattaa tietoonne.

Helsingissä, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä, 12 päivänä marraskuuta 1951.

Ministeri *Kauno Kleemola.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med hänvisning till Riksdagsordningens 37 § 1 mom. ha riksdagsmännen Lauri Myllymäki m. fl. till vederbörande medlem av Statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> Har Regeringen uppmärksammat, att man inom läder- och skoindustrin på senaste tid börjat arbeta med förkortad arbetsvecka, i vissa fall t. o. m. helt och hållet upphört med arbetet, och om så är fallet
>
> vad har Regeringen gjort eller ämnar göra för att avhjälpa detta sakförhållande, som åsamkar arbetarna stora svårigheter?

Till dessa spörsmål, som Herr Talmannen tillställt undertecknad minister, önskar jag vördsamt framhålla:

Arbetssituationen har under innevarande år på det hela taget varit god. På ett flertal områden råder fortsättningsvis brist på arbetskraft. Statsmakten har varit tvungen att fästa särskilt avseende vid, att för landets näringsliv viktiga arbetsområden såvitt möjligt erhålla den arbetskraft de behöva. Inom vissa industrigrenar, däribland läder- och skoindustrin, har man dock börjat övergå till delarbetsveckor. Detta har närmast berott på, att en allmän återhållsamhet uppträtt inom skohandeln. Då skofabrikerna icke erhållit order i tillräcklig mängd, ha de å sin sida begränsat sin produktion och avhållit sig från beställningar från läderfabrikerna.

Situationen synes dock nu ha vänt sig till det bättre, då prisnivån stabiliserats. Handeln inom läder- och skobranschen har blivit märkbart livligare. Detta torde inom en nära framtid medföra en förbättring av arbetssituationen även inom dessa områden.

Arbetskraftskrisen inom läder- och skobranschen synes sålunda vara tillfällig och icke en bestående företeelse. Av denna orsak har man ännu icke från statsmaktens sida vidtagit några omedelbara åtgärder för att lindra arbetslösheten, utan man har i sakens nuvarande skede närmast försökt klargöra orsakerna till krisen ävensom de åtgärder, medels vilka dessa orsaker kunde elimineras. Från statsmaktens sida följer man dock noggrant med händelsernas utveckling och för den händelse situationen så fordrar komma erforderliga åtgärder att vidtagas för att lindra arbetslösheten även på detta område.

Detta, Herr Talman, har jag önskat bringa till Eder kännedom.

Helsingfors, ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena, den 12 november 1951.

Minister *Kauno Kleemola.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Tietoomme on tullut, että eräät kutomoalan tehtaat ovat viime aikoina siirtyneet 4 ja 5 päivän työviikkoihin. Niinpä esim. Turun Verkatehtaan kutojat työskentelivät viime viikolla vain 4 päivää ja tällä viikolla on tehtaassa 5-päiväinen työviikko. Samoin

on laita Hämeenlinnan Verkatehtaalla. Orimattilan Verkatehdas työskenetelee myös lyhennetyin työviikoin ja on tehtaan johto ilmoittanut, että sitä jatketaan koko tämän vuoden. Samoin on tietoomme tullut, että eräät vaatetusalan liikkeet Turussa ym:lla järjestävät työläisilleen mahdollisuuden työskennellä vain 3 ja 4 päivää viikossa.

Edellä mainituissa tehtaissa ja työpaikoissa työskentelee tuhansia työläisiä. Työläisten ansiomahdollisuudet täysviikkoisissakin töissä ovat alhaiset. Edellämainitunlaiset työviikkojen supistukset tulevat vaikuttamaan hyvin turmiollisesti työläisten ansiomahdollisuuksiin. Varsinkin naiset, joita näillä työaloilla työskentelee runsaasti ja joiden palkat ovat alhaiset, joutuvat tämän johdosta suuriin vaikeuksiin. Kun myöskin on mahdotonta ajatella, että työläiset voisivat saada vapaapäiviksi jostakin muualta ansiotyötä, täytyy kysyä, miten voidaan ajatella työläisten tulevan toimeen näin suuresti supistetuilla palkkatuloilla.

Koska asia on varsin vakava ja kaipaa nopeaa korjaamista, esitämme valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että kutomoalan ja vaatetusalan teollisuudessa on viime aikoina ryhdytty työskentelemään lyhennetyin työviikoin, ja jos on,
>
> mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä tämän työläisille suuria taloudellisia vaikeuksia tuottavan asiaintilan korjaamiseksi?

Helsingissä, lokakuun 12 päivänä 1951.

Judit Nederström-Lundén. Aimo Aaltonen.
Paavo Aitio. Elli Stenberg.
Hemming Lindqvist. A-L. Tiekso-Isaksson.
Anna Nevalainen. Elli Juntunen.
Ester Häikiö.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin nojautuen kansanedustajat Judit Nederström-Lundén y. m. ovat esittäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavat kysymykset:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että kutomoalan ja vaatetusalan teollisuudessa on viime aikoina ryhdytty työskentelemään lyhennetyin työviikoin, ja jos on,
>
> mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä tämän työläisille suuria taloudellisia vaikeuksia tuottavan asiaintilan korjaamiseksi?

Näihin kysymyksiin, jotka Herra Puhemies on lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille, vastaan kunnioittaen seuraavaa:

Työllisyystilanne on maassamme kuluvana vuonna ollut kokonaisuutena katsoen hyvä. Useilla aloilla on jatkuvasti jopa työvoiman puutetta. Kuitenkin on eräillä teollisuuden aloilla, kuten juuri kutomoalalla, esiintynyt vaikeuksia, jotka ovat johtaneet eräissä tehtaissa osatyöviikkojen käyttöön Useimmat villatehtaat ovat supistaneet työviikkonsa 5 tai 4 päiväisiksi. Tilanteen ollessa pahimmillaan tämä työviikkojen supistaminen koski noin 4,400 työntekijää, mikä luku nyt on supistunut noin kahdella sadalla eli 4,200:aan. Tekstiilialan työntekijöitä on kaikkiaan noin 28,000.

Pääsyynä osatyöviikkoihin siirtymiseen oli kansainvälisillä markkinoilla tapahtunut villan hinnan romahdusmainen lasku. Viime keväästä lähtien villan hinnat ovat laskeneet enemmän kuin tiettävästi koskaan ennen. Niinpä esim. sellainen villalaatu, joka maksoi maaliskuussa 350 penceä naulalta, maksoi elo—syyskuun vaihteessa vain 120 penceä. Seurauksena laskusta oli, että valmiiden villatuotteiden hinnat rupesivat alenemaan ja kun hintasuunta on laskeva, on kauppa aina pidättyväinen, koska kukaan ei halua ostaa tavaraa, joka huomenna mahdollisesti on vielä halvempaa. Tästä johtui yleinen kaupan tyrehtyminen. Ja kun myyntiä ei ollut, täyttyivät tehtaiden varastot ja tehtaat ryhtyivät supistamaan tuotantoaan. Sama ilmiö on ollut havaittavissa useimmissa muissa maissa, jopa vielä paljon laajemmassa mitassa kuin meillä. Vakauttamistoimenpiteiden yhtydessä toimeenpannut hintojen järjestelyt ja harvinaisen lämmin syksy lienevät myös osaltaan meillä aiheuttaneet pidättyväisyyttä villakangaskaupan alalla.

Tilanne näyttää kuitenkin nyt kääntyneen parempaan päin. Hintataso on vakautettu, ylimääräistuontiohjelma on lyöty

kiinni ja talvi on tulossa, mikä kaikki on omiaan vaikuttamaan elvyttävästi kauppaan. On siis odotettavissa, että villakankaiden vilkas kysyntä alkaa vaikuttaa myös tehtaiden toimintaan.

Villatehtaissa esiintynyt osatyöviikkoihin siirtyminen näyttää siis olevan tilapäislaatuinen eikä pitemmälle jatkuva ilmiö. Tämän vuoksi valtiovallan taholta ei ole vielä ryhdytty mihinkään välittömiin toimenpiteisiin työttömyyden lieventämiseksi, vaan on tässä vaiheessa lähinnä pyritty selvittelemään kriisin syitä ja niitä toimenpiteitä, joilla näiden syiden vaikutus saadaan poistetuksi. Valtiovallan taholla kuitenkin seurataan tarkoin tilanteen kehitystä ja ryhdytään, mikäli tilanne niin vaatii, asianmukaisiin toimenpiteisiin työttömyyden lieventämiseksi myös villateollisuuden työntekijäin keskuudessa.

Tämän, Herra Puhemies, olen tahtonut saattaa tietoonne.

Helsingissä, kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriössä, 12 päivänä marraskuuta 1951.

Ministeri *Kauno Kleemola.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med hänvisning till Riksdagsordningens 37 § 1 mom. ha riksdagsmännen Judit Nederström-Lundén m. fl. till vederbörande medlem av Statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> Har Regeringen uppmärksammat, att man inom väveri- och beklädnadsbranschen på senaste tider börjat övergå till förkortad arbetsvecka, och om så är fallet
>
> vad har Regeringen gjort eller ämnar göra för att avhjälpa detta sakförhållande, som åsamkar arbetarna stora ekonomiska svårigheter?

Till dessa spörsmål, som Herr Talmannen tillställt undertecknad minister, önskar jag vördsamt framhålla:

Arbetssituationen i vårt land har under innevarande år på det hela taget varit god. På flera områden råder fortsättningsvis brist på arbetskraft. Inom vissa industrigrenar, såsom just väveribranschen, ha dock uppträtt vissa svårigheter, som i en del fabriker lett till att delarbetsveckor tagits i bruk. De flesta yllefabrikerna ha inskränkt sin arbetsvecka till 5 eller 4 dagar. Då situationen var som värst, berördes ca 4,400 arbetare av denna nedskurna arbetsvecka, men antalet har nu sjunkit med ungf. ett par hundratal eller till 4,200. Det totala antalet textilarbetare är ca 28,000.

Den huvudsakliga anledningen till denna övergång till delarbetsveckor har varit det katastrofala prisfallet för ull på den internationella marknaden. Sedan senaste vår ha ullprisen sjunkit mer än veterligt någonsin tidigare. Sålunda kostade t. ex. ett sådant ullslag, som i mars noterats till 350 pence per skålpund, vid månadsskiftet augusti—september endast 120 pence. En följd av detta prisfall var, att prisen för färdiga ylleprodukter började sjunka, och då pristendensen är sjunkande, är handeln alltid återhållsam, då ingen önskar köpa en vara, som möjligen i morgon är ännu billigare. Av denna orsak avstannade handeln helt och hållet. Då ingen försäljning förekom, fylldes fabrikernas lager och fabrikerna började inskränka sin produktion. Samma företeelse har kunnat skönjas i flere andra land, t. o. m. i betydligt större utsträckning än hos oss. Den i samband med stabiliseringsåtgärderna verkställda prisregleringen samt den ovanligt varma hösten ha även å sin sida medfört en viss återhållsamhet ifråga om handeln med ylletyger.

Situationen synes dock nu ha vänt sig till det bättre. Prisnivån har stabiliserats, programmet för extra import har fastslagits och vintern närmar sig, vilket allt är faktorer, som inverka upplivande på handeln. Man kan därför emotse, att en livlig efterfrågan på ylletyger även inverkar på fabrikernas verksamhet.

Yllefabrikernas övergång till delarbetsveckor synes därför vara tillfällig och icke en bestående företeeelse. Därför har man icke från statsmaktens sida ännu vidtagit några åtgärder för att lindra arbetslösheten, utan man har i detta skede närmast försökt utreda orsakerna till krisen samt de åtgärder, medelst vilka dessa orsakers verkan kunde elimineras. Från statsmaktens sida följer man dock noggrant händelsernas utveckling och vidtager, ifall si-

tuationen fordrar det, erforderliga åtgärder för att lindra arbetslösheten även bland ylleindustrins arbetare.

Detta, Herr Talman, har jag önskat bringa till Eder kännedom.

Helsingfors, ministeriet för kommunikationsväsendet och allmänna arbetena, den 12 november 1951.

Minister *Kauno Kleemola.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maataloutemme taloudellisten vaikeuksien kasvaessa ja maatalouselinkeinon kannattavuuden käydessä viime vuosina uhanalaiseksi ovat maanviljelijäpiirit kiinnittäneet kasvavaa huomiota maataloustuotantokustannusten alentamismahdollisuuksien selvittelyyn, koska palkkojen ja maatalouden erinäisten tuotantokustannusten nousu on ollut huomattavasti suurempi kuin maataloustuotteista on luovuttajahintoina maksettu. Tässä maatalouden tuotantokustannusten alentamismahdollisuuksien selvittelyissä on varsin keskeistä huomiota osoitettu ns. maatalouden koneellistamiseen.

Kun maataloustuotantomme kannattavuuden uhanalaisuus on maatalouskirjanpitotulostenkin mukaan vakavin ns. pienviljelmä- ja pienempien keskiviljelmätilojen alueilla, missä maatalouden vaikeuksien lievittäjänä, myyntimetsävarojen puutteessa, ei ole ollut metsätalouden tukea ja missä mm. maatalouden koneellistamisen puutteellisuus on suuri, niin on juuri näitten viljelijäpiirien maatalouden koneellistamiskysymys erittäin laajakantoinen. Tilastojen mukaan maamme kaikista viljelmistä on alle 15 ha peltoalan tiloja n. 90 %. Näin siis maataloutemme koneellistamiskysymys on tärkeimmältä osaltaan pienviljelysvaltaisen maataloustuotantomme yksi tärkeimpiä elinkysymyksiä. Kun maataloutemme konehankintoihin v. 1939 maassamme käytettiin suunnilleen 100 milj. mk ja nykyään n. 5 miljardin markan määrä, niin osoittavat nämä luvut kiistattomasti maanviljelyksemme astumista rohkein askelin ns. „koneellistumisaikakauteen".

On tunnettua, että tässä maataloutemme koneellistamisessa sähkö- ym. koneiden käytön ohella näyttelee ajankohtaisesti melko suurta osaa ns. maataloustraktoreiden hankinta ja niiden käytön yleistyminen. Ottaen huomioon, että oman kotimaisen traktoriteollisuuden tuotantokyky on ollut minimaalisen pieni, on kuitenkin valitettava, ettei valtiovalta ole voinut viime vuosinakaan myöntää riittävää lisenssimäärää traktorien tuontiin ulkomailta, joten ennen kaikkea keveämpien ja pienviljelmämaatalouden käyttöön sopivien traktorien maahan tuottamisessa niitten kysyntään ja tarpeeseen nähden on useiden tuhansien kappaleitten tuontivajaus.

Ilahduttavana piirteenä merkittiin maanviljelijäpiireissä jokin viikko sitten ne valtiovallan toimenpiteet, joitten mukaan lisenssitoimikunta myönsi 500,000 punnan määrälle lisenssejä erinäisille maatalouskonealan tuontiliikkeille traktoreiden maahan tuontiin ulkomailta. Tällä puntamäärällä voidaan maahan tuottaa jälleen n. 1,200 kpl maataloustraktoreita. Kuitenkin po. lisenssitoimikunnan päätös siltä osalta kuin se koskee eri traktorimerkkien tuontilukuja, osoittaa, että suhteellisesti suurin osuus ja suosituimmuus on tullut Fordson Major- ym. merkkisten raskaimpien ja kalliimpien traktorimerkkien osalle. Näitä sisältyy tuontikiintiöön yhteensä n. 1,120 kpl, kun taas kevyempien Ferguson- ym. merkkisten ja hinnaltaan halvempien traktorimerkkien tuonti rajoittuisi yhteensä ainoastaan 80 kpl tuontimäärään. Sanottu jako on aiheuttanut vakavaa huolestuneisuutta maanviljelijäväestössä. Kun tietääksemme nimenomaan juuri näitten kevyempien traktorimerkkien kysyntä ja tarve samoinkuin niitten sopivaisuus ja taloudellisuuskin on maassamme mm. pienviljelmävaltaisen maataloustuotantomme kannalta kiistämätön, niin lisenssitoimikunnan po. päätös on tältä osalta valitettava ja vaatisi kiireellisen korjauksen, ellei uutta valuuttamäärää ole mahdollisuus saada kevyempien traktorimerkkien maahan tuontiin. Tämä päätös on sitäkin valitettavampi, kun maatalouskonealan luottamusneuvostokin on lisenssitoimikunnalle nimenomaan suositellut kevyempien traktorimerkkien suurempaa osuutta tuontikiintiöitä jaettaessa.

Kun laajat maatalouspiirit odottavat asiassa valtiovallan toimenpiteitä oikeamielisen ratkaisun saamiseksi ja myös pienviljelmämaataloudenkin tarpeiden tasapuolista ja oikeamielistä kohtelua, niin saamme

edellä olevaan viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin perusteella kunnioittaen esittää asianomaisen valtioneuvoston jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että lisenssitoimikunta on jättänyt huomioon ottamatta maatalouskonealan luottamusneuvoston esitykset ns. maataloustraktorien maahantuontikiintiöiden oikeudenmukaisesta jaosta, ja jos on, niin
>
> mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä, jotta po. 1,200 maataloustraktorin tuontikiintiössä ns. kevyempien maataloustraktorimerkkien suhteellista osuutta lisätään pienviljelmäja pienempien keskiviljelmätilojen tarvetta silmällä pitäen?

Helsingissä 16 päivänä lokakuuta 1951.

Eino E. Heikura.

Arvi Ikonen.	Mauno Jussila.
Eero Saari.	Eeli Erkkilä.
Aaro Kauppi.	Toivo Antila.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 mom:ssa edellytetyssä tarkoituksessa ovat kansanedustaja Eino E. Heikura ym. jättäneet Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> „Onko Hallitus tietoinen siitä, että lisenssitoimikunta on jättänyt huomioon ottamatta maatalouskonealan luottamusneuvoston esitykset ns. maataloustraktorien maahantuontikiintiöiden oikeudenmukaisesta jaosta, ja jos on, niin
>
> mitä Hallitus on tehnyt tai aikoo tehdä, jotta po. 1,200 maataloustraktorin tuontikiintiössä ns. kevyempien maataloustraktorimerkkien suhteellista osuutta lisätään pienviljelmäja pienempien keskiviljelmätilojen tarvetta silmällä pitäen?"

Esitettyyn kysymykseen saan kunnioittaen vastata seuraavaa:

Valtion lisenssitoimikunta on, kuten kysymyksen esittäjätkin, todennut maataloutemme koneellistamistarpeen olevan ilmeisen. Tämän mukaisesti on kauppasopimuskiintiöiden ja valuuttamahdollisuuksien puitteissa jatkuvasti tutkittu myöskin ulkomaisten maataloustraktorien tuontimahdollisuuksia ja onkin näitä varsinkin Englannista voitu maahantuoda muun muassa kuluvan vuoden aikana. Vuoden alkupuolella tuontimaasta saatujen lainojen turvin hankittujen traktorien lisäksi voitiin kuluvan syksyn aikana lisenssioida kyselyssä tarkoitetut 500,000 punnan yhteissummaan nousevat jakokiintiöt eri tuontiliikkeille.

Kuten liitteenä olevasta taulukosta ilmenee, on lisenssitoimikunta pitänyt tarkoituksenmukaisena muuttaa maatalouskonealan luottamusneuvoston tekemää lopullista jakoehdotusta juuri sellaisten traktorityyppien eduksi, joiden kyselyn esittäjätkin katsovat parhaiten soveltuvan meidän viljelmiemme tarpeisiin. Täten on maahamme kuluvan vuoden aikana voitu saada verraten runsaasti juuri kevyempiä maataloustraktoreita, kuten taulukko osoittaa. Alan luottamuselimen kannan mukaisesti on kohtuullinen kiintiö jaettu myös raskaiden traktorien tuontia varten, jotta erikoistarkoituksiakin otettaisiin huomioon ja koska alkuvuonna myönnetyt lainakiintiöt eivät sisältäneet näitä kalliimpia ja raskaampia traktorityyppejä.

Näin ollen on traktorien tuontilupia myönnettäessä pyritty tyydyttämään erilaisia kohtuullisia toivomuksia mahdollisimman tasapuolisesti.

Helsingissä 13 päivänä marraskuuta 1951.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Penna Tervo.*

Liite.

Traktoreiden tuonti Englannista v. 1951 aikana.

Tuoja tai myyjä	Traktorimerkki	Luottamusneuvoston ensimmäinen ohdotus £ 500,000.-.-. jaoksi £	Luottamusneuvoston uusi ehdotus £ 500,000.-.-. jaoksi £	Lisenssitoimikunnan lopullinen päätös £ 500,000.-.-. jaoksi £	Aikaisemmin tuotu luotolla v. 1951 aikana £
O/Y Ford A/B	Fordson Major ..	237,000.-.-.	270,800.-.-.	118,000.-.-.	200,000.-.-.
S. M. K.	David Brow ..... / Farmall M	92,500.-.-.	—	67,000.-.-.	350,000.-.-.
Hankkija	Massey Harris ...	54,000.-.-.	82,100.-.-.	82,000.-.-.	—
Labor	Farmall M	45,000.-.-.	68,400.-.-.	33,000.-.-.	—
O. T. K.	Fordson Major ..	22,000.-.-.	33,500.-.-.	12,000.-.-.	—
Farming	Ferguson	20,000.-.-.	—	103,000.-.-.	650,000.-.-.
Pellervo	Massey Harris ...	10,500.-.-.	16,000.-.-.	12,000.-.-.	—
Kesko	Allis Chalmers ..	14,500.-.-.	22,200.-.-.	50,000.-.-.	—
Maanviljelyskauppa	Fordson Major .. / Ferguson	4,500.-.-.	7,000.-.-.	5,000.-.-. / 18,000.-.-.	—
	Yhteensä	500,000.-.-.	500,000.-.-.	500,000.-.-.	1,200,000.-.-.

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen har riksdagsman Eino E. Heikura m. fl. till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> „Har Regeringen kännedom därom, att licensnämnden har lämnat obeaktade de av förtroenderådet för anskaffningen av lantbruksmaskiner framlagda förslagen om rättvis fördelning av importkontingenterna av s. k. lantbrukstraktorer, och om så förhåller sig,
>
> vad har Regeringen gjort eller vad har den för avsikt att göra för att inom ifrågavarande importkontingent av 1,200 lantbrukstraktorer den proportionella andelen av s. k. lätta lantbrukstraktorer skall ökas med hänsyn till småbrukslägenheternas och de mindre medelbrukslägenheternas behov?"

På det framställda spörsmålet får jag vördsamt svara följande:

Statens licensnämnd har, i likhet med spörsmålsställarna, konstaterat, att behovet av en mekanisering av vårt lantbruk är uppenbart. I enlighet därmed har den inom ramen för handelsavtalskontingenterna och valutamöjligheterna hela tiden undersökt möjligheterna även för import av utländska lantbrukstraktorer, och sådana ha kunnat importeras i synnerhet från England bl. a. under innevarande år. Förutom under första hälften av innevarande år med tillhjälp av från importlandet erhållna krediter importerade traktorer kunde under innevarande höst licenser beviljas olika importaffärer för i spörsmålet avsedda delkontingenter till ett sammanlagt belopp av 500,000 pund.

Som av bifogade tabell framgår, har licensnämnden ansett ändamålsenligt att modifiera det av förtroenderådet för anskaffning av lantbruksmaskiner uppgjorda definitiva fördelningsförslaget just till förmån för sådana traktortyper, som spörsmålsställarna anse bäst lämpa sig för vårt lantbruks behov. Sålunda har under innevarande år kunnat importeras jämförelsevis rikligt med särskilt lättare lantbrukstraktorer, såsom tabellen utvisar. I enlig-

het med ifrågavarande förtroendeorgans ståndpunkt har en skälig kontingent reserverats även för importen av tunga traktorer för att även specialändamål skola kunna beaktas och enär de under första hälften av året beviljade kreditkontingenterna icke inkluderade dessa dyrare och tyngre traktortyper.

Sålunda har vid beviljande av importlicenser för traktorer strävan gått ut på att tillgodose de olika skäliga önskemålen så rättvist som möjligt.

Helsingfors den 13 november 1951.

Handels- och industriminister
Penna Tervo.

Bilaga.

Traktorimporten från England under år 1951.

Importör eller säljare	Traktormärke	Förtroenderådets första förslag £ 500,000.-.-. till fördelning £	Förtroenderådets nya förslag £ 500,000.-.-. till fördelning £	Förtrenderådets definitiva förslag £ 500,000.-.-. till fördelning £	Tidigare importerat på kredit under år 1951 £
O/Y Ford A/B	Fordson Major ..	237,000.-.-.	270,800.-.-.	118,000.-.-.	200,000.-.-.
S. M. K.	David Brow	92,500.-.-.	—	67,000.-.-.	350,000.-.-.
	Farmall M				
Hankkija	Massey Harris ...	54,000.-.-.	82,100.-.-.	82,000.-.-.	—
Labor	Farmall M	45,000.-.-.	68,400.-.-.	33,000.-.-.	—
O. T. K.	Fordson Major ..	22,000.-.-.	33,500.-.-.	12,000.-.-.	—
Farming	Ferguson	20,000.-.-.	—	103,000.-.-.	650,000.-.-.
Pellervo	Massey Harris ...	10,500.-.-.	16,000.-.-.	12,000.-.-.	—
Kesko	Allis Chalmers ..	14,500.-.-.	22,200.-.-.	50,000.-.-.	—
Maanviljelyskauppa	Fordson Major ..	4,500.-.-.	7,000.-.-.	5,000.-.-.	—
	Ferguson			18,000.-.-.	
	Summa	500,000.-.-.	500,000.-.-.	500,000.-.-.	1,200,000.-.-.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Eduskunnan oikeusasiamiehen ja hänen varamiehensä vaali.

P u h e m i e s: Nyt on toimitettava eduskunnan oikeusasiamiehen ja hänen varamiehensä vaali vuosiksi 1952—54.

Huomautan työjärjestyksen 45 §:n 2 momentin määräyksestä, että vaalit toimitetaan umpilipuin, joissa on oleva ainoastaan valittavan nimi ja tarpeen mukaan ammatti niin selvästi ilmoitettuna, ettei epätietoisuutta henkilöstä, jota on tarkoitettu, voi syntyä. Vaalilippu, joka sisältää enemmän taikka vähemmän kuin täten on määrätty, on hylättävä.

Vaalissa avustajiksi pyydän edustajat Niemi, Haapaniemi, Mustonen ja Honkala.

Vaaliin ryhdytään.

P u h e m i e s: Äänestyksen tulos julistetaan.

Sihteeri lukee:

Äänestyksessä ovat saaneet ääniä: apulaisprofessori Paavo Kastari 95 ääntä, eduskunnan oikeusasiamies Mauno Laisaari 51

ääntä, lainopin kandidaatti Erkki Tuominen 38 ääntä ja lainsäädäntöneuvos Jaakko Rautapää yhden äänen, minkä lisäksi on jätetty Erkki Tuomisen nimellä varustettu lippu, jota ei ole suljettu, joten se on hylätty.

Puhemies: Koska apulaisprofessori Paavo Kastari on saanut äänestyksessä ehdottoman äänten enemmistön, on hänet valittu eduskunnan oikeusasiamieheksi vuosiksi 1952—1954.

Puhemies: Nyt toimitetaan oikeusasiamiehen varamiehen vaali.

Pyydän samoja avustajia avustamaan tässäkin äänestyksessä.

Vaaliin ryhdytään.

Puhemies: Äänestyksen tulos julistetaan.

Sihteeri lukee:

Ääniä ovat saaneet: lainsäädäntöneuvos Jaakko Rautapää 90, varatuomari Eino Uski 48, lainopin kandidaatti Erkki Tuominen 30, eduskunnan oikeusasiamies Mauno Laisaari 10. Sen lisäksi on jätetty 7 lippua, joissa on ainoastaan sukunimi Rautapää, ja kun lakimiehiä on tämännimisiä ainakin kolme ja näin ollen voi olla epätietoisuutta henkilöstä, ketä on tarkoitettu, on nämä äänestysliput hylätty.

Puhemies: Koska lainsäädäntöneuvos Jaakko Rautapää on äänestyksessä saanut ehdottoman äänten enemmistön, on hänet valittu eduskunnan oikeusasiamiehen varamieheksi vuosiksi 1952—1954.

Eduskunta päättää saattaa nyt toimitettujen vaalien tulokset hallituksen tietoon.

2) Ehdotus laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 7 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 26, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 12. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. V. Leskinen: Herra puhemies! Pyydän tämän asian pöydälle eduskunnan ensi tiistain istuntoon.

Ed. Raunio: Kannatan ed. V. Leskisen tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanoajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. V. Leskinen ed. Raunion kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksynee ed. V. Leskisen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi tiistain istuntoon.

3) Ehdotus laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 13 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 8 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 2, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 13. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 9 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 4, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 14. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei kukaan pyydä puheenvuoroa.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 10 ja 23 §, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotukset laeiksi alusrekisteilain 23 ja 30 §:n sekä ulosottolain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 23, joka sisältää yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 15. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei haluta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta ensimmäisen lakiehdotuksen 23 ja 30 §, johtolause ja nimike sekä toisen lakiehdotuksen 10 §, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Lahtelan ym. lak. al. n:o 85, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelu:

Ed. Lahtela: Käsiteltävänä olevaa lakialoitetta valmistelevasti käsitellessään on maatalousvaliokunta katsonut aloitteessa esitetyn lain säätämisen tarpeelliseksi. Tästä katsomuksestaan huolimatta valiokunta on kuitenkin ollut niin arka, ettei ole ehdottanut lakia hyväksyttäväksi, vaan on päättänyt ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus kiireellissti tutkisi asian ja antaisi esityksen eduskunnalle.

Minä toivon, ettei suuri valiokunta, johon asia nyt menee, olisi yhtä arka kuin maatalousvaliokunta, vaan hyväksyisi aloitteessa ehdotetun lain, sillä po. asia olisi pitänyt hoitaa jo vuosia, jopa vuosikymmeniä aikaisemmin. Sellainen tilanne, johon vahingon korvauksiin nähden pyritään, on naapurimaassamme Ruotsissa ollut voimassa jo kauan aikaa paljon laajemmalla alueella, kuin mitä mainitu lakiehdotus tarkoittaa, ja sitä nähtävästi Ruotsissa tullaan jatkamaan edelleenkin, koska siellä muutoinkin

pidetään enemmän huolta porotalous-elinkeinosta, kuin maassamme. Minä siis hartaasti toivon, että suuri valiokunta hyväksyisi käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen sellaisena, kuin se on aloitteessa esitetty. P. o. lakiehdotus on ollut käsiteltävänä mm. Lapin lääninhallituksessa, ja Lapin Maatalousseurassa, ja ne ovat lausunnoissaan asettuneet sille kannalle, että se on tarpeellinen ja olisi sellaisenaan hyväksyttävä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 80, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Maatalousvaliokunta on käsitellessään lakialoitettani varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten eli ns. syvyysraivauslakialoitettani päätynyt mietinnössään n:o 4 kuluneen lokakuun 31 päivältä kielteiseen lopputulokseen. Tosin valiokunta perusteluissaan toteaa kyseisenlaatuisen lain tarpeellisuuden ainakin osittain, mutta kun esim. kivien raivaamiseen kiviperäisiltä pelloilta on jo tulo- ja menoarviossa myönnetty varoja, ei valiokunta tältäkään osin pitänyt lakialoitettani välttämättömänä.

Asialla on kuitenkin laaja sekä periaatteellinen että käytännöllinen merkitys, minkä vuoksi ja kun Uusi Suomi pääkirjoituksessaan kuluvan kuun 8 päivältä „Tie valtion holhoukseen" on myös suvainnut asiaan puuttua, on jo tässä vaiheessa kysymystä tarkemmin selvitettävä.

Aluksi on todettava, että maassamme on noin 2,5 miljoonaa hehtaaria peltoa. Tästä pellosta on varsin suuri osa kivisyyden, vesiperäisyyden tai muun pätevän syyn takia joko heikossa tuottokunnossa tai sellaisena peltona, joka ei vastaa nykyajan koneellistuvan maatalouden vaatimuksia. Toisaalta tällaiseen nykyajan mielessä puoliraivatuksi katsottavaan peltoon on uhrattu suunnattomia työmääriä, minkä lisäksi nämä peltoalat ovat kymmenilletuhansille pienviljelijöille ratkaisevasta taloudellisesta merkityksestä. Yhteiskunnan kannalta ei näin ollen ole samantekevää, suoritetaanko näillä puoliraivatuilla pelloilla jatkettua eli ns. syvyysraivausta vai ei. Jos samalla kertaa uhrataan vuosittain n. 1,500 miljoonaa markkaa täysin uuden pellon raivaukseen, niin miksi ei näin myöskin olisi tehtävä tosiasiassa puoliraivatuilla pelloilla, tehdäänhän niitystäkin uudisraivauksen kautta uutta peltoa. Lisäksi on huomattava, että meillä on maaseudulla hyvin paljon pientiloja, joilla ei ole enää viljelyskelpoisen maan puutteen takia lisäpellon raivausmahdollisuuksia ja joiden tilojen omistajat jäävät ilman uudisraivauspalkkiovaroja, vaikka he niitä kipeästi tarvitsisivat puoliraivattujen peltojen kunnostamiseen. Metsätalouden edut puoltavat myös puoliraivattujen peltojen jatkoraivausta. Jos tarkastellaan niitä syitä, miksi esim. tällaiset kiviset ja vesiperäiset, tavallaan puoliraivatut pellot nykyajan teknillisessä mielessä ajatellen ovat vielä maassamme niin yleisiä, niin kiistattomasti voidaan todeta, että syynä tähän on ennen kaikkea varojen ja pääomien puute.

Jos kerran raivauspalkkion maksaminen uuden pellon tekemistä varten ei ole valtion holhousta — vai tahtooko oikeisto Uuden Suomen pääkirjoituksen mukaan tätäkin väittää, — niin kuinka puoliraivatun pellon syvyysraivaus esim. kivien ja vesiperäisyyden poistamiseksi ja palkkion maksaminen, jotta tämä kävisi mahdolliseksi, voisi olla talonpojan saattamista valtion holhouksen alle, niinkuin Uuden Suomen pääkirjoituksessa ja siis myös kokoomuksen taholta halutaan väittää. Päinvastoin tällainen syvyysraivaus tietäisi pientalonpojan saattamista kokoomukselaisen suurviljelijän vallanalaisuudesta pois — ja tästähän juuri kenkä Uuden Suomen kohdalta puristaakin. Harvoin arvovaltaiseksi väitetty lehti on

kirjoittanut niin demagoogista ja tahallisesti väärää pääkirjoitusta, kuin tässä asiassa on ollut asianlaita.

Eivät raivauspalkkiota siis tarvitse ainoastaan täysin uuden pellon raivaajat, vaan myös puolivalmiiksi katsottavan vanhan pellon peruskunnostajat eli raivaajat. Ja heillä on tässä työssään samat vaikeudet ja varojen puute kuin uuden pellon tekijälläkin, erittäinkin, jos uutta peltoa tehdään jo ennestään olevien ja kunnollisten peltojen lisäksi. Kun tänäkin vuonna käytetään uuden pellon raivauspalkkioihin, kuten sanottu, ehkäpä noin 1,500 milj. markkaa, näyttäisi varsin kohtuulliselta, että näistä varoista voitaisiin käyttää jokin osa lakimääräisesti eli siis jatkuvaisuus turvattuna lakiehdotukseni edellyttämään tarkoitukseen. Tällöin ei myöskään ole kysymys lisämenoista, vaan käytettävinä olevien palkkiovarojen mahdollisimman tarkoituksenmukaisesta ja oikeudenmukaisesta käytöstä maaseudullamme.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

8) Valtioneuvoston päätös 29 päivältä syyskuuta 1951 työpalkkojen säännöstelystä.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20.

Keskustelu:

Ed. Jokinen: Herra puhemies! — Käsiteltävänä oleva esitys työpalkkojen säännöstelystä on yksi osa vakauttamisohjelmassa (Vasemmalta: Palkat alas!). Valiokunta kuuli asiantuntijoina osastopäällikkö Rafael Rinnettä Sosialiministeriöstä ja toimitsija Vilho Pulkkista Suomen Ammattiyhdistysten keskusliitosta, jolloin molemmat asiantuntijat puolsivat lakiesityksen hyväksymistä. Kommunistit ovat tämän johdosta jättäneet perustuslakivaliokunnan mietintöön vastalauseen ja väittävät, ettei perustuslakivaliokunta ole käsitellyt asiaa riittävällä vakavuudella. Valiokunta kuitenkin käsitteli tämän asian täysin vakavassa mielessä. Mutta kun katsoo kommunistien vastalausetta, niin voinee todeta, ettei sitä ole laadittu vakavassa mielessä. Kaikkien huvittavimmalta tämä kommunistien vastalause tuntuu sen vuoksi, että he väittävät, ettei asiaa ole käsitelty vakavasti sen vuoksi, että asiassa ei ole kuultu Henkisen Työntekijäin Keskusliittoa. Se tarkoittaa siis sitä, että vastaisuudessakin SAK:n edustajan kuuleminen on toisarvoista ja että asiaa ei ole vakavasti käsitelty, ellei asiassa kuulla porvarillista keskusliittoa. Voitaneen tämän jälkeen todeta, että kommunistit, jotka ovat saaneet sen monta kertaa todeta, etteivät he ole saaneet vallatuksi SAK:ta, ovat nyt siirtymässä Henkisen Työntekijäin Keskusliiton suojelijaksi. Tämä olisikin hyvin toivottavaa, että te käytettelette vastaisuudessa vähäiset henkiset voimavaranne Henkisen Työntekijäin Keskusliiton palvelukseen, jotta SAK ja rehelliset työntekijäjärjestöt saisivat olla rauhassa teidän henkisiltä tuotteiltanne (Vasemmalta: Ja Jokisen saisi alentaa palkat!). Te voitte kyllä vastalauseessanne sanoa, että työpalkat pitäisi korottaa 30 markkaa tunnilta, mutta samanaikaisesti te pyöreän puutavaran säännöstelyn yhteydessä ilmoitatte työtä olevan riittävästi ja ansiotason kohtuullisen. Mutta te valitatte sitä, jos pyöreää puutavaraa säännöstellään, niin kantohinnat putoavat. Minä vain kysyn, onko tämä johdonmukaista politiikkaa: toisessa kohdassa vastustetaan voin hinnan korotusta ja toisessa kohdassa pyritään korottamaan polttopuiden hintoja (Vasemmalta: Se on vanha vitsi!). Ei se ole mikään vitsi, se on paperilla, jonka kommunistit ovat sinne sanelleet! Mutta tämä ristiriitainen ja aina muuttuvainen politiikka onkin aiheuttanut sen, ettei kukaan järkevä kansalainen voi ottaa kaikkia kommunistien vastalauseita täydestä, ei edes tämänkään kysymyksen yhteydessä. On vain tullut todetuksi, että kommunistinen ryhmä on ryhtynyt Henkisen Työn tekijäin Liiton rengiksi. Onko tämä sitten työtätekevän kansan etujen mukaista, siitä voidaan olla vakavasti eri mieltä.

Mutta tämänkin kysymyksen yhteydessä on jälleen käynyt selvästi ilmi, että kommunistit vastustavat jokaisessa vaiheessa vakauttamispyrkimyksiä. He ovat vannoutuneita inflation eteenpäinkehittäjiä, josta palveluksesta inflatiosta rikastuneiden pitäisi antaa kommunisteille kultainen kiitos. Työväki ei tätä kiitosta voi antaa, koska jatkuva inflatio kaventaa joka päivä työtä tekevän kansan leipää. Juuri tätä taustaa vastaan voidaan myöskin katsoa kommunistien perustuslakivaliokunnan mietintöön jättämää vastalausetta.

Minulla on tässä edessäni Ilta-Sanomat. Minä haluan tästä lukea herra puhemiehen luvalla pienen pätkän, joka osoittaa, millä tavalla Tshekkoslovakiassa kommunistit hoitavat näitä kysymyksiä.

Tshekkoslovakian pääministeri Anton Zapotocky piti puheen, jota virallinen lehti selostaa. Hän lausui, että työn tuottavuus on kaivoksilla ja terästehtailla pienempi kuin v. 1933 ja sanoo, että se on anteeksiantamatonta ja häpeällistä, ja sen jälkeen ammattiliitot ovat tehneet päätöslauselman, jossa sanotaan: „Me emme voi olla tyytyväisiä tähänastisiin saavutuksiimme. 5-vuotissuunnitelman toteuttaminen on pahasti jälessä. Emme ole täyttäneet suunniteltua ohjelmaa tuotannossa ja raskaan teollisuuden, rakennusteollisuuden ja muiden tärkeiden tuotantoalojen kohdalta. Pääsyynä tähän asiaintilaan on ammattijärjestön epätyydyttävä toiminta joukkojen mobilisoimiseksi. Meidän otteemme työläisiin on heikentynyt. Emme ole onnistuneet vakuuttamaan niitä, olemme epäonnistuneet hallituksen politiikan selostamisessa niille" (Vasemmalta: Kirjoittanut nimimerkki Jahvetti!).

Minä voin todeta, että meillä on tapahtunut aivan samalla tavalla, että teidän otteenne työtätekeviin joukkoihin on suuresti heikentynyt.

Ed. Niiranen: Herra puhemies! Kaikissa vuoden 1948 valtiollisten vaalien jälkeen laadituissa talouselämää koskevissa ohjelmissa ja suunnitelmissa, minkänimisiä ne lienevätkään, ainoana tosiasiallisena tarkoituksena on ollut ja on palkkojen nousun estäminen tapahtuneista hintojen nousuista huolimatta.

Jotta ei syytettäisi herrojen „vakauttajien" tarkoitusten tuntemattomuudesta tai vääristelystä, sanottakoon se heidän omalla suullaan. Kansamme Talous-nimiselle lehdelle antamassaan lausunnossa maisteri Korpela sanoo vakauttamissuunnitelmista seuraavaa: „Itse asiassa tässä suunnitelmassa oli löydettävä vastaus vain yhteen suurkysymykseen: kysymykseen siitä, miten voitaisiin välttyä palkkojen nousulta linnarauhan päätyttyä ja myöhemminkin". Käsiteltävänä oleva palkkasäännöstelypäätös on tämän „vakauttajien" ainoan suurkysymyksen häikäilematön ratkaisu.

Sanotusta palkkapäätöksestä selviää ensiksi, että linnarauhan solmiamishetkellä annettu lupaus korvata linnarauhan kuluessa tapahtuneista hintojen noususta aiheutuneet menetykset palkkatyöläisille karkeasti petetään. Paitsi tätä hyvitystä palkkapäätöksen mukaan palkastaan elävät menettävät myöskin sen 5 %:n palkankorotuksen, joka heille olisi ollut maksettava tämän vuoden tammikuun ja linnarauhasopimuksen välisenä aikana tapahtuneen elinkustannusten nousun perusteella.

Kuten palkkasäännöstelypäätöksen 3 §:stä selviää, sen mukaan hallituksen toimesta viime tammikuussa jäädytetyt palkat muuttamattomina sidotaan kuluvan vuoden lokakuun mukaiseen uuteen elinkustannusindeksiin, joka merkitään luvulla 100. Jokainen Suomen kansalainen kokemuksesta kuitenkin tietää, minkä kokemuksen vahvistaa niin tukkuhintaindeksi kuin elinkustannusindeksikin, jotka ovat tänä aikana kohonneet huomattavasti. Tukkuhintaindeksi oli tämän vuoden tammikuussa 1596 pistettä ja syyskuussa 1915 pistettä, joten nousu on kokonaista 319 pistettä. Elinkustannusindeksi oli tammikuussa 1027 pistettä ja syyskuussa 1102 pistettä nousun ollessa siis 75 pistettä. Elinkustannusindeksin noustessa 1032 pisteeseen olisi ollut palkannauttijoille maksettava 5 %:n palkankorotus. Seuraava 5 %:n palkankorotus olisi ollut maksettava elinkustannusindeksin noustessa 1075 pisteeseen. Kun, kuten havaitaan, syyskuun elinkustannusindeksi oli 1102 pistettä, olisi linnarauhan aikainen elinkustannusten nousu edellyttänyt ainakin kahta 5 %:n palkankorotusta.

Viime tammikuusta lähtien on siis pisteosto-, linnarauha- ja hallitussopimuksen mukaisella vakauttamisohjelmalla, josta käsiteltävänä oleva palkkapäätös on olennainen osa, riistetty palkallaan eläviltä aina-

kin kolme 5 %:n palkankorotusta. Herrat porvarilliset ja oikeistososialidemokraattiset vakauttajat ovat siis löytäneet vastauksen siihen „suurkysymyksensä" ensimmäiseen osaan: miten voidaan välttyä palkkojen korotukselta linnarauhan päättymisen jälkeen.

Käsiteltävänä oleva palkkapäätös antaa vastauksen myöskin heidän „suurkysymyksensä" toiseen osaan: „miten voitaisiin estää palkkojen nousu myöhemminkin".

Ensiksi on todettava, että palkkapäätöksen mukaisessa uudessa elinkustannusindeksin laskutavassa ei enää huomioida välittömiä veroja. Toiseksi tällaiseen indeksiin sidottujen palkkojen tarkistus suoritetaan vain vuosineljänneksittäin kultakin kuukaudelta laskettavien indeksien keskiarvolukujen perusteella. Palkankorotukset suoritettaisiin siis vain siinä tapauksessa, jos tämä kolmen kuukauden indeksin keskiarvoluku nousee 105 jne.

Mihin tällainen laskutapa sitten johtaa? Jos otamme lähtökohdaksi lokakuun elinkustannusindeksin, joka esityksen mukaan merkitään luvulla 100 ja oletamme, että kuluvan marraskuun aikana se nouee 104:ään ja joulukuulla 110:een, ei tämä 10 %:n elinkustannusten nousu edellytä edes 5 %:n palkankorotusta, koska kultakin kuukaudelta laskettavien indeksien perusteella hintojen keskimääräinen nousu esimerkin mukaan olisi vain 4,6 %, joten palkkasäännöstelyesityksen edellyttämää 5 %:n keskiarvonousua ei olisi tapahtunut. Esimerkkiä voidaan jatkaa. Olettakaamme, että ensi tammikuun elinkustannusindeksi olisi edelleen 110, helmikuussa se olisi noussut 114:ään ja maaliskuussa 120:een. Kolmen kuukauden indeksien keskiarvoluku olisi tällöin 14,6 %, jolloin palkannauttijat saisivat vain 10 %:n palkankorotuksen, vaikka elinkustannusten nousu olisi 20 %.

Lisäksi on huomattava, että tämäkin palkankorotus saataisiin vasta huhtikuun 15 päivän jälkeen, johon saakka palkkatyöläiset joutuisivat työskentelemään lokakuussa määrätyllä palkalla sekä hankkimaan kulutustarvikkeensa koko ajan kohonneilla hinnoilla.

Esimerkkiä ei tarvinne jatkaa, sillä esitetystä jo löytyy vastaus „vakauttajien" „suurkysymyksen" toiseenkin osaan: „miten voidaan estää palkkojen nousu myöhemminkin". Tällaisen vakauttajien etujen mukaisen palkkapäätöksen aikaansaaminen on ollut mahdollista vain siten, että oikeistososialidemokraattiset johtajat niin hallituksessa kuin SAK:ssakin, samoin kuin täällä eduskunnassa ja muualla, ovat antaneet ja antavat kaiken kannatuksensa ja tukensa sen aikaansaamisessa ja toteuttamisessa. Niinpä perustuslakivaliokunnassa asiantuntijana kuultu SAK:n edustaja Pulkkinen totesi, että SAK on ollut osallisena vakauttamisohjelman laatimisessa, ja kun hallituksen palkkapäätös on tämän ohjelman mukainen, SAK luonnollisesti hyväksyy sen, toisin sanoen, SAK:n oikeistososialidemokraattiset johtajat hyväksyvät hallituksen sen ratkaisun, miten voidaan estää palkkojen nousu linnarauhan päätyttyä ja myöhemminkin. Tämä SAK:n oikeistososialidemokraattien kanta tuli vieläkin selvemmin esille Pulkkisen lausunnossa, kun hän mainitsi vain SAK:n johtoportaiden käsitelleen ja enemmistöpäätöksillään hyväksyneen mainitun palkkapäätöksen kaikkine siihen liittyvine määräyksineen. Siis hänkin tunnusti, etteivät SAK:n alaiset järjestöt ja niiden jäsenistö yleensä ole asiaa käsitelleet, puhumattakaan sen hyväksymisestä.

Tyydyttääkö käsiteltävänä oleva palkkapäätös palkastaan eläviä ja minkälaisia menetyksiä heille siitä koituu, ei näytä suorittavan SAK:n oikeistososialidemokraattisia johtajia enempää kuin heidän edustajiaan hallituksessa ja eduskunnassa. Myös tämä tuli selvästi ilmi asian käsittelyn yhteydessä perustuslakivaliokunnassa. Kun esitimme asiassa asiantuntijana kuultavaksi myös Henkisen työn tekijäin Keskusliiton edustajaa, niin valiokunnan sosialidemokraattiset jäsenet sitä innokkaimmin vastustivat ja yhdessä porvareiden kanssa hylkäsivät esityksemme. Vieläpä eräs valiokunnan sosialidemokraattisista jäsenistä meni niin pitkälle, että sanoi kysymyksessä olevan asiantuntijan kuulemisen olevan tarpeetonta sen vuoksi, kun palkkapäätös jo on tehty ja se ei asiantuntijain kuulemisesta muutu, ja mikäli HTK ei sitä hyväksy, sen asia on yrittää saada siihen muutoksia. Huomautamme kuitenkin herroille oikeistososialidemokraateille ja muille työtä tekevien kansanosien elintason kustannuksella ja kapitalistien voittojen lisäämiseksi „vakauttajille", etteivät työtä tekevät kansankerrokset tule koskaan hyväksymään tällaisia päätöksiä, ei varsinkaan, kun

kaikki edellytykset kansan elintason kohottamiselle ovat olemassa.

Kuten perustuslakivaliokunnan mietintöön liittämästämme vastalauseesta ilmenee, me kansandemokraatit olemme taistelleet tällaista työtä tekevien elintason alentamiseen johtavaa esitystä vastaan. Käsiteltävänä oleva hallituksen palkkasäännöstelypäätös on, kuten edellä olen osoittanut, sellainen, ettei sitä kukaan kansamme valtaosan parasta ajatteleva vastuuntuntoinen kansalainen voi hyväksyä. Ehdotankin, herra puhemies, mietintöön liittyvän vastalauseemme mukaisesti eduskunnan päätettäväksi, että puheena oleva valtioneuvoston päätös olisi kumottava ja että eduskunta lausuisi perusteluissa seuraavaa:

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa kiireellisesti uuden päätöksen työpalkkojen säännöstelystä siten, että vuoden 1951 huhtikuun lopussa todella maksetut, vähintään laissa ja työehtosopimuksissa määrätyt palkat korotetaan sen jälkeen tapahtunutta elinkustannusten nousua vastaaviksi lisättynä 30 markalla tunnilta, kuitenkin niin, että naisille taataan samasta työnsuorituksesta sama palkkaa kuin miehille ja että siten muodostuneet palkat sidotaan elinkustannusindeksiin, jonka laskemisperusteet työntekijöitten ammatilliset järjestöt vuosittain hyväksyvät.

Ed. Järnefelt: Herra puhemies! Vaikka se, mitä ed. Jokinen täällä mainitsi Henkisen työn Keskusliitosta, onkin senlaatuista, että siihen ehkä ei olisi syytä puuttua, niin kuitenkin tahdon muutaman sanan siitä lausua. Ensiksikin voin huomauttaa, että Henkisen työn Keskusliitto ei ole käyttänyt renkejä enemmän vasemmalla kuin oikealla puolen eikä tule vastaisuudessakaan niitä käyttämään. Mutta valitettavinta oli ed. Jokisen puheenvuorossa se aliarviointi, millä hän suhtautui ei ainoastaan Henkisen työn tekijäin Keskusliittoon, vaan myöskin henkisen työn tekijöihin. Minä ihmettelen suuresti, kuinka hyvin tämä käy yhteen niiden SAK:n päätösten kanssa, jotka, mikäli minä tiedän, viime aikoina siellä on tehty ja joiden tarkoituksena on pyrkiä saamaan henkisen työn tekijöitä SAK:n riveihin ja yleensä suorittamaan valistustyötä henkisen työn tekijäin keskuudessa. Tämä käytetty puheenvuoro ei suinkaan todista sitä, että pyrkimys on rehellinen.

Huolimatta siitä, etten katso olevan enää syytä tehdä esitystä tämän valtioneuvoston päätöksen peruuttamiseen, koska se on saatettu asianomaisten tiedoksi ja noudatettavaksi ja sen peruuttaminen luonnollisesti tuottaisi sekaannusta ja vaikeutta, en voi olla kuitenkaan tekemättä eräitä reunahuomautuksia, jotka olisi otettava huomioon tai käytännössä selvitettävä valtioneuvoston päätöstä sovellettaessa. Toiselta puolen en voi myöskään olla huomauttamatta eräistä kohtuuttomuuksista, joita tässä päätöksessä esiintyy palkannauttijain, eritoten henkisen työn tekijäin suhteen. Tosinhan nämä tulkintakysymykset ja kohtuuttomuudet ovat osittain olleet jo olemassa aikaisemminkin, sillä tämä päätöshän poikkeaa edellisestä eli 20 päivänä tammikuuta 1951 annetusta päätöksestä vain sikäli, että noudatettavaksi palkkojen tasoksi määrätään syyskuun 30 päivänä 1951 vallitseva palkkataso ja että indeksisidonnaisuutta tässä päätöksessä on muutettu. Kuitenkin kiinnittäisin sitäkin suuremmalla syyllä, koska nämä epäkohdat ovat olleet jo aikaisemminkin, hallituksen huomiota eräisiin palkkasäännöstelypäätöksen kohtiin, joissa käsittääkseni pitäisi päästä oikeudenmukaiseen ja asialliseen tulokseen joustavalla määräysten tulkinnalla ja yksityiskohtaisilla soveltamismääräyksillä. Palkannauttijain edut ja oikeudet olisivat edes tällä tavoin saatava paremmin hoidetuksi kuin tähän asti. Kova kokemushan on tähänastisen käytännön aikana ollut pahasti järkyttämässä varsinkin henkisen työn tekijäin uskoa päätöksen nojalla heidän asioissaan annettujen ratkaisujen oikeudenmukaisuuteen.

Valtioneuvoston palkkasäännöstelypäätöksen 3 §:n 1 momentissa määrätään indeksiehdon edellytyksenä, että tällaisesta indeksiin perustuvasta palkkojen tarkistuksesta sisältyy määräys työehtosopimukseen. Asianlaita on kuitenkin niin, että näillä aloilla palkat on järjestetty erillisillä palkkasopimuksilla yleisen työehtosopimuksen ohella, johon työehtosopimukseen ei ole otettu mitään varsinaisia palkkamääräyksiä eikä siihen ole voitu siis näin ollen sisällyttää myöskään mitään indeksiehtoja. Jotta ei sekaannusta syntyisi ja jotta ei tätä määräystä tarkoituksellisesti ehkä käytettäisi väärinkin, olisi tämän kohdan tulkit-

semisesta saatava varmuus, ettei sitä tulla tulkitsemaan niin ahtaasti, ettei esittämissäni tapauksissa saataisi indeksiehtoa seuratakaan.

Indeksikysymykseen kokonaisuudessaan on puututtava, vaikka se onkin jo ratkaistu ja ratkaistu tavalla, joka on mahdollisimman epäedullinen palkannauttijoille, koska indeksin ehkä edellyttämät palkanlisät tulevat kovasti myöhäisinä. Sen lisäksi, kuten täällä aikaisempi puhuja mainitsi, tämä indeksiehto on siinä suhteessa myöskin kohtuuton, että siinä joudutaan olemaan pienemmällä palkalla pitemmän aikaa huolimatta siitä, että elinkustannukset ovat saattaneet noustakin jo elinkustannusindeksin määrätyn pisteen yli.

Saman momentin on katsottava käytännössä merkitsevän myös sitä, että indeksilisä lasketaan A-korotuksella ja kolmella 5 %:n korotuksella lisätystä F-palkasta. Tällainen ei ole oikeudenmukaista, koska A-ratkaisua ei ole vielä toteutettu kaikilla aloilla samanveroisesti. Niinpä on henkisen työn tekijäin ryhmät, jotka linnarauhan takia ovat saaneet sitä vähemmän kuin muut palkansaajat tai jääneet sitä vaille. Erikoisesti onkin huomattava, että tästä kohtuuttomuudesta joutuvat pahimmin kärsimään juuri ne palkansaajat, jotka muutenkin ovat jääneet syvimpiin kuoppiin.

Voidaan tosin huomauttaa, että edellä esittämäni epäselvyydet saadaan oikaistuiksi palkkasäännöstelypäätöksen 4 §:n määräyksiin vetoamalla. Tämä pykälä, johon tällaisten korjaustoimenpiteiden täytyisi siis perustua, on kuitenkin sanonnaltaan niin hämärä ja tulkinnanvarainen, että on perusteltua aihetta pelätä, että sen tulkintavaraisuutta tullaan edelleen käyttämään erikoisesti henkisen työn tekijöitä kohtaan. Tähän pelkoon on sitäkin suurempi syy, kun ratkaisua tekevissä elimissä ei ole lainkaan henkisen työn tekijäin järjestöjen edustajia. Sanotun 4 §:n mukaan voi sosiaaliministeriö vahvistaa palkat ja palkkaperusteet sellaisellakin alalla, missä ei ole työehto- ja palkkasopimusta.

Pykälän viimeisen kohdan mukaan voi sosiaaliministeri palkkoja ja palkkaperusteita vahvistaessaan ottaa huomioon sen yleisen palkkatason muutoksen, mikä aiheutuu päätöksen 3 §:ssä tarkoitetuista tarkistuksista. Sanonta on tässäkin kohdin epäselvä siinä suhteessa, onko sosiaaliministeriöllä oikeus tällöin määrätä myös palkkojen sitomisesta jatkuvasti indeksiin, vai vain määrätyn palkkatason vahvistamisesta vallitsevan yleisen tason mukaan. Turhien palkkariitojen välttämiseksi olisi tähän kohtaan saatava selvyys.

Sosiaaliministeriö ei ole tähän mennessä antanut päätöstä käsiteltävänä olevan valtioneuvoston päätöksen soveltamisesta ja eräiden tietojen mukaan sellaista ei tulla antamaankaan. Tällöin jää palkkajärjestely eräältä olennaiselta kohdaltaan puutteelliseksi. Niinpä ei palkkapäätöksessä kuten aikaisemmissa päätöksissä ole määräyksiä järjestymättömien alojen, samoin kuin järjestyneillä aloilla työmarkkinajärjestöjen ulkopuolella olevien, palkkojen määräämisestä. Työntekijöitä, jotka järjestyneinä tai järjestymättöminä ovat työehto- ja palkkasopimuksen ulkopuolella, on vielä paljon. Kokemus on osoittanut, että monet työnantajat eivät ole tällaisissa tapauksissa lainkaan halukkaita noudattamaan sopimustietä järjestettyjen palkkojen kehityksessä. Yksityisen työntekijän ja pienen työntekijäryhmän taasen on vaikea vedota esimerkiksi sosiaaliministeriöön, koska seurauksena saattaa olla jopa työpaikan menettäminen. Kuitenkaan ei tällaisia työntekijöitä, jotka muutenkin ovat tavallisesti huonommin palkattuja, pitäisi jättää sitä turvaa vaille, minkä valtioneuvoston päätös antaa muille parempipalkkaisille työntekijöille.

Lopuksi lausuisin vielä sen vakavan toivomuksen, että päätöksen tulkinnassa henkisen työn tekijäin palkka-asiain ratkaisussa noudatettaisiin enemmän oikeudenmukaisuutta ja tulkinnat heidänkin kohdallaan saataisiin joustavaksi, niin ettei jarruja yksipuolisesti aina kiristetä heidän kohdallaan. On myös tärkeätä, että päätöstä käytäntöön soveltavan valtion elimen ja henkisen työn tekijäin järjestöjen välillä saataisiin lopultakin aikaan luottamuksellinen suhde. Tämä ei kuitenkaan ole mahdollista, ennen kuin hallitus suo heidän keskusjärjestöilleen tässä elimessä saman aseman kuin muille palkannauttijajärjestöille. Tämä on sitäkin tärkeämpää, koska hinta- ja palkkaneuvoston vaikutuspiiri yhä edelleen on laajentunut. Niinpä se ei suinkaan koske enää yksinomaan yksityisoikeudellisissa työsopimussuhteissa olevia, vaan myöskin kunnan viran- ja toimenhaltijain palkat kulke-

vat tämän elimen kautta ja sikäli kuin on kysymys myöskin valtion viran- ja toimenhaltijain yleisistä palkankorotuksista, on tällä elimellä huomattava sananvalta.

Ed. Kujala: Herra puhemies! Porvarilliselta ja oikeistososialidemokraattiselta taholta on useassa yhteydessä esitetty väite, että työpalkkojen korottaminen aiheuttaa inflation. Tämän väittämän perustalle on myöskin nykyinen hallitus rakentanut koko talouspoliittisen ohjelmansa. Tätä ohjelmaa hallituskumppanukset nimittävät vakauttamisohjelmaksi. Sitä toteutettaessa meidän maassamme jo useamman vuoden aikana on kiinnitetty talouspoliittisella rintamalla kaikki huomio työpalkkojen korotusten estämiseen. Siinä toiminnassa on harjoitettu pisteostoja, indeksihuijausta, väkivaltaa ja loppujen lopuksi tehty sopimus linnarauhasta, jolla kiellettiin kaikki työläisten aikaisemmin saavuttamat työehtosopimusten määräyksetkin. Tässä samassa tarkoituksessa tänään eduskunta käsittelee valtioneuvoston palkkapäätöstä, joka on yksi rengas työläisille tehtyjen epäoikeutettujen toimenpiteitten ketjussa. Palkallaan eläjät ovat kärsineet tästä politiikasta viimeisten vuosien aikana varsin suurta vahinkoa. Ellei näitä toimenpiteitä olisi suoritettu ja työläisille olisi myönnetty elinkustannusindeksin nousua vastaavat palkkojen korotukset, olisi vuoden 1950 toukokuusta tämän vuoden syyskuun loppuun mennessä pitänyt suorittaa kaikkiaan kahdeksan kertaa 5 %:n palkankorotus. Palkannauttijat ovat saaneet vain kolme kertaa tällaisen korotuksen. Siinä välillä on kyllä ollut A-sopimus. Työnantajat ovat esittäneet A-sopimuksesta väitteen, että siihen sisältyi palkkojen korotus. Samoin ovat tehneet SAK:n johtajat. Mutta varsin suuri osa palkannauttijoita ei ole tilinpussissaan nähnyt A-sopimuksen aiheuttamaa palkankorotusta. Kun ne toimenpiteet, mitä aikaisemmin harjoitettiin pisteostojen ja indeksihuijauksen avulla, eivät tuottaneet riittävää tulosta, solmittiin linnarauha, jossa kokonaan kiellettiin palkkojen korotus. Eikä työpalkkoja ole sittemmin korotettu, kun linnarauhasopimus allekirjoitettiin.

Vakauttamista vain ei ole saavutettu. Minkävuoksi ei ole saavutettu? Senvuoksi, kun kerran se perusta, mille vakauttamisohjelma on laskettu, on ollut väärä, ei myöskään ole voitu saada mitään tulosta. Sinä aikana päinvastoin, jolloin ei työpalkkoja korotettu, on inflatorinen kehitys kulkenut entistä nopeammin eteenpäin. Täällä eduskunnassa noin viikko sitten ed. Junnila kiinnitti huomiota hallituksen vakauttamispolitiikkaan (Ed. Rantamaa: Valikoiduin sanoin!) — erikoisen valikoiduin sanoin, ja tässä puheessaan ed. Junnila mm. lausui hallitukselle erinomaisen tunnustuksen siitä, että se on kyennyt estämään työpalkkojen korotukset ja kyennyt vielä samana aikana hoitamaan politiikan niin, että se on voinut tapahtua ilman työselkkauksia. Mutta ed. Junnila puheessaan luetteli pitkän rimpsun tapahtumia, jotka osoittivat inflatorisen kehityksen kulkeneen tänä aikana huimasti eteenpäin. Ed. Junnilan puhe erinomaisella tavalla osoitti, kuinka kaikki ne aikaisemmat väitteet, mitä kokoomuksen taholta on tehty, että työpalkkojen korottaminen aiheuttaa inflation, eivät nyt pidäkään paikkaansa. Kokemus on myöskin osoittanut Suomen kansalle, että näin on asianlaita, sillä linnarauhan aikana inflatio meidän maassamme on mennyt nopeammin eteenpäin kuin milloinkaan aikaisemmin. Kokoomuksen taholta ei olisi syytä tässä kamarissa nousta tekohurskaasti tänne korokkeelle valittelemaan sitä, että vakaannuttamista ei ole saatu aikaan. Niiden piirien käsissä, joita kokoomus edustaa, ovat kaikki tämän maan vaikutusvaltaiset taloudelliset asemat. Niistä käsin voi saada vakauttamisen aikaan milloin vain halutaan, jos ne piirit, joita kokoomus edustaa, tahtovat vakauttaa tämän maan taloudellisen elämän. Mutta sillä taholla ei ole haluakaan. Ja minkävuoksi? Muutama kuukausi siten julkaistiin sanomalehdissä varsin arvovaltaiselta taholta annettu lausunto inflatorisesta kehityksestä, joka mm. sisälsi seuraavaa: „10 %:n inflatio merkitsee säästäjille 10 miljardin markan menetystä, mutta teollisuudelle se merkitsee 6 miljardin hyötyä, rakentajille 2 miljardin hyötyä ja luotonottajille 1 miljardin hyötyä".

Koska kerran ne piirit hyötyvät inflatiosta, joita kokoomus edustaa, eivät ne halua aikaansaada vakauttamista. Kun jokaisesta 10 %:n inflatorisesta kehityksestä tämän arvovaltaisen lausunnon mukaan teollisuus hyötyy 6 miljardia, niin onhan selvää, etteivät Suomen suurpääoman omistajat halua saada mitään vakauttamista

aikaan, ja sen vuoksi tässä maassa ei ole myöskään markan arvo vakaantunut. Sen vuoksi, kun täällä eduskunnassa on tehty yrityksiä sellaisten päätösten aikaansaamiseksi, jotka toisivat jotakin järjestystä taloudelliseen elämään ja jotka tekisivät oikeutta palkannauttijoille, on ne aina sieltä oikealta oltu valmiit hylkäämään, ja koko eduskunnan enemmistö on yhtynyt hylkäämisessä. Siksi ei myöskään ole mikään vakaantunut. Kun tälläkin kerralla todennäköisesti tulee tämä päätös hyväksytyksi, joka on niin epäoikeudenmukainen palkansaajille, niin on jo tässä tilanteessa syytä huomauttaa, ettei sekään vie vakauttamista eteenpäin.

Ed. Jokisen puheenvuoro oli asiattomuudessaan tämän kamarin huippusaavutus, mutta pitänee siihen kuitenkin vähän puuttua. Ed. Jokinen ei puhunut lainkaan tästä asiasta, mitä tämä päätös merkitsee palkannauttijoille. Sen sijaan hän kahlasi kaikki Tsekkoslovakian vuoristotkin, ja todennäköisesti juuri sen vuoksi, koska hän ei uskaltanut sanoa sitä asiaa, mikä tässä päätöksessä on ydin. Kyllä ed. Jokisen pitäisi se tietää, ettei tässä kamarissa ratkaista Tsekkoslovakian palkka-asiaa, mutta Suomen työläiset odottavat ratkaisua palkka-asiaansa tätä päätöstä hyväksyttäessä. Ja olisi ollut syytä ed. Jokisenkin puhua Suomen työläisten asiasta, kyllä tsekkoslovakialaiset hoitavat omat asiansa. Ed. Jokinen soimasi meitä siitä, että olemme henkisen työn tekijöihin kiinnittäneet huomiota. Me emme lainkaan häpeä valvoa myöskin henkisen työn tekijäin asiaa, ja meidän tehtäväksemme se on joka kerran tässäkin kamarissa jäänyt pienipalkkaisempien virkamiesten kohdalta.

Meitä ei lainkaan ihmetytä, että kokoomus hyväksyy tämän nyt käsiteltävänä olevan päätöksen, sillä tämähän on juuri suuryhtiöiden etujen mukainen päätös. Mutta mikä on se perusta, jolla sosialidemokraattinen ryhmä hyväksyy tämän päätöksen — jos ed. Jokinen vastaisi tähän kysymykseen, niin silloin voitaisiin olla selvillä vesillä siitä, minkä vuoksi sosialidemokraattinen ryhmä hyväksyy tämän päätöksen. Minä en usko, että te olette niin yksinkertaisia, että te hyväksytte tämän päätöksen siinä mielessä, että tämä olisi Suomen työläisille eduksi. Kyllä te hyväksytte tämän päätöksen tietoisena siitä, että se on vahingollinen Suomen työläisille. — Minä yhdyn kannattamaan ed. Niirasen tekemää ehdotusta, että tämä päätös on hylättävä.

Ed. Mustonen: Herra puhemies! — Sillä talouspolitiikalla, jota erittäinkin kulumassa olevan vuoden aikana, mutta oikeastaan jo vuoden 1948 valtiollisista vaaleista lähtien on harjoitettu, on sanottu pyrittävän hintojen ja palkkojen oikeudenmukaisten keskinäisten suhteiden, rahanarvon ja maamme koko talouselämän vakaannuttamiseen, palkannauttijoillekin vahingollisen inflatorisen kehityksen pysähdyttämiseksi. Vallasaoleva hallitus on ilmoittanut kaikilla toimenpiteillään pyrkivänsä nimenomaan tämän päämäärän saavuttamiseen.

Tämä pyrkimys sellaisenaan on tietysti hyvä. Mutta käsiteltävänä oleva palkkapäätös, jota täytynee pitää hallituksen vakauttamistehtävien eräänä keskeisimpänä toimenpiteenä, on hyvänä osoituksena siitä, minkä väestönosan elinetujen kustannuksella ja minkä hyväksi hallitus aikoo vakauttamisensa suorittaa. Tällä palkkapäätöksellä pyritään, niin kuin jokainen tähän päätökseen pinnallisestikin tutustunut on voinut todeta ja niin kuin edustajatoverini Niiranen on täällä osoittanut, estämään palkannauttijain elintason kohoaminen siitä, mihin se toisiaan seuranneiden hallitusten ja työmarkkinajärjestöjen toimenpiteiden, mm. tinnarauhasopimuksen ansiosta on alentunut. Lähes vuoden aikana tapahtuneesta hintojen noususta ei tämän päätöksen mukaan anneta minkäänlaista hyvitystä, vieläpä enemmän: tämän päätöksen mukaan voidaan palkannauttijain elintasoa vielä nykyisestäänkin eräillä toimenpiteillä alentaa. Parhaassakin tapauksessa, jos ja kun palkkojen korottaminen hintojen nousun vuoksi ennemmin tai myöhemmin käy välttämättömäksi, se tapahtuu vasta monia kuukausia sen jälkeen kun palkkojen korotuksen edellyttämä hintojen nousu jo on tapahtunut. Sen vuoksi ja ottaen huomioon maamme taloudellisen tilan ja sen suomat mahdollisuudet tätä palkkapäätöstä on pidettävä hyvin huonona päätöksenä, päätöksenä, josta olisi päästävä mitä pikimmin.

Hallituksen koko vakauttamissuunnitelmaan ja sen eräänä keskeisimpänä toimenpiteenä olevaan palkkapäätökseen tutustuessa saa sellaisen kuvan kuin hallituksen käsityksen mukaan maamme talous olisi to-

della suurissa vaikeuksissa, että teollisuuden tuotanto, siis viikoittain ja kuukausittain tuotettavien tarvikkeiden määrä, jostain meille voittamattomista syistä olisi vähentynyt ja käytettävissä olevien tarvikkeiden määrä näiden kaikkien syiden summana muodostunut sellaiseksi, että jo saavutetun elintason ylläpitäminen, sen kohottamisesta puhumattakaan, on ylivoimainen tehtävä. Mitään tällaista ei kuitenkaan ole tapahtunut. Tuotantomme ei ole supistunut, vientimme ei ole vähentynyt eikä vientitavaroittemme maailmanmarkkinahinnat alentuneet. Ei ole tapahtunut mitään sellaista, jonka perusteella palkannauttijain elintason määrätietoista suunnitelmallista alentamista voitaisiin pitää vähimmässäkään määrin perusteltuna.

Puhtaasti taloudelliselta kannalta asiaa katsellen kehitys on käynyt aivan päinvastaiseen suuntaan. Niin virallisten kuin puolivirallistenkin taloudellisten tutkimustoimistojemme hankkimiin ja julkisuuden toimittamiin tosiasioihin nojaten voimme todeta, että teollisuuden tuotanto on viime aikoina hyvin huomattavasti lisääntynyt. Kun vuoden 1948 teollisuuden tuotanto merkitään indeksiluvulla 100, niin kohosi se viime vuonna 109:ään ja tämän vuoden kesäkuun loppuun mennessä 136 pisteeseen. Teollisuuden tuotannon lisääntyminen vuodesta 1948 tämän vuoden puoliväliin mennessä on näin ollen virallisina ja ainakin siis jossain määrin luotettavina pidettävien indekilaskelmien mukaan ollut kokonaista 36 %. Varsinaisen kulutustarviketeollisuuden tuotannon lisääntyminen on ollut tätäkin hiukan suurempi. Se on ollut 38 %. Mutta ei sillä hyvä. Viennin lisääntymisen ja ennen kaikkea vientitavarain maailmanmarkkinahintojen hämmästyttävän suuren nousun ansiosta kohoavat ulkomaankaupasta tänä vuonna saamamme tulot ainakin kaksi kertaa viime vuoden tuloja suuremmiksi. Kansamme Talous-lehden tilastojen mukaan ovat vientitavaraimme maailmanmarkkinahinnat tällä hetkellä keskimäärin noin 30 kertaa sotia edeltäneiden parhaiden vuosien hintoja korkeammat. Niin lyhyessä ajassa kuin viime vuoden alusta tähän hetkeen mennessä ovat niiden hinnat kohonneet lähes 2,5-kertaisiksi. Tuontitavarain hinnat ovat sotia edeltäneestä ajasta kohonneet sitä vastoin vain 20-kertaisiksi. Vientitavaraimme maailmanmarkkinahintojen kehitys suhteessa tuontitavarain hintojen kehitykseen on ollut, mikäli voimme luottaa valtiovarainministeriön kansantalousosaston hintailmoituksiin, sellainen, että kun vuosi sitten kykenimme 1,000 valkaisemattoman sulfaattiselluloosatonnin hinnalla ostamaan vaihtoehtoisesti joko 140 tonnia viljaa, 56 tonnia puuvillaa, 16 tonnia villaa, 125 tonnia nahkaa tai 75 tonnia kahvia, saamme nyt saman tavaramäärän hinnalla ostettua joko 4,000 tonnia viljaa, 225 tonnia puuvillaa, 85 tonnia villaa, 435 tonnia nahkaa tai 300 tonnia kahvia.

Meille mieluisaksi tosiasiaksi jää, että voimme nyt tuoda maahan kaikkia niitä tavaroita, joita kulutukseen ja tuotantomme ylläpitämiseksi, sen kehittämiseksi, välttämättä tarvitsemme, paljon enemmän kuin koskaan ennen. Minkälaiseksi eräät hallituksenkin jäsenet ovat maamme taloudellista tilaa ja kehitystä arvostelleet, siitä kannattaa tässä yhteydessä mieleen palauttaa edelleen erään ministerin eräässä tilaisuudessa, tosin maamme rajojen ulkopuolella, esittämä lausunto. Sanomalehtiselostuksen mukaan hän on lausunut mm. seuraavaa:

„Yleisesti sanoen ja puhtaasti taloudelliselta kannalta katsoen tämä vuosi on todennäköisesti ollut Suomen parhaita. Teollisuuden tuotanto osoittanee 10—15 %:n keskimääräistä kasvua verrattuna viime vuoteen ja ylittäen huomattavasti sekä vientiteollisuudessa että kotimarkkinateollisuudessa sotaa edeltäneet luvut. Vesivoiman tuotanto on sotaa edeltäneeseen aikaan verrattuna kaksinkertaistunut. Vientimme tulee tänä vuonna nousemaan lähes 600 milj. dollariin, mikä on kolminkertainen sotaa edeltäneeseen keskimäärään verrattuna. Nykyoloissa on ulkomaisten velkojen todellinen taakka tuntuvasti keventynyt, niin että voimme maksaa ne kuuden kuukauden viennillä. Valuuttavarasto kasvaa tyydyttävästi, niin että maan menoarviossa on saatu aikaan varsin hyvä tasapaino". Loppupäätelmänään ministeri toteaa, että „Suomi on selviytynyt verrattain hyvin sodan aiheuttamista vaikeuksista ja menetyksistä".

Kaiken summa siis on, että tuotantomme on voimakkaasti lisääntynyt, että vientihinnat ovat ennenkuulumattoman korkeat ja vientimahdollisuutemme käytännöllisesti katsoen rajattomat, että vienti- ja tuontitavarain hintojen keskinäiset suhteet ovat

meille hyvin edulliset ja kansantulon rasitukset vähäisemmät kuin koskaan sotien jälkeen. Kaiken tämän perusteella, kun se yhteinen leipä, jonka kansantulo muodostaa, on paisunut paksuutta ja laajentunut kaikkiin suuntiin, on olemassa kaikki mahdollisuudet kaikkien työtätekevien, myös palkannauttijain elintason tuntuvalle korottamiselle. Jos yksityisen perheen tulot lisääntyvät, niin tällaiselle perheelle, siitä lienevät kaikki yksimielisiä, avautuu aikaisempaa paremmat elämisen mahdollisuudet. Samalla tavalla pitäisi olla asian, kun on kysymys koko kansasta.

Mutta kiistaton tosiasia on, että varsinaisten palkannauttijain ja ansiotulojen tarpeessa olevien pienviljelijäin suurimman osan elinmahdollisuudet kaiken tämän yltäkylläisyyden keskellä ovat vaikeutuneet.

Tehtyjen sopimusten mukaisesti olisi palkannauttijoille pitänyt myöntää silloin, kun elinkustannusindeksi kohosi 1,032 pisteeseen, 5 %:n palkkojen korotus. Sitä ei ole myönnetty. Silloin kun indeksi kohosi 1,075 pisteeseen, olisi pitänyt myöntää toinen samansuuruinen korotus. Sekin on jäänyt saamatta. Sen jälkeen on elinkustannusindeksi kohonnut vielä 27 pisteellä. Sen vuoksi palkannauttija ei nyt kykene viime tammikuun tasolle jäädytetyllä palkallaan ostamaan läheskään sitä tavaramäärää kuin silloin. Hänen sanokaamme 20,000 markan kuukausiansionsa reaalinen arvo on alentunut vähintään kymmenennellä osalla. Tuotannon noususta ja muista hyvistä mahdollisuuksista huolimatta palkannauttijain saama osuus kansantulosta on pienentynyt. Selvää on, että kapitalistiemme voitot ovat vastaavasti lisääntyneet. Ja kaiken tämän jälkeen on hallitus tehnyt käsiteltävänä olevan palkkapäätöksen, päätöksen, jolla palkannauttijain elintaso pyritään vakaannuttamaan tähän alentuneeseen tasoon, vieläpä tehdään mahdolliseksi sen nykyisestäänkin alentaminen. Vakauttaminen, josta viime aikoina on niin paljon puhuttu, yritetään näinollen suorittaa palkannauttijain elinetujen kustannuksella. Senvuoksi tätä palkkapäätöstä on pidettävä hyvin huonona päätöksenä, päätöksenä, joka olisi kiireesti kumottava ja annettava palkannauttijoille mahdollisuus elintasonsa kohottamiseen siinä määrin kuin tuotannon lisääntyminen ja muut mahdollisuutemme sallivat.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Niiranen ed. Kujalan kannattamana ehdottanut, että kysymyksessä oleva valtioneuvoston päätös olisi kumottava vastalauseessa ehdotetuin perusteluin. Kutsun tätä ed. Niirasen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy perustuslakivaliokunnan mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Niirasen ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antila, Borg-Sundman, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hollsten, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Jussila, Järnefelt, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauppi, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kullberg, Kulovaara, Kyttä, Käkelä, Kölli, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Niemi, Nikkola, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Tuurna, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi ja A. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat 25 edustajaa:

Ahmavaara, Antikainen, von Born, Heljas, Hiltunen, Honkala, Joukanen, Junnila, Järvinen, Kaitila, Kekkonen, S.-K. Kilpi, Kuittinen, Kähönen, P. Leskinen, Luukka, Murto, Murtomaa, Niukkanen, Nuorsaari, Palovesi, Pekkala, Tainio, Tarkkanen ja Tiitu.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 137 jaa- ja 37 ei-ääntä; poissa 25.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotus toivomukseksi tutkimuksen toimittamisesta rautatien rakentamiseksi Otanmäestä Lapin asemalle.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Karjalaisen ym. toiv. al. n:o 181, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Ehdotuksen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin

sisältävä hallituksen esitys n:o 45 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin valtiovarainvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Tuurna: Herra puhemies! Väliaikaisia poikkeussäännöksiä verolakeihin on jatkuvasti annettu vuosittain. Hallituksen tämänvuotinen esitys sisältää väliaikaisia poikkeussäännöksiä, jotka ovat tarkoitetut noudatettaviksi vuonna 1952 toimitettavissa verotuksissa. Nämä väliaikaiset poikkeussäännökset ovat viime vuosina pääpiirteittäin seuranneet yhdenmukaista linjaa. Poikkeuksen tästä yhdenmukaisuudesta on muodostanut eri hallitusten suhde toisen korvauslain nojalla annettuihin korvausobligaatioihin ja korvausosakkeiden hallintoyhteisön osuustodistuksiin. Esillä oleva hallituksen esitys on kyllä hyväksyen huomioinut eduskunnan viime joulukuussa 1951 omaksuman kannan, joka kanta perustuu lakialoitteeseeni n:o 94 1950 valtiopäivillä ja jonka mukaan korvausosakkeitten hallintoyhteisön osuustodistusten yhteydessä indeksikorotuksena tai pääoman lisäyksenä saatu hyvitys on täysin rinnastettu toisen korvauslain nojalla annettujen korvausobligatioiden lunastuksen yhteydessä saatuun indeksikorotukseen tai pääoman lisäykseen. Mutta hallituksen esitys ei ole hyväksyen huomioinut sitä eduskunnan joulukuussa 1950 omaksumaa kantaa, jonka mukaan sanottujen arvopapereitten verovapaus olisi myönnettävä, ei vain korvauksen saajiin ja heihin rinnastettaviin arvopapereitten haltijoihin, vaan jokaiseen sanottujen arvopapereitten haltijaan. Eduskunnan joulukuussa 1950 omaksuma kanta perustui valtiovarainvaliokunnan mietintöön n:o 101, josta pyydän saada lukea kyseessä olevan mietinnön ydinajatuksen.

Kun valiokunnan mielestä sanottujen arvopapereitten luonne ei voi siitä muuttua, kenen hallussa ne kulloinkin ovat, ja kun näin on yleisesti käsitetty asian olevan useimpien vuosien aikana, on valiokunta katsonut, että verovapauden tulee olla yleinen, toisin sanoen, vallita silloinkin, kun arvopaperit ovat kenen tahansa henkilön hallussa. Valiokunta näin ollen ehdottaa lakiehdotuksen 1 §:n 1 momentin 7 kohtaan tätä tarkoittavan muutoksen, jolloin laki-

aloitteessa 94 tehty ehdotus arvopapereitten verovapautta nauttivan haltijapiirin laajentamisesta samalla tuli hyväksytyksi. Hallitus on kyllä esitykseensä sisällyttänyt edellämainitussa lakialoitteessa n:o 94 yksityiskohtaisesti nimeämäni eri ryhmät, kuten kuolinpesän osakkaat, erilaisten osakeyhtiöiden ja yhtymien sekä yhtiöiden osakkaat, mutta rajoittanut sanotun verovapauden vain sanottuihin ryhmiin. Elävä elämä kuitenkin osoittaa, että sanotut rajoitukset eivät ole oikeutettuja. Eduskunnan viimeksi omaksuma, valtiovarainvaliokunnan vuosi sitten perusteellisiin sevityksiin perustuva kanta on ainoa oikea. Mitä enemmän aikaa on kulunut korvauksen myöntämishetkestä, sitä vaikeampi on itse kunkin asiapaperin haltijan sitovasti osoittaa, milloin ja miten hän on kyseessäolevan arvopaperin haltuunsa saanut. Meidän on muistettava, että kyseessä olevat arvopaperit on valtio ja sen puolesta valtionkonttori haltijapapereina jakanut korvaukseen oikeutetuille ja myös muille korvauslain mukaisina suorituksina. Ei voi olla oikein eikä valtiomme arvon mukaista, että sanotuille arvopapereille toisena hetkenä myönnetään toinen, toisena hetkenä toinen arvo ja merkitys. Jäljestäpäin lisätyt ehdot kyseessäoleviin haltijapapereihin tavallisessa lainsäädäntöjärjestyksessä rajoittavat kyseessäolevien arvopaperien käyttöä ja vaatisivat käsitykseni mukaan kyseessäolevan lain vaatimista perustuslakijärjestyksessä. Ja vaikka korostetaan, että verovapaus jatkuvasti liittyy määrättyjen ryhmien hallussa oleviin obligatioihin, sanottujenkin ryhmien obligatioiden arvo on laskenut suorastaan romahdusmaisesti. Katson siis, että sanottujen haltijapaperien verotusta koskevia hallituksen esittämiä poikkeussäännöksiä ei voi hyväksyä, yhtä vähän kuin voidaan hyväksyä mitään sellaisia ehtoja kyseessä olevien arvopaperien lunastusta koskeviin säännöksiin, joita ed. Junnila ym. on ikävää huomiota herättävällä lakialoitteella n:o 36, joka tarkoittaa niin sanotun katon asettamista sanottujen arvopapereitten lunastamisessa muilta kuin korvaukseenoikeutetuilta, esiintuonut (Eduskunnasta: Kokoomuksen aloite!). Jo korvaukseen oikeutettujen osalta on osoittautunut sangen vaikeaksi selvittää, mitkä obligatiot asianomainen on saanut korvaukseen oikeutettuna, mitkä muuten. Korostan, että esimerkiksi perikuntien korvausten jaossa, siirtoväen kiinteistökaupoissa, velkojen maksuissa on täytynyt vaihtaa suurempia obligatioita pienempiin ilman, että näistä vaihdoista on valtiokonttorissa pidetty tai edes yritetty pitää kirjaa. Asunto-osakeyhtiöiden osakkaat eivät ole saaneet korvausta heidän omalle nimelleen tehdyillä korvauspäätöksillä, vaan asunto-osakeyhtiön nimessä annetun päätöksen nojalla, ja tässä on myöskin ollut pakko suorittaa runsaita suurempien obligatioiden vaihtamisia pienemmiksi. Obligatioita on täytynyt tällä lailla järjestellä sangen moninaisin eri järjestelyin. Siten on obligatioiden saannin selvittely usein ylivoimaisen vaikeata. Sama koskee muitakin yhtymiä ja niiden osakkaita ja sama koskee myöskin korvausosakkeiden hallintoyhteisön osuustodistuksia. Edellä kerrotut esimerkit jo osoittavat, että varsinaisen siirtoväenkin kohdalla on suuria vaikeuksia selvittää täsmällisesti korvaukseen oikeutetun saanto heidän hallussaan oleviin korvauksena saatuihin obligaatioihin ja osuustodistuksiin. Sitä vaikeammaksi tietysti muodostuu tämä selvitys muiden ryhmien kohdalta, jotka ovat joutuneet saamaan kyseessäolevia arvopapereita erinäisten oikeustoimien kautta. Hallituksenkin esityksen mukaan on tarkoitus myöntää verohelpotuksia entistä suuremmalle joukolle. Mutta joukosta on, kuten jo mainitsin, unohdettu sangen oleellisia ryhmiä.

Esityksessään n:o 93 edellinen hallitus katsoi, että valtiotalouden kannalta olisi tarpeellista, että yleisön mielenkiinto kohdistuisi liikeeseen laskettaviin obligatioihin ja ehdottaa näille obligaatioille verovapautta. Näin tämä verovapaus myönnettiinkin vuosiksi 1951—1955. Jos hallituksen esitys korvausobligaatioiden ja osuustodistusten lunastusten yhteydessä indeksikorotuksena ja pääomanlisäyksenä hyväksytään vastoin eduskunnan aikaisemmin omaksumaa kantaa, ei yleisön mielenkiinto käsitykseni mukaan valtion obligaatiolainoihin voine olla yksinomaan myönteistä laatua.

Joku voinee erheellisesti väittää, että olen puheenvuorollani edesauttanut keinottelijain asiaa. Tähän vastaan, että ensisijaisesti olen niiden asialla, joiden elämä, toimeentulo ja kaikki muu, mikä siihen sisältyy, riippuu siitä, että kyseessäolevilla arvopapereilla on kestävä ja terve pohja, että ne antavat sen tuen ja avun korvauksen saa-

jille, jota on alunpitäen niiden kautta tarkoitettu, mutta myös että ne voidaan muuttaa rahaksi ilman tämäntapaisten lakiesitysten aiheuttamaa arvonalennusta. Mutta pääasiallisesti olen tahtonut puheenvuorollani osoittaa, että kyseessäolevien arvopaperien haltijain ryhmittely, niinkuin hallitus on suunnitellut, on käytännössä ylivoimaista ja niin suuren työn takana, ettei voi olla haltijapaperiin liittyvän oikeutuksen mukaista, että esitetyn tapaista selvitystä määrättyjen verotusseuraamusten uhalla arvopaperin haltijalta vaaditaan.

Lopuksi korostan, että aikaisemmin eri taksoituselimissä vallinnut erilainen tulkinta indeksikorotuksen ja pääomanlisäyksen verovapaudesta on eduskunnan joulukuussa 1950 omaksuman kannan mukaisesti nyttemmin selvitetty. Saamani tiedon mukaan väärinverotetut arvopaperien haltijat ovat saaneet heille myönnetyn verovapauden. Olisi väärin virittää tästä asiasta uusi tulkinta ja verotusriita.

Kaiken edellä esittämäni nojalla suosittelenkin valtiovarainvaliokunnalle sen vuosi sitten omaksumaa kantaa asiassa ja samalla viittaan karjalaisten ym. kansanedustajien jättämään lakialoitteeseen, joka sisältää tätä koskevat yksityiskohtaiset säännökset.

Ed. Leikola: Herra puhemies! Esillä oleva lakiehdotus käsittelee näennäisen inflaatiovoiton verottamista, ja sen vuoksi haluaisin aluksi minäkin perusteluna käsitellä sitä oikeuden mukaisuutta, mikä tässä esityksessä on perusteluksi mainittu.

Meillä yleinen käsitys oikeudenmukaisuudesta näissä inflaatioasioissa on lievimmin sanoen omituinen. Olettakaamme, että kauppaliikkeellä on 1 milj. markan arvoinen varasto vuoden alussa, ja tämä pysyy samanlaisena vuoden loppuun asti. Vuoden kuluessa markkamme arvo putoaa puoleen. Silloin varaston arvo on nimellisesti kirjanpidossa 2 miljoonaa, näyttäytyy nimellistä voittoa 1 milj. markkaa, ja tämä verotetaan. Ja jos inflaatiota jatketaan vuosi vuodelta, niin tällä tavalla voidaan verotuksella syödä koko kauppavarasto pois. Edelleen; jos teollisuuslaitoksella, maatilalla tai kaupunkikiinteistöllä on velkaa 1 milj. markkaa vuoden alussa, ja markan arvo putoaa puoleen, niin silloin vuoden lopussa tällä asianomaisella velallisella on 0,5 milj. markkaa enemmän reaaliomaisuutta, koska velat ovat vähentyneet reaaliarvoltaan puoleen. Tätä ei veroteta. Edelleen, jos kiinteistössä sattumalta on sellaista velkaa, joka on sidottu reaaliarvoihin, esim. kultaehtoisiin papereihin, niin tältä osalta vuoden lopussa inflaation jatkuttua reaaliarvo velalla on edelleen sama. Mutta nyt meillä on hoidettu asioita niin, että valtiovalta on velallisten anomuksesta suostunut lahjoittamaan näille osan velkarahoista sitä varten, että nekin ansaitsisivat inflaatiosta yhtä paljon kuin muut. Ja tämä on kerätty verovaroilla.

Edelleen säästäjien kohdalta asioita on hoidettu sillä tavalla, että niiden omaisuus on inflaatiossa suurimmaksi osaksi hoidettu niin, että vuoden 1913 talletuksista on tuskin penniäkään markasta enää jälellä. Tämä kaikki on tapahtunut valtiovallan hiljaisella hyväksymisellä. Tämä on sitä niin sanottua oikeudenmukaisuutta (Eduskunnasta: Ja sitten vielä alentavat korkoa!). Mitä sitten valtioon itseensä tulee velallisena, niin sehän on menetellyt sillä tavalla, että se kaikella tavalla koettaa vapautua vastuusta. Aikoinaan seteleihin painettiin merkintä, että ne lunastetaan kullalla. Nyt niihin ei sitä enää edes painetakaan, koska ei ole aikomustakaan koskaan pitää niiden arvoa vakavana.

Sitten valtio turvautuu näissä asioissa myöskin suoranaisiin lain muutoksiin, haluaa sillä tavalla pakoilla vastuuta ja edistää laittomuutta, moraalittomuutta, edistää säästäjien riistämistä jatkuvasti. Meillä on ollut kauppakaaren 9 luvussa määräys, että velka on maksettava takaisin lajiltaan samana, yhtä hyvänä ja täysimääräisenä. Mitenkä tätä on noudatettu? Siitä ei ole välitetty yhtään mitään. Siitä huolimatta, että perustuslakimmekin takaavat kansalaisille omaisuuden koskemattomuuden (Eduskunnasta: Mitenkähän olisi, jos puhuisit vähän asiastakin!). Tämä laki kumottiin vuonna 1947 velkakirjojen osalta, astuen voimaan vuoden 1948 alusta, mutta muuhun velkaan nähden se kyllä vieläkin on voimassa. Sitä ei vaan noudateta.

Nyt edelleen on esillä lakiehdotus, jonka avulla valtio yrittää vetäytyä vastuusta, yrittää jälleen päästä maksamasta velkaa täyteen reaaliarvoonsa saakka. Ja sitten, mitenkä käy näille henkilöille, joilla noita obligaatioita on? Ensisijaisen omistuksen

omaajilta ei nähtävästi kehdata peruuttaa indeksiehtoa, mutta kuitenkin koetetaan kiemurrella vastuusta sillä tavalla, että otetaan verotuksella pois mahdollisimman paljon; mikäli saadaan; ja tällä tavalla tälläkin kerralla koetetaan välttää täyden määrän maksamista. Asiahan on niin, että tämä indeksiehto näissä obligaatioissa, sehän takaa vain sen, että niiden reaaliarvo pysyy samana. Nyt sitten käy vielä niin ihmeellisesti, että samassa kädessä oleva sama paperi voi olla eriarvoinen riippuen siitä, kelle sitä tarjoaa. Jos se tarjotaan suoraan valtiolle silloin, kun valtio lunastaa niitä, niin silloin sillä on korkeampi arvo kuin niitä tarjottaessa jollekin toiselle, joka tämän lain mukaan joutuisi maksamaan näennäisestä voitostaan raskaan veron. Onko tämä sitten vakauttamista, kun sama paperi on eri kädessä eri arvoinen.

Edelleen haluan huomatuttaa tässä yhteydessä siitä, että säästäjillä on näitä papereita hallussaan hyvin paljon. Mitenkä säästäjiä on tähän asti kohdeltu? Jopa ensinnäkin niin, että valtio on sallinut niiden häikäilemättömän riistämisen. Mutta ei sillä hyvä. Valtio voisi sen selittää sillä, että inflaatiolle ei ole mitään mahdettu. Mutta oli aikoja sotien aikana, jolloin säästäjiä suorastaan estettiin sijoittamasta varojaan kiinteistöihin. Silloin kiinteistökaupat olivat säännösteltyjä. Ja kun tavallinen säästäjä, piensäästäjä, ei osaa hoitaa asioitaan liikemiesmäisesti, niin tällä tavalla riistettiin säästäjiltä käytännöllisesti katsoen mahdollisuudet saada säästönsä niin sijoitetuiksi, että ne olisivat olleet inflaatiolta turvassa. Näitä nyt kysymyksessä olevia obligatioita ovat säästäjät minulle kertomansa mukaan viimeisinä omaisuutensa rippeinä koettaneet käyttää omaisuutensa turvaamiseksi inflaatiolta. Aiotaanko tämäkin keino nyt säästäjiltä riistää? Onko tämä sitä oikeudenmukaisuutta, jota tässä lakiesityksen johdannossa esitetään?

Sitten edelleen. Me aiomme nyt vihdoinkin tässä maassa saada vakautumisen aikaan. Vakauttaminen ja sen onnistuminen, sehän edellyttää sitä, että luottamus valtiovaltaamme palautuu. Mitenkä valtiovalta on tämän luottamuskysymyksensä tähän asti hoitanut? Se on hoitanut sen sillä tavalla, että jos yksityinen olisi sen niin hoitanut, niin kyllä luotto olisi auttamattomasti loppunut jo aikoja sitten. Meillä on yhden sukupolven aikana useaan otteeseen hävitetty tahallaan tätä luottamusta. Kuten mainitsin, markkamme arvo on pudonnut pennin paikkeille ja tämä on tapahtunut jatkuvasti. Tällä tavalla luottamusta valtioon on hävitetty. Olisi aika jo hiukan ruveta sitä korjaamaan. Mainitsen erään hyvin räikeän esimerkin, tosin jo ennen sotiamme olleelta ajalta.

Ranskan säästäjät olivat lainanneet tänne meille Suomeen maamme rakentamista varten piensäästöjään kultaehdoin. Suomalaiset kieltäytyivät maksamasta ehtojen mukaan. Silloin valtiovalta ryhtyi laatimaan erikoislakia, jonka mukaan ranskalaisille säästäjille ei olisi tarvinnut maksaa velkaa täyteen reaaliarvoon. Ja tämä meni niin pitkälle, että tällä tavalla kiristämällä ranskalaiset säästäjät saatiin taipumaan viime hetkessä, ennenkuin lakia oli ehditty loppuun asti käsitellä.

Tämmöisiä keinoja valtiovaltamme jatkuvasti yrittää käyttää säästäjiä vastaan. Olen sitä mieltä, että tällaisesta käytännöstä on tehtävä loppu (Eduskunnasta: Oikein!). Kyllä valtion täytyy vihdoinkin ruveta vastaamaan sitoutumuksistaan niiden täyteen reaaliarvoon asti. Se on vakauttamisen ensimmäinen ehto. Mitenkä valtiovalta voi muilta vaatia rehellistä käyttäytymistä liikeasioissa, jos se itse esiintyy esimerkillään velallispakoilijana.

Senvuoksi olenkin sitä mieltä, ja toivon, että eduskunta ottaisi esittämäni näkökohdat huomioon ja laatisi tämän lain siihen muotoon, että näiden obligatioiden arvo — oli ne kenen kädessä tahansa — pysyisi samana, että ei verotettaisi näennäistä voittoa, ja senvuoksi tämä lainkohta on muovattava niin, että verovapaus on sama, ja että se yleensä on olemassa, kaikille näiden arvopaperien omistajille.

Ed. V e n n a m o! Herra puhemies! Tämän verolain yhteydessä hallituksen esittämät säännökset korvausobligatioiden ja Holding-todistusten lunastusarvojen verottamisesta tuovat esiin hyvin tärkeän periaatteellisen kysymyksen. Näiden arvopapereiden lunastusarvohan on omaisuutta ja nyt näyttäisi siltä, että valtiovalta verolaeilla julistaisi osan tästä omaisuudesta tuloksi ja sitten tuloverosta annettujen säännösten mukaan verottaisi tätä omaisuutta tuloveron perusteella. Kun tätä

asiaa vuosi sitten käsiteltiin valtiovarainvaliokunnassa, jolloinka valiokunta omaksui päinvastaisen kannan, kuin mitä hallitus nyt esittää ja johon eduskunta yhtyi, siellä tultiin lähestulkoon vakuutetuksi siitä, että kysymyksessä on perustuslaillinen lainsäädäntö, jossa verolakien varjolla verolakina mennään yli sen, mitä verolainsäädäntöön laillisesti kuuluu. Ja näinollen minun mielestäni tämä puoli asiasta on välttämättä selvitettävä, varsinkin kun se käy yhteen voimassa olleen oikeuskäytännön kanssa 6 vuoden ajalta, ja jona 6 vuotena on vakiintunut selvä oikeuskäsitys näiden arvopapereiden lunastusarvon omaisuusluonteesta ja nyt 6 vuoden jälkeen yhtäkkiä vastoin eduskunnan ja valtiovarainvaliokunnan perusteluissa omaksumaa kantaa hallitus julistaisikin suurimman osan tästä omaisuudesta tuloksi.

On ollut välttämätöntä tämä puoli asiasta jo etukäteen esiin tuoda, jotta tämä periaatteellinenkin kysymys tulisi perusteellisesti valiokunnassa selvitetyksi. Luonnollisesti muutkin täällä puhevuoroissa esitetyt käytännölliset ja taloudelliset syyt puhuvat esitystä vastaan, puhumattakaan verotusteknillisistä syistä, jota puolta myöskin aikaisemmin on perusteellisesti tutkittu ja jotka näyttävät ylivoimaisilta, jos hallituksen esitys tältä kohti muuttamatta hyväksytään.

Valtiovarainministeri Rantala: Lähetekeskustelussa on kysymyksessä olevaan hallituksen esitykseen kiinnitetty huomiota ainoastaan siltä kohdalta, kuin se koskee valtion obligatioiden ja Holding-osuustodistusten verottamista. Tästä asiasta tältä kohdalta on vuosittain säädetty poikkeuslailla ja tällä kerralla on jälleen esillä sellainen.

Ei voi olla oikeudenmukaista, että samaan aikaan kuin säästäjät ovat menettäneet omaisuutensa jatkuvasti tapahtuneen inflaation kourissa, että samanaikaisesti kun näille arvopapereille on taattu jatkuva arvo, että näiden arvopapereiden omistajat, olkootpa ne ketä hyvänsä, he eivät useinkaan ole siis alkuperäisen korvauksen saajia, vaan ne ovat säästäjiä, sellaisia kuin pankkilaitokset ja tietysti muitakin jopa yksityisiäkin henkilöitä, että nämä saavat paitsi sen valtiontakuun, että heidän omaisuutensa nyt inflaation jatkuessa pysyy entisellään, samaan aikaan kuin muut säästäjät siinä menettävät, että nämä henkilöt, joilla ei siis ole ollut alkuperäisin näitä arvopapereita, että nämä nauttivat myöskin verovapautta. Ei voi lajitella myöskään säästäjiä sillä tavalla kuin valtio on tehnyt jatkuvasti, tekemättä vääryyttä toisille ja suosimalla toisia kahdella tavalla.

Täällä ovat ed. Tuurna ja myöskin viimeksi ed. Vennamo epäilleet, voidaanko lakiehdotusta säätää yksinkertaisessa järjestyksessä. Minä en lähde, koska kysymys on oikeastaan lakimiesten ratkaistava, tästä väittelemään, selvitettäköön se, jos tarpeelliseksi katsotaan, eduskunnan perustuslakivaliokunnassa.

Ed. Lampinen: Kun täällä ed. Leikola huomautti siitä, että mitenkä tässä tehdään vääryyttä säästäjillekin, niin minä sikäli kuin tunnen ja vallankin piensäästäjiä, niiden osuutta näiden obligatioiden omistajina, niin se on erittäin pieni. Mutta minä tunnen henkilöitä, jotka ovat näitä saaneet haltuunsa ja ovat ostaneet niitä lainavaroilla, koska heillä on ollut luottoa, ja näinollen on kyllä virhe siinä, että heillä on nyt tällä kertaa hallussaan papereita, mitkä he ovat juuri ei omilla säästöillään vaan toisten säästöjen varoilla ostaneet tehden velkaa, ja näin ollen sitten päässeet ehdottomasti ja ansiottomasti hyötymään. Samoin minä tunnen myöskin tapauksia, mitkä ovat tietysti ehkä oikeutettua, siirtoväenkin keskuudessa. He ovat ottaneet tilojensa ostoon lainaa, kun on ollut saatavissa, ja siinähän ei ole mitään, se on heille oikeutettua, ja samalla kertaa on heidän hallussaan vielä näitä indeksiehtoisia obligaatioita, joiden koroilla ne nyt ovat maksaneet lainansa korot, joka johtaa siihen, että laina tulee maksetuksi ja pääoma jää heille indeksiehtoisena. Minä itse tunnen, koska olen ollut mukana rahalaitoksen kautta lainoittamassa, ja tämä suotakoon heille. Mutta samalla kertaa kun puhutaan, että säästäjät ovat nyt tässä sitten muka edes jonkunlaisen turvan löytäneet, niin se minusta menee yli maalin. Niin arvokas puheenvuoro kuin edustaja Leikolalla olikin, niin ei näin kaksinaisesti voi ollenkaan asioita hoitaa. Minä olen vähän samalla kannalla, kun valtiovarainministeri täällä huomautti, että kyllä niitä on eräänlaisten saalistajienkin hallussa suuremmassa määrässä kuin säästäjien hallussa ja käsityk-

seni on se, jos silloin, kun näille obligatioille, joka oli oikein, asetettiin indeksiehto, olisi asetettu myöskin tallettajien talletuksille indeksiehto ja lainanottajien lainoille, jotka otetaan rahalaitoksista tahi muuten, niin niille myöskin pitäisi olla indeksiehto. Silloin olisi tämä hullunmylly pysähtynyt, eikä olisi lähdetty riskeeraamaan siinä mielessä, että indeksi muuttuu ja samaten inflaatio menee eteenpäin. Oltaisiin oltu varovaisempia lainojen otossa ja lainojen käytössä ja samoin myöskin luottamuksellisemmin olisivat voineet silloin tallettajat, tallettaa varsinkin pientallettajat, edelleenkin käyttää vastaisuudessa säästöjänsä ja moni turha ja tarpeeton heidän kohdaltaan olisi jäänyt hankkimatta. Tässä suhteessa minä toivon, että hallitus tavalla tai toisella kerrankin nämä kolme asiaa löisi ehdottomasti yhteen, sillä kyllä täytyy olla jonkinlainen oikeus niilläkin, jotka vielä uskaltavat säästää ja indeksin turvin myöskin säästöjä silloin lisätä kun ne saataisiin myöskin jonkinlaisen katon alle, ettei siinä indeksi saa tuhota kokonaan heidän osuuttaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

11) Ehdotuksen sukupuolitautilaiksi

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 1;

12) Ehdotuksen laiksi reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 2;

13) Puhelinyhteyksien rakentamista asutusalueille

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2;

14) Ehdotuksen laiksi kahviverosta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11;

15) Ehdotuksen laiksi makeisvalmisteverosta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12;

16) Ehdotuksen laiksi tulitikkuverosta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13;

17) Ehdotuksen laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssitoimikunnan virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksua, annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14; sekä

18) Ehdotuksen laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15.

Puhemies: Kun edustajille on jaettu myös pankkivaliokunnan mietintö n:o 1, voitaneen sekin nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan täysistuntoon:

Ehdotuksen laiksi rahalain väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu pankkivaliokunnan mietintö n:o 1.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16,34.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

36. Tiistaina 20 p. marraskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin 512

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 13; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 2.

2) Ehdotus laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta 513

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 14; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 9; hallituksen esitys n:o 4.

3) Ehdotukset laeiksi alusrekisterilain 23 ja 30 §:n sekä ulosottolain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta .... „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 15; lakivaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 23.

Toinen käsittely:

4) Ehdotus laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta ..... „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 12; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 26.

Ensimmäinen käsittely:

5) Ehdotus laiksi kahviverosta .. 522

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 9.

6) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta ..... „

Siv.

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 10.

7) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta 522

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 11.

8) Ehdotus laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssitoimikunnan virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksua, annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä ..... „

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14; hallituksen esitys n:o 16.

9) Ehdotus laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta —

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15; hallituksen esitys n:o 15.

10) Ehdotus laiksi rahalain väliaikaisesta muuttamisesta 522

Asiakirjat: Pankkivaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 29.

11) Ehdotus sukupuolitautilaiksi .. „

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 28.

12) Ehdotukset laiksi reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta 523

Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 27; ed. Luukan ym. lak. al. n:o 50.

Ainoa käsittely:

13) Ehdotus toivomukseksi puhelinyhteyksien rakentamisesta asutusalueille 524

Siv.

Asiakirjat: Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2; ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv. al. n:o 263.

Esitellään:

14) Ed. V. Kaasalaisen ym. lak. al. n:o 114 laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksistä verolakeihin .. 526

Pöydällepanoa varten esitellään:

15) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 23 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta ..... „

16) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 24 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös tukku- ja vähittäiskaupassa olevan meijerivoin luovuttamisesta valtiolle ..... „

17) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksen johdosta laiksi pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä ..... „

18) Talousvaliokunnan mietintö n:o 3 hallituksen esityksen johdosta laiksi hammaslääkäritoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta 527

19) Talousvaliokunnan mietintö n:o 4 lakialoitteen johdosta laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta ..... „

20) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5 lakialoitteen johdosta laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta ..... „

21) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6 lakialoitteen johdosta laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Antikainen, Haapasalo, Joukanen, Kosola, P. Leskinen, Murto, Niemi, Niskala, Nuorsaari, Pekkala, A. Simonen, Takki, Tarkkanen ja Törngren.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Niskala ja Kosola sekä virkatehtävien vuoksi ed. Niemi, 27 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. A. Simonen, tämän kuun loppuun saakka sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla ed. Pekkala sekä täksi ja ensi viikoksi samasta syystä lääkärintodistuksen nojalla ed. Nuorsaari.

Ed. Vennamon kysymys, joka koskee ns. hyväntekeväisyyskauppoja ja valtiovarainministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut valtiovarainministeri Rantalan vastaus ed. Vennamon kysymykseen, joka koskee ns. hyväntekeväisyyskauppoja.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Ennen kaikkea sodanjälkeisinä vuosina ja nimenomaan sosialidemokraattisen hallituksen aikana vuonna 1949 tapahtuneista ns. hyväntekeväisyyskaupoista ja niiden yhteydessä esiintyneistä väärinkäytöksistä ja petoksista on aikaisemminkin jo julkisuudessa esiintynyt erinäisiä tietoja.

Epäilyttävintä huomiota herättää se seikka, että lähinnä sosialidemokraattisen hallituksen aikana Suomen sosialidemokraattinen puolue on saanut ns. hyväntekе-

väisyyskaupasta yli 112 miljoonan markan nettotulon. Tämän hallituksen päätöksellä hyväksytyn toimenpiteen lainmukaisuudesta on hyväntekeväisyyskauppaa tutkimaan asetetun komitean jäsen, kansanedustaja Lassi Hiekkala lausunut, että ei voida edellyttää, että esim. poliittinen puolue, joka nettosi hyväntekeväisyyskaupoissa, olisi luonteeltaan sellainen „hyväntekeväisyysjärjestö", että sen saatetaan tulkita lainsäätäjän tarkoituksen ja lain kirjaimenkaan mukaan toimivan „sodasta enimmän kärsimään joutuneitten hyväksi", sekä etteivät viranomaiset ole saattaneet olla täysin tietämättömiä tällaisen kaupan laittomasta luonteesta ja että olisi selvitettävä, kuinka hyväntekeväisyyskauppaa on saatu harjoittaa lainvastaisesti niin laajassa mitassa, kuin sitä on harjoitettu hallitusvallan ja viranomaisten puuttumatta asiaan.

On myös todettava, että valtiontalouden tarkastusvirasto, jonka pääjohtajana on entinen sosialidemokraattinen kansanedustaja, ei millään tavoin näytä puuttuneen näihin laittomuuksiin ja valtiolle aiheutettuihin vahinkoihin, vaikka tämä ehdottomasti kuuluisi viraston virkavelvollisuuksiin.

Kun kuitenkin on välttämätöntä, että tällaiset poliittisessa elämässä ilmenneet arveluttavat rappeutumisilmiöt selvitetään ja mahdolliset syylliset saatetaan edesvastuuseen, esitän valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Aikooko Hallitus ryhtyä sosialidemokraattisen puolueen lähinnä ns. Fagerholmin hallituksen aikana hyväntekeväisyyskaupasta asiaa tutkineen komitean jäsenen, edesmenneen kansanedustajan Lassi Hiekkalan perusteettomasti saaduksi väittämän yli 112 miljoonan markan hyödyn johdosta joihinkin toimenpiteisiin?

Helsingissä 15 päivänä lokakuuta 1951.

Veikko Vennamo.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa olette Te, Herra Puhemies, viime lokakuun 19 päivänä valtiovarainministeriölle saapuneen kirjelmän ohella tietooni ja vastattavakseni saattanut kansanedustaja Veikko Vennamon esittämän seuraavan kysymyksen:

> „Aikooko Hallitus ryhtyä sosialidemokraattisen puolueen lähinnä ns. Fagerholmin hallituksen aikana hyväntekeväisyyskaupasta asiaa tutkineen komitean jäsenen, edesmenneen kansanedustajan Lassi Hiekkalan perusteettomasti saaduksi väittämän yli 112 miljoonan markan hyödyn johdosta joihinkin toimenpiteisiin?"

Tämän johdosta saan kunnioittavasti esittää seuraavaa:

Kuten muistettaneen, lausui eduskunta, samalla kuin se hyväksyi lain ulkomaalta lahjaksi saatujen tavaroiden tullivapaudesta (830/49), edellyttävänsä, että hallitus toimituttaa hyväntekeväisyyskaupasta koko sen laajuudessa puolueettoman ja perusteellisen tutkimuksen sekä saattaa tämän tutkimuksen tulokset tiedoksi julkisuudessa. Valtioneuvosto asetti tämän johdosta tammikuun 26 päivänä 1950 komitean suorittamaan eduskunnan edellyttämää tutkimusta. Komitean toimesta tutkittiin sittemmin noin 140 eri järjestön, niihin luettuna eri poliittisten puolueiden, niiden jäsenjärjestöjen tai niiden taloudellisesti tukemien laitosten, myöskin sosialidemokraattisen puolueen, harjoittamia hyväntekeväisyyskauppoja ja komitean mietinnön valmistuttua saatettiin tutkimuksen tulokset tiedoksi mm. sanomalehdistölle järjestetyssä informaatiotilaisuudessa. Tämän jälkeen valtioneuvosto päätti hankittavaksi komitean mietinnön johdosta valtiontalouden tarkastusviraston lausunnon, jonka saatuaan valtioneuvosto marraskuun 8 päivänä 1951 tapahtuneessa esittelyssä päätti lähettää komitean mietinnön sisäasiainministeriölle poliisitutkinnan suorittamista varten niiltä osin kuin mietintö antaa aihetta.

Kun asia näin ollen kokonaisuudessaan ja siis myös sosialidemokraattisen puolueen harjoittaman hyväntekeväisyyskaupan osalta on jätetty poliisiviranomaisten tutkittavaksi, ei hallitus katso olevan syytä ryhtyä muihin toimenpiteisiin asiassa.

Helsingissä, valtiovarainministeriössä 15 päivänä marraskuuta 1951.

Valtiovarainministeri *Viljo Rantala.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen har Ni, Herr Talman, i en till finansministeriet den 19 oktober 1951 ingången skrivelse till min kännedom och för att av mig besvaras bragt följande av riksdagsman Veikko Vennamo ställda spörsmål:

„Har Regeringen för avsikt att skrida till några åtgärder med anledning av den vinst på över 112 miljoner mark, som socialdemokratiska partiet närmast under den s. k. Fagerholm-regeringen utan grund förskaffat sig enligt ett påstående av framlidne riksdagsmannen Lassi Hiekkala, vilken var medlem av den kommitté, som undersökte välgörenhetshandeln?"

Med anledning därav får jag vörsamt framhålla följande:

Som känt förklarade riksdagen, samtidigt som den antog lagen om tullfrihet för varor, vilka erhållits såsom gåva från utlandet (830/49), att den förutsatte, att regeringen låter förrätta en opartisk och grundlig undersökning av välgörenhetshandeln i hela dess utsträckning samt bringar resultatet av denna undersökning till allmänhetens kännedom. Statsrådet tillsatte med anledning härav den 26 januari 1950 en kommitté för att verkställa den av riksdagen förutsatta undersökningen. På kommitténs försorg undersöktes sedermera den välgörenhetshandel, som idkats av ca 140 olika organisationer, bland vilka de olika politiska partierna, deras medlemsorganisationer och av dem i ekonomiskt avseende understödda inrättningar samt sålunda även socialdemokratiska partiet återfunnos. Då kommittén hade blivit färdig med sitt betänkande, bragtes resultatet bl. a. till pressens kännedom vid ett särskilt informationstillfälle. Sedermera beslöt statsrådet i anledning av kommitténs betänkande införskaffa utlåtande av statens revisionsverk. Sedan revisionsverkets utlåtande erhållits, beslöt statsrådet vid föredragning den 8 november 1951 sända kommitténs betänkande till ministeriet för inrikesärendena för verkställande av polisundersökning i den mån betänkandet gav anledning därtill.

Då ärendet sålunda i sin helhet och alltså även i fråga om socialdemokratiska partiets välgörenhetshandel har överlämnats till polismyndigheterna för verkställande av undersökning, anser regeringen icke skäl föreligga att skrida till några andra åtgärder i ärendet.

Helsingfors, å finansministeriet, den 15 november 1951.

Finansminister *Viljo Rantala.*

Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen palkkiot.

Puhemies: Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen pyydettyä kirjelmällä kuluvan marraskuun 16 päivältä puhemiesneuvoston toimenpidettä johtosääntönsä 11 §:ssä määrättyjen, kokouspäivältä maksettavien palkkioitten korottamiseksi kohtuullisiksi harkittaviin määriin, puhemiesneuvosto ehdottaa, että eduskunta päättäisi jättää työväenasiainvaliokunnan tehtäväksi valmistaa ehdotuksen sellaisiksi muutoksiksi kansaneläkelaitoksen valtuutettujen johtosäännön 11 §:ään, että sanottujen valtuutettujen puheenjohtajan ja valtuutettujen palkkiot kokouspäivältä kohtuullisesti korotettaisiin.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Kulovaara: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna kello 13.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi uusien virkojen ja toimien perustamisesta eräisiin virastoihin ja yleisiin laitoksiin.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 2, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 8 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 13, esitellään kolmanteen käsitttelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 4, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 9 sekä suuren valiokunnan mietinnössä n:o 14, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdous voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotukset laeiksi alusrekisterilain 23 ja 30 §:n sekä ulosottolain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta.

Yllämainitut lakiehdotukset sisältävä hallituksen esitys n:o 23, jota on valmistelevasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 3 sekä suuren valiokunnan mietinnössä n:o 15, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetyt lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 7 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 26, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 12. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Valtiovarainministeri Rantala: Herra puhemies! Tämän asian ollessa ensimmäisessä käsittelyssä kohdistivat edustajat Hietanen ja myös Junnila arvostelua siihen sopimukseen, joka hallituksen toimesta on solmittu Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton kanssa. Ed. Hietanen mm. väitti lausunnossaan, että hallitus tällä sopimuksella olisi pyrkinyt sitomaan ennakolta eduskunnan kädet ja että sopimus on tarkoitettu muka hyödyttämään vientiteollisuuskapitalisteja valtion, kuntien ja veronmaksajien kustannuksella. Ed. Junnila taas arvosteli nykyisen vakauttamisohjelman olevan täynnä ristiriitaisuuksia ja samalla niin keinotekoisen monikymmenmiljardisine suhdannepidätyksineen ja muine toimenpiteineen.

Näiden lausuntojen johdosta ei ole ehkä tässä yhteydessä aihetta laajalti kosketella itse suhdannepidätyssopimusta, koska se asia tulee esille myös puutavaran vientimaksuja koskevan hallituksen esityksen yhteydessä. On kuitenkin syytä mainita, että viime lokakuun 2 päivänä tehty sopimus ei ole ensimmäinen tätä suhdannepidätystä koskeva sopimus, vaan se on oikeastaan jatkoa ja täydennystä edellisen hallituksen tänä vuonna tekemälle suhdannepidätyksiä koskevalle sopimukselle. Samanlaisia nykyisen korkeasuhdanteen johdosta vientimarkkinoilla tehtyjä suhdannepidätyksiä on solmittu muissakin maissa, esim. Ruotsissa.

Laskelmien mukaan tulee aikaisemman suhdannepidätyssopimuksen mukaan sen

edellyttämiä varoja kuluvalta vuodelta kertymään valtiolle hieman yli 6 miljardia markkaa. Sitäpaitsi on lokakuun alussa tehdyssä sopimuksessa edellytetty puunjalostusteollisuuden vielä kuluvana vuonna tulevan suorittamaan ennakkoa ensi vuoden suhdannepidätyksistä 7 miljardia markkaa. Koska tämä summa saadaan vähentää vuoden 1951 verotettavasta tulosta, voidaan laskea puunjalostusteollisuuden kohdalta verotettavan tulon alenevan tämän vuoden osalta noin 4,2 miljardilla markalla veroprosentin ollessa yhtiöiden kohdalta nykyisen 32 %. Tämä edellyttää ettei mainittu vähennyserä missään tapauksessa ole suurempi kuin vähentämätön verotettava tulo, jolloin tietenkin vähennyksen vaikutus veron tuottoon jäisi jonkun verran pienemmäksi. Lisäksi on hyvin todennäköistä, että jos suhdannepidätyksiä ei olisi, verotuspohja ei kuitenkaan lisääntyisi 13 miljardilla markalla, koska yritykset silloin ilmeisesti pyrkisivät lisäämään investointejaan ja suurentamaan poistoeriä kirjanpidossa. Siltä osalta kuin suhdannepidätysvarat niiden noin puolelta määrältä siirretään hinnantasausrahastoon, ne tulevat välittömästi valtion käytettäväksi, kun taas verotuksessa tulot joutuvat osittain paljon myöhemmin valtiolle. Viennin suhannerahastoon kertyvät varat, siis toinen puoli suhdannepidätyksistä, tulevat verotettavaksi niin valtion kuin kuntienkin verotuksessa, vaikka tämä tapahtuu vasta silloin kun asianomaiset saavat nämä varat käyttöönsä. Vuonna 1952 lasketaan sopimuksen mukaan varoja kertyvän suhdannepidätyksistä kaikkiaan noin 24,850 milj. markkaa, joka kuitenkin tietysti tulee riippumaan olosuhteiden ja suhdanteiden kehityksestä. Tästä on pyöreän puutavaran osalta laskettu kertyvän 2 miljardia markkaa, joka käytetään sopimuksen mukaan metsätalouden edistämiseen, metsäntuoton kohottamiseen ja puutavaran kuljetusmaksujen alentamiseen. Kun muulta osalta pidätysvaroja on sopimuksen edellyttämällä tavalla varattava 1 % tutkimustyöhön, voidaan laskea valtion käytettäväksi jäävän noin 22,5 miljardia markkaa, josta kuitenkin jo etukäteen suorituksena hinnantasausrahastoon kuluvana vuonna tilitetään, kuten mainitsin, 7 miljardia markkaa. Tällöin jää vienninsuhdannerahastoon siirrettäväksi pyöreästi noin 11,250 milj. markkaa ja hinnantasausrahastoon vielä ensi vuonna vähän yli 4 miljardia markkaa. Valtion tuloveron osalle jäisi näin ollen noin 4,880 milj. markkaa kertymättä ensi vuoden aikana, mikä vastaavasti tulisi aikanaan verotettavaksi suhdannerahaston varojen palautuksen yhteydessä.

Kun ed. Hietanen lausunnossaan väitti, että nyt luovuttaisiin yli 10 miljardin markan verotuloista antamalla kapitalisteille, kuten hän lausui, verovapaus, on syytä vielä tarkastella tätä hänen lausuntoaan. Tosiasia on kuitenkin, että mistään tämänlaisesta verovapaudesta ei ole kysymys. Puunjalostusteollisuus joutuu valtiolle ilman palautusta antamaan ensin valtiolle hinnantasausrahastoon siirrettynä kuluvana vuonna arvioilta 1,200 milj. markkaa ja ensi vuoden aikana pyörein luvuin, kuten mainitsin, 11,250 milj. markkaa, josta suurimman osan etumaksuna, siis tämän vuoden kuluessa. Ed. Hietasenkin täytyy myöntää, että pidätys tältä osalta merkitsee 100 %:n lopullista „veroa" asianomaisille. Lisäksi vientisuhdannerahastoon siirrettävältä osaltakin tänä vuonna 4,800 milj. markkaa, ensi vuonna 11,250 milj. markkaa, siis yhteensä yli 16 miljardia markkaa. Tämäkin joutuu myöhemmin 50 %:n määrältä verotettavaksi, kuten edellä jo olen maininnut. Nykyisestä edullisesta ja entisestään suuresti kasvaneesta puunjalostustuotteiden viennistä johtuen, ottaen huomioon myöskin näiden vientitavaroittemme nykyiset korkeat hinnat, on ilmeistä, että puunjalostusteollisuuden verotettavat tulot eivät tule jäämään ainakaan nykyistä pienemmiksi, huolimatta näin suoritetuista suhdannepidätyksistä. Suoritetun laskelman mukaan näiden yhtymäin verotetut tulot ovat kolmena edellisenä vuonna olleet seuraavat: v. 1948, jolloin kaikkien osakeyhtiöiden verotettu tulo maassa oli 17,06 miljardia markkaa, oli puunjalostusyhtiöiden osalta tämä verotettu tulo 2,44 miljardia markkaa. V. 1949 kaikkien osakeyhtiöiden kohdalta verotettava tulo 21,8 miljardia markkaa ja puunjalostusyhtiöiden osalta jälleen 2,4 miljardia markkaa sekä v. 1950 kaikkien osakeyhtiöiden tulo 31,4 miljardia markkaa, josta puunjalostusyhtiöiden osalta 3,6 miljardia markkaa.

Kun näitä tuloja verrataan niihin verotettuihin kokonaistulomääriin, joiden perusteella vastaavasti kokonaisuudessaan tuloveroa valtiolle on kannettu, voidaan ha-

vaita, että valtion sekä myöskin kuntien verotettavissa tuloissa eivät puunjalostusyhtiöiden tulot ole merkinneet mitenkään ratkaisevaa osaa, että edelleenkin puunjalostusyhtiöiden verotettavat tulot tältä ja seuraavalta vuodelta toimitettavissa verotuksissa eivät suhdannepidätyksistä huolimatta tulle jäämään tähänastista pienemmiksi ja lähimain puolet suhdannepidätyksistä jää kokonaan valtiolle, palauttamatta niitä koskaan asianomaisille, sekä vielä että viennin suhdannerahastoon siirrettävät varat tulevat kokonaisuudessaan ja puutavarayhtiöille palautettaessa niin valtion kuin kuntienkin verotuksessa täysin verotettaviksi. Näin ollen on syytä torjua myöskin se väite, että hallitus olisi jollakin tavalla sitonut eduskunnan kädet. Nythän on käsiteltävänä hallituksen antamat sopimukset eduskunnassa, jotka eduskunta tietystikin voi hyväksyä tai hylätä. Kun edustaja Hietanen mainitsemassani ensimmäisessä käsittelyssä antamassaan lausunnossa esitti eräitä muitakin asiattomuuksia, en katso olevan niihin lähemmin syytä puuttua. Viittaan vain hänen lausuntonsa siihen kohtaan, jossa hän väitti, että suhdannerahastoon siirrettävästä summasta valtio maksaisi kapitalisteille käyvän koron, lainaisi rahat jälleen samoille kapitalisteille teollisuuden investointia varten jne., niin tämäkään ei pidä siltä kohdalta paikkaansa, jos edustaja Hietanen tarkoitti, että nämä varat jaettaisiin tai lainattaisiin ilman korkoja. Joka tapauksessa tällä suhdannepidätyssopimuksella saadaan aikaan se, että valtio voi käyttää nopeasti huomattavan määrän varoja myöskin valtion hinnantasausrahastoon ja taas valtion hinnantasausrahastossa nämä varat ovat aivan tarpeelliset ja välttämättömät, jotta todellakin voidaan jatkuvasti näiden tasausvarojen avulla alentaa korkeita raaka-aineiden ja ulkomaisten tuontitavaroiden hintoja silloin, kun ne olisivat kohtuuttomat. Silloin kun ne, ellei näitä hinnantasausrahaston varoja olisi käytettävänä, johtaisivat ehkä suuriinkin hintojen korotuksiin, johon meillä tällä kertaa ei ole mitään mahdollisuutta eikä varaa.

Ed. Kannisto: Herra puhemies! — Tulo- ja menoarvion lähetekeskustelussa minulla oli tilaisuus kosketella suhdanneveropidätyksiä ja niiden verovapautta. Samalla kun minä periaatteessa asetuin epäilevälle kannalle siihen nähden, onko yleensä katsottavat oikeaksi, että varoja ilman eduskunnan myötävaikutusta siirretään budjetin ulkopuolelle, pidin minä luonnollisena, ettei menettelyllä ainakaan loukattaisi kuntien ja seurakuntien verotusoikeutta. Viimemainittu käsityksenikään ei ole saanut vastakaikua hallituksessa. Käsiteltävänä olevassa lakiesityksessä lähdetään siltä pohjalta, että suhdannepidätyksen siitä osasta, mikä maastaviejille aikanaan palautetaan ja joka vastannee noin 50 % suhdannepidätyksen koko määrästä, vielä on verovelvollinen siltä vuodelta, jolloin palautus on saatu. Muusta osasta suhdannepidätystä eli siis toisesta puolesta hän on verovapaa. Se, että viejälle myönnetään tulo- ja omaisuusveron osalta verovapaus tältäkin osalta, on vielä ymmärrettävissä, kun otetaan huomioon, että tuloja omaisuusveroa vastaava määrä tulee suhdannepidätyksen nimisenä valtiolle, vaikkakin budjetin ulkopuolella. Sen sijaan on vaikeampi perustella puheena olevaa verovapautta kunnallis- ja kirkollisverojen osalta. Jos suhdannepidätyksen sijasta asianomaiset viejät olisivat maksaneet tuloja omaisuusveronsa, eivät he sitä olisi saaneet laskea vähennykseksi kunnallis- ja kirkollisveroa määrättäessä. Miksi tuosta periaatteesta ei johdonmukaisesti pidetä kiinni kysymyksen ollessa suhdannepidätyksestä? Jos tässä tapauksessa tahdotaan tietoisesti siirtää kuntien ja seurakuntien kiistaton osuus puheenaolevista verotuloista valtion kassaan, ei menettelyä voitane pitää oikeudenmukaisena. Menettely ei kohdistu ensinnäkään kaikkiin kuntiin, vaan pieneen määrättyyn osaan kuntia, niihin, joissa on puunjalostusteollisuuslaitoksia. Tuntemukseni mukaisesti se kohdistuu erikoisen ankarana sanotunlaisiin Pohjois-Suomessa oleviin kuntiin, joissa elinkeinoelämä on vähemmän monipuolista kuin Etelä-Suomessa ja joissa puunjalostusteollisuuden tulot näyttelevät sen johdosta suurempaa merkitystä. Valtiovarainvaliokunnassa asiantuntijoiden laskelmiin perustuen esitetyn ilmoituksen mukaisesti puheenaolevanlainen verotulojen vähennys voi vastata jopa 1—5 markkaan yhtä veroäyriä kohden. Pohjois-Suomessa kunnallisveroäyri on jatkuvasti ollut korkeampi kuin etelämpänä, mistä johtuu, että siellä olevat kansalaiset ovat joutuneet kantamaan raskaampaa verokuormaa.

Jonkinlaisen korjauksen tilanteeseen tuo mukanaan puutavaramarkkinoilla vallitseva korkeakonjunktuuri, jolloin kunnat pääsevät jossakin määrin korjaamaan raha-asioitaan. Jos nyt tuo tilaisuus heiltä riistetään ja heiltä otetaan pois korkean konjunktuurin mahdollisesti aiheuttama verotulojen lisäys, joutuvat sanotut kunnat lapsipuolen asemaan muihin kuntiin verrattuina. Niiden veroäyri jatkuvastikin pysyy normaalia korkeampana, ja niiden talous vaikeutuu. Jos asianomaiset vientiliikkeet tahdotaan vapauttaa kunnallis- ja kirkollisveron maksusta hallituksen katsantokannan mukaisesti, on oikeampaa, että valtion varoista vientiliikkeiden suhdannepidätyksen osalta tänä ja tulevana vuonna suorittamat kunnallis- ja kirkollisverot palautetaan niille takaisin. Vakauttamisesta johtuva rasitus jakaantuu silloin oikeudenmukaisemmin kaikkien kansalaisten kannettavaksi.

Edellä olevan perusteella tulen, herra puhemies, asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan lakiesityksen 1 §:ään sellaista muutosta, että maastaviejä on oikeutettu sen vuoden tulosta, jona pidätys on toimitettu, vähentämään valtionverotuksessa suorittamansa suhdannepidätyksen sekä kunnallisverossa puolet sen määrästä. Tähän katson olevani velvollinen sen vuoksi, että verotus meillä on muutoinkin luonnottoman korkea ja ettei sen rasitusta ole syytä erikoislailla lisätä. Tämän katson samalla vielä erikoisesti olevani velvollinen tekemään pohjoissuomalaisena kansanedustajana.

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva hallituksen esitys laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta tarkoittaakin mainittujen suhdannepidätysten verosta vapauttamista. Kun aikaisemmin käsiteltiin eräitä verolakien muutoksia, joiden käsittelyn yhteydessä arvosteltiin niiden vähäistä merkitystä kompensaationa tapahtuneille hintojen nousuille, ilmoitettiin hallituksen toimesta päättävästi, etteivät valtion rahatalous ja vakauttamissuunnitelmat salli suurempia alennuksia. Tämä lakiesitys sisältää myöskin eräänlaisen verohelpotuksen, mutta tämä on kokonaan toista suuruusluokkaa ja on tarkoitettu koskemaan tykkänään toisia piirejä, kuin mitä aikaisemmat esitykset koskivat. Tällä kertaa on kysymys „vaatimattomista" 10 miljardin markan verohelpotuksista, kuten täällä jo aikaisemmin on tuotu esille, ja tämä helpotus on tarkoitus antaa Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliittoon kuuluville firmoille, ja joka näin ollen tulisi pääosaltaan koskemaan tunnettua kahtakymmentä perhettä. Aikaisemmat verohelpotukset annettiin korvauksena tapahtuneiden hintojen ja elinkustannusten noususta mutta tämä helpotus annetaan sen vuoksi, että puunjalostusfirmoille muodostuu korkean hintatason vuoksi tavallista enemmän tuloa eli ns. suhdannevoittoa.

On vaikea käsittää, että samaan aikaan, kun valtion talousarvioon muodostuu huomattava vajaus, joka käsittää koko joukon miljardeja, ja kun valtion rahataloudellinen tilanne ei salli esim. maatalouskoneenosien liikevaihtoverosta vapauttamista, joka olisi merkinnyt verotuoton vähenemistä ehkä noin 10 milj. markalla, niin saatetaan samaan aikaan antaa lakiesitys, joka tarkoittaa 10,000 milj. markan verovapautta ja verojen siirtoa budjetin ulkopuolelle. Ja tuo helpotus ja vapaus se kohdistuu siihen teollisuusryhmään, joka nykyisten konjunktuurien vallitessa kerää suurimmat voitot ja näin ollen olisi myöskin veronmaksukykyisin tuotannonhaara.

Lakiesityksen perusteluissa sanotaan, että hallitus on tehnyt puunjalostusteollisuuden kanssa pari sopimusta, joiden voimaantulon eräänä ehtona on mainitun verovapauden saaminen. Sopimusten mukaan puunjalostusteollisuus luovuttaa vuosien 1951 ja 1952 aikana sitä varten muodostettuun viennin suhdannerahastoon summan, jonka suuruudeksi on julkisuudessa mainittu lukuja, jotka vaihtelevat 23:sta aina 30 miljardiin asti.

Eräissä sanomalehdissä ja valiokuntakäsittelyssäkin on väitetty, että koska puunjalostusteollisuus maksaa suhdannepidätystä, niin ei se enää siitä osasta voi maksaa veroa ja että suhdannepidätys on valtiolle edullisempi kuin voittojen verottaminen. Kun lähemmin tarkastellaan nyt käsiteltävänä olevan verovapauden vaikutusta, todetaan, ettei puunjalostusteollisuus asiallisesti uhraakaan mitään, vaan sen „lahjoitus" — sitaateissa sanottuna — onkin suhteellisen edullinen liiketoimi sille itselleen. Tämä suhdannepidätyssysteemi kaikkine siihen liittyvine ehtoineen on verrattain

ovelasti laadittu ja puunjalostusteollisuus on suuressa kiitollisuuden velassa suunnitelman keksijälle ja laatijalle, olkoon hän sitten täällä salissa tai sen ulkopuolella, sillä todella erinomaisesti on hän isäntänsä etuja vaalinut. Yhtä mairittelevaa lausuntoa ei voida antaa toisesta osapuolesta, nim. siitä tai niistä hallituksen edustajista, jotka ovat sopimukseen ja sen seuraamuksiin perehtyneet valvoessaan valtion etuja. Vanha kokemukseen perustuva suomalainen sananlasku sanoo, että jos lähtee herrain kanssa marjaan, niin ne vievät sekä marjat että tuokkoset. Tuntuu, että hallitus on tuohon matkaan lähtenyt ja tämän lain yhteydessä menevät marjat, ja pyöreä puutavara vie tuokkoset.

Täällä jo edustaja Hietanen lakiesityksen ensimmäisessä käsittelyssä esitti numeroin, mitä tämä lakiesitys merkitsee verotuoton vähenemisenä ja samalla hän osoitti myöskin tuon puunjalostusteollisuuden ja hallituksen välisen sopimuksen muiden ehtojen haitallisen vaikutuksen niin talonpoikaistoon kuin työväestöönkin nähden. Koska eräissä lehdissä, mm. Suomen Sosialidemokraatin pääkirjoituksessa 12. 11. 1951 annetaan asiasta toisenlainen kuva ja koska myöskin herra valtiovarainministeri äsken suvaitsi asioita selvittää, niin lienee paikallaan tarkastella uudelleen tämän lain vaikutusta, ja teenkin sen lähinnä yhtiöiden hyötyä tai menetystä tarkastelemalla.

Jos siis suhdannepidätyksiä maksetaan vuosina 1951—52 ensimmäisen sopimuksen mukaan 6 miljardia ja toisen sopimuksen mukaan 23 miljardia, kuten herra valtiovarainministerikin mainitsi eli yhteensä 29 miljardia, on siitä valtiolle tuleva osuus n. 12,7 miljardia, ja puunjalostusfirmoille palautetaan lainoina suhdannerahaston kautta 16,3 miljardia markkaa. Tässä tarkastelussa voidaan kuitenkin koko pidätysmäärä merkitä yhtiöiden tappiopuolelle. Edelleen yhtiöt maksavat veroa suhdannepidätyksistä vuosina 1958 — 61 valtiolle 7,3 miljardia ja kunnille 1,8 miljardia, joten yhtiöiden menopuolelle kertyy kaikkiaan 38,1 miljardia markkaa. Tässä on nyt nähdäkseni tarkoin lueteltu se, mikä on yhtiöiden kirjanpidossa heidän luovutuksistaan ja veroistaan.

Kun sitten tarkastellaan asian toista puolta eli sitä, mitä firmat saavat hyötynä tästä erittäin monimutkaisesta menettelystä, niin päädytään seuraaviin lukuihin. Suhdannerahasto palauttaa heille alkuperäisen pääoman 16,3 miljardia sekä vuoteen 1961 mennessä kasvaneet korot, jotka 10 %:n mukaan laskettuna tekevät myöskin n. 16 miljardia, eli palautukset yhteensä 32,3 miljardia markkaa. Kymmenen vuoden aikana ovat yhtiöt hyötyneet käytössään olevan suhdannerahaston korkojen verovapaudesta siten, että he tuloistaan aina vuosittain saavat vähentää suhdannerahastolle maksetuksi merkityt korkomenot eli asiallisesti omat korkotulonsa. Tämä hyöty näiden kymmenen vuoden aikana on valtion veron osalta n. 7 miljardia markkaa ja kunnan veron osalta 1,8 miljardia markkaa. Näin ollen yhtiöiden saaman hyödyn kokonaismäärä on 41,1 miljardia eli 3 miljardia enemmän kuin heidän maksujensa kokonaismäärä oli. Nämä ovat minun nähdäkseni hieman toisenlaisia lukuja, kuin herra valtiovarainministeri äsken esitti. Arviosta puuttuu vielä kokonaan se hyöty, mitä mahdollinen inflatio aiheuttaa heille, eikä siinä ole myöskään laskettu omaisuusveroa suhdannerahastolle, joiden merkitys on melkoinen varsinkin viimeksi mainitun omaisuusveron kohdalta. Jos puunjalostusteollisuus ei suorittaisi mitään lahjoituksia hallituksen hinnantasaus- sen paremmin kuin muihinkaan rahastoihin, vaan maksaisi veroa kuten muutkin maksavat, koituisi tästä valtiotaloudelle suurempi hyöty, kuin mitä se nykyisen suhdannepidätyssysteemin aikana saa. Eduskunta saa olla kiitollinen siitä, etteivät puutavarakapitalistit ole tehneet suurempaa „lahjoitusta", ja myöskin siitä, ettei suhdannepidätyssysteemiä ole ulotettu vielä toistaiseksi muille tuotannon aloille. Sillä mitä suuremmiksi „lahjoitukset" muodostuvat, sitä vaikeammaksi tulee valtiotalouden hoito, kuten nyt ensi vuoden tuloja menoarviota käsiteltäessä on helppo todeta. Olen varma siitä, että maassamme on koko joukko veronmaksajia, jotka suostuisivat maksamaan suhdannepidätystä samoilla ehdoilla, kuin mitä puunjalostusteollisuus nykyisin tekee.

Kuten aikaisemmin mainitsin, on tätä lakiesitystä selvitelty myöskin toisen hallituspuolueen äänenkannattajassa Suomen Sosialidemokraatissa, ja koska siinä on esitetty eräitä väittämiä, joiden totuudenmukaisuudesta voidaan olla eri mieltä, on väitteisiin syytä lyhyesti puuttua. Siltä varalta, että

hallituspuolueet eivät syyttäisi minua toisen tai toisen osapuolen suosimisesta, on selvyydeksi mainittava, että maalaisliiton lehdet nykyisin minulle tuntemattomista syistä niin peräti harvoin kirjoittavat suhdannepidätysten verovapaudesta sen paremmin kuin pyöreästä puustakaan.

Sosialidemokraatin väitteet olivat seuraavat:

Ensimmäinen väite: Jos suhdannepidätysten kokonaissumma on 23 miljardia markkaa, on siitä hinnantasausrahaston eli valtion osuus 11,5 miljardia markkaa.

Totuus lienee — ja sen jo herra valtiovarainministerikin toi täällä esille, — että silloin kun suhdannepidätysten kokonaismäärä saavuttaa 23 miljardin rajan, on siitä valtion osuutta vain 9,7 miljardia ja kapitalistien osuutta 13,3 miljardia.

Lehden toinen väite: Suhdannerahastossa olevat varat on valtiovallalle luovutettu ja sen käytössä.

Tämän asian kanssa on niin, että suhdannerahastossa oli 15. 10. 51 kirjoissa lähes 3,5 miljardia markkaa, mutta siitä ei ollut penniäkään valtion käytössä eikä tule vastakaan olemaan, jos ei sitä puunjalostusteollisuuden kanssa tehtyä sopimusta muuteta — tuota sopimusta, jota pidetään nykyisin perustuslain veroisena.

Lehden kolmas väite: Suhdannerahaston varat joutuvat vasta vuosina 1958—1961 kapitalistien käytettäväksi, koska ne heille silloin palautetaan.

Tähänastinen käytäntö osoittaa, että vientifirmat saavat heti osuutensa pois suhdannerahastosta. Rahasto on todellisuudessa vain kirjanpidollisesti olemassa, rahaa siellä ei ole.

Näiden lausumieni perusteella minä toivonkin, ettei eduskunnan enemmistö hyväksyisi lakia, jossa maamme puunjalostusteollisuus asetetaan etuoikeutettuun asemaan muihin kansalaispiireihin nähden. Kuten edellä osoitin, on laki myös valtiotaloudelle epäedullinen, lisää aiheettomasti eräissä kunnissa kuntalaisten verokuormaa eikä missään suhteessa palvele maamme palkkatyöväestön sen paremmin kuin talonpoikaistonkaan asiaa.

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Nyt on eduskunnassa joutunut toiseen käsittelyyn eräässä suhteessa hyvin mielenkiintoinen lakiesitys. Hallitushan nimittää tätä lakiesitystä suhdannepidätysten verotuslaiksi, vaikka nimikkeenä todellisuudessa pitäisi olla laki suurten vientiteollisuusyhtymien verohelpotuksista. Tässä laissa on hyvin huomionarvoisia seikkoja. Tämä ei ole suurimerkityksellinen vain sen vuoksi, että siinä annetaan verohelpotusta maamme mahtavimmille vientiteollisuusyhtiöille, vaan tämä on suurimerkityksellinen myös sen vuoksi, että tässä kuvastuu se tapa, jolla nykyinen hallitus hoitaa asioita ja pyrkii vakauttamaan suuryhtiöiden taloutta. En nyt tässä ryhdy pohtimaan asian sitä puolta, onko maamme vientiteollisuus todellakin verohelpotusten tarpeessa, kuten hallitus esittää. Tulkoon vain sanotuksi, että Suomen kansa on asiasta toista mieltä, sillä se tietää, että vientiteollisuuden tuotteiden hinnat maailmanmarkkinoilla ovat aivan satumaisen korkeat ja vientiteollisuuden harjoittajat ovat monien vuosien aikana käärineet kokoon ylimääräisiä voittoja monia kymmeniä miljardeja markkoja. Siksi kansan keskuudessa ei nyt jakseta sulattaa sitä, että juuri näille suuryhtiöille hallitus esittää verohuojennusta samanaikaisesti kuin muiden ihmisten verot kohoavat. Varsinkin kuntien veronmaksajat ovat ymmällä siitä, että myös niiden pitäisi antaa verohuojennusta suuryhtiöille.

Hallituksen ilmoituksen mukaan noita ylimääräisiä suhdannevoittoja kertyy tänä vuonna 6 miljardia ja ensi vuotena 23—24 miljardia markkaa. Voimassa olevan kunnallisveroasetuksen mukaan kunnat olisivat oikeutetut verottamaan yhtiöitä noista voitoista. Kun hallitus esittää, ettei noita voittoja nyt veroteta, merkitsisi se kunnille verotulojen menetystä näinä kahtena vuonna kaikkiaan arviolta noin 3—4 miljardia markkaa. Julkisuudessa on mainittu jo, että esim. Oulun kaupunki menettää tämän vuoksi verotuloja näinä kahtena vuonna noin 200 miljoonaa, Kemi 250 miljoonaa ja Kajaanin kaupunki 150 miljoonaa markkaa, muutamia esimerkkejä mainitakseni, tietenkin edellyttäen, että yhtiöt eivät kykenisi salaamaan noita voittojaan (Ed. Hiltunen: Se olikin hyvin tarpeellinen se loppulause!). Tuollainen suonenisku tuntuu ja kunnan muut veronmaksajat sitten tuntevat sen pussissaan.

Viime vuosien aikana kunnat ovat joutuneet yhä suureneviin taloudellisiin vaikeuksiin. Kuntien velkataakka on lisääntynyt ja

verorästien määrä suurentunut, sillä elintason laskiessa veronmaksajat eivät ole kyenneet kunnallisverojaan suorittamaan. Monissa kunnissa on yritetty välttää pakkohuutokauppoja veroja ulosmitattaessa ja on odotettu parempia aikoja, mutta verorästien jatkuvasti lisääntyessä ja kuntien taloudenhoidon vaikeutuessa sen vuoksi, ovat pakkohuutokaupat edessä, jos ryhdytään perimään noita verorästejä. Monissa kunnissa on sitä paitsi jo pakkohuutokauppoja jouduttu suorittamaankin verojen perimisen vuoksi.

Kuntien taloudellisesta asemasta saatu kuva ei ole kyllä todella lohdullinen. Kuntaliittojen julkaisemat tilastot kuntien taloudellisista vaikeuksista ja verorästien määristä puhuvat selvää kieltä. Niiden tilastonumeroiden esittämiseen en nyt tässä ryhdy, sille uskon, että täällä eduskunnassa olevat kunnallismiehet ja -naiset tietävät omasta kokemuksestaan, kuntien taloudelliset vaikeudet, jos he vain haluavat sen rehellisesti tunnustaa.

Kunnallisverot ovat olleet jatkuvasti nousussa niin maalais- kuin kaupunkikunnissakin. Maalaiskuntain Liiton laatiman tilaston mukaan, sellaisena kuin se esitetään „Maalaiskunta"-lehden tämän vuoden 18 numerossa, on veroäyrin hintaa vuoden 1951 verotuksessa täytynyt korottaa 194 maalaiskunnassa siitä, miksi se ennakkopidätystä suoritettaessa oli määrätty. Ja niinpä se useissa lääneissä — siis veroäyrin hinta — kohosi yli 10 markan keskimäärin. Samoin kaupunkikunnissa veroäyrin hinta kohosi tänä vuotena keskimäärin 11: 51 markkaan. Joku aika sitten oli lehdissä uutinen, että ensi vuoden ennakkopidätystä varten on ennakkoveroäyrin hintaa korotettu noin ⅓ kaikista Suomen kuntia. Se osoittaa, että kunnallisvero tulee ensi vuotenakin kohoamaan huomattavasti.

Kun näin on, en voi hyväksyä sellaisia hallituksen toimenpiteitä, joilla pyritään alentamaan suuryhtiöiden verotusta, samanaikaisesti kuin muiden ihmisten verot ennen kaikkea juuri kunnallisveron kohdalta kohoavat. Sillä onhan ilman muuta selvää, että jos suuryhtiöt tämän ja ensi vuoden suhdannevoitoissaan vapautetaan näinä vuosina maksamasta kunnallisveroa, kuten hallitus esittää, niin se merkitsee muiden veronmaksajain verotaakan lisääntymistä. Paremminkin olisi odottanut hallitukselta esitystä pientuloisten kunnallisverorasituksen helpottamiseksi. Esimerkiksi meillä ei ole kunnallisverotuksessa perusvähennyksen määrää korotettu sitten vuoden 1948 jälkeen, vaikka elinkustannukset ovat lähes kaksinkertaistuneet. Olisi odottanut, että hallitus olisi antanut esityksen kunnallisverotuksen peruspoiston korottamisesta. Mutta näin ei ole tapahtunut, vaan hallitus kiirehtii suuryhtiöille verohuojennuksia.

Valtiovarainministeri Rantala 14. 11. -51 eduskunnalle jättämässään vastauksessa suhdannepidätyksiä koskevaan kyselyyn mainitsee, ettei tuo verotusoikeuden siirtäminen aiheuta mitään menetyksiä kunnille. Hänen ryhmätoverinsa ed. Käkelä suuressa valiokunnassa oli kyllä toista mieltä ja sanoi, että tässä leikissä kunnat menettävät paljon. Ministeri Rantalan vastaus ei siis pidä paikkaansa. Jos ja kun esimerkiksi Kajaanin kaupunki menettää verotuloja tämän lain mukaan 150 milj. markkaa, kuten on mainittu ja se sitten tuon menetyksen peittämiseksi ottaa lainaa tuon määrän, niin vuosiin 1959—1960 ja 1961 mennessä, jolloin nuo suhdannevoitot sitten tulisivat verotettaviksi, joutuu kunta maksamaan lainasta korkoja suurin piirtein tuon 150 milj. markkaa. Siis korkomenona menettää kaupunki tuon määrän, mikä suhdannepidätysvoittojen verottamisesta jää saamatta. Todennäköisesti rahan arvo on sitäpaitsi huonontunut jo siihen mennessä, jotenka tuo rahamäärä, minkä kunta saa lähes 10 vuoden kuluttua, ei vastaa enää sitä, mikä sen nykyinen arvo olisi. Jos kaupunki perii tuon suuryhtiöille menettämänsä 150 miljoonaa muilta veronmaksajilta, niin sitenhän kaupunki kyllä saa rahat, mutta veronmaksajille se merkitsee suurenevaa verotaakkaa, monta markkaa suurempaa veroäyrin hintaa, kuin mitä se muuten olisi. Ilmeisesti ministeri Rantala vastausta antaessaan ajattelikin, että ne rahat pitää periä veronmaksajilta, jotta kuntien talous ei vaikeutuisi.

On muuten kuvaavaa, että tämän lain käsittely eduskunnan valiokunnissa on ollut niin kiireellistä, ettei ole tutkittu edes sitä, mitä menetyksiä tämä kunnille aiheuttaa. Valtiovarainvaliokunnan jäsen Käkelä suuressa valiokunnassa valitteli tätä seikkaa, mutta vastusti kuitenkin asian perusteellisempaa tutkimusta. Vaikka tämän vuoksi, ja jos laki hyväksytään, kunnat menettävät

siis verotuloina monta miljardia markkaa, niin valtiovarainvaliokunta ei ole suvannut kuulla edes asiantuntijoina kuntaliittojen edustajia. Me kansandemokraatithan suuressa valiokunnassa ehdotimmekin, että asia pantaisiin jaostoon, jotta kuntaliittojen edustajillekin tulisi mahdollisuus antaa lausuntonsa ja jotta asia tulisi perusteellisemmin tutkituksi, mutta esityksemme hylättiin. Vaikka ed. Käkelä surkeili sitä valiokunnassa, että kunnat tässä leikissä menettävät paljon ja mainitsi erikoisesti tämän olevan kipeän suoneniskun mm. Imatran kauppalalle, niin hänkin vastusti asian perusteellisempaa tutkimista ja lain hylkäämistä, jota kansandemokraatit esittivät. Tavallinen demokraattinen käytäntö täällä eduskunnassa on sellainen ollut, että kuntaliitot ovat saaneet antaa valiokunnille lausuntonsa kuntia koskevissa asioissa. Nyt porvarillis-sosialidemokraattinen enemmistö viittaa kintaalla tällaisille demokraattisille tavoille ja kunnallista itsehallintoa he eivät halua kunnioittaa edes sen vertaa, että kuulisivat asiantuntijoina kuntaliittojen edustajia, vaikka tässä on kysymys monien miljardien markkojen menetyksistä kunnille. Tämä, niinkuin monet muut viimeaikaiset ilmiöt osoittavat, että hallituspuolueet ovat nyt todella sellaisessa tuulessa, että ne eivät paljoa sumeile kansalaisten verotaakan kohottamistakaan silloin kuin se on suurpääoman edun mukaista ja valtiopäiväjärjestyksen mukaiset asioiden käsittelytavatkin saavat väistyä kun suuryhtiöt vain antavat viittauksen, että heidän etunsa on nopeasti vakautettava.

On valitettavaa, ettei suuri valiokunta hyväksynyt tekemäämme ehdotusta lakiin, jonka mukaan kunnille olisi jäänyt suhdannevoittojen suhteen se verotusoikeus, mikä on nykyisten kunnallisverolakien mukaan normaalista. Asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulenkin tekemään ehdotuksen sellaiseksi muutokseksi lakiin, että tämä laki ei ollenkaan tulisi koskemaan kuntia, mutta jäisi koskemaan vain valtion veroa.

Ed. Hetemäki: Herra puhemies! Täällä ed. Haapanen väitti, että suhdannepidätysten maksaminen on edullinen kauppa puunjalostusteollisuudelle, kun sen ei tarvitse tällä kertaa maksaa veroja niistä varoista, jotka valtio pidättää itselleen. Samalla hän väitti, että maassa olisi paljon sellaisia veronmaksajia, jotka suostuisivat samaan menettelyyn, jos hallitus siihen vain olisi valmis. Minä kehoittaisinkin ed. Haapasta yrittämään hallituksen kanssa sellaista kauppaa, että hän nyt ensiksi suorittaisi tuloistaan puolet hinnantasausrahastoon ja senjälkeen loppuosasta toisesta puolesta, maksaisi veron vasta 10 vuoden päästä. Jos tämä on edullinen kauppa, ed. Haapaselle, niin luulisin, että myös hallitus olisi siihen halukas.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

1 §.

Keskustelu:

Ed. Kannisto: Ehdotan kunnioittaen, että 1 §:n 1 momentin neljänneksi alimmalta riviltä poistettaisiin sanat „sekä kunnallis- ja kirkollis-" ja että momentin loppuun lisättäisiin sanat: „sekä kunnallisverotuksessa puolet sanotusta määrästä".

Ed. Koivisto: Pyydän kannattaa ed. Kanniston tekemää ehdotusta.

Ed. Tauriainen: Ehdotan, että lain 1 §:n 7 riviltä poistetaan sanat „ja kunnallis-".

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Kannatan ed. Tauriaisen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Kannisto ed. Koiviston kannattamana ehdottanut, että 1 §:n 1 momentin loppuosa kuuluisi seuraavasti: ——on oikeutettu valtion verotuksessa sen vuoden tulosta, jona pidätys on suoritettu, vähentämään siten suorittamansa määrän sekä kunnallisverotuksessa puolet sanotusta määrästä. Kutsun tätä ed. Kanniston ehdotukseksi. Ed. Tauriainen ed. Haapasen kannattamana ehdottaa, että 1 momentin seitsemänneltä riviltä poistetaan sanat „ja kunnallis-". Kutsun tätä ed. Tauriaisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Äänestyksessä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Tauriaisen ja ed. Kanniston ehdotusten välillä ja voittanut asetetaan mietintöä vastaan.

Metettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Kanniston ehdotuksesta ed. Tauriaisen ehdotusta vastaan.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Kanniston ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Tauriaisen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Kanniston ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Kanniston ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Kanniston ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antila, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Hollsten, Honkala, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Junnila, Jussila, Järnefelt, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kölli, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Nikkola, Niukkanen, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Sundman, Sävelä, Tanner, Teir, Tervo, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Tuurna, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, V. Wirtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahmavaara, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Huttunen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, Kannisto, Karvikko, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Lahtela, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lunden, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Suominen, Tainio, Tauriainen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Torvi ja A. Wirtanen.

Tyhjää äänestää ed. Hamara.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Antikainen, Haapasalo, Joukanen, Kosola, P. Leskinen, Murto, Niemi, Niskala, Nuorsaari, Pekkala, Saalasti, A. Simonen, Takki, Tarkkanen, Törngren ja J. Wirtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 133 jaa- ja 49 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 16.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

2—4 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi kahviverosta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 10 joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

7) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 11, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

8) Ehdotus laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssitoimikunnan virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksua, annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 16, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 9) asia.

10) Ehdotus laiksi rahalain väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään pankkivaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 29, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on pankkivaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Ehdotus sukupuolitautilaiksi.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 28, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

12) Ehdotukset laiksi reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 27 ja ed. Luukan ym. lak. al. n:o 50, jotka sisältävät yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Virolainen: Herra puhemies! Talousvaliokunta on käsitellessään nyt esillä olevaa hallituksen esitystä, joka koskee reumatautisten hoitolaitosten valtionapua, poikennut 2 §:ssä hallituksen esityksestä. Hallitus on esittänyt, että reumatautisten hoitolaitosten kunnossapito- ja käyttökustannuksiin annetaan valtionapua 40 % hyväksyttävien kustannusten määrästä. Valiokunnan enemmistö on tullut siihen käsitykseen, että tämä 40 % pitäisi nostaa 50 %:ksi. Kun kuitenkin valiokunnassa kuultujen asiantuntijoiden ja myöskin valtiovarainministeriön edustajan lausunnoista ilmeni, että hallituksen tarkoituksena oli se, että kansaneläkelaitos osallistuisi varsin huomattavalla osalla reumatautisten hoitolaitosten ylläpitokustannuksiin, niin olisi käsitykseni mukaan asiallista, että eduskunta pysyisi tässä hallitusen esityksen kannalla. Tätä näkökohtaa voidaan perusteella erityisesti sillä, että tähän saakka on tähän tarkoitukseen valtion varoja käytetty vain noin 30 %. Kun tämä avustus lakisääteisesti nyt ehdotetaan nostettavaksi 40 %:iin, niin sitä voidaan käsitykseni mukaan tässä vaiheessa pitää riittävänä. Toivoisin, että suuri valiokunta sen vuoksi kiinnittäisi tähän seikkaan huomiota ja palaisi hallituksen esityksen kannalle.

Ed. Leikola: Herra puhemies! Sivistyskansana meidän velvollisuutemme on pitää huoli siitä, että terveydelliset olot maassamme hoidetaan esiluokkaisella tavalla. Sosiaaliset velvollisuutemme vaativat meitä pitämään huolen siitä, että kaikki kansalaiset voivat saada riittävää hoitoa sairaustapauksissa. Reumasairauksiin nähden tämä on erinomaisen välttämätöntä mm. sen vuoksi, että tämä sairaus on aivan viime aikoihin asti laiminlyöty hyvin pahasti. Se on aiheuttanut meille hyvin suuria kansantaloudellisia tappioita ja valtiotaloudellisia tappioita, sen vuoksi, että se on riistänyt muuten työkykyisiltä henkilöiltä toimintamahdollisuudet. Valtio on menettänyt ensiluokkaisia veronmaksajia. Sosiaaliseen puoleen haluan vielä huomauttaa siitä, että reumapotilaat joutuvat olemaan työttöminä hyvin pitkän ajan, jolloinka heidän ansiokykynsä on aivan mitätön. He eivät omin voimin kykene hakeutumaan lääkärinhoitoon, eivät itse kykene kustantamaan itselleen parantamista. Valtion asiana on epäilemättä hoitaa asiat niin, että myöskin vähäväkiset kansankerrokset voivat huolehtia terveydenhoidostaan asiallisella tavalla. Mutta herää kysymys, voimmeko me uhrata tähän tarkoitukseen valtion varoja riittävästi ja kannattaako se. Koska olen vakuuttunut siitä, että me kaikki toivomme varoja tähän tarkoitukseen riittävän, että asia on sen arvoinen, että tätä asiaa olisi hoidettava, niin siirrynkin käsittelemään kysymyksen valtiotaloudellista puolta.

Laskelmien mukaan meillä tuhlautuu vuodessa noin 50 milj. työtuntia maassamme. Jos laskemme työtunnin tuottavuuden 100 markaksi, niin se merkitsee 5 miljardin vuotuista tuhlausta. Kannattaako nämä miljardit säästää?

Jos teollisuudessa tai maataloudessa kallisarvoinen kone joutuu tilapäisesti epäkuntoon, se tarvitsee korjausta. Niin on ilman muuta selvää, että pidettäisiin järjettömänä tuhlauksena sitä, että jätettäisiin kallisarvoinen tuotantokone heitteille, jos se verrattain pienin kustannuksin voitaisiin korjata. Tässä kysymyksessä on otettava huomioon vielä se, että ihminen, joka on tuotantoelimistä tärkeimpiä, herkintä hoitoa vaativa, hänet täytyy kuitenkin suurin

kustannuksin hoitaa myöskin sinä aikana, jolloinka hän on työkyvytön. Me voimme laskea tässä tapauksessa bruttotulot mukaan.

Olen asiantuntijoilta saanut tietää, että reumasairaiden työkuntoon saattaminen vie aikaa n. 2—3 kuukautta parantoloissa. Hoitokustannukset ovat n. 1,000 markkaa päivässä, paranemisprosentti 75. Tämän mukaan tulee yhden potilaan työkykyiseksi saattaminen maksamaan valtiolle n. 60,000 markkaa, jos valtio maksaa kustannuksista puolet. Tämä vie kolme kuukautta aikaa, jolloin hoidetulle sairaalle jää vuodessa yhdeksän kuukautta aikaa jo ensimmäisenä vuotena suorittaa tuottavaa työtä. Jos laskemme kuukausiansioksi 20,000 markkaa, niin yhdeksän kuukauden ajalta se on 180,000 markkaa siis kolminkertainen määrä parantamiskustannuksiin verrattuna. Ja kun kaikkien kansalaisten työstä kertyy valtiolle tuloja n. kolmasosa, niin merkitsee se sitä, että valtio saa jo ensimmäisenä vuotena erilaisina veroina takaisin sataprosenttisesti kustannuksensa. Seuraavina vuosina se tulee niin sanoakseni ilmaiseksi. Tämä on siis valtiolle erittäin hyvä rahansijoitus, niitä parhaita, mitä valtiolla yleensä on olemassa. Tämä sijoitus siis kannattaa.

Tulee sitten esille kysymys siitä, minkä vuoksi juuri valtion pitäisi tämä kustantaa. Eivätkö kunnat ja kansaneläkelaitos voisi yhtä hyvin hoitaa näitä asioita. Tällä kertaa on kysymys siitä, että valtion osuutta nostettaisiin vain 10 %:lla. Asia on niin, että valtio ensinnäkin hyötyy asiasta enemmän kuin Kansaneläkelaitos ja enemmän kuin kunnat. Sille kuuluu kohtuuden mukaan siis suurempi osuus kuin näille toisille.

Edelleen Ruotsista on tältä alalta olemassa kokemusta. Siellähän on hoidettu näitä asioita Kansaneläkelaitoksen toimesta. Asiantuntijat ovat ilmoittaneet, että Ruotsissa on saatu niin huonoja kokemuksia tältä alalta, että siellä pyritään muuttamaan sikäläistä käytäntöä ja lainsäädäntöä. Edelleen kansaneläkelaitos on perustettu määrättyä tarkoitusta silmälläpitäen; eläkelaitokseksi. Tähänastinen kokemus osoittaa, että se ei ole kyennyt kunnolla hoitamaan edes tätäkään tehtäväänsä. Pitäisikö sitä rasittaa uusilla tehtävillä? Jos taas kansaneläkelaitos on sitä mieltä, että tämä on heillekin edullinen sijoitus, niin mikään ei estä heitä jatkuvasti antamasta varoja tähän tarkoitukseen. Kyllä niitä tarvitaan. Ei tälläkään valtion avulla, vaikka se olisi 50 %, pitkälle vielä päästä. Hyvin paljon on vielä tehtävä tällä alalla. Mainitsen esimerkiksi reumaparantoloiden ja sairaaloiden rakentamisen. Siinä on kansaneläkelaitoksella erinomaisen hyvä sijoituskohde. Hoitakoot näitä asioita etupäässä. Mutta kuten mainittu molemmille riittää tällä alalla työtä ja työ on niin tärkeätä, että koskaan meillä ei ole liikaa työntekijöitä tällä alalla. Olen sitä mieltä, että 50 % olisi oleva valtion osuus, samoin kuin se on monilla muillakin vastaavilla sairaanhoidonaloilla ja toivon sen vuoksi, että eduskunta hyväksyisi lakiesityksen talousvaliokunnan esittämässä muodossa.

Ed. Virolainen: On vähän vaikea ymmärtää sitä säästäväisyysideaa, mitä ed. Leikola nyt yritti todistella. Samaan tulokseen, mihin hän pyrki, päästään varmasti, jos valtion osuus on 40 %, jos kustannukset jaetaan sillä tavalla kuin hallitus on esittänyt, että valtio maksaa 40 %, Kansaneläkelaitos 40 % ja kunnat 20 %. Tietysti asiasta voidaan olla eri mieltä, mutta minua ihmetyttää, että ed. Leikola esittää tällaista säästäväisyyttä. Hänhän on säästäjien yhdistyksen puheenjohtaja ja säästäjien edustaja, joka aikoinaan on täällä käynyt julistamassa säästäväisyyttä kansanedustajille. Kun hän on nyt tullut eduskunnan jäseneksi, hänen ensimmäinen valtiomiestekonsa on valtion menojen lisääminen.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

13) Ehdotus toivomukseksi puhelinyhteyksien rakentamisesta asutusalueille.

Esitellään kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Tiekso-Isakssonin ym. toiv. al. n:o 263, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 2.

Keskustelu:

Ed. Tiekso-Isaksson: Herra puhemies! Nyt eduskunnan käsiteltävänä olevassa aloitteessa on eduskunnan hyväksyttäväksi esitetty toivomus, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin puhelinyhteyksien rakentamiseksi niitä vailla oleville asutusalueille. Kulkulaitosvaliokunnan enemmistö ehdottaa aloitteen hylättäväksi ja perustelee esitystä sillä, että eduskunnan taholta on jo aikaisemmin, mm. vuonna 1950, kiinnitetty hallituksen huomiota puhelinyhteyksien parantamiseen sekä kehoitettu hallitusta sisällyttämään lähivuosien tulo- ja menoarvioesityksiin tarkoitusta varten niin suuret määrärahat, kuin kulloinkin on mahdollista.

Tämä ei kuitenkaan riitä hylkäävän ehdotuksen perusteluksi. Hallitus ei ole ottanut huomioon eduskunnan lausumia toivomuksia, eivätkä syrjäseutujen ja nimenomaan juuri asutusalueiden puhelinyhteydet ole parantuneet. Posti- ja lennätinhallitukselle on kertynyt viime vuosien aikana noin 360 puhelintoimipaikan perustamista tarkoittavaa anomusta vanhimman niistä ollessa vuodelta 1936. Anomusten joukossa on myös sellaisia, jotka koskevat aloitteessa tarkoitettuja asutusalueita. Niinpä on posti- ja lennätinhallituksenkin taholta todettu nyt käsiteltävänä olevan aloitteen tarpeellisuus ja toivottu sen johtavan myönteiseen tulokseen. Puhelinyhteyksiä vailla olevien asutusalueiden lukumäärä on niin huomattava, että hyväksymällä aloitteen eduskunta helpottaisi useiden tuhansien asutusalueilla elävien vähävaraisten puhelin- ja liikenneyhteyksien puuttumisen vuoksi tukalaan asemaan joutuneiden ihmisten elämää. Tällaisia puhelinyhteyksiä vailla olevia asutusalueita on yksistään Lapin läänissä useita kymmeniä. Vieläpä asutuskeskustenkin läheisyydessä on sellaisia asutusalueita, joista on kymmenien kilometrien matka lähimpään puhelinpaikkaan. Kun ottaa huomioon, että nämä asutusalueet ovat lisäksi huonojen kulkuyhteyksien takana, ymmärtää kuinka vaikeissa ja säälittävissä olosuhteissa asukkaat joutuvat elämään. Synnytys- ja sairaustapausten sattuessa on sairasta vaikea kuljettaa saamaan lääkärinapua. Tulipalot, varsinkin metsäpalot valtion metsämailla, tuottavat suuria taloudellisia menetyksiä, koska puhelinyhteyksien puuttumisen vuoksi ei palopaikalle saada nopeasti sammutusväkeä. Puhelinyhteyksien puuttuminen tuottaa asutusalueiden väestölle monia muitakin vaikeuksia ja haittoja.

Kulkulaitosvaliokunnan mietinnössä todetaan, että puhelinolojen kehittämisen ja erikoisesti syrjäseutujen puhelinyhteyksien rakentamisen esteenä on ollut tarkoitukseen vuosittain varattujen määrärahojen riittämättömyys. Eduskunnan lausumista toivomuksista huolimatta hallitus ei ole varannut riittävästi määrärahoja tähän tarkoitukseen. Kun nyt hallitus vakauttamisen nimellä supistaa väestön hyvinvointia edistäviä määrärahoja, niin on todennäköistä, että se käyttää myös puhelinyhteyksien kehittämiseen entistä vähemmän määrärahoja, ellei eduskunta lausu sille toivomusta niiden parantamisesta. Käytettäköön asutusalueilla elävien vähävaraisten ihmisten jokapäiväisiin, välttämättömiin tarpeisiin esimerkiksi ne määrärahat, jotka hallitus on varannut ensi vuoden tulo- ja menoarvioon vakauttamisen tunnetuksi tekemiseen ja valtion tiedoitustoimintaan. Varoja kyllä löytyy, jos niitä vain halutaan käyttää sellaisiin tarkoituksiin, jotka palvelevat vähävaraisen, vaikeissa olosuhteissa elävän väestönosan hyvinvointia.

Kulkulaitosvaliokunta ehdottaa aloitteen hylättäväksi sillä perusteella, että eduskunta on jo aikaisemmin kiinnittänyt hallituksen huomiota asutusalueiden puhelinyhteyksien rakentamiseen. Kun hallitus ei kuitenkaan ole ryhtynyt eduskunnan aikaisemmin lausumien toivomusten mukaisiin toimenpiteisiin — mitä todistaa sekin, että posti- ja lennätinhallitukseen on kertynyt satamäärin puhelintoimipaikkojen perustamista tarkoittavia anomuksia vanhimpien ollessa vuodelta 1936 — on mielestäni eduskunnan vieläkin kiinnitettävä hallituksen huomiota tähän kysymykseen.

Herra puhemies! Esitänkin eduskunnan hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin puhelinyhteyksien rakentamiseksi niitä vailla oleville asutusalueille.

Ed. Tainio: Kannatan ed. Tiekso-Isakssonin ehdotusta.

Ed. V. Kaasalainen: Kulkulaitosvaliokunta käsitti, ettei tässä tarvita mitään uusia toivomuksia hallitukselle, vaan rahaa.

Budjetti tulee aivan lähiaikoina eduskunnassa käsiteltäväksi, ja jos eduskunta katsoo voivansa varata riittävän määrärahan korotuksen siihen, niin hallitus ja viranomaiset tietysti suorittavat tehtävänsä. Uusilla ponsilla ei puhelinyhteyksiä rakenneta, vaan rahalla. Senvuoksi kulkulaitosvaliokunta tuli kielteiseen tulokseen.

Ed. Rytkönen: Äsken käytetyssä ensimmäisessä puheenvuorossa asiaa käsiteltäessä osoitettiin, että ne toivomukset, joita aikaisemmin jo on eduskunnan ja kyseessä olevan valiokunnan toimesta osoitettuna hallitukselle, eivät ole johtaneet riittäviin tuloksiin, ne eivät myöskään voi olla millään tavoin esteenä uudelle toivomukselle, jonka eduskunta jälleen lausuu hallitukselle toimenpiteistä, jotka kiirehtisivät kysymyksen ratkaisua. Tämä kanta esitettiin jo kulkulaitosvaliokunnan kokouksessa, jossa kulkulaitosvaliokunnan porvarilliset ja oikeistososialidemokraattiset jäsenet eivät katsoneet tuollaiseen olevan mitään aihetta mennä. Sitä vastoin on todettava, että kun jokin kysymys ei ole voinut saada myönteistä ratkaisua, ei se suinkaan voi olla esteenä asian esillä ollessa kysymyksen puolesta lausua toivomuksia, että sen ratkaisua kiirehdittäisiin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tiekso-Isaksson ed. Tainion kannattamana ehdottanut, että aloitteen ponsi hyväksyttäisiin. Kutsun tätä ed. Tiekso-Isakssonin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valiokunnan hylkäävän ehdotuksen, äänestää „jaa'; jos „ei" voittaa, on ed. Tiekso-Isakssonin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on yhtynyt valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Ehdotuksen laiksi eräistä väliaikaisista poikkeussäännöksista verolakeihin

sisältävän ed. V. Kaasalaisen ym. lak. al. n:o 114 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti pöydälle eduskunnan

ensi perjantain istuntoon:

15) Ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 23;

16) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös tukku- ja vähittäiskaupassa olevan meijerivoin luovuttamisesta valtiolle

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 24;

seuraavaan istuntoon:

17) Ehdotuksen laiksi pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4;

ensi perjantain istuntoon:

18) Ehdotuksen laiksi hammaslääkäritoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 3.

19) Ehdotuksen laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu talousvaliokunnan mietintö n:o 4 esitellään pöydällepanoa varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian pantavaksi pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Keskustelu:

Ed. Raunio: Ehdotan, että tämä asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Ed. Kalavainen: Kannatan ed. Raunion tekemää ehdotusta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Raunio ed. Kalavaisen kannattamana ehdottanut, että 19) asia pantaisiin pöydälle ensi viikon tiistain istuntoon. Kutsun tätä ed. Raunion ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy puhemiesneuvoston ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Raunion ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt puhemiesneuvoston ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi perjantain istuntoon.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan ensi perjantain istuntoon:

20) Ehdotuksen laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosa laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5; ja

21) Ehdotuksen laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 15,45.

Täysistunto lopetetaan kello 15,30.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

37. Tiistaina 20 p. marraskuuta 1951

kello 15,45.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

Ehdotus laiksi pyöreän puutavaran viennin valvonnasta 529

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 20.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Ehdotus laiksi pyöreän puutavaran viennin valvonnasta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 20, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. V. Leskinen: Herra puhemies! — Pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä pyritään ainakin kahden oppositiopuolueen taholta tekemään kanto tasapainopyrkimyksen kaskeen, havitellaan peräti hallituksen kaatamista tämän kysymyksen yhteydessä tai ainakin sitä, että saadaan aikaan paha säröily sekä hallituspuolueiden kesken että varsinkin sen tasapainopyrkimyksen toteuttamisessa, johon hallitusohjelmassa ja ns. tasapaino-ohjelmassa on ilmoitettu pyrittävän. Molemmat SKP:thän kilpailivat tuolla valiokunnissakin siitä, kumpi ehättää ensimmäiseksi ehdottamaan pyöreän puun vientisäännöstelyn hylkäämistä, ja sehän osoittaa, kuinka innokas tämä uusi SKP:kin on pyrkimyksissään tämän hallituksen tehtävien vaikeuttamiseen ja pyrkimyksessä saada enemmän sanavaltaa nimenomaan juuri hallituspolitiikkaan.

Näyttää myös siltä, että eräillä maalaisliittolaisilla on vaikeuksia sopeutua sen hallitussopimuksen täyttämiseen täsmällisesti, joka ennen uuden hallituksen muodostamista molempien ryhmien kesken nimenomaisesti allekirjoitettiin (Oikealta: Sosialidemokraateilla ei ole vaikeuksia!). Sosialidemokraateilla ei todellakaan ole vaikeuksia, sillä he ovat tottuneet siihen, että minkä he sopivat, sen he myöskin sitten käytännössä pitävät.

Sanottakoon heti alkuun, että olisi kovin suuri heikkouden osoitus sekä eduskunnan että varsinkin hallituspuolueiden taholta, jos annettaisiin asioiden luisua siihen, että jonkun aivan tarkoituksellisesti toimivan ryhmän, kuten SKDL:n täällä pyrkimys kaataa hallitus tähän kysymykseen, onnistuisi, se olisi hyvin suuri heikkouden osoitus, kuin myöskin se, että jonkin selvästi opportunistista politiikkaa harjoittavan, sitä SKP ykköstä — tukevan SKP kakkosen pyrkimys tässä suhteessa onnistuisi. On selvää, että meikäläisten hallituspuolueitten on tässä suhteessa huolehdittava siitä, että tämänkin karikon ohitse päästään, etenkin kun niinkin monia vaikeuksia tämän tasapaino-ohjelman laatimisessa ja

lopullisessa sopimuksessa on voitu sivuuttaa, ja siitä on tietysti lähdettävä.

Kun tätä kysymystä pyritään hieman tarkemmin seuraamaan, on ehkä syytä aloittaa niistä perusteluista, jotka muodostivat pohjan tämän kysymyksen ratkaisulle suunnitteluneuvostossa. Suunnitteluneuvoston työvaliokunnallehan asiantuntijain antaman mietinnön mukaan tästä asiasta sanottiin mm. seuraavaa: „Pyöreän puutavaran vientilisenssien myöntämisessä oli lisenssitoimikunta — aikoinaan — omaksunut sen käytännön, että vientiä saavat harjoittaa vain ne toiminimet, jotka olivat tiettyjen vientijärjestöjen jäseniä. Kun nämä järjestöt luonnollisesti eivät halunneet uusia jäseniä, pysyi vienti siten kiinteästi näiden suljettujen piirien yksinoikeutena". Ja selostettuaan sitten, millä tavalla vienti oli tässä suhteessa kehittynyt, jatketaan: „Pyöreän puutavaran vapaaseen vientiin on kuitenkin todettu liittyvän — sivuutamme tässä sen periaatteellisen näkökohdan, että jalostamattoman raaka-aineen vientiä sellaisenaan pitäisi ehkä välttää — lähinnä kaksi epäkohtaa: valuuttasäännöstelyä on kierretty viennissä Ruotsiin ja kauppasopimusneuvotteluissa ei ole voitu tehokkaasti valvoa maamme etuja, koska pyöreän puutavaran vientimäärät eri maihin eivät ole viranomaisten määrättävissä." Ja valuuttasäännöstelyn kiertämisestä sanotaan yksityiskohtaisesti: „Mitä valuuttavuotoihin tulee, niin Suomen Pankin asiaa tutkimaan asettama toimikunta totesi viime helmikuussa antamassaan lausunnossa, että vietäessä sahatukkeja ja paperipuita uittamalla ja maanteitse Pohjois-Suomesta Ruotsiin, oli niistä virallisesti laskutettu ruotsalaisia ostajia arviolta noin 30 % todellisia hintoja alhaisemmin. Myöskin viedyt puutavaramäärät olivat saattaneet olla suurempia kuin mitä viranomaisille oli ilmoitettu. Sitäpaitsi ruotsalaiset ostajat olivat maksaneet hakkuu- ja uittokustannuksia Suomessa varoilla, joita ei oltu siirretty laillista tietä Ruotsista Suomeen. Kaiken kaikkiaan toimikunta arvioi valuuttavuodon vuoden 1950 vientikaudelta ainakin 10 milj. kruunuksi. Viennin valvonnan tehostamiseksi toimikunta ehdotti, että muulla tavoin kuin aluksissa tapahtuva pyöreän puutavaran vienti olisi saatettava jälleen vientilisenssipakon alaiseksi." Ja mitä taas hankaluuksiin kauppapolitiittisissa suhteissa tulee, sanotaan tässä samassa suunnitteluneuvoston työvaliokunnan muistiossa: Viime vuonna vietiin pyöreätä puutavaraa yhteensä yli 7 miljardin markan arvosta, mikä merkitsi lähes 10 % maan kokonaisviennistä. Päävientimaat olivat Englanti, noin 28 %, Ruotsi noin 15 %, Länsi-Saksa noin 12 %, Hollanti noin 11 %, Neuvostoliitto, Norja, Ranska ja Belgia—Luxemburg. Pyöreän puutavaran vienti muodostaa siis merkittävän osuuden viennistämme niihin maihin, jotka ulkomaankauppamme kannalta yleensäkin ovat tärkeimpiä. Viimeaikaisissa tavaranvaihtosopimusneuvotteluissa on suomalaisten neuvottelijain asemaa kuitenkin tuntuvasti vaikeuttanut se vastapuolienkin tuntema tosiasia, että pyöreän puutavaran kohdalta ei voida luvata mitään varmoja kiintiöitä, koska Suomen viranomaiset eivät voi ohjata viennin suuntausta. Siten ei esim. paperipuukiintiöillä voida vaatia vastapuolelta meille tärkeitä, mutta vaikeasti saatavissa olevia tavaroita. Tällaisista vaikeuksista on jo olemassa runsaasti kokemuksia. Niinpä esim. neuvotteluissa Belgian kanssa viime tammikuussa ilmeni, että Suomen taholta ei voitu luvata varmoja paperipuu- ja kaivospölkkymääriä Belgian teräskiintiöitä vastaan. Neuvotteluissa taas Norjan kanssa viime syksynä päädyttiin siihen, että lähes puolet suunnitellusta tärkeästä tuonnistamme mm. rasvat, kalkkisalpietari, rikki, alumiini, jäi riippuvaksi paperipuiden viennin suuntautumisesta. Muussa tapauksessa tuonti on maksettava ns. kovassa valuutassa. Länsi-Saksalle, jolla on laaja selluloosateollisuus, mutta vähän metsiä — ne jäivät Itä-Saksan puolelle — voitiin viime vuonna varmuudella luvata täksi vuodeksi vain 300,000 m³:n paperipuukiintiö, vaikka vienti sinne todellisuudessa muodostunee yli kolme kertaa suuremmaksi. Myöskin kaivospuut tulevat vastaisissa kauppaneuvotteluissa olemaan ns. kovaa tavaraa. Kivihiilen saantihan on viime kuukausien aikana jatkuvasti vaikeutunut. Kun lisäksi kaivospuiden puute uhkaa lähiaikoina muodostaa todellisen pullonkaulan muutoinkin supistaneessa hiilentuotannossa — kuten Euroopan hiilikomitea on äskettäin ilmoittanut — jouduttaneen ennen pitkää jälleen tilanteeseen, jolloin kivihiiltä ja koksia saadaan yksinomaan kaivospuutoimituksia vastaan.

Nämä olivat ne perustelut, joiden mukaan suunnitteluneuvoston työvaliokunta päätyi suositukseen hallitukselle tämän pyöreän puun vientisäännöstelyn ottamisesta ns. tasapaino-ohjelmaan, ja se liittyy luonnollisesti eräänä hyvin keskeisenä kysymyksenä tähän, koska toisaalta myöskin teollisuuspuun viejät ilmoittivat, että tämän pyöreän puun säännöstelyyn ottaminen luonnollisesti liittyy myöskin eräänä osana heidän käsityksensä mukaan tähän heiltä vaadittuun toimitukseen teollisuuspuun viennin suhteen. Hallitussopimuksessa sanotaan tästä asiasta seuraavasti: „Vientimaksu sahatavaralle on 2,000 markkaa standardilta ja pyöreälle puutavaralle 200 markkaa pinokuutiometriltä" ja edelleen: „On tutkittava, onko vientimaksun porrastus tämän keskitason säilyttäen toteuttavissa. Suunnitteluneuvoston työvaliokunnan yksimielisen suosituksen mukaisesti näin kertyvät varat käytetään kokonaisuudessaan metsätalouden edistämiseen; ja edelleen: Pyöreän puutavaran viennin valvonta toteutetaan suunnitteluneuvoston työvaliokunnan ehdottamalla tavalla. Pyöreän ja veistetyn puutavaran vienti otetaan vientisäännöstelyn alaiseksi, jotta kauppasopimusneuvotteluissa myös näitä tavaroita voidaan tarjota muiden vaikeasti hankittavien tuontitavaroiden vastikkeeksi. Tätä varten valtioneuvosto asettaa lisenssitoimikunnan yhteyteen erityisen elimen, jonka seitsemästä jäsenestä neljä edustaa metsänomistajia, yksi Suomen Pankkia, yksi ulkoministeriön kauppapoliittista osastoa ja yksi metsähallitusta. Toisin sanoen, sanonta on tässä suhteessa täysin riidaton ja selvä, ja se luonnollisesti on myöskin ollut velvoittavana kaikille hallituspuolueille. Siinä suhteessa käyty eräänlainen köydenveto valiokuntavaiheessa on käsitykseni mukaan tässä suhteessa ollut täysin tarpeeton.

On hyvin ymmärrettävää, että SKDL:n ryhmä täällä vointinsa mukaan käyttää tätä yhtä yksityiskohtaa tehdyssä tasapaino-ohjelmassa ja hallitusohjelmassa keinona vaikeuttaa hallituksen toimintaa ja, jos mahdollista, pyrkiä sitä tietä myöskin koko tämän tasapaino-ohjelman särkemiseen ja hallituksen kaatamiseen. Tosin on tässä tapahtunut, niinkuin aina aikaisemminkin SKP:n kannanotoissa, että aikaisemmin on ollut aivan päinvastainen kanta, sillä Hertta Kuusisen ja Eino Kilven hallitsemassa Vapaassa Sanassa lausutaan 15. 9., että „Siitä tuli kuitenkin pannukakku, nimittäin suhdannepidätyssopimuksesta vuodelle 1951, sillä pyöreä puu ja sahatavara jätettiin kokonaan suhdannepidätysten ulkopuolelle. SKDL:n kanta on ollut, että pyöreän puutavaran vienti on asetettava tiukan säännöstelyn alaiseksi ja sille, samoin kuin sahatavarallekin, asetettava vientimaksu." Mutta kun on vähän aikaa asiaa tuumittu ja nähty, että löytyy innokkaita käsikassaroita tämän uuden SKP kakkosen taholla, niin mitäs sen parempaa muuta kuin käytetään sitä hyväksi ja koetetaan vieläpä aikaansaada jonkunlaista yhteisymmärrystä niidenkin kanssa, jotka maalaisliiton ryhmässä tuntevat myöskin tarvetta vähän hioa kynsiään sitä ryhmän enemmistöä vastaan, joka on tämän hallitussopimuksen joka suhteessa pyrkinyt täyttämään (Ed. Hietanen: Kyllä teillä on näköjään paljon vihollisia!). Eikös olekin? Mutta me olemme tottuneet siihen, ed. Hietanen, eikä niitä sovi säikkyä (Ed. Hietanen: Te olette niin voimakkaita miehiä!). Voi, voi, niin. Ed. Hietanen, joka ei vapise, hänhän on varustettu samanlaisella tunnetulla talouspoliittisella neroudella, niinkuin hänen edeltäjänsäkin tuossa ryhmässä Matti Huhta, toivomme, että hän tulee omalta osaltaan tässä, niinkuin äskeisessä vientimaksuja koskevassa asiassakin, selostamaan SKP:n kantaa. Minusta tuntuu vain siltä, että SKP:stä on tullut nyt suurmetsänomistajien puhetoveri ja esitaistelija tässä eduskunnassa, joka huomattavasti on ylittänyt sen panoksen, mikä maalaisliiton taholta on tässä kamarissa aikaisemmin ollut (Vasemmalta: Älä pelkää!). Toisaalta tähän kommunistien kantaan tietysti on vaikuttamassa sekin, että heillä on määrättyjä sympatioita eräiden sodan jälkeen syntyneiden yhtiöiden pyrkimyksiä kohtaan, joiden intressit eivät voi kulkea samaan suuntaan kuin tässä nyt tasapaino-ohjelmaa luotaessa, ja tältäkin kannalta voimme tietysti paremmin ymmärtää tämän SKP:n kiihkeän kannan tässä metsänomistajien linjan puolustamisessa. Mutta pääasia heille tietysti edelleenkin on, että voitaisiin tätä tietä saada aikaan hajaannus ainakin eräässä hallituspuolueessa ja että voitaisiin myöskin tätä tietä aikaansaada se, että tämän sopimuksen rikkomi-

sella hallituksen toimintamahdollisuudet vähenisivät (Eduskunnasta välihuuto). Minä olen jo kerran sanonut, että minä en usko, että teidän pyrkimyksenne tässä suhteessa onnistuu, ed. Aaltonen, vaikka kuinka vaikealta tuntuisi niellä tällainen näkökohta (Vasemmalta: Nuori mies voi nähdä vielä senkin!). Kaikkeahan sitä voi nähdä ja siihen on syytä varautua.

Edelleen, jos palaisimme näihin ed. Haapanen pyöreän puun vientisäännöstelyä koskeviin yksityiskohtiin, on valiokunta-asteella riidelty siitä, minkälainen tulisi sen toimikunnan olla kokoonpanoltaan, joka valvoisi tätä pyöreän puun vientiä. Maalaisliittolaisten taholta tai niiden maalaisliittolaisten taholta, jotka ovat tässä pyrkineet näkemään jonkunlaisia peikkoja, on haluttu kehitystä johtaa siihen, että valiokunnissa vientitoimikunnan valtuudet olisi määritelty siten, että sen päätökset olisivat tavallaan jo ensi asteessa lopullisia, kun sensijaan suunnitteluneuvoston työvaliokunnan ehdottaman kannan mukaisesti meikäläiseltä taholta, ja niinkuin hallituksen ehdotuksenkin merkitsee, on jätetty sellainen varaus tähän vientitoimikunnan valtuuksiin, että ellei se ole yksituumainen, niin koska asia on tärkeä ja merkityksellinen nimenomaan hallituksen kauppapolitiikan kannalta, valtioneuvostolla olisi viime kädessä mahdollisuus ratkaista riidanalainen kysymys. Minusta epäilys, että tässä suhteessa tapahtuisi jonkinlainen vääryys metsänomistajia kohtaan, on vähintäänkin huonosti perusteltu. Se kohdistuu ainakin osaltaan silloin niihin maalaisliiton edustajiin, joilla kuitenkin on hallituksessa hyvin voimakas asema.

Kun tarkastellaan tämän vientisäännöstelyn etuisuuksia, niin on mielestäni korostettava sitä, jota myöskin tämän esityksen perusteluissa on haluttu alleviivata, nim. että pyöreä puutavara tällä hetkellä on kysytyin raaka-aineemme ja kun kauppasopimusneuvotteluissa on vaikeata saada kompensaatiopohjalla meille tärkeitä tarvikkeita ja raaka-aineita ja vastapuolikin tämän tietää, niin pyöreän puutavaran säännösteleminen on väittämätön edellytys menestykselliselle kauppapolitiikalle. Ja toisaalta pyöreän puun osalla tapahtunut valuuttakeinottelu voidaan huomattavalta osalta hillitä sen kautta, että pyöreä puu pannaan säännöstelyyn. Pyöreän puun kaupoista saatu valuuttahan on ollut säännöstelyn alaista, mutta sitä on kaikesta huolimatta voitu kiertää ja niinkuin tuosta suunnitteluneuvoston työvaliokunnan muistiostakin käy ilmi, ei ole kysymys mistään aivan mitättömästä summasta, vaan peräti 10 miljoonasta Ruotsin kruunusta, joka tätä tietä on muodostanut valuuttavuodon.

Kommunistien vastalauseessa väitetään, että tämä pyöreän puun vientisäännöstely, niinkuin vientimaksujen kantaminenkin, tulisi johtamaan kantohintojen laskuun ja sen ohella myös metsätyöpalkkojen laskuun ja metsätyömahdollisuuksien pienenemiseen. Mutta huomautan kuitenkin siitä, että laki on tässä muodossaan voimassa vain vuoden 1952 loppuun ja se mahdollisuus, että metsätyöt vähenisivät tämän sopimuksen kautta ei tänä talvena varmaankaan ole näköpiirissä. Kaikki laskelmat, kaikki tilastothan tässä suhteessa osoittavat, että tilanne varmasti voidaan hallita. Kuten toisaalta on voitu todeta saattavat vientimaksut kuljetusavustuksiin käytettyinä, päinvastoin lisätä työllisyyttä ja hakkuita syrjäseuduilla, ja sikäli kuin ne vaikuttavat kantorahoihin alentavasti sitä ei ole katsottava mitenkään niin kovin vahingolliseksi, en ainakaan minä voi tätä ymmärtää niin suuremmoisena pyrkimyksenä, että tämän vuoksi pitäisi esim. SKP:n pyrkiä pyöreän puun säännöstelemistä kaatamaan.

Kantorahan aleneminen pyöreän puutavaran vientimaksujen tähden, ei voi muodostua millään tavalla suureksi ei ainakaan niin suureksi, että se vaikuttaisi hakkuita ehkäisevästi. Eivätkä toimenpiteet voisi olla myöskään kovin vahingollisia ainakaan pienmetsänomistajille, koska näiden metsissä suoritetaan enimmäkseen vain halkohakkuita.

Pyöreän puutavaran vienti nousee tänä vuonna n. 5,2 miljoonaan kuutiometriin, oltuaan viime vuonna 3,3 miljoonaa kuutiometriä. Jos vienti on ensi vuonna yhtä suuri kuin tänä vuonna, niin vientimaksuista kertyy pyöreän puutavaran osalta n. 1 miljardi markkaa, sahatavaroista ehkä saman verran.

Lopuksi minä palaisin siihen, josta tuli mainittua jo tämän puheenvuoroni alussa. Pyöreän puutavaran säännöstelylaki on siksi tärkeä, että ainakin hallituspuolueiden kohdalta on välttämätöntä löytää tässä

mahdollisimman suuri yksituumaisuus. Jos tämä pyöreä puutavara oppositiopuolueiden, varsinkin molempien SKP:n puolueiden taholta tulee kaadetuksi, niin on luonnollista, että hallituksen ja hallitusta tukevien puolueitten on löydettävä ne keinot, joiden kautta asia joka tapauksessa on saatava lukituksi. Se on välttämättömyys sen vuoksi, että siten vain voidaan huolehtia nyt aloitetun vakauttamispolitiikan, tasapainopyrkimyksen jatkamisesta ja taas siitä kai kaikki muut kuin kommunistit ovat tässä maassa yksituumaisia.

Ed. Ryömä: Herra puhemies! Tarkoitukseni ei ole puuttua siihen tapaan, jolla hallituspuolueet selvittelevät keskinäisiä erimielisyyksiään. Ed. Leskisen äskeisestä puheenvuorosta tosin saattaisi päätellä, että tämä hallituksen hajoamisen vaara olisi kovinkin vakava. Puolestani olisin pikemminkin taipuvainen lohduttelemaan ed. Leskistä. Luullakseni siinä oppositiossa, joka maalaisliiton keskuudessa esiintyy tässä kysymyksessä, on melkoinen annos silmänlumetta, pyritään rauhoittamaan pohjois-suomalaista maalaisliiton valitsijakuntaa. Mikäli pyrkimys tämän vahingollisen lakiesityksen ehkäisemiseen olisi maalaisliiton taholla vakavampaa laatua, niin totta kai siellä suuremmalla tarmolla yritettäisiin vaikuttaa oman ryhmän sisällä ryhmän suuren enemmistön omaksuman kannan tarkistamiseksi.

Ulkoasiainvaliokunnan mietintöön liittyvässä vastalauseessa osoitetaan Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton ja muiden suurpääomapiirien edustajien lausunnoilla, että esillä oleva lakiesitys tähtäytyy ensiksikin paikallisia sahaliitoksia — pitää olla luonnollisesti „sahalaitoksia", tässä on tullut painovirhe — tai muita pienkuluttajia vastaan. Lisäksi mainitaan näissä lausunnoissa myöskin ulkomaiset ostajat. Mikäli havaitsin, niin tämänpäiväisessä Suomen Sosialidemokraatissa leimattiin erittäinkin Neuvostoliiton hallitsema Waldhof-yhtiö sellaiseksi ostajaksi, jota varten ja vastaan tämä laki tarvittaisiin. En tiedä, mistä Suomen Sosialidemokraatin pakinoitsija on tämän käsityksensä saanut. Ymmärtääkseni myöskin ed. Leskinen äskeisessä puheenvuorossaan vihjaili hiukan samaan suuntaan. Heillä ilmeisesti on yhteinen tietolähde. Oli tämä miten tahansa, piti heidän käsityksensä paikkansa tai ei, niin se ei ole omiaan lisäämään meidän myötätuntoamme tätä lakiesitystä kohtaan. Meidän vastustava kantamme on lähtenyt siitä, mitä meidän vastalauseessamme ja perustuslakivaliokuntaryhmämme eriävässä mielipiteessä osoitetaan. On päivän selvää, että tämä lakiesitys tähtää kantohintojen ja metsätyöpalkkojen sekä metsäteollisuusalan palkkojen alentamiseen yleensä. Minkä takia tätä tosiasiaa ei suoraan tunnusteta? Minkä takia harjoitetaan salailua ja kieräilyä? Mikäli olen kuullut, niin Pohjois-Suomessa on eilen pidetty laajahkoja kansalaispiirejä edustava kokous, jossa yksimielisesti on asetuttu tämäntapaisen lakiesityksen hyväksymistä vastustamaan. Sikäli kuin tiedetään, tosiasiat osoittavat muuta, kuin mitä ed. Leskinen äsken väitti. Jo tällä hetkellä väitetään esiintyneen hallituksen lakiesitysten vaikutuksesta kantohintojen, työpalkkojen ja työtilaisuuksien supistumista. Paljon raskaammiksi nämä seuraamukset luonnollisesti muodostuvat lakiesitysten tultua hyväksytyiksi ja voimaan.

Mikäli havaitsin, niin ministeri Tervo eilen illalla Helsingissä pitämässään puheessa tavallaan uhkaili, että tämä lakiesitys viedään jollakin tavoin läpi, joillakin muilla keinoilla, mikäli se nyt esilläolevassa muodossaan tulisi hylätyksi. Ed. Leskinen samoin äskeisessä puheenvuorossaan viittaili tällaisiin muihin keinoihin. Mitä nämä muut keinot tulisivat olemaan, siitä meille ei ole annettu tarkempia tietoja. Joka tapauksessa on ollut mielenkiintoista kuulla nämä uhkaukset, mielenkiintoista sen takia, että me tiedämme tarkkailla hallituksen toimenpiteitä, ja milloin näitä luvattuja toimenpiteitä alkaa ilmaantua, niin me olemme siis selvillä siitä, että hallitus niiden avulla pyrkii tämän ensimmäisen mahdollisen epäonnistumisensa jälkeen, kiertäen eduskunnalle perustuslain mukaan kuuluvia oikeuksia, pääsemään tarkoitustensa perille.

Ed. H. Miettunen: Herra puhemies! Se tapa, millä ed. Leskinen suositteli tätä esitystä nimenomaan uudelle kansanpuolueelle, ja ne nimittelyt, joita hän sen yhteydessä käytti, eivät tietenkään ole millään tavalla omiaan rohkaisemaan ketään asettumaan ed. Leskisen suosittelemille lin-

joille. Ja kun minä siitä huolimatta haluaisin lämpimästi kannattaa tätä esitystä, niin teen sen ed. Leskisen esittämistä ajatuksista huolimatta enkä suinkaan niiden takia. Tämän pyöreän puun säännöstelyn merkityshän on niin tunnettu juuri kauppapoliittisena valttina, että sitä minun tuskin tarvitsee tässä selostaa. Tämän yhteydessä haluaisin vain korostaa sitä, että kansanpuolue ei ole suinkaan pyrkinyt millään tavalla epäasiallisin toimenpitein asettumaan oppositioon, vaan se on ollut valmis kaikin tavoin tukemaan vakauttamiseen liittyviä toimenpiteitä myöskin tässä asiassa ja ed. V. Leskisen puheenvuorosta piittaamatta. Jos ruvetaan lyhennyksiä harrastamaan, niin mehän voisimme antaa „hallituspuolue-ykkösen" osan esimerkiksi sosialidemokraattien omaksi, ja jokainen teistä voi itse ottaa ne kirjaimet, jotka tällä tavalla saadaan syntymään. Ehkä onkin nyt syytä ruveta nimittämään sosialidemokraattista puoluetta H. P. I:ksi.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! On selvää, että esillä oleva pyöreän puutavaran vientisäännöstelyä koskeva lakiesitys on raskas taloudellinen rasitus Suomen maaseudulle. Ja kun tämän asian käsittelyvaiheista selvästi käy ilmi, että sosialidemokraattinen ryhmä nimenomaan ajaa tätä säännöstelyä eli taloudellista rasitusta, erikoisrasitusta, Suomen maaseutuväelle, minä olisin tiedustellut ed. Leskiseltä hänen käytettyään täällä puheenvuoronkin, mitkä ovat ne todelliset syyt, eivät vain täällä ja julkisuudessa esitetyt, vaan todelliset syyt, jotka pakottavat sosialidemokraattisen ryhmän hajoittamaan maaseutuväen ja työväestön yhteistoimintaa painostamalla tällaista lakia, joka on maaseutuväestölle näin raskas ja joka painostus kohdistuu vain suurteollisuuden hyväksi. Mitkä ovat siis nämä todelliset syyt, jotka hajoittavat sitä yhteistyötä, joka yhteistyö olisi erittäin tarpeellinen, jotta vakauttaminen onnistuisi.

Ed. V. Leskinen: Herra puhemies! Minä ed. H. Miettusen puheenvuoron johdosta oikeastaan katson aiheelliseksi pyytää anteeksi, jos hän pahastui näistä minun sanoistani. Ne johtuivat siitä, että kansanpuolueen ryhmän puheenjohtaja valiokuntavaiheessa on kilpaillut kommunistisien edustajien kanssa siitä, kuka ennen on ehtinyt esittämään hylkäämisen ehdotuksen, ed. Kannisto. Ja jos niin on, että muu ryhmä on toista mieltä, niin sehän on pelkästään ilahduttavaa näin hallituspolitiikan kannalta.

Ja ed. Vennamolle, joka nyt tiedustelee, mitkä ovat ne todelliset syyt, minä parhaani mukaan koetin niitä esittää. Jos tässä jotkut ovat esiintyneet jonkinlaisina hajoittajina tässä hallituspoliittisessa yhteistyössä, niin kyllä kai siinä enemmän syytä on esimerkiksi ed. Vennamolla ja niillä, jotka ovat koettaneet näissä neuvotteluissa, joita on käyty mm. tämänkin kysymyksen yhteydessä, mennä hakemaan jonkinlaisia syitä, joilla voisi välttyä tämän sopimuskohdan täyttämisestä.

Ed. Lampinen: Minä olen tällä kertaa päättänyt hyväksyä tämän hallituksen ehdotuksen, mutta samalla tahdon huomauttaa siitä, että ne tapahtumat, mitkä 1948 ja 1949 olivat meillä täällä nieltävänämme, eivät saisi uusiintua. Silloinhan oli puun vientisäännöstely, joka sitten loppujen lopuksi saatiin kumotuksi. Silloin vaadittiin, että metsänomistajain yhtymät ovat velvollisia luovuttamaan puuteollisuudelle 500,000 kuutiometriä ja samoin Sotevalle myöskin 300,000 kuutiometriä. Ja hinnat olivat silloin ulkolaisessa viennissä parhaimmat, mitä ne olivat olleet, ja sen jälkeen ne putosivat. Tulos oli se, että puuteollisuus otti vastaan noin 120,000 kuutiometriä, mutta Soteva ei ottanut ollenkaan, ja näin ollen jäi pilaantumaan arvokasta pyöreätä puutavaraa, mikä sitten alhaisilla hinnoilla loppujen lopuksi saatiin myydyksi, joten silloin tuotettiin metsänomistajille tai heidän harjoittamilleen liikkeille tarpeettomasti noin 200 miljoonan markan tappio, kun ulosvienti estettiin. Toinen esimerkki on se, että nyt kevättalvella vuotien ulosvienti kiellettiin ja pantiin nekin säännöstelyyn. Ja kummikin on tilanne ollut se, että niitä ei ole ollenkaan käytetty, siitä huolimatta, että hintakin hallituksen määräyksellä alennettiin 30 %:lla. Nahkateollisuus ei ole ottanut niitä vastaan. Näin ollen siinä on sellainen seisomapaikka arvokkaille tavaroille, jotka olisi silloin erittäin korkeilla hinnoilla saatu viedyksi ulos, kun kotimaan teollisuus ei voinut niitä vastaanottaa, koska sillä on ulkoa tuotua vuotaa niin runsaasti. Vuotaliikkeiden

varastot ovat tällä kertaa ihan äärimmillään, ja pilaantumisen vaara on olemassa.

Minä luotan hallitukseen, että se ottaa huomioon nämä oikeat, todelliset tiedot ja sen mukaisesti panee enemmän joustavuutta asioiden hoitoon, eikä hätäillen mene säännöstelyyn silloin kun se ei ole tarpeellista. Mutta jos todellinen tarve on, silloin kyllä voidaan säännöstelyynkin ryhtyä. Ja tässä mielessä minä vielä uskon hallitukseen tällä kertaa, koska kerran vakaannuttamiseen pyritään, jos kohta olen tietoinen siitä, että maaseutu tai oikeastaan metsänomistajat tästä tulevat jollain lailla sidotuiksi, mutta se vilpillisyys, mitä mahdollisesti on harjoitettu, se voidaan ehkä sitten myöskin estää puutavaratuotteiden ulosviennissä.

Ed. T. Kinnunen: Herra puhemies! Ed. Leskisen lausunnon johdosta, jossa mainittiin jotakin muka kynsien hiomisesta haluan mainita, että jos meissä maalaisliittolaisissa onkin muutamia, jotka eivät voi hyväksyä pyöreän puutavaran viennin säännöstelyä, niin nämä eivät tee sitä suinkaan missään kynsien hiomismielessä hallitusta vastaan, vaan yksinomaan siksi, että me emme näe asialle niitä syitä sellaisina, kuin tämän asian ajajat selittävät. Nyt esitetyt syyt, joihin ed. Leskinenkin äsken viittaili, ovat mielestäni vain tekosyitä, joiden kautta pyritään puutavarateollisuudelle arvaamattoman suuria taloudellisia etuja tuova laki aikaansaamaan ja on aivan selvää, että kun lain todellinen tarkoitus on tuo, me emme voi mennä sellaista lakia hyväksymään, varsinkin kun se samalla kieltämättä tuo maaseudulle suuria taloudellisia menetyksiä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16,27.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

38. Perjantaina 23 p. marraskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta 545
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 12; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 26.

Toinen käsittely:

2) Ehdotus laiksi kahviverosta 547
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 16; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 9.

3) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta 548
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 17; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 10.

4) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 18; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 11.

5) Ehdotus laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssitoimikunnan virkatoimista ja toimituskirjoita on virkatoimista maksuja, annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä 549
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 23; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14; hallituksen esitys n:o 16.

Siv.

6) Ehdotus laiksi rahalain väliaikaisesta muuttamisesta 549
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 19; pankkivaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 29.

7) Ehdotukset laiksi reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta .... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 20; talousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 27; ed. Luukan ym. lak. al. n:o 50.

8) Ehdotus laiksi pyöreän puutavaran viennin valvonnasta ..... —
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 24; ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; hallituksen esitys n:o 20.

9) Ehdotus laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta 560
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 21; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. Lahtelan ym. lak. al. n:o 85.

10) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkiota varten ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 22; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 80.

Ensimmäinen käsittely:

11) Ehdotus laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta 562
Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 35.

Siv.

12) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta 562
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 23; ed. Haapaniemen ym. lak. al. n:o 1.
13) Ehdotus laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta 563
Asiakirjat: Talousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 48.
14) Ehdotus laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta .. „
Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 78.
15) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 79.

Ainoa käsittely:

16) Valtioneuvoston päätös 26 päivältä lokakuuta 1951 tukku- ja vähittäiskaupassa olevan meijerivoin luovuttamisesta valtiolle 564
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 24; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

17) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16 hallituksen esityksen johdosta valtuuksien myöntämisestä valtioneuvostolle antaa valtion takuu ulkomaisesta lainasta ..... „
18) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 hallituksen esityksen johdosta laiksi leimaverolain muuttamisesta ..... „
19) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18 hallituksen esityksen johdosta laiksi voimalaitosten luotonsaannin helpottamiseksi annettavista valtion takuista annetun lain muuttamisesta 564
20) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 kansaneläkelain muuttamista tarkoittavien lakialoitteiden johdosta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Antikainen, Heikkilä, Junnila, Kilpeläinen, Korsbäck, Kullberg, Lehtonen, P. Leskinen, Murto, Nuorsaari, Nykänen, Palovesi, Pekkala, A. Simonen, Sundman, Tervo ja Törngren.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta ulkomaanmatkan vuoksi edustajat Sundman, Kilpeläinen ja Törngren, virkamatkan vuoksi ed. Tervo sekä yksityisasian vuoksi edustajat Heikkilä, Kullberg, Lehtonen, Korsbäck ja Palovesi.

Uusi hallituksen esitys.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan marraskuun 16 päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 48, joka nyt on edustajille jaettu.

Ed. Vennamon ym. kysymys, joka koskee Salaputki Oy:n asioiden selvittämistä, ja maatalousministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut maatalousministeri Miettusen vastaus ed. Vennamon ym. kysymykseen, joka koskee Salaputki Oy:n asioiden selvittämistä.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vapaan yhteiskunta- ja oikeusjärjestyksemme kannalta on äärettömän tärkeätä, että poliittinen mädännäisyys viivytyksettä ja armotta paljastetaan. Tällaiseksi mätäpaiseeksi on kiistattomasti osoittautunut konkurssiin joutuneen Salaputki Oy:n valtion varoista saaman avustuksen myöntäminen ja lainan takaisin periminen. Asia on jo vanha ja varsinainen tapahtuma-aika ns. Fagerholmin hallituksen vallassaoloaika, jolloinka Salaputki Oy:lle myönnettiin 2 päivänä heinäkuuta 1949 perusteettomasti avustuksena 2,5 miljoonaa markkaa.

Syyskuun 13 päivänä 1951 lausui edustaja Vennamo käyttämässään puheenvuorossa mm. seuraavaa:

Vastauksessa erääseen kyselyyn on maatalousministeri Lepistö, muutoin sivumennen sanoen omassa asiassaan, koko sosialidemokraattisen hallituksen puolesta 17 päivänä maaliskuuta 1950 lausunut, että hallitus piti todennäköisenä, että Salaputki Oy edelleenkin pystyy jatkamaan toimintaansa, joka peruste on pääperuste, jolla hallitus puolustaa menettelyään. Tämä on selvästi väärä vastaus mm. sen vuoksi

1) että Salaputki Oy oli kirjelmällään huhtikuun 2 päivältä 1949, jonka kirjelmän muutoin on allenkirjoittanut ministeri Raatikainen, ilmoittanut kauppa- ja teollisuusrahastolle, että yhtiön omaisuus ei riitä peittämään yhtiön velkoja;

2) että huhtikuussa 1949 oli yhtiön toivottomasta tilasta neuvottelu pääministeri Fagerholmin virkahuoneessa, jossa paitsi muita todistajina kuultaviksi sopivia olivat mm. läsnä ministerit Hiltunen, Lepistö ja Raatikainen;

3) että ministeri Peltonen oli ottanut suoran yhteyden Salaputki Oy:n eräisiin toimihenkilöihin ja saanut selvän kuvan yhtiön toivottomasta asemasta ja tapahtuneista laittomuuksista sekä selostanut tämän asian hallituksessa;

4) että Pellonraivaus Oy:tä oli pitkin kevättä painostettu hallituksen taholta ostamaan Salaputki Oy huomattavaan ylihintaan viittauksin, että yhtiö saa tällön valtion halpakorkoista lainaa, siinä määrin, että tämän yhtiön hallintoneuvoston puheenjohtaja professori Jännes ja johtokunnan puheenjohtaja ovat olleet pakoitetut kaksi eri kertaa käymään pääministeri Fagerholmin luona puhumassa tällaisesta laittomasta puristuksesta ja mm. tapahtuneesta yhtiön varojen asiattomasta pidättämisestä valtiovallan toimesta, jolloinka myöskin selostettiin Salaputki Oy:n ja ministeri Raatikaisen petollista menettelyä Pellonraivaus Oy:tä kohtaan;

5) että ministeri Hiltunen soitti kesäkuun 17 päivänä 1949 eli myös ennen kysymyksessä olevan 2,5 milj. markan laittoman avustuksen myöntämistä Pellonraivaus Oy:n toimitusjohtajalle, agronomi Jaakkolalle ilmoittaen ministeri Raatikaisen nyt olevan erossa Salaputki Oy:stä, toisin sanoen hänen sukulaiselleen oli siirretty määräysvalta; ja

6) että yhtiön vekseleitä oli pitkin kevättä 1949 langennut maksettaviksi ja jäänyt vaille suoritusta, ja oli mm. eräskin vekseli 14 päivänä kesäkuuta 1949 protestilistalla, siis pari viikkoa ennen, kuin tämä laiton avustus myönnettiin.

Edellä sanotusta ja sanomalehti Maakansassa 10, 12, 13 ja 15 päivänä tammikuuta 1950 julkaistuista selostuksista sekä muusta käytettävissä olevasta materiaalista käy selvästi ilmi, ettei edellä mainitussa sosialidemokraattisen hallituksen erääseen kyselyyn 17 päivänä maaliskuuta 1950 annetussa vastauksessa esitetty väite, että hallitus piti todennäköisenä, että Salaputki Oy pystyy jatkamaan toimintaansa, ole oikea, vaan että tämä väite on esitetty totuuden peittämiseksi ja itsensä suojaamiseksi edesvastuulta, koska tämä sosialidemokraattinen hallitus pyrki ja luuli 2,5 milj. markan laittoman avustuksen ja Pellonraivaus Oy:n laittoman painostuksen kautta voivansa pelastaa Salaputki Oy:n ja sosialidemokraattisen ministerin ja näin myös puolueen kasvot.

Edellä lausutun lisäksi voidaan asiassa todeta vielä mm. seuraavaa:

1) että Salaputki Oy:n konkurssipesän toimesta suoritetun tilintarkastuksen yhteydessä on pätevien ammattimiesten kirjallisessa lausunnossa havaittu yhtiön olleen

„kaikin puolin kypsä konkurssiin" jo 31. 12. 48;

2) että yhtiön toivoton tila oli selvitetty avustushakemukseen liitetyillä otteilla, jotka osoittivat, että yhtiö olisi pitänyt osakeyhtiölain mukaan asettaa heti konkurssiin, joka sama seikka muutoin ilmoitettiin kauppa- ja teollisuusrahastolle jo kirjelmässä 2/4 1949, ja että yhtiön johtokunnan jäsenten ilmoituksen mukaan maatalousministeriö saatettiin avustusta anottaessa täysin tietoiseksi yhtiön toivottomasta taloudellisesta asemasta ja ylivoimaisista veloista;

3) että avustusvarat on käytetty ja tarkoitettu käyttää, joka seikka on riittävän selvästi käynyt ilmi avustushakemuksesta ja siihen liitetyistä asiakirjoista, yhtiön johtokunnan jäsenten henkilökohtaisten velkasitoumusten suorituksiin. Niinpä onkin avustuksella heti sen maksamisen jälkeen heinäkuun alkupuolella 1949 suoritettu n. 1,5 milj. markan edestä ministeri Raatikaisen ja insinööri Jantusen henkilökohtaisesti vastattavana olleita velkoja, niistä tärkeältä osalta vekseleitä, joissa on ollut ministeri Raatikaisen nimi;

4) että asiaa valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa käsiteltäessä ja ratkaistaessa olivat, vastoin edustaja Hiltusen täällä eduskunnassa tapahtunutta nimenomaista kiistämistä, läsnä notaarin merkinnän mukaan pääministeri Fagerholm sekä ministerit Hiltunen, Aaltonen, Peltonen ja Lepistö, joka viimeksi mainittu esitti avustuksen myönnettäväksi, mutta Peltonen vastusti tätä esitystä;

5) että kauppa- ja teollisuusrahaston johtokunnan jäsen vuonna 1949 oli mm. ministeri Hiltunen;

6) että 6 päivänä toukokuuta 1949 annetussa Fagerholmin hallituksen lisämenoarviossa on esitetty 11 Pl. IX: 14 momentin perusteluja siten muutettavaksi, että avustuksen myöntäminen Salaputki Oy:lle kävi mahdolliseksi;

7) että valtiovallan tappio tässä asiassa ei rajoitukaan 2,5 miljoonaan markkaan, vaan ylittää 4 milj. markkaa; sekä

8) että erään asiassa osallisena olevan ministerin virkatoimenpiteitten johdosta asian tutkiminen ja muut toimenpiteet on keskeytetty heinäkuun alussa kuluvana vuonna ja ovat asiaa koskevat asiakirjat olleet tähän saakka hänen määräysvaltansa alaisina.

Kun kaikesta käy selville, ettei ole tarkoituskaan tutkia asiaa koko laajuudessaan ja valtioneuvoston jäsenten osallisuutta tähän ikävään asiaan, olemme pakoitetut valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittämään seuraavan kysymyksen:

1) Onko Hallitus tietoinen siitä, että Salaputki Oy:n asioiden yhteydessä tapahtuneiksi väitettyjen rikosten tutkiminen näyttää asiaan osallisten toimenpiteiden johdosta keskeytyneen tai ainakin huomattavasti viipyneen, vaikka valtion perusteettomat tappiot näyttävät tässä asiassa nousevan jo yli 4 miljoonan markan; ja

2) aikooko Hallitus, huomioon ottaen asian laajakantoisuuden ja Fagerholmin hallituksen ministereiden osallisuuden sekä asian yksipuolisen tutkimisen vaaran, totuuden todella selville saamiseksi asettaa puolueettoman tutkimustoimikunnan asian kiireellistä ja asianmukaista selvittämistä varten?

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 1951.

Veikko Vennamo. M. O. Lahtela.
Tahvo Rönkkö. Eino Rytinki.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemies on kirjeensä ohella lokakuun 19 päivältä 1951 lähettänyt minulle valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa jäljennöksen edustaja Veikko Vennamon ym. kirjelmästä, jossa Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi on esitetty seuraava kysymys:

1) Onko Hallitus tietoinen siitä, että Salaputki Oy:n asioiden yhteydessä tapahtuneiksi väitettyjen rikosten tutkiminen näyttää asiaan osallisten toimenpiteiden johdosta keskeytyneen tai ainakin huomattavasti viipyneen, vaikka valtion perusteettomat tappiot näyttävät tässä asiassa nousevan jo yli 4 miljoonan markan; ja

2) aikooko Hallitus, huomioon ottaen asian laajakantoisuuden ja Fagerholmin hallituksen ministereiden osallisuuden sekä asian yksipuolisen tutkimuksen vaaran, totuuden todella selville saamiseksi asettaa puolueettoman tutkimustoimikunnan asian kiireellistä ja asianmukaista selvittämistä varten?

Koska kysymys koskee minun virka-alaani maatalousministerinä, saan kunnioittaen vastata siihen seuraavaa:

Ministeri Matti Lepistö on jo aikaisemmin maaliskuun 17 päivänä 1950 edustaja Eino Kilven ym. samaa asiaa koskevan kysymyksen johdosta jättänyt Herra Puhemiehelle kirjallisen vastuksen. Mainitussa vastauksessa on esitetty Salaputki Oy:n kysymyksessä olevaa valtion avustusta koskevan anomuksen käsittelyyn liittyneet ja myönteiseen ratkaisuun vaikuttaneet asiatiedot.

Kun Salaputki Oy aloitti toimintansa v. 1947, sen perustamista tuki erittäin voimakkaasti Salaojitusyhdistys r. y. viitaten salaojituksen merkitykseen maataloutemme tuotannon kohottajana ja mainiten mm. asiasta antamassaan lausunnossa, että Salaputki Oy:n yritys on hyvin tarpeellinen ja ajankohtainen, koska puisten salaojaputkien asetus on helppoa ja nopeaa eikä pyöreitä salaojaputkia ainakaan mainittavammin maassamme valmistettu. Salaojitusta hidastuttavan putkien puutteen vuoksi mainittu yhdistys puolsi „mitä vakavammin toimiluvan ja kaikenpuolisen tuen antamista Salaputki Oy:lle."

Alkuvaikeuksien voittamiseksi pyysi yhtiö kansanhuoltoministeriöltä 2,5 milj. markan lainan, jonka turvin yhtiö tulisi rakentamaan tehdas- ja varastorakennuksen valtion rautateiltä vuokraamalleen tontille Jyväskylään ja hankkisi tarvittavat raaka-aineet. Yhtiön pyytämä laina myönnettiinkin kauppa- ja teollisuusrahastosta 13. 6. 1947 sen jälkeen kun asia oli 4. 6. 1947 ollut valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltävänä.

Vuoden 1949 kesäkuussa pyysi Salaputki Oy valtiolta avustusta saman vuoden tulo- ja menoarvion 11 Pl. IX: 14 momentin kohdalla olevasta määrärahasta, jonka perusteluissa, saman vuoden ensimmäisessä lisämenoarviossa olevat lisäperustelut huomioon ottaen, edellytettiin, että määräraha voitiin käyttää paitsi salaojituskoneiden ja työvälineiden kokeiluun sekä valmistukseen myös koneellisesti valmistettavien salaojitustarvikkeiden kokeilusta ja suunnittelusta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Yhtiön toiminta oli tullut tappiolliseksi sen johdosta, että sen perustamiskustannukset olivat nielleet suuria pääomia ja yhtiön toiminta oli sen tilintarkastajain lausunnon mukaan siihen saakka ollut kokeiluluontoinen, mutta yhtiö voisi vastaisuudessa tilauksien lisääntyessä käyttää koneitaan tehokkaammin kuin aikaisemmin. Anomuksessaan yhtiö ilmoitti kehittäneensä uuden työmuodon putkien porauksen suorittamiseksi niiden käyttöpaikalla, minkä johdosta koneet vaativat lisää kehittämistä ja kokeilua. Anomukseen liitetyn Pellonraivaus Oy:n toimitusjohtajan antaman lausunnon mukaan oli Salaputki Oy:n kehittämä puuputkiporakone parempi kuin muut käytännössä olevat mallit, mutta siihen oli tehtävä joitakin muutoksia ja vahvistuksia ennen kuin se oli täysin käyttökelpoinen mahdollisimman alhaista tuotteen hintaa silmällä pitäen. Eräitten muutosten jälkeen olivat myös yhtiön kehittämä puuputkisorvi ja -sirkkeli täysin käyttökelpoisia.

Yhtiön heikosta rahataloudellisesta asemasta huolimatta maatalousministeriö, asian oltua valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsiteltävänä, päätti myöntää Salaputki Oy:lle ko. avustuksen, josta yhtiölle lähetetyssä kirjeessä ilmoitettiin, että määräraha nimenomaan oli tarkoitettu avustukseksi „puisten salaojaputkien koneellisen valmistuksen suunnittelusta ja kokeilusta aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi". Avustuksen tarkoituksena ei siis ollut yhtiön rahataloudellisen aseman parantaminen yleensä, vaan sillä pyrittiin edelleen kehittämään Salaputki Oy:n asiantuntijain lausuntojen mukaan, parhaimpien käytössä olevien puisten salaojaputkien valmistuskoneita. Kun yhtiölle myönnettiin po. avustus, velvoitettiin yhtiö samalla antamaan maataloushallitukselle selvitys avustusmäärärahan käytöstä sekä maataloushallituksen kautta maatalousministeriölle selostus sanottujen kokeilujen tuloksista.

Maataloushallituksen saatua edellä maini-

tun selvityksen määrärahan käytöstä vasta sen jälkeen kun yhtiö jo oli mennyt konkurssiin, todettiin, ettei avustusvarojen käyttö tyydyttänyt enempää maataloushallitusta kuin maatalousministeriötäkään. Tämän johdosta maatalousministeriö 24. 2. 1950 kehoitti maataloushallitusta suorittamaan tutkimuksen siitä, onko yhtiölle myönnetty avustus käytetty sitä myönnettäessä määrättyyn tarkoitukseen ja joka tapauksessa valvomaan valtion mahdollisen saatavan yhtiön konkurssissa. Maataloushallitus on 8. 3. 1950 ilmoittanut maatalousministeriölle todenneensa, ettei valtion myöntämää avustusta ole käytetty myönnettyyn tarkoitukseen ja siksi on harkittavana yhtiön tästä vastuussa olevan johdon saattaminen edesvastuuseen.

Kysymyksessä oleva valtion avustus, 2,5 milj. markkaa, onkin sittemmin yhtiön konkurssissa valvottu ja korkein hallinto-oikeus on päätöksellään 24. 1. 1951 velvoittanut yhtiön konkurssipesän suorittamaan mainitun avustuksen takaisin valtiolle. Sitä ei kuitenkaan ole saatu konkurssipesältä perityksi, koska pesän varat eivät riittäneet edes kaikkien etuoikeutettujen velkojen maksamiseen. Samoin on myös kauppa- ja teollisuusrahaston varoista 13. 6. 1947 myönnetty 2,5 milj. markan laina konkurssissa valvottu, ja on siitä saatu konkurssipesän varoista takaisin kauppa- ja teollisuusrahastoon 1,228,622 markkaa, kun taas lainan loppuosa, 1,271,378 markkaa, on rahaston hallintotoimikunnan päätöksellä 1. 9. 1950 poistettu rahaston tileistä. Salaputki Oy:n konkurssissa valvotuista valtion saatavista on näin ollen jäänyt valtiolle suorittamatta kaikkiaan 3,771,378 markkaa sekä lisäksi lainan korkoja.

Yhtiön konkurssin yhteydessä kävi selville, että usein mainittu valtion avustus oli käytetty yhtiön vanhojen velkojen suorituksiin. Kun näin ollen yhtiön hallituksen avustusvarojen todellinen käyttötarkoitus ja mainittujen varojen tosiasiallinen käyttö olivat ilmeisessä ristiriidassa siihen nähden, mitä maatalousministeriölle jätetyssä avustushakemuksessa oli ilmoitettu, maatalousministeriö 10. 3. 1951 maataloushallitukselle lähettämässään kirjelmässä katsoi, että yhtiön johtokunta on tehnyt itsensä syypääksi menettelyyn, jota maatalousministeriö ei missään muodossa ole hyväksynyt. Tämän johdosta maatalousministeriö kehoitti maataloushallitusta „ensi tilassa nostamaan syytteen yhtiön ent. johtokuntaa vastaan sekä samalla vaatimaan siltä tai niiltä, jotka siihen syypäiksi havaitaan, yhteisvastuullisesti korvauksen kaikesta siitä vahingosta, minkä he menettelyllään ovat valtiolle aiheuttaneet." Maataloushallitus on puolestaan 13. 3. 1951 lähettänyt kertyneet asiakirjat Helsingin kaupungin poliisilaitokselle pyytäen sitä suorittamaan asiassa tarpeelliset tutkimukset sekä asettamaan rikokseen mahdollisesti syyllistyneet johtokunnan jäsenet syytteeseen. Samalla maataloushallitus on pyytänyt varaamaan itselleen mahdollisuuden vaatia petokseen syyllistyneet velvoitettaviksi korvaamaan rikollisella menettelyllään valtiolle aiheuttamansa vahingon. Helsingin kaupungin poliisilaitos on 11. 7. 1951 lähettänyt asiassa toimitettuja kuulusteluja koskevat poliisitutkintapöytäkirjat ja muut kertyneet asiakirjat maatalousministeriölle.

Asiassa kertynyt todistusaineisto on sen jälkeen maatalousministeriössä tarkastettu ja sitä täydennetty mm. hankkimalla kauppa- ja teollisuusministeriön kansanhuolto-osastolta kauppa- ja teollisuusrahastosta Salaputki Oy:lle myönnettyä lainaa koskeva selvitys sekä yhtiön konkurssipesän toimitsijamiesten todistus valtion saatavien osalta. Kaikki kertyneet asiakirjat, joihin on myöskin liitetty maatalousministeriön asianomaisen esittelijän laatima muistio, on sitten 15. 10. 1951, siis ennen nyt tehtyä eduskuntakysymystä, lähetetty Helsingin kaupungin poliisilaitokselle, jota on pyydetty loppuunsaattamaan tutkimukset asiassa ja sen jälkeen lähettämään asiakirjat edelleen viralliselle syyttäjälle syytteen nostamista varten. Mainittu juttu onkin ollut jo ensi kerran esillä kuluvan marraskuun 10 päivänä Helsingin kaupungin raastuvanoikeudessa.

Kuten edellä esitetystä selviää, kysymyksessä mainitussa Salaputki Oy:n asiassa ei tutkimusta ole keskeytetty eikä tarpeettomasti viivytetty.

Kun kysymyksessä mainittu asia on jo saatettu tuomioistuinasteelle ja sen oikeudellinen selvittely täten on täysin puolueettomissa käsissä, Hallitus ei ole katsonut aiheelliseksi asettaa erityistä tutkimustoimikuntaa asiaa selvittämään.

Edellä esitetyn huomioon ottaen Hallitus katsoo, että kysymys ei anna aihetta enempiin toimenpiteisiin Hallituksen puolelta.

Tämän saan kunnioittaen saattaa Herra Puhemiehen tietoon.

Helsingissä 16 päivänä marraskuuta 1951.

Maatalousministeri *Martti Miettunen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. riksdagsordningen har Ni, Herr Talman, den 19 oktober 1951 i brev tillsänt mig en avskrift av en av riksdagsman Veikko Vennamo m. fl. undertecknad skrivelse, vari dessa till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av var ställt följande spörsmål:

> 1) Har Regeringen kännedom därom, att undersökningen av de påstådda brotten i samband med Salaputki Oy benämnda bolags affärsrörelse förefaller att till följd av åtgärder från de delaktigas sida ha avbrutits eller åtminstone i hög grad ha fördröjts, ehuru statens omotiverade förluster på denna affärsrörelse redan torde stiga till över 4 miljoner mark; och
>
> 2) har Regeringen för avsikt, att i betraktande av ärendets vidd och ministrarnas i regeringen Fagerholm delaktighet samt risken för ensidig undersökning i syfte att faktiskt få fram sanningen tillsätta en opartisk undersökningskommission för ärendets brådskande och behöriga utredning?

Då spörsmålet angår mitt ämbetsområde i min egenskap av lantbruksminister, får jag vördsamt anföra följande:

Minister Matti Lepistö har redan tidigare den 17 mars 1950 med anledning av ett av riksdagsman Eino Kilpi m. fl. ställts spörsmål rörande samma ärende till Eder, Herr Talman, inlämnat ett skriftligt svar. I nämnda svar ha lämnats de sakuppgifter, som framfördes vid behandlingen av ansökningen om ifrågavarande statsunderstöd för Salaputki Oy benämnda bolag och som inverkade på det positiva avgörandet.

Då Salaputki Oy benämnda bolag år 1947 påbörjade sin verksamhet, fick det vid grundläggningen synnerligen kraftigt stöd av Dräneringsföreningen r. f., som hänvisade till täckdikningens betydelse som stimulerande faktor vid lantbruksproduktionen och bl. a. i sitt utlåtande i ärendet nämnde, att Salaputki Oy benämnda bolags företag var ytterst nödvändigt och aktuellt, enär läggningen av täckdikningsrör av trä är en lätt och snabb procedur samt runda täckdikningsrör icke åtminstone i mera nämnvärd grad ha tillverkats i vårt land. På grund av bristen på täckdikningsrör förordade nämnda förening „på det allvarligaste koncession och allsidigt stöd åt Salaputki Oy benämnda bolag."

För att övervinna begynnelsesvårigheterna ansökte bolaget hos folkförsörjningsministeriet ett lån på 2,5 miljoner mark, med tillhjälp varav det skulle uppföra en fabriks- och lagerbyggnad på en av statsjärnvägarna arrenderad tomt i Jyväskylä samt anskaffa erforderliga råämnen. Det av bolaget ansökta lånet beviljades även ur handels- och industrifonden 13. 6. 1947 sedan ärendet den 4. 6. 1947 behandlats i statsrådets finansutskott.

I juni 1949 anhöll Salaputki Oy benämnda bolag hos staten om understöd ur anslaget under 11 Ht. IX: 14 mom. i statsförslaget för samma år, i vars motivering med beaktande av tilläggsmotiveringen i samma års första tilläggsbudget, förutsattes, att anslaget skulle kunna användas förutom till utexperimentering och tillverkning av täckdikningsmaskinenr och -arbetsredskap även till ersättning av kostnader för utexperimentering och konstruktion av maskinellt tillverkade täckdikningsförnödenheter. Bolagets verksamhet hade blivit förlustbringande till följd av att dess grundläggningskostnader hade slukat stora kapital och verksamheten enligt revisorernas utlåtande dittills hade befunnit sig på experimentstadiet, men bolaget skulle i framtiden, då beställningarna ökades, kunna utnyttja sina maskiner effektivare än tidigare. I sin ansökan meddelade bolaget, att det hade utvecklat en ny arbetsmetod för utförande av rörborrningen på användningsplatsen, till följd varav maskinerna krävde komplettering och ytterligare utexperimentering. Enligt till ansökningen fo-

gat utlåtande av Pellonraivaus Oy benämnda bolags verkställande direktör var den av Salaputki Oy benämnda bolag konstruerade borrmaskinen för trärör bättre än övriga i bruk varande typer, men en del ändringar och förstärkningar borde göras på den, innan den blev fullt användbar med hänsyn därtill, att priset på produkten borde vara så lågt som möjligt. Efter vissa ändringar skulle även den av bolaget konstruerade trärörssvarven och cirkelsågen bli fullt användbara.

Oaktat bolagets relativt svaga finansiella ställning beslöt lantbruksministeriet, sedan ärendet behandlats i statsrådets finansutskott, att bevilja Salaputki Oy benämnda bolag ifrågavarande understöd, beträffande vilket i brev till bolaget meddelades, att anslaget uttryckligen var avsett till understöd „för ersättande av kostnaderna för planering och utexperimentering av maskinell tillverkning. Avsikten med understödet var således icke en förbättring av bolagets finansiella ställning i allmänhet, utan därmed eftersträvades en fortsatt förbättring av maskinerna för tillverkning av Salaputki Oy benämnda bolags täckdikningsrör av trä, enligt sakkunnigas utlåtanden de bästa, som voro i bruk. Då bolaget beviljades ifrågavarande understöd, förpliktades det samtidigt att till lantbruksstyrelsen ingiva utredning beträffande understödets användning samt genom lantbruksstyrelsen till lantbruksministeriet prestera utredning beträffande resultaten av sagda utexperimentering.

Sedan lantbruksstyrelsen erhållit ovannämnda utredning beträffande anslagets användning, vilket inträffade, då bolaget redan hade gått i konkurs, konstaterade det, att användningen av understödsmedlen tillfredställde varken lantbruksstyrelsen eller lantbruksministeriet. Till följd därav uppmanade lantbruksministeriet 24. 2. 1950 lantbruksstyrelsen att undersöka, huruvida det understöd, som hade beviljats bolaget, hade använts till det vid beviljandet fastställda ändamålet, och att i varje fall bevaka statens eventuella fordran i bolagets konkurs. Lantbruksstyrelsen meddelade 8. 3. 1950 lantbruksministeriet, att den hade kunnat konstatera, att det av staten beviljade understödet icke hade använts till det vid beviljandet fastställda ändamålet och att det fördenskull var skäl att taga i övervägande, huruvida bolagets därför ansvariga ledning borde befordras till ansvar.

Ifrågavarande statsunderstöd på 2,5 miljoner mark har sedermera bevakats i bolagets konkurs, och Högsta Förvaltningsdomstolen har medelst utslag 24. 1. 1951 förpliktat bolagets konkursbo att återbetala nämnda understöd till staten. Detsamma har emellertid icke kunnat indrivas av konkursboet, enär boets tillgångar icke ens ha räckt till för att betala samtliga prioriterade skulder. Likaså har det ur handels- och industrifondens medel 13. 6. 1947 beviljade lånet på 2,5 miljoner mark bevakats i konkursen och därav ha ur konkursboets medel kunnat återfås 1,228,622 mark, medan åter resten av lånet, 1,271,378 mark, genom beslut av fondens förvaltningsnämnd 1. 9. 1950 avfördes från räkenskaperna. Av statens i Salaputki Oy benämnda bolags konkurs bevakade fordringar ha sålunda sammanlagt 3,771,378 mk samt dessutom räntorna på lånet förblivit obetalade.

I samband med bolagets konkurs framgick det, att merbemälda statsunderstöd hade använts till betalning av bolagets gamla skulder. Då sålunda det verkliga ändamålet med de åt bolagets styrelse beviljade understödmedlen och dessa understödsmedels faktiska användning stodo i uppenbar strid med varandra om man beaktade vad som meddelades i den till lantbruksministeriet inlämnade ansökningen om understöd, ansåg lantbruksministeriet 10. 3. 1951 i skrivelse till lantbruksstyrelsen, att bolagets direktion hade gjort sig skyldig till ett förfarande, som lantbruksministeriet icke i någon form hade godkänt. Med anledning därav uppmanade lantbruksministeriet lantbruksstyrelsen „att vid första tillfälle väcka åtal mot bolagets förra direktion samt samtidigt av den eller dem, som befinnas skyldiga därtill, kräva solidarisk ersättning för all den förlust, som de genom sitt förfarande ha åsamkat staten". Lantbruksstyrelsen har å sin sida 13. 3. 1951 översänt samtliga handlingar till Helsingfors stads polisinrättning med anhållan, att densamma ville verkställa de i ärendet nödvändiga undersökningarna samt väcka åtal mot eventuellt brottsliga direktionsmedlemmar. Samtidigt har lantbruksstyrelsen anhållit, att den skulle beredas möjlighet att kräva, att de, som gjort sig skyldiga till bedrägeri, skola förpliktas

att ersätta den förlust, som genom deras brottsliga förfarande åsamkats staten. Helsingfors stads polisinrättning har 11. 7. 1951 tillställt lantbruksministeriet polisundersökningsprotokollen beträffande i ärendet verkställda förhör ävensom samtliga övriga handlingar.

Det i ärendet hopbragta bevismaterialet har därefter granskats i lantbruksministeriet och kompletterats bl. a. genom införskaffande från handels- och industriministeriets folkförsörjningsavdelning av utredning rörande det åt Salaputki Oy benämnda bolag ur handels- och industrifonden beviljade lånet ävensom intyg av konkursboets sysslomän beträffande statens fordran. Samtliga tillkomna handlingar, till vilka även har fogats ett memorandum av vederbörande föredragande vid lantbruksministeriet, ha sedermera 15. 10. 1951, således före det nu ställda riksdagsspörsmålet, översänts till Helsingfors stads polisinrättning med anhållan om slutförande av undersökningarna i ärendet och därefter vidarebefordran av handlingarna till allmänna åklagaren för väckande av åtal. Målet har även redan första gången varit före den 10 november 1951 vid Helsingfors stads rådstuvurätt.

Av det ovananförda framgår, att undersökningen i det i spörsmålet nämnda ärendet rörande Salaputki Oy benämnda bolag icke har avbrutits och icke heller onödigt har fördröjts.

Då det i spörsmålet nämnda ärendet redan har befordrats till domstolsbehandling och dess rättsliga utredning sålunda befinner sig i fullt opartiska händer, har Regeringen icke ansett skäl föreligga att tillsätta någon speciell undersökningskommission för att utreda ärendet.

Med beaktade av det ovan anförda anser Regeringen, att spörsmålet icke ger anledning till vidare åtgärder från Regeringens sida.

Detta får jag, Herr Talman, vödsamt bringa till Eder kännedom.

Helsingfors, den 16 november 1951.

Lantbruksminister *Martti Miettunen.*

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi eräiden metsäteollisuustuotteiden viennistä kannettavan suhdannepidätyksen verottamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 26, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 7 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 12, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Myllymäki: Herra puhemies! Esillä olevan asian käsittelyssä on varsin vähäiselle huomiolle jäänyt se, mitä lakiehdotuksessa säädetty suhdannepidätyksien kunnallisverovapaus merkitsee niiden kuntien, kauppaloiden ja kaupunkien verotettaviin tuloihin, joissa asianomaiset teollisuuslaitokset sijaitsevat tai missä niitä verotetaan. Asian aikaisemmissa käsittelyissä on jo esitetty, että tämän vuoden aikana suoritetaan suhdannepidätyksiä noin 13 miljardia markkaa. Edellyttäen, että yhtiöiden tilinpäätökset ovat laaditut todellisten tulojen mukaan, merkitsee kunnallisverovapaus varsin suurta lovea kuntien tuloissa.

Viennin suhdannepidätyksiä suorittavat tuotantolaitokset sijaitsevat useasti sellaisissa kunnissa, joissa veroäyri on yli 10 markkaa. Vaikka vertailukohteeksi otetaan keskimäärin 10 markan veroäyri, joka tosin on keskitasoa alhaisempi, koska kaupunkien keskimääräinen äyrin hinta on 11,51 ja kauppaloiden 10,33, niin saadaan siitä jo vähennystä kunnallisverotuloihin noin 1,3 miljardia markkaa. Koska kuntien menot tästä huolimatta pysyvät samoina, siirtyy kunnallisverorasitus tämän kautta yhä enemmän pienituloisten suoritettavaksi. Miten tämä suur-yhtiöiden verovapaus vaikuttaa joidenkin määrättyjen kuntien talouteen, on siitä asian tässä vaiheessa vaikea saada selvyyttä. Mutta eräitä lähtökohtia kuitenkin on, joista voidaan

päätellä mitä suuruusluokkaa ne tulevat olemaan. Eräitten käytettävässäni olevien tietojen mukaan lokakuun 10 päivään mennessä tänä vuonna on suhdannepidätyksiä maksettu 4,12 miljardia markkaa, josta 20 % eli 802 milj. markkaa on siirretty hinnantasausrahastoon. Esimerkiksi Tampereen kaupungin alueella ovat suhdannepidätyksiä suorittaneet Enqvist, Haarla, Näsijärven Pahvitehdas, Serlachius-Tako ja Tampella-yhtiö. Edellyttäen, että Haarla-yhtymää verotetaan Tampereella vain paperituotteiden osalta ja Tampellaa puuhiokkeen tuotannosta, on näiden viiden yrityksen yhteinen suoritus 142,4 milj. markkaa. Vähennys veroäyreissä tulee olemaan 1,420,000 äyriä. Nokialla ovat suorittajina Nokia Oy ja Oy Siuronkosken kotipaikka lienee myöskin Nokia, niin näiden suoritusten osuus on 99,6 milj. markkaa, mikä Nokian kauppalan tuloissa merkitsee 996,000 äyrin vähennystä. Jämsänkoski Oy:n osuus on 318,3 milj. markkaa ja äyrejä kertyy 318,300 kappaletta vähemmän. Edellyttäen, että Oy Serlachius maksaa verot Mänttään vain Mäntän tehtaiden osalta, on suhdannepidätyssuoritus 22,4 milj. markkaa ja tämän verraten uuden kauppalan verotuslautakunta saa tappiokseen lukea 224,400 äyriä vähemmän, jonka aukon Mäntän suurilukuinen ja heikosti palkattu työväestö joutuu täyttämään. Kun jokaisessa maalais-, kauppala- ja kaupunkikunnassa äyrimäärät kerrotaan äyrin hinnalla, saadaan selville tämän lain turmiollisuus asianomaisen kunnan taloudelle ja sen kautta vähäväkisille veronmaksajille. Veroäyrin suuruus nykyisin on Tampereella 11: 50, Nokialla 11: —, Jämsänkoskella 9: — ja Mäntässä 10: — markkaa.

Edellä esitetty yksityiskohtainen laskelma käsittää vain vajaan neljänneksen vuoden 1951 aikana maksettavien suhdannepidätysten merkityksestä kuntien talouteen. Mutta seuraavien vuosien aikana tilanne yhä enemmän muuttuu kuntien vahingoksi. Ehkä tämä antoikin aiheen sosdem. ryhmän puheenjohtajalle V. Leskiselle 21/11 1951 lausua, että sosialidemokraattien on helppo täyttää sitoumuksensa näissä asioissa. Se on ilmeisesti heille helppoa siksi, että suurpääoman omistajat siitä hyötyvät ja kuntien vähävaraiset veronmaksajat joutuvat yhä ankaramman verotuksen kiristykseen.

Edellisestä selviää, että en voi hyväksyä tätä lakiehdotusta, ja siksi ehdotan, että lakiehdotus hylätään.

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Meidän kansandemokraattien taholta on tämän lain käsittelyn aikana eri yhteyksissä jo osoitettu, miten hatarasti eduskunnan valiokunnissa tätä asiaa on käsitelty. Eivät muut kuin me kansandemokraatit, ole kiinnittäneet ollenkaan huomiota siihen minkälaisia verotulojen menetyksiä tämä merkitsee kunnille. Valtiovarainministeri Rantala eräässä yhteydessä väittää, ettei tämä merkitse kunnille mitään verotulojen menetyksiä. Olisin halukas tietämään, vieläkö hän edelleen on sillä kannalla, vaikka hänen ryhmänsä eräät toiset jäsenet eräässä yhteydessä ovat kyllä myöntäneet, tämän aiheuttavan menetyksiä kunnille.

Sen lisäksi tässä on jäänyt tutkimatta se, onko hallitus menetellyt hallitusmuodon mukaisesti, kun on tehnyt Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton kanssa sellaisen sopimuksen, että suhdannevoitoista ei tarvitse maksaa veroa näinä vuosina. Hallitushan ilmoittaa esityksensä perusteluissa, että sopimuksen voimaantulon ehtona on tämä verohelpotus, jota tässä laissa ehdotetaan. Hallituksen olisi pitänyt tietää, että tuo sopimus ja sen täytäntöönpano ovat vastoin verolakien säännöksiä. Hallitusmuodon mukaanhan maata on hallittava voimassaolevien lakien mukaan ja oikeuskanslerin tehtäviin kuuluu valtioneuvostossa valvoa, että valtioneuvoston jäsenet noudattavat lakeja. Nyt kuitenkin on selvinnyt, että nuo sopimukset, joissa on luvattu verohuojennusta puunjalostusteollisuudelle, ovat lakien vastaisia. Sen näyttää hallitus itsekin huomanneen, koskapa nyt jäljestä päin on antanut eduskunnalle asiasta esityksen. Kun sopimukset on pantu täytäntöön, niin on hallitus asettanut eduskunnan tuolla tavalla tapahtuneiden tosiasioiden eteen, ja tämä on arveluttavaa perustuslakien kiertämistä ja eduskunnan vapaan päätäntävallan rajoittamista. Se vivahtaa sota-ajan menetelmiin, jolloin hallitus teki sopimukset eduskuntaa kuulematta ja vasta myöhemmin, jolloin sopimukset oli jo pantu täytäntöön, tuotiin ne eduskuntaan. Tästä päätellen hallitus näyttää pitävän suuryhtiöiden etuja niin

tärkeinä, että se on niiden vuoksi valmis soveltamaan tuollaisia pakkomenetelmiä. Hallituksen esityksen perusteluistahan huomaa, että puunjalostusteollisuus on vaatinut tuollaista veronhuojennusta sopimuksen voimaantulon ehtona. Pitäisikö nyt sitten eduskunnan taipua suuryhtiöiden vaatimukseen? Viitataan, että sopimus purkautuu, ellei verohelpotusta myönnetä. Ei ole eduskunnan arvonkaan mukaista edes alistua tuollaisen uhkauksen edessä, ja kun tällainen verohelpotus merkitsee tavallisten ihmisten verotaakan lisäämistä, niin minä olen valmis kannattamaan ed. Myllymäen tekemää ehdotusta lakiesityksen hylkäämisestä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Myllymäki ed. Tauriaisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy lakiehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on lakiehdotus hylätty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antila, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Hollsten, Honkala, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, Järnefelt, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kalliokoski, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kölli, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Muikku, Murtomaa, Niemi, Nikkola, Niskala, Niukkanen, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Tuurna, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, J. Wirtanen, V. Wirtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi ja A. Wirtanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Antikainen, Heikkilä, Junnila, Kilpeläinen, S.-K. Kilpi, Korsbäck, Kullberg, Lehtonen, P. Leskinen, Miikki, Murto, Nuorsaari, Nykänen, Palovesi, Pekkala, Saalasti, A. Simonen, Sundman, Tervo, Törngren ja Virolainen.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 140 jaa- ja 38 ei-ääntä; poissa 21.

Eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi kahviverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 16 ja otetaan t o i s e e n k ä s i t t e l y y n siinä sekä valtiovarainvaliokunnan

mietinnössä n:o 11 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 9, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 16. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Tässä esityksessään hallitus pyytää valtuuksia kahviveron määräämisestä aina 800 markkaan asti kiloa kohti. Näiden valtuuksien myöntäminen tietäisi toteutettuna sitä, että kahviveroa voitaisiin nykyisestään huomattavasti korottaa. Valiokuntaryhmämme mielestä ei kahvi kuulu niihin tarvikkeisiin, joista pitäisi näin korkeata, tällaista ylellisyysveron luontoista veroa kantaa, ja sen vuoksi valiokuntaryhmämme on liittänytkin vastalauseen tähän esitykseen. Lain hyväksyminen vastalauseen mukaisena tietäisi kahvin hinnan jonkin verran alenemista, mutta ennen kaikkea se tietäisi sitä, että hallitukselle ei jäisi valtuuksia tuon kahvin hinnan huomattavaan korottamiseen. Mielestäni tällainen kanta on erittäin hyvin perusteltavissa sen vuoksi, koska hallitus ei ole suostunut ryhmämme taholta aikaisemmin esitettyyn kantaan, että korttikahvin jakelu olisi suoritettava niin, että siitä suoritettaisiin 12 jakelua vuodessa. Koska näin ei ole asian laita, niin tämä vastalause on sitäkin perustellumpi.

Herra puhemies, ehdotankin, että käsittelyn pohjaksi otetaan valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyssä vastalauseessa oleva lakiehdotus.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Kannatan ed. Haapasen tekemää ehdotusta.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Yleiskeskustelussa on ed. Haapanen ed. Koivusen kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin valtiovarainvaliokunnan mietinnössä olevassa vastalauseessa oleva lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksena, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt käsittelyn pohjaksi suuren valiokunnan ehdotuksen.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 17 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 12 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 10, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 17. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 18 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan

mietinnössä n:o 13 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 11, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 18. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei haluta.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssitoimikunnan virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksua, annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 23 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 14 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 16, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 23. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei kukaan pyydä puheenvuoroa.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi rahalain väliaikaisesta muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 19 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä pankkivaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 29, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 19. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 6—9, 13 ja 13 a §, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotukset laiksi reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä talousvaliokunnan mietinnössä n:o 2 valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 27 ja ed. Luukan ym. lak. al. n:o 50, jotka sisältävät yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 20. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Hiltunen: Herra puhemies! Vaikka ei tapoihin kuulukaan puhua valtion menojen lisäämisen puolesta, niin siitä huolimatta tämän kysymyksen kohdalla teen poikkeuksen, koska hallituksen esitykseen sisältyy ilmeinen virhe, joka olisi korjattava. Hallitus esittää reumasairaaloiden valtionavustukseksi 40 %, vaikka se kaikissa muuntyyppisissä sairaaloissa on 50 %. Niinpä esimerkiksi tuberkuloosilain 27 § sanoo, että keskusparantolan perustamiskustannuksiin annetaan valtionapua 3/4 kustannusten määrästä ja keskusparantolan vuotuisiin kunnossapito- ja käyttö-

kustannuksiin annetaan valtionapua hoitopäivää kohti määrä, joka vastaa puolta kaikkien keskusparantoloiden hyväksyttävien kunnossapito- ja käyttökustannusten keskimäärästä. Samalla tapaa määritellään myöskin keskussairaalalaissa ja monissa muissa erikoislaeissa, että valtion avustus on vähintään puolet sairaalan käyttökustannuksista. Minä en ymmärrä, minkä vuoksi reumasairaaloiden valtionapu halutaan määrätä alhaisemmaksi kuin muitten vastaavien sairaalatyyppien. Jos valtionapu olisi muilla sairaaloilla 40 %, niin silloin olisi luonnollista, että reumasairaaloittenkin valtionapu olisi samansuuruinen, mutta niinkuin edellä mainitsin, kun kaikissa muissa sairaalatyypeissä kunnossapitokustannukset ovat 50 %, niin tuntuu oudolta, että juuri reumasairaaloiden kohdalta valtionapu olisi alempi (Eduskunnasta: Onko se kansaneläkelaitoksen?).

Kun reumasairaus on lisäksi ns. kansan sairaus, niin tuntuu ihmeelliseltä, että juuri tähän kohtaan nähden käytetään halvempia perusteita. Talousvaliokunta onkin oikaissut tämän hallituksen esityksessä olleen ilmeisen virheen ja ehdottaa mietinnössään valtionavun korotettavaksi samaan kuin muissakin sairaalatyypeissä eli 50 %:iin. Eimerkiksi Heinolan reumasairaalassa, joka ei suinkaan ole kansaneläkelaitoksen, niinkuin joku välihuutaja sanoi, vaan se on Reumasäätiön omistama sairaala, jossa Kansaneläkelaitos omistaa kolmannen osan paikoista, toisen kolmannen osan omistaa valtio ja viimeisen kolmanneksen kunnat. Siellä on laskettu, että hoitopaikka potilasta kohden tulee maksamaan noin 1,000 markkaa hoitopäivää kohden, josta potilas maksaisi 200 markkaa päivältä, valtionapu — 400 markkaa, jolloin säätiö joutuisi maksamaan lisäksi vielä 400 markkaa päivää kohti. Säätiön säännöissä taasen sanotaan, että jokainen säätiön osakkaista osallistuu vastaavassa suhteessa kunnossapitokustannuksiin. Seurauksena on se, että ellei valtionapu ole 50 %, niin sekä kuntien että valtion että myöskin kansaneläkelaitoksen osuus kunkin omalta kohdalta nousee vastaavalla määrällä.

Ed. Virolainen mainitsi ensimmäisen käsittelyn kuluessa, että kustannuksista vastaa valtio 40 % ja kansaneläkelaitos 40 % ja kunnat 20 %. Tämä ei kuitenkaan pidä paikkaansa, sillä kun sairaalan käyttötalousmenojen kokonaismäärästä vähennetään valtionapu ja potilailta perityt maksut, jää nettotappio sairassijojen merkitsijöiden vastattavaksi. Valtionavun ollessa 40 % jää kuntien osuudeksi 60 %, mikäli se vastaa varattomien reumapotilaiden hoitopäivämaksuista. Jos taasen on kysymys varakkaista potilaista, niin nämä tietenkin joutuvat sen 60 % kokonansa itse maksamaan. Kun reumasäätiön sairaalan kokonaismenot ovat arvion mukaan noin 100 milj. markkaa vuodessa ja hoitopäivämaksutulot noin 20 milj. markkaa, on nettotappion määrä, minkä sairassijojen omistajat joutuvat maksamaan, joko 30 tai 40 milj. markkaa riippuen siitä, onko valtionapua 40 tai 50 %. Jos siis valtionapu on pienempi, on valtionkin osuus omien sairasmenojen nettotappioita vastaavasti suurempi. Reumasäätiön valtionavusta kysymyksen ollen on siis valtion säästö, joka loppujen lopuksi tässä saadaan aikaan, jos prosentti on 40 %, noin 6 milj. markkaa vuodessa. Kysymys ei ole siis suinkaan mistään suurista arvoista.

Kun hallituksen esityksessä puhutaan reumasairaaloista yleensä, niin sen vuoksi asia ei koske vain Heinolan sairaalaa, vaan kaikkia niitä reumasairaaloita, joita maahan mahdollisesti vastaisuudessakin perustetaan. Parhaillaan on suunnitteilla maahan uusi reumasairaala, joka rakennettaisiin myöskin yhteisön lukuun. Ja kun sen rakennuskustannuksista niin kuin kuntienkin reumasairaalain kustannuksista valtio maksaisi vain kolmanneksen — tämän uuden lain mukaan tosin puolet — niin siinäkin tapauksessa nämä reumasairaalat tulevat suhteellisesti halvemmiksi kuin esim. keskussairaalat, joista valtio maksaa 75 % kaikista kustannuksista. Sen vuoksi olisi luonnollista, että myöskin käyttökustannuksista maksettaisiin vastaava 50 %:n määrä, niin kuin muissakin sairaalatyypeissä on asianlaita. Kun lisäksi reumasairaus on niin yleinen meidän maassamme, että tarvittaisiin noin 3,000 hoitopaikkaa, mutta käytettävissä on vain 300 paikkaa, niin ei luulisi olevan mitään estettä siinä, että ainakin jo nykyisin käytössä oleva sairaala saisi sellaisen korvauksen kunnossapitokuluista, kuin muutkin sairaalat saavat.

Minusta on ihmeellistä, että suuri valiokunta on alentanut prosenttimäärän takai-

sin siihen 40 %:iin, jota hallitus ehdotti. Minun mielestäni eduskunnan pitäisi hyväksyä laki sellaisessa muodossa, kuin talousvaliokunta mietinnössään ehdottaa. Ja, niin kuin edellä mainitsin, rahalliset syytkään eivät tässä kovin paljon merkitsee, koska loppujen lopuksi kysymys on vain 6 milj. markan määrästä.

Pääministeri Kekkonen: Herra puhemies! — Tuntuu hieman ihmeelliseltä kuulla sellaista puheenvuoroa, jonka ed. Hiltunen täällä esitti juuri sinä ajankohtana, jolloin valtiovarainvaliokunta taistelee tulevan vuoden menoarvion tasapainoon saamisesta. Mehän tiedämme nimittäin hyvin, että valtion talousarvion tasapainoon saaminen on aina erinomaisen vaikeata juuri sen takia, että lailla sidotut menot ovat niin suuret, että ne yksistään jo tekevät tämän tasapainoon saamisen erittäin vaikeaksi. Ja moneen eri otteeseen on nimenomaan valtionvarainministerien taholta lausuttu toivomus siitä, että eduskunta ei olisi niin avokätinen näitä lakiin sidottuja varoja antaessaan. Tämä toivomus on varmasti ollut hyvin paikallaan, sen jokainen tietää, joka on joutunut tarkastelemaan, mitä vaikeuksia tulojen ja menojen tasapainoon saaminen valtion talousarviossa tuottaa.

Tämä laki on tyypillinen näyte siitä, että säästämistä valtion hallinnossa on hyvin vaikea harjoittaa. Hallituksessa kuviteltiin, että tässä tapauksessa voitaisiin valtion osuus kunnossapitokustannuksista säilyttää 40 prosenttina, ja nyt havaittiin, että eduskunnassa talousvaliokunta ei seurannutkaan hallituksen linjaa, vaan kohotti valtion osuuden 50 prosenttiin. Kun on kuitenkin pidettävä selvänä, että jos nyt tämänkin lakiesityksen yhteydessä valtion osuutta lisätään, niin se tulee vuosien mittaan huomattavasti rasittamaan valtion talousarviota, eikä voida suorittaa niitä säästämistoimenpiteitä, joita eri aikoina, myöskin tulevaisuudessa, välttämättä tarvitaan.

Ed. Hiltunen sanoi, että on ihmeellistä, että suuri valiokunta on tässä palannut hallituksen linjalle. Minun täytyy sanoa, että minusta on ihmeellistä, että edellisen hallituksen valtiovarainministeri käy täällä puolustamaan lisämenojen säilyttämistä valtion harteille. Hän paremmin kuin moni muu meistä tietää, että valtiontalous on äärimmilleen kärjistetty, ja sen vuoksi myöskin pienissä asioissa olisi välttämättä harjoitettava pidättyvyyttä (Ed. Hiltunen: Ei suurissa?) — myöskin suurissa. Siinä suhteessa toivon, että me olemme ed. Hiltusen kanssa budjettiäänestyksissä taas samalla kannalla (Ed. Hiltunen: Toivottavasti!). Minä toivoisin, että tässä asiassa voitaisiin noudattaa hallituksen kantaa. Ja kun sosialidemokraattien taholta on niin usein syytetty sitä, että maalaisliitto horjuisi eikä noudattaisi hallituksen kantaa, niin voin tiedustella sosialidemokraateilta, miksi heidän on pakko luopua hallituksen kannasta.

Valtiovarainministeri Rantala: Herra pääministeri viittasi äskeisessä lausunnossaan jo siihen, mitenkä valtiontalous on äärimmilleen pingoitettu ja että siitä syystä ei olisi lakeja laadittava sellaisiksi, että valtion osuutta niissä paisutetaan. Pelkään, että lähiulevaisuudessa valtiontalouden tilanne muodostuu sellaiseksi, että meidän täytyy ryhtyä eräissä kohdin purkamaan mm. sitä avustusjärjestelmää, johonka nyt lainsäädännöllä on niin lukuisissa tapauksissa myöskin viime vuosina menty ja joka lisää valtion menoja. Kun ed. Hiltunen äsken vertasi tätä reumalaitosten valtionapua eräiden muiden sairaaloiden valtionapuun, niin täytyy muistuttaa, että on hyvin paljon kunnallisia ja kuntayhtymien muodostamia sairaaloita ja sairaalayhtymiä, jotka eivät saa mitään laissa säädettyä ja taattua valtionapua. Kun otetaan huomioon myöskin tämä, niin pitäisi olla nyt kohtuullista se hallituksen esitys, joka takaisi 40 %:n valtionavustuksen myöskin kysymyksissä oleville sairaanhoitolaitoksille.

Ed. Leikola: Herra puhemies! Tämän asian aikaisemmassa käsittelyssä on viitattu siihen, että talousvaliokunnan mietintö tietäisi tuhlausta vastakohtana säästäväisyydelle (Ed. Virolainen: Sitähän se tietääkin!). On kuitenkin otettava huomioon, että kaikki menot eivät suinkaan ole tuhlausta, ja menojen välttäminen ei aina ole säästämistä (Eduskunnasta: Päinvastaista! — Naurua). Kaikki menot eivät aina ole tuhlausta. Jos jonkun koneen voiteluaineissa säästetään, niin että laakerit leikkaavat kiinni ja kone lentää kappaleiksi, niin

se ei ole todellista ja järkevää säästämistä. Ja jos lypsykarjan ruokinnassa säästetään niin, että lehmät lakkaavat lypsämästä, niin onko se järkevää säästämistä? Minä olen tässä asiassa omaksunut sen kannan, että säästämisessäkin on pitäydyttävä järkevään toimintaan (Eduskunnasta: Se on oikein!), ja haluaisin nimenomaan tämän asian kohdalta mm. säästää Suomen kansaa sairaudelta (Pääministeri Kekkonen: Puhetulvalta!), säästää kansantaloudelle kymmeniä miljoonia työtunteja, säästää valtiolle ensiluokkaisia veronmaksajia, säästää sairaitten hoitokustannuksia, sillä reumataudit ovat juuri niitä, joissa hoito muodostuu vuosikausia pitkäksi, jolleivät sairaat saa alunperin pätevää hoitoa. Laskelmieni mukaan kansantaloudellinen tuotto on yli 100 prosenttia vuosittain niistä kustannuksista, joilla yksi potilas hoidetaan terveeksi ja työkykyiseksi. Valtiontalous saa erilaisina veroina vuosittain samoin lähes 100 prosenttia, useissa tapauksissa enemmänkin. Se on siis edullinen sijoitus. Valtio edelleen säästää siinä, että sanokaamme kansaneläkkeissä, sairauseläkkeissä, joutuu kustantamaan 70 prosentista 90 prosenttiin lisäeläkkeiden määrästä. Ja kun ne ovat muutamia kymmeniä tuhansia markkoja vuodessa, niin olen laskenut, että valtio kolmessa vuodessa jo näiden maksujen pienentymisen ansiosta saa hoitokustannukset takaisin potilasta kohti. Tämäkin on siis hyvää säästämistä ja hyvää sijoittamista.

Sitten on vastustettu valtion osuuden lisäämistä sillä perusteella, että jos valtion menot lakisääteisesti lyödään kiinni pitkiksi ajoiksi, niin silloin se tulee rasittamaan liiaksi valtiota vastaisuudessakin. On kuitenkin niin, että nämä asiat ovat sellaisia, jotka pitää hoitaa pitkällä tähtäimellä. Jos parantoloita rakennetaan, sairaaloita rakennetaan, niin totta kai on pidettävä huolta siitä, että ne tulevat tehokkaasti käytetyiksi toisin sanoen niissä hoidetaan potilaita viimeistä sairassijaa myöten. Nämä ovat siis sellaisia menoja, että ne ovat väistämättömiä. Edelleen reumatautisten hoito Suomessa on niin takapajuisella kannalla, että sitä täytyy kohentaa. Ei ole kuntien ja muiden laitoksien hyvä ryhtyä perustamaan reumasairaaloita, jollei laissa säädetä, että ne voidaan vastaisuudessa myöskin hoitaa. Tämä pitää paikkansa varsinkin vähävaraisten kuntien osalta.

Edelleen. Juuri vähävaraisten kuntien ja niissä asuvien reumapotilaiden kannalta pitäisin välttämättömänä, että valtion osuutta lisätään, sillä vähävaraiset kunnat eivät kykene huoltamaan reumapotilaitaan niin hyvin kuin varakkaammat kunnat. Jos tämä asia tulee valtion hoitoon mahdollisimman suuressa määrin, niin silloin varakkaammat seudut maatamme voivat tätä tietä ottaa osaa reumasairaitten hoitamiseen myöskin varattomissa kunnissa ja tällä tavalla maamme kaikki reumatautiset tulevat saamaan entistä paremmin tasa-arvoista huoltoa riippumatta siitä, miten varattomia he ovat.

Edelleen. Asiantuntijat sekä lääkintöhallituksessa, kansaneläkelaitoksessa että Reumasäätiöliitossa ja koko lääkärikunta ovat sitä mieltä, että tässä pitäisi mennä välttämättä talousvaliokunnan mietinnön mukaiseen 50 %:n valtioapuun. On ihmeellistä, että reumatautiset, joita tähän asti on laiminlyöty kaikkein eniten, että ne edelleenkin asetettaisiin huonompaan asemaan kuin muut. Kohtuushan vaatisi, että niidenkin osalta hoidettaisiin asiat entistä tehokkaammin.

Toivon, että eduskunta päättäisi lakiesityksen talousvaliokunnan mietinnön mukaisena.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Kyllä merkitsee paljon, missä mies kulloinkin on, sillä tämä edellinen valtiovarainministeri on aina juuri ankarasti ollut valtion kukkaron puolella, mutta nyt hän on kansaneläkelaitoksen tirehtööri ja hän puhuu ankarasti sitä vastaan, ettei tämä laki millään tavalla liikaa verottaisi kansaneläkelaitosta. Minä katson, että kansaneläkelaitoksen varat menevät silloin mahdollisimman hyvään paikkaan kun niitä sijoitetaan juuri reumaparantoloihin ja kansaneläkelaitos saa sieltä nopeasti ne myöskin takaisin. Kansakaan ei joudu sillä kohdalla arvostelemaan niin kovasti, mihinkä kansaneläkelaitoksen rahoja kulloinkin pistetään.

Muuten kansanedustaja, entinen ministeri, mainitsi, että keskussairaalat saavat 75 %. Eivät ne saa 75 %, vaan 66 % ja ministerinä ollessaan ed. Hiltunen teki kaikkensa, että valtion varoilla ei pitäisi niin paljon parantaa ihmisiä. Ja nyt kun on kysymys tästä laista, niin hän on aivan

toista mieltä, siis että valtion varoilla on parannettava niin paljon kuin mahdollista. En minä ymmärrä nyt tätä ristiriitaa (Eduskunnasta: Hän on tehnyt parannuksen!).

Mitä sitten tulee ed. Leikolan lausuntoon, niin ihmettelen myöskin, hän joka meni eduskuntaan suurella huudolla, sanoen, että valtion varoja on aina ja joka paikassa säästettävä, mutta tässä kohdassa hän on nyt valmis menemään juuri valtion pussille, vaikka tässä onkin tällä kerralla lihavampia pusseja käytettävänä. Hallituksen esitys on tässä nyt aivan kohdallaan.

Ed. Kuittinen: Talousvaliokunta käsitellessään tätä asiaa ja tullen siihen johtopäätökseen, mikä nyt on esillä, johtui siitä, että tämä perustui tämä ajatus toisiin sairaalamaksuihin. Toisissa sairaaloissa maksetaan tämä, mitä valiokunta on päättänyt, mutta tämä olisi jäänyt eri asemaan. Kuitenkin me tiedämme ja olemme tietoisia siitä, että tämän sairauden parantaminen mitä aikaisemmassa vaiheessa tekee paljon enempi terveitä ihmisiä lyhyellä aikaa, kuin jos kyseessä on joku muu sairaus ja sitten vielä kolmas seikka, mikä on ollut huomioitavana oli se, että ne potilaat useasti, jotka reumatautia sairastavat, ovat vähävaraisia ja heidän sairaalaan joutumisensa riippuu huomattavasti siitä, kuinka paljon heillä on varoja päivärahojen maksuun. Entisen järjestelmän mukaan, mikä oli olemassa ja mikä tänäkin päivänä on olemassa, on henkilökohtainen suoritus liian korkea. Mutta jos tämä henkilökohtainen sairaalamaksu potilaalta saadaan pienennetyksi millä keinolla hyvänsä, niin se varmasti edistää silloin terveyden saantia enempi ja myöskin tuottaa hyötyä koko valtiolle. Ellei eduskunta nyt voi hyväksyä talousvaliokunnan tekemää päätöstä, että se tahtoo hyväksyä hallituksen esityksen, niin olisi kuitenkin välttämätöntä, että sitten löydettäisiin joistakin toisista rahastoista siihen se rahamäärä, jonka talousvaliokunta on tarkoittanut, että hoitomaksut pysyisivät pieninä, niin silloin olisi asia autettu. Siellä käsiteltiin myöskin kansaneläkelaitoksen varojen lisää saamista ja kyllä meistä kansanihmisistä olisi se muoto hyvin oikeutettu, koska kansaneläkelaitos joutuu maksamaan eläkkeitä henkilöille, nuorille ihmisille, jotka eivät pysty työtä tekemään. Mutta jos heidän terveytensä saadaan pian palautetuksi, niin silloin he ovat hyödyllisiä yhteiskunnalle. Minä olen kyllä niitä, jotka talousvaliokunnassa olen ollut tämän valiokunnan päätöksen takana, mutta ellei eduskunta sitä hyväksy, niin osoittakoon muualta rahat.

Ed. Stenberg: Herra puhemies! Vaikka reumatautien yleisyyttä ei olekaan meillä Suomessa selvitetty riitävän perusteellisesti ja monipuolisin tutkimuksin, käy tähänastisten tutkimusten tuloksista kuitenkin selville, että reumataudit ovat meillä yhtä yleisiä kuin monissa muissa maissa, joissa ilmastolliset suhteet ovat samanlaiset. Tähänastiset tutkimukset perustuvatkin eräiden väestöryhmien keskuudessa suoritettuihin tutkimuksiin ja niiden kautta tehtyihin vertailuihin etupäässä Ruotsin vastaaviin tuloksiin, koska koko väestön keskuudessa suoritettua tutkimusta ei ole saatu maassamme suoritetuksi. Näiden tutkimusten perusteella on kuitenkin voitu todeta, että reumataudit ovat meillä varsin yleisiä ja muodostavat todellisen kansantaudin. Hallituksen esityksen perusteluissa esitetään joitakin numeroita taudin laajuudesta. Ne ovat varsin varovasti otettuja numerotietoja, sillä mm. valtioneuvoston asettama reumakomitea on tutkimustensa tuloksena maininnut reumasairaiden lukumääräksi 110,000, hallituksen esityksessä mainitaan 50,000. Olkoonpa tämä luku kumpi tahansa tai joku siltä väliltä, on se niin suuri, että se ansaitsee huomiota.

Muiden samaa suuruusluokkaa olevien tautien vastustamistyö on meillä ollut jo kauan valtiovallan tuen alaisena, tosin ei niin tyydyttävästi, ettei toivomisen varaa jäisi niihinkin, mutta reumatautien alalla ei valtiovallan taholta ole tehty vielä mitään muuta kuin se, että valtion osuudeksi on merkitty yksi kolmasosa Reumasäätiön Heinolaan rakennuttaman reumasairaalan hoitopaikoista. Tosin joidenkin vuosien aikana sodan jälkeen antoi valtiovalta tukeaan myöskin Lomaliiton reumaparantolalle. Ensimmäisessä sodan jälkeisessä eduskunnassa olleet ehkä muistavat, minkälaista selvittelyä saatiin silloinkin käydä täällä eduskunnassa, ennenkuin eduskunta nuokin vähäiset määrärahat hyväksyi.

Ihmeellisintä on, että silloin niin kuin nytkin, on suurin vastus juuri maalaisliiton ryhmän taholta, vaikka reumasairaudet jos mitkään ovat varsin yleisiä myös maaseudulla ja niiden hoito tärkeätä mm. maaseudun vähävaraisille, huonoissa asuntooloissa eläville, reumatautiin sairastuneille perheenäideille. Maaseudun perheenäitien elämän vaikeuksistahan täällä maalaisliiton taholta usein propagandallisessa mielessä niin ponnekkaasti puhutaan, siksi luulisi siellä huomioitavan myös heidän sairauksiaan.

Näiden valtiopäivien alkaessa jätettiin eduskunnalle lakialoite, joka on samansuuntainen kuin nyt esillä oleva hallituksen esitys, mutta siinä olevassa lakiehdotuksessa esitetään valtion osuudeksi sairaalan kunnossapito- ja käyttökustannuksiin puolet hyväksyttävien kustannusten määrästä. Tämän aloitteen ensimmäisenä allekirjoittajana ja aloitteen jättäjänä on maalaisliiton ryhmän jäsen ed. Luukka. Aloitteessa on allekirjoittajia jokaisesta ryhmästä, joten olisi luullut, että asia olisi jokseenkin yksimielisenä mennyt lävitse eduskunnassa. Talousvaliokuntakin on asiaa käsiteltyään ja kultuaan huomattavan määrän asiantuntijoita päättynyt tulokseen, että valtionavun tulisi olla puolet kustannusten määrästä, kuten se on muissakin eri sairaaloiden valtionapua koskevissa asioissa.

Ei varmaankaan voitane epäillä, etteikö talousvaliokunta ole näin laajan asiantuntemuksen kuultuaan kyennyt harkitsemaan asiaa riittävän hyvin, jotta asia voitaisiin eduskunnassa ratkaista talousvaliokunnan mietinnön mukaan. Kaikki ne tutkimukset, joita reumasairauksien kohdalla on suoritettu sekä meillä että muissa maissa, ovat osoittaneet asunto- ja työolosuhteiden vaikutuksen sairauden syihin. Jo vanhastaan on voitu todeta erityisiksi reumatismiammateiksi sellaiset työalat, joissa työntekijä joutuu olemaan kosteudelle ja äkillisille lämpötilan vaihteluille alttiina. Tällaisina ammatteina voidaan mainita mm. kaivostyö, rautatie-, auto- ja raitiotiehenkilökunnan työ, muurarin, kirvesmiehen, putkiasentajan ym. rakennustyöläisten ammatit, torikauppa ja vaatteiden pesu. Täten aiheutuneita reumatauteja ei yleensä tulkita ammattitaudeiksi, vaikka yhteys näiden ammattien ja reumatismin välillä on aivan todennäköinen.

Asunto-oloista on parhaita tunnettuja tutkimuksia suoritettu Englannissa ja siellä on voitu todeta, että huonoissa asuntooloissa elävien keskuudessa on reumasairauksia ilmennyt kymmenen kertaa enemmän kuin suhteellisen hyvissä oloissa elävien piirissä. Niinikään on todettu, että yhteiskunnan ylimpiin kerroksiin kuuluvien keskuudessa sitä on tuskin lainkaan. Nämäkin esimerkit puoltavat sitä meilläkin huomioitua käsitystä, että yleisellä varallisuustilalla ja elintasolla on oma vaikutuksensa reumasairauksien ilmenemiseen. Maaseudulla etupäässä naisten keskuudessa ilmeneviin reumasairauksiin on meilläkin todennäköisesti syynä juuri huonot asuntoolot sekä heikko elintaso, minkä reumasairaiden yleinen aliravitsemustila osoittaa.

Reumasairaus on sosiaalinen sairaus, koska sen ilmeneminen pohjautuu suuressa määrin sosiaalisiin epäkohtiin. Mutta se on huomattavan tärkeä sosiaalinen kysymys myös siltä osalta, mikä on taudin yhteiskunnallinen vaikutus. Taudin yhteiskunnallinen vaikutus tuleekin selvästi esille vasta ryhdyttäessä tarkastamaan niitä seurauksia, mitkä jo puhjennut sairaus elämässä ja yhteiskunnassa aiheuttaa. Se, että reumasairaat muodostavat lukumääränsä puolesta huomattavan suuren väestöryhmän, muodostuu kansantaloudellisesti sangen rasittavaksi. Ed. Leikola esitti asian ensimmäisessä käsittelyssä numerotietoja siitä, miten suuri kansantaloudellinen tappio tulee reumataudin aiheuttaman työkyvyttömyyden vuoksi. En halua ryhtyä kertaamaan näitä numerollisia tietoja, mutta haluan todeta, että reuman takia täysin ja osittain työkyvyttömiksi jääneet sekä lukuisat muut reumasairaat joutuvat yleensä suuriin taloudellisiin vaikeuksiin. Pitkän sairautensa aikana he joutuvat olemaan toisten kansalaisten elätettävinä, vain kuluttavina yhteiskunnan jäseninä. Useat työkykynsä, joko väliaikaisesti tai pysyvästi menettäneet reumaatikot eivät myöskään voi enää selviytyä itsensä hoidosta, vaan he tarvitsevat välttämättömästi hoitoapua, joka niinikään riistää työvoimaa tuotannollisesta työstä. Täten reumasairaudet aiheuttavat yhteiskunnalle tappiota työvoiman alentumisen muodossa tältäkin kannalta.

Maamme kuolleisuustilastot vuodelta 1944 osoittavat, että sydäntauteihin kuoli n. 8,400

henkilöä ja tuberkuloosiin 7,240 henkeä. Nivelreumatistimista ei kuolleisuustilastossa tavata paljonkaan merkintöjä, koska siihen kuolleet esiintyvät eri ryhmissä, eniten sydäntautien yhteydessä. Nourilla ja keski-ikäisillä ihmisillä on sydäntautien syynä suurelta osalta nivelreumatismi. Erään tutkimuksen mukaan on kaikista sydäntautitapauksista noin 30 %:iin syynä nivelreumatismi. Sen lisäksi kuolee reumasairaita paljon taudin vuoksi heikentyneen vastustuskyvyn aiheuttamiin sairauksiin.

Vuonna 1946 perustettiin maahamme Reumasäätiö, jonka tarkoituksena on huolehtia reumaattisia sairauksia potevien henkilöiden sairaanhoidon edistämisestä. Säätiön perusomaisuuden muodostamiseen osallistuivat sisäasiainministeriö, sosiaaliministeriö, kansaneläkelaitos, Lomaliitto, Kulutusosuuskuntien Keskusliitto, Sotainvalidien Veljesliitto, SAK, SOK, Suomen Työnantajain Keskusliitto ja Suomen Siviili- ja Asevelvollisuusinvalidien Liitto. Vuonna 1948 ryhdyttiin säätiön toimesta rakentamaan ensimmäistä sairaalaa reumatismia potevia varten. Sairaala on uudenaikainen kaikkine tarvittavine fysikaalisine ym. hoitolaitoksineen ja se käsittää 320 sairassijaa, rakennustilavuuden noustessa 86,000 m³:iin. Sairaalarakennuksen rahoittaminen on toteutettu siten, että kansaneläkelaitos on osallistunut siihen yhdellä kolmasosalla. Eduskunnan päätöksen mukaan on valtion osuus merkitty myös yhdeksi kolmasosaksi ja jälelle jääneestä osasta ovat eri kunnat sekä eräät keskusjärjestöt merkinneet paikkoja itselleen.

Asian käsittelyn yhteydessä ilmeni suuressa valiokunnassa, että ei oikein käsitetä, minkälainen suhde on valtion ja kansaneläkelaitoksen osallistumisesta tämän ainoan maassamme tällä kertaa olevan sairaalan kustannuksiin. Ed. Hiltunen jo täällä tätä asiaa valaisi. Minä en ole mikään entinen ministeri enkä myöskään kansaneläkelaitoksen johtajia, joten en puhu minkään laitoksen enkä hallituksen puolesta, vaan puhun yleensä sen puolesta, miten tavalliset kansanihmiset tätä asiaa käsittelevät. Sairaalan perustamiskustannuksista on, kuten edellä mainitsin, kukin sairaansijoja varannut suorittanut oman osuutensa ilman valtion apua. Esillä oleva lakiesitys koskee Reumasäätiön sairaalan kohdalta siis vain käyttökustannusten valtionapua, eikä sen perustamiskustannuksia.

Potilailta perittävien hoitopäivämaksujen suuruus ei tällaisessa sairaalassa, missä hoitoaika on yleensä suhteellisen pitkä, saisi olla korkea, sillä potilaathan ovat yleensä maamme varatonta ja vähävaraista kansanosaa. Sairauden luonteesta ja sen parantamiseen käytettävien hoitomenetelmien laadusta johtuen tulevat hoitopäiväkustannukset kuitenkin nousemaan huomattavan suuriksi, mikä todetaan hallituksen esityksen perusteluissakin. Tämä merkitsee sitä, että vain harvalla todella hoidon tarpeessa olevalla on mahdollisuus maksaa edes sitä osaa, mikä jää jäljelle, kun valtionavun osuus siitä vähennetään. Jos sairaalan käyttökustannusten kokonaismäärästä vähennetään tuo valtionapu ja potilailta perityt maksut, jää pakostakin huomattava nettotappio, joka jää sairassijojen merkitsijöiden vastattavaksi ja josta usein juuri kunnat ovat vaikeimmassa asemassa tätä maksamaan, koska ne monessa tapauksessa potilaan varattomuuden vuoksi joutuvat maksamaan myöskin potilaalle tarkoitetun hoitomaksun. Jos sairaspaikan maksu on hyvin suuri ja potilaat tarvitsevat kunnan maksusitoumuksen, niin he joutuvat ääret-tömän suureen velkaan, jonka he joutuvat perästäpäin suorittamaan kunnalle takaisin. Sen vuoksi olisi tärkeätä, että sairasmaksut saataisiin mahdollisimman pieniksi.

Reumatautien tuhot ovat yleensä tuntuneet vain tuhansien kansalaisten hiljaisena kärsimyksenä ja puutteena, mikä ei ole vaikuttanut yhteiskuntaan sillä tavoin kuin vaikuttaa sellaisten tautien merkitys, joista tartunnan vaarallisuuden tai jonkin muun seikan vuoksi on yhteiskunnalle näkyvämpiä vahinkoja. Ei ymmärretä reumatautien kansantaloudellista merkitystä, sillä vaikka ei annettaisikaan arvoa inhimillisille kärsimyksille, niin kansantaloudellisestikin oikein laskettuna näiden tautien hoito kannattaa.

Herra puhemies! Täällä on puhuttu talousvaliokunnan mietinnön puolesta, mutta kukaan ei liene ehdottanut, että asian käsittelyn pohjaksi otettaisiin talousvaliokunnan mietinnössä oleva lakiehdotus, joten saanen tehdä tuon ehdotuksen.

Ed. Nederström-Lundén: Herra puhemies! Maassamme on ilmeisesti varo-

vaisesti tehtyjen tilastojen ja laskelmien mukaan 50,000 reumapotilasta, joista työkyvyttöminä on noin 15,000. Reuma riistää maassamme 50 milj. työtuntia vuodessa. Sen aiheuttama kansantaloudellinen tappio lasketaan noin 4 miljardiksi markaksi. Reumatautisten hoito on maassamme varsin alkuasteella. Meillä ei ole vielä muuta kuin noin 400 hoitopaikkaa ja niitä tarvittaisiin varovaistenkin laskelmien mukaan 2,000 tai 2,500. On täysi syy miettiä keinoja, joilla voitaisiin vähentää ja parantaa reumatautia maassamme.

Reumatauti on suurelta osaltaan sosiaalinen tauti. Siinä suhteessa olisi kansaneduskunnan ja maan hallituksen toimittava siten, että kansan laajojen kerrosten elintaso nousisi ja että kansalaisemme saisivat käytettäväkseen kunnollisia asuntoja, koska juuri huoneistoista ja huonoista huoneistoista suuresti riippuu tämän reumataudin esiintyminen. Kansan terveudenhuolto, maksuton lääkäri ja sairaalahoito tulisi olla kaikille kansalaisillemme turvattu. Näin ei ole vielä, siihen on kuitenkin voimakkasti pyrittävä. Tasapuolisuuden nimessä ja ottaen huomioon laajalle levinneen ja vaikean reumataudin hoidon, olisi reumataudin hoitolaitokset rinnastettava muihin samanlaisiin hoitolaitoksiin. En voi ymmärtää sitä, niinkuin täällä jo aikaisemminkin on mainittu, että suuri valiokunta lähti muuttamaan talousvaliokunnan esitystä, jossa ehdotettiin reumatautisten hoitolaitoksen kunnossapito- ja käyttökustannuksiin puolet sadalta hyväksyttävien kustannusten määrästä. Minua ihmetyttää tuo asia sen vuoksi, että me jokainen omassa elävässä elämässämme olemme nähneet reumatautien kohdalla ilmenevän kurjuuden, emmekä ole voineet varmastikaan olla muuta mieltä kuin myötämielisiä ajatukselle saada taudintapauksille tehokas hoito. Minua ihmetyttää myöskin se, että henkilöt, jotka ovat itse allekirjoittaneet aloitteen, jossa pyritään samaan asiaan kuin talousvaliokunnan esityksessä, äänestävät sitä vastaan suuressa valiokunnassa. Tarkoitan tässä ed. Irma Karvikkoa ja ed. Luukan aloitetta.

Tässä asiassa ei olisi syytä katsella ja tinkiä 10 %. Kyllä valtio jaksaa kantaa 50 % myös reumasairaalain hoitokustannuksista. Herra puhemies! Kannatan tässä ed. Stenbergin tekemää ehdotusta.

Ed. Virolainen: Herra puhemies! Niiden lausuntojen johdosta, joita täällä pari edellistä puheenvuoron käyttäjää lukivat eduskunnan pöytäkirjoihin, ei ole paljon sanomista, sillä ne liikkuivat, niin kuin ed. Leikolankin puheenvuoro asian viedessä. Kysymys ei ole siitä, hoidetaanko reumataudin vastustaminen hyvin vai huonosti, vaan kysymys on siitä, mitenkä nämä kustannukset jaetaan. Hallitus, samoinkuin myöskin suuri valiokunta, ovat olleet sitä mieltä, että valtion osuus 40 % olisi hyvin riittävä. Tämä on varsinkin juuri senvuoksi, että tähän saakka meillä ei ole ollut mitään lakia tästä asiasta, vaan asia on harkittu tulo- ja menoarvion puitteissa, kuten mielestäni tällaiset asiat pitäisi pyrkiä järjestämäänkin. Tässä on kuitenkin katsottu aiheelliseksi säätää asiasta laki ja kun laissa taataan 40 % käyttökustannuksista, on se erittäin huomattava parannus nykyiseen olotilaan.

Täällä ed. Hiltunen kai lähinnä kansaneläkelaitoksen johtajan ominaisuudessa oli sitä mieltä, että kansaneläkelaitoksen varoja ei voitaisi käyttää sen 10 %:n osalta, jonka suuri valiokunta on edellyttänyt käytettäväksi. Minä taas eduskunnan valitsemana tämän laitoksen tilintarkastajana katsoisin, että kansaneläkelaitoksen varoja voidaan ja olisi käytettäväkin juuri tällaisiin tarkoituksiin, enkä voi käsittää, mitkä määräykset voisivat estää suunnitellun 10 miljoonan markan vuotuisen menoerän käyttämistä tähän tarkoitukseen. Olen havainnut, että kansaneläkelaitos voi käyttää huomattavasti suurempiakin summia suhteellisen vapaan harkinnan perusteella. Sen vuoksi tämä seikka ei voi olla esteenä siihen, etteikö kansaneläkelaitos tosiaan voisi osallistua niin suurella määrällä reumasairaalan ylläpitokustannuksiin, että siellä voidaan hoito järjestää joka suhteessa tyydyttävästi. Silloin ei tarvitse lähteä antamaan tälle sairaalalle aivan yhtä korkeaa valtionavustusta kuin muille sairaaloille, joiden tukeminen ei ole yhtä suuressa määrin kansaneläkelaitoksen intressissä.

Puhemies (koputtaa): Pyydän puhujaa jatkamaan lavalta.

Puhuja (jatkaa puhujalavalta): Senvuoksi katson, että hallituksen esitys pitäisi

tässä hyväksyä. Tässähän nyt ei ole niin kovin suurista menoeristä kysymys, noin 10 milj. markan menon lisäyksestä vuodessa, mutta minusta tämä on periaatteellisesti varsin tärkeä kysymys. Mitä aihetta on valtion menoja lisätä silloin, kun sama asia voidaan hoitaa muuta tietä vähintään yhtä hyvin. Meillä on paljon välttämättömämpiä menoeriä, joita ei muuta tietä voida hoitaa yhtä tyydyttävästi. Ja jos vielä sitten ajatellaan kysymystä valtion menojen vähentämisestä ja yleensä säästäväisyydestä, niin tässä jos missään tarjoutuu nyt tilaisuus vähentää valtion menoja ja säästää siinä, missä se ei tule aiheuttamaan minkäännäköistä vaikeutta asian tyydyttävään ratkaisuun saattamiseksi. Senvuoksi katson, että hallituksen kanta tässä pitäisi hyväksyä ja yhtyä suuren valiokunnan asiassa antamaan mietintöön.

Ed. Hiltunen: Minulla oli mielenkiintoinen tilaisuus kuunnella herra pääministerin ja kansanedustaja Wirtasen nuhteet. Tietenkin herra pääministeri oli sikäli oikeassa, että on osittain ihmeellistä, että minä entisenä valtiovarainministerinä olen ehdottamassa hallituksen esitykseen sellaista muutosta, joka lisää menoja. Mutta minä haluan huomauttaa, että minä puheenvuorossani jo mainitsin, että jos hallituksen esitykseen sisältyy ilmeinen virhe, niin se on oikeus korjata, myöskin sekä hallituksen ja minunkin esitykseni, jos minä olen erehtynyt. Me ihmiset olemme kaikki erehtyväisiä ja nähtävästi hallitukselle on tässä tapahtunut pieni virhe. Täällä hyvin usein pyritään „kuurnitsemaan hyttysiä ja niellään kameleita". Tässä tapauksessa on kysymys vain kymmenestä miljoonasta markasta, mutta ennen kaikkea on kysymys periaatteesta. Jos kerran muille sairaaloille voidaan antaa 50 % valtionapua, niin mistä syystä reumasairaalat eivät saa 50 %. Täällä ovat useat puhujat olleet sitä mieltä, että tässä olisi kysymys kansaneläkelaitoksen varojen käyttämisestä tähän tarkoitukseen. He ovat kaikki väärässä. Tämä sairaala on reumasäätiön sairaala, jossa yhtenä osakkaana on kansaneläkelaitos. Säätiön säännöissä sanotaan, että jokainen osallistuu mahdolliseen tappioon yhtä suurella erällä, eikä senvuoksi kansaneläkelaitos voi maksaa toisen tappiota. Jos prosentti on 40 eikä 50 niinkuin talousvaliokunta esittää, niin sen erotuksen maksavat kuntien potilaat tai kunnat ja valtion potilaat sekä kolmannen osan kansaneläkelaitos. Tässä ei päästä siis kansaneläkelaitosta rasittamaan kiistanalaisesta 10 milj. markasta muuta kuin 3,5 milj. markalla, 3,5 miljoonaa suunnilleen maksavat kunnat tästä mahdollisesta erotuksesta ja valtio itse 3,5 miljoonaa markkaa. Tämä on totuus, ja siksi on tarpeetonta puhua tässä siitä, että kansaneläkelaitos näitä varoja käyttää. Siitä ei ole kysymys. Minä ennen kaikkea pidän kiinni siitä, että jos perusteet ovat, niinkuin muiden sairaaloiden kohdalta lyöty kiinni, niin samaa periaatetta pitää läpi linjan noudattaa, säästetäköön sitten joka paikassa kohtuullisesti ja yhtä suuressa määrin. Ja vielä lisäksi, herra pääministeri, jos tämän 6 miljoonan markan takia talousarvioon jää vajaus, niin minä itse olen kyllä mukana ottamassa sen sieltä pois.

Pääministeri Kekkonen: Sen me tiedämme kaikki, että ed. Hiltunen on noudattanut valtiontaloutta käsitellessään hyvin suurta säästäväisyyttä, ja sen vuoksi ainakin minusta tuntui ihmeelliseltä, että hän nyt tässä asiassa avaisi tien avoimen käden valtiontalouden hoidolle. Mutta kun minä olen kuunnellut tätä keskustelua, minusta tuntuu, että tähänkin kannanmuutokseen on olemassa tietty syy, ja se johtuu siitä asemasta, mikä ed. Hiltusella nyt on. Hän ei ole hallituksen jäsen eikä valtiovarainministeri, jonka tehtävänä on valvoa, että valtion menot pysyvät kohtuullisessa rajassa. Hän on kansaneläkelaitoksen johtaja, ja näyttää siltä, niin kuin kansaneläkelaitos joutuisi — ellei tämä valtion osuus tule 50 %:ksi — sellaisen moraalisen painostuksen alaiseksi, että sen juuri täytyisi maksaa tämä 10 %. Ja ed. Hiltunen luonnollisesti, uskollisesti täyttäen kansaneläkelaitoksen johtajalle kuuluvat velvollisuudet, koettaa tässä tapauksessa puolustaa kansaneläkelaitoksen etua valtion etua vastaan. Minä en esitä tätä moitteena, vaan selvityksenä niille, jotka kenties ihmettelevät kansanedustaja Hiltusen kannanmuutosta.

Ed. Luostarinen: Meillä Suomessa ovat erilaiset taudit, joka saavat erilaiset avustusprosentit. Meillä on sukupuolitauti,

joka on pahimpia tauteja, jonka hoidon valtio maksaa kokonaan. Tuberkuloosissa valtio maksaa 50 %. Mutta reumatismi ei ole tarttuva tauti, ja kansaneläkelaitoksella on intressit varmasti parantaa reumatautisairaita, sillä työkyvyttömyysvakuutus siihen vetoaa. Ja todellakin asiantuntija sanoi valiokunnassa, että Ruotsissa ei lainsäädännöllä avustusta määrätä. Täällä vuosittain talousarvion yhteydessä ne päätetään, mitenkä rahavarat sallivat. Niin että kyllä minusta tässä nyt on kiistaa pienestä asiasta. Suotta kansaneläkelaitos nyt tässä pelkää menoja, sillä sehän kantaa jokaiselta joka kuukausi veroja.

Ed. Hiltunen: Minun täytyy vielä kerran palata tähän asiaan. Herra pääministeri vetosi siihen, että mukamas yleinen mielipide pakottaa kansaneläkelaitoksen tässä lopuksi maksamaan mahdollisen tappion. Jos yleiseen mielipiteeseen vedotaan, niin valtiohan siinä aina lopuksi joutuu maksamaan. Eikö totuus ole se? Minun täytyy edelleen ed. Luostarisen puheenvuoron johdosta sanoa vielä kerran se, että tässä ei voida, kun sairaala on säätiön eikä kansaneläkelaitoksen, niin säätiön jäsenet joutuvat kunnat kolmannella osalla, valtio kolmannella osalla ja kansaneläkelaitos kolmannella osalla, maksamaan tappion. Eikä siihen muutosta saada muuten kuin säätiön sääntöjä muuttamalla (Ed. Niukkanen: Muuttakaa!).

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Yleiskeskustelussa on ed. Stenberg ed. Nederström-Lundénin kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin talousvaliokunnan mietintöön sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on käsittelyn pohjaksi hyväksytty talousvaliokunnan ehdotus.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Aittoniemi, Antila, von Born, Erkkilä, K. Eskola, Haapaniemi, Hakkila, Hallberg, Hautala, Heikura, Heitto, Heljas, Hetemäki, Honkala, Huunonen, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikko, Kauppi, Kekkonen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kosola, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Leivonen, Lepistö, Lukkarinen, Meinander, Miikki, Murtomaa, Nikkola, Niskala, Niukkanen, Paasio, Pakkanen, Peltonen, Pesonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tiitu, Toivonen, Turkka, Turunen, Tuurna, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virolainen, J. Wirtanen, Väisänen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Alanko, Borg-Sundman, Brander-Wallin, V. Eskola, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hamara, Heinonen, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Huttunen, Hykkäälä, Häikiö, Juntunen, Järnefelt, Järvinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kuusinen, Käkelä, Kölli, Larson, Leikola, Leivo-Larsson, Lindqvist, Luostarinen, Malkamäki, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Muikku, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niemi, Niiranen, Nordfors, E. Nurminen, N. Nurminen, Pasanen, Pessi, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, Stenberg, Suominen, Sävelä, Tainio, Takki, Tauriainen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Tikkaoja, Torvi, A. Virtanen, V. Virtanen ja Väyrynen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Antikainen, Heikkilä, Hollsten, Junnila, Kaitila, Kannisto, Karvonen, Kilpeläinen,

Korsbäck, Kullberg, Lehtonen, P. Leskinen, V. Leskinen, Luukka, M. Miettunen, Murto, Nordström, Nuorsaari, Nykänen, Palovesi, Pekkala, A. Simonen, Sundman, Tervo, Törngren ja Virkki.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 92 jaa- ja 81 ei-ääntä; poissa 26.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksyny suuren valiokunnan ehdotuksen.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1 §.

2 §.

Keskustelu:

Ed. Hiltunen: Minä esitän, että 2 §:n tekstissä olevat sanat „neljäkymmentä sadalta" muutetaan sanoiksi „viisikymmentä sadalta".

Ed. Malkamäki: Pyydän kannattaa ed. Hiltusen tekemää ehdotusta.

Ed. Kulovaara: Kannatan ed. Hiltusen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Hiltunen ed. Malkamäen kannattamana ehdottanut, että kolmannella rivillä oleva sana „neljäkymmentä" muutettaisiin sanaksi „viisikymmentä".

Selonteko myönnetää oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hiltusen ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Aittoniemi, Antila, von Born, Erkkilä, K. Eskola, Haapaniemi, Hallberg, Hautala, Heikura, Heitto, Heljas, Hetemäki, Honkala, Huunonen, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Kauppi, Kekkonen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kosola, Kyttä, Kähönen, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Leivonen, Lepistö, Luostarinen, Luukka, Meinander, Miikki, Murtomaa, Nikkola, Niskala, Niukkanen, Nordström, Pakkanen, Peltonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, V. Simonen, Solla, Sukselainen, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tiitu, Toivonen, Turkka, Tuurna, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, Väisänen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Alanko, Borg-Sundman, Brander-Wallin, V. Eskola, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakkila, Hamara, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Huttunen, Hykkäälä, Häikiö, Junnila, Juntunen, Järnefelt, Järvinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Käkelä, Kölli, Larson, Leikola, Leivo-Larsson, Lindqvist, Lukkarinen, Malkamäki, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Muikku, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niemi, Niiranen, Nordfors, E. Nurminen, N. Nurminen, Paasio, Pasanen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Puumalainen, Rapio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Salmela-Järvinen, Seppi, Soininen, Stenberg, Suominen, Sävelä, Tainio, Takki, Tauriainen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Tikkaoja, Torvi, Turunen, A. Wirtanen, V. Virtanen ja Väyrynen.

Tyhjää äänestää ed. Hakala.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Antikainen, Heikkilä, Heinonen, Hollsten, Kaitila, Karvonen, Kilpeläinen, Korsbäck, Kullberg, Lehtonen, P. Leskinen, V. Leskinen, M. Miettunen, Murto, Nuorsaari, Nykänen, Palovesi, Pekkala, Prunnila, A. Simonen, Sundman, Tervo ja Törngren.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 90 jaa- ja 85 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 23.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

3—7 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimite hyväksytään.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Puhemies: Päiväjärjestyksestä poistetaan 8) asia.

9) Ehdotus laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 21 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty ed. Lahtelan ym. lak. al. n:o 85, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 21.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 22 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 80, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 22 .

Keskustelu:

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Kuinka suuri kansantaloudellinen ja ennen kaikkea yksityistaloudellinen merkitys maamme pienviljelijäväestölle ns. puoliraivatun pellon jatkettu syvyyssuuntaraivaus on, osoittaa mm. se seikka, että maassamme on kivisiä peltoja lähes 200,000 ha, veden vaivaamista peltomaista puhumattakaan. Kun pellon lisääminen melkeinpä yksinomaan vain uutta peltoa tekemällä ei myöskään metsätalouden kannalta samoin kuin pienviljelijäväestön työvoiman tehokkaan käytön kannalta — nehän usein maanpuutteen vuoksi eivät ole voineet raivata uutta peltoa — ole asianmukaista on käsittämätöntä, kuinka yhtynyt vasemmisto on asettunut vastustamaan lakialoitettani varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten. Heidän taholta puhutaan paljon kivien raivauksesta ja lisämaan antamisesta, mutta kun näitä asioita toteutettaisiin myös syvyyssuuntaraivauksen tietä poistamalla kiviä ja vesiperäisyyttä, se on tavallaan antamalla lisämaata, eivät he asetukaan kannattamaan tällaisia raivauspalkkioita. Samalla kannalla vasemmisto oli muutoin tämän vuosisadan alussa kun maalaisliiton taholta uuden pellon raivauspalkkiosäännöksiä ajettiin eduskunnassa läpi. Lausumani perusteella ehdotan, herra puhemies, että lakialoitteeni n:o 80 otettaisiin käsittelyn pohjaksi.

Ed. Rytinki: Kannatan ed. Vennamon tekemää ehdotusta.

Ed. Väisänen: Herra puhemies! Suuri valiokunta on yhtynyt maatalousvaliokunnan hylkäysehdotukseen ed. Vennamon lakialoitteeseen n:o 80 sisältyvään lakialoitteeseen nähden. Vaikka kyseinen lakialoite tarkoittaa asioita, jotka läheisesti liittyvät maatalouden hoitoon ja niin ollen voisi aloite olla hyvinkin puolustamisen arvoinen ja henkilön, joka on ollut maatalouden parissa ja saanut toimeentulonsa tästä ammatista, on vaikea asettua vastustamaan asioita, jotka on tarkoitettu helpottamaan ja edistämään tämän ammattikunnan toimeentuloa, niin maatalousvaliokunta ammattivaliokuntanana, niin vasemmisto kuin oikeistokin yhdessä, on ottanut kuitenkin aloitteeseen nähden kielteisen kannan. Ei

sen vuoksi, etteikö sen sydämellä olisi myöskin kaikki ne asiat, joita aloitteessa pyritään kohentamaan, vaan pyrkimyksenä on ollut se, ettei meidän pitäisi tarpeettomasti lisätä uusien lakien lukumäärää. Se tekee asioiden hoitamisen monimutkaisemmaksi ja vaikeammaksi ja kustannuksia kysyväksi. Tätä syvyyssuuntaista viljelystä, käyttääkseni ed. Vennamon termiä, voidaan harjoittaa aivan yhtä hyvin jo olemassa olevien lakien ja asetusten puitteissa varsinkin jos korotetaan erinäisiä maatalousmäärärahoja ja niiden jakoperusteita muutetaan, niin voimme asiallisemmalla tavalla päästä samaan tulokseen, johon ehkä tälläkin aloitteella mahdollisesti pyritään.

Myöskin voisimme ajatella sitä, etteikö maataloudessakin voitaisi joitakin tehtäviä jättää maatalouden harjoittajien itsensäkin suoritettavaksi, ettei niitä nimenomaan tarvitse laissa olla määritelty tai lain pakon alaisena. Minusta ed. Vennamon lakialoite tarkoittaa pikemminkin maatalouden syvyyshuoltoa eikä sen tapainen lainsäädäntö ole kunniaksi maataloudelle joskin sitä ehkä poliittisessa kenttätyössä tarvitaan. Minä toivon, että eduskunta yhtyy maatalousvaliokunnan ja suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen tämän lain suhteen.

Ed. Koskinen: Herra puhemies! Täällä ed. Vennamo jälleen poliittisessa sävyssä yrittää ajaa lävitse lakialoitettaan. Kun tämä lakialoite oli asianomaisessa jaostossa maatalousvaliokunnassa, niin silloin kuultujen pätevien asiantuntijalausuntojen mukaisesti jaosto yksimielisesti teki hylkäävän päätöksen tästä samasta lakialoitteesta. Kun maatalousvaliokunta käsitteli tätä asiaa, niin aivan samalla tavalla, niin oikeistoporvarit kuin vasemmistokin ilman pitempiä keskusteluja yksimielisesti tuli siihen tulokseen, että nykyiselläänkin maatalouden eri momenteilla on määrärahoja, joita voidaan käyttää näihin maataloutta edistäviin tarkoituksiin. Tämä syvyyskyntö tai miksikä sitä nyt nimitettäneen, edustaja Vennamo, on minusta vähän sellaista, että tässä pelataan vain kentälle noin propageeraavasti, mutta jos yritetään teilata meitä vasemmiston, maaseudun edustajia, pienviljelijöitä, niin kyllä siinä ed. Vennamo on väärällä linjalla, sillä maatalousvaliokunnan jäsenet tuntevat sen asian käsittelyn, millä tavalla kummallakin pöydän puolella tähän asiaan suhtauduttiin ja tehtiin siitä aivan oikea päätös.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Täällä ed. Väisänen mainitsi, että näitä asioita, joita lakialoitteessani kosketellaan, voidaan hoitaa myöskin muuta tietä ja hän lähinnä kai tarkoitti niitä määrärahoja, joita tarkoituksiin on osoitettu ja tähänhän myöskin ed. Koskinen viittasi esim. kiven raivauksiin osoitettuja määrärahoja. Mutta nyt me tiedämme, että määrärahojen saanti vuosittain on hyvin epävarmaa. Jonakin vuotena voidaan saada, toisena ei saada, riippuen eduskunnan kokoonpanosta ja tilapäisistä suhdanteista. Tällainen peruspa-rannustyö maataloudessa vaatii pitkän tähtäimen suunnitelmaa ja lainsäädännöllistä varmuutta. Minua hieman ihmetyttää, että sosialidemokraattisten pienviljelijöiden taholta, jotka yleensä ovat asettuneet maatalouskysymyksiin, pienviljelijäkysymyksiin nähden myönteiselle kannalle, nyt puhutaan aivan samalla tavalla ja samansuuntaisesti ja -sisältöisesti kuin mitä Uusi Suomi joitakin päiviä sitten pääkirjoituksessaan kirjoitti. Onpa pantava tämä tosiasia merkille, jatkuukohan tällainen yhteistyö kuinka kauan ja onko siitä Suomen maaseutuväestölle, pienviljelijäväestölle todellista etua.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Vennamo ed. Rytingin kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakiehdotukseen n:o 80 sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa' on ed. Vennamon ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö (Ed. Myllymäki: Missä maalaisliitto nyt on?).

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

11) Ehdotus laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 3 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 35, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 3.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

12) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 23 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Haapaniemen ym. lak. al. n:o 1, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 23.

Keskustelu:

Ed. Haapaniemi: Herra puhemies! Käsitellessään nyt esillä olevaa ehdotusta laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta, jolla pyritään epälojaalin vaalimainonnan ehkäisemiseen, perustuslakivaliokunta on tullut sellaiseen tulokseen, että se esittää kyseessä olevan lakiehdotuksen hylättäväksi. Valiokunta myöntää kuitenkin mietintönsä perusteluissa, että niitä epäkohtia, joiden poistamiseen aloitteella pyritään, on kieltämättä jossain määrin esiintynyt etenkin viime edustajainvaalin yhteydessä. Epäkohtien olemassaolo siis todetaan, mutta vastatoimenpiteiden tarpeellisuus kielletään, koska niillä voisi olla merkitystä vain eräisiin epälojaalin vaalimainostuksen ilmenemismuotoihin nähden, niinkuin valiokunnan sanonta kuuluu. Valiokunta nähtävästi tavoittelee sellaista ihannetta, jonka mukaan vähäisempi kuin sataprosenttisesti tehokas lainsäädäntö ei voisi tulla kysymykseen. Mutta siihen nähden voidaan huokeasti kysyä, onko tällainen saavutus missään asiassa mahdollista. Ja yhtä helposti voidaan vastata, että porsaanreikiä löytyy kaikissa laeissa ja että rangaistuksen uhka yleensä tehoaa vain osittain. Valiokunnan periaatteellinen kanta on siis käytännöllisesti katsoen kestämätön.

Mitä taas tulee siihen asiaan ja niihin epäkohtiin, joista aloitteessa on kysymys, niin vaalimainonta on vähitellen luisunut siinä määrin epäterveeseen suuntaan, että siihen on syytä kiinnittää varsin vakavaa huomiota. Erityisesti näin on tapahtunut juuri siinä mainonnassa, jota harjoitetaan painetun sanan välityksellä ja jonka tervehdyttämiseen aloitteella pyritään. Sen myöntää kai jokainen, joka vaalien edellä on lehdistöä seurannut, nimenomaan ilmoituksia, joissa epätervettä mainontaa on pääasiassa esiintynyt. Meillä on vakiintunut tapa, jonka mukaan ehdokkaiden asettaminen tapahtuu puoluejärjestön toiminnan puitteissa. Eräät puolueet suorittavat sen jopa jäsenäänestyksillä asian ratkaisten eikä mikään puolue tyytyne enää siihen, että mikä tahansa tilapäinen ryhmittymä etsii ehdokkaan itselleen ja tuo sen ilman muuta puolueen vaaliliittoon. Luulen, että puoluejärjestön hyväksyminen vaaditaan kaikissa puolueissa, ennenkuin ehdokas vaaliliittoon hyväksytään. Kun näin tapahtuu ehdokkaita asetettaessa pitkin linjaa, niin luulisi, että täysin asialliset näkökohdat vaativat pitämään kaikkia vaaliliiton ehdokkaita kelvollisina edustajantehtävään.

Luulisin, että tähän asti onkin yleensä kaikki niinkuin pitääkin, mutta onko sitten oikein, että tämän vaiheen jälkeen saadaan päästää rahan ja mainosalan

kaikki voimat valloilleen jonkun yksityisen ehdokkaan nostamiseksi kaikkitietävän ja -taitavan korkeille koturneille melkeinpä jumalien joukkoon, vaikka ne, jotka asianomaisen korotetun toimintakyvyn ja lupausten täyttämismahdollisuudet läheltä tuntevat, tietävät erittäin hyvin, että suuri hän saattaa eräissä tapauksissa olla vain mainostaiteen loistavana rakennelmana, kokosivun kohauksena, joka käytännöllisissä tehtävissä osoittautuu kymmenen millin kyyhöttäjäksi.

Voidaan tietenkin sanoa, että eläköön vapaus näilläkin vaalimarkkinoilla. Mutta vapaudella ja vallattomuudella on huikea ero tässä niinkuin muissakin asioissa. Mainostus, joka rahan voimalla saattaa tehdä pienistä suuria ja välillisesti suurista pieniä, on eräänlainen yritys hämätä valitsijoita. Kun tällaista tapahtuu vaaliliiton sisällä siten, että eräät ehdokkaat otetaan mainosmarkkinoilla esille hyvin voimakkaasti ja eräät joko kokonaan unohdetaan tai mainitaan vain vaalilipun yhdistelmässä, joutuu kysymään, määrääkö suuri raha ja suuren rahan käyttäjät ehdokkaitten mainosarvon ohi niiden puoluejärjestöjen ja kansalaisten, jotka ehdokkaat ovat asettaneet ja hyväksyneet. Lisäksi voidaan kysyä, miksi näin tapahtuu, miksi suuri raha valitsee omat ehdokkaansa määrätystä ryhmästä, joka ryhmänä tiettävästi edustaa omaa yhteistä linjaansa. Tässä eräitä kysymyksiä, jotka tulevat hakematta esiin ja jotka panevat ajattelemaan, että yhä yleistyvään mainoskampanjaan sisältyy epäkohta, joka saattaa johtaa lahjomista muistuttavan menetelmän käyttämiseen lainsäädäntölaitoksessamme, ja sille tielle ei meillä toki ole varaa mennä.

Aloitteen perusteluihin ja esittämääni lausuntoon viitaten rohkenen esittää, että suuri valiokunta perehtyisi kysymyksessä olevaan asiaan ja voisi työnsä tuloksena ehdottaa aloitteeseen sisältyvän lainmuutoksen hyväksymistä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

13) Ehdotus laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta.

Esitellään talousvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 48, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 4.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

14) Ehdotus laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 78, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

15) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 79, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

16) Valtioneuvoston päätös 26 päivältä lokakuuta 1951 tukku- ja vähittäiskaupassa olevan meijerivoin luovuttamisesta valtiolle.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 24 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 24.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaettu hallituksen esitys n:o 48 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Lisäyksiä ja muutoksia vuoden 1951 tulo- ja menoarvioon

koskeva hallituksen esitys n:o 48 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon:

17) Valtuuksien myöntämistä valtioneuvostolle antaa valtion takuu ulkomaisesta lainasta

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16;

18) Ehdotuksen laiksi leimaverolain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17;

19) Ehdotuksen laiksi voimalaitosten luotonsaannin helpottamiseksi annettavista valtion takuista annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18; ja

20) Kansaneläkelain muuttamista

tarkoittavien lakialoitteiden johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 15,52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

39. Tiistaina 27 p. marraskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi kahviverosta 567
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 16; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 11; hallituksen esitys n:o 9.

2) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 17; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 12; hallituksen esitys n:o 10.

3) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta 568
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 18; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 13; hallituksen esitys n:o 11.

4) Ehdotus laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssitoimikunnan virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 23; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 14; hallituksen esitys n:o 16.

5) Ehdotus laiksi rahalain väliaikaisesta muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 19; pankkivaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 29.

6) Ehdotukset laiksi reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta .... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 20; talousvaliokunnan mietintö n:o 2; hallituksen esitys n:o 27; ed. Luukan ym. lak. al. n:o 50.

Siv.

7) Ehdotus laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta 568
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 21; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 3; ed. Lahtelan ym. lak. al. n:o 85.

8) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten 569
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 22; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 80.

Ensimmäinen käsittely:

9) Ehdotus laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta „
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15; hallituksen esitys n:o 15.

10) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17; hallituksen esitys n:o 30.

11) Ehdotus laiksi voimalaitosten luotonsaannin helpottamiseksi annettavista valtion takuista annetun lain muuttamisesta 570
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18; hallituksen esitys n:o 43.

12) Ehdotukset laiksi kansaneläkelain muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; lak. al. n:ot 86—88.

Siv.

Ainoa käsittely:

13) Ehdotus valtuuksien myöntämisestä valtioneuvostolle antaa valtion takuu ulkomaisesta lainasta 572
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16; hallituksen esitys n:o 42.

Pöydällepanoa varten esitellään:

14) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 25 eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1949 antaman kertomuksen johdosta 574
15) Lakivaliokunnan mietintö n:o 4 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta ..... „
16) Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1 toivomusaloitteen johdosta, joka tarkoittaa virusopin professorinviran perustamista Helsingin yliopistoon .. „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Honkala, Kuusinen, P. Leskinen, Nuorsaari, N. Nurminen, Pekkala, Pessi, A. Simonen, A. Wirtanen ja Väyrynen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. N. Nurminen sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Pessi, Kuusinen ja Väyrynen.

Hallituksen esityksen peruuttaminen.

Puhemies: Ilmoitetaan, että eduskunnalle on tasavallan presidentin kirjelmän ohella tältä päivältä saapunut samalle päivälle päivätty hallituksen kirjelmä, jolla peruutetaan näille valtiopäiville annettu hallituksen esitys n:o 20 laiksi pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä. Hallituksen kirjelmä on jaettu painettuna edustajille.

Kun hallituksen esitys peruutetaan, on työjärjestyksen 54 §:n mukaan asian käsittely keskeytettävä sillä asteella, millä se silloin on.

Peruutus annettaneen tiedoksi suurelle valiokunnalle, jonka valmisteltavana sanottu esitys on.

Hyväksytään.

Uusia hallituksen esityksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmien ohella kuluvan marraskuun 16, 23 ja 27 päiviltä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 47, 49, 50, 51 ja 53, jotka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettuja valtioneuvoston päätöksiä.

Puhemies: Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa 6 päivänä toukokuuta 1941 annetun lain 7 §:ssä on säädetty, ovat eduskunnalle puhemiehelle osoitettuna saapuneet seuraavat mainitun lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset:

Valtioneuvoston päätös 25 päivältä lokakuuta 1951 kahvin hinnoista;

Valtioneuvoston päätös 31 päivältä lokakuuta 1951 voin hinnoista;

Valtioneuvoston päätös 15 päivältä marraskuuta 1951 kalaverkkolangan tullin alentamisesta; ja

Valtioneuvoston päätös 15 päivältä marraskuuta 1951 hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Nämä valtioneuvoston päätökset on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla ne edustajille.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Suuri valiokunta kokoontuu huomenna keskiviikkona kello 13.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi kahviverosta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 9, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 11 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 16, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: On valitettava se seikka, että eduskunnan enemmistö antoi lain toisessa käsittelyssä hallitukselle valtuudet korottaa kahviveroa nykyisestään huomattavasti. Kuitenkin minä lähtisin siitä, että eduskunnan päätöksen tekoon ei niin paljon vaikuttanut se seikka, että se tahtoo vaikeuttaa vähävaraisen kansan kahvinostomahdollisuuksia kuin se, että se tahtoi pitää muuttamattomana hallituksen esityksen. Mielestäni tämän epäonnistuneen päätöksen vaikutuksia voidaan lieventää sillä, jos laajennetaan tässä samassa laissa tarkoitetun säännöstellyn eli ns. verokahvin jakelua. Erikoisesti tämä merkitsisi helpotusta maamme vähävaraisille ja pienituloisille kansalaispiireille.

Tämän vuoksi, herra puhemies, minä ehdotankin eduskunnan lausuttavaksi toivomuksen, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin säännöstellyn eli ns. korttikahvin jakelun laajentamiseksi käsittämään vähintään 1/4 kilon jakelun kuukaudessa henkilöä kohti.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! Yhdyn kannattamaan ed. Haapasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Koivusen kannattamana ehdottanut hyväksyttäväksi toivomuksen, että hallitus ryhtyisi toimenpiteisiin säännöstely- eli ns. korttikahvin jakelun laajentamiseksi käsittämään vähintään neljänneskilon jakelun kuukaudessa henkilöä kohti.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Ensin on päätettävä lakiehdotuksesta.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Mitä tulee ed. Haapasen ehdottamaan toivomusponteen katson, että siinä tehdyt ehdotukset kahvin jakelun järjestelystä eivät ole välittömässä asiallisessa yhteydessä käsiteltävänä olevan kahvin veroa koskevan lain kanssa, enkä näin ollen katso voivani aloitteen puuttuessa esitellä sanottua ehdotusta äänestettäväksi.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi makeisvalmisteverosta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 10, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 12 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 17, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi tulitikkuverosta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 11, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 13 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 18, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi niistä yleisistä perusteista, joiden mukaan lisenssitoimikunnan virkatoimista ja toimituskirjoista on suoritettava maksuja, annetun lain voimassaoloajan pidentämisestä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 16, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 14 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 23, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi rahalain väliaikaisesta muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 29, jota on valmistelevasti käsitelty pankkivaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 19, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotukset laiksi reumatautisten hoitolaitosten valtionavusta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 27 ja ed. Luukan ym. lak. al. n:o 50, joita on valmistelevasti käsitelty talousvaliokunnan mietinnössä n:o 2 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 20, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta ja sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Hallituksen esitykseen pohjautuva asian toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään.

Eduskunta päättää pysyä toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä ed. Luukan ym. lakialoitteeseen n:o 50 sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotus laiksi poronhoitoalueella olevien luonnonniittyjen vastikemaan raivauksesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. Lahtelan ym. lak. al. n:o 85, jota on

valmistelevasti käsitelty maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 21 esitellään osittain kolmanteen ja osittain ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan, sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta ja sitten ainoassa käsittelyssä maatalousvaliokunnan mietinnössä ehdotetusta toivomusponnesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Maatalousvaliokunnan mietinnössä ehdotettu toivomusponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta pellon kunnostamisesta jaettavia palkkioita varten.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 80, jota on valmistelevasti käsitelty maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 22, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotus laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 15, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

10) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 30, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17.

Keskustelu:

Ed. Kyttä: Minä pyytäisin tässä kiinnittää huomiota lakiehdotuksen 13 §:ään...

Puhemies: Edustaja on hyvä ja puhuu paikaltaan tai puhujalavalta.

Puhuja (jatkaa paikaltaan): — — — jossa säädetään erinäisiä maksuja, jotka suoritetaan siten, että tuomioistuimelle jätettävät asiakirjat varustettaisiin liiteleimoilla. Minä olen varma siitä, että jokainen, joka on joutunut oikeudenkäytön kanssa tekemisiin joko tuomarina tai oikeutta hakevana, on tietoinen siitä, että tämä veronkantomuoto on erittäin epäkäytännöllinen ja edelleen myöskin epäoikeudenmukainen sikäli, että veronkantoperuste, kun se määräytyy jätettävien asiakirjojen lukumäärän mukaan, on verrattain mielivaltainen. Edelleen on myöskin selvää, että tällainen veronkantomuoto tuottaa valtiolle suhteellisen vähän verrattuna siihen vaivaan, mitä tästä liiteleimojen asiakirjoihin kiinnittämisestä ja yleensä leimamerkkien hankkimisesta on asianosaisille. On selvää, että oikeudenkäynnissä on py-

rittävä halpuuteen, ja myöskin olisi hyvä, jos voitaisiin yleensäkin pyrkiä vähentämään sitä leimaveroa, joka oikeudenkäyntiin nykyisin liittyy. En kuitenkaan halua tässä yhteydessä ottaa asiaa esille tältä pohjalta, vaan suosittelisin suuren valiokunnan harkittavaksi sitä mahdollisuutta, että jos leimaveron tuottoa ei haluta tältä vähäiseltä osaltakaan vähentää, niin joka tapauksessa pyrittäisiin poistamaan 13 §:n edellyttämät liiteleimamaksut ja sensijaan vastaavasti korotettaisiin toimituskirjoista perittäviä leimamaksuja.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Ehdotus laiksi voimalaitosten luotonsaannin helpottamiseksi annettavista valtion takuista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 43, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

12) Ehdotukset laiksi kansaneläkelain muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt lak. al. n:ot 86—88, jotka sisältävät yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelu:

Ed. Innala: Herra puhemies! Siinä osassa viimeaikaista lainsäädäntöämme, jolla meillä on lain määräyksin pyritty luomaan yhteiskunnallista turvallisuudentunnetta, on yhä enenevässä määrin alkanut olla havaittavissa merkkejä siitä, että tämän pyrkimyksen tavoitetta turvallisuudentunteen saavuttamisesta ei jaeta tasapuolisesti kaikkien kansalaispiirien kesken. Tämä on sitäkin valitettavampaa, kun samanaikaisesti, järjestelyjen rahoituspuolta suunniteltaessa, lähdetään täydellisen tasaarvoisuuden perusteelta, lähdetään siitä vaatimuksesta, että kaikkien kansalaisten on osallistuttava suhteellisesti yhtä suurin osuuksin tämän järjestelyn toteuttamisen vaatimiin kustannuksiin.

Nyt eduskunnassa työväenasiainvaliokunnan mietinnön perusteella käsiteltävänä oleva lakialoite kansaneläkelain 39 §:n muuttamisesta sisältää ehdotuksen yhden sellaisen lainsäädännössämme olevan epäkohdan korjaamiseksi, jonka mukaisesti kaikille kansalaisryhmille ei taata samaa turvallisuudentunnetta, vaikka kustannukset on jaettu kaikkien maksettavaksi samanlaisella verotuksella.

Kuten lakialoitteen n:o 88 perusteluissa on selostettu, kansaneläkelain 39 §:n 1 momentin mukaan suoritetaan, jos vakuutettu tai eläkkeeseen oikeutettu kuolee, hakemuksesta palautuksena 70 % vakuutetun kansaneläkelain 37 a §:n mukaan laskettujen suoritettujen keskimaksujen summasta, kuitenkin vähintään 500 ja enintään 30,000 markkaa, hänen leskelleen ja 18 vuotta nuoremmille tai sitä vanhemmille työkyvyttömille rintaperillisilleen, heidän keskensä jaettavaksi, kuten laillisesta pesänosituksesta on säädetty.

Samojen perusteiden mukaan palautus suoritetaan myös, jos eläkkeen saaja kuolee, ennenkuin vuosi on kulunut siitä, kun eläke hänelle myönnettiin. Tällöin ei kuitenkaan palauteta enempää kuin puolet edellä mainitusta määrästä.

Kun perheettömät vakuutetut — samanlaisesta vakuutusmaksujen suorittamisvelvollisuudesta huolimatta — on asetettu tämän lainkohdan mukaan sikäli erilaiseen asemaan kuin perheelliset vakuutetut, että perheettömien jälkeen ei suoriteta mitään vakuutusmaksujen palautusta, olen yhdessä

muiden tämän aloitteen tekijäin kanssa ehdottanut lainkohdan muutettavaksi siten, että vakuutetun tai eläkkeeseen oikeutetun kuoltua vakuutusmaksujen palautus suoritettaisiin hänen kuolinpesänsä osakkaille.

Työväenasiainvaliokunta on mietinnössään todennut, että nyt käsiteltävänä olevissa kansaneläkelain muutoksia koskevissa aloitteissa on esitetty huomionarvoisia näkökohtia sosiaalivakuutuksen alalla. Mutta sen sijaan, että valiokunta olisi aloitteessa n:o 88 ehdotetun 39 §:n muuttamisen suhteen tehnyt tästä ainoan oikean johtopäätöksen ja puoltanut muutoksen hyväksymistä, se päinvastoin ehdottaa aloitteen hylkäämistä.

Perustellessaan hylkäävää kantaansa valiokunta ilmoittaa jo kansaneläkelakia säädettäessä joudutun rajoittamaan mm. vakuutusmaksun palautuksen saajien piiriä, jotta voitaisiin turvata eläkkeiden korotusten rahoitus. Siis itse asiassa vain se, mikä tällä kertaa jotakin todellista eläketurvaa merkitsee, koska peruseläke noin 275 markkaa kuukaudessa ei käytännössä merkitse saajalle yhtään mitään! Tuntuu lievästi sanoen oudolta, että juuri yksinäisten, joista — tehtaiden työntekijöinä ja liikeyritysten sekä virastojen toimihenkilöinä ym. valtaosa on heikoimmin palkattuihin ryhmiin kuuluvia — näiden yksinäisten varoilla joudutaan pitämään yllä koko kansaneläkelaitoksen toimintaa, kuten mietinnössä viitatuista asiantuntijalausunnoista voidaan päätellä.

Yhteiskunnallisen korkeakoulun katederista on muutamia päiviä sitten saatu sanomalehtiselostusten mukaan kuulla tämän korkeakoulun professorin virkaanastujaisesitelmässä todistus siitä, että kaikki yritykset taata nykyhetken ihmisille 50 vuoden päästä sellainen eläke, joka vastaa kansan silloista toimeentulotasoa, ovat tuomitut epäonnistumaan, jos ne perustetaan rahastoimislaskelmille. Valitun rahastoimisjärjestelmän heikkouden on nimittäin käytäntö esitelmöitsijän sanojen mukaan osoittanut odottamattoman selvällä tavalla. Niin paikallaan kuin nämä sanat muuten ovatkin, ei mielestäni tässä ole mitään odottamatonta. Jokainen, joka vähänkin on tutustunut markkamme arvoon vuosikymmenien varrella, on havainnut, että se ei pysty säilyttämään arvoaan. Ja näin tulee olemaan vastakin laita. Eikä se riipu meistä, vaan vieraista, meidän määräämisvaltamme rajojen ulkopuolella olevista taloudellisista ym. tekijöistä.

Selvää on, että yksinäisten pysyttäminen jatkuvasti kansaneläkelain mukaan muita epäedullisemmassa ja kohtuuttomammassa asemassa, ei riitä poistamaan esitelmänpitäjän tuomitsemaa epäonnistumista nykyisen rahastoimisjärjestelmän vallitessa.

Kansaneläkelaitoksen varat olisi ollut ja olisi ainakin vastedes sijoitettava reaaliomaisuuteen eikä sijoitettava lainoihin siinä määrässä, kuin mitä tähän asti on tapahtunut, olkoonpa niiden käyttötarkoitus kuinka tähdellinen tahansa. Kun kansaneläkelaitoksen antamat lainat saamieni tietojen mukaan on sidottu indeksiin vasta noin kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana, mutta kaikki sitä ennen annetut lainat ovat ilman indeksiehtoa, ei ole ihmeteltävää, jos yksinäisten apukaan ei riitä eläkkeiden korotusten rahoittamiseen.

Kansanläkelain 39 §:ssä edellytetty vakuutusmaksujen palautus lienee lähinnä käsitettävä vakuutetun kuolemasta johtuvien kulujen tasoittamiseksi. Sitä ei mainitun lainkohdan mukaan suoriteta huoltoperiaatteen mukaan, vaan se maksetaan kaikille leskille ja alle 18 vuotiaille lapsille sekä lasten ollessa työkyvyttömiä, sitä vanhemmillekin lapsille, näiden varallisuusasemasta riippumatta. Lain nykyisen sanamuodon ja sisällyksen mukaan yksinäisten vakuutettujen suorittamia vakuutusmaksuja ei pidetä samanarvoisina muiden vakuutusmaksujen kanssa, koska heidän kuolemastaan aiheutuvia kuluja ei katsota voitavan suorittaa jälkeenjääville kuolinpesän osakkaille, jotka ovat joutuneet huolehtimaan asianomaisen vakuutetun hautauksesta ja mahdollisesti myöskin vakuutetusta itsestään sitä ennen ehkä sattuneen sairauden aikana.

Tämä ei ole oikeudenmukaista. Yksinäisten vakuutettujen omaisten, jotka usein ovat muutenkin huoltovelvollisia, tulee saada samanlainen oikeus vakuutetun kuoleman johdosta mahdollisesti aiheutuneiden kulujensa korvaukseen, kuin mitä perheellisten vakuutettujen lesket ja lapset saavat.

Koska kansaneläläin 39 §:n nykyisen sanamuodon mukaan vakuutusmaksujen palautusta ei suoriteta, kuten edellä jo mainitsin, huoltoperiaatteen mukaisesti, en pidä johdonmukaisena sitä työväenasiainvalio-

kunnan mietinnössään omaksumaa ajatusta, että ainoastaan vakuutetun kanssa samassa taloudessa asuneiden varattomien vanhempien asemaa voitaisiin ehkä parantaa. Yhdenmukaisesti puheena olevan lainkohdan nykyisen sisällön kanssa olisi yksinäisten vakuutettujen vanhemmille, mutta molempien tai jommankumman näistä ollessa kuollut, myös heidän muille perillisilleen suoritettava samanlainen vakuutusmaksujen palautus, kuin nyt suoritetaan vakuutetun leskelle ja lapsille riippumatta siitä, onko asianomainen saaja varaton vai ei.

Kaikkeen edellä lausumaani viitaten esitän suurelle valiokunnalle, että se ryhtyessään käsittelemään nyt puheenaolevaa ehdotettua lainmuutosta kiinnittäisi huomiota paitsi lakialoitteen perusteluissa mainittuihin seikkoihin myös nyt esittämiini näkökohtiin ja puoltaisi lainmuutoksen hyväksymistä sen sisältöisenä, miksi se on ehdotettu lakialoitteessa n:o 88.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

13) Ehdotus valtuuksien myöntämisestä valtioneuvostolle antaa valtion takuu ulkomaisesta lainasta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 42, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 16.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Herra puhemies! — Tämän istuntokauden aikana on voitu panna merkille, että eduskunta miltei jokaisessa istunnossaan joutuu käsittelemään jotakin hallituksen esitystä, joka tarkoittaa ja joka käsittelee jotakin puunjalostusteollisuuden asiaa. Milloin on kysymyksessä puunjalostusteollisuuden verohelpotukset, milloin jotkut muut etuisuudet. Tässä esityksessä on kyseessä tämä puunjalostusteollisuuden luotto. Hallituksen asiantuntijat ovat sanoneet, että puunjalostusteollisuudella on tavaton luotontarve ja sen vuoksi tällainen esitys on annettu. Nyt kuitenkin sanomalehtitiedoista on selvinnyt, että vientiteollisuuden ja lähinnä puunjalostusteollisuuden käytettävissä on vientiylijäämä tältä vuodelta noin 30 miljardia markkaa. Nyt tuntuu oudolta, mihin tarkoituksiin vielä tarvittaisiin tällainen laina, jota tässä esitetään, jonka määrä nousisi noin 6 miljardiin markkaan. Ryhmämme jäsenet valtiovarainvaliokunnassa pyysivät hallitukselta, selvitystä, tarkkaa suunnitelmaa siitä, mihin tämä laina käytettäisiin, ja myöskin selvitystä siitä, millä ehdoilla ja mistä tämä laina hankittaisiin. Koska tuollaista selvitystä ei tähän mennessä ole annettu ja tuskin sitä tässäkään tilaisuudessa annetaan, niin, herra puhemies, minä pyydän ehdottaa, että esitys hylätään.

Ed. Manninen: Kannatan ed. Haapasen tekemää hyvää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Mannisen kannattamana ehdottanut, että valtiovarainvaliokunnan ehdotus hylättäisiin.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ehdotus hylätty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 47, 49—51 ja 53 sekä neljä valtioneuvoston päätöstä voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

lakivaliokuntaan:

Ehdotukset laeiksi lainhuudatus- ja kiinnitysasiain käsittelyssä kaupungissa sekä lainhuudatuksesta ja kiinteistönsaannon moittimisajasta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 47;

ulkoasiainvaliokuntaan:

Eräiden Suomen ja Norjan välisen valtakunnanrajan tarkistuksessa todettujen muutosten hyväksymistä

koskeva hallituksen esitys n:o 49; sekä

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi eräille asuntokiinteistöjen omistajille myönnettävästä veronhuojennuksesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 50; ja

Ehdotuksen laiksi valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 51.

Ehdotukset laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain ja laiksi säännöstelyrikosten rankaisemisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 53 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Tainio: Herra puhemies! Ehdotan, että asia pantaisiin pöydälle eduskunnan perjantain istuntoon.

Ed. V. Leskinen: Ehdotan, että tämä asia pantaisiin pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Ed. Kalliokoski: Pyydän kannattaa ed. V. Leskisen tekemää ehdotusta.

Ed. Hietanen: Minä pyydän kannattaa ed. Tainion tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tainio ed. Hietasen kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi perjantain istuntoon. Ed. V. Leskinen, ed. Kalliokosken kannattamana ehdottaa, että asia pantaisiin pöydälle seuraavaan istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy ed. V. Leskisen ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Tainion ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt ed. V. Leskisen ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan:

Valtioneuvoston päätös 25 päivältä lokakuuta 1951 kahvin hinnoista,

Valtioneuvoston päätös 31 päivältä lokakuuta 1951 voin hinnoista,

Valtioneuvoston päätös 15 päivältä marraskuuta 1951 kalaverkkolangan tullin alentamisesta, ja

Valtioneuvoston päätös 15 päivältä marraskuuta 1951 hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan ensi perjantain istuntoon:

14) Eduskunnan oikeusasiamiehen toiminnastaan vuonna 1949 antaman kertomuksen

johdosta laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 25;

15) Ehdotuksen laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 4; sekä

16) Virusopin professorinviran perustamista Helsingin yliopistoon

tarkoittavan toivomusaloitteen johdosta laadittu sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona kello 16.

Täysistunto lopetetaan kello 14,40.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

40. Keskiviikkona 28 p. marraskuuta 1951

kello 16.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Esitellään:

1) Hallituksen esitys n:o 53 laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain ja laiksi säännöstelyrikosten rankaisemisesta annetun lain muuttamisesta .. 575

Pöydällepanoa varten esitellään:

2) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 26 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Antila, Hallberg, Heikkilä, Helle, Häppölä, Ikonen, Kalliokoski, Kekkonen, Kölli, Lampinen, P. Leskinen, Manninen, Niiranen, Nikkola, Nordfors, Nuorsaari, Pekkala, Rauste, Saariaho, Sarjala, Solla, Tanner, Tenhiälä, Tervo, Tiitu, Turunen, Wiherheimo, Virolainen, V. Virtanen, Väyrynen ja Östenson.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta valiokunnan matkan vuoksi edustajat Tenhiälä, Rauste, Hallberg, Ikonen, Antila, Tiitu, Helle, V. Virtanen, Häppölä ja Solla sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Lampinen, Virolainen ja Saariaho.

Eduskunnan tietoon saatettu asetus.

Puhemies: Ilmoitetaan, että hallituksen oikeuttamisesta antamaan tarpeen vaatimia säännöksiä Suomn vientikaupan turvaamiseksi 28 päivänä joulukuuta 1945 annetun lain 2 §:ssä mainitussa tarkoituksessa on eduskunnalle puhemiehelle osoitettuna saapunut sanotun lain nojalla 26 päivänä lokakuuta 1951 annettu

Asetus Norjan kanssa tehtyyn kauppasopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan voimaansaattamisesta.

Tämä asetus on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotuksen laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain ja laiksi säännöstelyrikosten rankaisemisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 53 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa asian lähetettäväksi perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ministeri Huunonen: Herra puhemies! Hallitus on eilen antanut eduskun-

nalle esityksen talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annettu lain eli ns. säännöstelyvaltuuslain muuttamisesta. Säännöstelyvaltuuslain, joka määrättiin sanottua lakia vuonna 1941 säädettäessä olemaan voimassa vuoden 1942 loppuun, voimassaoloaikaa on sen jälkeen jatkettu vuodeksi kerrallaan, samalla kun lain valtioneuvostolle suomia säännöstelyvaltuuksia koskevaa sisältöä on vuosien kuluessa muutettu kulloinkin vallitsevan tilanteen vaatimuksia vastaaviksi. Sen jälkeen kun eduskunta viime joulukuussa päätti, että laki oli oleva voimassa vielä vuoden 1951 ajan, on eduskunta kesken kuluvaa vuottakin joutunut siitä käsittelemään. Maaliskuulla annetulla lailla on nimittäin säännöstelyvaltuuslakiin sisältyviä säännöksiä olennaisesti muutettu hintojen ja maksujen säännöstelyn osalta samalla kertaa, kun valtioneuvoston säännöstelyvaltuuksia muutenkin laajennettiin.

Lain valtioneuvostolle suomia valtuuksia on sotien jälkeen asteittain supistettu, sikäli kuin maan taloudelliset olot ovat vakaantuneet. Suotuisa kehitys tässä suhteessa jatkui vuoden 1950 puoliväliin saakka. Tällöin kuitenkin tapahtui käänne päinvastaiseen suuntaan. Ulkolaisilla markkinoilla alkoi eräiden meidän kannaltamme tärkeiden tarvikkeiden kohdalla esiintyä puutetta, mistä taas oli seurauksena hintojen nopea kohoaminen. Sama tendenssi on jatkunut myöskin kuluvan vuoden puolella, jonka aikana on, kuten näyttää, saavutettu huippuhinnat. Viime aikoina on ollut havaittavissa hintojen osalta jonkin verran alenevaa suuntaa, mutta sellaista, mikä viittaisi pysyvään paranemiseen tai selvään vakiintumiseen, ei vielä ole nähtävissä. Kun maamme teollisuus eräiden yleisten tärkeiden kulutustarvikkeiden osalta toimii pääasiassa tai suurelta osalta ulkomailta tuotavien raaka-aineiden varassa, on hallituksen ollut ryhdyttävä moninaisiin toimenpiteisiin toiselta puolen niiden tuonnin turvaamiseksi, toiselta puolen hintojen kohtuullisina pysyttämiseksi. Tästä syystä oli jo viime vuonna välttämätöntä laajentaa hintasäännöstelyä ja kuluvan vuoden aikana on tässä suhteessa ollut pakko ryhtyä toimenpiteisiin, jotka hintasäännöstelyn osalta merkitsevät periaatteellisesti laajempaa säännöstelyä kuin mitä maassa aikaisemmin on milloinkaan ollut. Toimenpiteet liittyvät myös maan talouselämän vakauttamiseen tähtääviin suunnitelmiin, joiden laatimista varten huhtikuun lopussa saatiin aikaan ns. taloudellinen linnarauha. Sitä edeltävänä toimenpiteenä oli hintojen ja maksujen vakauttaminen huhtikuun 1 päivänä voimassa olleelle tasolle. Syyspuolella on tässä suhteessa voitu monen tarvikkeen osalta tinkiä sanotusta huhtikuun 1 päivän hintatasostakin, kun säännöstelyn hoitamiseen saatiin edellä mainitulla säännöstelyvaltuuslain muutoksella laajemmat valtuudet ja ulkomaisessa hintatasossa oli havaittavissa tasaantumista.

Esimerkkinä siitä, mihin ilman näitä toimenpiteitä hintojen vakauttamiseksi olisi jouduttu, saanen mainita, että miesten villakankaisen tehdasvalmisteisen puvun hinta olisi maailman markkinoilla vallinneen hintatason mukaan laskien noussut n. 25,000—30,000 markkaan, kun sellaisen hinta sensijaan on saatu pysytetyksi, koosta ja kankaan laadusta riippuen, 10,000—15,000 markan välillä. Esimerkkiä voitaneen ehkä pitää räikeänä, mutta se perustuu kuitenkin tosiasioihin.

Seikkana, joka on osaltaan vaikuttanut eräiden tärkeiden tuontitavaroiden hintojen kohoamiseen ja siten myös kotimaisten tuotteiden hintojen kohoamiseen, on ollut se, ettei hallituksella ole ollut mahdollisuutta tehokkaasti valvoa tärkeimmän maasta vietävän raaka-aineen, pyöreän puutavaran vientiä. Kauppaneuvotteluissa on voitu todeta, että eräiden elintärkeiden tarvikkeiden saanti on turvattavissa vain voitaessa taata toimittajamaan talouselämälle välttämättömiä vastasuorituksia. Tästä pyöreän puutavaran jäämisestä valvonnan ulkopuolelle on johtunut, ettei sitä ole voitu käyttää vaihtovälineenä ja ettei sen vientiä ole voitu suunnata sinne, minne se määrätyn tuonnin turvaamiseksi olisi välttämätöntä. Ulkomaiden kauppaneuvottelijat ovat olleet täysin tietoisia siitä, että he voivat vastiketoimituksitta saada Suomesta pyöreätä puutavaraa haluamansa määrät. Seuraukset olemme saaneet havaita mm. siten, että kiinteitten polttoaineiden tuonti on jäänyt alle tarvittavan vähimmäismäärän ja ettei niitä ole saatu edulliseen hintaan, vaan on niiden hinta tuntuvasti kohonnut.

Tehtyään eduskunnalle erillisen esityksen pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä

on hallitus nyt katsonut tarkoituksenmukaiseksi peruuttaa sanotun esityksen ja yhtenäisyyden vuoksi ottaa esille tämän kysymyksen osana yleisestä talouselämän säännöstelystä, muiden säännöstelyvaltuuslakiin sisältyvien, oleellisesti samanluontoisten määräysten ohella.

Kysymyksessä olevaan lakiesitykseen sisältyvät myös säännöset huoneenvuokrasäännöstelystä. Laajasta asuntorakennustoiminnasta huolimatta on asuntopula asuntokeskuksissamme jatkunut kuluvan vuoden aikanakin yhtä kireänä kuin aikaisemmin. Toiveita sen helpottumisestakaan lähitulevaisuudessa ei näytä olevan. Hallituksen mielestä ei näin ollen ole olemassa edellytyksiä säännöstelyn lieventämiseen tässä suhteessa. Huoneenvuokrien säännöstelystä on kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana ollut voimassa erillinen laki. Hallitus on kuitenkin katsonut tarkoituksenmukaiseksi yhdistää tätäkin säännöstelyä koskevat säännökset säännöstelyvaltuuslakiin, mihin ne aikaisemminkin ovat sisältyneet. Lakiehdotukseen on otettu ne valtuudet, jotka ovat sisältyneet kuluvana vuonna voimassa olevaan erilliseen lakiin. Yksityiskohtaiset määräykset antaessaan hallitus tulee noudattamaan sanotusta laista ilmikäyviä periaatteita. Lakiehdotuksen mukaan jäävät vuokrasuhteista säännöstelyn alaisiksi vain huoneenvuokrasuhteet. Muiden vuokrasuhteiden osalta ei säännöstelyä ole katsottu tarpeelliseksi. Sensijaan hallitus on katsonut välttämättömäksi, että valtioneuvostolla on valta säännöstellä myös muista kuin huoneenvuokrasuhteista johtuvia vuokramaksuja. Sanottu valtuutus jäi valtioneuvostolta pois vuoden 1948 lopussa, jolloin huoneenvuokrasäännöstely erotettiin säännöstelyvaltuuslain piiristä. Kysymykseen tulevia muita vuokramaksuja, joiden säännöstelyn hallitus on katsonut välttämättömäksi, ovat mm. tontin vuokrat kaupungeissa. Ei ole pidettävä kohtuullisena — kuten on tapahtunut — että tontin vuokria on kerrallaan korotettu jopa lähes kymmenkertaisiksi siitä, mitä ne ovat jokin aika takaperin olleet, samalla kun huoneenvuokrien säännöstelyssä ei ole sallittu läheskään vastaavia korotuksia. Kuten tiedämme, on syyskesä ja syksy ollut maan etelä- ja keskiosissa poikkeuksellisen vähäsateinen, maan lounaisosissa on saatu suorastaan kärsiä kuivuudesta, jollaista ei ole vuosikymmeniin koettu. Seurauksena tästä on ollut vesistöjemme voimavarastojen väheneminen alle normaalin määrän. Vaikka viime vuosina on valmistunut lukuisia uusia voimalaitoksia, näyttää maan voimatilanne kuitenkin juuri vesireservien vähyyden vuoksi muodostuvan tulevana vuonna vaikeaksi. Ensimmäisen varoituksen siitä, mihin yleisemmin voimme joutua, saimme pari viikkoa sitten, kun Helsingin kaupungin höyryvoimalaitoksessa sattui vaurioita. Tilanteen selvittämiseksi ja tarvittavan sähkövoiman saamiseksi Helsinkiin oli tänne ohjattava muualta voimaa, mikä olisi ollut hyvinkin tarpeen muihin tarkoituksiin. Tämä olikin mahdollista vain osittain juoksuttamalla vettä vesistöistämme normaalia enemmän ja osittain supistamalla ja jopa kokonaan keskeyttäenkin tärkeiden teollisuuslaitoksien toiminta. Sähkövoiman säännöstelystä voitiin luopua parantuneen voimatilanteen vuoksi vuoden 1949 lopulla. Jotta sähkövoiman riittävä saanti voitaisiin tilanteen mahdollisesti muodostuessa nykyistäkin huonommaksi turvata maan talouselämän välttämättömiin tarkoituksiin, on hallitus katsonut tarpeelliseksi esittää jälleen valtioneuvostolle valtuutta sekä sähkön tuotannon että sen kulutuksen säännöstelyyn. Hallitus on kiinnittänyt huomiota niihin rajoituksiin, jotka säännöstelyvaltuuslain 1 §:n 1 momentin ensimmäisen kohdan nykyinen sanamuoto asettaa valtioneuvostolle sanotussa kohdassa mainitun säännöstelyn joustavaan hoitamiseen. Kun tällä hetkellä ei kuitenkaan ole ilmaantunut sellaisia pakottavia syitä, jotka vaatisivat valtioneuvoston säännöstelyvaltuuksien laajentamista tältä osin, ei hallitus ole katsonut tarpeelliseksi ehdottaa lakia sanotulta kohdalta muutettavaksi. Sähkövoiman säännöstely on kuitenkin siitä aikaisemmin saatujen kokemusten nojalla osoittautunut niin yksityiskohtaisia määräyksiä edellyttäväksi, ettei valtioneuvostolla ole tässä suhteessa edellytyksiä antaa tarvittavia määräyksiä riittävällä joustavuodella. Sen vuoksi hallitus on katsonut tarpeen vaatimaksi esittää sähkövoiman säännöstelyn osalta valtioneuvoston valtuuksia siten laajennettavaksi, että valtioneuvosto voi paitsi itse säännöstellä myös antaa määräyksiä muun muassa sähkövoiman tuotannon ja kulutuksen säännöstelystä.

Kuluvan vuoden aikana on ollut voimassa osittainen rakennustoiminnan säännöstely. Nykyisin voimassaolevan säännöstelyvaltuuslain mukaan valtioneuvostolla on valta kieltää uudisrakennustöiden aloittaminen tai tehdä se luvasta tai muutoin määrätyistä ehdoista riippuvaksi, milloin rakentamiseen käytetään sementtiä tai rakennusrautaa. Sanotun valtuuden nojalla ei kuitenkaan ole mahdollista saattaa rakennustoimintaa säännöstelyn piiriin siinä laajuudessa, kuin olisi tarpeellista sijoitustoiminnan supistamista sekä työllisyys- ja rakennusainetilannetta silmällä pitäen. Hallitus on katsonut sen vuoksi tarpeelliseksi ehdottaa lakia muutettavaksi siten, että säännöstely voitaisiin ulottaa koskemaan myös sellaisten uudisrakennustöiden aloittamisen, joihin ei käytetä sementtiä eikä rakennusrautaa. Rakennustoiminnan säännöstelyyn liittyy myöskin hallituksen säännöstelyvaltuuslain muuttamista koskevan lakiesityksen yhteydessä eduskunnalle tekemä esitys säännöstelyrikosten rankaisemisesta annetun lain muuttamisesta. Käytännössä on osoittautunut, että se taloudellinen seuraamus, joka sanotun lain 4 §:n mukaan on odottamassa säännöstelymääräyksiä vastaan rikkonutta ei rakennussäännöstelyn kysymyksessä ollessa ole riittävä vaikuttaakseen kyllin tehokkaasti säännöstelymääräysten noudattamisen hyväksi. Tähän on ollut syynä se, että laissa ei ole ollut tuomittavan omaisuuden arvon vähimmäisrajaa. Tilanne on muodostunut sellaiseksi, että rangaistusta ja sitä seuraavaa omaisuuden arvon menetystä on pidetty niin vähäisenä, että niistä välittämättä on katsottu voitavan ryhtyä luvattomaankin rakentamiseen. Hallitus on sen vuoksi katsonut välttämättömäksi, että lakia muutetaan siten, että se sisältää uhkana riittäväksi katsottavan taloudellisen seuraamuksen rikkojalle ja esittää, että rakentamista koskevien säännöstelymääräysten rikkomisen johdosta olisi valtiolle tuomittava menetettäväksi vähintään neljännes luvattomasti rakennetun arvosta tai, jos rakennus on ainoastaan osaksi tehty vastoin säännöstelymääräyksiä, näin tehdyn osan arvosta.

Edellä olen pääpiirteittäin esittänyt niitä näköaloja, jotka hallituksella on ollut edessään laatiessaan nyt eduskunnalle annettua lakiesitystä. Olen jättänyt mainitsematta useita säännöstelyvaltuuslakiin sisältyviä määräyksiä ja kiinnittänyt huomiota lähinnä niihin muutoksiin nykyisin voimassaolevaan lakiin, jotka hallitus on katsonut aiheelliseksi esittää. Kuten edellä esittämästäni myöskin käy selville, ei tilannetta vielä voi väestön toimeentulon kannalta pitää sellaisena, että säännöstelystä missään sellaisessa kohdassa, jonka osalta se kuluvana vuonna on ollut voimassa, ei voida vielä luopua. Se, että en ole lähemmin kosketellut muita lain säännöksiä, ei siten suinkaan merkitse sitä, etteikö niiden voimassaolo tulevanakin vuonna olisi tärkeätä. Päinvastoin hallitus katsoo, että lakiin sisältyvät edellä mainitsemattomat säännökset ovat sellaisinaan pysytettävä edelleenkin laissa. Hallitus onkin siitä syystä esittänyt lain voimassaoloaikaa jatkettavaksi vielä vuoden 1952 loppuun.

Ed. Hetemäki: Herra puhemies! Nyt käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen taloudelliseksi valtalaiksi on huomattavassa määrin painanut leimansa hallituksen niin sanottu vakaannuttamisohjelma. Kun hallitus on lähtenyt toimeenpanemaan vakaannuttamista ennen kaikkea lisätyn valtiojohtoisuuden ja lisätyn säännöstelyn tietä on tästä seurauksena, että myös hallituksen esitys taloudelliseksi valtalaiksi merkitsee pyrkimystä säännöstelyn kiristämiseen ja lisäämiseen. Kun hallituksen vakaannuttamissuunnitelmat ovat käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen pohjana, on syytä myös tässä yhteydessä hieman puuttua hallituksen vakaannuttamissuunnitelmaan yleensä.

Hallituksen vakaannuttamisohjelmalle on tunnusomaista se, että siinä varsinaisesti ensimmäistä kertaa sodan jälkeen on selvästi asetettu pyrkimykseksi turvata kansan elintaso ilman yleisiä inflatoorisia palkankorotuksia. Sodan jälkeisistä talouspoliittisista kokeiluista on opittu, ettei kansan elintasoa voi nostaa suorittamalla summamutikkaisia yleisiä rahapalkkojen korotuksia. Näistä tällaisista korotuksista on näet yleensä ollut vain seurauksena verraten nopeassa tahdissa seurannut hintojen kohoaminen ja elinkustannuksien kallistuminen niin, että palkansaajat ovat hyvin pian saaneet huomata olevansa samassa tilanteessa, mistä lähdettiin. Mutta samalla tällaiset tuotantokustannusten perusteettomat korotukset ovat olleet omiaan toisaalta aiheuttamaan epävarmuutta taloudellisen toi-

minnan suunnittelussa ja häiriöitä tuotannossa sekä talouselämän kulussa yleensä ja siten ollut omiaan ehkäisemään kansantalouden kehitystä normaaleja olosuhteita kohti. Sitäpaitsi tällainen inflatoorinen kehitys on aiheuttanut monille väestöryhmille, ennen kaikkea säästäjille menetyksiä ja kärsimyksiä, joiden seurauksena yhteiskuntaan on syntynyt uusia sosiaalisia pulmia kuten esimerkiksi vanhusten kohdalla on käynyt (Eduskunnasta: Onko se uusi?). Palkannauttijain omaan keskuuteen inflatio on myös tuonut epäsuhteita ja epäjärjestystä palkkausoloissa. Niinpä esimerkiksi ns. kuukausipalkkalaisten ansiot ovat yleensä hitaammin seuranneet inflatiokehityksen mukana kuin muiden palkansaajien ansiot. Kun kuukausipalkkalaiset ovat yleensä saaneet vain ns. viralliset korotukset, on muiden palkansaajien osalta tapahtunut varsinkin niillä aloilla, joilla työvoiman kysyntä on ollut suuri, tosiasiallista ansioiden nousua varsin huomattavasti ohi virallisesti toteutettujen palkankorotusten.

Kun nyt hallitus on ohjelmansa päämääräksi asettanut kansalaisten reaaliansioiden turvaamisen ilman inflatoorisia palkkajärjestelyjä ja siten koettaa tehdä mahdolliseksi kansan elintason kohoamisen taloudellisten mahdollisuuksien puitteissa, niin on tämä tyydytyksellä todettava ja vakavasti toivottava, että tämä pyrkimys onnistuu. Samalla on myös jo nyt syytä todeta, että yhteiskuntamme onnistui pääsemään linnarauhan päättymisen vaikean kynnyksen yli ilman työtaisteluita ja joutumatta uuteen inflation syöksykierteeseen. Että näin kävi, on käsittäkseni suureksi osaksi laskettava myös ns. tasapaino-ohjelman laatimiseen osallistuneiden järjestöjen itsekurin ja realiteettien tajuamisen ansioksi. Toisaalta on todettava, että vakaannuttamisohjelma sisältää toimenpiteitä ja suunnitelmia, jotka ihetkellisesti ajatellen eivät ole mieluisia minkään yhteiskuntaryhmän kohdalta, koska niiden toteuttaminen vaatii pidättäytymistä usein oikeutetuiltakin tuntuvista vaatimuksista tai suoranaisia uhrauksia eri ryhmiltä. Ja vakaannuttamisen, mikäli se onnistuu, todelliset positiiviset vaikutukset koko voimaltaan ovat todettavissa vasta ehkä useitten kuukausien kuluttua ja tällainen olotila on luonnollisesti omiaan tarjoamaan sodan jälkeen lyhytjännitteiseen taloudelliseen ajatteluun ja toimintaan tottuneessa yhteiskunnassamme sopivia tilaisuuksia häikäilemättömän kiihoituksen harjoittamiseen koko vakaannuttamisen kaatamiseksi kuten kommunistien esimerkki osoittaa (Eduskunnasta: Mikä esimerkki?). Luulen kuitenkin, että yhteiskunnassamme riittää hermoja ja kärsivällisyyttä muutaman kuukauden verran, että ehditään pyrkimyksen tuloksia nähdä, jos vain hallituspuolueiden omassa piirissä niin tapahtuu.

Niinkuin alussa todettiin, on hallitus lähtenyt vakaannuttamista toteuttamaan lisätyn valtiojohtoisuuden tietä. Tästä johtuu, että meidän demokraattisissa oloissamme, joissa jokaisella ryhmällä ja intressipiirillä on vapaus ja mahdollisuus esittää mielipiteensä ja toimia niiden puolesta ohjelmaa laadittaessa ja sitä toteutettaessa, on jouduttu eri kysymysten yhteydessä tekemään kompromisseja ja ratkaisuja, jotka hyvin huonosti sopivat tai eivät ollenkaan sovellu yhteen ohjelman pääpyrkimyksen, vakauttamisen kanssa. Vielä pahempaa on se, että hallituksessa näyttää joskus ohjelman toteuttamisessa toimenpiteisiin vaikuttaneen enemmän puoluepoliittiset laskelmat kuin johdonmukainen ja määrätietoinen pyrkimys vakauttamiseen.

Puuttumatta tässä yhteydessä pitemmälti ohjelmassa ja sen toimeen panossa esiintyneisiin ristiriitaisuuksiin ja epäjohdonmukaisuuksiin mainittakoon tässä niistä vain muutamia esimerkkejä. Ohjelmassa lähdetään siitä, että yhteiskunnassamme linnarauhan päättyessä esiintyvä inflatiopaine johtui lähinnä ostovoiman ja kulutustarjonnan välisestä epäsuhteesta. Ohjelmassa ja sen toteuttamisessa on kuitenkin tosiasiassa lähdetty suurentamaan tätä epäsuhdetta lisäämällä yhteiskuntaan ostovoimaa. Ohjelman mukaan valtion tulo- ja menotalous on siksi aikaa, kunnes selvästi on saavutettu tasapainoittuminen, saatettava ylijäämäiseksi. Hallitus on kuitenkin keskuudessaan tehnyt sopimuksen, joka tietää huomattavasti alijäämäistä tulo- ja menoarviota ensi vuodelle. Edelleen ohjelma lähtee siitä, että luoton kysyntä rahamarkkinoilla investointi- ym. tarkoituksiin on liian suuri, mutta tästä huolimatta päätettiin toimeenpanna luoton kysyntää lisäävä koron alentaminen. Ohjelman eräässä kohdassa mm. mainitaan, että maaseudun teollistamisen edistämiseksi ryhdytään tarpeel-

lisiin toimenpiteisiin. Samaan ohjelmaan sisältyvää suhdannepidätysjärjestelmää on kuitenkin ryhdytty toteuttamaan siten, että sen avulla erittäin huomattavassa määrin suositaan ulkomaista teollisuutta kotimaisen kustannuksella.

Jo edellä olevat muutamat kohdat hallituksen ohjelmasta ja sen toteuttamisesta antavat hyvän kouluesimerkin siitä, mitä mahdollisuuksia meidän demokraattisissa oloissamme on johdonmukaisesti ja effektiivisesti valtiovallan toimesta hoitaa taloudellisia asioita. Ja nyt on valitettavasti niin, että jos ohjelmassa ja sen toteuttamisessa esiintyneiden ristiriitaisuuksien annetaan jatkuvasti täydellä tehollaan vaikuttaa asioiden kulkuun, on pelättävissä, että suunnitelmaan piankin syntyy sellaisia repeämiä, että ennen pitkää vaarannetaan koko vakauttaminen. Sen vuoksi on tässäkin yhteydessä, niin kuin jo aikaisemminkin taholtamme on tehty, syytä vakavasti kiinnittää hallituksen huomiota näiden suunnitelmien puutteellisuuksiin, jotta hallitus voisi ajoissa, jo ennen kuin pahempia vaurioita tapahtuu ryhtyä tarpeellisiin parannustoimenpiteisiin. Vakaaantumisen aikaansaaminen on koko yhteiskunnallemme siksi tärkeä asia, että sitä ei saisi ainakaan puoluepoliittisten laskelmien päästää pilaamaan.

Tietysti on niin, että hallituksen ohjelman ja sen toimeenpanon sisäiset heikkoudet ja puutteellisuudet aiheuttavat sen, ettei taloudellisia olojamme saada niin hyviksi ja vakaiksi kuin nykyiset kansantaloudelliset mahdollisuutemme sellaisenaan sallisivat. Ja hallituksen kokoonpanosta johtuu, etteivät sen ohjelma ja toimenpiteet tee samassa määrin oikeutta kaikille väestöryhmille. Mutta nykyisistä puoluepoliittisista olosuhteistamme ja hallituspuolueittemme omaksumasta politiikasta johtuu, että tällä kertaa tuskin on mahdollisuutta aikaansaada uutta, toteuttamiskelpoista vakaannuttamisohjelmaa. Ja tällöin on lähdettävä siitä, että vähäisempinkin vakiintuminen ja edistyminen on parempi kuin ei mitään vakiintumista eikä edistymistä, heikkokin järjestys on parempi kuin kaaos. Sen vuoksi en myöskään näkisi mahdollisuuksia ainakaan kokonaan kieltää niitä valtuuksia, joita hallitus ohjelmansa toteuttamiseksi nyt on pyytänyt.

Mitä sitten muutoin valtalakiesitykseen tulee, niin on syytä kiinnittää perustuslakivaliokunnan huomiota eräisiin yksityiskohtiin.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan huoneenvuokrien säännöstely palautettavaksi takaisin valtalain piiriin. Tästä on ollut seurauksena, että valtalakiin on ehdotettu otettavaksi vain ylimalkaiset valtuudet oikeudesta säännöstellä huoneenvuokria, mutta säännöstelyn muoto ja suuntaviivat jätettäisiin kokonaan hallituksen ratkaistaviksi. On kyllä ymmärrettävää lakiteknillisesti, ettei valtalakia rasiteta kaikilla tähänastiseen huoneenvuokrasäännöstelylakiin sisältyvillä yksityiskohtaisilla määräyksillä, mutta toisaalta tuntuu epäilyttävältä antaa aivan avointa valtakirjaa hallitukselle. Nähdäkseni asiaa auttaisi paljon jo se, että valtalakiin otettaisiin edes yleiset määräykset vuokrien määräämisen perusteista. Se ei tekisi valtalakia vielä liian raskaaksi, mutta olisi varmaan toisaalta omiaan lisäämään yhteiskunnassa oikeusturvan tunnetta.

Hallitus on esittänyt valtalain piiriin otettavaksi myös varsin laajoissa puitteissa sähkövoiman säännöstelyn. Tällöin kiinnittää huomiota erityisesti säännös, joka antaa valtioneuvostolle oikeuden määrätä voimalaitoksen omistaja tai haltija tuottamaan ja luovuttamaan sähköä viranomaisten harkitsemiin tarkoituksiin. Tällainen valtuus on aikaisemmassa vaiheessa kyllä sisältynyt valtalakiin, mutta sitä ei ole tietääkseni koskaan tähän mennessä tarvinnut käyttää. Ja sikäli kuin tiedän, tuottavat sähkövoimalaitokset tälläkin kertaa sähköä täydellä kapasiteetilla ja luovuttavat sen myös sikäli kuin suinkin liikenee omilta tarpeilta valtakunnan voimaverkkoon. Olisikin senvuoksi ehkä perustuslakivaliokunnan syytä harkita, onko tällaisten valtuuksien antaminen aivan välttämätöntä, varsinkin kun helposti syntyy kiusaus käyttää niitä myös muihin tarkoituksiin kuin esityksessä on ilmoitettu.

Valtalain 2 §:ään ehdotetaan sisällytettäväksi edelleen hinta- ja palkkasäännöstelyä koskevat määräykset. Sen jälkeen kun viime huhtikuussa annetulla valtioneuvoston päätöksellä käytännöllisesti katsoen kaikki hinnat ja maksut maassa määrättiin säännöstelyyn, joutui säännöstelyn alaiseksi paljon myös sellaisia hintoja ja maksuja, joiden säännöstelyllä ei ole mitään merkitystä, mutta jotka aiheuttavat huomattavaa

vaivaa ja kustannuksia niin hinnanhakijoille kuin viranomaisillekin. Niinpä erään esimerkin mainitakseni teollisuuden on yleensä haettava hinnat kaikille ulkomailta ostamilleen raaka- ja tarveaineille. Millaista hankaluutta ja lisätyötä tämä saattaa merkitä, ilmenee siitä, että joissakin teollisuuslaitoksissa voi ulkoa tuotavien raaka- ja tarveainenimikkeiden luku nousta tuhansiin, joille kullekin erikseen on haettava hinnanvahvistus. Tällainen säännöstely muodostuu yleensä vain säännöstelyksi säännöstelyn itsensä vuoksi. Sitäpaitsi tällainen tarpeeton säännöstely on omiaan vaikeuttamaan tehokasta hintasäännöstelyä ja aiheuttamaan viivytyksiä asioiden käsittelyssä juuri siellä, missä hintasäännöstelyn ylläpitäminen yleiseltä kannalta olisi tärkeätä. Tämän vuoksi olisi mielestäni syytä harkita 2 §:n 1 momentin sanamuodon muuttamista niin, että annettaisiin valtuus säännöstellä vain tärkeiden yleisten tarvikkeiden hintoja, siis vastaavalla tavalla kuin lain 1 §:n 1) kohdassa muusta säännöstelystä on säädetty.

Lakiteknillisessä mielessä kiinnittää 2 §:ssä lisäksi huomiota se, että hintojen ja maksujen säännöstelyn osalta ei laissa ole lausuttu mitään yleisiä säännöstelyperiaatteita, vaikka työpalkkojen osalta sitä on pidetty tarpeellisena.

Ed. Koskinen: Herra puhemies! Täällä eduskunnassa on viime viikkoina puhuttu voimakkaasti pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä. Keskustelua on käyty eduskunnassa, eduskunnan käytävillä, ja hallituksen esitys jäi suuressa valiokunnassa keskeneräiseen käsittelyyn, kun hallitus veti esityksensä takaisin. Nyt on hallitus antanut esityksen eduskunnalle laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain ja lisäksi säännöstelyrikosten rankaisemisesta annetun lain muuttamisesta. Kun tähän hallituksen esitykseen yhtenäistettynä kytkeytyy mm. pyöreän puutavaran vientisäännöstely, olen katsonut asialliseksi puuttua tähän keskustelun näin pienviljelijä-metsäkauppiaan näkökulmasta katsellen. En aio puuttua niihin muihin valtalakia koskeviin esityksiin, jotenka paneudunkin tämän pyöreän puutavaran vientisäännöstelyn kysymyksiin.

Kun kommunistien lehdistö ja eri nimisten lunttien lukijat ympäri maata ovat saaneet tehtäväkseen viime viikkoina puolustaa pääomalle saatavan korkotulon oikeutusta — tasavallan historiassa on monia ihmeellisyyksiä, mutta tämä lienee aatteellisuuden vararikkona niitä kaikkien aikojen suurimpia. Heidän kirjoissaan ja kursseillaan on aina opetettu, miten metsänomistus sellaisenaan on täysin verrattavissa vauraan teollisuuslaitoksen osakkeenomistukseen. Sen kun vain silloin tällöin myy metsää tai leikkaa osinkoon oikeuttavia kuponkeja, niin jopahan nuo omistukset lypsävät rahaa niin paljon kuin omistaja ilkeää ottaa. Työläisen hiki, jolla kaikkeen tähän pitäisi olla parempi oikeus, on nyt kommunistisiteiltamme unohtunut. Nyt puhutaan ja pauhataan pyöreän puutavaran vientisäännöstelyä, ja 200 markkaan kuutiota nousevaa vientimaksua vastaan. Samanaikaisesti on tuolla taholla suoritettu lukuisia hintavertailuja, joilla on koetettu osoittaa mitättömäksi sellaiset tosiasiat kuin ovat monet viimeaikaiset niin kuluttajaväestön kuin pienviljelijöidenkin kannalta merkitykselliset hinnanalennukset. Erästä hintojen kehtisyssarjaa ei kuitenkaan ole kovinkaan paljon mainostettu ja siksi sen lainaan tähän. Tukkuhintaindeksilaskelma osoittaa seuraavaa:

Kotimarkkinatavarain tukkuhintaindeksi vuosina 1947—48 Pekkalan hallituksen aikana oli 825 — 1,090, 1949 Fagerholmin hallituksen aikanan 1,098 ja lokakuulla 1951 1,907. Metsätaloustuotteiden tukkuhintaindeksi 1947—48, siis Pekkalan hallituksen aikana, oli 1,063—1,499, ja 1949 Fagerholmin hallituksen aikana 1,431 ja tänä vuonna lokakuussa 3,719.

Suhteellisen lyhyen muistinkin varassa on helppoa palauttaa mieliin se tosiasia, että Fagerholmin hallituskauden aikana saatiin hintojen nousu pysähtymään, niin että sitä edeltäneen hallituskauden aikana suurinflaatioasteelle kehittynyt hintojen nousu saatiin pysähtymään. Tuosta ajasta, vuodesta 1949, on kotimarkkinatavarain tukkuhintaindeksi noussut nyt 77 %, ja ulkomaankauppamme vientipuolesta tekevät metsätaloustuotteet ovat samanaikaisesti nousseet hinnaltaan 240 %. Vertailtaessa toisiinsa tuota 77 % ja tuota 240 % saa kansa- ja rippikoulutiedoillakin varustettu ihminen varsin selkeän kuvan siitä, miten

valtavaa metsätaloustuotteiden hintojen nousu on ollut. Jokainen suomalainen voi onnitella itseään siitä, että näin on käynyt. Metsä on todella nyt meidän vihreää kultaamme enemmän kuin koskaan. Mutta miten metsätaloustuotteiden hintojen nousu on edesauttanut pienviljelijöitä, joiden etujen vaalijoina kommunistit tässäkin asiassa ja vastustaessaan tätä lakia uskottelevat esiintyvänsä, kannattaa hieman tarkastella. Suurimman hyödyn, kuten asiantuntijatkin valiokunnassa kuultuina mielipiteinään lausuivat, ovat korjanneet taskuihinsa suuremmat taikka pienemmät puutavaran välittäjäyhtymät ja keinottelijat. Etua huippukonjunktuurista on ollut myöskin suurmetsälöiden omistajille, mutta sen sijaan varsin vähäiseksi on jäänyt ja jää pienviljelijän osuus, jolla on ollut vähän taikka ei ollenkaan myytävää metsää. Pienviljelijälle on tästä tilanteesta ollut vain se etu, että se on runsaiden metsätöiden ansiosta saanut jatkuvasti alipalkattua metsätyötä. Vielä on huomattava, että polttopuun hinta näissä oloissa on noussut niin huimaavasti, että polttopuun kilohinta on tällä hetkellä melkein sama kuin leipäkilon hinta.

Kommunistien yritys ryhtyä puolustamaan puutavaralle vientimaksuja vastaavasti korkeampaa kantohintaa ja siis metsänomistajien pääomatuloja tulee oikeaan valaistukseensa myös sillä, että tarkasteltaan viime hakkuukauden aikana metsästä saatua kokonaistuloa. Tilasto kertoo, että metsätulot jakaantuivat seuraavasti: puutavaran teko- ja uittotyöt 34,5 miljardia mk, 46,5 %, puutavaran ajotyöt 17 miljardia mk, siis 23 %, kantorahat valtiolle ja yhtiöille 7,8 miljardia mk, 10,5 %, yksityisille metsänomistajille 15 miljardia mk, 20 %, 22,8 miljardia mk, siis 30,5 %, yhteensä 74,3 miljardia mk.

Pienviljelijöiden osuus kantorahoista on korkeintaan viidennes eli 3 miljardia markkaa, ja siitä pyöreän puutavaran osuus tuskin kolmannesta, mutta puutavaran teko-, uitto- ja ajotöiden arvo oli samanaikaisesti 51,5 miljardia markkaa. Tuosta summasta on nimenomaan metsätyöläisten ja pienviljelijöiden saama osuus kymmenen kertaa suurempi kuin konsanaan kantorahoista heille saatava tulo.

Selvää on, että syrjäisten seutujen metsänomistajia ei auteta pysyvästi sillä, että huippukonjunktuurien aikana sallitaan sellaisen kansallisomaisuutemme, mitä metsämme edustaa, piirissä harjoittaa miten edesvastuutonta politiikkaa tahansa. On vielä huomattava, että puutavarain hinnat ovat viime kevättalven tasosta nousseet tähän mennessä ainakin 40 %:lla, joten aikaisemmin myyneet ovat joutuneet menettämään enemmänkin, kuin mitä nyt on tarkoitettu pidättää, myöhempää käyttöä varten.

Valtiovalta on nyt esittämässä, että suuresti kohonneista metsätaloustuotteiden hinnoista leikattaisiin osa pois niin metsänomistajain kuin puuta raaka-aineenaan käyttävän vientiteollisuuden osuudesta. Tarkoitus on näin kertyvät miljardit käyttää sellaisten tavararyhmien maahantuontiin ja hintojen alentamiseen, jotka palvelevat varsinkin pienviljelijäväestön ja vähäväkisen kuluttajaväestön tarpeita. Osa varoista on tarkoitus käyttää metsänparannus- ja metsäteiden rakennustöihin. Nimenomaan Pohjois-Suomen nyt tiettömien taipaleiden metsävarat saataisiin näin palvelemaan koko kansan yhteistä etua.

Pyöreän puutavaran vientisäännöstely tarjoaa valtiovallalle mahdollisuuden hoitaa ulkomaankauppaa niin, että maahan saadaan riittävästi mm. polttoaineita, viljaa, väkirehuja ym. tällä kertaa muulla keinoin vaikeasti hankittavia tuontitavaroita. Kommunistit pitävät pyöreän puunvientisäännöstelyä vastustaessaan, pahana tuollaista tuontiohjelmaa. Tavallinen kansalainen joutuu kysymään, pitäisikö pyöreän puutavaran viennin palvella kommunistien mielestä henkilöautojen ja turkisten ym. ylellisyystavaroiden vapaata tuontia eikä sellaisten tavaroiden tuontia, joka koituu vähäväkisen kansan parhaaksi?

Tarkasteltiinpa siis asiaa miltä puolelta tahansa, paljastuu aina kommunististen veljiemme taktiikan häpeämättömyys nyt esillä olevassa asiassa. Kysymys pienviljelijän nimen käyttämisestä vientisäännöstelyn yhteydessä on kommunisteille tavallista toisten housuilla tulessa istumista. Tavallisesti tuon tempun tekevät herkästi myös suurmetsän- ja maanomistajat. Tällä kertaa heillä on sentään ollut niin paljon kunniantuntoa, etteivät he ole esiintyneet omissa nimissään puutavaran vientimaksuja vastustaessaan.

Puutavaran vientimaksujen kerääminen nyt esitetyssä määrässä on vaatimaton hin-

tojentasauskeino. Siitä kertyvien varojen käyttö metsien tuoton parantamiseen tuo aikanaan pienviljelijäväestölle työtilaisuuksia ja uusien teiden valmistuttua pysyvän hyödyn syrjäisten metsien arvon nousun kautta. Talouselämän vakauttaminen ja siinä maataloustuotannon edistäminen mm. enenevien tuotantomiljardien ja väkirehujen hintojen alentamisen tietä tuovat sitäpaitsi jo varsin pian runsaan korvauksen siitä, mitä pienviljelijäväestön mitättömän pienestä osuudesta kantorahoihin nyt otetaan yhteiseen käyttöön. Toimenpide on varojen säästöön panoa, ja aikanaan tuo säästö tuo syrjäistenkin seutujen pienviljelijöille takaisin sekä korot että pääoman.

Kun täällä eduskunnassa ed. Leskinen laajasti selvitteli niitä kysymyksiä, jotka tärkeältä osallaan vaikuttavat hallituksen tasapaino-ohjelman toteuttamiseen, on minun todettava, että ne pyrkimykset, jotka nykyisellä hallituksella on vallitsevan inflation pysäyttämiseen, on kaikkialla otettu tyydytyksellä vastaan. Pyöreän puun vientisäännöstely on toimenpide, jolla voidaan maahan tuoda tarvikkeita, joita pienviljelijäväestö jokapäiväisessä elämässään käyttää. Maaseudun vähävarainen kansa on saanut tarpeekseen tästä onnettomasta talouselämän kehityksestä, jotenka hallituksen esitys voidaan sillä taholla hyvin ymmärtää ja hyväksyä. Kommunistien pienviljelijäystävyys tunnetaan maassamme hyvin. Heidän pyrkimyksensä tähtää kaikissa vaiheissa suurviljelystalouksien muodostamiseen, kuten kansandemokraattisissa maissa on tapahtunut. Eikös ole kommunistit, näin? Niissä merkeissä tapahtuu tämän pyöreän puutavaran vientisäännöstelyn käsittely nytkin täällä eduskunnassa. Vielä kommunistien esiintymisestä haluan mainita, että perjantaina 23. 11. siis viime perjantaina Työkansan Sanomat törkeästi vääristelee ryhmämme puheenjohtajan V. Leskisen suhtautumista Lapin lähetystön käyntiin ryhmässämme esittämässä kansalaiskokouksensa ponnet. Ed. V. Leskinen selvitti perusteellisesti tasapaino-ohjelman merkitystä, josta hyötyy koko Suomen kansa, eikä osoittanut ovea lähetystölle, kuten kommunistien pää-äänenkannattaja Työkansan Sanomat etusivulle oli valheellisesti juttunsa sorvannut.

Edellä olen osoittanut sen „rakentavan hengen", joka kommunistiveljien taholta on jokapäiväinen ilmiö.

Ja vielä lopuksi teille kommunistit eräs tosiasioihin perustuva toteamus. Kun te nyt jälleen yritätte ratsastaa pienviljelijöiden auttajina tässä pyöreän puun vientisäännöstelyasiassa, niin älkää unohtako, etteikö Suomen pienviljelijäväki ole tietoinen, että niissä maissa, missä kansandemokraatit, siis kommunistit määräävät, ei ole olemassakaan pienviljelijöitä ja jos on ollut, niin se on „taakse jäänyttä elämää". Niin olisi meilläkin silloin jos teidän ohjelmanne olisi lakina tässä maassa. Ja vielä kysymys. Vastustaisitteko te pyöreän puutavaran vientisäännöstelyä ja siitä vientimaksujen perimistä, jos kaikki puutavaraa raaka-aineenaan käyttävä teollisuus olisi esimerkiksi Suomen valtion hallussa? Ja vielä edelleen: Mistä kenkä puristaa nyt, kun aikaisemmassa vaiheessa olette olleet sitä mieltä, että pyöreä puu on ehdottomasti asetettava vientisäännöstelyn alaiseksi? Sitävastoin on kantanne päinvastainen.

Minä olen sitä mieltä, että siellä kommunistien ryhmässä on samanlainen kanta kuin sillä entisellä isäntämiehellä, joka tuli kuntakokouksesta ja kun häneltä kysyttiin, että mitä siellä kokouksessa päätettiin, niin isäntä vastasi, että en minä tiedä, mutta vastaan minä ainakin panin. Kun hallituksen toimenpiteet, kuten jo edellä olen maininnut, tähtäävät tasapaino-ohjelman toteuttamiseen, on nyt esillä olevan valtalain yhteydessä mielenkiintoista todeta, onko kommunistien ryhmä valmis hylkäämään nyt esillä olevan hallituksen esityksen. Mikäli valtalaki hylätään, merkitsee se vuokrasäännöstelyn päättymistä vuoden vaihteessa, mistä on seurauksena satojen perheiden häädöt asunnoistaan. Myöskin hintasäännöstely päättyy, jos laki hylätään ja tämä merkitsee ennätysmäisiä hintojen nousuja vuoden vaihteessa. Seurauksena on ennen kaikkea työväestön ja pienviljelijäväestön taloudellisen elämän vaikeutuminen ja suoranainen romahdus.

Ed. Tainio: Herra puhemies! Se taktiikan häpeämättömyys, niinkuin täällä edellisen lausunnon antaja mainitsi, mielestäni esiintyy erikoisen selvästi juuri siinä esityksessä, mitä tällä kertaa käsitellään. Sillä hallituksen esitys laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa on erikoisesti juuri tällä kerralla asiakirja, joka osoittaa kaiken sen kieroilun, ja kan-

samme valtaosan eduista piittaamattomuuden, mihin hallitus ja hallituspuolueet, myöskin oikeistososialidemokraatit, ovat valmiit ajaessaan vientiteollisuuden ja rahamiespiirien pohjattomia saalistus- ja voitontavoitteluvaatimuksia.

Esitys osoittaa myöskin, että hallitus ja sitä tukevat puolueet ovat aivan täysin valmiit heittämään romukoppaan kaikki aikaisemmat omatkin esityksensä sikäli kuin ne ovat vähänkin ristiriidassa edellämainitun päämäärän kansa. Samalla se osoittaa, että sillä taholla pidetään johtavana ohjenuorana jesuiittamaista periaatetta: „Tarkoitus pyhittää keinot", jonka tieltä ovat saaneet väistyä perustuslakiemme eduskunnallekin takaamat oikeudet. Tämä tulee erikoisen selvästi esiin siinä tavassa, millä hallitus pyrkii valtalain avulla toteuttamaan Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton kanssa tekemänsä sopimuksenmukaisen pyöreän puun säännöstelyn. Hallitushan, niinkuin muistetaan, antoi lokakuun 5 päivänä 1951 eduskunnalle tätä koskevan erillisen lakiesityksen, jonka se itsekin tunnusti perustuslakiluontoiseksi, siis käsiteltäväksi valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätyllä tavalla. Kun kuitenkin hallitus totesi, ettei sen suunnitelma tavallista lainsäädäntöjärjestystä käyttäen onnistunut, se pyrkii nyt perustuslakiemme henkeä kiertäen saamaan sanotun säännöstelyn aikaan valtalain yhteydessä. Tämä tosiasia, joka jo julkisuudessakin tuli tunnustetuksi, kuitataan nyt hallituksen esityksen perusteluissa aivan samoin ja samoilla sanoilla kuin ministeri Huunosen äsken antamassa lausunnossa, seuraavasti: „Hallitus on antanut eduskunnalle erillisen esityksen pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä, mutta on pitänyt tarkoituksenmukaisena sen peruuttaa ja katsoo nyt aiheelliseksi yhtenäisyyden vuoksi ottaa esille tämän kysymyksen osana yleisestä talouselämän säännöstelystä (Oikeinhan se on!). Näin läpinäkyvän kierosti hallitus yhdellä huitaisulla pyrkii sivuuttamaan sen tosiasian, että tällaisella menettelyllä mitätöidään perustuslakien määräykset. Hallitukselle ei siis perustuslakiemme hengen noudattaminen ole tärkeää, vaan sillä on toinenkin perustuslaki, Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton kanssa solmittu sopimus, jota se pitää toimintansa lähtökohtana ja tarkoituksena.

On siis olemassa kaksi perustuslakia: Toinen, joka on Suomen hallitusmuoto ja toinen, joka on suurkapitalistien tahto, kuten kaikesta hallituksen menettelystä selvästi ilmenee. Tosiasiahan nimittäin on, että jos johdonmukaisesti menetellään, niinkuin hallitus on pyöreän puun säännöstelyä koskevan kysymyksen yhteydessä menetellyt, voi hallitus hallitusmuodosta piittaamatta saattaa voimaan yksinkertaisella ääntenenemmistöllä muutoin perustuslain luontoisia lakeja.

Hallitus on niinikään sisällyttänyt valtalakiin määräykset täydellisestä rakennustoiminnan säännöstelemisestä, kuten täällä ministeri Huunonen jo osoitti. Näiden määräysten avulla voidaan myöskin mielivaltaisesti rajoittaa asunto- ja talousrakennustoimintaa. Viitteitä tällaiseen on jo julkisuudessa näkynyt. Niinpä sosialidemokraattisissa lehdissä on kirjoiteltu pienviljelijäin ja maaseudun omarakennustoimintaa vastaan, tahdottu osoittaa, että sellainen navettojen rakentaminen on todellakin tuhlausta, mitä maaseudulla on tapahtunut. Nämäkin määräykset sisältynevät siihen sopimukseen, minkä hallitus on solminut vientiteollisuutta harjoittavien suurpääomapiirien kanssa, ja siksipä ne lienevätkin niin tärkeitä hallitukselle ja hallituspuolueille.

Edellä esittämäni pari esimerkkiä käsiteltävänä olevasta valtalakiesityksestä osoittavat selvästi toiselta puolen kapitalistipiirien häikäilemättömyyden ja toiselta hallituksen ja hallituspuolueiden nöyräselkäisyyden ja halun asiallisesti asettaa perustuslakimme sijalle suurpääoman edut ja tahdon. Se tapa — korostan sen vielä, — millä hallitus pyrkii laajentamaan valtuuksiaan tämän valtalakiesityksen yhteydessä viemällä perustuslakiemme eduskunnalle takaamia oikeuksia, merkitsee paitsi työtätekevälle väestölle taloudellisia uhrauksia, mitä vakavinta uhkaa kansanvaltaiselle järjestykselle maassamme. Jos tätä tietä jatketaan, jos eduskunta ja kansalaiset todellakin sallivat tällä tavalla tapahtuvan, johtaa se hallituksen diktatuuriin tai oikeammin suurpääoman rajattomaan diktatuuriin ja hallitusmuotomme täydelliseen sivuuttamiseen. Hallituksen valtuuksien lisääminen tällä kertaa sen sijaan, että niitä pitäisi vähentää, on osoituksena siitä, että aiotaan ottaa uusi, entistä pitempi askel

kohti sotataloutta, ja samalla se on uusi myönnytys sodanvalmistelijoille, joista ennen kaikkea kansamme vähäosaiset tulevat kärsimään.

Ed. V. Leskinen: Herra puhemies! Valtalaki on kaikissa vaiheissa aiheuttanut keskustelua eduskunnassa ja sen ulkopuolellakin eikä sitä sellaisenaan ole ihmettelemistäkään, koska on kysymys poikkeuslainsäädännöstä, joka luonnollisesti ei ainakaan kaikilta osilta voi miellyttää sen paremmin kansanedustajia kuin yksityisiä kansalaisiakaan. Periaatteessahan aina voidaan esittää vastaväitteitä monia säännöstelytoimenpiteitä vastaan, joskin toisaalta jo nimike „Talouselämän säännösteleminen poikkeuksellisissa olosuhteissa" selvästi osoittaa, että on kysymys lainsäädännöstä, jonka tarkoituksena on nimenomaan vaikuttaa vain juuri noissa poikkeuksellisissa olosuhteissa. Myös sosialidemokraattien taholta on useissa eri vaiheissa polemisoitu tällaisia poikkeuksellisia lainsäännöksiä vastaan, mutta toisaalta on aina tietysti jouduttu myöskin tunnustamaan välttämättömyys turvautua niihin poikkeuksellisissa olosuhteissa. Hallituksen perustelut mielestäni riittävät osoittamaan välttämättömäksi tälläkin kertaa tällaisen poikkeuksellisen lainsäädännön. Siinä on viitattu ulkomaisten, ulkomailta tuotavien hintojen nousuun sekä tarvikkeiden että raaka-aineiden kohdalla. Jos mieli toteuttaa tältä osaltaan hallitussopimuksessa ilmaistua tasapainopyrkimystä, on luonnollista, että tällaiseen säännöstelyyn edelleen on turvauduttava, sitä on laajennettava ja tiukennettava tarpeellisilta kohdiltaan. Toisaalta pyöreän puun käsittely tässä eduskunnassa on näissä aikaisemmissa vaiheissa jo riittävästi osoittanut, että pyöreän puun säännöstelyyn saattaminen taikka sen valvontaan ja ohjaukseen saattaminen siinä muodossa, kuin ulkoasiainvaliokunnan käsittelyn jälkeen asia eduskuntaan tuotiin, on välttämättömyys. Minä käsitän, että meidän ryhmämme on tältä osaltaan valmis myöskin hyväksymään sen ottamisen valtalakiin, kun hallitus nimenomaan perusteluissa on ilmoittanut pyrkivänsä toteuttamaan tätä valtalain kohtaa siinä hengessä kuin pyöreän puun säännöstelyn käsittely päättyi ulkoasiainvaliokunnassa.

Rakentamisen säännöstely on ollut pitkän pohdinnan kohteena talouspoliittisessa suunnitteluneuvostossa. Siellähän on harkittu monenlaisia toimenpiteitä rakentamisen valvomiseksi ja sen säännöstelyn tiukentamiseksi, ei suinkaan — niinkuin nimenomaan juuri SKDL:n taholta on haluttu väittää — välttämättömän asuntorakennustoiminnan supistamiseksi, vaan kaiken epäterveen rakentamisen rajoittamiseksi ja estämiseksikin. Sitävartenhan tässä valtalaissa (Välihuuto vasemmalta) — minä tulen teihin, odottakaa hiukan, varmasti! (Eduskunnasta: Onko se asuntojen rakentaminen epätervettä!), tämän valtalain piiriin sen liitteenä on lakiehdotus, joka niinikään pyrkii tehostamaan sitä rakennustoiminnan supistamista, joka on katsottava epäterveeksi. En tiedä, ovatko ne määräykset riittävät, jotka nyt on tähän liitteenä olevaan lainkohtaan sisällytetty. Niitähän voidaan vielä perustuslakivaliokunnassa tarkemmin harkita.

Huoneenvuokrien irroittaminen valtalain piiristä oli epäonnistunut toimenpide aikoinaan. Mielestäni näissä poikkeuksellisissa oloissa on vain normaalitoimenpiteenä pidettävä sitä, että tämä huoneenvuokrien säännöstely jälleen sisällytetään valtalain piiriin. Voidaan tietysti keskustella siitä, onko tarpeellista sisällyttää sitten joitakuita yleisiä määräyksiä ikäänkuin varmemmiksi vakuuksiksi tältä kohdaltaan valtalakiin. Kokemukset voimatilanteesta yksistään tämän syksyn ajalta varsinkin pääkaupungin kohdalla kai riittänevät perusteluiksi sille, että valtioneuvostolle annetaan oikeus määrätä sähkövoiman tuotannosta, sen laadusta, siirrosta, luovutuksesta ja kulutuksen säännöstelystä, yleensä siis annetaan valtuudet sähkövoiman säännöstelyyn, enkä minä oikein ymmärrä, mitä ed. Hetemäki tarkoitti huomautuksellaan siitä, että tuollaista lisäystä valtalakiin voitaisiin käyttää myös muihin tarkoituksiin kuin mitä nimenomaan tämän valtalain perusteluissa on ilmoitettu tarkoituksena olevan.

Sitten muutama sana tästä pyöreästä puusta vielä kerran. Koska ed. Tainio äskeisessä puheenvuorossaan siihen puuttui ja kun yleensä SKDL:n taholla ei uskota niitä väitteitä, joita muilta tahoilta tuodaan esille, niin minun ehkä sallittaneen esittää muutamien sellaisten auktoriteettien lausuntoja, jotka ovat heidän omista riveis-

tään, jopa ovat esiintyneet viime aikoina hyvinkin arvovaltaisia talouspolitiikan tuntijoina. Ed. Murto, joka on täällä läsnä ja joka on mm. talouspoliittisessa suunnitteluneuvostossa tästäkin asiasta lausunut muutamia varteenotettavia ajatuksia, hän eduskunnan käsitellessä tätä asiaa vuonna 1949 lausui mm. seuraavia useissa kohdin hyvin järkeviä ajatuksia: „Viennin harjoittajien kesken on syntynyt epätervettä kilpailua, joka on vienyt hintojen huomattavaan laskuun. Hintojen laskeminen on aiheuttanut puolestaan sen, ettei laajoilla alueilla voida lainkaan saada kantohintaa. Tästä me näemme — jatkoi ed. Murto vuonna 1949 — että vapaa kilpailu onkin epäterveellistä pyöreän puun kohdalla. Vapaus on johtanut siihen, että metsänomistajat eivät saa minkäänlaista kantohintaa, vaan heiltä otetaan vapauden varjolla metsät ilmaiseksi. Meidän taholtamme on jatkuvasti selvitetty — tämä on syytä nyt todeta — että varsinkin pienmetsänomistajilta on koko kapitalistisen vapauden aikana sahakapitalistien hyväksi riistetty metsät melkein ilmaiseksi".

Kukahan tällä kertaa nyt sitten onkin ollut kapitalistien asialla, ed. Tainio? Ja ed. Murto jatkaa: „Kun maalaisliittolaiset ajoivat pyöreän puutavaran säännöstelystä vapauttamista, koettivat he uskotella, kuinka se tuo onnea ja autuutta talonpoikaistolle. Mutta seurauksena olikin suuret tappiot..." ja hän huomautti painokkaasti: „Me olemme sitä mieltä, että pienmetsänomistajien, joita etupäässä pyöreän puutavaran myyjät ovat, edut on turvattava ja siihen ei päästä tuon kapitalistisen vapauden periaatteita noudattaen... Senvuoksi on välttämätöntä ryhtyä tässä suhteessa säännöstelytoimenpiteisiin".

Näitä Murron ajatuksia kannattaa lainata enemmänkin. Ne sopivat tämänpäiväisiin perusteluihin kuin nyrkki silmään. Hän sanoo nimittäin: „Erittäin tärkeätä olisi se, että keinottelijat voitaisiin poistaa metsäkaupan alalta. Meillä on tiedossa, — jo vuonna 1949, huom. ed. Tainio — kuinka Tornionjokivarressa Ruotsin puolella myytävän puutavaran kaupoissa esiintyvät välikädet keinottelevat, kuten tavalliset kapitalistit, aivan ansiotonta tuloa itsellensä. Meidän tehtävänä ei itse asiassa tässä myyntitapahtumassa ole paitsi periä voitot jokaista myytyä kuutiometriä kohden. Tuntuu kummalliselta, ettei valtiovallan taholta tällaisiin asioihin ole käyty käsiksi". Ja valtalaista yleensä sanoo ed. Murto erittäin varteenotettavan näkökohdan tällekin hallitukselle: „Jos säännöstelyasiaan ja yleensä valtalain käyttöön olisi suhtauduttu hallituksen taholta asiallisella tavalla ja kansan etujen mukaisesti, niin ei vuokrasäännöstelyä olisi laskettu pois valtalain piiristä. Pekkalan hallituksen tapana oli tässä asiassa aina lyödä nyrkkiä pöytään vallattomille porvarillisille aineksille, jotka olisivat olleet valmiita syöksemään kansan edut omien pyytettensä hyväksi, ja sillä tavalla voitiin estää vuokrasäännöstelyn poistaminen valtalain piiristä".

Tällä tavalla puhuu todellinen demokraatti ja tämä on sitä perustuslain kunnioittamista, josta on ed. Tainio täällä niin paljon on puhunut. Minulla on pikkuisen vielä lainauksia.

Ed. Kujala, joka tiettävästi on SKDL:n ryhmässä (Ed. Kujala: Täällä minä olen!), — hyvä, niin aivan — painava asiantuntija, hän on sanonut samasta asiasta huomauttaessaan ed. Laineelle vuonna 1949 keskustelussa: „Pyöreän puutavaran myyjiä kenties olisi ollut satoja tuhansia, ostajia oli vain kourallinen, jotka rengastuivat, ja sen rengastumisvapauden turvin, mistä maalaisliittolaisetkin täällä jatkuvasti puhuvat, sen vapauden turvin puutavararyhmät tukahduttivat niiden satojentuhansien myyjien vapauden ostamalla metsät pilkkahinnalla, jotta itse saisivat mahdollisimman suuren voiton metsäkaupoista (Eduskunnasta: Kysymyshän oli viennin säännöstelystä!). Ja hän jatkoi: „Minä sanoisin" — hän osoitti sanansa maalaisliittolaisille — „että sellaista vapaayrittäjäkautta ei tule enää, ja ette voi turvata metsähintojanne muutoin kuin liittymällä valtiovaltaan ja sen avulla säännöstelemällä näiden suuryrittäjäin voittoa. Ei tule olemaan senvuoksi, että puutavarafirmat ovat jo niin harvoissa käsissä ja niin rengastuneet, että mitään muuta voimaa teillä ei ole niitä vastaan säilyttääksenne kantohintanne kuin turvautua valtiovaltaan. Tulette varmasti kokemuksesta sen näkemään".

Ja sitten vielä eräs auktoriteetti, joka puhui vuonna 1946, siis Pekkalan hallituksen aikana, ettei jäisi tämä hyväksi mainittu hallituskaan tässä yhteydessä mai-

nintaa vaille. Ed. Puumalainen käytti puheenvuoron, jossa hän sanoi: „Minulla on ollut tilaisuus todeta, että niin pitkälle kuin asioita on käsitelty perustuslakivaliokunnassa" — silloisessa, siis niinkuin nytkin porvarillis-enemistöisessä perustuslakivaliokunnassa — „yhtämittaisena pyrkimyksenä on ollut kaikenlaisen ohjaavan toiminnan repiminen rikki niin pitkälle kuin se on mahdollista ollut. Asianlaita on nyt kuitenkin niin, että elämää on mitattava nyt kuitenkin tosioloissa kokonaan toisilla mittapuilla ja nähtävä ne vaikeudet, jotka meillä on". Ja kun eräät porvarilliset edustajat olivat vaatineet valtalain kumottavaksi viimeistäänkin rauhan tultua, niin ed. Puumalainen tästä sydämistyneenä sanoi: „Tässäkin lausunnossa ilmenee se kevytmielisyys, millä ajatellaan taloudellisista asioista. Onko rauha joku sellainen runsauden sarvi, joka ratkaisee esimerkiksi meidän elintarvikeprobleemin?" Ja hän lisää: „Näiden asioiden järjestykseen saattaminen ei voi tapahtua edes vuodessa eikä kahdessa, ei voida puhua edes vuosista, kun tällä alalla voidaan säännöstelystä luopua".

Samaan tapaan tuomatta mitään positiivista muuta kuin aina vain vetämällä hajalle pyritään sitten rikkomaan näitä säännöstelytoimenpiteitä, niitä ohjaavia toimenpiteitä voi sanoa. „Ja täytyy väittää", sanoo ed. Puumalainen edelleen, „että asianomaisen valiokunnan työllä taloudellisessa suhteessa ei ole mitään arvoa. Minä olen omasta mielestäni vakuutettu", sanoo ed. Puumalainen, „että meidän taloudellisen elämämme murros on niin syvä, että ei ainoastaan ole kysymys siitä, että ohjaillaan välttämättömässä tarpeessa, vaan on ohjailtava suunnittelevassa mielessä. Se tulee varmaankin meillä ennen pitkää eteen kaikille ja siihen tehdään myös meillä tällä kertaa vakaavassakin mielessä työtä" (Eduskunnasta: Niin se tuleekin!). „Olisi toivottavaa, että — — — osallistuttaisiin taloudellisen elämän järjestelemiseen toisessa mielessä kuin tähän saakka". Ja siitä hän oli kovin vakuutettu ja katsoi, että oli korkea aika, jos kerta kaikkiaan halutaan taloudellisista vaikeuksista kunnialla selvitä.

Täällä ovat siis SKDL:n edustajat vielä pari vuotta siten puhuneet pyöreän puutavaran säännöstelyn puolesta (Eduskunnasta: Kuka säännösteli pyöreän puutavaran?), niin kuin he ovat yleensä puoltaneet myöskin valtalain käyttöä Pekkalan hallituksen aikana. Nyt, kun olosuhteet ovat tässä suhteessa muuttuneet, niin heidänkään mielestä ei ole mitään väliä sen linjan kanssa, mitä he ovat aikaisemmin noudattaneet. Nyt heillä on vapaus pyöristellä sanansa jopa kuukauden sisällä (Eduskunnasta: Ne ovat viisastuneet!). Minusta tämä tilanne osoittaa, että heidän väitteeseensä ei nyt ainakaan kannata perustaa tämän maan politiikkaa, vaan nimenomaan juuri lähtien siitä, että tällä hetkellä täytyy pyrkiä pitämään huolta tämän tasapainopyrkimyksen toteutumisesta. Meidän on myöskin tämä valtalakiesitys tässä muodossa hyväksyttävä.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! — Esillä oleva niinsanottu valtalakiesitys sisältää myös pyöreän puutavaran viennin säännöstelyä koskevan uusitun esityksen. Se tietää asiallisesti todellisuudessa valtalain yhteydessä jopa laajennettua oikeutta sekä kieltää että rajoittaa eli säännöstellä pyöreän puutavaran vienti ulkomaille. Tämä taas antaa mahdollisuuden ulkolaisten ja muiden pienostajien poistamiseen suuremmassa tai pienemmässä määrin ostomarkkinoilta eli lähinnä suurpuutavarayhtiöiden ylivallan ja rengastumisen kiristämisen mahdollisuutta. Aikaisempien kokemuksien mukaan tämä eli kilpailun puute taas tuo ennemmin tai myöhemmin kantohinnan laskun ja työttömyyden maaseudulle, mistä maaseudun elämisen mahdollisuuksien vaikeutumisesta ja ostokyvyn heikonymisestä puolestaan aikanaan kärsii myöskin teollisuus, työväki ja asutuskeskukset. Maalaisliitto onkin johdonmukaisesti ollut niin aikaisemmin kuin nytkin pyöreän puutavaran vientisäännöstelyä, niin kuin muutakin säännöstelyä vastaan (Eduskunnasta: Kyllä on johdonmukaista!). Onkin siis kysyttävä, mistä syystä ryhmämme enemmistö kuitenkin vastoin aikaisempia käsityksiään ja aikaisempia kannanottojaan näyttäisi olevan valmis sittenkin alistumaan vientisäännöstelyyn. Syynä tähän ja vastuun tästä kantavat sosialidemokraatit (Eduskunnasta: Sillä tavalla!). Mistä syystä sitten sosialidemokraatit ajavat pyöreän puutavaran vientisäännöstelyä, kun kansanomaisesti sanon „Turusta Pyssyyn"

ja uhkaa koko vakauttamisen kaatamisella ellei heidän vaatimukseensa alistuta, vaikka pyöreän puutavaran vientisäännöstelyllä ei ole vakauttamisen kanssa mitään asiallista yhteyttä. Valuuttakontrollin ja säännöstelyn kannalta pyöreän puutavaran vientisäännöstely ei ole tarpeen, riittää, kun viejät esimerkiksi velvoitetaan tekemään tulliviranomaisille vietävistä määristä asianomainen ilmoitus. Kauppapolittista merkitystä on myöskin runsain mitoin yliarvioitu, sillä eihän Suomi ole ainoa pyöreän puutavaran viejä, jotenka esimerkiksi kivihiilen ja koksien myyjämaa kaikesta huolimatta voi harkita, minkä pyöreää puuta vievän maan kanssa se haluan tehdä niin sanotun kompensatiokaupan. On syytä sosialidemokraateilta kysyä tätä asiaa, sitä suuremmalla syyllä (Ed. Hiltunen: Kysy pääministeriltä, hän sen paremmin tietää!), kun pyöreän puutavaran viennin säännöstelystä eivät hyödy viejät, eivätkä myöskään teollisuustyöläiset, vaan päinvastoin joutuvat sen epäedullisista seurauksista itsekin kärsimään. Pyöreän puutavaran vientisäännöstelyä koskevan lain ensimmäisessä käsittelyssä tein saman kysymyksen sosialidemokraattien ryhmän puheenjohtajalle ed. Leskiselle pyytäen totuutta lopulta sanottavaksi julki, mutta hän väisti taitavasti kysymyksen vedoten tehtyyn hallitussopimukseen ja siihen, että sopimuksesta on puolin ja toisin pidettävä kiinni. Mutta tämä ei valitettavasti ole vastaus eikä mikään, sillä tämä tulkinnanvarainen sopimus pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä hallitusneuvottelujen yhteydessä syntyi juuri sosialidemokraattien jyrkästä vaatimuksesta. On siis edelleen kysyttävä, miksi sosialidemokraatit ovat vaatineet ja edelleen vaativat toteutettavaksi tätä maaseudun ja koko Suomen kansan kuristusrengasta. Miksi he vaativat sitä, kun etupäässä vain suurteollisuus siitä hyötyy? Tällainen vaatimus ei voine johtua hyväntahtoisuudesta tai tyhmyydestä, vai kuinka ed. Leskinen? Siinä täytyy olla jokin muu pätevä syy perustana. Käsitykseni mukaan vain kaksi syytä vaihtoehtoina voivat olla todellisina syinä: joko sosialidemokraatit kulissien takana edelleen palaavat Fagerholmin hallituksen tyyliin Suomen maaseutuväkeä vastaan aiheuttaen tällä lyhytnäköisyydellään loppujen lopuksi vahinkoa koko maalle tai sitten he haluavat kaikista seurauksista välittämättä nöyryyttää maalaisliittoa, painaa Suomen maaseudun valtapuolue polvilleen, kun sen enemmistö vakauttamisen ja tämän hetken sovinnon ja yhteishyvän vuoksi katsoo olevansa pakotettu antamaan periään eräästä maaseutuväen elintärkeästä kysymyksestä, jolla ei ole mitään tekemistä vakauttamisen kanssa. Vaatimalla pyöreän puutavaran tarpeetonta vientisäännöstelyä vakauttamisen yhteydessä vain aiheuttaa enemmän tai vähemmän kantohinnan laskua ja työttömyyttä maaseudulla. Ja näin myös vaikeutetaan todella vakauttamista. Haluaisin kuitenkin sanoa, että tällainen sosialidemokraattien sanelu- ja tasatahtipolitiikka ei voi kauan menestyä eikä ole kansakunnalle yhteiseksi hyväksi. Miksi pitää kiinni tulkinnanvaraisesta sopimuksesta, josta kansamme laajat väestökerrokset eivät mitään hyödy, vaan päinvastoin kärsivät? Ei maalaisliitossa sopimuksen tältä osalta tarkistaminen tai muuttaminen ole kiinni, eikä suurteollisuudella myöskään ole voimaa sellaisen toimenpiteen estämiseen. Eikö olisi ollut helpompaa olla hajoittamatta ja lyömättä tarpeetonta kiilaa, kun suhdannepidätysten rasitus olisi kaiken kohtuuden mukaan voitu jättää suuria sotasuhdannevoittoja, jos niin saa sanoa, saaneen suurpuunjalostusteollisuuden kannettavaksi eikä antaa sille tilaisuutta siirtää tarpeettomasti tätä rasitusta yhteisen kansan maksettavaksi. Taloudellisten vaikeuksien lisääminen maaseudulla ei voi olla rakentavaa, vaan hajoittavaa politiikkaa, ja sen seuraukset voivat olla erittäin tuhoisat.

Kun ne syyt ja perusteet, joilla sosialidemokraatit nuijivat tämän tai yrittävät nuijia tämän pyöreän puutavaran vientisäännöstelyn pakolla läpi, eivät voi olla oikeita ei taloudelliselta kannalta eikä moraaliselta kannalta, eivätkä myöskään hyväksyttäviä eivätkä yleisen edun mukaisia, en omalta kohdaltani ole voinut tätä vientisäännöstelyä hyväksyä ja olen katsonut olevani pakotettu käyttämään tästä asiasta puheenvuoron.

Vakauttaminen on kansakunnan yhteisen edun vaatima kysymys, erittäin tärkeä elinkysymys, ja sitä vakauttamista ei pitäisi sabotoida liittämällä siihen tarpeettomasti sellaisia kysymyksiä, jotka eivät varsinaisesti siihen kuulu pyrkimällä samalla poliittisiin päämääriin, sosialidemokraattisiin poliittisiin päämääriin, jotka muodostu-

vat väistämättä enemmin tai myöhemmin yhteisen edun vastaisiksi, maaseutuväestökerroksien etujen vastaisiksi, ja tätä tietä myöskin, kun maaseutuväestön ostovoima heikkenee, koko kansan edun vastaisiksi. On välttämätöntä tämä puoli asiasta jo nyt lopulta esiintuoda, kun sosialidemokraatit ovat pakolla tämän pyöreän puutavaran vientisäännöstelyn vielä tuoneet valtalakiin, jotta tätä asiaa eduskunnassa todella vakavasti harkittaisiin eikä alistuttaisi ilman muuta tähän tasatahtipolitiikkaan (Eduskunnasta: Äänestä kommunistien mukana!).

Ed. Lappi-Seppälä: Herra puhemies! On varsin tyypillistä nykyiselle elämänmenolle ja harjoitetulle politiikalle se tapa, miten asuntokysymykseen ja kysymykseen vuokrasuhteista suhtaudutaan. Esillä olevaan ns. valtalakiin on kysymys huoneenvuokrasuhteista otettu mukaan puhtaasti taktillisista syistä, koska sillä tavalla on pyritty ratkaisemaan ongelma pyöreän puutavaran kohtalosta. Näin on asunto- ja vuokrakysymys heitetty eräänlaisena uhrilampaana pyöreän puutavaran alttarille. Viime vuosien aikana ovat asuntojen omistajat saatettu sekä taloudellisesti että oikeudellisesti sellaiseen kurimukseen, että on tuskin mitään muuta kansalaisryhmää koko maassa, jota valtiovalta olisi kohdellut siinä määrin nurjasti. Asia on siinä määrin jo valaistu julkisuudessa sekä kirjoituksin että puhein, että ei voi olettaa kenenkään tässä salissa olevan tuntematta tähän kysymykseen liittyviä varsin surullisia tosiasioita, jotka selvääkin selvemmin osoittavat niiden säästäjien, jotka aikoinaan elämänsä parhaina vuosina sijoittivat säästönsä omaan asuntoon, nyt joutuneen mitä törkeimmän ja epäoikeudenmukaisimman käsittelyn kohteeksi. Ylläpitämällä keinotekoisesti useita vuosia eri vuokratasoja, jotka eivät ole lainkaan riippuvaisia asunnon suuruudesta, sen sijainnista eikä sen laadustakaan, joka seikka luonnollisesti herättää oikeutettua tyytymättömyyttä ja heikentää valtiovallan arvovaltaa, hallitukset ovat toinen toisensa perään kaihtaneet tarttua vuokrakysymyksen oikeudenmukaiseen ja järjelliseen ratkaisuun. Nyt ollaan jo kohta luisumassa siihen onnettomuuteen, ettei asuntoedun saavuttamista enää pidetä edes mahdollisena omin ponnistuksin, vaan käsitetään asunto jonkinlaisena lahjana poliittisesta asennoitumisesta. On hävitetty kansalaisten oma yritteliäisyys asunnon hankinnassa. Siitä on muodostunut lautakunnissa ja virastoissa suoritettava pitkäaikainen ja monimutkainen ja kallis asianajotehtävä, jonka kysymät kustannukset alkavat jo uhkaavasti lähennellä samaa suuruusluokkaa kuin pienen asunnon rakentamiskustannukset. Vanhojen talojen päävuokralaisten asuntoeduista on syntynyt poliittisen pelin johdosta omistusoikeuden veroinen „rikkaus". Asunnon omistajan köyhtyessä ja menettäessä valtiovallan edessä oikeuksiaan on päävuokralainen rikastunut ja noussut vallan ihmeelliseen valtaan. Siten on säästöillä ja ponnisteluilla saavutettu taloudellinen tulos siirtynyt vähitellen niiden käsiin, jotka täysin ansiottomasti ovat toisen huoneissa asuen onnistuneet kerran pääsemään päävuokralaiseksi toisen omistamaan asuntoon. Harjoitettu vuokrapolitiikka on, paitsi taloudellisessa mielessä nurja ja täysin epäoikeudenmukainen, myös koko kansaa syvästi alentava ja oikeustajuntaakin loukkaava.

Miten nurjiin käsityksiin nykyinen suhtautuminen huoneenvuokrakysymykseen voi johtaa, osoittaa täällä eilen kansanedustajille jaettu painettu lentolehtinen, jonka otsikkona oli „Liikehuoneistojen omistussuhteet". Tämän lentolehtisen oli toimittanut liikehuoneistojen vuokralaisyhdistys, ja siinä sanotaan toisella sivulla mm. näin — tämä siteeraus on tuosta lentolehtisestä —: „Näin ollen on selvää, että liikehuoneiston vuokralaisella on omistusoikeus" — huomatkaa omistusoikeus — „sisustetuun liiketoiminnan edellyttämään kuntoon saatettuun liikehuoneistoon." Kyllä on jo hyvin pitkälle päästy! Vuokralaiselle nyt vaaditaan jo omistusoikeus ja oikealta omistajalta tämä oikeus pyritään ottamaan pois. Seuraava askel luonnollisesti on se asuntojen kohdalla, että omistusoikeus siirtyy vuokralaisille, koska vuokralaiset ovat omin rahoin kalustaneet tämän asunnon ja saattaneet sen asumisen edellyttämään kuntoon.

Kun tiedetään, miten nykyisin voimassa olevaa lakia on asuntojen omistajiin sovellutettu, on vähin, mitä voidaan nykyisissä oloissa vaatia, että perustuslain mukaisessa järjestyksessä viime vuoden joulukuun 29 päivänä säädetty laki huoneenvuokrista ja

vuokrasuhteista sellaisenaan otetaan omana lukunaan nyt esillä olevaan valtalakiin.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Silloin kun pyöreä puutavara vapautettiin säännöstelystä erottamalla se valtalain piiristä, silloin meidän kommunistimme, niinkuin täällä mainittiin, vastustivat tätä toimenpidettä (SKDL:n ryhmästä: Äänestettiin sen puolesta!). He tekivät sen silloin sillä perusteella, että tämä vapauttaminen merkitsisi metsäkapitalistien suunnatonta voittoa (Välihuutoja vasemmalta). On sentähden ilahduttavaa todeta, että kommunistit nyt ovat palaamassa kapitalistiselle linjalle tässä asiassa (Eduskunnasta: Oikein!), ja minä lausun sydämellisesti tervetulleiksi (Hilpeyttä eduskunnassa!).

Toiseksi me täällä oikealla olemme aina olleet sitä mieltä, että talouselämän joutuminen liiaksi valtiovallan holhoukseen on epätervettä toimenpidettä, josta valtakunnan talouselämä ja koko kansa kärsii. Valtio on kovin huono kauppamies. Jos valtio on omissakin asioissaan huono kauppamies, ei sitä ole suinkaan silloin suositeltava liike-elämän ylitirehtööriksi. Sotien aikana tai suurten taloudellisten mullistusten aikana on valtiovallalle tilapäisesti annettu taloudellisen elämän holhousvalta. Nyt kun tämä hallitus, joka istuu, on sanonut olevansa valkauttamishallitus, pyrkii saattamaan meidän talouselämäämme normaalisille raiteille, on se katsonut tarpeelliseksi pyytää vielä laajennettua taloudellista valtalakia. Ja sen piiriin on myöskin sidottu tämä pyöreän puutavaran kohtalo. Jos tehdään uskottavaksi, että koko valtakunnan talouselämän kannalta on välttämätöntä pyöreän puutavaran sitominen tähän valtalakiin, niin silloin tietysti täytyy ottaa huomioon koko valtakunnan asema. Mutta ei ainakaan minun kohdallani — taidan olla huono vastaanottamaan tietoa ja ymmärrystä, — ei ole ainakaan minun kohdallani tehty selväksi, että valtalakiin olisi pitänyt sisällyttää tämä pyöreä puutavara (Eduskunnasta: Ei sitä moni muukaan ymmärrä!). Sitten minä ihmettelen, että täällä äärimmäisen vasemmiston taholta nyt tätä valtalakia nimenomaan kovasti vastustetaan. Siinä minusta he ovat menneet suurten linjojensa ulkopuolelle. Kaikissa niissä maissa, missä heidän valtiokatsomuksensa mukaan hallitaan, siellä on sentralisoitu koko valta myöskin talouselämässä valtiolle. Tälläkin kohdalla on ilahduttavaa, jos todellakin meidän kommunistimme tulevat vähitellen siihen, että he näkevät talouselämää kahlehtivien ja ihmiselämää kahlehtivien valtalakien tarpeettomuuden, että ihmiset saavat tehdä kauppaa, asua ja elää kunnollisina kansalaisinä perustuslain sallimien vapauksien mukaan. Minä ilolla kuuntelin sieltä vasemmalta tulleita puheita ja ajattelin, että nouseeko todellakin aurinko idästä (Naurua. — Vasemmalta: Kyllä nousee!).

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Edustajien Leskisen ja Koskisen sekä ministeri Huunosen ja viimeksi ed. J. Wirtasen lausunnot antavat aihetta täältä meidän taholtamme muutamiin reunahuomautuksiin. Täällä edustaja Leskinen ja kai myöskin edustaja Koskinen, jos minä oikein käsitin heidän lausuntojensa sisällön, tahtoivat niillä väittää, että SKDL tässä pyöreän puun jutussa pelaa kaksinaamaista peliä, että mukamas me emme olisi olleet tämän pyöreän puutavaran vapauttamisen kannalla alun perin ja nyt näyttelisimme niinkuin toista naamaa. Tässä on huomautettava, että vuoden 1948 syksyllä, jolloinka pyöreä puutavara vapautettiin säännöstelystä tässä kamarissa, se tapahtui nimenomaan SKDL:n eduskuntaryhmän ratkaistessa tämän kysymyksen äänillään.

Kun ed. J. Wirtanen täällä äsken tuossa viereisessä pöntössä todisti aivan päinvastaista, niin tietysti herra puhemies ei salli minun nimittää ed. Wirtasen lausuntoa oikealla nimellään. Mutta kun minä sitä kuuntelin, minulle johtui mieleen kertomus eräästä kirvesmiehestä — kuulemma hän oli sosialidemokraatti, — jolla oli useampia poikia, jotka pojat olivat toiset enemmän toiset vähemmän suulaita; ja kun isältä kysyttiin, että mitä hän tuosta poikaparvesta arvelee, niin hän sanoi, että kyllä kaikista näistä muista pojista tulee hyviä kansalaisia, mutta tuo Jussi — siitä voi tulla pappi. Ja tällainen tarina minulle johtui mieleeni, kun minä kuuntelin ed. J. Wirtasen äskeistä aivan väärää todistusta SKDL:n eduskuntaryhmästä ja sen kannasta vuonna 1948 syksyllä (Ed. J. Wirtanen: Mikä kohta väärin?), jolloin pyöreä puutavara vapautettiin säännöstelystä.

Mitä sitten tulee siihen tilanteeseen ja niihin vaikutteisiin, mitkä johtivat meidän ryhmämme tällaiseen kannanottoon, niin niistäkin muutama sana. 1948 syksyllä, kuten tunnettua, meillä muodostettiin Fagerholmin hallitus, joka niinikään maamme suurpääomapiirien tahdolle kuuliaisena ryhtyi järjestämään tähän maahan niinsanottua suhteellista työttömyyttä, jonka avulla olisi päästy työntekijäin palkkojen kimppuun ja myöskin pienviljelijäin elintason kimppuun. Meillä oli, mikäli minä oikein muistan, varastoitunut edellisinä vuosina, ellen väärin muista numeroa, yli 1 miljoona kuutiometriä pyöreätä puutavaraa, jonka ulosviennin vientisäännöstely esti. Me näimme, että eräs, tosin vähäinen keino yrittää torjua tätä Fagerholmin hallituksen yritystä maamme työläisten ja pienviljelijöiden elinehtojen kurjistamiseksi oli myöskin se, että vapautetaan pyöreä puutavara säännöstelystä ja sitä tietä avataan kilpailu maakunnissa sekä puutavaran ostoissa että myöskin työtilaisuuksissa. Seurauksena tästä meidän silloin ottamastamme kannasta on ollut se, että tällä kertaa me voimme sanoa, että tällä teolla on ollut huomattava vaikutus ja tarkoitettu vaikutus juuri tähän suuntaan. Viime vuoden aikanahan meillä hakattiin myyntiin pyöreätä puutavaraa muistaakseni 3,3 miljoonaa pinokuutiometriä. Jokainen käsittää, joka vähänkin osaa käyttää kynää, mitenkä suurelle määrälle työntekijöitä tällaisen puutavaramäärän hakkaaminen ja kuljettaminen tarjoaa työtä. Nyt kuluvana vuonna arvioidaan, käyttääkseni tohtori Pihan suuressa valiokunnassa esittämiä asiantuntijanumeroita, hakattavan ja vietävän meillä yli 5 miljoonaa kiintokuutiometriä pyöreätä puutavaraa, joka merkitsee hänen laskujensa mukaan yli 15 miljardia markkaa rahaa maakuntaan. Jos tätä rahasummaa vertaa vaikkapa kokonaiskansantuloon ja ottaa huomioon sen seikan, että tämä jakaantuu enemmän tai vähemmän epätasaisesti maakunnanväestön kesken, työläisten, pienviljelijöiden, ehkä myöskin pikkukauppiaiden, ja keinottelijoidenkin pussiin siitä menee osa, mutta joka tapauksessa tämä on nyt sellainen toimenpide, joka on riistänyt vientiteollisuusfirmoilta mahdollisuuden monopolisoida sekä kantohintamarkkinat että myöskin työtilaisuudet.. Ja tässä mielessä asia otettuna ja numerot esitettynä sellaisina kuin ne ovat, minä luulen, että SKDL:n eduskuntaryhmän ei ole syytä hävetä tätä tekoaan enemmän työläisten kuin pienviljelijöiden edessä. Täytyy muistaa se, että elintason kurjistuminen, palkkojen alentuminen maaseudulla vaikuttaa välillisesti myöskin elintason kurjistumiseen teollisuuskeskuksissa, ja sellaisenaan se on koko työväenluokkaa koskeva kysymys.

Sitten on puhuttu paljon siitä, että pyöreän puutavaran vientisäännöstely olisi hallitukselle välttämätön, jotta se voisi kauppaneuvotteluissa käyttää tätä eräänlaisena kovana valuuttana mm. kiinteiden polttoaineiden saamiseksi maahan. No, ne asiantuntijalausunnot, joita eduskunnan eri valiokunnissa on tässä asiassa esitetty, eivät ole niin kovin vakuuttavia siinä mielessä, että tämä yleensäkään olisi mikään avainkysymys tämä pyöreä puutavara kauppaneuvotteluissa. Mutta otettakoon nyt asia niin, että se on avainkysymys ja lähdetään sitten kysymään, että eikö hallituksella ole muita mahdollisuuksia kuin pyöreän puutavaran vientisäännöstely asioita järjestää, niin minulla on sellainen käsitys, että muitakin mahdollisuuksia on. Tietenkin eräs mahdollisuus niitä tapauksia varten, jolloinka kauppaneuvotteluissa tarvittaisiin vissi määrä pyöreää puutavaraa, on se, että hallitus varaisi ostoteitse itselleen sellaisia varastoja pyöreää puuta, jota voitaisiin tällaisissa kaupoissa käyttää kovana valuuttana. Mutta myöskin täytyy ottaa huomioon se, että Suomen valtiolla on vissi määrä metsiä, niistä hakataan vuosittain huomattavat määrät pyöreää ynnä muuta puutavaraa ja silloin myöskin valtio voisi omista metsistään hakkauttaa tätä kovaa valuuttaa ja käyttää tarpeen vaatiessa sitä myöskin kauppaneuvotteluissa tähän tarkoitukseen. Ei ole mitään pakkoa mennä tämän seikan takia vientisäännöstelyyn, sillä minun ymmärtääkseni se ei ole ollenkaan välttämätöntä.

Edelleen on väitetty, että tällä pyöreän puutavaran viennillä harjoitetaan valuuttakeinottelua. Sellaista on tietenkin tapahtunut ja myöskin suuressa valiokunnassa Suomen Pankin ja myöskin ulkoasiainministeriön asiantuntijat selostivat jonkun verran tällaista tapahtuneen, mutta minun käsitykseni mukaan nämä puutteet voidaan poistaa tiukentamalla valvontaa ja ennen

kaikkea säätämällä pyöreälle puutavaralle vientimaksu, joka sellaisenaan minusta on riittävä kontrollitoimenpide, jos halutaan nimenomaan välttyä tällaisilta väärinkäytöksiltä. Minä en pidä niitä syitä järjellisinä joita sosialidemokraattien ja myöskin eräiden porvarillisten edustajien taholta on täällä esitetty tämän toimenpiteen tueksi. Päinvastoin minä ja meidän ryhmämme käsitämme asian niin, että tarkoituksena on tämän ed. Tainion mainitseman hallituksen ja Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton kesken tehdyn sopimuksen so. toisen perustuslain täytäntöön soveltaminen, joka perustuslaki säädettiin nimenomaan Suomen vientiteollisuuden kapitalistien etuja silmällä pitäen. Sen tarkoituksena on minun käsitykseni mukaan vuoden 1930 jälkeisten pulavuosien malliin alistaa paitsi puutavaramarkkinat — siis tarkoitan nimenomaan puutavaraostot rengastuneiden suomalaisten puutavarafirmojen yksinoikeudeksi, jolloinka he saisivat määrätä suomalaisella maaseudulla, mistä he ostavat, keneltä he ostavat ja kuinka paljon niistä maksavat, ja samalla myöskin heille jäisi mahdollisuus samassa yhteydessä kontrolloida kuinka paljon työtilaisuuksia järjestetään ja paljonko niistä maksetaan. Sille, joka on elänyt nuo vuodet, tarkoitan nimenomaan vuoden 1930 jälkeiset pulavuodet, ei ole vaikea nähdä sitä tilannetta, mikä väikkyy meidän puutavarakapitalistiemme ja ehkä myöskin oikeistosos. dem. johtajiemme mielissä, kun he tätä asiaa ajavat. Heidän mielissään väikkyy tilanne, jolloin suomalaisella maaseudulla ja myöskin kaupungeissa kunnat elättivät firmojen työntekijöitä sen takia, että palkat ja ansiot olivat vähäiset, mutta firmojen voitot paisuivat satumaisesti sinä aikana ja, kuten myöhemmin eräät heidän johtavat miehensä julkisestikin ilmoittivat, tilanne oli heille aivan erinomaista kulta-aikaa.

Tässä on ymmärtääkseni kuteet ja loimet — käyttääkseni kansanomaista sanontaa — niille pyrkimyksille, joita ed. Leskinen täällä niin kaunopuheisesti yritti äsken tältäkin paikalta ajaa ja jota myöskin ed. Koskinen — sanoisin verraten yksinkertaisessa lausunnossaan yritti täällä saada meille vakuutetuksi.

Sitten ministeri Huunonen täällä mainitsi rakennussäännöstelystä, että sen tarkoituksena olisi asuntotilanteen parantaminen. Minä en nyt jaksa ymmärtää sitä, millä tavalla asuntotilanne parantuu, jos kaikki rakennustoiminta pannaan säännöstelyyn, jos myöskin sellaiset rakennukset, joihin ei käytetä sementtiä eikä rautaa, jos niihin täytyy hakea herrojen lupaa, niin minusta tuntuu siltä, että kyllä tällä toimenpiteellä pyritään päinvastoin rakennustoiminnan supistamiseen, mikä sellaisenaankin jo merkitsee iskua ainakin pikkurakentajille. Kun kysytään, mitä tällä kertaa muun muassa suomalaisella maaseudulla rakennetaan, niin väittämät siitä, että ainakaan huomattavammassa määrässä siellä rakennettaisiin ylellisyystarkoituksia silmällä pitäen, semmoiset väittämät eivät pidä paikkaansa. Täytyy muistaa se, että meidän maaseudullamme niinkuin kaupungeissakin oli lähes 10 vuotta sotavuosien tilanne jolloinka uutta ei rakennettu eikä liioin myöskään entistä hajoamisvaiheessakaan olevaa rakennusta korjattu. Minulla on ollut tilaisuus tässä suhteessa perehtyä näihin asioihin vähän lähemmin, maaseudun Arava-komitean tutkimusmatkoilla ja myöskin sen komitean numeroaineistoon ja se osoittaa, että asuntokurjuus köyhemmän väestön keskuudessa suomalaisella maaseudulla on tällä kertaa perin huutava. Ja eräänä sen perussyynä on se seikka, — niinkuin minä sanoin, — että oltiin pakotettuja olemaan lähes kymmenen vuotta sellaisessa tilanteessa, jolloin ei voitu mitään rakentaa, jolloin myöskin sellaiset rakennukset, jotka olivat vuonna 1939 hajoamisvaiheessa, niissä on ihmisten täytynyt asua edelleen ja täytyy asua vielä tänäkin päivänä. Ne eivät ole enää missään muodossa ihmisasunnoiksi kelpaavia. Tällaista ja tähän verrattavaa rakennustoimintaa maaseudulla on paljon, ja jos nyt näiden pikkueläjien täytyy lähteä, niinkuin herrat ministerit haluavat vaatia, jokaiseen tällaiseen rakennukseen, olkoonpa se asuinrakennus tai lantala tai sikala tai muu, pyytämään rakennuslupaa, niin kyllä siinä mennään säännöstelyssä tavattoman pitkälle. Mutta minä luulisin, että hallituksella on tässäkin suhteessa perimmäisenä pyrkimyksenä sama tarkoitus, mikä on myös nytkin pyöreän puutavaran säännöstelyssä, nimenomaan se, että tällä pyritään rakennustyöntekijäin palkkojen kimppuun. Pyritään jälleen saamaan työttömyyttä rakennustyöalalle suhteellista työttömyyttä, sosialide-

mokraatithan käyttävät tämmöistä termiä, jonka jälkeen olisi sitten hyvä lähteä polkemaan rakennustyöläisten ja muiden työläisten palkkoja. Siitä ymmärtääkseni on kysymys, ei enemmästä eikä vähemmästä. Sitten kysymys huoneenvuokrasäännöstelystä. Minä haluaisin vain tähän senverran kajota, että kun 1948 huoneenvuokrat irroitettiin valtalaista, silloinen sosialidemokraattinen hallitus ei tehnyt asiallisesti mitään estääkseen tämän toimenpiteen toteutumista. Kun nyt uudelleen on palattava tälle tielle, niin lienee lupa kysyä herroilta sosialidemokraateilta, minkä takia nyt tähän mennään kun 1948 katsottiin kerran sopivaksi irroittaa huoneenvuokrat valtalaista. Minä en ollenkaan halua väitellä siitä, onko oikein tai väärin pitää huoneenvuokria valtalaissa tai erillisenä, niistä voidaan keskustella eri yhteydessä, mutta ei pidä asettaa kysymystä niin kovin terävästi eduskunnan eteen ja omaa häntää nostaen kun hyvin kumminkin muistetaan, millä tavalla samainen ryhmä 1948 tässä asiassa menetteli, vaikka sillä oli valta ja voima käsissään hoitaa asiat toiseenkin suuntaan, koska he olivat nimenomaan hallituksessa.

Sitten täällä jo aikaisemmin ed. Tainio korosti sitä seikkaa, että hallitus tällä esityksellään saa sijoittaa pyöreä puutavara valtalakiin, menettelee ainakin perustuslain hengen vastaisesti ja on lähtenyt tielle, joka, jos sitä jatketaan, saattaa johtaa maan hyvinkin diktatorisesti hallitun maan asemaan. Minun ymmärrykseni mukaan olisi perustuslakivaliokunnan tätä seikkaa tutkittava ja käsittääkseni valiokunnan pitäisi ensimmäisenä asettaa kysymys siitä, missä määrin hallituksen menettely on sopusoinnussa perustuslakien kanssa. Sitten kun tämä asia on ratkaistu, sitten vasta lähteä mahdollisesti, jos päätös on myönteinen, käsittelemään lakiesityksen muita puolia.

Ed. Kujala: Herra puhemies! Muutamien lausuntojen johdosta on tehtävä eräitä huomautuksia tämän asian käsittelyn yhteydessä. Näyttää siltä, että kaikkia toimenpiteitä hallituspuolueitten taholta sekä myöskin äärimmäisen oikeiston taholta pidetään suotavina sekä pyritään toteuttamaan vakauttamisen varjolla. Ed. Hetemäen lausunto tässä suhteessa on erikoisen tyypillinen senvuoksi, koska hän mainitsi, että vakauttaminen menisi mainiosti eteenpäin, kun saisi vielä tuon demokratiankin pois tieltä, niin silloin asiat luistaisivat aivan erinomaisesti. Ed. Hetemäki mainitsi vain puheessaan virheellisesti, että hallitus on ottanut tehtäväkseen kansan elintason nostamisen. Se on virheellinen todistus hallituksen toimenpiteistä. Hallitus on ottanut tehtäväkseen työtätekevän väestön elintason alentamisen (Eduskunnasta: Kuka on työtätekevä?). Ne, jotka elättävät itsensä omalla työllään (Eduskunnasta: Oikein! — Ei ainakaan ed. Wirtanen!). Ed. Hetemäki mainitsi, että jos näiden demokraattisten keinojen annetaan edelleenkin vaikuttaa täydellä teholla, niin vakauttamista ei saavuteta. Näyttää siis siltä, että kokoomuksen taholta pyritään sellaiseen olotilaan, jossa suurpääoman omistajat voisivat määrätä tämän maan sekä taloudellisesta että poliittisesta elämänmenosta yksinoikeudella (Ed. Hetemäki: En minä ole semmoista sanonut!). Se lausunto antoi aivan tällaisen kuvan (Ed. Hetemäki: Väärä kuva!), minkä ed. Hetemäki täällä antoi.

No, ed. Wirtasen lausuntoon ei kannata paljon puuttua. Hän puhui voimaperäisesti valtion osallistumisesta talouselämän ohjaamiseen, mutta ed. Wirtanen ja koko kokoomuksen ryhmä on ollut jokaisessa yhteydessä valmis painostamaan sitä, että valtiovallan on puututtava työläisten palkankorotusten estämiseen. Ed. Wirtanen on valmis painostamaan ja vaatimaan valtiovallalta sitä, että työläisten ainoa omaisuus, työvoima, on mahdollisimman tiukasti valtiovallan holhouksen alaisena (Ed. Wirtanen: Ei!). Se on yksipuolinen suhtautuminen taloudellisiin kysymyksiin.

Ed. Koskisenkin lausuntoon on vähän puututtava. Ed. Koskinen täällä esitteli numeroita, kuinka tukkuhintaindeksi on eräinä aikoina noussut ja hän mainitsi, että se nykyisin on 1900 ja vientihinnat ovat 3,000. Mutta ed. Koskinen jätti mainitsematta, missä suhteessa vientihintoihin ovat kantohinnat ja metsätyöpalkat. Ne tuskin ovat edes tuon tukkuhintaindeksin tasalla vielä, ed. Koskinen. Minkävuoksi ed. Koskinen puolustaa sitten vientikapitalisteille noin pitkää etumatkaa, sitä minä en käsitä. Ja ed. Koskinen voisi ottaa oppia eräästä sosialidemokraattisesta lehdestä. Nimittäin sosialidemokraattinen sanomalehti Työn

Voima kirjoitti 23 päivä kuluvaa marraskuuta tänä vuonna, että Keski-Suomessa metsätyönantajat ovat viime aikoina alentaneet metsätyöpalkkoja jopa 30:kin %. Ovatkohan ne palkanalennukset jossain suhteessa tämän säännöstelypyrkimyksen kanssa, ed. Koskinen? Tämän lain käsittely vaikuttaa siellä Keski-Suomessa nyt jo metsätyöntekijäin palkkoihin.

Ed. Leskiselle minä pyytäisin huomauttaa, että kun minä aikaisemmin puhuin rengastumisvapautta vastaan, niin samasta syystä tälläkin hetkellä vastustan tätä säännöstelyä. Te olette puolustamassa suuryhtiöiden rengastumisvapautta, sen on menneiden vuosien kokemus osoittanut ja sen osoittaa myöskin se, että kokoomus täällä on samalla linjalla kuin tekin vaatimassa tätä säännöstelyä. Kokoomus ei taistele rengastumisvapautta vastaan ja niin kauan kuin te olette samalla linjalla sen kanssa, hyvät oikeisto-sosialidemokraatit, niin te ette ole Suomen työtätekevän kansan asialla. Se on aivan selvä asia. Siitä ei edes kannata kiistellä.

Mitä sitten tulee vuokralakiin, siitä jo ed. Hietanen täällä osoitti, kuinka me olimme sen valtalaista irroittamista vastaan, mutta perustuslakivaliokuntaan tuli silloinen sosiaaliministeri Liljeström ja sanoi, että kokoomukselaisten tekemä aloite erikoiseksi vuokralaiksi sisältää jotenkin samat ajatukset kuin sosialidemokraattisella hallituksellakin oli. Ei ole meidän vikamme ollut, että tähän maahan on säädetty erikoinen huoneenvuokralaki ja mahdollisimman huonosti vuokralaisia suojaava vuokralaki. Kyllä sen syyt ovat olleet muualla.

Hallitus antaessaan nyt uuden valtalain eduskunnalle perustelee sitä myöskin ulkomaankaupalla ja hallituksen perusteluissa pyritään antamaan sellainen kuva, että pyöreä puutavara on siinä erikoisen tärkeä sen vuoksi, koska sillä voidaan pakottaa eräät ulkolaiset myyjät myymään meille mm. kiinteitä polttoaineita. Mutta eiköhän hallitus olisi päässyt paljon parempaan tulokseen, jos valtioneuvosto olisi antanut eduskunnalle esimerkiksi selluloosanviennin säännöstelypäätöksen (Eduskunnasta: Oikein! — Sehän on!). Ei ole sellaista päätöstä, eduskunta ei ole ainakaan minun tietääkseni käsitellyt sitä. Tai sanomalehtipaperin ulosvientisäännöstelypäätöksen (Ed. Hetemäki: Se on säännöstelyssä!), jolloin hallitus olisi voinut valvoa vientikauppaa. Ei ole annettu sellaista päätöstä (Eduskunnasta: Tutki asiaa!). Eikä ole eduskunnassa käsitelty sellaista asiaa, mutta tutkitaan (Eduskunnasta: Väitä vastaan vaan! — Ed. Hetemäki: Ei valtalaissa!).

Rakennussäännöstelyä perustellaan myöskin hallituksen esityksessä mm. sillä, että voidaan supistaa sijoitustoimintaa. Kun hallitus on jo tänä vuonna kaksi kertaa pyytänyt eduskunnalta valtuuksia ulkolaisten lainojen ottamiseen — en tarkalleen muista, mutta luulisin, että yhteinen summa päättyy ulkolaisten lainojen ottamisvaltuuksissa noin 18 miljardin markkaan, — ja sitä täällä eduskunnassa on perusteltu sillä, että puunjalostusteollisuus tarvitsee tämän kehittääkseen laitoksiaan. Merkitseekö tämä sitä, että hallitus aikoo kokonaisuudessaan kieltää kaikki muut sijoitukset, paitsi tähän puunjalostusteollisuuteen tarvittavat, koska näin huomattavaa lainaa otetaan ulkomailta samanaikaisesti, kun hallituksen taholta puhutaan sijoitustoiminnan supistamisesta? Eikö lainanotto ole hiukan ristiriidassa sijoituksen supistamisen kanssa? Täällä ed. Hietanen jo huomautti, että samalla kun rakennustoimintaa säännöstellään, pyritään työpalkkojen alentamiseen ja siitähän mainitsi Suomen Yleisradiossakin, kun rakennussäännöstelypäätös tehtiin ja niin samana päivänä Suomen Yleisradio haastatteli erästä hallituksen tämän kysymyksen asiantuntijaa, joka mainitsi, että rakennussäännöstely on välttämätön myöskin sen vuoksi, että työpalkat ovat liian korkeat rakennusteollisuudessa. Onko ed. Leskinenkin samaa mieltä tämän haastateltavan kanssa (Ed. Leskinen: Minä en ole sitä haastattelua tehnyt!).

Hallitus on ottanut perusteluihinsa harhaanjohtavan lausunnon, että yhtenäisyyden vuoksi hallitus veti lakiesityksensä pyöreän puutavaran säännöstelystä takaisin ja on sen sijoittanut tähän valtalakiin. Uskooko hallitus, että Suomen kansa tai edes tämä eduskunta luottaa tähän hallituksen lausumaan, että se on tämän tehnyt sen vuoksi, jotta säännöstely tulisi yhtenäiseksi? Kyllä me siitä olemme selvillä, että hallitus on hakenut kiertotietä, kun se tunsi otteensa heikoksi ja epäili, ettei se pääse tavallista parlamentaarista tietä eteenpäin. Tämä lausuma näissä perusteluissa osoittaa sen, että hallitus on lähte-

nyt sellaiselle tielle, ettei se itsekään tohdi sanoa, minkä vuoksi se kulkee tätä tietä. Ja minusta tuntuu kummalliselta, kun ed. Leskinenkin täällä kiivaili tämän hallituksen linjan puolesta äskeisessä lausunnossaan, sillä se, että hallitus on ottanut tämän pyöreän puutavaran valtalakiin, on hallituksen harjoittamaa kytkykauppaa (Eduskunnasta: Sehän oli ennenkin siinä!). Ed. Leskisen puolueen pää-äänenkannattaja hiljattain puhui voimakkaasti kytkykauppaa vastaan, mutta nyt ed. Leskinen tuleekin tänne eduskuntaan ja puolustaa sitä, kun hallitus on sen harjoittaja ja kytkee puutavaran säännöstelyn kaikkeen muuhun säännöstelyyn (Ed. Hiltunen: Pekkalan hallituksen aikana oli myöskin kytkykauppaa!).

Ed. T a i n i o: Täällä, niinkuin hallituksen esityksessäkin, on tahdottu antaa se kuva, että pyöreän puun säännöstely ennen kaikkea johtuisi valuutta- ja kauppapoliittisista näkökohdista. On kuitenkin todettava, että niinkuin aikaisemmin, nytkin näissä perusteluissa on monia ristiriitaisuuksia. Aikaisemmin, kun valtiovarainministeri Rantala vastasi asiaa koskevaan eduskuntakyselyyn, hän erikoisesti korosti sitä, että säännöstely on välttämätön mahdollisten metsiemme liikahakkuiden estämiseksi ja kotimaisen paperiteollisuuden raaka-aineen turvaamiseksi. Kuunnellessa tänä päivänä täällä esitettyjä perusteluja tuon säännöstelyn puolesta, havaitsee, että perusteluja löytyy vieläkin enemmän ja useampia. Juuri se seikka, että nämä perustelut ovat niin ristiriitaisia kuin ne ovat olleet, sinänsä jo todistaa, että kysymyksessä on jotakin kieroa ja jotakin, jota ei tahdota lopullisesti sanoa julki. Tosiasia nyt kuitenkin on se, että koko säännöstely perustuu siihen sopimukseen, jonka hallitus on tehnyt Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton kanssa ja että säännöstely on juuri tämän liiton vaatimus. Kun näin on, jokainen käsittää, mihin sillä pyritään. Ed. Hietanen jo osoitti, ettei suinkaan ensimmäistä kertaa tällaista kysymystä käsitellä tässäkään kamarissa. 1930-luku on erikoisen selvästi osoittanut, mihinkä tuollainen monopoliasemaan päässeen puunjalostusteollisuuden erikoisoikeus johtaa. Kun silloin pulavuosina Suomessa selluloosatonnin tuotantokustannukset nousivat 320—350 markkaan tonnilta, niin samanaikaisesti ne Ruotsissa olivat 800—850 mk tonnilta, ja juuri tämä vientiteollisuutemme monopoliasemaan pääsemisen seurauksena sen taloudellinen asema huomattavasti kohosi. Kun vuonna 1930 meidän vientiteollisuutemme ulkomainen netto . . .

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s: (koputtaa) Puhuja on hyvä ja jatkaa puhettaan puhujalavalta.

P u h u j a (jatkaen puhujalavalta): . . . velka oli yli 10,000 milj. markkaa, niin se 1938 lopussa oli enää vain vähän yli 300 milj. markkaa. Näemme siis, että rengastumisen seurauksena ja monopoliasemasta johtuen, minkä vientiteollisuutemme silloin sai, siitä hyötyi ennen kaikkea juuri vientiteollisuus työtä tekevän väestön niin työläisten kuin talonpoikienkin kustannuksella. Silloin 1930-luvulla kiinnitettiin tässä kamarissa, niinkuin jo äsken mainitsin, asiaan huomiota, ja esitetyn välikysymyksen yhteydessä todettiin, kuinka pitkälle tämä rengastautuminen meidän maassamme oli jo silloin mennyt. Mm. täällä tuotiin esille Kotkan tukinostoyhtiön säännöt, jotka osoittivat, että tähän yhtiöön rengastautuneet suurvientiteollisuusfirmat olivat keskenänsä sopineet ja jakaneet ostomarkkina-alueet, olivat keskenänsä sopineet, minkälaisia hintoja raakapuusta maksetaan ja minkälaisia palkkoja metsätyöläisille. Tässä rengastautumisessa oli jo menty niinkin pitkälle, että rikkomuksista rangaistiin 30 markkaa jokaista runkoa kohden, jos asianomainen taikka rengastautumiseen liittynyt oli rikkonut sääntöjä ja tehtyjä sopimuksia. Niinikään näissä säännöissä ilmeni, että jokaisen rengastautumiseen yhtyneen oli talletettava Suomen Pankkiin tosin vain 25,000 markan suuruisella vekselillä miljoona markkaa näiden sakkojen turvaamiseksi. Erikoisen räikeä oli kuitenkin sääntöjen määräämä ostoapu, minkä tähän rengastumiseen liittyvän yhtiön oli pakko antaa toiselle yhtiölle. Näiden sääntöjen 9 §:n mukaanhan, jos toinen yhtiö, — niin, sanottu kohta kuuluu näin: „Ellei tärkeitä esteitä ole, on osakas velvollinen toisen osakkaan sitä pyytäessä ja tämän antamien ohjeiden mukaan esiintymään näennäisenä kilpailijana." On selvää, että tällä hetkellä ja tällä kertaa pyritään juuri samoihin

päämääriin. Ne esimerkit, joita nyt jo on olemassa ja käytettävissä tämän pyöreän puutavaran vientisäännöstelykysymyksen yhteydessä ihan selvästi osoittavat mihin säännöstely johtaa. On ensinnäkin todettava, että pyöreän puutavaran säännöstelyvapaus, varsinkin viime vuoden puoliväliin jälkeen on huomattavasti vaikuttanut ei ainoastaan kantohintojen nousuun, vaan myöskin siihen, ettei metsätyöläisten palkkoja ole voitu polkea niinkuin aikaisemmin. Kun esim. Posiolla viime vuoden keväällä Kemi- ja Veitsiluoto-yhtiöt tarjosivat kuusipaperipuusta hankintahintoina maantien, taikka uittoväylän varteen ajettuna 1,150 mk kuutiolta, niin tämän syksyn aikana koska kilpailijoita sinne ilmaantui muitakin ostajia kuin nämä renkaaseen kuuluvat, hinnat nousivat 2,000 markkaan m³:ltä. Sodankylässä kevätkesällä ja vielä nyt syyskesän alkupuolellakin Kemi-yhtiö ja Veitsiluoto-yhtiö tarjosivat sahapuusta hankintahintana 60—70 mk j³:lta. Sielläkin kun ilmaantui muitakin ostajia kuin nämä rengastuneet yhtiöt, kuutiojalan hinta nousi 120—130 markkaan. Metsätyöläisten palkoista voidaan esittää aivan samaa. Puutavaranhankkijat, jotka eivät ole kuuluneet suuryhtiöiden rengastumaan, ovat maksaneet huomattavasti paremmat palkat, kuin mitä varsinaiset suuryhtiöt. Ja tarkoituksena siis nyt on, että tällainen kehitys täytyy saada pysähtymään sekä metsätyöläisten palkat että kantohinnat alenemaan. Kuka siitä hyötyy, sen pitäisi nyt ed. Leskisellekin olla selvää.

Ed. V. Leskinen: Herra varapuhemies! Ed. Vennamo kohdisti sanansa lähinnä sosialidemokraateille ja sen vuoksi ehkä on aiheellista esittää hänellekin ainakin eräs kysymys. Hän väittää, että sosialidemokraatit ovat pakolla tuoneet tämän valtalain tänne eduskuntaan. Sikäli kuin meille on ilmoitettu, niin se on hallituksen yksimielinen esitys. Minä haluaisin tiedustella ed. Vennamolta, mitä perusteluja hänellä on sellaiselle käsitykselle, että tämä ei pitäisi paikkaansa, ja että toisin sanoen hallituksen maalaisliittolaiset jäsenet eivät olisi tämän valtalakiesityksen takana (Ed. Vennamo: Mennään muotoa syvemmälle!). Ehkä me saisimme kuulla nämä perustelut, koska hän näin kuitenkin väitteensä on muotoillut täällä (Ed. Vennamo: Viittaan puhevuorooni!). Lukutaitoisena ed. Vennamo lisäksi on erinomaisen hyvin perillä niistä perusteluista, joiden vuoksi sosialidemokraatit ovat vaatineet tämän pyöreän puun säännöstelyyn ottamista. Se on ollut näistä kauppapoliittisista syistä, koska asiantuntijat ovat ilmoittaneet ja perustellusti myöskin todistaneet, että on ollut suurta haittaa kauppaneuvotteluissa siitä, ettei pyöreä puu ole ollut valtion valvonnan ja ohjauksen alainen. Me emme siis ole voineet meidän puoleltamme antaa välttämättömiä takuusitoumuksia vastikesuorituksista pyöreän puutavaran kohdalla (Ed. Vennamo: Tekosyitä!). Niin, tietysti ed. Vennamon mielestä kaikki, mitä muut kuin hän itse esittää, ne ovat tekosyitä, sen sijaan absoluuttinen totuus on se käsitys, minkä hän itse esittää (Ed. Vennamo: En ole väittänyt!).

Mitä sitten toisiin perusteluihin tulee, niin ed. Vennamokaan ei voi väittää vääräksi sitä, mitä myöskin minun siteeraamassani ed. Murron puheenvuorossa Tornionjokilaakson tapahtumista osoitettiin, että on tapahtunut valuuttakeinottelua etenkin juuri Pohjois-Suomessa tämän pyöreän puun säännöstelemättömän, siis vapaan viennin yhteydessä (Ed. Hietanen: Ei se niin kovin suurta ole ollut). No, suuri tai pieni se on joka tapauksessa rikos valuuttasäännöstelyä vastaan, ja jokaisen kansanedustajan sydäntä lähellä pitäisi olla tietysti vastustaa tällaista kehitystä (välihuutoja). Ja lisäksi, ed. Vennamo, asianlaita nyt tietysti on niinkuin usein meikäläisten taholta on sanottukin, että jos joku sopimus tehdään, niin ei sitä nyt niin voida tehdä, että toinen osapuoli, esim. hallitussopimuksessa, mielivaltaisesti valitsee, mitä kohtia se haluaisi noudattaa ja minkälaisten kohtien kohdalla se haluaa toisenlaista tulkintaa. Jos yhdessä kohdassa halutaan toista tulkintaa, niin se merkitsee tietysti koko sopimuksen purkautumista. Tämä on tietysti vähän vaikea kohta ed. Vennamolle, joka on kaiken aikaa tehnyt parhaansa, jo ennenkuin hallitussopimuksesta sovittiin, sen pohjan kaivertamiseksi vähän heikommaksi.

Sitten ed. Vennamon väitteet siitä, että tämä pyöreän puun säännöstely aiheuttaisi työttömyyttä ja kantohinnan laskua, se on pelkästään väite, josta meillä ei vielä mitään muita todistuksia ole kuin täällä ed. Kujalan mainitsema työvoiman esimerkki,

joka on siis nyt tämän vapaan, säännöstelemättömän pyöreän puun kauden ajoilta. On siis turhaa vedota siihen esimerkkinä, kuinka siis säännöstelyyn paneminen vaikuttaisi työpalkkoihin sen jälkeen (välihuutoja). Se on ed. Kujalan vaikutelma, aivan niinkuin vaikutelmia tietysti kuka tahansa voi esittää perustelemattomasti täältä eduskunnan puhujapöntöstä.

Ed. Hietasen paikkausyritys on nyt aivan toivoton, sillä hän ei ole voinut väittää sitä minun aikaisemmassa keskustelussa esittämääni väitettä vääräksi, että Vapaassa Sanassa oli muistaakseni 15 p:nä syyskuuta tänä vuonna selvä artikkeliväite, jossa ilmoitettiin, että SKDL:n kantana on, että pyöreä puu on säännöstelyyn vietävä. Ja ed. Kuusinen on itse myöhemmin todennut, että demokraattinen ryhmä kun on, niin kantaa voidaan muuttaa. Ja sen minä tietysti erinomaisen hyvin ymmärrän, että SKDL muuttaa kantaansa aivan riippuen siitä, mitä nyt kulloinkin katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

Ja edelleen ed. Hietanen ei itsekään ole varma siitä, etteikö näillä kauppapoliittisilla syillä olisi vaikutusta ja merkitystä, kun hallitus vaatii pyöreän puutavaran säännöstelyn toteuttamista. Hänellä on sitten sellainen tyypillinen kokoomukselainen parannuskeino, nimittäin, että kun ei saisi koskea yksityisiin metsiin, niin suositellaan sitten valtion metsien myymistä tähän tarkoitukseen. Se nyt on vain tyypillinen osoitus siitä, kuinka löyhillä perusteilla noin asiallisesti sillä taholla tähän suhtaudutaan, aivan niinkuin tuon rakennussäännöstelynkin kohdalla. **Jos ed. Hietanen** vaivautuisi tutkimaan tilannetta rakennussäännöstelyn kohdalla, niin tosiasia on, että Arava merkitsee noin 12 % kaikesta siitä, mitä nyt rakennetaan, se on siis 12 %, johonka valtiolla nyt Aravan kautta on välitön valvontaoikeus. Lisäksi asiantuntijain ilmoituksen mukaan suunnitteluneuvostossa vielä noin 8 % on valtion erilaisen valvontatoimenpiteen kautta ohajattavissa ja tarkistettavissa, mutta kaikki muu, noin 80 %, 4/5 kaikesta muusta rakennustoiminnasta on siis enemmän tai vähemmän valtion kontrollin ulkopuolella tapahtuvaa. Tottakai jokaisen järkevän ihmisen käsitysten piiriin pitäsi mahtua, että on välttämätöntä silloin pyrkiä saamaan ei vain kuvaa siitä, kuinka paljon tätä villiä rakennustoimintaa epäterveessä mielessä tapahtuu, ja se ei ole mahdollista muuta kuin pyrkimällä tiukasti tämän asian tutkimiseen, niinkuin nyt investoimisneuvoston kautta pyritään, ja selvittämään, mitä heikkouksia siinä on ja minkälaisia korjauksia tuossa villissä rakennustoiminnassa on suoritettava. Ei se merkitse, että kaikkien näiden pienten lisärakennusten, jopa pienten navettarakennusten j. n. p. kohdalla pitäisi mennä aivan pikkumaisuuteen. Varmasti se merkitsee paljon enemmän sitä, että tämä huomattavan laajalle levinnyt pienten huviloiden ja pienten rakennusten rakentaminen, joilla ei ole mitään tekemistä asuntopulan poistamisen kanssa, vaan jotka ovat enemmän tai vähemmän puhtaasti huviksi ja hyödyksi niille, joilla on liikaa rahaa, ainakin niihin päästään — ja se on huomattavan laaja tämä rakentaminen — ainakin niihin päästään tehokkaasti käsiksi, mutta ei päästä ilman tätä valtalakia.

Ja ed. Hietaselle niinkuin ed. Kujalallekin minä huomauttaisin siitä, että on aivan turhaa väittää, etteivätkö sosialidemokraatit olisi huoneenvuokrasäädännössä aina vastustaneet sen poistamista valtalain piiristä. Me äänestimme samaan aikaan kuin SKDL:kin taikka meidän ryhmämme 1948 tätä poistamista vastaan, mutta silloin niinkuin tällä kerrallakin oli enemmistö eduskunnassa porvarillinen ja pyrki siis ottamaan sen ja sai tahtonsa lävitse ottamalla pois tämä huoneenvuokrien säännöstely valtalain piiristä. Nythän jää nähtäväksi, saavatko porvarit lisäksi tällä kohdalla SKDL:n kannatuksen, niinkuin kaikesta päättäen ainakin hyvää halua sillä taholla näyttää olevan.

Tämä ed. Kujalan huomautus tästä muodollisesta sanonnasta, että yhtenäisyyden vuoksi on pyöreä puu otettava takaisin valtalakiin — **ed. Kujala** hyvin tietää, että se oli todellakin Pekkalan hallituksen aikana valtalaissa, jo huomattavasti sitä ennen. Sinnehän se kuuluu, koska se on poikkeuksellinen toimenpide, ja minusta sitäkin suuremmalla syyllä, koska kerran huomattavan pienen vähemmistön tarkoituksena on ollut tämän pyöreän puun lainsäädännön yhteydessä kaataa koko tämä tasapainopyrkimys.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies: Edustajille jaettu asetus voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Asetus 26 päivältä lokakuuta 1951 Norjan kanssa tehtyyn maksusopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan voimaansaattamisesta

esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ulkoasiainvaliokuntaan.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon

2) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 26.

Ensimmäinen varapuhemies: Kun edustajille on jaettu myös valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19, voitaneen sekin nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan seuraavaan istuntoon

Valtioneuvoston lainanottovaltuuksia

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19.

Ensimmäinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava istunto on ensi perjantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 18,25.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

41. Perjantaina 30 p. marraskuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Siv.

Ilmoituksia.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta 603

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 24; talousvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 35.

2) Ehdotus laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 25: valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15; hallituksen esitys n:o 15.

3) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta ..... „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 26: valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17; hallituksen esitys n:o 30.

4) Ehdotus laiksi voimalaitosten luotonsaannin helpottamiseksi annettavista valtion takuista annetun lain muuttamisesta 607

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 27; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18; hallituksen esitys n:o 43.

5) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta ..... „

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 28; perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 23; ed. Haapaniemen y. m. lak. al. n:o 1.

6) Ehdotus laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta 608

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 29; talousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 48.

7) Ehdotus laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta .. 609

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 30; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 78.

8) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta 614

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 31; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 79.

9) Ehdotukset laiksi kansaneläkelain muuttamisesta 619

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 32; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; lak. al. n:ot 86—88.

Ensimmäinen käsittely:

10) Ehdotus valtioneuvoston lainanottovaltuuksista 621

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19; hallituksen esitys n:o 3.

11) Ehdotus laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta ..... „

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Hakalan lak. al. n:o 14.

Ainoa käsittely:

12) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1949 „

Siv.

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 25; mainittu kertomus.

13) Valtioneuvoston päätös 9 päivältä lokakuuta 1951 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista 621

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 26; mainittu päätös.

14) Ehdotus toivomukseksi virusopin professorinviran perustamisesta Helsingin yliopistoon 625

Asiakirjat: Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1; ed. Salmela-Järvisen ym. toiv. al. n:o 81.

Esitellään:

15) Ed. Lappi-Seppälän ym. lak. al. n:o 115 laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain muuttamisesta ..... „

Pöydällepanoa varten esitellään:

16) Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1 hallituksen esityksen johdosta laiksi kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain V luvun muuttamisesta .. „

17) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä ..... „

18) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksen johdosta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Heitto, Hollsten, Karjalainen, Karvonen, Kleemola, Lepistö, P. Leskinen, Nuorsaari, Pekkala, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Turunen, A. Wirtanen ja Österholm.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän päivän istunnosta ulkomaanmatkan vuoksi ed. Österholm, sairauden vuoksi ed. Heitto sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Tiekso-Isaksson, Hollsten, Tiitu, Karjalainen, Turunen ja Karvonen, ensi maanantain istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Rytkönen ja Tarkkanen, ensi viikon alkupuolelta oikeusasiain vuoksi ed. Hakkila ja ensi kuun 4 päivään saakka ulkomaanmatkan vuoksi ed. A. Wirtanen.

Uusi hallituksen esitys.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan marraskuun 23 päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 52, joka nyt on edustajille jaettu.

Ed. Myllymäen ym. kysymys, joka koskee suurtilojen karjakannan vähentämistä, ja maatalousministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut maatalousministeri Miettusen vastaus ed. Myllymäen ym. kysymykseen, joka koskee suurtilojen karjakannan vähentämistä.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Kuluvan vuoden aikana on useiden tärkeiden kulutustarvikkeiden saanti vaikeutunut. Tämä on ilmennyt erikoisesti voin osalta, joka on ollut kortilla, joskin sen ilmoitetaan siitä vapautuvan. Samanaikai-

sesti on maassamme maatalouden harjoittajia, jotka ovat ryhtyneet vähentämään karjaansa, jopa kokonaan lopettamaan karjanhoidon ja siirtymään karjattomaan maatalouteen. Esimerkkejä voitaisiin esittää paljon, mutta mainittakoon tässä yhteydessä vain muutamia:

Historiallisessa ja suuressa Vääksyn kartanossa Kangasalla on myyty kaikki lehmät. Maaseudun Tulevaisuus-lehdessä on jatkuvasti huutokauppailmoituksia. Niinpä 13. 10. 1951 ilmestyneessä numerossa on 13, 20 päivänä lokakuuta 19 ja 21 päivänä lokakuuta 7 huutokauppailmoitusta sekä Karjala-lehdessä 25 päivänä lokakuuta 3 karjanmyyntihuutokauppailmoitusta. Useissa ilmoituksissa sanotaan siirryttävän karjattomaan maatalouteen.

Taloudellisesta tilanteestamme kiinnostunut väestö seuraa tällaista kehitystä suurella huolestuneisuudella ja on sitä mieltä, että siihen on saatava nopeasti muutos aikaan.

Hallituksessa, ja niin myös maatalousministeriössä, ovat määräämässä sosialidemokraattiset ja maalaisliittolaiset ministerit. Ainakin ensiksimainittujen luulisi olevan kiinnostuneita siitä, mitä mahdollisuuksia maamme kuluttajapiireillä on saada elintarvikkeita. Siten ei heille luulisi olevan yhdentekevää suurviljelijäin karjattomaan maatalouteen siirtyminen. Hallituksen olisikin tämän turmiollisen kehityksen estämiseksi ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin.

Edellä lausuttuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että suurtilojen omistajat ovat suuressa määrin ryhtyneet vähentämään karjaansa, jopa siirtymään kokonaan karjattomaan maatalouteen, ja siten vaikeuttamaan maamme palkannauttijain huoltotilannetta, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä tämän kehityksen estämiseksi?

Helsingissä 26 päivänä lokakuuta 1951.

Lauri Myllymäki.	Nestori Nurminen.
Hemming Lindqvist.	Antto Prunnila.
Juho Rytkönen.	Antti Kinnunen.
Irma Torvi.	Toivo Kujala.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin ovat kansanedustajat Lauri Myllymäki ym. esittäneet Hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että suurtilojen omistajat ovat suuressa määrin ryhtyneet vähentämään karjaansa, jopa siirtymään kokonaan karjattomaan maatalouteen, ja siten vaikeuttamaan maamme palkannauttijain huoltotilannetta, ja jos on,
>
> mitä Hallitus aikoo tehdä tämän kehityksen estämiseksi?

Vastaukseksi tähän kysymykseen, jonka Herra Puhemies on lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille, saan kunnioittaen lausua seuraavaa:

Lähinnä maan eteläosissa on viime aikoina varsinkin suuremmilla tiloilla jossain määrin ollut havaittavissa lehmäluvun vähentämistä, jopa siirtymistä kokonaan karjattomaan maatalouteen. Missä määrin tätä on tapahtunut, ei ole vielä tällä hetkellä mahdollista osoittaa tilastollisilla numeroilla.

Sen sijaan on tiedossa, ettei maitotaloustuotteiden kulutukseen tulo ole entisestä vähentynyt. Niinpä Voinvientiosuusliike Valion voitilasto, joka edustaa 85—90 % kaikesta meijerivoista, osoittaa, että meijerivoin tuotanto on ollut koko kuluneen vuoden, paria kevätkesän kuukautta lukuun ottamatta, selvästi runsaampaa kuin viime vuonna. Kymmenen ensimmäisen kuukauden aikana tänä vuonna on meijerivoin tuotanto tämän tilaston mukaan ollut 9.2 % suurempi kuin vastaavana aikana viime vuonna. Tuotannon lisäyksestä huolimatta on voista ollut niukkuutta syyskesällä ja syksyllä niin kuin kysymyksen tekijät mainitsevat. Syynä tähän niukkuuteen on ollut kulutuksen lisääntyminen viime vuoteen verrattuna yli 40 %:lla, minkä lisääntymisen on aiheuttanut pääasiassa voin alhainen hinta verrattuna muiden elintarvikkeiden hintatasoon. Kun voin hinta marraskuun alussa on noussut, on odotettavissa, että kulutus vähitellen palautuu normaaliselle tasolle. Ostamalla maahan ulkolaista voita,

on tilapäisesti vaikeutunut voin saanti kuluttajaväestölle saatu turvatuksi.

Maataloustilasto puolestaan osoittaa, että maamme lehmäluku on sodan päättymisen jälkeen vuosi vuodelta noussut. Tästä huolimatta viime vuoden tilaston mukaan oli lehmiä vielä 15 % vähemmän kuin ennen sotaa. Kun maidontuotanto lehmää kohden on noussut, on tuotetun maidon kokonaismäärä kuitenkin kohonnut jo ennen sotaa vallinneelle tasolle. Tällaiselle voimaperäisempään tuotantoon siirtymiselle, joka tekee jossain määrin mahdolliseksi lehmäluvun supistamisen ilman, että maidon kulutukseen saanti vaarantuu, ei ole syytä asettaa esteitä. Ei ole myöskään pidettävä kokonaisuuden kannalta vahingollisena sitä, että joillakin tiloilla tapahtuu erikoistumista sellaisiin tuotantomuotoihin, jotka tilalla vallitsevat työvoima- ja muut olosuhteet huomioon ottaen soveltuvat niille paremmin kuin maidon tuotanto. Kokonaan karjattomaan maatalouteen siirtyminen, on ainakin toistaiseksi pysynyt sellaisissa puitteissa, ettei se anna aihetta huolestumiseen. Se on kuitenkin muistuttamassa siitä, että karjatalouden kannattavaisuuden kohtuullinen turvaaminen on terveen kehityksen kannalta jatkuvasti tarpeellinen. Kun karjatonta maataloutta laajemmassa mitassa on monista syistä pidettävä oloihimme heikosti soveltuvana, on kehitystä tässä suhteessa tietenkin seurattava ja tarpeen vaatiessa ryhdyttävä sen vaatimiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 24 päivänä marraskuuta 1951.

Maatalousministeri *Martti Miettunen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av 37 § 1 mom. i riksdagsordningen ha riksdagsmännen Lauri Myllymäki m. fl. till vederbörande medlem av Regeringen för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid, att ägarna av stora lägenheter i betydande utsträckning begynt minska sin boskap ja t. o. m. övergå till helt boskapslöst lantbruk och sålunda försvåra försörjningssituationen för löntagarna i landet, och om så är,
>
> vad ärnar Regeringen göra för att förhindra denna utveckling?

Som svar på detta spörsmål, som Ni Herr Talman tillställt undertecknad minister, får jag vördsamt anföra följande:

Närmast i de södra delarna av landet har under senaste tid i synnerhet på större lägenheter i någon mån kunnat observeras en minskning av antalet kor, ja t. o. m. övergång till ett helt boskapslöst lantbruk. I vilken utsträckning detta skett kan ännu icke påvisas med statistiska siffror.

Däremot vet man, att utbudet av mjölkhushållningsprodukter på konsumtionsmarknaden icke minskats. Sålunda utvisar smörexportandelslaget Valios smörstatistik, som representerar 85—90 % av allt mejerismör, att produktionen av mejerismör under hela det förflutna året med undantag av ett par månader på vårsommaren, tydligt varit rikligare än senaste år. Under de tio första månaderna av detta år har produktionen av mejerismör enligt denna statistik varit 9.2 % större än under motsvarande tid föregående år. Trots den ökade produktionen har det såsom spörsmålsframställarna nämnt, under höstsommaren och hösten rått knapphet på smör. Orsaken till denna knapphet har varit ökningen av konsumtionen med över 40 % jämfört med senaste år, vilken ökning huvudsakligen har förorsakats av det låga priset på smör jämfört med prisnivån för övriga livsförnödenheter. Då priset nu i början av november höjts, kan det förväntas, att konsumtionen småningom återgår till en normal nivå. Genom import av utländskt smör har den tillfälligt försvårade tillgången på smör för konsumentbefolkningen åter kunnat tryggas.

Lantbruksstatistiken för sin del utvisar, att antalet kor i vårt land efter krigsslutet från år till år ökats. Enligt senaste års statistik var antalet kor trots detta ännu 15 % mindre än före kriget. Då mjölkproduktionen per ko ökats, har totalproduktionen av mjölk dock redan uppnått den förkrigstida nivån. Det är icke skäl att uppställa hinder för en övergång till en sådan intensivare produktion, som möjliggör en minskning av antalet kor i någon mån, utan att tillgången på mjölk för konsumtion äventyras. Icke heller kan det ur det helas synpunkt anses skadligt, att man på vissa

lägenheter specialiserar sig på sådana produktionsformer, som med beaktande av på lägenheten rådande arbetskrafts- och övriga förhållanden lämpa sig bättre för dem än mjölkproduktionen. Övergången till ett helt och hållet boskapslöst lantbruk har åtminstone tills vidare hållit sig inom sådana gränser, att den icke förorsakar bekymmer. Den är dock ägnad att erinra om, att ett skäligt säkerställande av kreaturshushållningens räntabilitet alltfort är, ur synpunkten av en sund utveckling, nödvändigt. Enär boskapslöst lantbruk i vidare omfattning av många orsaker måste anses mindre lämpat för våra förhållanden, bör utvecklingen i detta avseende naturligtvis beaktas och av situationen påkallade åtgärder vid behov vidtagas.

Helsingfors den 24 november 1951.

Lantbruksminister *Martti Miettunen.*

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 24 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä talousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 36, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 24. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelussa ei kukaan pyydä puheenvuoroa.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 2, 2 a §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 25 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 15 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 15, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 25. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään 1 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 26 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 17 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 30, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 26. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Tässä lakiesityksessä on hallitus poikennut niistä lupauksistaan, joita se on antanut verojen ja maksujen alentamisesta, lähtemällä näiden korotusten tielle. Ryhmämme taholta on jo aikaisemmin osoitettu, että annettujen ja luvassa olevien verojen ja hintojen alennusten summa nousee 15—16

miljardiin markkaan, mutta sitävastoin verojen ja maksujen korotukset nousevat 18—20 miljardiin markkaan, kun vertailtavana ajanjaksona pidetään aikaa kuluvan vuoden lokakuusta vuoden 1952 loppuun. Tämä leimaverolain muutosesitys tarkoittaa esityksen perustelujen mukaan leimaveron korottamista 20 %:lla, joka tietää likipitäen 1 miljardin markan suuruista veron lisäystä. On tosin myönnettävä, että lakiin sisältyy joukko sellaisiakin korotuksia, jotka ovat täysin perusteltavissa, mutta siihen sisältyy myöskin melkoisesti sellaisia korotuksia, jotka kohdistuvat maamme vähävaraiseen kansanosaan. On erityisesti merkillepantavaa, että sellaisten päätösten tai asiakirjojen, joita lähinnä köyhät joutuvat lunastamaan, leimavero ei kohoa vain 20 %, kuten hallitus ilmoittaa, vaan kokonaista 50 %. Näin suuria korotuksia löytyy lakiesityksestä useita, niitä on mm. lain 8 §:ssä kokonaista kolme kappaletta. Tältä osin puutunkin tarkastelemaan vain yhtä tyypillistä korotusta.

Esityksen mukaan sellaiset päätökset, jotka annetaan eduskunnan tai valtion verotusta koskevissa raha-arvoltaan vähäisissä valitusasioissa, kohoavat nykyisestä 1,000 markasta 1,500 markkaan eli 50 %. Kun tiedämme, että nykyisin alimmissa verotusportaissa useasti tapahtuu vähäisiä virheitä, joita on syytä pyrkiä oikeusteitse korjaamaan, huomaamme, että päätöksestä perittävä korkea leimavero muodostuu esteeksi asianomaisen oikeudenhakemiselle. Suurin tulkinnanvaraisuus ja siitä johtuva virheiden paljous kohtaa maaseudun pienviljelijäväestöä ns. isäännänpalkan ja perheenjäsenten työn arvon verotuksessa. Tästä johtuen korotuskin on pääasiassa kohdistettu pienviljelijäväestöä kohtaan.

Tässä kohdin on hallitus ilmeisesti omaksunut saman ajatuksen, mitä ovat esittäneet eräät maamme oikeusoppineet, että kun päätösten ja asiakirjojen maksuja korotetaan, niin vähemmän köyhät asioivat ja oikeuden käsittelemä asiamäärä vähenee. Tämä arvio on ilmeisesti totta, mutta se on kuitenkin ristiriidassa perustuslaeissamme esiintyvän ajatuksen kanssa, jonka mukaan kansalaisilla on samat mahdollisuudet oikeusturvaan nähden.

Valtiovarainvaliokunnassa on ryhmämme esittänyt vastalauseensa eräisiin mielestämme epäoikeudenmukaisiin korotuksiin, ja laissa oleviin tulkinnanvaraisuuksiin nähden, jotka esiintyvät lain 8, 10 ja 13 §:ssä. Näiden lisäksi esiintyy laissa muitakin korotuksia, joiden oikeudenmukaisuus on jo valiokunnassakin asetettu kyseenalaiseksi. Toivonkin, että eduskunta, hyväksyessään lain, kiinnittäisi huomiota niihin kohtiin, joissa korotukset pääasiassa joutuvat vähävaraisen kansanosan maksettavaksi.

Herra puhemies! Pyydänkin lain yksityiskohtaisessa käsittelyssä tehdä valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn I vastalauseen mukaiset muutosehdotukset.

Ed. Lahtela: Herra puhemies! — Leimaverolain muuttamisesta annetun lakiesityksen 10 §:ssä hallitus esittää korotettavaksi perintökirjasta maksettavan leimaveron. Korotus on aivan kohtuuton siihen nähden, että miltei kaikki ne tilat, joita perintökirjalunastuksesta menevä leimavero koskee, ovat Lapin läänissä ja sielläkin itäisellä alueella, joka oli koko sota-ajan sotatoimialueena ja tuhottiin sodassa.

Erikoisesti minä pyytäisin kiinnittää huomiota siihen, että kun samanlaiset tilat, mitä p. o. leimaveron korottaminen koskee, on Kuusamon kunnassa luovutettava niin, ettei leimaveroa peritä eikä edes lunastusmaksua mene perintökirjasta ja että Kuusamon kunnassa yksi pohjoisin kylä, nim. Liikasen kylä kuuluu tämän lain piiriin, jonka kylän asukkaiden siis on maksettava leimaveroa. On siis kohtuutonta, että saman kunnan toisen kylän asukkaat joutuvat maksamaan leimaveroa ja vielä, moneen kertaan korotettuna, vaikka suurin osa saman kylistä on vapaa leimaverosta. Tähän nähden katson, että 10 §:ssä olevaa perintökirjasta maksettavaa leimaveroa ei olisi nyt korotettava, koska se on korotettu jo enemmän kuin kymmenkertaiseksi siitä, mitä se oli ennen sotaa. Minä siis, viitaten valiokunnan mietintöön liitettyyn II vastalauseeseen, tulen ehdottamaan, että perintökirjasta maksettava leimavero pysytetään sellaisena kuin se on voimassaolevassa laissa.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta siirtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

6 § hyväksytään.

8 §.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Ehdotan, että esillä olevan pykälän ensimmäisen ryhmän b) kohta hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn I vastalauseen mukaisena.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! — Kannatan ed. Haapasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Koivusen kannattamana ehdottanut, että ensimmäisen ryhmän b) kohta hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Haapasen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

10 §.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Herra puhemies, ehdotan, että esillä olevan pykälän 11 momentin c) kohta hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn I vastalauseen mukaisesti.

Ed. Koivunen: Herra puhemies! — Pyydän saada kannattaa ed. Haapasen tekemää ehdotusta.

Ed. Lahtela: Herra puhemies! — Yleiskeskustelussa esittämiin näkökantiin ja valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitettyyn II vastalauseeseen viitaten ehdotan, herra puhemies, että 10 §:ssä oleva perintökirjasta maksettava leimavero hyväksyttäisiin vastalauseen mukaisesti, eli siis poistettaisiin korotusehdotus siltä kohdalta.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! — Kannatan ed. Lahtelan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Koivusen kannattamana ehdottanut, että 10 §:ssä nimikkeen „päätös, pöytäkirjan ote tai muu toimituskirja" alla 11 kohdan c) alakohta hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Haapasen ehdotukseksi. Ed. Lahtela ed. Vennamon kannattamana ehdottaa, että kohdalla „perintökirja" leimavero hyväksyttäisiin II vastalauseen mukaisesti, siis vähintään 1,000 markkaa ja enintään 50,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Lahtelan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Mitä ed. Haapasen ehdotukseen tulee, niin koska se tarkoittaa aatteellisten yhdistysten vapauttamista leimaveron maksamisesta eikä tästä ole aloitetta olemassa, en katso voivani esitellä sanottua ehdotusta äänestettäväksi.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Puhemies: Olisi äänestettävä ed. Lahtelan ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Lahtelan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, V. Eskola, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Heikkilä, Heinonen, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Innala, Jern, Jokinen, Junnila, Kalavainen, Kekkonen, Kilpeläinen, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kuittinen, Kulovaara, Käkelä, Larson, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lukkarinen, Malkamäki, Meinander, Muikku, Murtomaa, Niemi, Nordfors, E. Nurminen, Paasio, Peltonen, Pesonen, Rantala, Rantamaa, Raunio, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saura, Seppälä, Soininen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Teir, Tervo, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Tuurna, Törngren, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Öhman ja Östenson.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Antila, Erkkilä, Haapanen, Haapaniemi, Hautala, Heikura, Heljas, Hietanen, Häikiö, Ikonen, Joukanen, Juntunen, Jussila, Järvinen, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kauppi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Kujala, Kullberg, Kuusinen, Lahtela, Lampinen, Leivonen, Lindqvist, Luostarinen, Manninen, Meriläinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Niskala, Niukkanen, N. Nurminen, Nykänen, Pakkanen, Palovesi, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rankila, Rapio, Renfors, Riihimäki, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, Saari, Sarjala, Seppi, V. Simonen, Solla, Stenberg, Tainio, Tarkkanen, Tauriainen, Torvi, Vennamo, Wickman ja Väänänen.

Tyhjää äänestävät seuraavat edustajat:

Friman, Kalliokoski ja Rosenberg.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

K. Eskola, Heitto, Hollsten, Honkala, Huunonen, Järnefelt, Kaitila, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kleemola, Kosola, Kyttä, Kähönen, Kölli, Lappi-Seppälä, Lehtonen, Leikola, Lepistö, P. Leskinen, Luukka, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Nikkola, Nordström, Nuorsaari, Pasanen, Pekkala, Pohjala, Rauste, A. Simonen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Turunen, A. Wirtanen ja Österholm.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 83 jaa- ja 74 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 39.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

13 §.

Keskustelu:

Ed. H a a p a n e n: Ehdotan, että 13 § hyväksytään valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn I vastalauseen mukaisena.

Ed. K o i v u n e n: Herra puhemies! Kannatan ed. Haapasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Koivusen kannattamana ehdottanut, että pykälä hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Haapasen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

P u h e m i e s: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

17, 58, 66 ja 87 §, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään keskustelutta.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotus laiksi voimalaitosten luotonsaannin helpottamiseksi annettavista valtion takuista annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 27 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 18 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 43, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 27. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1, 3 ja 4 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 28 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä perustuslakivaliokunnan mietinnössä n:o 23 valmistelevasti käsitelty ed. Haapaniemen ym. lak. al. n:o 1, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 28.

Keskustelu:

Ed. Haapaniemi: Ensimmäisessä käsittelyssä käyttämääni puheenvuoroon viitaten ehdotan, herra puhemies, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakialoitteeseen n:o 1 sisältyvä lakiehdotus.

Ed. Pakkanen: Kannatan ed. Haapaniemen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haapaniemi ed. Pakkasen kannattamana ehdottanut, ettkä käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakialoitteeseen n:o 1 sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapaniemen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahmavaara, Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, V. Eskola, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hallberg, Hamara, Heikkilä, Heinonen, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hietanen, Hiilelä, Honkala, Huttunen, Hykkäälä, Häikiö, Innala, Jern, Jokinen, Junnila, Juntunen, Järvinen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kujala, Kullberg, Kuusinen, Käkelä, Kölli, Lappi-Seppälä, Larson, Leivo-Larsson, Lindqvist, Lukkarinen, Manninen, Meinander, Meriläinen, Muikku, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niemi, Niiranen, Nikkola, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Nykänen, Paasio, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rantala, Rapio, Raunio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Saura, Seppi, Seppälä, A. Simonen,

Stenberg, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Takki, Tauriainen, Teir, Tervo, Tikkaoja, Toivonen, Torvi, Turkka, Tuurna, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Virkki, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Öhman ja Östenson.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, K. Eskola, Haapaniemi, Hakkila, Hautala, Heikura, Hiltunen, Häppölä, Ikonen, Joukanen, Jussila, Kaarna, N. Kaasalainen, Kalliokoski, Kauppi, Kekkonen, T. Kinnunen, Kulovaara, Lahtela, Lampinen, Leivonen, Luostarinen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Pakkanen, Palovesi, Rankila, Rantamaa, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Sarjala, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Tarkkanen, Vilhula ja Väänänen.

„Tyhjää" äänestävät seuraavat edustajat:

V. Leskinen, Malkamäki ja Niukkanen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Heitto, Heljas, Hollsten, Huunonen, Järnefelt, Kaitila, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kleemola, Kyttä, Kähönen, Lehtonen, Leikola, Lepistö, P. Leskinen, Luukka, H. Miettunen, M. Miettunen, Murto, Nuorsaari, Pasanen, Pekkala, Rauste, Tanner, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Turunen, Virolainen, A. Wirtanen ja Österholm.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 119 jaa- ja 44 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 33.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 29 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä talousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 48, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 29.

Keskustelu:

Ed. Suominen: Nyt käsiteltävänä oleva lakialoite johtuu käsitykseni mukaan siitä yleisestä ilmiöstä että inflatorisen kehityksen aikana kunnille yleensä tulevat markkamääräiset valtion avustukset eivät ole nousseet samassa suhteessa kuin hintataso on noussut. Väkijuomayhtiön voittovarojen jakoon nähdenkin, sen jälkeen kun vuonna 1948 on säädetty viimeinen laki, rahanarvo on laskenut 40 %:lla, joten tämän ehdotuksen hyväksyminen olisi tästä syystä perusteltua. Mutta kun sillä ei näytä olevan läpimenomahdollisuuksia, niin minä pyydän tässä yhteydessä kiinnittää huomiota siihen, että kunnat saisivat edes ne väkijuomayhtiön voittovaraosuudet, mitkä tuo laki niille edellyttää. Nyt näyttää olevan tilanne sellainen, että kunnat eivät saa näitäkään vaatimattomia osuuksia, niin että tänä vuonna esim. mitkään kunnat eivät ole saamineni tietojen mukaan saaneet ollenkaan näitä kysymyksessä olevia väkijuomayhtiön voitto-osuuksia. Samalla myöskin kiinnitän huomiota siihen, että ne voittovarojen jakosäännökset, jotka sosialiministeriö on kunnille antanut ohjeeksi, ovat niin monimutkaiset, että mikäli minä olen kuullut, niin viime vuonna eräät kunnat eivät ole saaneet ollenkaan näitä osuuksiaan. Tästä syystä olisi toivottavaa, että se elin, joka valmistelee nyt uutta lakia tästä kysymyksestä, kiinnittäisi näihin seikkoihin riittävää huomiota.

Sosiaaliministeri Murtomaa: Asia on niinkuin edellinen puhuja sanoi, että kunnat ovat näissä tilityksissä paljon jäljessä sen vuoksi, että entisistä varojen käytöstä ei ole saatu riittävää selvyyttä ja se pitää myöskin paikkansa, että säännökset näiden varojen käytöstä ovat siksi paljon ahtaat, että ne tuottavat kunnille suuria vaikeuksia näiden varojen käytössä ja niiden tilitysten teossa. Sosiaaliministeriössä on kiin-

nitetty kyllä tähän asiaan huomiota ja on ryhdytty tutkimaan, mitä mahdollisuuksia olisi näiden säännösten muuttamiseksi niin, että ne antaisivat kunnille vapaammat kädet näiden varojen käytössä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 30 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmistelevasti käsitelty ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 78, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 30.

Keskustelu:

Ed. Rytinki: Herra puhemies! Viime keväänä eduskunnassa oli käsiteltävänä lakiesitys vanhojen asutusalueitten maanteitten kunnostamiseksi, jonka lakiesityksen eduskunta hyväksyi yksimielisesti. Tämän lain käsittelyn yhteydessä useammalta taholta kiinnitettiin huomiota siihen, että mainittujen asutusalueiden kuivatuskanavat olisi myöskin valtion varoilla kunnostettava ja saatettava ne sellaiseen kuntoon, että viljelijät kykenevät näillä asutusalueilla viljelyksiään viljelemään. Nyt tällä esillä olevalla lakiesityksellä on ollut tarkoitus lailla vahvistaa kuivatuskanavien perusparannukset samalla tavalla, kun maanteidenkin kohdalla on tehty, ja jonka toimenpiteen viime keväänä eduskunta tunnusti yksimielisesti, silloin kun oli käsiteltävänä asutusalueitten maanteitten perusparannuslakiesitys. Vaikka kysymyksessä on tällaisen asian hyväksyminen niin käsiteltävänä olevan lakiesityksen esittää valiokunta hylättäväksi, perustellen sitä monilla eri syillä. Mainitaanhan muiden muassa valiokunnan mietinnössä useampaan kertaan kunnossapidosta ja siitä, kenen velvollisuuteen kuivatuskanavain kunnossapito kuuluu. Tällä lakiesityksellä ei tarkoiteta sitä, että valtion toimesta pidettäisiin jatkuvasti kuivatuskanavat kunnossa, vaan tällä tarkoitetaan sitä, että niillä asutusalueilla, jotka sotien edellä valtion toimesta muodostettiin ja joitten alueitten miesväki joutui olemaan melkein 100-prosenttisesti useita vuosia sotatehtävissä, jona aikana kuivatuskanavat menivät rappiolle, että näillä alueilla olisi valtion varoilla suoritettava kuivatuskanavien kunnostamistyöt, ja sen jälkeen jätettävä kunnossapitovelvollisuus asukkaille. Valiokunnan mietinnössä kyllä huomautetaan, että mikäli asutusviranomaiset huomaavat, että rappeutuminen on johtunut siitä, „että alunperin suunniteltu kuivatussyvyys, kuivatettujen soiden painuttua arvioitua enemmän, ja kuivatusviemäreiden määrä ovat osoittautuneet riittämättömiksi, on tällaiset tapaukset käsitelty uusina tapauksina, ja niihin on myönnetty valtion avustusta." Tällaisiakin tapauksia voi kyllä olla, mutta minä en ole kuullut, että Pohjois-Suomessa olisi sellaisten asutusalueitten asukkaat, joita tämä lakiesitys tarkoittaa, saaneet valtiolta valtaojien kuivattamiseen minkäänlaista avustusta. Vaikka näin olisikin niin käsittääkseni näitten valtion muodostamien asutusalueitten kuivatuskanavien kunnostamis- eli perusparannustöitä ei olisi sisällytettävä niihin maanparannustöitten ryhmään, joita varten annetaan valtion avustusta, vaan ne olisi käsiteltävä erillisinä asioina ja suoritettava valtion kokonaan ne kustannukset, mitä kuivatuskanavien kunnostaminen tulee asutusalueilla maksamaan. Tehtävä samalla tavalla kuin mitä näiden asutusalueitten maanteiden kunnostamiseen hyväksytty lakiesitys edellyttää.

Jos valiokunta olisi kuunnellut asiantuntijoita, myöskin Asosta vaikkapa insinööri Stålhea, niin minä luulen, että päätös olisi tullut lakiesitykseen nähden myönteisempi, sillä käsitykseni on, että valiokunta on käsitellyt asiaa liika yksipuolisesti. Vaikka maatalousvaliokunta on esittänyt tämän lakiesityksen hylättäväksi, niin siitä huolimatta minä ehdotan, herra puhemies, että käsittelyn pohjaksi otetaan lakialoite n:o 78. Hyväksymällä esityksen eduskunta käytäntöön hyväksyy sen periaatteen, minkä

se jo viime keväänä täällä yksimielisesti hyväksyi, nimittäin vanhojen asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisen.

Ed. Saura: Herra puhemies! Ed. Vennamon lakialoite asutusalueitten kuivatuskanavien kunnostapitämisestä sai yksimielisen hylkäävän päätöksen maatalousvaliokunnassa. Kun ed. Vennamo vielä suuressa valiokunnassa asiaa koskevassa keskustelussa hyökkäsi maatalousvaliokuntaa vastaan mainiten, ettei se käyttänyt asiaa käsitellessään asiantuntijoita, vaikka kyseessä olevassakin asiassa kuultiin pätevää asiantuntijaa maataloushallituksesta, on syytä puuttua vielä tähän asiaan.

Kun suuressa valiokunnassa eräs maatalousvaliokunnan jäsen tuli omantunnontuskiin kyseessä olevassa asiassa ehkä ed. Vennamon voimakkaan persoonan läheisyydestä johtuen, käytettiin asiasta useita puheenvuoroja. Kommunistiryhmän taholta eräs ryhmän suulas jäsen esitti käsityksensä olevan selvän asian hylkäämiseen nähden. Kun Vennamo tästä muistutti vedoten Uuden Suomen linjoihin, oli seuranneessa äänestyksessä ed. Vennamon takana koko äärimmäinen vasemmisto. Mainittu aloite koskee asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamista, siis pääasiassa siirtoviljelijöitä. On tällä kohdalla erittäin paikallaan muistuttaa ed. Vennamoa. Häneltä se ehkä on jäänyt suuren aloiterikkautensa humussa huomaamatta, että kysessäolevasta asiasta on jo ennestään valtioneuvoston päätös valtion osanotosta parannustöiden kustannuksiin, annettu Helsingissä 5 p. syyskuuta 1946. Tässä 1 §:ssä mainitaan, että mainittuun päätökseen sisältyvät juuri mainitut kuivatusviemärien kaivamiset. Ja sen 2 §:ssä mainitaan: „Edellä 1 §:ssä mainittuihin maanparannustöihin voidaan valtion avustusta myöntää osaksi palkkiona ja osaksi lainana tai yksinomaan palkkiona", ja sen 3 §:n 3) kohdassa: „Palkkiota myönnetään ensi sijassa pienviljelijäväestöön kuuluville tai heihin verrattaville vähävaraisille hakijoille ja sellaisiin yrityksiin, joissa osakasten enemmistö on vähävaraisia viljelijöitä".

Ottaessani asiasta vielä tarkemman selvän maataloushallituksesta mainittiin siellä, että tämän lain puitteissa on lukuisia vanhoja viemäreitä myös avustuksen perusteella aukaistu.

Tämän asetuksen kautta on siis meillä kuivatusasiat hoidettu. Maanlunastuslautakunnat ovatkin tehneet paljon näitä aloitteita, ja jos se jostakin syystä on jäänyt tekemättä mainitulta lautakunnalta, on asutustoimikunnalla vielä aloitteentekoon mahdollisuus. Kyseessä olevassa lakialoitteessa mainituihin töihin saadaan siis nykyisten avustuslakien puitteissa valtion avustusta joko avustuksena tai lainana. Meillä ei ole tarpeellista laatia lisää lakeja tällä kohdalla, koska asiat voimme hoitaa nykyisten lakien muodossa. Tämä lakialoite kuuluu sarjaan, mitä ed. Vennamo kutsuu uudella nimikkeellä „syvyysraivaus". Nyt sen käsitämme. Valtaojat kaivetaan maan syvyydessä. Se on laadittu vain poliittisen suosion tavoittelua varten. Yhdyn suuren valiokunnan kantaan.

Ed. Koskinen: Herra puhemies! Täällä ed. Saura selvitteli perusteellisesti maatalousvaliokunnan kannan, sen yksimielisen päätöksen syvyyskyntäjä ed. Vennamon lakialoitteen johdosta. Kun on väitetty, että tämä aloite olisi käsitelty kevyesti maatalousvaliokunnassa ja asianomaisessa jaostossa, niin on minunkin syytä vielä kerran mainita, että tämä asia oli perusteellisen tarkistuksen kohteena. Täällä sanotaan kolmannen kappaleen kohdalla mm. näin: „Kuivatusviemäreiden ensimmäistä avaamista pitemmälle menevään kuivatustöiden kustantamiseen ei valtiolla voida katsoa olevan taloudellisia mahdollisuuksiakaan, mitä osoittaa sekin, ettei lukuisten kuivatushankkeiden ensimmäistäkään rahoitusta varten ole tulo- ja menoarviossa voitu osoittaa läheskään riittävästi varoja". Ja edelleen saman kappaleen lopussa: „Valiokunnan saamien tietojen mukaan on tällaisia suurisuuntaisia kunnossapitotöitä varten tarpeellisten koneiden hankkimiseksi valtiovallan taholta jo ryhdytty valmistaviin toimenpiteisiin". Tässähän nyt ollaan selvillä linjoilla, mistä tässä on kysymys. Maatalousvaliokunnan jäsenten käsitys on aivan oikea, kun me olemme lähteneet siitä, että meillä on jo olemassa asetukset, joidenka puitteissa voidaan nämä kuivatuskysymykset hoitaa. Ed. Vennamo petailee vain maaseudulle näillä aloitteilla nähtävästi seuraavia vaaleja varten.

Ed. Ryhtä: Herra puhemies! Tämä lakiesitys, mikä nyt on esillä, koskee niitä

kuivatusviemäreitä, mitkä on tehty v. 1922 ja 1936 asutuslakien mukaan perustetuille asutusalueille. Jo silloin kun nämä asutusalueet perustettiin, jäivät niissä työt osittain puolinaisiksi. Ja silloin kun ennen sotia otettiin näille asutusalueille koeasukkaat, joutuivat nämä koeasukkaat heti sotatoimien alkaessa tiloiltaan lähtemään maanpuolustustehtäviin, ja näin ollen tilat jäivät sinne ilman isäntiä 5—6 vuoden ajaksi. Tänä aikana viemärit siellä pääsivät pahasti rappeutumaan, ja siitä johtuu, että nämä asutusalueiden kuivatusviemärit tällä hetkellä ovat suurin piirtein tukossa. Sen vuoksi tämä laki olisi ollut tarpeellinen, ja pyydänkin kannattaa täällä ed. Rytingin tekemää ehdotusta.

Ed. Lampinen: Täällä keskustelussa on tuotu esille jo maatalousvaliokunnan kolmannen jaoston laatiman mietinnön perusteet, minkä perusteella se mietintö sellaiseksi muodostui, mikä sitten yksimielisesti maatalousvaliokunnassa hyväksyttiin. Mehän tiedämme, että aikaisemmin vesioikeuslain perusteella viemärien kaivuu oli nykyoloihin nähden kokonaan kestämätöntä. Niidenhän vain tarvitsi olla noin 90 senttiä syviä, jotta veden pinta ja kuivatus avo-ojitukselle olisi mahdollista. Mutta nyt kun eduskunta viime vuonna muutti lakia ja tämän vuoden puolella, presidentti on vahvistanut lain, että näiden syvyys tulee olla nyt vähintään 120 cm, jolloin se myöskin vastaa, silloin salaojitukselleknin suurin piirtein vaadittuja tarpeita, tässä mielessä minusta maatalousvaliokunnan jaostossa kun asiaa harkittiin, niin tultiin siihen, että jos nyt uudelleen kuivaussuunnitelma tehdään, niin silloin on myöskin oikeus saada korvaus ja samaten hyvitys avustuksena viemäreiden kuntoonsaattamiseksi ja näinollen ei ole ollenkaan estettä, niinkuin aikaisemman lain perusteella oli, että jos kerran yhden kerran valtion toimenpiteillä viemäri tuli kunnostetuksi, niin silloin viemärin osakkaiden oli velvollisuus itse hoitaa sen kunnossapito. Ja tästä johtui se, että mietintö on sellainen kuin se on. Ja minä uskon, että se on nyt vain harvemmissa tapauksissa, jolloin se tuottaa liiallisia rasituksia tahi oikeastaan rasituksia laisinkaan, jos kysymyksessä vain on asutusalueet, koska laki, kuten täällä ed. Saura mainitsi, on erittäin selvä, ja sen myöskin ed. Vennamo erinomaisen hyvin tietää, mitä mahdollisuuksia on juuri tuon maanhankintalain perusteella vesiperäisten maiden ojitukselle aikaansaada. Näinollen ei ole minkäänlaista ylimielisyyttä esiintynyt silloin, kun tätä asiaa käsiteltiin, vaan lähdettiin todellakin siltä asialliselta pohjalta, että tulee lakeja liian paljon, koska aikaisempienkin lakien turvin tämä asia on mahdollista hoitaa.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! Ed. Sauran täällä lähinnä käyttämän puheenvuoron ja ed. Koskisen, joka väittää ajavansa pienviljelijöitten asiaa, käyttämän puheenvuoron johdosta muutama oikaisu.

Ensinnäkin allekirjoittanut ei suuressa valiokunnassa puhunut asiantuntijoista mitään, vaan ed. Rytinki, jotenka siinä taisi tulla väärä todistus lähimmäisestä. Tosin maatalousvaliokunta kuuli maataloushallitusta tästä kysymyksestä, mutta minä rohkenen luulla, että maataloushallitus ei hoida asutuskysymyksiä, asutusasioita; ja tässä on asutusalueiden viemäröimisestä nyt kysymys ja siitä syystä juuri koko tämä väärinkäsitys onkin aiheutunut.

Voimassaoleva maanparannuksia koskeva valtioneuvoston päätös edellyttää avustuksien ja lainojen myöntämistä uusien viemärien tekemiseen. Kun tässä on määrätyllä tavalla asutusalueella rappeutuneiden viemäreiden uudelleen kunnostamisesta kysymys, aivan samalla tavalla kuin teiden osalta täällä on sanottu, ja valtioneuvoston päätös ei tunne kuin eräät poikkeustapaukset, kun viemäri on mennyt täysin epäkuntoon, niin että se tavallaan uudelleen rakennetaan, silloin voidaan maanparannusvaroja käyttää ja tällöinkin antaa avustusta vain enintään 60 %, kun tässä on tarkoitus, huomioonottaen asutettavien heikon taloudellisen aseman, antaa heille suurempia avustuksia ja joka tapauksessa käytäntö osoittaa, että nämä viemärit eivät ole näillä asutusalueilla tulleet kunnostetuiksi. Asukkaat niistä kärsivät ja yleinen etu ja asukkaiden etu edellyttäisi, huomioonottaen jo uhratut pääomat, että nämä työt kiireellisesti suoritettaisiin.

Ed. N. Nurminen: Täällä ed. Saura lausui, että äärimmäisen vasemmiston taholta oltaisiin asiasta suuressa valiokun-

nassa suotta oltavan kielteisellä kannalla. Näin ei ollut (Eduskunnasta: Oli!), vaan esitettiin, että koko maatalousvaliokunta näyttää olevan kielteisellä kannalla, ja olisiko pitänyt SKDL:n mennä esittämään maatalousvaliokunnassa maalaisliiton aloitteen hyväksymistä, kun maalaisliitto ei itsekään sitä tehnyt. Mutta sanottiin, että me olemme tätäkin asiaa puolustamassa ja se tullaan äänestyksessä näkemään, niinkuin äänestettiinkin asian puolesta. Ja vielä lisättiin, että niinkuin edellisenäkin perjantaina täällä huomattiin, ei maalaisliitto ollut itsekään äänestämässä ed. Vennamon aloitteen puolesta, ja samoin tulee tälläkin kertaa näkymään, onko maalaisliitto edes kokonaisuudessaan ed. Vennamon aloitteen takana (Eduskunnasta: Ei ole!).

Ed. Tainio: Vaikka käsiteltävänä oleva aloite olisi lähtenyt missä mielessä tahansa, on kuitenkin todettava, että se asia, joka aloitteeseen sisältyy, on oikea. Meidänkin taholta on aikaisemmin aloitteiden muodossa kiinnitetty tähän asiaan huomiota. Tosiasia nimittäin on, että suurin piirtein kaikilla niillä asutusalueilla, joita 1936 jälkeen on tähän maahan järjestetty, tilanne juuri valtaviemärien tukkeutumisen seurauksena on hyvin vaikea. Näihin valtaviemärien tukkeutumisiin eivät suinkaan läheskään kaikissa tapauksissa ole syypäitä ne asutustilalliset, jotka tänne korpiin on aikoinaan haalittu. Välittömästi heti sen jälkeen, kun asutustilalliset oli otettu, kun he olivat päässeet jossakin mittakaavassa tilojansa raivaamaan, niin kuten muistetaan miehet vietiin näiltä tiloilta rintamille ja sen seurauksena juuri, kun he 5—6 vuotta joutuivat olemaan armeijan rullissa, näillä alueilla valtaviemärit pääsivät tukkeutumaan ja nyt ne ovat niin huonossa kunnossa, että vähävaraisina tuolla korvessa eläen he eivät kykene omatoimisesti niitä aukaisemaan. Jollakin tavalla valtion olisi puututtava asiaan, autettava näitä korpiin asutettuja köyhiä ihmisiä.

Ed. Kähönen: Herra puhemies! Minä olen sattumalta se maatalousvaliokunnan jäsen, joka vastoin valiokunnan kantaa suuressa valiokunnassa asetuin puoltamaan tätä lakialoitetta. Tämä ei johtunut missään nimessä siitä, että istun suuressa valiokunnassa ed. Vennamon vieressä ja että ed. Vennamon suuri persoona olisi erikoisemmin vaikuttanut tähän minun uuteen kannanottooni, niinkuin täällä on haluttu väittää, vaan tämä uusi kannanotto on johtunut siitä, että minun mielestäni asianomainen jaosto maatalousvaliokunnassa ei nähtävästi ole tiedustellut niiden asiantuntijoiden kantaa, jotka todellisuudessa joutuvat tätä kysymystä käytännössä hoitamaan. Minulla on ollut tilaisuus, sen jälkeen kun asia on maatalousvaliokunnasta lähtenyt liikkeelle, ottaa yhteyttä juuri näihin oikeisiin asiantuntijoihin, jotka käytännössä hoitavat näitä kysymyksiä, ja ne ovat olleet sitä mieltä, että tähän asiaan olisi tällä tavalla saatava parannusta.

Haluaisin vielä kiinnittää huomiota siihen, että se viemäreitten rappeutuminen, jonka korjaamisesta tässä on kysymys, ei ole johtunut asianomaisesta itsestään, vaan siitä, että ne viemärit ovat alunperin tulleet kaivetuiksi liian heikoiksi ja liian huonoiksi, joten asianomaisille, usein heikoissa varoissa oleville asukkaille ei ole ollut mahdollisuuksia omin voimin jatkuvasti pitää näitä viemäreitä kunnossa. Siksi minä nytkin, vaikka istun Vennamosta kaukana, vieläkin olen sitä mieltä, että tämä lakiehdotus olisi hyväksyttävä ed. Vennamon lakialoitteen pohjalla.

Ed. Saura: Lukuisat maanlunastuslautakunnat ovat käyttäneet esittämääni lakia näiden viemäreiden uudelleen aukaisemisen tarpeessa olleille, ja elleivät maanlunastuslautakunnat ole tätä syystä tai toisesta tehneet, on asutusasiainvaliokunnalla vielä mahdollisuus tehdä tässä lisäyksiä, — että minun nähdäkseni ei tässä tarvita uutta lakia, koska kerran tämän lain puitteissa ministeriöltä saamieni tietojen mukaan lukuisasti vanhoja viemäreitä on myös aukaistu ja korjattu.

Ed. Vidhula: Eräiden täällä käytettyjen puheenvuorojen johdosta minä pyydän mainita, mitä maatalousvaliokunnan mietinnössä mm. sanotaan. Tässä sanotaan, että „Kun nyttemmin on kuitenkin käynyt ilmi, että eräissä asutusviranomaisten suunnittelemissa ja suorittamissa vanhoissa kuivatushankkeissa vesiväylät ovat joutuneet varsin huonoon kuntoon, mikä on johtunut siitä, että alunperin suunniteltu kuivatussyvyys, kuivattujen soiden painuttua ar-

vioitua enemmän, ja kuivatusviemäreiden määrä ovat osoittautuneet riittämättömiksi, on tällaiset tapaukset käsitelty maatalushallituksessa uusina hankkeina ja niihin on sen mukaisesti myönnetty myös valtionapua". Tämä siis osoittaa, että nykyisin voimassaolevan lainkin mukaan voidaan valtionapua tällaiseen tarkoitukseen myöntää ja se osoittaa myöskin sitä, että tässä on juuri asutusalueista kysymys ja niiden huonoon kuntoon joutuneiden kuivatusviemärien perkaamismahdollisuuksista.

Ed. Vennamo: On valitettava, että täytyy jatkaa tätä keskustelua, mutta minä vaan ed. Sauralle sanoisin, että hänen viimeinen puheenvuoronsa osoitti, että hän ei tiedä eikä tunne asiaa ollenkaan, sillä nyt ei ole kysymys maanlunastuslautakuntien suorittamista asioista eikä maanlunastustiloista, siihen nähden on laki selvä, vaan vanhoista asutusalueista. Näin ollen ed. Sauran koko täällä käyttämä puheenvuoro on hänen viimeisen lausuntonsa jälkeen menettänyt merkityksensä.

Mitä täällä maatalousvaliokunnan herra puheenjohtajan lausuntoon tulee, se pitää kyllä paikkansa, mutta tämän valtioneuvoston päätöksen ja maanparannuslain nojalla voidaan vain osa näistä, pieni osa näistä viemäreistä uusia, sen tiedämme käytännöstä, ja tällä lailla on nyt tarkoitus nämä asutusalueet saattaa järjestykseen, koska se on myöskin kansantaloudellinen etu, kun on pääomia uhrattu ja ihmisiä siellä asuu.

Ed. Tanner: Keskustelu on täällä pääasiassa koskenut sitä seikkaa, ovatko määrättyjen asutustilallisten viemärit korjattavat vai ei. Sehän ei tällä kertaa ole pääasia. Pääasia on se, onko tästä asiasta säädettävä laki vai ei. Me olemme nyt jo saaneet tämmöisiä eduskunnan budjettioikeutta rasittavia lakeja aivan liiallisesti ja huomanneet, että eduskunnalla ei ole paljonkaan enää liikkumisvapautta laatiessaan tulo- ja menoarviota seuraavaa vuotta varten. Tästä aivan väärästä menettelystä olisi vähitellen kokonaan päästävä ja yhtenä osoituksena eduskunnan muuttuneesta halusta olisi tällä kertaa tämän lakialoitteen hylkääminen, jota toivottavasti vastedeskin samanlaiset lait saisivat seurata.

Muuten ovat sotien aikana monien muittenkin asukkaitten viemärit sortuneet. Eivät ne ole tulleet pyytämään valtionapua. Jos tässä tapauksessa sitä erikoisesti tarvitaan, niin onhan erikoisten budjettipäätösten varassa mahdollisuus antaa tarvittavaa apua.

Ed. Tainio: Edellisen puheenvuoron johdosta voin ensinnäkin lausua sen, että pääasia sittenkin on, että nuo viemärit tulevat korjatuiksi ja että asutustoiminta niillä asutusalueilla, joihin ihmisiä aikoinaan tukkiyhtiöillen halpaa työvoimaa saadakseen haalittiin, saataisiin edes siedettävään kuntoon.

Mitä tulee maatalousvaliokunnan herra puheenjohtajan lausuntoon, voin mainita, että olen yrittänyt ainakin eräässä tapauksessa anomustietä saada tuollaiseen tukkeutuneiden viemäreiden korjaamiseen avustusta, mutta se ei tuottanut ainakaan silloin tulosta. Tässäkin tapauksessa nuo viemärit edelleen ovat tukossa ja viljelystoiminta tällä asutusalueella on melkein kokonaan lamassa.

Ed. Koskinen: Herra puhemies! Tässä on tullut selville, että tästä ei mitään uutta lakia ole syytä hyväksyä. Minä vain pyysin puheenvuoron ed. Tainion puheenvuoron johdosta, kun hän sanoi, että maatalousvaliokunnassa tämä asia ei ole edustajille tuttu ja siellä on oltu yksimielisiä. Minä tiedustelen, mikä on teidän maatalousvaliokunnan jäsenten kanta, vai onko teillä mitään kantaa, koska se oli suuressa valiokunnassa aivan päinvastainen kuin maatalousvaliokunnassa. Kyllähän näissä suurissa kysymyksissä olisi hyvin tärkeää, että olisi jonkinlainen kanta olemassa (Ed. Hakkila: Joka päivä eri kanta!).

Ed. Tainio: Edellisen puheenvuoron johdosta voin mainita vain, että sitä, minkä hän mainitsi minun sanoikseni, en ole ollenkaan lausunut. En minä ole hänen esittämäänsä mukaista lausuntoa täällä antanut.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Rytinki ed. Ryhdän kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakialoitteeseen n:o 78 sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Rytingin ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Honkala, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Junnila, Jussila, Järnefelt, Kaitila, Kalavainen, Kannisto, Karvikko, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Koivisto, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kyttä, Käkelä, Kölli, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Leikola, Leivo-Larsson, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, Muikku, Murtomaa, Niemi, Nikkola, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Tuurna, Törngren, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Östenson.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Antila, Erkkilä, K. Eskola, Friman, Haapanen, Hautala, Heikura, Hietanen, Häikiö, Ikonen, Juntunen, Järvinen, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Kauppi, E. Kilpi, J. Kinnunen, Koivunen, Kuusinen, Kähönen, Lahtela, Leivonen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, M. Miettunen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Niskala, N. Nurminen, Nykänen, Pakkanen, Palovesi, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rankila, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Rönkkö, Saalasti, Saari, Seppi, V. Simonen, Soininen, Solla, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Torvi ja Vennamo.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Heikkilä, Heitto, Hollsten, Huunonen, Karjalainen, Karvonen, Kekkonen, S.-K. Kilpi, Kleemola, Kujala, Lehtonen, Lepistö, P. Leskinen, Miikki, Niukkanen, Nuorsaari, Pekkala, Ryömä, A. Simonen, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Turunen, Virolainen, A. Wirtanen ja Österholm.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 110 jaa- ja 64 ei-ääntä; poissa 25.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 31 ja otetaan t o i s e e n k ä s i t t e l y y n siinä sekä maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 6 valmistelevasti käsitelty ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 79, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

P u h e m i e s: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 31.

Keskustelu:

Ed. V e n n a m o: Herra puhemies! Lakialoitteessani n:o 79 koskeva uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamista, olen pyrkinyt siihen, että myöskin pienemmät viljelmät saisivat uudisraivauspalkkioita. Nykyisen lain sanamuoto nimittäin on siinä suhteessa ainakin epäselvä. Näyttää kuitenkin siltä, että yhtynyt vasemmisto, joka nimenomaan ennen vaaleja piti tästä asiasta suurta ääntä ja syytteli mm. maalaisliittoa siitä, että maalaisliitto tahtoisi kieltää uudisraivausvarat pientiloilta, mutta kyllä myöntää niitä suuremmille tiloille, mutta nyt kun vaalit ovat

ohi, asettuu vastustamaan heidän itsensä ennen vaaleja vaatimaa korjausta. On kuitenkin selvää, että pienviljelmät tarvitsevat jo varallisuusasemansa vuoksi ennen kaikkea kipeästi raivauspalkkiota. Joskaan tällaista palkkiota ei luonnollisesti voida myöntää esim. vain asuntotontille, niin koska kuitenkin nykyinen raivauspalkkiolaki sanamuodollisesti oikeastaan edellyttäisi maataloudesta huomattavaa toimeentuloa, niin lain korjaus olisi todella tarpeen vaatima. Mielestäni ei myöskään se raja, jonka maatalousvaliokunta vetää ja joka lähtee siitä, että raivauspalkkioiden hakijan on täytynyt saada ainakin kolmannes toimeentulostaan maataloudesta, ole pienviljelmille täysin oikeudenmukainen. Tätä rajaa olisi voitava maan eri olosuhteet huomioon ottaen käytännössä vieläkin alentaa ja koskee tämä vaatimus nimenomaan Pohjois- ja Keski-Suomen olosuhteita. Tässäkin mielessä olisi mainittua sanamuotoa muutettava ja korjattava ehdottamallani tavalla, eli että viljelijälle voidaan myöntää raivauspalkkiota, vaikka hän ei saisikaan huomattavaa osaa toimeentulostaan omistamallaan tai hallitsemallaan viljelmällä. Painostan nimenomaan sanaa „voidaan" ja „viljelmää", joka osoittaa, että kysymyksessä ei ole tontin raivaus. Valitettavasti lakialoitteeni, joka siis ensi sijassa tarkoittaa lain selventämistä, tuli suuressa valiokunnassa hylätyksi 3 äänellä, äänimäärien ollessa 20 vastaan, 17 puolesta. Tästäkin syystä ja huomioon ottaen asian elintärkeyden maaseudun pienviljelijäväestölle, ehdotan, herra puhemies, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin esillä oleva lakialoitteeni.

Ed. Manninen: Kun täällä ed. Vennamo tämän asian johdosta puhui yhtyneestä vasemmistosta, joka on tätä hänen erinomaista ehdotustaan vastustanut, niin minä haluaisin tässä sanoa, että suuressa valiokunnassa kiinnitimme huomion eräässeen asiaan. Se on se, että ed. Vennamo ei ollut valistanut maatalousvaliokunnassa olevia maalaisliittolaisia, jotta me olisivat siellä ajaneet ed. Vennamon lakialoitetta. Ed. Vennamo varmaankaan ei näe tässä asiassa yhdistynyttä vasemmistoa lakiesitystään vastassa, mutta me haluamme nähdä, näemmekö yhdistyneen maalaisliiton sen puolesta. Olisi erittäin mielenkiintoista nähdä tämä asia.

Ed. Lahtela: Herra puhemies! Kun nyt voimassa olevaa lakia voidaan tulkita ja on tulkittu niin monella tavalla kuin on sitä tahdottu tulkita ja annettu sen soveltamiseksi ohjeita, joita on vähän väliä muutettu edestakaisin ja kun nyt käsiteltävänä olevalla lakialoitteella yritetään laki saada sellaiseksi, ettei sitä voida tulkita niin monella tavalla kuin sitä ovat tähän asti juristit tulkinneet, niin minä, herra puhemies, ettei tulkinnassa tultaisi vielä kummempiin tuloksiin kuin tähän asti, kannatan ed. Vennamon tekemää ehdotusta toivossa, että laki todellakin saataisiin sellaiseksi, ettei sitä voisi tulkita miten kukin haluaa.

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Kun täällä ed. Vennamo käytti niin omalaatuisen demagogisen puheenvuoron, niin on syytä tosiaankin kiinnittää huomiota tähän raivauspalkkiokysymykseen. Kuten tunnettua, uudirsaivauspalkkioitahan meillä on maksettu jo kymmeniä vuosia myöskin pienviljelijöille, sellaisille pienviljelijöille, joiden entinen peltopinta-ala on ollut alle 2 ha. Palkkioitahan on maksettu jo 25 aarin raivauksestakin. Sodan edellä tosin nuo palkkiot olivat niin pienet, että niillä ei ollut sanottavaa merkitystä, mutta muistetaanhan, että Pekkalan hallituksen aikana, tarkemmin sanoen 31. 10—47 annetulla asetuksella, korotettiin uudisraivauspalkkioita huomattavasti. Niinpä se yleisesti kohosi alle 3 ha:n tiloilla 29,600 markkaan ja 3—6 ha tiloilla 25,900 markkaan hehtaarilta muutamia esimerkkejä mainitaksemme. Harvaan asutuilla seuduilla ja rajaseutukunnissa kohosi palkkio alle 3 ha:n tiloilla 40,000 markkaan ja 3—6 ha tiloilla 32,000 markkaan, ja Lapissa ja eräissä muissa Pohjois-Suomen köyhissä kunnissa palkkio kohosi alle 3 ha:n tiloilla aina 44,000 markkaan ja 3—6 ha tiloilla 32,000 markkaan. Maanhankintalain mukaan muodostetuille tiloille kohosi se enemmänkin. Näiden korotettujen uudisraivauspalkkioiden turvin pienviljelijöille tulikin sitten mahdollisuus raivata peltoa entistä enemmän. Vuoden 1947 jälkeen on rahanarvo huonontunut, sen osoittaa virallinen indeksikin. Niinpä kun elinkustannusindeksi vuonna 1947 oli 584 pistettä, on se nyt jo 1002 pistettä. Tukkuhintaindeksi on kohonnut vieläkin enemmän. Kun se vuonna 1947 oli 825 pistettä, on se nyt jo

1907 pistettä. Uusia raivauspalkkioita ei kuitenkaan ole korotettu sitä määrää, minkä rahanarvo on huonontunut. Tosin vuonna 1950 palkkioita korotettiin keskimäärin 3,000 mk hehtaarilta ja Lapin ja Pohjois-Suomen eräissä kunnissa vähän enemmän, mutta se ei läheskään vastaa indeksin kohoamista. Raivauspalkkiot olisi pitänyt kohottaa ainakin kaksinkertaisiksi jos olisi haluttu pitää ne sillä tasolla, jolle ne Pekkalan hallituksen aikana järjestettiin. Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut. Vuoden 1948 jälkeen maassamme olleet hallitukset eivät ole huolehtineet pienviljelijäin raivausmahdollisuuksien turvaamisesta.

Tässä uudisraivauspalkkioasiassahan viime vuonna tapahtui oikeastaan skandaali. Mainittakoon siitä tarkemmin. Kekkosen ensimmäinen hallitushan antoi 27 päivänä kesäkuuta 1950 uuden asetuksen uudisraivauspalkkioista. Samana päivänä silloinen maatalousministeri Vilhula antoi päätöksen ja ohjeet, jonka mukaan uudisraivauspalkkioita ei annettu alle 2 ha:n viljelmille (Vasemmalta: Kuulkaapas!). Jos siis sellainen aloitteleva pienviljelijä, jolla entistä peltoa oli sanotaan nyt esim. 1/2 hehtaaria, halusi raivata uutta peltoa yhden hehtaarin, niin hän ei olisi saanut sen asetuksen ja ohjeiden mukaan raivauspalkkiota. Sen sijaan mainitun päätöksen mukaan suuremmat viljelijät, joilla oli peltoa 19 hehtaaria Etelä-Suomessa (Eduskunnasta: Onko se suuri? — Hilpeyttä) ja 29 hehtaaria Pohjois-Suomessa, olisi saanut tuon raivauspalkkion. Tästä maatalousministeriön päätöksestä kuvastuu selvästi maalaisliittolaisen hallituksen vihamielisyys pienviljelijöitä kohtaan. Suuriviljelijöiden ja suurpääomapiirien taholta oltiin hyvin tyytyväisiä tuon päätöksen johdosta. Sitä kuvastavat silloiset lausunnot heidän lehdissään ja eräissä puheissaan. Niinpä eräässäkin lausuttiin: „että on nyt valtiovallan taholla vihdoinkin ryhdytty toimenpiteisiin maatalouden tukemisen saattamiseksi oikeille raiteille". Näin suurpääomapiirit kehuivat ja lisäksi toisessa lausunnossa sanottiin: „On ilahduttavaa, että uudisraivauspalkkiotoiminnasta huolehtivat virkamiehet nyt asettuvat selville linjoille huolimatta siitä vastustuksesta, minkä palkkioiden saantiin oikeutettujen majoittaminen vasemmistopiireissä herättää". Tuo on selvää puhetta, mitä suurpääomapiirit ja suurmaanviljelijäpiirit sanovat ja se on ilonpitoa siitä, että Kekkosen ensimmäinen hallitus yritti riistää pienviljelijöiltä raivauspalkkioiden saantimahdollisuuden. Mutta se ei ollut ilahduttavaa sellaisen pienviljelijän mielestä, joka koettaa parantaa toimeentuloaan raivaamalla uutta peltoa. Pienviljelijät eivät jaksaneet sulattaa tuollaista toimenpidettä. Samoin eivät heidän järjestönsäkään. Mm. Pienviljelijäliitto ja pienviljelijät monissa kokouksissaan lausuivat vastalauseensa tuon toimenpiteen johdosta. SKDL:n eduskuntaryhmä teki myös asiasta eduskuntakyselyn. Tämän pienviljelijä- ja kansandemokraattien vastarinnan vuoksi hallituksen täytyikin peräytyä yrityksissään riistää kaikista vaikeimmassa asemassa olevilta pienviljelijöiltä raivauspalkkio. Hallitus antoi nimittäin uuden päätöksen 23. 8. 1950, jolla raivauspalkkioiden jakoperusteet palautettiin suurin piirtein entiselleen, sellaisiksi, että niitä sitten on voitu antaa myöskin alle 2 hehtaarin viljelmille.

Kun ed. Vennamo nyt kiivailee lain muuttamisen puolesta, niin herää kysymys, että mistä tuo nyt johtuu (Eduskunnasta: Vaalikalastuksesta!). Tiedetäänhän, että eräissä maalaisliittolaisissa järjestöissä ei ole hyväksytty Kekkosen ensimmäisen hallituksen tempausta. Tiedetään myöskin, että maalaisliittolaisille agitaattoreille tuolla maaseudulla ovat pienviljelijät tehneet kipeitä huomautuksia tuosta raivauspalkkioiden riistoyrityksestä. On aivan selvää näin ollen, että nyt pyritään demagoogisella propagandalla puhdistamaan maalaisliiton mainetta. Tarvitseeko sitten lakia muuttaa, jotta pienviljelijäin raivauspalkkioiden saanti tulisi turvatuksi? Voimassaolevan lain 1 §:ssä sanotaan näin: „Viitenä vuotena alkaen vuodesta 1950 otettiin valtion tulo- ja menoarvioon vuosittain tarpeellinen määräraha pellon ja laitumen uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten. Tästä määrärahasta voidaan myöntää palkkiota a) viljelijöille, joiden peltoala uudisraivauksen kanssa on enintään 20 hehtaaria tai mikäli viljelmä sijaitsee Pohjois-Suomessa tai itäisen rajaseudun kunnissa, enintään 30 hehtaaria". Tämän lakiesityksen mukaan kuten nähdään määritellään vain ylin hehtaariraja, jota suuremmille viljelmille ei palkkiota myönnetä. Alinta rajaa ei laissa määritellä, joten on aivan selvää,

että sitä on myönnettävä myöskin pienviljelijälle, jonka viljelmän suuruus on alle 2 hehtaaria. Samanlainen lain sanamuoto on jo ollut kymmeniä vuosia ja aina sitä on tulkittu niin, että myöskin alle 2 hehtaarin viljelmät ovat päässeet osallisiksi näistä avustuksista (Eduskunnasta: Ei kymmeniä vuosia!). Poikkeuksen teki vain Kekkosen ensimmäinen hallitus, mutta senkin täytyi peräytyä päätöksestään. Asia, josta täällä on tämä esitys, on hyvä sinänsä. Sehän on hyvä, että pyritään turvaamaan pienviljelijöiden raivauspalkkioiden saantimahdollisuus, mutta kuten lain sanamuodosta nykyisinkin jo huomataan, laki on selvä siinä suhteessa, ettei se muutosta sellaisenaan tarvitsisi. Ei minulla ole mitään sitä vastaan, jos lain sanonta olisi vieläkin selvempi. Tämä sen vuoksi, että maalaisliittolaiset ja mahdollisesti sosialidemokraattiset hallitukset (Eduskunnasta: No, älä ole ilkeä!) vastaisuudessa eivät saisi mahdollisuutta yrittääkään riistää pinviljelijöiltä (Eduskunnasta: Pannaan kaksi lakea päällekkäin!) raivauspalkkioiden saantimahdollisuuksia kuten Kekkosen ensimmäinen hallitus yritti tehdä, joten minun puolestani tämä esitys voidaan kyllä hyväksyä, vaikka se sinänsä ei muuta lain sisältöä (Eduskunnasta: On vain piiskana Kekkoselle!). Kuvaavaa muuten kyllä on maalaisliittolaiselle menettelylle tuolla maatalousvaliokunnassa, — kuten valiokunnan mietinnössäkin näkyy, että maalaisliittolaiset valiokunnan jäsenet ovat olleet hylkäämässä oman esityksensä. Onko toisaankin nyt maalaisliittolaiset kuvitelleet, että jospa sittenkin voimassa oleva laki antaisi joskus tilaisuuden riistää pienviljelijöiltä raivauspalkkiot, herää kysymys (Eduskunnasta: Ainakin Lampinen sitä kuvittelee!). Ed. Vennamon kiivailu lain puolesta antaa aihetta olettaa, että hän tekee sen vain pelkästään propagandamielessä. On kuvaavaa maalaisliittolaisille, että he omia aloitteitaan ovat hylkäämässä valiokunnissa kuten tässäkin on tapahtunut. Se osoittaa jo liian karkeaa demagogiaa. Jos ed. Vennamolla todellakin olisi halua ja vilpitön pyrkimys pienviljelijäin aseman ja raivauspalkkioiden saannin turvaamiseen, niin se meidän mielestämme olisi hyvä asia (Eduskunnasta: Vennamo on vain puoleksi maalaisliittolainen!). Muta koska on aivan selvää, että tässä on kysymys maalaisliittolaisten maineen pelastamisesta (Eduskunnasta: Mitäs kommunistit tekevät!), arvostelulta Kekkosen ensimmäisen hallituksen tempauksen johdosta, niin tällaista karkeaa demagogiaa ei rehellisyyden nimessä voida pitää oikeana. Mutta kuten sanottu ja kuten jo huomautin, me voimme tuon lakiesityksen hyväksyä, ettei vastaisuudessa enää kukaan hallitus uskaltaisi sellaisia tempauksia tehdä, mitä viime vuonna yritettiin.

Ed. Koskinen: Herra puhemies! Kun tämä asia oli maatalousvaliokunnan jaostossa käsiteltävänä, niin siellä kuultiin asiantuntijoina agronomi Silvolaa maatalousministeriöstä ja tarkastaja P. J. Marttilaa maataloushallituksesta. Näiden herrojen antama lausunto osoitti selvästi, että meillä jo tässä vaiheessa on mahdollisuus myöntää raivauspalkkioita uudisraivaajille. Minulla on täällä Suomen asetuskokoelmasta otettu muistio. Siellä on sivulla 417 n:o 18 laki varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten, annettu Helsingissä 21 päivänä huhtikuuta 1950. Ensimmäisessä pykälässä sanotaan: „Viitenä vuotena alkaen vuodesta 1950 otetaan valtion tulo- ja menoarvioon vuosittain tarpeellinen siirtomääräraha pellon ja laitumien uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten. Tästä määrärahasta voidaan myöntää palkkioita viljelijöille", aivan kuten täällä edustaja Tauriainen äsken jo mainitsi 20 hehtaariin asti sekä Pohjois-Suomessa aina 30 hehtaariin asti. Sitten sanotaan edelleen saman pykälän c) kohdassa: „maataloushallituksen harkinnan mukaan peltoalan rajoituksilta erityisestä syystä yksityiselle, yleishyödylliselle yhtymälle tai laitokselle taikka sellaiselle pääasiallisesti varsinaisten maanviljelijöitten muodostamalle yhtymälle, jonka tarkoituksena on suurten alueiden raivaaminen viljelykselle. Palkkiota voidaan peltoalan rajoitukselta niinikään myöntää 2 §:n 2 kohdassa tarkoitetun henkilön leskelle tai perilliselle sekä läheiselle omaiselle, milloin maa on heille siirtynyt." Näissä kuten meillä on tiedossa, raivauspalkkiota voidaan myöntää näillekin nyt edustaja Vennamon lakia tarkoittaville viljelijöille, jotenka valiokunta yksimielisesti, myöskin kommunistit mukana, olivat hylkäämässä tämän lakiehdotuksen. Suuri valiokunta

yhtyi maatalousvaliokunnan tekemään hylkäävään ehdotukseen.

Ed. Myllymäki: Kun edustaja Vennamo maalaisliittolaisena edustajana teki eräitä viittauksia yhdistyneeseen vasemmistoon tässä asiassa, niin on syytä muistuttaa vähän tämän asian historiikista. Ensi kerran on uudisraivauspalkkioista tehnyt eduskunnalle esityksen vuonna 1925 sosialistisen työväen ja pienviljelijäin eduskuntaryhmä, jolloinka sen jäsenet Strengel, Kulmala ja Ramstedt tekivät aloitteen, että alle 5 ha:n viljelmille annettaisiin uudisraivauspalkkiota 75 %, 5—10 ha:n tiloille 50 % ja 10—15 ha:n tiloille 25 % todellisista raivauskustannuksista. Silloin ei eduskunnassa mikään muu ryhmä lähtenyt tätä aloitetta kannattamaan ja vielä vuonna 1927 syksyllä tästä käytiin varsin kiivaita väittelyitä, jolloin pieni erä kuitenkin tarkoitukseen myönnettiin. Maalaisliittolaisilla ei ole suinkaan aihetta nousta korkealle jalustalle tämän asian ajamisessa.

Katselen tätä edustaja Vennamon aloitetta. Näen kolmen maalaisliittolaisen nimet. Mielestäni tämä on hyvin pieni määrä nykyisestä maalaisliiton eduskuntaryhmästä, jotka tätä asiaa tässä vaiheessa ajavat. Mutta täytyy kuitenkin todeta se, että pieni edistyminen on tapahtunut 25 vuoden aikana. Mutta jos kehitys näin hitaasti kulkee, niin ei peltojen raivaus uudisraivauspalkkioiden avulla paljon edisty.

Ed. Lampinen: Minä vain tahtoisin huomauttaa, kun täällä kommunistien taholta huomautettiin, että maalaisliittolaiset eivät ole olleet valiokunnassa (Ed. Myllymäki: Eivät kannattaneet!). Eivät ole kommunistitkaan panneet vastalausetta. Yksimielinen päätös tämä oli täydellisesti silloin kun valiokunnassa oltiin. En minä käsitä millä lailla erimielisyys on tullut? Onko siellä kommunistiryhmässä toiset miehet, jotka pelaavat toisilla perusteilla ja toiset toisilla. Toiset eivät panneet vastalausetta, mutta toiset, jotka eivät edes tunne raivausta eivätkä koskaan ole korpeen taloa tehneet, niin ne ovat täällä kovassa äänessä ja se tuntuu oudolta. Maalaisliittolaiset ovat omakohtaisesti kokeneet, mitä uuden talon tekeminen merkitsee, millä tavalla se tehdään ilman valtionkin avustusta.

Ed. Rytkönen: Herra puhemies! Täällä maalaisliittolaisten puolesta on tuotuna esille se kannanotto, jonka mukaisesti kommunistien yksin olisi pitänyt maatalousvaliokunnassa lähteä tekemään vastalause heidän tekemänsä aloitteen puolesta. Kuitenkin pitäisi asiantilan nyt olla sellaisen, että ne, jotka tekevät aloitteen, niin myös aloitteentekijöiden itsensä pitäisi ainakin puoltaa omiensa aloitetta.

Näinhän asia kai ymmärrettäneen? Se kiivailu, millä on yritetty edelleenkin puolustaa sitä hyökkäystä, minkä ed. Vennamo vasemmistoon päin kohdisti, paljastaa vain sen, millä tavoin pyritään tekemään propagandaa, aivan kuten ed. Vennamo viime vaalien edellä hyvin suuressa mittakaavassa käytti tuota samaa termiä. Voitaneen nyt eduskunnassa asian ollessa esillä, lopullisesti katsoa kerran, onko maalaisliiton ryhmässä todellakin sellaisia olemassa, jotka asettuvat aloitteen taakse, tai että ryhmä yksimielisesti voi asettua Vennamon aloitetta puoltamaan. Se olisi tietysti tervetullut nähtävyys.

Ed. Lampinen: Minä pyydän vain huomauttaa, että tämän aloitteen alla ei ole yhtään maalaisliittolaista maatalousvaliokunnan jäsentä eikä varajäsentä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Vennamo ed. Lahtelan kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakialoitteeseen n:o 79 sisältyvä lakiehdotus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Vennamon ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heino-

nen, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Junnila, Jussila, Järnefelt, Kaarna, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kannisto, Karvikko, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Koivisto, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kyttä, Käkelä, Kölli, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Muikku, Muurtomaa, Niemi, Nikkola, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Saalasti, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, V. Simonen, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Tuurna, Törngren, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Öhman ja Östenson.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Erkkilä, Friman, Haapanen, Heikura, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, N. Kaasalainen, Kauppi, E. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Korsbäck, Kujala, Kuusinen, Kähönen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Rönkkö, Saari, Solla, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Torvi, Vennamo ja J. Wirtanen.

„Tyhjää" äänestää ed. Virolainen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Hakkila, Heitto, Hollsten, Honkala, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, S.-K. Kilpi, Kleemola, Lahtela, Lehtonen, Lepistö, P. Leskinen, Luukka, Miikki, Niskala, Niukkanen, Nuorsaari, Pekkala, Pohjala, Ryömä, Soininen, Tarkkanen, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Turunen, A. Wirtanen, Väänänen ja Österholm.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 119 jaa- ja 50 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 29.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

9) Ehdotukset laiksi kansaneläkelain muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 32 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitellyt lak. al. n:ot 86—88, jotka sisältävät yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 32. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Borg-Sundman: Herra puhemies! Sellaiselta yleiseltä lailta kuin kansaneläkelailta on oikeus odottaa luonnollisesti tasapuolisuutta ja oikeudenmukaisuutta sosiaalisen turvallisuuden luomisessa kansalaisille. Kuitenkin tämän lain 39 § asettaa perheettömän omaiset ilmeiseen epäoikeudenmukaiseen asemaan vakuutusmaksujen takaisinmaksussa vakuutetun kuoltua. Perheettömät ovat samoin kuin muut maksaneet aikanaan oman osansa palkanpidätyksinä, perheettömät naiset nimenomaan usein hyvinkin pienistä palkoista. Heillä on ollut usein vanhempansa tai muita huollettavanaan, joille tämän perheettömänä kuolleen vakuutetun kansaneläkemaksujen takaisin maksu olisi luonnostaan lankeavaa, mutta joita nykyisen lain mukaan ei näille luovuteta. Joskus on täällä tulkittu perheettömien oikeuden puoltaminen virheellisesti ja nähty siinä muka pyrkimys heikentää perheellisten asemaa. Se on suuri erehdys. Ensisijai-

sesti on yhteiskunnan velvollisuus ollut ja onkin oleva kansan jälkikasvun turvaaminen ja perheellisten tukeminen, mutta tämä ei suinkaan saa tapahtua perheettömien sosiaalisia oikeuksia niin polkemalla, kuin viime aikoina on eri yhteyksissä tapahtunut. Eihän nytkään pyrkiessämme soveltamaan tasapuolisesti kansaneläkemaksujen osittaista takaisin maksamista ole kysymys pennilläkään heikentää perheellisten asemaa, vaan ainoastaan tasapuolisuuden nimessä ulottaa tämä myöskin perheettömien lähimpiin omaisiin, joten tulen, herra puhemies, asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä asettumaan tämän lakiehdotuksen n:o 88 hyväksymisen kannalle.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta siirtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

37 § hyväksytään.

39 §.

Keskustelu:

Ed. Innala: Pyydän ehdottaa, että 39 §:n 1 momentin käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakialoite n:o 88 ja siihen tehty muutosehdotus, jolloin lain kohta tulisi kuulumaan: „Jos vakuutettu tai eläkkeeseen oikeutettu kuolee, suoritetaan hakemuksesta palautuksena seitsemänkymmentä sadalta vakuutetun 37 a §:n mukaan laskettujen suoritettujen keskimaksujen summasta, kuitenkin vähintään viisisataa ja enintään kolmekymmentätuhatta markkaa, hänen kuolinpesänsä osakkaille heidän keskensä jaettavaksi kuten laillisesta pesän osituksesta on säädetty".

Ed. J. Wirtanen: Pyydän kannattaa ed. Innalan tekemää ehdotusta.

Ed. Hiilelä: Kun en ole ollut valiokunnassa silloin, kun tämä asia on ollut esillä, enkä ole siellä voinut merkitä kantaani, ilmoitan, että minäkin kannatan tämän 39 §:n muuttamista sellaiseksi kuin se on puheena olevassa lakialoitteessa.

Ed. Pakkanen: Herra puhemies! Kun tämä asia oli työväenasiainvaliokunnassa käsiteltävänä, niin ed. Innalan aloite, sen jälkeen kun asiantuntijoita oli kuultu, tuli siellä hylätyksi yksimielisesti. Kun ed. Hiilelän juna ei tullut niin aikaisin, ettei hän ennättänyt olla mukana, niin tämä hänen puolustuspuheensa otettakoon huomioon. Lähin syy, minkä takia tällaiseen lopputulokseen tultiin, oli se, että jos tämä lakialoite tai lakiehdotus hyväksyttäisiin, niin nykyinen käytäntö muuttuisi aivan oleellisesti, koska siis kuolinpesän osakkaat olisivat ne, jotka pääsisivät näitä rahoja jakamaan, ja tällä tavalla, niinkuin suuressa valiokunnassakin todettiin, tämä alkaisi mennä miten pitkälle tahansa. Kysymys on kuitenkin varsin pienistä rahamääristä, ja kun on yksityistapauksia, jotka tällä tavalla jakaantuisivat tavattoman monen kuolinpesän osakkaan kohdalla, ei tällaisella jaolla olisi merkitystä, mutta silti se laajentaisi nykyistä käytäntöä niin suuressa määrin, että tähän ei katsota voitavan mennä. Tietysti tässä on myöskin taloudellisia näkökohtia, periaatteellisen ohella, jotka puhuvat sen puolesta, ettei tätä lakiesitystä voida hyväksyä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Innala ed. J. Wirtasen kannattamana ehdottanut, että lakiin otettaisiin 39 § sellaisena kuin se on lakialoitteessa n:o 88.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Innalan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan ehdotukseen lakialoitteisiin n:ot 86—88 sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

10) Ehdotus valtioneuvoston lainanottovaltuuksista.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 3, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 19.

Keskustelua ei synny.

Lainanottovaltuuksien ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Ehdotus laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 4 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Hakalan lak. al. n:o 14.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 4.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

12) Eduskunnan oikeusasiamiehen kertomus toiminnastaan vuonna 1949.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 25 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 25.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Valtioneuvoston päätös 9 päivältä lokakuuta 1951 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 26 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 26.

Keskustelu:

Ed. Palovesi: Herra puhemies! — Kotimainen vuotakauppa on ollut lähes puoli vuotta miltei täydellisessä umpikujassa ja siten aiheuttanut vuodan tuottajille ja kotimaista vuotaa välittäville liikkeille hyvin kiusallisen ja vaikean tilanteen. On nimittäin todettava, että vientihintojen ollessa korkeimmillaan tämän kuluvan vuoden alussa, päätti hallitus kieltää kaikenlaisten kotimaisten vuotien maasta viennin, tähän luettuna myöskin vasikannahat, jotka aina ovat kuuluneet normaalisiin vientituotteisiimme. Ei voi olla epäilyksiä siitä, että kysymyksessä olevaan vientikieltoon ryhdyttiin koimaisen nahkateollisuuden nimenomaisesta esityksestä. Kun nahkateollisuus täten viranomaisten myötävaikutuksella oli saavuttanut yksinostajaaseman vuotamarkkinoilla, oli seuraava askel luovutushintojen määrääminen, ja viime huhtikuussa annettiin sosialiministeriön päätös niistä enimmäishinnoista, joilla vuodat oli luovutettava nahkatehtaille.

Tällaisena jatkui sittemmin tilanne kesäkuuhun, jolloin nahkatehtaiden taholta ilmoitettiin, etteivät he toistaiseksi ota vastaan kotimaisia vuotia. Ostojen keskeytys jatkui sittemmin täydellisenä aina lokakuuhun saakka eli siihen asti, kunnes valtioneuvosto antoi uuden päätöksen vuotien hinnoista, mikä merkitsi noin 30 %:n keskimääräistä hinnanalennusta kotimaisille vuodille. Uuden hintapäätöksen antamisen

jälkeenkin on oman maamme nahkateollisuus osoittanut varsin laimeata ostohalua, josta johtuen vuotaliikkeiden varastot ovat nyt suorastaan tulvillaan vuotia, joiden pilaantumisen ehkäisemiseksi on jatkuvasti suoritettava kallishintaista ja vaivalloista käsittelytyötä ahtaiksi käyneissä vuotakellareissa. Samanaikaisesti kun kotimainen vuota ei löydä ostajaa, on maahan tämän vuoden syyskuun loppuun mennessä tuotu vuotaa enemmän kuin koko viime vuonna, ja tähän tarkoitukseen on käytetty vaikeasti saatavaa kovaa valuuttaa yli puolitoista miljardia markkaa.

Tilanne on todella vuodantuottajain ja vuotakaupan alalla suorastaan kestämätön. Vuotaliikkeiden varastoimis- ja rahoitusvaikeudet lisääntyvät päivä päivältä ja edelleenkin on täysin epäselvää, mihin vuotaliikkeiden varastot olisi sijoitettava ja voivatko liikkeet viranomaisten taholta saada korvausta niistä suurista taloudellisista vahingoista, jotka niille on aiheutettu vientikiellon, hinnanalennusten, ylimääräisten käsittelykustannusten ja korkotappioiden muodossa.

Lienee aiheellista tässä yhteydessä korostaa, että osa niistä vasikannahoista, jotka hallituksen antaman vientikiellon johdosta jäivät myymättä tämän vuoden alussa, vielä tänä päivänä on vuotaliikkeiden varastoissa. Vientikiellon tullessa voimaan olisi niistä ulkomailta saatu lähes 400 markkaa kilolta dollareissa ja tänään ei nahkateollisuus ota vastaan niitä valtioneuvoston määräämään 225 markkaan.

Edellä esitetyn johdosta on täysin aiheellista kysyä, että onko todella tarkoitus mädättää kotimaiset vuodat vuotaliikkeiden varastoihin ja tehdä loppu vuotaliikkeiden maksuvalmiudesta pakottamalla niitä jatkuvasti säilyttämään satoihinmiljooniin markkoihin nousevia vuotaeriä varastoissaan, joiden vienti ei ole sallittua ja joille ei löydy ostajia kotimaasta. Siitä on nyt kysymys.

On vedottu siihen, että myös vuodantuottajain ja vuotakaupan tulee osallistua vakaannuttamisen vaatimiin uhrauksiin. Mielestäni nämä piirit osoittivat muillekin esimerkiksi kelpaavaa uhrimieltä ja hyvää tahtoa lojaalisesti alistumalla valtiovallan määräämään vientikieltoon ajankohtana, jolloin vientihinnat olivat korkeimmillaan ja vienti olisi ollut todella kannattavaa. Ilman vastalausetta tyytyi vuotakauppa siihen, että kaikki kotimaassa tuotetut vuodat varattiin oman maamme ja kansamme tarpeisiin, ja että ne otetaan tähän tarkoitukseen hintoihin, jotka selvästi jopa huomattavasti alittavat ulkomaisen hintatason, mutta että nämä samat vuodat, joiden vienti aikanaan estettiin, nyt uhkaavat mädätä vuotaliikkeiden varastoihin, on asia, jota ei voida eikä voi vaitiololla sivuuttaa.

Sen jälkeen, kun tämä eduskunnan käsittelyyn joutunut perustuslakivaliokunnan mietintö vuotien hinnoista ja säännöstelystä on tullut julkisuuteen, on valtioneuvoston taholta ilmoitettu, että tilanteen helpottamiseksi tultaisiin valtion laskuun ostamaan ja varastoimaan sekä raakavuotaa että valmista nahkaa. Missä määrin näillä toimenpiteillä tullaan helpottamaan vallitsevaa tilannetta, siitä ei ole lähempiä tietoja olemassa. Mielestämme asiaa olisi käytännössä hoidettava siten, että ulkomaisille vuodille on viipymättä sovellettava tuontikieltoa, kunnes kotimaiset vuotaliikkeiden suuret vuotavarastot on markkinoitu omassa maassa. On pidettävä myöskin välttämättömänä, että pikkuvasikan nahkaa saadaan jatkuvasti maasta viedä ulkomaille, koska sillä on riittävästi kysyntää huomattavasti korkeampaan hintaan, mitä omassa maassa siitä maksetaan, ja koska oman maan nahkateollisuus ei tarvitse muuta kuin osan siitä määrästä, mitä omasta maasta myyntiin liikenee. Tästä on myöskin huomautettu perustuslakivaliokunnan mietinnössä.

Valiokunnan enemmistö ei ole kuitenkaan voinut hyväksyä ajatusta, joka mietintöön liittyvässä vastalauseessa on esille tuotu, että karjanomisajille ja vuotaliikkeille olisi maksettava se kohtuullinen korvaus, joka varastoidusta, kalliimmalla hinnalla ostetusta, noin 2 miljoonan vuotakilon määrästä on aiheutunut, raha-arvoltaan noin 130 milj. markkaa. Mielestämme tämä taloudellinen tappio, mihin valtioneuvoston toimesta on vuotaliikkeet pakotettu, ja jonka nämä liikkeet ja yksityiset karjanomistajat ovat joutuneet ilman omaa syytä kärsimään, olisi meidän oikeustajunnan mukaan valtion varoista korvattava.

Vuotien hinnoista puhuttaessa on todettava, että nykyiset hinnat, hyväksyttävän päätöksen mukaiset hinnat, ovat keskimäärin 25 % alhaisemmat vallitsevista ulkolaisista vuotien hinnoista ja merkitsee tämä

käytännössä sitä, että yksityisiltä karjanomistajilta vuoden ajalle on vähennetty tuloja vuotien osalta noin 400 miljoonaa markkaa, joka poikkeaa myöskin siitä vakauttamissopimuksesta, jonka mukaan maatalouden saamia hintoja ei olisi miltään osalta ollut alennettava. Tämänkin tosiasiana huomioiden olisi erittäin kohtuullista, että nämä vuotien varastoimisesta aiheutuneet vahingot asianomaisille korvattaisiin.

Ed. Heljas: Herra puhemies! Valtioneuvoston hintapäätös merkitsee noin 20—32 %:n laskua vuotien hinnoissa siitä, missä ne sitä ennen olivat. Eräät pistokokeet osoittavat, kuinka suurista alennuksista on kysymys. Vasikannahka laskee 365:sta 220 markkaan kilolta, sänkiäisen alla 12 kg 240:stä 175 markkaan, mullikan 12—18 kg 225:stä 165 markkaan, lehmän 205:stä 150 markkaan, sonnin 250:stä 150 markkaan. Kaikki hinnat ovat ensimmäiseen luokkaan kuuluvissa hintaryhmissä. Toisen luokan on 10 % ja kolmannen luokan 20 % näitä alemmat.

Nämä esimerkit osoittavat, kuinka suurista alennuksista on kysymys. Ja tästä syystä ei tarvitse ihmetellä, että kyseessä oleva valtioneuvoston päätös on herättänyt arvostelua tuottajaväestön keskuudessa. Erikoisesti on oudoksuttu sitä, että vaikka hallitussopimuksessa onkin kohta, jossa sanotaan, että maataloustuotteiden tuottajahinnat pysytetään nykyisellään, on kuitenkin näiden tuotteiden hintoja näin paljon alennettu. Näin suurta hinnanalennusta on puolusteltu sillä, että sen avulla on toivottu saatavan noin 10 %:n alennus jalkineiden hintoihin. Tämä on ilmeinen erehdys, sillä jalkineiden hinnat määräytyvät lähinnä ulkolaisten vuotien hintojen perusteella, koska näitä käytetään teollisuudessa huomattavasti enemmän kuin kotimaisia. Ulkomaiset vuodat ovat nyt myös vähän kotimaisia kalliimmat, mitä on pidettävä epäkohtana. Ei meidän maataloutemme kykene yleensä kilpailemaan hinnoissa edullisemmissa tuotantosuhteissa olevien maiden kanssa, joten hinnat pakostakin muodostuvat korkeammiksi kuin muualla. Tässäkin mielessä ovat päätetyt hinnat liian alhaiset.

Erikoisen vaikeaksi on tilanne vuotamarkkinoilla muodostunut sen johdosta, että viennin ollessa kielletty, myös kotimainen teollisuus ei ole ostanut riittävästi vuotia. Kaikkien vuotaliikkeiden varastot ovat täynnä, eikä äsken myönnetty 100,000 kilon vientikiintiökään ole sanottavasti pa rantanut tilannetta. Ottaen huomioon tällä alalla vallitsevan vakavan tilanteen, pyytäisin kiinnittää hallituksen huomion niihin mahdollisuuksiin, mitkä vienti nyt tarjoaa. Tiedossani on, että ainakin pikkuvasikan vuodilla on jatkuvasti kysyntää ulkomaiden markkinoilla. Tietysti ei tarkoituksenani ole suositella vientiä sellaisessa laajuudessa, että varastomme loppuisivat, koska näinä epävarmoina aikoina tarvitsemme myös varmuusvarastoja. Mutta joka tapauksessa olisi meillä syytä viennin lisäämiseen. Hallituksn olisi myös syytä tutkia, olisiko mahdollista suorittaa korvauksia vuotaliikkeille aiheutetuista tappioista. Näiden tappioiden suuruudesta ei ole nyt selvyyttä. Korkein esitetty numero on 132 milj. mk ja alin 40—50 miljoonaa. Jos syntynyt tappio olisi aiheutunut tavallisista markkinahintojen vaihteluista, ei valtiovallalla olisi tietenkään mitään korvausvelvollisuuksia. Mutta näin ei ole asianlaita, vaan on tappio kokonaan aiheutunut valtiovallan toimenpiteestä. Siksi kohtuussyyt puoltaisivat jonkinlaisen korvauksen maksamista.

Vetoan vielä lopuksi hallitukseen vuotien hintakysymyksessä siinä toivossa, että hintapäätöstä tarkistettaisiin vähän ylöspäin. Vaikka vuotien hinnat eivät ratkaisevasti vaikuta maatalouden kannattavaisuuteen, on niillä merkitystä psykoloogisena tekijänä. Me muistamme kaikki, miten joitakin vuosia sitten, jolloin vuodat olivat ankarassa hintasäännöstelyssä, kohdistui tuottajaväestön arvostelu kirpeänä niihin suuriin eroavaisuuksiin, mitkä vallitsivat hinnoissa vuodan ja valmiin nahkatuotteen välillä. Klassilliseksi muodostui esimerkki, kun verrattiin vasikanvuodan hintaa rukkasparin hintaan. Samanlaisia esimerkkejä voisi nytkin esittää. Tyytymättömyys vuotien hintoihin on aivan yleistä tuottajaväestön keskuudessa. Siihen on syytä kiinnittää huomiota. Nykyiset hinnat ovat liian alhaiset eivätkä vastaa tuotantokustannuksia.

Ed. Hautala: Herra puhemies! Koska valtioneuvosto kielsi aikoinaan raakavuotien maastaviennin ja kun tämän ohella on harjoitettu huomattavaa raakavuotien

maahantuontia, niin näin on aiheutettu tuntuvaa ja valitettavaa hintojen laskua, mutta myöskin selvää menekkipulaa kotimaiselle vuodalle. Näihin kysymyksiin on täällä jo parissa edellisessä puheenvuorossa kiinnitettykin ansiokkaasti huomiota, mutta tälle jatkoksi tahtoisin vielä muutamalla lauseella asiaan kajota.

Vuotaliikkeet ja karjanomistajat joutuvat tai ovat joutuneet näin ilman omaa syytään kärsimään varsin huomattavat tappiot. Nämä on arvioitu ja määriteltykin n. 100—130 miljoonan seutuville. Ellei tällaiseen kiinnitetä huomiota ja niitä korvata, niin on asia varsin huonolla tolalla. Perustuslakivaliokunnassa kiinnitettiin asiaan huomiota ja tätä tarvetta selvensivät myöskin siellä käytetyt ja kuullut lukuisat asiantuntijat. Perustuslakivaliokunnan enemmistö sivuutti kuitenkin tämän kohtuullisen näkökannan, siis korvauksesta. Tämä on valitettavaa. — Täällä on kiinnitetty huomiota nimenomaan niihin vaikeuksiin ja tappioihin, jotka viennistä on vuotaliikkeille ja tämän kautta tietysti karjatalouden harjoittajille aiheutettu, on viitattu pikkuvasikan nahkaan, jonka me kokemuksesta ja muiltakin kuultuna tiedämme olevan maailman parasta, näin on todistettu. Lisäksi me kaipaamme ja tarvitsemme myöskin valuuttaa, niin on kovin valitettavaa, että tämänkin meille tärkeän vientiartikkelin maailmanmarkkinoille siirtyminen on estetty. Lisäksi on tuotettu ja myönnetty valuuttaa ja lisenssejä ulkoisellekin tuonnille, niin tästä tilastosta tahtoisin poimia muutamia numeroita, joka on asiantuntevan liikkeen tarkistama. Seuraavasta ilmenee siis vuosien 1950 ja 1951 aikana tehdyt ostot, myönnetyt lisenssit ja tällä hetkellä käyttämättä olevat määrät. Erilaiset valuutat on muunnettu Amerikan dollareiksi, jotta valuutat molemmilta vuosilta olisivat selvemmin vertailtavissa. Vuonna 1950 on myönnetty 5,373,432 dollaria tarkoitukseen, joka kaikki on käytetty. Vuoden aikana on päätetty kauppoja 8,600,000 kiloa suolapainoa. Vastaavasti vuoden 1951 aikana on myönnetty 7,369,048 dollaria, josta käytetty muistaakseni kymmenen tällä vuodella kuluneen kuukauden aikana 2,861,082 dollaria. Vuoden aikana on ostettu 5,300,000 kiloa suolapainoa vuotaa. Tuontilisenssejä on siis käyttämättä vielä tämän vuoden ajalle 4,376,279 dollarin arvosta. Huomioitava on, että muutamia lisenssejä on peruutunut, joten käytetyn ja käyttämättömän summa jää hieman myönnettyä pienemmäksi. Lisäksi mainittakoon, että valtion varmuusvarastoon ostot tekevät, siis ulkoa tuodut vuotamäärät rahaksi arvioituna, 829,640 dollaria. Kun näin on siis todistettavissa, että sanoisin, tarpeen vaatiessa on voitu ja pidetty sopivana ulkoakin ostettaviin vuotamääriin sijoittaa usein niukkaa dollarivaluuttaa, niin tottakai voitaneen olla yhtä mieltä siitä, että ennen kaikkea kiinnitettäisiin huomiota kotimaisten vuotavarastojen ostamiseen, jottei kävisi niinkuin täällä jo on todistettu, vaarannettaisi huomattavat kotimaiset vuotavarastot vuotaliikkeiden hallinnassa. On hyvin paljon vaikeuksia varastojen kunnossapitämisessä ja kun näin on, että vuotaliikkeiden hallussa oli jo elokuun puolivälin mennessä pari miljoonaa raakavuotakiloa ja kun on muistettava kaikkinakin aikoina, kun asiaa tarkastelee, niinkuin on tapana sanoa, pellolta päin tai tässä tapauksessa paremminkin karjaväen silmillä, niin me voimme todeta, että raakavuotia on myöskin aina jonkin verran karjanomistajien varastoissa. Näihin syihin viitaten rohkenenkin sen vuoksi toivoa, että hallitus, joka on tietoinen näistä tapahtumista, kiinnittäisi näihin tässäkin edellä esittämiini näkökohtiin huomiota ja ryhtyisi suorittamaan esimerkiksi valtion lukuun varastoon ostoja tai myöskin on aihetta täysin perustein suositella hallituksen toimenpiteeksi senlaatuista menettelyä, että hinnantasausrahastosta maksettaisiin vuotaliikkeille oikeudenmukainen korvaus niistä tappioista, jotka niille on aiheutettu 24 päivästä kesäkuuta 1951 alkaneesta vuotien oston keskeytyksestä niiden viennin ollessa, kuten tiedetään, kokonaan kielletty.

Ed. Raunio: Herra puhemies! Ehdoan, että tämä asia pantaisiin pöydälle eduskunnan ensi tiistain istuntoon.

Ed. Alanko: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Raunion tekemää ehdotusta.

Puhemies: Kun on tehty ehdotus asian pöydällepanosta ja ehdotusta on kannatettu, on asia jäävä pöydälle. Kehoitan seuraavia puhujia lausumaan mielensä pöydällepanoajasta.

Keskustelu pöydällepanosta julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Raunio ed. Alangon kannattamana ehdottanut, että asia pantaisiin pöydälle ensi tiistain istuntoon.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Kun muuta ehdotusta ei ole tehty, eduskunta hyväksynee ed. Raunion ehdotuksen.

Asia pannaan pöydälle ensi tiistain istuntoon.

14) Ehdotus toivomukseksi virusopin professorinviran perustamisesta Helsingin Yliopistoon.

Esitellään sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Salmela-Järvisen ym. toiv. al. n:o 81, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö n:o 1.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

15) Ehdotuksen laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Lappi-Seppälän ym. lak. al. n:o 115 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

Puhemies: Edustajille jaettu hallituksen esitys n:o 52 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Ehdotuksen laiksi valtion hankintakeskuksesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 52 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan ensi tiistain istuntoon:

16) Ehdotuksen laiksi kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain V luvun muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1;

17) Ehdotuksen laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5; sekä

18) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomuksen

johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi maanantaina kello 18.

Täysistunto lopetetaan kello 16,20.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

---

42. Maanantaina 3 p. joulukuuta 1951

kello 18.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia. Siv.

Pöydällepanoa varten esitellään:

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20 hallituksen esityksen johdosta valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952 626

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Ahonen, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, Haapasalo, Hakkila, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heljas, Hietanen, Hiilelä, Hollsten, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häikiö, Häppölä, Jern, Jokinen, Joukanen, Junnila, Juntunen, Järvinen, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kannisto, Kauppi, Kekkonen, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kyttä, Kähönen, Kölli, Lappi-Seppälä, Lehtonen, Leivonen, Lepistö, P. Leskinen, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Malkamäki, Meriläinen, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niemi, Niiranen, Nikkola, Niskala, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Nykänen, Paasio, Palovesi, Pasanen, Prunnila, Rankila, Rantamaa, Raunio, Rauste, Riihimäki, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, Saariaho, Salmela-Järvinen, Saura, A. Simonen, V. Simonen, Sukselainen, Suominen, Sävelä, Tarkkanen, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Tikkaoja, Tuurna, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virolainen, A. Wirtanen, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen ja Österholm.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat huomispäivän istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Ryhtä ja Takki.

Päiväjärjestyksessä oleva asia.

Pöydällepano.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan ensi keskiviikon täysistuntoon:

Ehdotuksen valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna, tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 18,04.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

43. Tiistaina 4 p. joulukuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Kolmas käsittely:

1) Ehdotus laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta 636
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 24; talousvaliokunnan mietintö n:o 3; hallituksen esitys n:o 35.

2) Ehdotus laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 25; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 15; hallituksen esitys n:o 15.

3) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 26; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 17; hallituksen esitys n:o 30.

4) Ehdotus laiksi voimalaitosten luotonsaannin helpottamiseksi annettavista valtion takuista annetun lain muuttamisesta 637
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 27; valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 18; hallituksen esitys n:o 43.

5) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 28; perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 23; ed. Haapaniemen ym. lak. al. n:o 1.

6) Ehdotus laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta 639
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 29; talousvaliokunnan mietintö n:o 4; ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 48.

7) Ehdotus laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta .. „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 30; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 78.

8) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta 640
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 31; maatalousvaliokunnan mietintö n:o 6; ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 79.

9) Ehdotukset laiksi kansaneläkelain muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 32; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 4; lak. al. n:ot 86—88.

Ensimmäinen käsittely:

10) Ehdotus laiksi kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain V luvun muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 38.

11) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.. 641
Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 46.

Siv.

Ainoa käsittely:

12) Valtioneuvoston päätös 9 päivältä lokakuuta 1951 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista 641
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 26; mainittu päätös.
13) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1950 651
Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6; mainittu kertomus.

Esitellään:

14) Ed. Öhmanin ym. lak. al. n:o 116 laiksi eräistä asuntokiinteistöjä koskevista veronhuojennuksista.. „

Pöydällepanoa varten esitellään:

15) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 27 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kalaverkkolangan tullin alentamisesta 652
16) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 28 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta ..... „
17) Lakivaliokunnan mietintö n:o 5 lakialoitteen johdosta, joka sisältää ehdotuksen laiksi kirjanpitolain muuttamisesta ..... „
18) Lakivaliokunnan mietintö n:o 8 hallituksen esityksen johdosta Helsingin hovioikeuden perustamisesta.. „
19) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 hallituksen esityksen johdosta eräiden Suomen ja Norjan välisen valtakunnanrajan tarkistuksessa todettujen muutosten hyväksymisestä.. „
20) Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Norjan kanssa tehtyyn maksusopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan voimaansaattamisesta 652
21) Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi maanhankintalain muuttamisesta ..... „

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Hakkila, Heikkilä, Heljas, Hollsten, Joukanen, Kuittinen, Kölli, P. Leskinen, Nuorsaari, Rosenberg, Ryhtä, Takki, A. Wirtanen ja Österholm.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta sairauden vuoksi ed. Joukanen, 5 päivästä 8 päivään yksityisasiain vuoksi ed. Soininen ja tämän kuun 10 päivään saakka sairauden vuoksi ed. Kölli.

Uusi hallituksen esitys.

Puhemies: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella marraskuun 30 päivältä on eduskunnalle saapunut hallituksen esitys n:o 55, joka nyt on edustajille jaettu.

Kysymyksiä ja niihin annettuja vastauksia.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat puhemiehelle osoitettuina saapuneet ministri Luukan vastaukset ed. Lahtelan ym. kysymykseen, joka koskee vuoden 1936 asutuslain nojalla valtionmaille muodostettujen tilojen metsän myynnistä saatuja varoja ja ed. Lahtelan ym. kysymykseen, joka koskee maanhankintalain nojalla muodos-

tettujen tilojen metsänmyynnistä saatuja varoja.

Nämä kysymykset ovat nyt vastauksineen painettuina jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymykset ja niihin annetut vastaukset ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Vuoden 1936 asutuslain perusteella on muodostettu mm. Pohjois-Suomeen valtionmaille huomattavan paljon viljelystiloja, joihin on otettu koeviljelyasukkaat pääasiassa viiden vuoden koeajalla ehdolla, että tila myydään otetulle asukkaalle koeviljelysajan kuluttua, mikäli hän täyttää hänelle kuuluvat tehtävät. Po. tiloja on valtio myynyt koeasukkaille mm. sellaisin maksuehdoin, että tilanhinnan maksuaika alkaa kymmenen vuoden kuluttua myymisestä luettuna. Kun nyt näiltä tiloilta myydään metsäntuotteita, ottaa valtio niistä saadut rahat myymänsä tilan kauppahinnan maksamiseksi välittämättä siitä, että siihen, jolloin ensimmäinen maksuerä hinnasta olisi suoritettava, on vielä useita vuosia, jopa lähes kymmenen vuottakin.

Kun tilan ostaja on ostanut tilan ja siinä olevat puut ja hän myy ostamiaan puita ja kun tilan kauppasumma ei ole vielä erääntynyt maksettavaksi, joutuu tilanomistaja kärsimään sen korkotappion, minkä ne rahat, mitkä valtio etukäteen ottaa, kasvaisivat korkoa siihen asti, jolloin kauppasumma olisi maksettava. Tällaista tilan omistajalle tuotetun tappion aiheuttamista ei voitane pitää kohtuuden mukaisena.

Mainitun tappion aiheuttaminen, jos pelätään, ettei tilanostaja kykene kauppaehtojen mukaan maksamaan tilan hintaa valtiolle, voitaisiin poistaa mm. siten, että osa tilalle kuuluvien puiden myynnistä saaduista rahoista talletetaan tilan nimelle joko osuuskassaan tai johonkin muuhun rahalaitokseen ja sen kasvanut korko lisätään pääomaan tilanomistajan hyväksi, koska myydyt puut ovat tilanomistajan eikä valtion.

Kun emme voi pitää sellaista toimenpidettä kohtuullisena, että asutustilan omistajia vahingoitetaan mainituin tavoin, niin edellä esitettyyn ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että niiltä tilallisilta, jotka ovat valtiolta ostaneet vuoden 1936 asutuslain mukaan valtion maalle perustettuja viljelystiloja sellaisin kauppaehdoin, että kauppasumman ensimmäinen erä on maksettava 10 vuoden kuluttua, valtio ottaa tilalta myydyistä metsäntuotteista saaduista rahoista huomattavan osan tarkoituksella lyhentää sillä kauppahintaa, vaikka siihen, jolloin ensimmäinen maksuerä olisi maksettava, saattaa olla lähes 10 vuotta, ja siten tuottaa tilanomistajille korkotappiota, ja jos Hallitus on tästä tietoinen, niin
>
> hyväksyykö Hallitus mainitun toimenpiteen ja, ellei hyväksy, mitä Hallitus aikoo tehdä asian korjaamiseksi?

Helsingissä 31 päivänä lokakuuta 1951.

M. O. Lahtela. Erkki Koivisto.
Niilo Ryhtä.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä, viime lokakuun 31 päivälle päivätyssä kirjoituksessa kansanedustaja M. O. Lahtela ynnä muut ovat valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittäneet seuraavan kysymyksen:

> „Onko Hallitus tietoinen siitä, että niiltä tilallisilta, jotka ovat valtiolta ostaneet vuoden 1936 asutuslain mukaan valtion maalle perustettuja viljelystiloja sellaisin kauppaehdoin, että kauppasumman ensimmäinen erä on maksettava 10 vuoden kuluttua, valtio ottaa tilalta myydyistä metsäntuotteista saaduista rahoista huomattavan osan tarkoituksella lyhentää sillä kauppahintaa, vaikka siihen, jolloin ensimmäinen maksuerä olisi maksettava, saattaa olla lähes 10 vuotta, ja siten tuottaa tilanomistajille korko-

tappiota, ja jos Hallitus on tästä tietoinen, niin

hyväksyykö Hallitus mainitun toimenpiteen ja, ellei hyväksy, mitä Hallitus aikoo tehdä asian korjaamiseksi?"

Vastauksena tähän kysymykseen saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Kysymyksessä tarkoitettujen tilojen luovutuskirjoissa on ehto siitä, että luovutettu tila on marraskuun 6 päivänä 1936 annetun asutuslain ja sitä muuttavan marraskuun 3 päivänä 1944 annetun lain 87 ja 89 §§:ssä mainittujen rajoitusten ja ehtojen alainen. Näiden rajoitusten sisältö on yksityiskohtaisesti määritelty asutuslain toimeenpanosta 22 päivänä joulukuuta 1937 annetussa asetuksessa. Mainitun asetuksen mukaan on rajoitusten alaisen tilan metsänmyynnissä kertyvät varat käytettävä valtion saamisen lyhentämiseen. Jos valtion saaminen ei joudu vaaranalaiseksi, voi asutustarkastaja kuitenkin sallia metsänmyynnistä kertyneiden varojen käyttämisen tilan arvoa kohottaviin perusparannuksiin, välttämättömän maatalousirtaimiston ostoon tilalle taikka omistajan lyhytaikaisten velkojen maksamiseen. Ne varat, joita ei käytetä valtion saamisen lyhentämiseen, vaan muihin edellä mainittuihin tarkoituksiin, on talletettava asutuslautakunnan hyväksymään rahalaitokseen tai osuuskassaan, josta niitä sen jälkeen saadaan nostaa sen mukaan kuin asutuslautakunta määrää.

Asutustilojen metsänmyyntivarojen käyttö valtion saamisen lyhentämiseen on, kuten edellä esitetystä ilmenee, lähinnä tarkoituksenmukaisuuskysymys, joka on ratkaistava kunkin tilan osalta erikseen. Jos asutustilan omistaja tarvitsee varoja tilan arvoa kohottavien perusparannusten suorittamiseen, ei metsänmyyntivarojen käyttämistä siltä osin valtion saamisen lyhentämiseen olisi vaadittava, vaan, mikäli valtion saaminen ei joudu vaaranalaiseksi, olisi varoja mainittua tarkoitusta varten annettava omistajan käyttöön. Maatalousministeriössä suunnitellaankin tämän näkökannan tehostamista asutustarkastajille, jotka asutuslain toimeenpanosta annetun asetuksen mukaan päättävät metsänmyyntivarojen käytöstä kussakin tapauksessa erikseen.

Metsän ja metsänmyyntivarojen käytön rajoittaminen on eräs johtava periaate asutustoimenpiteiden turvaamisessa. Asutustoiminnan tarkoitusperien toteuttamisen vuoksi ja valtion saamisen turvaamiseksi on asutustilojen metsän ja metsänmyyntivarojen käytön rajoittaminen edelleenkin tarpeen eikä hallitus katso olevan periaatteessa aihetta siitä luopua. Kun eri asutuslaeissa nämä käyttörajoitukset kuitenkin ovat jossain määrin erilaiset, on parhaillaan harkittavana asutuslain mukaisten tilojen metsänmyyntiä ja siitä kertyneitten varojen käyttöä koskevien säännösten muuttaminen lähinnä siten, että ne tulisivat yhdenmukaisiksi vastaavien maanhankintalainsäädäntöön sisältyvien säännösten kanssa, jolloin asutustilan omistajan oikeutta käyttää metsänmyynnissä saatuja varoja laajennettaisiin.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 1951.

Ministeri *Eemil Luukka.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Riksdagens Herr Talman inlämnad, den 31 sistlidne oktober daterad skrivelse ha riksdagsman M. O. Lahtela m. fl. med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar framställt följande spörsmål:

Är Regeringen medveten om, att staten av de lägenhetsinnehavare, som av staten köpt i enlighet med kolonisationslagen av år 1936 på statens marker upprättade odlingslägenheter på sådana köpevillkor, att den första raten av köpeskillingen skall erläggas efter 10 års förlopp, nu, då från lägenheten säljas skogsprodukter, tager en avsevärd del av de för dem erhållna penningarna i syfte att därmed avkorta köpeskillingen, ehuru det till den tidpunkt, då första raten skall erläggas, kan vara inemot 10 år, och sålunda åsamkar lägenhetsinnehavarna ränteförluster, och, om Regeringen är medveten härom,

godkänner Regeringen nämnda åtgärd samt, om den icke godkänner den, vad ämnar Regeringen göra för att rätta till saken?

Som svar på detta spörsmål får jag vördsamt anföra följande:

I överlåtelsebreven rörande de i spörsmålet avsedda lägenheterna ingår villkoret, att den överlåtna lägenheten är underkastad begränsningar och villkor, som nämnas i 87 och 89 §§ kolonisationslagen den 6 november 1936, sådana dessa lagrum lyda i lagen den 3 november 1944. Innehållet av dessa begränsningar är i detalj fastställt i förordningen den 22 december 1937 angående verkställighet av kolonisationslagen. Enligt nämnda förordning skola de vid försäljning av skog från begränsningar underkastad lägenhet influtna medlem användas till avkortning av statens fordran. Kolonisationsinspektören kan, därest statens fordran icke därigenom äventyras, tillåta att de vid försäljning av skog influtna medlen användas till grundförbättringar, vilka höja lägenhetens värde, till inköp av nödvändiga lantbruksinventarier för lägenheten eller till betalning av ägarens kortvariga skulder. De medel, som icke användas till avkortning av statens fordran, utan till andra ovan nämnda ändamål, skola deponeras i penninginrättning eller andelskassa, som godkänts av kolonisationsnämnden, därifrån de därefter få lyftas i den mån som kolonisationsnämnden bestämmer.

Användningen av kolonisationslägenheternas skogsförsäljningsmedel till avkortning av statens fordran är, såsom av det ovan anförda framgår, närmast en ändamålsenlighetsfråga, som bör avgöras beträffande varje lägenhet särskilt. Behöver ägare av kolonisationslägenhet medel för att utföra grundförbättringar, som höja lägenhetens värde, borde användning av skogsförsäljningsmedel till avkortning i denna del av statens fordran icke krävas, utan, försåvitt statens fodran ej äventyras, böra medel för nämnda ändamål utgivas till ägarens förfogande. Inom lantbruksministeriet planerar man även utfärdande av direktiv av detta innehåll till kolonisationsinspektörerna, vilka enligt förordningen angående verkställighet av kolonisationslagen besluta om användningen av skogsförsäljningsmedel.

Begränsningen av användningen av skog och skogsförsäljningsmedel är en ledande princip vid tryggandet av kolonisationsåtgärderna. För att förverkliga kolonisationsverksamhetens syften och för att trygga statens fordran är en begränsning av användningen av skog och skogsförsäljningsmedel på kolonisationslägenheterna alltjämt av nöden och regeringen anser sig i princip icke ha skäl att avstå därifrån. Då i de olika kolonisationslagarna dessa inskränkningar i användningen emellertid äro i viss mån olika, dryftas som bäst en ändring av stadgandena om skogsförsäljning från lägenheter underlydande kolonisationslagen och användning av medel, som därvid influtit, närmast så, att de bleve överensstämmande med motsvarande stadganden i jordanskaffningslagstiftningen, varvid ägares av kolonisationslägenhet rätt att använda vid skogsförsäljning erhållna medel skulle utvidgas.

Helsingfors den 28 november 1951.

Minister *Eemil Luukka.*

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Maatalousministeriön antamien ohjeiden mukaan on maanviljelys- ja talousseurojen hallinnassa tai valvonnassa olevien tilojen metsänmyyntivarat talletettu rahalaitoksiin, jolloin rahalaitokset ovat maksaneet näille varoille täyden talletuskoron. Asukas joutuu maksamaan maanhankintalain 65 §:n mukaisen hinnan alueella perustamistoimituksen laillistumishetkellä olevasta puustosta. Tämän vuoksi on selvää, että asukas on oikeutettu saamaan käyvän talletuskoron sellaisen omaisuuden myynnistä saadusta tulosta, josta hän joutuu valtiolle maksamaan ja jonka omaisuuden tuoton hän joka tapauksessa on oikeutettu hallintasopimusaikana ilman vastinetta saamaan hyväkseen.

Mainittuja metsänmyyntivaroja oli saamamme tiedon mukaan viime syyskuun viimeisenä päivänä talletettuna eri rahalaitoksiin n. 811 milj. markkaa, mistä määrästä oli osuuskassoihin talletettuna n. 772 milj. markkaa.

Nyttemmin on kuitenkin valtiontalouden tarkastusvirasto, vastoin maatalousministeriön omaksumaa kantaa, yllättäen katsonut, että asukkaille kuuluvat metsänmyyntivarat on korkoa tuottamattomina siirrettävä valtion postisiirtotilille. Käytännössä tämä merkitsee, paitsi sitä, että asukkaat menettävät heille laillisesti kuuluvat korkotulot, muutoinkin heidän asemansa huomattavaa huonontamista. Mainitunlainen valtiontalou-

den tarkastusviraston kanta liittyykin ilmeisesti renkaana siihen tarkastusviraston jo pitkähkön aikaa harjoittamaan toimintaan, jolla se asukkaiden eduista ja oikeuksista piittaamatta on pyrkinyt vaikeuttamaan asutustoimintaa.

Edellä olevan nojalla, ja kun asialla on taloudellista merkitystä kaikkiin asutuslakien nojalla maata saaneisiin nähden, sekä viitaten valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus tietoinen siitä, että valtiontalouden tarkastusneuvosto on 13. 10. 1951 katsonut, että maanhankintalain mukaan asukkaalle kuuluvat metsänmyyntivarat on viipymättä siirrettävä niitä varten avattavalle erityiselle valtion postisiirtotilille, jossa ne tulevat olemaan korottomina, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä maanhankintalain nojalla maata saaneiden laillisten oikeuksien turvaamiseksi?

Helsingissä 31 päivänä lokakuuta 1951.

M. O. Lahtela. Erkki Koivisto.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle jätetyssä, viime lokakuun 31 päivälle päivätyssä kirjoituksessa kansanedustaja M. O. Lahtela ynnä muut ovat valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi esittäneet seuraavan kysymyksen:

> „Onko Hallitus tietoinen siitä, että valtiontalouden tarkastusneuvosto on 13. 10. 1951 katsonut, että maanhankintalain mukaan asukkaalle kuuluvat metsänmyyntivarat on viipymättä siirrettävä niitä varten avattavalle erityiselle valtion postisiirtotilille, jossa ne tulevat olemaan korottomina, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus aikoo ryhtyä maanhankintalain nojalla maata saaneiden laillisten oikeuksien turvaamiseksi?"

Tämän johdosta saan kunnioittaen esittää seuraavaa:

Kun maanhankintalain nojalla muodostetulta ja jo asukkaalle myydyltä viljelys-, asuntoviljelys- tai kalastustilalta tahi lisäalueelta tai -osuudelta, mikäli ne ovat maanhankintalain 125 §:n tarkoittamien rajoitusten alaisia, myydään metsää, on metsän myynnissä puustosta kertyneet varat siltä osin kuin niitä ei rajoituksitta anneta asukkaan käyttöön tan käytetä valtion saamisen lyhentämiseen, talletettava maanhankintalain toimeenpanosta annetun asetuksen 253 §:n mukaan maatalousministeriön nimelle asutuslautakunnan määräämään osuuskassaan tai rahalaitokseen. Vastaavanlainen säännös on maan vapaaehtoisen hankkimisen järjestelystä annetun asetuksen 23 §:ssä. Sen sijaan ei asetuksessa ole nimenomaan säädetty, miten on meneteltävä maanviljelys- ja talousseurojen hallinnassa tai valvonnassa olevilta tiloilta metsän myynnissä puustosta saatujen varojen suhteen. Yhdenmukaisesti sen kanssa, mitä on säädetty jo myytyjen, rajoitusten alaisten tilojen metsänmyyntivaroista, on maatalousministeriö, huomioon ottaen asukkaan hallintasopimukseen perustuvat oikeudet, katsonut, että asukas on oikeutettu saamaan käyvän talletuskoron sellaisen omaisuuden myynnistä saadusta tulosta, josta hän joutuu valtiolle maksamaan ja jonka omaisuuden tuoton hän on hallintasopimusaikana oikeutettu ilman vastiketta saamaan hyväkseen, ja maanhankintalain toimeenpanosta annetun asetuksen 272 §:n nojalla määrännyt metsänmyyntivarat talletettavaksi rahalaitoksiin, joissa niille maksetaan käypä talletuskorko. Varat on pääasiassa talletettu siirtoväen ja rintamasotilaiden asuttamisen rahoittamisesta annetun lain mukaisia lainoja jakaviin rahalaitoksiin. Valtiontalouden tarkastusneuvosto on, nojautuen yksityiskohtaiset määräykset valtion kassa- ja tililaitoksesta sisältävästä tilisäännöstä annetun valtioneuvoston päätöksen 5 §:ään, katsonut, että kysymyksessä olevat metsänmyyntivarat on viipymättä siirrettävä niitä varten avattavalle erityiselle valtion postisiirtotilille. Tehdyn huomautuksen johdosta ja kun sillä seikalla, siirretäänkö nämä varat valtion postisiirtotilille vai pidetäänkö ne edelleen korkoa kasvavina, on huomattava taloudellinen merkitys, hallitus harkitsee asian vaatimia toimenpiteitä.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1951.

Ministeri *Eemil Luukka.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Eder Herr Talman riktad skrivelse av den 31 sistlidna oktober ha riksdagsman M. O. Lahtela m. fl. med hänvisning till 37 § 1 mom. riksdagsordningen till vederbörande medlem av statsrådet för avgivande av svar ställt följande spörsmål:

> Är Regeringen medveten om, att revisionsrådet vid statens revisionsverk 13. 10. 1951 funnit, att de genom skogsförsäljning erhållna medel, vilka jämlikt jordanskaffningslagen tillkomma åbo, ofördröjligen böra överföras till ett av staten särskilt för detta ändamål öppnat postgirokonto, där de komma att vara oräntabla, och om så är, vilka åtgärder ärnar Regeringen vidtaga för att trygga de personers, som med stöd av jordanskaffningslagstiftningen erhållit jord, lagliga rättigheter?

Med anledning härav får jag vördsamt anföra följande:

Då från en med stöd av jordanskaffningslagen bildad och redan till åbo försåld odlings-, bostadsodlings- eller fiskelägenhet eller från tillskottsområde eller -andel, i den mån de äro underkastade de i 125 § jordanskaffningslagen avsedda begränsningarna, säljes skog, skola de vid skogsförsäljningen av trädbeståndet erhållna medlen, i den mån de icke utan inskränkning ställas till åbons förfogande eller användas för avkortning av statens fordran, jämlikt 253 § förordningen angående verkställigheten av jordanskaffningslagen deponeras i lantbruksministeriets namn i andelskassa eller penningsinrättning, som bestämmes av kolonisationsnämnden. Ett motsvarande stadgande ingår i 23 § förordningen angående reglering av den frivilliga anskaffningen av jord. Däremot har i förordningen icke uttryckligen stadgats, huru man skall begå med medel, som erhållits av trädbeståndet vid skogsförsäljning från lägenheter, som förvaltas eller övervakas av lantbruks- eller hushållningssällskapen. I överensstämmelse med vad som stadgats angående medel, som erhållits genom skogsförsäljning från redan sålda lägenheter, vilka som sådana äro underkastade vissa begränsningar, har lantbruksministeriet med beaktande av åbos på besittningsavtalet grundade rättigheter, ansett, att åbo är berättigad att erhålla gängse depositionsränta för inkomst, som erhållits genom försäljning av sådan egendom, för vilken han måste erlägga betalning till staten och vilken förmögenhetsavkastning han under tiden för besittningsavtalet är berättigad att utan vederlag tillgodogöra sig, varför ministeriet med stöd av 272 § förordningen angående verkställigheten av jordanskaffningslagen förordnat, att de genom skogsförsäljning erhållna medlen skola deponeras i penninginrättningar, i vilka för dem erlägges gängse depositionsränta. Medlen ha huvudsakligen deponerats i sådana penninginrättningar, som utdela lån i enlighet med lagen om finansiering av kolonisationsverksamheten för den förflyttade befolkningen och frontsoldater. Revisionsrådet vid statens revisionsverk har med stöd av 5 § statsrådets beslut, varigenom fastställes räkenskapsstadga innefattande detaljerade bestämningar angående statsverkets kassa- och räkenskapsväsen, ansett, att ifrågasvarande genom skogsförsäljning erhållna medel ofördröjligen böra överföras till ett av staten särskilt för detta ändamål öppnat postgirokonto. På grund av den gjorda anmärkningen och då den omständigheten, huruvida dessa medel skola överföras till ett statens postgirokonto eller om de fortfarande skola bibehållas räntabla, är av stor ekonomisk betydelse, överväger Regeringen av saken påkallade åtgärder.

Helsingfors den 22 november 1951.

Minister *Eemil Luukka.*

Itsenäisyyspäivän juhlajumalanpalvelus.

P u h e m i e s: Luetaan juhlamenojenohjaajalta saapunut kirjelmä.

Sihteeri lukee:

„Juhlamenojen ohjaaja

Helsingissä 21 päivänä marraskuuta 1951.

Eduskunnan Puhemiehelle.

Juhlamenojen ohjaajaksi määrättynä kutsun kunnioittavasti Teidät, Herra Puhe-

mies, sekä Eduskunnan Varapuhemiehet ja Edustajat Johanneksen kirkossa 6 päivänä joulukuuta 1951 klo 12 pidettävään itsenäisyyspäivän juhlajumalanpalvelukseen.

Eino Wälikangas."

„Ceremonimästaren

Helsingfors den 21 november 1951.

Till Riksdagens Talman.

I egenskap av tillförordnad ceremonimästare har jag äran härmed inbjuda Eder, Herr Talman, samt Riksdagens Vicetalmän och Riksdagsmän till den festgudstjänst, som på självständighetsdagen den 6 december 1951 förrättas i Johanneskyrkan kl. 12.

Eino Välikangas."

P u h e m i e s: Juhlajumalanpalvelukseen osallistumista varten kokoontuvat kansanedustajat Johanneksen kirkon edustalla itsenäisyyspäivänä kello 11,50.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. T a r k k a n e n: Suuren valiokunnan kokous on tänään toisen täysistunnon jälkeen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi hammaslääkärintoimen harjoittamisesta annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 35, jota on valmistelevasti käsitelty talousvaliokunnan mietinnössä n:o 3 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 24, esitellään k o l m a n t e e n k ä s i t t e l y y n.

P u h e m i e s: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi eräiden viranomaisten toimituskirjoista ja virkatoimista suoritettavain maksujen perusteista annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 15, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 15 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 25, esitellään k o l m a n t e e n k ä s i t t e l y y n.

P u h e m i e s: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi leimaverolain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 30, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 17 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 26, esitellään k o l m a n t e e n k ä s i t t e l y y n.

P u h e m i e s: Ensin sallitaan asiasta keskustelu, sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta. Koska toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdous sisältää ehdotuksen pysyvän veron korottamisesta, on lakiehdotus valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n 1 momentin mukaan katsottava rauenneeksi, ellei sitä kolmannessa käsittelyssä ole kannattanut 2/3 annetuista äänistä. Jos lakiehdotus täten raukeaa, on asia palautettava valtiovarainvaliokuntaan mainitun pykälän 2 momentissa säädetyssä tarkoituksessa.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelu:

Ed. Lahtela: Kun leimaverolain käsittely on nyt kolmannessa käsittelyn vaiheessa ja siihen ei voida enää tehdä muutoksia, on tässä yhteydessä käsitykseni mukaan kiinnitettävä hallituksen vakavaa huomiota, että hallitus antaessaan ohjeita tämän lain toimeenpanosta ottaisi sen huomioon. Lain 10 §:ssä määritellään leimavero perintökirjasta ja leimaveroa peritään tilan arvosta riippuen sen mukaan kuin hallitus antaa lähemmät ohjeet. Kun tämä leimavero koskee pääasiassa Lapin läänin itäisen ja pohjoisen osan asukkaita ja kun Kuusamossa ja Posiolla, jotka ovat eteläpuolella Lapin lääniä, annetaan vastaavanlaiset perintökirjat perimättä mitään leimaveroa ja muutakaan lunastusmaksua, olisi niissä ohjeissa, mitkä hallitus antaa lääninhallituksille leimaveron perimisestä muistettava se, että vastaavanlaisista perintökirjoista ei peritä mainituissa kunnissa ollenkaan leimaveroa. Tästä syystä olisi ohjeessa kiinnitettävä erikoista huomiota, että milloin on kysymyksessä Lapin läänissä, varsinkin sen itäisellä ja pohjoisella osalla olevien tilojen perintökirjojen leimaamisesta, olisi siinä käytettävä lain edellyttämiä alimpia leimaveromaksumääriä. Jos näin tehtäisiin saataisiin sillä jonkinlainen kohtuus aikaan siinä, ettei leimaveroa perittäisi kohtuuttoman korkeana pohjoisimmilla alueilla, kun niiden eteläisemmillä alueilla annetaan vastaavanlaisen asiakirjat perimättä leimaveroa ja muutakaan lunastusmaksua; ei peritä edes paperin hintaa vaan annetaan perintökirjat ilman mitään lunastushintaa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi voimalaitosten luotonsaannin helpottamiseksi annettavista valtion takuista annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 43, jota on valmistelevasti käsitelty valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 18 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 27, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksytä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. Haapaniemen ym. lak. al. n:o 1, jota on valmistelevasti käsitelty perustuslakivaliokunnan mietinnössä n:o 23 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 28, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Keskustelu:

Ed. Haapaniemi: Herra puhemies! Vaikka nyt kolmannessa käsittelyssä oleva lakialoite ei eduskunnan runsaan enemmistön mielestä ole sen arvoinen, että se voisi tulla hyväksytyksi, haluan kuitenkin vielä kiinnittää arvoisien edustajien huomiota kysymyksessä olevaan asiaan nimenomaan sen vuoksi, että luulen sen epäkohdan, jonka torjumistarkoituksessa aloite on tehty, vähitellen kehittyvän niin suureksi, että sen torjumiseksi on tarpeen ryhtyä lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin.

Käsitykseni perustuu siihen, että epäojaalia henkilökohtaista vaalimainontaa on jo tapahtunut useampien sekä edustajavaalien että kunnallisvaalien yhteydessä ja että se viimeksi toimitetun edustajavaalin edellä sai aikaisemmasta varsin huomattavasti laajentuneet mittasuhteet, minkä lisäksi se oli laadultaan entistä voimakkaampaa. Kun painokirjoituksin tapahtuva henkilökohtainen mainonta on selvästi ja yksinomaan kilpailua, jossa mainostettavan paremmuutta korostetaan, mainostoiminnan tehokeinoja ja rahaa käyttäen, niin sitä vastaan joudutaan hyvin helposti käyttämään sa-

moja aseita siinä tapauksessa, missä niiden käyttöön on mahdollisuuksia, toisin sanoen silloin, kun rahaa on riittävästi käytettävissä. Kilpailu ehdokkaitten kesken tulee siis suuressa määrin rahan mahdista riippuvaksi ja raha voi johtaa ratkaisuun, joka ei olisi muuten mahdollinen, sillä painokirjoituksen, maksettujen ilmoitusten mainosmahti ulottuu laajalti sen alueen ulkopuolelle, jossa mainostettava ehdokas henkilökohtaisesti tunnetaan ja osataan oikein arvioida. Ja se kai yleisesti sentään myönnetään, että raha ei saisi olla ratkaiseva tekijä lainsäätäjiä valittaessa, ei asianomaisen ehdokkaan oma eikä varsinkaan sivulta saatu rahoitus, jonka käyttöön tämänlaatuinen kilpailu houkuttelee.

Kun edellä kuvatunlainen vaalimainonta, vaikka sitä harjoitettaisiinkin vain osan ehdokkaiden hyväksi, painaa sellaisen leiman koko vaalitoimintaan, että siinä ainakin yritetään tavoitella joko henkilökohtaisia etuja tai muita sellaisia päämääriä, joiden hyväksi kannattaa muka uhrata suuriakin summia, niin se on omansa vähentämään sitä yleistä luottamusta, jota tärkeään luottamustehtävään ehdollaolevien ja valittavien henkilöiden tulisi nauttia. Perustuslakivaliokunta suosittelee puolue-elinten toimenpiteitä kysymyksessä olevan epäkohdan poistamiseksi, mutta se tuskin on mahdollista. Sen lisäksi tarvittaisiin nimittäin lakia, joka antaisi pohjan puolue-elinten kannanotoille ja tekisi epälojaalin menettelyn lainvastaisena sopimattomaksi. Kun eduskunta ei tällä kertaa pidä lainmuutosta tarpeellisena, vaikka epäkohdan olemassaolo myönnetäänkin, ehdotan, herra puhemies, että epäkohdan laajuuden ja laadun sekä sen torjumistarpeen selvittämiseksi hyväksyttäisiin seuraava toivomusponsi:

„Käsitellessään lakialoiteeseen n:o 1/1951 sisältyvää ehdotusta laiksi valtiopäiväjärjestyksen 5 §:n muuttamisesta eduskunta toteaa, että edustajain vaalin yhteydessä on esiintynyt yksityisten edustajaehdokkaiden hyväksi mainontaa, jolla ilmeisesti on pyritty epälojaalilla tavalla asettamaan mainonnan kohteena oleva ehdokas muita saman vaaliliiton ehdokkaita edullisempaan asemaan. Kun tällainen mainoskeinon käyttäminen ei ole vaalilakiemme hengen ja tarkoituksen mukaista, eduskunta kehoittaa hallitusta toimituttamaan tutkimuksen, missä määrin tällaisten yksityisten ehdokkaiden mainostamista sanoma- ja aikakauslehdistössä julkaistujen ilmoitusten kautta edustajanvaalin yhteydessä on harjoitettu, ja mikäli tutkimus antaa aihetta, ryhtymään toimenpiteisiin tätä epäkohtaa estävän lainmuutoksen aikaansaamiseksi."

Ed. Rönkkö: Herra puhemies! Minä kannatan ed. Haapaniemen täällä tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haapaniemi ed. Rönkön kannattamana ehdottanut hyväksyttäväksi toivomuksen: „että hallitus toimituttaisi tutkimuksen, missä määrin yksityisten ehdokkaiden mainostamista sanoma- ja aikakauslehdistössä julkaistujen ilmoitusten kautta edustajanvaalin yhteydessä on harjoitettu, ja mikäli tutkimus antaa aihetta, ryhtyisi toimenpiteisiin tätä epäkohtaa estävän lainmuutoksen aikaansaamiseksi."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Nyt olisi äänestettävä ed. Haapaniemen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapaniemen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahmavaara, Alanko, Antikainen, von Born, Brander-Wallin, V. Eskola, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Hamara, Heinonen, Heitto, Helle, Henriksson, He-

temäki, Hiilelä, Honkala, Huunonen, Hykkäälä, Häikiö, Innala, Jokinen, Junnila, Järnefelt, Kaitila, Kalavainen, Karvonen, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Kokkola, Kosola, Kujala, Kullberg, Kulovaara, Kyttä, Käkelä, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Lepistö, Lindqvist, Lukkarinen, Malkamäki, Meriläinen, H. Miettunen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niemi, Niiranen, Nikkola, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Nykänen, Paasio, Pasanen, Pekkala, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rantala, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppi, Seppälä, A. Simonen, Stenberg, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Tanner, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaoja, Torvi, Turkka, Turunen, Tuurna, Törngren, Wickman, Wiherheimo, Virkki, J. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Öhman ja Östenson.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Borg-Sundman, Erkkilä, K. Eskola, Friman, Haapaniemi, Hallberg, Hautala, Heikura, Hiltunen, Huttunen, Häppölä, Ikonen, Jern, Jussila, Järvinen, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Kauppi, Kekkonen, T. Kinnunen, Korsbäck, Koskinen, Kähönen, Lahtela, Lampinen, Leivonen, Luostarinen, Luukka, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Nordfors, Pakkanen, Palovesi, Pessi, Rankila, Rantamaa, Rytinki, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Sarjala, Saura, V. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Tarkkanen, Tiitu, Vennamo, Vilhula ja Väänänen.

Tyhjää äänestävät seuraavat edustajat:

V. Leskinen, Pesonen, Tauriainen ja Toivonen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ahonen, Aitio, Hakkila, Heikkilä, Heljas, Hietanen, Hollsten, Joukanen, Juntunen, Kannisto, Karvikko, Kleemola, Kuittinen, Kuusinen, Kölli, P. Leskinen, Manninen, Meinander, Niukkanen, Nuorsaari, Peltonen, Rapio, Raunio, Ryhtä, Takki, Virolainen, A. Wirtanen ja Österholm.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 59 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 28.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Ehdotus laiksi väkijuomayhtiön verottamisesta ja sen vuosivoiton käyttämisestä annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. A. Simosen ym. lak. al. n:o 48, jota on valmistelevasti käsitelty talousvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 29, esitellään k o l m a n t e e n k ä s i t t e l y y n.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Ehdotus laiksi asutusalueiden kuivatuskanavien kunnostamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 78, jota on valmistelevasti käsitelty maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 30, esitellään k o l m a n t e e n k s i t t e l y y n.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Ehdotus laiksi varojen varaamisesta uudisraivauksista jaettavia palkkioita varten annetun lain muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. Vennamon ym. lak. al. n:o 79, jota on valmistelevasti käsitelty maatalousvaliokunnan mietinnössä n:o 6 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 31, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Keskustelu:

Ed. Tauriainen: Kun tämä lakiesitys oli toisessa käsittelyssä, niin meidän kansandemokraattien taholta osoitettiin, ettei nykyisten raivauspalkkioiden reaaliarvo ole se, mille ne vuonna 1947 korotettiin. Eduskunnan viime perjantaisessa istunnossa tuli toisessa käsittelyssä hylätyksi lähinnä maalaisliiton kannanoton vuoksi tämä lakiesitys, joka tarkoittaa muutosta lain siihen pykälään, jossa määritellään raivauspalkkioiden saannin perusteet. Mielestäni uudisraivauspalkkiot pitäisi korottaa nykyistä rahanarvoa vastaaviksi ja sen vuoksi ehdotan lausuttavaksi seuraavan toivomuksen hallitukselle: „että hallitus korottaisi uudisraivauksista maksettavat palkkiot muuttunutta rahanarvoa vastaaviksi."

Ed. Seppi: Herra puhemies! — Kannatan ed. Tauriaisen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tauriainen ed. Sepin kannattamana ehdottanut hyväksyttäväksi toivomuksen, „että hallitus korottaisi uudisraivauksista maksettavat palkkiot muuttunutta rahanarvoa vastaaviksi".

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Mitä tulee ed. Tauriaisen ehdottamaan toivomusponteen, katson, että siinä tehty ehdotus raivauspalkkioiden korottamisesta ei ole välittömässä asiallisessa yhteydessä käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen kanssa, enkä näin ollen katso voivani aloitteen puuttuessa esitellä sanottua ehdotusta äänestettäväksi.

Puhemiehen menettely hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

9) Ehdotukset laiksi kansaneläkelain muuttamisesta.

Yllämainitut lakiehdotukset sisältävät lak. al. n:ot 86—88, joita on valmistelevasti käsitelty työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 32, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakialoitteeseen 87 pohjautuva lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteisiin n:o 86 ja 88 sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolman käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

10) Ehdotus laiksi kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain V luvun muuttamisesta.

Esitellään laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 38 joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

11) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 46, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5.

Puheenvuoroa ei haluta.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

12) Valtioneuvoston päätös 9 päivältä lokakuuta 1951 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 26 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 26.

Keskustelu:

Sosiaaliministeri Huunonen: Herra puhemies! Edustajat Palovesi, Heljas ja Hautala viime viikon perjantaina esittivät käsiteltävänä olevasta asiasta sen suuntaisia lausuntoja, jotka kaipaavat erinäisiä reunahuomautuksia ja oikaisuja.

Valtioneuvoston on ollut 9. 10. 1951 kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoittelusta antamallaan päätöksellä pakko maailmanmarkkinoilla tapahtunutta hintakehitystä seuraten ja vakauttamissuunnitelmien toteuttamiseksi alentaa kotimaisten vuotien hintoja. Kun näin tapahtui ensimmäisen kerran kymmeneen vuoteen, oli etukäteen odotettavissa, että tämä toimenpide tulisi merkitsemään samaa kuin kepin työntäminen muurahaispesään. Tämä otaksuma osoittautuu oikeaksi, koska näköjään tästä asiasta nyt, kuten joskus aikaisemminkin, yritetään kaikin keinoin ja asiattomia väitteitä esittämällä tehdä oikea etusivun juttu sekä sanomalehdissä että eduskunnassa. Voidaan näet todeta, että vuotien asema maataloutemme tulolähteenä on hyvin vaatimaton. Kun karkeasti arvioiden maitotaloustuotteiden vuosittainen tuotto on 45 miljardia markkaa ja lihan noin 19 miljardia markkaa, on vuodista saatava summa runsaasti alle miljardin markan. Kotimaista vuotakauppaa harjoittavat liikkeet koettavat tässä yhteydessä käyttää hyväkseen eduskunnan eräitä jäseniä korostamalla niitä tappioita, joita muka maataloustuottajaväestölle on vuotien hintojen alentamisesta koitunut. Kysymys ei kuitenkaan tällä kertaa ole varsinaisten maataloustuottajien eduista, vaan pikemminkin siitä, että eräät henkilöt muka maatalouden etujen varjolla kiltisti odottavat muutamien suurliikkeiden talutusnuorassa ja myyvät oman vuotansa todella alihintaan.

On vedottu hallitussopimuksen kohtaan, jossa sanotaan, että maataloustuotteiden hinnat pysytetään nykyisellään. Hallituksen vuodanhintapäätös ei ole sopimuksen vastainen, koska sopimuksella ei suinkaan ole ollut tarkoituksena pysyttää 30. 4. 1951 vahvistettuja vuotien hintoja voimassa, vaan sen tason hinnat, joita sopimuksentekohetkellä todellisille vuotien tuottajille maksettiin. Siihen on olemassa nytkin täydet mahdollisuudet, kunhan myös vuotakauppaa harjoittavat liikkeet tyytyvät kohtuulliseen voittomarginaaliin. Tehdyt tiedustelut osoittavat, että vuotakaupat maksoivat syyskuun vaihteessa seuraavan suuruisia hintoja: lehmä 100—115 mk, vahvistettu hinta 150 mk, mulli 120—135 mk, vahvistettu hinta 165 mk, sänkiäinen 130—145 mk, vahvistettu hinta 175 mk, pikku sonni 110—115 mk, vahvistettu hinta 150 mk, iso sonni 70 mk, vahvistettu hinta 115 mk, vasikka 180—190 mk, vahvistettu hinta 225 mk.

Näinollen ei tehty valtioneuvoston päätös maataloustuottajain osalta suinkaan merkitse vuodista saatavien hintojen alentamista siitä tasosta, jolla ne syys—lokakuun vaihteessa olivat, vaan tapahtuneen kehityksen toteamista tai ehkä myös mahdolli-

suutta maataloustuottajille maksettavan hinnan pieneen kohoamiseenkin. Ei ole myöskään sivuutettava sitä tosiasiaa, että vahvistetut vuotien hinnat kestävät täysin vertailun muissa pohjoismaissa vallitseviin vuotien hintoihin ja vastaavat suuremmilla markkinoilla esiintyviä vastaavanlaatuisten vuotien hintoja. Kotimaisten vuotien tuottajahintojen vahvistamista nahkatehtaiden maksettavien hintojen lisäksi taikka niiden asemesta on kyllä syytä harkita tämän hintakysymyksen saattamiseksi nykyistä asiallisemmalle pohjalle.

Perustuslakivaliokunnan mietintöön liitetyssä vastalauseessa on mm. sanottu ulkomaisten vuotien tuonnin aiheuttaneen kotimaisille vuodille hintojen laskua ja menekkipulaa. Tämä vain todistaa, että ulkolaisten vuotien hinnat ovat muodostuneet kotimaisia edullisemmiksi. On myönnettävä, etteivät kotimaisten vuotien hinnat ole täysin seuranneet huipulle saakka, mutta se ei ole mahdollistakaan, mikäli jonkinlaista vakavuutta kotimaisten tarvikkeiden hinnoissa pyritään aikaansaamaan.

Hintapäätöksen vuotien hintoihin aiheuttamista alennuksista on aina eduskuntaa myöten esitetty vääriä tietoja. Todelliset alennukset eivät ole keskimäärin 30 %, vaan naudan vuotien osalta 24—25 %, hevosten n. 31 % ja vasikan 38 %.

Vuotakaupan varastoihin kertyneiden ylimääräisten vuotaerien johdosta myöskin muutama sana. On väitetty, että vuotien tuotanto on tämän vuoden keväästä lähtien lisääntynyt huomattavasti. Tuntuu ihmeelliseltä, että teurastukset olisivat lisääntyneet nimenomaan keväällä, jolloin elukat voidaan päästää luontoon. Tarkastettaessa esim. Helsingin kaupunginteurastamon tilastoa, huomataan, että teurastettujen hevosten ja nautojen yhteismäärä v. 1950 oli 50,446 kappaletta eli n. 4,042 kappaletta kuukaudessa. Tämän vuoden lokakuuhun mennessä olivat vastaavat luvut 40,683 ja 4,068. Tuntuu todennäköiseltä, etteivät teurastusluvut, siis myöskin vuotien tuotantoluvut, ole tänä vuonna ylittäneet vuoden 1950 lukuja koko maassa.

Tulkoon vielä mainituksi, että maatalousministeriön eläinlääkintäosaston tilastojen mukaan olivat teurastukset koko maassa vuonna 1948 438,952 eläintä, vuonna 1949 704,293 eläintä ja vuonna 1950 697,663 eläintä. Nahkatehtaiden ostot ja vienti olivat vastaavasti vuonna 1948 noin 6,119,000 kilogrammaa, 1949 5,854,000 kiloa, 1950 5,978,000 kilogrammaa. Vaikka näitä lukuja ei ole ehditty tarkemmin tutkia, niin ne kuitenkin selvästi viittaavat siihen, että vuotakaupat ovat tavaraa pantanneet jo vuonna 1949 hintojen vapautusta odotellessaan ja vuonna 1950 hintojen jyrkän noususuunnan takia. Todisteena tästä on mm. se, että eräiden vuotakauppojen varastojen on todettu olleen vuosien 1950—51 vaihteessa joko yhtä suuret taikka huomattavasti suuremmat kuin tänä syksynä. Kun lisäksi voidaan arvioida tänä vuonna kauppaan tulevien kotimaisten vuotien yhteismääräksi noin 8,000 tonnia, Nahkatehtaiden Hankinta O.Y. on ostanut 1. 1—30. 11. 1951 5,247 tonnia, viety ulkomaille 276 tonnia, vuotakaupan nykyiset varastot noin 2,000 tonnia ja loppuvuoden tuotanto noin 5,000 tonnia, voidaan jo pitää selvänä, että ylimääräiset varastot ovat peräisin aikaisemmilta vuosilta, joten nyt esitetty vaatimus hintaeron korvaamisesta ei perustunut tuottajille maksettuihin korkeisiin hintoihin. Inflation jatkuessa on tällaisen reservin pitäminen ollut vuotaliikkeille erittäin edullista. On huomattava, että äskettäin suoritettu vuotien hintojen alentaminen tapahtui ensimmäisen kerran yli 10 vuoden aikana, joten sellaisen mahdollisuuskin lienee näitten taholta unohdettu.

Kun nyt kysytään, onko tarkoitus mädättää kotimaiset vuodat vuotaliikkeitten varastoon, on siihen vastattava, että ainakin vuoden 1950 lopussa näyttää vuotakaupalla olleen varaa pitää normaalia suurempia varastoja, mutta silloin vallitsikin hintojen noususuunta. Joulukuun alussa 1950 sovituilla hinnoilla ei vuotia nahkatehtaille myyty normaaleja määriä. Myynti vilkastui vasta sitten, kun hintoja oli korotettu 17—22 %. Noususuunnan oli kai toivottu jatkuvan, koska ylimääräisiä varastoja väitetään jääneen vuotaliikkeille vielä kesällä, jolloin maailmanmarkkinoilla alkanut hintojen alentaminen aiheutti sen, etteivät nahkatehtaat enää katsoneet voivansa ostaa kotimaisia vuotia vahvistetuilla hinnoilla. Alenevan suunnan johdosta ei hinta- ja palkkaneuvosto myöskään voinut myöntyä nahkojen hinnan korotuksiin 30. 4. 1905 vahvistettujen vuotahintojen edellyttämälle tasolle. Nahkatehtaitten Hankinta O.Y. on ilmoituksensa mukaan ostanut ajalla 2.

2—31. 7. 51 kotimaisia vuotia 30. 4. 51 vahvistetuilla hinnoilla yhteensä 3,129 tonnia. Ostoihin sisältyvät kaikki tarjotut erät ja jakaantuvat kuukausittain seuraavasti: helmikuu 290 tonnia, maaliskuu 579 tonnia, huhtikuu 644 tonnia, toukokuu 775 tonnia, kesäkuu 527 tonnia, heinäkuu 314 tonnia. Pellervo Seuran tilastoista käy ilmi, että 30. 4. 51 vahvistettuja nahkatehtaiden hintoja vastaavasti korotettuja tuottajahintoja on maksettu vain huhtikuusta- heinäkuunun eli neljän kuukauden ajan, joten vuotaliikkeiden ostot tuottajilta korotetuin hinnoin tuskin voivat ylittää ennenmainittua 3,129 tonnin määrää. Tätä tukee myös aikaisemmin mainittu Helsingin kaupungin teurastamon tilasto sekä se, että asiantuntijoitten ilmoituksen mukaan huono heinävuosi lisäsi teurastuksia vasta nyt syksyllä. Kotimaisten vuotien vientikiellon kumoamista on vaadittu sillä perusteella, että maahan on tuotu kevyitä päällisnahkoja ulkomailta. Kun vuosina 1950—51 vietiin maasta 1,162,000 kiloa vasikanvuotia, ei jäljelle jääneillä vuodilla voitu tyydyttää kotimaisen kenkäteollisuuden kevyiden päällysnahkojen tarvetta, jonka vuoksi myönnettiin vastaavasti tuontilisenssejä. Mainittakoon, että tammikuussa annettu vuotien vientikielto ei koskenut silloin lisenssioituja tavaraeriä, vaan vienti on jatkunut maalis—huhtikuulle saakka. Sosialiministeriö on esittäessään valtioneuvostolle nyt eduskunnan käsiteltävänä olevan vuotien hintapäätöksen tehnyt sen taloudellisen vakauttamisohjelman eräänä osana, jonka päämääränä oli saattaa kansalaisille tärkeän jalkine- ja nahka-alan hinnat nykytilannetta vastaavalle oikeudenmukaiselle tasolle. Toimenpiteistä aiheutuneet rasitukset on pyritty jakamaan tasan kaikkien asianomaisten kannettaviksi. Sen vuoksi ei voi olla ihmettelemättä sitä, että samanaikaisesti kuin eräät kansanedustajat vakuuttavat vuotakaupan osoittaneen muillekin esimerkiksi kelpaavaa uhrimieltä ja hyvää tahtoa näiden suostuessa siihen, että kotimaassa tuotetut vuodat varataan oman maamme ja kansamme tarpeisiin, nämä myös mitä lämpimimmin puoltavat erikoiskorvauksen maksamista valtion varoista tästä niin sanotusta uhrautuvaisuudesta. Kuitenkin valtiovallan taholla kysymys on järjestettävä maan kokonaisetua ja kansantaloutta silmällä pitäen. Kun me joudumme käyttämään vuotia maassamme kenkäteollisuuden ja nahkatarpeiden tyydyttämiseksi noin 16 milj. kiloa ja kotimaasta saadaan vain noin 6 milj. kiloa, on selvää, että tämä maan taloudelle merkitsee melkoisia valuuttamääriä, joita tämän raaka-aineen osalta joudutaan uhraamaan. Näin ollen on välttämätöntä, että vuotakauppakin terveellä pohjalla saadaan järjestetyksi siten, että valuuttamääriä yhä pienenevässä määrässä joudutaan käyttämään tämän tarpeellisen raaka-aineen ostoihin. Tässä mielessä valtioneuvoston taholla on jo pitemmän aikaa suunniteltu tämän kysymyksen ratkaisemista siten, että tällä hetkellä edellämainituista syistä johtunutta, tavalla tai toisella syntynyttä runsaudenpulaa kevennetään siten, että valtioneuvosto hankkii ja rahoittaa erinäisten ylimääräisten vuotavarastojen hankkimista sitä silmällä pitäen, jotta kotimainen hintataso voidaan pitää vakaana.

Ed. Hallberg: Herra puhemies! Valtiovallan toimenpiteet vuotakaupan rajoittamiseksi tai niiden hintojen säännöstelemiseksi kuluvan vuoden aikana ovat aikajärjestyksessä seuraavat: Valtioneuvosto antoi 15. 1. 1951 valtion lisenssitoimikunnalle ohjeen, minkä mukaan vasikannahkojen ei suolattujen eikä kuivien vientiä varten enää saanut myöntää vientilisenssiä. Toiseksi sosiaaliministeriö antoi 30. 4. 1951 päätöksen kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista. Sekä kolmanneksi 9. 10. 1951 annettiin valtioneuvoston päätös kotimaisten vuotien luokittelusta ja hinnoista, ja samaan aikaan kumottiin edellämainittu sosiaaliministeriön päätös.

Kuten tunnettua, suomalainen vasikannahka on aina ollut arvokas päällisnahan raaka-aine, jolla on hyvä kysyntä maailmanmarkkinoilla. Sen laatu on niin hyvää, että normaaliolloissa sitä on kannattanut viedä maasta ja tuoda tilalle halvempaa päällisnahka-ainetta. Sodan aikana tämä kauppa luonnollisesti tyrehtyi. Vuoden 1950 aikana vienti kuitenkin pääsi jälleen käyntiin, ja sanotun vuoden aikana vietiinkin suolattuja kuivia pikkuvasikannahkoja maasta noin 1,5 milj. dollarin arvosta. Huomattava on, että vuotaliikkeiden omasta esityksestä kaikki vienti tapahtui vain ns. kovalla valuutalla, siis vapaita dollareita vastaan, Sveitsin frangeja ja Ruotsin kruunuja vastaan, vaikka eräillä muilla va-

luutoilla olisi Suomen rahassa laskettuna saatu parempi hinta. Pikkuvasikannahkojen vienti kiellettiin aikana, jolloin maailmanmarkkinat olivat korkeimmillaan. Viranomaisten toimenpide johtui ilmeisesti kenkä- ja nahkateollisuuden esityksestä, koska nämä pelkäsivät joutuvansa raaka-ainepulaan, jos vienti saisi jatkua. Jälkeenpäin ajatellen tuntui tämä pelko liioitellulta, koska jo 3—4 kuukauden ostojen jälkeen varastot olivat niin täynnä, että ostot oli lopetettava kokonaan. Ihmeelliseltä tuntuu myös se, että kiellettiin kuivienkin pikkuvasikannahkojen vienti, joita oma teollisuutemme käyttää vain nimeksi, ja vienti siitä syystä ei millään tavalla vaikuta nahkateollisuuteen ja huoltoomme.

Mitä tulee 30. 4. 1951 annettuun sosiaaliministeriön hintapäätökseen ja sen aiheuttamiin seurauksiin, on huomattava, että sillä vahvistettiin ne hinnat, joita vuotakauppa ja nahkateollisuus olivat keskinäisen hintasopimuksen mukaisesti kaupoissaan noudattaneet jo maalis- huhtikuun ajan. Niihin aikoihin, jolloin sanottu hintapäätös annettiin, aikoivat vuotien kansainväliset hinnat kuitenkin laskea, varsinkin juuri vasikannahkojen osalta. Huhtikuun loppuun mennessä oli lasku jo noin 20 % tammikuun huippuhinnoista laskettuna. Tästä johtuen nahkatehtaat ottivat nimenomaan pikkuvasikkaa vastaan jo kesäkuusta alkaen hyvin haluttomasti tai ei ollenkaan. Pahimmaksi tilanne muodostui sen vuoksi, että juhannuksesta lähtien alkoivat suurimmalla osalla kenkätehtaita kesälomat, ja vuotien vastaanotto pysähtyi käytännöllisesti katsoen kokonaan. Vastaanottoseisauksen piti kestää heinäkuun loppuun asti, johon mennessä kesälomat olisi pidetty. Näin ei kuitenkaan käynyt, sillä kesän kuluessa vuotien ulkomaiset hinnat olivat jatkuvasti laskeneet, ja tästä syystä nahkateollisuus oli luonnollisesti haluton ottamaan vastaan kotimaista vuotaa, jonka hinta määräytyy 30. 4. 1951 päätöksen mukaan. Vuotakauppa taas ei voinut tavaraa myydä halvemmalla, koska se oli siitä vuodan tuottajille maksanut sanottua päätöstä vastaavat tuotantohinnat.

Kuten jokainen tietää, muodostui viime kesän teurastus varsinkin Etelä- ja Varsinai-Suomessa kuivuusalueiden suhteen tavallista runsaammaksi, joten varastot kasvoivat nopeassa tahdissa. Tällä tavoin oli vuotaliikkeiden varastoon 15. 8. 1951 mennessä kerääntynyt noin 2 milj. kiloa erilaatuista vuotaa, josta oli maksettu se hinta, mitä sosiaaliministeriön hintapäätös edellytti. Vuotaliikkeiden taholta on tiettävästi useampaan otteeseen ja hyvissä ajoin käännytty valtioneuvoston puoleen pyytäen, että syntymässä oleva ylipääsemätön tilanne selvitettäisiin joko sallimalla vuotien vienti tai huolehtimalla siitä, että tavara tulee sijoitetuksi kotimaan teollisuuden käyttöön. Kaikki esitykset jäivät kuitenkin tuloksettomiksi, ja tilanne paheni päivä päivältä. Ainoa vastaus, mikä viranomaisten kanssa käydyssä neuvottelussa saatiin, oli huomautus: „Mitäs maksoitte vuodista niin korkeata hintaa tuottajille, ettette nyt pysty niitä myymään". Hintapäätös 30. 4. 1951 on enimmäishintapäätös ja sen alle saa kyllä myydä. Kun maataloustuotteiden hintataso aikoinaan on lukkoon lyöty, on siinä otettu huomioon vain viime keväänä tapahtunut raakavuotien hinnannousu. Ei kai nyt ole vuotaliikkeitten vähimmän tuottajien omien kaupallisten liikkeitten, jotka edustavat suurta osaa vuotakaupasta, asiana lähteä heti, kun jokin hintapäätös on annettu, pudottamaan vuodan hintaa sellaiselle tasolle, että se olisi 25—38 % alle vahvistetun hinnan. Näin olisi kuitenkin pitänyt tehdä, jotta olisi päästy edes omilleen, kun ottaa huomioon nyt käsillä olevan hintapäätöksen, joka 30. 4. 1951 annettuun päätökseen verrattuna merkitsee 25 %:n alennusta muissa vuotalajeissa paitsi pikkuvasikassa, jossa alennus on kokonaista 38 %. Edellä olevasta voidaan todeta, että valtiovalta on kieltänyt sellaistenkin vuotien viennin, joiden vienti on normaali. Kotimaiselle vuodalle löytyy vain yksi ostaja, kotimainen nahkateollisuus, joka kuitenkin yli kolmen kuukauden ajan oli käytännöllisesti katsoen kokonaan vastaanottamatta tavaraa. Kun näistä syistä muodostuneen pilaantumisvaarassa olevan varastoruuhkan selvittely ei ole mahdollista ilman valtion toimenpiteitä, olisi nopeasti ryhdyttävä sellaisiin toimenpiteisiin, että ruuhka purkautuisi joko ulkomaille tai kotimaan tehtaille, jolloin ainakin toistaiseksi tarvittaisiin valtion tukiostoja tai ostoja varmuusvarastoja varten, millä nimellä niitä nyt sitten kutsuttaneenkin. Kuten tiedetään mm. lähtisessä naapurimaassamme pidetään vuoden ylimää-

räistä nahkavarastoa normaalina. Meillä sensijaan tässäkin asiassa eletään enemmän kuin kädestä suuhun. Lisäksi on välttämätöntä, että vuotakaupalle, joka on pantu sellaiseen tilanteeseen, ettei sillä ole ollut mahdollisuutta myydä tavaraansa mihinkään, korvataan hintojen alennuksesta aiheutunut tappio.

Edellä esittämääni viitaten ehdotan, herra puhemies, että hallitus kiireellisesti järjestäisi kysymyksessä olevan vuotakysymyksen siten, etteivät enää jo suuriksi käyneet vahingot edelleen jatkuisi.

Ed. Kosola: Herra puhemies! Osoituksena siitä, mihin valtion holhous vuotakaupassa on taloudellisessa suhteessa vienyt, esitettäköön muutamia tosiasioita kuluvan vuoden ajalta.

Kuten jo on mainittu, kiellettiin pikkuvasikannahkojen vienti 25. 1. 1951 lähtien. Tämä tapahtui ajankohtana, jolloin maailmanmarkkinat olivat korkeimmillaan ja suomalaista pikkuvasikan nahkaa kysyttiin moneen maahan, mm. Sveitsiin. Suomen kauppasopimukseen sisältyi pikkuvasikannahkoja 650,000 Sveitsin frangin arvosta eli noin 34 milj. markkaa Suomen rahassa. Kaupat sveitsiläisten ostajien kanssa olivat juuri tekeillä ja osa niistä oli päätettykin silloin, kun vientikielto tuli voimaan. Hinnat vastasivat dollareissa 1: 70—1: 75 kilolta vastaten Suomen rahassa 393—404 markkaa. Vaikka sekä Sveitsin viranomaiset että vuotakauppamme tekivät esityksiä, että edes tämä kauppasopimukseen sisältyvä erä saataisiin viedä, ei vientilupaa annettu ennenkuin kolmen kuukauden kuluttua eli 19. 4. 1951. Hinnat olivat kuitenkin tällöin laskeneet jo noin 20 % ja paria ostajaa lukuunottamatta sveitsiläiset olivat peruuttaneet ostonsa, kun lisenssejä ei kuulunut. Vasikannahat jäivät maahan ja Sveitsin frangit, joita Suomen pankki tietävästi kipeästi tarvitsee, jäivät saamatta.

Eikö lopputulos olisi kokonaisuudenkin kannalta ollut edullisempi, jos nahat olisi sallittu viedä Sveitsiin tammikuun huippuhintoihin ja kotimainen teollisuus olisi tyydyttänyt tarpeensa myöhemmin, jotta sen ei tarvitsisi kieltäytyä vastaanottamasta pikkuvasikannahkaa, niinkuin se jatkuvasti vielä tälläkin hetkellä tekee.

Samanlainen on kuivien vasikannahkojen tarina. Tammi—helmikuussa niistä olisi saatu noin dollareissa 3: 80 vastaten 878 markkaa kilolta. Niitä ei saatu viedä, vaikkei niistä kotimainenkaan teollisuus välittänyt. Nyt on valtioneuvosto 8. 11. 1951 vihdoin päättänyt, että maasta saadaan viedä 100,000 kiloa kuivaa vasikannahkaa. Tällä hetkellä on hinta kuitenkin alle 2 dollaria, ehkä 440 markkaa kilolta eli alle puolet siitä, mitä se oli alkuvuodesta. Kuka on vastuussa hintatappioista, korko-, varasto- ym. kuluista, jotka tällaisista kielloista aiheutuvat?

Kuluvana vuonna on annettu kaksi vuotia koskevaa hintapäätöstä. Ensimmäinen 30. 4. 1951 ja toinen 9. 10. 1951. Edellisessä oli mm. suolatun pikkuvasikannahan hinnaksi vahvistettu mk 360: — kilolta ja lehmännahan hinnaksi 200 mk kilolta. Uudessa hintapäätöksessä vastaavat hinnat ovat 225 mk ja 150 mk kilolta, joten lasku on 38—25 %. Tietämän mukaan vuotakaupan marginaali, jolla se peittää hankinta-, varasto-, työ-, suola-, pääoma- ym. kustannuksensa, on vuotalajista riippuen 30—40 mk/kg. Kun suolatun tavaran hintaa on laskettu lajista riippuen 40—140 mk/kg, ymmärtää jokainen, että tämä hinnanalennus vastaavasti koskee myös tuottajan vuodasta saamaa hintaa. On kuitenkin linnarauhan päättymisen yhtenä edellytyksenä tiettävästi, ettei maataloustuotteiden hintoja alenneta. Kuten täällä jo on mainittu, vientiliikkeiden varastoissa oli elokuun puolivälissä noin 2 milj. kg erilaista vuotaa. Saatujen tietojen mukaan sen myyntiarvo oli 30/IV 1951 hintojen mukaan 476.5 milj. markkaa, mutta 9/X 1951 hintojen mukaan enää vain 343.5 milj. markkaa, joten hintojen lasku on 133 milj. markkaa. Koko tavaravaraston arvoon katsoen tappio on sitä suuruusluokkaa, ettei sitä voi jättää yksinomaan vientiliikkeiden kannettavaksi.

Huomiota on kiinnitettävä myös siihen, millaiseksi tilanne on kehittynyt sen jälkeen, kun uusi vuotien hintapäätös annettiin. Vuotakauppa on kyllä päässyt vähitellen alkuun ja saatujen tietojen mukaan nahkateollisuus onkin loka—marraskuun aikana ostanut vuotia noin 1.4 milj. kg. Samaan aikaan on kuitenkin uutta vuotaa tullut vuotaliikkeelle noin 1.2 milj. kg, joten nettovähennys on vain 200,000 kg. Toiselta puolen on huomattava, että 15/XI 1951 vuotaliikkeillä oli varastoissaan suolat-

tua vuotaa 2,624,000 kg ja uutta vuotaa tulee kuukausittain 500—600 tonnia eli se määrä, minkä nykyinen teollisuus pystyy vastaanottamaan. Ellei siis nyt jo varastoissa olevan ylijäämän suhteen tehdä jotakin ratkaisevaa, se jää jatkuvasti vastukseksi. Edelläsanottuun 2,624,000 kiloon sisältyy vasikkaa 356,000 kg, sänkiäistä ja mullia 1,215,000 kg, lehmää 808,000 kg, sonnia 243,000 kg. Lisäksi on varastoissa pienempi määrä hevosennahkoja ja kuivia nahkoja.

Varsinaista päällisnahan raaka-ainetta on siis noin 60 % ja 40 % on raskaampaa tavaraa. Nyt herättää ihmetystä jokin päivä sitten sanomalehdissä esiintynyt tieto siitä, että maahamme on tänä vuonna tuotu noin 2 milj. neliöjalkaa valmista päällisnahkaa, minkä määrän sanotaan vastaavan 1 milj. kg raakavuotaa.

Mitä järkeä on siinä, että ulkolaisella valuutalla tuodaan maahan sellaista tavaraa, jonka raaka-ainetta maassa on tarjolla niin runsaasti, ettei vastaanottajaa löydy ja jonka valmistuksessa vielä työpalkatkin jäisivät kotimaahan.

Tästä valmiin nahan tuonnista varmaan löytyykin yksi syy, miksi kotimainen vasikannahka ja muu kevyempi päällisnahan raaka-aine ei mene kaupaksi. Sen vuoksi olisikin päästävä tällaisten erehdysten välttämiseksi siihen, että tuontilisenssejä myönnettäessä selvitetään ensin tavaran saantimahdollisuus kotimaasta. Niin tehdään monilla muillakin aloilla eikä aina edes pieneen hintaeroon kiinnitetä huomiota.

Täällä ministeri Huunonen toi esille, että kuluvan vuoden aikana ei olisi eläimiä teurastettu enempää kuin aikaisempinakaan vuosina, mutta kuluvan vuoden sato ja myöskin tuotantosuhdanteet ovat todistuksena siitä, että kuluvan vuoden aikana on teurastus jonkin verran runsaampaa kuin aikaisempina vuosina. Aikaisemmat tuotteiden hinnat ovat olleet kiihokkeina meidän kotieläinten kasvulle ja hintasuhdanteiden muuttuessa on jouduttu teurastamaan huomattava määrä eläimiä tänä vuonna. On aivan luonnollistta, että myöskin silloin nahkaa tulee enemmän kauppaan kuin aikaisemmin.

Edellä esitettyyn viitaten kannatan edustaja Hallbergin tekemää ehdotusta.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! — Tämä valtioneuvoston päätös kai kuuluu niinkutsuttuihin vakauttamisasioihin, mutta on omituista, että tämäkin päätös imee ennenkaikkea tuottajilta, siis maanviljelijöiltä heidän omaisuuttaan. On surkeaa, kun meillä on nyt menossa täällä lakimyllyssä toinen laki, joka 20 %:lla, jos se läpi menee, sosialisoi pyöreän puun kohdalla maanviljelijän omaisuutta, niin tuntuu siltä, että tämä elämänmeno nyt kallistuu siihen, että tuotantoportaat ja maanviljelijät ennenkaikkea saavat kohta maksaa koko tämän vakauttamisen. Minä tulen vastustamaan tämän valtioneuvoston päätöksen toteuttamista.

Ed. Hautala: Herra puhemies! Täällä ministeri Huunonen lähinnä antoi aihetta tämän vuotakeskustelun jatkumiselle, ja erikoisesti mielestäni hänen sanontansa, jossa hän kuin väheksyi, erikoisesti lainatakseni hänen sanojaankin, sitä tuloa, joka karjaväelle ja lähinnä siis maatalousväelle aiheutuu vuodista saaduista hinnoista. Jos hallituksen edustajalla ei ole vastuuntuntoa tämän enempää sellaisen kysymyksen kohdalla, joka nyt on esillä, niin se ei mielestäni ainakaan todista asiantuntemusta eikä paneutumista siihen kysymykseen, joka kuitenkin läheltä koskee ja kipeästi sivuaa yleensäkin maaseudun ja näin tässä tapauksessa karjaväen merkittävää osaa raaka-ainetuotannossa. Täällä on usein voitu todistaa, kuinka maaseutu ja maatalous niin metsä-, pelto- kuin karjataloudenkin puolella on joutunut alipalkattuna työskentelemään luovuttaessaan ja tullessaan pakotetuksi luovuttamaan työnsä tuloksia muitten kansalaistenkin tarpeisiin, ja usein tärkeisiinkin tarpeisiin. Mutta sellainen käsitys, joka täällä ministerin suulla juuri esitettiin, se ei ainakaan rohkaise meitä. Minä tämän omasta puolestani voin sanoa kokemuksesta. Ja rohkenen väittää, kun nimenomaan ministeri Huunonen täällä pyrki esiintymään asiantuntemuksella hallituksen tiimalta — mutta kun hän tässä ominaisuudessa pyrki väheksymään sitä asiantuntemusta, jota karjaväki ja maatalousväki esim. omissa asioissaan edustaa, niin minä rohkenen tiedustella esim. ministeriltä, tunteeko hän edes sänkiäistä (Hilpeyttä eduskunnassa), ja kuitenkin hän käyttää sanaa tällaisestakin artikkelista. Tässä mielessä minä kiinnittäisin huomiota myöskin siihen, että kun usein esitetään myöskin kuluttajien taholta ar-

vostelevia lausumia maatalousväestöön nähden ja nimenomaan raakanahan hinnankin sanotaan vaikuttavan niin tavattoman voimallisesti mm. kenkien hinnanmuodostukseen, niin tiedustelin asiantuntijoilta, joita oli perustuslakivaliokunnassa lähes puolen tusinaa, joukossa varmaankin niitä, jotka elämäntyönään olivat paneutuneet sekä raakanahka- ja yleensä nahkateollisuuteen, niin sain vastaukseksi tuonlaatuiseen kysymykseen, joka oli asetettu tähän tapaan: Kuinka monta prosenttia esim. naisten ja miesten jalkineiden hinnoista, sanokaamme tänä päivänä, on sitä hintaa, jota raakanahan hinta edustaa, tuon tarvikkeen kokonaishinnasta? Tällä tavalla lopulta — heillä oli juristi mukana, joka selvitteli suhteellisen nopeasti kysymystä — hän päätyi lausumallaan todistamaan, että esim. naisten jalkineitten päivän hinnasta on raakanahan osuus noin 20 %. Edelleen vastaavasti miesten jalkineitten hintaan vaikuttavan raakanahan osuus, oli 23 %. Kun näin vaatimaton on siis se osa, jonka raakanahan hinta muodostaa tämän päivän esim. jalkineen hinnasta, niin ei silloin pitäisi olla niin järkyttynyt, jos raakanahan hinta olisi edes kohtuullinen myöskin tuottajan kannalta asiaa tarkastellen. Mutta sen kohtuullisena pitäminen näyttää olevan vaikea tehtävä. Ja on aihetta valittaa, ettei esim. hallituksen edustaja, joka tässä esiintyi, pystynyt tai halunnut tai eikö hänellä ollut valtuuksia niitten puheenvuorojen johdosta, jotka taholtamme viime perjantaina tämän asian yhteydessä käytettiin, lausua sen enempää, kuin että hallitus pyrkii tosiaan hintojen vakaana pitämiseen. Minä pyytäisin tiedustella lähemmin nimenomaan ministeri Huunoselta, mitä tämä vakaana pitäminen sitten käytännössä merkitsee. Me olemme kiinnittäneet huomiota aikaisemmin jo tämänkin asian esillä ollessa niihin näkökantoihin, jotka jo ovat tutuksi tulleet, että ne tappiot, jotka ovat syntyneet ja jotka on numeroinkin esitetty, eivät ne ole vain vuotaliikkeiden tappioita. Ne ovat maanviljelijöiden tai lähemmin sanottuna karjaväen tappioita. Ja kun näin on, niin on aihetta tietystikin huomauttaa, että karjaväen omistuksessa on myöskin paljon osuustoiminnallisia yhtymiä, joiden hallussa ja varastoissa on ollut ja on edelleenkin huomattavia määriä raakavuotaa, jotka ovat aiheuttaneet ja jatkuvasti aiheuttavat liikkeille että niitten kautta myöskin karjanomistajille tappioita. Kun näiden tappioiden korvaamisesta ei ministeri Huunosella ollut mitään sanottavaa, vaikka me nimenomaan emme esittäneetkään muita kuin käytimme sanontaa „kohtuullista korvausta", niin tämä jollakin tavalla mielestäni aiheuttaa kuin oikeuden sanontaan, että asia kai kiinnostaa vähemmän ministeri Huunosta — en rohkenisi edellyttää tätä suinkaan koko hallituksesta, sillä meille on annettu ymmärtää, että hallitus myöskin näihin korvauskysymyksiin olisi paneutunut ja niitä myöskin myötätunnolla tarkastelee.

Kun perustuslakivaliokunnan enemmistö, niinkuin täällä jo edellisessäkin istunnossa meillä oli aihetta todeta, yhtyi varsin monissa asioissa niihin käsityksiin, joita arvostelevina hallituksen päätöksistä esitettiin, ja nämä muistutukset ovatkin sisällytetyt tähän perustuslakivaliokunnan mietinnön perustelujen toiseen kappaleeseen, mutta valiokunnan enemmistö ei kuitenkaan pitänyt tarpeellisena huomion kiinnittämistä näihin korvauskysymyksiin, jotka ovat sitä luokkaa, kuin täällä on todisteltu. Että tämä näkökohta myöskin tulisi esille eduskunnan tarkastellessa asiaa, niin ehdotan, herra puhemies, viittaamalla perustuslakivaliokunnan mietintöön liitettyyn vastalauseeseen, että perusteluitten toiseen kappaleeseen tehtäisiin vastalauseessa ehdotettu lisäys, jonka jälkeen kappale tulisi kuulumaan näin: „Valiokunta on asiaa käsitellessään kiinnittänyt huomiota siihen, että kun vientilisenssien myöntäminen pikkuvasikan vuodille kiellettiin viime tammikuun lopulla ja kun myöskin nahkateollisuus ei kesäkuusta lähtien enää lainkaan ostanut mainittuja vuotia, on vuotaliikkeiden varastoihin jo elokuun puoliväliin mennessä kertynyt vuotia noin 2 milj. kiloa, minkä jälkeen varastoitu määrä on vielä kasvanut. Äskettäin on tosin nahkateollisuus ostanut kotimaisia vuotia lähes 900,000 kiloa ja myös on annettu lupa vientilisenssien myöntämiseen enintään 100,000 kilolle kuivattua vasikan vuotaa. Näiden toimenpiteiden kautta tulee vallitseva vaikea tilanne kuitenkin vain osittain autetuksi, minkä vuoksi valiokunta pitää tärkeänä, että ryhdytään kiireellisesti toimenpiteisiin kertyneiden vuotavarastojen markkinoimiseksi ja sellaisten vuotien

tuonnin rajoittamiseksi, joita on kotimaassa saatavissa. Myös olisi harkittava mahdollisuuksia viedä maasta se määrä pikkuvasikan vuotia, jota kotimainen nahkateollisuus ei lähiaikoina kykene käyttämään, sekä hinnantasausvaroista maksettava vuotaliikkeille oikeudenmukainen korvaus niistä tappioista, jotka niille ovat aiheutuneet 24. 6. 1951 alkaneesta vuotien oston keskeytyksestä niiden viennin ollessa kielletty.

Ministeri Huunonen: Herra puhemies! Aluksi minun täytyy tunnustaa, että minä en ole suinkaan mikään maatalouden tuntija sellaisenaan ja jopa täytyy edustajatoverilleni Hautalalle sanoa, että voi olla, että minä en tiukan tullen erottaisi sänkiäistä vasikasta tai mullista tai jostakin muusta nautaeläimestä. Mutta vaikka minä tämän myönnän, niin minä tahtoisin edelleen korostaa, että ei tässä ole kysymys siitä, tunteeko joku henkilö sänkiäisen ja voi erottaa mullista tai vasikasta. Tämä on puhdas liiketoimi, joka ei edellytä sellaisenaan näiden asioiden sanoisinko kenttätuntemusta, koska tässä pelataan ja puhutaan määrätyistä numeroista, ja minä olen valitettavasti tehtävieni vuoksi joutunut näitä hyvin tarkasti seurailemaan ja katsomaan näitä asioita muissakin kuin tässä vuotakysymyksessä.

Täällä ei ole keskustelun kuluessa tähän mennessä esitetty yhtään ainoata perustelua siihen, mistä johtuu se, että kun tänä vuonna ovat vuotaliikkeet jo tähän mennessä ostaneet 5,300,000 kiloa vuotia, maasta on viety noin 276,000 kiloa ja nahkatehtaat ovat ilmoittaneet ostavansa tämän vuoden aikana vielä 700,000 kiloa vuotia, jotka yhteensä tekevät 6,276,000 kiloa, ja kun meidän vuotuinen tuotantomme on useimpien vuosien aikana ollut pienempi kuin tämä määrä, niin ei ole selvitetty, mistä johtuu se, että meillä nyt yhtäkkiä on 2,600,000 kilon ylijäämä vuodessa. Vaikka teurastuskin olisi ollut suurempi, joka on myönnettävä, niin tuskin se kuitenkaan tätä runsautta olisi synnyttänyt. Tästä ei voi tulla muuhun kuin siihen johtopäätökseen, että jo vuosien mittaan on tätä varastoa synnytetty ehkä inflation jatkumisen pelossa tai toivossa, mitenkä asia nyt halutaan ottaa. Kaikki tutkimukset viittaavat, että nimenomaan meidän vuotaliikkeemme ovat näin menetelleet eivätkä he voi sitä tiukan tullen itsekään kieltää, etteikö asiassa olisi hyvin suuri perä.

Kun ed. Hautala nimenomaan ja eräät muutkin maatalouspiirejä edustavat edustajat ovat todistaneet, että tässä olisi kysymys tuottajahintojen alentamisesta, niin sallittaneen minun vielä tässä yhteydessä mainita ne numerot, jotka jo aikaisemmassa puheenvuorossani mainitsin, nimittäin, että hallitus oli vahvistanut 9. 10. 51 vissit tuottajahinnat ja niiden perustalle perustui koko meidän nahkateollisuutemme ja kenkäteollisuutemme hintarakenne. Näiden mukaan vuodan hankkijoiden olisi pitänyt maksaa esimerkiksi lehmänvuodasta 150 mk, mutta todellisuudessa he ovat maksaneet vain 100—115 mk. Samoin paljon puhutun sänkiäisen hintaan palatakseni, sille vahvistettu hinta tuottajalle oli 175 mk ja vuodanhankkijat maksoivat maanviljelijöille vain 130—145 mk. Mikseivät vuodan keräily- ja hankkijaliikkeet ole maksaneet tuottajille sitä hintaa, mitä hintapäätöksessä oli edellytetty ja johonka koko nahan- ja jalkineiden hintakysymys rakentui? Minä pyytäisin tähän herroilta vastausta.

Olen maininnut sen vuoksi tästä seikasta, koska nimenomaan ed. Hautalan ym. perustuslakivaliokunnan mietintöön liitetyssä vastalauseessa sanotaan, että hinnantasausvaroista on maksettava vuotaliikkeille oikeudenmukainen korvaus niistä tappioista, jotka niille ovat aiheutuneet 24. 6. 51 alkaneesta vuotien oston keskeytyksestä vuotien viennin ollessa kielletty. Valtiovallan toimesta on tässäkin kysymyksessä toimitettu tutkimus ja nämä tutkimukset osoittavat, että vuotaliikkeiden voittomarginaali jo tähän mennessä, puhumattakaan siitä, että se nähdään vasta vuoden vaihteessa lopullisesti, osoittaa verrattain korkeaa prosenttilukua. Heidän voittomarginaalinsa osoittaa 9 %. Muissa hinnoitteluperusteluissa me vastaavanlaiseksi voittomarginaaliksi hyväksymme melkeinpä säännöllisesti 3,5 % ja vain eräissä tapauksissa 6 %:iin saakka. Tämä ylittää nämä luvut jo varsin kunnioittavasti. Pitäisikö tällaisessa kysymyksessä, kun kysymyksessä ovat vuotaliikkeet, lähteä sitten vielä pitemmälle. Ja minä kysyisin, mistä syystä? Varsinkin kun ottaa huomioon, että vuotaliikkeet sel-

laisinaan aivan ihan paria kolmea pientä poikkeusta lukuunottamatta, eivät ole senlaatuista liiketoimintaa, joka olisi pääliikehaara, vaan se on vielä melkeinpä säännöllisesti sivuliiketoimintaa, vaikka se pääliiketoiminnasta erillään suoritetaankin.

Näin ollen ja kun asia ei ole vielä edes sillä asteella, että voitaisiin edes asiallisella pohjalla keskustella vuotaliikkeiden tappioista, tuntuu varsin oudolta se, että täällä edustajien arvovaltaiselta taholta halutaan eduskunnan tekevän ennakkopäätökset siitä, että tälle liiketoiminnalle on väenvängällä korvattava joitakin sellaista tappioita, joita ei edes tunneta ja joita ilmeisesti ei tule syntymäänkään.

Mitä sitten tulee vuotien hinnoittelukysymykseen yleensä, niin on tässä yhteydessä syytä sanoa, että kun valtioneuvoston päätös 30. 4. 1951 annettiin, niin silloin oli meillä juuri runsaan viennin johdosta sellainen tilanne, että meidän maamme nahka- ja kenkäteollisuutta uhkasi mitä vakavin raaka-ainepula. Me elimme tilanteessa, jolloinka määrättyjä nahkalaatuja ei oikeastaan rahallakaan saatu maahan hankituksi. Hintojen noteeraukset olivat siihen aikaan 136 penceä, kun ne esimerkiksi tällä hetkellä ovat 72 penceä. Ne suunnitelmat, joita itse teollisuus silloin tällaisessa vaiheessa teki raaka-aineiden hankinnassa, olivat aivan välttämättömiä. Ja juuri näinä päivinä ja näinä viikkoina ne ovat toteutuneet. Herrat eivät ilmeisesti näytä tietävän sitä, että kun raaka-ainekaupat tehdään, niin ei se raaka-aine ole vielä maassa samana aikana, vaan sen toimitusaika kestää vähintään 4 kuukautta ja useimmissa tapauksissa 6 kuukautta. Ne raaka-ainepartiat, joista täällä ed. Kosola mainitsi, ovat juuri tulossa maahan, mutta kaupat on tehty tilanteessa, jolloinka meillä oli näköpiirissä mitä vaikein raaka-ainepula yleensä nahka- ja kenkäteollisuudesta ollessa kysymys. Sitä paitsi näissä raaka-ainemäärissä, jotka nyt ovat maahan saapuneet, ei ole niitä määriä, esimerkiksi kevyttä päällisnahkaa, kuin mitä on mainittu. Niihin liittyy vain noin 65 milj. kilon erä päällisnahkaa, muut ulkolaiset valmiit raaka-aineet, jotka ovat tulleet, ovat pääasiassa sellaisia ja senlaatuisia raaka-aineita kenkäteollisuudelle ja muulle valmisteluteollisuudelle, joita ei kotimaasta ole koskaan saatu. Minä vielä huomautan, että meillä on aina näin menetelty ja täytyy menetellä edelleenkin, koska meidän oma jalostusteollisuutemme ei pysty tätä kysymystä ratkaisemaan. Tämä käy selville myöskin äsken mainitsemistani luvuista, jonka mukaan meillä nahkan raaka-aineita tarvitaan noin 16 milj. kiloa vuosittain, niin me olemme tähän saakka saaneet runsaat 6 miljoonaa kotimaasta ja loppu on täytynyt tuoda ulkomailta.

Ed. Hautala tiedusteli minulta, mitenkä valtiovallan toimesta on tarkoitettu tämä probleema ratkaistavaksi. Minä annoin siitä viitteen jo äskeisessä puheenvuorossani, mutta tulkoon tässä yhteydessä toistetuksi, että valtiovallan toimesta on tarkoitus tukivarastoiksi hankkia ehkä puoli miljoonaa, ehkä 600,000 kiloa edustava määrä nahkana laskettuna, joka ilmeisesti vuodaksi muunnettuna merkitsee noin 1,100,000, ehkä 1,200,000 kiloa vuotia. Senjälkeen kun tämä erä on näin poistettu vuotamarkkinoilta, me liikumme normaalisissa olosuhteissa. Kun täällä on myöskin väitetty ja monasti korostettu, että tämänhetkiset varastot ovat 2,600,000 kiloa vuotaa, niin se pitää paikkansa. Mutta tällöin on unohdettu se, että meillä tosiasiallisesti aina, normaalisissa olosuhteissa on ollut, kaupassa tai kaupan varastoissa n. 1,200,000:sta 1,500,000 kiloon vuotaa, koska se suolausprosessin ja muiden tämmöisten teknillisten syiden takia on välttämätöntä. Jos 1,000,000 kiloa tästä nyt poistetaan tällaisilla toimenpiteillä pois, ja helpotetaan tällä määrällä vuotamarkkinoita, niin silloin tämä kysymys on normaalisessa uomassa, varsinkin senjälkeen, kun voidaan sen jälkeen tarkastella onko joku määrä kevyttä vuotaa vietävä ulkomaille ja löytyykö sille ostajia.

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Täällä on tuotu esille numerotiedoin, mitkä on tämän hetken vuotavarastot maassa. Mutta on visusti vaiettu siitä, mitkä olivat edellisenä vuotena vuotaliikkeiden vuotavarastot. Jos nämä tiedot olisi tuotu esiin, niin vuotavarastojen lisäysarvo olisi jäänyt varsin pieneksi. Mutta jos näin olisi esitetty asia, niin silloin olisi pudonnut pohja pois myös korvausvaatimuksilta. Jos myöskin ottaa huomioon vuotaliikkeiden viimeisten kahdeksan vuoden aikana saaman voiton varastossa olevien vuotien hintojen nousun

johdosta, niin olisi ollut johdonmukaista, että edustajat Hautala ja Kosola olisivat tuoneet myöskin esille näitä kysymyksiä. Perustuslakivaliokunta kuuli tämän asian yhteydessä kymmentä eri asiantuntijaa ja valiokunta onkin tämän mietintönsä laatinut muuten yksimielisenä edustajia Hautalaa, Heljasta ja Ryhtää lukuunottamatta, jotka ilman päteviä perusteluja ovat tämän vastalauseensa esittäneet.

Ed. Kähönen: Herra puhemies! Mielestäni ministeri Huunosen molemmat puheenvuorot olivat vain jonkinlaisessa pahan omantunnon tyynnyttämismielessä tehtyjä esityksiä, joilla itse pääasia, vuotakysymyksen heikko ja kelvoton hoito kuluvan vuoden aikana, on yritetty kiertää. Minä en ainakaan ole tullut näistä kummastakaan puheenvuorosta vakuutetuksi, että asia olisi hoidettu niin hyvin kuin se olisi pitänyt ja kuin se olisi voitu hoitaa hallituksen taholta, enkä ole myöskään tullut tämän toisen puheenvuoron johdosta, minkä ministeri Huunonen nyt käytti vastatessaan ed. Hautalan tekemiin kysymyksiin, vakuutetuksi, että asia tulisi hoidetuksi raiteilleen edes niilläkään toimenpiteillä, mitä ministeri Huunonen hallituksen puolesta lupasi, ja tämän takia minä yhdyn kannattamaan ed. Hautalan tekemää ehdotusta.

Ed. Hallberg: Herra puhemies! Viitaten äsken käyttämääni puheenvuoroon tästä kyseessäolevassa vuota-asiassa pyydän selventää ehdotukseni kuulumaan seuraavasti:

Eduskunta pitää tarpeellisena, että hallitus ensi tilassa vapauttaisi kotimaiset raakavuodet säännöstelystä ja korvaisi vuotaliikkeille raakavuotakaupasta vientikiellon takia kuluvan vuoden aikana jo aiheutuneet vahingot.

Ed. Kosola: Täällä ministeri Huunonen mainitsi, että osuusteurastamot yleensä ottavat voittomarginaalia huomattavia määriä ostaessaan vuotaa. Jos tätä jatkuu, tätä nykyistä säännöstelyä ja edelleen menekkiä vuodalla ei ole, niin on aivan luonnollista, että tuo voitto, se pienenee päivä päivältä jouduttaessa varastoja kääntelemään ja jouduttaessa niitä hoitamaan. Tällä hetkellä on asia siinä pisteessä, että vuodasta ei joissakin paikoin Suomea makseta mitään vain sen takia, että niitä ei voida varastoida, joten hinta on siinä suhteessa pudonnut aivan nollaan, ja kysyisin ministeri Huunoselta vielä, onko se 2 miljoonan neliöjalan jalkinenahan kauppa tehty tänä vuonna vai onko se tehty jo aikaisemmin. Jos tähän saadaan selventävä vastaus, niin silloin myöskin voidaan olla tyytyväisiä siihen, sillä minä uskon, että tuo 2 miljoonan neliöjalan nahan osto on suoritettu tänä vuonna eikä viime vuonna.

Kuultuani ed. Hallbergin tekemän uuden selventävän ehdotuksen kannatan mainittua ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Hallberg ed. Kosolan kannattamana ehdottanut, että perusteluissa lausuttaisiin: „Eduskunta pitää tarpeellisena, että hallitus ensi tilassa vapauttaisi kotimaiset raakavuodat säännöstelystä ja korvaisi vuotaliikkeille raakavuotakaupasta vientikiellon takia kuluvan vuoden aikana jo aiheutuneet vahingot". Kutsun tätä ed. Hallbergin ehdotukseksi. Ed. Hautala ed. Kähösen kannattamana ehdottaa, että perustelujen toiseen kauppaleeseen tehtäisiin vastalauseessa oleva lisäys. Kutsun tätä ed. Hautalan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska ehdotukset ovat vastakkaisia, on niistä ensin äänestettävä toisiaan vastaan ja voittanut asetetaan mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Hautalan ehdotuksen ja ed. Hallbergin ehdotuksen välillä.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Hautalan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hallbergin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Hautalan ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Hautalan ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hautalan ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahmavaara, Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, V. Eskola, Friman, Haapanen, Haapasalo, Hakala, Heinonen, Heitto, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Huunonen, Hykkäälä, Häikiö, Innala, Jokinen, Junnila, Juntunen, Järnefelt, Järvinen, Kaitila, Kalavainen, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kilpeläinen, A. Kinnunen, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Kyttä, Käkelä, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindqvist, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niemi, Niiranen, E. Nurminen, N. Nurminen, Nykänen, Paasio, Pasanen, Pekkala, Pesonen, Pessi, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Raunio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Saariaho, Salminen, Seppi, A. Simonen, Stenberg, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Tanner, Tauriainen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tikkaoja, Toivonen, Torvi, Turkka, Turunen, Tuurna, Törngren, Viherheimo, Virkki, A. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen ja Öhman.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, Erkkilä, K. Eskola, Haapaniemi, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikura, Honkala, Huttunen, Häppölä, Ikonen, Jern, Jussila, Kaarna, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Kauppi, T. Kinnunen, Koivisto, Korsbäck, Kosola, Kullberg, Kähönen, Lahtela, Lampinen, Larson, Leivonen, Luostarinen, M. Miettunen, Nikkola, Niskala, Nordström, Pakkanen, Palovesi, Rankila, Rantamaa, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Sarjala, Saura, V. Simonen, Soininen, Solla, Tarkkanen, Tiitu, Vennamo, Wickman, Vilhula, Virolainen, J. Wirtanen ja Väänänen.

Tyhjää äänestää ed. Miikki.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Hakkila, Heikkilä, Heljas, Hietanen, Hollsten, Joukanen, Kekkonen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, Kuittinen, Kölli, Lappi-Seppälä, P. Leskinen, Meinander, Niukkanen, Nordfors, Nuorsaari, Peltonen, Rantala, Ryhtä, Salmela-Järvinen, Seppälä, Takki, Östenson ja Österholm.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 117 jaa- ja 56 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 25.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

13) Kansaneläkelaitoksen valtuutettujen toimintakertomus vuodelta 1950.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu kertomus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 6.

Keskustelua ei synny.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

14) Ehdotuksen laiksi eräistä asuntokiinteistöjä koskevista veronhuojennuksista

sisältävä ed. Öhmanin ym. lak. al. n:o 116 esitetään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

P u h e m i e s: Edustajille jaettu hallituksen esitys n:o 55 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti t y ö v ä e n a s i a i n v a l i o k u n t a a n:

Ehdotuksen laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 55.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti pöydälle eduskunnan

e n s i p e r j a n t a i n istuntoon:

15) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kalaverkkolangan tullin alentamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 27;

16) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 28;

17) Ehdotuksen laiksi kirjanpitolain muuttamisesta

sisältävän lakialoitteen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 5;

s e u r a a v a a n istuntoon:

18) Ehdotuksen Helsingin hovioikeuden perustamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu lakivaliokunnan mietintö n:o 8;

e n s i p e r j a n t a i n istuntoon:

19) Eräiden Suomen ja Norjan välisen valtakunnanrajan tarkistuksessa todettujen muutosten hyväksymistä

koskevan hallituksen esityksen johdosta laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5;

20) Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu asetus Norjan kanssa tehtyyn maksusopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan voimaansaattamisesta,

laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6; sekä

21) Ehdotuksen laiksi maanhankintalain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään klo 16.

Täysistunto lopetetaan kello 15,53.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

44. Tiistaina 4 p. joulukuuta 1951

kello 16.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

Ehdotukset laiksi Helsingin hovioikeuden perustamisesta ja laiksi sotaylioikeudelle kuuluvien tehtävien siirtämisestä Helsingin hovioikeudelle .. 653

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 5.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon.

Päiväjärjestyksessä oleva asia:

Ehdotukset laiksi Helsingin hovioikeuden perustamisesta ja laiksi sotaylioikeudelle kuuluvien tehtävien siirtämisestä Helsingin hovioikeudelle.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 5, joka sisältää yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelu:

Ed. Kujala: Herra puhemies! Hallitus on perustellut esitystään Helsingin hovioikeuden perustamisesta useammalla syyllä. Yksi niistä on mm. se, että Turun hovioikeudessa on ollut asiain ruuhkautumista.

Hallituksen taholta lakivaliokunnassa esiintyneet asiantuntijat korostivat erikoisesti tätä seikkaa ja muutamat heistä alleviivasivat vielä sitä siihen tapaan, että siitä on johtumassa epävarmuutta oikeudenkäynnissä. Kun asiaa lähemmin lakivaliokunnassa tutkittiin, ei kuitenkaan näin ole asianlaita. Turun hovioikeuden kohdalta ei ole viime aikoina nähtävissä asiaruuhkan kasvua.

Niihin tilastoihin, joita hallituksen asiantuntijat esittelivät, oli tarkoituksenmukaisesti otettu asiat sillä tavalla, että mm. kesäloma-aika oli otettu asiain sisääntulossa mukaan, jolla ajalla luonnollisesti ei oltu asioita ratkaisu ja näin oli saatu asiain ruuhkautuminen näyttämään verrattain suurelta. Kaikilta muiltakin kohdilta hallituksen esityksen perustelut ovat kovin hatarat ja mitä lähemmin tähän asiaan koetti syventyä lakivaliokunnassa, ei ole voinut välttyä siltä ajatukselta, että hallituksen perustelut on kirjoitettu hatariksi tarkoituksenmukaisuussyistä. Tekisi mieli sanoa, että nämä perustelut on kirjoitettu tällaisiksi tarkoituksella johtaa eduskunta harhaan tässä asiassa. Hallituksen perusteluissa annetaan mm. sellainen kuva, että jos perustetaan Helsingin hovioikeus, niin menot pienenevät oikeuslaitoksen kohdalta. Näissä perusteluissa, mitkä hallituksen taholta esitetään, osoitetaan, että yksistään palkkasäästöä tulisi vuodessa toista miljoonaa markkaa, joka sekään ei pidä lainkaan paikkaansa sen vuoksi, että Itä-Suomen hovioikeudesta on kokonainen osasto ollut nyt lomautettu, jolle ei luonnollisesti ole palkkamenoja tarvinnut suorittaa. Hallitus kuitenkin on ottanut perusteluihinsa Itä-

Suomen hovioikeuden palkkamenot täysilukuisina. Tällainen perustelu eduskunnalle laadittavan esityksen eteenpäin viemiseksi ei ole millään tavalla hyväksyttävää, kun se niinkin arvovaltaiselta taholta kuin hallituksen taholta esitetään. Mielestäni tämä hallituksen esitys on myöskin ristiriidassa niitten pyrkimysten kanssa, mitä se on sanonut ajavansa. Hallitus on useassa yhteydessä vakuuttanut pyrkimyksenään olevan valtion menojen pienentämisen, mutta siitä huolimatta hallitus on antanut erään tällaisen esityksen eduskunnalle, joka tulee vaatimaan varsin runsaasti menojen lisäystä oikeuslaitoksen kohdalla. Siitä ei yksinkertaisesti päästä mihinkään, että Helsingin hovioikeuden perustaminen tulee aiheuttamaan varsin huomattavia lisämenoja valtiolle.

On luonnollista, että kehityksen kuluessa myöskin oikeuslaitos vaatii uusimista. Useamman vuoden aikana onkin ollut jo suunnitteilla koko Suomen oikeuslaitoksen uusiminen ja sen toimintamenetelmien tarkistus. Siitäkään syystä ei ole välttämätöntä, että nyt yksi tällainen yksityiskohta uusitaan, ennen kuin on edes olemassa suunnitelmia koko oikeuslaitoksen uusimisesta. Lisäksi kun Helsingin hovioikeuden perustaminen ei oikeusvarmuudenkaan kannalta ole välttämätöntä, olemme me kansandemokraattiset lakivaliokunnan jäsenet päätyneet siihen käsitykseen, että tällä kerralla Helsingin hovioikeuden perustamisesta olisi luovuttava. Se ei ole niin tähdellinen asia, että se pitäisi nyt juuri suorittaa, jolloin valtiontalous on niin heikossa asemassa kuin se meillä tällä hetkellä on. Asiat voidaan hoitaa edelleen Turun hovioikeudessa, sillä Turun hovioikeus on työskennellyt vajaalla työvoimalla pitemmän ajan. Jos se saadaan työskentelemään täydellä tehollaan, ei mitään ruuhkaantumista asioissa tapahdu.

Hallitus perustelee myöskin Helsingin hovioikeuden perustamista sillä, että oikeutta hakeville siitä koituu huomattavaa säästöä, koska Turun hovioikeuden piiri on niin laaja ja kirjeenvaihto ja kaksien asiamiesten käyttö lisää huomattavasti oikeutta hakevien kustannuksia. Tällä kohdalla se pitää paikkansa vain Helsingin kaupungin asukkaille, mutta ei sen laajemmalle. Laaja maaseutu Helsingin hovioikeuspiirissäkin edelleen joutuisi käyttämään kahta asiamiestä, joten tämäkin on verrattain pieni saavutus. Sen sijaan hallituksen esitykseen sisältyvä Sotaylioikeuden lakkauttaminen on varsin ajankohtainen, sen vuoksi, että mainitulla oikeudella ei ole ollut riittävästi työtä. Asiantuntijain lausunnon mukaan tämä kuitenkin voidaan suorittaa siten, että Sotaylioikeuden asiat siirretään esim. Turun hovioikeuden käsiteltäväksi, joka asiantuntijain lausunnon mukaan on yhtä hyvin suoritettavissa kuin niitten siirtäminen Helsingin hovioikeudellekin.

Sen vuoksi suosittelen suurelle valiokunnalle, kun se joutuu tätä asiaa käsittelemään, että se ottaisi käsittelyssään huomioon ne periaatteet, joita esitetään valiokunnan mietintöön liittyvässä vastalauseessa.

Ed. Myllymäki: Minua kiinnostaa myöskin tämän asian käsittelytapa. Näistä asiakirjoista ei mielestäni käy selville, minkä tähden tämän asian käsittelemisellä on näin tavaton kiire, että täytyy nyt käsitellä siinä järjestyksessä, kuin yleensä täällä on totuttu erinäisiä hätälakeja laatimaan. Minäkin kehoittaisin suuren valiokunnan jäseniä erikoisesti ottamaan huomioon, että näyttää siltä, että tämän asian takana on jotakin muuta kuin mitä näissä asiakirjoissa on lakiehdotuksen perusteluissa esitetty. Kaikki näkökohdat puhuvat sen puolesta, että ei ainakaan tällaisella asialla näin tavatonta kiirettä ole. — Vaikka nyt pidetään ylimääräisiä istuntoja tämän asian tähden — on asian luonne sellainen, että ei se tällaisia kiireitä vaadi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna kello 11.

Täysistunto lopetetaan kello 16,13.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

45. Keskiviikkona 5 p. joulukuuta 1951

kello 11.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ainoa käsittely:

1) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952 657
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20; hallituksen esitys n:o 1; rah. al. n:ot 1—413.

Toinen käsittely:

2) Ehdotukset laiksi Helsingin hovioikeuden perustamisesta ja laiksi sotaylioikeudelle kuuluvien tehtävien siirtämisestä Helsingin hovioikeudelle 700
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 35; lakivaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 5.

3) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.. 701
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 34; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 46.

Esitellään:

4) Ed. Hakalan ym. lak. al. n:o 117 laiksi eräistä asuntokiinteistöjä koskevista veronhuojennuksista ..... „

5) Ed. Hietasen ym. lak. al. n:o 118 laeiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain ja huoneenvuokrien säännöstelystä annetun lain muuttamisesta sekä laiksi vakavan ja oikeudenmukaisen hinta- ja palkkatason turvaamisesta 701

6) Ed. Kanniston ym. lak. al. n:o 119 laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain muuttamisesta 703

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat von Born, Hakkila, Hetemäki, Hollsten, Kekkonen, Kullberg, Kölli, Lampinen, P. Leskinen, Nuorsaari, Rantamaa, Raunio, A. Simonen, Soininen, Tervo ja A. Wirtanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta virkamatkan vuoksi ed. Kekkonen ja sairauden vuoksi ed. Hetemäki sekä yksityisasiain vuoksi edustajat Raunio, Lampinen, Karvikko, Rantamaa ja von Born.

Ed. Rapion ym. kysymys, joka koskee rehutilannetta kato-alueilla, ja maatalousministerin siihen antama vastaus.

Puhemies: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut maatalousministeri Miettusen vastaus ed. Rapion ym. kysymykseen, joka koskee rehutilannetta katoalueilla.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime kesänä vallinneen kuivuuden johdosta tuli maassamme monilla seuduilla heikko vilja- ja rehusato. Varsinkin Lounais-Suomessa ja eräillä muillakin alueilla rehusatoa kohtasi suoranainen kato.

Tästä johtuen maassamme on tällä hetkellä huomattavan suuri rehun vajaus. Maanviljelijät, erittäinkin pienviljelijät ovat joutuneet vaikeaan asemaan. Monien karjanomistajain on ollut jo nyt pakko huomattavassa määrässä vähentää karjaansa myymällä jatkuvaa maidontuotantoa varten tarkoitettuja yksilöitä teuraseläimiksi. Jos rehutilanteeseen ei saada nopeasti parannusta aikaan, on niidenkin karjanomistajain, jotka vielä karjaansa vähentämättä ovat jääneet odottamaan ulkomaisten väkirehujen saantimahdollisuuksia kohtuullisilla hinnoilla, pakko ryhtyä karjaansa vähentämään. Karjan runsaasta hävittämisestä seuraa luonnollisesti kulutuskeskusten ravitsemustilanteen vaikeutuminen sekä karjanomistajain taloudellisen aseman huonontuminen pitkäksi ajaksi, sillä lypsykarjan kasvattaminen vie useita vuosia.

Kun on todennäköistä, että ylituotantoalueilta ei saada karjanrehua riittävässä määrässä pula-alueille, olisi ryhdyttävä kiireellisesti hankkimaan maahan ja pienviljelijöille kohtuullisilla hinnoilla toimittamaan ulkomaisia väkirehuja, joilla kotoisten rehujen lisäksi voitaisiin turvata talviruokintakauden rehuntarve ja pelastaa pienviljelijät siitä vaikeasta tilanteesta, johon he ovat joutumassa.

Edellä sanottuun viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitämme valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota erikoisesti katoalueilla esiintyvään vaikeaan rehutilanteeseen, ja jos on, mihin toimenpiteisiin Hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä riittävän väkirehumäärän maahan tuottamiseksi ja kohtuulliseen hintaan pienviljelijöille toimittamiseksi?

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 1951.

Pertti Rapio. Antti Kinnunen.
Matti Meriläinen. Nestori Nurminen.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Nojautuen valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin ovat kansanedustaja Pertti Rapio ym. esittäneet hallituksen asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota erikoisesti katoalueilla esiintyvään vaikeaan rehutilanteeseen, ja jos on, mihin toimenpiteisiin hallitus on ryhtynyt tai aikoo ryhtyä riittävän väkirehumäärän maahan tuottamiseksi ja kohtuulliseen hintaan pienviljelijöille toimittamiseksi?

Vastaukseksi tähän kysymykseen, jonka Herra Puhemies on lähettänyt allekirjoittaneelle ministerille, saan kunnioittaen lausua seuraavaa:

Lähinnä maan lounaisosissa sattuneen rehukadon vuoksi maatalousministeriön neuvottelukunnalle annettiin tehtäväksi saatavissa olleet satotiedot huomioon ottaen selvittää ulkomaisten väkirehujen tarve edellyttäen, että maidontuotanto pyritään pitämään kuluvana satovuonna edellisen satovuoden tasolla. Tämän selvityksen perusteella hallitus on päättänyt ulkomaisten väkirehujen tuontiohjelmasta, johon sisältyy n. 100 milj. kiloa valkuaisrikkaita ja suunnilleen yhtä suuri määrä tärkkelysrikkaita väkirehuja. Ulkomaisten väkirehujen saantimahdollisuuksista riippuu, voidaanko tämä ohjelma kokonaisuudessaan toteuttaa.

Väkirehujen hintojen pitämiseksi sellaisella tasolla, että niiden entisestä huomattavasti laajentunut käyttö olisi taloudellisesti mahdollista, hallitus on päättänyt, että ulkomaisten väkirehujen hintojen alentamiseen saadaan käyttää hinnantasausrahaston varoja 1.5 miljardiin markkaan asti. Väki-

rehujen vähittäishintojen alennus tuli voimaan joulukuun alusta. Tämän lisäksi hallitus on päättänyt, että kuluvan vuoden toisessa lisämenoarviossa 11 Pl. XXV: 26 momentilla maatalouden tarvikkeiden hintojen alentamiseen ja maatalouden edistämiseen myönnetystä 470 milj. markasta käytetään 220 milj. markkaa väkirehujen hintojen alentamiseen pienviljelijöille.

Tämän saan kunnioittaen saattaa Herra Puhemiehen tietoon.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 1951.

Maatalousministeri *Martti Miettunen.*

Till Riksdagens Herr Talman.

Med stöd av riksdagsordningens 37 § 1 mom. ha riksdagsman Pertti Rapio m. fl. för besvarande av vederbörande regeringsmedlem framställt följande spörsmål:

> Har Regeringen fäst uppmärksamhet vid den särskilt i missväxtområden rådande svåra fodersituationen, och om så är fallet,
>
> vilka åtgärder har Regeringen vidtagit eller ämnar den vidtaga för införsel till landet av en tillräcklig mängd kraftfoder och för dess distribution till skäligt pris till småbrukarna?

Som svar på detta spörsmål, som Herr Talmannen sänt till undertecknad minister, får jag vördsamt anföra följande:

Närmast till följd av fodermissväxten i landets sydvästra delar gavs åt lantbruksministeriets rådgivande delegation i uppdrag att med beaktande av tillbudsstående skördeuppgifter utreda behovet av utländskt kraftfoder under förutsättning, att man söker hålla mjölkproduktionen under innevarande skördeår vid föregående skördeårs nivå. På grund av denna utredning har regeringen fattat beslut om ett importprogram beträffande utländskt kraftfoder, i vilket ingår c. 100 milj. kilogram äggviterikt och ungefär en lika stor kvantitet stärkelserikt kraftfoder. Det beror på möjligheterna att erhålla utländskt kraftfoder, om detta program i sin helhet kan förverkligas.

För att hålla prisen på kraftfoder på en sådan nivå, att dess användning, som avsevärt ökats mot förr, bleve ekonomiskt möjlig, har regeringen beslutat, att för sänkning av prisen på utländskt kraftfoder får användas medel ur prisutjämningsfonden upp till 1.5 miljard mark. Sänkningen av minutpriset på kraftfoder trädde i kraft från början av december. Dessutom har regeringen beslutat, att av de 470 milj. mark, som i detta års andra tilläggsbudget under 11 Ht. XXV: 26 mom. för sänkning av prisen på lantbruksförnödenheter och för lantbrukets främjande, 220 milj. mark användas till sänkning av kraftfoderprisen för småbrukare.

Detta får jag vördsamt bringa till Herr Talmannens kännedom.

Helsingfors den 3 december 1951.

Lantbruksminister *Martti Miettunen.*

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 1 ja rah. al. n:ot 1—413.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on hallituksen esityksen n:o 1 johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20, jossa on valmistelevasti käsitelty myöskin rahaasia-aloitteet n:ot 1—413.

Ensin sallitaan yleiskeskustelu asiasta. Yksityiskohtaisessa käsittelyssä esitellään ensin varsinaiset menot ja sitten pääomamenot, molemmat pääluokittain ja luvuittain vastaavine perusteluineen ja niissä olevine ponsineen. Sen jälkeen esitellään varsinaiset tulot ja pääomatulot osastoittain ja luvuittain vastaavine perusteluineen. Milloin mietinnössä on johonkin lukuun kohdistuvia perusteluja tai ponsia, ovat ne ilman eri mainintaa lukua esiteltäessä tulleet käsittelyn alaisiksi. Lopuksi esitellään sivuilla 15—19 olevat yleisperustelut. Jos mietintöä ei muuttamattomana

hyväksytä, lähetetään asia valtiopäiväjärjestyksen 76 §:n mukaisesti takaisin valtiovarainvaliokuntaan.

Ennenkuin asian käsittelyyn ryhdytään, tahdon kiinnittää eduskunnan jäsenten huomiota valtiopäiväjärjestyksen 75 §:n 2 momentin säännökseen, jonka mukaan edustajan tekemä ehdotus, joka tarkoittaa uuden, tulo- ja menoarvioehdotuksen laskelmiin sisältymättömän määrärahan ottamista tuloja menoarvioon, voidaan tulo- ja menoarviosta päätettäessä ottaa huomioon ainoastaan, jos se on vireille pantu asianmukaisesti tehdyllä rahaasia-aloitteella. Jotta ei syntyisi epäselvyyttä sanotussa lain kohdassa tarkoitetuista ehdotuksista, pyydän niitä edustajia, jotka aikovat tehdä tämänlaatuisia ehdotuksia, mainitsemaan ehdotusta tehdessään sen rahaasia-aloitteen numeron, jolla asia on pantu vireille.

Edelleen huomautan, että työjärjestyksen 43 §:n 2 momentin mukaan edustajalla, joka aikoo ehdottaa muutoksia valtiovarainvaliokunnan ehdotukseen, on oikeus saada muutosehdotuksensa monistetuksi ja edustajille jaetuksi. Kun tällainen menettely on omiaan edistämään tulo- ja menoarvion käsittelyä, kehoitan edustajia, jotka aikovat esittää vastalauseisiin sisältymättömiä muutosehdotuksia, hyvissä ajoissa jättämään ehdotuksensa keskuskansliaan monistamista ja jakelua varten.

Lopuksi huomautan vielä, että eri pääluokkien kohdalla sallitaan kutakin pääluokkaa esiteltäessä yleisluontoinen keskustelu siitä pääluokasta ennen pääluokkaan kuuluvien lukujen esittelyä, mutta asianomaisen luvun kohdalla on esitettävä ainoastaan ehdotukset lyhyine perusteluineen.

Menettelytapa hyväksytään.

Yleiskeskustelu:

Ed. Tanner: Herra puhemies! Valtion talousarvio on sikäli erikoisasemassa eduskunnassa käsiteltäviin muihin asioihin verrattuna, että sitä erinäisissä tilaisuuksissa saatellaan määrätyillä perinteellisiksi muodostuneilla puheilla. Jo syksyllä, silloin kuin hallituksen talousarvioesitys esitellään eduskunnassa, käyttää valtiovarainministeri sen yhteydessä puheen, luoden katsauksen valtiovarain tilaan, selostaen hallituksen esityksen sisältöä ja tyytyväisenä silmäillen kättensä töitä. Kun esitys sen jälkeen on perusteellisesti käsitelty valtiovarainvaliokunnassa, on jälleen tilaisuus, jolloin nämä perinteelliset puheet tulevat käytetyiksi. Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan tehtävänä on ollut kertoa, mitä valiokunta on aikaansaanut ja jos mahdollista, niitä ansioita valiokunnalle näin suoritetusta työstä. Sen jälkeen seuraa vuorollaan valtiovarainministeri, joka sekä omasta että hallituksen puolesta antaa arvosanan valiokunnalle siitä, mitä se on tehnyt. Näin on asiain kulku tämän kysymyksen ollessa esillä.

Minun tehtävänäni on tällä kertaa avata tämä keskustelu ja siis kertoa, mitä valiokunta on aikaansaanut. Kun tämä kaikki on hyvin täsmällisesti ja lyhyesti kerrottuna mietinnön yleisperusteluissa, en kuitenkaan tahdo, ainakaan pitkälti, vaivata eduskuntaa näiden seikkojen toistamisella. Jätän myöskin valtiovarainministerin tehtäväksi antaa tavanmukainen arvosanansa valiokunnan työstä. Sensijaan mielestäni on aihetta tällä kertaa erikoisesti kertoa, minkälaisten poikkeuksellisten olosuhteiden keskellä valiokunnan on ollut löydettävä tiensä ja suoritettava työnsä.

Kuten hallituksen esityksestä näkyy, on se päivätty syyskuun 5 päivänä ja esitelty eduskunnassa saman kuun 11 päivänä. Tuskin valtiovarainvaliokunta kuitenkaan oli päässyt kunnolla työnsä alkuun, kun tapahtui yhtä ja toista, mikä perusteellisesti sekoitti siihenastiset piirustukset. Koko kesän työssä ollut suunnitteluneuvosto oli syyskuun lopulla vihdoinkin saanut työnsä ja ohjelmansa valmiiksi. Samoihin aikoihin muodostettiin uusi hallitus ja sen muodostaneet eduskuntaryhmät olivat sopineet erinäisistä yksityiskohdista tulevassa hallitusohjelmassa. Sikäli kuin ne valtion talousarviota koskivat, oli ohjelmassa erinäisiä terveitä periaatteita, kuten esimerkiksi se, että valtion menoja oli koetettava voimakkaasti supistaa, sijoitustoimintaa oli karsittava ja valtion talousarvio oli koetettava saada ylijäämäiseksi eli — kuten sitä muualla sanotaan — ylibalanssoiduksi.

Nämä olivat siis erittäin terveitä periaatteita ja olisi ollut suotavaa, että niitä heti alusta pitäen myöskin olisi voitu toteuttaa. Valitettavasti samaan hallitussopimukseen,

johon nämä periaatteet sisältyvät, sisältyi myöskin erinäisiä muita yksityiskohtia, jotka vaikuttivat päinvastaiseen suuntaan ja vaikuttivat siten rikkovasti näihin periaatteisiin nähden. Ja erikoisesti ne särkivät sen pohjan, jolle edellisen hallituksen talousarvioesitys oli rakennettu. Hallitussopimukseen sisältyi nimittäin kohtia, jotka toiselta puolen lisäsivät valtion menoja ja toiselta puolen vähensivät sen tuloja.

Sellaisina valtion menoja lisäävinä kohtina on syytä ensinnä mainita arvojärjestyksessä suurin nimittäin lapsilisiä koskeva kohta. Talousarvioesityksessä oli lähdetty siitä, että lapsilisiä voitiin vähentää 3 miljardilla; hallitussopimus sensijaan lisäsi entisiä 3 miljardilla, niin että täten syntyi talousarvioesitykseen 6 miljardin markan suuruinen rako. Edelleen oli tarkoituksena lisätä asuntorakennustoimintaan käytettyjä ns. Arava-rahoja 2 miljardilla, asutusrahastoon 2 miljardilla ja maaseudun asuntorakennustoimintaa 550 miljoonalla markalla, jotka lisäykset yhteensä tekivät 10,5 miljardia markkaa. Oli eräs menoja vähentäväkin kohta. Se koski niitä vanhuksia, jotka eivät kuulu kansaneläkelain alaisuuteen, siis ennen vuotta 1884 syntyneitä. Sensijaan, että hallituksen esityksessä oli suunniteltu näiden vanhusten avustustoiminnan voivan alkaa jo ensi vuoden alusta, oli havaittu, että se teknillisesti oli mahdotonta ja sen vuoksi suunniteltu se alkavaksi vasta vuoden puolivälistä alkaen. Kun tähän tarkoitukseen hallituksen esityksessä oli varattu 3 miljardia, väheni esityksen loppusumma täten puolellatoistamiljardilla. Nämä menoja lisäävät kohdat vaikuttivat kuitenkin sen, että menopuolelle sivultapäin oli yhtäkkiä ilmestynyt 9 miljardia markkaa lisämenoja.

Toiselta puolen oli, kuten mainitsin, myöskin tuloja koskevia päätöksiä tehty ja niiden johdosta eduskunta jo tähän mennessä on tehnyt erinäisiä verolakeja koskevia ratkaisuja. Niinpä on tulo- ja omaisuusverolakia muutettu ottamalla käytäntöön kokonaan uusi asteikko, jonka vaikutus eduskunnassa arvioitiin 5 miljardin markan suuruiseksi vähentävään suuntaan. Liikevaihtoverolaki uusittiin poistamalla siitä erinäisiä tärkeimpiä tarvikkeita. Tämän vähennyksen arvioitiin vaikuttavan 6 miljardin markan suuruisella summalla. Näistä siis kertyi tulojen vähennyksiä 11 miljardia markkaa. Jos vielä ottaa huomioon ns. suhdannepidätyksen siltä osalta, joka tänä vuonna tulee suoritettavaksi, siis 13 miljardin markan suuruisena summana, mikä tulee käytettäväksi hintojen alennuksiin ja mikä muuten olisi ollut verotettavaa tuloa, saamme edelleen ainakin neljän ja ehkä neljän ja puolen miljardin markan suuruisen tulon vähennyksen. Näinollen oli hallitussopimuksen kautta vähennetty tuloja ja lisätty menoja niin, että rakoa hallituksen esitykseen verrattuna oli syntynyt vähintään 24 miljardia markkaa.

Pienenä lohdutuksena on mainittava, että tulopuolella oli koetettu varata myöskin hieman lisäyksiä. Siinä suhteessa on mainittava tulliveroon nähden toimeenpantu keskimäärin 10 %:n lisäys samoinkuin leimaverolakiin nähden toimeenpantu noin 20 %:n suuruinen lisäys. Nämä eivät kuitenkaan loppusummiin nähden kovinkaan suuria vaikuta.

Nämä hallitussopimukseen sisältyvät kohdat olivat muuttaneet tilanteen kokonaan toisenlaiseksi kuin se oli ollut silloin, kun edellinen hallitus oli talousarvioesityksensä tehnyt. Muutokset aikaansaivat sen, että valtiovarainvaliokunnan liikkumismahdollisuus oli voimakkaasti tullut rajotetuksi. Valiokunnan oli erittäin vaikeata sovittaa yhteen hallituksen esitystä ja hallitussopimusta.

Kun valiokunta näillä edellytyksillä lähti työhönsä, havaitsi se heti alussa, että sen oli vaikea ryhtyä vähentämään menoeriä hallituksen esityksestä. Sehän olisi ollut helpoin tie täyttää se rako, joka oli syntynyt. Niistä lisämenoista, joita sisältyi hallituksen esitykseen, oli suurin osa vuoden varrella tapahtuneista virkamiesten ja toimenhaltijain palkankorotuksista johtunutta. Suuri osa oli inflation aiheuttamaa, jotapaitsi valiokunnan oli tarpeellista arviomäärärahoja vielä tarkistaa ja niitä korotella. Lakiin sidotut menot olivat edelleen esteenä siihen, että esityksen menoeriä olisi voitu vähentää. Viime vuosina tavaksi tulleen käytännön mukaisesti valiokunnan jäsenet sensijaan rohkeasti korottelivat hallituksen esitykseen sisältyviä eri momenttien määrärahoja, ja niinpä oli tuloksena, että ensimmäisen käsitelyn jälkeen voimme havaita valiokunnan lisänneen hallituksen esitykseen kaiken kaikkiaan 15 miljardia markkaa menopuolelle. Kun tulopuolella

kohtuudella oli voitu arvioida lisätuloja ainoastaan 3,2 miljardia, merkitsi valiokunnan ensimmäisen käsittelyn tulos sitä, että se oli lisännyt talousarvion vajausta 11,800 miljoonaa markkaa. Kun vajaus hallituksen esityksessäkin jo oli 5,5 miljardia oli vajaus siten kasvanut 17,300 miljoonaan markkaan. Se oli aikamoinen vajaus. Kun oli ollut epäilyksiä siitäkin, olisiko lainamarkkinoilla, kotimaisilla tai ulkomaisilla, ollut saatavana edes hallituksen esitykseen sisältyvää 5,5 miljardin lainamäärää, oli täysin selvää, ettei ainakaan niin suurta lainaa olisi ensi vuonna ollut saatavissa kuin valiokunnan työn tulos olisi edellyttänyt. — Valiokunnan maineen pelastamiseksi on sanottava, että ne lisäykset, joita valiokunta teki, yhteensä 15 miljardia markkaa, eivät suinkaan kaikki olleet harkinnan varaisia, vaan suuremmaksi osaksi siitä johtuneita, että hallitussopimus oli tuonut mukaan erinäisiä lisämenoja ja että arviomäärärahoja ja muita tarkistuksia suoritettaessa oli ollut pakko korotella erinäisten momenttien summia. Valiokunnan oman harkinnan tulokseksi ensimmäisen lukemisen päätyttyä jäi noin 6,5 miljardin markan lisäys.

Kun tilanne oli pulmallinen ja kun valiokunnan oli yksinään vaikea löytää ulospääsyä tästä pulmasta, asetuttiin yhteyteen hallituksen kanssa neuvotellen, mitä nyt olisi tehtävä. Näissä neuvotteluissa, jotka veivät aikaa kokonaisen viikon ja siten viivästyttivät valiokunnan töitä, tultiin lopulta tulokseen. Ratkaisun esittäminen tapahtui hallituksen toimesta ja sen antaman luettelon mukaisesti. Tässäkään luettelossa hallitus ei toivomuksista huolimatta ollut katsonut voivansa esittää mitään vähennyksiä hallituksen alkuperäisen esitykseen. Se tyytyi poistamaan vain suurimman osan niistä lisäyksistä, joita valiokunnassa oli toimeenpantu.

Ratkaisun jälkeen valiokunnassa oli verrattain helppo mennä eteenpäin ja työ sujuikin nopeasti. Oli saatu uusi linja. Sitä kutsuttiin hieman pilkallisesti „hallituksen perustuslaiksi". Haluaisin väittää, ettei se ihan niin sitova ollut. Joskaan määräävänä ei ollut tyhjän kukkaron diktatuuri, jollaista parikymmentä vuotta takaperin oli pakko naudattaa, oli olemassa ainakin supistuvien tulojen diktatuuri ja se pakotti valiokunnan verrattain kiinteästi noudattamaan tätä uutta linjaa.

Verrattain nopeasti saatiinkin sitten toinen lukeminen suoritetuksi. Silloin havaittiin, että menopuolelle oli jäänyt jäljelle vielä 7 miljardin suuruinen lisäys. Melkein koko summa aiheutui hallitussopimuksesta ja arviomäärärahojen korottamisesta. Valiokunnan omasta harkinnasta johtuvia lisäyksiä oli vain 700 milj. markkaa. On syytä mainita, että edustajain tekemistä aloitteista oli aiheutunut lisäystä 157,300,000 mk.

Kun menopuoli oli saatu selville, oli huolehdittava siitä, että tulot peittäisivät nämä lisäykset. Tulot oli sen johdosta uudelleen arvioitava. Onneksi valiokunnalla oli käytettävänään tietoja, jotka osoittivat, että tähän oli varaa. Valtion tulot ovat inflation jatkuessa vuosi vuodelta kasvaneet. Viimeiset tiedot, mitä tältä vuodelta oli käytettävissä, osoittivat, että syyskuun loppuun mennessä kaikki verotulot olivat huomattavasti kasvaneet, erikoisesti tärkeimmät verotulot, tulo- ja omaisuusvero ja liikevaihtovero. Muutkin valtion tuloja kartuttavat momentit osoittivat melkoisia lisäyksiä. Valtion kassatilanne osoittautui sen johdosta edulliseksi, ainakin keveämmäksi kuin vastaavana aikana viime vuonna. Valtion velka oli noin 3 miljardia markkaa pienempi kuin vastaavana aikana edellisenä vuonna. Valtion vekseleitä oli 4,5 miljardia mk vähemmän kuin samaan aikaan edellisenä vuonna jnp. oli siis erittäin edullinen, oli vain jatkuva. Valiokunnalla oli niin ollen mahdollisuus arvioida valtion tulot vielä sen verran korkeammiksi kuin hallituksen esityksessä, että nämä lisätyt menot, 7 miljardia, tulivat peitetyiksi.

Lopputasauksessa havaittiin, että vajaukseksi menojen ja tulojen välillä jäi 5,400 milj. markkaa, sen sijaan, että hallituksen esitys päättyi 5,500 milj. markkaan. Tuo vajausta osoittava summa olisi siis koetettava ensi vuoden aikana peittää lainoilla.

Valiokunnan työn jälkeen eduskunnalle voidaan esittää talousarvio, joka päättyy 171 miljardiin markkaan. Kun hallituksen esitys päättyi 164 miljardiin, on siinä äsken mainitsemani 7 miljardin markan suuruinen ero. Talousarvio on siten huomattavasti suurempi kuin vuosi takaperin laadittu. Kuten edustajat tietävät, se päättyi 130

miljardiin markkaan. Kasvua on siis kokonaista 41 miljardia eli 31,5 %. Että se on liian voimakasta valtion menojen kasvua, siitä ei täällä liene eri mieliä olemassa.

Miten valiokunnan työn tulosta on katseltava. Eräänä lohduttavana puolena siinä on se, että uusia veroja ei ole tarvinnut esittää vajauksen peittämiseksi ja että veron korotuksiakaan ei ole muilla aloilla tapahtunut kuin tulli- ja leimaverotuksen alalla. Arviomäärärahat valiokunta on koettanut arvioida niin omantunnontarkasti kuin mahdollista, mutta en silti halua eksyä samanlaiseen kehumiseen, mikä tavallisesti näin syksyllä esitetään, että ne ovat nyt niin tarkkaan arvioidut, että ne todella pitävät paikkansa. Sitä ei kukaan tässä vaiheessa voi vakuuttaa.

Valtion talousarvion voimakas kasvu on mielestäni käsitettävä tervetulleena varoituksena siitä, että tällä tiellä ei enää voida jatkaa. Niin hyvin hallituksen kuin eduskunnan on tästä lähtien ehdottomasti pidettävä huoli siitä, että menojen kasvu saadaan pysäytetyksi ja sen kautta myöskin inflatio pysäytetyksi.

Hallitus oli, kuten alussa mainitsin, edellyttänyt, että talousarvio voitaisiin saada ylijäämäiseksi, ylibalansoiduksi. Havaitsen kuitenkin että vajausta on jäänyt 5,400 milj. markkaa. Pintapuolisesti katsoen siinä ei siis ole ylijäämää. Mutta kun toiselta puolen ottaa huomioon, että valtionlainoja ensi vuoden aikana lyhennetään 10,400 milj. markkaa, tulee valtion velka itse asiassa pienenemään. Siinä mielessä talousarviota voisi kutsua ylijäämäiseksi.

Talousarvio ei ainakaan huononna tähänastista valtiovaraintilaa, joka on pohjaltaan terve ja jonka varaan huoleti voi rakentaa edelleen, kun vain huolehditaan siitä, etteivät viime vuosien ikävät sivuvaikutteet sitä enää pääse tärvelemään.

On kuitenkin sanottava, että tämä on hyvin kireä talousarvio. Tulopuoli on arvioitu tavallista tarkemmin. Ei voi ainakaan luottaa siihen, että tuloja tulisi kertymään paljon yli sen, mitä talousarvion tulopuolella nyt esitetään. Ja meidän on kuitenkin varauduttava siihen, että ensi vuodenkin aikana on pakko esittää joitakin lisämenoarvioita ja että arviomäärärahatkin saattavat vielä nousta. Tämä pakottanee eduskunnan tiukasti noudattamaan valtiovarainvaliokunnan linjaa ja pidättäytymään menojen lisäyksistä. Vaivalla rakennettua talousarvion tasapainoa eduskunnan ei pitäisi horjuttaa.

Pyydän vielä viitata eräisiin periaatteellisiin lausuntoihin, jotka sisältyvät valtiovarainvaliokunnan mietintöön sivulla 16 ja joissa valiokunta ilmaisee mielipiteensä erinäisiin suurempiin kysymyksiin nähden. Eräänä näistä on huomautus siitä, että liian paljon on viime vuosina jouduttu käyttämään valtion varoja erinäisten suurien rahastojen kautta ja siten jouduttu siihen asemaan, että eduskunta melkoisessa määrässä on menettänyt mahdollisuuttaan vaikuttaa raha-asioiden hoitoon. Edelleen moititaan sitä, että lisämenoarviossa otetaan mukaan paljon uusia menoja, jotka olisi pitänyt esittää jo varsinaisessa menoarviossa. Lopuksi ilmoitetaan, että valiokunta suhtautuu myönteisesti paraikaa noudatettavaan vakauttamistoimintaan ja toivoo, että se myöskin tulisi menestymään.

Valiokunnan mietinnön esittelyn jälkeen sallittaneen minun lopuksi vielä esittää joitakin henkilökohtaisia ajatuksia niiden havaintojen johdosta, joita valiokunnan työssä mukana ollessa on ollut tilaisuus tehdä.

Olen aikaisemminkin jonkin verran ollut tekemisissä valtion talousarvion kanssa. Siitä huolimatta perehtyminen nykyiseen talousarvioon on ollut työlästä. Siihen on ilmestynyt paljon uusia piirteitä, joita ei ainakaan kaikkia saata pitää sen kauneusarvoja lisäävinä. Ensimmäinen havainto on se, että talousarvion loppusumma on viime vuosina valtavasti kasvanut. Siihen on olemassa ymmärrettäviäkin syitä. Sellaisia ovat suunnaton sotakorvaus, joka aiheettomasti on maksettavaksemme pantu, siirtoväen asuttaminen, invaliidien huolto ja lopuksi, joskaan ei vähiten, jatkuva inflatio. Mutta kun kasvu on näin valtava kuin se todellisuudessa on, sisältyy siihen paljon avokätisyyttäkin. Sen sijaan, että sodan edelliset talousarviot päättyivät noin 5 miljardin markan loppusummaan sekä ettei niitä vuoden varrella kovin rohkeasti lisäilty lisäbudjeteilla ja arviomäärärahojen ylityksillä, päättyi esim. vuosi takaperin laadittu talousarvio 130 miljardin markan loppusummaan. Siihen on kuluvan vuoden varrella lisämenoarvioiden kautta kertynyt lisämenoja lähes 40 miljardia,

jota paitsi arviomäärärahojen ylityksien ilmoitetaan nousevan 20 miljardiin markkaan, joten aikanaan esitettävä tilinpäätös ilmeisesti nousee 200 miljardin markan valtavaan summaan. Se on siis noin 40-kertainen sodan edellisiin valtion menoihin verrattuna. Se talousarvio, jonka valiokunta nyt esittää eduskunnan hyväksyttäväksi, päättyy, kuten edellä on mainittu, 171 miljardiin markkaan, siis 41 miljardia suurempaan summaan kuin kuluvalle vuodelle laadittu. Kuinka paljon siihen ensi vuoden varrella kertyy lisää uusien menoarvioiden sekä arviomäärärahaylitysten muodossa, on tällä hetkellä mahdotonta aavistaa, mutta kaikkia niitä ei tietenkään saateta välttää.

Peittääkseen nämä kasvavat menot valtion on täytynyt vastaavassa määrässä hankkia lisätuloja, ja mistäpä niitä muualta saisi kuin säätämällä uusia veroja ja korottamalla entisiäkin. Veronmaksajat kaikissa tuloluokissa huokaavat raskaiden verojen alaisina, mutta siitä huolimatta kaikilla tahoilla vaaditaan valtiota ottamaan yhä uusia tehtäviä huolehdittavakseen.

Toinen havainto, jonka muutamien vuosien vieraantumisen jälkeen talousarvion suhteen tekee, on se, että siihen entistä runsaammin on ilmaantunut ns. lakimääräisiä menoja. Ne tunnettiin kyllä aikaisemminkin ja valtion raha-asioita hoitavat henkilöt valittivat silloin jatkuvasti niiden suurta määrää ja sitä rasitusta, joka niistä aiheutui menojen vapaalle harkinnalle. Siitä lähtien menoja sitovien lakien määrä on kuitenkin suuresti lisääntynyt. Etenkin parina kolmena viimeksi kuluneena vuotena on säädetty runsaasti erilaisia aloja koskevia uusia lakeja, joiden kautta määrättyihin tarkoituksiin, usein ilman laskelmia, on säädetty vuosittain myönnettäväksi joko jokin vähimmäissumma tai sadasosissa määrätty osuus tuon tarpeen vaatimasta menosta.

On selvää, että joillakin aloilla on suorastaan välttämätöntä lailla etukäteen määrätä, miten paljon niihin valtion varoja on käytettävä. Esim. valtion hallintokoneiston suurin menoerä, virkamiesten ja toimenhaltijain palkkaus, on pakostakin määrättävä lailla. Samoin koulujen ja sairaaloiden on välttämättä tiedettävä, kuinka suurella osuudella valtio on valmis niiden menot peittämään. Mutta kun järjestelmä ulotetaan niin pitkälle, että lailla säädetään, miten paljon valtion on vuosittain uhrattava määrätynlaisten teiden kunnostamiseen tai, kuten näillä valtiopäivillä on yritetty tehdä, peltojen perusparannuksiin tai jo kerran valtion avustuksella kaivettujen viemäreiden kunnostamiseen, mennään ehdottomasti liian pitkälle (Ed. Vennamo: Eikä mennä!). Silloin valtiovalta etukäteen sitoo kätensä ja on velvollinen käyttämään tulojaan näihin lakisääteisiin menoihin siitä huolimatta, ovatko ne kulloinkin välttämättömän tarpeellisia tai onko niitä varten edes olemassa riittävästi varoja käytettäväksi, samalla laiminlyömättä toisia ehkä paljon tarpeellisempia tarkoituksia. Kun nykyään noin 3/4 valtion kaikista menoista on lakimääräisiä, huomaa helposti tämän asian laajan kantavuuden.

Tästä menojen lakisidonnaisuudesta on ollut eräs turmiollinen seuraus. Kun lakisääteisen määrärahan suuruutta on vaikea ennakolta arvioida, se kun useissa tapauksissa riippuu hakemusten lukuisuudesta, ei tämän luontoisia määrärahoja voida merkitä kiinteiksi, vaan otetaan ne talousarvioon arviomäärärahoina, jotka eivät ehdottomosti sido hallitusta eikä asianomaisia viranomaisia. Siitä johtuu, että eduskunnan suorittamat etukäsiarviot niiden suhteen useimmiten eivät pidä paikkaansa, vaan tulevat huomattavasti ylitetyiksi, kuten esim. tänä vuonna kokonaisella 20 miljardilla tulee tapahtumaan.

Miten suureen täyttöön arviomäärärahajärjestelmä on tullut, käy ilmi seuraavista numeroista. Eduskunnan pöydällä olevassa talousarvioesityksessä niitä on laskettu olevan kokonaista 886 kappaletta, siis melkein puolet kaikista menomomenteista, ja niiden yhteissumman nousevan 147 miljardiin markkaan. Jos näistä erotetaan pois 18 Pl:ään kuuluvat sarakkeen ulkopuolella olevat menot, jää niitä muiden menojen osalle vielä 667 kappaletta ja niiden yhteissummaksi 109 miljardia markkaa. Se tekee 66 % esityksen 164 miljardiin markkaan päättyvästä loppusummasta.

Vielä 15 vuotta takaperin oltiin tässä suhteessa paljon varovaisempia. Silloisessa talousarviossa arviomäärärahat nousivat noin 30 %:iin talousarvion loppusummasta eikä niitä ylitetty samalla rohkeudella kuin nykyään.

Hyväksymällä tämäntapaisia valtion me-

noja sitovia lakeja ja sallimalla arviomäärärahojen yhä runsaampaa käyttöä eduskunta on luovuttanut käsistään melkoisesti määräämisvaltaansa valtion raha-asioissa, voipa sanoa, on menettänyt mahdollisuuden etukäteen määrätä, miten valtion varoja tullaan käyttämään. Olisi sen vuoksi aiheellista palata aikaisempaan varojen käyttöön supistamalla menoja säätävien lakien lukumäärää ja vain harkiten sallimalla arviomäärärahojen käyttöä talousarviossa. Nykyinen käytäntö johtaa turmiolliseen virkavaltaisuuteen. Toivottavasti hallitus jo ennen seuraavan talousarvion laatimista katsoo tarpeelliseksi suorituttaa tätä tarkoittavan työn (Ed. Hiltunen: Ei taida tulla apua!).

Käytettävissä olevia varoja hajoitetaan samanaikaisesti liian moneen samanlaiseen tarkoitukseen. Meillä on nykyään yhtä aikaa rakenteilla puolisen tusinaa uutta rautatietä, lukemattomia uusia maanteitä, neljä valtavaa keskussairaalaa ja muita sairaaloita sekä lukemattomia kansakouluja ja muita kouluja, kaikkia muita mainitsematta. Kun kaikkiin ei riitä yhtäaikaa varoja, edistyy niiden valmistuminen luvattoman hitaasti, vahingoksi sekä niiden tarvitsijoille että valtiolle. Järkevämpää olisi jakaa käytettävissä olevat varat ja työvoima vain siihen määrään kohteita, joka kerrallaan voidaan kunnollisesti saada päätökseen. Edustajilla näyttää kuitenkin olevan toinen käsitys asiasta. Joka valtiopäivillä esitetään jatkuvasti uusia tarpeita ja ollaan tyytyväisiä, jos ne saadaan kirjoihin, miten pienellä alkumäärärahalla tahansa, kestääköön niiden toteuttaminen sen jälkeen miten kauan tahansa.

Aloitteiden runsaus näilläkin valtiopäivillä on tälle ajatustavalle kuvaavaa. Jätettiinhän eduskunnalle aloiteajan kuluessa 413 raha-aloitetta, joiden toteuttaminen olisi vaatinut 47 miljardia markkaa. Ei yhdessäkään aloitteessa ehdotettu menojen vähentämistä tai osoitettu keinoja tulojen lisäämiseksi. Näistä aloitteista valiokunta on voinut ottaa huomioon vain 13 ja osoittanut niihin 157 milj. markkaa. Edustajien ahertaminen on niin ollen ollut turhaa. Se ei kuitenkaan ole lannistanut valiokunnan eräitä jäseniä. Laajassa vastalauseessaan he vieläkin esittävät noin 17 miljardin markan suuruisia lisämenoja valiokunnan mietinnön loppusummaan, voimatta esittää, mistä niihin tarvittavat varat saataisiin. Sitä ei voi leimata muuksi kuin edesvastuuttomaksi kevytmielisyydeksi. Mutta, kuten tiedetään, ei siinä ryhmässä, jota noiden vastalauseiden tekijät edustavat, aikaisemminkaan ole nollia puuttunut (Naurua. — Vasemmalta: Tannerin politiikkaa!).

Sen suuren merkityksen, suorastaan avainaseman vuoksi, mikä talousarviolla on rahaolojen vakiinnuttamisessa ja samalla inflation vastustamisessa, olisi korkea aika saada aikaan jyrkkä käänne valtion talousarvioita laadittaessa ja niitä hyväksyttäessä. Hallituksen olisi talousarviota valmistellessaan vakavammin kuin äskeisinä vuosina harkittava, onko jokin uusi tarve todella välttämätön ja vasta tultuaan siitä vakuuttuneeksi otettava se menojen joukkoon. Ja eduskunnan olisi vuorostaan oltava tähänastista pidättyväisempi käsitellessään hallituksen talousarvion esityksiä. Niistä olisi mieluummin poistettava tarpeettomia menoja kuin lisäiltävä uusia. Eduskunta edustaa veronmaksajia ja valvoo heidän etuaan. Verojen rasittavuus voidaan pitää kurissa ja niitä alentaa vain jos menot pidetään kurissa ja hillitään niiden tarpeeton nousu (Eduskunnasta: Hyvä!).

Valtiovarainministeri Rantala: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunta on saanut budgettimietintönsä valmiiksi niin ajoissa, että eduskunta ehtinee sen käsitellä joulukuun puoliväliin mennessä loppuun ja toivottavasti näin ollen ensi vuoden tuloja menoarvio voidaan vahvistaa myöskin ennen uuden vuoden alkamista, kuten asiallista onkin. Tästä nopeudesta on syytä antaa tunnustus valiokunnalle, etenkin kun hallituksen esitys lähetettiin sinne viikkoa myöhemmin kuin edellisenä vuotena, ja lisäksi valiokunnan työ on eri seikoista johtuen joutunut keskeytymään, viimeksi ensimmäisen ja toisen lukemisen välillä tunnetuista ja valiokunnan arvoisan puheenjohtajan äskeisessä lausunnossakin koskettelemista syistä. Kuitenkin eduskunta pääsee nyt aloittamaan menoarvion käsittelyn kuusi päivää aikaisemmin kuin viime vuonna ja kolme päivää aikaisemmin kuin 2 vuotta takaperin. Tälläkin kerralla on ollut runsaasti mutta työtä tulo- ja menoarvion käsittelyn rinnalla, joskin eräät ai-

kaisempina vuosina valiokunnan työpainetta lisänneet asiat eivät nyt ole olleet vaikuttamassa. Nythän on saatu nauttia ainakin palkkausasioiden käsittelyn kohdalta linnarauhaa tällä kerralla. Ei ole syytä valiokunnalta kieltää tunnustusta toisessakin suhteessa kuin käsittelyn nopeuttamisessa. Kun valiokunnan työn tulos ensimmäisen käsittelyn jälkeen, joka vastoin sovinnaisia tapoja vedettiin julkisuudenkin valokeilaan, näytti varsin murheelliselta, niin toinen lukeminen todistaa itsehillinnän ja järjen voittaneen. Hallituksen oli pakko ennen toisen käsittelyn alkamista valiokunnassa vakavasti osoittaa, ettei sellainen lähimain n. 17 miljardin markkaan nouseva menojen lisäys, jota ensimmäinen lukeminen tiesi, ollut mahdollista, sillä vastaavia tuloja olisi mahdotonta valtiolle hankkia ensi vuotena. Kun valiokunnan mietinnön loppusumma nyt on pyörein luvuin 171,202 milj. markkaa, merkitsee se noin 7 miljardin markan lisäystä hallituksen esityksen loppusummaan. Nyt on tosiasia, että sen jälkeen kun edellinen hallitus jätti käsiteltävänä olevan esityksen, on vakauttamisohjelmaa laadittaessa ja sitä ryhdyttäessä toteuttamaan tullut esiin myöskin suuria menoja, jotka valiokunnan oli otettava mukaan, ja niin on jouduttu kohtelemaan pyrkimyksiä menojen lisäyksiin harkinnan varaista tietä varsin ankarasti. Tämä pidättyväisyys on tällä kerralla kylmien tosiasioiden sanelemaa ja vaatimaa. Jos todella tahdotaan talouselämän vakaantumista, irtipääsemistä inflation pyörteistä, joissa pitkät ajat tässä maassa on oltu, on myöskin valtiontalouden tasapaino saatava aikaan ja sen säilymisestä huolehdittava.

Valiokunta on menojen loppusumman puitteissa tietysti siellä täällä halunnut painaa myöskin oman „puumerkkinsä" talousarvioon, joka on luonnollistakin. En lähde tässä yhteydessä lähemmin tarkastelemaan, ovatko toisaalta ne lisäykset ja toisaalta vähennykset, joita valiokunta on ehdottanut, joka kohdaltaan kultavaa'alla punnittuja ja oikeaan osuneita. Niin on laita ehkä eräiden valiokunnan pääomamenojen osalta suorittamien vähennysten ja lisäysten suhteen. Niistä lisäyksistä, joita valiokunta ensimmäisessä lukemisessa teki, on se poistanut eräitä sellaisiakin, joita voisi puolustaa niiden lisäysten edellä, joita valiokunta lopullisesti on esittänyt. Esimerkiksi eduskunnan oman pääluokan kohdalla valiokunta on nyt toisessa lukemisessa poistanut jo aikaisemmin hyväksymänsä lisäyksen valtiontilintarkastajain henkilökunnan lisäämiseksi, josta asiasta kuitenkin eduskunta viime kesäkuussa hyväkyessään valtiontilintarkastajain uuden johtosäännön, perusteluissa valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti kiirehti tämän asian järjestämistä silloin aivan ensi tilassa. Kun sentään monien kymmenien miljoonienkin erin on menoja monille menomomenteille lisätty, niin ilmeisesti ainakin yhtä tärkeätä olisi ollut järjestää myöskin valtiotalouden ja valtiontilintarkastuksen kohdalla vuosia korjauksen tarpeessa ollut asia vihdoinkin kuntoon, koska jatkuva valtion taloudessa esiintyvä epäkohtien laajuus edellyttäisi myöskin tarkastustoiminnan tehostamista.

Huolimatta siitä, että valiokunta on joutunut lisäämään menoarvion loppusummaa yli 7 miljardilla markalla, se on onnistunut löytämään myöskin lisää tuloja ensi vuoden aikana, jopa siinä määrässä, että valtion lainoja koskevalta tulomomentilta se on voinut vähentää kokonaista 100 milj. markkaa. Kun on ilmeistä, että valtion lainoja ei ensi vuonna ole helppoa saada kertymään sitä 5,5 miljardin markan määrää, joka hallituksen esityksen mukaan oli edellytetty saatavan, niin jokainen alennus tässä suhteessa on tervetullut. Valitettavasti valiokunta tuloja kokoon haravoidessaan on löytänyt vain niin helpon ja toisaalta epävarman keinon kuin tulojen uudelleen arvioinnin. Ilman pumppaamisella budjettiin tämä voidaan saada kauniin näköiseksi, mutta se ei todellisuudessa johda tasapainoiseen budjettiin, johonka ehdottomasti olisi pyrittävä. Nykyisiä suhdanteitakin silmällä pitäen tuntuu eräiden tulomomenttien arviot ainakin eräiltä kohdin epävarmoilta, mitä sitten jos suhdanteet huononevat ja vaikuttavat silloin myös tuloja alentaen valtiontalouteen.

Valiokunnan optimistille on epäilemättä antanut aihetta valtiontaloutemme kehitys, kuten koko kansantaloutemmekin, erittäin edullinen kehitys kuluvana vuotena. Vientimme suuri nousu sekä arvoltaan että myös volyymiltaan kuluvana vuotena on ilahduttavaa, kun siihen sisältyy myöskin yllättävän suuri vientivoittoisuus. Myöskin niiden tietojen perusteella, jotka kuluvalta vuo-

delta ovat käytettävissä valtiontaloudesta, voidaan päätellä, että tulojen ja menojen tasapaino tällä tilivuodella saavutetaan. Sitä käsitystä ovat omiaan tukemaan ne tiedot, jotka valtion kassatilanteesta ovat käytettävissä ja joita tietoja täällä budjetin lähetekeskustelussa silloinen valtiovarainministeri ja nyt äsken valtiovarainvaliokunnan arvoisa puheenjohtaja myöskin osittain esitteli. On syytä ehkä mainita samasta seikasta, johonka valiokunnan puheenjohtaja jo lausunnossaan myöskin kajosi, nimittäin valtionvelan kehitykseen. Se on ollut myöskin edullinen. Osoitettuaan vaihteluita eri kuukausina tänä vuonna, se on viimeisinä kuukausina alentunut. Siten se syyskuun päättyessä oli 136,033 milj. markkaa ja lokakuun lopulla vain 130,564 milj. markkaa ja nyt marraskuun lopulla tarkistamattomien tietojen mukaan edelleen alentunut n. 129,870 milj. markkaan, josta ulkomaista velkaa on ollut 67,14 miljardia ja kotimaista 62,72 miljardia markkaa. Vuoden alusta valtionvelan kokonaismäärä on siten alentunut 5,839 milj. markalla. Vaikka ulkomainen velka onkin hieman lisääntynyt vuoden kuluessa eräiden tavaraluottojen johdosta, on sensijaan kotimaisen velan määrä alentunut varsin huomattavasti. Myöskin valtion vekseliluotto on vähentynyt. Sehän oli viime vuoden lopussa 19,880 milj. markkaa. Nyt päättyneen marraskuun viimeisenä päivänä se oli 18,032 milj. markkaa, ollen se tällöin 7,627 milj. markkaa pienempi kuin vastaavasti marraskuun lopussa 1950. Vaikka toisaalta vuosia jatkuneen inflation vaikutukset valtion menoissa näkyvät selvästi siinä, että kokonaismenot tullevat olemaan, kuten täällä on mainittu, 200 miljardin markan vaiheilla, niin toisaalta myöskin vielä tällä kertaa on inflation kautta myöskin valtion tulot, etenkin juuri verotulot, kasvaneet voimakkaasti. Tämä asiantila ei saa kuitenkaan tuudittaa meitä unelmoimaan, että vaikeudet valtiontaloudessa olisivat voitetut. Edullinen tila tällä hetkellä riippuu ennen kaikkea nykyisistä edullisista vientisuhdanteistamme. Tämä on julkisuudessa monasti sanottu, mutta se on syytä vielä kerran toistaa. On muistettava, että inflation jo pysähtyessä eivät tulot virtaakaan sen jälkeen enää yhtä vuolaasti valtion kassaan kuin ne ovat tehneet lähinnä veronmaksajien kustannuksella inflatiokaudella, ja tätä silmällä pitäen myöskin valtiontalouden tasapainokysymys on tässä valossa käsitettävä.

Mainitsin jo edellä, että tulot tässä tulo- ja menoarviossa ovat nyt arvioidut erittäin tarkoin. Valitettavasti tämän budjetin menopuoli ei ole suinkaan lähimainkaan monissa kohdin tullut oikein arvioiduksi. Juuri arviomäärärahojen kohdalla näyttää ilmeiseltä, että ne jäävät aliarvioiduiksi, eikä tätä asiaa enää voida käsittelyn nykyisessä vaiheessa korjata. Kuluvana vuotena tulevat jo arviomäärärahojen ylitykset nousemaan todennäköisesti yli 20 miljardia markkaa. Etenkin lämmityskustannusten jyrkkä nousu vaikuttaa näillä asianomaisilla momenteilla jo kuluvana vuotena tavattoman raskaasti ylityksiä, mutta myös eräät muut, ennen kaikkea lakeihin perustuvat menot, joista valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja lausunnossaan mainitsi. Se seikka, että uusia avustuslakeja on parina viimeisenäkin vuotena jatkuvasti ja nopeassa tahdissa säädetty ja edelleenkin näyttää säädettävän ilman, että on luotettavia selvityksiä edes niistä menoista, joita nämä uudet tai uusitut lait tulevat valtiolle merkitsemään, tämä aiheuttaa valtiolle suurenevia taloudellisia vaikeuksia. Valitettavaa on, että silloinkin kun nämä lakien muutokset tapahtuvat hallituksen esityksen perusteella, että silloinkin useinkin asianomaisten laitosten ja myöskin virastojen taholla, kun on kysymys niiden ajamista tai puoltamista valtionavun lisäämistä koskevista esityksistä, laskelmat esitetään monta kertaa aivan virheellisinä. Seuraus on, kun lakia ryhdytään käytännössä toteuttamaan, että valtion menot tämän lainsäädännön aiheuttamina paisuvat kymmeniä, jopa satakin prosenttia suuremmiksi, kuin ehkä valiovarainvaliokunnalle ja eduskunnalle oli aikoinaan lainsäädännön yhteydessä ilmoitettu. Tästä voisin esittää aivan viime ajoilta tuoreita esimerkkejä. Kun lisäksi muutoinkin budjetissa arviomäärärahat usein arvioidaan todellista ja todennäköistä alhaisemmiksi, syntyy murheellinen asiaintila budjetin toteutumisen suhteen. Yhdyn myöskin valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan lausuntoon siinä, kun hän kosketteli tässäkin eduskunnassa viime aikoina esiintyneitä suorastaan ei vain liian pitkälle meneviä, vaan suorastaan mahdottomia aloitteita valtionvarojen

käyttämiseksi erilaisiin tarkoituksiin, joiden aloitteiden tuloksena, jos ne hyväksyttäisiin, olisi päästä kouraamaan veronmaksajien kukkaroon entistä syvemmälle. Tällaisiin kevytmielisiin ja puoluepropagandan ajamista valtion kustannuksella tarkoittaviin aloittaisiin ovat oppositiossa olevat usein täällä syyllistyneet eri yhteyksissä (SKDL:n ryhmästä: Hallituspuolueet!). Vielä ikävämpi on, että hallituspuolueissakin on esiintynyt eräitä yksilöitä, joilla ei näissä asioissa näytä olevan suurtakaan vastuuntunnetta (SKDL:n ryhmästä: Esimerkkejä!). Siitä on juuri kuluneelta viikolta täällä esimerkkejä.

Valiokunnan mietintöön liittyvissä vastalauseissa eri ryhmiin kuuluvat valiokunnan jäsenet esittävät myöskin vielä käsittääkseni kevyesti jopa yli puolentoistakymmenen miljardin markan nettolisäyksiä, kuten nyt on tehty. On ilman muuta selvää, että tuloja ei saada siten hankituksi, kuin vastalausujat saadakseen vastalauseensa näyttämään kauniimmalta ovat esittäneet. Olen pannut merkille, että myös juuri hallituspuolueisiinkin kuuluvat valiokunnan jotkut jäsenet saattavat menojenlisäysinnossaan olla mukana kymmenkunnassakin vastalauseessa ja kevyin tuntein esittää monien satojen miljoonien, jopa yli miljardinkin kuormaa lisää veronmaksajille. Jos näin menettelisikin joku uusi kansanedustaja, joka ensimmäistä kertaa joutuu valtion tulo- ja menoarviota käsittelemään, sen vielä voisi ymmärtää, mutta että valtiovarainvaliokunnan jäsenet, joilta sentään pitäisi vaatia, että he pyrkivät edes seuraamaan valtiontaloudenkin kehittystä, vieläpä jo aikaisemmin kansanedustajana olleet näin menettelevät, tällaista menettelyä ei voi erittäin korkealle asettaa.

Vaikka esillä onkin olympiavuoden budjetti, minä toivon hartaasti, että kansanedustajat eivät olympiainnostuksen vallassa ryhtyisi nyt kilpailemaan esittämällä lisäyksiä tähän menoarvioon.

On syytä sanoa lopuksi, että siinäkin muodossa, jossa budjetti nyt valtiovarainvaliokunnan valmistelun jäljeltä esiintyy, se ei ole ylijäämäinen budjetti, eikä sen toteuttaminen tule olemaan helppoa. Ilmeisesti on ryhdyttävä toimenpiteisiin valtion tulojen lisäämiseksi sekä toisaalta muodostuu välttämättömyydeksi menojen vähentäminen myöskin nimenomaan lainsäädäntöä muuttamalla, jotta päästään lakeihin sidottujen menojen osalta supistamiseen. Toivottavasti, kuten lausuin, eduskunta tällä kerralla pidättyy menojen lisäämisestä ainakaan siitä, johonka valtiovarainvaliokunta mietinnössään on päätynyt.

Ed. Kalliokoski: Herra puhemies! Tulo- ja menoarvion käsittely kuuluu eduskunnan jokavuotiseen säännölliseen asiain menoon, ja sen hyväksyminen on valtiontalouden hoidon ja yleensä maan asioiden hoidon kannalta aivan välttämätön. Senvuoksi tulo- ja menoarvion käsittely aina saa osakseen mielenkiintoa ja huomiota eduskunnan piirissä. Tällä kertaa kuitenkin tulo- ja menoarvion käsittely on tavallista mielenkiintoisempi asia senvuoksi, että se liittyy osana vakauttamisohjelmaan, jonka toteuttamiseksi maa parhaillaan käy taistelua. Niinhyvin hallitus kuin eduskuntakin ja maan kaikki taloudelliset piirit ovat ilmoittaneet kannattavansa vakauttamispyrkimystä, ja siis sen toteuttamisen välttämättömyydestä ollaan periaatteellisesti yksimielisiä.

Eräs taloudellisen vakaannuttamisen edellytys hallitusneuvotteluja käytäessä ja hallitussopimusta tehtäessä katsottiin olevan pyrkiminen ja pääseminen ns. ylijäämäbudjettiin. Täällä ovat valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja ja herra valtiovarainministeri lausuneet hieman eriävän käsityksen siitä, onko nyt esilläoleva tuloja menoarvioesitys ylijäämäbudjetiksi katsottava vaiko ei. Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan mielestä se sitä oli, senvuoksi että valtion velka ensi vuoden kuluessa suunnitelmien mukaisesti lyhenee suuremmalla määrällä kuin uusia lainoja edellytetään otettavaksi. Valtiovarainministeri kuitenkin epäili, oliko näin asianlaita. Minusta näyttää siltä, että joka tapauksessa nyt esillä oleva tulo- ja menoarvioesitys lähentelee ylijäämäbudjettia ja että sitä voidaan senvuoksi pitää vakauttamissuunnelman kannalta laatuun käypänä. Mutta on selvää, että tällaiseksi tulo- ja menoarvio on saatu ylen ankaralla kädellä.

Tosin on niin, että menot on arvioitu varovaisesti. Niin on täytynyt ehdottomasti tehdä, jos on haluttu päästä vakavaan talousarvioon ja jos on tahdottu tulla ylijäämäbudjettiin. Menojen kasvua on myöskin ollut hillittävä erinomaisen voimak-

kaasti, jopa on ollut käytävä menojen supistamiseenkin. Tällaista menettelyä tulo- ja menoarvion laatimisessa voidaan tietenkin arvostella. Kun menoja on ollut erinomaisen ankarasti supistettava ja niiden kasvua rajoitettava, niin tulo- ja menoarvion yksityiskohtiin voidaan oikeutetusti osoittaa ja kohdistaa arvostelua. Samalla tavoin voidaan tietysti arvostella vakauttamisohjelman yksityiskohtia. Ollaan kaikin sitä mieltä, että kaikilta kohdilta enempi nyt esilläoleva tulo- ja menoarvioesitys kuin vakauttamisohjelmakaan eivät ole täysin onnistuneita, vaan että niissä on sellaisia yksityiskohtia, joita voidaan sekä arvostella, että moittia. Arvostelua kuitenkin hillitsee tietoisuus siitä, että jos vakauttamisohjelman toteuttaminen nyt epäonnistuu, niin sitä taloudellista kehitystä, joka siitä alkaa, on mahdoton kenenkään arvioida. Kukaan ei ole selvillä siitä, mihin joudutaan, jos taloudellinen vakauttamisohjelma ei voi toteutua ja tämä on minun mielestäni sellainen asia, joka hillitsee arvostelua niin hyvin vakauttamisohjelman kuin tulo- ja menoarvionkin yksityiskohdista puheenollen, koska tulo- ja menoarvio on, kuten jo mainitain, osa vakauttamisohjelmaa. On tietenkin myös selvää, että jos eduskunta on taloudellisen vakauttamisen aikaansaamisen kannalla, niin se ei voi sillä tavoin muuttaa esilläolevaa tulo- ja menoarvioehdotusta, että se merkitsisi taloudellisen vakaannuttamissuunnitelman torpedoimista, sitä ei voida sillä tavoin esimerkiksi menojen lisäyksellä tehdä toisenlaiseksi, että se perusolemukseltaan lakkaisi olemasta se ylijäämäbudjetti tai ainakin sellaista lähentelevä talousarvio, jonkalainen se vielä valtiovarainvaliokunnan lopullisenkin käsittelyn jälkeen on.

Kun on keskusteltu taloudellisen vakauttamisen toteuttamisesta, niin on kaikilta tahoin korostettu sitä tosiasiaa, että taloudelliseen vakauttamiseen pääseminen vaatii kaikilta kansalaispiireiltä uhrauksia. Siitä, että näin on asianlaita, ei ole oltu eri mieltä. Joutuisin kuitenkin aivan liian laajalle, jos yrittäisin tässä yhteydessä ryhtyä käsittelemään sitä, mitä uhrauksia eri kansalaispiireiltä sen laajan vakauttamisohjelman toteuttaminen vaatii, sen ohjelman, johon osana nyt käsillä oleva tulo- ja menoarvio liittyy. Saatan kuitenkin todeta sen, että myös nyt esillä olevaan talousarvioehdotukseen on ollut suhtauduttava ja on suhtauduttava saman tietoisuuden varassa kuin yleiseenkin taloudelliseen vakauttamiseen. On selvää, jos aiotaan päästä menojen hillitsemisen kautta taloudellisen vakauttamisen edellytyksenä olevaan vakavaan talousarvioon, niin siihen voidaan päästä vain sen kautta, että oikeutetuistakin taloudellisista vaatimuksista tingitään ja että jätetään tyydyttämättä sellaisia tarpeita, joita eri tahoilla asiallisilla perusteilla voidaan pitää erinomaisen tärkeinä.

En kuitenkaan voi olla toteamatta sitä, että kun maaseudun näkökulmasta katselee esillä olevaa talousarvioehdotusta sellaisena kuin se valtiovarainvaliokunnan kädestä on päässyt, näyttää siltä, niin kuin vaadittavat uhraukset olisivat muodostuneet kovin suuriksi. Lukuisat määrärahat esiintyvät valtiovarainvaliokunnan ehdotuksessakin niin pieninä, että ne esilläolevaan tarpeeseen nähden eivät ole mitenkään riittävät, vaan että tarve huomioiden niitä pitäisi monelta osalta ja monelta kohdalta hyvin suuressa määrässä lisätä.

Tyydyn mainitsemaan vain muutamia harvoja esimerkkejä tässä suhteessa. Maaseudun asunto-olojen parantamiseen myönnettävä määräraha ei tähän tarpeeseen ole lähimainkaan riittävä. Ja tällä kohdalla joutuu kysymään, onko sen sellaisena pitäminen, jonkalaisena se hallituksen esityksessä esiintyy, onko se täysin oikeuden- ja kohtuudenmukaista. Kun otetaan huomioon, että Arava-määräraha on sen lain edellyttämästä huomattavasta määrästä melkoisesti vielä korotettu, niin tätä taustaa vastaan tuntuu siltä, niin kuin maaseudun asunto-olojen parantamiseen ehdotettu määräraha olisi kovin pieni. Siirto asutusrahastoon on myöskn riittämätön tarpeeseen.

Jos me sitten katselemme tiemäärärahoja, niin hyvin maanteiden kuin kyläteidenkin rakentamisen ja niiden kunnossapitämisen osalta, niin taas joudumme tekemisiin sellaisten määrärahojen kanssa, jotka tarve huomioonottaen eivät ole riittävän suuret.

Äskettäin saatettiin julkisuuteen ensi talven talviaurauksia koskeva valtioneuvoston hyväksymä ohjelma. Monet, jotka asuvat, niin kuin allekirjoittanutkin, sellaisten teiden varressa, joita ei pidetä talvella moottoriajoliikennettä varten avoinna, olivat pettyneitä siitä, että tämä ohjelma sisälsi melkein täsmälleen saman kilometrimäärän

talvella aukipidettäviä teitä kuin edellisenkin talven ohjelma, että mitään mainittavaa kehitystä tässä suhteessa ei ole tapahtunut viime vuotiseen verraten. Tällainen kehityksen paikallaanpysyminen tai olojen täydellinen kehittymättömyys on tietenkin yleiseltäkin kannalta valitettavaa, puhumattakaan siitä, että se on raskasta niille, jotka tällaisista olosuhteista aiheutuvat vaikeudet joutuvat kokemaan.

Sitten on minun Pohjois-Suomen edustajana toteaminen, että sellainen asia kuin Pohjois-Suomen peruskuivatusohjelman toteuttaminen, vaikka sen alkuunpanemista varten onkin otettu määräraha ensi vuoden tulo- ja menoarvioon, on saanut niin pienen määrärahan osakseen, että sillä tosiasiallisesti ei töiden suorittamisen kannalta ole mainittavaa asiallista merkitystä. Olisi tietenkin mitä tärkeintä, että tällaisia tässä esimerkkinä mainitsemiani ja monia muita maaseudun kannalta ensiarvoisen tärkeitä määrärahoja voitaisiin korottaa. Minun on tässä myöskin todettava, että minä ainakin eräässä periaatteellisessa kohdassa olen eri mieltä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan, ed. Tannerin kanssa, sikäli kuin minä oikein ymmärsi hänen lausuntoaan. Kun hän puhui siitä, miten valitettavan paljon menoja on lailla sidottu, niin hän mainitsi tässä suhteessa vahingollisen pyrkimyksen, jotta koetetaan aikaansaada tukea, valtion tukea, sellaistenkin tarkoitusten toteuttamiseksi kuin aikoinaan valtion varoilla kaivettujen viemärien aukipitämiseksi (Ed. Tanner: Lailla siis!). Minä en tahdo sanoa, miten tällainen tarve on tyydytettävä, onko se tapahtuva lailla tai ilman sitä, mutta sitä mieltä minä rohkenen olla, että viemäri, valtaviemäri, joka ei ole vain yhden viljelijän tai yhden viljelijäryhmän tarpeiksi kaivettu, on laadulleen samanlainen yleistä tarvetta palveleva laitos kuin maantie. Kun me olemme kerran hyväksyneet sen periaatteen, että maantiet rakennetaan ja myös kunnossa pidetään valtion toimenpitein, ja kun me kaikin olemme yksimielisiä siitä, että muunlainen järjestely ei olisi kohtuullistakaan, niin silloin meidän on oltava myös sitä mieltä, että sellainen viemäri, joka joko luonnonviemärinä avataan tai kaivetaan yleistä tarvetta tyydyttämään, on myös yleisillä varoilla kunnossapidettävä, koska on mahdotonta edes määrätä, kenen se muuten olisi kunnossapidettävä ja koska sellainen joka tapauksessa palvelee yleistä tarvetta.

Niin, katsellessamme valtiovarainvaliokunnan ehdotusta olemme todenneet, että se lukuisissa kohdin meidän mielestämme kohtelee maaseutua sillä tavoin, että joutuu kysymään, ovatko uhraukset, joita tähän vapauttamisbudjettiin pääsemiseksi on ollut tehtävä, ovatko ne oikeudenmukaisessa ja kohtuullisessa suhteessa toisiinsa, kun on kysymys siitä, mitä miltäkin piiriltä tämän vakauttamisen toteuttamiseksi vaaditaan. Mutta me olemme sitä mieltä, että näissä oloissa ei ole mahdollisuuksia mainittavimpiin menojen lisäyksiin, ja me pidämme tärkeänä sen yhteistyön, jota sosialidemokraattien ja maalaisliiton kesken nyt on onnistuttu aikaansaamaan maan asioiden hoitamiseksi, ja siltä kannalta tuntuu olevan välttämätöntä niellä sellaistakin, mikä ei ole miellyttävää.

Haluaisin kuitenkin tässä yhteydessä kiinnittää huomiota sellaisiin asioihin, jotka liittyvät niin sanoakseni tulevaisuuden näkyihin tässä suhteessa.

Se budjettivuosi, jota varten me nyt säädämme valtion tulo- ja menoarvion, on eräässä mielessä käänteen tekevä vuosi. Sen kuluessa loppuvat sotakorvaussuoritukset. Syyskuun 18 päivänä tulevana vuonna suunnitelmien mukaisesti saadaan lähetetyksi viimeinen sotakorvauslasti ja siten vapautuu seuraavana vuonna käytettäväksi nykyisistä menoista melkoinen määrä. Se antaa mahdollisuuksia myös eräiden tärkeiden tarpeiden tyydyttämiseksi tulevaisuudessa jo vuoden 1953 kuluessa, joiden tyydyttämiselle vielä vuoden 1952 aikana ei ole mahdollisuuksia. Minä haluaisin tässä suhteessa lausua sellaisen hurskaan toivomuksen, varsinkin kun nyt pitkällä tähtäimellä suunnitellaan taloudellista vakauttamista, että täten vapautuvia varoja ei olisi käytettävä kulutusmenojen lisäämiseen, vaan yhtäältä tuottaviin ja toisaalta yleistä kehitystä ja elämän yleisiä edellytyksiä kohottaviin tarpeisiin. Maaseutua ei silloin saisi syrjäyttää.

Kun on kysymys maaseudulle tärkeistä asioista, niin minä haluan myös tässä yhteydessä, siis lähinnä tulevaisuuden näköalojen huomioimiseksi, kiinnittää huomiota vielä tieolojen kehittämiseen, tieolojen kehittäminen on eräs kaikkein tärkeimpiä yleisen kansallisen kehityksemme edellytyk-

siä ja varsinkin se on tärkeä edellytys maaseudun elämän kohoamiselle (Eduskunnasta: Oikein!). Kun se on myös kansantaloudellisesti edullista, kun hyvät tiet aiheuttavat kansantaloudellista säästöä, niin taloudellisten mahdollisuuksien tällaiseen avautuessa ei tätä asiaa missään tapauksessa saisi unohtaa ja laiminlyödä. Olen vakuuttunut siitä, mikä myös hallitusneuvottelujen yhteydessä todettiin, että eduskunta odottaa nopeasti uuden tielakiesityksen eduskunnalle jättämistä ja sen nojalla ratkaisevaa kehitystä nyt puheena olevassa suhteessa.

Esillä olevaa tulo- ja menoarviota, niinkuin vakauttamisohjelmaakin, laaditaan eräässä mielessä taloudellisen korkeakonjunktuurin vallitessa. Vakauttaminen ja tavallaan myös tulo- ja menoarvio perustetaan osaksi, vakauttaminen varsin suureksi osaksi, vientikaupan alalla vallitsevaan korkeakonjunktuuriin ja siinä yhteydessä saataviin suhdannepidätyksiin. Tällainen menettely lienee nykyoloissa täysin välttämätön. Meillä olisi vaikeata ajatella taloudellisen vakauttamisen toteuttamista ilman liian raskaita uhreja, jollei tällaista mahdollisuutta nykyisin olisi käytettävissä. Mutta toisaalta tällainen vakauttamisohjelma ei voine olla mikään pitkän tähtäimen ohjelma. Kuka tietää, onko suhdannepidätyksiä käytettävissä kauan ja miten kauan niitä on. Pitkän tähtäimen ohjelma on laadittava toisenlaisille perusteille ja on sitä laadittaessa huomioon otettava sellainenkin mahdollisuus, että taloudellista tilannetta on voitava pitää vakavana silloinkin, kun tällaisiä korkeakonjunktuurista johtuvia erikoisia etuja ei ole käytettävissä. Se vakava aika, joka nyt toivottavasti saavutetaan yhtäältä esillä olevan tulo- ja menoarvion toteuttamisen kautta ja toisaalta taloudellisen vakauttamisen muunlaisen toteutumisen pohjalla, on mielestäni käytetty parhaiten silloin, jos sen kuluessa todella laaditaan ja onnistutaan aikaansaamaan pitkän tähtäimen ohjelma taloudellisen vakauttamisen toteuttamiseksi. Tosiasia on, että meillä, niinkuin äsken mainitsin, vielä nyt sellaista ei ole olemassa ja silloin on pakko ottaa huomioon äsken mainitsemani näkökohta, sekin, että taloutta voidaan pitää ja on pidettävä vakavana myöskin sellaisissa olosuhteissa, jolloin ei nykyisin vallitsevan korkeakonjunktuurin tarjoamia erikoisetuja ole käytettävissä, ja että tämän vakauttamisen silloinkin pitäisi voida toteutua niin, että ne uhraukset, joita eri kansalaispiireiltä vakauttamisen ylläpitämiseksi vaaditaan, eivät merkitsisi musertavaa laskua elintasossa.

Ed. V. Leskinen: Herra varapuhemies! Herra valtiovarainministerin ja valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajan puheenvuoroissa esiintuotiin ja painavia perusteluja sen puolesta, että käsiteltävänä oleva valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1952 olisi ei vain suurin piirtein vaan oleellisia yksityiskohtia myöten hyväksyttävä valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaisesti.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä on yksituumaisesti päättänyt äänestää tämän Väinö Tannerin uusimman kirjan mukaan, joka hänen aikaisempaan kirjalliseen tuotantoonsa verrattuna on niin luvattoman kuiva ja asiallinen, että sen menestys täällä eduskunnassakin on ollut suorastaan kyseenalainen. Samalla ryhmämme kuitenkin edellyttää, että myöskin muut hallituspuolueet noudattavat vastaavasti tätä hallituksen yksimielistä toivomusta.

Ensi vuoden budjetti on hallitusohjelmassa ilmaistun taloudellisen tasapainopyrkimyksen avainkysymyksiä, eräänlainen hallituksen ja eduskunnan yhteinen vakauttamispoliittinen diploomityö tai ainakin kisällinäyte, jonka tulee osoittaa suuntaa talouselämämme yksityisen sektorin enemmän tai vähemmän vapaaehtoisille, samansuuntaisille ponnistuksille. Valtion talous edustaa jo sinänsä niin laajaa taloudellisten tapahtumien aluetta yhteiskunnassamme, että sen tasapainoittaminen on yleisen vakauttamispolitiikan ensimmäisiä edellytyksiä. Ellei näin tapahtuisi, syntyisi helposti myös epäilyksiä hallituksen toimenpiteiden oikeutuksesta muun talouselämämme suhteen.

Asia sinänsä on se täällä eduskunnassakin jo usein toistettu viisas ajatus, että ensi vuoden budjetti olisi tänä talouspoliittisena ylimenokautena pitänyt saada asiallisestikin ylijäämäiseksi. Se olisikin ollut toivottavaa, mutta syistä, jotka eivät ole luettavissa ainakaan sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän syyneiksi, se ei vielä tällä kerralla ollut mahdollista. Kun valtion velkojen kuoletus kuitenkin on lähes

kaksinkertainen syntyneen vajauksen peittämiseksi tarvittaviin uusiin lainoihin nähden, on toisaalta pidettävä mahdollisena väitteitä budjetin alijäämäisyydestä harhaanjohtavina. Oikea arvostelu lienee: tasapainoinen budjetti, jonka heikkoutena kuitenkin ovat niin äärimmilleen ylöspäin arvioidut tulot, että ne eivät jätä paljonkaan tilaa totunnaisille lisäbudjeteille, ja ehkä liian optimistisesti arvioidut menot, jotka voivat vielä huomattavastikin lisääntyä.

On kuitenkin varsin aiheellista onnitella valtiovarainvaliokuntaa sen johdosta, että se ensimmäisen lukemisen jälkeen, jossa vielä oli vallinnut sodan jälkeisten budjettien käsittelylle ominainen löysäranteisuus määrärahojen lisäämisessä, lähti urille ja pyrki johdonmukaisesti saamaan budjetin tasapainoon. Ilmeisesti siihen eivät vaikuttaneet niinkään paljon ne neuvottelut, joita hallituspuolueiden eduskuntaryhmien kesken käytiin kuin hallituksen kuiva ilmoitus tai supistamisvaatimus esitettyihin lisäyksiin nähden. Budjetti on siten tässä vaiheessa, kuten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtajakin jo totesi, hallituksen tuloja menoarvio enemmän kuin eduskunnan valtiovarainvaliokunnan tahdon ilmaus. Tämä seikka ei sinänsä sen arvoa suinkaan vähennä. Päinvastoin on kai pidettävä luonnollisena, että ainakin suuntaviivat budjettipolitiikalle tulevat hallitukselta, jonka myös käytännössä on huolehdittava numerollisen tasapainon toteuttamisesta.

Toivottavaa on, että eduskunta jaksaisi seurata valtiovarainvaliokunnan esimerkkiä ja luopua sodanjälkeisiltä vuosilta niin tutunomaisesta kilpailusta määrärahalisäyksien huutokaupassa. Tähän toivomukseen on perusteltua aihetta myös sen vuoksi, että ne vaatimattomatkin askeleet, mitkä tähän mennessä on onnistuttu ottamaan taloudellisen tasapainoittamisen suuntaan, ovat aiheuttaneet ilahduttavan käänteen mielialoissa hallituksen harjoittaman politiikan hyväksi. Se ei vielä kuitenkaan merkitse sitä, että hallituksen tasapainopyrkimys olisi onnistunut, kuten herra pääministeri Säkylän puheessaan ehkä paremminkin juuri mielialoja tarkoittaen todisti. Oppositiohan heiluu parhaillaankin „puukko hihassa", noin kuvaannollisesti sanoen, vakaassa tarkoituksessa muuttaa nämä uuden hallituksen häätanssit sen hautajaisiksi. Mutta kun mielialojen käännös on tapahtunut oppositiopuolueiden kaikista harkituista ja osin ehkä harkitsemattomistakin ehkäisemisyrityksistä huolimatta, on myöskin eduskunnan velvollisuutena kantaa kortensa vakauttamisen kekoon hyväksymällä budjetti, joka voi muodostua hallitukselle yleistä tasapainoittamispyrkimystä tehokkaasti tukevaksi työvälineeksi.

Valitettavasti tuollaisen toivomuksen noudattaminen merkitsee, kuten valtiovarainvaliokunnan koruton „kertomus" osoittaa, samalla myös sitä, että kansanedustajienkin on pakko suhtautua pidättyväisesti omiin hengentuotteisiinsa, rahaasia-aloitteisiin, niin ikävää kuin tämä tietysti lukuisten hyvien tarkoitusten ja päämäärien kannalta onkin ja varsinkin huomioon ottaen sen „rohkeuden ja reippauden", mikä useissa yksityistapauksissa oli päätunnuksena „järkevyyden ja viisauden" ohella vaalien alla. Eduskunnassa pitäisi kai nyky oloissa viisauden päästä lähinnä esiin viileänä ja pidättyväisenä harkintana valtion menojen käsittelyssä, kun taas reippaus olisi paikallaan muiden tulolähteiden kuin kansalaisten verovelvollisuuden osoittamisessa. Vain kolmetoista aloitetta on valtiovarainvaliokunnan käsittelyssä löytänyt armon. Nämä lisäykset merkitsevät „vain" runsaasti 157 milj. markkaa. Kun valiokunnan harkinnanvaraiset muut lisäykset menoissa nousevat, eräät vähennykset huomioonottaen, noin 700 milj. markkaan, on kai todettava, että „teurastus" on ollut melko täydellinen. Hallituksen esitykseen merkityt lisäykset, runsaasti 8 miljardia markkaa, ovat lähinnä hallituksen itsensä aiheuttamat tai oikeammin sanottuna ne osoittavat solmitun hallitussopimuksen hintaa.

Erityisen valitettavaa on, että on jouduttu vähentämää myös sellaisiakin suuria, välttämättömiä sosiaalisia menojenlisäyksiä kuin Arava-määrärahat ja maaseudun asunto-olojen parantamiseen tarkoitetut määrärahat sekä esimerkiksi kansaneläkelain ulkopuolelle jääneiden vanhusten huoltoon tarkoitetut 3 miljardia jne., josta periaatteessa oli olemassa yhteisymmärryskin hallitusneuvottelujen aikana. Mutta kun ei voitu päästä yksimielisyyteen tärkeysjärjestyksestä näiden suurten sosiaalisten menojen lisäyksien suhteen, ja kun toisaalta ei ollut asetettavissa lisätuloja, oli pakko

supistaa tasaisesti kaikkia ehdotettuja lisäyksiä, jopa työttömyysmäärärahojakin. Yksityiset kansanedustajat voivat kuitenkin aina lohduttautua sillä, että muidenkin edustajien hyvät aloitteet menivät saman tien, tai sillä, ettei jonkun edustajan hyvä puhetaito tai organisoimiskyky johtanut tällä kertaa tulokseen, kuten usein ennen, jolloin jonkun toisen edustajan vaatimattomampi asianajo saattoi yhtä hyvässä asiassa jäädä tuloksettomaksi. Supistukset noissa suurissa sosiaalisissa lisäyksissä pidentävät sitä kouriintuntuvaa hätää ja puutetta, mikä vielä erikoisesti asunto-olosuhteissa ja vanhojen sekä työkyvyttömien huollossa vallitsee. Hyvä sinänsä, että edellämainituissa määrärahoissa on kuitenkin päästy sellaisiin summiin, jotta niillä voidaan edes tyydyttävästi epäkohtia paikata. Tässä yhteydessä on kuitenkin paikallaan todeta, että sos. dem. eduskuntaryhmä vain hyvin vastahakoisesti on tällä kerralla alistunut koko sen moninkertaisen ja kirjavan maaseutubudjetin hyväksymiseen, mikä käsiteltävänä olevassa tulo- ja menoarviossa esiintyy. Siinä suhteessa toivotaan vastaisuudessa perusteellista selvitystä ja arvostelun kestävää järjestystä, jolloin tietysti myös sosialidemokraattisella taholla täytyy olla valmis vastaavasti tarkastelemaan monista sodan ja sodanjälkeisistä vuosista johtunutta kirjavuutta sosiaalisissa menoissa.

Minun sallittaneen tässä yhteydessä kosketella myös hallituksen vakauttamispolitiikan tähänastisia tuloksia. Hallitusohjelmassa ilmaistua taloudellista tasapainopyrkimystähän on hallituksen itsensä toimesta mielestäni tyydyttävällä ahkeruudella yritetty viedä eteenpäin. Mutta aluksi eräät aivan laskemattomat tekijät, kuten paljon puhutut voi- ja saippuapulat, myöhemmin yksityisen kaupanportaan selvä vastustelu ja näinä viikkoina vihdoin oppositiopuolueiden — erityisesti kommunistien — harkitut jarrutuspyrkimykset ovat melkoisesti viivästyttäneet tasapaino-ohjelman ylimenokauden tavoitteiden toteutumista. Onkin syytä sanoa, että Suomen kansa saa jo nyt kiittää häikälemätöntä oppositiota eduskunnassa siitä, ettei esimerkiksi hintojen alentamispyrkimyksessä ole päästy sellaisella vauhdilla eteenpäin, kuin olisi ollut toivottavaa.

Totuuden nimessä on todettava, että hallituksenkin eräissä kiireissä on ollut hitauden tuntua. Tämä koskee erityisesti juuri mainittujen hinnanalennusten toteuttamista. Mutta toisaalta lienee tullut selvitetyksi, että teknillisillä vaikeuksillakin on ollut oma osuutensa eräiden asioiden kankeassa hoidossa, kuten esimerkiksi juuri kenkien hinnanalennusten toteuttamisen yhteydessä ja toisaalta noiden hinnanalennusten tehoa ovat olleet vähentämässä varsinkin eräiden vapaiden elintarvikkeiden hinnoissa tapahtuneet huomattavatkin nousut.

Taistelu pyöreän puun säännöstelystä ja valtalaista on saattanut varjoon ne monet muut toimenpiteiteet, jotka liittyvät ns. tasapaino-ohjelman toteuttamiseen. Kriitillisesti tarkastellen investointien supistamiseen tähtäävät toimenpiteet ovat jääneet aikataulusta jo huomattavastikin jälkeen syistä, joiden selvittely ei kuulu tämän keskustelun piiriin. Kun kuitenkin valtalain hyväksyminen ja sen yhteydessä tehdyt esitykset rakennussäännöstelyn laajentamisesta ja tehostamisesta mm. lainsäädäntöä muuttamalla merkitsevät tämän ohjelmakohdan toteuttamisen perusedellytyksiä, on paikallaan kiinnittää eduskunnan huomiota tähän kysymykseen. Epäterveen rakentamisen ehkäiseminen ja ylipäänsä „villin" sijoitustoiminnan rajoittaminen vähimpään mahdolliseen määrään, ovat inflationvastaisen taistelun keskeisimpiä kysymyksiä.

Julkisuudessa keskustelua aiheuttanut 2 %:n koron alennus astuu ensi vuoden alusta lukien eräin varauksin voimaan. On merkittävää, että ennustukset tämän toimenpiteen kielteisestä vaikutuksesta säästäjien harrastukseen nähden ovat joutuneet häpeään. Käytettävissä olevat tiedot osoittavat, että ottolainaus on lisääntynyt linnarauhan alusta lokakuun loppuun 14,3 miljardia markalla. Varsinaisten talletusten kasvu on vastaavana aikana 13,9 miljardia markkaa. Sama kohtalo tulee väitteelle, että koron alennus tulisi vaikuttamaan inflatorisesti, kunhan vain investointien supistamista koskevat suunnitelmat saavuttavat täydellä teholla toteuttamisen asteen. Hyvin merkityksellinen on tässä yhteydessä ollut Suomen Pankin melko radikaalinen toimenpide rediskonttausten supistamiseksi.

Kehitys vientimaksujen kohdalla on tun-

nettu. Pyöreän puun eduskuntakäsittelyn viivästymisen johdosta vientimaksujen ennakkosuoritukset ovat myöskin viivästyneet, ja tämä on suoranaisesti vaikuttanut niiden toimenpiteiden viipymiseen, jotka sisältyvät tasapaino-ohjelman ehdotukseen ylimääräistuonnista, varmuusvarastojen hankkimisesta jne. Tiettävästi on n. 40 % ylimääräistuontiohjelmasta siirretty käytännölliselle asteelle, ja se on yhdessä tarkempien lisenssitoimenpiteiden kanssa aiheuttanut merkille pantavan käänteen tuontitavarain tarjonnassa ja hinnoissa. — Lisenssijärjestelmän uudistaminen on sensijaan vielä odottamassa ratkaisuaan.

Muista toteutetuista toimenpiteistä voidaan mainita hintasubventioiden poistaminen voin kohdalta, mikä merkinnee jo yksistään sitä, että noin puolet subventiomenoista on täten likvidoitu budjetista. Loput subventioista odottavat vielä ratkaisuaan ja toivottavaa on, että kaikkia mahdollisia keinoja harkitaan poistojen aiheuttaman hintapaineen rajoittamiseksi pienimpään mahdolliseen. Kun monien muiden osapuolien taholta on valiteltu tehdyn hallitussopimuksen epäoikeudenmukaisuutta juuri asianomaiseen intressiryhmään nähden, on palkansaajien ja erityisesti SAK:n kunniaksi lausuttava, että se ei ole pyrkinyt samalla tavoin valittamaan ja ruikuttamaan tehtyjen sopimusten vaikutusta, vaikka sillä olisi ollut erinomaisen paljon aihetta siihen mm. yksistään jo ratkaisuvaiheessa paljon keskustelua aiheuttaneiden 30 pisteen vuoksi, pyöreän puun käsittelyn vuoksi jne. Tämä osoittaa, että palkansaajien ja kuluttajien taholla on vilpittömästi omaksuttu pyrkimys tukea hallituksen ponnisteluja tasapainopyrkimyksen toteuttamiseksi (Ed. Murron välihuuto) kaikista päinvastaisista yrityksistä ja väitteistä huolimatta, ed. Murto. Toisaalta sen täytyy merkitä sitä, että hallituksen ja yhtäpitävästi myös hallituspuolueiden taholta tehdään kaikki voitava kehityksen jouduttamiseksi tasapainotilaa kohti.

Hintapoliittiset toimenpiteet ovat, kuten sanottu, kehittyneet hitaasti. Kenkien hintojen alennuksen lisäksi on saatu jonkin verran halpoja tekstiilejä. Kun koko lisätuontiohjelman 1,4 miljardin markan vaikutus ilmenee markkinoilla, voidaan tässä suhteessa puhua suuremmasta vaikutuksesta. Hintojen valvonnan suhteen olisi paljonkin toivomisen varaa. Ja ns. „vapaa lehdistö" on valtion taloudellista tiedoitustoimintaa vastustavalla kannallaan huomattavasti vaikeuttanut niiden toimenpiteiden vaikutusta, joiden tarkoituksena olisi ollut suuren yleisön aktivisointi hallituksen toimenpiteiden tueksi hintapolitiikassa. Mainitakseni vielä pari kohtaa on todettava, että maataloustuotannon kannattavuuden turvaamisesta on valmistumassa suunnitteluneuvoston periaatteiden mukainen hallituksen esitys. — Verojen alennukset taas ovat tunnettuun huutokauppatyyliin tulleet käsitellyiksi täällä eduskunnassa ja hyväksytyiksi hallituksen esitysten mukaisesti niin hyvin fyysillisten henkilöiden verojen kuin liikevaihtoveronkin kohdalla. Huoneenvuokrien järjestely siten, ettei tämän vuoden puolella uutta vuokrankorotusta tarvitse suorittaa, on ratkaisuvaiheessaan.

Edellä tehty suppea yhteenveto hallitusohjelman toteutumisesta riittänee kuitenkin osoittamaan, että ennen erityisesti juuri budjetin käsittelyn yhteydessä keskustelua ja syyttelyä aiheuttanut hallituksen ohjelmattomuus olisi nyt väärä väite. Tämä eroavaisuus entiseen verraten oikeuttaa hallituspuolueet arvostelemaan myös opposition asennoitumista. Oikeistoopposition — siis kansanpuolueen ja kokoomuksen — linjana (jos sellaisesta voidaan yleensä puhua) on ollut, että hallituksen pääpyrkimys, taloudellinen tasapainottaminen, on muristen hyväksyttävä, mutta oppositiolla täytyy olla rajaton oikeus arvostella tuon ohjelman yksityiskohtia. Tuollainen tilanteenasettely on tietysti hyvin helppoa. Se on kuin kirjailija, joka luulee saavuttavansa menestystä, kunhan vain keksii teokselleen sopivan nimen, tai kuin taiteentuhertaja, joka luulee saavansa taulun kaupaksi väärentämällä siihen todellisen taiteilijan nimen. Hallituspuolueiden taholta on lukuisissa yhteyksissä todettu ne heikkoudet, joita tehdyssä hallitussopimuksessa kuin myös hyväksytyssä taloudellisessa tasapaino-ohjelmassa kieltämättä on. Mutta toisaalta on sanottu: Esittäkää meille toinen ohjelma, joka perustellusti paremmin palvelee tasapainopyrkimystä talouselämässämme ja joka täyttää edellytykset myös sikäli, että sen taakse saadaan ei vain esim. kokoomuksen ja kansanpuolueen eduskuntaryhmät, vaan myös eduskunnan enemmistöä edustavat puolueet ja niiden lisäksi

suurten taloudellisten intressipiiriemme hyväksyminen. Mutta oikeistooppositiohan ei halua kuulla tästä edes puhuttavan. Se arvostelee kaikkia niitä yksityiskohtia ohjelmassa, jotka se luulee kipeimmiksi omien äänestäjien kohdalla, jopa se on valmis huutokauppaan ja kilpajuoksuun kommunistien kanssa, kuten täällä eduskunnassa verojen alennuksesta päätettäessä. Tällainen menettely on edesvastuutonta leikittelyä suurten ja vakavien asioiden kanssa. Mutta lienee paikallaan nyt täältä eduskunnan puhujalavalta pyytää kokoomuksen ja kansanpuolueen paljon mainostettuja talouspoliittisia kykyjä esiin selostamaan eduskunnalle ja sen kautta koko Suomen kansalle, kuinka he olisivat halunneet tasapaino-ohjelmansa, siis oman tasapaino-ohjelman, rakentaa, ja minkälainen olisi se hallitus, joka sellaista ohjelmaa voisi ryhtyä toteuttamaan ja saisi taakseen myös merkitykselliset taloudelliset järjestömme. Edustajat Junnila ja Kaitila jne. voivat olla vakuuttuneita siitä, että me tulemme tuollaisia ohjelmapuheita suurella mielenkiinnolla seuraamaan. Ellei sitä taaskaan tule, hallituspuolueiden kai on pakko todeta, että oikeiston muodostama oppositio on laadullisesti samanlaista kuin kommunistienkin oppositio.

Viimeksimainitusta ei tarvitse pitkiä esitelmiä pitää. SKDL:n ryhmän rappeutumisasteelle on kuvaavaa heidän esiintymisensä täällä suurten yksityisten metsänomistajien ja pyöreän puun firmojen asiamiehinä. Mutta kun he ovat tulleet kovin huolestuneiksi sen arvostelun johdosta, mikä meidän taholta on heihin kohdistettu, sanottakoon, että SKDL:n ryhmä makaa, niinkuin se on itse petannut. Sillä oli etsikkoaikansa vuosina 1945—48. Olosuhteet olivat todella niin sekavat ja vaikeudet niin suuret, että „uusilla kasvoilla" oli mahdollisuutensa lyödä itsensä läpi. Pyrkimys oli silloin liian kiihkeä ja menettelytavat aivan liian läpinäkyvät. Mahdollisuudet valloittaa työväenliike sisältäpäin sortui sosialidemokraattien valppauteen eikä sellaisia mahdollisuuksia, jos kehitys meistä itsestämme riippuu, enää koskaan tule tarjoutumaan. Suomen työväenliikkeen enemmistö on pysyvä uskollisena kansanvallalle niin omassa keskuudessaan kuin valtiollisessa elämässä yleensä. Sisäisistä syistä ei kommunisteillemme myöskään tule tarjoutumaan tilaisuuksia saavuttaa sellaista kontrolliasemaa maamme hallintokoneistossa kuin heillä oli kolmen suuren hallituksen aikana, ei ainakaan ennenkuin he ovat oppineet ajattelemaan ja toimimaan Suomen etujen mukaisesti (Vasemmalta: Leskisellä ei ole mitään oikeutta puhua työläisten nimissä!).

Tätä taustaa vasten voi, ed. Murto, käsittää sen kiihkeyden, millä SKDL:n ryhmä täällä eduskunnassa ajaa hallitussopimusta ja sitä tietä myös hallitusta nurin, samanaikaisesti kun se pyrkii ed. Aaltosen hellimän illegaalisen toimintalinjanaa tehostamiseen. Se ei sinänsä ole toisaalta pahaksikaan. Saahan kansa siten oikean käsityksen tämän ryhmän pyrkimyksistä. Ainoa tie, jolla SKP on voinut noteerata jonkinlaista menestystä, on ollut Suomen kansan suuren enemmistön ja erityisesti sosialidemokraattisen puolueen ulkopoliittisessa mustaamisessa, jos menestykseksi voidaan katsoa jotkut lainaukset ja SKDL:n lehdistä joissakin venäläisissä lehdissä ja Moskovan radion suomenkielisissä katsauksissa. Se on toisaalta myös niin tökeröä ja valheellista, nuo lainatut uutiset, että jokainen objektiivinen tarkkailija, varmasti myös Neuvostoliiton edustajat Suomessa, voivat todeta asioiden todellisen laidan. Sama koskee näiden ryhmien kiihoitusta rauhankysymyksen kilven alla. On syytä ja on syytä sanoa kommunisteillemme ja SKDL:n ryhmälle, että on parasta ensin oppia pienessä kotimaassaan noudattamaan rauhaa ja järjestelystä ja vasta sitten ryhtyä opettamaan muita. Silloin voivat tuloksetkin olla vähän parempia ja luotettavampia.

Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä oli oikeastaan päättänyt vetää sääliväisyyden verhon tämän SKDL:n lehdissä paljon mainostetun ns. yhteistoimintatarjouksen ylle budjetin lisäysten käsittelyssä. Mutta kun siitä on nyt paljon puheenvuoroja sillä taholla pidetty ja ilmeisesti ed. Pessikin tulee siihen palaamaan, niin lienee paikallaan sanoa pari sanaa tästäkin asiasta. Tämä SKDL:n tarjoushan ei totisesti ole mikään liiallisen henkisen ponnistuksen tulos. Sen perustelut sisältävät suurin piirtein kaikki ne hyvät asiat, joita yleensä tässä eduskunnassa on voitu joissakin yhteyksissä lausua. Ja ehdotukset ovat senmukaisesti yhtä kuin valtiovarainvaliokunnan nyt tekemät ehdotukset kerrot-

tuina kahdella, kolmella tai kymmenellä eri momenteilla riippuen siitä, mihin luullaan noita määrärahoja voitavan parhaiten käyttää myöhemmässä propagandassa tai miten luullaan, että niille saadaan parhaiten tukea tässä eduskunnassa. Näin joulun alla on tietysti kommunisteillakin lupa esittää vaikkapa eduskunnassa tuollaisia joulupukille tarkoitettuja toivomuslistoja, mutta tämän joulupukin naamarintakaa pilkistävät poliittisen namusedän korvat aivan liian törröttävästi esille.

Asiallinen vastauksemme on hyvin lyhyt. SKDL:n yhteistoimintatarjous on tehty selvästi propagandatarkoituksessa. Se on tehty niin myöhään, ettei sillä ole edes arkoitettukaan pyrkimystä asialliseen neuvottelukosketukseen. Sen ehdottamat neuvottelut palkankorotuksista ja eräistä muista tasapaino-ohjelman toteuttamiseen liittyvistä kysymyksistä ovat jo solmitun hallitussopimuksen vastaisia. Ne vain vahvistavat jo hallitusta muodostettaessa SKDL:n itsensä taholta tehtyä ilmoitusta, että he eivä halua myötävaikuttaa sensuuntaiseen hallituspolitiikkaan, mikä hallitussopimuksessa oli ilmaistu. Ja tämä on vain johdonmukainen jatko sille käsittelylle. Ja vielä: kun esitetään lähes parinkymmenen miljardin markan menon lisäyksiä osoittamatta muita keinoja tulojen lisäämiseksi kuin propagandistiset väitteet vientitulojen lisäverotuksesta ja pidätyksistä, jotka SKDL:n taholtakin tiedetään mahdottomiksi käytännössä toteuttaa, on ainoa toteamus: se on propagandaa (Ed. Pessi: Niin kun te vastustatte sitä!). Sopii kovin hyvin, että ed. Pessi jolla on seuraava puheenvuoro, esittää meille nyt ne keinot, joilla me voisimme näitä vientipidätyksiä lisätä, kun hallitus ei ole siihen pystynyt ja kun eduskunnalla tiettävästi ei ole käytännössä mahdollisuuksia, näitä vientipidätyksiä lisätä tai yleensä käyttää niitä muita keinoja, joita tässä nyt tarjouksena on esitetty. Ehkä me saamme tältä kohdalta vastauksen, niinkuin yleensä selvityksen siihen, mitenkä olisi mahdollista toteuttaa tätä SKDL:n vakauttamispyrkimystä: palkat ylös ja hinnat alas ja budjettiin niin paljon sosiaalisia menoja kuin vain mielikuvitus sallii niitä keksiä. Tästä olisi hyvä saada tuollainen kokonaislaskelma ja kokonaisohjelma, jotta me muutkin voisimme tarkistella, millä keinoin tätä voitaisiin toteuttaa (Välihuuto vasemmalta). Ed. Hietasella ja muilla on erinomainen tilaisuus tehdä tämä nyt myöskin noin kokonaisohjelman puitteissa.

Lopuksi haluan todeta yhteenvetona sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puolesta, että se katsoo taloudellisen kehityksen kääntyneen oppositiopuolueiden häiriöntekoja propagandayrityksistä huolimatta suuntaan, jota tiukasti noudattamalla meillä on varsin suuret mahdollisuudet onnistua lopullisesti inflation vastaisessa taistelussa. Kansantulon ennätysmäinen nousu, ulkomaankaupan vaihtosuhteen jatkuva edullisuus, ensimmäiset ja vuoden vaihteessa käytäntöönsaatavilla pidätysvaroilla lisääntyvät alennustoimenpiteet hintamarkkinoilla, lisääntynyt usko säästämiseen ja mielialoissa tapahtunut myönteinen käänne ovat kaikki hyvin lupaavia oireita tasapainopyrkimysten onnistumisessa, kun vain valitulta tieltä ei lähdetä tekemään syrjähyppyjä. Valtion budjetista on nyt muodostettava se tukeva köli, johon vakauttamisen osatoimenpiteet voidaan lujasti kiinnittää. Tässä mielessä sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä ilmoittaa kannattavansa budjetin hyväksymistä valtiovarainvaliokunnan nyt esittämässä muodossa.

Ed. Pessi: Herra puhemies! — Esillä olevan talousarvion lähetekeskustelussa käytti ryhmätoverini ed. Ryömä puheenvuoron, jossa hän selvästi osoitti kaksi pääsuuntaa, joita valtion ja koko maan taloudenhoidossa voidaan seurata. Toinen suuntaus merkitsee niin sanotun taloudellisen valmiustilan luomista sotaa varten, mitä monimaisempien siviilirakennustöiden supistamista ja, lopettamista, realipalkkojen laskua, verojen lisäämistä, väestön kulutuksen supistamista, vähitellen sodanaikaiseen säännöstelyyn palaamista. Toinen talouspoliittinen suuntaus merkitsee yleishyödyllisten rakennustöiden laajentamista, rahanarvon vakaannuttamista, työtätekevän väestön realiansion kohottamista, kansan elintason nousua, kulttuurimäärärahojen lisäämistä.

Käsiteltävänä oleva valtion tulo- ja menoarvio samoin kuin hallituksen niin sanottu vakauttamisohjelma ja tasapainoohjelma noudattavat ensiksimainittua suuntausta. Jo nyt on nähtävissä, että tämä suuntaus ei ole johtanut talouselämän vakaannuttamiseen, kuten on väitetty, vaan

päinvastoin yhä suurempiin taloudellisiin vaikeuksiin ja ristiriitoihin.

Kysymys talouselämän vakaannuttamisesta ei ole pulpahtanut esiin aivan äskettäin, vaikka siitä on viime aikoina puhuttu ja kirjoitettu entistä enemmän. Taloudellisten olojen vakaannuttamista ei kuitenkaan saada aikaan pelkkien puheiden voimalla. Muistamme kuinka sosialidemokraattisen puolueen johtajat puhuivat jo Pekkalan hallituksen aikana „kokonaisratkaisusta". Se oli pelkkää demagogiaa. Kun samat kokonaisratkaisun vaatijat sitten vuoden 1948 vaalien jälkeen muodostivat hallituksen, lähti valtion talous kulkemaan nopeasti kohti vararikkoa. Pulan merkit alkoivat näkyä voimakkaina myöskin koko maan talouselämässä työttömyyksineen ynnä muine raskaine ilmiöineen. Inflatiokehitys, joka oli saatu pysäytettyä vuoden 1948 puoliväliin mennessä, sai uutta vauhtia, ennen kaikkea saman vuoden lopulla suoritettujen devalvatioiden johdosta. Tässä yhteydessä ei ole syytä lähteä tarkemmin selvittelemään Fagerholmin hallituksen aikaansaannoksia, mutta tosiasia on, että sinä aikana alkoi voimakas hyökkäys työväen ja pienviljelijäin elintason alentamiseksi ja suurpääoman voittojen lisäämiseksi.

Taloudellisen vakaannuttamisen keskeisenä kysymyksenä on esitetty olevan inflatoorisen kehityksen pysäyttäminen, rahanarvon vakauttaminen. Tulkoon tässä yhteydessä jälleen mainittua, että me kansandemokraatit vastustamme inflatiota, koska siitä hyötyvät vain suuromistajat, joiden omaisuuden realiarvo siten kohoaa, mutta siitä kärsivät ennenkaikkea palkkatyöläiset, piensäästäjät ja muut heihin verrattavat vähäväkiset kansankerrokset (Ed. V. Leskinen: Kas, kun puhutkin viisaasti!). Mutta meillä on aivan erilainen käsitys niistä toimenpiteistä, joilla markkamme arvoa vakaannutetaan kuin hallituspuolueilla ja niiden takana olevilla suuromistajapiireillä. Meidän mielestämme oli kaikkea muuta kuin viisasta suorittaa devalvatio. Elävä elämä on kai nyt jo osoittanut, että niillä ei vakaannutettu markan arvoa enempää kuin talouselämääkään, vaan päinvastoin ne antoivat voimakkaan sysäyksen uudelle inflatooriselle kehitykselle, hintojen nousulle ja häiritsivät monella tavalla talouselämän niinsanottua normaalista kulkua. Niiden ansiosta vain suurpääoman omistajat ja etupäässä vientiteollisuuden harjoittajat lisäsivät voittojaan muiden kustannuksella. On käynyt juuri siten, kuin me osoitimme. On väitetty, että palkkojenkorotukset ovat aiheuttaneet inflation tai ovat ainakin inflatorisen kehityksen päätekijöitä. Me olemme olleet toista mieltä. Olemme osoittaneet, että palkkojen korotukset ovat aina seuranneet elinkustannusten nousun jäljessä. Sen ovat myöntäneet jo eräät SAK:n oikeistososialidemokraattiset johtajatkin ja porvarillisellakin taholla on alettu tunnustaa tämä tosiasia. Tämän vuoden aikana, jolloin ei ole toimitettu minkäänlaisia palkkojen korotuksia, on inflatoorisen kehityksen päätunnusmerkin, liikkeellä olevan setelistön lisääntyminen ollut erittäin suuri. Kun tämän vuoden tammikuun 27 päivänä oli liikkeellä olevan setelistön määrä 30,6 miljardia, kohosi se viime kuun 23 päivään mennessä 43,456 miljoonaan. Nousu on siis lähes 13 miljardia markkaa 10 kuukauden aikana, jolloin on talouselämän vakaannuttamisesta ja inflatoorisen kehityksen pysäyttämisestä puhuttu yhä enemmän. Kun nyt ei voida väittää palkkojen korotuksen edistäneen inflatiota, on alettu siitä syyttää investointeja eli sijoituksia. Tämä asettelu tähtää aivan ilmeisesti rakennustoiminnan ja nimenomaan asuinrakennus- ym. yleishyödyllisen rakennustoiminnan säännöstelyyn ja supistamiseen. Sitä varten on hallitus pyytänyt valtalakiin lisättyjä valtuuksia. Tosin sosialidemokraattisen ryhmän puheenjohtaja Väinö Leskinen väitti täällä viikko sitten valtalain lähetekeskustelussa, ettei muka ole tarkoitus rajoittaa asuinrakennustoimintaa. Mutta minkä vuoksi sitä kuitenkin halutaan vaikeuttaa ja uhataan kerrassaan ennenkuulumattomilla rangaistuksilla sellaisia omakoti- ym. pienasuinrakentajia, jotka syystä tai toisesta eivät ole saaneet rakennuslupaa. Nykyisen asuntopulan huomioon ottaen on asuinrakennusten rakentaminen jätettävä säännöstelyn ulkopuolelle. Sitä ei ole vaikeutettava, vaan päinvasoin kaikin käytettävissä olevin keinoin helpotettava ja edistettävä.

Mitä siihen väitteeseen tulee, että investoinnit olisivat inflatoorisen kehityksen syynä, ei sekään pidä paikkaansa. Missään maassa ei harjoiteta niin laajaa investointieli sijoitustoimintaa kuin Neuvostoliitossa. Asuinrakennustoiminta on Neuvostoliitossa

paljon suurempi kuin missään muualla. Samanaikaisesti rakennetaan uusia tehtaita ja laajennetaan entisiä. Maailmassa ei ole ennen nähty niin valtavia rakennustöitä kuin viime vuonna aletut mahtavien vesivoimalaitosten ja kastelukanavien rakentamiset. Kuitenkaan ei rahanarvo eikä väestön elintaso ole Neuvostoliitossa laskenut, vaan rahanarvo on huomattavasti vahvistunut, ja samanaikaisesti väestön elintaso kohoaa mm. vuosittain toimeenpantujen huomattavien hintojen alennusten kautta.

Jos sitten tarkastellaan sitä, ketkä ovat hyötyneet ja hyötyvät inflatiosta, niin käy hyvin ymmärrettäväksi, minkä vuoksi inflatiota ei ole saatu pysäytettyä. Talouselämä-lehti kirjoitti, että teollisuuden omistajat ovat luoton käyttäjinä viimeisen kymmenen vuoden aikana hyötyneet inflatiosta kymmenien miljardien markkojen suuruusluokkaa olevia summia. Pankinjohtaja von Fieandt sanoo eräässä esityksessään, että 10 %:n alennus rahanarvossa merkitsee tallettajille yli 10 miljardin menetystä, mutta teollisuudenharjoittajille 6 miljardin markan voittoa. Tässä on huomioitu vain teollisuudenharjoittajien voitot luoton käyttäjinä. Jos takastellaan, miten erikoisesti suurpääoma hyötyy inflatiosta muilla tavoin, päästään monin verroin suurempiin lukuihin.

En halua väittää, että kaikki valtiollisen ja taloudellisen elämän johtopaikoilla olevat henkilöt ehdoin tahdoin pyrkivät pitämään yllä inflatoorista kehitystä. Mutta kun suurpääomalla on johtava osuus maan talouselämässä, on ymmärrettävää, ettei inflatoorista kehitystä ole saatu pysäytettyä. Inflatoorinen kehitys yhdistyy kiinteästi noudatettuun yleiseen taloudelliseen suuntaukseen, joka on suurpääoman etujen mukaista ja merkitsee sen taloudellisen ja poliittisen vaikutuksen lujittamista. Oikeistososialidemokraattiset puoluejohtajat ajavat tietoisesti tällaista talouspolitiikkaa, sillä heidän asemansa on erottamattomasti sidottu suurpääoman kohtaloihin.

Tämän suuntauksen jatkamisesta hallitus on tehnyt puutavaran vientiyhtiöiden johdon kanssa kiinteän sopimuksen, jota sopimusta on alettu kutsua toiseksi perustuslaiksi. Talouselämän „vakauttamisen" nimissä harjoitetaan mitä suurinta humpuukia. Valtioneuvoston yhteyteen on perustettu erikoinen propagandatoimisto, jonka tehtävänä on kansan harhaanjohtaminen ns. vakauttamisen todellisista tarkoituksista. Tuohon propagandaan, „vakauttamisohjelman tunnetuksi tekemiseen", on viime vuosina käytetty 5 milj. markkaa vuodessa, vaikka ei mitään vakauttamisohjelmaa ole ollutkaan. Fagerholmin hallitus käytti määrärahan työläisten palkkaliikkeiden murtamiseen. Kun tuo propagandatoiminta on nyt laajentunut, voitaneen odottaa, että se tulee maksamaan monin verroin enemmän. Todellisen vakauttamisen kanssa ei tuolla propagandatoimistolla ole mitään tekemistä. Se koettaa vain neuvoa ihmisiä tulemaan toimeen vähemmällä ravinnolla ja heikommilla vaatteilla. Se pyrkii siis siihen, että palkannauttijat tulisivat toimeen entistä vähemmällä eivätkä pyytäisi lisää palkkaa. Kieltämättä tuo propaganda palvelee täysin sitä, mihin pääomapiirien vaatimalla „vakauttamisella" pyritään. Vakauttamishuijauksen tarkoituksena on kansan elintason alentaminen, suurpääoman voittojen lisääminen ja maan taloudellisten voimavarojen mobilisoiminen sodan varalle.

Eräänä pääkeinona edellä olevan tarkoituksen saavuttamiseksi on ollut työpalkkojen nousun estäminen. Se sisältyi ns. linnarauhasopimukseen, ja huolimatta tuon sopimuksen aikana tapahtuneista hintojen korotuksista työpalkkoja ei ole nostettu. Työläisten palkkoja on korotettu viimeksi vuosi sitten marras—joulukuun vaihteessa. Sen jälkeen ovat hinnat tämän vuoden lokakuuhun mennessä nousseet tukkuhintaindeksin mukaan kotimarkkinatavarain 37 % ja kulutustaravarain 14 %. Elinkustannusindeksiä ei ole viime syyskuun jälkeen julkaistu, mutta syyskuuhun se oli viime vuoden marraskuussa annettujen tietojen mukaan noussut monista järjestelyistä ja rukkauksista huolimatta 12 %.

Marraskuun alussa pantiin toimeen huomattavia karjataloustuotteiden hintojen korotuksia, jotka ovat erittäin merkittävällä tavalla kohottaneet palkannauttijain leipävarrasta entistä ylemmäksi. Eräitten tavaroitten kohdalla toimitetuista pienistä hintojen alennuksista ei kannata puhua, sillä yleinen hintojen kehityksen suunta viimeisen palkkojen korotuksen jälkeen on ollut voimakkaasti nouseva. Hintojen korotuksia toimitetaan edelleenkin jatkuvasti joka päivä, vaikka niistä ei annetakaan tietoja suurelle yleisölle ja vaikka hallituksen

palkkaamat propagandistit koettavat päinvastoin epätoivoisesti todistella aivan toista.

Muutama päivä sitten saatettiin julkisuuteen uusi elinkustannusindeksin laskemisperuste, joka antaa mahdollisuuden etenkin verojen, vuokrien, maataloustuotteiden ja eräitten muitten hintojen korotuksille niiden näkymättä indeksissä samalla tavalla kuin ennen. Välittömien verojen osuus on siitä kokonaan poistettu.

„Vakauttajat" ovat onnistuneet lisäämään suurpääoman voittoja ja muutenkin vahvistamaan suurpääoman valta-asemaa maassamme. Ennen kaikkea vientiyhtymien voitot ovat paisuneet ennenkuulumattoman korkeiksi. V. 1949 joulukuun jälkeen ovat selluloosan hinnat kohonneet 400—450 %. Vientiyhtymät ovat saaneet paljon suuremmat voitot kuin niistä on julkisuudessa puhuttu ja mistä on ollut kysymys ns. suhdannepidätysten yhteydessä. Tämän vuoden ulkomaankaupan vienti nousee n. 200 miljardiin markkaan eli 120 miljardia mk suuremmaksi kuin viime vuonna. Kun tästä summasta vähennetään vientivolyymin kasvun osuus, jää hintojen nousun osalle ainakin 100 miljardia mk. Bruttoinvestointien kasvu n. 50 miljardilla mk:lla parin viime vuoden aikana osoittaa myöskin suurpääoman voittojen runsautta.

Mainitsin edellä, että ns. vakauttamisen kolmantena tarkoituksena on maan taloudellisten voimavarojen mobilisoimien sodan varalle. Se on näkynyt niissä suunnitelmissa, joita on tehty mm. raaka- ja polttoainevarastojen muodostamiseksi, joihin on suunniteltu käytettäväksi valtion varoja. Näyttää siltä, että myös suhdannevoittojen pidätyksiä aiottaisiin käyttää sanottuun tarkoitukseen. Hallituksen pyytämät lisävaltuudet valtalakiin merkitsevät osaltaan myös valtuuksia tuotannollisen toiminnan suuntamiseen samassa mielessä. Tuollainen puuha on erittäin tuottava sekä niille suurpääoman omistajille, joitten tavaravarastot hupenevat ja myös niille, joille valtio sijoittaa näitä varoja raaka-ainevarastojen hankintaan, jotka varat he voivat täten käyttää muuhun liiketoimintaan. Me kansandemokraatit olemme vakuuttuneita suuren valtiomiehen J. V. Stalinin lausunnon paikkansapitäväisyydestä, jossa hän sanoi, että „Rauha saadaan säilytetyksi ja lujitetuksi, jos kansat ottavat rauhan säilyttämisen asian omiin käsiinsä ja puolustavat sitä loppuun saakka". Siksi meidän mielestämme nyt onkin pääkysymys kansamme herättämisestä puolustamaan rauhaa, tekemään tyhjäksi sodanvalmistelijain puuhat.

On väitetty, että me kansandemokraatit vastustamme talouselämän vakaannuttamista. Edellä sanotusta lienee jo käynyt selville, että se ei pidä paikkaansa. Meidän taholtamme on täällä eduskunnassa, suunnitteluneuvostossa ja monessa muussa yhteydessä tehty vastaavia ehdotuksia, jotka merkitsisivät toisenlaista talouspoliittista suuntausta, todellista vakauttamista. Niitä ei ole hyväksytty ja tulokset ovat nähtävissä. Nykyistä suuntaa jatkettaessa on edessä entistä suurempi epävarmuus, taloudellisten ristiriitojen lisääntyminen ja talouspula. Jos nämä onnettomuudet halutaan välttää, on talouspolitiikan suuntaa muutettava.

Hallituksen taholta perustellaan valtalakiin sisältyvien valtuuksien laajentamista sillä, että taloudellinen tilanne lännessä on epävakainen. Me kansandemokraatit olemme aina ehdottaneet kauppavaihtomme lisäämistä talouspulista vapaisiin maihin, mutta on valitettavaa, että poliittiset tekijät vaikuttavat tässä suhteessa enemmän kuin kansantaloudelliset edut. Neuvostoliittoon ja kansandemokraattisiin maihin suuntautuvan kauppavaihdon ohella meidän pitäisi kiinnittää vakavaa huomiota kauppasopimuksen aikaansaamiseen Kiinan kansantasavallan kanssa. Tiettävästi oikeistososialidemokraatit vastustavat sitä, sillä se on amerikkalaispolitiikan vastaista, mutta meidän pitää katsoa oman kansamme etua ja toimia sen mukaan.

Toinen seikka, jota me olemme esittäneet, on suurpääoman taloudellisen ja poliittisen vallan supistaminen. Tähän ryhmään kuuluu mm. suurpääoman, ennen muuta vientiyhtymien ennenkuulumattomien ylivoittojen käyttäminen hinnantasaukseen ja muihin sellaisiin tarkoituksiin, jotka auttavat taloudellisen vakauttamisen aikaansaamista. Samoin siihen sisältyvät toimenpiteet palkkojen parantamiseksi, tiukan hintakontrollin muodostaminen, oikeudenmukaisen verotusjärjestelmän aikaansaaminen jne., mistä kaikesta olemme tehneet konkreettiset esitykset.

Valtiotalouden osalta tällainen suunta edellyttäisi valtion tuloa tuottavan liiketoiminnan lisäämistä ja valtion menojen su-

pistamista sellaisilta osiltaan, joilta se ei palvele väestön tarpeita ja turvallisuutta, vaan päinvastoin vaarantaa sitä.

Tässä yhteydessä ei ole syytä lähteä käsittelemään pitemmälti tekemiämme esityksiä. Myös tämän budjettikäsittelyn yhteydessä olemme tehneet valtiovarainvaliokunnassa esityksiä, jotka merkitsevät itse asiassa toisenlaista, terveempää talouspoliittista suuntausta, kuin mikä sisältyy talousarvioehdotukseen.

Ryhmämme taholta tehtiin myös ehdotus maalaisliiton ja sosialidemokraattien eduskuntaryhmille yhteistoiminnan aikaansaamiseksi tämän budjettikäsittelyn yhteydessä. Siinä osoitettiin, että myös taloudellisella alalla on olemassa edellytykset itsenäiseen, rauhanomaiseen kehitykseen ja työläisten ja taloupoikain elintason nousulle, jos kyseessä olevat ryhmät haluavat ajaa sellaista talouspolitiikkaa. Esitystä seurasivat liitteenä eri pääluokkiin sisältyvät konkreettiset ehdotukset. Kumpikaan ryhmä ei ole vastannut tekemäämme ehdotukseen, ellei sellaisena pidetä ed. Leskisen äsken käyttämää puheenvuoroa eivätkä edes lehdissään ole hiiskuneet niistä mitään. Ilmeisesti nuo ehdotukset saattoivat sosialidemokraattisen ja maalaisliittolaisen ryhmän vaikeaan asemaan, koska esityksemme vastaa myös näiden ryhmien valitsijain tarpeita ja vaatimuksia ja olisi varmaan yhteisvoimin toteutettavissa. Onko niin, että puheet ja teot ovat siinä määrin ristiriidassa keskenään näiden ryhmien osalta, ettei niissä uskalleta ottaa kantaa asiaan. Ryhmämme teki sanotut ehdotukset vakavassa tarkoituksessa pyrkien sen kautta saamaan aikaan edes osittain korjausta työtätekevän väestön asemaan. Näyttää silti, että sosialidemokraattien ja maalaisliiton ryhmät eivät sitä halua. Se on maamme työväestön ja talonpoikaiston kannalta valitettavaa ja vastuu siitä lankeaa sosialideokraattiselle ja maalaisliittolaiselle ryhmälle.

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! Hyvään talouspoliittiseen keskustelutyyliin kuuluu nykyisin oikeastaan kaksi asiaa. Puhe on aloitettava ja lopetettava juhlallisella valalla, että asianomainen uskoo vakauttamisohjelmaan ja sen toteutumiseen. Ja jos puhuja tahtoo erityisesti korostaa oikeaoppisuuttaan, niin hän julistaa, että vakauttaminen on jo tapahtunut tosiasia, kansa on sen osoittanut. Toinen vaatimus on, että puhuja sanoutuu irti kaikesta taloustieteellisestä kirjaviisaudesta ja vannoo, ettei hän usko mihinkään muuhun kuin ns. poliittisiin realiteetteihin. Taloudellinen tutkimus ja taloudellinen systemaattinen ajattelu ovat kauhistus, johon on mieluimmin sovellettava Runebergin sanoja tuossa Viapori-runossa: „Kaikk' ota haudan synkeys ja tuskat elämän, tee niistä hälle nimitys". No niin, tämän uskontunnustuksen jälkeen minun kai täytyy jatkaa ja sanoa, että tuon valankaavan viimeiset sanat mieluimmin kuuluvat: „Niin totta kuin minua — valtionavulla tuettakoon".

Ed. Leskinen esitti äsken eräitä huomautuksia, joiden suhteen minun sallittaneen lausua muutama sana, ennenkuin koskettelen varsinaista budjettikysymystä. Hän esitti sen käsityksen, että vakauttamisohjelman arvosteluoikeus kuuluu yksinomaan hallitukselle tai hallituspuolueille. Minä en tiedä, missä määrin siellä vielä on sitten valta jaettu, onko sosialidemokraateilla enemmän vai maalaisliitollako on ehkä enemmän oikeutta, tai onko ruotsalaisella kansanpuolueella lainkaan oikeutta arvostella tuota ohjelmaa (Ed. Lahtela: Ja minkäverran on teollisuudella?). Oli muuten sangen virkistävää kuulla, että ed. Leskinen halusi tietää, mitä oppositio, myöskin oikeisto-oppositio näistä asioista ajattelee. Tämä kiinnostushan on herännyt varsin myöhään. Silloin kun keväällä asetettiin suunnitteluneuvosto vai mikä sen tämänkertaisen valmisteluelimen nimi on, siihen rukoillen pyydettiin äärimmäisen vasemmiston edustajia parlamentista, mutta meille oikeistossa ei puhuttu sanaakaan. Saimme lehdistä lukea, että sellainen on suunnitteilla ja rakenteilla, mutta että meitä olisi haluttu kuulla asioiden valmisteluvaiheessa, siitä ei ollut kysymystäkään. Eikä tässä kyllin. Ei myöskään nyt sen jälkeen, kun maailmalle on saatu tuo ihmeellinen tasapaino-ohjelma, jossa on kaikki ekvilibristiikan viimeiset keinot tuotu esille, ja kun nyt aiotaan ryhtyä rakentamaan jonkinlaista pitkän tähtäimen ohjelmaa, ei siinäkään haluta parlamenein oikeistoa kuulla. Ei meidän myötävaikutustamme haluta tämän ohjelman laatimiseen. Mutta siitä huolimatta sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän herra puheenjohtaja kieltää meiltä ar-

vosteluoikeudenkin, nähtävästi jo etukäteen myös tuolta pitkän ajan ohjelmalta.

Kuitenkin hän pyytää meitä vastaamaan kysymykseen, mikä on meidän positiivinen ohjelmamme.

Niin paljon kuin minun onkin ollut syytä laskea leikkiä noiden poliittisten realiteettien alinomaisesta alleviivauksesta, kun sen varjolla on tahdottu kieltää arvo taloudelliselta, systemaattiselta ajattelulta, niin onhan toki toisaalta selvää, ettei mitään sellaista talouspoliittista ohjelmaa voida maassa viedä lävitse, joka ei ottaisi varteen poliittisia realiteetteja. Mutta on vallan eri asia, aiotaanko jokin ohjelma rakentaa pelkästään sellaisen ajattelun varaan, joka ottaa huomioon nuo niinsanotut poliittiset realiteetit, vai otetaanko varteen myös se, mitä sanoo terve järki ja mitä sanoo taloudellinen kokeneisuus ja taloudellinen tutkimus erilaisista vakauttamismahdollisuuksista.

Meidän piirissämme ollaan sitä mieltä, että myös nämä on otettava varteen. Mutta koska meitä ei haluta kuunnella niiden neuvostopöytien ääressä, joissa harkitaan edes tuota tulevaista pitkän tähtäimen ohjelmaa, niin herra Leskisen on nähtävästi pidettävä jälleen jonkin ajan kuluttua uusi puhe, jossa hän valittaa sitä, että oikeistosta käsin harjoitetaan arvostelua. Rohkenen nimittäin olla sen verran profeetta, että ennustan, että siihen ohjelmaan tulee myös sellaisia kohtia, joita on syytä arvostella — sen tähden, että jäljet peloittavat, sen tasapainotaiteen esimerkkiohjelman jäljet, jota me nyt parastaikaa täällä toteutamme.

Niin, minä ymmärrän, että on ollut monia syitä vaikuttamassa niissä tekijöissä, jotka ovat sanelleet ed. Leskisen puheenvuoron. Mutta kuitenkin suosittelisin hänelle, että hän vuorostaan suosittelisi neuvonpitäjilleen, että kun pitkän tähtäimen ohjelmaa rakennetaan, siinä ei otettaisi huomioon pelkästään noita poliittisia realiteetteja, vaan otettaisiin huomioon myös taloudelliset tosiasiat (Eduskunnasta: Jotka ovat?). Minä esitän yhden peloittavimmistä, esimerkin, mihin päädytään, jos ajatellaan pelkästään ns. poliittisia realiteetteja. Se on vastikään eduskunnalle jätetty asiakirja, hallitusen esitys, joka koskee asuntotiinteistöjen verotusta. Mitään niin mieletöntä asiakirjaa finanssipolitiikan ja finanssiajattelun kannalta kuin se on, tuskin voisi keksiä muu kuin sellainen hallitus, joka talouspolitiikassaan on häätynyt etsimään jos jonkinlaisia keinoja löytääkseen edes ohikiitävän tasapainon. Se seikka, että meillä on vuosikausien aikana laiminlyöty vuokrien hoitaminen, se seikka, että hallitus päätyi käsitykseen, että tasapainoa ei aikaansaada muulla tavoin kuin estämällä vuokrien nostaminen tänä syksynä, se seikka pani hallituksen antamaan tämän esityksen, jossa lyödään korville jokseenkin kaikkia hyvän lainsäädännön periaatteita. Tässä laissa on ensinnäkin sellainen erikoinen säännös, että kaikkia omaisuusesineitä ei verotuksessa kohdella samalla tavalla. Pelkästään sen vuoksi, että hallituksella sattuu olemaan tämä vuokraasia ojassa, se täytyy sieltä nostaa tämmöisellä nurinkurisella lailla. Arvaan, että meidän täytyy hyväksyä se laki, koska hallitus ei toteuta sitä lakia, joka nyt on voimassa ja joka velvoittaisi hallituksen toimeenpanemaan vuokrien korotuksen. Tällaisiin järjettömyyksiin joudutaan silloin kuin harjoitetaan talouspolitiikkaa ja laaditaan talousohjelmia, jotka sanelee pelkästään hetken tilanteen arvostelu, hetken poliittisen tilanteen palveleminen, mutta jossa ei paneudutta asioihin syvemmälti.

Näitä esimerkkejä voisi luetella enemmänkin. Mutta jos sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän herra puheenjohtaja luulee, että oikeiston oppositio on ilman muuta nujerrettavissa ja että meidät pakotettaisiin vaieten nielemään kaikki tällaiset sammakot, niin kyllä hän erehtyy, hän erehtyy erittäin pahasti. No niin, tämä kai riittää tällä kertaa ed. Leskiselle.

Täällä on jo ehditty moneen kertaan luetella budjetin numeroita ja niihin en nyt sentähden puutukaan. Mutta sensijaan minun täytyisi saada lausua muutamia sanoja siitä, mihinkä me olemme nyt budjettipolitiikassa ja budjetin hoitamisessa joutuneet.

On olemassa vanha hyvä sääntö, jota voisi sanoa budjetin täydellisyyden periaatteeksi. Sen — anteeksi — vanhat kirjaviisaat ovat joskus lausuneet siinäkin muodossa — kirjoittaneet sen paradoksiksi — että mikä ei ole budjetissa, sitä ei voi olla koko valtion asioiden hoidossa. No, niin pitkällähän ei koskaan ole käytännössä oltu, mutta nyt on — niinkuin valtiovarainvaliokunnan herra puheenjohtaja huomautti ja niinkuin valiokunnan mietinnössä koroste-

taan — jouduttu asioiden hoidossa siihen, että budjetin ohi kuljetetaan yhä kasvavia miljardimääriä sekä tuloja että menoja. Ei ole kovin monta kuukautta siitä, kun täällä käytiin ns. kahvikeskustelua, jossa kosketeltiin hyväntekeväisyyskahvikysymystä. Minä en halua siihen nyt tässä vaiheessa puuttua, vaikka luulen, että siihenkin on vielä palattava, mutta toisessa yhteydessä.

Tälle uudelle budjettipolitiikalle on siis ominaista, että siinä kuljetaan ohi budjetin ja käytetään sellaisia apurahastoja, kuin hinnantasausrahasto sekä kauppa- ja teollisuusrahasto. Ja nyt on uusia rahastoja syntymässä, ensiksikin suhdannepidätysrahasto, ja jos herra pääministeri olisi täällä, niin me saisimme kuulla, mahtaako ehkä myös vientimaksurahasto sittenkin syntyä, vaikka valtiovarainvaliokunta on ehdottanut, että sitä ei sentään synnytettäisi.

Niinkuin täällä jo on huomautettu, tällaisen politiikan välitöntä seurausta on, että useita miljardeja markkoja kulkee ohi budjetin, useita miljardeja markkoja sellaisia varoja, jotka ovat aivan kiistattomasti julkisia varoja. Niitä ovat tuo suhdannepidätyksien vuoksi kantamatta jäävä vero, ja tämä vientimaksurahasto, jos se nyt syntyy, — arvaan, että hallitus vielä senkin synnyttää — se merkitsee jo yhteensä 6 ehkä 7 miljardia ohi budjetin.

Ja kuitenkin meidän valtiosääntömme on tässä asiassa varsin tiukka. Sen perustavia säännöksiä on, että julkiset varat kuljetetaan budjetin kautta, budjetin, jonka käsittelee eduskunta. Mutta tästä rahastoihin siirtämisestä onkin sitten se seuraus, että näiden varojen käyttämisestä ei enää päätä eduskunta, vaan hallitus taikka jokin hallituksen asettama elin; hallitus nimittäin ilmeisesti aikoo delegeerata näitä valtuuksiansa muutamissa tapauksissa.

Näin sitten hajoaa mahdollisuutemme saada ensinnäkin yleiskatsaus budjetista. Myös lisäbudjettien paisuminen ja tihentyminen on omiansa vaikeuttamaan yleiskatsauksen saamista budjetista, koska tuloja ja menoja ei voida samanaikaisesti, samojen kansien välissä, verrata toisiinsa. Tähän liittyy myös se arviomäärärahasurkeus, johonka valtiovarainvaliokunnan herra puheenjohtaja täällä viittasi ja joka ei senvuoksi enää tarvitse minun puoleltani lisähuomautuksia.

Tällainen eduskunnan budjettioikeuden alinomainen loukkaaminen, sen minä ymmärrän, ei loukkaa hallitusta ja niitä puolueita, jotka yhdessä ovat tehneet sopusointuisen enemmistöhallituksen maahan. Mutta kun näiden valtion varojen käyttelyn, sekä kantamisen että käyttelyn, harkitseminen jää vaille parlamentaarista asioiden kulkua, on seurauksena, että asioiden hoito tulee sattumanvaraiseksi. Se juuri onkin asiallisesti katsoen pahimpia heikkouksia, joita tällaisella asioiden hoitamisella on. Sattumanvaraisuushan on nykyisen tasapainopolitiikankin silmiinpistävä ominaisuus, siitähän meillä on minkäverran hyvänsä esimerkkejä. Se seikka, että budjettiin yhtäkkiä jouduttiin tekemään (lapsilisienkohdalla) 6 miljardin muutos menoarvioon, aiheutui pelkästään siitä, että meillä harjoitettu politiikka voi yhtenä päivänä päättää yhtä ja toisena toista. Kun on kysymyksessä niinkin suuret summat kuin 6 miljardia markkaa, niin tässä on esillä tapaus, johon pitäisi kiinnittää huomiota, jos halutaan pysyttää asiat järjestyksessä.

Tuosta samaisesta kehityksestä on seurauksena myös toinen erittäin vaarallinen seikka, nimittäin ajautuminen ns. hallintoyhteiskuntaan lakiyhteiskunnan sijasta. Säännöstely, jonka uhreiksi meidän on ollut jouduttava, luonnostaan kalvaa lakivaltiolta maaperää pois ja tuo valtion asiain hoitamiseen yhä enemmän sellaisia hallinnollisia harkintaratkaisuja ja muuta, mitä ei voida parhaalla tahdollakaan ohjata kiinteästi laeilla ja pysyvillä ohjesäännöillä, vaan seurauksena on tilapäisten, sattumanvaraisten ratkaisujen hallintotapa. Olemme myös nähneet, kuinka juuri tällainen tilapäisratkaisuihin tyytyminen ja semmoiseen ajatteluun pitäytyminen, että hyvä kunhan nyt pärjätään muutama viikko, jokin kuukausi, ja saadaan tasapaino siksi aikaa, kuinka sellainen panee uhraamaan sitten suuria arvoja, sellaisiakin arvoja kuin on eduskunnan budjettioikeus. Tämäkin on hyvin kallis asia, eikä sitä pitäisi uhrata. Sitä ei saisi edes vaarantaa. Budjetin alkuperäinen tarkoitus on ollut turvata kansanvalta ja parlamentin harjoittama kontrolli. On inhimillistä, että tästä joutuvat aina vähemmistössä olevat, oppositiossa olevat muistuttamaan. Mutta se on asia, joka ei

saa unohtua enemmistöpuolueilta. Se ei saa unohtua hallitukselta.

Niin, noita tapauksia siitä, kuinka sattumanvaraisesti asioita nykyjään voidaan hoitaa, niitä voisi luetella, niin kuin minä äsken sanoin, moniakin. Yhden minä kuitenkin vielä tahdon mainita ja se on tapaus, joka koskee noita vanhusten eläkkeitä. Valiokunnassahan kyllä todettiin, että sitä asiaa ei saada nyt järjestykseen ennen puolta vuotta, toisin sanoen, että siitä alkuisin 3 miljardista voidaan puolet nyt ottaa pois. Mutta mitä on sanottava sellaisesta budjetin valmistelusta, jonka aikana ei jo olla selvillä siitä, saadaanko nuo asiaa koskevat valmistelut suoritetuiksi vai ei. Ei sentään pitäisi tulla noin ilman puolentoistamiljardin valmisteluvirheeseen. Siinä hallituksen arvovalta joutuu kovalle koetukselle (SKDL:n ryhmästä: No, ei siitä vahinkoa ole!). Niin, minusta siitä on vahinkoa. Minusta maassa pitäisi aina olla sellainen hallitus, joka nauttii arvovaltaa (SKDL:n ryhmästä: Niinhän sen pitäisi olla!).

Mitä tulee tämän budjetin yksityiskohtaiseen sisältöön, niin siihenhän on tilaisuus palata silloin, kun pääluokkien kohdalla käydään yleiskeskustelua. Parista seikasta minä kuitenkin haluaisin tässä yhteydessä huomauttaa.

Toinen on se, että kulttuuribudjetti on jälleen ollut erittäin ahtaissa puitteissa laadittava. Useimmat niistä pienistä korjauksista, joita valiokunnassa suoritettiin, jouduttiin sitten peruuttamaan, kun tuo hallituksen „perustuslaki" saatiin valiokuntaan, „perustuslaki", joka tässä ohimennen sanoen, ilahduttavalla tavalla saattoi ennenkaikkea enemmistöpuolueiden jäseniä valiokunnassa järjestykseen.

Toinen kohta, jossa budjetti on jäänyt pahasti vajaaksi, on puolustuslaitos. Se on ollut jälleen, ties kuinka mones vuosi onkaan, sellaisen säästämisen kohteena, että sitä on pidettävä erittäin valitettavana. Ei edes sellaisia asioita kuin vaatetusta tai kunnollisten kasarmien hankkimista ole hoidettu. Mutta ennen kaikkea on oltu kylmäkiskoisia ydinasialle, sille, että meidän on puolustettava Suomea, meidän, ennen kaikkea juuri meidän. Meistä riippuu, onko siihen mahdollisuuksia. Tässä yhteydessä viittaan siihen vastalauseeseen, jonka kokoomuksen edustajat valtiovarainvaliokunnassa ovat tehneet. Me olemme siinä myös osoittaneet, mistä voidaan sen verran säästää, runsaastikin säästää, kuin edes pahimpien virheiden korjaamiseen puolustusbudjetissa tarvittaisiin varoja.

Mutta sen lisäksi, mitä minä alussa sanoin hallituksen talouspolitiikasta ja finanssipolitiikasta, sen lisäksi on syytä uudistaa eräs velvoitus, velvoittava varoitus, jonka lausuin jokin aika takaperin ja joka koskee ensi vuotta.

Tämä budjetti on nyt laadittu varsin kireäksi, niin kireäksi, että tunnetusti säästeliään herra valtiovarainministerin on kehitettävä tuo taitonsa aivan huippuunsa, jotta hän selviytyisi lisäbudjeteteista ilman veronkorotuksia. Mutta näin on juuri tehtävä. Niistä on selviydyttävä ilman veronkorotuksia. Verotus on meillä niin korkea, että sitä ei saa enää lisätä, ja meillä on verotuksessa vihdoinkin saatava yleiseksi se oivallus, että vaikka verotuksella tosin hankitaan valtiolle ne varat, joiden avulla valtio suorittaa tehtävänsä, verotus ei silti saa estää yksityisiä kansalaisia eikä heidän yrityksiänsä toteuttamasta taloudellisia suunnitelmiansa. Se ei saa estää meitä itse päättämästä pääosasta menojamme. Ja taannehtiva verotus, johon on tavantakaa turvauduttu, se on asia, josta meidän nyt vihdoinkin täytyy päästä.

Kun minä lopetan tämän puheeni, niin minä haluan korostaa vielä kerran, että meidän on talouspolitiikassa päästävä tilapäisajattelusta ja yllätyksellisyydestä. Meidän on vapautettava kansalaiset siitä pelosta, että hallituksesta voi tulla minä päivänä hyvänsä mitä tahansa. Sen sijaan hallituksen, valtion talouspolitiikan täytyy luoda vakaisuuden ja luottamuksen tunnetta yhteiskuntaan, ei pelkän propagandan avulla, vaan todella tekojen avulla, niin että me voimme turvallisin mielin rakentaa kukin omia tulevaisuudensuunnitelmiamme, kukin kansalainen ja elinkeinonharjoittaja rakentaa suunnitelmiaan tarvitsematta alinomaa pelätä, että jonakin kauniina päivänä hallitus, enemmistöhallitus tulee ja riistää jollakin uudella verolla tai veronkorotuksella ne varat, joita olimme varanneet taloudellisen suunnitelmamme toteuttamiseen. Ennen kaikkea on kansakunnan päästävä siihen, että se voi uskoa harjoitetun talouspolitiikan vakaisuuteen.

Ed. Österholm: Herr talman! Statsutskottets betänkande har denna gång kommit till efter ovanligt svåra födslovandor och har ställt särskilt stora krav på lojalitet och självövervinnelse från utskottets sida. Det var inte så, som statsutskottet i första omgången hade tänkt sig, att budgetens utgiftssida skulle se ut. Det blev någonting alldeles annat efter regeringens inskridande och dess obetingade krav på nedskärningar av första läsningens resultat. De 21 reservationerna bär vittne om, att missnöje råder på flera håll också bland riksdagsmän, som hör till regeringspartierna.

Följden av den hårda nedskärningen har bl. a. blivit, att motionsrätten har fått sitta emellan och praktiskt taget blivit utmanövrerad, eftersom det är endast några få av de 413 finansmotionerna som har blivit beaktade. Regeringens avsikter beträffande budgeten och statshushållningen har således blivit helt bestämmande och riksdagen har haft ganska litet att säga till om. Detta kan naturligtvis försvaras med hänvisning till det rådande lägets krav, den allt överskuggande stabiliseringen och nödvändigheten att budgeten är i god ordning balanserad, vilket ju är en förutsättning för kampen mot inflationen. Men är då budgeten, sådan den nu föreligger, i prima skick? Man kan ha olika åsikter om den saken. Det har visat sig vid granskningen i utskottet, att regeringen har upptagit viktiga anslag för lågt. Det hör till god ordning att de skulle ha justerats upp längs hela linjen till de belopp som de verkliga behoven förutsätter, men man kan knappast säga att det har skett följdriktigt. På flera punkter har resultatet blivit en kompromiss, som räknar med att tilläggsbudgeterna i sinom tid skall leverera de anslag, som behovs för att täcka behoven. Detta är naturligtvis inte riktigt. Å andra sidan har inkomstkalkylerna pressats upp till den yttersta sannolikhetsgränsen som kan nås endast om allt går väl, om ingenting händer i utrikeshandeln och det ekonomiska livets forlopp här hemma eller om inflationen tar ny fart med svällande statsinkomster. Det existerar således inte en sådan överbalansering av budgeten, som är särskilt välbehövlig i en tid av fortsatt tryck på penningvärdet. Budgeten har tvärtom från början burit på en inre spänning och den har inte utplånats eller ens lättats i det förslag, som föreligger i statsutskottets betänkande.

Statsutskottet har som sagt visat lojalitet mot regeringens fordringar och önskemål. Därför kan man på goda grunder ställa kravet, att regeringen i sin tur skall vara lojal gentemot utskottet, i den mån dess förslag omfattas av riksdagen. Man vill hoppas, att de tillägg på utgiftssidan, som gjorts av utskottet utöver regeringens nedskärningsplan och som varken är många eller stora, skall accepteras av regeringen. De har inte rubbat budgetens bärkraft och spelar ingen nämnvärd roll i vår miljardhushållning. Om regeringen vill här riksdagen resa motstånd mot dessa förslag eller efteråt begagnar sig av sin rätt att inte stadfästa dessa villkorliga anslag, skulle det säkert göra ett dåligt intryck och se ut som om regeringen också i de minsta anslagsfrågor önskade diktera besluten.

Beträffande ett par enskildheter i budgeten önskar jag yttra några ord, emedan de är av särskilt stort intresse för den grupp jag företräder.

I den vällovliga avsikten att i någon mån avhjälpa de ofta omtalade bristerna de värnpliktigas inkvarteringsförhållanden har statsutskottet gjort en påökning på anslaget för reparations- och ombyggnadsarbeten på militära byggnader. Denna ökning på 100 miljoner är liten i jämförelse med det skriande behovet och är väl mest att anse som ett uttryck för önskan att visa den goda viljan. Tillsammans med det belopp som regeringen har upptagit står dock till förfogande 450 miljoner och med den summan kommer man ju ett stycke framåt på vägen, men det är klart att det är statsmaktens skyldighet att i fortsättningen ägna de rådande missförhållandena på detta område oavlåtlig omsorg. Det har sagts många gånger förr men det tål upprepas, att det råder ett samband mellan försvarsviljans styrka ute bland folket och de förhållanden, under vilka den värnpliktiga ungdomen fullgör sin militärtjänst. Det mått av trevnad, som bjudes i de flesta garnisoner, är mycket anspråkslöst, men brister och missförhållande förekommer i stället i stor mängd.

Till de garnisoner som har det illa ställt hör också Dragsvik. Riksdagsman Meinanders motion, som omfattas av svenska riks-

dagsgruppen, har påvisat behovet av bostäder för den stamanställda personalen i Dragsvik. Såsom det nu är ställt, kan reglementet inte få den stampersonal som det behöver, emedan det inte finns bostäder för underbefälet. En del av det egentliga kasernutrymmet tas i anspråk för underbefälet och därigenom ökas trångboddheten för de värnpliktiga långt utöver det tillåtligas gränser. Statsutskottet har avböjt rdgm. Meinanders motion med hänvisning till att utskottet ökat anslagets belopp för kasernbyggnader. Det bör då understrykas, att Dragsviks garnison med dess svåra inkvarteringsförhållanden bör beaktas, då anslaget disponeras.

Ytterligare en sak. För svenska riksdagsgruppen har det varit en besvikelse, att behovet av anslag för byggandet av centralyrkesskolan i Vasa inte har beaktats vare sig av regeringen eller av statsutskottet. Rdgm. Jern reservation, som berör bl. a. denna sak, har jag inte varit i tillfälle att underteckna, emedan statsutskottet har infört en ny princip beträffande rätten att ansluta sig till reservationer även beträffande sådana ärenden, som man själv varit med om att behandla i utskottet. Men det är klart, att jag förenar mig om reservationen. Den omfattas för resten av hela svenska riksdagsgruppen, som betraktar den ifrågavarande läroanstaltens tillkomst som om angelägenhet av största vikt för de svenska bygderna i Österbotten, som är utsatta för emigrationens verkningar. Det råder ett klart samband mellan emigrationen och bristen på yrkesuttbildning. Statsutskottet har skjutit denna sak ifrån sig med förevändningen att det skulle behövas en generalplan för byggandet av dylika läroanstalter. Myndigheterna har dock redan länge ansett det vara klart, att en centralyrkesskola skall förläggas till Vasa. Om riksdagen följer statsutskottets anvisning, blir det igen uppskov, men detta förslag — det bör understrykas — får inte skjutas åt sidan utan måste förverkligas så snart som möjligt.

Ed. Kannisto: Herra puhemies! Nyt käsiteltävänä olevan budjetin lähetekeskustelussa minulla oli tilaisuus esittää se ajatus, että budjetin yksi suurimmista heikkouksista oli, että sen oli antanut Kekkosen II hallitus, joka ei joudu budjettiesitystään puolustamaan, vaan tulee jättämään paikkansa seuraajalleen, tässä tapauksessa Kekkosen III hallitukselle. Tämä heikkous on nyt paljastunut selvemmin kuin minä silloin osasin arvatakaan. Budjettiesityksessään Kekkosen II hallitus lähtee mm. siitä, että lapsilisämenoja on vähennettävä, ja siihen ilmoittaa hallitus pyrkivänsä siten, että se tulee eduskunnalle antamaan lakiesityksen, jonka mukaan ensi vuoden alusta lukien lapsilisää, eräitä poikkeuksia lukuunottamatta, ei tulla maksamaan yksilapsilisille perheille. Täten oli laskettu saatavan valtion menoissa 3 miljardin markan vähennys. Kekkosen kolmas hallitus ei kulkenut kuitenkaan näin viitoitettua tietä, vaan antoi eduskunnalle lakiesityksen, jonka mukaisesti nykyisin maksettavat lapsilisät korotettiin 12,000 markasta lasta kohden vuodessa 14,000 markkaan lasta ja vuotta kohti. Hallituksen lakiesityksen hyväksyminen tiesi 6 miljardin markan lisäystä budjettiesitykseen.

Tällainen horjuvaisuus suurissa kysymyksissä ei voi olla haitallisesti vaikuttamasta vakauttamispyrkimyksiin. Kekkosen III hallitus sai aikaan hallitussopimuksen, jonka mukaisesti Arava-miljardeja on lisättävä ja asutusmäärärahoja vastaavasti korotettava. Tämä tasapainotaiteilu aiheutti, että kun Arava-miljardeja korotettiin yhdellä, samalla summalla piti korottaa myöskin Ason määrärahoja. Tätenkin budjetin menopuoli uuden hallituksen toimesta nousi kokonaisella 2 miljardilla markalla. Näiden hallituksen aiheuttamien menolisäysten rinnalla valtiovarainvaliokunnan harkinnanvaraiset menonlisäykset 700 milj. markkaa näyttelevät hyvin vähäpätöistä osaa.

Hallituksen aiheuttama menopuolen kasvaminen on huomattavasti järkyttänyt sitä perustaa, jolla budjetti on levännyt. Tuloja menoarvion tasapainoon saattamiseksi, kun uusia lainoja ei näytä olevan saatavissa ja kun tässä vaiheessa hallitus ei ole tahtonut esittää mitään uusia verojakaan tai entisiä sanottavasti korotettavaksi, ei ole ollut muuta mahdollisuutta kuin korotella budjetin tulopuolella jo esiintyviä numeroita. Tulopuoli valtiovarainvaliokunnan mietinnössä onkin näin tullut niin korkealle arvioiduksi, että on vakavasti asetettava kyseenalaiseksi, tuleeko tuloja ensi vuoden aikana niin paljon kertymään kuin on edellytetty, ellei inflatio jatku. Jos korkean konjunktuurin

kausi päättyy, on vielä vaikeampaa luottaa siihen, että arvioidut tulot saadaan tuloutetuiksi.

Kun tulo- ja menoarvio on täten perusteiltaan horjutettu, voidaan asettaa kysymyksen alaiseksi, muodostaako se sitä vankkaa pohjaa, jolle talouselämän vakauttamisen tulisi perustua.

Hallituksen budjettiesityksessä ei ollut löydettävissä mitään selvää linjaa, mitä kulkien valtion menoja voitaisiin saada vähennetyiksi. Valtiovarainvaliokunnalla tuskin on ollut mahdollisuutta etsiä mitään sellaista, siksi tarkoin suurten puolueiden kädet ovat olleet hallitussopimuksen sitomia. Ei kuitenkaan vält kiinnittämästä huomiota esim. suurten työvirastojemme käyttämiin suuriin työmäärärahoihin ja mahdollisuuksiin saada niissä alennusta aikaan töiden silti kärsimättä. Kun esim. uuden maantien teko meillä tulee maksamaan enemmän kuin kaksi kertaa sen kuin Ruotsissa, ei asiaintilaa meillä voida vakavasti puolustaa. Jos asia johtuu siitä, ettei meillä ole töitä koneellistettu, on se epäkohta, johon meillä on kiireellisesti käytävä käsiksi. Minulla onkin se käsitys, että esim. tie- ja vesirakennushallituksen samoin kuin maataloushallituksenkin määrärahoissa olisi saatavissa huomattavia säästöjä aikaan, jos työt koneellistutettaisiin ja rationalisoitaisiin.

Omiansa aikaansaamaan vakaantumista ja tasaantumista yhteiskunnassa ei ole se, että henkisen työn tekijäin palkkakysymys on jätetty hoidotta. Laajoilla piireillä näiden joukossa on A-korotus joko kokonaan tai osittain saamatta. Siitä huolimatta, että eduskunta viime keväänä kehoitti hallitusta tutkituttamaan, vastaako valtion viran- ja toimenhaltijoille silloin myönnetty A-korvaus yleistä A-korvaustasoa ja ellei näin ole, tekemään lisäysesityksen eduskunnalle, ei hallitus ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin, siitä huolimatta, että asetettu komitea on todennut viran- ja toimenhaltijoille myönnetyn A-sopimuksen kompensation yleistä tasoa alhaisemmaksi. Tämä kysymys, joka ei liity yleiseen palkkatason nousuun, ei voi vaikuttaa vakauttamiskysymyksen hoitamiseen. Linnarauhasopimuksessakin nimenomaan edellytettiin, että linnarauhasopimuksesta huolimatta A-sopimuksen mukaiset korotukset palkoissa on toimeenpantava. Ruumiillisen työn tekijäin kohdalta se on toteutettu; henkisen työn tekijöiden jäädessä lapsipuolen asemaan. On toivottavaa, että hallitus ottaa tämän kysymyksen vakavasti harkittavakseen ja löytää keinot asian hoitamiseksi.

Hallitussopimuksen mukaisesti menopuolelle lisättiin, kuten edellä jo mainitsin, 1 miljardi markkaa Aravan määrärahoihin. Tämä tapahtui ilman, että valtiovarainvaliokuntakaan oli saanut mitään lähempiä selvityksiä siitä, missä määrin sillä saadaan asunnon puute poistetuksi. Asunnon puute on edelleen niin suuri, että se muodostaa tämän hetken yhteiskunnallisista epäkohdista yhden kaikista suurimmista eikä ainakaan minun tiedossani ole, että mitään valkenemista siinä suhteessa olisi vielä edes näkyvissä. Nykyisen rakennustoiminnan avulla uusia asuntoja valmistunee tuskin sitä määrää, mikä vastaisi uusien asunnon tarvitsijoiden tarvetta. Asuntokurjuus siten vain asutuskeskuksissa pahenee. Perheitä joudutaan edelleen sijoittamaan alivuokralaisiksi toisten koteihin. Syntyy olosuhteita, joissa onnellisen kodin edellytykset tyystin puuttuvat (Eduskunnasta: Oikein!).

Kun Arava neljä vuotta sitten perustettiin, sen innoittamat luulivat, että asuntokysymys sen avulla tulee ratkaistuksi. Nyt on kulunut jo sen verran aikaa, että voidaan objektiivisemmin tarkata tuloksia. Tilastollisen Vuosikirjan mukaan viimeisenä rauhan vuonna ennen sotia, vuonna 1939, valmistui asuntoja kaupungeissa ja kauppaloissa yhteensä 7,432. Sodan jälkeisinä vuosina saman Tilastollisen Vuosikirjan mukaan rakennustoiminta saatiin siinä määrin käyntiin, että v. 1947 valmistuneiden asuntojen lukumäärä jo nousi 7,210:een, mutta v. 1948 asuntorakennustuotanto aleni ilmeisesti sen johdosta, että Arava tuli silloin päiväjärjestykseen, asuntojen lukumäärä aleni 5,494:ään. V. 1949 valmistuneiden asuntojen lukumäärä oli 6,582. Yksityisesti hankkimieni tietojen mukaisesti viime vuonna vasta asuntorakennustuotanto on jossakin määrin ylittänyt sotia edeltäneen tason samoin kuin senkin tason, mihin ennen Aravaa jo oli päästy, ollen viime vuonna valmistuneiden asuntojen lukumäärä 8,124. Tästä numerosarjasta käy epäämättömästi ilmi, että sodanjälkeinen asuntorakennustuotanto ei ole kyennyt ylittämään sotaa edeltänyttä normaalia

asuntotuotantoa. Samoin tuosta numerosarjasta käy selville, että sodanjälkeinen asuntotuotanto jo vuonna 1947, jolloin Aravaa ei vielä ollut ja valtion avustus tapahtui yksinomaan sosiaalista rakennustuotantoa varten nykyiseen verrattuna suhteellisesti vaatimattomissa mittasuhteissa, määrärahan ollessa 500 milj. markkaa, pääsi kohoamaan jo lähelle sodan edeltänyttä tasoa, siis 7,210:een asuntoon, mitä Aravaa aikanakaan ei ole kyetty sanottavasti ylittämään.

Voidaan kysyä, mistä johtuu, ettei rakennustuotantoa siitä huolimatta, että huomattavia summia verovaroja käytetään sen tukemiseen, saada kohoamaan siinä määrin, että asuntovajaus poistuisi. Se kysymys on hallituksen nähdäkseni kiireellisesti selvitettävä. Onko niin, että Aravan ilmestyessä yksityinen pääoma pakeni asuntorakennstuotannosta? Minkä vuoksi? Minä en lähde tässä lainkaan vetämään esille niitä epäkohtia ja väärinkäytöksiä, mitä Arava-toimintaan on kytkeytynyt, mutta minulla on se käsitys, että yksinomaan valtion varojen turvin me emme kykene asuntopulaa poistamaan, vaan siihen tarvitaan Aravan rinnalle myöskin yksityisen pääoman turvin tapahtuva rakennustoiminta. Valtiovallan toimenpiteet eivät saa olla sille esteenä, vaan se on synnytettävä eloon.

Ed. Leskinen puheenvuorossaan vaati oppositiolta ohjelmaa siitä, miten asioita nykytilanteessa on hoidettava. Ed. Leskinen kuitenkin unohti, että oppositiolle ei ole annettu mahdollisuutta olla mukana tämän ohjelman luomisessa. Ed. Leskinen erehtyy opposition velvollisuuksista. Opposition velvollisuutena on arvostella hallituksen ohjelmaa. Niin epämiellyttävää kuin tuo arvostelu mahdollisesti hallituspuolueelle onkin, opposition on sittenkin tämä velvollisuus täytettävä. Minä en lähde tässä käymään yksityiskohtaisemmin budjettiin sisältyviä määrärahoja läpi. Budjettiesitys, sellaisena kuin se valtiovarainvaliokunnan mietinnössä on, ei anna paljonkaan toiveita siitä, että verokuormaa voitaisiin alentaa, mikä kuitenkin on vakauttamisen välttämätön perusedellytys. Keskiryhmien aseman paranemiseen tasapuolisesti toisten kansanluokkien kanssa se ei myöskään luo edellytyksiä.

Ed. Pekkala: Herra puhemies! Hallitusmuodon mukaan on valtiolle laadittava vuosittain talousarvio. Näin on tehtävä siitäkin huolimatta, että se joskus ja ennen kaikkia sellaisina aikoina kuin nyt, tuottaa, jos mieli sen osapuillenkaan laatia todellisuutta vastaavaksi, voittamattomia vaikeuksia. Sota- ja senjälkeisen ajan budjetit ovatkin olleet enemmän tai vähemmän keinotekoisia ja paikkansapitämättömiä ja niiden numerot suuressa määrin ilmassa liikkuvia.

Tarkastellaanpa asiaa hieman lähemmin viime vuosien talousarvioiden perusteella, jolloin samalla käy selville, miten olemme tulleet siihen tolaudelliseen tilanteeseen, missä nyt olemme.

Vuonna 1948 olivat varsinaisen menoarvion menot 72,4 miljardia markkaa. Lisämenoarviossa kasvoivat menot jo 20,5 miljardilla markalla, joten menot kyseessä olevana vuonna olivat yhteensä 92,9 miljardia markkaa. Tilinpäätöksen mukaan olivat menot kuitenkin 104,6 miljardia markkaa, siis 32,2 miljardia markkaa suuremmat kuin vakinaisessa menoarviossa ja 11,7 miljardia markkaa suuremmat kuin menoarvioiden menot yhteensä (Eduskunnasta: Miten ne olivat Pekkalan hallituksen aikana?). Silloin ne olivat hyvin, silloin oli kaiken aikana tilinpäätöksessä ylijäämää. — Vuonna 1949 olivat vastaavat luvut 100,2 + 15,2 miljardia, yhteensä 115,4 miljardia markkaa ja tilinpäätöksen mukaan 132,8 miljardia markkaa eli 17,4 miljardia markkaa suuremmat kuin menoarvioiden mukaan. Vuonna 1950 ei tilanne ollut sen parempi. Menoarvioiden menot olivat 104,4 + 29,2 miljardia markkaa eli yhteensä 133,6 miljardia markkaa, mutta tilinpäätöksen mukaan 143,3 miljardia markkaa, eli siis 9,7 miljardia markkaa suuremmat.

Millaiseksi tilanne tänä vuonna tulee muodostumaan, ei vielä voida varmuudella sanoa, mutta varsinaisen menoarvion mukaan ovat menot 129,9 miljardia markkaa, johon tulee lisäksi ensimmäinen lisämenoarvio noin 6 miljardia, toinen lisämenoarvio 23,8 miljardia ja kolmas arviolta noin 20 miljardia markkaa, yhteensä näin ollen 49,8 miljardia markkaa, eli menot kaikkiaan 179,7 miljardia markkaa. Ilmeisesti menot tilinpäätöksen mukaan tulevat olemaan vieläkin suuremmat.

Edellämainittujen numerotietojen mukaan voi todeta ensinnäkin, että valtion taloutta on ollut, ei vain pakko, niinkuin

eräs valtiovarainvaliokunnan jäsen julkisuudessa on lausunut, hoitaa lisäbudjettien avulla, vaan niitäkin vielä huomattavasti ulkopuolella kaiken järjestyksen ylittäen ja toiseksi, että menot ovat vuosi vuodelta huikeasti kasvaneet. Talousarvioiden numerot ovat siis liikkuneet ilmassa, päinvastoin kuin aikaisemmin, jolloin valtion talousarvio voitiin laatia suurin piirtein todellisuutta vastaavaksi, so. myönnettyjen menomäärärahojen puitteissa saatettiin toimia tuloja ylittämättä.

Tällainen valtion raha-asioiden kehitys on varsin murheellinen eritoten talouselämän vakauttamisen kannalta. Mutta vielä paljon murheellisemmaksi se muodostuu, kun muistetaan, että tilinpäätökset, jotka vielä vuosina 1945—48 osoittivat ylijäämää, senjälkeen ovat osoittaneet vajausta, v. 1949 6,8 miljardia ja v. 1950 6,1 miljardia, eikä näytä olevan epäilystäkään siitä, etteikö tämä vuosi tulisi olemaan samanlainen, kenties vielä onnettomampi. Me kaikki tiedämme, että valtion talousarviolla on ei vain valtiontaloudessa, vaan myöskin yleistaloudellisesti suuri merkitys. Jos valtion oma talous on tasapainossa, jos sen menot voidaan peittää tuloilla normaalista suurempia lainoja ottamatta ja verorasitusta kohtuuttomasti kiristämättä, voidaan valtion taloudellisen aseman sanoa olevan kunnossa, ja näin oli meillä asianlaita sotaa edeltäneinä vuosina. Kun nyt on tarkoitus vakaannuttaa talouselämämme, olisi tällainen tasapaino entistäkin tärkeämpi.

Viime vuosien tappiollisten tilinpäätösten ohella on useita muitakin merkkejä, jotka osoittavat menoa pahempaa inflatiota kohti. Esitetääköön tässäkin kohdin eräitä numerotietoja. Liikkeessä oleva setelistö oli vuoden 1947 lopussa 25,2 miljardia, vuoden 1948 lopussa 27,4 miljardia, vuoden 1949 lopussa 29,6 miljardia, vuoden 1950 lopussa 34,4 miljardia ja nyt yli 44 miljardia markkaa. Kasvu on siis ollut aivan tavaton. Valtion ulkomainen velka — kotimainen velka ei ole yhtä vaarallinen — oli vuoden 1947 lopussa 38,6 miljardia, vuoden 1948 lopussa 43,6 miljardia, vuoden 1949 lopussa 63,1 miljardia, vuoden 1950 lopussa 65,9 miljardia ja syyskuun lopussa tänä vuonna 68,5 miljardia markkaa. Elinkustannusindeksi oli vuoden 1947 lopussa 720, vuoden 1948 lopussa 798, vuoden 1949 lopussa 826, vuoden 1950 lopussa 998 ja syyskuun lopussa tänä vuonna 1,102, nousten indeksi joka kuukausi vuoden alusta lukien. Sama on asianlaita tukkuhintaindeksiinkin nähden. Kun se vielä vuoden 1950 alussa oli 1,147, oli se jo syyskuussa tänä vuonna 1,907. Verotkin ovat tavattomasti kohonneet. Kun niiden kokonaismäärä vuonna 1947 oli 94,3 miljardia, oli se jo vuonna 1949 126 miljardia, vuonna 1950 137,2 miljardia sekä syyskuunhun tänä vuonna mennessä jo 111 miljardia markkaa, nousten ilmeisesti vuoden loppuun mennessä edellistä vuotta suuremmaksi. Verojen lakkaamaton kasvu tuntuukin suorastaan lohduttomalta.

Tällainen on tilanne nyt. Edellä esitetyt numerot osoittavat ensiksikin, että valtion menot ovat jatkuvasti kasvaneet, samoin verot, jotapaitsi kaikki muut inflatoorisesti vaikuttavat tekijät ovat kehittyneet epäedulliseen suuntaan. Nyt haetaan syntipukkia tähän turmiolliseen kehitykseen, joka luonnollisesti on ennenkaikkea seuraus onnettomista sodistamme, mutta syntipukiksi väitetään kumminkin allekirjoittaneen johtamaa hallitusta, jossa kansandemokraatit olivat vähemmistönä, sekä Kekkosen ensimmäistä hallitusta. Viimeksi on tällaisen syytöksen julkisuudessa esittänyt kokoomuslainen edustaja Salminen. Hän näyttää unohtaneen tai kenties hän ei uskalla muistaa, että ennen allekirjoittaneen johtamaa hallitusta oli toinen hallitus, joka oli pakotettu tekemään ratkaisuja, jotka vaikuttivat inflatoorisesti. Siitäkään ei kai lankea syy kansandemokraateille. Herra Salminen unohtaa myöskin, että allekirjoittaneen johtaman hallituksen aikana valtion tilinpäätökset osoittivat kaiken aikaa huomattavaa ylijäämää, että valtiovelka ja liikkeessä olevan setelistön määrä oli paljon pienempi kuin nyt, samoin verot ja tukkuhinta- sekä elinkustannusindeksit. Ja kuitenkin oli sen hallituksen maksettava paitsi muita korvauksia, sotakorvaukset täysimääräisinä, sen oli suoritettava siirtolaisten korvaukset suurelta osalta, samoin kaikenlaiset jälleenrakennustyökustannukset, suuret määrät sotainvaliidi-, orpo- ja leskieläkkeitä, toisin sanoen silloin suoritettiin perustavaa laatua olevaa työtä valtakunnan hyväksi. Näistä valtavista menoista huolimatta tapahtui sen hallituksen aikana yleistä talouselämän vakaantumista, josta Fagerholmin hallitus, kun sotakorvauksien jäljelläolevasta osasta kansandemokraattien

toimesta saatiin vähennetyksi valtava summa eli puolet, olisi menestyksellisesti voinut jatkaa. — Tässä yhteydessä tahtoisin huomauttaa, että ed. Tanner on viimeinen mies, joka voi arvostella sotakorvausmenoja. Ei ole kovin vaarallista, jos nollia on tulopuolen luvuissa, on paljon vaarallisempaa, jos niitä on menopuolella, ja näihin sotakorvausmenolukuihin sisältyy hyvin suuri määrä „tanner-nollia".

Huolimatta siitä, että Fagerholmin hallitukselle oli „petattu" kaikki valmiiksi, merkitsi Fagerholmin hallitus kansantaloudellisesti kaikinpuolista alaspäin menoa, elintason kallistumista ja köyhän väestön aseman jatkuvaa huonontumista, niin kuin edellä esittämäni tilastolliset tiedot erittämättömästi todistavat. Fagerholmin hallitus oli syönyt sen perinnön, jonka edellinen hallitus oli sille jättänyt, ja tilanne Kekkosen tullessa valtaan oli taloudellisesti suorastaan katastrofaalinen. Valtion kukkaro oli tyhjä, totesi vastanimitetty valtiovarainministeri Sukselainen silloin.

Asiain kehitys Kekkosen hallituksen aikana ei kuitenkaan ole kulkenut parempaan suuntaan. Päinvastoin Kansallis-Osake-Pankin erääseen taloudelliseen broshyyriin kirjoitti, muistaakseni noin vuosi sitten, Tanner kirjoituksen „Näin ei saa jatkua", missä hän mm. huomautti, että markka edellisen maailmansodan jälkeen stabilisoitiin parin kolmen vuoden kuluttua, katsoen nähtävästi samanlaisten mahdollisuuksien olevan nytkin olemassa. Ihmettelin silloin kovasti kirjoituksen luettuani tällaista käsityskantaa, sillä olihan edellisellä maailmansodalla ja viimeisellä maailmansodalla, minkä aikana olimme itse kahdessakin sodassa ja jolloin menetyksemme monella tavalla olivat valtavat, suuri ero, niin että niitä ei voi edes verrata toisiinsa. Tannerin kirjoituksen olikin ilmeisesti paha tahto sanellut, joskin tosiasia on, että kehitys Kekkosen ensimmäisen hallituksen aikana jatkui samaan suuntaan kuin edellisenkin hallituksen aikana.

Nyt sanotaan, että olemme tulleet vakauttamisen, tasapaino-ohjelman aikakauteen. Epäilemättä on siihen jo aikakin, ja pyrkimys on hyvää. Mutta edelläesitettyjen tilastotietojen valossa ei vielä näy merkkiäkään siitä, että markan arvo olisi stabilisoitumassa. Kehitys on päinvastoin yhä vain nytkin kulkenut epäedulliseen suuntaan. Tosin herra pääministeri on äskettäin tunnetussa hirvijahtipuheessaan, sanoisinko ikään kuin hihkaisemalla lausahtanut, että vakauttaminen on jo onnistunut viitaten todistukseksi siitä talletusten kasvuun (Ed. Tainio: Siellähän on niitä nollia!). Sopii kysyä, kuinka se on jo tapahtunut, kun vakauttamista vasta nyt suunnitellaan? Eikä se olekaan vielä onnistunut. Talletusten kasvu ei ole siitä todistuksena, sillä talletusten kasvua on ollut aikaisemminkin, vieläpä silloinkin, kun taloudellinen tilanne on, kuten vuosina 1949 ja 1950, huonontumistaan huonotunut. Asiaa valaisevat jälleen seuraavat numerotiedot. Talletusten määrä oli vuoden 1947 lopussa 64,2 miljardia, v. 1948 lopussa 78 miljardia, vuoden 1949 lopussa 100 miljardia ja vuoden 1950 lopussa 115,8 miljardia markkaa. Vuoden 1951 aikana ovat ne säännöllisesti kuukausittain kasvaneet alkaen tammikuusta, jolloin ne olivat 117,8 miljardia, syyskuun loppuun, jolloin ne olivat 137,4 miljardia markkaa. Kasvu ei ole sen suurempi kuin vuosien 1948 ja 1949 välillä. Talletusten määrä onkin suuresti riippuvainen viennistä ja kantohinnoista. Mainittakoon tässä viennin arvokin vastaavilta vuosilta. Vuonna 1947 45,2 miljardia, vuonna 1948 56,5 miljardia, vuonna 1949 65,6 miljardia, vuonna 1950 81,5 miljardia markkaa ja vuonna 1951 lokakuun loppuun mennessä kokonaista 147,4 miljardia markkaa, vastaavan viennin viime vuonna ollessa vain 64,2 miljardia markkaa. Totta kai näin suuren viennin täytyy vaikuttaa talletusten määrään. Samoin ovat tehneet varsinkin säästöpankkitalletuksiin nähden kantohinnat, jotka hallituksen esityksen mukaan hakkuukautena 1950—51 olivat noin 23 miljardia markkaa — minä luulen, että ne olivat hieman suuremmatkin, mutta minulla ei ole asiasta varmoja lukuja, — oltuaan edellisenä hakkuukautena vajaat 10 miljardia markkaa, ja nyt kantohintojen määrä nousee yhä. Tähän tulee lisää monta miljardia markkaa hakkuu- ja ajopalkkoja. Kaikki tämä ei siis vielä merkitse sitä, että luottamus markan arvoon olisi palautunut, niin toivottavaa kuin se olisikin. Kun sekä tukkuhinta- että elinkustannusindeksit yhä vain ovat nousseet, varsinkin valtion ulkomainen velka ja setelistö, sekä verot ja valtion menot kasvaneet, eivät asiat ole vielä oikealla tolalla.

Kaiken sen perusteella, mitä edellä olen esittänyt, markan arvon vakauttamisessa lähitulevaisuudessa tuskin onnistutaan. Jos se onnistuisi, saattaisi se olla vain tilapäinen ilmiö. Suhdannemaksuista kertyy, jos lakiehdotus hyväksytään, valtiovallan käytettäväksi siksi valtava rahasumma, olipa se 20 tai 25 miljardia markkaa tai kenties vielä enemmänkin, riippuen viennistä, että se merkitsee maan taloudessa paljon. Sen varassa voidaan, jos vain osataan, hoidella asioita määrätietoisesti markan arvon stabilisoimiseksi, varsinkin kun lisäksi kohonneella viennillä on voitu maahan hankkia lähes 17 miljardin markan valuuttareservi. Siten voidaan ulkomailta hankkia tavaraa paljon runsaammin kuin aikaisemmin, ja siitä voi olla vähitellen seurauksena ulkomailta tuotujen tavarain hintojen nousun pysähtyminen. Pahempi kuitenkin on, että kotimaisten maataloustuotteiden hinnat indeksin vuoden 1950 lopussa ollessa 1498 ovat nousseet, indeksin syyskuun lopussa tänä vuonna ollessa 1607, mutta työpalkat ovat pysyneet paikallaan. On siis se vaara tarjolla, että markan vakauttaminen suoritettaisiin palkkatyöläisten kustannuksella. Se ei saa tapahtua, muuten saavuttaa katkeruus, jota nyt jo on laajoissa työläispiireissä, sellaiset mitat, että sitä on vaikea hallita. Ne suuret varat, jotka valtio kenties ulkopuolella budjetin, — ainutlaatuinen ja epäilyttävä tapaus sellaisenaan, — saa käytettäväkseen, on oikeudenmukaisesti jaettava ja ennen kaikkea vähävaraisen kansan hyväksi. Kun rahallinen tilanne on tällainen, herättää ihmettelyä se, että samanaikaisesti pyritään ulkomailta kuitenkin saamaan, ehkä on jo otettukin, sitä en tiedä, lainaa.

Mahdollisuus puunjalostusteollisuuden suhdanneverotukseen, joka nähtävästi toimeenpannaan, on kokonaan riippuvainen korkeakonjunktuureista maailmanmarkkinoilla ja puunjalostusyhtiöt tällä hetkellä kyllä tällaisen verotuksen kestävät vallankin, kun ne siirtävät ne maksut metsänmyyjien so. metsänomistajien kannettavaksi, ja samalla saavat erittäin huomattavia verohuojennuksia. Ei kuitenkaan ole sanottu, että näitä hyviä konjunktuureja jatkuu pitkälti. Nyt jo on huolestuttavia merkkejä markkinoiden huononemisesta olemassa. Edellisen maailmansodan jälkeen romahtivat hinnat yhtäkkiä saattaen puunjalostusteollisuuden varsin tukalaan asemaan. Hinnat saattavat nytkin, joskaan ei nähtävästi vielä ensi vuonna, romahtaa ja silloin syntyy pahempi tilanne. Tulee nimittäin muistaa, että meidän kilpailukykymme maailmanmarkkinoilla on esim. Ruotsiin verrattuna varsin heikko. 10—15 vuoteen ei tehtaittemme koneistoja ja muita kojeita ole voitu uusia, kuten Ruotsissa, missä viime vuosikymmenenä ja vuosina tehtaan on täydellisesti uusittu, jota paitsi Ruotsi muutenkin on sekä teknillisesti että kaupallisesti meitä huomattavasti edellä. Hintojen romahtaessa voi tulla mm. laajaa työttömyyttä, uudistuksia tuskin silloin voidaan tehdä eikä myöskään luultavasti suhdannemaksupidätyksiä periä. Sen vuoksi olisi vakauttamiseen nyt pyrittävä pitkällä sihdillä, se on, kertyneitä runsaita varoja ja valuuttoja olisi säästeliäästi käytettävä, jotta olisi jotain pahojenkin päivien varalle.

Vuoden 1952 talousarvio on tuskin omiaan lisäämään vakauttamisen mahdollisuuksia. Nousevathan menot 171,2 miljardiin markkaan, eli 41,3 miljardia markkaa suurempaan summaan kuin tämän vuoden vakinaisessa talousarviossa. Samoin nousevat verot eikä budjetti vuonna 1952 ilmeisestikään tule osoittamaan ylijäämää. Miten muut inflatoorisesti vaikuttavat tekijät tulevat kehittymään, on tietysti nyt ennenaikaista sanoa. Mutta se näyttää varmalta, että vuoden 1952 budjetin yhteydessä olevat seikat eivät vaikuta vakauttamispyrkimyksiin positiivisella tavalla.

Käsillä olevan budjetin johdosta olisi meidän taholtamme paljonkin sanottavaa, mutta tyydyn puolestani, vallankin kun muut puhujamme koskettelevat yksityiskohtia lähemmin, esittämään vain eräitä yleisiä suuntaviivoja.

Ulkoasiain hallinnon menot lähentelevät puolta miljardia markkaa. Se on valtava summa niin pienessä maassa kuin Suomessa. Epäilemättä olisikin siinä supistamisen varaa. Meillä on täysivaltaisia lähettiläitä sellaisissakin maissa, joissa tultaisiin hyvin toimeen konsulaattiedustuksella tai voitaisiin samalle lähettiläälle antaa edustus parissa kolmessakin maassa, jolloin menot paljon vähenisivät.

Mitä nykyisen hallituksen ulkopolitiikkaan tulee, niin on se istunut vasta siksi lyhyen ajan, että sen ulkopolitiikasta on

ennenaikaista lausua sitä tai tätä. Sen käsittelyyn tarjoutuneekin tilaisuus myöhemmin. Mutta se on tässäkin todettava, että eräät sanomalehdet — suljetuissa juhlatilaisuuksissa harjoitetusta propagandasta puhumattakaan — kirjoittavat ulkopoliittisista asioista tavalla, joka on aiheuttanut huomautuksia ainakin pariin otteeseen pääministerinkin taholta. Tällainen kirjoittelu, joka kohdistuu valtakuntaan, jonka kanssa me olemme tehneet rauhansopimuksen ohella ystävyys- ja avunnantosopimuksenkin, vahingoittaa maatamme enemmän kuin kirjoittajat ja puhujat luulevatkaan, varsinkin kun tällaista propagandaa harjoitetaan tarkoituksellisesti ja sellaisena erittäin kriitillisenä aikana, mikä nyt vallitsee. Mielestäni hallituksen on syytä tarkoin seurata, mitä tuollaisissa piireissä puuhaillaan.

Talousarviossa on varattu 37,4 miljoonan markan määräraha valtion suojelupoliisille. Summa vaikuttaa suurehkolta. Eikä sen työstä näy mitään tuloksia. Sanotaankin, että sen tehtävät supistuvat etupäässä telefoonikuunteluun, vaikka meillä pitäisi olla puhelinsalaisuus. näitä tällaisia tehtäviä varten ei tarvita suojelupoliisia. Sitä tarvitaan seuraamaan niiden kaikenkarvaisten ulkomaalaisten matkustajien, — en tarkoita nyt niitä, jotka ovat täällä virallisissa tehtävissä, — toimia, joista tuskin kukaan on selvillä vallankin, kun he esiintyvät missä vain. Niinikään olisi suojelupoliisin seurattava niiden piirien vehkeilyjä, jotka kohdistuvat meidän tekemiimme sopimuksiin. Herra sisäasiainministeri kai tietää, onko näin tapahtunut. — Muutoin mainittakoon tyydytyksellä, kun on kysymys sisäasiainministeriön pääluokasta, ettei nykyinen hallitus ole patukoinut eikä ampunut elinetujensa puolesta taistelevia työläisiä.

Sosiaalipolitiikan tärkeimpiä tehtäviä tällä hetkellä ovat riittävien vanhuuseläkkeiden myöntäminen ja ennenkuulumattoman vaikean asuntopulan lievittäminen sekä sairaalaolojen parantaminen. Tässä kohden ovat sekä hallituksen että valtiovarainvaliokunnan ehdotukset mitättömän pienet. Vanhuksilla on toki oikeus vaatia, että yhteiskunta turvaa heidän vanhuudenpäivänsä, samoin kuin jokaisen pitäisi saada katto päänsä päälle. Asuntokurjuus on jo kestänyt niin kauan ja sen ilmaukset ovat olleet joskus suorastaan niin tyrmistyttäviä, että asiaan vihdoinkin on käytävä käsiksi siten, että edes pahimmat puutteet tulevat korjatuiksi. Nyt siihen sitäpaitsi tuntuisi olevan mahdollisuuksia. Sairaalaolot ovat niinikään siksi huonolla kannalla, että olisi välttämätöntä myöntää suurempia määrärahoja niitä varten.

Puhtaasti suurporvarillinen budjetti kuin esillä oleva budjettikin on, ovat pienviljelijät siinä edelleen jääneet lapsipuolen asemaan. Muistutan mieleen, että joku vuosi takaperin Suomen vanhimmalta pienviljelijäjärjestöltä, Pieniviljelijäin Liitolta, keskellä vuotta otettiin määrärahasta, joka sille vuoden talousarviossa oli myönnetty koko vuodeksi, puolet pois ja annettiin se kilpailevalle liitolle, huolimatta siitä, että se tuskin vielä oli edes perustettu ja välittämättä siitä, että uudessa järjestössä, joka on puhtaasti puoluepoliitinen, oli tuskin puolta siitä jäsenmäärästä, mikä oli Pienviljelijäin Liitossa. Tämä teko oli tavallisuudesta poikkeava, lievimmin sanoen epäoikeudenmukainen teko, jollaista ei olisi uskonut mahdolliseksi. Mutta politiikassa on näköjään kaikki luvallista. Tässäkin talousarviossa on Pienviljelijäin Liittoa kohdeltu perin kylmäkiskoisesti, sillä se saa suunnilleen saman apurahan kuin Suomen Pienviljelijäin Liitto, vaikka sen kaiken järjen nimessä pitäisi saada valtionapua jo jäsenmääränsäkin perusteella huomattavasti enemmän. Diktatuuri kestää nähtävästi toistaiseksi, mutta se loppuu kyllä aikanaan.

Huolimatta siitä, että Suomi on pienviljelysvaltainen maa jo nyttemmin vielä paljon suuremmassa määrin kuin aikaisemmin, olisi odottanut, että talousarviossa olisi osoitettu pienviljelijöille enemmän määrärahoja kuin on tehty. Monin kohdin on valtion apu aivan riittämätön, ja sen vuoksi tullaankin taholtamme yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään lisäehdotuksia, joille toivomme kannatusta kaikilta pienviljelysystävällisiltä piireiltä eduskunnassa.

Minulla olisi koko joukko sanottavaa hallituksen metsäpolitiikasta, mutta kun minulle tarjoutuu tähän tilaisuus myöhemmin asianomaisen pääluokan kohdalla, jätän sen tässä tekemättä.

Mainitunlaisia suuria puutteita on vuoden 1952 talousarviossa. Ne olisivat varmaankin suurelta osalta poistettavissa, jos työväen edustajat täällä voisivat sopia yh-

teisestä menettelytavasta niiden korjaamiseksi. Nythän ei ole kysymys yleispoliittisista asioista, joista yhteisymmärrykseen pääseminen näyttää olevan vaikeata, joskus mahdotontakin. Kysymys on nyt talouspolitiikasta, jonka päämääristä ei luulisi syntyvän suurempia erimielisyyksiä. Tosin porvariston taholta on SKDL:n tekemän yhteistyötarjouksen johdosta riennetty, mikä ei suinkaan ole ollut odottamatonta, puhumaan ja kirjoittelemaan vasemmiston manööveristä, vaikka kysymys on vähäväkiselle väestölle erittäin suuriarvoisista ja tärkeistä asioista. Sillä taholla pelätään nähtävästi työväen edustuksen yhtynyttä suurta voimaa. Yhteistyötarjouksen tekeminen on ollut sitäkin luonnollisempaa, kun vasemmisto vaalivoitostaan huolimatta on syrjäytetty ei vain hallitusvastuusta, vaan jotensakin kaikista komiteoista, toimikunnista ja asiantuntijalautakunnista, muusta rauhansopimuksen hengenkin vastaisesta syrjimisestä puhumattakaan. Me olemme saaneet tottua siihen, että meitä vastassa on melkein aina yhtynyt porvaristo sosialidemokraatit mukaan luettuina, mutta tästä huolimatta rohkenemme työväenluokan edun nimessä toivoa, että puheenaolevissa talouspoliittisissa kysymyksissä voisimme sosialidemokraattien kanssa olla samoilla linjoilla. Tilanne, missä nyt olemme, voi muuttua, se on aina pidettävä mielessä, ja silloin pätee tunnettu tosiasia: „minkä taakseen jättää, sen edestään löytää".

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Eduskunnalle nyt hyväksyttäväksi esitetty tulo- ja menoarvioesitys on luonteeltaan ja kokoonpanoltaan jatkoa sille valtiovarain ja kansantalouden hoitotavalle, joka pantiin alulle vuonna 1948 ns. kolmen suuren hallitussuunnan vaihtuessa nykyiseen suuntaukseen. Vuonna 1948 syksyllä, vuoden 1949 tulo- ja menoarviota käsiteltäessä, kehaisi silloinen Fagerholmin hallituksen rahaministeri Hiltunen päästyn vihdoinkin tilanteeseen, jossa hän, se on silloinen rahaministeri Hiltunen, voi esittää eduskunnalle sellaisen tulo- ja menoarvioesityksen, joka on paikkansa pitävä, se on sellainen, että siihen ei tarvitse tehdä huomattavia lisäyksiä varainhoitovuoden varrella. Sen jälkeen kun silloinen ministeri Hiltunen lausui eduskunnalle nämä siivekkäät sanansa, on eduskunta ehtinyt jo käsitellä kolme vakinaista budjettiesitystä, lisäbudjeteista puhumattakaan. Niitähän on ollut monta ja niiden luku osoittaa nousua vuosi vuodelta sitä mukaa kuin tämä „vakauttaminen" on edistynyt. Vuosi vuodelta on, päinvastoin kuin mitä ministeri Hiltunen meille vakuutti, lisääntynyt myöskin tulo- ja menoarvioiden, ei paikkansapitäväisyys, vaan paikkansapitämättömyys. Kuluvana varainhoitovuonna se on saavuttanut kerrassaan huippuluvut. Vuoden 1951 tulo- ja menoarvio, joka hyväksyttynä päätyi 129 miljardiin markkaan, ylitettäneen reippaasti kolmanneksella ja päätyy se valtiovarainministerin antamien tietojen mukaan noin 200 miljardin markan loppusummaan. Sellaisia ovat tulokset kolme vuotta kuljetun „vakauttamistaipaleen" jälkeen. On tultu tilanteeseen, jolloin valtion raha-asiat ja kansan työtätekävän osan elintaso kulkevat kohti huonontuvaa tilaa jatkuvasti kiihtyvässä tahdissa. Siinä tunnusmerkki kolmen edellisen vuoden valtiontalouden hoidosta. Sama pitää paikkansa myöskin nyt käsiteltävänä olevan vuoden 1952 tulo- ja menoarvion suhteen.

Jättäessään eduskunnalle tulo- ja menoarvioesityksensä on hallitus lähtenyt niistä neuvoista, joita sille on antanut kuluneenkin vuoden varrella erinimiset kansan elintason „teurastuskomiteat", jotka neuvot päätyvät kehoituksiin supistaa valtion menoja työllisyyden, sosiaalisen huollon, kansan sivistyksen ja terveydenhoidon pääluokilta. Näitä neuvoja seuraten on hallitus, viitaten kintaalla sellaiselle kuin esim. eduskunnan säätämille laeille, tehnyt supistuksia valtion menoihin ummistaen kokonaan silmänsä edellisten vuosien kokemuksille todellisuutta vastaamattomien tulo- ja menoarvioiden laadinnassa. Kuinka suurista summista nyt on kysymys pelkästään lakisääteisten tai muiden aivan välttämättömien menojen supistamisessa, siitä minulla ei ole täsmällistä kuvaa, mutta jonkinlaisena osviittana voinee kuitenkin pitää sitä, että valtiovarainvaliokunta, joka sekin koetti jäljitellä hallituksen sanelemaa linjaa, katsoi olevansa pakotettu tekemään ensimmäisessä lukemisessa lähes 15 miljardin markan nettolisäyksen hallituksen esitykseen menojen osalta, joiden lisäysten jälkeen tulo- ja menoarvion vajaus oli hiukan yli 19 miljardia markkaa. Hallituksen vaatimuksesta on valiokunnan enemmistö

sitten supistanut tekemiään menojen lisäyksiä niin paljon, että ne tekevät nyt 8,190 milj. markkaa. Tulo- ja menoarvio on täten muotoiltu loppusummiltaan jopa ylijäämäiseksi ottamalla mukaan laskelmissa hallituksen pyytämä 5,4 miljardin lainanottovaltuus.

Edellä sanottu riittänee selvittämään sen väittämäni paikkansapitävyyden, että nyt hyväksyttäväksi jätetty valtion tulo- ja menoarvio on samaa luokkaa kolmen edellisen vuoden tulo- ja menoarvioiden kanssa. Jokaisella on tietenkin lupa muodostaa oman käsityksensä siitä, missä määrin on valtion ja kansantalouden edun mukaista tietoinen itsepetos ja tietoinen kansan pettäminen valtion raha-asioiden todellisesta tilasta. Hallitukselle antaa tällainen menettely tietenkin mahdollisuuden lisäbudjettien avulla valtion varoja käyttää hyvin laajassa mitassa mielensä mukaisesti eduskunnan oikeutta sivuuttaen ja loukaten. Lisäbudjeteissahan eduskunta joutuu suurelta osaltaan vain toteamaan tapahtuneet menot. Tulopuoleen se ei niissä voi sanottavasti vaikuttaa. Sellainen menettelytapa miellyttää tietenkin hallitusta, joka vaihtaa Suomen perustuslain puunjalostusteollisuuden harjoittajien keskusliiton kanssa solmiamiinsa sopimuksiin. Sellaiselle asiainhoidolle, jossa määräävää roolia näyttelevät puunjalostuskapitalistien etupyrkimykset, on eduskunnan asioihin sekaantuminen tietenkin pahasta. Siksi pyrkii hallitus sen lisäksi, että se sanoo herra pääministerin suun kautta jo vakauttaneensa Suomen talouselämän, myöskin vakaannuttamaan suurpääoman otteen valtion raha-asiain hoidossa. Siitä syystä laaditaan tulo- ja menoarvio tietoisesti paikkansapitämättömäksi ja jätetään menojen määrääminen hallitukselle lisäbudjettien avulla.

SKDL:n edustajat valtiovarainvaliokunnassa lähtivät kokonaan toisista perusteista kuin hallitus. Meidän käsityksemme mukan pitäisi tulo- ja menoarvion olla mahdollisimman totuudenmukainen ja sopusointuinen kansantalouden kokonaiskehityksen kanssa. Tulo- ja menoarvion pitäisi meidän käsityksemme mukaan ilmentää hallituksen demokraattisia ja rauhanomaisia pyrkimyksiä rinnan kansan työtätekevien kerrosten hyvinvoinnin kohottamisen ja sivistyspyrkimysten edistämisen kanssa.

Ensimmäinen edellytys demokratian kehittämiselle ja rauhanpolitiikan vahvistamiselle on mielestämme se, että kaikki työtä haluavat ja työhön pystyvät kansalaiset saavat varmuuden mahdollisuuksistaan osallistua yhteiskuntahyödylliseen työhön. Toinen ja yhtä tärkeä tekijä terveen ja rauhanomaisen kehityksen kannalta on se, että kansantulo jakautuu mahdollisimman oikeudenmukaisesti jokaisen työtätekevän ponnistusten mukaisesti, samoinkuin sekin, että yhteiskunta osoittaa parasta mahdollista huolenpitoa niitä kohtaan, jotka syystä tai toisesta ovat kykenemättömiä huolehtimaan itsestään oman työnsä avulla.

Valiokunnan nyt käsiteltävänä oleva esitys todistaa SKDL:n ja hallituspuolueiden periaatelinjan vastakkaisuuden. Valiokunnan enemmistö lähtee siitä työnantajakapitalistien kannasta, että ns. suhteellinen työttömyys on normaalitila kapitalistisessa yhteiskunnassa. Valiokunnan enemmistö on tietoinen tekemästään supistuksesta valtion rakennustoiminnassa ja sen aiheuttamasta työtilaisuuksien vähenemisestä. Siitä huolimatta se vielä mietinnön toisessa lukemisessa vähensi työttömyysmäärärahoja 500 milj. markalla. Me ehdotamme lisättäväksi näitä määrärahoja 1,350 milj. markkaa. Valiokunnan enemmistö vähensi hallituksen vaatimuksesta kansaneläkelain ulkopuolella olevien vanhusten avustusvaroja 1,5 miljardilla markalla siitä, mitä ensin luvattiin tähän tarkoitukseen varata. Me olemme ehdottaneet näihin varoihin 5,5 miljardin markan lisäystä, joka lisäys tekisi mahdolliseksi antaa näille työn ja uurastuksen ruhjoimille vanhuksille ehkä siinä 3,500—4,000 markan suuruinen kuukausittainen avustus. Se ei olisi totta tosiaan paljon. Mutta sitäkään hallitus ja valiokunnan enemmistö ei halua näille vanhuksille antaa. Hallitus ja valiokunnan enemmistö katsovat voivansa ummistaa silmänsä vastoin kaikkia tosiasioita mm. maalais- ja kauppalakansakoulujemme rakennustarpeilta ja näiden koulujen lakisääteisiltäkin avustuksilta. Me ehdotamme näihin tarkoituksiin lisäystä valiokunnan enemmistön ehdotuksiin yhteensä 550 milj. mk.

Eduskunta hyväksyi aikoinaan lain keskussairaaloiden rakentamisesta ja hyväksyi rakentamistyölle myöskin aikajärjestyksen. Hallitus ja valiokunnan enemmistö eivät

kuitenkaan pidä tarpeellisena sairaaloiden rakentamista, vaan supistavat nämä määrärahat miltei olemattomiin. Vain SKDL:n edustajain vastalauseen mukaiset esitykset veisivät tätäkin kysymystä edes jotenkuten eteenpäin. Esimerkkejä voisi luetella enemmänkin, mutta riittäköötnämä tällä kertaa.

Sanoin jo aikaisemmin meidän pyrkimyksenämme olevan rakentaa paikkaansapitävä tulo- ja menoarvio niin tulojen kuin menojenkin osalta. Tästä meidän pyrkimyksestämme johtuu, että me emme ole tyytyneet tekemään esityksiä vain menojen lisäämiseksi, vaan olemme osoittaneet myöskin varat totuudenmukaiselle ja samalla tasapainoiselle tulo- ja menoarviolle. Lisääntynyt tuotanto ja edulliset vientimarkkinasuhdanteet ovat luoneet tilanteen, jossa valtion tulopuolen tuntuva lisääminen tehostamalla ensisijaisesti vientiteollisuutta harjoittavien kapitalistien voittojen verotusta on täysin mahdollista. Valtion tulojen lisääminen on nyt mahdollista jopa samanaikaisesti alentamalla ainakin jonkin verran työtätekevien kerrosten verokuormaa. Tästä tosiasiasta lähtien me ehdotammekin vientiteollisuuden ja muiden suurempien osakeyhtiöiden tulo- ja omaisuusverotuksen tehostamista vuonna 1952 niin paljon, että sitä tietä saataisiin valtion tuloihin 15 miljardin markan lisäys.

Tässä yhteydessä minun on syytä huomauttaa edustajien Tannerin ja Leskisen täällä aikaisemmissa lausunnoissaan SKDL:n penkeille suuntaamien pilkallisten huomautusten johdosta, että meillä tulevana vuonna verotetaan mm. kapitalistien osakeyhtiöitä 32 sadalta, kun se vuonna 1950 oli noin 50 sadalta. Yksistään jo tämän verotuksen kohottaminen sanokaamme 50:een sadalta johtaisi siihen, että lähipitäen tämä meidän ehdottamamme lisäys 15 miljardia mk tässä yhteydessä voitaisiin saada kerätyksi. Ne edustajat, jotka pitävät tällaista esitystä mielikuvituksellisena, haluavat tahallisesti kieltää ja salata kansalta totuuden.

Vastaavanlaisia lisäesityksiä tulopuolelle olemme tehneet mm. Osakeyhtiö Alkoholiliike Aktiebolagin voittovarojen samoin kuin Suomen Pankin voittovarojen, työnantajien suorittamien lapsilisämaksun sekä maasta vietävän puun ja puunjalosteiden rautatierahtien kohdalla. Meidän osoittamamme ja ehdottamamme tulojen lisäys nousee 19,419,706,100 markkaan.

Maamme tämän hetken kipeimpiä sosiaalisia pulmia ovat työllisyyskysymyksen ohella asuntotuotantokysymys sekä maalla että asutuskeskuksissa ja maaseudun asutustoiminta. SKDL:n taholta on korostettu jatkuvasti niin tämän tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä kuin esim. liikevaihtoverolakien käsittelyn yhteydessäkin lisättyjä määrärahoja asuntorakennustuotantoa ja asuntorakennustuotannon asettamista suosituimmuusasemaan liikevaihtoverolakiin otetuissa verohuojennuksissa. Ehdotuksemme lisätyiksi määrärahoiksi tähän tarkoitukseen hylättiin valtiovarainvaliokunnassa siitä huolimatta, että maassa on summittain sanottuna noin 200,000 perhettä sellaisessa asemassa, joille olisi joko rakennettava kiireellisesti asunto tai entinen korjattava. Meidän parlamentarismimme nykytilalle kuvaavana seikkana tulkoon mainituksi, että kun me esitimme liikevaihtoverolain käsittelyn yhteydessä asuntorakennuksiin käytettyjä rakennustarvikkeita vapautettavaksi liikevaihtoverosta, ei puhemies Fagerholm suvainnut asettaa ehdotustamme äänestyksen alaiseksi. Mutta esityksemme ajankohtaisuutta ei herra puhemiehen tulkinta kuitenkaan ole kyennyt tekemään olemattomaksi. Niinpä on äskettäin pidetyillä kaupunki- ja kauppalanjohtajien neuvottelupäivillä hyväksytty prikulleen meidän silloin esittämämme ja puhemies Fagerholmin mielestä äänestyskelvoton esityksemme toivomuksena eduskunnalle. Sen sanamuoto on: „Kokous lausuu toivomuksenaan, että eduskunta poistaisi viipymättä liikevaihtoveron kaikilta asuntotuotantoon käytetyiltä rakennusaineilta ja -tarvikkeilta".

Vielä muutama numero siitä, mihin suuntaan on meillä kehittynyt asuntorakennustuotanto sitten Pekkalan hallituksen päivien. Erään laskelman mukaan oli asuntojen osuus maamme bruttoinvestoinneissa vuonna 1948, siis Pekkalan hallituksen viimeisenä vuotena, 33,4 %. Vuonna 1949, siis sos. dem. hallituksen aikana luku laski 30,7 prosenttiin kohoten vuonna 1950 31,8 prosenttiin.

Kun nyt hallitus esittää supistettavaksi investointeja 1/7:lla ja suuntaa tämän supistamisintonsa myös asuntorakennustuotantoon, niin on helppo käsittää, mihin

suuntaan asuntorakennustuotanto on kehittymässä, ellei eduskunta aseta sille päättävää sulkua. On lisäksi muistettava, että tällainen investointien supistamisinto tuo mukanaan paitsi asuntokurjuutta myös työttömyyskurjuuden ja palkkojen alennuksen. Sen todellisena tarkoituksena on vähentää yhteiskuntahyödyllistä sijoitustoimintaa ja luoda mahdollisuudet sotavarustelu- ja sotataloudelle.

Maaseudun asutustoiminta ja sen kehittäminen pitäisi olla jokaisen terveesti ajattelevan hallituksen ja kansanedustajan sydäntä lähellä olevan asian. Hallitus enempää kuin valtiovarainvaliokunnan enemmistökään eivät kuitenkaan lämpene tälle kansamme elinkysymykselle. Hallitus esityksessään supisti mm. maanhankintalain täytäntöönpanoa koskevat määrärahat jokaiseenkin minimaaliseksi todelliseen tarpeeseen verrattuna. Valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja herra Tanner, joka jo vuonna 1949 sosdemien puoluepäivillä julisti pienviljelysmuodon kannatuskelvottomaksi maataloudessamme, yrittää kieltää valtiovarainvaliokunnassa jopa sotahallituksen alaisten virkamiesten sodanaikaiset lupauksetkin maan antamisesta rintamamiehille. Hän kyllä epäonnistui yrityksessään peittää sotahallituksen petospolitiikan ja likaiset jäljet tässä maan lupausasiassa, mutta sitävastoin hän onnistui vaikuttamaan siten, että maanhankintalain mukaiseen asutustoimintaan on varattu ttässä tulo- ja menoarviossa aivan riittämättömät määrärahat. Ryhmämme vastalauseessa esitetäänkin tätä määrärahaa korotettavaksi 1,000,000,000 markalla.

Lähtemättä pitemmälti esimerkein erittelemään toiselta puolen hallituksen ja valtiovarainvaliokunnan enemmistön ja toiselta puolen SKDL:n eduskuntaryhmän välistä kannan eroavaisuutta totean yhteenvetona ensiksikin, että eduskunnalle nyt esitetty tulo- ja menoarvioesitys ei ole nykyisten taloudellisten mahdollisuuksiemme mukainen, kansan elinehtojen parantamiseen pyrkivä, demokratiaa ja rauhanomaista hallituspolitiikkaa edistävä tulo- ja menoarvioesitys. Päinvastoin sen tarkoituksena on vähentämällä työtilaisuuksia ja polkemalla työpalkkoja edistää kansan työtätekevien kerrosten köyhdyttämistä ja ohjata kansan tulo sotavarmuusvarastojen perustamisen ja kehittämisen linjalle. Toiseksi se ei ole paikkansa pitävä enempää kuin mitä ovat olleet edellisetkään sos.-dem.-porvarillisten hallitusten tulo- ja menoarvioesitykset. Eduskunta saa varautua tulevanakin vuonna vastaanottamaan huomattavan määrän lisäbudjetteja, joiden markkamääriin tietenkin vaikuttaa inflatoorisen kehityksen nopeus.

SKDL:n eduskuntaryhmä on tehnyt omat esityksensä niin tulojen kuin menojenkin suhteen. Ne eivät suinkaan edusta viimeistä sanaa siinä suhteessa, minkälaiseksi me haluaisimme valtion tulo- ja menoarvion muodostuvan. Me olemme niiden avulla yrittäneet osoittaa osan olemassaolevia mahdollisuuksia demokraattisen, rauhanomaisia pyrkimyksiä edistävän, kansalaisten taloudellista hyvinvointia ja sivistyspyrkimyksiä nykyistä paremmin edistävän tulo- ja menoarvion luomiselle.

Ed. E. Kilpi: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokuntaa on toisinaan täällä syytelty liiastakin väkivallasta hallitusten budjettiesityksiä vastaan. Tällä kerralla sellaiseen moitteeseen tuskin on aihetta. Pikemminkin voimme puhua nyt hallituksen väkivaltaisesta operaatiosta eduskuntaan päin. Valiokunnan mietintö onkin eräitä oikaistuja kauneusvirheitä lukuunottamatta hallituksen esityksen — nimittäin nykyisen hallituksen — kannan mukainen jokseenkin uskollinen toisto. Sitä onkin pidettävä nykyisen hallitussuunnan omaksuman ns. kovan politiikan käytännöllisenä ohjelmana, jonka lopulliseen muotoiluun on antanut vielä oman lisänsä eräänlaisen diktatuurin sivumaku, jopa tavalla, että sen yhteydessä julkisuudessakin on viittailtu eduskunnan budjettioikeuden loukkaamiseen. Valiokunnan enemmistönä olevat hallituspuolueen edustajat joutuivat siten ottamaan ohjeekseen sen säännöksen, joka roomalaiskatolisessa kirkossa tunnetaan nimellä sacrifizio dell' intelletto, se on, että oma ymmärrys on uhrattava kirkon, — tässä tapauksessa nykyisen hallituksen — erehtymättömyyden edessä. Ainakin talouspolitiikka on maassa siten täysin sentralisoitu.

Esitetyssä muodossaan budjetti noudatteleekin tarkoin hallituspuolueiden kuningasajatusta, ns. vakauttamisohjelmaa. Sen päätunnus vuorostaan on, että taloudellinen vakauttaminen on saavutettavissa palkka-

tuloistaan eläjien kustannuksella eli, niinkuin toisen hallituspuolueen päälehti „Maakansa" välittömästi tämän hallituksen muodostamisen jälkeen viime elokuussa pääkirjoituksessaan sen ilmaisikin: „Hallitus lähtee päättävästi siitä, että uusia palkankorotuksia ei saa tapahtua". Mikäli eduskunta edelleen on valmis noudattelemaan tätä tietä, päädytään siihen, niin kuin I vastalauseen johdannossa oikein tilanne luonnehditaan, että „valtion tulojen ja menojen tasapainoittaminen tapahtuu vähentämällä työllisyyttä edistäviä investointeja, sosiaalisia, terveydenhoito- ja sivistysmenoja, sen sijaan, että ensi sijaisena tehtävänä olisi kansalaisten taloudellisen hyvinvoinnin ja sivistyspyrkimysten pitkälle menevä tyydyttäminen ja edistäminen".

Tavallinen kansalainen, — „kadun mies", niin kuin on totuttu sanomaan, — tuntee kuitenkin elämänsä kiristyvän yhä enemmän, mitä pitemmälle nykyinen vakauttaminen etenee. Häntä ei suuresti ilahduta herra pääministerin kehuskelu, että „vakauttaminen on jo onnistunut", eikä häntä liioin lämmitä ministeri Huunosen helppoheikkimäinen hintatiedoitus eduskunnalle, että „30,000 markan pukuja myydään täällä 10,000 markasta", koska useimmilla ei nykyisillään liikene tuollaistakaan summaa siinäkään tapauksessa, että hallitus yrittäisi perustaa esimerkiksi pääkaupunkiin tällaisen valmiiden vaatteiden kaupan. Mutta hän kokee omakohtaisesti joka päivä niukkuuden lisääntyvän omassa taloudessaan. Hän toteaa kaikkien tarvikkeiden kallistuneen ja erikoisesti näin tapahtuneen ravintoaineiden kohdalla, siitä viime kevään historiallisesta vapunpäivästä lähtien, jolloin hallitus onnellisti maan työväestöä ja yleensä palkannauttijoita estämällä palkkojen korotukset kuuluisan linnarauhansa avulla. Ja hänen mielensä muuttuu suorastaan apeaksi, kun hän on katsonut uutta indeksilaskelmaa, joka parhaassakin tapauksessa siirtää palkkojen nousun kuukausia myöhemmäksi hintojen kohoamisen jälkeen. Ja näin hän joutuu tekemään kysymyksen: Miten tällainen kehitys on mahdollista? Sotakorvaukset ovat aivan lopulleen suoritettuja, karjalainen siirtoväki on ainakin pääpiirteissään sijoitettu uusille asumasijoilleen, sotilasmenoja ei meillä pitäisi olla kuin suhteellisen vähän kokonaisbudjettiin verrattuna, niin ainakin väitetään, ulkomaankauppamme on voimakkaasti vientivoittoinen, puutavarateollisuus aivan kirjaimellisesti vuolee puuveitsellä kultaa ja kerää voittoja, joiden suuruus liikkuu astronomisissa luvuissa, tuotantomme kokonaisuudessaan nousee ja kansallistulo lisääntyy sitä mukaa. Mutta ne, jotka varsinaisesti saavat tämän kaiken aikaan, joiden työn tuloksena tämä kaikki saavutetaan, eivät siitä hyödy juuri mitään. Tilanteen päätelmä onkin senvuoksi se, että maassamme nykyisin noudatetaan politiikkaa, joka käytännössä merkitsee sitä, että rikkaat tulevat yhä rikkaammiksi ja köyhät yhä köyhemmiksi.

Suomi lienee tällä hetkellä ainoa maa, jossa tiukasti noudatetaan tämänsuuntaista talous- ja palkkapolitiikkaa ja jossa koko talouselämän avain on luovutettu puutavarakapitalistien ja suurmetsänomistajien haltuun. Miten toisin voisivatkaan asiat täällä olla, jos maan metsävarat nykyistä paljon suuremmassa määrin olisivat valtion omistamat ja jos puutavara- ja paperiteollisuus olisi ajoissa sosialisoitu. Nyt seistään tavallaan sormi suussa katsomassa, miten yhä valtavampi määrä lisääntyvää kansallistuloa siirtyy suppeiden piirien yksityisomaisuudeksi. Valtiovalta voi vain suostutellen ja liehitellen saada asianomaisilta muutamaan miljardin käytettäväkseen. Metsänmyyjien suhteen ei liene rohjettu tehdä edes aloitetta. Asianomaiset itse eivät kuitenkaan tyydy vain ulkomailta saamiinsa suuriin voittoihin, vaan soveltavat samaa kauppapolitiikkaa myöskin kotimaassa, vaikka siihen ei pitäisi olla mitään perustetta. Tavallinen lauta on nyt parketin hinnassa ja syli jonkinlaisia polttopuita maksaa esim. pääkaupungissa pitkälti toistakymmentätuhatta markkaa varsinaisista rakennusaineista puhumattakaan (Ministeri Peltosen välihuudahdus). Täytyy olla, ministeri Peltonen, jotakin luonnonvastaista, täytyy olla jotakin luonnonvastaista siinä, — —

(Puhemies koputtaa).

— — täytyy nyt kerrata, kun täällä alkaa tuollainen privaattikeskustelu. Täytyy olla, minä huomautan ministeri Peltoselle tämän erikoisesti, täytyy olla jotain luonnonvastaista siinä, että meillä esimerkiksi kotien, puisten asuntotalojen rakentaminen

tulee mielettömän kalliiksi vain sen vuoksi, että paperin ja puumassan hinta ulkomaisilla markkinoilla on viime aikoina liikkunut ylikorkeissa hinnoissa (Eduskunnasta: Vainko sen vuoksi?). Hallituksen lupaus hintojen tarmokkaasta vastustamisesta ei ainakaan tällä alalla ole johtanut minkäänlaisiin tuloksiin (Eduskunnasta: Tehän pyritte sitä nostamaan!). Toisaalta juuri palkkapolitiikassa meillä tilanne on sikäli omalaatuinen, että myöskin työväestön ja muiden palkannauttijoiden keskusjärjestöjen johtajat on onnistuttu saamaan tähän mukaan. Virkamiesjärjestöjen nimissä tosin ed. Järnefelt silloin tällöin ilmestyy tuonne toiselle puhujalavalle esittämään hurskaan toivomuksensa ja vaikertelemaan tilannetta, mutta hän jättää kaikki, niin kuin sanotaan, herran huomaan, niin kuin tekivät totiset israelitat ennen aikaankin odotellessaan korpivaelluksensa aikana mannaa sataван taivaasta. SAK:n taholla sen sijaan näytään elettävän jonkinlaista itsetyytyväistä hiljaiseloa. Eräänlaisen numeroleikin avulla yritetään työläisille uskotella, että niin sanotut hinnanalennukset muka korvaavat heille tapahtuneiden realiarvojen ja pidätysten indeksikorotuksen menetykset. Se saattaa onnistua jonkin aikaa, mutta saattaisi silti vastaisen yhteiskuntarauhan kannalta olla viisasta korjata asioissa nyt jatkuva sosiaalisen oikeuden loukkaus, joka riistää työntekijäin suurelta joukolta heille kuuluvan osuuden kansallistulon kasvusta ja siirtää sen ansaitsemattomasti harvalukuisten kapitalistien taskuun.

Mutta tämä yksipuolinen suuntaus ei esiinny vain palkkapolitiikassa, se antaa leimansa myöskin nykyisen hallitusblokin suhtautumisesta erikoisesti sosiaalipolitiikkaan ja maan kulttuuripolitiikkaan. Voidaan tietysti sanoa, että asianomaisten pääluokkien menot ovat ensi vuonnakin numerollisesti jonkin verran nousseet. Se pitää paikkansa, mutta erinomaisen rohkea olisi varmaan väite, että ne ovat oikeassa suhteessa siihen, mitä kansamme sosiaalinen ja sivistyksellinen kehitys edellyttäisi. Rajoitun vain muutamaan harvaan huomautukseen. Asuntopulaa meillä ei ilmeisesti milloinkaan voida poistaa, ehkä siitä aiotaankin tehdä täällä jonkinlainen permanentti tila, ellei ripeämpää vauhtia saada asuntorakennustoimintaan ja suurempia määrärahoja uusia asuntoja varten. Tiedossani ei ole tarkoin, kuinka monta uutta asunoa on arveltu voitavan rakentaa ensi vuoden aikana nyt ehdotettujen määrärahojen turvin. Epäillä kuitenkin saattaa, riittääkö ehdotettu määrä edes tavallisen vuotuisen lisätarpeen, noin 8,000 uuden asunnon, saamiseksi. Vertailun vuoksi on mainittava, että Ruotsin vuosiohjelmassa on 40,000 uutta asuntoa, Tanskan ohjelmassa 17,000 ja Norjan asunto-ohjelmassa 19,000 uutta asuntoa.

Puolestani en tiedä, mitä laatusanaa oikein olisi käytettävä siitä ehdotuksesta, jolla uskotaan korjattavan yhteiskuntamme tähänastinen kylmä välinpitämättömyys työkykynsä menettäneitä vanhuksia kohtaan. Koko ehdotettu määrä on nyt siis puolitoista miljardia markkaa, yhtenä eränä tietenkin sinänsä jommoinenkin summa. Kansaneläkelaitoksen taholta on kuitenkin ilmoitettu, että kysymykseen tulevien vanhusten lukumäärä on noin 130,000. Kun valtiovarainvaliokunta on vuorostaan nipistänyt hallituksenkin alkuperäisestä ehdotuksesta puolet pois ja ehdottaa eläkkeiden maksamiseen ryhdyttäväksi vasta ensi heinäkuun alusta, merkitsee se, että kukin vanhus saisi ensi vuoden aikana eläkettä kuuden kuukauden ajalta noin 11,500 markkaa, eli siis ei täyttä 2,000 markkaa kuukaudessa. Mikä valtava summa tosiaan, kun valtakunta ryhtyy suorittamaan kunniavelkaansa vanhuksille!

Kauan on tunnettu jo, että meidän sosiaalipolitiikkamme kaipaa yhtenäisempää järjestystä. Eduskunnastakin käsin on useaan kertaan kiirehditty yhtenäisen sosiaalipolitiikan suunnitelmaa, mutta mitään ei kuulu. Erikoisesti kaivataan esitystä yleisen sosiaalivakuutuksen aikaansaamiseksi. Tuntuisi siltä, että sen valmistelutyöt jo alkaisivat olla riittävästi tehtyjä. Eihän siinä liikuta millään aivan tuntematomalla maaperällä, ja erinomaisia vastaavia lakeja on saatavana, jos tarvitaan malleina muistakin maista. Viittaan vain esim. Tshekkoslovakian vuonna 1948 säädettyyn kansallisvakuutukseen. Mielestäni sosiaaliministerin asiana olisi tässä kohden pantava ministeriössään jo ainakin jonkin verran reippaammin tuulemaan.

Kymmenes pääluokka on ollut se budjetin osa, jota vuosien mittaan on eniten ruhjottu. Ne, jotka laskevat kaikki arvot vain kilisevässä kullassa, eivät sivistysarvoille

yleensäkään anna mitään merkitystä. Koulu-uudistusta on meillä suunniteltu kohta 70 vuotta, mutta yhä me poljemme samoihin askeleihin kuin aikoinaan Cygnaeuksen aikana ja ainakin eräissä piireissä eletään tässä kohden suorastaan itsepetoksen vallassa. Sattumalta joutui käsiini pari viikkoa sitten eräs puhe, jonka eräs sosialidemokraattien nuoremmista johtajista oli pitänyt muutamassa koulujuhlassa. Hänen arvionsa mukaan meidän koulumme ulkoisesti ja sisäisesti ovat maailman parhaita, opetusmetoodit voittamattomia ja koko homma voisi olla esimerkkinä mille maalle tahansa Sveitsiä lukuun ottamatta. Kylmä totuus on kuitenkin kaukana tästä ihannetilasta. Ensi vuonna tulee kuluneeksi jo neljännesvuosisata siitä määräajasta, jolloin lain mukaan yleinen oppivelvollisuus piti olla kokonaisuudessaan meillä toteutettuna. Vuodesta vuoteen meillä on kuitenkin tuhansittain lapsia, joilla ei ole minkäänlaista koulunkäynnin mahdollisuutta. Yli 1,000 kansakoulua on edelleen rakentamatta, vaikka valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja keskustelun alussa lausui, että täällä rakennetaan „lukemattomia kansakouluja", joita pitäisi lopettaa rakentamasta. Päivän kulttuurin kukkanen Suomen kulttuurielämässä onkin se laki, joka edellisen eduskunnan aikana säädettiin ja joka määräsi, että uusia koulutaloja onkin tästä puoleen rakennettava vain hyvin rajoitetusti. Valtion omat oppikoulut ovat eräitä poikkeuksia lukuunottamatta yleensä säälittävän kehnossa kunnossa. Opetusvälineitä puuttuu yleisesti tai ne ovat vanhentuneita. Eräiden modernien koulutalojen kohoaminen sinne tänne myöskin maaseudulle ei muuta tätä yleiskuvaa. Meillä on yleensä pysähdytty koululaitoksemme kehittämisessä paikoilleen samaan aikaan kuin naapurimaissamme niin lännessä kuin idässä on kuljettu pitkin askelin eteenpäin. Tilanne ei sen vuoksi suinkaan anna aihetta minkäänlaiseen itseylvästelyyn, vaan vakavaan tutkisteluun siitä, kuinka kauan näin voidaan jatkaa, kuinka kauan voidaan kulkea tällä tiellä, joka varsinkin kansansivistyksen kohdalla ennen pitkää tulee merkitsemään Suomen jäämistä kauan taakse lähimmistä naapurimaistaan.

Tämäntapainen kehitys maan sosiaali- ja kulttuuripolitiikan alalla on ollut mahdollista vain siitä syystä, että maassa ei viimeisen kolmen vuoden aikana ole saatu aikaan kansanvaltaisten voimien kokoomusta ja että erikoisesti maan työväestön voimia on tuhlattu keskinäiseen taisteluun aiheettomastikin. Joka hetkeksi on malttanut pysähtyä seuraamaan tilanteen kehitystä viime vuosina, on pakosta joutunut toistamaan herra pääministerin toisessa asiayhteydessä sotiemme jälkeen kiteyttämän toteamuksen „tässä sitä nyt ollaan". Se sosiaalisten ja sivistyksellisten saavutusten kaunis kaari, jota ensimmäiset sodan jälkeiset vuodet merkitsivät Paasikiven ja Pekkalan hallitusten aikana, se katkaistiin väkivalloin vuonna 1948. Sen jälkeen on halla käynyt pahasti yli niiden pyrkimysten ja niiden tarpeiden, jotka lähinnä tunnetaan maan vähävaraisen kansanosan keskuudessa. Ainakin määrätynlaiselle yhteistoiminnalle nimenomaan näissä asioissa olisi pitänyt olla jonkinlainen mahdollisuus. Tiedämme vallan hyvin, miten pelottavana tällaista ajatusta pidetään taantumuksellisissa kapitalistipiireissä. Kun SKDL:n taholta äsken esitettiin sosialidemokraateille ja maalaisliiton eduskuntaryhmälle yhteistyötarjous eräissä kansamme vähäväkisille tärkeissä asioissa, menetti koko taantumuslehdistö hermonsa. Siinä nähtiin, ja aivan oikein, vaara oikeistolaiselle talous- ja muullekin politiikalle ja siksi varoitettiin isänmaallisuuden ällätikulla, niinkuin asiaan nykyisin kuuluu, varsinkin sosialidemokraatteja tarttumasta tähän „koukkuun". Tämän tosiasian yksinään olisi kuitenkin pitänyt puhua määrätynlaisen yhteisen kohdan löytämisen välttämättömyydestä. Oikeisto voi kuitenkin olla täysin rauhassa. Valitettavasti tämä pyrkimys ei näytä saavuttaneen vastakaikua sosialidemokraattien eikä — mikäli oikein käsitin ed. Kalliokosken lausunnon — myöskään maalaisliiton ryhmien keskuudessa.

Ed. Leskinen, jota ehkä suurempi vaatimattomuus yleensäkin kaunistaisi, ei keksinyt muuta perustetta yhteistyön torjumiseksi kuin että se on propagandaa. Tinkiminen työläisten oikeutetuista vaatimuksista ja yhteistyö erinäisten porvarillisten piirien kanssa työväestön toista osaa vastaan on hänen terminologiansa mukaan sen sijaan „vakauttamista".

Tilanne tulee siis jatkumaan tämän merkillisen Aladdinin lampun valossa toistaiseksi. Sen varaan ei voida kuitenkaan lop-

pumattomiin rakentaa kovin paljon. Työväestön keskuudessa aletaan yhä selvemmin havahtua näkemään, mihin tämä tie sen kohdalla johtaa. Viittaan vain äskeisiin Metalliliiton vaaleihin, jossa saavutetun Pyrrhos-voiton ei pitäisi aiheuttaa niin ylimielisiä asenteita kuin mihin herra Leskinen erehtyi täällä aikaisemmin käyttämässään puheenvuorossa. SKDL:n kriminalisointia voidaan tietysti jatkaa tai ainakin yrittää jatkaa, mutta se ei voi kestää loppumattomasti. Siitä voivat asianomaiset olla aivan varmoja. Onko se ja miten onnellista tälläkään hetkellä, sitä voivat nykyisen hallituspolitiikan suosijat ajatella hiljaisessa mielessään tänään valmistautuessaan huomispäivän itsenäisyysjuhlaan.

Ed. Karvikko: Herra puhemies! Suuri yleistö seuraa valppaammin kuin kenties moneen vuoteen hallituksen toimintaa, sekä sen yleissuunnitelmia että erityisesti sen antamia esityksiä, joiden turvin se yrittää vakauttamisohjelmaansa panna täytäntöön. On olemassa voimakasta mielenkiintoa vakauttamiseen. Kun keväällä julistettiin linnarauha, yleinen mielipide oli valmis hyväksymään ne rajoitukset ja uhraukset, jotka tämä linnarauha oli tuova tullessaan yksityisille kansalaisille, siinä toivossa, että linnarauhan aikana luotaisiin vakauttamisohjelma, joka vihdoinkin toisi vakauttamisen levottomaan talouselämäämme ja kauan ja kipeästi kaivatun tasapainon yhteiskuntaamme. Psykologiset edellytykset vakauttamiselle olivat täten ensi kertaa vakavasti olemassa. Sitä osoittaa sekin, että linnarauhan syksyllä päättyessä onnistuttiin ilman suurempia häiriöitä siirtymään taitekohdan vaikeuksien yli. Siitä on annettava tunnustus hallitukselle, mutta vielä suurempi tunnustus Suomen kansalle, joka oli valmis kantamaan kortensa vakauttamisen hyväksi, valmis siitäkin huolimatta, että jo linnarauhan aikana ilmenivät varsin selvät oireet siitä, ettei vakauttamissuunnitelmia tehtäessä ole pyritty tasapuolisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen. Kun Kekkosen kolmas hallitus syntyi, sillä oli täten erinomainen lähtökohta. Valitettavasti se ei ole osannut käyttää kansan mielialaa hyväkseen, ei sittenkään, vaikka hallituksessa on mukana erinomaisia „psykologeja', niitä, jotka v. 1950 päivästä päivään mitä häikäilemättömimmin moukaroivat nykyisen pääministerin ensimmäistä hallitusta, syyttivät häntä psykologisten otteiden puutteesta ja edesvastuuttomalla propagandalla vaikuttivat ratkaisevasti uuden inflatoorisen vyöryn liikkeellelähtöön. Tänä syksynä nämä samat „psykologit" ovat itse erehtyneet ja kompastuneet juuri samanlaiseen kansan psykologian tuntemuksen puutteeseen kuin herra pääministeri v. 1950. On oltu harkitsemattomia, epäjohdonmukaisia, turvauduttu propagandistisiin lavastuksiin ja, mikä pahinta, tietoisina näistä heikkouksista on harrastettu sen vuoksi epämielyttävää ja vaarallista sanelupolitiikkaa.

Sanelupolitiikka ja väkevät propagandistiset otteet ovat todellakin tunnusmerkilliset piirteet nykyiselle hallitukselle. Juuri tässä piilee hallituksen suuri heikkous ja sen epäonnistumisen vaara. Tällaisin keinoin ei kyetä toteuttamaan vakauttamisen vaikeata tehtävää eikä ylläpitämään kansalaisten keskuudessa luottamusta hallitukseen. Hallitus on unohtanut, että diktatooriset menettelytavat eivät viihdy kotoisilla leveysasteillamme ja että propaganda on vaarallinen ase, joka kääntyy helposti sen harjoittajaa vastaan.

Ei ole kuitenkaan sattuma, että tämä hallitus on turvautunut diktatoorisiin menettelytapoihin ja voimakkaaseen propagandaan. Sillä on siihen omat pätevät syyt. On näet oikeastaan virhe puhua vakauttamisohjelmasta, koska sellaista ei ole. Se, mitä hallitus kutsuu vakauttamisohjelmaksi, on vain hallitussopimus, kahden suuren puolueen välinen kompromissisopimus, ellei haluta sanoa kauppasopimus, jolla on turvattu määrättyjä etuisuuksia kummankin puolueen kannattajajoukoille ja joiden avulla sitten välillisesti pyritään saavuttamaan eräänlainen yksipuolinen vakauttaminen, jonka rasitukset jäävät muiden kansalaispiirien kannettaviksi. Merkitseehän tällaisenkin sopimuksen toteutuminen eräänlaista vakautumista, vakautumista niille piireille, joiden eduista on tehty sopimus. Välillisesti se, jos kyetään rauhoittamaan olot hinta- ja palkkarintamalla, aikaansaa määrätynlaisen vakautumisen myös muidenkin kansalaisten kohdalla, mutta minkälaisen? Se vakiinnuttaa olotilan, jossa tietoisesti asetetaan nämä yhteisen sopimuksen ulkopuolelle jääneet kansalaispiirit epäoikeudenmukaiseen asemaan. Tällainen

päämäärä ei ole kunniaksi hallitukselle, jonka pitäisi toki voimakkaiden puoluepoliittisten intressien värittämänäkin olla toki maan hallituksena. Tällaiseen yksipuolisuuteen pyrittiin kuitenkin tietoisesti ja nimenomaan sosialidemokraattien taholta alusta alkaen.

Se ilmeni välittömästi jo hallitusneuvotteluissa. Hallitusvastuusta syrjäytettiin ne piirit, jotka olisivat pyrkineet muokkaamaan hallituksen vakauttamisohjelman tasapuolisemmaksi ja oikeudenmukaisemmaksi ja jakamaan vakauttamisesta johtuvat rasitukset ja edut yhtäläisesti kaikkien kannettavaksi. Jos silloin olisi vilpittömästi ajateltu talouselämän vakauttamista eikä puoluepoliittisen etusopimuksen solmimista, ei hallituksen nyt tarvitsisi lavastaa toimenpiteilleen kauniita taustamaisemia eikä yrittää nyrkiniskupolitiikalla vaimentaa asiallisen arvostelun ääntä. Mutta sitä sosialidemokraatit eivät tahtoneet. He tuntevat tällä hetkellä elävästi sen vaaran, mitä keskiryhmien poliittinen herääminen tulee heille merkitsemään ja tämä näkökohta on heille tärkeämpi kuin talouselämän vakauttaminen. On maan kokonaisedun kannalta valitettavaa, että puoluepoliittiset päämäärät on sosialidemokraattien keskuudessa asetettu tällaiselle korokkeelle ja että he katsovat asialliseksi vieläpä itsetietoisesti lyödä rintaansa ja vakuuttaa Messuhallin puhujakorokkeelta, että „sosialidemokraatit ovat oikeastaan ratkaisevampi tekijä kuin eduskunta ja hallitus yhteensä" kuten puoluesihteeri Leskisen sanat kuuluvat. Tätä uuden kaikkivoivan valtiomahdin osaa he esittivät surullisen kuuluisalla tavalla vuonna 1950 ensin hallituspuolueena ajamalla läpi puoluepoliittisen suosion saavuttamiseksi ns. Varjosen lisän vastoin eduskunnan nimenomaista kannanilmaisua ja sitten oppositiopuolueena yllyttämällä kesällä lakkoon joutuneita työntekijöitä vastarintaan maan hallitusta vastaan ja synnyttämällä syksyllä pitkän lakon, jonka ankarat seuraamukset painoivat raskaana niin lakkoon joutuneita työntekijöitä ja heidän perheitään kuin myös valtiotaloutta. Väkivaltaisuuden tie tuntuu yhä edelleen miellyttävän maamme sosialidemokraatteja. He pyrkivät todellakin olemaan enemmän kuin eduskunta ja hallitus yhteensä. Nykyisessä hallituksessa he heristävät nyrkkiään hallituskumppanilleen maalaisliitolle ja kääntävät selkänsä ruotsalaisille ikäänkuin näitä ei olisikaan ja eduskunnassa he pyrkivät diktaattorien tyypilliseen tapaan kieltämään muilta ei vain arvostelun oikeuden vaan myös valtiopäiväjärjestyksen kansanedustajille turvaaman oikeuden muutosehdotusten tekemiseen hallituksen lakiesityksiin. Onpa sillä taholla närkästytty jo siitäkin, että lehdistö on rohjennut arvostella nykyisen hallituksen talouspolitiikkaa, kuten sanotaan siinä kirjoituksessa, jonka valtiovarainvaliokunnan arvoisa puheenjohtaja lähetti lehdille budjettikeskustelun aikana jonkinlaisena vastalauseena.

On luisuttu pitkälle terveen, vapaan demokratian tieltä, kun hallitusvallan taholta yritetään työntää kapula opposition suuhun ja estää sitä käyttämästä arvostelun oikeutta. Viimeisimpänä yrityksenä tätä tarkoittavien tekojen sarjassa on hallituksen suunnitelma tiedoitustoiminnan uudelleen henkiin herättämisestä, sen jälkeen kuin se onnellisesti sosialidemokraattisen hallituksen aikana haudattiin. Ei voi olla tässä yhteydessä ihmettelemättä, että tiedoituslaitoksen puolesta puhuvat ja toimivat nyt ne, jotka vuonna 1948 katsoivat asialliseksi tehdä tästä tiedoitustoiminnasta lopun (Eduskunnasta: Niin se muuttuu aika!). Hallituksen toimenpiteiden täytyy levätä toki niin vakaalla pohjalla, että ne kestävät asiallisen arvostelun, ettei arvostelun pelon vuoksi tarvitse alistaa maan vapaata lehdistöä hallituksen propagandan valjaisiin. Kun näin kuitenkin aiotaan tehdä, ei voi olla kysymättä, mitkä ovat ne syyt, jotka pakottavat hallituksen tälle tielle. Opposition äänen vaimentaminen eduskunnassa ja sanomalehdistössä on jokseenkin avoin tunnustus hallituksen itsensä taholta, ettei sen ohjelma kestä julkisuutta ja arvostelua, ettei se ole ohjelma, joka pyrkii tasapuolisuuteen ja oikeudenmukaisuuteen, ettei sen ohjelman avulla kyetä toteuttamaan sitä talouselämän vakauttamista, josta se niin mielellään puhuu ja johon kansan syvät rivit vilpittömästi ja lapsenomaisesti luottavat (Eduskunnasta: Esitä parempi ohjelma!). Se pyrkii puoluepoliittisten etuisuuksien saavuttamiseen, ja juuri tämän vuoksi tarvitaan voimakasta propagandaa ja äänetöntä oppositiota. Nämä tavoitteet eivät saa näkyä, vaan ne on kätkettävä propagandan värikkääseen lavastukseen. Tästä on mm. äskettäin käsitelty liikevaihtovero

hyvänä esimerkkinä. Se, jos mikään, kuvastaa hallituksen puoluepoliittisia pyrkimyksiä etuisuuksien jakamiseksi omille muiden kustannuksella. Sosialidemokraatit jakavat omilleen suojapukuja ja työrukkasia, maalaisliitto omilleen maatalouskoneita (Eduskunnasta: Mitä vielä?), mutta kansan laajat keskiryhmät, jotka ovat myös työtätekeviä ja joilla on myös omia yrityksiä, eivät pääse näistä helpotuksista osallisiksi (Eduskunnasta: Ostakaa maatalouskoneita!). Hallituspuolueiden taholta on viitattu lakanoihin ja kenkiin, joilta myös poistettiin liikevaihtovero, ja haluttu täten osoittaa, että kaikki ovat saaneet osansa (Välihuuto). Lakanat ja kengät ovat halventuneet, ja niitä tarvitsevat keskiryhmätkin, mutta tästä edusta pääsevät osallisiksi nekin, joille on lisäksi annettu erikoisetuja. Miksi ei tätä etua ulotettu mm. virkapukuihin? Hallitus tunsi tämän „överhaalarilinjansa" heikkouden ja yksipuolisuuden, mutta sen sijaan, että se olisi pyrkinyt tasapuolisempaan ratkaisuun, mieluummin alentamalla likevaihtoveroprosenttia, jolloin kaikki olisivat tasapuolisesti saaneet pienen helpotuksen, se turvautui diktatorisiin menettelytapoihin ja esti eduskunnassa asian asiallisen käsittelyn (Eduskunnasta: Ilmainen työpuku Irmalle!).

Vielä toinen valaiseva esimerkki. Hallitus päätti valtioneuvoston päätöksellä toimeenpanna hintojen joukkoalennuksen. Kun tällainen osoittautui käytännössä mahdottomaksi yhtäkkiä toteuttaa, turvauduttiin sosialidemokraattien hallinnassa olevaan Osuustukkukauppaan, joka alensi hinnat — tapaus tietysti valokuvattiin. Näin pakotettiin muutkin yrittäjät alentamaan hinnat. Jälkinäytöksenä kerrotaan samaisen Osuustukkukaupan pyrkivän nyt hallituksen suosiollisella myötävaikutuksella saamaan Postisäästöpankilta toista miljardia markkaa lainaksi hinnanalennuksesta johtuvien tappioiden peittämiseksi. Asian tultua julkisuuteen on yritetty kiertäen kumota koko juttu, mutta epäilen, tokkopa hallitus rohkenee avoimesti väittää, ettei mainitunlaista lainajärjestelyä olisi missään vaiheessa ja missään hallituksen piirissä käsitelty.

Nämä ovat vain muutama esimerkki sarjasta toimenpiteitä, jotka ovat yhtä heikkoja, yhtä yksipuolisia ja yhtä propagandistisia.

Ei myöskään ensi vuoden talousarvio anna parempaa ja tasapuolisempaa kuvaa hallituksen toimepiteistä. Senkin läpileikkaus osoittaa samaa linjaa: „anna sinä minulle, niin minä annan sinulle". Ainoa terve tie vakauttamiseen olisi edellyttänyt menojen supistamista. Mutta tätä tietä ei ole kuljettu. Sitä ei rohjettu lähteä kulkemaan siitäkään huolimatta, että kansamme valtaenemmistö oli valistautunut omakohtaisiin kieltäymyksiin ja etujensa supistamiseen. Suomen kansa on ollut kypsä lähtemään vakauttamisen tielle, mutta ei hallitus, joka yhä tuijottaa puoluepoliittisiin näkökohtiin ja arastelee toimenpiteidensä joutumista julkisen arvostelun kohteeksi.

Radion pienoisparlamentin viime istunnossa ed. Leskinen puhui hyvin kauniisti ja vakuuttavasti lujan hallituksen välttämättömyydestä. Olen hänen kanssaan samaa mieltä, että hallituksen on oltava luja ja halliuksen on määrätietoisesti ja lujasti pyrittävä toteuttamaan omaa ohjelmaansa. Meillä on kaikkina näinä vuosina puuttunut nimenomaan luja hallitus, joka olisi uskaltanut määrätietoisesti toteuttaa taloudellista ja sosiaalista ohjelmaa, joka olisi ollut kansan kestokyvyn mukaista (Ed. Kulovaara: Äsken sanottiin diktaattorin!). Meillä ovat hallitukset kumarrelleet ulkoparlamentaaristen voimien edessä. Mutta luja hallitus, hyvät sosialidemokraatit, ei ole sama kuin diktatorinen hallitus. Luja hallitus uskaltaa saattaa toimintansa julkisesti arvosteltavaksi eikä yritä kulkea keittiöportaita vastuun pelossa.

Vakauttamista toivoo tämän kamarin suuri enemmistö. Sitä toivovat kaikki ryhmät SKDL:ää lukuunottamatta, jonka talouspoliittiset päämäärät ovat toiset kuin meidän. Hallituksen ei siis tarvitse tuntea pelkoa ja epäröintiä eikä sen tarvitse turvautua diktatorisiin keinoihin ja nyrkiniskuihin tuodessaan eduskuntaan vakauttamiseen tähtääviä lakiesityksiä. Sen ei myöskään olisi tarvinnut empiä sellaisen talousarvion laatimisessa, joka olisi merkinnyt vakauttamisen onnistumiselle välttämättömiä menojen supistuksia. Ainoana ehtona on, että toimenpiteet tähtäävät todelliseen vakauttamiseen, todelliseen tasapaino-ohjelmaan, josta puoluepoliittiset tavoitteet on pyyhkäisty pois. Silloin vaikenee myös opposition ääni, koska asialliseen arvosteluun ei ole aihetta. Niin kauan kuin hallitus ei

suvaitse omaksua tätä vakauttamistietä kuljettavakseen, ei myöskään lopu sen tekojen arvosteleminen. Oppositiolla ei ole siihen ainoastaan oikeus, vaan velvollisuus niiden kansalaisryhmien tähden, jotka nyt joutuvat kantamaan hallituksen nykyisen vakauttamisen erittäin raskaan taloudellisten seuraamusten taakan.

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

2) Ehdotukset laiksi Helsingin hovioikeuden perustamisesta ja laiksi sotaylioikeudelle kuuluvien tehtävien siirtämisestä Helsingin hovioikeudelle.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 35 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 8 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 5, joka sisältää yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 35. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Keskustelu:

Ed. Kujala: Jo tämän asian ensimmäisen käsittelyn yhteydessä osoitin, että Helsingin hovioikeuden perustaminen ei ole niin tähdellinen asia, että siihen tällä kerralla olisi syytä uhrata huomattavasti valtion varoja. Tähän lausuntoon vedoten ehdotan, herra puhemies, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakivaliokunnan mietintöön liittyvä vastalause.

Ed. E. Kilpi: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Kujalan tekemää ehdotusta.

Ed. Lindqvist: Pyydän myöskin kannattaa ed. Kujalan ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Yleiskeskustelussa on ed. Kujala ed. E. Kilven kannattamana ehdottanut, että käsittelyn pohjaksi otettaisiin lakivaliokunnan mietinnössä olevan vastalauseen lakiehdotus. Kutsun tätä ed. Kujalan ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka käsittelyn pohjaksi hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Kujalan ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Antila, Borg-Sundman, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hallberg, Hautala, Heikura, Heinonen, Heitto, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Junnila, Järnefelt, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalliokoski, Karvonen, Kauppi, T. Kinnunen, Koivisto, Kosola, Lahtela, Lehtonen, Leikola, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, H. Miettunen, Miikki, Muikku, Niemi, Nikkola, Niskala, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Pasanen, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Rankila, Rauste, Rytinki, Saari, Saariaho, Sarjala, Saura, A. Simonen, V. Simonen, Solla, Sukselainen, Sundman, Suominen, Takki, Tarkkanen, Tenhiälä, Tikkaoja, Toivonen, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, V. Wirtanen, Väisänen, Väyrynen, Öhman ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Brander-Wallin, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, Karvikko, E. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Lindqvist, Manninen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Rosenberg, Rytkönen, Seppi, Tainio, Tiekso-Isaksson ja Torvi.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Alanko, Antikainen, von Born, Hakala, Hakkila, Hamara, Heikkilä, Heljas, Hetemäki, Hollsten, Honkala, Huunonen, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, Kaarna, Kalavainen, Kannisto, Karjalainen, Kekkonen, Kilpeläinen, S.-K. Kilpi, Kleemola, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kuittinen, Kullberg, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Kölli, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Leivo-Larsson, P. Leskinen, Lukkarinen, Meinander, Meriläinen, M. Miettunen, Murtomaa, Nederström-Lundén, Niukkanen, Nordfors, Nordström, Nuorsaari, Palovesi, Pekkala, Rantala, Rantamaa, Raunio, Riihimäki, Ryhtä, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, Salmela-Järvinen, Salminen, Seppälä, Soininen, Stenberg, Sävelä, Tanner, Tauriainen, Teir, Tervo, Tiitu, Turkka, Turunen, Tuurna, Virolainen, A. Wirtanen, J. Wirtanen, Väänänen ja Östenson.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 85 jaa- ja 36 ei-ääntä; poissa 78.

Eduskunta on käsittelyn pohjaksi hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta ensimmäisen lakiehdotuksen 1—7 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike, toisen lakiehdotuksen 1—6 §, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 34 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 5 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 46, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 34. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta lakiteksti, lakiehdotuksen johtolause ja nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotuksen laiksi eräistä asuntokiinteistöjä koskevista verohuojennuksista

sisältävä ed. Hakalan ym. lak. al. n:o 117 esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

5) Ehdotukset laeiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain ja huoneenvuokrien säännöstelystä annetun lain muuttamisesta sekä laiksi vakavan ja oikeudenmukaisen hinta- ja palkkatason turvaamisesta

sisältävä ed. Hietasen ym. lak. al. n:o 118 esitellään valiokuntaan lähettämistä varten.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Olen jättänyt eduskunnalle lakiehdotukset talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain ja huoneenvuokran säännöstelystä annetun lain muuttamisesta ja laiksi vakavan ja oikeudenmukaisen hinta- ja palkkatason turvaamisesta. Näiden lakiesitysten eduskunnalle jättäminen on tullut tarpeelliseksi sen jälkeen, kun hallitus, kärsittyään asiallisesti tappion ns. pyöreän puun vientisäännöstelyä koskevassa lakiesityksessä, yrittää sivuuttaa perustuslain eduskunnalle suomaa päätäntävaltaa ja kytkeä tähän lakiin paitsi pyöreän puutavaran vientisäännöstelyn myöskin kysymyksen huoneenvuokrista, uskoen sillä tavalla voivansa pakottaa eduskunnan hyväksymään tuon edellä mainitunkin toimenpiteen. Tällaista hallituksen menettelyä voi nimittää diktatuurimaiseksi ja sen takia jo yksistään tästä syystä pidin välttämättö-

mänä, että eduskunnalle tarjoutuu tilaisuus katsella asiaa myöskin toisenlaisesta näkövinkkelistä, toisenlaisten esitysten pohjalla, ja tämä on eräs syy näiden lakiesitysten jättämiseen.

Tosin kyllä, mikäli minä olen kuullut, perustuslakivaliokunta jälleen vastoin valtiopäiväjärjestyksen henkeä on jo kiirehtinyt käsittelemään hallituksen esityksen taloudelliseksi valtalaiksi, lopettanut yleiskeskustelun ja sillä tavalla yrittää mitätöidä keskustelun nyt eduskunnalle jättämistäni aloitteista, saattamalla valiokunnan tapahtuneen tosiasian eteen. Huolimatta kaikista näistä valtiopäiväjärjestyksen ja perustuslain vastaisista menettelytavoista on kuitenkin syytä kiinnittää vielä huomiota siihen, että nyt esittämässäni lakiesityksessä on pyöreä puu vapautettu vientisäännöstelystä ja sellaisenaan, jos eduskunta tämän esityksen hyväksyisi, Suomen kansan työtä tekevä osa vapautuisi siitä painajaisesta, joka työttömyyden sekä palkkojen polkemisen uhkana sisältyy tähän hallituksen mainitsemaani esitykseen.

Tässä yhteydessä lienee syytä mainita budjettikäsittelyn aikana tehdyistä väitteistä, että mukamas polttopuun hinta olisi riippuvainen pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä, ettei näillä kysymyksillä ole mitään välitöntä yhteyttä. Polttopuun hinta kulkee kokonaan eri teitä, ei sitä viedä meiltä ulkomaille. Se seikka, että meillä tällä kertaa on polttopuun hinnat korkeat, ei suinkaan johdu pyöreän puutavaran vientisäännöstelystä, vaan se johtuu siitä Fagerholmin hallituksen politiikasta, joka alkoi vuonna 1948, jolloinka supistettiin tuntuvasti polttopuun hakkuita, niin paljon, että noin pyöreästi sanottuna Fagerholmin ja Kekkosen kolmena hallitusvuotena on hakattu vain 1/3 polttopuuta siitä, mitä hakattiin Pekkalan aikaisen hallituksen hallitusvuosina. Kun polttopuun hakkuut hallituksen mahtikäskyllä supistettiin, on aivan luonnollista, että se on tarjonnut halkokeinottelijoille mahdollisuuden korottaa polttopuun hintaa, ja tässä on syy polttopuun hinnan nousuun eikä suinkaan siinä, että pyöreä puutavara on ollut vapautettu vientisäännöstelystä.

Toinen kansan elämään syvälti vaikuttava pyrkimys tämän taloudellisen valtalain yhteydessä, on kysymys rakennustoiminnan säännöstelyn tiukentamisesta. Tähänastihan meillä on ollut eräänlainen säännöstely voimassa sellaisiin rakennuksiin nähden, joihin käytetään sementtiä ja rakennusrautaa. Tällä kertaa hallitus aikoo ulottaa tämän säännöstelyn kaikkiin sellaisiin rakennuksiin, jotka on tarkoitettu lämpimiksi huoneiksi, huolimatta siitä, että niissä ei olisikaan lämmityslaitteita, siis sikopahnat, lammasvajat ja kaikki niihin verrattavat kuuluvat siihen luokkaan rakennuksia, joiden rakentamisesta hallitus haluaa määrätä ja vaatii myöskin rakentajat hattu kourassa pyytämään niihin rakennuslupaa. Rakennustoiminnan näin pitkälle menevä säännösteleminen ei voi olla kansan etujen enempää kuin kansan taloudenkaan etujen mukaista, se on suoranaista väkivaltaa kansan pyrkimyksille työskennellä omaksi hyväkseen ja rakentaa myöskin omiksi tarpeikseen. Jo yksistään sen takia tällainen säännös olisi hylättävä. Mutta tämän säännöksen takana on myöskin muuta eikä pelkästään halu tehdä kiusaa rakentajille. Me olemme tietoisia siitä, että sekä työnantajapiirien että myöskin SAK:n oikeistojohdon taholta on katsottu kieroon sellaista tilannetta, että meillä on huomattava työvoiman kysyntä rakennusalalla, työläiset ovat voineet jossain määrin tästä syystä siellä valvoa palkkaetujaan. Nyt kuulemma pyritään „ylityöllisyyden" poistamiseen, rakennustyöntekijäin palkkojen polkemiseen ja sitä tietä koko työväenluokan palkkatason kimppuun. Siis kysymys tällä kertaa on paljon laajemmalle tähtäävästä operatiosta, kuin miltä pinnalta katsoen näyttää tämän tekstin luettua.

Minä en kajoa pitemmälti tähän huoneenvuokrajuttuun, niinkuin alussa sanoin, se on koukku hallitukselta, jolla se pakottaa vastustavat ainekset eduskunnassa hyväksymään nämä kaksi ensinmainittua tavattoman tuhoisaa valtuuksien lisäämisvaatimusta. Haluaisin vain lisäksi mainita, että kun nyt voimassa oleva valtalaki tarjoaa hallitukselle liian laajoja valtuuksia työntekijäin työajan pitentämisestä ja muista työläisille kuuluvien varsinaisien oikeuksien supistamisesta kuten mm. lakkotaistelun kieltämiseen, niin työväenluokan kannalta asiaa katsellen olisi tässä suhteessa valtalakiin saatava supistava säännös hallituksen valtuuksiin nähden.

Kuntien velvoittaminen osallistumaan työttömyyskustannuksiin on köyhimpien

kuntien osalta sekin epäoikeudenmukainen toimenpide, joskin sitä voidaan puolustaa rikkaampien kuntien, kuten esim. Helsingin kaupungin ja siihen verrattavien kohdalta. Tässä suhteessahan ei nyt esitetty valtalakiesitys tee aikaisempaan mitään poikkeusta.

Tässä olen maininnut muutamia sellaisia oleellisimpia kohtia hallituksen esityksestä, joita me emme työväenluokan, työtä tekevän talonpoikaiston, siis ylipäänsä kansan työtä tekevien etujen kannalta ei voi mitenkään pitää hyväksyttävinä, ja siitä syystä olen jättänyt tämän esityksen toivossa, että eduskuna ymmärtää paremmin näitä asioita kuin nykyinen hallitus hyväksymällä esitykseni, ja joko tai tekemällä muutoksia hallituksen esitykseen muotoilee valtalain sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

6) Ehdotuksen laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain muuttamisesta

sisältävä ed. Kanniston ym. lak. al. n:o 119, esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti perustuslakivaliokuntaan.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi perjantaina kello 11.

Täysistunto lopetetaan kello 16,16.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

46. Perjantaina 7 p. joulukuuta 1951

kello 11.

Päiväjärjestys.

Siv.

Ilmoituksia.

Toinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain V luvun muuttamisesta 706

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 33; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 38.

2) Ehdotus laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta..... 707

Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 36; lakivaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Hakalan lak. al. n:o 14.

Ensimmäinen käsittely:

3) Ehdotukset laiksi maanhankintalain muuttamisesta ..... „

Asiakirjat: Maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 13; ed. V. Eskolan ym. lak. al. n:o 110; ed. Koiviston ym. toiv. al. n:o 115.

4) Ehdotus laiksi kirjanpitolain muuttamisesta ..... „

Asiakirjat: Lakivaliokunnan mietintö n:o 5; ed. Heiton ym. lak. al. n:o 15.

Ainoa käsittely:

5) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952..... 708, 757

Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20; hallituksen esitys n:o 1; rah. al. n:ot 1—413.

Siv.

6) Ehdotus eräiden Suomen ja Norjan välisen valtakunnanrajan tarkistuksessa todettujen muutosten hyväksymisestä 756

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 49.

7) Asetus 26 päivältä lokakuuta 1951 Norjan kanssa tehtyyn maksusopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan voimaansaattamisesta ..... „

Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6; mainittu asetus.

8) Valtioneuvoston päätös 15 päivältä marraskuuta 1951 kalaverkkolangan tullin alentamisesta ..... „

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 27; mainittu päätös.

9) Valtioneuvoston päätös 15 päivältä marraskuuta 1951 hintojen ja maksujen säännöstelystä sekä teollisuustuotteiden ja kaupan hinnoitteluperusteista annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta ..... —

Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 28; mainittu päätös.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat K. Eskola, Huunonen, Kaitila, Karvikko, Kekkonen, Kleemola, Koskinen, Kölli, Lepistö, P. Leskinen, Luukka, Malkamäki, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Nordström, Nuorsaari, Peltonen, Rantala, Rytkönen, A. Simonen, V. Simonen, Soi-

ninen, Tervo, Turunen, Törngren ja A. Wirtanen.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä istunnosta yksityisasiain vuoksi edustajat Malkamäki, Nordström, K. Eskola ja Koskinen, sairauden vuoksi ed. V. Simonen sekä virkatehtävien vuoksi ed. Huunonen.

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. Tarkkanen: Suuri valiokunta kokoontuu tänään kello 17.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain V luvun muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 33 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 38, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 33. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelu:

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Tämän lain 63 §:n mukaan voidaan pakkoluovuttaa maata nopeammin kuin tavallisesti, jos työllisyyden ylläpitämiseksi järjestettävää työtä varten sitä tarvitaan. On huomattava, että vain silloin tämä nopeampi menettely tulee kysymykseen tämän lain mukaan, jos valtio on työn järjestäjänä.

Valtiovalta on kuitenkin velvoittanut myös kunnat järjestämään työttömyystöitä, mutta valtio ei ole huolehtinut siitä, että kunnille tulisi taloudelliset mahdollisuudet näiden töiden järjestämiseen. Tietenkin se olisi oikeudenmukaisinta, että kunnat vapautettaisiin kokonaan työttömyystöiden järjestämisvelvollisuudesta. Eihän kunnat ole syyllisiä työttömyyteen. Työttömyyshän on kapitalistisen talousjärjestelmän sairaus, hallituksen ja suurkapitalistien harjoittaman talouspolitiikan aiheuttama. Tehdään kunnille mitä suurin vääryys, kun kunnat velvoitetaan työttömyystöiden järjestämiseen, vaikka kunnat eivät kuntina voi vaikuttaa sellaisen talouspolitiikan harjoittamiseen, että työttömyyttä ei syntyisi. Kun hallitus ei ole kuitenkaan ilmoittanut, että se suunnittelisi kuntien vapauttamista työttömyystöiden järjestämisvelvollisuudesta, niin käsitykseni mukaan pitäisi tätä lain 63 §:ää muuttaa niin, että kunnillekin tulisi mahdollisuus saada maata työttömyystöiden järjestämistä varten samalla tavalla kuin valtiollekin. Lähinnähän tällainen maan tarve tulisi kysymykseen tietöitä, soran- ja turpeenottopaikkoja varten.

Sen vuoksi tulenkin nyt tässä yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan lain 63 §:ään tätä tarkoittavan muutoksen.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta ryhtyy lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

57—62 § hyväksytään keskustelutta.

63 §.

Keskustelu:

Ed. Tauriainen: Herra puhemies! Ehdotan, että tämän pykälän neljännelle riville sanan „valtion" jälkeen lisättäisiin sanat „tai kunnan", joten pykälän alkuosa tulisi kuulumaan näin: „Jos kiinteää omaisuutta on luovutettava yleiseen tarpeeseen tai sen käyttöoikeutta tässä tarkoituksessa supistettava työtä varten, joka valtion tai kunnan toimesta on määrätty tehtäväksi työllisyydeen turvaamiseksi" jne.

Ed. Prunnila: Kannatan ed. Tauriaisen tekemää ehdotusta.

Ed. Tuurna: Olen suuren valiokunnan istunnossa jo selvittänyt kyseessä olevaa asiaa ja nimenomaan korostanut, että kyseessä oleva poikkeuslain muutos tarkoittaa vain 5 luvun muuttamista. Kun on kyseessä näin rajoitettu toiminnan ala, olisi väärin ryhtyä tähän tekemään muutoksia, jotka aikaansaisivat koko lain yksityiskohtaisen käsittelyn ja selvittelyn. Käsitykseni mukaan ei näin ole aikaisemminkaan menetelty. Sen vuoksi vastustan ed. Tauriaisen ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tauriainen ed. Prunnilan kannattamana ehdottanut, että 1 momentissa neljännellä rivillä olevan sanan „valtion" jälkeen lisättäisiin sanat „tai kunnan". Kutsun tätä ed. Tauriaisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy suuren valiokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Tauriaisen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt suuren valiokunnan ehdotuksen.

Luvun nimike, voimaantulosäännös, lakiehdotuksen johtolause ja nimike hyväksytään.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotus laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta.

Esitellään suuren valiokunnan mietintö n:o 36 ja otetaan toiseen käsittelyyn siinä sekä lakivaliokunnan mietinnössä n:o 4 valmistelevasti käsitelty ed. Hakalan lak. al. n:o 14, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on suuren valiokunnan mietintö n:o 36.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta yhtyy suuren valiokunnan hylkäävään ehdotukseen.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotukset laiksi maanhankintalain muuttamisesta.

Esitellään maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 13 ja ed. V. Eskolan ym. lak. al. n:o 110, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on maatalousvaliokunnan mietintö n:o 7.

Puheenvuoroja ei pyydetä.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotus laiksi kirjanpitolain muuttamisesta.

Esitellään lakivaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty ed. Heiton ym. lak. al. n:o 15, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 5.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 1 ja rah. al. n:ot 1—413.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20.

Yleiskeskustelu:

Ed. N. Nurminen: Tämän vuoden aikana on maassamme kiihtyvällä vauhdilla pyritty erilaisin muodoin viemään kansaamme sodan valmisteluun mukaan. Sanomalehtien propagandassa harjoitetaan mielialan muokkausta uuden sodan väistämättömyydestä. Sivili-ihmisten elämä sidotaan moninaisin muodoin sodan valmistelun organisaatioon. Väestönsuojelun nimellä pyritään verhoamaan sotilaalliset toimenpiteet. Puhutaan sodan kauhuista ja sitä hyväksi käyttäen painostetaan rauhallisia ihmisiä hyväksymään hallituksen siunaamat aloitteet väestön mobilisoimiseksi. Suunnitelmien toteuttaminen on tarkoituksellisesti aloitettu yhdeltä osaltaan väestönsuojista, sillä niiden merkeissä on mahdollisuus saada kansalaiset paremmin antamaan kannatuksensa väestönsuojelulle. Onhan ilmeistä, että nykyisessä kärjistyneessä maailman tilanteessa ihmiset ovat huolestuneita omaistensa ja itsensä elämän puolesta. He näkevät väestönsuojissa jonkinlaisen oljenkorren pelastusta hakiessaan.

Mutta vaikka kannattaisimme suojien rakentamista, pahinta on kuitenkin se, että ihmiset näillä toimenpiteillä ohjataan sotahysteeriseen pelkoon. Heitä on sitten helppo johtaa muihinkin tehtäviin. Ihmiset eivät huomaa, missä suhteessa on väestönsuojien antama turva ja niiden kustannukset. Esim. Helsingin asukkaiden tehokasta suojelua varten tarvittaisiin noin 400 miljardia markkaa. Nykyisiin väestönsuojiin mahtuu Helsingissä noin 1 % Helsingin väestöstä. Onkin ilmeistä, että rakennettavat suojat tulisivat palvelemaan ensisijassa sotilaallisia tarkoituksia.

Sisäasiainministeriön taholta on 8 p. maaliskuuta annettu määräys kunnille väestönsuojelujärjesyksen laatimiseksi tämän vuoden loppuun mennessä. 20 päivänä elokuuta sisäasiainministeriön taholta lähetettiin lääninhallituksille kunnille edelleen toimitettaviksi väestönsuojelumuodostelmien perustamistaulukot ja määrävahvuudet, joissa myös määriteltiin läänien alueilla olevat kohteet. Samoin ohjeissa kehoitettiin kuntia hankkimaan asiantuntija-apua sotilaspiireistä. Näiden ohjeiden perusteella ovat lääninhallitukset ja kunnat laatineet väestönsuojelumuodostelmien perustamistaulukot ja suorittaneet yhteistyössä sotilaspiirien kanssa henkilövaraukset. Kun sisäasiainministeriö on väittänyt, että kysymyksessä olevat muodostelmat eivät olisi sotilaallisia, niin on tarpeellista esimerkillä näyttää asia toteen.

Ministeriön käskykirjeessä Oulun läänin lääninhallitukselle esitetään: „Yksikköön kuuluu 1 komppanianpäällikkö, 3 kolmejoukkueenjohtajaa, 1 erikoismestari eli vääpeli, 7 vanhempaa aliupseeria, 9 nuorempaa aliupseeria, 93 miestä, 7 naista, yhteensä 121 henkeä, siis komppania täydellisesti — lisäksi liikunta- ym. välineitä. Kemin kaupungissa on henkilövaraus pataljoonan suuruinen käsittäen 785 miestä, 110 naista, 37 päällystöön kuuluvaa. Tämä jakaantuu yksikköihin, joukkueihin ja ryhmiin täysin sotilaallisin muodoin.

Sisäasiainministeriö selittää, etteivät mainitut toimenpiteet olisi sotilaallisluontoisia ja että ne perustuvat voimassaolevaan väestönsuojelulakiin. Toisaalta tiedämme, että voimassaoleva väestönsuojelulaki on peräisin sotien valmistelukaudelta, jolloin sen toiminta perustui fasistisina lakkautettuihin suojeluskunta- ja Lotta-Svärd-järjestöihin. Tämä laki on selvässä ristiriidassa rauhansopimuksen 8 artiklan kanssa, missä Suomi on sitoutunut hajoittamaan ja olemaan vastaisuudessa sallimatta senluontoisten järjestöjen olemassaoloa ja toimintaa, jotka ovat sotilaallisia tai sotilaallisluontoisia, ja 15 artiklan kanssa, jossa kielletään sotilaallinen toiminta armeijan ulkopuolella.

Tosiasiat osoittavat, että väestönsuojelujoukot toimivat sotien aikana täysin sotilaallisina ilmapuolustusjoukkoina käsittäen jo keväällä 1941 silloisissa rauhanoloissa noin 100,000 miestä ja naista. Siihen kuului silloin 858 paikallista johtoelintä, 501 komppaniaa, 159 itsenäistä joukkuetta eli

yhteensä 91,315 miestä ja 7,092 naista. Nämä joukot olivat myöskin aseistettuja.

Nyt muodostetut joukot on tehty samojen kaavojen mukaan, jota edelläolevat esimerkit osoittavat. Sisäasiainministeriön väestönsuojeluosastoa johtavat upseerit, lääneihin perustettavaksi ehdotetut väestönsuojelutarkastajat ovat upseerikoulutuksen saaneita henkilöitä. Väestönsuojelulautakuntien päälliköksi pyritään valitsemaan henkilöitä, jotka ovat entisiä suojeluskuntakihoja tai upseereita. Esimerkkinä mainittakoon, että Helsingin väestönsuojelupäälliköksi esitettiin kenraali Öhqvistiä 50,000 markan kuukausipalkalla. Tampereella on valittu väestönsuojelupäälliköksi Tampereen sotilaspiirin aktiivimajuri Viherto. Vaasassa oli viikko sitten maanantaina väestönsuojelulautakunnalla valmiit toimintasuunnitelmat karttoineen ja kohteineen, vaikka asianomainen väestönsuojelulautakunta ei ollut asiaa edes käsitellyt. Samassa kokouksessa oli sodanaikainen väestönsuojelupäällikkö Serenius ilmoittanut, että hänellä on valtuus automaattisesti toimia edelleen samassa tehtävässä. Kun näitä asioita ei oltu käsitelty asianomaisissa kunnallisissa elimissä, niin paikkakuntalaiset kummeksuivat tapaa, jolla näitä asioita hoidetaan; he ajattelevat: joidenkin salamyhkäisten poppoiden toimestako vai sotilaspiirien taholtako? Sisäasiainministeriön ohjeissa esitetään, että muodostelmien perustamistaulukot ovat luottamuksellisia so. salaisia. Kysyä sopii, että nämäkö entiset fasisti- ja suojeluskuntapukarit ovat niitä ns. luotettuja henkilöitä.

Kunnat ovat edelleen jatkaneet väestönsuojelujärjestyksien laatimista. Niistä ilmenee, että ne ovat laaditut sotilaallisluontoista toimintaa silmällä pitäen. Mm. Kangasalan kunnassa väestönsuojelujärjestyksen 12 §:ssä sanotaan: „Johtoelimien ja muodostelmien henkilövarauksen suorittaa väestönsuojelupäällikkö niistä henkilöistä, jotka kutsuntaviranomaiset ovat varanneet tähän tarkoitukseen. Henkilöstö määrätään tehtäviinsä vss-määräyksillä, joiden jakamisesta asianomaisille vss-päällikkö huolehtii". 16 §:ssä sanotaan: „Yleiseen väestönsuojeluun kuuluvista tehtävistä valmistellaan: hälytys- ja viestipalvelun, tiedustelun ja vartiopalvelun jne." Väestönsuojelutoiminta jatkuu, vaikka STT:n taholta ilmoitettiin hallituksen tiedonantona 27. 10.: „Kun voimassaoleva väestönsuojelulainsäädäntö on peräisin rauhansopimusta edeltäneeltä ajalta eikä enää sellaisenaan kaikissa suhteissa näytä vastaavan tarkoitustaan, sisäasiainministeriö tulee esittämään komitean asettamista tarkistamaan voimassaolevaa väestönsuojelulainsäädäntöä. Samasta syystä sisäasiainministeriö on eilen määrännyt, ettei viime päivinä julkista keskustelua herättänyttä väestönsuojeluhenkilöstön varaamista toistaiseksi ole suoritettava."

Tämä komitea on asetettu väestönsuojelulakia uudistamaan. Sisäasiainministeriö on täten tunnustanut väestönsuojelulain ja sen täytäntöönpanotoimenpiteiden olevan ristiriidassa rauhansopimuksen kanssa. Mutta vaikka näin on todettu, niin toimenpiteet kentällä jatkuvat, ilmeisesti hallitsevien sotapoliitikkojen määrääminä, mihin antaa mahdollisuuden sisäasiainministeriön 26. 10. lääninhallituksille lähettämä kirjelmä, jossa siirretään kunnille vastuu väestönsuojelumuodostelmien, väestönsuojelulautakuntien ja niiden päälliköiden valinnasta. Kirjelmässä sanotaan, että kunnat voivat valita ne tai, jos katsovat, voidaan kunnan väestönsuojelupäällikkö jättää ehdottamatta ja nimeämättä, mikäli kunta katsoo, että se suoriutuu näistä tehtävistä ilman näitä toimihenkilöitä.

Edelleen asetuksessa väestönsuojelulain täytäntöönpanosta 4 §:ssä sanotaan: „Väestönsuojelutoiminnan johtamista varten sodan ajan varalta jne." Näistä johtuu, että sotilaalliset toimenpiteet jatkuvat ja väestönsuojelutoimintaa on johtamassa nähtävästi innokkaat sotapoliitikot niissä kunnissa, joissa tämä toiminta edelleen on voimassa.

27/11 Vuolijoelta kirjoitetaan: „Hyväksyttiin väestönsuojeluohjesääntö kunnanhallituksen laatimassa muodossa, mikä oli laadittu Maalaiskuntien liiton malliohjesäännön perusteella". Täydellä syyllä voidaan kysyä, mitä tekemistä Maalaiskuntien liitolla on väestönsuojeluohjesääntöjen kanssa? Tämä on vain omiaan osoittamaan, kuinka ohjaustoiminta on viety kunnallisenkin johto-organisation kautta sotapuuhiin.

Pertunmaalla on 11/12 majuri Pohjanheimo selitellyt: „tärkeintä on väestönsuojeluohjesäännön hyväksyminen. Väestönsuojelulautakunta ei ole niin tärkeä kuin edelliset". Täytyy hallitukselta, lähinnä sisäasiainministeriltä, kysyä, onko nyt sellai-

nen tilanne, kuin edellämainitun asetuksen kohta edellyttää, ns. sotatila. Esimerkkejä voitaisiin luetella eri puolilta maata siitä, kuinka toimintaa jatketaan.

Ryhmämme taholta on käännytty hallituksen puoleen kirjelmällä ja kyselyllä, joissa osoitetaan näiden väestönsuojelun-nimellä tapahtuvien toimenpiteiden sotilaallinen luonne ja pyrkimys valmistella niiden kautta kansamme valjastamista sodan vankkureiden eteen, samoinkuin niiden rauhansopimuksen vastainen toiminta. Samoin olemme esittäneet eduskunnalle hyväksyttäväksi lain nykyisen väestönsuojelulain kumoamisesta. Monissa kunnissa ovat valtuutetut yksimielisesti asettuneet vastustamaan näitä sodan valmistelun puuhia. Mm. Korpilahden kunta on allekirjoittanut rauhanvetoomuksen ja lähettänyt lääninhallitukselle kirjelmän lääninhallituksen pyytämänä selityksenä. Siitä lainaus: „Sodan syttyessä kunnille sälytetään hyvin suuret ja raskaat tehtävät. Kuntalaisilta otetaan sotilastarkoituksiin nuorten miesten lisäksi mm. viljaa, hevosia, karjaa ym. Kunta joutuu huoltamaan suurimmalta osalta sotilaiden perheitä. Menneiden onnettomien sotiemme jälkeen tuli kunnille suuria rasituksia monissa eri muodoissa, jotka ovat hyvin tuoreessa muistissa. Kaatuneina menetimme kunnastamme yli sata nuorta miestä, joiden menetystä ei voida millään korvata, vielä suurempi määrä invaliideja, leskiä ja orpoja, joita suurelta osalta kunta joutuu huoltamaan, puhumattakaan niistä kärsimyksistä ja suruista, mitä kuntalaisille sota aiheutti.

Kun näin on asia, jota ei voitane kieltää, ei ole aiheetonta ja epäoikeutettua kuntain antama tuki rauhan työlle sekä vetoaminen kansojen johtajiin, jotta rauha säilyisi maailmassa. Jos jollain juriidisella toimenpiteellä yritetään kuntain rauhantyötä estää, ei sillä mitään voiteta. Kuntain valtuustoja ei voida sitoa kantamaan ainoastaan sodan tuomat rasitukset, vaan niillä tulee olla oikeus koettaa estää sodan syttyminen toimimalla rauhan puolesta ja sen hyväksi. Tässä mielessä on Korpilahden kunnanvaltuusto asian käsitellyt.

Korpilahdella marraskuun 23 päivänä 1951.

Kunnanvaltuuston puolesta Eevert Lepola, Väinö Kauranen."

Tämä osoittaa, että kansamme rauhantahtoiset ihmiset ovat ryhtyneet toimintaan rauhan säilyttämisen puolesta sodan valmistelijoiden paljastamiseksi.

Kun Suomen Punaisen Ristin toiminta on läheisesti liitetty ns. väestönsuojelutoimintaan ja se on uudistanut sääntönsä tätä tarkoitusta vastaavaksi, on tarpeen tuoda esille tämän järjestön todellisia tarkoitusperiä. Suomen Punainen Risti on lakia ja rauhansopimusta rikkoen kahminut sodan jälkeen haltuunsa Suojeluskunta- ja Lotta Svärd-järjestöjen omaisuutta. Punaisesta Rististä tehtiin näiden fasistisina lakkautettujen järjestöjen rintaperillinen. Tämän „verensä" perinnön mukaisesti se on jatkuvasti harrastanut sotaisten puuhien edistämistä. Onhan sillä hallussaan mm. Riihimäellä patruunatehdas, jossa suoritetaan aseiden valmistusta mm. Amerikalle. Tämäkö on sitä „humanitääristä" toimintaa? Tässä yhteydessä sopii kysyä, mitä on tehnyt se komitea, jonka hallitus on asettanut tutkimaan suojeluskuntien omaisuuden palauttamista valtiolle.

Väestönsuojeluviranomaiset ovat Punaiselle Ristille uskoneet ns. huolto- ja valistustyötehtäviä, kuten Punaisen Ristin uusituissa säännöissä sanotaan, „yhteishengen kasvattamiseksi ja kehittämiseksi", siis samoja tehtäviä, joita „lotat" hoitivat ennen sotia. Samanaikaisesti näiden „virallisten ja puolivirallisten" sodanvalmistelujärjestöjen kanssa organisoidaan henkiin fasistisena lakkautettua asevelijärjestöä. Seinäjoella on ollut 11/11 JR 58:n ensimmäisen pataljoonan upseerien kokous, jossa on valittu toimikunta „vakaannuttamaan" aseveljeyttä, kuten kokoomukselainen Eteläpohjanmaan-lehti kirjoittaa. Tässä „vakaannuttamispuuhassa" ovat takana fasistiset muiluttajat, entisen IKL:n miehet. Tästä todisteena vain joitakin nimiä: entinen IKL Oiva Hölsö, Ylistarosta, kokoomukselainen Martti Rantakari, Peräseinäjoelta, ja kokoonkutsujana entinen muiluttaja, everstiluutnantti Vallas. Tällaisia yrttejä alkaa kukkia vakaannuttamishallituksen rekoolimaassa", kun sitä on vahvasti lannoitettu amerikkalaisella sotapropagandalla. Tosiasiat osoittavat kiistattomasti, että väestönsuojelun varjossa suoritetut toimenpiteet johtavat laajan sotilaallisen järjestön perustamiseen, mikä ei vahvista maamme väestön turvallisuutta, vaan

päinvastoin on omiaan johtamaan kansamme sodan onnettomuuteen.

Sellaiset selittelyt, että mainitut toimenpiteet olisivat rauhansopimuksen tai avunantosopimuksen mukaisia, eivät pidä paikkaansa. Kun vielä huomioimme, että samanaikaisesti sallitaan maassamme harjoitettavan Atlantin-sotaliiton hillitöntä sotapropagandaa tarkoitusperiensä hyväksi, niin jo paljastuu, kuka on näiden toimenpiteiden takana. Sotapropagandan ehkäiseminen olisi sitäkin välttämättömämpää, kun todetaan eräiden hallituksen jäsentenkin lausumien mukaan „yhtäkillisen" hyökkäyksen uhkan olemassaolo.

Tästä seuraa, että sotapropagandan harjoittaminen muodostaa vakavan uhkan kansamme rauhalle ja riippumattomuudelle. Maamme rauhan vahvistaminen ja siviiliväestömme turvaaminen ja suojeleminen edellyttää myönteistä asennoitumista kaikkiin sellaisiin pyrkimyksiin, jotka tähtäävät kansainvälisen jännityksen lieventämiseen ja jotka ovat omiaan poistamaan epäilyksiä maamme rauhanomaisista pyrkimyksistä. Tästä johdonmukaisesti seuraa, että se toiminta, jota väestönsuojelun nimessä on maassamme suoritettu, ei ole omiaan suojelemaan siviiliväestön turvallisuutta, vaan sitä vaarantamaan. Meidän mielestämme on ensi sijassa tärkeä myönteinen asenne viiden suurvallan välisen rauhansopimuksen aikaansaamiseen. Esitämmekin, että hallitus antaisi eduskunnalle lakiesityksen sotaan yllytyksen kieltämisestä ja nykyisen väestömme turvallisuutta vaarantavan väestönsuojelulain kumoamisesta sekä peruuttaisi maamme allekirjoittamia valtiosopimuksia loukkaavat laajan sotilaallisen järjestön muodostamiseen tähtäävät toimenpiteet. Samalla katsomme velvollisuudeksemme ilmoittaa, että päättävästi vastustamme kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka ovat omiaan loukkaamaan ja varantamaan maamme rauhaa ja riippumattomuutta.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! — Niinkuin maalaisliittolaisten vastalauseessa valtiovarainvaliokunnan mietintöön yleisperusteluja varten esiintuodaan, me toivomme oikean vakauttamisen taakse kaikkien rakentavien voimien tuen ja edellytämme tällöin, ettei maaseutuväkeä rasiteta liian raskaasti ja yksipuolisesti vakauttamisen yhteydessä. Tätä edellyttää myös vakauttamisen onnistuminen eli yhteinen etu.

Herättää kuitenkin suorastaan hämmästystä se asenne ja tapa, minkä sosialidemokraatit ovat näissä asioissa ottaneet. He asettavat itsensä korkealle jalustalle ja lyövät rintoihinsa ja he sanovat: „Vain se, minkä me sanomme, on oikein ja totta". On kysyttävä, mistä tämä komenteleva sävy esim. ed. Leskisen puheenvuorossa johtuu ja millä oikeudella he ovat asettaneet itsensä korkeimmaksi oikeudeksi, jonka oikeudentunto ja moraalinen taso sitäpaitsi olisi korkeimmalle oikeudelle suureksi häpeäksi. Mainittakoon pyöreän puun vientisäännöstelyvaatimuksen, joka säännöstely on maallemme ja vakauttamiselle varmasti vahingoksi, lisäksi vain yksi taloudellinen kysymys.

Sosialidemokraatit ovat vaatineet erittäin kiinteästi valtiovarainvaliokunnan asutusmäärärahoihin tehtyjä lisäyksiä kokonaisuudessaan pois, vaikka hallitus, eli ministeri Hiltunen, oli menoarvioesityksessään näitä asutusmäärärahoja tähän vuoteen verrattuna jo vähentänyt yli 50 %:lla. Samalla he kuitenkin vaativat Arava-määrärahoja korotettaviksi, vaikka niitä ei oltu kuluvalta vuodelta ollenkaan vähennetty, ja lisäksi he puhuvat moninkertaisista maaseudun määrärahoista, niinkuin ed. Leskinen puheenvuorossaan nimenomaan lausui. Kysyn sosialidemokraattiselta korkeimmalta oikeudelta: tämäkö on sitä sosialidemokraattista oikeutta ja kohtuutta ja tasapuolisuutta? Ja samalla kertaa Suomen Sosialidemokraatti lehdessään joulukuun 2 päivänä 1951 julisti, että heidän ansiostaan on sekä asutus- että Arava-määrärahoja korotettu. Mustaa valkoisen päällä. Mitähän alkeellinenkaan moraali tällaisesta vääristelystä sanoo (Ed. Paasio: Kyllä kuullaan kohta!). — Aivan niin, ed. Paasio, kuullaan. — Laillisuudesta ja moraalista puheenollen varoittaisin sosialidemokraatteja asettamasta itsensä liian korkealle jalustalle ja kehoittaisin heitä tarkistamaan oikeudentuntoaan. Tämä ei luonnollisesti kohdistu sosialidemokraattisiin rivimiehiin eikä sen ryhmäänkään, vaan vain eräisiin näkyviin johtomiehiin. Sillä allekirjoittanut on vuosien kuluessa saanut kerätyksi kymmeniä ja taas kymmeniä sosialidemokaattisen hallituksen ja sosialidemokraattisten henkilöiden tekemiä, jotka ovat selvästi lainvastai-

sia ja joissa ei edes ole harkinnan hivenen mahdollisuutta pelastautumiseen ja joissa eräissä esimerkiksi käsitykseni mukaan valtakunnanoikeus on väistämätön. Olen välttänyt näiden asioiden julkisuuteen tuomista, koska olen käsittänyt, että nämä asiat jäytävät yhteiskunnassamme esivallan kunnioitusta ja näin myös näinä vaikeina aikoina kansamme säilymisen ja pelastumisen mahdollisuuksia. Tästä syystä olenkin rajoittanut esiintymiseni niihin asioihin, ei alkuunkaan pahimpiin, jotka ovat jo muutenkin toista tietä kuin minun kauttani tulleet julkisuuteen, ja rajoitun nytkin siis toistaiseksi Salaputki Oy:n asioihin ja tunnettuun hyväntekeväisyyskauppaan (Sos. dem. ryhmästä: Minkälainen ASOn ylijohtajan poliittinen moraali on?).

Omalaatuista kuuluisuutta saavuttaneessa Salaputki Oy:n 2 päivänä joulukuuta 1949 myönnetyssä valtionavustusta koskevassa asiassa on taas tullut esiin sellaisia uusia vaiheita ja seikkoja, jotka antavat aihetta hieman puuttua tähän asiaan. Kuten tunnettua, eräiden kansanedustajien 18 päivänä lokakuuta 1951 valtioneuvoston asianomaiselle jäsenelle osoittamassa eduskuntakyselyssä esiintuotiin, ettei sosialidemokraattisen hallituksen vastaavanlaiseen kyselyyn 17 päivänä maaliskuuta 1950 annetussa vastauksessa esitetty väite, että hallitus piti todennäköisenä, että Salaputki Oy. pystyy jatkamaan toimintaa, ole oikea, vaan että tämä väite on esitetty totuuden peittämiseksi ja itsensä suojaamiseksi edesvastuulta. Edelleen samassa kyselyssä esiintuotiin, että yhtiön toivoton tila oli selvitetty avustushakemukseen liitetyillä otteilla, jotka osoittivat, että yhtiö olisi pitänyt osakeyhtiölain mukaan asettaa heti konkurssiin, joka sama seikka muutoin ilmoitettiin kauppa- ja teollisuusrahastolle jo kirjelmällä huhtikuun 2 päivältä 1949 ja että yhtiön johtokunnan jäsenten ilmoituksen mukaan maatalousministeriö saatettiin avustusta anottaessa täysin tietoiseksi yhtiön toivottomasta taloudellisesta asemasta ja ylivoimaisista veloista sekä että avustusvarat on käytetty ja tarkoitettu käyttää, joka seikka on riittävän selvästi käynyt ilmi avustushakemuksesta ja siihen liitetyistä asiakirjoista, yhtiön johtokunnan jäsenten velkasitoumusten suorituksiin. Niinpä onkin avustuksella heti sen maksamisen jälkeen heinäkuun alkupuolella 1949 suoritettu noin 1,5 milj. markan edestä ministeri Raatikaisen ja insinööri Jantusen henkilökohtaisesti vastattavina olleita velkoja, niistä tärkeältä osalta vekseleitä, joissa on ollut ministeri Raatikaisen nimi. Näillä ja monilla muilla pätevillä ja sitovilla perusteilla lausuttiin epäilys, että kaikesta käy selville, ettei ole tarkoituskaan tutkia asiaa koko laajuudessaan ja valtioneuvoston jäsenten osallisuutta tähän ikävään asiaan, minkä johdosta ja huomioon ottaen asian laajakantoisuuden ja Fagerholmin hallituksen ministereiden osallisuuden sekä asian yksipuolisen tutkimisen vaaran, esitettiin totuuden todella selville saamiseksi asetettavaksi puolueeton tutkimustoimikunta asian kiireellistä ja asiallista selvittämistä varten.

Vastauksessaan edellä selostettuun kyselyyn, joka vastaus on päivätty 16 päivälle marraskuuta 1951, maatalousministeri paitsi muuta esiintoi, että kun kysymyksessä mainittu asia on jo saatettu tuomioistuinasteelle ja sen oikeudellinen selvittely täten on täysin puolueettomissa käsissä, ei ole katsottu aiheelliseksi asettaa erityistä tutkimustoimikuntaa asiaa selvittämään.

Julkisuudessa onkin selostettu sitä oikeudenkäyntiä Helsingin raastuvanoikeudessa, johonka juuri mainitussa maatalousministeriön vastauksessa ilmeisesti viitataan ja jossa oikeudenkäynnissä virallinen syyttäjä on vaatinut Salaputki Oy:n johtokunnan jäsenille rangaistusta. Jo tämän asian käsittelyn aikana on voitu havaita, että tämä oikeudenkäynti on kohdistunut vain eräaseen eikä suinkaan tärkeimpään puoleen tässä asiassa ja että johtokunnan jäsenten rikosoikeudellinen vastuu avustuksen myöntämisessä on ollut vähintään kyseenalainen, joka muutoin kävi ilmi ensiksi selostetun kyselyn 18. 10. 1951 perusteluistakin, joissa todettiin, että maatalousministeriö oli saatettu tietoiseksi kaikesta siitä, mistä heitä sitten yllättäen syytettiin Helsingin raastuvanoikeuden rikosoikeudenkäynnissä. Asiallista näin ollen oli, että Salaputki Oy:n johtokunnan jäsenet raastuvanoikeuden päätöksellä vapautettiin lähinnä petosedesvastuusta, joka syyttömyys Helsingin Sanomien lehtiselostuksesta tuli selväksi myöskin suurelle yleisölle. Esiintoivathan tämän lehtiselostuksen mukaan syytettyjen oikeudenavustajat mm., että maatalousministeriö ja valtioneuvostokin olivat varsin hyvin

selvillä Salaputki Oy:n tilasta silloin, kun se myönsi avustuksen yhtiölle, ja että „sellaista anomuksen tekijää on vaikea löytää, joka kertoisi niin avoimesti huonosta tilastaan kuin Salaputki Oy. on tehnyt", samalla kun ihmeteltiin, kuinka syyte kuitenkin oli voitu nostaa. Edelleen eräs oikeusavustaja lausui, „että avustus myönnettiin heinäkuun 1 päivänä ja rahat 2,5 milj. markkaa lähetettiin Jyväskylään, jonne ne saapuivat kuukauden 11 päivänä". Vasta sen jälkeen ovat saapuneet kirjeet ja ohjeet siitä, kuinka avustus on käytettävä.

Nyt herää kuitenkin kysymys, kuka sitten vastaa tämän voimassa olevien lakien vastaisesti Salaputki Oy:lle annetun 2,5 milj. markan avustuksen myöntämisestä samoin kuin siitä, että valtiolle on tässä asiassa aiheutettu jo yli 4 milj. markan vahinko. Sitä ei ainakaan tähän mennessä ole miltään taholta rohjettu kiistää, että avustusta ei olisi pitänyt myöntää ja että asiassa yleensäkin on jotain pimeätä. Helsingin Sanomiin jo edellä referoidun selostuksen mukaan varatuomari Kesänen, joka tunnetusti on sosialidemokraattisen puolueen yleisoikeusavustaja, on tälle vastuulle antanut selvän osoitteen lausuessaan, että ne virkamiehet, jotka ovat joutuneet hoitamaan asian käytännöllisen ja laillisen puolen, ovat menetelleet törkeän huolimattomasti ja nyt peittääkseen omia laiminlyöntejään koettavat tehdä syyllisiksi vallan muita. Tämä on kovaa ja ankaraa puhetta. On siis kysyttävä, ketkä ovat nämä virkamiehet. Sikäli kuin olen voinut asiaan perehtyä, sanonta „virkamiehet on väärä, sillä asian esittelijänä on toiminut vain yksi virkamies, jotenka hän siis tuomari Kesäsen mukaan olisi tähän kaikkeen ainoa ja yksinomainen syntipukki.

Tämä on kuitenkin vähemmän uskottava ja sen vuoksi onkin edelleen kysyttävä, ketkä tässä mahdollisesti voivat olla syyllisiä, ja käsitykseni mukaan tällöin olisivat voineet tulla kysymykseen joko Salaputki Oy:n yksi tai useampi johtokunnan jäsen, jotka nyt kuitenkin on ainakin avustuksen myöntämisen osalta todettu raastuvanoikeuden päätöksellä syyttömiksi, tai sitten Fagerholmin hallituksen eräät ministerit ja heidän mukanaan asian esittelijä, mikäli hän ei ole pannut eriävää mielipidettään esittelyssä ja sikäli kuin hänen voidaan katsoa salanneen tosiasioita valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnalta tai muutoin menetelleen esittelijävelvollisuutensa vastaisesti. Tällöin on kuitenkin huomattava, että esittelijä raha-asiainvaliokunnan esityslistaan liitetyssä muistiossaan on mm. nimenomaan esiintuonut, että „kokeilut jo nyt ovat tulleet yhtiölle ylivoimaisen kalliiksi" ja on hän muutoinkin selostanut mustaa valkoisen päällä yhtiön huonoa taloudellista asemaa.

Tässä ikävässä asiassa onkin esiintuotu niin paljon tosiasioita sosialidemokraattisen hallituksen erään ministerin osallisuudesta tähän asiaan, että oikeudentuntoni kapinoi, jos asian esittelijä leimataan tässä asiassa yksinomaiseksi syntipukiksi. Ei voida millään välttyä siitä käsityksestä, että sosialidemokraattisella hallituksella oli intressejä ja sen eräillä jäsenillä etuja 2,5 milj. markan avustuksen myöntämisestä Salaputki Oy:lle samoin kuin asian kokonaisuudessaankin järjestämisestä siten, ettei yhtiö olisi mennyt konkurssiin. Raastuvanoikeudessa käyty oikeudenkäynti on myöskin osoittanut, että se ei suinkaan ole selvittänyt tätä asiaa niinkuin 18/10 1951 tehtyyn kyselyyn annetussa vastauksessa annetaan ymmärtää, vaan päinvastoin tämä oikeudenkäynti on tehnyt yhä välttämättömämmäksi sen vaatimuksen, että totuuden todella selville saamiseksi on kiireellisesti asetettava puolueeton tutkimustoimikunta selvittämään sosialidemokraattisen hallituksen osuutta tässä asiassa. Ei kai kukaan voi vakavissaan uskoa, että poliisiviranomaiset tämän oikeudenkäynnin jälkeen ryhtyisivät tutkimaan ministeriön osuutta tähän asiaan ja kuitenkin tässä asiassa on menetelty vastoin lain säännöksiä ja joku tai jotkut ovat siis syyllisiä ja tässä asiassa on edelleen pimeätä. Kaikista näistä syistä asian selvittelyä on kiireellisesti jatkettava eikä etsittävä syyttömiä syntipukkeja.

Kun tässä on nyt ollut kysymys sosialidemokraattisen hallituksen aikaisista talousoperatioista, on syytä kosketella myöskin muutamalla sanalla, niinkuin jo viittasin aikaisemmin, ns. hyväntekeväisyyskauppoja, jotka sanotun hallituksen aikana saavuttivat ennenkuulumattoman laajuuden (Eduskunnasta: Selosta korvaussopimuksia!). Lokakuun 15 päivänä 1951 tekemässäni eduskuntakyselyssä olen kosketellut tätä asiaa ja komitean jäsenen, edesmenneen ed. Hiekkalan lausuntoihin nojautuen

esiintuonut mm., että ei voida edellyttää, että esim. poliittinen puolue, joka nettosi hyväntekeväisyyskaupoissa, olisi luonteeltaan sellainen „hyväntekeväisyysjärjestö", että se saatetaan tulkita lainsäätäjän tarkoituksen ja lain kirjaimen mukaan toimivan „sodasta enimmän kärsimään joutuneiden hyväksi" sekä etteivät viranomaiset ole saattaneet olla täysin tietämättömiä tällaisen kaupan laittomasta luonteesta ja että olisi selvitettävä, kuinka hyväntekeväisyyskauppaa on saatu harjoittaa lainvastaisesti niin laajassa mitassa kuin sitä on harjoitettu hallitusvallan ja viranomaisten puuttumatta siihen.

Lisäksi tiedustelin, aikooko hallitus ryhtyä sosialidemokraattisen hallituksen, lähinnä ns. Fagerholmin hallituksen aikana, hyväntekeväisyyskaupoista asiaa tutkineen komitean jäsenen edesmenneen kansanedustaja Lassi Hiekkalan perusteettomasti saaduksi väittämän, yli 112 milj. markan hyödyn johdosta joihinkin toimenpiteisiin. Vasstauksessaan valtiovarainministeri ilmoitti, että hyväntekeväisyyskauppa-asia on kokonaisuudessaan ja siis myös sosialidemokraattisen puolueen hyväntekeväisyyskauppojen osalta annettu poliisiviranomaisten tutkittavaksi. Nyt on kuitenkin ilmeistä, että poliisiviranomaiset eivät voi tutkia asian ydintä eli valtioneuvoston osuutta tähän asiaan ja kuitenkin on selvää, että päävastuun tässä asiassa kantaa Fagerholmin hallituksen aikuinen valtiovarainministeri, jonka käsien kautta tämä hyväntekeväisyyshurjastelu on solunut ja jonka olisi pitänyt valvoa tätä asiaa. Olisi siis välttämättä myös tässä asiassa asetettava puolueeton ja arvovaltainen tutkimuselin, joka selvittää valtiovallan ja viranomaisten osuuden ja vastuun. On anteeksiantamattoman väärin ja yksipuolista, jos hyväntekeväisyyskaupan käytännöllisessä järjestelyssä eiintyneitä virheitä tutkitaan kultavaa-alla ja saatetaan kansalaisia edesvastuuseen samalla kun tämän kysymyksen pääpaikka, hallitus ja valtiovarainministeriö täysin sivuutetaan. Ja juuri tämän puolen tutkimista varten, jonka ns. hyväntekeväisyyskomitea on melkein kokonaan sivuuttanut, tämä arvovaltainen ja puolueeton tutkimuselin olisi kiireellisesti asetettava.

En myöskään malta olla tässä yhteydessä puuttumatta erääseen yksityiskohtaan, joka mielestäni vaatisi kiireellistä oikaisua. Lomaliitollahan on tärkeä yhteiskunnallinen tehtävä ja se on toiminut arvovaltaisten henkilöitten nimen suojassa saaden myös paljon hyvää aikaan. Viime aikoina on alkanut levitä huhuja, joiden mukaan Lomaliiton banaani-hyväntekeväisyyskaupoissa eivät asiat olisi niinkuin niiden pitäisi olla. Minulle on väitetty hyvin pätevältä ja tuntevalta taholta, että Lomaliiton olisi pitänyt saada näistä kaupoista nettoa yli 10 milj. markkaa ja että saaduksi hyväntekeväisyyskomitealle on ilmoitettu noin 8 milj. markkaa, mutta että kirjanpidon mukaan Lomaliitto olisi näistä hyväntekeväisyyskaupoista saanut todellisuudessa vain noin 3 milj. markkaa. Onkin kysyttävä, mihinkä erotus on joutunut ja onko sillä seikalla jotakin yhteyttä, että Lomaliittoa lähellä olleilla ja banaani-hyväntekeväisyyskauppaa hoitaneilla henkilöillä on samanaikaisesti ollut huomattavia liiketoimia. Puhutaan myös, että nämä henkilöt ovat lähellä sosialidemokraattista maailmankatsomusta. Voimme nimiäkin puhua, jos herrat haluavat. Lomaliiton oman menestyksen ja tulevaisuuden ja yleisen edunkin vuoksi olisi tästä asiasta saatava kiireellisesti sevitys, mutta ellei sellaista kirjanpitoon nojautuvaa saada, varsinkin kun vuosikertomuksesta puuttuu asianmukainen tilinpäätös, joka luonnostaan sinne kuuluisi, on ainakin allekirjoittaneen vaikea uskoa saamiensa tietojen perusteella tämän banaani-hyväntekeväisyyskaupan olevan kaikin puolin kunnossa.

Ed. Koivunen: Jos hallituksen kahden suuremman puolueen ohjelmajulistuksille niiden tekijät olisivat antaneet muunkin kuin propaganda-arvon, niin käsiteltävän talousarvion maaseutuun kohdistuva osa olisi sellainen, että meidän taholtamme ei sitä tarvitsisi kovinkaan vakavasti arvostella. Valitettavasti noita puolueita näkyy velvoittavan suurkapitalistien kanssa tehdyt sopimukset eivätkä suinkaan maatalousväestölle annetut ohjelmalliset julistukset ja lupaukset. Viime kesänä maaseuduilla suorittamiensa vaalipartiointien jälkeen pitäisi hallituspuolueilla vielä olla muistissaan siellä esiintyvät, ratkaisua vaativat pulmat.

Fagerholmin hallituksen aloittama ja sen seuraajien jatkama hinta- ja palkkapoli-

tiikka ei ole jättänyt maaseutuakaan osattomaksi. Pienviljelijäväestön maatalouden kannattavuus on saanut kokea suoneniskun viljataloutta suosivan hintapolitiikan seurauksena. Hallituspuolueetkin kai käsittävät, onko eduksi karjatalouteen huipentuvalle pienviljelijäin maataloudelle se, että rehujen ja väkirehujen hintaa jatkuvasti nostetaan. Karjatalous on ollut ja tulee olemaan pienviljelijäin maatalouden suunta, josta ei voida siirtyä viljatalouteen, kuten suurviljelijät nykyään kannattavuussyistä joukkomitassa tekevät.

Millä tavalla hallitus käsiteltävän talousarvion yhteydessä on huomioinut nämä pienviljelijäin vaikeudet? Hallitus näkee vain Pohjois-Suomen, esittäen sielläkin maksettavaksi korvauksia vyöhykkeillä lehmien pääluvun mukaisesti samansuuruisena huolimatta siitä, onko karjat suurehkojen viljelijöiden isompia karjoja tai pienviljelijöiden muutaman lehmän talouksia. Maidon meijereihin kuljetuksen avustaminen ei suinkaan sekään pelasta vaikeuksissa elävää pienviljelijäkarjataloutta, koska huomattava osa pienviljelmistä ei pääse siitä osalliseksi lainkaan, samalla kun suuretkin maidontuottajat saavat sitä ja huomattavan osan. Merkittävin maatalouden tukitoimenpide, tuotantokustannusten tasoittamiseen varattu määräraha on sekin jatkuvasti menettänyt tehoaan, sillä viimeisten vuosien nerokkaan vakauttamispolitiikan seurauksena tapahtunut inflatio on kalvanut pieniltä ostotodistuksilta ostovoiman entistään pienemmäksi. Lisäksi uudet jakoperusteet kuljettavat tasausta saavien joukkoon huomattavasti viljelysalaltaan suurehkoja tiloja saamaan korkeinta sallittua tasausta. Kun hallituspuolueet valtiovarainvaliokunnassa ovat yksimielisesti torjuneet kansandemokraattien esitykset pienviljelijäin maatalouden tukemista tarkoittavissa talousarvion kohdissa, kieltävät he ohjelmissaan ja puheissaan pienviljelijöille antamansa lupaukset ja toteuttavat suurviljelijöiden etujen mukaista maatalouspolitiikkaa. Tällainen suuntaus kiinnostaa suurviljelijäin lisäksi kaikkia niitä piirejä, jotka kasaavat tällä hetkellä varmuusvarastoja odottelemiensa pahojen päivien varalta. Maataloutemme ohjaaminen sille epäterveeseen viljataloussuuntaan on osa tästä varautumisesta. Olisi mielenkiintoista kuulla, millä tavalla esim. sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä selvittelee nykyään maataloudellisia ohjelmakysymyksiä. Noin kolmisen vuotta sitten maatalousministeri Lepistön nimissä julkaistu ohjelmakirjanen sanoi sosialidemokraattien maatalouspoliittisista pyrkimyksistä tähän tapaan: „Maatalouspolitiikkaa on johdettu huomioonottaen pääasiassa suurviljelijäin edut. Varsinaisen maatalousväen valtava enemmistö, pienviljelijäväestö, on jätetty toisarvoiseen asemaan. Siksi maatalouspolitiikassamme on saatava aikaan suunnanmuutos. Sen on voimakkaasti edistettävä pienviljelysvaltaisen maatalouden tuotannon kohottamista ja pienviljelijäin elintason parantamista".

Samana vuotena edellä luetun ohjelmajulistuksen kanssa saatiin maahan sosialidemokraattinen hallitus, joka aloitti pienviljelysvaltaisen maatalouden tukemisen kohottamalla viljan hintaa 100 %:lla, josta luonnollisesti seurasi myöskin pienviljelmille ostettavan leivän hinnannousun ja lisäksi suuria nousuja karjatalouden tuotantokustannuksiin. Kun tähän suuntaan on edelleenkin jatkettu maataloustuotteiden hintaohjausta, niin pienviljelmien karjatalous on joutunut entistään suurempiin vaikeuksiin. Suurviljelijöiden keräämän hyödyn lisäksi sosialidemokraattiselle puolueelle on ollut harjoittamastaan maatalouspolitiikasta se etu, että edellä esitetty ohjelma on jatkuvasti erittäin ajankohtainen, koska maatalouspolitiikkaa sananmukaisesti nytkin ohjataan suurviljelijäin etujen mukaan. Ja siksi maatalouspolitiikkaamme olisi saatava aikaan kiireellinen suunnanmuutos. Se vain on todettava, että sosialidemokraateista ei näy olevan sen muutoksen toteuttajiksi. Käytännössä he ovat valmiita joka hetki hylkäämään ne esitykset, jotka he monissa ohjelmissaan pienviljelijäin aseman parantamiseksi ovat esittäneet, kuten pienviljelijäin maatalouden koneistamisen, AIV-rehun valmistamisen yleiseksi teon tukemisen ja niin edelleen.

Metsätöistä saatavat ansiot ja osittain kantohinnat muodostavat pienviljelmien keskeisen tulolähteen. Näin toteaa sosialidemokraattienkin ohjelma, koskapa sen mukaan pienviljelijät suorittavat metsätöiden kokonaismäärästä n. 67—70 %. Millaisiksi ovat metsäansiot muodostuneet samana ajanjaksona, jolloin suurviljelijäin etujen mukainen hintapolitiikka on saattanut pienviljelijäin karjatalouden vaikeuksiin? So-

sialidemokraattinen pienviljelijä-kansanedustaja Koskinen todisteli tältä paikalta hiukan toista viikkoa sitten, että pienviljelijäin ilona on ollut tehdä alipalkattuja metsätöitä viime vuosina. Ei liene vaikea löytää osoitetta paikalle, josta alipalkkaisuutta on johdettu. Arvovaltaiset sosialidemokraatit ovat monissa yhteyksissä julistaneet ansiokseen sen, että palkkatasoa viime vuosina ei ole nostettu. Näköalat metsätyömarkkinoilla näyttävät vain entisestään synkkeneviltä. Sosialidemokraattien innokkaasti ajama pyöreän puutavaran vientisäännöstely, jota puutavarateollisuuden suurkapitalistit vaativat, on tarkoitettu aseeksi metsätyöpalkkojen alentamiseen. Metsätyöpalkkoja polkemalla aikoo puutavarateollisuus kompensoida vienti- ja suhdannemaksut. Edelleen on hallitusrintaman toimenpiteillä evätty metsähallitukselta varat valtion vanhentuneiden metsien uudistushakkuiden laajentamiseen ja valtion maiden puutavaran kuljetusolojen parantamiseen, samoin kuin metsä- ja lauttaustyöväen yhteisasuntojen rakentamiseenkin. Ei ole epäilemistä, etteikö tällainen menettely ole vahingollista sekä valtiotaloudelle että metsätöitä tekeville pienviljelijöille. Mutta ilmeisesti hallituksen ja puutavarakapitalistien keskinäiset sopimukset kieltävät valtion mailla työmahdollisuuksien lisäämisen.

Maan puutteen poistamisen asettaa edellä lainaamani sosialidemokraattien ohjelma erittäin keskeiselle sijalle julistaen: „Asutustoimintaan ja erityisesti maanhankintalain toimeenpanoon on myönnettävä jatkuvasti riittävästi varoja. Tarvittavat varat, ellei niitä muuten saada kokoon, on perittävä erikoisverotuksella suurpääoman omistajilta ja sota-ajasta hyötyneiltä keinottelijoilta."

Taitaisitkos tuon paremmin sanoa. Vallan eri asia näyttää olevan se, miten ohjelmaa toteutetaan. Nyt käsiteltävässä talousarviossa on maanhankintalain mukainen asutustoiminta se apaja, josta hallitus on löytänyt talousarvion suurimmat vähennysmahdollisuudet. Jos meille annetut tiedot ovat oikeita, niin hallitus on tarkoitukseen varannut vajaan 1/6 siitä, mitä toimintaa hoitava virasto on pitänyt tarpeellisena. Edelleen kerrotaan, että juuri sosialidemokraattien tehtävänä hallituksessa on ollut taistella määrärahan pienenä pitämisen puolesta, kun taas maalaisliitto pyytää kunniaa siitä, että momentille jätettiin toinen ensimmäisessä lukemisessa lisätyistä miljardeista ja perusteet muutettiin niin, että toissijaiset maansaajat eivät siitäkään tule hyötymään. Kaiken todennäköisyyden mukaan vielä vastaisuudessakin tulee hallitusrintama pitämään maanhankintalain mukaista asutustoimintaa vahvimpana maaseudun propagandavalttina. Maannälkä on niin kova ja laaja, että sen varaan on ennenkin laskettu suurisuuntaisia propagandalavastuksia. Olihan esim. viime vaaleissa eräissä vaalipiireissä maalaisliitolla useitakin maanhankintalakia toteuttavia viranomaisia ehdokkainaan, jotka voimakkaasti mainostivat omia ansioitaan maansaajien hyväksi. Sosialidemokraatit pitävät itseään tämän lain isänä, pyrkien sen nojalla lohkaisemaan oman osansa. Niille hiljalleen kärsimättömiksi käyville rintamamiehille, joiden hiukset harmaantuvat maan- ja lainansaantivuoroa odotellessa, vakuutellaan, että kyllä se teidänkin vuoronne pian tulee. Mutta kun asiasta keskustellaan eduskunnan ja hallituksen piireissä, niin maanhankintalainoja odottavat maansaajat leimataan suppeaksi väestöryhmäksi, joiden etujen vuoksi ei voida vaikeuttaa talousarvion tasapainoon saattamista, kuten valtiovarainvaliokunnan sosialidemokraattinen herra puheenjohtaja eräässä valiokunnan istunnossa mainitsi. Ainoa ryhmä eduskunnassa on näin ollen SKDL, joka koko ryhmänä vaatii maanhankintalain toteuttamiseen riittäviä määrärahoja.

Maaseudun asuntokurjuuden poistamista tarkoittavat toimenpiteet sivuuttaa hallitusrintama kivuttomasti tekemällä asuntorakentelun rahoittamisesta hallituspuolueiden välisen näennäisen kiistakysymyksen. Sosialidemokraatit ovat valmiita myöntämään varoja asutuskeskuksiin, mutta vastustavat maaseudun asuntorakennustoiminnan rahoittamista. Maalaisliitto selittää maaseudun asuntorakennustoiminnan edistämisen olevan lähellä sydäntään, mutta ei voi sallia sitä, että asutuskeskuksiin rakennettaisiin asuntoja. Tässä onkin ne kaksi vastakohtaa, jotka on mukavasti sovitettu siten, että jätetään sekä maaseutu että liikekeskukset entisestään supistuvan asuntorakennustuotannon tilaan. Näin on hallitus selvittänyt erään maaseudun vaikeimman solmun siirtämällä sen kokonaan syrjään. Vain kansandemokraatit ovat tässäkin kysymyksessä

koko ryhmämä valmiit toimimaan maaseudun hyväksi.

Monissa yhteyksissä ovat hallituspuolueet kiinnittäneet huomiota pienviljelijäin maataloudellisen ammattitaidon kohottamiseen. Huomattavinta työtä tällä linjalla tekevät pienviljelijäin maataloudelliset neuvontajärjestöt. Suoranaisena tukena maataloudellisille neuvontajärjestöille osoitetusta valtion avusta saavat kolme erinimistä pienviljelijäin liittoa yhteensä vain yhden kymmenesosan. Siis 9/10 neuvonta-avusta kulkeutuu lähinnä vauraampien viljelijöiden keskuudessa työskenteleville järjestöille. Samalle osalle maatalousväestöstä, jolla muutenkin on mahdollisuudet päästä osalliseksi tuesta monilla tavoin, mm. maataloudellisten oppilaitosten ym. valtion ylläpitämien laitosten hyväksikäytön muodossa. Laajalla pienviljelijäjoukolla maatalousyksikköjensä pienuuden vuoksi ovat paljon rajoitetummat mahdollisuudet käyttää näitä etuisuuksia hyväkseen.

Omalaatuisen oksan maataloudellisessa neuvontatyössä muodostaa ns. rajaseututoiminta, jolle hallitus esittää varoja lähes saman määrän kuin kolmelle pienviljelijäin liitolle yhteensä. Näillä varoilla palkataan lopulleen sata toimihenkilöä vähentämään rajaseudun vaikeuksia. Oudointa tässä rajaseudun valistamisessa on, että sen työtä ohjaavaan toimikuntaan ei ole haluttu tai uskallettu sisällyttää ainoatakaan edustajaa eduskunnan kolmanneksi suurimmasta ryhmästä. Toimihenkilöt rajaseudun työhön niinikään palkataan määrättyjen aatesuuntien ohjattavissa olevien neuvontajärjestöjen kautta. Esim. Pienviljelijäin liittoa ei ole kelpuutettu saamaan rajaseutuneuvojia, vaikka sillä on varsin laaja neuvontatoiminta samoilla alueilla, joissa Maatalousseura ja Suomen Pienviljelijäin liitto saavat käyttää rajaseutuvaroilla palkattuja neuvojia. Mitään muuta syytä Pienviljelijäin liiton syrjäyttämiseksi rajaseutuvarojen jaossa ei ole olemassa, kuin että kysymyksessä on Pienviljelijäin liitto.

Käiteltävän talousarvion maataloutta ja maaseutua koskevat kohdat on kiinnilyöty olosuhteissa, jolloin maaseutuväestölle esitetyt ohjelmajulistukset on lähetetty hallituspuolueiden vaalitoimistoihin odottamaan uutta tulemistaan. Tällainen menettely luonnollisestikaan ei koidu onneksi maaseudun vähäväkiselle väestölle. Ehkäpä juuri tämän väestön reagointia peläten valtiovarainvaliokunnan työhön osallistuvat hallituspuolueiden edustajat huomattavalta osaltaan olisivat olleet valmiit korjaamaan eräitä suurimpia hallituksen esityksen heikkouksia. Mutta hallitus on seurannut tilannetta ja kurittanut omiaan jatkuvasti. Ilmeisesti korvapuustien pelossa on syntynyt valiokunnan mietintö, jossa sen enemmistö sulattelee hallituksen vaatimukset selitellen, oikein tai väärin, kokoon käärin. Tällainen periaatteettomuus on johtanut huomattavan osan edustajia vähemmän kadehdittavaan osaan, jossa heidän on muutettava mielipidettään pienin väliajoin. Miltä mahtaa tuntua niistä edustajista, jotka vaalilupauksiaan lunastaakseen ovat tehneet rahaasia-aloitteita ja joutuneet itse jo äänestämään omia esityksiään hylättäviksi. Maatalouspääluokkien kohdalla on tehty yhteensä 117 rahaasia-aloitetta, joista hallituspuolueiden edustajien nimissä on kokonaista 81 eli 69,2 %. Kuten arvoisat edustajat voivat todeta, ehdottaa valiokunta aloitteet suunnilleen kauttaaltaan hylättäviksi siitä huolimatta ja juuri siitä syystä, että hallituspuolueilla on valiokunnassa enemmistö. Tämä voitaisiin ehkä selvittää siten, että eri hallituspuolueet ajavat aloitteissaan niin toisilleen vastakkaisia asioita, että sen vuoksi aloitteet tulevat hylätyiksi. Mutta tämä ei tietenkään pidä paikkaansa, sillä kosivathan molemmat suuret hallituspuolueet samoja maaseudun vähäväkisiä lupauksillaan ja niistä kasvaneilla aloitteillaan. Eräänä tyypillisenä esimerkkinä esitettäköön kivien pois raivaaminen pienviljelijäin pelloilla. Siihen tarkoitukseen ovat 18 sosialidemokraattista edustajaa syyskuun alkupuolella jättämällään aloitteella esittäneet 300 milj. markkaa. Samaan tarkoitukseen ja samaan aikaan ehdottaa 28 maalaisliittolaista 500 milj. markkaa. Mutta jo lokakuuhun ehdittäessä sosialidemokraattisten ja maalaisliittolaisten valtiovarainvaliokunnan jäsenten mielestä voitiinkin tarkoitukseen myöntää korkeintaan vain 100 milj. markkaa ja pari viikkoa sen jälkeen samat valiokunnan jäsenet olivat jo sitä mieltä, että heidän aloitteensa joutaa hylätä kokonaan. Avomielisimmät tunnustivat panneensa nimensäkin vain propagandan vuoksi edellä mainittuihin aloitteihin. Huvittavinta on nyt todeta kuitenkin, että ryhmät, joitten äänillä kiviraha-aloitteet on

kokonaan hylätty, esittävät vielä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä vastalauseitakin sen johdosta, että heidän ryhmänsä tahto on toteutunut. Tällaista osaa esittävät edustajat puolustelevat menettelyään uhrauksella, jonka he ovat vakauttamisen onnistumiseksi suorittaneet. Jos tällaiset selitykset pitäisivät paikkansa, niin joutuisimme mielenkiintoisiin johtopäätöksiin. Eikö silloin kaikki viime vuosien aikaiset raskaat vakauttamiskuurit muodostu vakauttajien itsenäkin mielestä vain „harhaaskeleiksi". Sen sijaan vasta tämän vuoden syyskuun jälkeen lähinnä marraskuun aikana on hallituspuolueitten edustajille valjennut asia, että vakauttaminen voidaan saavuttaa vain siten, että petetään vihdoin viimeinenkin maaseudun vähävaraiselle väestölle annettu lupaus. Jos nämä hallitusrintaman toimenpiteet edistävät vakauttamista, niin tulee se käsitykseni mukaan tapahtumaan siten, että maaseutuväestö lähitulevaisuudessa arvioi hallituspuolueiden ohjelmat ja lupaukset niiden todelliseen käypään hintaan (Eduskunnasta: Kuka sen oli kirjoittanut?).

Ed. Manninen: Herra puhemies! — Hallituksen esityksessä ensi vuoden talousarvioksi ei sen toteuttamisen mahdollisuuksia ole otettu riittävästi huomioon. Tosiasioitten ja todennäköisyysseikkojen ei ole annettu vaikuttaa esitystä laadittaessa. Ammattivirastojen, joitten edustajia voitaneen pitää parhaina alan asiantuntijoina, lausunnoille ja ehdotuksille ei ole annettu paljoakaan arvoa, vaan ehdotuksesta on poistoja tehty summittaisesti, jotakin määrättyä prosenttikaavaa käyttäen, sillä tuloksella, että lopputulos monissa tärkeissä tapauksissa muodostuu muotopuoleksi. Haparoidessaan arviota kokoon on näin riittämättömästi määrärahoja ehdotettu myös työllisyyden säilyttämiseksi ja työttömyyden torjumiseksi. Jo ehdotetuistakin määrärahoista hallitus on tehnyt valiokunnalle vaatimuksen, että summaa on alennettava vieläkin 500 milj. markalla. Valiokunta, taikka sen hallituspuolueet olivat varsin kärkkäitä toteuttamaan hallituksen toivomuksen sillä seurauksella että 19 ja 20 pääluokkien kohdalla on äskenmainittuun tarkoitukseen vain 2,150 milj. markkaa. Tämä on varmasti riittämätön määrä. Sitä todistaa jo se komitean mietintö, jonka kulkulaitosministeriön esityksestä valtioneuvosto asetti laatimaan ohjelmaa ensi talven työttömyyden torjumiseksi, jossa mietinnössä päädytään siihen, että työttömien enimmäismäärä arvioidaan 10,000:ksi ja varoja työttömyyden torjumiseen tarvittaisiin 11 miljardia markkaa. On ehkä syytä tässä lukea sanomalehdissä julkaistuja otteita ja tietoja komitean työn tuloksista ja mietinnöstä. Tässä sanotaan: „Työttömyyden enimmäismäärä ensi talvikautena 10,000. 11 miljardia markkaa ehdotetaan torjuntaa varten. Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön esittelystä asetti valtioneuvosto heinäkuun 5 päivänä 1951 komitean laatimaan ohjelmaa, jonka mukaan väestölle voitaisiin ensi talvikautena varata työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi riittävästi työtilaisuuksia. Komitean puheenjohtajaksi kutsui valtioneuvosto ministeri Kauno Kleemolan ja varapuheenjohtajaksi hallitusneuvos Jouni Hakkaraisen. Komitean, joka otti nimekseen työllisyyskomitea 1951, tehtävänä on ollut laatia ohjelma talvikautena 1951 ja 1952 mahdollisesti esiintyvän työttömyyden torjumiseksi ja lieventämiseksi. Tässä mielessä komitea on, seuraten maassamme jo vakiintuneeksi tullutta työlinjan periaatetta, hankkinut tarkoitukseen sopivien töiden suunnitelmia pitäen silmällä sitä, että työkohteet sijaitsvat eri puolilla maata ja varsinkin sellaisilla seuduilla, joissa kolmelta viimeksi kuluneelta työttömyyskaudelta saatujen kokemusten perusteella työttömyyden odotetaan ilmenevän vaikeimpana. Valtionavun turvin suoritettavia kuntien töitä komitea ei ole käsitellyt, sillä niiden suunnitelmat ja valtioapuanomukset tulevat työttömyyden kuluessa kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriölle ja ratkaistaan siellä huomionnottaen valtion töiden riittävyys ja paikalliset työttömyysnäkökohdat.

Tässä mietinnössä, joka sanomalehtien kautta typistettynä on saatu tietoisuuteen, on kuitenkin sitten eräitä yksityiskohtia ja luetteloita, millä tavalla suunnitelmat eri työkohteiden kohdalla jakautuvat. Täällä kuitenkin sitten edelleen sanotaan: „Talvikauden 1951—52 työttömyyden komitea arvioi nousevan joulukuun loppuun mennessä 3,800 tammikuun loppuun mennessä 6,400 ja helmikuun lopussa 9,500 työttömään, minkä jälkeen se nopeasti alenisi supistuen

toukokuun loppuun mennessä enintään 1,000 työttömään."

Kun tarkastelee komitean mietinnössä ehdotettuja toimenpiteitä ja niissä mainittuja summia ja vertaa niitä hallituksen asianomaisen ministerin valtiovarainvaliokunnan asianomaisessa jaostossa esittämiin tietoihin, ei voi olla ihmettelemättä suurta eroa näiden kahden eri tietolähteen kesken, ja ihmetystä lisäksi herättää myöskin se seikka, että hallituksen esitystä valtiovarainvaliokunnan asianomaisessa jaostossa puolusteli ministeri Kleemola ja työttömyyskomiean mietinnön on allekirjoittanut myöskin ministeri Kleemola. Ministeri Kleemola lähtee siitä valtiovarainvaliokunnalle antamissaan tiedoissa, että 2,150 milj. piisaa, mutta työttömyyskomitean mietinnössä hän päättyy siihen, että 11 miljardia markkaa tarvitaan. Nyt me joudummekin vakavasti tekemään kysymyksen siitä, kumpi ministeri Kleemola on ollut oikeassa, ja kun otamme huomioon sen, että työttömyyskomiteassa on ollut asiantuntijoitakin mukana, voimme päätyä siihen, että tämän antamille tiedoille voimme antaa arvon ja se on rakennettu pätevämmälle pohjalle, ero työttömyyskomitean ehdottaman summan ja hallituksen ehdottaman summan välillä on viisikertainen. Näinollen täytyykin ihmetellä sitä, että niinkin erilaisia tietoja saatetaan julkisuuteen sekä myöskin valtiovarainvaliokunnan tietoon.

On huomioitava myöskin se seikka, että hallituksessa suunnitellaan eräitä toimenpiteitä, joilla on työttömyyttä lisäävä vaikutus. Suunnitellaan rakennusalan säännöstelyä, suunnitellaan pyöreän puutavaran vientisäännöstelyä ja samanaikaisesti on lopetettu taikka aiotaan lopettaa valtion toimesta järjestettyjä yleisiä töitä. Tällaisten töiden lopettamista taikka työn hidastamista on tapahtunut jo Siilinjärven—Juankosken ja Joensuun—Koveron rautatierakennuksilla, jotka työt on kokonaan keskeytetty, ja Suolahden—Haapajärven rautatierakennuksella, johon on myönnetty niin vähäisiä määrärahoja, että niiden turvin töitä ei voida sanottavasti jatkaa. Näidenkin työmaiden työntekijöiden enemmistö heitetään taikka on jo heitetty työttömiksi, ja samanaikaisesti osoitetaan työntekijöitä kohtaan sellaista kylmyyttä, että sitä ei voida pitää hyväksyttävänä. Niinpä esim. mainituilta rautatierakennuksilta työntekijöitä vapautettaessa ja erotettaesa on sellaisiakin, joilla on ollut hyvin pitkäaikainen työsuhde, kieltäydytty siirtämästä toisille, vastaaville työmaille sillä perusteella, että he eivä saisi ns. rautatierakentajain kantatyöntekijäin oikeuksia. Ne taas, jotka siirretään toisille työmaille, joutuvat erotetuiksi perheistään, jossa heidän erillään asumisen, erillään ruokailun ja muiden sellaisten tekijäin takia elämiskustannukset lisääntyvät ja perheen elintaso laskee. Rakennustöiden lopettamisen takia siirretään työmaan koneisto ja työvälineet rautateiden keskusvarastolle Vilppulaan, josta ne taas joudutaan siirtämään takaisin, jos milloin töitä aiotaan jatkaa. Tämänlainen edestakainen kuljettaminen on myöskin varoja kysyvää ja nämäkin varat voitaisiin aivan hyvin käyttää rakennustöiden jatkamiseen ja jouduttamiseen, jolloin niillä olisi hyödyllinen käyttötapa. Mainittujen ja jo aloitettujen rakennustöiden jouduttaminen ja loppuun saattaminen toisi myöskin mahdollisuuden näiden seutukuntien puu- ja mineraalivarojen kuljetukseen ja markkinoille saamiseen ja siten edistäisi elinkeinoelämän kehittymistä sekä olisi jatkuvana tekijänä työllisyyden turvaamisessa, mutta nyt näillä hallituksen toimenpiteillä nämä työläiset ja köyhät seudut jätetään oman onnensa nojaan ja hyljeksittyyn asemaan.

Pyöreän puutavaran vientisäännöstelysuunnitelma lisää ja edistää myöskin työttömyyden syntymistä. Sen avulla karkoitetaan markkinoilta sellaiset ostajat ja viejät, jotka ovat maksaneet korkeampia palkkoja ja parempia raaka-ainehintoja kuin trustiutuneet suuryhtiöt. Tällöin markkinat jäävät kokonaan viimeksimainittujen haltuun ja silloin ne, niinkuin jo monina menneinä vuosinakin, pyrkivät entistä suurempien voittojen saamiseen vähävaraisen pieneläjäväestön elintason alentamisen kustannuksella.

Rakennussäännöstelyn avulla tuodaan työttömyys myös liike- ja asutuskeskuksiin ja sen avulla aiotaan aloittaa yleinen palkkojen polkeminen ja elintason laskeminen. On tunnettua, kuinka edustaja ja nykyinen ministeri Murtomaa on rakennustyöläisten palkoista puhuessaan ja esiintyessään jatkuvasti hyökännyt vihamielisesti ja vääriä syytöksiä esittäen niitä vastaan, jotka tässä maassa rakentavat asuntoja, rakentavat tehtaita tai muita hyödyllisiä kohteita,

mutta usein jäävät itse vaille kaikkea sitä, mitä he muille rakentavat.

Tässä mainitsemani ja muilla toimenpiteillä hallitus määrätietoisesti haluaa synnyttää työttömyyttä tehdäkseen puutavarakapitalisteille mahdolliseksi ostaa työvoimaa alihintaan. Ja tästä syystä myöskin hallitus suhtautuu kylmäkiskoisesti talousarvioesityksessään työllisyyskysymyksen hoitamiseen ja tietoisesti ehdottaa määrärahoja, joiden riittämättömyys jo on ennakolta selvä. Paitsi työttömyysasioiden hoitoa, hallituksen monet muut toimenpiteet eivät tunnu järkeviltä. Mainittakoon esim. että 19 pääluokan I luvun 17 momentin kohdalla hallitus ehdottaa esim. puhelinkoneiden hankkimiseen Äänenkosken, Jämsän, Porvoon ja Lappeenrannan automaattikeskuksiin 7 milj. markkaa. Jos nämä työt suoritettaisiin valmiiksi, tarvittaisiin siihen 8 milj. mk. Hallitus siis ehdottaa tietoisesti niin vähän, että työtä seuraavana vuotena ei saada valmiiksi. Samoin Kotkan keskukseen ehdotetaan 9 miljoonaa, kun tarvittaisiin 12 miljoonaa, Hämeenlinnan keskukseen tarvittaisiin 5 miljoonaa, ehdotetaan 4 miljoonaa jne. Tällaisia tapauksia voisi noukkia kuinka paljon tahansa. Samanlaista menettelyä harjoitetaan myöskin tie- ja kylätiemäärärahoissa. Siellä esitetään uusien teiden rakentamiseen taikka entisten jo aloitettujen töiden loppuunsaattamiseen niin pieniä summia, että niillä voidaan vain osa työstä suorittaa, ja työ tulisi kustannusarvion huomioiden jatkumaan niin kauan, että tuskinpa tämä sukupolvi niitä teitä pystyy hyväkseen käyttämään.

Maanteitten kunnossapitoon hallitus esittää vain 2,800 milj. markkaa, vaikka jo kuluvana vuotena on tarkoitukseen käytetty 3,400 milj. markkaa, ja vielä vuoden loppuun mennessä tarvitaan 200 milj. markkaa lisää. Huomioon on otettava, että teitten kunnossapitokustannukset ovat jatkuvasti nousseet, joten ensi vuotena ei tällä määrärahalla saada kunnostetuksi enää samassa suhteessa eikä samassa laajuudessa teitä kuin kuluvana vuotena voidaan tehdä. Lisäksi on otettava huomioon, että moottoriajoneuvoliikenne jatkuvasti kasvaa ja rasittaa teitä, jotenka tarvittaisiin suurempia summia kuin aikaisemmin, jotenka määrärahan vähentämiset tässä suhteessa voivat muodostua kohtalokkaaksi maantieliikenteellemme.

Valiokunnassa on myönnetty, ettei ehdotetulla määrärahalla tulla tässäkään kohdassa toimeen, mutta koska kysymyksessä muka on arviomääräraha, voidaan se ylittää ja näin hoitaa asiat. Näin ilmeisesti joudutaankin menettelemään, mutta tämä osoittaa, ettei ole tarkoituskaan tehdä totuuden mukaista talousarviota. Hallitus tietoisesti harjoittaa itsepetosta sekä eduskunnan ja yleisen mielipiteen harhaanjohtamista.

Samoin ei kunnan- ja kyläteiden avustamiseen määrätyt määrärahat ole läheskään riittäviä. Etenkin vähävaraisilla seuduilla saadaan vuodesta toiseen odottaa, että saataisiin laissa määritelty osuus teiden rakentamiseen ja kunnossapitoon. Tässä viivyttelyllä ja haluttomuudella vaikeutetaan sellaisten ihmisten elämää, jotka taloudellisen toimeentulon kannalta ovat epäedullisessa asemassa maan muihin seutuihin verrattuna.

Vaalien seuduilla järjestetään kyllä retkeilyjä, kirjoitetaan kauniisti sanomalehtiin ja uskotellaan ihmisille pikaista parannusta tieoloihin, mutta nopeasti unohdetaan nämä lupaukset. Minä pyydän lukea tässä erään Suomen Kuvalehdessä n:o 34 julkaistun pääministeri Kekkosen kirjoittaman kirjoituksen, jonka otsikkona on „Kynnet papille". Korutonta kertomaa Kainuun tietömistä kylistä.

„Juhannuksen alla tänä vuonna, tarkemmin sanottuna" — on mielenkiintoista, että herra pääministeri on itse kuulemassa paikalla, mitä on kirjoittanut, jos ei sattuisi muistamaan — (Pääministeri Kekkonen: Kyllä minä muistan!) „tarkemmin sanottuna kesäkuun 21 päivänä oli Kuhmon kunnan Iivantiiran kylän Rantalassa n. 20 km päässä lähimmästä maantiestä, koolla pirtintäyteinen miesjoukko. Taisi olla kyseessä jonkinlainen vaalitilaisuus", — oli vaaliaika — „niitähän siihen aikaan oli järjestetty tiheästi kautta maan. Iivantiiran kylässä tämä vaalitilaisuus oli ensimmäinen laatuaan, sillä näin pahan matkan taakse ei aikaisemmin yksikään kansanedustajaehdokas ollut retkeänsä ulottanut. Siispä oli pirtti arki-illasta huolimatta täynnä väkeä, pitkämatkaisimmat kuulijat olivat saapuneet kinttupolkuja pitkin yli 10 km päästä.

Puhuja seisoi pöydän takana ja pohti tunnin verran mielestään tärkeitä asioita. Ukot istuskelivat vapaina ja kuuntelivat tarkkaavaisina vieraan miehen sanomaa.

Kukaan sivullinen ei olisi voinut päätellä, menikö viesti perille vai ei, mutta puhuja saattoi todeta, että tärkein oli kuulijoiden mielestä jäänyt sanomatta. Kun puhe oli päättynyt ja kuulijoille itselleen tarjottiin sananvuoro, alkoi keskustelu oitis ja aristelematta. Vaikka oltiin korvessa, ei ujous vaivannut, sillä olihan omasta asiasta kysymys: maantiestä. Monen miehen voimalla siinä kuvailtiin, miten vaikeaa elämä on tiettömien taipaleiden takana. Siellä oli miehiä, jotka pitkän ikänsä olivat saaneet kantaa selässään jauhot ja muut elämisen tarpeet kymmenien kilometrien päästä, talvella hiihtämällä, kesällä jalkaisin pitkin polkuja ja soiden yli kulkevia porrastuksia. Kelirikon aikana, niin miehet kertovat, saattaa kestää kuukauden, toista, ettei maantielle pääse millään keinoilla, järvet eivät enää kanna eikä veneellä vielä pääse ja suot ovat pohjattomat. Posti ei silloin kulje ja jos sairaustapaus sattuu, ei lääkäriä saada apuun eikä sairasta kirkolle.

Kun näin pitkälle oli päästy, otti puheenvuoron Matti Kyllönen, Särkän isäntä, ja sanoi:

„Niin, ja jos täällä rospuuton aikana sattuu kuolemaan, ei puhettakaan, että ruumis saataisiin hautaan, silloin ei auta muu kuin lähettää kynnet papille".

Se oli korven miehen karmeaa leikinlaskua oman onnettomuutensa kustannuksella. Kynnet kuten petoeläimeltä, josta halutaan saada tapporaha. Väkevämpää arvostelua niistä olosuhteista, joissa tiettömien kylien asukkaat joutuvat elämään, ja rajumpaa syytöstä tämän johdosta yhteiskuntaa vastaan tuskin voidaan esittää. Tuossa syytöksessä ei ollut torikokousten räikeyttä, se oli luonnonihmiselle ominaisella tavalla ulkonaiselta muodoltaan hillitty voidaan sanoa, että se tuskin sisälsi mitään suoranaista arvostelua, mutta juuri sen takia se viiltää sitä syvemmältä. Se saattaa kaikua anteeksiantamattoman raa-alta monissa korvissa, mutta on muistettava, että nämä naiset ja miehet ja lapset, jotka täydellä syyllä vertaavat itseään metsän petoihin ovat saman yhteiskunnan jäseniä kuin me muut. Heillä on samat velvollisuudet kuin meillä muilla, mutta he saavat elää yhteiskunnan laiminlyöminä ja hylkääminä sellaisissa olosuhteissa, että me, jotka olemme tottuneet teihin ja katuihin ja sähkövaloon ja kaikkeen siihen, joka heiltä puuttuu, me emme haluaisi niissä olosuhteissa elää päivääkään. „Rospuuton aikana tänne pääsee kuin taivaan lintu", sanoivat Iivantiiran miehet. „Ja rospuuttoa saattaa kestää kuukauden päivät, keväin, syksyin".

Nämä Kainuun korpien miesten sanat olivat raskaana langenneet kovin painavana vaalipuhujana esiintyneen pääministerin sydämelle, ja joka sanookin tässä:

„Matti Kyllösen sana tunkeutui puhujanaolleen miehen mieleen, tunkeutui niin syvälle, että se rupesi vaivaamaan tuntoa. Kyllösen sana johdatti asiat niin, että tuo puhuja heti heinäkuussa alkoi valmistautua matkalle Kainuun tiettömiin kyliin kerätäkseen lisää ahdistusta tuntonsa päälle. Pianhan tuollainen matkasuunnitelma on tehty" jne., tässä jatketaan.

Mutta kun nyt täällä eduskunnassa ja sen valtiovarainvaliokunnassa on käsitelty mm. maalaisliittolaisten tekemiä tiealoitteita, niin ei siellä ole tuntoa paljon painanut, kun nämä aloitteet Kainuun korpienkin kohdalla on hylätty. Minä uskoisin, että pääministeri aikoinaan on kirjoittanut nämä sanat todellakin tuntonsa vaivaamana. Ja toivoisin, että kun meidän eduskuntaryhmämme taholta tehdään esityksiä Kainuun korpiin teiden rakentamiseksi, niin herra pääministeri todellakin hakisi tunnolleen lievitystä äänestämällä meidän mukana.

Kun näin kauniisti ja samalla asiallisesti kirjoitetaan — minä annan kaiken tunnustuksen herra pääministerin kirjallisille kyvyille pitäisin toivottavana, että molempien hallituspuolueiden ja ennenkaikkea maalaisliiton taholta oltaisiin tällaisia hyviä yrityksiä saamassa päätökseen ja ratkaisuun, josta pääministeri näin kauniisti täällä on kirjoittanut (Ed. Virolainen: Olemme täysin myötämielisiä!). Niin, myötämielisyys ei auta, rahojakin pitäisi saada, ed. Virolainen (Maalaisliiton ryhmästä: Se tulee perässä — Eduskunnasta: Koska?). Kuka se lupasi, pannaan nimi kirjaan.

Kaikilla näillä seikoilla on vaikutuksensa niin tähän asiaintilaan kuin työllisyyden säilyttämiseen ja työllisyyskysymyksen hoitamiseen. Ja kuitenkin niillä suunnitelmillä, mitä hallituksen taholta on tehty, ehdottamalla riittämättömiä määrärahoja yleisten töiden järjestämiseen vaikeutetaan työllisyyden säilyttämistä. Yleisten töiden supistamisella on kielteinen vaikutus työl-

lisyyden kehittymisessä ja työttömyyttä vastaan taisteltaessa.

Herra puhemies! Tulemme yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämäänkin tulo- ja menoarvioon sellaisia lisäyksiä kuin valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyssä kansandemokraattien vastalauseessa esitetään.

Ed. Niiranen: Herra puhemies! Hallituksen esitykseen vuoden 1952 valtion tulo- ja menoarvioksi sen maataloutta koskevalle pääluokalle sisältyvät pääasiassa seuraavat karja- ja viljatalouden tukemiseen tarkoitetut määrärahaesitykset.

Karjatalous: maidon tuotannon tukemiseen Pohjois-Suomessa 850 milj. mk, maataloustuotantokustannusten tasoittamiseen ehdotetusta 2,500 milj. markan määrärahasta väkirehujen hintojen alentamiseen 220 milj. mk, karjatalouden edistämiseen 30 milj. mk ja erilaisten neuvontajärjestöjen kautta käytettäväksi, jotka varat tulevat pääasiassa suuremmille viljelijöille, noin 300 milj. mk eli yhteensä karjatalouden tukemiseen noin 1,4 miljardia markkaa.

Viljatalous: maatalouden tuotantokustannusten tasoittamiseen esitetystä 2,5 miljardin markan määrärahasta viljataloudelle noin 2 miljardia, väkilannoitteiden hintojen alentamiseen 1,2 miljardia, uudirraivauspalkkioihin 1,3 miljardia ja siementen tukiostoihin noin 350 milj. mk eli yhteensä viljatalouden tukemiseen noin 4,8 miljardia markkaa.

Kuten havaitaan, hallitus ehdottaa viljatalouden tukemiseen yli kolme kertaa enemmän varoja kuin karjatalouden tukemiseen. Ottaen huomioon maataloutemme rakenteen, joka yli 80-prosenttisesti on karjatalousvaltaista, on ehdotetunlainen maatalouden tukipolitiikka lievästi sanoen käsittämätöntä palvellessaan maaseudun vähälukuista viljantuottajien joukkoa, se sortaa siellä valtavana enemmistönä olevia karjatalouden varassa eläviä köyhiä talonpoikia. Kyseessä olevan laatuinen suurtuottajien etuja palveleva tukipolitiikka osoittaa elävällä tavalla maalaisliittolais-sosialidemokraattisten hallitsijoiden todellisen suhtautumisen maaseutuväen eri kerrosten etuihin. Samalla — mikä tässä yhteydessä on erittäin tärkeätä huomioida — se tukee myös sitä käytännössä jo kauan aikaa vallinnutta maatalouden eri tuotteiden kohdalla noudatettua hintapolitiikkaa, joka on rikastuttanut rikkaita ja köyhdyttänyt köyhiä talonpoikia.

Osoitukseksi vuodesta 1948 lähtien maassamme harjoitetusta maatalouden hintapolitiikasta esitän eräitä lukuja tuottajille maksetuista muutamien maataloustuotteiden hinnoista. Luvut ovat H. Tiaisen laatimasta „KK:n Maataloustoimikunnan Katsauksesta". Vuonna 1948: maito 17,76, munat 266,05, sianliha 228,28, vehnä 14,83, ruis 13,88 ja peruna 5,01 markkaa kilo. V. 1949: maito 16,54, munat 153,29, sianliha 102,50, vehnä 18,25, ruis 17,68 ja peruna 4,86 mk kg. V. 1950: maito 17,24, munat 151,73, sianliha 152,76, vehnä 23,58, ruis 23,05 ja peruna 6,16 mk kg. V. 1951 I neljännes: maito 19,09, munat 145,70, sianliha 166,10, vehnä 26,44, ruis 25,20 ja peruna 8,02 mk kg. V. 1951 II nelj.: maito 19,84, sianliha 195,60, vehnä 27,79 ja ruis 26,81. V. 1951 III nelj.: maito 20,10, munat 165,45, sianliha 212,80, vehnä 28,58, ruis 27,51 ja perunat 11,50 mk kg. V. 1951 lokakuu: maito 21,00, munat 200—220, sianliha 170—245 mk, vehnä 29 mk, ruis 28:50 ja peruna 7:50—10:50 mk kg. Ostettaessa ns. varmuusvarastoihin on ilmoitettu vehnän tulevaksi hinnaksi 31 mk ja rukiin 30 mk kilolta.

Kuten esittämistäni numeroista havaitaan, muodostaa vuosi 1949 jyrkän käänteen karja- ja viljataloustuotteiden hintasuhteissa toisiinsa. Viljan hinnat alkavat jyrkästi nousta ja karjataloustuotteiden hinnat laskea tai myöhemmin pysytellä korkeintaan vuoden 1948 tasolla. Muistetaan myös, että tämä suurviljelijöitä suosiva ja pienviljelijöitä rasittava maataloustuotteiden hintapolitiikan käänne sattuu Fagerholmin johtaman, pientalonpoikien ystävällisyydellään keikaroineen hallituksen valtakauteen. „Teot alkavat puhua", lainatakseni sosialidemokraattien iskulausetta. Tästä ajankohdasta alkanut, maaseudun enemmistön eduille kielteinen maataloustuotteiden hintapolitiikka on jatkunut samanlaatuisena sen jälkeen hallinneiden maalaisliittolaisten ja ns. sekahallitusten kausilla, johtaen tähän mennessä siihen, että maidon tuottajahinta vuodesta 1948 lähtien on kohonnut vaivaiset mk 3:24 litralta, munien peräti laskien 66—46 markkaan kilolta, sianlihan vaihdellen 58:28 mk:n laskusta 16:72 markan kohoamiseen, vehnän kohon-

nut mk 16:17, rukiin kohonnut mk 16:12 ja perunan mk 2:49—5:49 kilolta. Viljan hinnan kohoaminen on siis ollut yli kaksinkertainen, mutta karjataloustuotteiden hinnat ovat joko laskeneet tai pysytelleet korkeintaan vuoden 1948 tasolla. Kun vielä ottaa huomioon tuotantokustannustason kehityksen vastaavana aikana, saa täyden käsityksen harjoitetun politiikan luonteesta. Rehujen hintaindeksi vuonna 1948 oli 794 pistettä ja tämän vuoden toisella neljänneksellä jo 1,836 eli huomattavasti yli kaksinkertaistunut. Vuonna 1948 sai yhdellä maitolitralla väkirehuja 1,5 kg, mutta nyt tarvitaan 1,5 litraa maitoa yhden väkirehukilon hankintaan. Karjatalouden tuotantokustannukset ovat siis kaksinkertaistuneet mainitulla ajalla, jolloin tuotteista saatavat hinnat ovat joko laskeneet tai pysyneet korkeintaan entisessä tasossaan. Samanaikaisesti ovat viljatalouden tuotantokustannukset nousseet vain nimeksi, jonka rinnalla se on saanut kaikenmuotoisen valtion tuen, joten todellisuudessa viljatalouden tuotantokustannukset ovat laskeneet mutta tuotteista saatavat hinnat samanaikaisesti kaksinkertaistuneet. Siinä sitä on sitten maalaisliittolaisten ja sosialidemokraattien pienviljelijäystävällisyyttä kerrakseen.

Kun maalaisliittolaisten kaava esiintyessään maaseudulla on seuraava: „Kaikkien maalla asuvien edut ovat samat, myös maalaisliitto valvoo, ja sen vuoksi kaikkien maalla asuvien tulee olla maalaisliittolaisia", on heiltä kysyttävä, tämäkö harjoittamanne maatalouden hinta- ja tukipolitiikka on tarkoitettu noiden sanojenne käytännölliseksi toteuttamiseksi? Pientalonpojat haluaisivat sen tietää.

Sen, että oikeistososialidemokraattiset hallitus- ja puolueenjohtoherrat toteuttavat osoitetunlaatuista maatalouden hintapolitiikkaa, ymmärtää teollisuuskapitalistien ja suurmaanomistajien käskyistä johtuvana, koska he laulavat näitä lauluja muissakin asioissa.

Huomioiden maataloutemme luonteen ja kansamme ravitsemustarpeet, varsinkin köyhien seutujen lapsirikkaat perheet muistaen, tulisi valtion harjoittaman maatalouden tuki- ja hintapolitiikan olla pääasiassa karjatalouden tuotannon kohottamista ja laajentamista suosivaa. Se edellyttäisi mm. käsiteltävänä olevan budjetin tukimäärärahojen sijoittamista ehdotettua päinvastaiseen suhteeseen karja- ja viljatalouden kohdalla. Ohjattaessa maataloustuotteiden hintakehitystä tulisi asettaa jyrkkä sulku viljan hinnan kohoamiselle. Syömäviljen hinnan alennuksiin tulisi käyttää ehdotettua suurempia määrärahoja jaettuna koko maassa ilman aluerajoituksia. Karjatalouden tuotantoedellytysten parantamiseksi, varsinkin ottaen huomioon kuluneen kesän heikon rehusadon, tulisi kiireellisesti ryhtyä toimenpiteisiin noin 400 miljoonan ry:n suuruisen rehuvajauksen täyttämiseksi ja niiden hintojen saattamiseksi vuoden 1948 tasolle verrattuna silloiseen hintatasoon. Vain tällä tavoin on turvattavissa edes nykyisen karjakantamme säilyminen ja siten sen tuotannon edelleen kehittämis- samoin kuin karjakunnan lisäämismahdollisuuskin siihen tarvittavin riittävin tukitoimenpitein. Alan kannattavaisuuteen vaikuttavana tulisi toteuttaa myös jyrkkää verojen alentamista karjatalouden varassa eläviltä pientalonpojilta. Näin suunnattuna hinta- ja tukipolitiikka saattaisi maataloutemme luontaisia edellytyksiä vastaavalle ja kansamme ravitsemustarpeet huomioonottavalle perustalle.

Nykyiseltä hallitukselta lienee turha odottaa tämänsuuntaista maatalouspolitiikkaa. Onhan sen ministereitä, suurmaanviljelijäin järjestöjen johtojen kautta, tukemassa käynnissä olevaa hanketta maataloustuotteiden myyntilakon aikaansaamiseksi, jolla toimenpiteellä ilmoitetaan kiristettävän lisähintaa viljatuotteille, sekä „ajan salliessa" ryhdyttävän muihin tarpeen vaatimiin toimenpiteisiin, kuten papereissa sanotaan. Yhtenä tuon laatuisena toimenpiteenä lienee pidettävä sanottujen järjestöjen tiukkaa vastarintaa väkirehujen maahantuonnin estämiseksi, mikä osoittaa, että nykyinen hallitus ministerinsä kautta on mukana puuhassa, mikä johtaisi samanlaatuiseen toimenpiteeseen, jota maalaisliiton entinen kansanedustaja Brander kuuluu suositelleen sanomalla: „Sellainen lehmä, jolla ei ole rehua, joutaa tappaa". Maalaisliittolais-sosialidemokraattinen hallitus on pakottanut pientalonpojat jo hyvin lähelle tuota tilannetta, ja jos jatketaan hallituksen budjetissaan viitoittamaa tietä, monen pientalonpojan lehmälle tulee eteen Branderin lukema kuolemantuomio, josta lankeava kyseenalainen kunnia tietysti koituu edellämainituille puolueille ja näiden muodosta-

malle hallitukselle samoin kuin tätä hallitusta tukeville muille puolueille (Eduskunnasta: Toivoo Niiranen!).

Ed. Rapio: Jokainen, joka vähänkin maaseudun oloja tuntee, tietää myöskin, että maaseudulla vallitsee hyvin vaikea asuntotilanne, sillä asuntovajaus on hyvin suuri ja asuntokelvottomissa ja ahtaissa asunnoissa asumaan joutuvien joukko samoin suuri. Mutta luultavasti ei kukaan kuitenkaan sittenkään voinut aavistaa maaseudun asuntokurjuutta niin suureksi, kuin mitä se todetaan valtioneuvostolle viime huhtikuun 24 päivänä jätetyssä maaseudun asunto-oloja tutkineen komitean mietinnössä.

Kun hallituksen on täytynyt täysin olla tietoinen tästä asuntokurjuudesta talousarvioehdotustaan laatiessaan ensi vuodelle, herättää ihmettelyä se, ettei hallituksen taholta ole kiinnitetty suurempaa huomiota tämän suurimman sosiaalisen epäkohdan eli yhteiskunnallisen „häpeäpilkun poistamiseen", osoittamalla enempi varoja uudisrakennusten aikaansaamiseksi, vanhojen rakennusten korjaamiseen ja uusien rakentamiseen käyttökelvottomien tilalle. Ja vielä ihmeellisemmältä tuntuu valtiovarainvaliokunnan enemmistön kanta, koska sekään ei ole katsonut tarpeelliseksi tehdä suurempaa korjausta laajan kansankerroksen hädän lievittämiseksi. Ihmettelyä erikoisesti lisää se, että samaan aikaan kun varoja ei riitä asuntotoiminnan tukemiseen ja asuntojen aikaansaamiseen vaikeuksiin joutuneille vähävaraisille kansalaisille, samaan aikaan kuitenkin osoitetaan varoja runsaasti uusien sota-aseitten hankintaa varten sotalaitokselle, jonka takia Suomen kansa on jo saanut paljon kärsiä, sillä sen mahtiin luottaen sota-intoilijat ovat maamme sotien tielle johdattaneet ja täten valtavat menetykset aikaan saaneet.

Pienen kansan ensisijaisena tehtävänä pitäisikin olla niin aineellisten kuin henkistenkin etuisuuksien aikaansaaminen kaikkien kansalaisten käytettäväksi jättämällä sota-aseiden palvonta sekä niihin varojen uhraaminen.

Jos edellämainitun komitean tutkimustensa perusteella saamien numeroiden valossa katsellaan maaseudun asuntokysymystä, voidaan havaita, kuinka suuren epäkohdan korjaaminen oikeastaan on kyseessä, epäkohdan, jonka poistamiseen valtiovallan taholta on pakko ryhtyä tarmokkaasti ennemmin taikka myöhemmin. Mitä myöhemmäksi asuntokysymyksen hoitaminen jätetään, sitä vaikeammaksi sen hoitaminen aina käy. Maamme maalaiskunnissa on asuntovajaus 32,000 asuntoa, mikä tietää sitä, että kokonaista 32,000 perhettä, eli toistasataatuhatta ihmistä on ilman asuntoa. Prosenteissa asuntovajaus on 3,9 %. Asuntokelvottomissa asuinnoissa, jotka olisi pitänyt jo aikoja sitten uusia tai perusteellisesti korjata, asuu 15,866 perhettä eli 63,510 henkeä. Kaikista asunnoista asumiseen kelpaamattomia on 2,7 %. Ahtaissa asunnoissa asuu kaikkiaan 36,715 perhettä eli 158,270 henkeä. Kaikista asunnoista on ahtaita 6,6 %. Kiireellisesti lähivuosien uusittavien asuntojen luku on 37,881 asuntoa, mikä prosenteissa tekee 6,5 %. Kaikkiaan uusimisen, laajentamisen tai korjaamisen tarpeessa olevissa asunnoissa joutuu asumaan 92,460 perhettä ja jos perheeseen lasketaan keskimäärin kuuluvaksi neljä henkeä, on tällaisissa asunnoissa asumaan joutuvien joukko lähes 370,000 henkeä. Kaikista asunnoista on 15,8 % huonoja asuntoja.

Nämä numerot osoittavat erittäin pelottavia tosiasioita ja panevat pakostakin kysymään, mihinkä joudutaan, ellei nopeasti ryhdytä poistamaan tällaista asuntokurjuutta. Asuntoja edelleen jatkuvasti varojen puutteen vuoksi rappeutuu ja tilanne käy vain aina pahaa pahemmaksi. Maaseudun asuntokurjuuteen ensisijaisena syynä on juuri varojen puute. Tämä todettiin myöskin yksimielisesti viime kuun 26 päivänä Tampereella pidetyssä Tampereen asutustarkastajapiiriä koskevassa kuntien asutuslautakuntien puheenjohtajien ja rahastonhoitajien yhteisessä neuvottelutilaisuudessa. Samoin todettiin se, ettei maaseudun asunto-olojen parantamiseen ja asuntotuotannon tukemiseen osoitetut valtion lainat tai avustukset, kuten monasti tahdotaan väittää, ole lamauttaneet oma-aloitteisuutta ja yritteliäisyyttä. Päinvastoin voitiin osoittaa ihmisten yleensä karttavan huokeakorkoistenkin lainojen ottamista ja avustuksien hakemista. Kuitenkin näiden pienten lainojen ja avustusten turvin lainojen ja avustusten saajat ovat suorittaneet hyvinkin suuria ponnistuksia asuntonsa korjaamiseen ja uusimiseen. Myöskin voidaan todeta se, että asutuslautakunnat ovat

pyrkineet hyvin harkiten ohjaamaan näiden varojen käyttöä sekä puoltamaan niitä myönnettäväksi vain kaikkein vaikeimmassa asemassa oleville.

Maaseudun asunto-olojen parantamiseen samoinkuin varsinaiseen asutustoimintaankin osoitettujen varojen niukkuuden vuoksi avustuksia ja lainoja ei ole voitu myöntää enimmäismääräisinä siitäkään huolimatta, vaikka näitä enimmäismääriä ei olekaan korotettu rahanarvon huonontumista vastaavassa suhteessa. Kun nykyisin vaatimattomankin asuinrakennuksen rakennuskustannukset nousevat miljoonaan ja puoleentoista miljoonan markkaan maaseudullakin ja asutuskassalainaa on mahdollisuus saada vain 300,000 markkaa korkeintaan, ymmärtää, että vähävaraisen perheenhuoltajan on vaikea rakennussuunitelmiaan toteuttaa, koska raskaskorkoisiin lainoihin, vaikka niitä mahdollisesti olisikin saatavissa, ei käy korkean korkokannan vuoksi turvautuminen.

Omakotirakentajien oma ja talkootyövoima ovatkin olleet niitä voimia, joiden avuin pienten huokeakorkoisten lainojen saajat maaseudulla ovat voineet oman asunnon aikanaan saada. Se juuri parhaiten todistaa omakohtaista yritteliäisyyttä.

Asutuskassalainan saannin ehdoksi toistaiseksi asetettu lapsilukurajoitus olisi poistettava. Äskettäin naimisiin menneitä ja perheen perustaneita pitäisi ensisijaisesti tukea oman asunnon saannissa. Niillä maaseutualueilla, joilla on suoritettu asemakaavoitusta tai annettu rakennussuunnitelmien takaiset määräykset taikka saatettu voimaan rakennuskielto, on omakotirakentaminen ollut vaikeata aluejärjestelyjen vuoksi. Monet, jotka taas olisivat saaneet Arava-lainan, eivät ole voineet saada nykyisin perusteli ensisijaista luottoa, mistä johtuen Aravalainan saanti on rauennut. Kunnatkaan eivät ole olleet valmiit ensisijaisen luoton järjestelyyn. Jos vielä otetaan huomioon se, että monet vanhukset, jotka aikoinaan yrittivät pienistä tuloistaan tehdä säästöä kieltäytymällä monista vähemmän tärkeistä tarpeistaan, joutuvat nyt asumaan huonoissa asunnoissa sen takia, koska yhteiskunta on vienyt inflatiollaan heidän säästönsä, joilla heidän oli tarkoitus kohentaa asunto-olojaan, jo tämän pitäisi velvoittaa monessa tapauksessa valtiovallan tukemaan asunto-olojen parantamista suuremmassa määrässä kuin tähän asti on ollut asianlaita.

Aivan oikein toteaakin maaseudun asunto-olojen parantamiskomitea mietinnössään, että huonot asunto-olot vaikuttavat turmiollisesti kehitykseen myös sen vuoksi, ettei nuoriso tällaisissa kodeissa saa tarpeellista viihtyisyyttä eikä lepoa. Tämä kasvattaa tyytymättömyyden tunnetta, mikä osaltaan voi johtaa mm. rikollisuuteen ja muihin epäsosiaalisin ilmiöihin. Sitäpaitsi huonot asunto-olot ovat myös yhtenä syynä väestön liialliseen siirtymiseen maaseudulta. Sanoisin tähän lisäyksenä „pääasiallisempana syynä", sillä huonot asunto-olot ovat todella pääasiallisia syitä, jotka nuorisoa maalta karkoittavat. Kansan edun mukaista on ja sen hyvinvoinnin kannalta mitä tärkeintä, että asunto-oloja pyritään parantamaan määrätietoisesti ja että tähän tarkoitukseen uhrataan enemmän varoja. Kansalla, jolla ei ole varaa poistaa asuntokurjuutta, ei saa olla varaa sijoittaa varoja sotakoneitten hankkimiseenkaan.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! — Valtiovarainvaliokunnan herra puheenjohtaja osoitti toissapäiväisessä puheessaan, että valiokunnan tämän syksyinen työ valtion tulevan vuoden tulo- ja menoarvion käsittelyssä on ollut poikkeuksellista. Ken kuuli tai on tarkoin lukenut hänen sanansa, päätyy siihen käsitykseen, että valtiovarainvaliokunnan kuukausia kestänyt uuras työ on ollut jokseenkin merkityksetöntä. Tämä pitääkin paikkansa. Syynä siihen on se, että hallitus sen jälkeen, kun valiokunta oli ehtinyt suorittaa ensimmäisen käsittelyn, esitti tunnetun „perustuslakinsa" eli uuden linjan, niin kuin valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja mainitsi. Hallitushan ei suostunut vähentämään budjetin menoista mitään sellaista, mitä siellä oli sen omasta esityksestä, mutta sen sijaan suoritti karsinnan yksinomaisesti valiokunnan tekemien lisäyksien osalta, momentti momentilta määräten, mitä se talousarviossa hyväksyy tai hylkää. Tämän lisäksi annettiin riittävän selvästi tietää, että hallitus ei katso voivansa hyväksyä muita lisämenoja, ja ellei valiokunta ja eduskunta tyydy sen budjettiratkaisuun, se tekee asiasta luottamuskysymyksen. Tämän seurauksena oli, että valiokunta toisessa lukemisessa suoritti melkein täsmälleen hallituksen vaatimuk-

sen mukaisen karsinnan, ja näin ollen se työ, mitä valiokunta siihen saakka oli suorittanut, oli jotakuinkin merkityksetöntä. On valitettavaa, että näin tapahtui, tietysti jo puhtaasti työnsäästön ja valtion varojenkin vuoksi, mutta toisaalta myös sen takia, että hallituksen menettely ei mielestäni ole meidän hallitusmuotomme mukaista.

Asianlaitahan on niin, että maamme lainsäätämisvalta on jaettu, se on jaettu eduskunnan ja hallitusvallan kesken, mutta budjetin päättää eduskunta yksinään. On aivan paikallaan, että hallitus hallitsee, mutta on toisaalta kuitenkin otettava huomioon se seikka, että Suomen hallitusmuoto ei anna hallitukselle minkäänlaisia diktatuurivaltuuksia. Esimerkiksi sellainen menettely, mitä tässä tapauksessa noudatettiin kansanedustajien aloitteita kohtaan, on jyrkästi hallitusmuotomme vastaista. On välttämätöntä, että kansanedustajat saavat tehdä rahaasia-aloitteita korjatakseen mahdollisesti niitä epäkohtia, joita valtion budjettiin on jäänyt, ja tuodakseen esiin näkökohtia, joita hallitus kenties ei ole huomannut. Nyt asian laita on siten, kuin ed. V. Leskinen täällä ilmeisesti mielissään sanoi, että tämä budjetti ei ole eduskunnan vaan hallituksen. Mutta tällainen kehityssuunta ei ole suinkaan oikea. Se voidaan hyväksyä vain hätätilassa, mitä ei tällä kertaa ole.

Valtiovarainvaliokunnan herra puheenjohtaja esitti sitten omia henkilökohtaisia mielipiteitään sekä tulo- ja menoarviosta ja myöskin valtion taloudesta yleensä. Nämä mielipiteet olivat sangen kiintoisia näin oikeistolaisen kannalta. Ne vastasivat erittäin onnistuneesti oikeisto-opposition kantaa, mutta ovat hyvin etäällä hänen oman puolueensa, sosialidemokraattien talousohjelmasta ja vielä enemmän sen käytännöllisestä toteuttamisesta. Suomen Sosialidemokraatti kiirehtikin eilisessä toisessa pääkirjoituksessaan viittaamaan siihen, että valtiovarainvaliokunnan herra puheenjohtajan ajatukset eivät olleet aivan vapaita kerettiläisyydestä, eivätkä tietenkään sosialidemokraattien mielestä sitä olleetkaan.

Herra valtiovarainministeri valitteli puheenvuorossaan sitä, että budjetin menopuoli ei ole lähimainkaan kaikin kohdin tullut oikein arvioiduksi. Erityisesti arviomäärärahat tuntuivat hänen mielestään jääneen aliarvioiduiksi. Herra ministeri unohti kuitenkin mainita, kenen aiheuttamia nämä puutteellisuudet ovat. Tällä kertaa syy ei ole ainakaan valtiovarainvaliokunnan, vaikka hänen sanontansa saattaneekin johtaa asioita tuntemattoman siihen käsitykseen. Tämän budjetin menopuolen heikkouksista on vastuussa hallitus ja tietenkin ensi tilassa valtiovarainministeri. Karsiessaan valiokunnan tekemiä lisäyksiä hallitus poisti talousarviosta määrärahoja, joita välttämättömästi tarvitaan, sekä uhkavaatimuksellaan esti valiokuntaa tekemästä tarpeellisiksi osoittautuneita lisäyksiä.

Mainitsen pari kuvaavaa esimerkkiä yhden ainoan pääluokan kohdalta. Kuluvan vuoden viimeisessä lisämenoarviossa hallitus on ehdottanut eräälle opetusmomentille lisäystä sen takia, että syksystä oppilasmäärä on lisääntynyt 700:lla. Samasta syystä valiokunta oli tehnyt hallituksen ensi vuodeksi varaamaan samaan määrärahaan lisäyksen ensimmäisessä lukemisessa, mutta kun hallitus ei hyväksynyt sitä „perustuslaissaan", tarvittava määräraha puuttuu nyt budjetista. Hallitus ei myöskään hyväksynyt sitä lisäystä, minkä valiokunta oli tehnyt täkäläisen opettajakorkeakoulun kohonneiden vuokrien takia jne. Hallitusmuodon mukaan valtion varsinaiseen tulo- ja menoarvioon on otettava varainhoitovuoden tulot ja menot. Edellä mainitsemissani ja epäilemättä useissa muissakin tapauksissa hallitus on poikennut siitä ainakin menopuolen kohdalla.

Arviomäärärahojen osalta herra valtiovarainministeri muistanee, että valtiovarainvaliokunta on ainakin vuodesta 1945 lähtien jokaisen budjetin ensimmäisessä käsittelyssä koettanut saattaa niitä esim. kansakoululaitoksen kohdalta enemmän todellisuutta vastaaviksi kuin hallituksen talousarvioesityksessä on ollut. Mutta melkein poikkeuksetta valtiovarainministeri on torjunut joko kokonaan tai osittain valiokunnan tekemät korotusehdotukset, mitkä valiokunnan enemmistö onkin toisessa käsittelyssä melkein poikkeuksetta poistanut.

Muutamat esimerkit osoittavat valaisevasti, mitä tästä on ollut seurauksena. 10 pääluokan VIII luvun 22 momentti on arviomääräraha, joka on varattu maalais- ja kauppalakansakoulujen rakennusavustuksiin. Vuonna 1946 se ylitettiin 375 %:lla, vuonna 1947 450 %:lla, vuonna 1948 184 %:lla, vuonna 1949 279 %:lla ja vuonna

1950 yli 50 %:lla. Momentin 24, maalais- ja kauppalakansakoulujen avustusmääräraha ylitettiin 1946 noin 132 %:lla, 1947 noin 184 %:lla, 1948 noin 515 %:lla, 1949 noin 103 %:lla ja 1950 noin 101 %:lla. Tänä vuonna rakennusavustusmomentin ylitys noussee 700 miljoonaan, siis noin 70 %. Maalais- ja kauppalakansakoulujen avustusmääräraha on myös 1 miljardi. Sen ylittämiseen on saatu jo lupa 950 milj. markalla, mutta sen lisäksi tarvittaneen vielä ainakin 250 milj. markkaa. Momentilta mennee siis kaikkiaan noin 2,200 milj. markkaa, ja ylitys noussee siis 120 %:iin. Valiokunta ehdotti momentille 22 lisää 500 milj. ja momentille 24 lisää 600 milj., jolloin viimeksi mainittu momentti olisi kohonnut 2,100 miljoonaan, siis olisi jäänyt vähäisemmäksi, kuin momentin tämänvuotiset todennäköiset menot. Hallitus ei pitänyt tarpeellisena näitä lisäyksiä, vaan supisti ne puoleen.

Muuten on perin vaikeata ymmärtää valtiovarainministerin käsitystä siitä, että aliarvioituja arviomäärärahoja ei käsittelyn nykyisessä vaiheessa voida enää korjata, niinkuin hän toissapäiväisessä puheessaan sanoi. Tottakai voidaan, mikäli vain hallitus ja hallituspuolueet ehdottavat sitä. Käsittäkseni valtiovarainministerin tinkimätön velvollisuus olisi tehdä voitavansa niiden arviomäärärahojen korottamiseksi, jotka hänen mielestään jäävät liian pieniksi.

Eräitä budjetin yksityiskohtia käsittelen asianomaisen luvun kohdalla. Tässä yhteydessä kohdistan huomion erääseen kysymykseen, joka on nousemassa päiväjärjestykseen ja josta saattanee tulla ikävähkö kysymys.

Valtion viran ja toimen haltijoiden keskuudessa on viime aikoina esiintynyt levottomuutta ja aiheellista tyytymättömyyttä. Perussyy tyytymättömyyteen on heidän palkkojensa yleinen alhaisuus otettaessa huomioon vaadittavan pätevyyden saavuttamiseksi opiskelujan aiheuttamat kustannukset ja ansiomenetykset. Pyrkiessään saamaan aikaan edes vähäisiä korjauksia palkkoihinsa valtion viran ja toimen haltijat tällä kertaa voivat vedota saamiinsa vakuuttaviin lupauksiin. Toinen niistä on annettu keväällä 1950 ja toinen vuotta myöhemmin. Toisesta vastaa hallitus, toisesta eduskunta. Kun keväällä 1950 virkamiesten palkkojen järjestely saattoi heidät pitkien odotusten ja raskaiden menetysten jälkeen lähemmäs yleistä palkkatasoa, lupasi hallitus, että mikäli yleisillä työmarkkinoilla myönnetään indeksistä riippumattomia korotuksia, niin valtio korottaa vastaavasti virkamiestensä palkkoja. Vuoden 1950 marraskuusta lähtien tällaisia korotuksia ruvettiinkin myöntämään ns. A-sopimuksen mukaan. Mutta vaikka hallitus tällöin antoi yksityisoikeudellisessa työsopimussuhteessa oleville työntekijöilleen keskimäärin ainakin 14,6 %:n palkankorotuksen, kuten hallitusneuvos Hongan komitean mietintö osoittaa, niin se vasta tämän vuoden helmikuun jälkipuoliskolla antoi eduskunnalle lakiesityksen valtion viran tai toimen haltijoiden palkkauksen korottamisesta seuraavan kuun alusta lähtien 8 %:lla.

Tämän lakiesityksen valiokunta- ja eduskuntakäsittelyn merkittävimmät erimielisyydet koskivat korotusprosenttia ja voimaanastumisaikaa. Edellinen johtui siitä, että tällöin ei vielä ollut yhtenäisiä tilastotietoja, jotka olisivat osoittaneet A-sopimuksen perusteella tapahtuneen yleisen ansiotason keskimääräisen nousun. Kun yksityisoikeudellisessa työsuhteessa oleville työntekijöille ja toimihenkilöille oli A-korotusta yleisesti suoritettu jo marraskuun alusta ja viimeistään joulukuusta lähtien, katsottiin oikeudemukaisuuden ja tasapuolisuuden vaativan, että virkamiehet saisivat saman korotuksen ainakin kuluvan vuoden alusta, kun sitä budjettiteknillisistä syistä oli vaikeata suorittaa enää edellisen vuoden osalta. Korotusprosentin nostamiseen 10:ksi tuntui aluksi olevan edellytyksiä, sen takia, että myös sosialidemokraattien piireissä oli alkuaan katsottu sen parhaiten vastaavan yleisen ansiotason kohoamista ja että ministeri Huunonen informaatiotilaisuudessa oli pitänyt 10 %:n keskimääräistä nousua todennäköisenä. Sen jälkeen kun hallitus oli antanut lakiesityksensä, sosialidemokraatit hallituspuolueena kuitenkin vähitellen luopuivat tässä kannastaan tukien hallituksen esitystä sekä valtiovarainvaliokunnassa että eduskunnassa. Näin ollen ehdotus 10 %:n korottamisesta, mitä valtiovarainvaliokunnan neljä kokoomuslaista ja yksi ruotsalainen jäsen olivat vastalauseessaan ehdottaneet väliaikaisratkaisuksi, kunnes A-sopimuksen aiheuttama ansiotason nousu oli selvitetty, hylättiin 130 äänellä 42 vastaan.

Kun A-sopimuksen aiheuttama ansiotason nousu oli epäselvä, valtiovarainvaliokunta lausui mietintönsä perusteluissa, että se katsoo olevan asianmukaista, että hallitus selvityttää A-sopimuksen aiheuttaman ansiotason nousun, ja mikäli se on nyt päätettävästä korotuksesta eriävä, ryhtyy toimenpiteisiin virkamiesten palkkauksen järjestämiseksi selvityksen antaman tuloksen mukaisesti. Oli tällöin yllättävää, että asian eduskuntakäsittelyssä ministeri Törngren ehdotti lausuman poistettavaksi mietinnöstä, koska se ilmaisi, että hallitus ei pitänyt tarpeellisena kysymyksen selvittämistä ja tahtoi jättää virkamiehet muodostuneeseen palkkakuoppaan. Äänestyksen jälkeen eduskunta kuitenkin hyväksyi valtiovarainvaliokunnan kannan. Tämän seurauksena valtioneuvosto 26. 4. asetti komitean selvittämään A-sopimuksen aiheuttamaa ansiotason nousua. Tämän komitean mietintö valmistui viime lokakuun 16 päivänä. Siitä ilmenee, että „ei voida yleispätevästi määrätä sellaista prosenttilukua, joka riidattomasti osoittaisi A-sopimuksesta aiheutuneen palkkajärjestelyn vaikutuksen ansiotasoon". Komitean enemmistö päätyi kuitenkin siihen tulokseen, että jos laskelmista jätetään pois kuntien viranhaltijat, Suomen Pankin, Postisäästöpankin ja Kansaneläkelaitoksen virkailijat sekä maataloustyöntekijät, saadaan keskimääräiseksi nousuprosentiksi 10,5. Jos ne sensijaan otetaan mukaan, on keskimääräinen nousuprosentti 10. Jos laskelmissa jätetään huomioonottamatta rakennusalan vaikutus, ovat vastaavat prosenttiluvut 10,9 ja 10,1. Virkamiesjärjestön edustajat ovat vastalauseensa mukaan tulleet kuitenkin siihen tulokseen, että komitean enemmistön esittämät luvut ovat liian alhaiset. Kenties tästä johtuen Virkamieslehti onkin käsityksenään esittänyt, että „ehkä olisi asetettava uusi komitea, jonka tasapuolisuuteen voidaan luottaa ja joka omassa keskuudessaan pääsee suurempaan yksimielisyyteen työnsä luotettavuudesta". En ole pätevä lausumaan mielipidettäni tästä ajatuksesta, mutta miten onkin, joka tapauksessa olisi toivottavaa, että hallitus mahdollisimman pikaisesti ratkaisisi tämän asian. Tässähän ei ole lainkaan kysymyksessä mikään uusi palkankorotus, vaan valtion viran- ja toimenhaltijoille 7 kuukautta sitten annetun lupauksen täyttäminen. Tämän kysymyksen pikainen myönteinen ratkaiseminen on tärkeätä ei ainoastaan virkamiesten, vaan myöskin eduskunnan takia. Ei ole suinkaan eduskunnan arvolle soveltuvaa, että sen lausumat jäävät merkityksettömiksi.

Lopuksi rohkenen kiinnittää huomion eräisiin virkanimityksiin. Hallitusmuodon 86 §:n mukaan yleiset ylennysperusteet valtion virkoihin ovat taito, kyky ja koeteltu kansalaiskunto. Ylennysperusteilla tarkoitetaan niitä perusteita, joiden mukaan vertailevasti arvostellaan samaan virkaan pyrkivien kelpoisuutta ja määrätään heidän välillään etusija. Taidolla on katsottava tarkoitettavan — käyttääkseni hallitusneuvos Esko Hakkilan sanontaa — „lähinnä tutkinnoilla, julkaisuilla ym. tavoin osoitettua tietopuolista perehtyneisyyttä viranhoitoon kuuluviin asioihin, joskin asiaan voi huomattavasti vaikuttaa myöskin kokemus". Kyvyllä tarkoitetaan lähinnä luontaista lahjakkuutta ja etevyyttä, jota asianomainen on osoittanut opinnoin, julkaisuin sekä käytännöllisessä toiminnassa. Yleisenä periaatteena on pidetty, että näitä ylennysperusteita on noudatettava erityisesti niihin virkoihin nähden, jotka täytetään hakemuksen nojalla, mutta että niitä ei ole lupa silloinkaan sivuuttaa, kun virka täytetään hakemuksetta.

Kun ensi vuoden alusta on suunniteltu perustettavaksi useampia kuntia käsittäviä veropiirejä, julkaistiin loppukesällä näiden veropiirien verolautakuntien puheenjohtajien toimet näkemäni virallisen ilmoituksen mukaan korkeakoulututkinnon ja mieluimmin ylemmän oikeustutkinnon suorittaneiden haettavaksi. Erääseen näistä veropiireistä oli hakijoina melkein poikkeuksetta lainopin kandidaatteja tai varatuomareita. Näistä eräs on jo viisi vuotta hoitanut uuteen veropiiriin kuuluvan kunnan verolautakunnan puheenjohtajan tointa, ja asianomainen verotarkastaja puolsikin häntä tähän toimeen. Mutta tästä huolimatta valtiovarainministeri on nimittänyt toimeen henkilön, joka ei ole suorittanut korkeakoulututkintoa ja joka ei siis täytä ilmoituksessa mainittuja pätevyysvaatimuksia. Kun tämä ei ole suinkaan ainoa tapaus, missä viime aikoina varsinkin taito ja kyky on räikeästi syrjäytetty virkanimityksissä ja ratkaisu on tehty joko puoluenäkökohtien tai siihen verrattavien syiden perusteella, on välttämätöntä, että ne, joiden

tehtäviin kuuluu valvoa, että maassa noudatetaan lakia ja oikeutta, ryhtyvät toimenpiteisiin koskettelemani kaltaisten virkanimitysten korjaamiseksi.

Ministeri Miikki: Herra puhemies! Ed. Seppälä selvitteli laajasti valtion viran ja toimen haltijain palkkauskysymystä mm. A-sopimuksen johdosta muodostettua nk. Hongan komitean mietintöä ja tuli sellaiseen tulokseen, että eduskunnan arvovallan mukaistakin on, että hallitus ratkaisisi valtion viran ja toimen haltijain palkkauskysymyksen hyvin nopeassa tahdissa. Täällä on aikaisemminkin tähän samaan kysymykseen kajottu mm. ed. Kannisto on viime keskiviikkona pitämässään puheessaan mainninnut mm. näin: „Omiansa aikaansaamaan vakaantumista ja tasaantumista yhteiskunnassa ei ole se, että henkisen työn tekijäin palkkakysymys on jätetty hoidotta. Laajoilla piireillä näiden joukossa on A-korotus joko kokonaan tai osittain saamatta. Siitä huolimatta, että eduskunta viime keväänä kehoitti hallitusta tutkituttamaan, vastaako esim. valtion viran ja toimen haltijoille silloin myönnetty A-korvaus yleistä A-korvaustasoa ja ellei näin ole, tekemään lisäysesityksen eduskunnalle, ei hallitus ole ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin, siitä huolimatta, että asetettu komitea oli todennut viran ja toimen haltijoille myönnetyn A-sopimuksen kompensaation yleistä tasoa alhaisemmaksi. Tämä kysymys, joka ei liity yleiseen palkkatason nousuun, ei voi vaikuttaa vakauttamiskysymyksen hoitamiseen. Linnanrauhasopimuksessakin nimenomaan edellytettiin, että linnarauhasopimuksesta huolimatta A-sopimuksen mukaiset korotukset palkoissa on toimeenpantava. Ruumiillisen työn tekijäin kohdalta se on toteutettu, henkisen työn tekijöiden jäädessä lapsipuolen asemaan".

Täällä myöskin viime keskiviikkona eräs puhuja — muistaakseni se oli ed. Pessi — taas tuli aivan päinvastaiseen tulokseen. Kun hän mainitsi, että työntekijäin palkkoja ei ole vuoteen nostettu, kun taas ed. Kannisto on tullut siihen tulokseen, että muita palkkoja on nostettu, mutta valtion viran ja toimen haltijain palkat ovat jääneet kokonaan hoitamatta. Että asia ei ole aivan näin, kuin mitä ed. Kannisto väittää, todistaa se, että silloin kun eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi valtion viran ja toimen haltijain palkkauksesta annetun lain muuttamisesta annettiin 6 päivänä huhtikuuta 1951 ja vastauksessaan eduskunta lausui pitävänsä asian mukaisena, että hallitus selvityttää A-sopimuksen aiheuttaman ansiotason nousun ja, mikäli se on nyt päätetystä korotuksesta eriävä, ryhtyy toimenpiteisiin virkamiesten palkkauksen järjestämiseksi selvityksen antaman tuloksen mukaisesti, niin valtioneuvosto asetti 26 päivänä huhtikuuta, siis 20 päivää tämän jälkeen komitean, jonka tehtävänä oli tutkia ja selvittää, mikä on A-sopimuksen aiheuttama ansiotason nousu, siis 20 päivää vain oli kulunut toivomuksesta, kun hallitus asetti ns. Hongan komitean. Se on aika lyhyt aika, tuskinpa lienee toista komiteaa näin nopeasti eduskunnan toivomuksen jälkeen asetettu. Komitea jätti mietintönsä valtioneuvostolle 16 päivänä lokakuuta 1951. Sekin on aika lyhyt aika vaikeasti koottavien tilastojen hankkimiseen ja toteamiseen, että ne ovat jotenkin todellisella pohjalla. Lokakuun 16 päivänä jätettiin komitean mietintö valtionvarainministerille. Komitean mietintöön liitetyssä vastalauseessa ilmenee se ajatus, että asia ei ollut vielä silloinkaan loppuun käsitelty, vaan työtä olisi pitänyt jatkaa ja päästävä johonkin toisenlaiseen tulokseen. Ei se ainakaan olisi jouduttanut tämän asian käsittelyä.

Valtiovallan ja virkamiesjärjestöjen väliset neuvottelut komitean mietinnön johdosta aloitettiin 14 päivänä marraskuuta 1951, siis suunnilleen kuukausi sen jälkeen, kun se jätettiin ja valtioneuvostossa alustavasti käsiteltiin. Valtioneuvosto katsoi tällöin tosin vain epävirallisessa kokouksessa, ettei tässä vaiheessa ole esitetty sellaisia päteviä perusteita, joiden mukaan olisi velvollisuus lähteä viran tai toimen haltijain palkkoja korottamaan. Kun kumminkin Virkamiesliiton ja viran ja toimen haltijain yhteisjärjestön taholta esitettiin toivomus, että ryhdyttäisiin neuvottelemaan, niin silloin neuvottelutoimikunta valtiovarainministeriön taholta asetettiin ja ryhdyttiin neuvotteluihin. Ensimmäinen neuvottelu pidettiin 14 päivänä marraskuuta. No, kun neuvotteluissa käytettiin pikakirjoitusta ja pöytäkirjat tulivat aika pitkät, siinä meni runsaasti kaksi viikkoa, ennenkuin minä sain ne pöytäkirjat, ja sen jälkeen päätettiin jatkaa näitä neuvotteluja.

Valtioneuvosto oli tällä aikaa pitänyt neuvottelun, mille tielle tässä olisi lähdettävä, ja tullut sellaiseen tulokseen, että tällä kertaa ei viran ja toimen haltijoiden palkkoihin voi lähteä minkäänlaista korotusta antamaan, ja tänä päivänä pidetyssä neuvottelussa on viran ja toimen haltijoille annettu siitä loppulausuma, joka myöskin merkittäneen eduskunnan pöytäkirjaan. Siinä sanotaan näin: „Viime vuoden keväällä F-sopimuksen perusteella suoritettu palkkajärjestely ja viime vuoden syksyllä tehdyn A-sopimuksen pohjalta suoritettu palkkajärjestely eroavat toisistaan sangen oleellisesti. F-sopimus merkitsi samaa prosentuaalista korotusta kaikille työntekijäryhmille. A-sopimuksen perusteella ei sitä vastoin muodostunut mitään ansiotasojen yhtenäistä prosentuaalista korotusta. A-sopimuskomitea on lausunutkin, että sen suorittaman tutkimuksen perusteella ei voida yleispätevästi määrätä sellaista prosenttilukua, joka riidattomasti osoittaisi A-sopimuksesta aiheutuneiden palkkajärjestelyjen vaikutuksen ansiotasoon. Komitea on kuitenkin laskenut keskimääräisiä ansioiden korotusprosentteja, jotka vaihtelevat 10—10,9 prosenttiin siitä riippuen, mitä perusteita laskemisessa on käytetty. Huomioon ottaen sen, että A-sopimuksesta aiheutuneet ansiotasojen nousut yksityisillä ammattialoilla vaihtelevat 0 prosentista jopa lähennellen 30 prosenttia, voitaneen todeta, että virkamiesten saama 8 %:n korotus ja komitean esittämä 10,0—10,9 eivät oleellisesti poikkea toisistaan, vielä vähemmän virkamiesten saama 8 %:n korotus poikkeaa teollisuudessa, jossa on suurin työntekijäryhmä, komitean tekemän selvityksen mukaan tapahtuneesta keskimääräisestä 8,7 %:n palkankorotuksesta.

Hallitus katsoo, että A-sopimuksesta aiheutuneissa palkkajärjestelyissä ei voida lähteä nyt siitä, että olisi nyt jälkeenpäin määrättävä joku keskimääräinen prosenttikorotus, joka kaikkien palkansaajaryhmien tulisi vähintään saada. Tämän keskimääräisen prosenttikorotuslinjan omaksuminen veisi siihen, että kaikille niille, jotka eivät ole saaneet A-sopimuksesta aiheutuneissa palkkajärjestelyissä edellä tarkoitettua keskimääräistä prosenttikorotusta, olisi se nyt jälkikäteen myönnettävä. Tämä merkitsisi sitä, että kyseessäoleva keskimääräinen prosenttikorotusluku jatkuvasti nousisi, jolloin jatkuvat palkankorotukset ja jatkuva inflatio olisivat tosiasia.

Hallitus on päättänyt vakauttamissuunnitelmansa mukaisesti vastustaa jatkuvaa inflatiota sekä pysäyttää sen. Tällöin hallitus ei voi lähteä yhden palkansaajaryhmän, virkamiesten kohdalla tekemään ratkaisuja, joiden seurauksena muut palkansaajaryhmät perustellusti voisivat vaatia heidän kohdallaan tehtäväksi samanlaisia ratkaisuja, joiden ratkaisujen seurauksena olisi jatkuva inflatio.

Mitä tulee eduskunnan viime keväänä antamaan lausumaan, että hallituksen tulee selvityttää A-sopimuksen aiheuttama ansiotason nousu ja mikäli se on virkamiespalkkojen suhteen päätetystä korotuksesta eriävä, ryhtyä toimenpiteisiin virkamiesten palkkauksen järjestämiseksi selvityksen antaman tuloksen mukaisesti, niin katsoo hallitus, että koska niillä perusteilla, jotka edellä on selostettu, ei voida katsoa A-sopimuksesta aiheutuvan mitään keskimääräistä tai oikeammin sanottuna vähimmäismääräistä korotusta kaikille palkansaajaryhmille, niin ei myöskään virkamiesten palkkauksia voida ryhtyä järjestämään tämänlaatuisen vähimmäismääräisen korotusprosentin turvin.

Kun Virkamiesliiton taholta on myöskin esitetty sellaisia ajatuksia, että viran ja toimen haltijoille maksettaisiin tämän vuoden ajalta kolmannentoista kuukauden kokonais- tai osapalkka, niin tätäkin asiaa on valtioneuvostossa käsitelty ja siitä on tullut seuraava lausuma: „Kun Virkamiesliiton taholta on lausuttu ajatus ns. kolmannentoista kuukauden palkan maksamisesta tosiasiassa ei tietäisi muuta kuin toisen nimisenä suoritettavaa palkankorotusta, jonka saamisessa muutkin palkansaajaryhmät olisi otettava huomioon samoinkuin edellä on varsinaisen palkankorotusten suhteen todettu, niin ei hallitus katso voivansa tehdä eduskunnalle esitystä virkamiehille suoritettavasta palkankorotuksesta tässäkään muodossa.

Hallitus tulee kyllä kiinnittämään jatkuvasti huomiota siihen, että valtion virkamiesten markkamääräinen ansiotaso on oikeassa suhteessa siihen markkamääräiseen ansiotasoon, joka yleisillä työmarkkinoilla vallitsee. Merkityksettä ei tällöin voida jättää sitäkään työtä, jota valtion palkkauslautakunta parhaillaan suorittaa laatiessaan

ehdotusta virkojen ja toimien palkkausluokkiin sijoittelun tarkistamisesta.

Ed. Seppälä selosteli A-sopimuksen sisältöä, mutta ei taulukkoa, joka on 15 sivulla, tästä hän ei mitään maininnut. Tästähän nähdään, että teollisuustyöväen palkkoja on tutkittu 187,399 tapausta, niissä on miesten palkankorotus ollut 7,9 ja naisten 10,1, siis 8,7 ja rakennustyöntekijäin kohdalla se on 13,535 tapausta, miesten palkannousu oli 1,5 ja naisten 4,1, siis keskinäisenä 1,8 %. Valmet-yhtiössä on 6 %, teollisuuden toimihenkilöiden 8,1 %, maataloustyöväen palkat 8 %. Jos nyt mentäisiin sille tielle, että valtion viran ja toimen haltijain palkkoja korotettaisiin, olisi ilman muuta selvää, että kaikilla niillä, jotka eivät ole saaneet 8 %:n korotusta, olisi myös oikeus vaatia, että heille on myös tämä 8 %:n korotus annettava, että päästäisiin siihen 10,9 %:iin, jota täällä ed. Seppälä esitteli. Jos mennään maataloustyöväen palkkoja korottamaan, on siitä ilman muuta selvää, että maataloustuotteille pitää saada vastaavasti hinnankorotusta ja koska maataloustuotteiden hinnat markkinoilla tulevat näinollen nousemaan, ja kuluttajain ostamat maataloustuotteet tulevat kallistumaan, on heillä taas tilaisuus vaatia palkankorotusta. Tällöin palkkarintama pantaisiin vaan pyörimään ja jatkuvasti olisi inflatiokierre pyörimässä.

Hallitus siis katsoo, että se tässä vaiheessa ei voi lähteä valtion viran ja toimen haltijain palkkoja korottamaan, koska se olisi omiaan vaikeuttamaan vakauttamistoimenpiteitä, joihin hallitus pyrkii.

Ed. Borg-Sundman: Herra varapuhemies! Olkoonpa ajatuksemme mikä hyvänsä hallituksen vakauttamisohjelmasta sen yksityiskohdista, sen lukemattomista epäjohdonmukaisuuksista ja ristiriitaisuuksista, kuitenkin jokainen yhteiskuntaa säilyttämään pyrkivä haluaa luonnollisesti ottaa vakavasti itse vakauttamiskysymyksen ja kantaa siihen kortensa. Siksipä kun kansanedustaja tarttuu tänä vuodenloppuna valtion ensi vuoden tulo- ja menoarvioon, hän tietysti haluaa entistä täsmällisemmin pidättäytyä siitä, mikä paisuttaisi tätä nyt aivan liian suureksi paisunutta budjettia. Jokainen tiedämme, miten verorasitus tässä maassa on jo niin suuri ja taloudellisen vakauttamisen tarve niin kipeä, ettei ole tarpeellistenkaan momenttien kohdalla oikeutta horjuttaa budjetin tasapainoa. Sensijaan on mielestäni lupa turhia menoja vähentämällä etsiä mahdollisuuksia hoitaa edes eräitä niistä kipeistä tarpeista, jotka onnettomuudeksi ovat nyt jääneet tässä talousarviossa hoitamatta ja jotka kuitenkin ovat koko kansan kannalta ensisijaisen oleellisia. Valitettavasti monet turhat menot ovat lakiin sidottuina nyt liikkumattomia tukipylväitä sen salasosialisoinnin ja valtiojohtoisuuden tiellä, jolle olemme askel askeleelta liukuneet sekä taloudelliseksi, että kasvatukselliseksi onnettomuudeksemme. Joitakin helpommin liikuteltavia menoeriä sentään myös löytyy ja niitä talousarviosta poistamalla voisi saada joitakin kipeitä epäkohtia korjatuksi ilman, että sillä siis järkytettäisiin talousarvion tasapainoa. Näyttääkseni muutaman ilmeisen ristiriidan todellisen kipeän tarpeen huomiotta jättämisessä ja keinotekoisen turhan kustannuksen synnyttämisessä, joihin yksityiskohtaisessa budjettikäsittelyssä on tilaisuus lähemmin tarttua, haluan jo tässä yhteydessä puuttua muutamiin menoryhmiin.

Siinä on ensimmäisenä meidän surullinen sairaalakysymyksemme. Se, joka on joutunut läheltä seuraamaan maamme pääkaupungissa sijaitsevia yliopistosairaaloita, tietää todistelemattakin, että tässä on epäkohta, joka on aivan liian kauan jäänyt hoitamatta tai jota on hoideltu aivan liian epäjärjestyksellisesti ja epätaloudellisesti. Monet näistä sairaaloista, esimerkiksi yliopiston sisätautisairaala ja kirurginen sairaala, toimivat niin suuressa tilanahtaudessa, että kipeästi erikoistutkimusta ja erikoishoitoa tarvitsevia potilaita on jouduttu lähettämään kaukaisillekin kotiseuduilleen takaisin kokonaan vastaanottamatta tai vasta puoleksitervehtyneinä. Aivan ylikuormitettuja ja vanhanaikaisia ovat yliopistosairaalain tutkimushuoneetkin. Esimerkiksi nykyisen kehittyneen erikoiskirurgian vaatimien työvälineiden puute ja muut puutteet haittaavat nykyaikaisen hoitotoiminnan tehokkuutta.

Sitten on hoitajien asuntopulakin näissä sairaaloissa niin huutava, että esimerkiksi Naistenklinikalla on taas tänä syksynä täytynyt sulkea potilasjonoista huolimatta yksi potilasosasto asunnoiksi, koska sairaalan muutkaan osastot eivät luonnollisestikaan voi toimia ilman työvoimaa. Näiden val-

tion omien opetussairaalain järkyttävät puutteet huipentuvat Kätilönopiston kurjissa puuröttelöissä. Nämä ja muut epäkohdat eivät tule korjatuiksi vain vanhaa paikkaamalla, eikä se enää ole taloudellistakaan. Ainoa mahdollinen ratkaisu on vihdoinkin niiden uudisrakennusten rakentaminen, joiden perustukset jo on kaivettu. Rakentamista on jo aivan liian kauan venytetty. Esillä oleva talousarvio, jollei siihen saada yksityiskohtaisessa käsittelyssä korjausta, näyttää uhkaavasti lykkäävän sitä taas epämääräiseen tulevaisuuteen.

Yliopistosairaaloiden kohdalla talousarviossa silmä kiintyy myös vaistomaisesti assistentti- ja amanuenssilääkärien palkkaukseen, sillä tässä miljoonien ja miljardien menoarviossa ei muualla näekään niin pientä lukua, nelinumeroista. Se luku on yliopistosairaalain amanuenssilääkärien kuukausipalkka: 6,000 markkaa korvauksena täysien ja ylitäysien työpäivien summasta kuukaudessa. Ei valtiovarainvaliokuntakaan, kaiketi hallituksen uhkavaatimusten ja kovien komentosanojen pelästyttämänä, ole nähnyt hyväksi ottaa huomioon asian korjaamiseksi tehtyä rahaasia-aloitetta, vaan on yhtynyt hallituksen järjettömän niukkaan esitykseen. Milläpä ruumiillisen työn alalla voitaisiin tarjotakaan näin mitättömiä korvauksia! (Eduskunnasta: Puhuja lupasi ehdottaa supistuksia!). Tulen siihen kohta. Minä lupasin panna vastakkain ristiriidan oleellisten puutteiden ja sitten turhien tuhlausten välillä. Hetkinen vain (Eduskunnasta: Mutta nämä lisäykset!). Hetkinen. Niin, sitten tässä puhuttaessa henkisen työn taloudellista asemaa tähtäävien aloitteiden kohtalosta huomio kiintyy myös oppikouluopettajia koskevaan aloitteeseen, jonka valtiovarainvaliokunta niinikään näkyy budjettimietinnössään hylänneen. Tällaisina opettajapuutteen aikoina on tällainen ratkaisu sitäkin oudostuttavampi.

Tultuamme näin henkisen työn palkkojen alalle onkin tässä yhteydessä syytä katsoa hallituksen tapaa kohdella yleensäkin maamme virkamiehistöä. Siitähän saimme edellisessä puheenvuorossa taas uuden järkyttävän näytteen. Kun viime keväänä suoritettiin yleinen palkkojen tarkistus ja korotus, jäivät, niin kuin täällä jo on mainittu, virkamiehet tässä tasoittelussa epäoikeudenmukaiseen asemaan. Se on täällä siis todettu. Jo keväällä lausui eduskunta hallitukselle toivomuksen, — siitäkin täällä on jo mainittu, — että hallitus selvityttäisi A-sopimuksen ansiotason nousun ja, mikäli se on päätetystä korotuksesta eriävä, ryhtyisi toimenpiteisiin virkamiesten palkkauksen järjestämiseksi selvityksen antaman tuloksen mukaisesti. Ja niin kuin herra valtiovarainministeri tässä äsken kehui, valtioneuvosto asetti tavattomalla nopeudella komitean tutkimaan tätä kysymystä. Tämä komitea, niinkuin tiedämme, jätti tänä syksynä valtioneuvostolle lausuntonsa. Ja siinä on todettu, siitä minä en ainakaan pääse mihinkään, että virkamiehiltä on jäänyt saamatta yleensä muiden saamasta yleisestä korotuksesta sittenkin eräs osa. Minä en kerta kaikkiaan voi käsittää sitä matematiikkaa, jonka mukaan voidaan sanoa, että 8 %:n korotus ei oleellisesti eroa 10,5 %:n korotuksesta. En minä myöskään voi käsittää sitä epäjohdonmukaisuutta, jonka mukaan muille työntekijäryhmille voidaan myöntää yleinen korotus joka ei vedä virkamiehiä mukaansa, mutta kun siitä sitten todetaan virkamiesten jääneen jälkeen ja kun virkamiesten tulisi saada tämä puuttuva korotus omalle osalleen, se yhtäkkiä vetäisi muiden korotukset perässään ja toisi inflation. Minun käsitykseni mukaan tämä ei ole johdonmukaista ajattelua ja siksi edelleenkin katson, että asia on pystyttävä korjaamaan. Valtio työnantajana ei voi jatkuvasti kohdella virkamiehiä näin epäoikeudenmukaisesti.

Käsiteltävänä olevassa talousarviossa kaipaa sitten monien muidenkin laiminlyöntien korjaamista ja kohtuullisten tarpeiden tyydyttämistä, kuten esimerkiksi eräitä kotien vaikeuksia helpottavia, asuntopulan todelliseen ratkaisuun pyrkiviä, niin myös nuorisokasvatusta ja ammattikoulutusta tehostavia toimenpiteitä. Anteeksiantamattomana laiminlyöntinä näkyy siinä vanhusten asian omituinen hoitotapa. Asian oltua monissa aloitteissa ja keskusteluissa esillä eduskunnassa hallitus otti vihdoin asian ohjelmaansa luvaten ja jo talousarvioon merkitenkin 3 miljardin määrärahan kansaneläkelain ulkopuolelle jääneiden vanhusten taloudelliseksi tukemiseksi. Mutta sitten ei hallituksessa päästykään puheista tekoihin, vaan asian valmistelu viipyi niin kauan, ettei suunnitelmaa päästä nyt toteuttamaan vielä ensi vuoden alussa, vaan se siirtyy

vuoden jälkipuoliskolle. Näin tämä jo muutenkin liian kauan hoitamatta ollut vanhusten asia vielä nytkin asian tultua vihdoin suotuisaan päätökseen omituisen valmisteluhitauden vuoksi taas siirtyy ja supistuu.

Huomio kiintyy talousarviossa vielä erikoisesti erääseen jokaisen Suomen äidin sydäntä lähellä olevaan asiaan. Nuoret pojat, joita koulutetaan kodin ja konnun puolustajiksi, elävät kasarmeissaan terveyttä uhkaavissa asunto- ja vaatetusoloissa. Samalla on maamme puolustukseen muutenkin tarvittavien hankintojen osaksi tullut talousarviossa uhkaava kylmäkiskoisuus. On suorastaan käsittämätöntä, että hallitus tällaisessa asiassa on näin kitsas, kun ilmeistä tuhlausta näkyy niin runsaasti monessa muussa kohdassa. Juuri nämä tuhlaukset vastakohtana yllä esitetyille puutteille antavatkin oikeuden tänä vakauttamisenkin ja säästäväisyyden aikana kiinnittää huomiota yllämainitsemiini epäkohtiin. Liian monet ovat ne turhat, ei ainakaan juuri nyt välttämättömät menoerät, jotka tätäkin budjettia rasittavat.

Miten oudoksuttavana komeilekaan äsken kuvattua taustaa vastaan esim. „apulantamiljardi". Se ei supistukaan tällä kertaa enää miljardiin, vaan hallitus ehdottaa nyt peräti 2,5 miljardia. Sillä olisi jo pitkälle autettu esim. sairaalakysymystä ja vanhusten asiaa sekä monta muuta kohtalokasta laiminlyöntiä. Surullisinta onkin usein nähdä, miten sattumanavaraisesti ja lyhyellä tähtäimellä toimitaan ja miten puoluetaktiikka pääsee sanelemaan varojen jakelun, sekä, mikä pahinta, miten puolueedun tavoittelussa huutokaupataan ja tuhlataan Suomen kansan verovaroja. Tällaista tuhlausta löytää monelta muultakin momentilta. Sen uhka näkyy rivien välistäkin, nimittäin budjetin ulkopuolella olevien rahastojen ja lisämenoarvioiden uhka. Kun valtiovarainvaliokunta syksyn pitkän on seulonut hallituksen antamaa talousarvioesitystä ja sitä joulun alla täällä yötä päivää eduskunnan täysistunnoissa tutkitaan, tulisi sen olla toki jo niin „pitävä", ettei sitten vuoden mittaan hallituksen enää tarvitsisi tiputella tänne uusia ja uusia lisämenoarvioita. Ei ainakaan hallitus jo varsinaisen budjetin esitystä laatiessaan saisi suunnitella lisämenoarvioiden avulla myöhemmin hoideltaviksi uusia määrärahoja, kaikkein vähimmin uusia turhia suuria menoja. Eduskunnalle äsken jaettu päättymässä olevan vuoden viimeinen lisämenoarvio ei tässä suhteessa ennusta hyvää ensi vuodelle. Siihen on meillä tilaisuus palata lisämenarvion yhteydessä.

Näistä ja monista muista turhista tuhlauksista, tukipalkkioista ja puoluetaktikoinnista on raha irroitettava sinne, missä sitä todella kipeästi kaivataan. Juuri nyt, taloudellisesti vaikeina aikoina ja vakauttamisen vakavina päivinä, jos koskaan, on kerättävä valtion vähäiset varat vain siihen, mikä todella on korjattava. Vanhukset ja sairaat on hoidettava. Ruumiin ja sielun terveyttä uhkaavat vaarat on torjuttava. Yrittäjävapautta on kannustettava eikä maahan lyötävä. Henkinen työ on nostettava kuilustaan ja valtion työantajana antamat lupaukset virkamiehilleen rehellisesti täytettävä. Kotien ja nuorison siveellistä ryhtiä on tuettava. Asuntokysymykseen on saatava vihdoin todellinen ratkaisu. Tähän rakentavaan työhön on varat koottava. Kärjistyneen puoluepolitiikan ja itsekkään ryhmäetuihin mukanaan tuomat turhat tuhlaukset pois valtion talousarviosta (Eduskunnasta: Se oli viime kesän vaalipuhe!).

Ed. Junnila: Herra puhemies! Halveksitulle kansantaloudelliselle kirjaviisaudelle on hallituspuolueiden yhteistoimintasopimuksessa ja vakauttamisohjelmassa kuitenkin tehty monia kauniita kumarruksia. Niinpä tuon yhteistoimintasopimuksen b-kohdassa juhlallisesti julistetaan mitenkä valtion tulo- ja menoarviotalous on siksi ajaksi, kunnes vakauttaminen on selvästi saavutettu, saatettava ylijäämäiseksi.

Täällä on jo monissa puheenvuoroissa kosketeltu sitä kysymystä, mitenkä budjetti tämän periaatelausuman käytännössä toteuttaa, ja yleensä on ollut pakko todeta — mm. herra valtiovarainministeri syystä huolestuneensävyisessä puheenvuorossaan — että asiat eivät tässä suhteessa ole hyvällä tolalla. Budjettiinhan aiheutettiin hallitussopimuksella tunnettu valtava repeämä ja valtiovarainvaliokunnan ensi lukemisessa tätä repeämää yhä vielä laajennettiin, niin että eräässä vaiheessa näytti siltä, kuin me saisimme ylijäämäisen budjetin asemesta budjettivajausta kymmenmiljardikaupalla. Myönnettäköön heti, että todellisuudessa asiain tila ei ollut niin huolestuttava, kuin

miltä se paperilla näytti. Budjettihan on yhä suuremmassa määrässä muodostunut numeroleikittelyksi, joka itse asiassa varsin vähän sanoo valtiotalouden todellisesta muodostumisesta seuraavan varainpitokauden aikana. Sekä tulot että menot otetaan budjettiin huomattavasti alhaisempina, kuin mitä jokainen tietää niiden seuraavana vuonna tulevan muodostumaan, niin että tuo kosketeltu repeämä oli tällä kertaa suhteellisen helposti täytettävissä sillä yksinkertaisella tempulla, että budjetin tulopuolen erinäisten erien tuottoarvioita lisättiin, ja täytyy myöntää, että noihin lisäyksiin epäilemättä oli varaa olemassa. Jos valtion menot ensi vuonna todella pysähtyisivät edes lähelle niitä rajoja, joita budjetti nyt valtiovarainvaliokunnan suorittaman toisen lukemisen jälkeen niille asettaa, valtiontalouden suhteen ei tarvitsisi olla kovin huolissaan. Saattaisipa käydä niinkin, että valtiontalous osoittaisi vielä sievoista ylijäämääkin, siksi varovaisia yhä vieläkin on oltu budjetin tulopuolen arvioimisessa.

Mutta jos tässä muuttuvaisessa maailmassa joku asia on varmaa, sitä on ainakin se, että valtion menot ensi vuonna eivät tule lähimainkaan jäämään niihin rajoihin, joita budjetti asettaa. Kuten täällä jo on osoitettu, valtion todelliset menot tulevat kuluvalta vuodelta nousemaan jo ainakin 180 miljardiin, mahdollisesti 200 miljardiin. Jokainen järkevä ihminen tietää, että valtion markkamääräiset menot ensi vuonna eivät tule jäämään tämänvuotisia menoja pienemmiksi, vaikka budjetti nyt osoittaakin menoja vain 171 miljardia markkaa. Kenelläkään ei tosin ole sitä profeetan lahjaa, että voisi edes jonkin 5 miljardin markan tarkkuudella ennustaa valtiontalouden todellista muodostumista ensi vuoden aikana, ja sen takia kaikki lausumat budjetin tai valtiotalouden mahdollisesta yli- tai alijäämäisyydestä ensi vuonna on tehtävä erittäin suurin varauksin. Mutta ainakin niiden asiatietojen perusteella, joita tällä hetkellä on käytettävissä, näyttää siltä, että vakauttamisohjelman pyrkimys ylijäämäiseen valtiontalouteen ei toteudu. Täällä on koetettu lohduttautua viittaamalla siihen, että budjetin menopuolta paisuttaa 10,5 miljardia markkaa, joka on käytetty valtion lainojen lyhentämiseen, ja budjetti oikeastaan tällä määrällä olisikin ylijäämäinen. Tähän on kuitenkin syytä huomauttaa, että pääosa tästä käytetään valtion kotimaisten lainojen lyhentemiseen, ja valtion tulojen käyttö tähän tarkoitukseen ei merkitse sitä ostovoiman sidontaa, jota ylijäämäisellä budjetilla tavoitellaan. Se tietää vain ostovoiman siirtoa yhdestä taskusta toiseen. Tämä ei siis kelpaa lohdutukseksi. Vakauttamisohjelman budjettipoliittiselle osalle ei siis ainakaan tässä vaiheessa voi antaa paljon muuta kuin tyhjän periaatelausuman arvon.

Tässä yhteydessä olisi paikallaan tarkastella vakauttamisohjelmaa ja sen toteutumismahdollisuuksia muiltakin osiltaan. Se on tosin arka kysymys, niinkuin nähty on. Hallitushan katsoo, että opposition asiana on, ei suinkaan harjoittaa hallituksen toiminnan tervettä ja asiallista arvostelua, vaan pelkästään aplodeerata ihastellen, minkälainen mainio hallitus meillä onkaan ja minkälaisen mainion vakauttamisohjelman se onkaan aikaansaanut. Tähän käsitykseen näkyy yhtyneen myös ed. V. Leskinen täällä toissapäivänä käyttämästään puheenvuorosta päätellen. Hänhän siinä tahtoi kieltää oikeisto-oppositiolta oikeuden arvostella vakauttamisohjelmaa ja varsinkin sen yksityiskohtia. On oikeastaan hiukan yllättävää, että ed. V. Leskinen on siirtynyt tuollaiseen leiriin. Minä olen tähän asti ollut toteavinani, että hän ei ole niiden ajatussuuntien ja niiden maiden erityinen ystävä, joissa oppositio on vaimennettu ja kansalaisilla ei ole muuta tehtävää kuin tylsän kuuliaisesti alistua siihen, mitä kaikkivaltias ja kaikkiviisas hallitus suvaitsee käskeä ja määrätä (Eduskunnasta: Eikö tämä ole vähän liikaa!).

No, en minä tosissani halua epäillä ed. Leskisen hyvää demokraattista mielenlaatua. Hän on puhunut muuten vain pehmoisia ajattelematta nenäänsä pitemmälle. Tällainen on kuitenkin — toistaakseni herra Leskinen omia sanoja, — edesvastuutonta leikittelyä suurilla ja vakavilla asioilla. Me tulemme täällä oppositiossa hyvin tarkasti pitämään kiinni oikeudestamme arvostella hallituksen niin vakauttamis- kuin muutakin ohjelmaa sekä kokonaisuutena että yksityiskohdissaan. Tämä opposition harjoittama arvostelu on välttämätön suola, jota ilman tämä meidän rakas demokraattinen yhteiskuntamme alkaisi hyvin pian haista epäpätevyyden ja mielivallan, korruption ja monien muiden mätänemisilmiöi-

den löyhkältä (Eduskunnasta: Sillä tavalla!). Ed. Leskinen haluaa evätä tämän arvosteluoikeuden ja tiukkaa meiltä sen sijaan positiivista ohjelmaa. Herra Leskinen tietää kuitenkin varsin hyvin, että oikeisto on mm. sen puolueen hyvällä myötävaikutuksella, jota hän edustaa, ollut vuosikausia syrjäytettynä hallitusvastuusta (Eduskunnasta: Ja se kirvelee!) eikä sen mieltä liioin ole paljoa kuultu — kuten ed. Wiherheimo jo täällä osoitti — niissä monilukuisissa komiteoissa ja toimikunnissa, joissa hallituksen talouspolitiikkaa on alustavasti valmisteltu (Eduskunnasta: Siellä on melkein enemmistö kokoomuslaisia!). Oikeisto-oppositiolta on siis riistetty mahdollisuudet oman positiivisen talouspolitiikkan harjoittamiseen (Vasemmalta: Miten asia oli 1930-luvun alkupuoliskolla?). Nyt puhutaan näistä ajoista (Vasemmalta: Olisi syytä verestää historiaa!). Jos tämä diskriminaation aika joskus päättyy, herra Leskinen voi kyllä olla varma siitä, että meillä on silloin oma positiivinen ohjelmamme, ja me näemme ilolla herra Leskisen sitä arvostelemassa yksityiskohtia myöten. Tuo arvostelu saa kernaasti olla terävää ja ankaraa, mutta sille olisi asetettava eräs vaatimus, se, että sen tulisi olla asiallisesti perusteltu, nojautua tosiasioihin ja selvään, loogilliseen ajatteluun. Kuunneltuani herra Leskisen täällä esittämiä lausuntoja en valitettavasti ole varma, tulisiko hänen kohdaltaan niin olemaan asianlaita.

Se siitä. Kyllä me täällä oikealla olemme valmiit antamaan hallitukselle tunnustustakin silloin, kun siihen aihetta on. Eikä kukaan asiallista suhtautumista tavoitteleva halua kieltää sitä, etteikö tähän vakauttamisohjelmaan liittyisi positiivista pyrkimystä. Ja mikä parempi, tämä vakauttamisyritys voi epäilemättä eräissä suhteissa jo osoittaa suotuisia tuloksiakin. Maassa on runsaan puolen vuoden ajan vallinnut suhteellinen rauha hinta- ja palkkaoloissa. Tuo rauha on ollut, kuten sanottu, vain suhteellinen. Linnarauhan julistamisen jälkeen on elinkustannusindeksi noussut, huhtikuusta syyskuuhun, ja tukkuhintaindeksi, huhtikuusta lokakuuhun, hyvän 10 %. Mutta tällainenkin suhteellinenkin rauhoittuminen on johtanut eräissä suhteissa suotuisiin ilmiöihin. Näihin kuuluu varsinkin se, mihin herra pääministeri täydellä syyllä viittasi täällä jo kosketellussa Säkylän-puheessaan, se nimittäin, että talletukset ovat ilahduttavasti tänä vuonna lisääntyneet. Kun vuoden 1950 kymmenen ensimmäisen kuukauden aikana yleisön varsinaiset talletukset maan kaikissa rahalaitoksissa lisääntyivät 7,9 miljardia markkaa, on vastaava lisäys tämä vuoden kymmenen ensimmäisen kuukauden aikana ollut kokonaista 24,7 miljardia markkaa eli yli kolme kertaa niin paljon. Tähän on tietysti ensisijaisesti vaikuttanut rahatulojen tavaton kasvu, sekä vientitulojen ja kantorahatulojen, joihin ed. Pekkala täällä jo viittasi, että myös rahapalkkojen, minkä ed. Pekkala jätti mainitsematta. Tämä talletusten lisääntyminen on myös hyvä osoitus tänä vuonna sovelletun korkean korkokannan ja tallettajille myönnettyjen verovapauksien arvosta, mutta epäilemätöntä on, että tähän tulokseen on oma osuutensa myös sillä suhteellisella rauhoittumisella, minkä vakauttamisohjelma ja linnarauha kaikista vakauttamisohjelman puutteista huolimatta on sittenkin onnistunut aikaansaamaan.

Kuluvana vuonna on tapahtunut suotuisaa kehitystä myös valtiotalouden alalla. Ei siinä mielessä, että olisi saatu aikaan voimakas valtiontalouden supistuminen ja sen seurauksena todella tuntuvia kaikkien kaipaamia veronalennuksia, mutta valtiotalous on tänä vuonna säilyttänyt tasapainonsa, ja tehdyt arviolaskelmat näyttävät viittavan siihen, että vuoden loppuun mennessä valtiontalous saattaa osoittaa eräiden miljardien — puhutaan 5 tai 7 miljardista — ylijäämää. Valtiontalous ei siis tänä vuonna ole ollut inflatiotekijä, ei ainakaan valtiontalouden vajaus.

Yhtä ja toista positiivista on siis saatu aikaan, ja mielellään yhtyisi herra pääministerin Säkylän-puheen optimismiin. Valitettavasti kuitenkin kriitillinen ja epäilevä järki panee jatkuvasti vastaan. Eikä tämä suinkaan johdu pelkästä halusta kritikoida kritikoimisen itsensä takia, vaan epäilyksen perusteiksi on osoitettavissa valitettavia tosiasioita.

Hallituksen piirissä ilmennyt optimismi johtuu ehkä siitä, että siellä katsellaan vakauttamista verraten lyhyestä, vain muutaman kuukauden näkökulmasta, ajatellen ehkä, että kullakin ajankohdalla olkoot omat murheensa. Mutta jos vakauttamista katsellaan hiukan pitemmällä tähtäimellä, silloin on, kuten sanottu, osoitettavissa tosi-

asioita, jotka panevat epäilemään liian optimismin oikeutusta.

Eräs näistä on se, että tämä vakauttamisohjelma nojautuu huomattavalta osaltaan suhdannepidätysmiljardeilla rahoitettuun, uuteen pisteostojärjestelmään. Suhdannepidätysmiljardeitahan on tarkoitus käyttää esim. siten, että ulkomailta tuotavan asuntokiinteistöjen lämmittämiseen käytettävän koksin hintaa alennetaan käyvästä 12,000—13,500 markan tonnihinnasta 8,000 markkaan. Samalla tavalla on suunniteltu alennettavaksi halkojen hintoja, niinikään bensiinin hintoja, samanaikaisesti muuten, jolloin valtio toisaalta korottaa bensiinin hintoja kantamalla bensiinitullia. Tässä on siis olemassa eräänlainen valtiojohtoisuuden kukkanen, hauska miljardileikki, jossa talouselämän kulkuun puuttuva viranomainen tärkeän näköisenä pistelee miljoonia toisensa perästä yhdestä taskusta toiseen. Eräänlaista yhdestä taskusta toiseen pelaamista on sekin, että näitä suhdannepidätysmiljardeja, jotka viime kädessä kannetaan metsänomistajien kantorahoista, annetaan näille samoille metsänomistajille siinä muodossa takaisin, että he voivat karjataloudessaan ostaa väkirehuja alennettuun hintaan.

Näillä keinoin saadaan siis erään tärkeän tavararyhmän hinnat alenemaan. Mutta tähän sisältyy pakosta tulevaisuudessa vaikean palkkapoliittisen kriisin vaara, ellei suhdannepidätyksiä sitten tahdota kantaa hamaan iankaikkisuuteen asti. Konjunktuurit voivat äkkiäkin muuttua, ja suhdannepidätyksistä on muutenkin tällä kertaa sovittu vain täksi ja ensi vuodeksi. Jos suhdannepidätykset todella ensi vuoden loputtua poistetaan, siitä on todennäköisenä seurauksena erään tärkeän hintaryhmän ponnahtaminen ylöspäin tähän liittyvine palkkapoliittisine vaaroineen. Asia muuttuisi toiseksi, jos maailmanmarkkinoilla tapahtuisi yleinen voimakas hintojen putoaminen, mutta tähän liittyisi taas omat murheensa, työttömyysvaaransa ja muut deflaatiokauden ilmiöt, niin että on varsin kyseenalaista, onko tällaista kehitystä erityisemmin syytä toivoa.

Tässä kosketeltu vaaramomentti liittyy läheisesti siihen kysymykseen, jota ed. Salminen äskettäin jo käsitteli eräässä katsauksessaan, siihen nimittäin, että meidän elinkustannusindeksimme on keinotekoisin toimenpitein, mm. luonnottoman alhaisena pysytettyjen vuokrien takia, jätetty pahaan kuoppaan verrattuna tukkuhinta- ja varsinkin palkkaindekseihin. Vuoden 1938—39 100:lla merkitystä basistasosta elinkustannusindeksimme oli viime syyskuuhun mennessä noussut 1,156 pisteeseen eli 11,5-kertaiseksi. Samanaikaisesti (viime lokakuuhun mennessä) tukkuhintaindeksi oli samalle basis-vuodelle muunnettuna noussut 1,688 pisteeseen eli siis lähes 17-kertaiseksi, teollisuudessa palvelevien miesten palkkaindeksi yli 18-kertaiseksi ja naisten palkkaindeksi 22,5-kertaiseksi. Tässä on siis räikeä epäsuhde olemassa, ja eräänlaisella luonnonlain välttämättömyydellä elinkustannusindeksin on ennemmin tai myöhemmin pakko hakeutua suurin piirtein näiden muiden indeksien tasalle. Elinkustannusindeksiähän nyt tosin muutetaan, mutta siinä yhteydessä ei tätä epäsuhdetta voitane suinkaan poistaa.

Nyt vakauttamisohjelma lähtee siitä, että palkat ovat jatkuvasti sidottuja tähän alati nousemaan pyrkivään elinkustannusindeksiin. Tämä asiaintila merkitsee itse asiassa vakauttamisohjelman alle kätkettyä räjähdyspanosta, joka jossakin vaiheessa uhkaa heittää koko vakauttamisen ilmaan. Ennenkuin hallituksen taholta on valmistumassa olevalla pitkän tähtäimen ohjelmalla tai muuten vakuuttavasti osoitettu, miten näistä vaaramomenteista aiotaan selviytyä, on mahdotonta varauksettomasti yhtyä herra pääministerin Säkylän-puheen reippaaseen metsämiesoptimismiin. „Credo quia absurdum" — uskon, koska se on mieletöntä — tämä vanhojen kirkkoisien oppilause saattaa kelvata tunnuslauseeksi ed. Leskiselle tai sille uudelle talouspoliittiselle propagandaelimelle, jonka luomiseen nyt miljoonamäärin veronmaksajain varoja tuhlataan, mutta se ei sovi tunnuslauseeksi kansanedustajalle, joka yhä tahtoo kunnioittaa eduskunnan oikeutta todella vakavasti punnita ja arvostella hallituksen toimenpiteitten pätevyyttä.

Tämä ei merkitse sitä, että vakauttamisohjelmalta kiellettäisiin kaikki arvo ja merkitys. Sillä on oma suhteellinen arvonsa, ja ontuvakin vakauttaminen on parempi kuin täysi sekasorto. Jos nyt valtalain käsittelyn yhteydessä tai muuten tulee tilanne, jossa ei ole valittavana, syystä tai toisesta, mutta kuin kaksi vaihtoehtoa, tämä vakauttamisohjelma ja toisaalta tuo täysi

sekasorto, silloin vakauttamisohjelma on pakko niellä suurin piirtein nahkoineen karvoineen siihen liittyvistä useista epäilyttävistä ja vaarallisista yksityiskohdistaan huolimatta.

Sallittaneen lopuksi, herra puhemies, käsitellä erästä kysymystä, joka ei liity budjettiin eikä vakauttamisohjelmaan, vaan hallituksen yleispolitiikkaan. Minulle on väitetty, että päähallituspuolueitten kesken solmitussa sopimuksessa olisi myös eräitä kohtia, joita ei ole saatettu julkisuuteen, mutta joissa olisi periaatteessa sovittu mm. eräistä sosialisoimistoimenpiteistä; lähinnä olisi kai kysymys voimalaitosten, lääketeollisuuden ja puhelinlaitoksen sosialisoimisesta. Tämä tuntuu niin mielettömältä, että koko jutun kuittaisi mieluimmin pelkällä olkapäitten kohautuksella, mutta valitettavasti tuo huhu on kantautunut korviini taholta, jota ei voi noin vain sivuuttaa. En ihmettele tässä yhteydessä niinkään paljon sosialidemokraatteja, vaikka heidän keskuudessaan on runsaasti niitä, jotka omassa hiljaisessa mielessään siunaavat sitä, että meidän talouspoliittisia vaikeuksiamme ei ole vielä lisätty turhanpäiväisillä ja vaarallisilla sosialisoimiskokeiluilla. Mutta mahdottomalta tuntuu, että maalaisliitto voisi olla niin varomaton, että se lähtisi tuollaisiin sopimuksiin. Hyvä olisi kuitenkin saada tuo huhu selväsanaisesti peruutetuksi, muuten aletaan epäillä, että maalaisliittoakin yhä janottaa vanha suola kolmen suuren surullisen kuuluisan sosialisoimissopimuksen ajoilta (Eduskunnasta: Missä olisi positiivinen ohjelma?).

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Edustaja Borg-Sundman täällä äskeisessä puheenvuorossaan päätyi niin tavattoman lähelle niitä vanhuksia, että ihan värisevällä äänellä puhui vanhusten puolesta. Minun tuli mieleeni, että kokoomuspuolue voisi käyttää tuota samaa säveltä omien työnantajiensa keskuudessa, jotta ne paremmin huolehtisivat niistä vanhoista työntekijöistä, jotka ovat koko ikänsä ahertaneet heidän hyödykseen. Ei ole pitkää aikaa siitä, kun tässä eduskunnassa ennen kaikkea juuri kokoomuspuolueen ja myöskin maalaisliiton myötävaikutuksella (Eduskunnasta: Ne olivat sopimuskumppaneita!) muutettiin köyhäinhoitolain 5 §, joka entisestään heikonti näiden vanhusten huoltoa. Tämä on siis kaikki sellaista, joka on ollut elävässä elämässä näkyvissä. On siis turhaa kokoomuspuolueen taholta viritellä tuollaista säveltä vanhusten ja heikkojen huoltotoimenpiteiden puolesta. Me sosialidemokraatit olemme tehneet tämän kysymyksen yhteydessä jo monta aloitetta. Kutka ovat ne tässä parlamentissa äänestäneet nurin? Eikö ole ollut kokoomus juuri mukana yksimielisenä kumoamassa niitä lakiesityksiä, joita on tehty vanhuuseläkkeen järjestämiseksi tähän maahan?

Kun tätä taustaa vastaan katselee, niin ei voi päätyä muuhun tulokseen kuin siihen, että se puhe olikin vain tarkoitettu vaalikalastusta tai sitten kokoomuksen huonon omantunnon lohduttamiseksi.

Nyt käsiteltävänä oleva valtion talousarvio on saanut ja tulee saamaan varmaan hyvin paljon arvostelua niiden taholta, joiden päätehtävänä on ollut ja näyttää olevan edelleenkin vain työskentely poliittisella areenalla välittämättä ollenkaan siitä, mikä on lopputulos, jos kaikki heidän vaatimuksensa toteutuisi. Tietäen valtion heikon taloudellisen aseman sekä sen, että jo yksin lakimääräiset menot rasittavat tällä hetkellä varsin raskaasti veronmaksajia, niin en ole omalta kohdaltani tehnyt yhtään rahaasia-aloitetta, joten minun ei tarvitse esiintyä omassa asiassa. Toiset edustajat ovat näitä aloitteita tehneet ihan sanoisinko vennamolaiseen malliin tukkukaupalla haluten tietysti tällä tavalla turvata itselleen kansanedustajapaikkansa. Minulla on kuitenkin sellainen käsitys, että jos valitsijat olisivat täysin tietoisia tästä aloitebluffauksesta ja siitä, että jos valtion varoja käsiteltäisiin aloitteiden tekijäin mallin mukaan, niin elettäisiin varmaan tässä maassa hyvin lähitulevaisuudessa konkurssitilassa. Tuskin tämä tie johtaisi luottamuksen saantiin valitsijain keskuudessa sen jälkeen. On selvää, että on olemassa myöskin suuri määrä aloitteita, joiden läpimenokin olisi toivottavaa ja ovat tarpeellisia, mutta suurin osa on ollut kuitenkin sen laatuisia, että niitä ei ole tehtykään vakavassa mielessä. Valtiovarainvaliokunta on käsitykseni mukaan käsitellyt budjettia toisessa lukemisessa täysin realisesti, joten sille on annettava tunnustus tästä työstä, sillä on turha puhua vakauttamisesta ja valtion talouden saattamisesta vakavalle pohjalle, ellei sitä myöskin käytännössä toteuteta.

Olisi suuri rikos vastaisuudelle jos nyt, jolloin maailmanmarkkinoilla vallitsee korkeakonjunktuuri, valtion talousarvion pitäisi rakentua velan lisäämiseen, jotta talousarvio tällä tavoin saataisiin tasapainoon. Eduskunnalle ja eripoliittisille puolueille jää tilaisuus käytännössä osoittaa, millä tavalla he todellisuudessa vakauttamista harrastavat. Syyskauden vallitessa onkin jo saatu eräitä havaintoesimerkkejä eri puolueiden taholta ja ne eivät tunnu varsin lohdullisilta vakauttamiskysymystä vakavasti ajatellen. Suurimman häiriön tälle työlle on tietysti aiheuttanut kommunistinen puolue (Eduskunnasta: Tietysti!) ja sen edustajat täällä parlamentissa (Eduskunnasta: Oikein!), joka käsittääkseni työnantajiensa käskystä pyrkii repimään koko vakauttamisohjelman hajalle. Sanon työnantajiensa käskystä sen vuoksi, että minun on vaikea ymmärtää, että joku ed. Tainio tai Stenberg vaatisivat korkeita kantohintoja puutavaralle omasta aloitteestaan, koska he aikaisemmin ovat puhuneet aivan päinvastaista. Minusta tuntuu, että kun tällainen mielenmuutos on tapahtunut, niin kyllä se on tapahtunut — niin minä uskoisin, — toisen käskystä. Samalle linjalle ovat myöskin menneet kommunistit ulkoasiainvaliokunnassa, joten ed. Kuusinenkin ja ed. Ryömä nauttivat siitä, että Helsingin kuluttajat saavat ostaa mahdollisimman kallista polttoainetta (Vasemmalta: Te nostatte hintoja!). Kyllä kuluttajaväki tuntee kukkarossaan tämän kommunistisen politiikan varsin tuntuvasti (Vasemmalta: Emmehän me ole hintoja nostaneet!). Voisi kysyä, johtuuko tämä kommunistien toimenpide siitä, että kaikissa demokraattisissa maissa tavarain hinta on äärimmäisen kallis, joten Suomikin pitäisi saada samaan hintaluokkaan ja myöskin elintaso kansan keskuudessa samanlaiseksi kuin se on näissä kansandemokraattisissakin maissa. Näyttää siltä, että kommunistit eivät käsitä sitä, että kansan elintasoa voidaan parantaa vielä tehokkaammalla tavalla hintoja alentamalla kuin niitä korottamalla. Mutta demagoogisille puolueille on tyypillistä, että ne samanaikaisesti kun pönkittävät hintoja ylös, niin he rientävät kentälle mainostamaan hintamarkkinoita ja tekemään uusia palkankorotusvaatimuksia aina torikokouksia myöten. Tämä on hyvin helppohintaista politiikkaa eikä vaadi harjoittajiltaan minkäänlaista taloudellisten asiain tuntemusta, siinä voi olla, niin kuin täällä aikaisemmassa puheenvuorossa mainittiin, että voi olla vaikka koko puolue täysin nollia täynnä.

Pyöreän puun vientisäännöstely on myöskin tahdottu torpeedoida kaikin mahdollisin keinoin. Eikä tähän ole yksin syypäitä maamme kommunistit, vaan he ovat saaneet liittolaisia niin maalaisliitosta, kansanpuolueesta ja kokoomuksesta, että tämän neliapilan yhteistyön tuloksiakin on jo näkyvissä. Muistan erään kommunistisen puhujan tältä paikalta sanoneen, että jos menee herrain kanssa marjaan, niin ne voi viedä marjatuohisenkin mennessään. Nyt näyttää nämä yhteiset marjareisut olevan kommunistien piirissä varsin muodissa. Saa sitten nähdä, minkälaisen saaliin kanssa nämä meidän kommunistimme näiltä marjamatkoilta palaavat sen jälkeen, kun aiheet yhteisten matkojen tekoon on loppuneet (Vasemmalta: Katsotaan ne teidän tuohiset sitten!). Nyt saamme jo etukäteen nähdä osan tästä saaliista. Ne ovat korkeat polttopuiden ja koksin hinnat sekä vakavat häiriöt eräitten tavarain tuonnille maailman markkinoilta, joita tarvittaisiin ennenkaikkea sotakorvausten suorittamista varten (Vasemmalta: Nyt sinä olet erehtynyt! — Keskustasta: Ei ollenkaan erehtynyt!). Tämä perustuu asiantuntijain lausuntoon, minä puhun vain niiden suulla, kuten he ovat lausuneet (Vasemmalta: Kuka asiantuntija on lausunut, että se on meidän politiikkamme seurauksia? — Puhemies koputtaa). Jos yhteisen marjamatkan tuloksena vielä nähdään koko vakauttamisen raukeaminen, niin silloin nähdään koko tämän yhteistyön tulos ja se voidaan määritellä suurin piirtein seuraavalla tavalla. Kapitalisteille on aina ollut ominaista harjoittaa työväenluokan kurjistumispolitiikkaa, ja kun kommunistit ovat menettäneet uskonsa saavuttaa enemmistö parlamenttaarista tietä, niin he ovat myöskin ottaneet ohjelmansa keskeisimmäksi kohdaksi työväenkurjistumispolitiikan, jotta he oppi-isiensä ohjeen mukaan saavuttaisivat tätä tietä vallan (Vasemmalta: Kenenkä mukaan?). Lukekaa omia kirjojanne. Näin siis yhteiset menettelytavat ovat johtaneet nämä puolueet yhteiselle linjalle, siis kurjistumispolitiikan tielle. Luin eräänä päivänä Turussa ilmestyvästä Turun Sanomat-nimisestä lehdestä kansan-

puolueen puoluekokouksen antaman julkilausuman ja siinä sanotaan, että kansanpuolue haluaa tukea vakauttamispyrkimyksiä. Se oli siis heidän ylimmän portaansa antama tiedonanto Suomen kansalle. Mutta mitä tämä ylempi porras on suorittanut täällä eduskunnassa vakauttamisen hyväksi, niin se on kokonaan toista kuin tämä samojen henkilöiden antama julkilausuma. Näyttääkin siltä, että kansanpuolueelta on puuttunut kokonaan yhtenäinen ohjelma ja että heidän edustajansa taaplaa omalla tyylillään vakauttamisohjelman kimpussa, kuten esim. ed. Kyttä, joka kannatti perustuslakivaliokunnassa ed. Tainion ehdotusta pyöreän puutavaran säännöstelylain kumoamiseksi (Ed. Tainio: Sehän luopui, etkö sinä muista!).

Käsitykseni mukaan on valtion menoja pyrittävä supistamaan, jotta verokuorma, joka nyt on erittäin raskas, voitaisiin entisestään alentaa. Tämä alennus olisi erittäin tärkeä ennen kaikkea liikevaihtoveron kohdalla, jotta kuluttajaväki, jolla ei ole minkäänlaista mahdollisuutta käyttää tulojaan investointeihin, saisi tarvikkeensa entistä halvemmalla. Mutta valtion menojen pienentymistä ei saa suorittaa sitä linjaa, joka viime vuosien aikana on tullut muodiksi, että valtio siirtää itselleen kuuluvia selviä maksuja kuntien kannettavaksi. Tästä on seurauksena, että kuntien verokuorma kasvaa ja sen vaikutus rasittaa vielä suuremmassa mitassa pienituloisia köyhiä kansalaisia. Se on epäsosiaalista menojen siirtoa, josta olisi mitä pikimmin luovuttava (Vasemmalta: Nyt sinä puhut hallitusta vastaan!). Minä puhun vain tosiasioita tässä. On edesvastuutonta, että eduskunta hyväksyy lain joko hallituksen esityksestä tai sitten edustajain tekemän aloitteen johdosta, että jälkeenpäin vasta huomataan, mitä kustannuksia lain hyväksyminen on tuonut tullessaan, joten on ollut osittain pakko siirtää osa kustannuksista lain tarkoitusta kiertäen kuntien maksettavaksi. Olisi siis korkea aika päästä tästä epäterveestä ilmiöstä ja laadittava valtion budjetti tosioloja silmällä pitäen. Nyt esillä olevassa talousarviossakin on taasen huomattavasti menojen lisäyksiä kunnille. Eräs niistä on vanhuuseläkkeistä johtuva kuntien maksama ns. lisäosuus, joka tekee noin 30 % lisäeläkkeen määrästä. Laki on tarpeellinen ja välttämätön, mutta olisi pyrittävä kehittämään eläkelainsäädäntö siten, että kunnat vapautuisivat näistä maksuista. Ehkä olisi myöskin syytä tarkistaa varallisuusmääritelmää, etteivät varakkaat ja omilla varoillaan toimeentulevat saisi lisäeläkettä sen paremmin kansaneläkelaitoksesta kuin vanhuusvakuutuksestakaan (Ed. Toivonen: Oikein sanotttu!), vaan että lisäeläke myönnetään ja myöskin riittävän suuruisena vain varattomille kansalaisille (Ed. Toivonen: Oikein sanottu!).

Suunnitelmaneuvosto on kiinnittänyt huomiota liian suuriin investointeihin ja esittänyt niitä supistettavaksi. Tämä onkin luonnollisesti paikallaan tuloa tuottamattomien sijoitusten suhteen. Mutta liiallinen supistus tuloa tuottavien toimintahaarojen kohdalla voi myöskin aiheuttaa takaiskuja. Ei voi myöskään välttyä siitä ajatuksesta, että tämä investoimisen supistus kohtaa raskaiten valtion laitoksia ja samanaikaisesti hyökätään valtion laitosten kannattamattomuutta vastaan niinkuin on voinut havaita, että juuri eduskunta on ollut jarruna valtion tuotantolaitosten koneistamista ja laajentamista vastaan. Ei niitä ole haluttukaan saada tuotantokykyisiksi ja ajan vaatimuksia vastaavalle tasolle. Tämä on tehty ehkä siinä mielessä, että voitaisiin jatkuvasti osoittaa yksiyisomistuksessa olevien teollisuuslaitosten etevämmyys valtiojohtoisiin verrattuna.

Olen kiinnittänyt myöskin huomiota meillä ulkomailla olevien lähettiläittemme kustannuspuolueen. Huolimatta siitä, että tavallisella kansanedustajalla ei ole minkäänlaista mahdollisuutta tutkia budjetin jokaista kohtaa ja perusteluja erikseen, niin voitaneen kuitenkin pitää kohtuullisena, että niissä kohdin voi tiedustella asiaa joko ministeriltä tai asianomaisen valiokunnan jäseniltä. Mikäli tietoni pitävät paikkansa, niin olisi esim. meidän Neuvostoliitossa olevan ministerin palkka lähes 9 milj. markkaa vuodessa, joka tekee lähes 750,000 markkaa kuukaudessa. Kun samanaikaisesti, mikäli minä tiedän, kaikkien muiden lähettiläittemme palkat ovat puolta halvempia, niin herrat edustajat Ryömä ja Kuusinen, kunhan olisivat täällä ja ehkä herra Aaltonen ovat tässä asiassa asiantuntijoita, kun he ovat aina väittäneet, että elintaso on siis Neuvostoliitossa hyvin halpa, niin minä haluaisin tiedustella, että mistä johtuu, että

palkkaa on maksettava näin tavattoman paljon, jos kerran elintaso on halpa, niinkuin kommunistit ovat täällä jatkuvasti väittäneet (Ed. Hietanen: Sehän oli petkutusta se!). Ei tämä ole mikään keksintö, vaan ne ovat kylmiä lukuja, jotka Suomen valtion on maksettava. Muiden lähettiläiden kohdalla voi ilmetä samanlaisia kohtuuttomuuksia, joten olisi suotavaa, että kansanedustajille selvitettäisiin ja päästäisiin selville näistä kysymyksistä ja toivon, että nyt ainakin kommunistit koettaisivat tähän minun kysymykseeni vastata vain tosioloilla ja tosinumeroilla (Ed. Hietanen: Eihän tyhmiin kysymyksiin voi mitään vastata!). Onko tämä palkanmaksu tyhmyyttä? Jos on, niin otetaan vähemmäksi. Pääperiaatteessa täytyy kuitenkin olla sitä mieltä, että vakauttamista pyritään toteuttamaan vakavassa mielessä ja oikeudenmukaisuusnäkökohdat huomioon ottaen. Sitä ei voida eikä saa suorittaa yksin palkannauttijain kustannuksella, vaan siihen on pyrittävä koko kansan yhteisin ponnistuksin, siis toisin sanoen, kukin varallisuutensa ja kysynsä mukaan pitää osallistua tähän vakauttamistyöhön, jos halutaan yhteiskuntaelämä todella saada vakavalle pohjalle. Nyt jos koskaan tarvitaan niitä rohkeita ja viisaita miehiä (Eduskunnasta: Ei yksinomaan vaalimainoksissa ja propagandassa!), ei vain yksin vaalimainoksissa, vaan myöskin toiminnassa. Tulevat päivät tulevatkin osoittamaan, kumpi voittaa, käytännön realismi, vaiko propagandatemput. On syytä herätä ajoissa, ettei tarvitse nousta ylös taloudellisessa anarkiassa (Ed. Hietanen: Itsehän sinä sanoit tuon!). Minä sanoin sen sinulle.

Ed. Antikainen: Herra puhemies! Jo aikaisemmassa vaiheessa joutui eduskunta toteamaan, että sille esitetty tämänkertainen tulo- ja menoarvioehdotus on todellakin karu budjetti sanan varsinaisessa mielessä. Valtion menojen säästämistarkoituksessa oli siinä menty ehdotukseen, joka aiheutti oikeutettua arvostelua myöskin sosialidemokraattisen ryhmän taholta. Näin esim. kysymyksen ollessa lapsilisien supistamisesta, mikä ehdotus sisältyi alkuperäiseen tulo- ja menoarvioehdotukseen. Tältä osaltaan tosin tilanne on ehtinyt muuttua sen ratkaisun johdosta, joka jouduttiin tekemään uuden hallitussopimuksen yhteydessä, ja palauttamaan supistettavaksi tarkoitettu lapsilisäjärjestelmä myöskin ensimmäisen lapsen kohdalta entiselleen. Kokonaisuudessaan ei tulo- ja menoarvioehdotus ole kuitenkaan muuttunut valtiovarainvaliokunnan käsittelyn jälkeen alkuperäisestä karuudestaan, ja niinkuin täällä on osoitettu, on siinä säälimättä nuijittu kuoliaaksi käytännöllisesti katsoen kaikki edustajien taholta tehdyt valtion varoja koskevat aloitteet. Valitettavaa onkin, että esim. asuntotuotannon tukemiseen ei esitys sisällä niitä mahdollisuuksia, jotka maassamme vallitsevan suuren asuntopuutteen poistamiseksi olisi välttämättömästi löydettävä. On mitä vakavin aihe todellakin arvosteluun siinä suhteessa, että samanaikaisesti kuin esimerkit osoittavat kansantulon runsasta käyttöä moniin puhtaasti ylellisyystarkoituksiinkin, joutuu edelleen huomattava osa ainakin työläisperheitä asumaan jopa pommisuojissa ja muissa täysin tarkoitukseen kelpaamattomissa asunto-oloissa.

Vakavana puutteena on ehdotuksessa määrärahojen pienuus myöskin sairaalaolojemme kehittämiseksi, sivistysmenojen niukkuus ja vanhusten eläkekysymyksen järjestämisen viivästyminen. On tietenkin oikein, että valtiovalta omassa taloudessaan pyrkii näyttämään esimerkkiä menojen supistamisessa. Samalla on oikein, että tulo- ja menoarviota laadittaessa käsitetään, kuten nyt on asianlaita oikeastaan ensimmäisen kerran, että se on oleellinen osa koko kansantaloudestamme, jota ei ole käsiteltävä yksinomaan muusta taloudesta irrallisena tulo- ja menoryhmänä, jolla ei olisi vaikutusta sekä työllisyyteen, rahanarvoon että talouselämään kokonaisuudessaan. Talouselämämme vakauttamisen kannalta on kuitenkin virheellistä yhtyä siihen eräiltä tahoilta toistettuun käsitykseen, että valtion löyhäkätisessä budjettipolitiikassa olisi ollut perussyy taloudellisen tasapainon järkkymiseen ja inflation syventymiseen. Yhtä virheellistä olisi myös uskoa, että tälläkään karulla budjetilla voitaisiin vakauttaminen pelastaa, ellei muita ja todella asiaan vaikuttavia tekijöitä saada paljon puhuttua vakauttamistavoitetta palvelemaan. Jo yksistään vientiteollisuuspiiriemme käsiin kasaantuneet ja edelleenkin kerääntyvät valtavat voitot ja niiden vaikutus talouselämäämme ovat tekijä, joka yksinään on tässä mielessä jo toista suuruusluokkaa kuin val-

tion oma talousarvio. Näin ollen, joskin tässä vaiheessa voidaan valtion oman talouden menojen supistuksia vakauttamisenkin merkeissä puolustaa ja myös vain tähän perustuva tulo- ja menoarvio yleisesti katsoen sellaisenaan hyväksyä, niin samalla on riittävän korkea aika tässäkin yhteydessä korostaa, että inflation vastustamisessa ja tasapainon palauttamisessa olisi rohjettava vähemmän kainosti kuin tähän saakka on ollut asianlaita, hakea kuria taloudellisen sekasorron todellisille perussyille. Se seikka, että valtiovallalla omassa taloudessaan olisikin tiettyä tavoitetta palveleva kokonaissuunnitelma, ei merkitse paljoakaan silloin, ellei ole suunnitelmallisuutta tai ellei siihen alistuta, kun koko maan talouselämää ajatellaan. Aina näihin aikoihin asti on ollut havaittavissa, kuinka suunnitelmataloutta on porvarillisten yrittäjien taholla vastustettu maassamme niinkuin ruttoa. Niinpä esim. silloin kun palkannauttijajärjestöjen taholta on esitetty vaatimuksia talouselämämme kokonaissuunnitelmiksi, on tavallisesti ollut vastassa koko porvarillinen yrittäjärintama kiirehtien kauhistuneena selittämään, kuinka esim. SAK haluaa kahlehtia tämän maan elinkeinoelämän valtiojohtoisuuden pakkopaitaan ja tukehduttaa talouselämän ainoan terveen perustekijän ja jo perustuslaissa turvatun vapaan yritteliäisyyden. Tämä kaikkea kokonaissuunnitelmallisuutta kammoava vapaa yritteliäisyys, jonka vallitessa taloudellisen ja liikealan yrittäjien tai yrittäjäryhmien ei ole tarvinnut ottaa huomioon muuta kuin omat etunsa ja hinnalla millä tahansa keinotella sen menestymiseksi, on ollutkin omiaan saamaan aikaan mahdollisimman suurta sekavuutta ja ollut varmin tekijä inflation syventämiseksi.

Kun täällä ed. Wiherheimo keskiviikkona käydyssä keskustelussa samoin kuin myös ed. Junnila tänään tahtoivat erikoisesti korostaa, että nykyhetkellä ei anneta mitään arvoa systemaattiselle taloudelliselle ajattelulle, niin samalla kun siihen näyttää sisältyvän näkyvä pahoillaanolo siitä, että heidän edustamansa ryhmä ei ole tällä kertaa mukana vallankahvassa, niin tarkoittivat he samalla myöskin lausua, että taloudellisissa kysymyksissä ei heidän nähdäkseen valitettavasti enää seurata täysin samoja linjoja kuin menneinä hyvinä aikoina on ollut asianlaita. Toivottavasti ei niin seuratakaan. Se systemaattinen taloudellinen ajattelu, jos samaa heidän korostamaansa sanaa haluaa käyttää, jota tässä maassa yleensä kokoomuksen edustamalla tavalla tuotanto- ja liike-elämässä on seurattu, on merkinnyt vain johdonmukaisesti oman voiton tavoittelua ja yksinomaan sen hyväksi tapahtuvaa kokonaisuudesta piittaamatonta saalistusta, kaikkien sota kaikkia vastaan, josta seuraukset ovat olleetkin sitten liian hyvin tunnetut. Näkemättä tätä on aina näihin asti lähinnä SAK ja sen omaksuma palkkapolitiikka ollut edellä mainitun porvarillisen mielipiteen mukaan maassamme ainoa inflatiotekijä. Näin siitä huolimatta, että kokemus on osoittanut inflation jatkuvasti syventyneen niissäkin vaiheissa, jolloin palkkataso pitemmänkin ajan on pysynyt muuttumattomana. Aina viime kesän tutkimuksiin saakka tunnettiin palkansaajien liian korkeassa elintasossa ainoa syy tasapainon puuttumiseen, ja sen syyn korostamisen olivat ottaneet tehtäväkseen varsin tunnetutkin talousasiantuntijamme. Näiden monien palvelusvalmiiden talousviisaiden sanoilla oli luotukin sitten maahan niin vankka laumakäsitys talousasioissamme, että edes muulta pohjalta tapahtuvat tutkimukset pidettiin tarpeettomina ja suorastaan vahingollisinakin.

Kun linnarauhan aikana joutuivat sitten talousmiehemme uudelleen ja entiseen nähden toiselta pohjalta syventymään inflatiosyiden hakemiseen, olivat nämä pakotettuja ennen pitkää toteamaan, ettei tasapainon järkkyminen olekaan niin paljon noiden pahojen palkkatyöläisten ja heidän järjestöjensä tuhotyötä, kuin mihin ajatus oli jo niin mukavasti ehtinyt tottua. Vaikka tilanne on jatkuvasti samanlaisena suurin piirtein pysynyt useita vuosia, niin on kestänyt kuitenkin aina tähän saakka, ennenkuin uskallettiin älytä, että juuri niiden kokonaissuunnitelmien puuttuminen, joiden aikaansaamista oli jatkuvasti vastustettu, oli sittenkin ollut maan talouselämän kannalta erittäin valitettavaa. Suunnitelmallisuuden puuttuessa ei ole ollut edellytyksiä rajoittaa myöskään niitä epänormaaleja investointeja, jotka ovat olleet seurauksena määrättyjen piirien käsiin joutuneista ylimääräisistä miljardivoitoista. Vihdoinkin on kuitenkin oltu pakotettuja myöskin eräiden ns. vanhempien talousmiestemme taholta tunnustamaan ainakin periaatteessa

se, että niin kauan kuin nämä huomattavat miljardivarat saavat vapaasti hakea sijoitustaan reaaliarvoihin ja sitä tietä mahdollisimman suurta uutta voittoa ja turvallisuutta inflation kestäessä, ei myöskään sen tasapainon saavuttamiseen, johon valtiotalouden osalta nykyisellä budjettiesityksellä pyritään, ole olemassa riittäviä edellytyksiä. Tämä on meille kaikille ollut varsin mielenkiintoinen toteamus, sensijaan että aina tähän saakka oli syylliset haettu vain palkansaajista ja näiden muka liian korkeasta elintasosta.

Täällä ed. Junnila äsken arvostellessaan tasapaino-ohjelmaa mainitsi, mihin jouduttaan silloin, jos nämä suhdannevoitot jonakin kauniina päivänä meiltä loppuvat, kun kerran tämä vakauttamissuunnitelma on perustettu näiden suhdannevoittojen varaan. Näin ei ole yksinomaan asianlaita. Meidän inflatiomme, niinkuin useasti on jouduttu toteamaan, ei ole suinkaan köyhyysinflatiota, vaan päinvastoin on perää ehkä entistä enemmän siinä väitteessä, jonka olemme kuulleet, että siitä erittäin suuresta hakurahasta, joka maahamme kahlehtimattomana ja ohjaamattomana on virrannut suhdannevoittojen muodossa, on muodostunut suoranainen vaara talouselämälle. On ollut myös pakko todeta, että sijoitusta hakevat miljardit eivät ole olleet suinkaan palkkatyöläisten säästömiljardeja, sillä jatkuvat hintojen nousut olivat kyllä pitäneet huolen siitä, että palkansaajille ei ole kerääntynyt liikoja säästövaroja. Ne olivat, niinkuin jouduttiin toteamaan, kotoisin metsätuloista ja vientituloista ja miksei myöskin maataloustuloista varsinkin vuodelta 1950 taikka sitten luottolaitosten luomasta ostovoimasta muille kuin palkkatyöntekijöille sekä liian korkeista hinnoista johdetuista hintatuloista ja -voitoista. Kuvaa inflatiotekijöistämme jouduttiin pakostakin tällöin näkemään entisestään suuresti muuttuneena, jonka muuttuneen kuvan varaan syntyikin sitten suunnitteluneuvoston piirissä tämänkertainen vakauttamisohjelma ja siihen sisältyvät ratkaisut.

Tosin täällä ed. Pessi toissapäivänä käydyssä keskustelussa ilmoitti yhtyvänsä niihin, jotka vielä uskovat, ettei suurilla investoinneilla ole mitään yhteyttä inflatioon ja tasapainon puutteeseen. Perusteluksi hänelle tässäkin asiassa riitti viittaus Neuvostoliittoon ja sen suuriin investointeihin, jotka eivät ole siellä kuitenkaan aiheuttaneet inflatiota, vaan sen sijaan kansan jatkuvan elintason paranemisen, niinkuin hän mainitsi. Asia on niin, että numerot, jos niillä jotakin pyritään todistelemaan, ovat kuitenkin vain suhteellisen totuuden ilmaisijana tällaisissa asioissa. Jos kuulemme numeroita vaikkapa kansan elintason monisataprosenttisesta noususta, niin se ei vielä anna meille kuvaa siitä, mikä on tämän jälkeen elintaso esim. suhteessa meidän omaan elintasoomme. Näin on nämä suuret luvut otettava, kun on kysymys esim. rakennustoiminnassa tapahtuvasta investoinnista, josta hän tällöin mainitsi. Olen sitä mieltä, jos Neuvostoliiton rakennustoiminta käsitellään vaikkapa suhteessa kansan väkilukuun, niin saatavien tilastojenkin pohjalla on maamme rakennustuotannon määrä kutakin kansalaista kohden maassamme huomattavasti suurempi. Itse asiassa ei vielä sekään tekisi tyhjäksi investointiemme inflatorista vaikutusta, vaikkapa Neuvostoliiton investoinnit olisivatkin suuremmat kuin meidän, niinkuin ed. Pessi täällä mainitsi, ja vaikkapa siellä siitä huolimatta olisi talous tasapainossa. Eihän ole olemassakaan vakiomäärää investointien normaaliseksi summaksi. Kysymys on siitä, ovatko tapahtuneet investointimme oikeassa suhteessa käytettävissä olevaan materiaalimäärään, käytettävissä olevaan työvoimaan ja siihen tärkeysjärjestykseen, joka pitäisi ottaa huomioon tällaisessa sijoitustoiminnassa. Tällaista tärkeysjärjestystä ei meille tuotannon kohottamismielessä taikka muutenkaan ole ollut olemassa, vaan investointiemme päätarkoituksena on ollut ainoastaan rahapääomien sijoittaminen. Kuva onkin muodostunut suurin piirtein katsoen seuraavaksi. Yleinen hintataso kokonaisuutena ottaen suhteessa palkkoihin taikka muihin tuotantokustannuksiin on ollut liian korkea. Varsinkin puutavara ja sen vientihinnat luovat ns. hakurahana liikaa miljardeja. Tätä hakurahaa on ollut omiaan lisäämään liian hölläkätinen luottopolitiikka ja ehkäpä osittain myöskin liian hölläkätinen valtion menopolitiikka. Tämän johdosta on investointipyrkimys kasvanut liian suureksi, hinnat kaikista pääomatarvikkeista jatkuvasti nousivat ja tuottivat määrätyille piireille myös jatkuvasti investointeja hakevia rahapääomia. Samalla tämä suhteettoman suuri sijoitustoiminta ylläpiti

sekä tuotannon että tuonnin puolella liian vähäistä kulutustavaroiden tarjontaa. Näiden hinnat kohosivat tarjonnan niukkuuden vuoksi ja toivat uusina tuloina esim. kauppiaspiireille rahaa, joka oli tätä hurjaa menoa tukemassa ja ylläpitämässä. Sijoituspuolella olivat kotimaisista ja ulkomaisista hinnoista saadut liian suuret hintatulot, siis liian suurta ostovoimaa, rahanarvoa painamassa. Kulutuspuolella oli taas liian vähän tavaraa kasvavine hintoineen alentamassa palkansaajien elintasoa ja aiheuttamassa palkkojen sekä tuotantokustannusten nousua. Kaiken tämän johdosta inflatiokierteet luonnollisesti syvenivät entistään.

No, tämä voi olla kyllä liian monimutkaista sille ajattelulle mitä täällä ed. Pessi edusti. Samoin se voi olla, kun on kysymys niidenkin porvarien ajattelusta, jotka ovat tahtoneet uskollisesti edelleenkin väittää, että korkeat palkat ja palkansaajien liian korkea elintaso ovat olleet ainoa inflatiotekijä maassamme.

Kun tästä kaikesta hullunmyllystä olivat ennen muuta vaarassa joutua palkansaajat ja piensäästäjät kärsimään, kuten kokemus on osoittanut, ja kuten esimerkit eräistä suurinflation maista ovat ennen muuta osoittaneet, on myös palkansaajilla ja heidän vastuunalaisilla järjestöillään ollut linnarauhan ja vakauttamisohjelman yhteydessä todellista aihetta ainakin omalta osaltaan vaikuttaa kehityksen kääntymiseen. Näin siinäkin tapauksessa, että tämä merkitsi palkkatyöntekijöille vapaaehtoista luopumista osasta niitä palkankorotuksia, jotka sopimusten mukaan olisivat olleet seurauksena edelleen kohonneista hinnoista. Kun vallitsevan olotilan mukaan olisi näistäkin palkankorotuksista ollut heti tapahtuvien hintojen nousujen johdosta vain tyhjän käteen jääminen, niin tahtoivat SAK:n alaiset palkansaajat tällä pidättyväisyydellään antaa oman panoksensa vakauttamispyrkimyksen hyväksi ja esimerkin myöskin yhteiskunnan muiden eturyhmien menettelylle. Tämän se teki samalla odottaen, että muilla intressiryhmillä olisi todellakin ollut sama sanojensa mukainen pyrkimys yhdessä valtiovallan kanssa vaikuttaa käytännössä yrityksen onnistumiseen. Erotan tästä kuitenkin kommunistit, jotka julkisestikin ovat halunneet sabotoida, ja päinvastoin, kuin mitä ed. Pessi täällä keskiviikkona puhui kommunistien liikuttavasta tahdosta olla mukana vakauttamisessa, ovat he periaatteellisen kantansa mukaisesti tehneet kaikkensa sen hyväksi, että yritys epäonnistuisi. Niinpä mm. SAK:ssa sen johdossa olevat kommunistijohtajat jo siinä vaiheessa, jolloin oli kysymys ainoastaan palkansaajajärjestöjen periaatteellisesta kannanmäärittelystä vakauttamiseen, ilmoittivat he lyhyen ryhmäkokouksen jälkeen, jonka aikana he todennäköisesti olivat yhteydessä myöskin ed. Pessiin, kuten aikaisemminkin, ettei kommunisteilla ole mitään syytä ryhtyä vakauttamaan kapitalistisen järjestelmän taloutta, koska nykyisen yhteiskuntajärjestelmän lopettaminen ja sen muuttaminen kansandemokraattisen kaavan mukaiseksi on ainoa ja samalla riittävä keino myöskin niin talouselämän tasapainottamiseksi kuin työväenkysymyksen täydellisesti hoitamiseksi.

Vaikka lähtökohta ja tavoitteen muiden eturyhmien paitsi kommunistien osalta olivatkin yhteisiä ja vaikka inflatiomme perussyistä alettiinkin olla yksimielisiä, niin käytäntö jo linnarauhan aikana kuitenkin osoitti, että entisten käsitysten muuttaminen toisiksi tuottaja- ja välittäjäpiirien keskuudessa oli sittenkin varsin vaikea. Suuri osa koimarkkinateollisuutta pyrki jo ohjelman valmistumisvaiheessa esittämään huomattavia hinnankorotusvaatimuksia, ja käsitys siitä, että syntynyttä hintapainetta oli laukaistava ainakin pienillä hinnankorotuksilla, näytti valtaavan alaa jopa silloisen hallituksenkin keskuudessa. Vähitellen tämä hintapaineen laukaiseminen ja sen turmiollisuus alkoi sitten selvitä, ei kuitenkaan ennen, ennenkuin entinen hallitus oli syntyneen psykoosin vaikutuksesta tehnyt jo eräitä varsin vahingollisia hinnankorotuksia, jotka nostivat elinkustannuksia ja aiheuttivat varsinkin linnarauhan päättymisvaiheessa varsin suuria vaikeuksia. Luultavasti tämä hintapaine syntyi tuottajapiirien taholla edelleenkin siitä ajatuksesta, että hintoja korottamalla ja korotettuun hintatasoon palkat sitomalla voitaisiin päästä alkuperäiseen päämäärään elintason alentamisen tietä tapahtuvaan taloudellisen tasapainon rakentamiseen. Kun tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä on viitattu valtiontalouden ja yleisen vakauttamisen kannalta haitalliseen ratkaisuun, nimittäin lapsilisien korottamiseen entises-

tään, niin vastuuta sen mahdollisesta haitallisuudesta eivät tällöin kanna palkansaajat, vaan ne, jotka mahdollisesti linnarauhankin kestäessä olivat hinnankorotusvaatimuksillaan kohottamassa elinkustannusindeksiä siihen tasoon, että SAK:n alaisten palkansaajien oli pakko vaatia tästä hyvitystä myöskin lapsilisän korottamisen muodossa. Uusi ns. lyhyen tähtäimen ohjelma sisälsi ne peruslinjat, joitten toteuttamisen välttämättömyydestä oltiin sitten lopultakin yksimielisiä. Perustan tälle loivat sopimukset investointien rajoittamisesta, vientisuhdannepidätyksistä, luottopolitiikan tiukentamisesta, indeksijärjestelmästä ja kulutustavaroiden tuoton nopeasta lisäämisestä.

On todettava, että joskin ohjelman toteuttamista on myös käytännössä tapahtunut, niin ei vielä kuitenkaan siinä määrin ja sillä nopeudella, jota asian onnistuminen todellisuudessa edellyttää. Päätettyä hintojen alentamista lisätyn tuonnin avulla ei ole toimeenpantu ja kyetty aikaansaamaan siinä laajuudessa ja sillä nopeudella kuin mihin olisi ollut syytä. Samanaikaisesti kiertyy kuitenkin vientituloja 20—30 miljardia markkaa kuukaudessa maahamme aiheuttaen lisärakoa tarjolla olevain kulutustavarain ja investointipuolella liikkuvain tulojen välillä.

Ymmärrettävästi lisätty tuontiohjelma ei sopinut eikä sovi kaikkien oman maamme tuottaja- ja kauppiaspiirien omiin voittosuunnitelmiin, koska kohtuuttoman hintatason ja voittojen turvaaminen enempää tuotannossa kuin jakelussakaan ei enää senjälkeen tulisi olemaan mahdollista. Jonkinlaisena vastalauseena lisätylle tuontiohjelmalle onkin näkynyt mm. osatyöttömyyden järjestämistä kutomateollisuudessa ja valittelua myynnin supistumisesta. Jos oikea suhtautuminen myöskin tällaisten tuottajien taholla vakauttamiseen olisi syntynyt, niin omaehtoinen hintojen alentaminen varastoissa oleville, aikaisemmin tuotetuille tarvikkeille avaisi menekkimahdollisuudet eikä pitäisi aiheuttaa tappiota ainakaan enempää kuin osan niistä voittojen summista, jotka ovat syntyneet vuosia jatkuneen inflation tuottamana. Olkoonpa käsitykset näitten piirien keskuudessa mitkä tahansa, olisi tarpeellista, että hallitus kiirehtisi todellakin ylimääräisen tuontiohjelman lopullista toteuttamista. Investointien rajoittamiseksi tarkoitetut toimenpiteet ovat olleet myös luvattoman kauan valmisteluasteella, ja jos kerran aiotaan vakauttaminen saavuttaa, niin ajan ja tapahtumain ei tämänkään kysymyksen osalta olisi annettava tarpeettoman hidastelun vuoksi pahentaa tilannetta entisestään.

Lisenssitoimen uudelleen järjestely liittyi kiinteästi hyväksyttyyn vakauttamisohjelmaan. Ainoastaan paperilla ollen ei tälläkään päätöksellä ole tarkoitettua merkitystä, joten mielenkiintoa asian käytännölliseen kiirehtimiseen olisi tunnettava edelleen entistä suuremmassa määrin. On siis pakko todeta, että ohjelmaan sisältyviä riittäviä toimenpiteitä voitto- ja sijoituspuolella ei vielä ole kyetty saamaan tarpeellisessa määrässä käytäntöön. Ainoa tätä tarkoitusta palveleva toimenpide, jolla onkin jo ollut huomattavaa merkitystä, on Suomen Pankin päätös rediskonttausten supistamisesta. Ja kun edelleen tapahtuu, että kuukausittain tulee keskitettyä ohjausta vailla olevia vientituloja maahan, niinkuin mainitsin, yli 20 miljardia, niin tarvitaan näitä koskevia jatkuvia toimenpiteitä, taikka muuten inflatio kaikesta huolimatta edelleen jatkuu.

Olen jo maininnut, että palkansaajajärjestöjen taholla haluttiin uskoa, että muutkin etupiirit olisivat valmiita omasta osuudestaan luovuttamaan vakauttamisen hyväksi. Siihen tähtäsi myöskin kaupan piireille osoitettu vetoomus varastoissa olevain, yleisen hintojen alennuspäätöksen alaisten tarvikkeitten hintojen alentamiseksi määräpäivästä lukien. Tämä esitys tuntui varsin kohtuulliselta, kun ottaa huomioon ne ansiottomat voitot, mitä kauppa oli yleistilanteen johdosta kyennyt kasaamaan. Tässä huomattavassa määrin kuitenkin erehdyttiin. Ehkä osittain sen johdosta, että kommunistimme ryhtyivät köyhien kauppiasraukkojemme puolustajaksi ja pyrkivät suggeroimaan jatkuvaa ostokiihkoa, jolloin eivät kaupan piirit luonnollisesti tahtoneet alentaa hintojaan siinä järjestyksessä, että suunnitelma uuden indeksin käyttöön ottamisesta olisi tapahtunut tehtyjen laskelmien mukaisesti.

Oman vaikean pulmansa vakauttamista samoinkuin valtiotaloutta ajatellen muodostaa meillä maitotalous ja siihen liittyvät vaatimukset. Vielä tälläkin hetkellä näemme maatalouspiirien lehdissä kirjoituksia siitä, että vakauttaminen muitten piirien

hyväksi tapahtuu maatalouden ja sen alan yrittäjäin kustannuksella. On syytä muutama sana uhrata tähän kysymykseen.

Menoarvio sisältää kertomuksen siitä, kuinka valtiovalta aikoo käyttää n. 14 miljardia markkaa maatalouselinkeinon hyväksi. Tähän summaan ei vielä kuitenkaan sisälly esimerkiksi äsken päätetty 1,5 miljardin käyttö hinnantasausvaroista väkirehujen hinnan alentamiseen.

Maataloudelle välittömänä tuotanto- ym. tukena valtion varoista maksettavat summat ovat kuitenkin vähäisempiä kuin on se tuotantosuoja, jonka valtiovalta on taannut sillä, että erilaisin toimenpitein pidetään meillä elintarvikkeitten hinnat varsin korkeina. Osoituksena tästä mainitsen muutamia numeroita meillä ja muissa pohjoismaissa, siis tuottajahinnoista, jotka on maksettu syyskuussa: Suomessa maidosta 20 mk, Ruotsissa 13:30, Tanskassa 11:80, voista Suomessa 402:—, Ruotsissa 254:—, Tanskassa 199:—, sianlihasta Suomessa 219:—, Ruotsissa 159:—, Tanskassa 146:—, vehnästä Suomessa 30:—, Ruotsissa 18:30, kananmunista Suomessa 173:—, Ruotsissa 154:— ja Tanskassa 156:— kilo.

Nämä luvut puhuvat jo puolestaan, mutta täydennyksenä niihin on syytä mainita öljykasvien siemenien ja sokerijuurikkaan hintojen olevan meillä enemmän kuin kaksinkertaiset naapurimaittemme hintoihin verraten. Edelleen voidaan todeta, että Ruotsissa maksetaan maataloustyöläiselle normipalkkaa 98 markkaa tunnilta, kun vastaava luku on meillä 81:—. Työpalkoilla maataloushintojen punnitseminen osoittaa, että kuluttajain silmillä katsottuna ei maataloustuottajillamme pitäisi naapurimaihin verraten olla mitään valittamista. Paitsi että valtion varoista maksetaan maataloudelle ja sen kunnossapitoon budjetin ja hinnantasausrahaston huomattavat miljardimäärät, on elintarvikkeitten hinnoissa Ruotsiin verraten ainakin 30 miljardin tulolisä meidän maassamme. Näitä lukuja ja tosiasioita tarkastellen tekee jokaisen varmaan mieli kysyä, eikö juuri kaiken järjen nimessä maataloustuottajajärjestön pitäisi olla tilanteeseen tyytyväinen ja kaikin keinoin edistämässä sellaista kehitystä, ettei myöskään vapaitten maataloustuotteitten hintoja korotettaisi inflaatiota edistävästi, kuten vakauttamisohjelman toteuttamisenkin aikana on tapahtunut, ja että maatalousväestön suhteet kuluttajaväestöön lähentyisivät, koska tämä sillä taholla paljon haukuttu palkannauttija- kuluttajaväestö lienee kai sittenkin juuri parasta maataloustuotteiden ostajajoukkoa. Kun äsken tehdyssä vakauttamisohjelmassa on jopa luvattu laatia laki, jolla nykyinen maatalouden nauttima valtion ja yhteiskunnan sille antama tuki turvataan jatkuvaksi, odottaisi todellakin, että maatalousväestömme olisi tähän tilanteeseen tyytyväinen.

Kaikki kuitenkin tiedämme, että maataloustuottajajärjestömme on osittain julkisesti, mutta viime kuukausina myöskin salaa pyrkinyt nostattamaan koko maatalousväestön kuluttajia ja vakauttamisohjelmaa vastaan. Julkisuuteen on tullut vaatimuksia, joista tässä on syytä mainita mm. ruotsinkielisen maatalousjärjestön 23 päivänä marraskuuta esittämä lausunto. Siinä vakuutetaan solidaarisuutta suomenkieliseen järjestöön ja vakuutetaan yksimielisyyttä tämän tekemien päätösten suhteen. Näihin päätöksiin taas kuuluu vaatimus nostaa mm. maidon ja voin hintaa nykyisestään 30—40 %:lla. Tällaista vakauttamista saarnaavat tämän järjestön toimitsijat, yhteensä noin 5000—6000 miestä. Samoissa piireissä koetetaan todistella, että teollisuustyöläisten pitäisi maksaa nyt maidosta 36, voista 607, vehnäjauhoista 108, perunoista 23, sianlihasta 304 ja munista 394 markkaa kilolta. Vasta silloin uhraisivat kuluttajat maataloustuottajajärjestön mielestä kohtuullisen summan maatalouden hyväksi.

Sellainen käsitys, että kommunistimme olisivat ainoat, jotka eivät tunne koko maan etua myös omaksi asiakseen, on noita maatalouden järjestöpiirien edesottamuksia seuratessa kiireesti tarkistettava. Näin sitäkin suuremmalla syyllä, kun tarkastellaan niitä suunnitelmia, joita maatalousjärjestö vakauttamisen hetkellä hautoo ja salassa kehittelee. Osoituksena siitä, millä tavoin sillä taholla käsitetään maatalouden asema, mainitsen, kuinka jäsenille siellä selitetään, että rajoittamalla tuotantoa ja ottamalla haltuun koko elintarvikkeiden kauppa, kyetään ajamaan lävitse mm. mainittu elintarvikkeiden hintojen korotus. Maanviljelijöitten on myytävä tämän ohjeen mukaan, tämän vaatimuksen mukaan, kaikki tuotteensa vain maataloustuottajajärjestön johtoon alistuneille liikelaitoksille.

Vain näistä ja siihen liittyvistä muista

toimenpiteistä voidaan puhua hyvinkin runsaasti. Ehkäpä saan tilaisuuden tässä yhteydessä mainita eräästä lyhyestä asiakirjasta, joka on saman järjestön lomakkeelle painettu, asiakirjasta, jolla pyydetään määrättyjä valtuuksia ja jolla asiakirjalla myöskin pyritään sitomaan maatalousyrittäjien kädet niihin päätöksiin, joita mahdollisesti järjestö tämän suunnitelmansa yhteydessä tekee. Mm. tässä kaavakkeessa, johon ei asianomaisen tarvitse muuta kuin kirjoittaa nimensä alle, on hän sitoutunut siihen, että maa- ja metsätaloustuotteiden myynti ja tilalta luovutus täydelliseti tai osittain lopetetaan, toiseksi määrättyjen tarvikkeiden ostot on lopetettava, kolmanneksi määrättyjen viljelyskasvien kylvötöitä on rajoitettava ja neljänneksi puutavaran ajot on lopetettava. Sen lisäksi on asianomaisen sitouduttava olemaan luovuttamatta hevosia, kuljetusvälineitä tai työvoimaa kiellon alaisten tavaroiden kuljetusta tai töiden suoritusta varten. Olen lukenut vain muutamia lauseita tästä kaavakkeesta, joka jatkuu samaan tapaan.

Kun maataloustuottajajärjestön ylin johto antoi äskettäin asiasta sanomalehdistölle selonteon sen kiusalliseksi käyneen tilanteen johdosta, että tähän suunnitelmaan jouduttiin kiinnittämään jo yleistä huomiota, mainittiin tässä selonteossa, että sellaiset toimenpiteet ovat järjestön sisäinen asia ja vastaavat vain palkkatyöväen järjestäytymistä. SAK:n ja meidän muittenkin kannalta se on varsin mielenkiintoinen lausunto. Maataloustuottajat tämän mukaan hyväksyvät periaatteessa siis sellaisen järjestäytymisen, jossa tuotantovälineet ja valmisteiden jakelu otettaisiin esim. järjestäytyneen palkkatyöväen haltuun samalla tavalla, kuin maataloustuottajajärjestö vaatii itselleen oikeutta määrätä, kuinka laajana pidetään elintarviketuotanto, miten paljon elintarvikkeita tuotetaan ja tuotetaanko niitä ollenkaan, millä hinnalla, kenelle ja mistä niitä voidaan myydä. SAK, johon tässä sanomalehtihaastattelussa viitattiin, on käsitykseni mukaan järjestäytymisellä tarkoittanut palkkatyöväen vapaaehtoista yhteenliittymistä ilman ennakkoehtoja ja ilman suunnitelmaa tuotantovälineiden haltuunottamiseksi.

Maatalousjärjestö ei ilmeisesti tunne vastuutaan tässä vaiheessa edes itsensä maatalousväestön, puhumattakaan koko kansan edessä, koska se on valmis tukemaan vakauttamisohjelmaamme tällaisilla nälkäsaartouhkauksilla, elleivät sen vaatimukset tule hyväksytyiksi. Onkin mielestäni korkea aika sekä vakauttamisen että yhteiskuntarauhankin kannalta myös valtiovallan kiinnittää suurempaa huomiota tämän maatalouden isäntäjärjestön suunnitelmiin. Mahdollisuuksia saada niistä jotakin selvyyttä pitäisi kai nyt olla olemassa, koska sattuu niin onnellisesti, että maatalousministerinä on juuri tämän äsken mainitun järjestön johtokunnan jäsen, ellen erehdy, niin jopa tämän järjestön varapuheenjohtaja. No, voihan silti sattua, ettei asianomainen ministeri tällä hetkellä tiedä kaikkea sitä, mitä sama henkilö sattuisi tietämään yksinomaan järjestön puheenjohtajana. Ainakin meitä kuluttajien edustajia kiinnostaa suuresti tämä kysymys. Näin sen vuoksi, että jos maatalous katsoo, ettei sillä ole enempää vastuuta yhteisistä eduista ja että se kykenee tämäntapaisilla toimenpiteillä todellakin turvaamaan maatalousyrittäjäin aseman, niin turhaa meidän silloin on täällä menoarvion yhteydessä ryhtyä käsittelemään ja hyväksymään kymmeniä miljardeja maatalouden hyväksi yhtä vähän kuin meitä silloin voi kiinnostaa esille tuleva laki maataloustuotannon ja sen tulojen lakisääteisestä turvaamisesta. Ainakin niillä piireillä, jotka tuntevat taloudellisen vakauttamisen arvon, täytyy olla yhteisiä velvollisuuksia toimia myöskin tämän päämäärän estämiseksi toimivia sabotöörejä vastaan, vaikkapa nämä ilmestyisivät maataloudenkin piiristä.

Korostan vielä, että SAK:n alaiset palkansaajat ovat lähteneet vakavassa mielessä vakauttamispyrkimykseen mukaan ja sen hyväksi myöskin omalta osaltaan uhraten. Pidättyvä palkkapolitiikka, jota sillä taholla on pitkän aikaa harjoitettu, voi kuitenkin jatkua ainoastaan siinä tapauksessa, jos tarvittavaa nopeutta ja itsekuria hyväksytyn ohjelman toteuttamiseksi löytyy myöskin muilta piireiltä. Uskoisin koituvan suuren vahingon ja yhteisen vahingon, jos palkansaajien on nähtävä, että joittenkin eturyhmien taholta tämä yritys tietoisesti tehdään tyhjäksi. SAK:n pidättäytymistä palkankorotuksista nykyisessä vakauttamisvaiheessa on täältä eduskunnan puhujapaikalta huomattavasti arvosteltu. En pidä sitä erikoisen maininnan arvoisena, jos tämän arvostelun ovat antaneet kommunistit, koska jo pelko vakauttamisen onnistumisesta kyke-

nee heidät tekemään katkeriksi ja tietäen järjestyneiden palkansaajien kannanoton merkinneen asiassa hyvin paljon, haluavat he luonnollisesti purkaa kiukkuaan myös SAK:lle. Sen sijaan on jopa melkein liikaa se, että täällä Virkamiesliiton ja Henkisen Työn Keskusliiton taholta ed. Järnefeltin suulla, kuten budjetin lähetekeskustelussa tapahtui, korostetaan, kuinka tässä ratkaisussa, johon SAK suostui, oli menetetty niin ja niin monen pisteen edestä palkankorotuksia, jotka koskivat virkamiehiä ja henkisen alan toimihenkilöitä, jota menetystä eivät nämä järjestöt ed. Järnefeltin suun mukaan voineet hyväksyä. Olisi mielenkiintoista kysyä ed. Järnefeltiltä, hän ei kuitenkaan näy olevan täällä, että missä nämä hänen järjestönsä ovat aina silloin, kun palkkatyöläisten puolesta on tässä maassa vaadittu muutakin kuin sanoja ja juhlallisia vetoomuksia (Eduskunnasta: Oikein!). Eikö se olekin tapahtunut niin, että nämä järjestöt ovat silloin olleet hiljaa ja pyrkineet vakuuttamaan uskollisuuttaan alansa työnantajille ja vasta sen jälkeen kun kamppailu on käyty, ovat nämä palkannauttijain edustajat ilmestyneet esityksineen, jotka ovat sisältäneet sen vaatimuksen, että koska muut palkat ovat saaneet korjauksen, niin silloin on myöskin näitten järjestöjen esitykset oikeutettuja. Kun näin on asia, niin ed. Järnefeltin arvostelua ei täällä voine silloin käsittää muuksi kuin valitteluksi sen johdosta, ettei "henkisiä kykyjä" huomattu ottaa mukaan silloin, kun taloudellista vakauttamisratkaisua ja ohjelmaa tehtiin.

Kuten täällä jo aikaisemminkin on mainittu, ei palkansaajien ja yleensä työväestön kannalta katsoen valmistunut tulo- ja menoarvio ole suinkaan täysin miellyttävä asiakirja, vaan on siitä ylivedetty monia sellaisia ehdotuksia, jotka toteutettuina olisivat olleet työväestön edun mukaisia. Kun se vakauttamisen lähtökohdaksi on kuitenkin hyväksyttävä, kuten ryhmämme puolesta on täällä aikaisemmin mainittu, niin ainakin palkansaajat odottavat, että se sosiaalisen turvallisuuden eteenpäin vieminen, jota tarkoittavat m.m. eräät työaikalakiesitykset, otettaisiin hallituksen ja eduskunnan vakavan pyrkimyksen kohteeksi. Siinä suhteessa syntyvät positiiviset ratkaisut olisivat omiaan antamaan tarvittavaa luottamusta yhteiskuntamme oikeamielisyyteen kokonaisuudessaan.

Lopuksi vielä muutama sana kommunisteille. Järjestyneitten palkkatyöntekijäin taholla on saatu tottua monenlaisiin keikauksiin teidän politiikassanne. Olette uskoneet, että demagoginen puhe "työtätekevien asian ajamisesta" voi työläisten silmiltä peittää minkälaisen menettelyn hyvänsä, jopa sellaisenkin, mitä sillä taholla on harjoitettu niin sanotussa pyöreän puun kysymyksessä. Pyöreän puun vientisäännöstely kuuluu yhtenä merkittävänä osana palkkatyöntekijäin järjestöjen hyväksymään vakauttamisohjelmaan ja on ollut yksi juuri siltä taholta esille tulleita vaatimuksia. Ainakaan SAK:n piirissä olevat palkansaajat, sikäli kuin se heistä riippuu, eivät tule käsitykseni mukaan sallimaan vakauttamisohjelman vesittyvän pyöreän puun viennin vapaaksi jäämisen tietä. Kiusaus pyrkiä jarruttamaan asiassa saattaa edelleen teistä tuntua kovin houkuttelevalta. Kenties vielä enemmän hunajan makealta nyt kun asia on yhdistetty valtalakiin. Muistanette kuitenkin tarinan karhusta, joka ei myöskään voinut voittaa kiusaustaan hunajaan, vaan pisti samoin käpälänsä pyöreän puun rakoon onnistumatta muussa kuin itselleen vahingon teossa.

Ed. Karvonen: Herra puhemies! Maamme kansantalous muodostuu erilaisten tuotannollisten muotojen yhteistuloksesta, jossa maanviljelys on yksi erittäin merkitsevä. Kun käsiteltävän talousarvion yhteydessä olen joutunut erikoisesti tutustumaan maatalouteen ja siihen liittyviin kysymyksiin, niin siitä syystä olen pyytänyt tämän puheenvuoron. Sellaiselle, joka on pitkät ajat saanut pääasiallisen toimeentulonsa teollisuudesta, vaatii paljon työtä syventyä maatalouden kaikkiin erikoiskysymyksiin. Mutta taas toiselta puolen se helpottaa asiantuntijan lausuntoihin nojaten objektiivisen kuvan muodostamista, kun ei ole „nikkeliä jalan alla", kuten amerikkalaiset tapaavat sanoa sellaisesta asiasta, jossa ei ole oma etu kysymyksessä.

Tavallisimmin meilläkin jaetaan maatalous kahteen ryhmään, joista käytetään nimitystä suurviljelijät ja vastaavasti pienviljelijät ja aina silloin, kun tahdotaan maanviljelykselle valtion tukea, niin silloin ovat pienviljelijät kylttinä, joiden takaa kuitenkin helposti löytää koko maatalouden ja useinkin pääasiassa suurviljelijäin ta-

voitteita. Asiallisesti onkin aivan tarkan rajan vetäminen erikokoisten tilatyyppien välille vaikea, silloin kun puhutaan talouden kannattamisesta, koska sellaiseen vaikuttaa useat tekijät kuten viljelysten laatu, markkinapaikkojen läheisyys ym., jotka voivat vaikuttaa suorastaan ratkaisevasti taloudellisessa mielessä. Muutamat kansainvälisestikin huomatut maatalouden asiantuntijat määrittelevät pienviljelijöiksi sellaiset, jotka oman perheen työvoimalla saavat oman perheen tarvitsemat maataloudesta tulevat tuotteet, mutta eivät voi tuottaa myyntiin niin paljon, että siitä saisi taloudessaan tarvittavan rahamäärän. Tälle ryhmälle ei tuota taloudellista etua maataloustuotteiden hintojen nousu, koska heillä ei ole myytävänään kuin ainoastaan joku erikoistuote tai vastaavasti joutuvat ostamaan toisten tuotteita. Toista on kokonaan sellaisten suurviljelijäin asema, joiden viljelmät ovat niin suuret, että voivat maanviljelysuotteita toimittaa niin paljon kauppaan, jolla voivat saada myöskin täytetyksi taloutensa rahatarpeen. Näille on aivan luonnollisesti hintakysymyksen hoitaminen tärkeää. Tämän seikan pintapuolinen tarkastelu osoittaa, että maanviljelys ei ole likikään yhtenäinen siinä suhteessa hintapolitiikkaan nähden, vaan se on jakautunut tilatyyppien, markkinamahdollisuuksien ym. mukaan, jotka voivat olla suorastaan vastakkaiset siitä huolimatta, vaikka ammattina se on sama. Kun maamme on niin valtaisasti pienviljelysmuotoista, joka myöskin jatkuvasti lisääntyy sekä prosentuaalisesti että absoluuttisesti siitä syystä, että entisiä suurempia tiloja on jouduttu jakamaan siirtoväen asuttamisen takia ja toista tietä väestön luonnollisen lisääntymisen kautta, kun jokainen sisarusparvi useammassa tapauksessa jakaa entisen suuremman tilan pienempiin osiin. Siitä syystä maassamme maatalouden kannattavaisuuden ratkaiseminen yksinomaan tuotteiden hintoja kohottamalla auttaa vain pienen ryhmän taloudellisten etujen ajamista. Vähemmistö on kuitenkin niin hyvin järjestynyt ja omaa niin hyvät välineet mielipiteiden muokkaamiseen, että osa pienviljelijöistä on valmis taistelemaan hintojen korotuksen puolesta, vaikka ei ole mitään myytävänäkään. Tästä syystä me sosialidemokraatit arvostelemme maalaisliiton sitä pyrkimystä, että maatalous on saatava kannattavaksi yksinomaan sieltä tulevien tuotteiden hintoja kohottamalla. Kun asiallisessa käsittelyssä pelkkä väittäminen ei riitä, niin kysymystä on tarkasteltava lähemmin ja yksityiskohtaisemmin.

Suunnilleen noin vuosi sitten huhuiltiin lähinnä suurmaataloustuottajajärjestöjen ja heidän äänitorviensa kautta varsin kummallisia asioita. Selitettiin, miten meitä uhkasi hirvittävä, melkeinpä atomipommin vaikutuksia tuhoisampi vaara: elintarvikkeiden ylituotanto. Sanottiin esim. Valion edustajien puolelta, että voita tulee liikaa ehkä 6 milj. kiloa syksyyn 1951 mentäessä, kananmunia niin, että niiden kanssa joudutaan ihmeisiin ja sianlihaa myytiin jo ennakkoon kansanautoja vastaan ulkomaille. Viljan hintaa oli silloin nostettu, rehujen tuonti suurentuneesta kotieläinmäärästä huolimatta pysäytetty ja niiden hinta nostettu suurmaataloustuottajajärjestön esityksen mukaisesti. Tuon järjestön maatalouden kokonaisetunäkemysohjelma pantiin pyörimään täydellä voimallaan vuosi sitten (Eduskunnasta: Höpö, höpö!). Ja maatalous on siitä ihmeellinen ammatti, että siihen kohdistetut suunnanmuutokset näkyvät suunnilleen vuoden kuluessa. Se mitä tehtiin ja alkuunpantiin syksyllä 1950, kantaa hedelmää nyt, ja se, mitä nyt saatetaan voimaan, kantaa niinikään tuloksia vasta 1952 syksyllä.

Viime talven aikana pyörivät maatalouspolitiikan rattaat suurmaataloustuottajajärjestön toivomalla tavalla ja niiden tekojen mukaan, joita silloinen maatalousministeri Vilhula aikoinaan nimellään toimeenpantavaksi vahvisti. Tuotannon supistus alkoi sillä, että päinvastoin kuin talvikautena 1949—50 pienviljelijät ja muut heihin verrattavat pienkarjan omistajat alkoivat teurastaa kanojaan, jättää sikansa keskenkasvuisiksi ja luopua uusien porsaiden otosta sekä lopetella lypsättävien rehujen oston lehmilleen. Näiden toimenpiteiden seurauksena väitetään ainakin miljoona pienviljelijöiden kanaa menetttäneen henkensä. Kanan ruhoja on liiennyt lähes 300,000 kilon määrä ulkomaille vientiin. Sianlihan tuotanto on käynyt peräti niukaksi. Siellä, missä pienviljelijän siankarsinassa oli aiemmin kaksi sikaa ja molemmat niistä kasvoivat 100-kiloisiksi, odottaa joulun saapumisen riemua nyt vain yksinäinen, edeltäjiään useimmiten pienempi sika. Lehmien

määrään ei ole tarvinnut vielä pienviljelijöiden osalta kajota, mutta niiden tuotannon lisäys, lehmämäärän lisäyksestä puhumattakaan, on selvästi vähäisempi kuin Fagerholmin hallituksen aikana. Maataloustuottajat, jotka ovat ryhmittyneet suurmaataloustuottajajärjestöjen ympärille, voivat juhlia perusteellisesti. Heidän tuotannon rajoittamisohjelmansa on onnistunut niiden suunnitelmien mukaisesti, jotka he laativat jo vuonna 1949 ja joitten toteuttajaksi ilmoittautui maaliskuussa 1950 valtaan tullut maatalousministeri Vilhula, nykyinen maalaisliiton sisäisen opposition nimimies. Noiden miesten ansiosta on pienviljelijäin ammatin tärkein osa kotieläintuotanto uhrattu. Pienviljelijäin usko parempaan huomispäivään on eräin osin tyystin hävitetty. Vilhula väitti täällä Fagerholmin hallituksen aikana, että pienviljelijöiden asia on unohdettu. Hän muisti sen oppositiossa 1948—1950 ollessaan avustajineen tavalla, joka saattoi hämäännyttää jopa pienviljelijöitäkin. Talvella 1950—51 nähtiin, mitä sittemmin Lex-Vilhulan nimeä kantava lakiluonnos, jossa tekijä-nimen vaivannäkö lienee rajoittunut allekirjoitukseen, käytännössä merkitsi. Pienviljelijöille tuo ohjelma oli Kullervon eväsleipä, jonka sisällä oli heitä varten kivi, ja sen kiven painon ovat monet saaneet tuntea kohtalokkaalla tavalla. Pienviljelijät ovat varsinkin vähämetsäisillä alueilla joutuneet ei vain maaltapaon, vaan maastapaon pakon alaisiksi (Eduskunnasta: Sitä hullumpan vielä!).

Tietenkin oli paljon niitäkin, jotka korjasivat hyödyn siitä, mitä pienviljelijät kotieläintuotannon pakollisten supistamisten kautta ovat menettäneet. Suurempien tilojen omistajat kokivat talven 1950—51 aikana ennennäkemättömän rehumarkkinoiden nousukauden. Ei vain metsien, vaan myöskin rehutavaran hinnat nousivat kilpaa toistensa kanssa. Tulos on ollut niin rohkaiseva, että monien suurempien tilojen omistajat ovat luopuneet karjanpidosta saadakseen uudeksi tuottoisaksi lypsykarjakseen rehuja ostavat pienviljelijät. Pienviljelijäväestö on näissä olosuhteissa ollut pakotettu käyttämään jopa kotoisen leipäviljansa liikenevän osan kotieläintensa rehuksi. Kotimaisen leipäviljan kauppaantulo on supistunut niin, että kun sitä vuonna 1949—1950 riitti kuluttajaväestölle yli kuuden kuukauden tarpeen tyydyttämiseen ja kaurasuurimoitakin voitiin valmistaa kotoisesta raaka-aineesta, riittää nyt kotimaista leipäviljaa kuluttajaväestölle 2 tai 3 kuukauden ajaksi ja kaurasuurimot ovat kuulemma menneet tiskinaluskauppaan.

Keväällä 1951 alkoi suurmaataloustuottajajärjestön liepeillä peloittaa ohjelman toteuttajan Vilhulan onnistuminen yli odotusten. Taitavien propagandamiesten tavoin alettiin tuolla taholla suunnitella pienviljelijäväestön tyytymättömyyden suuntaamista kokonaan muille tahoille, kun heidän hätänsä aiheuttajiin. Sellainen, varsinkin kun vaalit olivat ovella, löydettiin vuodelta 1950 peräisin olevasta lakitekeleestä, jolle on mainittu isäksi montakin nimeä, mutta jolle peitenimeksi annettiin Lex Vilhula. Sen monisäikeistä kulkua ei tässä tarvitse toistaa. Riittää, kun toteaa, että sen avulla kokivat sen kannattajat ja puolestapuhujat vaaleissa ikävän yllätyksen. Kansa oli menettänyt uskonsa sellaisiin tuotannon supistajiin ja maatalouden etujen ajajiin, joilla on sana „pienviljelijä" huulilla, mutta teoissa heidän leipänsä ja ansionsa lopettaminen ja sydämessä vain suurrikkaiden kultaisen vasikan kumartaminen. Kaikilla noilla konsteilla on myös ollut välillisiä vaikutuksia.

Pahinta, mitä suurmaataloustuottajajärjestö, miinanlaukaisijana entinen maatalousministeri Vilhula, on tuonut mukanaan, on kuitenkin se, että kuluttajaväestön usko kotimaisen maataloustuotantomme kykyyn ruokkia tätä kansaa muutenkin kuin mustan pörssin avulla, on vielä kertaalleen pahanlaisesti ohentunut. Suurmaataloustuottajajärjestömme maataloustuotannon supistamisohjelma ja sen härkäpäinen läpivieminen ovat vieneet maan kansanhuollollisesti osin kotimaisten elintarvikkeiden puutteeseen, mutta sen takia myös erittäin suureen riippuvaisuuteen ulkomailta tapahtuvasta tuonnista.

Tähän pisteeseen asioiden vieminen ei ole vielä kuitenkaan riittänyt, vaan niinkuin eri yhteyksissa on julkisuudessa ja täällä eduskunnassa mainittu, hoitaa po. järjestö asioitaan niin, että sen tavoitteena on nappia painamalla viedä sen tahtoon alistumaton osa kansaa pakkotilanteisiin nälkäsaarronkin uhalla. Tuon järjestön suunnitelmat kylvöalojen supistamisesta, elintarvikkeitten luovutus- ja kuljetuslakoista ovat sellaisia, joiden vakavassa mielessä esittä-

minen Suomi-nimisessä tasavallassa syksyllä 1951 on samaa, kuin halu vetää kuluttajaväestön yhä suurempi vastenmielisyys koko maatalouselinkeinoamme kohtaan. Viimeisimpien tilastotietojen mukaan maan väestön kolmannes saa toimeentulonsa maataloudesta ja kaksi sen vertaa meistä on laskettu lähinnä kuluttajaväestöön kuuluviksi. Selvää on, että näittenkin lukujen valossa suurmaataloustuottajaväestön kyky ja vanhollinen halu hoitaa maatalousväestömme asioita, on yhtä maata kuin se, että kun mitä se ohjelmillaan on tehnyt pienviljelijöille näiden leivän kaventajana.

Kun kaikkea mainitsemaani taustaa vastaan tarkastellaan nyt esillä olevaa budjettiesitystä maatalouden kohdalta, on selvästi havaittavissa muutos, että tarkoituksena on valtion varoja säästämättä tehdä mahdolliseksi tuotannon lisääminen. Uudisraivaus saa jatkua entisessä huomattavat mittasuhteet saavuttaneessa laajuudessa. Valtion varojen käyttö pelojen salaojituksen edistämiseen, niiden kasvuvoiman parantamiseen, 2,5 miljardin markan tuotantopalkkioiden ja lähes 2 miljardin markan käyttö väkilannoitteiden hintojen alentamiseen sekä budjetin ulkopuolella 1,5 miljardin markan käyttäminen väkirehujen hintojen alentamiseen ovat omiaan realisella tavalla edesauttamaan nimenomaan pienviljelijäväestön asemaa. Jos niin kuin kansamme parasta tarkoittavien toivomus on, ensi kesä tuo meille tuottoisat sääolot, on tämän budjetin ansiota pitkälle se, että elintarvikkeiden tuotannon lisäyksen turvin voidaan hoitaa kansanhuollolliset tehtävät kokonaan kotoisin varoin, aivan toisella tavalla kuin nyt on mahdollista. Toivoa vain sopii, että suurmaataloustuottajajärjestö ei omine ohjelmineen löydä uusia eikä käytä vanhoja keinoja sekottamaan elintarviketuotantomme peruslinjoja tuotannon lisäämispolitiikkaan, jonka turvin voidaan taata leipää ja särvintä koko kansalle ja taata pienviljelijäväestömme työlle sellainen lisääntyvä tuottavuus, joka on ehdoton edellytys sen elintason tarpeelliseksi nousuksi.

Ymmärtää hyvin, että hallitus on omassa keskuudessaan, mutta varsinkin puolueryhmissään, joutunut tekemään paljon työtä saadakseen syntymään sellaisen sosialidemokraattis-maalaisliittolaisen maatalousbudjetin kuin nyt esillä oleva on. Sosialidemokraattien yksin tekemänä tuo budjetti olisi vieläkin pienviljelysystävällisempi (Eduskunnasta: Älä höpötä!), maalaisliittolaisten yksin tekemänä siinä olisi kuultu ylimpänä suurmaataloustuottajahenkisten piirien ääntä. Nykyisellään se on kompromissi ja sellaisena se on aikanaan, noin vuoden kuluttua, osoittava, kenen onneksi se koituu.

Pienviljelijäväestö odottaa, että sen osalle nyt tuleva tuki onnistuttaisiin saattamaan niihin perusuomiinsa, joissa se kulki Fagerholmin hallituksen aikana. Silloin voitiin lisätä voimakkaasti kotieläimiä ja tuotantoa rinnan. Ei tämä odotus merkitse sitä, etteikö paremminkin voitaisi tehdä, mutta siitä on toki huoli pidettävä, ettei minkään nimisiä pukkeja talven 1950—51 malliin lasketa siihen tuotannonlisäysohjelman toteuttamiseen, jonka seurauksista ennen kaikkea pienviljelijät mutta myöskin kuluttajat ovat saaneet nyt kärsiä.

Hallitusvalta tekisi hyvin, jos se ryhtyisi kiirellisiin toimenpiteisiin myös helmikuussa 1950 jätetyn maatalousneuvonnan keskitystä tarkoittavan hallituksen esityksen toteuttamiseen suuremmalla ponnella kuin tähän asti on tapahtunut. Eduskunta on paikka, jossa tämäntapaiset aloitteet helposti kuihtuvat, ellei käytetä hallituksen puolelta katselua. Tuntuu luonnonvastaiselta, että budjetissa olevat määrärahat sirotellaan maatalousneuvontaan, viidelle maataloudelliselle yleis- ja sen lisäksi epämääräislukuiselle erikoisneuvontajärjestölle. Näiden keskisessä kilpailussa on jo jouduttu siihen, että Pienviljelijäin Liitto lupaa julkisesti toimittaa kaikille maataomistaville halvimmalla ja eniten valtion varoja. Kivisen maan pelloksi raivaus tulee niinikään nykyisin yhtä halvaksi kuin kuivatun kivettömän niityn ojittaminen ja kyntäminen, koska aina on neuvontajärjestöjä, jotka eivät tunne valtionvarojen käytössä mitään säästäväisyys- ja oikeudenmukaisuussyitä.

Ne näet perivät palkkiot prosentteina kustannusarviosta ja siitä tämä kaikki tietenkin sitten siunautuukin. Tämä esimerkki riittäköön hallitukselle osoittamaan, että valtion varojen käyttö maatalouden hyväksi on heikolla perusteella niin kauan kuin neuvontajärjestöjen välinen kilpailu tukimäärärahojen käytössä nykyisessä laajuudessaan jatkuu.

Toinen toivomukseni budjetin käsittelyn yhteydessä on, että maatalouselinkeinon

harjoittamisessa saatujen tulojen selvittelyyn saataisiin ensi tilassa palkansaajien toimeentulon selvittelyyn vertailukelpoinen mittari. Tiedän kyllä hallitussopimuksen perusteella sellaista valmistellun, mutta aikaa ei olisi turhaan kulutettava sen eduskunnalle käsittelyyn saamiseksi. Sekin tulee hallituksen esityksenä olemaan ilmeisesti sisällöltään kompromissi, mutta me täällä eduskunnassa näkisimme senkin parempana ja sellaisena paranneltavana kuin sen, että maatalousmäärärahojen hyväksymisen yhteydessä ei ole tietoa siitä, mitä maatalous kokonaisuutena kulloinkin tuloksena antaa. Pahin este maatalousväestön ja kuluttajaväestön välisten epäluulojen poistamiseen on siinä, että maatalousväestön asemaa on kulloinkin tähän asti selvitellyt suurmaataloustuottajajärjestön soluttama taho, jonka kannanotot määrävät pienviljelijä- ja kuluttajaväestön eduille vieraat niiden merkitystä väheksyvät periaatteet.

Näillä evästyksellä toivon sosialidemokraattina nimenomaan maatalousbudjetin sisällön antavan käytännössä koko kansan hyväksi koituvat tulokset ja muuttavan sen onnettoman kehityksen suunnan, joka on ollut 1950—51 pienviljeliäväestön kestettävänä ja josta koko kansanhuoltomme on nyt maksamassa kalliita oppirahoja.

Kommunistit ovat vieneet tämän talousarvion käsittelyn jo sanomalehtiinsä valiokunta-asteella ja kuten heidän tapoihinsa kuuluu, alkaneet hyökkäilyn ryhmiä ja myöskin yksityisiä edustajia vastaan. Taaskin on kertaalleen selitetty, että sosialidemokraattiset edustajat unohtavat lupauksensa ja pettävät valitsijansa ym. ym. Sellainen halpahintainen väite on jo kovin vanha ja se on käytössä niin kulunut, ettei sillä ole vaikutusta kehenkään vastuuntuntoiseen ihmiseen. Sosialidemokraatit, vähävaraisen kansanosan edustajina, eivät voi hyväksyä sellaista kantaa, että hankitaan vaistojen varassa kulkevien ihmisten myötätuntoa veronmaksajain kustannuksella. Sellainen esitys, että samalla kertaa vähennetään suuresti tuloja ja lisätään harkitsemattomasti menoja, on todellakin tietoista ja harkittua kansalaisten pettämistä.

Siihen aikaan kun maamme työväenliike oli nuorta usein käytettiin erästä saksalaisen sosialidemokraatin siivekästä sanontaa, että „jos porvari sinua kehuu, niin tarkista kantasi". Tällä kertaa samaa lauselmaa voidaan yhtähyvin sovittaa myöskin kommunisteihin siitä syystä, koska kommunismi on muodostunut imperialistiseksi ja sitä tietä työväenliikkeen pyrkimyksille ja tarkoitukselle vastakkaiseksi.

Ed. A. Simonen: Herra puhemies! Ensi vuoden budjettiesitystä tarkasteltaessa lähinnä sosiaalipolitiikan eri alojen kannalta ei voi välttyä siltä vaikutelmalta, että budjettiesitys siinä muodossa, jonka se on valiokuntakäsittelyssäkin saanut, on varsin karua luettavaa. Siihen sisältyy tosin eräitä huomattavia edistysaskeleitakin tähänastiseen tilanteeseen verrattuna. Tällaisina on syytä panna merkille lapsilisien tuntuva korottaminen, vanhusten eläkekysymyksen hoitamisen mahdollistaminen varaamalla sitä varten ensimmäinen määräraha, eräät invalidihuollon tehostamiseen merkityt uudet ja lisätyt määrärahat jne. Budjetin valmistelu ja myös sen käsittely valtiovarainvaliokunnassa kaikkine niine välivaiheiseen, jotka mm. hallituksen asiaan puuttumisen muodossa ovat hyvin tiedossa, on tapahtunut toisten johtotähtien alla. Päämääränä on ollut varsin tiukka pyrkimys päästä sellaisiin valtiontalouden ulottuvaisuuden määrittelymuotoihin, että ne osaltaan voivat tukea talouspolitiikan nykyisen käännekohdan yhteistä päämäärää, inflation lopullista pysäyttämistä.

Myös kaiken rakentavan sosiaalipolitiikan yhtenä pääedellytyksenä on vakaa rahanarvo. Jos jatkuva inflatio vuosi vuodelta ja kuukausi kuukaudelta syö niitä varoja, jotka esimerkiksi valtion budjetin kautta voidaan osoittaa sosiaalisten tavoitteiden saavuttamiseen, ollaan tilanteessa, jossa koko ajan sahataan sitä oksaa, jolla me kaikki istumme. Minkälaisia mullistuksia inflatio voi aikaansaada sosiaalipolitiikan alalla ja kokonaan kaivaa maan alta aikoinaan tehdyiltä laskelmilta, on selvästi viime ja tämän vuoden aikana saatu havaita mm. Arava-toiminnassa, jossa inflatiokehityksen mukaisesti nousseet rakennuskustannukset ovat supistaneet valtion aktiivisen asuntopolitiikan mahdollisuudet noin puoleen siitä, miksi ne vuonna 1949 tähän toimintaan ryhdyttäessä silloisen rahanarvon mukaan laskettuina arvioitiin. Sosiaalipolitiikankin kannalta on näinollen nähtävä ensiarvoisena tavoitteena maan talouselämän yleinen tervehdyttäminen. Vain sen pohjalle

voidaan pitkän päälle rakentaa sosiaalipoliittiset ohjelmat. Jos tähän päämäärään pääsemiseksi, toisin sanoen rahanarvon vakauttamiseksi, tilapäisesti on noudatettava pidättyväisyyttä myös sosiaalimenojen kohdalla, antaa tuo päämäärä tällaiseen menettelyyn epäilemättä täyden oikeutuksen, ja tällainen menettely on myöskin sosiaalipolitiikan etujen mukaista ja sosiaalipolitiikan kannalta välttämätöntäkin. On aina helppoa löytää korjaamisen tarpeessa olevia yhteiskunnallisia epäkohtia ja laatia niistä vaikuttavia luetteloita kuin myös syvällä rintaäänellä vaatia toimenpiteitä niiden korjaamiseksi. Tällaisen luettelon laatiminen on niin yksinkertaista, että siihen tarvitaan vain välttävää sisälukutaitoa ja aikaisemmin eri tahoilla esitettyjen ajatusten jäljentämistä. Miten vähäisin älyn ponnistuksin tällainen luettelo on laadittavissa, voidaan nähdä esimerkiksi kommunnistien valtiovarainvaliokunnan mietintöön liittämästä vastalauseesta, joka sisältää kutakuinkin täydellisen kirjeen joulupukille kaikista mahdollisista ja mahdottomista tähän mennessä sosiaalipolitiikan alalla esitetyistä ajatuksista laadittuine yhdistelmineen. Huomattavasti vaikeampaa on sensijaan harkita, mitkä tällaisista ajatuksista kulloinkin ovat toteuttamismahdollisuuksien rajoissa, mutta sehän onkin tietenkin kysymys, jolla kommunistit eivät mieltään raskauta.

Tosiasiana on tällä hetkellä nähtävä, että joskaan ensi vuoden talousarvioesitys valiokuntakäsittelyn jälkeenkään ei sisällä mahdollisuuksia läheskään kaikkien toivottavien uudistusten toteuttamiseen, se toteutettuna valiotalouden osalta on luomassa mahdollisuuksia ja edellytyksiä tällaisiin uudistuksiin ryhtymiselle ehkä jo varsin läheisessäkin tulevaisuudessa.

Ensi vuoden talousarvioesitykseen sisältyy eräitä sosiaalipoliittisiin kysymyksiin liittyviä yksityiskohtia, joiden kohdalla on syytä tehdä eräitä reunahuomautuksia. Mitä ensinnä lääkintähuollon ja sairaalalaitoksen kehittämiseen tulee, on valittaen todettava, että tätä varten varatut määrärahat eivät riitä sairaalalaitoksen kehittämiseen siinä tahdissa, jota tälle tärkeälle alalle on aikoinaan suunniteltu. Tämä koskee varsinkin keskussairaalaverkoston aikaansaamista. Tämän suurisuuntaisen ohjelman toteuttaminenhan on vasta alkuvaiheessaan, sikäli että ohjelman ensimmäinen sairaala, Pohjois-Karjalan keskussairaala Joensuussa, lähenee valmistumistaan, järjestyksessä toinen, Keski-Suomen keskussairaala Jyväskylässä, on rakennustöittensä puolesta jo varsin pitkällä, mutta kolmas ja neljäs, Savonlinnan ja Lappeenrannan keskussairaalat, vasta alkuvaiheessaan. Savonlinnan keskussairaalan kuitenkin ollessa jo työn alla. On aivan ilmeistä, että ne määrärahat, jotka ensi vuoden talousarvioon tulevat sisältymään, valtiovarainvaliokunnan ehdottamine lisäyksineenkään eivät riitä näiden sairaalain rakennustöiden kitkattomaan jatkamiseen ensi vuoden aikana. On sen vuoksi jo nyt nähtävä, että näitä rakennustöitä varten on ensi vuoden kuluessa lisämenoarviossa välttämättä saatava lisää määrärahoja.

Kun talousarvioesitystä sairaalasektorinkin osalta on jouduttu valmistamaan niukkuuden tunnelman vallitessa, on varsin oudoksuttavaa havaita, että määrärahoja eri tarkoituksiin jaettaessa on suuruusluokaltaan varsin huomattava määräraha katsottu tarpeelliseksi ja mahdolliseksi varata sellaiseen tarkoitukseen, jonka välttämättömyys asianuntijain melko yksimielisen käsityksen mukaan on vähintään kyseenalainen. Tarkoitan tällä Oulaisten keuhkotautiparantolaa, jonka rakennustyöt nyt budjettiin esitetyn määrärahan turvin on tarkoitus ensi vuonna panna alulle. On totuuden nimessä syytä mainita, että maan tuberkuloosiparantolaverkosto on parin kolmen viime vuosikymmeneen kehityksen tuloksena saatettu melkein sataprosenttisesti vastaamaan sitä ihannetilaa, jonka jo vuosia sitten tuberkuloosin silloisen levinneisyyden perusteella arvioitiin vastaavan suurinta mahdollista tarvetta. Silloisten tuberkuloosikuolleisuuslukujen perusteella laaditun tuberkuloosihuoltopiirijaon mukaiset parikymmentä tuberkuloosiparantolaa ovat nyttemmin kaikki rakennetut yhtä ja viimeistä lukuun ottamatta. Tämä teoreettisen piirijaon mukainen viimeinen parantola, Oulaisten tuberkuloosikeskusparantola, halutaan nyt väen väkisin panna rakenteille. Tämä tapahtuu siitä huolimatta, että tuberkuloosin levinneisyydessä ja ennen kaikkea tuberkuloosikuolleisuudessa on kuluneiden vuosien aikana tapahtunut niin jyrkkä käänne, että uusien parantolapaikkojen aikaansaaminen on tällä hetkellä täysin tar-

peetonta, varsinkin kun aleneva suunta tuberkuloosin kehityksessä edelleen jatkuu jopa entistä jyrkempänä (Eduskunnasta: Ei ole totta!). Tosiasia on, että esim. lokakuun lopulla — on syytä kuunnella näitä lukuja — kuluvaa vuotta tuberkuloosikeskusparantoloissa oli avoimina hoitopaikkoja lähes parisataa (Eduskunnasta: Missä parantolassa?). Jos halutaan, niin minä voin lukea täsmällisen erittelyn jokaisen parantolan kohdalta. Niitä oli yhteensä vapaana lähes 200. Sen lisäksi vapautuu Tiurunniemen parantolasta heti Lappeenrannan keskussairaalan ryhtyessä toimimaan 70 tuberkuloosipotilaspaikkaa, jotka nyt ovat muiden lasarettipotilaiden käytössä. Kun lisäksi tiedetään, että tuberkuloosiparantoloissa aikaisempina vuosina, jolloin niissä oli potilaslukumäärä suurempi, pystyttiin hoitamaan huomattava määrä potilaita yli teoreettisen paikkaluvun, on aivan selvää, että meillä on tuberkuloosiparantoloissa käyttämätöntä hoitopaikkareserviä.

Kun tuberkuloosiparantolahoito on luonteeltaan pitkäaikaista, ei potilaiden sijoittaminen kauempanakin sijaitsevaan parantolaan tuota juuri minkäänlaisia hankaluuksia. Varsin vähäisin järjestelytoimenpitein olisi niiden potilaiden hoito, joita varten Oulaisten uuden parantolan rakennustyöt nyt halutaan panna alulle, järjestettävissä jo nykyisten olemassa olevien parantolain puitteissa. Oulaisten nykyinen ns. B-parantola olisi tietenkin kunnostettava nykyaikaisen tuberkuloosihoidon vaatimuksia vastaavaksi, mutta mihinkään laajaan uudisrakennustoimintaan useita satoja miljoonia markkoja kysyvine kustannuksineen ei tällä kohdalla ole todellista tarvetta, jollei tällaiseksi todelliseksi tarpeeksi lueta parantolan sijaintia tietyn kansanedustajan vaalipiirin alueella. Budjettiesityksen yksityiskohtaisessa käsittelyssä onkin sen vuoksi vielä vakavasti harkittava, eikö niitä varoja, jotka hallitus on esittänyt Oulaisten uuden suuren keskusparantolan rakentamista varten, olisi tarkoituksenmukaisemmin käytettävä eräiden muiden lääkintähuollon rakennusohjelmien rahoittamiseksi. Ei ole oikeata tasapainoa lääkintahuollon eri alojen kehittämisessä silloin, kun jo 95 prosenttisesti toteutetun tuberkuloosiparantolaohjelman muodolliseksi loppuunsaattamiseksi täyteen sataan prosenttiin asti uhrataan satoja miljoonia markkoja samanaikaisesti, kun lasarettipaikkojen osalta vasta noin 20 % perin vaatimattomasta kokonaistavoitteesta on rakenteilla. Oulaisten tuberkuloosiparantolaa varten ehdotettujen varojen siirtämistä keskussairaalain ja valtion seerumlaitoksen rakennustöiden käytettäväksi on talousarvion yksityiskohtaisessa käsittelyssä kiihkottomasti harkittava asettamalla tietyt henkilökohtaiset tavoitteet ja ambitiot oikeaan arvoonsa.

Tarkasteltaessa toista tärkeää sosiaalipolitiikan alaa, nimittäin asuntopolitiikkaa, on talousarvioehdotuksen kohdalta tyydyttyksellä todettava, että valtiovarainvaliokunta on voinut lisätä Arava-määrärahoihin 1 miljardi mk, joten Arava-lainoitukseen ensi vuonna tulee olemaan käytettävissä 6 miljardia mk. Asuntorakennustoiminnassa, jos missään, on viime vuoden aikana noudatetun onnettoman talouspolitiikan tuhoisat vaikutukset voitu selvästi havaita. Kun Arava-lainoituksella voitiin Aravan ensimmäisenä toimintavuotena 1949 rahoittaa noin 6,500 asunnon tuotanto 3 miljardilla markalla ja saman rahanarvon mukaan laskien vuonna 1950 silloisten 4 miljardin markan arvioitiin riittävän noin 8,500 uuden asunnon tuottamiseen, aiheutti viime vuoden keväällä ja kesällä valloilleen päästetty inflatio niin valtavan kustannustason nousun, että vuoden 1950 määrärahoilla alunperin rahoitettujen rakennusyritysten loppuunsaattamiseen on ollut pakko syödä tämän vuoden määrärahoista runsas miljardi ja varata samaan tarkoitukseen vielä ensi vuoden määrärahastakin toista miljardia markkaa. Kuluvan vuoden Arava-määrärahalla, 5 miljardilla markalla, on tämän vähennyksen vuoksi voitu panna uuden kustannustason mukaisesti alulle vain noin 6,400 uutta asuntoa käsittävä tuotanto, ja ellei valtiovarainvaliokunnan lisäämää 1 miljardia olisi ensi vuodeksi saatu, supistuisi ensi vuoden määrärahasta rahoitettu tuotanto runsaasti alle 6,000. Nyt lisätyllä määrärahalla voidaan toivottavasti päästä noin 6,500 asunnon tuotantoon, mikä käytännössä siis merkitsee sitä, että vuonna 1952 saadaan 6 miljardilla markalla aikaan yhtä paljon uusia asuntoja kuin vuonna 1949 täsmälleen puolta vähemmällä summalla, 3 miljardilla markalla. Selvempää havainto-opetusta inflation tuhoista voi tuskin saada, ja tältäkin kannalta on mitä merkittävintä, että sosiaalipolitiikan perus-

edellytyksenä on talouselämän yleinen vakavuus ja inflation pysäyttäminen.

Kun tämän päämäärän saavuttamiseksi on myös liialliseksi paisunutta investointitoimintaa ja sen mukana myös toisarvoista rakennustoimintaa rajoitettava, ovat kommunistit tietenkin halunneet selittää tämän asian siten, että tarkoituksena olisi supistaa nimenomaan asuntorakennustoimintaa nykyisestään ja pyrkiä rakennustyöläisten palkkojen alentamiseen. Lienee tämän vuoksi syytä korostaa, että näin ei suinkaan ole tarkoitus, vaan täsmälleen päinvastoin. Investointien ja rakennustoiminnan supistus ei tule kohdistumaan asuntorakennustoimintaan, vaan rakennusalan muihin sektoreihin. Rakennustoiminnan tiukennettua säännöstelyä suunniteltaessa on koko ajan pidetty silmämääränä sitä, että juuri muuta rakennustuotantoa supistamalla taataan asuntorakennustoiminnalle sen kaikkein kipeimmin tarvitsema materiaali, pääoma ja ammattitaitoinen työvoima. Asuntorakennustoiminta ei ensi vuonna tule nykyisestään lainkaan supistumaan, vaan päinvastoin, mikäli siihen vain pääomien kannalta suinkin on mahdollisuuksia, nykyisestään laajentumaan rakennustoiminnan muiden alojen kustannuksella.

Ensi vuoden kuluessa on myös valtiotalouden kannalta harkittava, tarjoutuuko vuoden aikana lisämenoarvioiden yhteydessä mahdollisuuksia Arava-määrärahan lisäämiseen. Ensi vuonna käytettäväksi tuleva, valtiovarainvaliokunnan ehdottama 6 miljardia markkaa ei nimittäin, kuten esittämästäni luvuista kävi ilmi, ole riittävä sellaisen asuntotuotannon aikaansaamiseen, että se pystyisi asutuskeskusten vuotuisen asuntojen lisätarpeen tyydyttämisen ohella vielä kaventamaan olemassaolevaa asuntovajausta, joka vieläkin parin viime vuoden vilkkaasta rakennustoiminnasta huolimatta arvioidaan noin 65,000—70,000 asunnoksi. Tämä luku on eräiltä tahoilta haluttu saattaa epäilyksenalaiseksi, ja sanomalehdissä kierteli joitakin viikkoja sitten maatalousministeriön asutusasiainosaston lähettämä eräänlainen „uutinen", jossa haluttiin tehdä uskottavaksi, että asutuskeskusten asuntovajausta ei voida ilmaista tällaisiin tilastollisiin laskelmiin perustuvin numeroin, vaan että harkittaessa esim. maaseudun ja asutuskeskusten asuntovajauksen keskinäistä suhdetta vertailun perusteeksi olisi otettava asutuskeskusten huoneenvuokralautakuntien kortistoissa olevien ns. välttämättömässä, kiireellisessä asunnontarpeessa olevien asunnonhakijoiden luku eli 18,000. Samassa kirjoituksessa haluttiin väittää, että maaseudun asuntovajaus tähän verrattuna olisi moninkertainen. Tällainen kirjoittelu on syytä tässä yhteydessä todeta asiattomaksi ja suoranaiseksi vääristelyksi. Siitä, mitä seikkaa on käytettävä vertailun perusteena esim. maaseudun ja asutuskeskusten asuntopulaa keskenään arvosteltaessa, voidaan tietenkin olla eri mieltä, mutta jos joku mittapuu valitaan, niin olisi sitä kai sitten käytettävä molempia osapuolia tarkasteltaessa. Jos asutusviranomaisten mielestä tällaisena mittapuuna on käytettävä huoneenvuokralautakuntien kortistoista saatavia tietoja, niin verrattakoon sitten edellämainittua lukua, 18,000, maalaiskuntien huoneenvuokralautakuntien kortistojen osoittamaan vastaavaan lukuun, joka syyskuun viimeisenä päivänä kuluvaa vuotta käsitti 939 perhettä ja hieman yli 3,000 henkeä. Tälläkin kohdalla näyttää unohtuneen se mullistus, joka maan väestörakenteessa on viime kymmenvuotiskauden aikana tapahtunut. Kaupungeissa ja kauppaloissa on vuodesta 1941 vuoteen 1951 henkikirjoitettu väestö kasvanut 415,000 hengellä käsittäen vuoden 1951 alussa yhteensä 1,326,000 henkeä. Nousu on ollut ei enempää eikä vähempää kuin 46 %. Samanaikaisesti on maaseudun väestö lisääntynyt ainoastaan 51,000 hengellä eli vajaalla 2 %:lla. Jos jossain on rakennettava, niin pitäisi sen kai tapahtua asutuskeskuksissa. Niin ei kuitenkaan ole asian laita.

Valtion rakennusasiaintoimikunta on kerännyt tilaston mm. kaikista rakennusluvista ja keskeneräisistä rakennuksista. Tilasto osoittaa, että lokakuussa 1950 oli 24,3 milj. m³ rakennuksia työn alla ja niistä tuli silloin 54 % maaseudun osalle. Vastaava luku kesäkuussa 1951 osoitti, että rakenteilla oli 23,0 milj. m³ ja siitä tuli kokonaista 62 % maaseudun osalle. Rakennustoiminnan painopisteen siirtyminen maaseudulle näyttää sitäpaitsi muuttuneen yhä voimakkaammaksi. Niinpä voidaan todeta, että vuoden 1951, siis tämän vuoden, ensi puoliskolla, myönnettiin rakennuslupia yhteensä 14,5 milj. m³ varten ja siitä oli maaseudun osuus jopa 75 %. Suhde rakentamisen välillä asutuskeskuksissa ja maaseu-

dulla näyttää siten olevan kehittymässä yhä hullumpaan suuntaan. Kun näin on, on asutusviranomaisten taholta aivan tarpeetonta yrittää kiihottaa intohimoja väittämällä, että asutuskeskukset saisivat valtion rahallisesta tuesta asuntopolitiikan alalla kohtuuttoman osan. Jos asutuskeskusten väkiluku 10-vuotiskauden aikana kohoaa lähes 50 %:lla maaseudun väkiluvun polkiessa paikallaan, osoittaa tämä selvästi, miten koko väestölisäyksemme nykyisin jatkuvasti siirtyy kaupunkimaisiin elinkeinoihin ja myös asumaan asutuskeskuksissa. Se on tosiasia, jota minkäänlainen asutusromantiikka ei voi ehkäistä, vaan joka on tosiasiana nähtävä ja siitä myös tehtävä realistiset johtopäätökset. Maan koko asuntokysymys on asia, joka on hoidettava. Mutta koko ajan on muistettava, että asuntoprobleemilla on asutuskeskuksissa ja maaseudulla oleellisesti erilainen luonne. Asutuskeskuksissa on kysymys pääasiallisesti asuntojen täydellisestä puutteesta — ei kertakaikkiaan ole minkäänlaisia asuntoja riittävästi asutuskeskusten väestölle, — maaseudulla sen sijaan on kysymys siitä, että maaseudun asuntojen laadullinen taso on usein luvattoman heikko ja korjausta kaipaava. Tässä kysymyksessä ei intohimoja ole paisuteltava, vaan rakentavat voimat on pystyttävä valjastamaan tämän yhteiskuntamme ehkä kipeimmän sosiaalisen epäkohdan korjaamiseksi. Vastakohtaisuuksien korostaminen ei ole tarpeen eikä paikallaan, kokonaisohjelma maan koko asuntokysymyksen hoitamiseksi on olemassa ja sen toteuttaminen onkin otettava välittömästi valmisteltavaksi.

Ed. Häikiö: Herra puhemies! — Jo ensimmäisessä budjetin käsittelyssä äärimmäiseltä oikealta on hyvin suorasukaisesti esitetty, että on ajattelematonta ja edesvastuutonta myöntää valtion varoja sellaisiin kohteisiin, jotka edistäisivät tavallisten työtätekevien kansalaisten sekä työläisten ja talonpoikien elämisen mahdollisuuksia. Sosialidemokraattien taholta selitetään kyllä, että me periaatteessa olemme sitä mieltä, että veroja työläisiltä on supistettava, asuntoja rakennettava, sairaaloita rakennettava, soita kuivattava jne. Niin on selitetty, mutta he pysähtyvät tähän periaatteeseen. Käytännössä he samoin kuin maalaisliittolaisetkin vetävät äärimmäisen oikeiston kanssa yhtä köyttä. Me olemme joutuneet täällä toteamaan, että heidän oman ryhmänsä edustajien hyvien periaatteiden innoittamina tekemät aloitteet joutuvat heidän omien ryhmiensä äänillä hylätyiksi. Kun täällä käsiteltiin tuonnoittain ed. Tiekso-Isakssonin aloitetta, jossa ehdotettiin, että valtio puuttuisi puhelinlinjojen rakentamiseen uudisasutusalueille, sai tämäkin tärkeä aloite porvarien, sosialidemokraatit mukaan luettuina, yksimielisen hylkäämisen.

Tällaiset eduskunnan enemmistön esiintymiset antavat hyvin lohduttoman kuvan ainakin näin maaseutunaisen näkökulmasta ensi vuoden elämänmenosta ja kehityksestä. Hallituksen talousarvion ja valtiovarainvaliokunnan enemmistön suhtautuminen edustajien aloitteisiin ja budjetissa esiintyvien määrärahojen suuruuteen sellaisille momenteille, jotka kohottaisivat pienviljelijäväestön elintasoa helpottamalla heidän työnsä suorituksia kuin myös auttaisivat heitä lastensa ja perheen terveyden vaalimisessa, nämä kaikki aloitteet on esitetty hylättäviksi ja määrärahat typistetty niistä aivan merkityksettömän pieniksi. Sellaiset asiat kuin 15 Pl:n 31 momentille esiintyvä maaseudun sähköistämiseen esitetyn määrärahan pienuus ja siihen liittyvä kansandemokraattien vastalauseessa esitetty 200 miljoonan markan lisäesitys on eräs avainkysymys pienviljelijäemäntien työn helpottamisen kannalta. Myöskin 19 Pl:n 17 momentille on valtiovarainvaliokunnan enemmistö merkinnyt maaseudun vesi- ja viemärijohtojen rakentamiseen 10 milj. markkaa. Tähän ovat kansandemokraatit vastalauseessaan esittäneet vaatimattoman 10 milj. markan lisäyksen. Sanon vaatimattoman, koska olen vertaillut sitä esim. sellaiseen menoerään kun paljon puhutun vakauttamisen tunnetuksi tekemiseen, johon on varattu halliuksen taholta 5 milj. markkaa. Siis sitä varten, että rahan voimalla propageerattaisiin ihmiset uskomaan, että elämä korjaantuu ja vakautuu, aivan kuin ihmiset eivät sitä muuten näkisi ja ymmärtäisi, jos sellaista aikaisi tapahtua, sehän mainostaisi itse ilman muuta itsensä. Olisin sitä mieltä, että nekin miljoonat käytettäisiin paljon järkevämmin vaikkapa esim. vähävaraisten maalaisäitien lomanvieton järjestämiseen. Maalaisäidillä lähettäessään pienokaisensa heikosti vaatetettuina pit-

kille koulumatkoille, vilahtaa joskus ajatus, että tietojen hankkiminen tulee liian ylivoimaiseksi lapsille ja vastaako tarkoitustaan tällainen koulunkäynti. Aivan ensi sijassa maalaisäidin sydäntä lämmittäisi ja huolia huojentaisi uusien koulujen rakentaminen, sillä nykyajan äidit ymmärtävät kaikkialla niin maalla kuin kaupungeissakin yleisen pohjasivistyksen merkityksen nousevan sukupolven elämässä.

Täällä on reaalisin todistein numeroilla osoitettu, että maamme teollisuuden tuotto ja kaupalliset tulot eivät ole ottaneet takaaskeleita, vaan kohonneet ja niiden voitot suurentuneet nopeassa tempossa, kun palkat ovat pysyneet paikallaan ja hintojen kohotessa kansan elintaso on laskenut. Ei ole oikeudenmukaista, että ne työtätekevät ihmiset, työläiset, talonpojat ja henkisen työn tekijät, joiden työn ja ponnistuksien tuloksena ne miljardit ovat kerääntyneet, jätetään niistä osattomiksi. Sellainen politiikka kostaa aikanaan itsensä, sillä nykyajan ihmisen jokapäiväiseen leipään kuuluu osuus kaikkeen, mitä ihmistyö ja nero meidän päivinämme voivat luoda.

Puhemies: Tämän asian käsittely keskeytetään.

---

6) Ehdotus eräiden Suomen ja Norjan välisen valtakunnanrajan tarkistuksessa todettujen muutosten hyväksymisestä.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 49, joka sisältää yllämainitun ehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5. Ensin sallitaan asiasta keskustelu ja sen jälkeen päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ponteen sisältyvästä ehdotuksesta, että eduskunta antaisi suostumuksensa rajakäynnin johdosta ehdotettuihin kolmeen valtakunnan alueen muutokseen. Kun toinen näistä muutoksista sisältää valtakunnan alueen vähentämisen ja tällaisen sopimuksen hyväksymiseen valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 2 momentin mukaan eduskunnan katsotaan antaneen suostumuksensa ainoastaan, jos sitä on kannattanut vähintään 2/3 annetuista äänistä, on kysymyksessä oleva aluejärjestely hyväksytty, jos sitä kannattaa sanottu määrä annetuista äänistä, mutta muussa tapauksessa se on hylätty.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Ulkoasiainvaliokunnan mietinnön ponteen sisältyvä ehdotus suostumuksen antamisesta siinä mainittuihin aluemuutoksiin hyväksytään yksimielisesti.

Asia on loppuun käsitelty.

7) Asetus 26 päivältä lokakuuta 1951 Norjan kanssa tehtyyn maksusopimukseen liittyvän toisen lisäpöytäkirjan voimaansaattamisesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu asetus.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

8) Valtioneuvoston päätös 15 päivältä marraskuuta 1951 kalaverkkolangan tullin alentamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 27 ja otetaan ainoaan käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty yllämainittu päätös.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 27.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Mietintö hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Poisto päiväjärjestyksestä.

P u h e m i e s: Päiväjärjestyksestä poistetaan 9) asia.

P u h e m i e s: Jatketaan 5) asian käsittelyä.

Yleiskeskustelua jatketaan:

Ed. A l a n k o: Herra puhemies! Täällä on keskiviikon ja tämän päivän ajan useissa kymmenissä puheenvuoroissa voimakkaasti hyökätty nykyistä hallituskokoomusta vastaan ja lähinnä hyökkäyksen kärki on kohdistunut siihen, että nyt esillä oleva maan talousarvio ensi vuodeksi on liian suuri. Niin äärimmäiseltä vasemmistolta kuin äärimmäiseltä oikeistoltakin, jotka ovat liittoutuneet tässä hyökkäyksessä, on teema sama kummankin suunnan taholta. Mitään eroa siis tässä ei ole ainakaan tähän mennessä ollut näkyvissä. Täällä on koetettu tuoda esiin vuosien 1947, 1948, 1949 maan talousarvioita, rinnasteltu niitä nyt esillä olevaan ja pyritty osoittamaan, kuinka huimaavan suuriin menoihin maan talousarvio nyt on noussut, ikäänkuin nykyinen hallituskokoomus olisi sen loihtinut tällaiseksi nyt tämän syksyn aikana (Eduskunnasta: Niin se on!). Mutta näistä puheenvuoroista kuitenkin kuultaa se, että kaikki se, mitä on tapahtunut sitten sodan jälkeen meidän maassamme, on tapahtunut nykyisen hallituskokoomuksen ansiosta. Ei ensinnäkään muistella niitä aikoja, jolloin inflatio meidän maassamme pääsi todella valloilleen (Eduskunnasta: Sota!). Ei se sodan aikana vaan sodan jälkeen (Eduskunnasta: Sodan seurauksena!). Se pääsi juuri sen hallituksen aikana vallitsemaan, jonka taholta täällä voimakkaasti ed. Pekkala esiintyi keskiviikkona, jonka puheenvuoron minä olen lukenut jälkeenpäin sanasta sanaan ja vertaillut tätä puhetta siihen silloiseen sen ajan maan talouselämään, jonka hyvin tunnen sisällä olleena henkilönä ja silloin jos koskaan, niin meidän maamme markka alkoi pienentyä. Se on kai kylmä totuus, jota on turha toisin väittää ja silloin kuin tuollainen vyöry on lähtenyt liikkeelle, niin olisi hauska nähdä sellaisia voimia, jotka sen ykskaks voisivat pysäyttää (Eduskunnasta: Pekkalan hallitus pysäytti!). Pekkalan hallitus pisti sen alkuun. Ed. Lindqvist ei näköjään muista näitä takavuosia niin tarkkaan. Minä sattumalta ne muistan. On esitetty hyvin voimakkaasti, kuten alussa mainitsin että valtion menot kasvamistaan kasvavat, ja kuten äsken mainitsin, niin rinnastettiin Pekkalan hallituksen aikuisia menoja nykyisen hallituksen esittämään menoarvioon katsomatta lainkaan sitä, että on huomattavasti sen jälkeen kuluneiden neljän vuoden aikana lisääntyneet lakimääräiset menot (Eduskunnasta: Välihuuto). Oliko tämä paha uutinen? Ja minä voin esittää näitä lakimääräisiä menoja taikka niitä lakeja, jotka ovat aiheuttaneet valtiolle huomattavia menoeriä, ja jos tämä yhdistynyt oppositio nyt katsoo, että nämä menot ovat liian suuria, ne täytyisi poistaa maan talousarviosta, niin se käy kyllä päinsä, ei tietenkään lakimääräräisistä, mutta muilta kohdin yksityiskohtaisessa käsittelyssä, jos luonto antaa periksi. Ensinnäkin lapsilisiä on korotettu useaan otteeseen viime vuosien aikana. Ei suinkaan tätä menoerää pyritä vähentämään, vai kuinka? (Eduskunnasta: Kysy hallitukselta! — Hiltunen esitti!). Minä kysyn niiltä, jotka moittivat sitä, että valtion menot jatkuvasti lisääntyvät (Eduskunnasta: Lue valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetty vastalause!). Entä kodinhoitajalaki? Kuinka paljon se nielee valtion menoja, jotka aikaisemmin eivät olleet valtion budjetissa? (Eduskunnasta: Ei se vielä paljonkaan niitä niele!). No, lisänä kuitenkin. Tässä on esimerkkejä vain. Ne ovat kaikki lisiä. Lastenkotien valtionavustusta on lisätty osittain (Eduskunnasta: Ja sotamäärärahoja!), sokeain avustusmäärärahoja lisätty, kuten pitikin tehdä (Eduskunnasta: Poistitte siitä miljoonan!), kodinperustamislakia on täydennetty, perhelisät (Eduskunnasta: Lisättiinkö vanhuksille?), ja nyt käsiteltävänä olevassa budjetissa on jälleen aivan kuin ed. Prunnila mainitsi, vanhuksien asia (Eduskunnasta: Mutta lisättiinkö sitä?), joka on kuitenkin enemmän kuin tänä vuonna. Eikö se ole lisä? Noin Ojalan laskuopin mukaan, mikäli minä nyt kansakoulun käyneenä tiedän, niin jos laitetaan puolitoista miljardia nollaan, niin jos laitetaan puolitoista miljardia nollaan, niin se on puolitoista miljardia lisää. Mutta minä en tiedä teidän prosenttilaskutapaanne,

ellei tämä ole lisää, niin minä en sitten ymmärrä, kuinka niitä laskutapoja käytetään. Jos otetaan huomattavampia menoeriä, jotka ovat lakisääteisiä ja joita aikaisemmin ei ole maan talousarviokäsittelyssä ollut 3—4 vuotta sitten, niin esim. tämä 6 miljardia, mikä nyt ensi vuonna menee Aravaan, 5 miljardia tänä vuonna, ja näitä ei ollut silloin 3—4 vuotta sitten ensinkään, nämä ovat menoeriä, jotka ovat sellaisia, että ei tavallisen kansalaisen pitäisi niitä vastustaa, mutta kuitenkin täällä on voimakkasti hyökätty menojen lisääntymistä vastaan. Se on ihmeellistä logiikkaa (Naurua). Ollaan valmiit hyökkäämään hallitusta vastaan, valtiovarainvaliokuntaa vastaan siitä, että valtion menot lisääntyvät, mutta jos ei tällaisia lakisääteisiä ja näinkin tärkeitä lakisääteistä menoja olisi ensinkään, jos ryhdyttäisiin kaatamaan tällaiset lait, minkälainen ääni sitten tulisi. Niin että kun katsellaan asiaa noin reaalisesti ja kun otetaan huomioon se yleinen inflatorinen kehitys, joka maassamme on ollut, niin minä, kuten kaikki muutkin, hyvin mielellämme näkisimme sellaisen hallituksen maassamme, joka olisi voinut pysyttää maan talousarvion tuossa 100 miljardin paikkeilla, kuten nyt hyökkäyksen johtajat pyrkivät hallitusta moittimaan siitä, että se on nyt 171 miljardia, niinkuin se tosiasiallisesti onkin.

Tässä on muutamia tällaisia esimerkkejä, jotka osoittavat, kuinka paljon on sivusta ja välistä vetoa maan talousarviota käsiteltäessä yleiskeskustelun käydessä puheen teemana. Puhutaan vain noin puhumisen vuoksi (Naurua. — Oikein!), ja puhutaan vastoin totuuksia (Eduskunnasta: Justiin!). Kun edustaja Lindqvist tulee tänne puhumaan, niin saamme kuulla, mikä teema siinä on. Hän ei ilmeisestikään voi osoittaa näin reaalista pohjaa puheelleen. On maailman yksinkertaisin asia esittää lisää valtiolle menoja rahaasia-aloitteen muodossa, mutta toinen kysymys on, millä se täytetään. Täällä äärimmäisen vasemmiston taholta on lehdissä ja puheissa useaan otteeseen esitetty tällainen ajatus, että otetaan ne varat porvareilta (Eduskunnasta: Oikein! — Se on paha teidän mielestänne!). Ja jos tämä tapahtuisi parlamenttaarista tietä, siis määrättyjä lakeja säätämällä, niin minun Ojalan laskuoppini mukaan se on edelleen voimakysymys (Tarvitaanko sähköä?). Tämä kai selvittänee jo tämän ilmaan huitaisun sellaisista pyrkimyksistä ja ilmaan heitetyistä fraaseista, joita nyt sanomalehtiä varten niin auliisti tämänkin päivän aikana puhutaan.

Täällä on muutamat puheenvuoron käyttäjät kiinnittäneet huomiota yhteen hyvin tärkeään asiaan, joka pitäisi olla selviönä kaikille piireille, nimittäin tuohon sairaalaolojen kohentamiseen, joka on kysymys, josta ei pitäisi erimielisyyttä olla, mutta joka kuitenkin käytännössä johtaa näköjään eri ryhmittymiseen (Eduskunnasta: Mäntän sairaalasta on erimielisyyttä!). En minä puhu Mäntän sairaalasta yksinomaan, vaan minä puhun niistä useista muistakin keskeneräisistä sairaaloista, joita on kait 4 tai 5 meidän maassamme (Vasemmalta: Puhu Tannerille siitä!). On kansantaloudellinen tappio, puhumattakaan mitä se on sairaanhoitolinjaa ajatellen tappiollista toimintaa, että noin suuret, 20,000—30,000 kuutiometriä käsittävät sairaalat pidetään vuosikaupalla puolivalmiina (Vasemmalta: Mikä sairaala?). Niitä on neljä sairaalaa meidän maassamme, jotka ovat nyt useita vuosia olleet näin, kun niihin ei ole valtiovallan taholta voimakkasti puututtu eikä yleensä sairaalaolojen järjestelyyn keskitetty, kuten on käynyt Keskussairaalan kanssa (Ed. Myllymäki: Miksi eivät sosialidemokraatit ehdota niihin varoja?). Tämä on yksi asia, johonka pitäisi kaikkien ryhmien taholta yleisessäkin mielessä paneutua entistä enemmän vastaisiakin vuosia ajatellen. Vaikkapa jätettäisiin nyt keskeneräiset sairaalat rauhaan, niin koetettaisiin välttyä siitä, ettei vastaisuudessa ilmaantuisi uusia tällaisia sairaalapulmia, kuin mitä nyt on käytännössä. Se on liian arka asia jättää se leväperäisyyden varaan, kuten monen sairaala-asian kohdalla on tapahtunut tässäkin eduskunnassa. Ollaan valmiita puhumaan sairaalaolojen parantamisesta varsinkin vaalien edellä ja auliisti lehtiin kirjoittelemaan, mutta silloin kun pitäisi painaa oikeata nappia, niin silloin unohdetaan tämä suuri koko kansaa käsittävä kysymys. Väistetään se ehkä siksi, kun se ei nyt koske juuri minua tai minun vaalipiiriäni. Sen vuoksi sivuutetaan tällaiset kysymykset ja tästä pahasta viasta pitäisi päästä irti vastaisia tapauksia ajatellen.

Täällä on puheenvuoroissa useissakin koetettu tuoda esiin sellainen ajatus, että mei-

dän maamme kokonaisuudessaan olisi perikadon partaalla taloudellisessa mielessä. Minun käsitykseni mukaan ja kun tilastoja katsellaan, niin harva muu maa voi osoittaa sellaista kehitystä sodan vaurioiden jälkeen, kuin Suomi on osoittanut. Tämä on kai kiistaton totuus ja nyt, kun meillä on näköpiirissämme vuoden kuluttua ikäänkuin valoisampi tie kahdessakin suhteessa (Eduskunnasta: Mitkäs ne ovat?). Ensinnäkin sotakorvauksemme päättyy ensi syyskuuhun mennessä, ellen nyt väärin tuota kuukautta muista, ja toiseksi meillä on olympialaiset, jotka minun käsitykseni mukaan luovat pohjaa (Eduskunnasta: Politiikalle!) eri maitten kanssa vastaisista kauppasuhteista (Eduskunnasta: Ja tehdään kovasti kauppaa!). Tämä kai merkitsee hyvin paljon meidän maallemme. Meillähän ei ole vielä kaikkiin maihin, ja jos on, niin kaikkiin hyvin vähän sellaisia suhteita kauppapolittisestikaan, kuin on edellytykset olemassa. Mutta luultavasti ensi kesän olympialaisten aikana sidotaan myöskin näitä suhteita, kun maapallon melkein kaikki maat tänne saapuvat edustajiensa välityksellä (Ed. Myllymäki: Eivät urheilijat politikoi!). Se tietää käsitykseni mukaan maallemme ja kansallemme vastaisina vuosina paljon valoisempia aikoja, kuin mitä tähän mennessä sodan jälkeen olemme eläneet, jos meidänkin maamme parlamentissa vähän enemmän keskityttäisiin yhteisesti viemään läpi suuria koko maata käsittäviä kysymyksiä, ei sillä tavalla jarruttaen ja kampittaen, kuten tämän ja keskiviikon aikana on tehty, niin meidän kansamme elintaso ja maan taloudellinen asema lähi vuosina huomattavasti paranisi. Minun käsitykseni mukaan jokaisen kansanedustajan pitäisi pyrkiä ainakin tähän. Jokainenhan on kansan edessä luvannut tehdä sen. Täällä eduskunnassa pitäisi myöskin käytännössä pyrkiä siihen ja koettaa pidättäytyä itsekkäistä pyrkimyksistä ja antaa tukea sellaisille pyrkimyksille ja ponnistuksille, joilla koetetaan väistää paluu sille tielle, missä takavuosina on oltu, inflatiokierroksen tielle. Kaikkihan ovat sen tuominneet, että sitä tiestä ei meidän maassamme eteenpäin päästä (Eduskunnasta: Oikein!). Erikoisesti työväen piireissä siitä on kaikkein eniten kärsitty. Keinottelijat ovat sen aikana hyötyneet ja hyötyvät edelleenkin. Mutta työkansa ja yleensä vähäväkinen väki, kuluttajakansa etupäässä sellaisen politiikan pyörteessä eniten joutuu kärsimään. Sen ovat kuluneet 5—6 vuotta selvästi osoittaneet. Jos käy niin, että tämä paljon parjattu vakauttamissuunnitelma, jota vastaan nyt niin kovasti on hyökätty tämän ryhmittymän, oppositioryhmittymän taholta, että se sittenkin onnistuu, niin se on todella hyvä todeta, että tuollaisen valtavan riitaisuuden jälkeen, jota tämä vakauttaminen tässä parlamenttihuoneessakin kuten kentälläkin on aiheuttanut, että sillä sittenkin päästään parempaan olotilaan kuin siihen, missä viime vuosina on oltu. Minun käsitykseni mukaan takavuosien kierteeseen ei kai yksikään rehellinen kansanedustaja pyri palaamaan (Eduskunnasta: Oikein!)

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja jatketaan sitä kello 19.

Täysistunto keskeytetään kello 16,43.

Täysistuntoa jatketaan

kello 19.

Tulo- ja menoarvion yleiskeskustelu jatkuu:

Ed. A. Kinnunen: Herra puhemies! Koneistaminen on maatalouden yksi tämän hetken tärkeimpiä kysymyksiä. Onhan kokemus osoittanut, että nykyaikana maataloudellinen kehitys voi mennä eteenpäin vain sähkön ja koneiden avulla. Varmasti kaikki maataloutta vähänkin tuntevat ihmiset ovat kanssani yhtä mieltä siitä, että koneet ovat ratkaiseva tekijä maatalouden tuotantokustannusten alentamisessa ja maanviljelijäin työn helpottamisessa. Samalla koneet tekevät maataloustyön paljon helpommaksi ja miellyttävämmäksi samalla kun ne ratkaisevasti vaikuttavat maatalouden kannattavuuden kohoamiseen.

Pienviljelijätalouksien koneistaminen on maassamme vielä nykyisin erittäin heikolla kannalla. Esim. Oulun läänin pienviljelmillä, jotka muodostavat noin 80 % koko läänimme talouksista, on aura ja jousiäes yleisimpiä maatalouskoneita, traktoreiden, leikkuukoneiden ym. tehokkaampien konei-

den käytön rajoittuessa verrattain harvalukuisille hiukan suuremmille tiloille. Koneistamistilanne ei liene paljon parempi koko maankaan pienviljelmien kohdalta. Tällainen tilanne johtuu pääasiassa siitä, että pienviljelijöillä ei ole varoja, millä ostaa kalliita koneita. Pientalonpojan tulot ovat viimeisimpien kolmen vuoden ajalla pienentyneet pienentymistään, niinkuin pyy maailmanlopun edellä. Tämä on ollut seurausta siitä, että sos. dem. puolueen ja maalaisliiton johtamat hallitukset ovat harjoitaneet sellaista maatalouspolitiikkaa, joka on ollut pientalonpoikien etujen vastaista. Eräänä tyypillisenä esimerkkinä siitä on tämän vuoden talousarvioon otettujen pienviljelijöiden koneiden osto-avustamiseen tarkoitettujen määrärahojen vähyys. Olihan maalaisliittolaisen hallituksen kuluvana vuotena talousarviossa tähän tarkoitukseen otettu vain 40 milj. markkaa.

SKDL:n ryhmän taholta esitettiin tähän määrään 45 milj. markan lisäystä, josta vain 15 miljoonaa tuli hyväksytyksi. Tämä ei ole riittänyt edes puolelle avustuksen hakijoita, sillä koneavustusta on kuluvana vuonna haettu noin 133,296,099 markan arvosta, anojien määrän noustaessa 331:een. Avustuksia on kumminkin voitu määrärahojen niukkuuden vuoksi jakaa vain 51,700,000 markkaa. Kuten esitetyt numerot osoittavat, ovat tällaiset avustusmäärät todelliseen tarpeeseen nähden aivan mitättömän pieniä. Tämä todistaa sitä, että niin sosialidemokraattinen puolue kuin maalaisliittokin eivät ole todellisuudessa halukkaita tyydyttämään pienviljelijöille vaalien aikana antamiaan lupausia pientalouksien koneistamisen avustamisesta. Tässäkin suhteessa nämä puolueet ovat paljastuneet pienviljelijäin pettäjiksi samoin kuin monissa muissakin kysymyksissä. Myös esimerkiksi tämän vuoden menoarviota laadittaessa ovat nämä vakauttamiskumppanit osoittaneet tässä suhteessa aivan samanlaista itaruutta kuin ennenkin. Siitä huolimatta, vaikka kuluvana vuonna on koneavustuksia haettu yli 135 milj. markan edestä, on käsittelyn alaiseen talousarvioon hallitus esittänyt ensi vuodelle vain 60 milj. markkaa pienviljelijäin konehankintojen avustuksiin. Sen vuoksi, koska määräraha on kuluvana vuonna osoittautunut riittämättömäksi, olen tehnyt rahaasia-aloitteen sanotun määrärahan lisäämiseksi 150 milj. markalla. Pidän tätä määrärahaa välttämättömänä, sillä avustuksen anojien määrä tulee ensi vuonna varmasti huomattavasti lisääntymään. Tätä osoittaa mm. jo se, että traktorien tuontia koskevat rajoitukset on poistettu ja näin ollen traktorien osto lisääntyy ja kysyntä myöskin tulee lisääntymään ensi vuonna ehkä huomattavastikin. Näin ollen on kummastusta herättävää, että tästä huolimatta on avustusmäärärahan korotusesitykseni tullut valtiovarainvaliokunnassa hylätyksi. Koska esittämäni 150 milj. markan lisämäärärahan hyväksymisellä voitaisiin suuresti auttaa pientalonpoikaistoa hankkimaan työtehoa lisääviä ja tuotantokustannuksia alentavia koneita, niin toivon, että kaikki ne kansanedustajat, jotka ovat vaalien aikana luvanneet ajaa pienviljelijäin asiaa ja puolustaa heidän etujaan, tulisivat kannattamaan tekemääni esitystä ja äänestämään sen puolesta. Täten saataisiin edes yksi pienviljelijöille erittäin tärkeä asia yhteisvoimin myönteiseen ratkaisuun.

Ed. Järnefelt: Herra puhemies! — Tarkoitukseni ei ole suinkaan puhua pitkään ensi vuoden tulo- ja menoarviosta, mutta katson kuitenkin olevan syytä esittää eräitä näkökohtia. Lähinnä antaa tähän myöskin aiheen se ilmoitus, jonka ministeri Miikki tänään täällä eduskunnassa esitti ja joka käsitti sen, että valtion viran ja toimen haltijoille ei tulla myöntämään minkäänlaista palkankorotusta tältä vuodelta ns. kolmannentoista kuukauden palkan muodossa ja että myöskin korotushaaveet ensi vuodelta saa jättää jotakuinkin syrjään.

On tosiaankin ihmeellistä, että silloin kun on kysymys valtion viran ja toimen haltijoille maksettavasta hyvityksestä ns. A-sopimuksen johdosta, silloin tämä asia tehdään mahdollisimman vaikeaksi. Silloin esitetään oikein vakavalla naamalla, että tämä, valtion viran ja toimen haltijoille myönnettävä A-sopimuksen mukainen korotus, joka linnarauhankin aikana toteutettiin muihin palkannauttijaryhmiin nähden todellakin uhkaisi vakauttamista. Virkamiesten taholla on kyllä totuttu ja allekirjoittaneellakin on parin kolmenkymmenen vuoden ajalta kokemusta siitä, että silloin kun valtion viran ja toimen haltijoiden palkoista on kysymys, niin silloin on aina „sopima-

ton ajankohta". On todella vaikeaa tietää, mikä on se sopiva ajankohta, ja tämän sopivan ajankohdan puuttuminen se on kai tällä kerrallakin perinnäisenä syynä siihen, ettei hyvitystä edes A-sopimuksen perusteella anneta.

On luonnollista, että virkamiehet ovat tähän saakka halunneet vakauttamisen alkamisesta alkaen tukea sitä, koska he ovat eniten joutuneet kärsimään inflatiosta. Ja minä uskon, että tällaista vakavaa harrastusta ja halua on edelleenkin heidän keskuudessaan vakauttamisen kannattamiseen, mutta tämänpäiväinen ilmoitus on tehnyt sen, että heidän uskonsa on vakavasti järkkynyt vakauttamiseen. Jos todellakin vakauttaminen on niin heikon kantimen varassa kuin A-sopimuksen mukaisen korotuksen myöntämisessä valtion viran ja toimen haltijoille, eli toisin sanoen riippuvainen pienen hyvityksen myöntämisestä siitä valtion viran ja toimen haltijoille, sillä eivät he tälläkään vielä tulisi saamaan sitä korvausta, mikä todella heille kuuluisi niin silloin täytynee jo virkamiestenkin alkaa epäillä koko vakauttamista. Sillä kyllä niin on, että ei tämä palkan hyvitys millään tavalla olisi voinut, eikä voi tätä vakauttamista järkyttää.

Täällä ed. Antikainen käytti aikaisemmin myös puheenvuoron, jossa hän hyökkäsi henkisen työn tekijöitä vastaan. Minä valitettavasti en ollut täällä silloin ja valitettavasti ei taida ed. Antikainenkaan nyt olla täällä, mutta katson siitäkin huolimatta asialliseksi esittää muutaman sanan. Henkisen työn tekijät eivät suinkaan ole missään tapauksessa käyttäneet ruumiillisen työn tekijöitä „esitaistelijoinaan", vaan he ovat kyllä aina yht'aikaisesti pyrkineet olemaan mukana silloin, kun on ollut kysymys palkannauttijain taloudellisten etujen turvaamisesta. Mutta asianlaita on niin, että kun henkisen työn tekijät ovat joko valtiovallalle taikka yksityisoikeudellisella alalla työn antajille esittäneet vaatimuksiaan samanaikaisesti palkan korotuksista, niin nämä palkankorotusvaatimukset on aina tyrmätty sillä, että on selitetty, että työntekijäin palkat on ensin järjestettävä ja toiselta puolen aina valitettu silloin, kun henkisen työn tekijät ovat esittäneet näitä vaatimuksia, että inflatiovaara on uhkaamassa, jos henkisen työn tekijäin palkat nostetaan. Tämä jos mikään osoittaa sen, että henkisen työn tekijät ovat itse halunneet taistella puolestaan eivätkä ole halunneet millään tavalla toisten kustannuksella taistella. On myös eräs seikka, joka on huomioitava, kun on kysymyksessä ollut inflatiovaara, eli se, että henkisen työn tekijät eivät ehkä aina ole esiintyneet palkkataistelujen keulassa, vaan että he ovat pyrkineet ottamaan huomioon inflatiovaaran silloin kuin se suinkin on ollut mahdollista ja ellei heidän taloudellinen asemansa ole ollut aivan äärimmilleen kiristetty. Mainitsin äsken, että nyt esitetyt toivomukset A-sopimuksen hyväksytyksi saamisesta eivät muka ole esitetyt sopivaan ajankohtaan. Ensi vuoden tulo- ja menoarviota tarkastellessa huomaa myöskin, että siellä jälleen puuttuu virkamiesten kohdalta hyvin paljon sellaista, jolle jo olisi ajankohta olemassa läsnä. Vuonna 1947 kesällä asetti valtioneuvosto ns. palkkakomitean, jonka tehtävänä oli suorittaa valtion viran ja toimen haltijain peruspalkkaluokkien sijoituksen tarkistus sikäli, että palkat tarkistettaisiin ei valtion viran ja toimen haltijain ryhmien kesken ja toiselta puolen myöskin eri virastojen ja laitoksien kesken ja palkat tällä tavalla saataisiin yhtenmukaiseksi ja sellaisiksi, että ne vastaisivat asianomaisten viran ja toimen haltijain vastuuta ja työtä, jotka usean vuosikymmenen aikana ovat eri viran ja toimen haltijain kesken ja eri virastojen kohdalla muuttuneet. Nyt on kuitenkin niin, että meillä ensi vuonna kirjoitetaan vuosi 1952 ja tämän komitean työskentelystä tulee siis kohta kulumaan viisi vuotta. Minä myönnän, että tämä komitean työ ei ole suinkaan mitään helpoimpia tehtäviä. Työ on kyllä hyvin vaikeasti suoritettavissa, mutta kun ottaa huomioon tämän pitkän ajanjakson, niin olisi kuitenkin odottanut, että hallitus jo ensi vuoden menoarviossa olisi esittänyt määrärahan tähän tarkoitukseen erityisesti sillä perusteella, että kun tämä komitea vuonna 1947 asetettiin, silloinen valtiovarainministeriö lupasi virkamiesjärjestöille, että asia hoidetaan niin, että nämä peruspalkkaluokkien tarkistukset voidaan saattaa voimaan vuoden 1949 alussa eli toisin sanoen, että määräraha olisi otettu tällöin menoarvioon. Turhaan on tätä odotettu. Tämä komitea on tosin tämän 5-vuotiskauden aikana tehnyt erinäisiä alustavia töitä. Valtion eri virastoilta on vaadittu summamääräisesti

lausuntoja, kaksi kertaa on hankittu kaavakkeelle erinäisiä tietoja asianomaisten tehtävistä ja asianomaisten virkanimikkeistä jne. ja tämähän on kaikki ollut paikallaan, mutta minä luulen, että tämä paperimassa, joka on tämän kautta joutunut tämän komitean käsiin, on varmasti ollut omiaan hidastuttamaan sen töitä, sillä tällaisen paperimassan käsittely on varmastikin hyvin vaikeata. Tämä peruspalkkaluokituksen tarkistus on ollut siitäkin haitallinen valtion viran ja toimen haltijoille, että tämän viiden vuoden aikana olkoonpa tehty minkälaisia esityksiä tahansa sellaisista mahdollisista peruspalkkaluokkien tarkistuksista, jotka ovat olleet kiireellisimpiä ja tähdellisimpiä, ne on aina päädytty hylkäämään sen perusteella, että on viitattu tähän komiteaan, ja siihen että niin pian kuin komitea saa työnsä valmiiksi, se tulee tekemään ehdotuksensa näistäkin ja tällä tavalla on tämän viiden vuoden aikana käytännöllisesti katsoen kaikki korjausvaatimukset peruspalkkaluokkiin tyrmätty. Ainoastaan eräissä tapauksissa on poikkeuksia tehty, mutta ne ovat olleet niin vähäisiä, etteivät ne tätä sääntöä missään tapauksessa riko. Todisteena on siitä sekin, että ensi vuoden tulo- ja menoarvioesityksessä on useita rahaasia-aloitteita, jotka tarkoittavat eräiden viran ja toimen haltijaryhmien ja eräiden virastojen ja laitoksien kohdalta suoritettaviksi tällaisia peruspalkkakorjauksia. Ne ovat tietenkin kaikki tulleet hylätyiksi.

Minä sen vuoksi esittäisin hallitukselle toivomuksen, että hallitus kiirehtisi tämän komitean työtä ja koettaisi toimia niin, että tämä komitea eli nykyinen valtion palkkauslautakunta saisi lopultakin tämän tärkeän työn valmiiksi, sillä nyt on jo todella korkea aika tällaisten vaatimusten esittämiselle.

Mainitsin äsken rahaasia-aloitteesta. On ollut sangen valitettavaa ainakin näin ensikertalaisen nähdä, kuinka nämä rahaasia-aloitteet ovat kärsineet suuren menetyksen v. 1952 tulo- ja menoarviolaadinnassa. On luonnollista, että siihen on ollut syynä valtion rahalliset syyt, mutta kun lukee valtiovarainvaliokunnan mietintöä ja katselee niitä perusteluja, joilla näitä rahaasia-aloitteita on hylätty, niin tulee siihen käsitykseen, että onko ollenkaan syytä kansanedustajien käyttää tällaista aloteoikeutta. Siellähän useat aloitteet on hylätty mm. perusteellä, että on katsottu, että sen laatuisen asian esittäminen ja alullepano kuuluu hallitukselle. Nyt on kuitenkin näiden rahaasia-aloitteiden joukossa huomattava joukko sellaisia aloitteita, joista hallitukselle on ehkä useammankin kerran tehty esityksiä ja vaatimuksia, mutta hallitus ei ole niiden johdosta ryhtynyt minkäänlaisiin toimenpiteisiin. Jos nyt tällä tavoin estetään eduskunnassakin asian esille ottaminen, niin käytännöllisesti katsoen tämä merkitsee minusta aika suurta edustajien aloiteoikeuden rajoittamista, jollei suorastaan voi puhua tämän oikeuden loukkaamisesta (Oikealta: Se on oikein!). Nyt on kuitenkin huomattava, että tällaiset asiat on siis tällä perusteella kerta kaikkiaan ajettu karille, sillä ei halliuksellakaan ole nähtävästi minkäänlaista halua ainakaan enää ottaa näitä asioita esille, koska eduskuntakin on asettunut käytännöllisesti katsoen kielteiselle kannalle näihin asioihin nähden.

Asuntokysymystä on tämän menoarvion käsittelyn aikana myöskin useissa puheenvuoroissa kosketeltu. Minä en tahdo ryhtyä toistamaan niitä eri näkökantoja, mitä tässä on esitetty, mutta valitan vain jälleen sitä, että useita sellaisia rahaasia-aloitteia, jotka ovat tarkoittaneet valtion virkamiesten omakotiharrastusten tukemista, on myöskin aivan kylmästi pyyhitty menoarviosta pois.

Lopuksi koskettelisin erästä näkökohtaa, jota mm. valtiovarainvaliokunnan herra puheenjohtaja täällä asian alkuvaiheessa esitti huomauttaen siitä, että valtion lisämenoarviot vuosittain paisuvat ja paisuvat ja että siis varsinainen tulo- ja menoarvio ei oikeastaan todella näytäkään valtion todellisia menoja tai varsinkin juuri menoja, mutta ei myöskään tuloja, koska niitä on vuoden kuluessa niin huomattavasti lisättävä. Se on sangen valitettava asia, ja on myöskin väärin menetelty, mikäli näihin lisämenoarvioihin pyritään ottamaan rahoja sellaisiin tarkoituksiin, joita ei ole varsinaisessa menoarviossa otettu, vaan pyritään uutena asiana tämä asia tuomaan lisämenoarvion kautta esille. Mutta toiselta puolen on sanottava, että tähän lisämenoarvion esittämiseen on eräänä syynä se, että tuloja menoarviota laadittaessa ammattivirastoissa niin aikaiseen kuin jo edellisen vuoden maaliskuun aikana tuottaa sen laatiminen ammattivirastoille suuria vaikeuksia

ja varsinkin viime vuosina on tuottanut tavattoman suuria vaikeuksia arvostellessa seuraavan vuoden menoja. Laskelmat on silloin täytynyt tehdä pääasiallisesti edellisen vuoden menojen perusteella ja pyrkiä sitten summittaisesti usein arviomäärärarahoissa arvioimaan, mitä mahdollisesti menot tulevat seuraavana vuonna nousemaan. Tämän jälkeen vielä näitä arviomäärärahoja karsitaan asianomaisessa ministeriössä ja loppujen lopuksi valtiovarainministeriössä ja ehkäpä joskun vielä eduskunnassakin, tosin täällä harvemmin. Ja kuitenkin näiden määrärahojen joukossa on sellaisia, joissa ilmeisesti jo ammattivirastot voivat jotakuinkin tarkalleen laskea, että tämä määräraha ei tule riittämään. Minun käsittääkseni tällainen menettely on itsensä pettämistä. Se on silmänlumetta, halutaan saada vain menoarvio lukkoon ja jätetään sitten vastaiset harmit ja huolet tulevan lisämenoarvion turvaan.

Ed. Lindqvist: Herra puhemies! Täällä ovat tänään eräät puhujat puhuneet sellaista, joidenka puheenvuorojen johdosta täytyy käyttää muutama sana. Tarkoitan sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puhujia, jotka täällä jokainen kohdastaan ovat kiiruhtaneet esittelemään, että kaikki hallituksen niskassa olevat synnit johtuvat kommunistien politiikasta, niinkuin he sitä nimittävät. Ja kuitenkin nyt pitäisi olla tosiasia se, että kansandemokraattinen ryhmä ei ole tehnyt eikä ollut solmimassa linnarauhasopimusta eikä tätä vakauttamissopimusta, eikä se ole mukana hallituksessa jne. On selvää, ettei nyt millään vääristelyilläkään voida sälyttää meidän niskaamme niitä syytösten sarjoja, joita meille täällä tänään muutamat tai kaikkikin sosialidemokraattiset ja porvarillisetkin edustajat ovat sälyttäneet.

Täällä ed. Jokinen oikein piikkihansikkailla siveli meitä vasemmistoa sellaisella lausunnolla, joka nyt ei ole mistään kotoisin, eikä siihen kannata sen suurempaa huomiota kiinnittää. Näyttää olevan annettu hänelle tehtäväksi käyttää karkeaa harjaa silloin, kun toiset eivät sitä jostain syystä kehtaa tehdä.

Täällä ed. Alanko oikein papilliseen tyyliin esitteli aivan vääriä katsantokantoja ja vääriä syytöksiä meihin kansandemokraatteihin nähden, kun hän väitti meidän yhdessä kokoomuksen kanssa tukevan kansan köyhdyttämisen politiikkaa (SKDL:n ryhmästä: Ei se Musta-Kustaa muuten olisikaan!). No, ei! Minä pyytäisin lukea täältä kansandemokraattien valtiovarainvaliokunnan mietinnön vastalauseesta erään kohdan, jonka pitäisi selvittää Alangollekin mitä me esitämme. Nyt näyttää kyllä olevan niin, että koko ryhmä loistaa poissaolollaan, siitä huolimatta vaikka Alanko antoi suunnan, mihin suuntaan minun pitäisi täällä tänä iltana puhua, mutta ei tullut edes itse kontrolloimaan sitä. Tässä meidän esitämämme vastalauseen perusteluissa sanotaan: „Hallituksen olisi valiokunnan käsityksen mukaan pyrittävä käyttämään näin syntynyttä edullista tilannetta valtiontalouden vakaannuttamiseksi rinnan työläisten, pienviljelijäin ja henkisen työn tekijäin elintason kohottamisen kanssa. Taloudellista toimintaa ohjattaessa olisi hallituksen pyrittävä nykyistä paljon tehokkaampaan suunnitelmallisuuteen siten, että kaikki liikenevä kansantulo ohjattaisiin valtion ja kansantalouden palvelukseen, työtätekevien verotaakan keventämiseen sekä kansan sivistyspyrkimysten ja terveydenhoidon edistämiseen" jne.

Tämän pitäisi jo ed. Alangollekin osoittaa, että ei meidän esityksemme ole missään yhteydessä kokoomuksen kanssa joka kaventaa vähäväkisen kansan leipää.

Kun täällä ed. Jokinen syytti meitä siitä, että me olemme menneet muka kokoomuksen kanssa yhteisillä marjatuohisilla marjaan, minusta tuntuu, että Jokista rupeaa jo hermostuttamaan se marjareisu, jonka sosialidemokraattinen puolue on kokoomuksen kanssa tehnyt, kun huomataan, että marjat ovat menneet ja tuohinen menee että rapisee parasta aikaa — ehkä ei juuri näiltä edustajilta, mutta heidän valitsijainsa marjat ovat menneet kapitalismin koppaan.

Kun ed. Alanko täällä syytti, että me esitämme vain menoja talousarviossa, niin jokainen, joka oikein osaa lukea suomenkieltä, löytää täältä kansandemokraattien vastalauseesta kohtia, joissa osoitetaan, mistä voidaan löytää myöskin varat niiden menonlisäysesitysten täyttämiseksi, mitä olemme vähäväkisen kansan sekä asuntorakennus- että rakennuslainoitustoiminnan tehostamiseen että vanhusten eläkkeiden lisäämiseen ja aikaansaamiseen esittäneet ja

moniin muihin hyviin tarkoituksiin. Minä en nyt lähde kaikkia niitä nimittelemään enkä esittelemään, mainitsen vain, että me olemme osoittaneet 15 miljardin markan tulon suurten rikkaiden osakeyhtiöiden verotuksesta, alkoholiyhtiön voitto-osuuden lisäämisestä valtiolle miljardin markkaa, työnantajain lapsilisän korottamiseksi alkuperäiseen määrään, mikä se oli lainsäädännön alussa, 2,400 milj. markkaa ja monia muita pienempiä esityksiä, joista kohoaa näistä suuremmistakin kohdista jo 20 miljardin markan tulo, jolla pystytään täyttämään kaikki ne esitykset, mistä olemme myöskin lisäyksiä tehneet. Jos ed. Alanko olisi lukenut tämän, niin hän ei olisi tullut puhumaan tänne sellaista pötyä, tai jos hän on lukenut niin niiden silmien päällä saattaa olla semmoista vikaa, joka vaatisi lääketieteellisiä tutkimuksia, tai lukenut puoli nukuksissa tai sitten hän ei osaa lukea ollenkaan. Tulee mieleen kysymys, kenenkä etujen puolesta täällä eduskunnassa esiintyy sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä, kun sen jokainen edustaja täällä hyökkää kiivaasti toista työväenluokan edustajistoa vastaan. He selittävät tuolla kentällä ja täällä eduskunnassakin, että he ovat vähävaraisen kansan etujen puoltajia. Tyhjää se on ja tyhjää se on se heidän puoltamisensakin. He väittävät ja tekevät syytöksiä meitä kansandemokraatteja vastaan. Minusta tuntuu, että heidän puheensa vähäväkisen kansan etujen puolustamisesta on järjetöntä silloin, kun kysymys asettuu näin: työläisten puolesta työläisiä vastaan. Näinhän ei voi kysymystä asettaa, täytyy asettaa kysymys sillä tavalla, että on jonkun muun puolesta kuin työläisten puolesta. Ja sehän selvisi niin varsin verrattomasti ed. Alangon lausumasta, kun hän melkein itku kurkussa valitti täällä sitä, että me olemme pyrkineet ottamaan suurilta rikkailta vähän enemmän kuin ed. Alanko mielellään antaisi. Siis kapitalistien puolesta — työtätekevien etuja vastaan. Varsin hyviä ja uskollisia kassa-arkun vartijoita on saatu ed. Alangosta ja muista oikeista sosialidemokraattien edustajista. Niinkuin sanoin, jokainen he syytivät syytöksiä meitä vastaan aina ed. Simosta myöten, joka tosin ei uskaltanut käyttää niin radikaalisia aseita kuin tässä joskun aikaisemmin tuolla ulkopuolella parlamentin, Kemissä ym. Vieläpä Karvonenkin, joka ei keksinyt mitään muuta syytöstä, on löytänyt sivistyssanakirjasta sanan imperialismi ja sen hänen täytyi singahuttaa meitä vastaan. Vahinko, ettei ed. Karvonen ole täällä, minä pyytäisin häntä vastaamaan, voiko hän selittää yhdenkään niistä viidestä imperialismin päätunnusmerkistä, joilla se osoitetaan. Minä vähän epäilen, että ed. Karvonen ei pysty tätä tekemään, kun tuo sana oli tänne vain sivistyssanakirjasta lainattu.

Täällä ovat jo edustajat Pessi, Pekkala, Hietanen, Koivunen, Manninen, Niiranen ynnä monet muut käsitelleet talousarvion eri puolia ja esittäneet työtätekevän kansan kannalta niitä huomautuksia, joita on välttämätöntä esittää, koska tämäkin talousarvio on laadittu pääasiassa sen toisen perustuslain tukemiseksi, joka näyttää olevan niin tavattoman rakas porvarillisille ja sosialidemokraattisille edustajille. Se toinen perustuslaki on kapitalististen suurfirmojen voittojen kasvun turvaaminen.

Mutta keskustelussa ei ole yksikään edustaja vielä tähän mennessä kiinnittänyt ollenkaan huomiota erääseen kansalaisryhmään ja sen vaikeuksiin, nimittäin siirtoväkeen. Täytyy sanoa, että tuolla kentällä kaikkien puolueiden puhujat selittelevät ja puhuvat, kuinka vaikeissa oloissa siirtoväki elää ja että siirtoväen oloihin on välttämättä saatava korjauksia ja että meidän puolueemme kyllä on koettanut saada parannusta, mutta toiset eivät kannata esityksiämme. Mutta kun täällä eduskunnassa pitäisi ratkaista joku siirtoväen asia siirtoväen itsensä hyväksi, siten puhutaan, ettei valtion talous kannata, ei voida ainakaan tässä vaiheessa tehdä tämän ja tämän enempää, täytyy jäädä odottamaan. Siirtoväen vähävarainen osa on kärsinyt suuria menetyksiä. Heidän kohdallaan annetut lupaukset ovat jääneet täyttämättä, eikä näytä olevan pienintäkään halua niiden täyttämiseen. Siirtoväen joukosta ovat kaikkein enimmän joutuneet kärsimään ne, jotka kuuluvat ns. talvisodan korvauslain eli ensimmäisen korvauslain piiriin. Toisen korvauslain perusteella annettiin korvausobligaatioille indeksisidonnaisuus, mutta ensimmäisen korvauslain mukaisille korvauksille sitä ei annettu. Ja kun sitä ei annettu, niin talvisodan menetyksien korvauksiin oikeutetut, inflation syvetessä menettivät nekin pienet korvauksensa, joita heille aivan kuin armosta myön-

nettiin. Talvisodassa menetetyn omaisuuden arviointi ei kaikkialla tapahtunut todellista arvoa huomioiden. Omaisuudet arvioitiin varsin alhaisiksi useammassa tapauksessa. Tiedossani on tapauksia, jolloin omaisuutensa menettäneet vähävaraiset ihmiset luottivat niihin lupauksiin, joita heille suuren innostuksen vallassa sodan aikana annettiin, ja uskoivat arvioelimien lupaustensa mukaan arvioivan heidän omaisuutensa täydestä arvostaan. Mutta todellisuus on satua karumpi, ja lupaukset ovat vain lupauksia. Sen ovat ainakin talvisodan korvauksia odottelevat siirtoväkeen kuuluvat kansalaiset saaneet katkerasti kokea. On tapauksia, että köyhä leski, jonka mies kaatui talvisodassa vaimon jäädessä yksin lastensa kanssa elämäntaistelua jatkamaan, hyvässä uskossa jätti omaisuutensa arvioinnin arviointilautakuntien tehtäväksi. Eräällekin tällaiselle sotaleskelle lapsineen puolison kaaduttua jäi hyvässä kunnossa oleva 2-huoneinen asuinrakennus ja tarpeelliset ulkohuonerakennukset. Tämä omaisuus arvioitiin 6,000 markan arvoiseksi, kun leski ei osannut itse arvioida rakennuksen todellista arvoa ja luotti lautakunnan oikeudenmukaiseen mieleen. Kylmä totuus vasta havahdutti hänet, kun menetetystä omaisuudesta sai vaivaisen 6,000 markan korvauksen. Ja kun korvaus ei ollut sidottu indeksiin, niin se lopullisen maksamisen hetkellä oli menettänyt suurin piirtein merkityksensä. Eräs toinen, pienviljelijä, jolla oli kolmehuoneinen asuinrakennus, karjakartano, josta navetta juuri rakennettu uudenaikaiseksi, kaikkia nykyajan vaatimuksia vastaavaksi ja uusi hyvä purjevene, esitti sanotun omaisuutensa korvaukseksi vaatimattomat 58,000 mk. Mutta arvioelin arvioi tämän vähän yli 30,000 markan arvoiseksi. Ja kun viimeiset korvaussummat maksettiin käteen, sai hän niillä muutaman kilon sianlihaa joutuen maksamaan vielä 20 mk rahaa lisää ja kantoi kainalossaan menetetyn omaisuutensa yhden vuoden osuuden elintarvikekaupasta kotiin. Tällä tavalla kävi monelle erityisesti talvisodan menetyksiä kärsineelle siirtoväelle. Kodit menivät, jouduttiin mieron taipaleella ottamaan vastaan suomalaisen porvariston lupaamat kunniavelat. Ja nämä kunniavelat maksettiin arvottomina inflatiomarkkoina, ja koti muuttui kainalossa kannettavaksi muutaman kerran ateria-aineistoksi. Karvaan kalkin maistoi siirtoväen vähävaraisen osa katsellessaan menetettyä omaisuuttaan muutamana särvinpalasena, katkeralta maistui mierolaisen leipäpalasen lisäkkeenä.

Jo yli kymmenen vuotta ovat talvisodan korvauksiin oikeutetut odottaneet oikaisua tähän vääryyteen. He ovat odottaneet, että suurin lupauksin riehuneet Suomen silloiset vallanpitäjät ja sotasankarit edes jossakin ja jotakin tekisivät heidän hyväkseen. He odottavat tänäpäivänä, että eduskunta kiinnittäisi huomiotaan heidän raskaisiin menetyksiinsä ja edes jossakin määrin korvaisi heidän kärsimänsä vääryydet. Kuitenkaan eivät valtaherrat ole vaivanneet päätään hitustakaan, että olisivat esittäneet ensimmäisen korvauslain alaisille pienintäkään lisämäärärahaa. Ei näy 1952 vuoden talousarviossa määrärahaa siitä. Kovasti kohtelevat hallitusherrat tätä kansan kovia kokenutta osaa. Me kansandemokraatit olemme esittäneet aloitteena toivomuksen hallitukselle, että hallitus ottaisi huomioon näiden ihmisten toivomukset, mutta siitä ei ole näköjään tullut mitään. Minä olen sitä mieltä, että niin kauan kuin tällainen hallitussuunta jatkuu, niin mitään sieltä ei tipu näille kovaosaisille. Sieltä tippuu vain vientifirmojen voittomarginaalille miljoonia. Nähdäkseni on jo aika ottaa huomioon siirtoväen vaikeudet ja ryhtyä toimenpiteisiin talvisodan menetyksille lisäkorvausten maksuun. Se on sitäkin välttämättömämpää, kun siirtoväen vähävaraisen kansanosan jokapäiväiset elämänehdot yhdessä muun Suomen vähävaraisten kanssa ovat huonontuneet. Kun muut eduskuntaryhmät eivät siirtoväen kysymyksiin kajoa muuten kuin lupauksia syytämällä, joita ei aiotakaan lunastaa ja kun siirtoväen elämänehdot ovat niin äärettömän kovat, on kansandemokraattien tässäkin yhteydessä taisteltava siirtoväen etujen puolesta. Toivomme, että meidän kanssamme ja meihin yhtyisivät muutkin ryhmät tai että edes seisoisivat omien aloitteitensa takana eivätkä luopuisi niistä, kun hallitus lyö vakauttamisnyrkkiään pöytään. Olisi suotavaa, ettei hätkähdettäisi näistä nyrkiniskuista, vaan tehtäisiin täällä eduskunnassa päätöksiä, joilla vähävaraisen siirtoväen asiaakin saataisiin korjatuksi.

Mutta ei vain talvisodan korvauskysymyksissä esiinny jatkuvasti vaikeuksia siirtoväellä. Ei tarvitse muuta kuin viitata

näihin vaikeuksiin Korpilahden tapahtumien pohjalla. Korkein hallinto-oikeus on 9. 2. 1948 antamallaan päätöksellä kumonnut kaikkiaan 19 maanhankintalain mukaan maansaantiin oikeutetun siirtolaisen ja rintamamiehen maansaantioikeuden tiloihinsa, jotka asukkaanottolautakunta oli heille luovuttanut vuonna 1946. Asutusviranomaiset ovat tämän päätöksen jälkeen kieltäneet näillä tiloilla kesken olevien rakennusten ja raivaustöiden jatkamisen. Mitä tämä jatkuva keskeneräisyys merkitsee, sitä eivät kai korkeat viranomaiset ole vaivautuneet ajattelemaan. Ainainen levottomuus, mitenkä tässä käy, omaisuutensa kolmannen kerran menettämisen pelko jäytää mieliä siirtoväen keskuudessa. Siirtoväen näihin tiloihinsa kohdistaman työn arvo on jo 1949 katselmuksessa Keski-Suomen maanviljelysseuran asutustoiminnan taholta arvioitu vähän yli 6 miljoonaksi markaksi. Siirtoväen itsensä arvioidessa koko menetyksensä ja uhrauksensa noin 10 miljoonaksi markaksi. Lähes 10 miljoonan markan arvoinen työ on menossa hukkaan, sillä kukapa ne siirtoväelle korvaisi. Ei suinkaan tohtorinna Öhman eikä ole kai toivoa eduskunnaltakaan, jos porvarilliset ja sosialidemokraattiset eduskuntaryhmät suhtautuvat siirtoväen vaikeuksiin yhtä kylmästi kuin tähänkin asti. Korpilahden siirtolaisten valmiiksi rakentama omaisuus uhkaa mennä aivan olemattomiin asian lopullisen ratkaisun viipymisen vuoksi, sateet ja ilmasto rappeuttaa keskeneräisiä rakennuksia ja keskeneräisiksi perattuja peltoja ja niiden arvo alenee joka päivä. Saattaa tulla hetki, jos asia jatkuvasti yhä edelleen on ratkaisematta, että omaisuuden rappeutuminen osoittaa, että sen arvo on kokonaan mennyt ja niin päästään helposti ja kivuttomasti siihen tilanteeseen, ettei minkäänlaista korvausta tälle siirtoväelle Korpilahdella tarvitse maksaakaan. Korpilahden siirtoväeltä on evätty maanhankintalain 85 §:n 4 momentin mukainen kylmien tilojen saajien etuisuus. Halla vieraili kahtena kesänä, heidät on jätetty vaille halpakorkoisia lainoja, joita muille hallantuhoista on myönnetty. Kalliskorkoisilla lainoilla on siirtoväki pakotettu hankkimaan lannotteita ja kaiken lisäksi on tämänvuotisen sadon omistusoikeus vielä ratkaisematta, maanomistaja Öhmanin vaatiessa sitäkin omistukseensa. Mutta eipä vain ole hyväksytty kansandemokraattien ed. Koivusen ym. jättämää aloitetta 15 milj. markan arviomäärärahan myöntämisestä Korpilahdella omistaja Öhmanin maatilasta maata saaneille ja sitten ne menettäneille siirtolaisille menetystensä korvaamiseksi. Ei näy määrärahaa ensi vuoden talousarviossakaan. Tohtorinna Öhmanille vakautetaan siirtoväen tilat, siirtoväelle tilojen menetys, monivuotisen työn ja uurastusten menetys ja jatkuvat vaikeudet ja elämän epävarmuus. Se on sitä hallituspuolueiden siirtoväen etujen ajamista. Eiköhän tohtorinna Öhman tuntene etujensa tulevan paremmin ajetuksi tällä politiikalla kuin siirtoväki Korpilahdella.

Miten on käynyt siirtolaiselle Punkalaitumella? Siellä siirtolainen, Virolainen nimeltään, oli viljelystilan saantiin oikeutettu ja anoi sitä jo v. 1945. Vuonna 1947 hänelle ilmoitettiin, että hän saa viljelystilan Punkalaitumelta, mutta sensijaan, että se olisi todella annettu hänelle, tuli uusi ilmoitus, että hänelle osoitettu tila on annettu toiselle ja henkilölle, joka ei ole yhtä oikeutettu ensisijaisesti tilansaantiin ja perhesuhteissakin toisenlaisissa olosuhteissa kuin Virolainen. Tämän jälkeen hänelle ilmoitettiin, että hän saa erään toisen tilan, ellei tämän tilan alkuperäinen hakija ottaisi sitä vastaan jostakin syystä. Kävi niin, ettei alkuperäinen hakija ottanut tilaa vastaan, mutta eipä sitä vain annettu Virolaisellekaan, vaan eräälle toiselle ja vapaaehtoisella kaupalla, ja niin jätettiin Virolainen taaskin ilman ja odottelee edelleenkin viljelystilansa saantia. Myöhemmin hänelle ilmoitettiin, että kaikki hänen paperinsakin ovat hukkuneet, niitä ei löydy mistään virastosta. Oli kai hyvä aikakin, että nämä hänen paperinsa hukkuivat. Asosta hän on saanut ilmoituksen eli oikeammin kehoituksen, että koska hänellä nyt on pikku tontti, niin hän voisi tehdä anomuksen lisämaan saamisesta, ehkä sitä hänelle sitten annettaisiin. Asukkaanottolautakunta on ratkaissut näitä asioita ja menetellyt edellämainituilla tavalla, riistänyt jo luvatun ja Virolaiselle osoitetun viljelystilan saannin ja antanut sen toiselle, ei yhtä oikeutetulle tilansaantiin kuin edellämainittu Virolainen. Tällä tavalla on kai käynyt useammallekin siirtoväkeen kuuluvalle vähävaraiselle. Rikkaat ja suhteita omaavat ovat saaneet ja ovat asetetut etusijalle ja laillisen oikeuden omaavat jäävät tyhjälle

soittamaan. Eiköpähän niiden 14,000 maansaajan joukossa, jotka eivät vieläkään ole maata saaneet, ole useampiakin tällaisia Virolaisen kokemuksen omaavia ja sivuutettuja siirtolaisia. Eri puolilta maata kuuluu samanlaisia valituksia, että tilojen saantiin oikeutetut ovat syrjäytetyt ja saavat edelleen odotella maatilkkujaan, toisten sensijaan jo rakentaessa tilojaan, jotka eivät ole olleet samanlaisen oikeuden alaisia kuin muutamat. Tällä tavalla niitä suuria lupauksia täytetään. Ja se täyttäminen näkyy tapahtuvan luokkapohjalla. Suuromistajapiireihin kuluvat saavat helposti, mutta vähävarainen siirtoväki saa luovuttaa ensisijaisenkin maansaantioikeutensa jollekin äveriäälle ja odotella edelleenkin, jos jotain rippeitä herrojen pöydiltä sattuisi putoamaan joskus hamassa vastaisuudessa, jos silloinkaan. Näin kohdellaan kovia kokenutta siirtolaisväestöä.

Myös asutuskeskuksien siirtoväellä on vaikeuksia. Sijoitumisensa jälkeen johonkin kauppalaan tai kaupunkiin heidän saadessaan jonkinlaisia tontin palasia tai vuokra-asumuksia kohtaa heitä usein vaikeudet tonttiensa rakentamisessa tai vuokra-asumuksista häädöt. Sellaisia on tapahtunut jo. Ei ole tullut apua hallitsevien piirien taholta siirtoväen rakennusvaikeuksien helpottamisessakaan. Jokainen siirtolainen tietää, kuinka tärkeä olisi asutustoiminnan kiirehtiminen sekä maanjakotoiminnan nopeuttaminen. SKDL:n taholta tehtiin tätä tarkoittava esitys jo vuonna 1948, mutta tämäkin siirtoväelle hyvin tärkeä esitys hylättiin eduskunnan enemmistön taholta. Hylkääjien mukana sekä maalaisliittolaiset että sosialidemokraatit. Sen puolesta äänesti vain kansandemokraattinen eduskuntaryhmä jne. Monien muiden rasitusten lisäksi rasittaa siirtoväkeä liikevaihtovero. Siirtoväkihän kokonaisuudessaan joutuu rakentamaan itselleen uudet kodit ja on joutunut rakentamaan. Mutta tätä rakennustoimintaa rasittaa 15—20 %:lla liikevaihtovero. Ei edes tätä helpotusta siirtoväen vaikeuksissa ole muut kannattaneet kuin kansandemokraattinen ryhmä. Jo 1945 kansandemokraattinen ryhmä esitti eduskunnalle, että liikevaihtovero poistettaisiin siirtoväen rakennustarvikkeilta ja aina uudestaan ja uudestaan ovat SKDL:n edustajat uudistaneet tämän ehdotuksensa, viimeksi syyskuussa 1950, jolloin vaadittiin liikevaihtoveron poistamista ja jo kannetun liikevaihtoveron palautusta käytetyistä rakennustarvikkeista. Mutta taaskin porvarillissos. demiläinen eduskuntaenemmistö hylkäsi esityksemme. V. 1949 SKDL:n edustajat esittivät talousarvioon 500 milj. markkaa siirtoväelle myönnettäviin rakennuslainoihin. Valiokunta hyväksyikin tämän ehdotuksen, mutta eduskunnassa taaskin sekä maalaisliittolaiset että sos. dem. edustajat muiden porvarien rinnalla poistivat tämän määrärahan talousarviosta.

Tulevaisuus ennustaa otteiden kiristymistä entisestäänkin, josta ei vähällä selviä myöskään siirtoväki. Se rakennustoiminnan supistaminen ja rakennustoiminnan säännöstely, kovennetut rangaistusesitykset säännöstelyrikkomuksista, joita hallitus ajaa nyt läpi valtalain avulla, ovat tähdättynä kaikkiin vähävaraisiin niin maalla kuin kaupungeissakin, mutta samalla se koskee kipeästi siirtoväkeäkin. Viime päivinä olemme omin kokemuksin tunteneet hallituksen politiikan kiristyvän suunnan. Asutusmäärärahoja, rakennus- ja raivausmäärärahoja vähennetään, kun hallitus iskee nyrkillään pöytään. Mutta sen sijaan hallitus näyttää suosivan ja ajavan sotilasmäärärahojen, taisteluvälineiden, lentokenttien rakentamisen lisäämisen linjaa. Nyt käsiteltävänä oleva, vuoden 1952 talousarvio on sitova todistuskappale näistä pyrkimyksistä. Jos se hyväksytään hallituksen esittämässä muodossa, tietää se jatkuvaa vähävaraisen kansan niin työläisten kuin omalla työllään elävien talonpoikain, siirtoväen ja henkisen työn tekijäin, pienpalkkaisten elämän ehtojen huononemista. Me kansandemokraatit olemme jo valtiovarainvaliokunnan mietinnön vastalauseessamme esittäneet lisäyksiä varsinaisen vähävaraisen kansan elämän oloja parantaviin tarkoituksiin. Olemme huomioineet niissä sekä palkallaan elävien, pienviljelijäin, omalla työllään elävien talonpoikain ja siirtoväen välttämättömät tarpeet. Pyrimme toteuttamaan nuo esityksemme. Siinä mielessä olemme kääntyneet maalaisliiton ja sosialidemokraattisen eduskuntaryhmän puoleen yhteistyötarkoituksessa, että voisimme yhteisvoimin saada edes jotain vähävaraisen ja vaikeuksissa elävän kansan oloihin vaadittavia parannuksia talousarviossa lävitse. Se on mahdollista, jos maalaisliitto ja sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä tosimielessä haluavat ajaa vä-

hävaraisen kansan asiaa suostumalla yhteisvoimin ajamaan läpi tärkeimmät kohdat esittämistämme kysymyksistä. Olisi toivottavaa, että niin tapahtuisi. Nuo lisäykset, joita olemme esittäneet, eivät ole mahdottomia toteuttaa. Me kansandemokraatit emme esitä vain lisäyksiä, vaan niin kuin aluksi esitin, myöskin osoitamme niihin varat. Mutta näyttää hyvin epätodennäköiseltä, että yksikään sosialidemokraattinen edustaja, enempää kuin maalaisliittokaan, kun eivät ole vastanneet meidän esitykseemme, tulisi, vähävaraisen kansan etujen ajamisen puolelle. Sen voi lukea ed. Leskisen lausunnosta, kun hän yrittää pelotella meitä täällä joulupukilla ja namusedillä. Hän ei huomannutkaan lipsahdusta, kun hän väitti, että meidän tarjouksemme osoitettiin joulupukille, jonka naamarin takaa paljastuvat namusedän kasvot. Me tarjoamme sosialidemokraateille ja maalaisliitolle näitä yhteistyötarjouksia ja, jos ed. Leskinen näkee pukin itsessään, niin me emme sille mitään mahda.

Ed. Myllymäki: Herra puhemies! — Maalaisliiton ja sos. dem. puolueen laatima hallitussopimus ja hallituksen tekemä sopimus Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliiton kanssa merkitsee maamme talouden sitomista entistä enemmän kansainvälisen ja kotimaisen suurpääoman diktatuurin alaiseksi. Sopimukset ovat kaikki olleet lakiemme vastaisia, ja niiden toteuttaminen vaatisi suuren määrän lakien muutoksia ja kokonaan uusia lakejakin. Tähän mennessä on jo ehditty hyväksyä mm. metsäteollisuustuotteiden suhdannepidätysten verovapaus, joka kuntien verotuloissa merkitsee 1,300 miljoonaa veroäyrin vähentymistä kuluvan vuoden osalta. Saman verran kirkollisveroäyreissä vähennystä ja lisäksi valtion verotuloissa markkamääräisesti ainakin 4—5 miljardin markan verotulojen vähennyksen. Perustuslain kansalaisille myöntämien oikeuksien supistamisessa merkitsee se käytännössä, esim. eduskunnan jäsenten osalta, aloiteoikeuden mitätöimistä. Edustajat ovat valtiopäiväjärjestyksen mukaisesti talousarviota varten tehneet 413 rahaasia-aloitetta, joista valtiovarainvaliokunnan sos. dem. maalaisliittolainen ylivalta ehdottaa hyväksyttäväksi vain 13 verraten vaatimatonta aloitetta. Että tämä tilanne ei johdu vain tilapäisistä vaikutteistakaan, vaan on nykyisellä hallitussuuntauksella, tekemiensä sopimusten mukaisesti tarkoitus johdonmukaisesti jatkaa sitä edelleen. Tätä todistaa mm. koko hallituskokoomuksen erään päämiehen, Väinö Tannerin, lausunto, jossa hän esitti, että mennään liian pitkälle, jos valtion varoja myönnetään määrätynlaisten teitten kunnostamiseen tai peltojen perusparannuksiin.

Lienee maalaisliittoa ja sos. demoja äänestäneiden maaseutulaisten mielenkiintoista tutustua johtajansa todistukseen ja koska tämän mielipide on talousarviota käsiteltäessä täydellisesti toteutettu.

Sos. dem.-maalaisliittolaisten kylmä suihku on kohdannut myöskin maaseudun sähköistämisen tukemispyrkimyksiä. Maaseudun sähköistäminen on Suomessa verraten alkeellisella kannalla. Noin miljoona ihmista asuu meillä sähköistämättömillä alueilla. Kun nämä seudut ovat harvaanasuttuja ja etäisiä, olisi edes sähköä hankittava helpottamaan heidän yksitoikkoista ja vaikeata oloansa. Maalaisliittolaisilla ja sosialidemokraattisilla valiokunnan jäsenillä on ilmeisesti itsellään kuitenkin niin hyvät olot, etteivät he ole kiinnostuneita syrjäseutujen asukkaiden olosuhteiden parantamisesta. Useimmat sähkövoiman tuottajat ovat voimalaitoksia rakentaneet vain voiton tavoittamiseksi ja siksi hinnoittelut ovat laaditut sitä silmällä pitäen. Niilläkin seuduilla, joissa sähkövirtaa jo on, tulee pienviljelmienkin sähköistys niin kalliiksi, ettei kaikilla ole mahdollisuutta suorittaa toimenpiteen vaatimia kustannuksia.

Vielä vaikeammassa asemassa ovat ne seudut, joissa sähkövirta on pitkien matkojen päässä. Ruovedellä Pourunperällä tulee tariffiyksikkö maksamaan 16,300 mk, Kittilässä 14,000 jne. Esimerkkinä siitä, mitä sellaisillakin seuduilla kustannukset muodostavat, joissa sähköä on jo entisellään, mainitsen, että Nokia Oy:n eräillä toiminta-alueilla tariffiyksikkö maksaa 12,500 mk. Niitä on tontin osalle merkittävä yksi kutakin lämmitettävää asuinhuonetta kohden, yksi voimavirtaa tarvittaessa, yksi tariffiyksikkö kahta hehtaaria kohden. Jos on kysymyksessä pelkkä valovirta, on kustannettava yksi tariffiyksikkö neljää peltohehtaaria kohden jne., joka vuosi linjojen korjausmaksut ym. kulut. Nokia-yhtiö pidättää itselleen oikeuden määrätä, mitkä liikkeet ovat oikeutetut rakennustyöt suoritta-

maan. Kun täten vain harvat sähköliikkeet voivat kilpailla asennustöiden suorittamisessa, nousevat työkustannuksetkin erittäin kalliiksi. Harvemmin asutuilla seuduilla kohoavat sähköistämiskustannukset edellä esitetyistä moninkertaisiksi.

SKDL:n käsityksen mukaan tarvitaan maaseudun sähköistyksessä valtion tukea sekä maaseudun sähköyhtymille sähköenergian kulutushinnan alentamiseksi että vähävaraisille pienviljelijöille maaseudun omakotien ja pienasuntojen omistajille heidän taloutensa sähköistämisestä aiheutuvien kustannusten helpottamiseksi. Hallitus ja valtiovarainvaliokunta ehdottavat maaseudun sähköistyksen tukemiseen 400 milj. markkaa, eli samaa summaa kuin edellisenäkin vuonna.

Sähköistämissuunnitelma on laadittu vaatimuksiin nähden kovin rajoitetusti, mutta kun rakentamiskustannukset ovat jatkuvasti kohonneet, on tilanne varsinkin saaristossa ja Lapin läänin alueella muodostunut niin vaikeaksi, että rakennusvaiheessakin olevia suunnitelmia joudutaan keskeyttämään. Määrärahan pienuudesta johtuen on käytäntö muodostunut sellaiseksi, että tämän vuoden määrärahalla on maksettu edellisen vuoden velkoja. Useat maaseudun sähköistyksen asiantuntijat ovatkin lausuneet, että tarkoitukseen olisi varattava hallituksen ehdotuksen lisäksi ainakin 300 milj. markkaa.

SKDL:n ryhmä on asianomaiselle momentille ehdottanut 200 milj. markan lisäystä, eli se summa, mitä asianomainen ministeriö on arvioinut vähimmän tarpeen olevan.

Tämä surullinen tilanne ei ole kuitenkaan huolestuttanut valiokunnan porvarillisia ja sosialidemokraattisia jäseniä, vaan yksimielisesti he ehdottavat aloitteen hylättäväksi. Yksityisten sähkön tarvitsijain vaikeudet saattavat olla vielä suuremmat kuin yhtymäin. Pienviljelmienkin liittymismaksut ja sähkölaitteiden hankinta- ja asennusmaksut kohoavat helposti 50,000—1,000,000 markkaan ja vaikeimmissa tapauksissa siitä paljon yli. Maakunnalliset sähköyhtiöt yleenä vaativat vähintään 70—80 %:n tariffiyksiköiden mukaisen liittymisen ennen kuin työt muuntajapiirin alueella pannaan käyntiin. Kun siihen rahavaikeuksien takia monissa tapauksissa ei ole päästy, on sähköistäminen siltä alueelta jäänyt toteuttamatta. Rakennuskustannuksia ja sähköistämisen yleistä toteuttamista ajatellen olisi edullista, että liityntä ja työn suoritus tapahtuisi koko laajuudessaan ainakin siellä, minne runkojohdot tulevat vedetyiksi. Kun sähköistäminen läheskään kaikkien pienviljelijöiden ja muiden pienasuntojen omistajien kohdalta ilman valtion tukea ei ole mahdollista, niin tulisi valtion maakunnallisille sähköyhtymille myöntämiensä avustusten lisäksi erikseen tukea heikossa taloudellisessa asemassa olevia pienviljelijöitä ja maaseudun omakotien ja muiden pienasuntojen omistajia. Heille olisi riittävän edullisilla ehdoilla myönnettävä lainoja. Lainoitus voisi tapahtua asutuslautakuntien ja osuuskassojen välityksellä hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Kun pientalouksien rahatuloja maataloustuotteiden hintapolitiikan ja palkkojen alentamisen kautta jatkuvasti supistetaan, olisi lainojen korot säädettävä kohtuullisiksi ja siksi korko olisi määrättävä 2 %:ksi. Näitä näkökohtia silmällä pitäen onkin SKDL:n ryhmä tehnyt rahaasia-aloitteen, jossa ehdotetaan myönnettäväksi 500 milj. markkaa jaettavaksi tällaiseen tarkoitukseen. Ehdotuksen mukaan varoja jaettaisiin pitkäaikaisina lainoina 2 %:n korolla vähävaraisille pienviljelijöille maaseudun omakotien ja pienasuntojen omistajille heidän taloutensa sähköistämisestä aiheutuvien kustannusten suorittamista varten. Määrärahan hyväksyminen merkitsisi helpotusta myös maalaisliittoa ja sosialidemokraattista puoluetta äänestäneille kansalaisille. Mutta on jo aikaisemmin täällä todettu, että nämä puolueet pettävät vain niitä piirejä, joita he edustavat. Niin valtiovarainvaliokunnan sosialidemokraatit ja porvarilliset jäsenet ehdottavat tämänkin aloitteen hylättäväksi. Heidän mielestään etäisen maaseudun väki voi valontarpeensa tyydyttää vielä vaikka pärevalkealla.

Kuunnellessa täällä pankinjohtaja Junnilan puhetta tuli mieleen se, millä tavalla nykyinen hallitus suhtautuu niihin piireihin, joita pankinjohtaja Junnila lähinnä edustaa. Maassa on ollut voimassa pankkilaki, joka on kieltänyt pankkien vakinaisesti harjoittamasta teollisuutta ja liiketoimintaa. Kuitenkin kahden suurpankin, Kansallis-Osake-Pankin ja Pohjoismaiden Yhdyspankin haltuun on viimeisten vuosi-

kymmenien aikana kerääntynyt huomattava joukko suurempia ja pienempiä teollisuuslaitoksia. Pohjoismaiden Yhdyspankin omistuksessa on mm. suuret Åström-yhtiön tehtaat Oulussa. Kansallispankin hallussa on ollut Rauma-Raahe O. Y. ja sillä on useita teollisuuslaitoksia Raumalla ja mm. Pirkkalassa Pyhäjärven saha. On Repola-Viipuri Oy. sekä Lahti Oy., joka mm. omistaa Lahden-Loviisan rautatien, Valkon Laiva Oy:n ja useita muita liikelaitoksia ja kiinteistöjä. Viime vuonna hyväksyttiin pankkilakiin uusi muoto, jonka perusteella pankkien olisi myytävä nämä teollisuulaitoksensa ainakin kolmen vuoden kuluessa. Nyt on kulunut jo huomattava aika siitä, kun laki on ollut voimassa. Pohjoismaiden Yhdyspankin toimenpiteistä ei ole näkynyt mitään tietoa. Sen sijaan sanomalehdistön lukijoita on valistettu sillä tiedolla, että Kansallis-Osake-Pankki koettaa kiertää tätä toimenpidettä sillä, että näistä Kansallispankin hallussa olevista tehdaslaitoksista muodostetaan eri yhtiö. Nimeksi on mainittu tulevan Rauma-Repola Oy. Sanomalehtiselostuksissa kerrottiin, että asia on antanut paljon päänvaivaa Kansallispankin lakimiehille. Nyt nämät ovat keksineet asiassa tämän tien, yrittävät välttää lain määräykset sillä, että muodostetaan näistä myytäviksi määrätyistä laitoksista oma konserni, joka luonnollisesti jäisi Kansallis-Osake-Pankin omistukseen. Haluan korostaa tätä asiaa hallitukselle näin pöytäkirjojen kautta ja esitän kysymyksen: Miten hallitus suhtautuu Kansallis-Osake-Pankin suunnitelmiin pankkilain määräysten kiertämisessä?

Ed. Nykänen: Herra puhemies! Käsiteltävänä oleva „vakauttamisbudjetiksi" mainostettu valtion tulo- ja menoarvio vuodelle 1952 samoin kuin vakauttamisohjelma yleensäkin merkitsee käytännössä myöskin yhteiskunnallisten menojen siirtämistä entistä enemmän kuntien kannettavaksi. Tämä kuntia ja sitä tietä vähävaraisia veronmaksajia rasittava kehityssuunta tulee varsin selvästi näkyviin, kun vertaa käsiteltävänä olevaa tulo- ja menoarviota vuoden 1950 valtion tilinpäätökseen. Niinpä siitä huolimatta, vaikka vuoden 1950 tilinpäätöksen mukaan käytettiin kansakoulujen rakennusavustuksiin kunnille 1,500 milj. markkaa, ensi vuoden talousarviossa on tarkoitukseen varattu vain 1,250 milj. markkaa. Jokainen käsittää, ettei vuonna 1952 voida rakentaa samalla summalla samaa määrää kuin vuonna 1950. Ovathan hintojen nousun seurauksena rakennuskustannukset nousseet huomattavasti. Voidaan tietysti väittää, että mainittu määräraha on arviomääräraha, mutta ottaen huomioon nykyisen hallituksen niin voimakkaasti ajaman „vakauttajien" ohjelman, on selvää, että kuntien lakimääräisiäkin kansakouluavustuksia tullaan huomattavasti supistamaan, sillä olisihan edellä mainitsemieni tosiasioiden, rakennuskustannusten huomattavan nousun, pitänyt aiheuttaa määrärahan korottaminen. On selvää, ettei sanottu määräraha vastaa sitä tarvetta, jonka rakennusvelvoitteet kunnille kansakoulujen rakentamiseksi asettavat. Etenkin Itä- ja Pohjois-Suomessa ja maaseudulla yleensä oppivelvollisuuslain toteuttamiseksi kansakoulujen rakennustoimintaa olisi huomattavasti voimistettava eikä suinkaan päinvastoin. Kun myöskin määräraha, josta myönnetään lisäavustuksia köyhimmille ja harvaan asutuille kunnille kansakouluhuoneistojen hankkimiseksi tulo- ja menoarviossa on tosiasiallisesti pienempi kuin mitä tarkoitukseen käytettiin vuoden 1950 valtion tilinpäätöksen mukaan, joutuvat nämä kunnat sitäkin vaikeampaan tilanteeseen. Nyt käsiteltvänä olevassa talousarviossa on tarkoitukseen esitetty 330,000,000 markkaa, vaikka valtion vuoden 1950 tilinpäätöksen mukaan käytettiin 351 milj. markkaa. Täsäkin tapauksessa on määrärahan supistuminen sitäkin suurempi, kun huomioidaan tapahtunut hintojen nousu. Edellä mainitsemani pari esimerkkiä jo selvästi osoittavat „vakauttajien" pyrkimyksen rakennustoiminnan säännöstelemisen laajentamisen vakavasti uhkaavan kansakoulutoiminnan kehitystä ja vaikeuttavan kuntien taloudellista asemaa. Erikoisen raskaasti tällaisesta kehityssuunnasta joutuvat kärsimään köyhimmät ja harvaan asutuimmat kunnat ja niiden asukkaat, vaikka se tietysti tulee koskemaan kaikkiakin kuntia. Ilmeneepä jo vaikeuksia rajaseutujenkin koulutalojen rakennuslupien saannissa, kun kunnille pitäisi valtion antaa suurempia avustuksia kuin Etelä-Suomen kunnille, jotka niitä rakennuslupia paremmin saavatkin siitä syystä.

Sama määrärahojen riittämättömyys kuntien kannalta katsoen ilmenee muutoinkin 10 Pl:n kohdalla. 12 Pl:lla oleva määrä-

raha, helpotuksen myöntämiseksi kunnille maantiealueiden lunastamiseksi kylä- ja kuntateiden avustamiseksi, on täysin riittämätön. Tämä määrärahojen riittämättömyys tulee erikoisen räikeästi ilmi tarkastellessa 14 Pl:llä olevia määrärahoja avustuksiksi kunnille sosiaalisten menojen peittämiseksi. Vaikka kuinka hakisi määrärahaa esim. kunnalliskotien rakentamiseen, ei sitä löydä. Talousarviossa ei ole markkaakaan tällaiseen tarkoitukseen, vaikka maassamme on ainakin 100 sellaista huonossa taloudellisessa asemassa olevaa kuntaa, jotka eivät voi rakentaa kunnalliskotia. Lukuisia vanhoja kunnalliskoteja pitäisi korjata ihmisasunnoiksi kelpaavaan kuntoon. Niinikään kunnallisille sairaaloille varattu avustusmääräraha on täysin riittämätön. Aikaisemminkaan eivät kunnat ole saaneet niitä avustuksia, jotka niille lainsäädännön mukaan kuuluisivat. Valtiovallan taholta on kylmästi alennettu kuntien todellisuuspohjaisia kustannusilmoituksia ja sen mukaan on sitten avustukset myönnetty. Käsiteltävänä olevassa tulo- ja menoarviossa ei lisäksi ole huomioitu hintojen nousun aiheuttamia menojen lisäyksiä tässäkään tapauksessa.

Edellä esitetynlaisia esimerkkejä voisi tulo- ja menoarviosta poimia enemmänkin osoittamaan, kuinka tämä „vakauttamisbudjetti" merkitsee sanottujen rasitusten siirtämistä entistä enemmän kuntien kannettavaksi. Samanaikaisesti tällaiseen jatkuvasti tapahtuvan yhteiskunnallisten menojen siirtämiseksi kuntien kannettavaksi valtio on viime aikana yhä enemmän pakkolainannut kunnille kuuluvia vero-osuuksia. Ennakkoveroperintäjärjestelyssä jo alunperin valtio noudatti sitä periaatetta, että kunnille maksetaan ennakolta sille kuuluvasta vero-osuudesta 90 %. Tämähän jo tietää sitä, että valtio pakkolainaa 10 % kunnille kuuluvista veroista. Mutta sekään ei ole viime vuosina riittänyt. Asiantuntijain laskelmien mukaan valtio maksoi viime vuodelta kunnille vero-osuuksia kaikkiaan 18,9 miljardia markkaa. Tästäkin summasta n. 1 miljardia markkaa oli vuoden 1949 tasoituserä. Mainitun asiantuntijan laskelman mukaan kuntien lopullinen osuus viime vuoden veropidätyksistä nousi lähes 23 miljardiin markkaan. Vuoden vaihteessa valtiolla oli siis kunnille kuuluvia varoja hallussaan lähes 5 miljardia markkaa. Valtion taholta ei, kuten muistetaan, suostuttu edes sellaiseen ennakkovero-osuuksien korotukseen, johon tulojen nousua koskevien laskelmien mukaan olisi ollut riittävän pätevät todistukset. Tahallisesti siis pakkolainattiin kunnille kuuluvia vero-osuuksia valtion tilinpäätöksen tasapainoon saattamiseksi. Lisäksi on todettava, että ennakkovero-osuudet jaetaan kunnille vuosineljänneksittäin. Tämähän merkitsee sitä, että valtio tälläkin tavalla pakkolainaa jatkuvasti kunnille tulevia vero-osuuksia. Sen seurauksena kunnat usein joutuvat itse ottamaan lainaa aina valtiolta saamansa vero-osuuden saantipäivään asti 3 kuukaudeksi kerrallaan. Tämä järjestelmä kunnille kuuluviin ennakkovero-osuuksiin nähden alussa mainitsemassani tuloarviossa ja vakauttamisohjelmassa ilmenevän menetelmän kanssa yhteiskunnallisten menojen siirtämiseksi yhä suuremmassa määrässä kuntien kannettavaksi osoittaa, että kuta pitemmälle „vakauttaminen" kehittyy ja kuta useampia käsiteltävänä olevanlaisia talousarvioita käsitellään, sitä raskaammaksi tilanne muodostuu kunnille. Mitä hyötyä „vakauttaminen" tuo sitten veronmaksajille! Sillä jos valtion veroissa tehdään näennäisiä huojennuksia, edellämainitun kehityksen seurauksena kunnallisveroja ollaan pakotetut korottamaan. Kuluvana vuonna suoritetun verotuksen perusteella voidaan todeta, että koko maassa veroäyrin hinta on noussut keskimäärin noin 1 markalla. Kun kunnallisvero on vain jakovero, on mainitusta kehityksestä seurauksena työtätekevien ja muiden pienempien veronmaksajien jatkuva verotaakan kasvu ja verojen siirtyminen entistä enemmän heidän kannettavakseen. Tältäkin osalta „vakauttamisohjelma" ja sen mukainen valtion tulo- ja menoarvio merkitsee työtätekevän väestön elintason alentamista. Siksipä niin työtätekevän väestön kuin kuntienkin edun mukaista on taistella tällaista „vakauttamista" vastaan.

Ed. Prunnila: Herra puhemies! Kun on muodostunut käytännöksi, että tässä yhteydessä tarkastellaan valtiollista elämää ja hallituksen toimintaa kokonaisuudessaan, eikä vain tulo- ja menoarvion osalta, niin käytän hyväkseni tilaisuutta kiinnittääkseni huomiota siihen, että työläisten järjestäytymisoikeutta myös viime aikoina on

rajoitettu tavalla, joka on jyrkässä ristiriidassa lakiemme ja hyväksymiemme kansainvälisten sopimusten kanssa.

Erikoisen räikeänä nämä demokraattisten oikeuksien loukkaamiset ovat ilmenneet koko maata käsittävän putkityöläisten lakon, samoin kuin Merimies-Unionin edustajakokouksen yhteydessä. Suomen Putkimiesliitto r. y:lle ei ole annettu oikeutta neuvotella ja päättää putkityöläisiä koskevasta työehtosopimuksesta vastaavan työnantajajärjestön, Suomen Putkijohtotyönantajain Liiton kanssa. Ja putkityöläisten asiasta ovat heitä kuulematta päättäneet ne, joille tämä päätäntävalta ei mitenkään olisi kuulunut.

Kun Suomen Metallityöntekijäin Liitto syyskuussa 1949 erotti putkityöläiset Metallityöväen Liitosta, pyysivät putkityöläiset SAK:lta lupaa saada liittyä jäseneksi Suomen Rakennustyöläisten Liittoon. Kun se estettiin perustivat putkityöläiset Tampereella kesäkuun 18 päivänä 1950 pitämässään kokouksessa oman liittonsa, Suomen Pukimiesliitto r. y:n. Käytännöllisesti katsoen kaikki, noin 90 % alan työläisistä, liittyi tähän liittoon. Suomen Putkimiesliitto anoi pääsyä SAK:n jäsenyyteen, mutta SAK:n oikeistososialidemokraattinen johto hylkäsi tämän pyynnön. Ei kuitenkaan se, että SAK kieltäytyi ottamasta Putkimiesliittoa jäsenyyteensä, muuta sitä tosiasiaa, että liitto edustaa maan putkityöläisiä, koska he kuuluvat siihen. Tällä kieltäytymisellään ottamasta putkityöläisiä SAK:oon, sen oikeistolainen johto halusi osoittaa työnantajille, miten nämä voivat putkityöläisiin ja heidän järjestöihinsä suhtautua. Tätä SAK:n osoitusta seuraten Suomen Putkijohtotyönantajain Liitto kieltäytyikin neuvottelemasta Suomen Putkimiesliiton kanssa alan työläisiä koskevista työehdoista, perustellen kieltäytymistään sillä, että työnantaja ei voi olla työehtosopimusneuvotteluissa liiton kanssa, joka ei kuulu SAK:oon. Oikeistososialidemokraattien antamat neuvot kelpasivat työnantajalle.

Putkityöläisillä ei tässä tilanteessa ollut muuta mahdollisuutta kuin lähteä taistelulla puolustamaan järjestäytymis- ja työehtosopimuksen solmiamisoikeuksiaan. Niin alkoi koko maata käsittävä putkityöläisten lakko helmikuun 8 päivänä 1951. Tämän 8 kuukautta kestäneen lakon aikana harjoittivat työnantajat mitä häikäilemättömintä terroria ja kiristystä lakossa olevia putkityöläisiä kohtaan ja vahingoittivat myöskin koko maamme talouselämää. Siitä muutamia esimerkkejä. Kiertokirjeessään n:o 509/51, lähetetty 9. 2. 1951, Suomen Työnantajain Yleinen Ryhmä kiinnittää jäsentensä huomiota niihin toimenpiteisiin, mihin Putkijohtotyönantajain Liitto on ryhtynyt, mm. siihen, ettei raaka-aineita saa lakon aikana myydä työnantajaliiton ulkopuolella oleville liikkeille ja teollisuuslaitoksille ilman työnantajaliiton työvaliokunnan lupaa. Suomen Työnantajain Keskusliitto piti välttämättömänä ryhtyä kaikkiin niihin toimenpiteisiin, joista oli päätetty keskusliiton hallituksen kokouksessa 16/11 1950 ja mitkä toimenpiteet tarkoittivat lakossa olevien putkityöläisten asettamista boikottiin siten, ettei kukaan työnantajaliittoon kuuluva työnantaja ota heitä työhön. Lisäksi työnantajaliitto päätti, ettei sellaiselle putkityönantajaliikkeelle tai muulle putkityötä suorittavalle, joka tekee sopimuksen Putkimiesliiton kanssa taikka ottaa työhön lakossa olevia putkityöläisiä, saa tehdä mitään tilauksia eikä myöskään suorittaa mitään heidän tilaamiaan tarvikkeita tai ostaa jotakin heiltä, mikäli Putkijohtotyönantajaliitto ei ole nimenomaan siitä ilmoittanut. Kiertokirjeessään n:o 510/51 13 12 1951 Suomen Työnantajain Yleinen Ryhmä lähetti jäsentoiminimien toimitusjohtajille henkilökohtaisesti Suomen Työnantajain Keskusliitolta saamansa luettelon Putkijohtotyönantajienliiton jäsenten palveluksessa olevista työntekijöistä.

Kuten esimerkeistä käy selville, oli mustalistajärjestelmä kehitetty huippuunsa samoinkuin muukin boikotti, jota harjoitettiin niin työläisiin kuin työntekijäin kanssa sovintoa haluaviin työnantajiinkin nähden.

Kaikkien lisäksi myöskin Suomen Metallityöväen Liiton oikeistojohto yhtyi tähän terroriin ja hajoitustoimintaan, tekemällä 24/2 1951 putkimiesten nimissä sopimuksen Putkijohtotyönantajaliiton kanssa, hajoittaakseen täten putkimiesten rintaman ja mitätöidäkseen heidän taistelunsa, taistelun, jossa ei ollut kysymys muusta kuin työehtosopimuksen solmiamiesta Suomen Putkijohtotyönantajain Liiton kanssa.

Tässä lakon murtamispuuhassa mentiin niinkin pitkälle, että kuljetettiin Ruotsista rikkureita putkityöläisten lakkoa murta-

maan ja puolustamaan täten ns. länsimaista demokratiaa.

Tämän työnantajakapitalistiemme ja heitä tukevien SAK:n ja Suomen Metallityöväenliiton oikeistososialidemokraattisten johtajien menettely on ollut täysin maamme voimassa olevien lakien ja kansainvälisten sopimusten vastaista. Perustuslaissa nimenomaan taataan jokaiselle maamme kansalaiselle yhdistymisvapaus. Työehtosopimuslain 1 §:ssä niinikään selvästi sanotaan, että sopimuskumppaneina ovat ammatilliset järjestöt, yksi tai useampia. Myöskin työriitojen sovittelusta annetun lain 4 ja 7 §:stä selvästi ilmenee, että laki tunnustaa työriitojen sattuessa sopimuskumppaniksi työriidassa olevien työläisten ammatillisen järjestön.

Ei pitäisi olla kenelläkään epäselvyyttä siitä, että Suomen Putkimiesliitto r.y., johon lähes sataprosenttisesti putkimiehet kuuluvat, on heidän järjestönsä ja on ollut oikea sopimuskumppani putkimiesten työehdoista sovittaessa. Kun näin ei ole tapahtunut, kun sopimusoikeutta on loukattu, niin hallitus on lyönyt laimin sille kuuluvat tehtävät.

Tässä on rikottu myöskin vuoden 1949 joulukuun 30 päivänä voimaan saatettua kansainvälistä sopimusta, joka koskee ammatillista järjestäytymisvapautta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelua. Mainitun sopimuksen 2 artiklassa sanotaan: „Työntekijöillä ja työnantajilla ilman mitään eroitusta on oikeus perustaa mielensä mukaisia järjestöjä ja liittyä sellaisiin ilman muita ehtoja kuin mitä asianomaiset yhdistyssäännöt edellyttävät".

Kansainvälisen sopimuksen mukaan putkimiehillä on ollut täysi oikeus järjestäytyä sillä tavalla kuin he ovat tehneet.

Saman sopimuksen 3 artiklassa sanotaan: „Työntekijöiden ja työnantajain järjestöillä on oikeus laatia omat sääntönsä ja ohjeensa, valita vapaasti edustajansa, järjestää hallintonsa ja toimintansa sekä laatia toimintaohjelmansa".

Tämän mukaisesti ovat putkimiehet menetelleet. Näin ollen heillä olisi myös pitänyt olla kaikki oikeudet neuvotella ja päättää alansa työntekijäin työehdoista.

Samalla tavoin kuin putkimiesten kohdalla on rikottu lakeja ja kansainvälisiä sopimuksia, rikottiin niitä myöskin silloin, kun herra Wällärin sallittiin väkivaltaisesti ottaa haltuunsa Merimies-Unionin hallinta. Järjestyneet merimiehet valitsivat edustajansa täysin sääntöjen mukaisesti ja valitsivat Merimies-Unionin johdon täysin sääntöjensä mukaiselle tavalla. Kuitenkin herra Wälläri sääntöjen vastaisesti hankkimiensa väkivaltamiesten avulla otti käsiinsä Merimies-Unionin hallinnon, ja viranomaiset eivät ole ryhtyneet mihinkään toimenpiteisiin laittomuuksien estämiseksi.

Edellä mainitsemani kansainvälisen sopimuksen 11 artiklassa sanotaan: „Kukin kansainvälisen työjärjestön jäsenvaltio, jonka suhteen tämä sopimus on voimassa, sitoutuu ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin ja sopiviin toimenpiteisiin turvatakseen työntekijöille ja työnantajille ammatillisen järjestäytymisoikeuden vapaan harjoittamisen". Hallitus ei ole valvonut tämän sopimuksen noudattamista turvaamalla työläisille vapaata järjestäytymisoikeutta. Päinvastoin on noudatettu sitä Fagerholmin hallituksen aikaisen oikeusministeri Suontaustan lausumaa ajatusta, että keinoista ei ole välitettävä, kun järjestöt vain pysyvät taatusti oikeistososialidemokraattien hallinnassa. Tämän ohjeen noudattaminen on jo edellämainittujen lisäksi johtanut siihen, että osa kansastamme on diskriminoitu ja siten on rikottu myöskin rauhansopimusta.

Kaikkien näiden kiristystoimenpiteiden tarkoituksena, joita työnantajakapitalistit oikeistososialidemokraattien tuella ovat harjoittaneet, on kansan elintason entisestäänkin alentaminen ja kapitalistipiirien voittojen lisääminen. Kun hallitus ei ole näitä täysin lainvastaisia toimenpiteitä estänyt, osoittaa se että hallitus on ollut myötävaikuttamassa kansan demokraattisten oikeuksien supistamiseen ja täten pyrkii työläisten elintason laskemiseen.

Ed. Aitio: Herra puhemies! — Edustajia on tällä kertaa tavallista vähemmän täällä istuntosalissa, johtuen ehkä siitä, että hallituspuolueen ryhmät kuulemani mukaan viettävät pikkujoulujuhliaan parhaillaan, maalaisliiton ryhmä ravintola Kestikartanossa ja sosialidemokraatit ravintola Vaakunassa, ja pitänevät ehkä siellä parlamenttia ja puheenvuoroja. Kun uutena edustajana on ensi kertaa saanut olla mukana valtiovarainvaliokunnassa ja täällä istuntosalissa käsittelemässä ja kuulemassa tulo- ja menoarvion käsittelyä, niin huo-

maa, miten useissa puheenvuoroissa on toistunut tuo sama teksti: maamme talouselämä on vakautettava, budjetti on laadittava sen mukaisesti, sosiaali- ja kulttuurimäärärahoja on supistettava, jos mielimme saavuttaa tasapaino-ohjelman edellyttämiä tuloksia. Uhrauksia on tehtävä, on puheenvuoroissa hallitusrintaman taholta hyvin voimakkaasti korostettu. Kun valtiovarainvaliokunta hyväksyi ensimmäisessä lukemisessa muutaman miljardin markan lisäyksen hallituksen esittämän budjetin menopuolella, jotka kohdistuivat suurimmalta osaltaan asuntotuotannon tehostamiseen, sairaaloiden ja koulujen rakentamiseen, muiden sosiaali- ja kulttuurimäärärahojen lisäämiseen sekä teiden ja rautateiden parantamiseen, niin hallitus antoi hyvin tiukkasanaisen lausunnon, jossa mainittiin, että hallitus ei voi toteuttaa budjettia, ellei mainittuja valiokunnan tekemiä lisäyksiä toisessa lukemisessa tulla poistamaan hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Vedottiin vakauttamiseen, tasapaino-ohjelmaan, ja annettiin eräänlainen perustuslaki valiokunnan noudatettavaksi, jota sitten hallituspuolueen edustajat yhteisvoimin noudattivatkin oikeiston antaessa eräänlaista sivustatukea mainitulle perustuslaille. Tämän hallituksen ja hallituspuolueiden omaksuma ja viitoittama talouspoliittinen linja tuntuu hyvin kummalliselta, suorastaan oudoksuttavalta. Monessa eri yhteydessä on todettu, mitenkä maamme ulkomaanvientisuhdanteet elävät korkeakonjunktuurin aikakautta ja sitä myöskin numerot osoittavat, joihin tässä yhteydessä on tarpeetonta yksityiskohtaisemmin puuttua. Maan teollisuuden tuotanto osoittaa jatkuvaa kohoamiskäyrää, ja saman aikaisesti on kansan elintasoa painettu alaspäin, mikä täällä keskustelun kuluessa on jo riittävän selvästi numeroillakin osoitettu. Tässäkin on vedottu vakauttamisen onnistumiseen. Edullisista suhdanteista ja talouselämän noususta huolimatta ei kuitenkaan pystytä esim. kohottamaan asuntotuotantoa maassamme niin suureksi, että se vastaisi edes vuoden normaalista asuntojen tarvetta, vaan päinvastoin on jatkuvasti suunniteltava toimenpiteitä, miten voitaisiin supistaa asuntotuotantoa nykyisestään. Esimerkkinä voidaan viitata Sosiaalisen tutkimuslaitoksen antamiin tietoihin, joista ilmenee, että asunnonhakijoiden lukumäärä oli kulumassa olevan vuoden syyskuussa 3.1 % suurempi kuin vastaava luku oli viime vuoden vastaavana aikana. Nyt budjettiin esitetyillä määrärahoilla asiantuntijoiden lausumien mukaan ei voida rakentaa edes sitä määrää asuntoja kuin kuluvan vuoden aikana. Tämä merkitsee, että asuntotuotantoa on edelleen supistettava ja asunnon tarvitsijoiden huomattavan suuri reservi tulee entisestään tuntuvasti kasvamaan niin maaseudulla kuin kaupungeissakin. Edelleen voidaan sanoa, että ei pyritä varaamaan maaseudun nuorisolle riittäviä ja kunnollisia kansakouluja, vaan näidenkin tärkeitten laitosten rakennustoimintaa hallituksen ja hallituspuolueiden suunnitelmien mukaan on nykyisestään noin puolella supistettava. Kun maalaiskuntien kansakouluhuoneistojen rakennusavustuksiin myönnettiin jo vuonna 1950 1,506,999,203 mk ja kuluvan vuoden aikana joudutaan mainittuun tarkoitukseen käyttämään annettujen tietojen mukaan vähintään noin 1,700 milj. mk, niin hallitus ja valtiovarainvaliokunnan enemmistö, sosialidemokraatit ja porvarit, esittävät mainittuun tarkoitukseen myönnettäväksi ensi vuotta varten vain 1,250 milj. markkaa. Kun ottaa huomioon sen seikan, että kustannustasossa on tapahtunut huomattavaa kohoamista esim. vuoden 1950 kustannustasoon verrattuna, merkitsee budjettiin varattu määräraha noin puolta mainitun vuoden määrärahasta. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että kansakoulujen rakennustoimintaa on tarkoituksena supistaa nykyisestään noin puolella. Tämä siitäkin huolimatta, että tarve on monissa maaseutukunnissa suorastaan huutava. Ellei voida antaa maamme ylioppilaille muutaman kymmenen miljoonan markan lainaa oppilasasuntojen rakentamista varten lähinnä niille opiskelijoille, joiden kotipaikka ei ole yliopistokaupunki, vaan tässäkin olisi noudatettava hallituksen ja hallituspuolueiden omaksumaa linjaa, että 95 milj. markan laina olisi poistettava budjetista, mikä esitys ei kuitenkaan saanut riittävää kannatusta valtiovarainvaliokunnassa maalaisliiton ja sosialidemokraattisen ryhmän edustajien hyvästä halusta huolimatta, ellei voida perustaa maaseudun vähävaraiselle nuorisolle muutamia kunnallisia keskikouluja, jotka merkitsevät 3 milj. markan menoerää, kouluja, joista on saatu tähän mennessä jo hyviä kokemuksia ja jotka antavat köyhille työ-

läiskotien lapsille myöskin tilaisuuden opiskeluun, tehdään muutamien satojen tuhansien markkojen vähennyksiä koulukalustojen hankintamäärärahoista sekä poistetaan kokonaan yksityisten oppikoulujen rakennusavustukset ja lainat, joita aikaisemminkin on ollut talousarviossa hyvin niukasti. Yksityisoppikouluja on ollut suorastaan pakko perustaa monelle maaseutupaikkakunnalle, koska valtion kouluja ei ole riittävästi aikaansaatu. Useilla paikkakunnilla ovat koulut käyneet ahtaiksi ja puutteellisiksi ja ovat näin ollen lisärakennusten ja korjausten välttämättömässä tarpeessa. Valtion olisi myös kohtuussyistä annettava tukensa mainituille oppilaitoksille tässä tilanteessa.

Millä näitä asioita pyritään hoitamaan ja miten niitä pystytään järjestämään, jos vientisuhdanteet olisivat maassamme epäedulliset, jos teollisuustuotantomme ei olisi kohonnut niin voimakkaasti, kuin mitä se on, ja jos kansan elintasoa olisi kohotettu eikä alennettu, tähän olisi mukava saada vakauttajilta vastaus. Jos maamme nykyiselle hallitukselle ja hallituspuolueille ei riitä se, että vakauttamisen ja tasapainoohjelman ym. ohjelmien onnistumiseksi on kansan elintasoa laskettu, vaan on lähdettävä lisäksi nykyisestä tinkimään, kaupunkien ja maaseudun asuntorakennustuotantoa, supistamaan kansakoulujen rakennustoimintaa, maaseudun kulttuuritoimintaa, tinkimään välttämättömistä kansakoulujen, oppikoulujen ja korkeakoulujen määrärahoista, supistamaan sairaalarakennustoimintaa nykyisestään, esim. lähdettävä sille tielle, kuin mitä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja ed. Tanner ehdotti, että Oulaisten tuberkuloosiparantolan rakennustoimintaan varatut määrärahat olisi poistettava budjetista, koska parantola mukamas ei ole välttämätön nykypäivien Suomessa, johon käsitykseen täällä yhtyi myöskin saman ryhmän Simonen, tai lähdettävä sille tielle, mihin hallituspuolueet ja oikeistooppositio pyrkivät, että esim. Helsingin yleisen sairaalan rakennustoimintaan varatut määrärahat poistettaisiin siitäkin huolimatta, vaikka sairaalan rakentamista varten on tehty jo yksityiskohtaiset suunnitelmat ja piirustukset ja lisäksi työt pantu jo alulle, käytetty siis tarkoitukseen muutamia miljoonia markkoja, onko tämä sitä suunnitelmallisuutta, pitkän tähtäimen politiikkaa ja valtion ja kansamme etujen mukaista asioiden hoitoa. Sanoisin, että ehkä hallituksen ja hallituspuolueitten olisi viisainta tarkistaa tuota vakauttamisohjelmaa ja siihen sisältyviä tasapaino-, investointien supistamista ynnä muita ohjelmia. Ehkä jossakin on vikaa olemassa, joka mahdollisesti saattaisi löytyä.

Vertailun ja esimerkin vuoksi mainitsen vain edustajille, että meillä Euroopassa on useita valtioita, joiden sodasta kärsimät vauriot olivat hyvin huomattavia. Miljoonakaupungit ja suuret maaseutukeskukset hävitettiin maan tasalle, mutta näistä suurista vaurioista ja hävityksistä huolimatta jo tähän mennessä on miljoonille ihmisille rakennettu uudet asunnot, rakennettu uusia sairaaloita, koulutaloja, muita kulttuuri- ja sosiaalisia laitoksia, suuria teollisuuslaitoksia jne. ja kaiken tämän lisäksi on pystytty kansan elintasoa kohottamaan vastaavasti tuotannon kehittymisen ja lisääntymisen kanssa. Näin on tapahtunut lähinnä juuri paljon parjatuissa kansandemokratian maissa ja Neuvostoliitossa. Jos näissä valtioissa olisi asioita hoidettu samalla tavalla ja kuljettu samaan suuntaan kuin meillä täällä, niin jälleenrakennus näissä valtioissa kestäisi varmasti satoja vuosia. Eiköhän jossakin ole meillä vika olemassa. Ainakin minulla on sellainen käsitys. Tämä käsitykseni on entisestään vain vahvistunut, kun olen joutunut seuraamaan, kuten alussa mainitsin, budjetin käsittelyä valtiovarainvaliokunnassa ja nyt täällä eduskunnan istunnossa. Nykyinen vakauttaminen ja tasapainoittaminen merkitsee edistyksen ja kansan hyvinvoinnin jarruttamista samanaikaisesti, kun meillä olisi mahdollisuudet hoitaa ja kehittää asioita päinvastaiseen suuntaan. Mutta se merkitsee luopumista nykyisestä talouspolitiikasta ja muistakin asioitten hoidosta. Se merkitsee, että meidän olisi muutettava nykyistä suuntausta.

Täällä keskustelun ensimmäisissä puheenvuoroissa valtiovarainministeri Rantala mainitsi, että nyt esillä oleva budjetti on myöskin olympiavuoden budjetti, mikä pitää paikkansa. Siksi on myöskin muutamalla sanalla tähän kysymykseen puututtava. Tulevan kesän kuluessa tullaan maassamme suorittamaan XV nykyaikaiset olympiakisat, joihin odotetaan koko maailman urheilevan nuorison osallistuvan ei kansalli-

sen kiihkon ja rotuvainon merkeissä vaan kansojen välisen ystävyyden, veljeyden ja rauhansiteitten lujittamisen merkeissä. Niinpä eri valtioiden katseet ovat tällä hetkellä ja tulevina kuukausina tähdätyt erikoisesti juuri maatamme kohtaan lähinnä tietysti juuri olympialaisten ennakkovalmisteluihin ja kaikkiin niihin seikkoihin, jotka liittyvät kisojen valmistelutoimenpiteisiin. Mutta on aivan selvää, että ne monet katseet eivät ole kohdistetut vain kisojen tekniliseen järjestelypuoleen, vaan myös koko siihen ilmapiiriin, joka kisojen ympärillä ja sen valmisteluissa vallitsee ja siihen ilmapiiriin ja olotilaan, joka maassamme vallitsee. Vaikka kisojen järjestelyistä lähinnä luonnollisesti vastaakin olympiakisojen varsinaiset johtoelimet, niin myöskin valtiovallastamme tulee riippumaan, millaiseksi XV olympialaiset tulevat muodostumaan, sillä jälkiarvostelut, olkootpa ne sitten myönteisiä tai kielteisiä, tulevat kohdistumaan koko valtioon ja luonnollisesti sen johtoon. Siksi ei voida sanoa, etteikö tätä tulevan kesän kansainvälistä tapahtumaa olisi syytä muutamalla sanalla myöskin täällä eduskunnassa kosketella.

Valtio on joutunut taloudellisesti tukemaan kisojen ennakkovalmisteluja ja järjestelytoimenpiteitä hyvin huomattavasti. Ja niinpä esillä olevassakin talousarviossa ilmenee monia sellaisia määrärahoja, jotka välittömästi tai välillisesti liittyvät olympiakisojen järjestelyyn. Valtiolla on myöskin edustajansa olympiakisojen järjestelykomiteassa. Valtiovalta on pakotettu puuttumaan monella tavalla joko välittömästi tai välillisesti kisojen järjestelyasioihin ja niin ollen on myöskin vastuussa niiden onnistumisesta. Kisojen järjestelyissä ja suurissa ennakkovalmisteluissa aina alkutoimenpiteistä alkaen on vedottu koko kansan yhteiseen asiaan. Vetoomus on kohdistettu kaikkiin kansankerroksiin toivossa saada kaikkien piirien yksimielinen ja vilpitön tuki tuleville urheilun suurkisoille, olympialaisille. Tällainen vetoomus on esitetty tähän mennessä jo monta kertaa ja monen eri asian yhteydessä. Sanoisin, että tämä on ymmärrettävistä syistä ollut aivan oikein, että näin on menetelty, koska muunlainen menettely ei olisi tuottanut niitä tuloksia, mitkä nyt jo tähän mennessä on saavutettu kansan yksimielisen tuen kautta. Voidaan varauksetta todeta, että esitetyt vetoomukset ovat jatkuvasti tuottaneet odotettua vastakaikua kaikkien yhteiskuntapiirien taholta. Tämä on ilmennyt riittävän selvästi täällä eduskunnassakin, kun on käsitelty valtion tulo- ja menoarviota valtiovarainvaliokunnassa esim. kuluvan vuoden syksyllä. Tämä on ilmennyt myös eri kuntien kohdalla sekä yleensä kaikkialla muuallakin, missä on jouduttu keskustelemaan tai päättämään olympiakisoja koskevista asioista. Voidaan liioittelematta sanoa, että myötätunto on ilmennyt koko kansan keskuudessa vilpittömän yksimielisenä. Yhteinen ajatus ja toivomus on ollut kaikilla juuri se, että kisat saadaan onnistumaan mahdollisimman hyvin, niin hyvin, kuin ne pienessä maassa yleensä voidaan saada onnistumaan ja jotta ne vastaisivat olympiakisojen suuria ja yleviä päämääriä kansojen välisen veljeyden ja rauhan kisoina ja jotta kansainväliset ystävämme saisivat myönteisen kuvan itse kisoista kuin myöskin kisojen ympärillä tapahtuvasta elämästä maassamme. Tämän kaiken myönteisen kehityksen ja toteamuksen jälkeen on kuitenkin valittaen todettava, että aivan viime viikkoina, siis kisojen viimeistelyvaiheen aikana on tässä yksimielisyydessä alkanut ilmetä rikkinäisyyttä. Tämä säröily on alkanut ilmetä olympiakisojen korkeimmassa johdossa suoranaisena ja hyvin häikäilemättömänä vainona, jota ei voida vaitiollen sivuuttaa ja josta on täällä eduskunnassa syytä mainita erikoisesti juuri siitä syystä, koska alussa mainitsin, että yhteiskuntamme korkein johto on vastuussa kisojen onnistumisesta. Käsitykseni mukaan tuo poliittinen taistelu on muodostunut eräänlaiseksi vakavaksi uhkaksi koko olympiakisojen onnistumiselle. Suomen Olympiakomiteassa sekä Helsingin kisojen korkeimmassa johtoportaassa on ollut edustettuina eri yhteiskuntapiirit omien edustajiensa kautta, mikä on aivan ymmärrettävää ja luonnollista, koska kysymyksessä ovat urheiluhistoriamme suurimmat kansainväliset kisat. Tosin on sanottava, että tämä eri yhteiskuntapiirien edustus ei ole ollut läheskään tasasuhtainen esim. eduskuntamme voimasuhteitten mukainen, vaan epäsuhde on hyvin huomattava. Tämä ei ole kuitenkaan synnyttänyt suurempaa tyytymättömyyttä ja erimielisyyttä kisojen järjestelyissä, vaikka tämä toteamus on tehty. Mutta kun viime päivien poliittiset toimenpiteet osoittavat,

että mainitussa epäsuhteellisuudessa mennään jo niin pitkälle, että huomattavan kansanosamme, työväestön, edustus suljetaan kokonaan pois kisojen johtoportaista on asioissa menty silloin jo liian pitkälle. Suomen Olympiavaltuuskunnassa sekä sen johtokunnassa, jossa työväestöä edustavilla piireillä oli ainoastaan yksi edustaja, insinööri Yrjö Enne erotettiin hänet mainitusta johtoelimestä ilman minkäänlaisia perusteita ja lisäksi vielä sääntöjen vastaisesti. Tiedot kertovat, että insinööri Enteen erottamista suunnitellaan myöskin XV olympiakisojen järjestelytoimikunnasta, jossa hän niinikään on ainoana työväen piirien edustajana. Suunnitteilla on tällä kertaa sääntöjen muuttaminen, jotta erottaminen voitaisiin suorittaa mainitun toimenpiteen jälkeen.

Olympiakisojen korkein johto on lähtenyt häikäilemättömän poliittisen pelin tielle, mutta toimenpiteet ja suunnitelmat kisojen politisoimiseksi eivät rajoitu yksin edellä mainittuihin tapahtumiin. Näiden menettelyjen lisäksi on suunniteltu muodostettavaksi erikoinen valtion komitea suunnittelemaan erilaisia poikkeuslakeja, jotka tulisivat koskemaan nykyisin voimassaolevia työaikalain, vuosilomalain ja työehtosopimusten määräyksiä. On tarkoitus saattaa voimaan poikkeuslait, joilla työläisten oikeuksia olympiakisojen varjolla pyritään kuristamaan ja vastaavasti työnantajien etuisuuksia ja voitto-osuuksia lisäämään. Tämä ilmenee niistä tiedoista, joita julkisuudessa on jo ilmennyt, ja jotka perustuvat olympiakisojen huoltojaoston muistioihin, joissa mainitaan mm.: ylityön teettäminen käy välttämättömäksi, kielto käyttää nuorta työvoimaa anniskeluravintoloissa olisi kisojen ajaksi kumottava, lomien suhteen voivat erityiset järjestelyt olla välttämättömiä, leipomoissa ylityönteko käy välttämättömäksi jne.

Käsitykseni mukaan tällaiset kysymykset on ratkaistava asianomaisten työmarkkinajärjestöjen välisissä neuvotteluissa eikä lähteä sille tielle, että valtioneuvosto muodostaa komitean laatimaan päätöksiä, jotka ovat ristiriitaisia voimassa olevien lakien kanssa ja jotka tulevat synnyttämään erimielisyyttä ja melko varmasti työntekijäin yksimielisen vastustuksen myöskin olympiakisoihin nähden, joiden varjolla mainittuja päätöksiä pyritään tekemään.

Me voimme kysyä, mihin mainitunlaisilla toimenpiteillä pyritään ja mitä niillä saadaan aikaan. Kaikkien näiden tapahtumien jälkeen, joista edellä on mainittu muutamalla sanalla, ei voi tulla mihinkään muuhun lopputulokseen kuin siihen, että tulevista olympiakisoista pyritään aikaansaamaan poliittiset kisat, jotka eivät tule vastaamaan kisojen arvokasta luonnetta ja niitä kauniita päämääriä, joiden merkeissä kisat olisi järjestettävä. Mainituilla toimenpiteillä pyritään ilmeisesti myöskin määrätyllä tavalla vaikuttamaan olympiakisojen kansainväliseen osanottoon kielteisesti. Saamaan aikaan sen, että suuri osa tunnettuja urheilumaita on pakotettu jäämään syrjään koko kisoistamme, aikaansaadaan se, että kisoista muodostuu vain ns. „tynkäkisat" ja luonteeltaan ja tarkoitukseltaan samanlaiset kuin mitä olivat aikoinaan Berlinin olympialaiset. Tuntuu siltä, että kisojemme johto ja sitä ulkopuolelta ohjaavat ja sille tukeaan antavat piirit pyrkivät tietoisesti edellämainitunlaiseen päämäärään. Mihinkään muuhun lopputulokseen ei voine tulla, kun huomioi viime viikkojen tapahtumia olympiakisojen johdossa. On aivan selvää, että mainitunlaiset poliittiset toimenpiteet, jotka ovat muodostuneet hyökkäykseksi työväestöä vastaan, ovat vaikuttaneet myös omalta osaltaan kielteisesti kisojen valmisteluihin. Tiedot ovat alkaneet kertoa, miten esim. urheiluväen keskuudessa on syntynyt tyytymättömyyttä, miten työläispiireissä on alettu suhtautua epäilevästi koko kisoihin, miten olympiamerkkien myynnissä on alkanut ilmetä vaikeuksia ja vastustusta ja monia muita seikkoja kertovat tiedot, joita saapuu eri puolilta maatamme. Esimerkit ja tiedot kertovat, että yhtenäinen valmistelu ja suhtautuminen on katoamassa niiden poliittisten toimenpiteiden jälkeen, jotka olympiakisojen korkeimmassa johdossa ovat tapahtuneet ja tapahtumassa ja jotka ovat kohdistuneet juuri työväestöä vastaan.

Kansainväliset seuraamukset eivät luonnollisesti vielä toistaiseksi ole näkyvissä, mutta saattaa olla, että merkit alkavat näkyä myöskin kansainvälisellä rintamalla. Maamme työläisurheiluväki ja urheilunystävät yleensä eivät voi eivätkä tule hyväksymään hyökkäystä, joka on alotettu sitä vastaan. Sen vuoksi, että urheiluväki ja urheilun ystävien toivomus on ollut, että

kisoista muodostuisi koko kansan yhteisesti järjestämät kisat, joihin voisivat saapua kaikkien kansojen urheileva nuoriso kamppailemaan kansojen välisen ystävyyden, veljeyden ja rauhansiteiden lujittamisen merkeissä. Mutta ei ole suinkaan ensimmäinen kerta, kun maamme vastuunalaiset poliittiset henkilöt ovat tehneet virheellisiä laskelmia. Niin on tapahtunut aikaisemminkin jo monia kertoja ja merkit viittaavat nyt tällä kerralla siihen, että näin ilmeisesti tulee jatkumaan olympiakisojen kohdallakin. Vastuun kantavat luonnollisesti ne piirit ja ennen kaikkea oikeistososialidemokraatit, jotka ovat panneet alulle poliittiset juonittelunsa olympiakisojen korkeimmassa johdossa. Mutta vastuun kantaa myöskin yhteiskuntamme korkein johtoelin, valtiovaltamme, kuten alussa jo mainitsin. Onko syntynyt tilanne mahdollista saada korjatuksi, on riippuvainen niistä piireistä, jotka ovat nykyisen tilanteen aiheuttaneet.

Ed. Järvinen: Herra varapuhemies! Esillä olevan talousarvion käsittelyssä ovat kansandemokraattiset edustajat sekä valiokunnassa että tähän asti suoritetussa yleiskeskustelussa jälleen pätevin perustein esittäneet, että se voitto, jonka yhdistynyt taantumusrintama saavutti vuonna 1948 eduskuntavaaleissa, on merkinnyt suurta onnettomuutta maamme vähäväkiselle kansanosalle. Palkkatyöläisten ja pientalonpoikaiston suuri enemmistö on varmastikin jo havainnut, että sanottujen vaalien jälkeen istuneitten hallitusten pääpyrkimyksenä on ollut palkasta ja pienmaataloudesta toimeentulonsa saavan kansanosan suuren enemmistön elintason välitön alentaminen ja harvalukuisen suuromistajaryhmän hyvinvoinnin lisääminen. Suurrikkaitten etuja ajavassa ja uuteen sotaan pyrkivässä politiikassaan kysymyksessä olevat hallitukset ovat saavuttaneet huomattavia tuloksia. Työläiset ja pientalonpojat ovat tietoisia myöskin siitä, että nykyinen hallitus pyrkii kapitalistien eduksi saavuttamansa tulokset säilyttämään ja niitä edelleen lisäämään niillä vakauttamis-silmänkääntötempuilla, joita hallitus erikoisesti ja keinoista piittaamatta nykyään harrastaa. Saamme olla varmoja siitä, että jos hallitus näissä vähäväkiseen kansanosaan kohdistuvissa kuristamistoimenpiteissään lopullisesti onnistuu, niin sen jälkeen seuraa sosiaalisten lakien huonontaminen ja kumoaminen. Tätä ei ole tosin vielä selvästi sanottu, mutta merkeistä päättäen tullaan tällaista ainakin yrittämään. Muunlaiseenhan käsitykseen ei voi tulla niistä ajatuksista, joita tämänkin talousarvion tiimoilta ovat hallituspuolueiden silmäntekevät lausuneet ja jossa on korostettu valtiolle menoja aiheuttavien lakien tarkistamisen välttämättömyyttä. Näitä ajatuksia olemme aikaisemmin kuulleet maalaisliittolaisten ja kokoomuslaisten suusta. Mutta nyt he ovat saaneet vaarallisia kilpailijoita myöskin eräistä oikeistososialidemokraateista, kuten edustajat Tanner, Hiltunen, Leskinen ja ministeri Rantala, vain nämä muutamat mainitakseni. Tarkistettavaksi suunniteltujen lakien nimiä en ole vielä kuullut mainittavan, mutta en erehtyne, kun sanon, että kysymyksessä ovat lähinnä sosiaaliset lait, ja niistäkin ne, jotka aiheuttavat valtiolle huomattavampia menoeriä. Tällaisia lakeja ovat m.m. sotilasvammalaki, äitiysavustuslaki, vähävaraisten ammattiopintoavustus- ja lainalait, sotaorpojen ja -leskien työhuolto, invaliidien huolto, raajarikkoisten ja invaliidien avustamislait, kansanlastentarhojen kannattaminen, kodinhoitajatoiminnan avustamislaki, perhelisälaki, lapsilisälaki ja kodinperustamislainalaki, joiden johdosta ensi vuoden, siis vuoden 1952, talousarvioon on arvioitu kuluvan 26,889,500 mk. Näiden lisäksi tulee tietenkin lähinnä kysymykseen keskus- y.m. valtionapua nauttivien sairaaloiden avustuslait. Että lähinnä sasiaalisten ja terveydenhoitoalaan kuuluvien lakien tarkistuksesta on kysymys, siihen viittaa jäävämättömästi se, että nämä lait koskevat lähinnä vähävaraisia tai kokonaan varattomia ja muiden vaikeuksien kanssa kamppailevia kansalaispiirejä. Tällaisen käsityksen syntymistä tukee myöskin se, että porvarillisissa ja oikeistosos. dem. piireissä on esiintynyt jopa hermostuneisuudelta tuntuvaa arvostelua siitä, että sosiaalimenot ovat muka lisääntyneet sotien jälkeen sietämättömän paljon, joten tämän vuoksi vähennyksiä on välttämättömästi saatava aikaan. Totta kyllä on, että varsinaisen sosiaalipääluokan menot, jotka vuonna 1938 olivat 10,825,500 mk, ovat ensi vuonna valiokunnan tekemien lisäysten jälkeen 30,212,263,000 mk, eli noin 280 kertaa enemmän kuin vuonna 1938. Todellinen menojen lisäys ei ole kuitenkaan niin suuri, sillä 18 miljardin markan lapsilisämenoissa on vä-

hennettävä tulopuolelle merkitty työnantajien lapsilisämaksu 12 miljardia markkaa, joten 14 pääluokan nettomenot ovat 18,212,263,000 markkaa. Todellinen lisäys vuoteen 1938 verrattuna on näinollen 18,140,000,000 markkaa eli 167 kertainen. Mutta tästäkään emme vielä saa oikeata kuvaa siitä, minkä verran ns. normaaliset sosiaalimenot ovat vuoteen 1938 verrattuna lisääntyneet. Tulojen lisäksi on huomattava myöskin sodasta johtuneet menot sekä noin 9-kertainen rahanarvon alentuminen. Sodasta välittömästi johtuneet menot ovat ainakin noin 7,5 miljardia markkaa. Sodasta välillisesti johtuneet sosiaaliset menot ovat noin 191,2 miljoonaa markkaa ja rahanarvon aleneminen tekee noin 974,3 miljoonaa markkaa, eli nämä kaksi tekijää yhteensä noin 1,165,500,000 markkaa. Varsinaisiin sosiaalimenoihin on sisällytetty myöskin 18 miljardin markan lapsilisämenot. Kun lapsilisää maksetaan myöskin varakkaille, joille se ei sosiaalihuolto-käsitteen mukaan kuulu, niin tätä menoa voidaan pitää suurelta osalta paremminkin väestöpoliittisena menona. Jos lapsilisästä ja sodasta välittömästi johtuneet menot sekä rahanarvon aleneminen ja tulopuolelle merkitty työnantajien lapsilisämaksu eli yhteensä 26,7 miljardia markkaa vähennetään sosiaalipääluokan kokonaismenoista, niin sanottuun normaaliseen sosiaalimenoon jää vain noin 3,5 miljardia markkaa. Lisäys vuoteen 1938 verrattuna on näinollen vain noin 3,4 miljardia markkaa eli noin 32-kertainen. Vaikka niin sanottujen normaalisten sosiaalimenojen lisäys ei olekaan erikoisen suuri, niin se kuitenkin osoittaa, että edesvastuuttomien sotapolitiikkojen aiheuttamista erittäin raskaista seuraamuksista huolimatta, olemme kuitenkin jonkunverran voineet parantaa sosiaalista turvallisuutta sodanjälkeisenä aikana. Mutta ettei totuus unohtuisi, on nytkin todettava, että suurin ansio tästä myönteisestä kehityksestä kuuluu Pekkalan hallitukselle. Sen toiminta-aikana säädettiin useita uusia sosiaalista turvallisuutta lisääviä lakeja ja parannettiin aikaisemmin hyväksyttyjä käytännössä olleita lakeja. Jos tämä edistyksellinen suuntaus olisi saanut jatkua, niin olen vakuuttunut, että monet niistä lakialotteista, joita silloin otettiin sosiaaliministeriössä valmistettavaksi, olisivat nyt hyväksyttyinä ja käytännössä. Ottaen huomioon sen kiistattoman tosiasian, että meillä on vielä joukko suuria puutteita sosiaalisessa lainsäädännössämme, olisi siitä passiivisesta asenteesta, joka vuoden 1948 vaalien jälkeisissä hallituksissa on sosiaalisiin uudistuksiin nähden vallinnut, mitä kiireellisimmin luovuttava. Mutta valitettavasti näköalat tässäkin suhteessa ovat levottomuutta herättävät. Viime aikoina on tässäkin kamarissa kiinnitetty vakavaa huomiota siihen, kun hallitus mitä erilaisimpia keinoja käyttäen, jopa perustuslakeja ja eduskunnan budjettioikeutta kiertäen, ponnistelee maamme kapitalistipiirien hyvinvoinnin vakauttamiseksi palkkatyöväestön ja pienmaataloudesta toimeentulonsa saavien kansalaispiirien elintason kustannuksella. Samanaikaisesti ja edellä sanottuun kapitalistien etujen vakauttamiseen kiinteästi liittyvänä osana hallituspiireissä on vakavasti harkittu kovakouraisia otteita kuluja aiheuttavien sosiaalisten lakien tarkistamiseksi ja kumoamiseksi. Syyskesällä oli sanomalehdissä tietoja siitä, että vuoden 1952 talousarviossa hallitus suunnittelee huomattavia vähennyksiä sosiaalisiin määrärahoihin. Tällöin mainittiin mm. että ainakin kodinperustamislainoihin varattuja määrärahoja tullaan poistamaan ja että lapsilisä poistetaan ensimmäisen lapsen osalta ja että se annetaan kansaneläkelain ulkopuolelle jääneille vanhuksille. Siis toiselta tarvitsevalta otetaan ja annetaan toiselle tarvitsevalle. Näin hallitus talousarvioehdotuksessaan ehdottikin meneteltäväksi, mutta kun yleinen mielipide melkein yksimielisesti tuomitsi tällaiset pyrkimykset, hallitus hätääntyi ja perääntyi epäjärjestyksessä, josta oli tuloksena, että kun hallitus ehdotti lapsilisämenoja vähennettäväksi 3 miljardia markkaa, niin lopputulos osoitti tässä hallituksen toimeenpanemassa lehmänkäännöksessä, että menat lisääntyivät 3 miljardilla markalla. Kodinperustamismäärärahaa ei hallitus uskaltanut vielä jättää esityksestään kokonaan pois, vaan se tyytyi ehdottamaan määrärahaa todellista tarvetta paljon pienemmäksi. Sosiaalisen turvallisuuden alentamispyrkimyksessään ei hallitus ole katsonut olevan vielä mahdollisuuksia aloittaa suurempaa sosiaalimäärärahojen vähentämis- ja poistamishyökkäystä. Se on tällä kertaa tyytynyt vain vaatimattomiin kohteisiin, kuten kesävirkistyksen kieltämiseen vähävaraisten lapsilta ja sen pienen avustuksen poistamiseen, joka Pekkalan hallituksen esityksestä on tähän asti annettu sairaille, suuriperheisille

sotaleskille. Kun sosiaalimenot ovat melkein yksinomaan lakeihin perustuvia, ei hallituksella ole ollut vielä mahdollisuuksia esittää useampia määrärahojen poistoja. Tästä johtuu, että nykyisen hallitusrintaman taholta on viime aikoina entistä enemmän puhuttu ja kirjoitettu valtiolle menoja aiheuttavien lakien tarkistamisen välttämättömyydestä. Myöskin useat hallituksen jäsenet ja varsinkin valtiovarainministeri ovat useaan otteeseen korostaneet kysymyksessä olevien lakien kiireellisen tarkistuksen tarpeellisuutta.

Voimassaolevissa sosiaalisissa laeissa on kylläkin useita sellaisia lakeja, joita olisi kiireellisesti tarkistettava, mutta ei niin että muutokset johtavat sosiaalisen turvallisuuden vähentämiseen. Tarkistus on tarpeellinen ja se on pantava toimeen niin, että se johtaa sosiaalisen turvallisuuden parantamiseen ja laajentamiseen.

Erikoista huomiota olisi tällöin kiinnitettävä kiireellisiin toimenpiteisiin sellaisen yhtenäisen sosiaalivakuutuksen aikaansaamiseen, mikä takaisi kunnollisen toimeentuloturvan mm. sairauden, työttömyyden, työkyvyttömyyden ja vanhuuden varalle. Sosiaalista turvallisuutta edistävää lainsäädäntöä tähän suuntaan kehittämällä luomme kansamme vähäväkisille kansankerroksille mahdollisuuksia elää ihmisarvoista elämää. Ponnistelut sosiaalisen huollon ja yleisen sosiaalisen turvallisuuden parantamiseksi on parhainta työtä tyytyväisen ja rauhaarakastavan mielialan aikaansaamiseksi kansalaisten keskuudessa.

Sosiaalipääluokassa on useita yksityiskohtia, joihin on aihetta kiinnittää vakavaakin huomiota, mutta kun siihen on vielä tilaisuus pääluokan kohdalla suoritettavassa yleiskeskustelussa, niin ajan voittamiseksi tällä kertaa en näihin puutu, vaan pääluokan yleiskeskustelussa tulen palaamaan näihin asioihin.

Ed. Riihimäki: Herra puhemies! Kun työväenluokka on kaiken tuotannollisen toiminnan ylläpitäjä, olisi talouselämää niin johdettava, että näiden työtätekevien elinehdot oikeudenmukaisesti huomioitaisiin. Tämä periaate ei kuitenkaan ilmene enempää hallituksen talousarvioesityksessä kuin sen johdosta annetussa valtiovarainvaliokunnan mietinnössäkään. Tämän väitteeni tueksi minä viittaan eräisiin hyvin tärkeisiin tosiseikkoihin, joista olennaisesti riippuu talouselämämme kehitys ja työväenluokan elinehtojen parantuminen. Tällöin kiintyykin huomioni ensimmäisenä maamme kulkulaitokseen. Onhan kiistaton totuus se, että missä on puutteelliset kulkuyhteydet, siellä myöskin taloudellinen elämä ja siihen sisältyvä kansan elintaso on tavattoman alkeellisella kannalla. Koska kulkulaitoksen perusrunkona on rautatieverkosto, olisi sen laajentamiseen ja parantamiseen kiinnitettävä vakavampaa huomiota. Voisin luetella joukon valmiiksi suunniteltuja ja suunnitelunalaisia uusia rautateitä, joiden rakentamista olisi kiirehdittävä. Ihmiset, jotka asuvat näillä alueilla, ihmetellen kyselevät, miksi ei edes valmiiksi suunniteltuja ratarakennustöitä aloiteta ja jo aloitettuja nopeammin johdeta päätökseen. Tällainen ihmettely onkin täysin luonnollista varsinkin sellaisena aikana, jolloinka työttömyys uhkaa aiheuttaa toivottomuutta työläiskansan elämässä. Kun sitten rautatielaitokseen sisältyy kaluston puute ja rappeutuneisuus, käsittää sanomattakin, että tulevaisuus tässäkin suhteessa on kaikkea muuta, mutta ei suinkaan lohdullinen. Saamieni tietojen mukaan kuluvan vuoden aikana on entistä selvemmin käynyt ilmi, että rautatiemme eivät nykyisellään pysty tyydyttämään edes nykyistä kuljetustarvetta. Tosiasiahan on, että rautatielaitoksemme venymiskyky on suhteellisen vähäinen. Eräänä merkkinä tilanteesta meillä on jatkuva 4,000 kohoava päivittäinen vaunuvajaus. Tämänkin perusteella on sanottava, että rautatie voi kehittää toimintansa vain määrättyyn rajaan saakka ilman perinpohjaisia uudistuksia ja parannuksia. Ja nyt on tilanne todellakin sellainen, että perinpohjaisia uudistuksia ja parannuksia tarvitaan kiireellisesti. Uhkaavaa tilannetta kuvaavana esimerkkinä voin mainita sen johtaja Roosin asiantuntijalausunnon, kun hän 31. 10. 1951 kulkulaitosvaliokunnassa muiden muassa mainitsi, että vuoden 1946 jälkeen meillä on saatu vain kaksi höyryveturia, vaikka joka vuosi pitäisi saada 20 uutta veturia. Tämän johdosta jokainen maallikkokin käsittää, että kun ne 800 veturia, jotka rautatielaitoksellamme nykyisin on, kun ne kuluvat romuttamisasteelle, mainitulla uusien veturien lisäyksellä rautatielaitoksemme ennenpitkää joutuu kuljetuskyvyttömäksi. Mutta vaikka tilanne onkin muodostunut näin romahdusmaisen uhkaavaksi, ei ensi vuoden talous-

arvioesityksessähään hallitus esittänyt edes liikkuvan kaluston lisäämistä ja uusimistöitä varten vanhoilla radoilla kuin yhteensä 3,3 miljardia markkaa, vaikka, esimerkkinä mainitakseni, annettujen selvitysten mukaan pitäisi vuosittain rakentaa 700—800 uutta tavaravaunua, tähän lisäksi henkilöveturit ja dieselveturit ym. välttämättömät lisäykset ja korjaukset. Näin ollen esitetyt määrärahat valtiovarainvaliokunnan mietinnön mukaankin ovat aivan riittämättömät.

Mitä sitten tulee maantieverkostoon, niin tässä suhteessa tilanne ei ole yhtään sen parempi kuin rautatielaitoksen kohdallakaan. Tilanteen surkeutta kuvaa eräs uutinen Helsingin Sanomissa 5. 12. 1951, siis toissapäivän uutisia. Uutisen sanamuoto on seuraava:

„Helsingin—Porin maantiekurjuus. Monet sillat ovat romahtamisillaan.

Pori, tiistaina.

Porin—Helsingin maantiellä oleva Uotilan silta Harjavallassa on edelleen poikki ja lähes kahden viikon ajan on liikenne ohjattu kiertoteitse. Asiantuntijain taholta on mainittu, että kymmenet sillat ovat siinä kunnossa, että ne voivat romahtaa minä päivänä tahansa. Uotilan siltaa ei voida ryhtyä korjaamaan ennen kuin saadaan tarkoitukseen rahoja ja työmääräys. Mikäli routa sulaa, pahentaa se taas tilannetta ja saattaa olla, että sivutietkin tulevat liikenteelle kelvottomaksi".

Tämäntapaisia uutisia olemme saaneet lukea jatkuvasti vuosikausia eri puolilta maastamme ja tällaista aikana, jolloinka maan moottoriajoneuvojen lisääntyvän käytön vuoksi pitäisi tieolojen jatkuvasti parantua. Onhan tapaturmien vaara, ihmishenkien menetyksen uhka huonoilla teillä melkoisesti suurempi, mitä se on kunnon teillä, ja sitä paitsi velvoittaahan meidän puutteellinen tielainsäädäntömmekin pitämään huolta teiden kuntoisuudesta. Tielain 37 §:ssä nimenomaan sanotaan: „Maantiet on aina pidettävä liikennettä täysin tyydyttävässä kunnossa". Tämän tielain selvän säädöksen mukaisessa kunnossa maantiemme eivät kuitenkaan ole, kuten edellä osoitin. Pahimpia liikennettä haittaavia esteitä teillämme ovat epäilemättä heikot siltamme ja lossimme, joilla ajoneuvojen painoa on rajoitettu. Tällaisia siltoja ja losseja on saamieni tietojen mukaan yksistään maanteillämme noin 250 kappaletta.

Nämä epäkohdat ja puutteet sekä tästä johtuva teiden rakentamistarve ovat yleensä tunnetut. Niinpä eduskunnan kulkulaitosvaliokunnan mietinnössä n:o 56 13. 4. 1951 todetaan, että maassamme on tällä hetkellä 270 keskeneräistä maantietyötä, käsittäen yhteensä noin 3,000 km, sekä ainakin saman verran valmiiksi suunniteltuja, noin 200 km tutkimuksen alla olevia maantiesuuntia, joiden rakennuskustannukset ovat yhteensä noin 35 miljardia markkaa. Kun tähän lisätään kansanedustajien tekemät tiealoitteet, tielain mukaisessa järjestyksessä vireille pannut tiealoitteet sekä eri yhteyksissä esitetyt pää- eli runkoverkoston luominen, teiden päällystäminen noin 1,800 km:n pituudelta, yli 2,000 maantiesillan uusiminen, kunnan- ja kylätieverkoston kunnostaminen, tiettömien seutujen yhdistäminen tieverkostoon ja niin edelleen, voidaan todeta, että lähiajan teiden rakentamistarve on laaja vastaten kustannuksiltaan useita kymmeniä miljardeja markkoja. Vaikka tieverkoston uusiminen ja parantaminen vaatiikin menopuolelle lisäämään nollia, ryhmämme pitää tällaisia lisäyksiä tämän tärkeän asian vuoksi tarpeellisena, tarpeellisena siitäkin huolimatta, vaikka ed. Tanner tämän keskustelun avasi sinkoamalla kömpelön vitsinsä ryhmäämme vastaan nollien lisäyksistä. Työläisväestömme kaikkein selvimmin tietää, että herra Tanner on itse ollut johtamassa sitä politiikkaa, joka on aiheuttanut eniten nollien lisäyksiä, paitsi valtion talousarvioihin, myöskin veronmaksajien verolappuihin.

Ja mitä edelleen tulee tiekysymykseen, niin teiden rakentamista ja kunnostamista voidaan puolustaa rahataloudellisillakin perusteilla, koska tulopuoli tältä osalta on menopuolta suurempi. Tuottihan autoliikenne viime vuonna tulleina, hinnantasausmaksuina, moottoriajoneuvo-, autorenkaiden valmiste-, leima- ja liikevaihtoveroina noin 1,894 milj. markkaa enemmän kuin teihin käytettiin valtion varoja. Vastaava luku nousee kuluvana vuonna 2,706 miljoonaan markkaan, jolloin laskelmissa on huomioitu työttömyysvaroillakin suoritettujen tietöiden kustannukset lyhentämättöminä. Tämä edellyttäisi sitä, että tieverkostoa laajennettaisiin tiettömille alueille ulottuvaksi sekä että kunnan- ja kyläteitä suuremmassa määrin

otettaisiin valtion hoitoon. Uusi tielaki on valmisteilla, monet kyselymme ovat sitä kiirehtineet, mutta ehdotusta ei ole vielä julkisuuteen saatettu. Työläiskansan, ainakin tiettömien ja huonojen teiden takana asuvien ihmisten harras toivomus on, että jotain valmistakin pitäisi tulla, ei ainoastaan kauniita lupauksia vaalien edellä. Näiden takamaiden asukkaiden elämä on sitä kaikkein raskainta suhteettomien tierasituksien ja pitkien etäisyyksien vuoksi, muusta puhumattakaan, joten heidän elämäänsä olisi helpotettava ja aloitettava se ennen kaikkea parantamalla heidän tieolojaan.

Koska tiekysymykseen olennaisesti liittyy maaseutuelämä sellaisena, mitä maatalouspolitiikalla ymmärrämme, siitäkin muutama sana: sitäkin suuremmalla syyllä, kun ed. Antikainen täällä numeroilla leikkimällä yritti osoittaa, että meillä maatalous, mukaanluettuna pienmaatalouskin, elää suorastaan loistokautta. Hän jätti mainitsematta sen tärkeän seikan, että meillä on kaikkien niiden tarvikkeiden hinnat, mitä maataloudessa tarvitaan tuotannon ylläpitämiseksi, samoin kuin muutkin kulutustarvikkeet vastaavasti kalliimpia, mitä ne ovat niissä maissa, joista hän noita maataloustuotteiden hintanumeroita esitteli. Tämä johdosta onkin siis muutama sana sanottava.

Meillä nimittäin on kuluneina vuosikymmeninä oppineiden suulla kuulutettu tunnuksia, että „navetassa talon tuki ja turva". Tällä pohjalla myöskin harjoitettiin karjatalouden neuvontatyötä ja tulokset tässä mielessä olivatkin myönteisiä. Maidon ja voin tuotanto lisääntyi niin tuntuvasti, että esim. voita vietiin ulkomaille vuosittain suuria määriä. Tuollaisen suuntauksen talouselämän alalla hyväksyivät myöskin maamme pienviljelijät, koska he tiesivät sen samalla merkitsevän lantavarojen lisääntymistä heidän karujen peltojensa lannoittamiseksi. Nyt tämä suuntaus on pysähtynyt ja kääntynyt aivan päinvastaiseksi. Sanomalehdet, varsinkin Maaseudun Tulevaisuus, ovat ihan tulvillaan karjahuutokauppailmoituksia karjattomaan maatalouteen siirtymisen vuoksi. Useimmiten mainostetaan näissä ilmoituksissa, että niin ja niin korkeatuottoinen jalostettu karja on myytävänä. Tällä tavalla monivuotisen karjanjalostustyön tulokset saattavat hukkua pyrkimyksiin viljellä jyväviljoja, rypsiä ja rapsia ja sokerijuurikasta. Tällaisen suuntauksen johdosta joutuukin pakosta kysymään, millä lannoitetaan maat sellaisiksi, että meidän karut maamme kasvavat tuollaisia vaativia kasveja. Ei ainakaan kemiallisilla lannoitteilla yksisään voida saada kivennäispeltojamme korkeita satoja vaativaan kasvukuntoon. Mutta mitäpäs herrat sosialidemokraatit ja maalaisliittolaiset siitä välittävät, vaikka karjatalous rappeutuu, vaikka maat köyhtyvät ja pellot laihtuvat. Niinhän se kehitys kulkee Amerikassakin. Mainitaanhan Maaseudun Tulevaisuuden 23. 10. 1951 numerossa, että karjattomuus on johtanut USA:ssa laajoilla alueilla maan hedelmättömyyteen, ja samalla myös tuotannon lasku Amerikassa on tosiasia FAO:n antamien tietojen mukaan — sen voin tähän lisätä. Jos tällainen amerikkalainen suuntaus saa jatkua meilläkin, että aivan tietoisesti suuntaudutaan karjattomaan maatalouteen, tietää se ennenkaikkea kuluttajaväestölle maidon ja voin puutetta. Tämä suuntaus on merkinnyt myös suoranaista kylmäkiskoisuutta pienviljelijöitä kohtaan maidon tuotannon tukemisessa, kuten aloitteemme hylkääminen valtiovarainvaliokunnassa osoittaa. Uudistamme tämän ehdotuksen sitten yksityiskohtaisessa käsittelyssä eduskunnassa.

Tällainen suuntaus siis maatilataloudessa ei kulje terveellä pohjalla. Karjattomaan maatalouteen siirtyminen tulee myöhemmin johtamaan siihen, ettei ole omasta tuottamasta leipää eikä voita eikä muitakaan maataloustuotteita. Tilastot jo osoittavat, että leipäviljaomavaraisuus on sodan edellisaikaisesta tuntuvasti vähentynyt. Samoin voin aivan romahdusmaisesti. Tosin Maaseudun Tulevaisuus 27. 11. 1951 suurieleisesti otsikoi, että voivarastot ovat lisääntyneet; mutta tämän johdosta on sanottava, että tämä lisääntyminen tapahtuu siten, kuten tuon otsikon alla mainitaan, että tuontipuolet voivarastojen määrästä on tuontivoita sekä että maahan on vielä saapumatta 45,000 astiaa Ruotsista ja Tanskasta ostettua voita, minkä pitäisi saapua joulu—tammikuulla.

Mitä sitten tulee asutustoimintaan, niin porvarien ja sosialidemokraattien maatalouspolitiikan suunta on ollut saada tuo näpertelevä maanhankintalain toimeenpanokin mitä pikimmin lakkautettua. Tässä mielessä Fagerholmin hallitus aikoinaan asetti kokoomuslaisen ed. Hetemäen puheenjoh-

dolla komiteankin tutkimaan asiaa. Tarkoituksena nähtävästi on asutustoiminnan lakkauttaminen ja aloittaa tilojen yhdistäminen. Joutuihan eduskuntakin aikoinaan käsittelemään sos. dem. maatalousministeri Lepistön allekirjoittaman hallituksen esityksen tilojen yhdistämisestä, missä tosin tarkoituksenmukaisuussyillä itse pääpyrkimys verhotaan. Tälle kaikelle porvariston ja oikeistososialidemokraattien yhteisille pyrkimyksille saamme lisätukea Helsingin Sanomissa 27. 11. 1951 julkaistusta pääkirjoituksesta, mikä on otsikoitu „Asutustoiminnan kiihkoilua", missä nimenomaan lausutaan: „Vaikka hyvin tiedetään, että tuota kysymystä ei koskaan voida tyydyttävästi ratkaista, ellei ennakkoluulottomasti ryhdytä yhdistelemään liian pieniä tiloja, niin nuo asutusintoilijat tahtoisivat jatkaa tähänastista turmiollista pirstomista ja siinä tarkoituksessa pitkittää poikkeuslain toimeenpanoa". Siis Helsingin Sanomien mukaan asutuskysymystä ei voida ratkaista tyydyttävästi, ellei ennakkoluulottomasti ryhdytä yhdistelemään pieniä tiloja. Tämä porvarin julkinen tunnustus on meidän pienviljelijäimme hyvä tietää. Mutta niissä aloitteissa, jotka tuohon yhdistämiseen tähtäävät, siitä samassa kirjoituksessa lausutaan ihastelevassa mielessä seuraavaa: „Tyydytyksellä on todettava, että eduskunnassa on tehty sellaisiakin asutustoiminnan alaan kuuluvia aloitteita, joista ilmenee terve arvostelukyky. Ed. Martti O. Köllin ja kahden muun kansanedustajan toivomusaloitteessa esitetään eduskunnan päätettäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisesti sellaisiin toimenpiteisiin, että lisämaiden enempi pakkolunastaminen maanhankintalain nojalla lopetetaan. Tuossa aloitteessa pyritään siis saamaan sulku maanhankintalain toimeenpanon keinotekoiselle pitkittämiselle. On myös mainittava niistä aloitteista, joita on tehty maanhankintalain 110 §:n muuttamiseksi. Kansanedustajain N. Kosolan ym. lakialoitteessa ja Harras Kytän ym. toivomusaloitteessa pyritään sanotun lainkohdan muuttamiseen siten, että luovutusvelvollisella olisi oikeus saada takaisin alue, jota määräajassa ei ole voitu käyttää mainitun lain tarkoituksiin. Kansanedustajain Matti Heikkilän ym. toivomusaloitteessa pyritään siihen, että puheena olevan lainkohdan mukaan valtion haltuun jääneistä alueista niitä myytäessä saatu ylihinta suoritettaisiin luovuttajille tai heidän oikeudenomistajilleen."

Tämä edellä lainaamani osoittaa, että kokoomus, sen maatalouspoliitikot ovat näkyvällä paikalla maanhankintalainmukaista asutustoimintaa jarruttamassa. Sama on suunta myös hallituspuolueilla, sosialidemokraateilla ja maalaisliitolla siitä päättäen, kun hallitus talousarvioesityksessään vähensi asutusmäärärahoja siitä, mikä asutusviranomaisten käsityksen mukaan on kaikkein välttämättömintä. Jos nyt tämä suunta jatkuu, mihin hallitus ja valtiovarainvaliokunta on päätynyt, tietää se puutteellisen maanhankintalain mukaisenkin asutustoiminnan joutuvan sekasorron tilaan. Nyt on jo kymmenin tuhansin uusien tilojen ja lisäalueiden saajia hallintosopimuksien varassa, joita jatkuvasti umpeutuu ja joille on järjestettävä pidennystä, kun toimitukset ei ole siinä asteessa, että tilat ja alueet voitaisiin myydä alueiden haltijoille. Alueiden lohkomistoimitukset näyttävät myös jatkuvasti siirtyvän määräämättömään tulevaisuuteen, josta voi olla seurauksena, että alueiden paalutukset häviävät, mikä tietää lisätyötä maanmittaustoimituksissa. Kun tällä tavalla alkutoimenpiteet viipyvät, on seurauksena se, etteivät alueet tule kyllin ajoissa maakirjaan merkityiksi, että omistajat voisivat edes hakea lainoja maanhinnan maksua ja rakentamista varten, mikäli ensinkään on rahaa tällaisiin tarkoituksiin saatavissa. Kaikkialta kuuluu valituksia, ettei asutusrahastoista saa lainoja, vaikka sääntöjen mukaan tietävät heillä siihen olevan oikeuden.

Nämät kaksi kysymystä, tiekysymys ja asutuskysymys, sivuavat niin läheisesti toisiaan, että niistä olennaisesti riippuu maaseudun pieneläjäväestön ja yleensä työläisväestön toimeentulo. Sen vuoksi näihin on jatkuvasti päähuomiota kiinnitettävä ja minä voinkin tässä jo huomauttaa siitä, että yksityiskohtaisessa käsittelyssä palaamme näihin tärkeisiin kysymyksiin ehdotustenteon muodossa.

Ed. Seppi: Herra puhemies! Maataloustuotannon kohottamisesta ja maatalouden kannattavuuden lisäämisestä on paljon puhuttu ja kirjoitettu. On käyty kiistaa siitä, miten maatalouden kannattavuus turvattaisiin. Täytyy kuitenkin todeta, että tähän mennessä ei ole tätä kysymystä maatalouden

ja sen harjoittajain enemmän kuin pienviljelijäin kannalta katsoen pystytty ratkaisemaan oikealla tavalla. Suurmaanomistajat ovat pyrkineet johtamaan maatalouspolitiikkaa niin, että maatalouden kannattavaisuus turvattaisiin pääasiassa mahdollisimman korkeilla maataloustuotteiden hinnoilla. Tässä suurmaanomistajat ovat onnistuneetkin, jota selvästi osoittaa se, että maatalouden tuotantosuunta on kääntymässä viljanviljelysvaltaiseksi. Tällainen kehityssuunta ei ole oikea, koska se turvaa kannattavuuden vain sellaisilla suurtiloilla, joilla tällainen tuotantotapa on edullinen, mutta jättää sitä vailla pienviljelijät, jotka eivät voi tämänsuuntaista tuotantoa harjoittaa. Pientilat, jotka vain pienimmältä osalta voivat tuottaa viljaa myyntiin, eivät saavuta kannattavuutta yksinomaan maataloustuotteitten hintaa korottamalla. Siksi on maatalouspolitiikkaa toteutettava siten, ettei joku ryhmä maatalouden-harjoittajista pääse etuoikeutettuun asemaan.

Tilastojen mukaan on meillä pientiloja koko maan viljelmistä yli 80 %. Tämän vuoksi olisi maataloudellisia kysymyksiä myös hoidettava siten, että maatalouspolitiikka muodostaisi sellaisen kokonaisuuden, joka turvaisi myöskin pienviljelijäväestölle tyydyttävän toimeentulon.

Maatalouden hyväksi on käytetty vuosittain paljon myöskin valtion varoja. Nytkin esillä olevassa budjettiesityksessä on mitä erilaisimpiin tarkoituksiin esitetty valtion avustuksia käytettäväksi. Näihin nähden on kuitenkin sanottava, että hallitus ja valtiovarainvaliokunta eivät ole löytäneet oikeata linjaa tai ehkä on vielä oikeampaa sanoa, hallitus ei ole tahtonut lähteä toteuttamaan maatalousolojen kehitystä niin, että sen vaikutus olisi kaikille maata viljeleville samanlainen, vaan budjettiesitys myötäilee samaa suurviljelijöitä suosivaa suuntaa.

Maamme pienviljelijävaltaisuus edellyttääkin, että pienviljelyksen kohottamiseksi kiinnitettäisiin entistä enemmän huomiota. Se on kansantaloudellisestikin siksi suuri kysymys. Tällöin olisi kiinnitettävä sellaisten perusuudistusten ja parannusten suorittamiseen enemmän huomiota, joitten avulla voitaisiin kohottaa satotuloksia ja myöskin vähentää tuotantokustannuksia. Kun pientilat ovat suurelta osalta raivattu kivikkoisten mäkien rinteisiin ja notkelmiin käsittäen monia toisistaan erillään olevia palstoja, on tästä monenlaisia viljelyvaikeuksia ja haittoja. Tilannetta voitaisiin kuitenkin paljon parantaa, jos olisi käytettävissä riittävästi varoja voimaperäistä viljelyä edistävien perusparannusten suorittamiseen. Sellaisina parannuksina, joilla olisi pienviljelyksien tuotannon kohottamisessa ratkaiseva merkitys, on vesiperäisten maiden perusteellinen kuivatus, so. kunnollisten lasku- ja viemäriojien kaivaminen ja peltojen salaojitus. Vielä tälläkin hetkellä on paljon peltoja, jotka kärsivät liiasta pohjakosteudesta, vaikka tosin omatoimisuudella onkin asian hyväksi paljon tehty, mutta kustannusten kalleudesta johtuen ei ole viemäreitä kuitenkaan läheskään kaikkialla saatu sellaisiksi, että salaojitukseen voitaisiin ryhtyä. Onpa paljon sellaisia suomaita, joita liian pohjakosteuden takia ei voida perusteellisesti ja oikealla ajalla muokata ja kylvää. Tästä syystä jää satotulokset heikoiksi ja kuitenkin tähän heikkoonkin tulokseen pääsemiseksi on tehtävä työtä enemmän kuin paremmissa olosuhteissa olevilla tiloilla.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä käy ilmi, ettei valiokunta ole tahtonut edistää pienviljelijäväestön maatalouden harjoittamisen kannattavaisuutta, koska se on hylännyt kansandemokraattien jättämät rahaasia-aloitteet, joilla on esitetty valtion avustusta viljelysten peruskuivatusten toteuttamiseksi. On enemmän kuin ihmeellistä, että valiokunta on päätynyt sellaiseen lopputulokseen, joka kansantaloudellisessa mielessä merkitsee suurta tuotannon lisääntymisen jarrutusta, joka samalla asettaa sulun taloudellisen aseman parantamiselle pienviljelijäväestön keskuudessa. Tarkoitukseen esitetyt varat eivät horjuttaisi valtion rahataloudellista asemaa, mutta niiden tuottama hyöty vaikuttaisi vuosikymmeniä eteenpäin.

Sotien jälkeen on meillä kiinnitetty suurta huomiota uusien viljelyksien raivaamiseen. Tällä tavoin on pyritty turvaamaan maan omavaraisuus. Tätä toimintaa on ollut valtiovalta myöskin osaltaan tukemassa. Nykyhetkellä kuitenkin raivausmahdollisuudet entisillä, aikaisemmin muodostetuilla pientiloilla ovat rajoitetut pelloksi sopivan maan puutteen vuoksi. Siksi olisikin kannattavuuden lisäämiseksi ryhdyttävä käyttämään satotuloksia lisäävää maanparannustoimintaa. Varsinkin juuri uudet raivausalueet ovat maanparannusai-

neiden tarpeessa. Ohutmultaist jäykät savimaat tarvitsevat multavuuden lisäämiseksi mutaa ja suomaat vuorostaan painomaaksi savea tai hiekkaa. Varsinkin suoviljelyksien saveaminen on parhaimmin kannattavaa parannustoimintaa, mitä yleensä maatalouden hyväksi tehdään. Tämä toimenpide aiheuttaa kuitenkin huomattavan suuret kustannukset, jonka vuoksi sitä ei tarpeellisessa laajuudessa voida toteuttaa. Kun tässäkin, kuten uuden pellon raivaamisessa, verrattain pieni valtion apu on usein ratkaiseva tekijä, olisi odottanut, että hallitus olisi jo budjettiesityksessään esittänyt varoja tarkoitukseen. Useina talvina on maaseudulla ollut puute metsäajoista, joka on johtanut siihen, että pienviljelijäin on ollut pakko lähteä metsähakkuihin hankkimaan lisätuloja hevosten jäädessä toimettomina seisomaan talleihin. Samanaikaisesti olisi mahdollisuus suorittaa kuitenkin maanparannusajoja omalla tilalla, mutta rahan tarve on pakottanut lähtemään lisätulon hankintaan. Maanparannusaineiden ajojen edistämiseksi olen jättänyt rahaasia-aloitteen, jossa on ehdotettu 100 milj. markkaa tarkoitukseen. Tällä määrärahalla voitaisiin saada käyntiin sellainen perusparannustoiminta, jonka avulla heikkotuottoisten viljelysten kasvua parannettaisiin sekä samalla vähennettäisiin talvityöttömyyttä pienviljelijäin kohdalta. Valtiovarainvaliokunta on tämänkin aloitteen hylännyt. Se on siinäkin seurannut hallituksen jälkiä kiinnittämättä ollenkaan huomiota siihen, miten paljon se olisi merkinnyt pienviljelysten tuotannon kohottamisessa ja heidän toimeentulonsa vakauttamisessa. Tämä osoittaa, ettei ainakaan valtiovarainvaliokunnan enemmistö käsitä pienviljelyksen tukemisen merkitystä kansantaloudellisena tekijänä, vaan on harjoittanut tälläkin kohtaa liikaa säästäväisyyttä. Viime aikoina on puhuttu hyvin paljon kivimiljoonista, joten tuntuu siltä, että kivisyyden aiheuttama haitta hyvinkin tunnetaan. Eräissä osissa maata onkin kivisyyden takia koneiden käyttö maanmuokkauksessa miltei olematonta. Tästä johtuen maanviljely jää pinnalliseksi ja satotulokset sen mukaisiksi. Samalla työkustannukset kohoavat moninkertaisiksi. Vieläpä kivisyys vähentää huomattavan määrän kasvullista pinta-alaa. Jokainen, joka on saanut työpaikakseen tällaisen kivisen karikon, toivoo näistä luonnon asettamista esteistä vapautumista, mikä kyllä nykyaikaisen teknillisen kehityksen avulla on hyvinkin toteutettavissa. Tähän tarkoitukseen tarvitaan vain rahaa. Mutta rahanpuute onkin yrityksen toteuttamisessa pahin este. Kivien poistamiseksi pelloilta on tehty lukuisasti aloitteita, joilla on esitetty myönnettäväksi avustuksia kyseessäolevaan tarkoitukseen. Valtiovarainvaliokunnassa on nämäkin aloitteet hylätty. Onpa saamieni tietojen mukaan hylkäämiseen yhtyneet eräät aloitteiden allekirjoittajatkin kuten esimerkiksi maatalousjaoston puheenjohtaja ed. Karvonen, joka oli selittänyt, että aloite on tehty propagandatarkoituksessa, joten sitä siitä syystä ei voida hyväksyä. Täydellistä ilveilyä vakavalla asialla. Valiokunnan kielteistä kantaa ei voidakaan millään järkisyyllä perustella, sillä toimeentulo tällaisilla kivikkoisilla tiloilla on siksi vaikeata, että valtion olisi jollakin tavalla osallistuttava heidän vaikeuksiensa poistamiseen. Se ei olisi almunantoa, vaan oikeata ja oikeutettua pientalouden tukemista.

Edellä esitetyt seikat jo osoittavat, miten vähän huomiota on kiinnitetty maatalouden järkiperäiseen kehittämiseen. Tämä johtunee siitä, että kysymyksessä, johon toimenpiteet kohdistuvat, on laaja pienviljelijäin joukko. Jos kysymyksessä olisi suurtilallisten etu, niin asia olisi tietenkin saanut toisenlaisen muodon jo hallituksen esityksessä kuin myös valtiovarainvaliokunnassakin. Erityisesti on merkillepantava se, että sosialidemokraatit ja maalaisliitto, jotka väittävät olevansa todellisia pienviljelijäin etujen puoltajia, ovat hallitusvaltaa käyttäessään unohtaneet pois pienviljelijöitä suosivat ja heidän asemaansa parantavat toimenpiteet. Mutta vielä vaikeammin ymmärrettävissä on näiden puolueiden edustajien menettely valtiovarainvaliokunnassa, jossa nämä kysymykset juuri heidän kielteisen kantansa ansiosta ovat tulleet hylätyksi.

Vaikka olosuhteet pienviljelijöiden kohdalla ovatkin vaikeat, sillä he joutuvat hankkimaan toimeentulonsa epätyydyttävän ja vajaatuottoisen tilansa avulla, on heillä silti yhteiskuntaan nähden samat velvollisuudet kuin paremmilla edellytyksillä ammattiaan harjoittavilla maanviljelijöillä.

Kun tulo- ja menoarvioesitys on nyt eduskunnan puntaroitavana on mielenkiintoista

nähdä, seuraako eduskunnan enemmistö hallituksen ja valtiovarainvaliokunnan linjaa. Vakauttaako eduskunta pienviljelijäin vaikeudet. Terveen talouspolitiikan perusedellytyksiin kuuluu turvata täydelliset tuotantoedellytykset kaikille elinkeinon harjoittajille. Tätä voidaan pitää perustana kansantalouden ja kansan elintason kohottamisessa. Kun maatalouden harjoittajista pienviljelijät edustavat suurinta ammattiryhmää maassamme, on kysymyksessä valtava voimatekijä, jolla on ratkaiseva vaikutus maan taloudelliselle nousulle. Senvuoksi on syytä odottaa, että eduskunta suhtautuu kysymykseen oikealla tavalla.

Ed. Stenberg: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunnan mietintöä katsellessani kiintyi huomioni mm. siihen, että valiokunta ehdottaa 100 milj. markan lisäystä pääomamenona puolustusministeriöön kohdistuvain hallinnonhaarain osalle. Tässä yhteydessä lienee paikallaan tuoda esiin eräitä tosiseikkoja puolustusministeriön hallinnassa olevien kiinteistöjen hoidosta, joista eduskunnan oikeusasiamieskin on kertomuksessa toiminnastaan vuodelta 1949 havaintojaan esittänyt. Niinpä oikeusasiamiehen kertomuksessa lausutaankin, että „puolustusministeriön kiinteistötoimisto on valtion omistamien kiinteistöjen vuokraamisessa syyllistynyt vakaviin laiminlyönteihin, joiden johdosta valtiotalouden tarkastusneuvosto on asiasta tekemässään päätöksessä lausunut pitävänsä välttämättömänä, että puolustusministeriö ryhtyy kiireellisiin toimenpiteisiin todettujen epäkohtien korjaamiseksi, jolloin erityistä huomiota on kiinnitettävä riittämättömien vuokramaksujen korottamiseen ja että ministeriöllä on syytä jatkaa syyllisyyskysymyksen tutkimista ja ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joihin tutkimuksen tulokset saattavat antaa aihetta".

Oikeusasiamiehen kertomusta perustuslakivaliokunnassa käsiteltäessä kävi ilmi, että muussakin suhteessa on puolustusministeriön hallinnassa olevia valtion kiinteistöjä hoidettu sangen huonosti taikka niitä ei ole hoidettu ensinkään. Niinpä kortisto näistä kiinteistöistä puuttuu kokonaan eikä mitään selvyyttä niiden tilasta ole voitu saada. Ei ole vielä kovinkaan monta vuotta siitä, kun puolustuslaitoksen omaisuuden hoidossa paljastui useita väärinkäytöksiä, mutta vielä useampia jäi varmasti paljastumatta. Vieläkään ei näytä taloudenhoito puolustusministeriön kohdalla parantuneen. Eiköhän olisi syytä saattaa talousasiat myös kiinteistöjen kohdalta ensin järjestykseen ennenkuin uusia varoja tähän tarkoitukseen myönnetään. Taloudellisen vakaannuttamisen ensimmäisenä ehtona pitäisi olla se, että valtion taloutta hoidetaan rehellisesti ja vastuuntuntoisesti. Valtiovaltamme koneistossa on tullut tavaksi, että epärehellisyydet ja taloudelliset väärinkäytökset salataan, „painetaan villaisella", niinkuin on tapana sanoa. Ne saavat jatkua vuodesta toiseen ja tämä kansan kukkarolle kalliiksi tullut tapa vain rohkaisee edesvastuutonta virkamiesainesta. Osoituksena tästä on syytä tuoda esiin eräs toinen eduskunnan oikeusasiamiehen kertomuksen yhteydessä perustuslakivaliokunnassa esille tullut seikka, nimittäin valtion autojen käyttö yksityisiin tarkoituksiin.

Perustuslakivaliokunnalla oli asiakirjaaineisto ylijohtaja, kansanedustaja Vennamon autojen käytöstä. Tarkastusviraston esittämä korvaussummalaskelma osoitti autojen käytön kolmen kuukauden aikana nousseen 202,487 markkaan. Mutta valiokunnan saamien tietojen mukaan ei tämä ole suurimpia summia, vaan vielä tuntuvasti runsaammin ovat monet johtajat valtion autoilla huvitelleet. „Autoja on käytetty yksityisiin tarkoituksiin siinä määrin, että olisi pitänyt asettaa jokainen valtion laitoksen johtaja, maaherra sekä lukuisat muut syytteeseen. Tapauksia on legio. Niitä on mahdoton selvittää ja penkoa, sillä siitä tulisi niin suuri skandaalijuttu, että sellaista on mahdoton vetää esille". Tällaisia olivat asiatiedot, mutta niistä vaietaan, kansa ei saisi tietää, millä tavoin korkein virkamiehistö ottaa itselleen oikeuksia ja etuja, jotka kansa saa veroina maksaa. Yhtälaisesti vailla kontrollia kuin on autojen käyttö, on virkamiesten virka- ja sairaslomien pito. Jokainen voi pitää niitä omatuntonsa mukaan, ja omatunto tuntuu tässä ammattikunnassa olevan melkein olematon. Tämä koskee luonnollisesti johtavassa asemassa olevaa virkamiehistöä, sillä alemmat viran ja toimen haltijat tietystikään tuskinpa saavat tällaiseen tilaisuutta.

Muista perustuslakivaliokunnassa esille tulleista laittomuuksista on talousarvion yhteydessä huomioitava myös tämän vuoden aikana käytännössä ollut hyväntekeväisyys-

kahvin kauppa. Asia on edustajille tuttu, onhan siitä ainakin kahdessa vaiheessa jo eduskunnassa puhuttu, mutta nykyinen valtiovarainvaliokunta ei talousarviota käsitellessään ole sitä huomioinut, mitä edellisen eduskunnan vastaava valiokunta lausui käsitellessään kahviverolain muutosta, jolla tahdottiin perästäpäin vähän korvata sitä laittomuutta, millä hyväntekeväisyyskahvin kauppa järjestettiin. Valtiovarainvaliokunta lausui silloin mietintönsä perusteluissa, että „valiokunnalle ei ole osoitettu, että kyseinen järjestely olisi kaikissa kohdin valtion tulo- ja menoarvion sekä tilinpäätöksen perusteista annetun lain säännösten mukainen".

Vaikka jättäisimme tässä yhteydessä huomioimatta muut laittomuudet „hyväntekeväisyyskahvin" suhteen, on puhtaasti rahataloudellista puolta koskevaa hallintovallan väärinkäyttöä tapahtunut:

1) Siinä, että valtiolle otetaan osa kahvin hinnasta ilman eduskunnan asiasta säätämää lakia ja ohi talousarvion, vieläpä siten, että saatu valtion tulo menee kauppa- ja teollisuusministeriölle eikä valtiovarainministeriölle, jonka pitäisi olla valtion tulojen vastaanottajana.

2) Määrätyt hyväntekeväisyysjärjestöt saavat sen kautta valtion tukea ilman talousarvioon otettua asiaa koskevaa määrärahaa, josta mm. professori Rekola lausui selvästi, että se ei ole laillista.

Tämä valtion valuutalla ostetun kahvin myynti „hyväntekeväisyyskahvi" huijauksella jatkuu yhä, vieläpä niin, että muuta kahvia ei ole ollenkaan saatettu kauppaan säännöstelyvapaasti ostettavaksi. Valtiovarainvaliokunta on tosin jo huomioinut valtiolle tulevan osan tämän kahvin myyntihinnasta. Sitä ei ole huomioitu kahviverona, vaan sekalaisina tuloina. Mutta edelleen on talousarvion ulkopuolella se osa hyväntekeväisyyskahvin laittomasta verosta, joka, vaikka se peritään valtiovallan määräyksestä, jaetaan hyväntekeväisyysjärjestöille, siis laittomina avustuksina. Tämä olisi valtiovarainvaliokunnan pitänyt myös huomioida ja ainakin sisällyttää se talousarvioon, jos kerran tällaista valtion tukemaa hyväntekeväisyystoimintaa eduskunnan enemmistön päätöksellä edelleen jatketaan. Summa ei ole niinkään pieni, sillä perustuslakivaliokunnan saaman tiedon mukaan se on 100 markkaa kilolta, ja kahvin määrä oli alussa, kun sitä aloitettiin myydä, 5 milj. kg. Ovatko määrät muuttuneet, en tiedä, mutta jo tämä alussa suunniteltu summa tekee 500 milj. markkaa. Jo nämä muutamat esimerkit osoittavat, miten kehnosti ja edesvastuuttomasti valtion varoja tuhlataan. Vakaannuttamisen ensimmäisenä ehtona pitäisi olla säästäväinen varojen käyttö itse valtiokoneistossa, huolellinen valtion omaisuuden hoito sekä suunnitelmallisuuden, tasapuolisuuden ja tulo- ja menoarvion perusteiden noudattaminen valtion avustusten jaossa.

Ed. Tiekso-Isaksson: Herra puhemies! — Sekä hallituksen tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 1952 että siihen liittyvässä valtiovarainvaliokunnan mietinnössä kiintyy huomio siihen, että sotilas- ja sodanvalmistelua tarkoittavia määrärahoja lisätään, paitsi kansan taloudellista hyvinvointia palvelevien myös sivistysmenojen kustannuksella. Tämä ei ole suinkaan mikään erillinen ilmiö meillä Suomessa, vaan tällä hetkellä sangen yleinen kaikkialla kolmatta maailmansotaa valmistelevassa kapitalistisessa maailmassa. Sivistysmenojen vuosi vuodelta väheneminen on johtanut siihen, että korkeamman koulusivistyksen saaminen on jatkuvasti jäänyt meidän maassamme peräti suppeiden piirien etuoikeudeksi. Valtionkin oppikouluissa, puhumattakaan yksityisistä oppikouluista lukukausimaksut ovat niin suuret, ettei vähävaraisten työläis- ja talonpoikaiskotien vanhemmilla ole nykyisenä korkeiden elinkustannusten aikana minkäänlaista mahdollisuutta lähettää lapsiaan koulutielle, nimen omaan oppi- ja korkeakouluihin. Korkeiden lukukausimaksujen tuottamaa taloudellista vaikeutta lisäävät vielä kalliit oppikirjat ja muut opiskeluvälineet. Vapaaoppilaspaikkoja ei myönnetä mielellään tänä valtiontalouden vakauttamisen kautena. Opiskelukustannukset myös kaikissa maamme korkeakouluissa ovat muodostuneet sellaisiksi, etteivät ne ole omiaan herättämään työläis- ja talonpoikaisnuorissa halua pyrkiä opintielle. Korkeat lukukausimaksut, vaikeat, suorastaan sietämättömät asunto-olot, korkeat vuokrat, kalliit kurssikirjat ja muut opiskelu- ja elinkustannukset ovat johtaneet siihen, että opiskelusta varsinkin pääkaupungin korkeakouluissa on tullut helsinkiläisten ja nimenomaan varakkaiden helsin-

kiläisten etuoikeus. Tätä todistaa julkisuudessakin esitetty toteamus, että esimerkiksi yliopiston ja kauppakorkeakoulun opiskelijoista jo 40 % on helsinkiläisiä. Eikä tämä suhde näytä muuttuvankaan maaseutulaisten eduksi. Päinvastoin heidän taloudellinen asemansa huononee edelleenkin.

Jatkuvaa inflatoorista kehitystä syyttäen korotetaan esimerkiksi Helsingin yliopistossa opiskelevien lukukausimaksuja ensi vuoden alusta lukien 28 %:lla, mikä merkitsee huomattavaa lovea opiskelijoiden entisestäänkin laihaan kukkaroon.

Myöskin asuntokurjuus ei osoita lieventymisen ja helpottumisen merkkejä siitä huolimatta, että siihen on viime aikoina kiinnitetty voimakkaasti huomiota sekä ylioppilaiden itsensä taholta että julkisen sanan palstoilla. On selvää, ettei tilanteeseen saada korjausta vain kiinnittämällä huomiota siihen ja puhumalla siitä, niin kauan kuin valtiovalta ja erikoisesti nykyiset hallituspuolueet suhtautuvat täysin kielteisesti ylioppilaille tärkeisiin kysymyksiin.

Asuntopula korkeakouluopiskelijoiden, varsinkin Helsingissä opiskelevien keskuudessa on lievästäkin sanottuna huutava. Ylioppilaiden asuntopula, kuten asuntopula yleensä, kohtaa lähinnä ja kaikkein kipeimmin vähävaraisia. Helsingin kaikissa korkeakouluissa oli tämän lukukuauden alussa 8,400 opiskelijaa vailla asuntoa. Ylioppilaiden asunnonvälitys kykeni hankkimaan asunnon 2,000—2,500 opiskelijalle. Domus Academican kahteen valmiina olevaan taloon voitiin sijoittaa 372 opiskelijaa ja Teekkarikylään 250. Näin ollen suuri osa asunnon tarvitsijoista joutuu hankkimaan itse asuntonsa. Opiskelijoiden välttämätöntä asunnontarvetta käyttävät asuntokeinottelijat häikäilemättömäsi hyväkseen. Pelkästä huoneesta, johon ei liity mitään etuisuuksia, saatetaan kiskoa vuokraa 4,000—10,000 markkaan. Keskimäärinkin on vuokra esim. alle 10 m²:n suuruisesta palvelijanhuoneesta 4,000—4,500 mk kuukaudessa.

Sitä paitsi liittyy asunnon saantiin sangen usein sellaisia ehtoja ja vaatimuksia, jotka hidastavat ja vaikeuttavat lukuja. Viime aikoina on naisopiskelijoiden velvoittaminen osallistumaan talous- ja muihin töihin yleistynyt niin, että 70—80 %:iin vuokralle tarjotuista huoneista liittyy jokin velvoitus. Tavallisimmin vaaditaan puiden pilkkomista ja kantoa, kotiopetusta ja konttorityötä, talonmiehen tehtäviä, lasten ja koirien ulkoiluttamista ja kaitsemista ym. Huippuesimerkkinä tulkoon mainituksi, että kuluvan lukukauden alussa tarjottiin ylioppilaiden asunnonvälitykselle huonetta sellaisin ehdoin, että vuokraa on maksettava 6,000 mk ja sen lisäksi hoidettava perheen kolmea lasta päivittäin klo 7—16. Jokainen järkevä ihminen käsittää, ettei näin pitkän työpäivän jälkeen opiskelijalle enää jää aikaa enempää luentojen kuuntelemiseen kuin kurssin lukemiseenkaan. Tällä tavalla varakkaat herrasväet hankkivat itselleen tunnottomasti ilmaista työvoimaa ja vielä sellaista, joka maksaa oman työvoimansa käytöstä.

Läheskään kaikki opiskelijat eivät ole saaneet kuitenkaan asuntoa huonoillakaan ehdoilla, vaan monien on täytynyt keskeyttää opintonsa ja matkustaa takaisin kotiseudulleen.

Kireä asuntotilanne on eräänä syynä siihen, että yliopiston kirjoissa olevien keski-ikä on hämmästyttävän korkea, lähes 25 vuotta, „vakava yhteiskunnallinen epäkohta", kuten yliopiston rehtori Lönnroth sitä nimittää. Onkin selvää, että ylioppilaiden valmistuminen elämäntehtäväänsä liian korkealla iällä tuottaa kansantaloudellisestikin miljardeihin markkoihin nousevan tappion joka vuosi, puhumattakaan asianomaista opiskelijaa tämän vuoksi kohtaavista vaikeuksista, opintojen välillä keskeytymisestä, tenttien vanhenemisesta jne. Ainoa tapa päästä tästä epäkohdasta on parantaa ylioppilaiden sosiaaliset olot. Huokeavuokraisilla asunnoilla ja riittävän suurilla stipendeillä joudutetaan opiskelua. Niiden avulla päästään myös siihen, ettei opiskelijoiden tarvitse hajoittaa voimiaan yhtä aikaa ansiotyöhön ja opiskeluun.

On todettava tyydytyksellä, että valtiovarainvaliokunta on ottanut 19 pääluokan 2 momentille yhteensä 95 milj. markan määrärahan halpakorkoiseksi rakennuslainaksi Turun yliopiston ylioppilaskunnalle ylioppilasasuntolan rakennus- ja sisustustyötä varten, Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalle Domus Academican kolmannen rakennuksen rakennustöiden loppuunsaattamiseksi ja Åbo Akademin ylioppilaskunnalle sen ylioppilaskotia varten. Mikäli eduskuntakin hyväksyy nämä lainat, niin helpottaa sekin osaltaan vaikeaa asuntopu-

laa, tosin sangen vähäisessä määrin, mikä osoittaa sitä, että hallituksen olisi ryhdyttävä ratkaiseviin toimenpiteisiin opiskelijoiden auttamiseksi. Jos laina myönnetään, tulee kolmannessa Domuksessa kuukausivuokraksi 5,700 mk, ellei, niin vuokra nousee yli 9,000 markan hengeltä, koska halpakorkoisen valtion lainan sijasta joudutaan turvautumaan luottolaitosten tukeen. Sitä paitsi ylioppilaat joutuisivat jälleen opiskeluaikansa kustannuksella kaupittelemaan arpoja ja keräämään varoja yksityisiltä ihmisiltä.

Mikäli hallituspuolueet pysyvät aikaisemmassa, vähävaraisille opiskelijoille täysin kielteisessä kannassaan, niin näin tulee tapahtumaan. Erikoisen kummastuttava on maalaisliiton asenne, sillä asuntoja tarvitsevat kipeimmin juuri maaseudun vähävaraiset opiskelijat. Jos lainansaanti evätään, sopii kysyä, aikovatko hallituspuolueet kieltää vähävaraisten työläis- ja talonpoikaiskotien lapsilta kokonaan mahdollisuuden oppi- ja korkeakoulusivistykseen. Vielä lainan hyväksyminenkään ei paljon lievennä nykyistä tukalaa tilannetta, mutta sen hylkääminen olisi peräi hämmästyttävää ja antaisi ulospäin sangen epäedullisen kuvan eduskunnan suhtautumisesta vähävaraisten opiskelijoiden vaikeuksiin.

Ed. Juntunen: Herra puhemies! Valtion talousarvioesityksessä vuodelle 1952 ei voi olla huomioimatta mm. maaseudun asunto-olojen parantamiseen, koulurakennustoimintaan ja kansaneläkelain ulkopuolelle jääneiden vanhusten eläketurvaan varattujen määrärahojen pienuutta. Kansantulon lisäys kuluneen vuoden aikana on melko huomattava, jonka pitäisi näkyä näin tärkeillä momenteilla, joista edellä mainitsin.

Vuonna 1950 kiersi eduskunnan asettama maaseudun asunto-oloja tutkiva komitea maakuntaamme Pohjois-Savossa. Komitean lausunto kai puhunee puolestaan maakuntamme ja maaseudun asunto-oloista yleensä. Varsinkin Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja osassa Pohjanmaata ovat vähävaraisten asunto-olot niin huonot, että ei sovi ihmetellä maaltapakoa, josta niin paljon puhutaan. Täällä on alueita, missä esim. vuoden 1936 asutuslain nojalla muodostettiin tiloja joiden asuinrakennus rakennettiin vaiheittain. Ensiksi rakennettiin vain tupa ilman eteistä. Tarkoitus oli myöhemmin laajentaa asuinrakennusta. Työtä korpeen raivattavilla uudistiloilla oli paljon, perhe lisääntyi vuosi vuodelta, ansiotulot olivat vähäiset, joten lisärakennuksen tekoon ei säästynyt varoja. Myöskin sota keskeytti rakennustoiminnan ja vaikutti säännöstelyllä ehkäisevästi rakennustoimintaan vielä useita vuosia sodan jälkeenkin. Tämä tupa on nyt puolentoista vuosikymmenen kuluttua ainoana, usein hyvin lapsirikkaan perheen ahtaana ja epäterveellisenä asuntona, samoin kuin torpparivapautuksenkin aikana muodostetuilla tiloilla. On suotta yrittää ratkaista maaltapaon ongelmaa, jos asuntoja monet muut olosuhteet säilytetään vuosisadan takaisella asteella maaseudulla. Onpa eräissä yhteyksissä puhuttu rakentamisen supistamisesta ja työpalkkojen korkeudestakin. Kun ottaa huomioon, että asuntovajaus sekä maaseudulla että asutuskeskuksissa on vielä huutavan suuri, vieläpä siinä määrin, että nykyinen rakentaminen ei ole voinut tyydyttää vuosittain kasvavaa tarvetta, vaan vajaus on vuosi vuodelta yhä edelleen kasvanut, on ajattelematonta lähteä määrärahojen supistamisen tielle.

Rakennustoimintaa on entistä voimakkaammin valtion tuettava ja varattava talousarvioon riittävä määräraha jaettavaksi pitkäaikaisina halpakorkoisina lainoina, avustuksina ja palkkioina vähävaraisille rakentajille tilavien ja viihtyisien asuinrakennusten rakentamiseen.

Myöskään ei voi olla kiinnittämättä huomiota kansakoulujen rakentamiseen tarkoitettuihin määrärahoihin. Ehkäpä kansakouluolot täällä rintamailla ovat tyydyttävät, ehkäpä hyvätkin eräillä palkkakunnilla. Meillä Pohjois-Savossa asuvilla ihmisillä tämä on probleema, jota ei voida sivuuttaa aivan mainitsematta. Meidän usean kuntamme rakennusohjelma oli jo ennen sotia jäänyt paljon jälkeen siitä tarpeesta, mitä kouluhuoneistojen vaatimukset asettavat. Olihan pula-aika vielä vaikuttamassa, ja kunnat talousarvioita laatiessaan kiinnittivät huomiota vain ehdottomasti välttämättömiin menoihin. Mm. minun kotipitäjässä Kiuruvedellä, jonka olosuhteet parhaiten tunnen, oltiin jäljessä jo ennen sotia. Kaikki tiedämme, että sota-aikana ei rakennettu uutta eikä korjattu vanhaa, joten melkein noin 10 vuotta rakennustoiminta oli pysähdyksissä. Vanhat koulurakennukset

rappeutuivat vuosikorjauksien puutteessa, puhumattakaan uusien rakentamisesta.

Kuntaamme sijoitettiin huomattavasti siirtoväkeä, noin 2,000 henkeä, eli 1/7 kuntamme väestöstä. Näin muodostui kokonaisia koulupiirejä uusista asutusalueista, kokonaista neljä täysin uutta koulupiiriä. Oli toimitettava uusi koulupiirijako, koska asutusalueita tuli useiden kylien alueille. Rakennusohjelmassamme olisi 11 uuden koulurakennuksen rakentaminen. Tämän lisäksi on kuntamme keskusten neljää opettajaa varten rakennettu koulu käynyt ahtaaksi. On ollut pakko sijoittaa luokkia kouluhuoneistoiksi sopimattomiin huoneistoihin. Koulussa on tällä kertaa 330 oppilasta ja 11 opettajaa, joten keskuskansakoulun rakentaminen kuntamme keskustaan olisi hyvin ajankohtainen eikä myöntäisi viivytystä rakennusohjelmaamme.

Tämän lisäksi on valtava määrä koulujen laajentamisia ja korjauksia suoritettavana. Kuntamme kansakoululautakunta ja kunnan hallitus ovat ottaneet ohjelmaansa rakentaa kaksi kansakoulurakennusta vuosittain. Mutta tämä ei toteudu, sillä vasta vuodenvaihteessa saimme ensimmäisen rakennusluvan ja vain yhdelle koululle kouluhallituksesta tämän laajan ohjelmamme toteuttamiseksi.

Mainitsin oman kuntani vain yhtenä esimerkkinä siitä, minkälaisissa vaikeuksissa Pohjoi-Savon kunnat elävät ja miten ne pystyvät käytännössä toteuttamaan oppivelvollisuuslain määräykset koulujen rakentamisen suhteen, kun valtiovalta muulla säännöstelyllä asettaa esteitä tielle. Kun kansakoulu on saatettu 7-luokkaiseksi ja valtaosalle lapsista se on ainoa koulu, olisi se saatava tarkoitustaan vastaavaksi sekä kouluhuoneistoon että opetusohjelmaan nähden. Rakennustoiminta ei edisty kuntienkaan osalta ilman valtion voimakasta tukea ja poistamatta sitä vaikeuttavat säännöstelymääräykset.

Ennen vaaleja tapasi melkein kaikkien puolueiden, eikä vähemmin hallituspuolueiden, propagandassa maininnan riittävästä vanhuusturvasta kansaneläkelain ulkopuolelle jääneiden vanhusten elämän turvaamiseksi. Kun tarkastelemme talousarviota, näemme tällä momentilla kokonaista 1,5 miljardia markkaa varatun tähän tarkoitukseen. Vieläpä aikaisemmista lupauksista huolimatta tuo eläke aiotaan maksaa vasta vuoden 1952 puolivälistä alkaen, johon mennessä moni vanhus on jo kerinnyt kuolla puutteeseen ja hätään. Mitä nämä turvattomat vanhukset tulisivat voittamaan tämän määrärahan turvin? Vanhukset, jotka ovat tehneet rehellista työtä ikänsä vaikeroimatta, kantaneet elämän heille asettamat vaikeudet silloin, kun heillä oli mahdollisuus ohjata itse elämäänsä, näillä vanhuksilla jos kellä on oikeus vaatia turvattua vanhuutta. Heidän työnsä tuloistahan on nykyinen sekä aineellinen hyvinvointi kuin myöskin henkinen ja kulttuurielämä. Meidän vähin velvollisuutemme on turvata näiden vanhusten viimeiset elinvuodet riittävällä eläkkeellä, eikä asetettava heitä huoltolautakuntien armopalojen varaan. Kansandemokraatit ovat ehdottaneet tälle momentille lisäystä 5,5 miljardia markkaa, jolloin määräraha olisi 7 miljardia markkaa yhteensä. Tämän määrärahan turvin taattaisiin vanhuksille vaatimaton toimeentulo, ja siten, että se maksetaan taannehtivasti vuoden 1951 alusta alkaen.

Edellä mainitsemieni seikkojen vuoksi SKDL:n edustajien esittämä kanta on huomioonotettava näiden määrärahojen lisäämiseen nähden kyseessä oleville momenteille, sillä ilman valtiovallan riittävää ja voimakasta tukea ei maaseudun asuntoolojen parantamisessa päästä tarkoitettuun tulokseen. Ilman valtiovallan riittävää tukea eivät kunnat selviydy rakennusohjelmastaan vuosittaisten suunnitelmiensa toteuttamisessa. Ilman valtiovallan riittävää tukea jäävät vanhuksemme vaille heille kuuluvaa oikeutettua ja arvonmukaista eläkettä.

Ed. Heikkilä: Herra puhemies! Se todettu asia, että valtion talousarvio yhä suuremmassa määrässä rakentuu nytkin eri etupiirien väliselle kilpailulle, jossa yhä vähemmän otetaan huomioon yhteiskunnan kokonaisuuden vaatimukset, ilmenee jälleen myös maatalousbudjetissa. Siellä ovat monet määrärahat, ennen kaikkea nuo „tuotanto"- tai „apulanta-miljardit" tai miksi heitä milloinkin kutsutaan, tyypillisiä epäterveen poliittisen huutokauppamielialan tuloksia, joilla vähennetään maaseudun väestön luottamusta ja halua turvautua omaan työhönsä paljon enemmän kuin parannetaan maataloutemme perustavia toimintaedellytyksiä. Sanottakoon jälleen kerran, että maatalous ei meillä voi edistyä

ilman yhteiskunnan tukea, mutta sitä tukea on annettava sellaisessa muodossa, että maatalousväestö työnsä korvauksena saa kohtuullisena pidettävän toimeentulon ja että maaseudun lisääntyvälle väestölle järjestetään mm. teollistamisen avulla työtilaisuuksia nimenomaan omilla asuinsijoillaan, koska karu maa ei yksin voi elättää lisääntyvää, pienviljelysvaltaista väestöämme.

Haluaisin tässä budjetin lähetekeskustelussa lyhyesti puuttua erääseen maataloutemme erikoisedellytykseen, joka on pikaisen ja välttämättömän kohentamisen tarpeessa. Maatalouden ammattiopetuksen on valtio nim. laiminlyönyt varsin huolestuttavassa määrässä. Maatalousoppilaitoksia on ensiksikin aivan riittämättömästi — voidaanhan esim. Mustialan Maamiesopistoon hyväksyä vain n. parikymmentä prosenttia pyrkijöistä — ja nämä koulutilat on yleensä päästetty kohtalokkaalla tavalla rappeutumaan. Yksityiset maamieskoulut ovat kannatusyhdistuksiensä toiminnan varassa sentään pysyneet yleensä kohtalaisessa kunnossa, mutta valtion koulutilat rakennuksineen antavat huolenpidostaan kerrassaan murheellisen kuvan. Esimerkkinä mainittakoon Harjun maanviljelyskoulu, josta allekirjoittanut pääsi yli neljä vuosikymmentä sitten. Ollessani yhdessä muiden vanhojen oppilaiden kanssa tämän koulun 60-vuotisjuhlassa me totesimme, ettei 40 vuoden aikana ollut rakennusten kohentamiseksi tehty yhtään mitään, ei niin paljon, että yhtä rautanaulaa olisi lyöty tai maalisiveltimen vetoa suoritettu oppilasasunnoissa. Kahdessa työnjohtajan oppilaitten rakennuksessa, Jussilassa ja Vanhalassa, ei enää voitu asua. Entinen keittiö ja ruokasalirakennus olivat palaneet ja koulun juhlasali oli muutettu oppilasruokalaksi, joka sekin oli pahoin rappeutunut ja muutaman vuoden päästä on myöskin täysin kelvoton. Muistojaan verestämään saapuneet oppilaat saivat luvan syödä ja pitää kokouksensa paljaan taivaan alla, kun koulun entinen juhlasali oli oppilasruokalana ja keittiönä. Uutta talousrakennusta varten on aikanaan tehty perustukset, mutta rahojen puutteessa työ on jäänyt siihen, ja niinpä on koko koulun muutaman vuoden kuluttua lopetettava toimintansa tämän rappiotilan vuoksi, ellei parannusta siihen aikaansaada. Mustialan vanhassa ja kuuluisassa opinahjossa ovat rappeutumisen merkit myös selvästi havaittavissa, joskaan ei siellä sentään vielä ole rakennuksia tarvinnut niiden rappeutumisen takia hyljätä. Ja onhan valopilkkuna todettava nyt, että talousarviossa on määräraha saunan rakentamista varten Mustialaan, joten mm. entiset oppilaat siten saavat jonkun kokoontumispaikan saapuessaan vanhaa kouluaan tervehtimään, ettei kokousta tarvitse ulkosalla pitää.

Kun talousarvion lähetekeskustelussa puhutaan monenlaisista asioista, niin minäkin vielä korostan erästä seikkaa. Monina vuosina on täydellä syyllä korostettu tosiaan, että valtion metsänhoito- ja metsätaloustoiminnassa on moitteen sijaa, sillä tulokset ovat ilmenneet tehottamuutena ja huonotuottoisuutena. Nyt näkyy tapahtuvan parannusta, koska valiokunta on arvioinut valtion nettometsätulot yli 3 miljardiksi. Mutta yhä edelleen näkyy valtiovalta unohtaneen, että valtionkin metsätalous on liiketoimintaa, joka vaatii kyvykkään ja kunnollisesti palkatun henkilökunnan, sillä metsähallinnon virkailijain palkkaus on järjestetty tavalla, joka ei lähimainkaan kestä vertailua yksityisten laitoksien kanssa, vaikka näiden viranomaisten, aluemetsänhoitajien ja muiden virkailijaryhmien toiminnan tietenkin tulisi perustua liikeperiaatteille, niinkuin muuallakin. Valtiovarainvaliokuntakaan ei ole katsonut voivansa tehdä konkreettista esitystä palkkauksen järjestämisestä kunnolliselle ja kilpailukykyiselle kannalle. Mutta perusteluissaan se on esittänyt hallitukselle asiaa koskevan toivomuksen, jonka myös eduskunta hyväksynee. Toivottavasti ei hallitus sen jälkeen unohda, sitä ettei riihtä tappavan härjän suuta pidä kiinni sidottaman.

Yksityismetsien parantamiseen otetut määrärahat eivät tässä talousarviossa myöskään ole riittävät eivätkä edes metsänparannuslain mukaiset, eikä valiokunta ole liioin rahallisista syistä, niinkuin tuttu sanonta kuuluu, voinut niitä korottaa. Uskon kuitenkin jokaisen ymmärtävän, että metsänparannustoiminnassa ei ole kysymys jonkun yksityisen ryhmän eduista, vaan koko yhteiskunnan kansallisomaisuudesta, jonka hoitamisesta ja vaalimisesta ei missään järkevässä taloudenpidossa voida luopua. Meidän aineellinen ja henkinen nousumme ja meidän kaikkien toimeentulomme riippuu niin olennaisesti metsästä ja metsätaloudesta, että sen kohentamisessa ei ole millään

varjolla varaa minkäänlaiseen laiminlyöntiin.

Ed. Kaitila: Herra puhemies! Sallittakoon minun ensinnä kiinnittää huomiota eräisiin aivan yleisiin budjettiin liittyviin näkökulmiin. Selaillessa tätä valtion budjettikirjaa me havaitsemme helposti, että se on ensinnäkin muodollisesti varsin epäselvä asiakirja ja toiseksi se on myöskin sisällyksellisesti hyvin epäselvä asiakirja. Budjetin muodollisen uudistuksen ja muodollisen selvennyksen tarve on niin ilmeinen, ettei siihen ole syytä täällä uhrata sanaa ja aikaa. Minä pyytäisin kuitenkin muistuttaa hallitukselle, että jos aiotaan suorittaa budjetin uudistus, niin tähän tehtävään olisi ryhdyttävä mahdollisimman nopeasti. Se on erittäin pitkä, aikaa vievä toimenpide, jossa voitanee ehkä pitää ainakin lähtökohtanaan budjetin uudistamiskomitean mietintöä, mutta jossa yhteydessä ilmeisesti tulee ehkä huomattavastikin muutettavaksi valtion koko tilinpitoa. Tärkeää joka tapauksessa olisi, että mikäli mahdollista jo vuonna 1953 tai ainakin vuonna 1954 voitaisiin täällä saada edustajien käsiin sellainen budjetti, joka muodollisesti täyttää edes jonkinlaiset minimivaatimukset.

Sisällyksellisesti ja rakenteellisesti taasen budjetti on myöskin hyvin epäselvä asiakirja siinä mielessä, että sehän on verraten irrallinen numerokokoelma eikä paljon mitään muuta. Mehän tiedämme kaikki, että valtion budjetti on sellainen väline tai ase, jota voitaisiin erittäin tehokkaasti käyttää koko kansantalouden yleisen talouspoliittisen suunnan osoittamiseksi ja vahvistamiseksi. Kun katsoo meidän nykyistä budjettiamme, me havaitsemme, että siinä ei ole mitään tällaista suuntaa noudatettu; siinä ei ole minkäänlaista johdonmukaista punaista lankaa, ei mitään selvää ja kiinteää talouspoliittista suuntaa, joka siinä tulisi esille. Se ei osoita sitä kehityksen tietä eteenpäin, jota meidän taloudellisessa ja yhteiskunnallisessa mielessä pitäisi kulkea. Sillä esimerkiksi joskin maatalousväestön hyväksi osoitetut varat ovat budjetissa suhteellisen runsaat, ei kuitenkaan voida sanoa, että budjetti olisi mikään johdonmukainen maatalousbudjetti, siksi heikosti ja epätasapainoisesti nämä maatalousmäärärahat ovat osoitetut, niinkuin osittain edellisestäkin puheenvuorosta jo kävi ilmi. Mutta kaikkein vähimmin tämä budjetti on sellainen, joka suosisi nykyajan vaatimaa industrialistista, siis teollistuvaa ja kaupallistuvaa kehitystä sanan laajassa mielessä yhteiskunnassa. Ei näy merkkiäkään oikeastaan budjetissa siitä, että siinä tietoisin valtion talouspoliittisin toimenpitein olisi haluttu tällaista kehitystä tukea ja edesauttaa.

Minun nähdäkseni kun valtion talousarviota, budjettia, ryhdytään laatimaan, olisi ensinnä toki selvitettävä eräitä peruskysymyksiä, olisi päästävä jonkinlaiseen yhdenmukaiseen käsitykseen siitä, mihin sillä tähdätään, mihin suuntaan maan taloudellista kehitystä aiotaan johtaa. Ja tällöin minun nähdäkseni meidän maassamme täytyy uskaltaa ottaa se askel, tunnustaa suoraan, että meidän taloudellinen edistyksemme ja yhteiskunnallinen edistyksemme, kansantulon kohoaminen, on aivan oleellisesti liittyvä ja sitoutuva teollistuvaan ja kaupallistuvaan kehitykseen yhteiskunnassa. Ja tämän olisi pitänyt näkyä budjetissa, ei ainoastaan sen menopuolessa, vaan myöskin tulopuolessa. Tämän yleisen kannan omaksuminen ei kuitenkaan voi, eikä saa meikäläisissä oloissa, Suomen oloissa merkitä sitä, että maatalouselinkeino jätettäisiin jonkinlaisen toisen asteen elinkeinon asemaan. Mihinkä tällainen tie vie, siitä antavat eräät muut maat erittäin surullisen kuvan — maat, joissa maatalouselinkeinoa on vuosikausia liikaa syrjitty. Mutta meikäläisessä taloudellisessa kehityksessä pitäisi nämä kaksi suuntaa koettaa sijoittaa niin tasapainoisesti rinnakkain kuin mahdollista. Ei ole tietysti olemassa mitään sellaista kultavaakaa, jonka avulla voitaisiin aivan tarkkaan mitata, kuinka paljon kumpaakin on tuettava ja edistettävä yhteiskunnassa. Suurempi tasapainoisuus näiden kahden välillä kuitenkin ja nimenomaan teollistuvan ja kaupallistuvan kehityksen hyväksi pitäisi saada aikaan.

Tämän jälkeen sitten muutama sana budjetista nimenomaan nykyoloja silmällä pitäen. Hallituspuolueiden taholta on täällä käytetyissä puheenvuoroissa erityisesti korostettu, että budjetti on osa hallituksen vakauttamisohjelmaa, vieläpä se on tässä ohjelmassa aivan avainasemassa, ja sentähden tätä budjettia onkin arvosteltava juuri tätä taustaa vastaan, vaikka täällä hallitus-

puolueiden edustajien taholta, nimenomaan ed. Leskisen, on hänen omaa samakuvaa käyttääkseni vedetty puukko esiin hihasta, jotta voitaisiin tukkia hallituksen ulkopuolella olevien puolueitten edustajain vieläpä hallituspuolueitten omienkin edustajien suu tässä arvostelussa. Ed. Leskisen esiintymissessä kiinnittää huomiota, että hän ryhtyi käyttämään maailman vanhinta propagandakeinoa, hänhän näet alkoi syyttää oppositiota, hallituksen ulkopuolella olevia puolueita hallituksen omista epäonnistumisista, myöhästymisistä ja virheistä vakauttamisohjelmaa toteutettaessa. Saamme todennäköisesti jatkuvasti tästä lähtien kuulla tätä samaa levyä. Joka kerta, kun hallitus epäonnistuu, se on opposition syy. Joka kerta, kun hallitus onnistuu, siitä kunnia lankeaa yksinomaan hallitukselle. Tämä on tietysti hyvin lapsellista ja läpinäkyvää, mutta aivan ilmeisesti sitä tullaan käyttämään, koska sellainen propaganda ehkä arvioidaan riittävän tehokkaaksi.

Joka tapauksessa tätä budjettia on siis tarkastettava vakauttamisohjelman taustaa vastaan ja kun näin tehdään, niin silloin on lähdettävä eräästä yleisestä toteamuksesta ja se on se, että tämä budjetti ei ainoastaan numerollisesti, vaan reaalisesti on suurempi kuin kuluvan vuoden budjetti. Kuten valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja itsekin täällä toissapäivänä lausui, menoja on lisätty niin leveällä kädellä, että valtiovarainministerin täytyi sitten nousta ja hänen oli pakko todeta, että hallituksen on ilmeisesti ennemmin tai myöhemmin lähdettävä etsimään uusia tulolähteitä. Olisipa hauska tietää, mitä nämä uudet tulolähteet ovat. Aiotaanko kesken vuotta korottaa veroja, ehkä taas yhtiöveroa takautuvasti, tai lähdetäänkö pakkolainauksen tielle. Kummassakin tapauksessa seuraukset näkyvät kustannustasossa ja hintatasossa, ehkä myöskin palkkatasossa ja palkkarintamalla jne., jolloin vakauttamisesta ei ole enää jäljellä muuta kuin paperille kirjoitettu ohjelma. Mutta paljon paremmin ei ole asianlaita vaikkei tarvitsisi mennä edes veronkorotuksiin, siksi raskas ja hintatasoa nostava valtion verotus lisättynä yhä kasvavalla kunnallisverotuksella on sellaisenaankin. Hallitus katsoo kuitenkin suorittaneensa erikoisen kisällinäytteen, vieläpä diploomityön, kuten ed. Leskinen sanoi, saadessaan budjetin nyt tasapainoon. Tämähän ei kuitenkaan ole mikään erityinen taitotemppu, sillä ainahan budjetti jollakin tavalla täytyy saada numerollisesti ja muodollisesti tasapainoon. Ratkaiseva vakaannuttamisen kannalta onkin se, millä tasolla, korkeammalla vai alemmalla, se saadaan tasapainoon. Kun budjetti on nyt pantu tasapainoon, niin tavattoman korkealla tasolla, kuin nyt on, niin muodostaa se minun käsitykseni mukaan vakauttamissuunnitelmien kannalta erään suurimmista vaaratekijöistä, johon koko vakaannuttaminen voi ajan pitkään kaatua (Ed. Lahtela: Mitkä varat siitä otetaan pois?). Näin korkealla tasolla liikuttaessa on jokseenkin vain akateeminen kysymys se, onko sitten budjetti ylibalansoitu vai alibalansoitu. Jos hallitus sensijaan olisi vienyt budjetin tasapainoon hallitussopimuksen hintana ollutta 8 miljardia markkaa alemmalla tasolla, siis pienempänä tai vaikkapa vielä sitäkin alemmalla tasolla, olisi hallitus mielellään saanut ainakin kisällikirjan tästä. Sitten olisi se voinut lähteä esim. väkilantamiljardeja alentamaan, joihin lienee tarkoitus ensi vuonna käyttää sekä budjetissa että budjetin ulkopuolisten rahastojen kautta kaikkiaan 4 miljardia markkaa, joista varoista kuitenkin jo edellinen puhuja, joka on alan asiantuntija, antoi varsin musertavan tuomion. Hän itse siis maatalouden edustajana. Ja muitakin sieltä voidaan pudottaa pois, mutta niihin me voimme palata yksityiskohtaisessa käsittelyssä (Ed. Lahtela: Se on hauska kuulla!).

Ed. Leskinen on täällä nyt kovasti tiedustellut opposition omaa vakauttamisohjelmaa. Kansanpuolueen kohdalta se olisi parilla sanalla sanottuna — yksityiskohtiinhan ei voida mennä — seuraavantapainen. Ensinnäkin kansanpuolue hyväksyy eräät oleelliset kohdat suunnitteluneuvoston vakauttamisohjelmassa, mm. suuremman suunnitelmallisuuden aikaansaamisen sijoitustoiminnassa, raha- ja luottopoliittiset toimenpiteet, kohonneiden vientitulojen neutralisoinnin sekä hinta- ja palkkapoliittisten toimenpiteiden ainakin yleisen periaatteen (Ed. A. Wirtanen: Henkisentyön tekijöille!). Yleiset periaatteet, edustaja Wirtanen, keskustellaan yksityiskohdista sitten.

Toiseksi kansanpuolueen käsityksen mukaan olisi vakauttamisen toteuttamisessa pitänyt lähteä budjetin voimakkaan supistamisen tielle, ei siis siten kuin on tehty, että budjettiin vuorotellen lisättiin kummankin

pää-hallituspuolueen haluamia miljardeja vaan päinvastoin vuorotellen niitä vähentäen. No, tähän tietysti vastataan hallituspuolueiden taholla, minä melkein kuulen ed. Leskisen äänen sanovan, että tämä on jotakin sellaista, mikä ei voi muodostua poliittiseksi realiteetiksi. Minä kysyn, miksi se ei voi muodostua poliittiseksi realiteetiksi, jos molemmilla hallituspuolueilla olisi ollut todella vilpitön halu vakauttamiseen ja jos hallitus olisi ollut vahva hallitus, nimenomaan itseänsä kohtaan vahva ja luja. Tällöin olisi ollut mahdollisuutta huomattavasti alentaa verotusta, sekä tulo- että liikevaihtoverotusta, mikä olisi huomattavasti helpottanut painetta, joka nyt on latenttina olemassa sekä palkka- että hintarintamalla. Olisi siis saatu aikaan kustannustason ja hintojen alentumista, säästöjen ja pääoman muodostuksen yhä voimakkaampaa kasvua, tuotannon lisääntymistä ja siten ennenkaikkea kysynnän ja tarjonnan tasapainoitumista niinsanoakseni luonnollista tietä, ei rajoittavin ja säännöstelevin toimenpitein.

Kolmanneksi kansanpuolue olisi toivonut, että vakauttamisohjelman henki ei olisi ollut pelkkä, sanoisinko, staattinen tasapainoajattelun henki, vaan dynaaminen, siis eteenpäin tähtäävä. Taloudellista vakauttamista ei näet lopultakan saada aikaan pelkin säännöstelytoimenpitein, kielloin ja rajoituksin, vaan positiivisin keinoin ja menetelmin, jotka tähtäävät tuotannon edistämiseen ja kansantulon lisäämiseen. Mutta mitään tällaisia positiivisia toimenpiteitä ei hallituksen talouspoliittiseen ohjelmaan sisälly. Siinä on sen suurin heikkous minun nähdäkseni. Tai ehkä sittenkin suurin heikkous on siinä, että sitä on alettu toteuttaa niin suurella psykologisella taitamattomuudella. Hallituksen taholta on jatkuvasti korostettu, että vakauttaminen on erityisesti myös psykologinen kysymys ja tänään on hallitus kuitenkin tehnyt erään suurimmista psykologisista vihreistä antamalla iskun vasten kasvoja valtion uskolliselle viran ja toimen haltijakunnalle, joka tähän asti kärsivällisesti on odottanut heille jo viime keväänä periaatteessa myönnettyä, mutta tähän asti myöhästynyttä A-sopimuslisän täydennystä, kieltäen sen kylmästi. Tämän heidän kiistattoman oikeutensa hallitus nyt siis kylmästi on pettänyt samalla vääristellen asian koko luonteen. Sopii kysyä, uskooko hallitus todellakin johonkin kelpaavan sellaisen ohjelman, joka hävittää kansalaisten luottamuksen valtiovaltaan.

Ed. A. Wirtanen: Herra puhemies! — Hallituksen ns. vakauttamisbudjetti ei ole valtiovarainvaliokunnassa paljon muuttunut. Sen oleelliset piirteet ovat säilyneet. Jos ja sikäli kuin se sellaisenaan hyväksytään eduskunnassa, se merkitsee, että me tulemme jatkamaan viime vuosien talouspoliittista linjaa. Mitä se merkitsee, sen voivat kansalaiset todeta jokapäiväisessä elämässään. Se on nähtävissä tilastoissa ja se on jo täällä osoitettu lukuisissa puheenvuoroissa, viimeksi äsken annetussa. Kansandemokraattien vastalauseessa viitoitetaan toisenlaista tietä ja väläytetään toisenlaisia näköaloja. Me olemme aktiivisen sosiaalipolitiikan ja suunnitelmallisen talouspolitiikan kannalla. Hallitus ja valtiovarainvaliokunta astelevat entisiä latuja, vaikka kokemukset eivät kehoita jatkamaan niitä. Itse asiassa valtiovarainvaliokunta on melko orjallisesti noudattanut hallituksen osviittoja, jotka taas ovat tuloksia maalaisliiton ja sosialidemokraattien keskinäisestä sopimuksesta.

Mikä on sitten hallituksen vakauttamispolitiikan oleellisin, luonteenomaisin piirre. Hallitus pyrkii vakauttamaan hintatasoa ja rahanarvoa pääasiassa ensin ehdottomalla palkkasululla, toiseksi supistamalla kulutusta ja kolmanneksi rajoittamalla investointeja. Ehdoton palkkasulku toimeenpantiin ns. linnarauhan kautta, ja se on, kuten tiedämme, merkinnyt luopumista indeksin mukaisista palkoista palkansaajien tappioksi. Jätän tässä yhteydessä arvioimatta, kuinka paljon maan palkkatyöväestö ja muutkin palkallaan eläjät tämän kautta jo nyt ovat menettäneet tai kuinka paljon ne tulevat menettämään tulevan budjettikauden aikana. Joka tapauksessa on kysymyksessä useita kymmeniä miljardeja markkoja, joilla siis maamme suurimman kansanluokan kulutusta supistetaan. Mutta hallitus ei ole ainoastaan pyrkinyt supistamaan varsinaista kulutusta, siis kulutustarvikkeiden kysyntää. Rajoittamalla investointeja on hallitus pyrkinyt supistamaan myöskin pääomatavaroitten kysyntää ja kulutusta, lähtien siitä, että niittenkin vilkas kysyntä on omiansa nostamaan hintatasoa. Julkisuudessa on paljonkin puhuttu siitä, että investointi- ja rakennustoiminta on meillä

viime aikoina saanut suorastaan ennätysmäisiä mittasuhteita. Tuskin missään muussa Euroopan maassa on näinä vuosina kansallistulosta käytetty investointiin sellaisia suhdemääriä.

Renkaina hallituksen investointi- ja kulutusrajoitukseen tähtäävässä politiikassa on mainittava pyöreän puun vienti ja laajennetut valtuudet rajoittaa rakennustoimintaa. Näillä kulutusta ja investointeja supistavilla toimenpiteillä on hallitus nähtävästi pyrkinyt vähentämään sekä kulutustarvikkeiden että pääomatavaroiden kysyntää. Näin hallitus uskoo tai uskottelee aikaansaavansa liikatuotantoa, toisin sanoen, varastojen lisääntymistä ja sitä tietä tuottajien ja myyjien keskinäistä kilpailua, joka vanhojen liberaalisten talousoppien mukaan on omiansa alentamaan hintatasoa tai ainakin hidastamaan ellei kokonaan estämään sen nousun. Jos hallitus siis keinotekoisesti supistamalla kulutusta ja rajoittamalla investointeja onnistuu lisäämään tarvikevarastoja, laskee se siten voivansa keskeyttää inflatoorisen kehityksen. Tämähän on perinteellisen kapitalistisen talouspolitiikan vanha keino. Supistamalla kulutusta ja seurauksena siitä myöskin tuotantoa, siis jättämällä osan tuotantokoneistosta täyttämättä, pyritään vakaannuttamaan alentunutta yleistä tuotanto- ja kulutustasoa, jotta siten voitaisiin saavuttaa vakava hintataso. Pääseinona käytetään palkannauttijoiden elintason alentamista tai sen kohoamisen estämistä.

Ensimmäinen seuraus tällaisesta politiikasta on tietysti työttömyys. Jos jo saavutettu kulutustaso alennetaan, täytyy sen myöskin merkitä tuotannon supistamista. Me olemme kokeneet tällaisen talouspolitiikan seurauksia menneinä vuosina, jo 30-luvulla ja jälleen nyt sodan jälkeen ilman, että se olisi tuonut mukanaan toivottua rahanarvon vakauttamista. Onkin selviö, että jos reaalipalkkataso laskee, johtaa se voittotason vastaavaan nousuun. Jos reaalipalkkatason lasku on huomattava, kasvavat voitot tuotannon supistuessakin, kuten kokemuksesta tiedämme.

Kun nyt hallitus samalla on pyrkinyt rajoittamaan sekä investointeja että yrittäjäin verotusta, huomaamme helposti, miten sen talouspolitiikka on täydellisesti ristiriitainen eikä mitenkään voi johtaa niihin tuloksiin, joihin sanotaan pyrittävän. Palkkatulojen sijasta astuvat hinnoista saadut lisääntyvät tulot markkinoille ja paine hintatasoa kohtaan jatkuu. Ainoa merkittävä muutos, joka saavutetaan, on peräti nurinkurinen. Samalla kun vähennetään välttämättömimpien tarvikkeiden kulutusta, samalla lisätään ylellisyystavaroiden kulutusta. Tapahtuu se, jota ed. Kilpi täällä aikaisemmin keskustelussa luonnehti sanomalla, että köyhät yhä köyhtyvät ja rikkaat yhä rikastuvat.

Tällainen vakauttamispolitiikka on aitoa kapitalistista vakauttamista. Sen sijaan, että hallitus pyrkisi vakauttamaan rahanarvoa supistamatta kulutusta ja tuotantoa, on se lähtenyt tielle, joka on edullinen hintatulojen nauttijoille, mutta suorastaan turmiollinen palkkatyöntekijöille. Ja siinä ohessa supistetaan sitten vielä eniten yhteiskunnallisesti katsoen kaikkein tärkeintä tuotantoa, niinkuin esim. asuntotuotantoa.

Me kansandemokraatit esitämme huomattavasti poikkeavaa vakauttamislinjaa, mikä selvästi on näkyvissä vastalauseestamme ja myöskin tekemistämme lakiehdotuksista. Me lähdemme täystyöllisyyden, kasvavan tuotannon ja lisääntyvän kulutuksen periaatteesta. Me lähdemme myöskin siitä, että teollisuustuotannon jatkuva kasvu on välttämätön edellytys elintason yleiselle nousulle. Maataloutemme on edelleenkin takapajuista verrattuna esim. naapurimaiden maatalouteen, ja meillä on maaseudulla vielä käyttämättä huomattavasti työvoimareservejä, reservejä, jotka ajoittain sen lisäksi ovat kokonaan tai osittain työttöminä. Me emme missään tapauksessa voi hyväksyä sellaista vakauttamista, joka supistaa tuotantoa, mutta samalla kuitenkin voi kohottaa reaalista hinta- ja voittotasoa. Jos kulutusta rajoitetaan, kuten nyt on tehty ja kuten hallitus budjettiesityksessäänkin pyrkii tekemään, niin on selvää, ettei supistavaa kulutusta varten tarvitse tuotantoa lisätä. Jos taas investointeja tämän ohella vielä rajoitetaan, johtaa se väistämättömästi kasvavaan ylellisyystavarain kulutukseen. Tämä vie ajanmittaan kasvavaan ylellisyystavarain tuotantoon ja tuontiin samalla kun maan yleinen elintaso jää alhaiseksi. Me sitä vastoin puollamme sellaista reaalipalkkatasoa, jossa pysytellään sopusoinnussa tuotannon yleiseen kasvuun ja sen kasvumahdollisuuksiin. Me tiedämme, että jatkuva täystyöllisyys, tuotannon kasvu ja

yleisesti kohoava elin- ja reaalipalkkataso pyrkivät nostamaan hintatasoa ja sitä tietä edistämään inflatoorista kehitystä. Sen vuoksi inflation vastustamisessa on tärkeintä luoda ehdoton ja kestävä hintasuluku. Koska meillä tuskin voidaan ajatellakaan sopimusta tuottajain ja välittäjien kanssa kiinteästä hintasulusta, niinkuin eräissä maissa on yritetty, mm. Ruotsissa, on hintasuluku säädettävä lailla ja on luotava erikoinen organisaatio sen voimaansaattamiseksi. Tässä voisivat nimenomaan osuustoiminnalliset järjestöt ja lojaaliset tuottajat ja välittäjät näytellä huomattavaakin osaa. Valtiovallan tulisi toimia yhteistyössä sekä palkkatyöntekijäjärjestöjen että kuluttajien järjestöjen kanssa, jotta toiselta puolen voitaisiin luoda kiinteä hintataso ja toiselta puolen riittävästi huomioida palkan muodostuksessa maan lisääntyvä tuotanto. Vasta sillä linjalla toimien on mahdollista samalla kertaa ylläpitää täystyöllisyyttä, kehittää tuotantoa, nostaa yleistä elin- ja reaalipalkkatasoa, toimeenpanna sosiaalisia parannuksia ilman että verorasitusta lisättäisiin, ja siten voitaisiin samalla taata rahan pysyvä arvo, mikä on koko yhteiskunnan ja ensi kädessä säästäjäin, vakuutuksenottajain ja palkkatyöntekijöiden yhteinen etu.

Kun me esitämme tällaista ohjelmaa, me hyvin ymmärrämme, ettei sen toteuttaminen ole mahdollinen omistavien luokkien avulla. Nämä luokat ovat meillä siihen liian vanhoillisia, tietämättömiä ja ahtaasti itsekkäitä, mutta meillä on oikeus odottaa, että palkkatyöntekijöiden erikoisedustajat, ennen muuta sosialidemokraatit — niitä taitaakin olla vain yksi kappale läsnä — mutta myöskin kansanpuoluelaiset, joidenka edustajan tässä äsken kuulimme puhuvan, joiden äänestäjät suurimmaksi osaksi ovat palkallaan eläjiä, yhtyvät sellaista ohjelmaa tukemaan. Myöskin talonpojat puhumattakaan pienviljelijöistä hyötyisivät juuri ja nimenomaan tällaisesta talouspolitiikasta. Riippuu ennen muuta sosialidemokraateista, milloin käy mahdolliseksi toteuttaa talouspolitiikkaa, joka ottaa huomioon laajojen kansankerrosten edut ja vie yhteiskunnallista kehitystä eteenpäin.

En voi tässä yhteydessä olla kajoamatta vielä eräseen asiaan, joka tällä kertaa mielestäni on muita yhteiskunnallisia kysymyksiä tärkeämpi. Tarkoitan asuntotuotantoa. Me muistamme kaikki, miten valtavalla rumputulella toisen hallituspuolueen taholta keväällä lanseerattiin suurta 10-vuotista asuntorakennusohjelmaa, jonka toimeenpanon piti alkaa jo ensi vuonna. Siitä ei näy jälkeäkään budjetissa, vaikka asianomainen puolue nyt istuu maan hallituksessa. Tässä meillä on nähtävänä suorastaan ohjelman unohtamisen ennätystulos. Tosiasiallisesti hallituksen esitys merkitsee, jos se tulee hyväksytyksi, asuntotuotannon supistamista, eikä edes valtiovarainvaliokunnan lisäyksiä rahanarvon huonontumisesta johtuvaa vajausta korvaamaan. Ainoastaan hyväksymällä kansandemokraattien ehdottama lisäys voidaan osapuilleen taata nykyisen tuotannon jatkuminen. Tällöin me olemme tietoisia siitä, että asuntopula on tänäkin vuonna vielä entisestään kiristynyt. Ja asuntopula on meillä tosiaankin suorastaan huutava. On tuhansia perheitä, jotka jo vuosikausia ovat olleet ilman omaa asuntoa. Vielä useammat asuvat ala-arvoisissa tai aivan liian ahtaissa asuntotiloissa. Asuntotiheys on Helsingissä keskimäärin lähes kaksi kertaa niin suuri kuin Tukholmassa ja samansuuntainen on suhdeluku myös muiden paikkakuntien kohdalla. Silti Ruotsissa rakennetaan noin 4—5 kertaa enemmän asuntoja kuin meillä. Helsingin kaupunki julkaisi äskettäin tilaston asuntooloista, josta selvisi mitä uskomattomimpia asioita. En tarkoita tässä vain surullisen kuuluisia pommisuojia, jotka kai ovat tällä hetkellä ainutlaatuisia Euroopassa, vaan tarkoitan sitä, että suurin osa pääkaupungistamme on valtavasti ylikansoitettu. Ainoastaan yhdessä kaupunginosassa löydämme yhden huoneen keskimäärin asukasta kohti. Tiheimmin asutuissa kaupunginosissa, etupäässä työläiskortteleissa ja esikaupungeissa, on keskimääräinen tiheys kaksinkertainen ja vieläkin suurempi, ja sitä paitsi vaihtelee asuntoahtaus näissäkin olosuhteissa huomattavasti. Meillä on pääkaupungissamme satoja asuntoja, joissa elää kymmenenkin asukasta yhdessä huoneessa tai huoneessa ja keittiössä. Asunto-ongelma on meillä muodostunut kaikkein kipeimmäksi sosiaaliseksi kysymykseksi. Tämä pitää paikkansa ei vain pääkaupunkimme kohdalla, vaan tilanne on vaikea kaikissa asutuskeskuksissa ja myöskin maaseudulla. Kaikkein pahinta on kuitenkin se, että tilanne entisestään huononee.

Me myönnämme kernaasti, että ehdottamamme lisäys ei läheskään vielä tuo ratkaisua pulmaan, mutta me olemme valmiit hyväksymään minkä tahansa ohjelman tai toivomuksen, joka todella antaa takeet siitä, että tähän kysymykseen viimeinkin puututaan vakavasti. Me olemme jatkuvasti huomauttaneet yhteiskunnan velvollisuuksista kodittomia kohtaan, vaikkakin aina kuuroille korville. Tälläkin hetkellä me tuhlaamme enemmän varoja sotaväkeen, jota emme tarvitse, kuin mitä myönnämme varoja kotien rakentamista varten. Asuntokysymys on nyt vieläkin pahemmassa pulassa kuin 20-luvulla. Silloin sekä yhteiskunta että yksityinen pääoma tunsi kiinnostusta asiaan. Nyt ei yhteiskunta sen enempää kuin yksityiset yrittäjätkään halua ryhtyä korjaavaan vaikeata pulmaa. Mutta on selviö, että tätä kysymystä pitäisi hoitaa enemmän sosiaalisia näkökohtia ja vähemmän yksityistaloudellisia intressejä huomioiden kuin tähän saakka. On esim. suuri epäkohta siinä, että tonttihinnat eräillä paikkakunnilla rasittavat rakennuksia noin viidenneksellä kokonaiskustannuksista. Me tarvitsemme erikoista pakkoluovutuslakia näitä tarpeita varten niin että kaupungit ja kauppalat kohtuullisilla kustannuksilla saisivat käyttöönsä tarpeellisia alueita. Nykyisin rakennetaan edelleen sinne sun tänne ilman nykyaikaista yhteissuunnittelua; tai ellei tonttikysymystä haluta hoitaa pakkoluovutuskeinoin, tulisi säätää sellainen ansiottoman arvonnousun vero, joka tekisi maanomistajat halukkaiksi myymään omistamiaan maita yhdyskunnille kohtuullisella hinnalla. Me tarvitsemme myöskin vuokratasoitusta. Huomautan, että äskettäin Ruotsin hallitus pyysi 50 milj. kruunua uusien talojen vuokrien tasoitusta varten. Meillä on tahdottu menetellä päinvastoin, korottaa vanhojen talojen vuokrat. On myöskin pidettävä selviönä, ettei nykyisillä korkeilla koroilla voi rakentaa asuntoja tavallisia kansalaisia varten. Jotta rakennustuotanto saataisiin terveelle pohjalle, pitäisi sen voida tapahtua pitkäaikaisilla halpakorkoisilla luotoilla, kaikkien rakennustarvikkeiden liikevaihtovero pitäisi poistaa ja sen lisäksi erikoisella lainsäädännöllä järjestää asiat siten, etteivät tonttihinnat rasittaisi rakennuskusannuksia ainakaan itse rakennusvaiheessa. Näillä ja tämänluontoisilla toimenpiteillä voitaisiin rakennuskustannuksia aivan oleellisesti alentaa ja tällöin on huomioitava, että kokonaisten alueitten suunnitelmallinen rakentaminen tulee sekä halvemmaksi että edullisemmaksi sosiaaliselta liiketeknilliseltä ja arkkitehtooniselta kannalta katsoen. Yksityinen pääoma vaatii nykyisin hyvin korkeata voittoprosenttia. Rakentaminen sen varaan tulee ylivoimaisen kalliiksi. Sen vuoksi meidän tulee lähteä siitä, että tulevaisuudessa kertakaikkinen tämänlaatuinen toiminta suoritetaan verovaroilla ja yhteiskunnan välittämillä halpakorkoisilla, pitkäaikaisilla kuoletuslainoilla. Jos kysytään, mistä varat? Voisimme esim. huomauttaa siitä ehkä 100 miljardin ylitulosta, jonka vientimme lasketaan tänä vuonna tuottavan. Kuinka suuri se lieneekään. Tarvittavat varat ovat kuitenkin siihen verrattuna aika vaatimattomat.

Me kansandemokraatit emme puolla tuotannon supistamista. Me päinvastoin vaadimme sosiaalisesti tärkeän tuotannon lisäämistä aina ehdottomaan täystyöllisyyteen saakka ja me vaadimme, että se hintoja koskeva paine, joka täten väistämättömästi syntyy, pidetään kurissa ehdottoman ankaralla lakisääteisellä hintasululla, jonka tehokkuuta valvomaan perustettakoon vaikka erikoinen kansalaisjärjestö. Ero meidän ja hallituksen linjan välillä onkin pääasiassa siinä, että hallitus pyrkii vakauttamaan rahanarvon tuotantoa supistamalla, investointeja rajoittamalla, kulutusta vähentämällä, palkkatasoa alentamalla, kun me sitävastoin pyrimme tähän päämäärään tuotantoa lisäämällä, investointia ohjaamalla, sosiaalisesti tärkeille aloille ennen muuta asuntotuotantoon, kulutusta lisäämällä, reaalipalkkatasoa kohottamalla ja tehokkaalla hintasululla. Mikäli Suomen kansa oppii käyttämään sitä järkeä, jonka Luoja on sille armollisesti suonut, se tulee ennemmin tai myöhemmin antamaan kielteisen arvosanan nykyiselle viralliselle ns. vakauttamiselle ja hyväksymään sen terveen järjen ja sosiaalisen mielen saneleman linjan, jota me kansandemokraatit olemme hahmoitelleet. Mitä pikemmin tämä tapahtuu, sitä pienemmiksi muodostuvat ilmeisesti vielä suuret tarvittavat oppirahat (Eduskunnasta: Oliko se uhkaus?).

Ed. Salminen: Herra puhemies! Budjetin yleiskeskustelussa on annettu parikin lausumaa, jotka vaativat puoleltani lyhyen

vastineen. Viime keskiviikkona ed. Pekkala puolustaessaan senaikaista hallitusta, jossa hän oli pääministerinä, lausui mm., että allekirjoittanut ei eräässä puheessa, jonka pidin äskettäin, uskaltanut tai tahtonut lausua sitä, että inflatorinen kehitys pantiin alulle jo edellisen hallituksen aikana ennen kuin herra Pekkala tuli pääministeriksi (Eduskunnasta: Se pitää kyllä paikkansa!). Niin, niin se pitääkin ja niin minä sanoinkin puheessani ja sen takia minä haluaisinkin sen tässä kerrata. Minä sanoin: „Lyhyt kertaus sodanjälkeisten vuosien talouspolitiikasta osoittaa suurinflation saaneen alkunsa vuonna 1945, jolloin työpalkat valtiovallan päätöksellä yhdellä iskulla lähes kaksinkertaistettiin. Sitten minä jatkoin: Pari vuotta piti maassa senjälkeen valtaa Pekkalan hallitus, jonka tekemisistä ja laiminlyönneistä vastaavat kaikki sodanjälkeiset hallituspuolueet edistyspuoluevainajaa lukuunottamatta. Tämän hallituksen aikana elinkustannusindeksi nousi 431:stä 809 pisteeseen eli 87,7 % ja miesten palkkaindeksi 554 pisteestä 1,171 pisteeseen eli yli 111 %. Rahanarvo huononi tämän hallituksen aikana lähes 50 %, mikä merkitsi 95 miljardin markan menetystä säästäjille". Näin minä lausuin ja voin sanoa, että „tää korutont on kertomaa". Se osoittaa, että nimenomaan juuri Pekkalan hallituksen aikana inflatio sai tavattoman vallan ja on senjälkeen sitten kuten lumivyöry aina kiihtymistään kiihtynyt. Se, että herra Pekkala viittaa senaikaisiin valtion tilinpäätöksiin, senaikaisiin, jolloin hän oli hallituksen päämiehenä, ei suinkaan ole millään tavalla todistusvoimaista, sillä juuri inflatiohan se oli, joka sai aikaan sen, että valtion tilinpäätökset sittenkin muodostuivat positiivisiksi (Eduskunnasta: Mikä on sitten nyt vaikuttanut vajauksiin, kun se inflatio on kiihtynyt?).

P u h e m i e s: (koputtaa).

P u h u j a: Toinen lausunto, johon haluaisin vastata, oli ed. Leskisen lausunto. Hän moitiskeli kokoomuspuoluetta siitä, että se harjoitaa vain kritiikkiä, mutta ei kykene esittämään positiivista ohjelmaa talouselämämme tervehdyttämiseksi. On totta, että kokoomuksen on ollut pakko harjoittaa kritiikkiä omastakin mielestään aivan liian paljon. Mutta se on johtunut siitä, että hallituspuolueet ovat tehneet liian paljon tyhmyyksiä ja niiden paljastamiseen ja torjumiseen on mennyt kovin paljon, mielestämme aivan liiankin paljon aikaa ja vaivaa. Ja se on kenties antanut sellaisen kuvan, että poliittinen toimintamme on aivan liian suuressa määrässä päässyt näyttämään eräänlaiselta tilannepolitiikalta, jolloin suuret linjat ovat ikäänkuin peittyneet varjoon. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, etteikö kokoomuksella olisi ollut positiivista ohjelmaa ja etteikö sitä myös olisi monissa yhteyksissä tuotu esille. Vika on vain ollut siinä, ettei sitä ole voitu kyllin tehokkaasti saada vaikuttamaan, koska kokoomus on koko sodanjälkeisen ajan visusti pidetty syrjässä hallitusvastuusta. Se on oikeastaan ollut ainoa poliittinen puolue, joka on ollut diskriminoidussa asemassa milloin milläkin syyllä.

Olemme kai kaikki yksimielisiä siitä, että taloudellinen toiminta, paitsi työtä, vaatii myös pääomaa. Harjoittakoonpa tuotantoa yksityinen ihminen tai valtio, niin ilman pääomaa se ei käy. Pääoman muodostuminen taas edellyttää säästämistä. Täytyy jäädä aina jotakin yli sen mitä kulutetaan. Ellei jää, täytyy lainata vierailta, jos vain on jostakin velkaa saatavissa. Kokoomus lienee oikeastaan ainoa puolue, joka ohjelmassaan on korostanut nimenomaan säästämisen tarpeellisuutta. Nyt on niin, että siellä vasemmalla on jo pitkät ajat taisteltu nimenomaan kaikkea omistamista vastaan ja pääoma julistettu pannaan. Samalla tietysti on myöskin jouduttu taistelemaan säästämistä vastaan, tuota pääomanmuodostuksen tärkeätä edellytystä vastaan. Esim. koko meidän verotusjärjestelmämme on nimenomaan juuri vasemmistopolitiikan seurauksesta jo pitkät ajat ollut pääomaa hävittävä ja säästämishalua tappava järjestelmä. Se ei ole sitä ollut ainoastaan suurpääoman kohdalta, vaan myöskin se on kohdistunut tiukasti piensäästäjien talletuksiin. Minä tahtoisin vain tästä yhtenä esimerkkinä mainita sen viime vuosien aikana harjoitetun järjestelmän, jota on sovellettu kiinteistöihin ja asunto-osakkeisiin, jolloin säästäjiltä on riistetty hiellä ja vaivalla koottu säästökapitaali. Me täällä oikealla olemme johdonmukaisesti korostaneet siis säästämisen tarpeellisuutta sekä julkisessa että yksityisessä taloudellisessa toiminnassa ja sitä silmällä pitäen määritelleet myös

toimintamme yksityistapauksissa. Eduskunnan pöytäkirjat viime vuosilta voivat selvästi osoittaa, kuinka nimenomaan juuri kokoomuksen taholta on voimakkaasti korostettu säästämisen tarpeellisuutta ja tuhlaamista vastustettu nimenomaan julkisessa taloudessa. Tämä seikka kai selittänee myös sen, miksi me olemme epäröiden suhtautuneet nyt esillä olevaan vakauttamisohjelmaan siltä osalta, kuin se tarkoittaa tuiki tarpeellisten pääomien heittämistä yleiseen jokapäiväiseen kulutukseen.

Olen todennut mielihyvin ne mielestäni järkevät sanat, jotka ed. Pekkala siinä puheessa, johon äsken viittasin, lausui sanoessaan: „Edellisen maailmansodan jälkeen romahtivat hinnat yhtäkkiä saattaen puunjalostusteollisuuden varsin tukalaan asemaan. Hinnat saattavat nytkin, joskaan ei nähtävästi vielä ensi vuonna, romahtaa, ja silloin syntyy pahempi tilanne. Tulee nimittäin muistaa, että meidän kilpailukykymme maailmanmarkkinoilla on esim. Ruotsiin verrattuna varsin heikko. 10—15 vuoteen ei tehtaittemme koneistoja ja muita kojeita ole voitu uusia, kuten Ruotsissa, missä viime vuosikymmeninä ja vuosina tehtaat on täydellisesti uusittu, jota paitsi Ruotsi muutenkin on sekä teknillisesti että kaupallisesti meitä huomattavasti edellä". Tämä pitää paikkansa, ja siihen on meillä ollut syynä pääoman puute, käyttöpääoman puute. Mitä runsaammin maassamme on pääomia ja mitä tehokkaammin niitä käytetään, sitä korkeampi on myös elintaso. Säästämishalua ja -toimintaa on kaikin tavoin kohennettava. Kuinkahan olisi, jos hallitusvalta pyrkisi sopivin keinoin edistämään esim. sitä säästämismuotoa, mitä merkitsee osakkeiden omistaminen: yritykset, niin valtion kuin yksityistenkin, saisivat kipeästi tarvitsemiaan pääomia, ja yhä laajemmat joukot tulisivat säästäjiksi. Entä onkohan tarpeellista maksaa lapsilisät kokonaisuudessaan joka neljännesvuosi. Eikö voitaisi ajatella tallettaa niistä jokin määrä korkoa kasvamaan lapsen myöhempiä tarpeita varten, varsinkin kun monet lapsilisät tällä haavaa menevät varmasti muihin tarkoituksiin (SKDL:n ryhmästä: Kokoomus tallettaa kaikki!). — Ei kaikkea, mutta esim. puolet.

Olemme jatkuvasti korostaneet, että valtion menoja on saatava supistetuksi, jotta verorasitus saataisiin vähenemään. Sekin on kuulunut meidän ohjelmaamme. Me emme saa kustannustasoamme alenemaan muuten kuin verorasitusta vähentämällä, ja jos me emme tässä onnistu, niin me emme kykene kilpailemaan maailmanmarkkinoilla. Kun sotakorvausvelvollisuutemme alennettiin puoleen joitakuita vuosia sitten, jäi meille huomattava määrä tarvikkeita ja puolivalmisteita, joita yritettiin myydä mm. Neuvostoliittoon. Tästä ei kuitenkaan tullut mitään, koska siellä todettiin, että hintamme ovat noin 30—50 %:iin korkeammat kuin maailmanmarkkinahinnat. Niin on kaikkien meidän tuotteittemme hintojen laita. Meidän olisi kustannustasomme saatava vastaavasti alenemaan, muussa tapauksessa viennistä ei tule mitään ilman valtion tukitoimenpiteitä, kuten nyt jo on asian laita Neuvostoliittoon vietävien teollisuustuotteiden kohdalta kauppasopimuksen mukaan. Nämä summat on otettava valtion budjettiin, ja niin me kierrämme jatkuvasti noiduttua ympyrää.

Työntekijäimme ammattitasoa on jatkuvasti korotettava ja rationalisointia kaikilla aloilla tehostettava. Me olemme siinä suhteessa peloittavasti jäljessä naapurimaitamme. Näillä aloilla tarvitaan todella pitkän tähtäimen ohjelmaa, ja kokoomus tulee varmasti olemaan siinä toiminnassa mukana.

Ed. Meriläinen: Herra puhemies! Kun tarkastelee käsiteltävänä olevaa tuloja menoarvioesitystä vuodelle 1952 sellaisena kuin valtiovarainvaliokunta ehdottaa sen hyväksyttäväksi, niin huomio kiintyy siihen, että pienviljelijäin maataloudellisen toiminnan turvaamista tarkoittavat tukitoimenpiteet ovat saaneet määrärahoja varsin vähän, eräissä suhteissa niitä on kuluvaan vuoteen verrattuna vähennetty niin, ettei tulo- ja menoarvioon ole merkitty minkäänlaista korvausta siitä edusta, jonka maatalouden harjoittajat tänä vuonna saivat omaan kulutukseen käytetyn voin osalta maksettuina palkkioina. Niiden poisjääminen ja kun niitä ei millään muulla tavalla korvata, merkitsee se maatalouden harjoittajille, etupäässä pienviljelijöille, lähes 2,000 milj. markan tulojen vähennystä. Kuivuuden johdosta kohtasi maataloutta osissa maata viime kesänä lähes täydellinen kato. Varsinaisella katoalueella siitä johtuva tulojen vähennys on arvioitu kohoavan 2,500 miljoonaan markkaan ja koko maassa

noin 4,000 miljoonaan markkaan. Syömäviljan osalta sadon vähennys on arvioitu noin 87 milj. kiloa ja rehuviljojen osalta noin 400 milj. rehuyksikköä. Menetyksen suuruus on, niinkuin jo sanottu, arvioitu noin 4,000 milj. markaksi. Maatalouden koko satotulon huomioon ottaen menetys ei tietenkään ole erittäin suuri. Mutta se on suuri niiden seutujen ja niiden talouksien kohdalla, joita kato on kohdannut. Sen vuoksi ja kun väkirehujen hinnat ovat kohtuuttoman korkeat, on suuri joukko pienviljelijöitä joutunut suuressa määrin myymään tuotantokykyistä karjaansa. Tästä asianomaisille muodostuva tappio, pitkäaikainen tulojen vähennys, ei ole vähäiseksi arvoitavissa. Kuluu nimittäin vähintään kolme vuotta, ennen kuin lehmä on kasvanut tuotantokykyiseksi. Karjan joukkoteurastuksen ja siitä johtuvien pienviljelijäin elinmahdollisuuksien vaikeutumisen estämiseksi valtion tulisi turvata riittävä väkirehujen saanti sellaiseen hintaan, että karjan talviruokinta ilman suuria tappioita kävisi mahdolliseksi. Mutta sellaisia, riittävän suuria määrärahoja tässä tulo- ja menoarvioesityksessä ei ole, eikä hallitus tiettävästi ole päättänyt tai edes suunnitellut tarkoitukseen käytettäväksi riittävän paljon tuloja menoarvion ulkopuolella olevien hallituksen vapaasti käytettävissä olevien rahastojen varoja.

Eduskunnan suuri enemmistö, tarkemmin sanottuna eduskunnan suuren enemmistön muodostavien eduskuntaryhmien monet edustajat näyttävät ainakin eräässä vaiheessa olleen kanssamme samaa mieltä siinä, että maatalous, nimenomaan pienviljelystalous, on jäänyt tässä tulo- ja menoarviossa liian vähäiselle huomiolle. Siitä ovat osoituksena ne lukuisat aloitteet, joita pienviljelijätalouksien ja pienviljelijäin toimeentulon helpottamiseksi tai heidän maataloutensa tuotantoedellytysten parantamiseksi eri eduskuntaryhmiin lukeutuvat edustajat ovat tehneet tai allekirjoituksillaan suostuneet kannattamaan.

Niinpä ovat eräät maalaisliittolaiset edustajat jättäneet käsiteltäväksi rahaasia-aloitteen, jossa ehdottavat, että tulo- ja menoarvioon otettaisiin 200 milj. markan määräraha avustuksiksi ja lainoiksi kivisten peltojen raivauksen edistämiseksi. Eräät toiset maalaisliittolaiset edustajat ovat ehdottaneet samaan tarkoitukseen 500 milj. markkaa. Eräät sosialidmokraattiset edustajat ovat ehdottaneet 300 milj. markkaa, ja me kansandemokraatit 500 milj. markkaa samaan tarkoitukseen. Ehdotetut rahasummat ovat siis hiukan eri suuruisia. Mutta kaikki aloitteentekijät ovat kuitenkin yhdestä asiasta olleet yksimielisiä, siitä nimittäin, että hallituksen tähän tarkoitukseen ehdottama määräraha on liian pieni.

Liian vähäisinä suuri joukko eri eduskuntaryhmiin lukeutuvia edustajia on niinikään pitänyt niitä määrärahoja, joita hallitus tässä tulo- ja menoarvioesityksessä on ehdottanut maaseudun sähköistämisen edistämiseen. Edustaja, sosialidemokraatti Koskinen ym. ovat aloitteessaan esittäneet tähän tarkoitukseen 500 milj. markkaa pitkäaikaisiksi lainoiksi sisäasennus- ja liittymismaksuiksi pienviljelijöille asuntotilojen, viljelystilojen viljelijöille ja maansaantiin oikeutetuille omakotien rakentajille, niinkuin sanonta kuuluu. Maalaisliittolainen ed. Palovesi on ehdottanut tarkoitukseen 400 milj. markkaa, ed. Vennamo on ehdottanut 200 milj. markkaa, ed. Niskala niinikään 200 milj. markkaa ja me kansandemokraatit olemme ehdottaneet 500 milj. markkaa sanottuun tarkoitukseen.

Kun näin eri eduskuntaryhmiin lukeutuvat edustajat suurin joukoin ovat tehneet ehdotuksia määrärahojen lisäämiseksi samoihin tarkoituksiin, tuntuisi täysin luonnolliselta, että määrärahoja niiden pohjalla korotetaan suunnilleen niillä määrillä kuin ehdotukset edellyttävät. Näyttäisihän siltä kuin meidän lisäksemme sosialidemokraatit ja maalaisliittolaiset, siis eduskunnan suurin enemmistö, esimerkiksi näissä mainitsemissani tapauksissa olisivat määrärahojen korottamisen kannalla. Kuitenkin nämä ehdotukset on kaikki hylätty. Mielestäni se on hyvin outoa. Joutuu pakostakin epäilemään, että maalaisliittolaiset ja sosialidemokraatit ovat tehneet aloitteensa vain huvin vuoksi; niitä on selostettu, niistä on kirjoitettu asianomaisten puolueiden sanomalehdissä ja siten pyritty osoittamaan, että näin me työskentelemme vaikeuksissa olevien valitsijoiden parhaaksi. Jälkeenpäin ehkä sanotaan, että asialle ei saatu valitettavasti riittävää kannatusta. Tehtyjä aloitteita ja niiden kohtaloa ajatellessa ei todellakaan voi välttyä tällaiselta päätelmältä. Me ehdotamme, että ehdotuksemme kivisten peltojen raivauksen ja maaseudun sähköistämi-

sen edistämiseksi saavat myös sosialidemokraattien ja maalaisliittolaisten kannatuksen. Ellei näin tapahdu, me todellakin katsomme olevamme oikeutettuja jälkeenpäin sanomaan, että teidän ryhmiinne kuuluvat edustajat aloitteita tehdessään eivät ole totta tarkoittaneetkaan.

Ed. Antila: Herra puhemies! Kun täällä eduskunnan puhujapaikalta on tänään kiinnitetty talousarvion lähetekeskustelussa huomiota myöskin moniin maaseudun kysymyksiin, lienee paikallaan niihin kajota vielä.

Kun me ajattelemme tällä kerralla esitettyjen lausuntojen kahta olennaisinta eroa, niin täytyy todeta, että se on ollut kaupunkien ja maaseudun välillä. Saanen teille tässä lukea katkelman, joka antaa pienen kuvan siitä, mistä tässä on kysymys.

Jos me ajattelisimme, että kaupunki on suuri magneetti ja jos me olisimme aamulla päivän valjetessa hyvin korkealla kaupungin yläpuolella, niin huomaisimme, että sadan kilometrin säteellä lähtevät junat, linja-autot, laivat ja kaikenlaiset kulkuneuvot kohti kaupunkia. Jättiläismagneetin lailla se vetää puoleensa ajoneuvoja, ihmisiä, kaalia, porkkanoita, maitoa, voita, lihakuormia, kalavasuja, halkovaunuja ja yleensä kaikkea, mitä maasta ja vedestä irti lähtee. Iltapäivällä kaupunki-magneetti sitten löysää otettaan. Ajoneuvot, tyhjät rattaat, korit ja vasut alkavat hiljalleen irtautua kaupungin vetovoimasta ja ennen yötä palautuvat lähtökohtiinsa. Suuren osan päivän saaliista kaupunki kuitenkin pidättää itselleen; ja tätä se tekee jatkuvasti, päivästä toiseen: aamulla vetää, illalla työntää ja syö saalistaan.

Kun me ajattelemme sitten sitä, ketkä tuotteita tuottavat, niin todeta täytyy, että tässä tuottamisessa on juuri se maaseudun ihmisten elämäntyö, jonka parissa he ovat suorittaneet pitkän työpäivän. Mutta meidän täytyy todeta, että se oppi, jota siellä maaseudulla on julistettu — irti likaisesta, irti raskaasta työstä — on tehnyt tehtävänsä. Tuottaja ja kasvattajajoukko on suuresti pienentynyt. Varsin moneen kertaan tämänkin vuoden aikana on todettu, että tuotteet ovat suuresti vähentyneet. Se on ollut ajattelemattoman propagandan tulosta. Maaseudulta on pienen ajan sisällä lähtenyt pienviljelijäkotien kasvatteja yli 300,000 liikkeelle, ja todeta täytyy, että ne ovat ajautuneet kaupunkeihin, missä ne vierailla veräjillä kokevat sitä, mistä täällä on annettu tämänkin päivän kuluessa erinäisiä kuvauksia. Me kysymme tällä kerralla, onko meidän teollisuutemme niin kotkan siivissä, että se kykenee jatkuvasti ottamaan suojiinsa tuon yhä irtautuvan nuorisojoukon. Pienen ajan sisällä on jälleen lähtenyt noin kolmisenkymmentätuhatta nuorta ihmistä läntiseen naapurimaahan, ja nämä ovat kaikki lähteneet siitä syystä, että taloudellinen tilanne maaseudulla on tullut ikäänkuin kestämättömäksi. Ennenkaikkea on sisäpoliittinen tilanne epävarma, jota tällä paikallakin ovat monet puheenvuorot ikäänkuin uhkauksin säestäneet. Tällainen antaa jälleen jatkuvasti aiheen siihen epävarmuuteen, jota tuntiessaan nuoret ihmiset hakevat pakopaikakseen jopa naapurimaita. Tämä meidän pienviljelijäin näkökulmasta katsoen on mitä murheellisinta. Ja todeta täytyy, että siitä huutokaupasta, jonka kohteeksi ennenkaikkea pienviljelijäväki on joutunut, siitä olemme saaneet jälleen näinä päivinä selviä todisteita.

Kun me sitten katselemme niitä toimenpiteitä, joita meillä on suoritettu, niin täytyy todeta, että siinä tilassa, jossa meidän pienviljelijäväkemme on, kun joutuvat jatkuvasti maatalouttaan koneellistuttamaan pienillä tiloillakin, liikevaihtoveron poistaminen ja osittaiset veron alennukset ja muutamat muutkin parannukset ovat olleet ikäänkuin pieniä valonpilkahduksia siitä, että meidänkin asia on huomioitu. En sano, että näillä olisi jotakin ratkaisevaa merkitystä, mutta ennen kaikkea ne ovat ikäänkuin lupauksena siitä, että ajan merkit ovat jollakin tavalla paranemassa. Ihmetellä täytyy, että varsinkin ne, jotka sanovat liikkuvansa pienviljelijäin asialla, ovat lähteneet näitä toimenpiteitä niin lujasti kampeamaan (Vasemmalta: Niin, ihmetellä täytyy!). Niin, me ihmettelemme (Vasemmalta: Ja me!). Minä olen sitä mieltä, että silloin kun te nousette minua vastaan, silloin te olette hyviä SKDL:läisiä, olette sillä kannalla, joka muodostaa teille tärkeimmän tehtävän. Te ette muita vastaan olekaan liikkeellä kuin meitä pienviljelijöitä vastaan.

Kun me katselemme tilanteen kehitystä, niin maaseudun näkökulmasta meidän on kiinnitettävä huomiota eräisiin asioihin.

Tällä paikalla on tehty erinäisiä lakeja, jotka vaikuttavat sen, että ikäänkuin jälkikäteen tulee uusia asetuksia, jotka jälleen panevat uutta kuormaa veronmaksajien kannettavaksi. Ja ennen kaikkea minä katselisin tätä juuri nuorten ihmisten näkökulmasta. Jos me ajattelemme esim. sitä huolenpitoa, joka tällä kerralla on meidän koululapsistamme, niin täytyy todeta, että siinä on saavutettu verrattain hyviä tuloksia. Ainakin meidän pienviljelijäin näkökulmasta tuntuu joskus jopa siltä, vaikka en olekaan sivistysvihollinen, että esim. seitsemäs luokka kansakoulussa, nyt kun sillä ei ole mitään perusteellisempaa opetusohjelmaa, on liiallinen, koska me kuitenkin tarvitsemme jo seitsemättä luokkaa käyviä oppilaita kotona maataloudessa. Ja kun he siitä hiukan vanhenevat, niin heihinkin kohdistuu, jonka me tässä salissa hyvin tiedämme, tuo perheenjäsenten verotus, joka sitten pakottaa heidät maailmaan.

Ja kun me asioita ajattelemme, esimerkiksi sitä, mitenkä valtion tuki sitten suojaa näitä nuoria ihmisia, kun he tulevat siihen ikään, jolloinka he esim. raittiusvakaumuksensa puolesta tarvitsisivat tukea, niin se jää verrattain vähäiseksi. Tältä paikalta on moneen kertaan tämänkin päivän kuluessa julistettu sitä, että meillä ikäänkuin turhanpäiten kiinnitetään huomiota siihen, että meidän nuoret miehemme, jotka ovat asevelvollisuuttaan suorittamassa, saisivat jotakin suojaa. Täytyy todeta, että esim. sellaisessa majoituksessa kuin Oulun varuskunnassakin meidän nuorten miestemme — he ovat siellä poliittiseen väriin katsomatta — terveys on asetettu verrattai kovan kokeen alaiseksi. Sitä todistavat kylmät, vetoiset ja lahoamistilassa olevat parakit. Jos näiden nuorten ihmisten puolesta puhuminen on rikos, minä sen rikoksen kannan.

Ne, jotka ovat maaseudun asialla sanoneet liikkuvansa, ovat kulkeneet vain siinä mielessä, että he jälleen voivat ikäänkuin paremmalla omallatunnolla tulla sitten vetämään sitä vaalinuottaa. Minä toteaisin tällä kerralla, että se suoja, jota maaseudun nuoret ihmiset tällä kerralla kaipaisivat, että he voisivat olla uskollisia sille kasvattamistehtävälle, jossa he maan antimia kasvattavat, mitkä niin ratkaisevasti kaupunkienkin hyvinvointiin vaikuttavat, merkitsisi tasapainoa myöskin poliittisessa elämässä. Jatkuvien uhkauksien, ja ainaisen kiristämisen tulisi jo olla taaksejäänyttä elämää. Huolestuneena nuorten ihmisten kohtalosta ja ennen kaikkea maaseudun elämän säilymisestä sellaisena, että vanhat raatajavanhukset eivät siellä näkisi niin usein tuen rinnaltansa siirtyvän pois, siinä mielessä minä toivoisin, että tässä huoneessa harjoitettaisiin sellaista tasapainoista politiikkaa, jota ei jatkuvasti säestäisi uhkaukset eivätkä uhkavaatimukset. Toivoisin, että kun me käymme yksityiskohtaiseen keskusteluun ja asioita päättämään, me tekisimme maaseudun ihmisille ja ennen kaikkea pienviljelijäväestölle todellista oikeutta, johonka mielestäni on ikäänkuin nyt pohjaa luotu. Jatkuva inflatio on se tekijä, joka ehdottomasti ennen kaikkea maaseudun elämältä ja ennen kaikkea sen nousevalta polvelta, uusilta yrittäjiltä riistää kaiken pohjan.

Ed. Ikonen: Herra puhemies! Talousarviokäsittelyn alkuvaiheessa syytettiin hallituspuolueita siitä, että olisi evätty oppositiolta arvosteluoikeuskin hallitukseen nähden (Eduskunnasta: Kyllä niin on tehty!). Mutta ainakin nämä viimeiset puheenvuoron — käyttäjät eivät tätä ole toistaneet puheenvuoroissaan. Ja minä luulen, että jokainen on tyytyväinen oppositiopuolueenkin jäsenistä siihen, että on voinut palkkansa edestä jotain tehdä. Arvostelu sinänsä tietenkään ei ole pahasta, mutta niinkuin ed. Leskinen jo alussa mainitsi, että olisi hyvä arvostelijoitten tuoda sellaisia suunnitelmia tänne, jotka johtaisivat talouselämään siihen näkemykseen ja parempaan tulevaisuuteen, mitä arvostelijoitten taholta on toivottu, niin tällaista suunnitelmaa ei vielä ainakaan tähän mennessä ole täällä esitetty. On erikoista merkitä, että samassa ryhmässä nimenomaan äärimmäisellä vasemmalla maatalouskysymyksissä esitetään aivan päinvastakkaisia näkemyksiä. Siellä eräät puhujat käyttävät puheenvuoroja, joissa moititaan maataloustuotteitten hintoja pieniksi, taas toisissa puheenvuoroissa niitä moititaan suuriksi ja nimenomaan maalaisliittoa syytetään siitä, että maalaisliitto on näitten suurtuottajain asianajajana ja hintakysymyksen hoitajana täällä esiintynyt. No, tämän taas toisaalta kyllä ymmärtää, sillä nähtävästi näillä herroilla on vaalikentällä kumpaakin väkeä kuulemassa. Voidaan lukea fraasit aina sitä mu-

kaa, kuin mitä kuulijakunta milloinkin sattuu olemaan.

Se, mikä allekirjoittaneen sai puheenvuoron käyttämään, ei johdu näistä arvostelijoista, jotka eivät tunne hallitusvastuuta, vaan sen puheenvuoron johdosta, jonka täällä ed. Karvonen käytti. Hän ehkä hallitusystävällisyyskumppanuudessaan käytti Tiaisen askeleita täällä, sillä ainakin sisäluku osoitti sitä, että tuskin hän itsekään oli perehtynyt luettavaansa ja nämä näkemykset, mitä hän puheenvuorossaan toi ja mitä on myöskin täällä esitettynä muissa puheenvuoroissa nimenomaan sen väestönosan osalle, joka tässä maassa itsenäisenä talonpoikaisväestönä työskentelee ja tuottaa tuotteita kansakunnan kulutettavaksi. Kun näitä puheenvuoroja kuuntelee, tulee mieleen, että tosiaankin n:o 1 vihollisista taitaa olla itsenäinen talonpoika, sillä hänen tuotteilleen ei noteerata kuluttajien taholta juuri minkäänlaista hintaa ja päinvastoin pyritään hintakysymyksen avulla maataloustuotanto meidän maassamme kokonaan tukahduttamaan. Mutta kun tässä samanaikaisesti on myöskin väläytelty, että maatalouskysymyksiä eduskunnassa täytyisi hoitaa enemmän pienviljelijänäkemyksen perusteella, niin sopii kysyä, että mihinkä johtaa sellainen maatalouspolitiikka, jossa hintakysymyksen avulla ei tuotantoa ylläpidetä. Eikö ole seurauksena se, että jo omavaraiset maataloustuottajat ovat pakotettuina entistä enemmän siirtymään niille aloille, joista pienviljelijät saavat osan toimeentulostaan, sillä jostakinhan on näittenkin toimeentulonsa saatava. Ja edelleen ajatelkaamme sitä, että meidän maassamme pienviljelijöiden toisena työnantajana sivutyössä, sivuansiossa on metsäteollisuus. Voidaanko ajatella, että jatkuvasti näistä omavaraisista maatalousväestön perheistä siirretään työntekijöitä sille alalle, jossa jatkuvaa työmahdollisuutta ei ole pystytty tarjoamaan edes pienviljelijöille. Meidän tulisi hoitaa maatalouskysymyksiä sillä tavoin, että yhä useammat ja useammat uudisraivaajat pyrkisivät omavaraisuuteen ehkä myyntitalouteenkin, mikäli heidän maa-alansa niin edellyttää ja siten vähentämään painetta siltä rintamalta, jossa pienviljelijäin sivuansiomahdollisuudet ovat riippuvaiset. Ennenkuin tällaiseen menettelyyn päästään on myöskin täällä eduskunnassa käännettävä toisenlainen katsomus maataloustuottajaväestöön, eikä niinkuin nyt, että sitä kovasti täällä vihataan ja jalkakampea koetetaan kaikilla tavoin niitten tielle tuoda.

Täällä on puhuttu paljon talouselämän vakauttamisesta ja on esitetty, että talousarvio on osa siitä vakauttamispyrkimyksestä, mikä hallituksella tulevaisuutta ajatellen on. Tietenkin me voimme arvostella talousarviota ja nimenomaan siltä näkemykseltä, mitä täällä edellinen puheenvuoron käyttäjä mainitsi. Jos vertaamme talousarvion määrärahoja niissäkin puitteissa, mitä talousarvio nykyisin edellyttää, niin täytyy sanoa, että maatalousväestön osuus on tullut entistäänkin vähäisemmäksi. Minä puhun nimittäin nimenomaan vakauttamispyrkimykseen kohdistuvasta talousarviosta. Jos me ajattelemme, että me näissä puitteissa elämme, niin olisi ollut mitä toivottavinta, että näistä varoista olisi oikeudenmukaisemmin jaettuna maatalous- ja teollisuus-, sekä kaupunkilaisväestön kesken. Täällä SKDL:n taholta käytettiin puheenvuoro, jossa puhuttiin maaseudun asuntokurjuudesta ja määrärahojen vähyydestä. Niinhän tosin asianlaita on. Asutuskassalainat, jotka tällä hetkellä ja nimenomaan niitten keskuudessa, joilla omaa pääomaa ei ole, näyttelevät suurta osaa, rakennustoiminnassa ovat vähäisiä. Mutta me tiedämme kokemuksesta sen, että jo yksistään Arava-määrärahat ovat niin suuret sen lisäksi primääriluotto, mikä näiden on hankittava, jolla pystytään suurin piirtein ostamaan kaikki rakennustarvikkeet. Käytännössähän on jo nähty ja koettu, että rakennustarvikkeita ei maaseudulle saada juuri ollenkaan. Meidän olisi määrärahat pyrittävä saamaan sensuuruisiksi kuin rakennustarviketeollisuuden tuotanto edellyttää ja jaettava tämä määräraha tasapuolisesti maaseudun ja kaupunkilaisväestön kesken (Vasemmalta: Äänestäkää vain meidän matkassamme!). Kyllä minä tiedän, että teidän matkassanne ja teidän huutokauppasysteemiänne käyttäen rahoja kyllä lisää saataisiin, mutta minä puhunkin juuri siitä, että rakennustarvikkeiden vähyys on esteenä sille, ettei voida määrärahoja jatkuvasti lisätä ja nyt vielä voisin sanoa senkin, että nykyinen suuntaus, jota SKDL:kin on ollut kannattamassa ja jonka mukaan kaupunkilaisrakennuksiin myönnettävät Arava-määrärahat ovat tulleet niin

suuriksi, on myöskin ollut osaltaan vaikuttamassa siihen, ettei kaupungeissa yksityisrakennustoimintaa juuri ollenkaan esiinny.

Mitä tulee siihen kohtaan, joka koskee maatalousmäärärahoja, voin sanoa, että meidän samanaikaisesti, kun me pyrimme näillä määrärahoilla tuotantokustannuksia alentamaan, olisi entistä enemmän kiinnitettävä huomiota varsinkin tulevaisuudessa, jolloinka sotakorvauksien takia menoja voidaan vähentää, niihin kysymyksiin, jotka maataloudelle ovat perusedellytyksiä sen hoitamiseksi. Meillä on varsinkin nyt budjetin yhteydessä puhuttu monelta taholta lakisääteisiä menoja vastaan. Minusta tuntuu, että tämä on jonkinlaista esipuhetta tulevaisuutta ajatellen, jolloinka meidän täytyisi entistä enemmän päästä maatalousmäärärahoista lakisäteisiin määrärahoihin. Meillä on mm. tehty kolmen puolueen taholta määrärahaesityksiä peltojen kivien poistamiseksi, mutta mitään lakia tällä kohdalla ei ole olemassa. On hyvin toivottavaa, että silloin kuin allekirjoittaneen tätä koskeva lakiesitys tulee valiokuntaan ja eduskuntaan, että nämä kivimäärärahojen esittelijät ryhmineen ryhtyvät kannattamaan tätä esitystä (Vasemmalta: Hyväksyvätkö sen maalaisliiton ryhmät?). Kyllä maalaisliitto aina tällaisen lakiesityksen hyväksyy.

Sen lisäksi, että tällainen lakisääteinen määräraha saataisiin meidän vakituiseen talousarvioon, olisi meidän myöskin kiinnitettävä eräisiin muihin maatalouden peruskysymyksiin huomiota. Eräs sellainen on kuivatuskysymys. Kuivatusmäärärahat ovat vähäisiä ja ennen kaikkea meidän pitäisi pyrkiä myöskin kuivatuspuolella enemmän koneita hankkimaan kuivatustyövälineiksi. Voisin sanoa, että Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Suomessa kuivatuksen kautta voitaisiin niillä alueilla, missä ei ole omavaraisuusastetta maataloudessa saavutettu, saada tämä korjaus aikaan. Siellä on tuhansia hehtaareja ensiluokan viljelyskelpoisia maita, jotka ovat veden vaivaamia ja kaiken lisäksi näillä alueilla halla vierailee liian useasti. Mutta niinkuin sanottu, nämä molemmat ja edelleen tieolot sekä maaseudun sähköistäminen ovat sellaisia näkemyksiä, joidenka puoleen on huomiota kiinnitettävä heti, kun siihen on tilaisuus. Ettei niitä tähän talousarvioon ole saatu mahtumaan niin suurina summina kuin olisi tarpeellista, johtuu tietenkin siitä, että toisaalta meidän menojen suhteen on oltava pidättyväisiä, sillä ei ole sekään kovin kaunis terveisenä maaseudulle, että eduskunta on pystynyt menoja suurentamaan ja vastaavasti tuloja täytyy lisääntyvinä veroina kansalta kantaa. Mutta niinkuin täällä eräs puhuja käytti alussa sanonnan, että meidän täytyisi valtiotaloudessa ryhtyä asettamaan vaaka sillä tavoin, että me tuettaisiin niitä ammatteja, joista kansalaiset toimeentulonsa saavat ja jotka ammatit kaipaavat sellaisten peruskysymysten hoitamista valtion taholta ja joihin itse he eivät pysty, meidän olisi saatava tai tasoitettava vaakakuppi niin, että me tasapuolisesti pystyisimme ne vähäiset varat, mitä valtiolla on käytettävissään, jakamaan maaseudun ja teollisuuden, kaupunkilaisten välillä.

Tässä yhteydessä sallittaneen minun puhua eräästä sellaisesta kysymyksestä, joka liittyy myöskin tavallaan tällaisiin peruskysymyksiin. Meillähän on viime aikoina maataloustuotteiden keräilyä, niin myöskin pieniltä tiloilta ja syrjässä olevilta tiloilta pyritty tehostamaan. Nimenomaan sellaisilta alueilta, joissa maatalouden harjoittaminen halloista, kesän lyhyydestä ym. johtuen on epävarmaa, on pyrkimys jo luonnonsuhteista johtuen karjavaltaisuuteen. Meijeritoiminnan kehittäminen, laajentaminen, keräilyasemien perustaminen on yksi sellainen toimenpide, johonka tarvitaan valtion mukaan tuloa ja jonka tehostamiseen meidän on huomio kiinnitettävä. Meijereiden rakentaminen ei yksityisillä varoilla, meijeriosuuskunnan varoillakaan, nykyisin ole mahdollista, ellei valtio anna halpakorkoisia lainoja. Nykyisessä vuoden 1952 talousarviossa onkin tätä koskeva määrärahaesitys, tosin sanonnalla, momentin nimike on, „Pohjois-Suomen meijerijärjestön kohentamiseksi". Mutta tämän saman esityksen pohjanahan on ns. Hannulan komitean mietintö, joka lähtee siitä, että Pohjois-Suomen ja rajaseutualueen meijeritoiminnan kehittämiseksi on varattava 600 milj. markkaa, ja 200 milj. vuosittain ja nimenomaan näiden harvaanasuttujen ja vähävaraisten pienviljelijätalouksien elämisen mahdollisuuksien parantamiseksi. Toivottavasti tästä määrärahasta jo päästään osalliseksi myös rajaseudulla ja tätä määrärahaa voitaisiin tulevissa talousarviossa lisätä sikäli kuin tämä Hannulan komitean mietinnössä on mainittu. Vasta sen jälkeen, kun vähäiset-

kin tuotteet pienviljelystiloilta on saatu markkinoiduksi ja meijereissä jalostetuksi, voidaan puhua, että myöskin heidän toimeentuloansa on tätä kautta yritetty parantaa, ja samanaikaisesti on päästy askel siihen päämäärään, jonka pyrkimyksenä on saada yhä useampi ja useampi pienviljelijätila omavaraiseksi, niin että niille jää mahdollisuus toimia sivuansioissa, jotka eivät omavaraisuusastetta voi saavuttaa.

Ed. Rönkkö: Herra puhemies! Ed. Aarre Simonen äsken pitämässään talousarviota arvostelevassa puheenvuorossaan kosketteli myöskin asuntojen rakentamiskysymystä ja tällöin asutuskeskusten ja maaseudun suhdetta selvitellessään puhui eduskunnalle, että tässä kysymyksessä intohimoja ei ole paisuteltava eikä vastakohtaisuuksien korostaminen ole tarpeen eikä paikallaan. Missä määrin hän itse noudattaa tätä kehoitustaan, selviää hänen esityksestään. Maaseudun ja asutuskeskusten asuntovajauksen keskinäistä suhdetta vertailee ed. Simonen huoneenvuokralautakuntien kortistojen perusteella ja toteaa tällöin, että asutuskeskuksissa asunnontarpeessa olevien asunnonhakijoiden luku on noin 18,000 ja vastaavasti maalaiskunnissa tuo luku on vain 939 tämän vuoden syyskuun viimeisenä päivänä. Ed. Simonen näyttää kuitenkin itsekin myöntävän, että näin saadut numerot eivät ole vertailukelpoisia, mutta hän jatkaa selitystään näin: „Kymmenvuotiskautena 1941—1951 kaupunkien ja kauppaloiden väestö on kasvanut 415,000 hengellä eli 46 %, ja maaseudun väestö on lisääntynyt samanaiaisesti vain 51,000 hengellä eli vapaat 2 %. Jos jossakin on rakennettava, niin pitäisi sen kai tapahtua asutuskeskuksissa, koska maaseudun väkiluku polkee paikallaan ja väestölisäys jatkuvasti siirtyy asumaan asutuskeskuksiin". Näin ed. Simonen jatkaa ja selittää, että tämä on tosiasia, jota minkäänlainen asutusromantiikka ei voi ehkäistä. Ed. Simonen selvittää edelleen, kuinka vuosina 1950—51 rakennustoiminta menee yhä hullumpaan suuntaan siten, että maaseutu on saanut rakennuslupia enempi kuin kaupungit ja kuinka toisarvoista rakennustoimintaa, siis mikä koskee muuta kuin asuntotuotantoa, olisi näinollen rajoitettava. Että edellä oleva on hyvin yksipuolisesti esitetty, on syytä perustella.

Asuntokysymystä ja siihen liittyviä sosiaalisia kysymyksiä on tällöin pyritty käsittelemään vain asutuskeskuksia koskevina kysymyksinä ja niiden suurta merkitystä varsinaisella maaseudulla yritetään kieltää. Valtioneuvoston helmikuun 23 päivänä 1950 asettama komitea tutkimaan maaseudun asunto-oloja ja niiden parantamismahdollisuuksia, joka komitea oli kokoonpantu eri puolueisiin kuuluvista jäsenistä, mietinnössään huhtikuun 24 päivältä tätä vuotta esittää tutkimuksensa tuloksena seuraavaa:

Maaseudulla vuonna 1950 asui yhdessä asunnossa keskimäärin 4,7 henkilöä, vuoden 1937 tilaston mukaan vastaavasti 4,6 henkilöä, joten asumistiheydessä 14 vuoden aikana ei ole tapahtunut sanottavaa muutosta siis tuolla maaseudulla. Suurin asumistiheys on Lapin läänissä, huonetta kohti 6,4 henkilöä, toiseksi Oulun läänissä 5,6 henkilöä ja kolmanneksi Kuopion läänissä 5,4 henkilöä. Varsinkin suuremmissa kaupungeissamme asutaan varmaan paljon väljemmin ja siellä ilmoitetaankin pyrittävän sellaiseen huone-henkilö-periaate-tilanteeseen. Maalaiskunnissa on tuon nyt valmistuneen tilaston mukaan 32,024 perhettä eli 106,812 henkilöä loisina vailla omaa tai erillistä vuokra-asuntoa. Suurin asuntovajaus tässä suhteessa on Kuopion läänissä, missä tällaista loisasutusta on 5,2 %, maan keskimäärän ollessa 3,9 %. Tämän lisäksi kelvottomia asuntoja, joita talvella ei kohtuullisesti voida pitää lämpimänä ja joiden korjaaminen taloudellisesti ei enää ole kannattavaa, on 15,866 perheellä, joihin perheisiin kuuluu 63,510 henkilöä. Huonoin tässäkin suhteessa on tilanne Kuopion läänissä, missä kelvottomia asuntoja on noin 5 % asuntojen lukumäärästä ja toiseksi Lapin läänissä, 4,8 % maan keskiarvon ollessa 3,9 %. Loisasuntojen ja kelvottomien asuntojen lisäksi tehtiin tilasto niin ahtaista asunnoista, missä henkeä kohti lattiapinta-ala on alle 4 m² ja oli tällaisia asuntoja 38,715 perheellä, joihin kuului 158,270 henkilöä. Sellaisia asuntoja, joissa vielä voidaan asua, jos ne lähivuosina perusteellisesti korjataan, oli edellä mainittujen lisäksi 37,881 perheellä. Yhteenlaskien saamme näin maaseudulla omaa asuntoa vailla olevien ja heikkoasuntoisten perheiden lukumääräksi 124,400 perhettä, mikä melkoisesti eroaa ed. Simosen ilmoittamasta tilastosta huoneenvuokralautakunnan kortiston mukaan 939 perhettä

(Eduskunnasta: Simonen puhuu lööperiä!). Varmasti! Väite siitä, että maaseudulla 1950—51 olisi valtavasti rakennettu, jota väitettä eräissä piireissä on perusteltu annettujen rakennuslupien määrän mukaan, ei pidä paikkaansa. Luvilla yksistään ei rakenneta ja kuten kautta maan maaseudulla tiedetään, ei noina aikoina saatu maaseudulle sementtiä eikä nauloja ym. rakennustarvikkeita juuri ollenkaan, mistä johtuen rakennustoiminta siellä oli tyrehdyksissä lukuunottamatta julkisia rakennuksia kuten koulu- ja ym. Ed. Simosen ja hänen ryhmänsä kiinteä pyrkimys maaseudun kustannuksella kaupunkien rakentamiseen sillä perusteella, että koska kymmenvuotiskauteen asuntokeskusten väestö on lisäytynyt lähes 50 %:lla samanaikaisesti kuin maaseudun väestö vain alle 2 % on kovin ontuva. Maaseudulla se kaupunkien lisäytyvä väestö on valtaosaltaan syntynyt ja kasvatettu ja mitä enemmän vaikeutetaan maaseutuelämän nousua, mitä enemmän yhteiskunnan varoja käytetään Arava- ym. toiminnan kautta kaupunkien mukavuuden lisäämiseen niinkuin jopa vakauttamisen ehtona nyt suunta on, sitä nopeampi on suuri siirtyminen kaupunkeihin ja kun nekään eivät voi muuttavien runsasta lukumäärää vastaanottaa, ulkomaille. Näin lainsäädännöllä poljetaan maaseutuelämän edellytyksiä ja pakotetaan kansakunta kaikkein epäedullisempaan ulkolaiseen vientiin, nuoren ihmisvoiman vientiin, joka ensisijaisesti maaseudulta viime aikoina suuressa määrässä on suuntautunut ulkomaille. Rakennussäännöstelyssä on varottaxa, ettei sen sisälle oteta pienempiä maaseudun rakennuksia, joita omilla varoillaan ja omalla työllään ahkerat yrittäjät rakentavat. Kun runsaan Arava-rakentamistyön johdosta karkaavat palkat kaupungeissa kohtuuttoman korkealle ja syntyy puutetta rakennuspääomasta ja tarvikkeista, ei vähäisten maaseudun rakennusten kohdalla näitä haitallisia vaikutuksia ole. Eräiden sanomalehtien moittiminen siitä, että maaseudulle rakennetaan myöskin navetoita, on tarpeetonta, sillä näistä navetoista tulee maitoa ja voita myöskin kauppaliikkeisiin ja ellei näitä navetoita rakennettaisi ja laitettaisi, tulisi myöskin maidosta ja voista puutetta niinkuin nyt on sitä kananmunista. Maamme väestön lisäytyminen tapahtuu ensisijaisesti maaseudulla. Luulisi, että siitä johtuen myöskin sellaisen järjestön, kuin on Väestöliitto, toiminta asunto-olojen parantamiseksi ynnä muussa muodossa ulottuisi myöskin varsinaiselle maaseudulle. Väestöliiton asunto-olojen käsittävä opetuselokuva ja samaa aihetta käsittelevät julkaisut osoittavat kuitenkin, että maaseutu, missä uusia kansalaisia eniten syntyy ja kasvatetaan, ei ole saanut sitä asemaa järjestön työssä, mikä sille kuuluisi.

Ed. Haapanen: Herra puhemies! Täällä muiden puhuttujen asioiden lisäksi on puhuttu paljon myöskin nollista ja etsitty, missä niiden aiheuttajat ovat. Täällä mm. ed. Tanner pyrki osoittamaan syyllisiksi ryhmiä ja henkilöitä, joilla syytä tähän asiaan ei ole. On senvuoksi ehkä tähän muutamalla sanalla kajottava. Nähdäkseni ed. Tanner on se henkilö, jolla on maamme historian aikana suurin ansio nollien tekijänä. On syytä muistaa, että kun ed. Tanner tuli hallitukseen ennen sotia, oli Suomen valtiovelka noin 3—4 miljardia ja kun ed. Tanner valtiovarainministerinä lähti hallituksesta vuonna 1944, oli maamme valtiovelka yli 60 miljardia markkaa, joten tämä minun nähdäkseni todistaa ja osoittaa myöskin, mihin kunnia tässä asiassa kuuluu. Kun tarkastellaan ensi vuoden tuloja menoarviota lähinnä tulojen muodostumista silmälläpitäen, niin havaitaan verojen ja ennenkaikkea välillisten verojen suuri osuus ja niiden kasvu edellisistä vuosista. Talousarvion tuloista voidaan pitää veroluontoisina tuloina noin 150 miljardia markkaa eli noin 90 % valtion tulojen kokonaismäärästä. Näistä on välillisten verojen osuus noin 109 miljardia. Kun vielä huomioidaan, että voimassa olevien verolakien mukaan sekä välittömien että välillisten verojen tuotto nousee melkoisesti edellä esitetyistä talousarvioon merkityistä summista, voidaan täydellä syyllä puhua raskaasta verokuormasta, joka on sälytetty palkallaan eläjien ja pienviljelijäväestön harteille.

Talousarvioon liitetyssä taloudellisessa katsauksessa hallitus ilmoittaa, ettei lähimmän kolmen vuoden aikana ole mahdollisuuksia todella tuntuvan verohelpotusohjelman toteuttamiselle, vaan että verokuorman raskaus tulee edelleenkin jatkumaan.

Yksityisen veronmaksajan kohdalta asiaa tarkasteltaessa selviää, että v. 1952 sellaiselta veronmaksajalta, jolla on 300,000

markan vuositulot, menee valtion- ja kunnaveroa sekä kansaneläkemaksua keskimäärin noin 18 % tulosta eli 54,000 markkaa. Vastaavasti on välillisten verojen osuus arviolta noin 17 % eli 51,000 markkaa. Esimerkin mukaiselle veronmaksajalle tekee verojen kokonaissumma 105,000 mk eli 35 % kaikista tuloista. Tällainen on tilanne ensi vuonna, jolloin vaikuttavat ne paljon puhutut verohelpotukset. Ei olekaan ihme, jos kansan laajat vähävaraiset piirit sekä kaupungeissa, että maaseudulla alkavat yhä voimakkaammin arvostella nykyistä verotuspolitiikkaa ja etsiä syytä, miksi näin on.

Mainitussa talousarvioon liitetyssä katsauksessa ilmoittaa hallitus verokuorman raskauden johtuvan lisääntyneistä sosiaalisista menoista, kaupunkien ja maaseudun rakennustoimintaan käytetyistä määrärahoista, opetuslaitoksen laajenemisesta, maatalouden tukemisesta ja eräistä muista menoista. Hallitus ei halua nähdä, sen paremmin kuin useat täällä esiintyneet hallitusrintaman puhujatkaan, että on olemassa muitakin syitä valtiotalouden heikkoon rahataloudelliseen asemaan ja raskaaseen verokuormaan, kuin mitä hallitus ja sen toimenpiteitä puoltaneet puhujat ovat esittäneet.

Tavalliselle kansalaiselle on käsittämätöntä, että samaan aikaan kuin vientikonjunktuurit ovat mitä parhaimmat, niin että kuluvana vuonna muodostuu likipitäen 30 miljardin markan vientiylijäämä ja suurelta osalta vientiteollisuuden lisäksi myös kotimarkkinateollisuus toimii täydellä kapasiteetilla, niin tästä huolimatta pyrkii palkannauttijain ja pienviljelijäväestön elintaso jatkuvasti laskemaan ja samalla valtiotalouden rahataloudellinen asema myöskin vuosivuodelta huononee. Kun näin on, täytyy löytyä myöskin se väestönosa, joka on korjannut ja yhä edelleen korjaa hyödyn vähävaraisen kansanosan elintason laskusta. Tämän hyödyn on korjannut suurteollisuus ja ennen kaikkea vientimarkkinoitamme hallitseva 20 perheen omistama puunjalostusteollisuus. On myönnettävä, että puunjalostusteollisuus taloudellisen mahtiasemansa avulla on valvonut etunsa kaikkien sodanjälkeisten hallitusten aikana, mutta nyt alkaa jo tuntua siltä kuin hallituksen ja eduskunnan päätehtävänä olisi yhä uusien ja uusien erikoisetujen hankkiminen ja myöntäminen tuolle lukumäärältään pienelle, mutta vaikutusvallaltaan mahtavalle teollisuusryhmittymälle.

Tapauksen kehittymisen sarjassa muodostaa erään etapin se kuuluisa sopimus, jonka puunjalostusteollisuus antoi hallituksen allekirjoitettavaksi viime lokakuussa. Tämän sopimuksen jälkeistä aikakautta hallitus nimittää vakauttamiskaudeksi. Tosiasia on kuitenkin, että sopimuksen seuraukset maksaa Suomen pientalonpoika ja palkallaan elävä väestönosa. Siitä on jo riittävästi esimakua olemassa. Tuo uudeksi perustuslaiksi kutsuttu sopimus, voisi sisältönsä puolesta kantaa vaikka „lokakuun manifestin" nimeä. Hallitus toteuttaessaan sopimusta on teettänyt eduskunnan enemmistön avulla lain, jolla puunjalostusteollisuus seuraavaksi 10-vuotiskaudeksi käytännöllisesti katsoen vapautettiin verosta. Vapautuminen tapahtui siksi, että puunjalostusteollisuus antoi vuosien 1951 ja 1952 nettotulostaan noin 20 % hallituksen käytettäväksi budjetin ulkopuolella. Tämä naamioitu verohelpotus on sen saajille useiden miljardien markkojen hyödyn antaja, mutta se on vain murto-osa siitä kokonaishyödystä, joka tähän mennessä on tuolle 20 perheelle myönnetty. Hallitus on tulkinnut sopimusta niin, että osakeyhtiöiden vero on ensi vuonna pudotettu nykyisestä 45:stä 32:een %:in, josta seuraa 10—15 miljardin verotulojen menetys ja enemmänkin, jos valtavia vientituloja todellisesti pystyttäisiin verottamaan. Jos hallitus haluaisi korottaa tukkiyhtiöiden hallussa olevien metsäalojen verotuksen niiden tuottoa vastaavaksi, olisi siitä verotuloja ainakin 2 miljardia markkaa. On muistettava, että yhtiöillä on hallussaan maamme parhaita metsiä noin 2 milj. ha, mutta samalla on muistettava, että tämä toimenpide loukkaisi 20 perheen etuja ja siksi ei hallitus tuollaista esitystä antane. Kun vielä tiedetään, että pyöreän puun vientimaksu ja sen viennin säännöstely tuottavat välillisesti erinäisiä miljardia, nähdään, etteivät tuon 20 perheen erikoisedut vallan pieniä ole.

Koska ed. Hetemäki suhdannepidätysten verovapautta käsiteltäessä puolustellessaan puunjalostusteollisuutta esitti sellaisen väitteen, että näistä edellämainitsemistani erikoiseduista huolimatta puunjalostusteollisuus kantaisi raskaamman kuorman kuin muut tuotannon alat, niin lienee tarpeellista antaa hänelle — on vain valitettavaa, ettei

hän ole paikalla — ja ehkä eräille muillekin hieman lisäselvitystä asiaan, mikä nähdäkseni osaltaan selvittää myöskin kansan verokuorman raskauden syitä.

Valtion verovaroja on käytetty tai tullaan käyttämään yli 17 miljardia markkaa Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin ja Valuuttarahaston jäsenmaksuihin pääasiassa sen vuoksi, että puunjalostusteollisuus saisi sieltä luottoa omiin tarkoituksiinsa. Tähän mennessä on jo laskettu edellisen lisäksi näistä luotoista aiheutunutta kurssitappiota noin 1,5 miljardia markkaa, ja näyttää olevan tarkoituksena, että valtio tässä lähtien maksaisi myöskin puunjalostusteollisuuden velkojen korotkin ja vihdoin ja viimein ottaisi sen velat omiin nimiinsä, kuten jo osittain on tapahtunutkin.

Kun näin on, on jokaisen kansansa parasta tarkoittavan henkilön syytä kysyä, mihin ollaan menossa ja mitkä ovatkaan puunjalostusteollisuuden lopulliset vaatimukset.. Eikö vielä riitä se, että tuolle 20 perheelle on jo annettu verovapaus, että maksetaan amerikkalaisille pankeille sen luotoista menevät jäsenmaksut, maksetaan sen veloista aiheutuneet kurssitappiot ja vielä sen velkojen korot. Kuten edellä selvisi, ei se puunjalostusteollisuuden hinnantasausrahastoon maksama 12 miljardia markkaa riitä alkuunkaan niihin menoihin, jotka tuo teollisuus on valtiolle aiheuttanut ja jotka hallitus sitten on siirtänyt ja siirtää pientalonpojan ja palkkatyöläisen maksettavaksi.

Nämä 20 perheen saamat erikoisedut eivät nähdäkseni ole kaikilta kohdin lakiin perustuvia, ja jos näin on, siitä seuraa, että hallituksen eräitä päätöksiä jouduttaneen oikeudellisesti tarkistamaan elimessä, joka kantaa nimeä valtakunnanoikeus.

Pahat kielet kertovat, että puunjalostusteollisuus on näistä eduista tarjonnut presidentin vakanssia eräälle puolueelle sitten, kun se aika tulee. Oli sen asian kanssa miten tahansa, oudolta tuntuu se suosio, minkä maalaisliitto ja sosialidemokraatit hallituspuolueina puunjalostusteollisuudelle antavat ja samalla unohtavat kannattajajoukkonsa tarpeet.

Toinen nykyisistä hallituspuolueista esitti joitakin vuosia sitten tunnuksen, joka ehkä nyt olisi erittäin ajankohtainen ja joka voisi kuulua sanoin „jo riittää puunjalostusteollisuus". Tämän tunnuksen hyväksyisivät laajat maaseudun ja kaupunkien työtä tekevät joukot, jotka nyt kamppailevat raskaan verotuksen painamina.

Se kokoomuksen esittämä ja hallituksen hyväksymä tunnus, että pitää syödä vähemmän, tehdä työtä enemmän ja säästää enemmän, ei mielestämme ole oikea tunnus, kun se on tarkoitettu vain kansan vähävaraisia piirejä koskevaksi.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Asian käsittely keskeytetään.

P u h e m i e s: Edustajille jaetut perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 29 ja valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21 voitaneen nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti eduskunnan ensi maanantain istuntoon:

Sen johdosta, että eduskunnan tietoon on saatettu valtioneuvoston päätös kahvin hinnoista,

laadittu perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 29; ja

Ehdotuksen laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Etelä-Pohjanmaan tuberkuloosipiirin kuntainliitolle erinäiset Härmän parantolaan kuuluvat alueet

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21.

P u h e m i e s: Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi maanantaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan lauantaina 8 päivänä joulukuuta 1951 kello 0,33.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

47. Maanantaina 10 p. joulukuuta 1951

kello 14.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Kolmas käsittely:

Siv.

1) Ehdotukset laiksi Helsingin hovioikeuden perustamisesta ja laiksi sotaylioikeudelle kuuluvien tehtävien siirtämisestä Helsingin hovioikeudelle 814
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 35; lakivaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 5.

2) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.. 815
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 34; työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 5; hallituksen esitys n:o 46.

3) Ehdotus laiksi kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain V luvun muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 33; laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 1; hallituksen esitys n:o 38.

4) Ehdotus laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta ..... „
Asiakirjat: Suuren valiokunnan mietintö n:o 36; lakivaliokunnan mietintö n:o 4; ed. Hakalan lak. al. n:o 14.

Ensimmäinen käsittely:

5) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Etelä-Pohjanmaan tuberkuloosipiirin kuntainliitolle erinäiset Härmän parantolaan kuuluvat alueet ..... „
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21; hallituksen esitys n:o 44.

Siv.

Ainoa käsittely:

6) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952 816
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20; hallituksen esitys n:o 1; rah. al. n:ot 1—413.

7) Valtioneuvoston päätös 25 päivältä lokakuuta 1951 kahvin hinnoista —
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 29; mainittu päätös.

Pöydällepanoa varten esitellään:

8) Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 30 hallituksen esityksen johdosta laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain ja laiksi säännöstelyrikosten rankaisemisesta annetun lain muuttamisesta sekä samaa asiaa koskevien kolmen lakialoitteen johdosta .. 838

9) Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22 hallituksen esityksen johdosta laiksi eräiden puutavaroiden vientimaksuista ..... „

10) Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 7 hallituksen esityksen johdosta laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta 839

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudossa merkitään poissaoleviksi edustajat Kaarna, Kaitila, Kölli, Leivonen, P. Leskinen, Luukka, Nikkola, Pasanen, Rapio, V. Simonen, Sukselainen, Tanner, ja Tervo.

Ilmoitusasiat:

Lomanpyynnöt.

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tämän kuun 20 päivään saakka sairauden vuoksi lääkärintodistuksen nojalla edustajat V. Simonen ja Kölli sekä tästä istunnosta matkaesteen takia ed. Kaarna ja yksityisasiain vuoksi ed. Pasanen ja Sukselainen.

Uusia hallituksen esityksiä.

P u h e m i e s: Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmien ohella viime marraskuun 30 päivältä ja tämän kuun 7 päivältä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 54, 56 ja 57, jotka nyt on edustajille jaettu.

Ed. Öhmanin kysymys, joka koskee asunto-osakkeiden verotusarvoja ja valtiovarainministerin siihen antama vastaus.

P u h e m i e s: Ulkopuolella päiväjärjestyksen ilmoitetaan, että eduskunnalle on puhemiehelle osoitettuna saapunut valtiovarainministeri Rantalan vastaus ed. Öhmanin kysymykseen, joka koskee asunto-osakkeiden verotusarvoja.

Tämä kysymys on nyt vastauksineen painettuna jaettu edustajille ja otetaan eduskunnan pöytäkirjaan.

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin mukaan ei asiasta sallita keskustelua eikä tehdä päätöstä.

Kysymys ja siihen annettu vastaus ovat näin kuuluvat:

Till Riksdagens Herr Talman.

Debetsedlarna gällande inkomst- och förmögenhetsskatten för senaste år utdelas åt skattebetalarena. En betydande del av dessa konstatera med bekymmer att skatterna åter avsevärd stigit. Detta gäller speciellt innehavare av bostadsaktier och ägare av stadsfastigheter. På förfrågan erfors att detta betingas av ett påbud från finansministeriet om att vid beskattningen fastigheternas värde bör höjas enligt uppgift för tomterna med 100 % och för fastigheternas såkallade tekniska värde med 75 %. Förmögenhetsskatten för fastigheter stiger på grund härav med 100—500 % beroende av lånens storlek. Samma påbud föreskriver att beskattningsvärdet för bostadsaktier bör uträknas utgående från bostädernas areal, och medför detta en enorm stegring av förmögenhetsskatten för ägarena av bostadsaktier.

Detta inträffar samtidigt som fastighets- och bostadsaktieägarena göras medvetna om att den hyresförhöjning ännu detta år, som gällande lag tillförsäkrar dem för uthyra lokaler, med största sannolikhet i samband med stabiliseringen kommer att utebli. Motiveringen för indragningen av hyresförhöjningen är att vederbörande fastighetsägare beredes mot förhöjningen svarande lättnader genom sänkning av låneräntan och återbörande av fastigheternas beskattningsvärden till 1949 gällande värden. Vad avses härmed? Räntesänkningen verkar i praktiken först från och med 1952 och beskattningsvärdena höjes orimligt detta år. Just nu är hyresvärdarna sålunda i ett absolut behov av den dem tillförsäkrade hyresförhöjningen.

Såsom själv hyresgäst är jag nogsamt medveten om att en hyresförhöjning nu skulle bereda flertalet hyresgäster bekymmer och till och med stora svårigheter, men detta förringar dock icke stora orättvisa, som håller på att tillfogas sådana ägare av fastigheter och bostadsaktier, vilka är beroende av att hyra ut lokaler. Orättvisan träffar kännbarast dem, som själva vore i behov av sina lokaler, men icke få nyttja dem på grund av hyreslagen.

Med åberopande av det ovan anförda och hänvisande till 37 § 1 mom. i riksdagsordningen framställer jag vördsamt till besvarande av vederbörande medlem av statsrådet följande spörsmål:

Har Regeringen fäst uppmärksamheten vid att skattemyndigheterna i samband med den nyss avslutade

statsbeskattningen åsatt fastigheter och bostadsaktier ett avsevärd högre beskattningsvärde än tidigare och att detta medfört en synnerligen tung förmögenhetsbeskattning av ägare till egendom av nämnt slag; och

ärnar Regeringen vidtaga några åtgärder för underlättande av dessa skattebetalares ställning?

Helsingfors den 12 november 1951.

C. A. Öhman.

Suomennos.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Viime vuodelta maksettavaa tulo- ja omaisuusveroa koskevat veroliput jaetaan veronmaksajille. Näistä suuri osa toteaa huolestuneena verojen jälleen nousseen huomattavasti. Erityisesti tämä koskee asunto-osakkeiden ja kaupunkikiinteistöjen omistajia. Tiedusteluun saatiin vastaukseksi tämän johtuvan valtiovarainministeriön määräyksestä, että kiinteistöjen arvoa on verotuksessa nostettava, tiedon mukaan tonttien osalta 100 % ja kiinteistöjen ns. teknillisen arvon osalta 75 %. Kiinteistöistä maksettava omaisuusvero nousee tämän johdosta 100—150 % riippuen lainojen suuruudesta. Saman määräyksen mukaisesti asunto-osakkeiden verotusarvo on laskettava asuntojen pinta-alan mukaan, ja tämä aiheuttaa suunnattoman nousun asunto-osakkeiden omistajien omaisuusverossa.

Tämä tapahtuu samaan aikaan, kun kiinteistöjen ja asunto-osakkeiden omistajien annetaan tietää, että se vuokrankorotus vielä tämän vuoden aikana, jonka voimassa oleva laki heille takaa vuokratuista huoneistoista, mitä suurimmalla todennäköisyydellä jää vakauttamisen yhteydessä toteuttamatta. Vuokrankorotuksen peruutusta perustellaan sillä, että asianomaisille kiinteistönomistajille järjestetään korotusta vastaavia helpotuksia alentamalla lainauskorkoa ja palauttamalla kiinteistöjen verotusarvot vuonna 1949 voimassa olleisiin arvoihin. Mitä tällä tarkoitetaan? Koronalennus vaikuttaa käytännössä vasta vuodesta 1952, ja verotusarvot korotetaan kohtuuttomasti tänä vuonna. Juuri nyt ovat vuokranantajat näin ollen ehdottomasti heille taatun vuokrankorotuksen tarpeessa.

Tiedän hyvin, koska itse olen vuokralainen, että vuokrankorotus nyt aiheuttaisi monille vuokralaisille huolta ja vieläpä suuria vaikeuksia, mutta se ei kuitenkaan tee pienemmäksi sitä suurta epäoikeudenmukaisuutta, joka aiheutetaan sellaisille kiinteistöjen ja asunto-osakkeiden omistajille, jotka ovat riippuvaisia huoneistojen vuokraamisesta. Epäoikeudenmukaisuus on tuntuvin niiden kohdalta, jotka itse olisivat huoneistojensa tarpeessa, mutta eivät saa niitä käyttää vuokralain johdosta.

Edellä esitettyyn viitaten ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentin nojalla esitän kunnioittaen valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että veroviranomaiset juuri toimitetun tulo- ja omaisuusverotuksen yhteydessä ovat panneet kiinteistöille ja asunto-osakkeille huomattavasti korkeamman verotusarvon kuin aikaisemmin ja että tämä on johtanut mainitunlaatuisen omaisuuden omistajien erittäin raskaaseen omaisuusverotukseen; ja
>
> aikooko Hallitus ryhtyä joihinkin toimenpiteisiin näiden veronmaksajien aseman helpottamiseksi?

Helsingissä 12 päivänä marraskuuta 1951.

C. A. Öhman.

Eduskunnan Herra Puhemiehelle.

Teille, Herra Puhemies, osoittamassaan kirjelmässä kuluvan marraskuun 12 päivältä on kansanedustaja C. A. Öhman valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esittänyt valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

> Onko Hallitus kiinnittänyt huomiota siihen, että veroviranomaiset juuri toimitetun tulo- ja omaisuusverotuksen yhteydessä ovat panneet kiinteistöille ja asunto-osakkeille huomattavasti korkeamman verotusarvon kuin aikaisemmin ja että tämä on

johtanut mainitunlaatuisen omaisuuden omistajien erittäin raskaaseen omaisuusverotukseen; ja

aikooko Hallitus ryhtyä joihinkin toimenpiteisiin näiden veronmaksajien aseman helpottamiseksi?

Vastauksena tähän kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtiovarainministeriön päätös niistä perusteista, joiden mukaan asuin-, talous-, liike-, tehdas- ja varastokiinteistöt on vuodelta 1950 toimitettavassa tulo- ja omaisuusverotuksessa arvioitava, annettiin 3 päivänä huhtikuuta 1951. Sen mukaan on asuin- ja liikekiinteistön verotusarvon määräämistä varten kiinteistölle laskettava sekä tuottoarvo että teknillinen arvo. Verotusarvoksi otetaan näiden molempien arvojen keskiarvo. Tällä menettelyllä on nimenomaan pyritty siihen, että kiinteistöjen kannattavaisuus pääsisi ratkaisevalla tavalla vaikuttamaan niiden verotusarvoihin. Siten esimerkiksi sellaisen asuinkiinteistön, joka tuottaa tappiota ja jolle ei näin ollen lainkaan tule tuottoarvoa, verotusarvoksi tulee puolet sen teknillisestä arvosta. Rakennuksen teknillistäkään arvoa määrättäessä ei rakennuksen kuutiohinnaksi ole otettu käypien rakennuskustannusten mukaista hintaa. Tätäkin arvoa määrättäessä on katsottu kohtuulliseksi ottaa huomioon kiinteistöjen heikko kannattavaisuus, minkä vuoksi rakennusten kuutiohinnaksi on otettu käypiä rakennuskustannuksia tuntuvasti alempi hinta. Kun tavallisen asuinkiinteistön rakennuskustannukset olivat vuoden 1950 lopussa rakennustasosta riippuen 6,300—6,800 markkaa kuutiolta, on valtiovarainministeriön vahvistama korkein kuutiohinta teknillisen arvon laskemista varten edellä mainitussa päätöksessä vain 4,200 markkaa. Tästä arvosta tehdään vielä ikäalennus, joka kivitaloissa on yksi prosentti rakennuksen kutakin ikävuotta kohden. Täten esimerkiksi vuonna 1930 valmistuneessa ensiluokkaisessa rakennuksessa tulee kuutioarvoksi 3,360 markkaa. Jos tällainen rakennus on tuottanut tappiota, ei sille tule mitään tuottoarvoa. Näin ollen tulee rakennuksen verotusarvoksi puolet mainitusta määrästä eli 1,680 markkaa kuutiolta. Kiinteistön verotusarvoa määrättäessä on luonnollisesti myöskin tontin arvo otettava huomioon. Helsingin kaupungin verotusvalmisteluviraston ilmoituksen mukaan ei asuinkiinteistöjen verotusarvo tontteineen ennen vuotta 1940 valmistuneissa taloissa eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta ylitä 1,800—2,000 markkaa kuutiolta.

Asunto-osakkeet ovat viime aikoina joutuneet vilkkaan kysynnän kohteiksi. Yhä kohoavat uusien talojen rakennuskustannukset ovat kohottaneet myöskin vanhempien talojen osakkeiden arvoja. Kun asunto-osakkeilla on tehty runsaasti kauppoja, on niiden käypä hinta myöskin melko helposti todettavissa. Asunto-osakkeet ovat lisäksi muiden yhtiöiden osakkeisiin verrattuna erikoisasemassa siinä suhteessa, että ne tuottavat omistajalleen hallinta- ja käyttöoikeuden osaan yhtiön omaisuudesta, mikä hallintaoikeus voidaan myydä tai luovuttaa toiselle. Tämän vuoksi on valtiovarainministeriö katsonut, ettei asunto-osakkeiden verotusarvoa määrättäessä voida arvioimisen perusteeksi ottaa osakkeiden niin sanottua matemaattista arvoa, joka saadaan jakamalla yhtiön netto-omaisuus osakkeiden lukumäärällä, vaan on valtiovarainministeriö kehoittanut verolautakuntia ottamaan asunto-osakkeiden verotusarvon määräämisen perusteeksi epävapaista asuinhuoneistoista maksetun kohtuullisen hintatason, jolloin verolautakuntia on erityisesti kehoitettu jättämään huomioon ottamatta keinottelumielessä tahi asunnon saannin toivossa maksetut ylihinnat. Eräissä suurimmissa kaupungeissa ovat verolautakunnat arvioineet asunto-osakkeiden verotusarvot huoneistojen lattiapinta-alan mukaan, jolloin on otettu huomioon yhtiön velkaantuneisuus, vuokravastikkeen suuruus sekä rakennuksen ikä. Yleensä ovat näin lasketut verotusarvot olleet useimmissa taloissa 9,000—11,000 markkaa neliömetriltä. Nämä arvot merkitsevät kylläkin aika huomattavaa verotusarvojen korotusta, mutta toisaalta on otettava huomioon, että asunto-osakkeiden verotusarvot ovat aikaisempina vuosina, jolloin ne laskettiin osakkeen matemaattisen arvon mukaan, olleet kohtuuttoman alhaiset. Kun epävapaiden asunto-osakkeiden hinta vapaassa kaupassa on tiettävästi vaihdellut 15,000—22,000 markan vaiheilla neliömetriltä, ei edellä mainittuja arvoja, ottaen huomioon, että omaisuuden verotusarvo on lain mukaan määrättävä käyvän hinnan mukaan, voida pitää kohtuuttomina.

Edellä selostetut asuinkiinteistöjen ja

asunto-osakkeiden verotusarvoja koskevat määräykset annettiin jo viime keväänä eli ennen kuin nykyinen hallitus ryhtyi suunnittelemaan elinkeinoelämän vakauttamisohjelmaansa. Kun tämän ohjelman toteuttaminen edellyttää, ettei säännösteltyjä asunnonvuokria nykyvaiheessa koroteta, on hallitus, koska toimeenpantu kiinteistöjen verotusarvon korotus tulisi lisäämään niiden kustannuksia, antanut eduskunnalle esityksen laiksi eräille asuinkiinteistöjen omistajille myönnettävästä veronhuojennuksesta, jonka mukaan pääasiallisesti asuintarkoituksiin käytetyn kiinteistön verotusarvo on vuodelta 1950 toimitettavassa verotuksessa arvioitava samojen perusteiden mukaan kuin vuodelta 1949 toimitetussa verotuksessa.

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1951.

Valtiovarainministeri *Viljo Rantala.*

Till Riksdagens Herr Talman.

I en till Eder, Herr Talman, riktad skrivelse av den 12 innevarande november har riksdagsman C. A. Öhman med hänvisning till 37 § 1 mom. rikstagsordningen förelagt vederbörande medlem av statsrådet följande spörsmål till besvarande:

> Har Regeringen fäst uppmärksamheten vid att skattemyndigheterna i samband med den nyss avslutade statsbeskattningen åsatt fastigheter och bostadsaktier ett avsevärt högre beskattningsvärde än tidigare och att detta medför en synnerligen tung förmögenhetsbeskattning av ägare till egendom av nämnt slag; och
>
> ärnar Regeringen vidtaga några åtgärder för underlättande av dessa skattebetalares ställning?

Såsom svar på detta spörsmål ber jag att få anföra följande:

Finansministeriets beslut angående de grunder, enligt vilka bostads-, ekonomi-, affärs-, fabriks- och upplagsfastigheter skola värderas vid inkomst- och förmögenhetsbeskattningen år 1950, utfärdades den 3 april 1951. Enligt detta beslut bör för fastställande av beskattningsvärdet för bostads- och affärsfastighet för fastigheten beräknas såväl avkastningsvärde som tekniskt värde. Beskattningsvärdet utgör medelvärdet av dessa värden. Detta förfarande syftar speciellt till att göra beskattningsvärdena för fastigheterna i avgörande grad beroende av räntabiliteten. Sålunda blir beskattningsvärdet t.ex. för en bostadsfastighet, som bringar förlust och alltså icke har något avkastningsvärde, hälften av tekniska värdet. Vid beräknandet av det tekniska värdet för en byggnad har kubikpriset icke fastställts med utgångspunkt från pris enligt gängse byggnadskostnader. Också vid fastställandet av detta värde har det ansetts skäligt att beakta fastigheternas svaga räntabilitet, varför byggnaderna ha åsatts ett kubikpris, som är betydligt lägre än gängse byggnadskostnader. Medan byggnadskostnaderna för en vanlig bostadsfastighet i slutet av år 1950, beroende på byggnadsnivån, utgjorde 6,300—6,800 mark kubikmetern, uppgår det av finansministeriet fastställda högsta kubikpriset för beräknandet av det tekniska värdet enligt förenämnda beslut till endast 4,200 mark. På detta värde göres ytterligare åldersavdrag, som för stenhus är en procent för varje år. Sålunda blir kubikvärdet för exempelvis en förstklassig byggnad, som blivit färdig år 1930, 3,360 mark. Om en sådan byggnad bringat förlust, får den intet avkastningsvärde. Beskattningsvärdet blir vid sådant förhållande hälften av nämnda belopp, dvs. 1,680 mark kubikmetern. Vid beräknandet av fastighets beskattningsvärde bör självfallet även tomtvärdet beaktas. Enligt uppgift från skatteberedningsverket i Helsingfors överstiger beskattningsvärdet för byggnader, vilka uppförts före år 1940, jämte tomt med vissa undantag icke 1,800—2,000 mark kubikmetern.

Efterfrågan på bostadsaktier har under senaste tid varit mycket livlig. De alltjämt stigande byggnadskostnaderna för nya hus ha höjt värdet även på aktierna i äldre hus. Då köp av bostadsaktier förekommit i rätt stor omfattning, är det ganska lätt att utröna deras gängse pris. Bostadsaktierna intaga dessutom en särställning i förhållande till andra aktier såtillvida, att de för ägaren medföra besittnings- och nyttjanderätt till en del av bolagets egendom, vilken besittningsrätt kan säljas eller överlåtas åt annan. Fördenskull har finansministeriet ansett, att beskattningsvärdet för bostadsaktier icke

kan bestämmas med utgångspunkt från aktiernas s.k. matematiska värde, vilket erhålles genom division av bolagets nettoförmögenhet med antalet aktier, utan anmodat skattenämnderna att till grund för beskattningsvärdet för bostadsaktier lägga en skälig prisnivå för icke lediga bostadslägenheter och speciellt uppmanat dem att härvid icke beakta de överpris, som betalats i spekulationssyfte eller i hopp om bostad. I en del av de största städerna ha skattenämnderna uppskattat bostadsaktiernas beskattningsvärde enligt lägenheternas golvyta, varvid bolagets skulder, hyresvederlagets storlek och byggnadens ålder ha beaktats. I allmänhet ha de sålunda beräknade beskattningsvärdena i de flesta hus utgjort omkring 9,000—11,000 mark kvadratmetern. Dessa värden innebära visserligen en rätt betydande höjning av beskattningsvärdena, men å andra sidan måste det beaktas, att beskattningsvärdena för bostadsaktier under tidigare år, då de beräknades enligt aktiernas matematiska värde, ha varit oskäligt låga. Då priset på icke lediga bostadsaktier i den fria handeln veterligen hållit sig omkring 15,000—22,000 mark kvadratmetern, kunna förenämnda värden, med beaktande av att beskattningsvärdet för tillgångar enligt lag bör bestämmas efter gängse pris, icke anses oskäliga.

Förenämnda bestämmelser om beskattningsvärdena för bostadsfastigheter och bostadsaktier utfärdades redan senaste vår, dvs. innan den nuvarande regeringen begynte planera sitt ekonomiska stabiliseringsprogram. Då genomförandet av detta program förutsätter, att de reglementerade bostadshyrorna icke i detta skede höjas, har Regeringen, enär den verkställda förhöjningen av beskattningsvärdena för fastigheter komme att öka deras kostnader, till Riksdagen avlåtit proposition om skattelättnader för vissa ägare av bostadsfastigheter, enligt vilken beskattningsvärdet för fastighet, som huvudsakligen användes för bostadsändamål, vid beskattningen för år 1950 skall beräknas enligt samma grunder som vid beskattningen för år 1949.

Helsingfors den 30 november 1951.

Finansminister *Viljo Rantala.*

Puheenvuoron saatuaan lausuu

Ed. T a r k k a n e n: Suuren valiokunnan kokous on huomenna kello 10.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotukset laiksi Helsingin hovioikeuden perustamisesta ja laiksi sotaylioikeudelle kuuluvien tehtävien siirtämisestä Helsingin hovioikeudelle.

Yllämainitut lakiehdotukset sisältävä hallituksen esitys n:o 5, jota on valmistelevasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 8 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 35, esitellään k o l m a n t e e n k ä s i t t e l y y n.

P u h e m i e s: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. K u j a l a: Lakivaliokunnan mietintöön liittämässämme vastalauseessa olemme esittäneet, että laki Helsingin hovioikeuden perustamisesta tulisi hylätä. Samassa vastalauseessa esitimme, että lakia sotaylioikeudelle kuuluvien tehtävien siirtamisestä Helsingin hovioikeudelle olisi muutettava niin, että mainitut asiat voitaisiin siirtää Turun hovioikeudelle. Kun eduskunta ei näitten lakiesitysten toisessa käsittelyssä ole hyväksynyt ehdotustamme sotaylioikeudelle kuuluvien tehtävien siirtämisestä Turun hovioikeudelle merkitsisi nyt ehdotuksen laiksi Helsingin hovioikeuden perustamisesta hylkääminen sitä, että sotaylioikeus jäisi edelleenkin olemaan. Ryhmämme katsoo, ettei sellainen ole tarkoituksenmukaista sen vuoksi, että sotaylioikeudella ei ole riittävästi asioita, niin ei ryhmämme katso olevan syytä tehdä tässä istunnossa esitystä lain Helsingin hovioikeuden perustamisesta hylkäämisestä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotukset.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

2) Ehdotus laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimassaoloajan pitentämisestä.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 46, jota on valmistelevasti käsitelty työväenasiainvaliokunnan mietinnössä n:o 5 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 34, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta hyväksyy lakiehdotuksen.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

3) Ehdotus laiksi kiinteän omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen annetun lain V luvun muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä hallituksen esitys n:o 38, jota on valmistelevasti käsitelty laki- ja talousvaliokunnan mietinnössä n:o 1 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 33, esitellään kolmanteen käsittelyyn.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on, mitä tulee lakiehdotuksen julistamiseen kiireelliseksi suuren valiokunnan mietinnössä siitä esitetty ehdotus. Jos suuren valiokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä, mutta jos ehdotus lakiehdotuksen julistamisesta kiireelliseksi hylätään, on päätös tehtävä lakiehdotuksen hyväksymisestä jätettäväksi lepäämään ensimmäisiin vaalien jälestä pidettäviin varsinaisiin valtiopäiviin taikka sen hylkäämisestä. Ensin sallitaan asiasta keskustelu ja sen kuluessa on esitettävä kaikki ehdotukset, jotka halutaan asiassa tehdä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi yksimielisesti.

Lakiehdotus hyväksytään yksimielisesti.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotus laiksi avioliittolain 10 §:n muuttamisesta.

Yllämainitun lakiehdotuksen sisältävä ed. Hakalan lak. al. n:o 14, jota on valmistelevasti käsitelty lakivaliokunnan mietinnössä n:o 4 ja suuren valiokunnan mietinnössä n:o 36, esitellään osittain kolmanteen, osittain ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan, sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta ja sitten ainoassa käsittelyssä lakivaliokunnan mietinnössä ehdotetusta toivomusponnesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Eduskunta päättää pysyä asian toisessa käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Lakivaliokunnan mietinnössä ehdotettu toivomusponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta myydä Etelä-Pohjanmaan tuberkuloosipiirin kuntainliitolle erinäiset Härmän parantolaan kuuluvat alueet.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21 ja otetaan ensimmäiseen

käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 44, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 21.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

6) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 20 valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 1 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952 sekä rah. al. n:ot 1—413 esitellään ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20.

Yleiskeskustelu suoritettiin edellisessä istunnossa loppuun. Nyt esitellään menopuoli.

Varsinaiset menot.

1 Pl.

Yleiskeskustelua ei synny.

Luku I Presidentti, luku II Presidentin asunnot, luku III Presidentin kanslia ja luku IV Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

2 Pl.

Yleiskeskustelua ei synny.

Luku I, Valtiopäiväkustannukset, hyväksytään.

Luku II Valtiontilintarkastajat.

Keskustelu:

Ed. Salminen: Viitaten rahaasia-aloitteeseeni n:o 1, ehdotan, että eduskunta ottaisi vuoden 1952 tulo- ja menoarvioon 2 Pl:n II luvun 1 momentille lisäyksenä miljoonan markan määrärahan lisähenkilökunnan palkkaamiseksi valtion tilintarkastajain kansliaan.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Kannatan ed. Salmisen tekemää ehdotusta.

Ed. Tarkkanen: Herra puhemies! Ed. Salminen teki ehdotuksen valtiontilintarkastajain lisätyövoiman lisäämisestä. Tämä asia on eduskunnan ollut eri vuosina aina pitkän keskustelun alaisena ja on arvosteltu juuri sitä työnsuoritusta, mikä tilintarkastajilla on ollut mahdollisuus tehdä. Siinä on erikoisesti mainittu siitä, että olisi saatava lisätyövoimaa. Nyt on eduskunta viime keväänä hyväksynyt ohjesäännön valtiontilintarkastajille, jossa nimenomaan ehdotetaan juuri tämän lisätyövoiman ottamista. Valtiontilintarkastajat ovat tästä asiasta jo neuvotelleet sekä suunnitelmia tehneet ja sentähden odottavat, että eduskunta hyväksyisi tämän ed. Salmisen tekemän ehdotuksen, että voitaisiin tämä työn tehostaminen sillä tavalla saada aikaan. Minä kannatan myöskin ed. Salmisen ehdotusta.

Pääministeri Kekkonen: Tämä kysymys oli valtioneuvostossa käsiteltävänä silloin, kun tulo- ja menoarviota valmisteltiin, ja katsottiin, että se lisäys, joka tähän arviomäärärahana on esitetty, 450,000 markkaa, hyvin riittää sen tarkoituksen saavuttamiseksi, mitä täällä ed. Salmisen ehdotus tietää.

Ed. Tarkkanen: Herra pääministerin puheenvuoron johdosta pyydän tässä mainita, että kun missään perusteluissa ei ole mainittuna siitä, että tätä määrärahaa voidaan lisätyövoiman palkkaamiseen käyttää, niin valtion tilintarkastajilla on mahdottomuus mennä ottamaan lisätyövoimaa ja tästä määrärahasta alkaa suorittaa palkkauksia, joita ei missään ole perusteltu. Sentähden minä olisin toivonut, että selvennyksen takia olisi tämä määräraha otettu, sillä se ei myöskään vaikeuta hallituksen taloudellisen aseman vakaannuttamista.

Ed. Honkala: Minä ihmettelen, että hallitus vastustaa sitä, että valtion taloudenpidon tarkistusta tehostetaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Salminen ed. Seppälän kannattamana ehdottanut, että 1 momentille lisättäisiin 1,000,000 markkaa lisähenkilökunnan palkkaamiseksi valtiontilintarkastajain kansliaan. Kutsun tätä ed. Salmisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Salmisen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Alanko, Antila, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Friman, Haapanen, Haapaniemi, Haapasalo, Hakkila, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hiltunen, Hykkäälä, Häikiö, Ikonen, Joukanen, Juntunen, Jussila, Järvinen, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Kähönen, Käkelä, Lahtela, Lindqvist, Lukkarinen, Malkamäki, Meriläinen, M. Miettunen, Miikki, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niemi, Niiranen, Niskala, E. Nurminen, N. Nurminen, Nykänen, Pakkanen, Palovesi, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rankila, Rantamaa, Riihimäki, Rosenberg, Rytinki, Rytkönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, Saari, Salmela-Järvinen, Sarjala, Seppi, A. Simonen, Soininen, Solla, Stenberg, Sundman, Sävelä, Tainio, Takki, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Tikkaoja, Toivonen, Torvi, Turkka, Törngren, Vennamo, Wickman, Vilhula, Virolainen, A. Wirtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Borg-Sundman, Brander-Wallin, Hakala, Hallberg, Hamara, Heitto, Hetemäki, Hiilelä, Hollsten, Honkala, Huttunen, Häppölä, Innala, Jern, Jokinen, Junnila, Järnefelt, Kannisto, Karjalainen, Karvikko, Koivisto, Korsbäck, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kyttä, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Luostarinen, Meinander, H. Miettunen, Muikku, Niukkanen, Nordfors, Nordström, Nuorsaari, Peltonen, Pohjala, Rantala, Raunio, Rauste, Renfors, Ryhtä, Saariaho, Salminen, Saura, Seppälä, Suominen, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Turunen, Tuurna, Wiherheimo, Virkki, J. Wirtanen, V. Virtanen, Öhman ja Östenson.

Tyhjää äänestävät seuraavat edustajat: von Born, Kalliokoski ja Lepistö.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Antikainen, Hautala, Heikkilä, Hietanen, Huunonen, Kaarna, Kaitila, Kölli, Leivonen, P. Leskinen, V. Leskinen, Luukka, Manninen, Nikkola, Paasio, Pasanen, Pekkala, Pesonen, Rapio, V. Simonen, Sukselainen, Tanner, Tervo ja Tiitu.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 108 jaa- ja 64 ei-ääntä, 3 tyhjää; poissa 24.

Eduskunta on hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Luku III Eduskunnan oikeusasiamies, luku IV Eduskunnan kirjasto ja luku V Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

3 Pl.

Yleiskeskustelu:

Ed. Järvinen: Herra puhemies! Kun valtiovarainvaliokunta sai vuoden 1952 talousarvion ensimmäisen käsittelyn loppuun suoritetuksi, se jäi odottamaan, minkälaisen arvolauseen hallitus antaa suoritetusta työstä. Noin viikon kestäneen odotuksen

jälkeen saapuivat herrat pää- ja valtiovarainministerit yhdessä valiokuntaan antamaan hallituksen vastauksen. Luottamuskysymykseksi muovaillusta vastauksesta ilmeni mm., että valiokunnan tekemistä noin 15 miljardin markan lisäyksistä hallitus voi hyväksyä vain noin 9 miljardia markkaa, josta sen itsensä aiheuttamia lisäyksiä oli ainakin noin 6 miljardia markkaa, samalla kun mainitut ministerit ilmoittivat hallituksen hyväksyvän kaikki valiokunnan tekemät vähennykset he lausuivat hartaan toivomuksen, että valiokunta löytäisi toisessa käsittelyssä hallituksen esityksestä vielä sellaisia kohteita, joista voitaisiin tehdä lisää vähennyksiä.

Tätä hallituksen toivomusta noudattaen me kansandemokraattiset valiokunnan jäsenet tutkimme hallituksen talousarvioehdotusta entistä perusteellisemmin. Tällöin totesimme mm., että 3 Pl:n I luvun 3 ja 4 momentilta suoritettavat menot ovat suurelta osaltaan sellaisia harkinnanvaraisia, joista on mahdollisuus saada säästöä aikaan. Kun näiltä momenteilta on lisäksi suoritettu ja tultaneen edelleenkin suorittamaan vähemmän tärkeitä ja jopa kokonaan tarpeettomiakin menoja, niin me olemme tulleet siihen käsitykseen, että tämän luvun, siis 3 pääluokan I luvun 3 momentille otetuista valtioneuvoston käyttövaroista, voidaan perustellusti vähentää ainakin 5,600,000 mk. Edelleen olemme tulleet samoilla perusteilla kuin edelliseenkin momenttiin nähden siihen käsitykseen, että myöskin 4 momentille otetusta summasta valtioneuvoston käytettäväksi edeltä arvaamattomiin menoihin voidaan niinikään vähentää 11,000,000 mk. Jotta hallituksen lausuma toivomus toteutuisi myös eduskunnassa, tulen, herra puhemies, yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan, että mainituilta momenteilta tehtäisiin I vastalauseen mukaiset vähennykset.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Luku I Valtioneuvosto.

Keskustelu:

Ed. Järvinen: Käyttämääni puheenvuoroon ja I vastalauseeseen viitaten ehdotan, että I luvun 3 momentilta vähennettäisiin 5,600,000 mk ja 4 momentilta 11,000,000 markkaa.

Ed. Hietanen: Pyydän kannattaa ed. Järvisen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Järvinen ed. Hietasen kannattamana ehdottanut, että 3 momentilta vähennettäisiin 5,600,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Järvisen 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Järvinen ed. Hietasen kannattamana ehdottaa, että 4 momentilta vähennettäisiin 11,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Järvisen 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Järvisen 1) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Järvisen 1) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Järvisen 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Järvisen 2) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Luku II Oikeuskanslerin virasto ja luku III Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

4 Pl.

Yleiskeskustelua ei synny.

Luku I Valtioneuvoston kanslia, luku II Valtion julkaisutoimisto ja luku III Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

5 Pl.

Yleiskeskustelu:

Ed. Kujala: Herra puhemies! — Talousarvion yleiskeskustelussa mm. ed. Jokinen kiinnitti huomiota tämän pääluokan eräisiin menoihin ja antoi puheenvuorossaan sellaisen kuvan, että mm. Neuvostoliitossa olevan edustuksemme menojen kasvu olisi meidän kansandemokraattien syytä, ja vielä hän puheenvuorossaan yritti tölväistä Neuvostoliittoa mainitsemalla, että nämä suuret menot tällä kohdalla johtuvat Neuvostoliiton taloudellisista oloista.

En lähde lainkaan väittelemään ed. Jokisen kanssa siitä, onko yksityisten lähettiläiden palkka liian korkea tai liian pieni. Olen myöskin sitä mieltä, että eri lähetystöissä lähettiläiden palkka on liian korkea, mutta niiden palkat on hallituksen määrättävissä, joten on syytä toivoa, että hallitus hoitaa tämän asian oikealla tavalla. Kun ottaa huomioon, että me kansandemokraatit olemme täällä eduskunnassakin aina vastustaneet suuria palkankorotuksia korkeampipalkkaisille virkamiehille, niin olemme tässäkin suhteessa sitä mieltä, että jos ulkomaanedustuksessa esiintyy liian korkeita palkkoja, on ne hoidettava oikeaan tasoon. Mutta täällä eduskunnassa ei ed. Jokinen ole kertaakaan yhtynyt meihin tässä asiassa (Eduskunnasta: Ei muutkaan!).

Mutta menojen lisääntymiseen ulkomaanedustuksessamme on tosiaan syytä kiinnittää huomiota. Ne ovat viimeisten vuosien aikana suunnattomasti kasvaneet. Kun esimerkiksi hallituksen talousarvioesityksessä vuodelle 1948 vakinaisen ulkomaisen edustuksen menot olivat noin 67 miljoonaa, ehdotetaan niitä tulevalle vuodelle kokonaista 241 miljoonaa markkaa. Menot ovat siis ulkomaisen edustuksen kohdalla kasvaneet suunnattomasti näiden kolmen vuoden aikana ja vieläpä siinä on eräällä kohdalla tapahtunut varsin nopea hyppäys. Tämä hyppäys näkyy erikoisen selvästi useiden maiden kohdalla. Kun vuonna 1947 valtion tilinpäätöksen mukaan oli Yhdysvalloissa olevan edustuksemme menot noin 4 milj. markkaa, olivat ne jo vuonna 1950 8,4 milj. markkaa. Kahden vuoden aikana ne olivat enemmän kuin kaksinkertaistuneet Yhdysvaltojen kohdalta. Tukholman edustuksen menot olivat vuonna 1947 3,7 milj. tilinpäätöksen mukaan ja vuonna 1950 ne olivat jo 6 milj. Moskovan menot olivat vuonna 1947 noin 1,2 milj. ja vuonna 1950 3,6 milj. Tämän lisäksi ovat vielä menot lisääntyneet 5 Pl:n IV luvun 3 momentilla, josta maksetaan kurssitappiot. Ovat ne 1947 jälkeen Yhdysvaltojen kohdalta kohonneet 28 milj. ja Neuvostoliiton edustuksen kohdalla 24 milj. markkaa. Tämä osoittaa varsin nopeaa kasvua ulkomaisen edustuksemme menojen kohdalla.

Mutta ed. Jokinen ei ole halunnut tutkia, mistä tämä menojen kasvu johtuu. Jos ed. Jokinen vähänkään pyrkii syventymään valtion tulo- ja menoarvioihin näiltä vuosilta, niin ed. Jokinen huomaa, että tämä menojen nopea kasvu johtuu siitä, että Fagerholmin hallitus suoritti kaksi kertaa markan devalvaation. Tästä johtuu, ed. Jokinen, että meidän ulkomaisen edustuksemme menot ovat suunnattomasti kasvaneet, ja sen maksavat Suomen veronmaksajat. On suotta nousta täällä eduskunnassa puhujalavalla ja viitata tänne vasemmistoon tässä suhteessa. Meillä ei ole sen asian kanssa ollut osaa eikä arpaa. Kyllä se on oikeisto-sosialidemokraattisen hallituksen huonon valuuttapolitiikan seurausta, että meillä nyt on varsin korkeat menot ulkomaisen edustuksemme kohdalla, ja tämä olisi otettava huomioon ja tämä on arvostelun alainen ja arvostelun arvoinen asia. Ed. Jokisen ei olisi syytä nousta täällä korokkeelle ja viittailla vasemmalle, että se johtuu muka meistä.

Ed. Järvinen: Herra puhemies! Pyrkimättä vähimmässäkään määrässä vaikeuttamaan maamme etujen mukaista ulkoasiain hoitoa olen tullut kuitenkin siihen käsitykseen, että ulkoasiain hallinnon alaan kuuluvissa menoissa on ainakin osa sellaisia menoja, joista asioiden hoidon siitä kärsimättä voitaisiin tehdä huomattaviakin vähennyksiä. Ottaen huomioon, että Suomella on vakinainen edustus jokseenkin kaikissa maamme elineduille ensiarvoisen tärkeissä maissa, ei tunnu uskottavalta, että esim.

tilapäisiin diplomaattisiin neuvotteluihin olisi perusteltua aihetta siinä määrin, kuin mitä hallituksen esitykseen otettu 17 milj. markan määräraha edellyttää. Olen vakuuttunut siitä, että noudattamalla vilpitöntä rauhan ja ystävällisten suhteiden kehittämispolitiikkaa kaikkiin rauhaa rakastaviin kansoihin, tilapäisiin neuvotteluihin osallistumisen tarve tulee muodostumaan varsin vähäiseksi, ja siitä syystä voidaan nämä neuvottelut rajoittaa vain välttämättömän tarpeen vaatimiin tapauksiin. Kun edellytän, että edellämainitsemani näkökohdat otetaan hallituksen ulkopoliittisessa suuntauksessa huomioon, en voi päätyä muuhun kuin siihen käsitykseen, että III luvun kohdalla „tilapäinen edustus diplomaattisissa neuvotteluissa" varattua määrärahaa voidaan vähentää. Sitäpaitsi voidaan saavuttaa suurempi säästön saamisen varmuus, jos momentti muutetaan kiinteäksi määrärahaksi. Näistä syistä johtuen tulen, herra puhemies, yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan sellaisen vähennyksen, kuin mikä sisältyy I vastalauseeseen.

Ed. Ryömä: Herra puhemies! Yleiskeskustelun edellä edustajille jaettiin monistettu lappu, jossa heitä kehoitettiin eduskunnan kirjason uutuuksista ammentamaan tietoja talousarvion käsittelyä varten. Olen tehnyt työtä käskettyä ja tutustunut mm. Englannin kuninkaallisen kansainvälisen instituutin julkaisemaan teokseen „Keski- ja Kaakkois-Eurooppa". Tämä teos on siinä suhteessa hyödyllinen, että se valaisee eräitä kysymyksiä, jotka on syytä muistaa mm. 5 Pl:n kohdalla. Teoksesta selviää vakuuttavasti, mikä on pääasiallisin syy siihen, että Englannin ja Yhdysvaltojen nykyiset hallitsevat piirit suhtautuvat karsaasti kansandemokraattisiin maihin. Tällaisia pääasiallisia syitä on se, että näiden maiden ja Neuvostoliiton välillä vallitsee luja ystävyys. Kun englantilais-amerikkalainen propaganda hyökkää kansandemokraattisia maita vastaan, niin se tarkoittaa samalla hyökätä myös Neuvostoliittoa vastaan.

Olen viitanut tähän tosiasiaan sentähden, että Suomen Tietotoimisto, jonka määräraha sisältyy 5 Pl:n kohdalle, ja sen rinnalla myös melkoinen osa hallituspuolueiden ja muuta lehdistöä noudattaa samaa menettelytapaa. Suorat hyökkäykset Neuvostoliittoa vastaan, vaikka niitäkin esiintyy melko runsaasti, eivät ole aivan yhtä yleisiä ja yhtä räikeitä kuin ennen sotia. Sitä voimaperäisemmin käytetään kiertotietä. Propagandahyökkäykset, sotilaallisen hyökkäyksen valmistelu Neuvostoliittoa vastaan kätketään tavallisimmin propagandaan kansandemokraattisia maita vastaan. Tämä Suomen Tietotoimiston ja oikeistolehdistön harjoittama propaganda ammentaa aineistonsa englantilais-amerikkalaisista lähteistä, valitsee kulloinkin kohteensa, heikkenee tai vahvistuu siinä tahdissa kuin englantilais-amerikkalaiset propagandatoimistot kulloinkin määräävät.

Esim. tämän vuoden alussa Suomen Tietotoimisto välitti läntisten propagandatoimistojen laajan hyökkäyksen Tshekkoslovakiaa vastaan. Hyökkäyssarjan perusväitteenä oli, että Neuvostoliitto muka on vaatinut joidenkin „kansallismielisten" ainesten poisraivaamista. Heinäkuussa „Amerikan Ääni" oli tietävinään, että Unkarissa on „puhdistettu" 30,000 kansalaista. Heti tämän jälkeen Suomen Tietotoimisto välitti uutisen, että muka „tshekkien keskitysleirillä" olisi 30,000 poliittista vankia. Tästä päätellen nuo Unkarissa „puhdistetut" 30,000 kansalaista olisivat jollain merkillisellä tempulla siirtyneet Tshekkoslovakian oletetuille keskitysleireille. Samanaikaisesti STT levitti valheellista juttua murhayrityksestä marsalkka Rokossovskia vastaan ja kokoomuksen „Aamulehti" puolestaan väitti, että „Unkarin armeijaa venäläistetään". Varsinkin Titon Jugoslaviaan rajoittuvat kansandemokraattiset maat saavat säännöllisesti runsaan osan länsimaisesta parjauskamppailusta, joka säännöllisesti on Titoa kohtaan myötämielistä ja jonka Suomen Tietotoimisto välittää Suomen lehdistölle. Marraskuun 12 päivänä Ilta Sanomat olivat tietävinään, että „venäläiset pioneerijoukot" muka johtavat Romanian ja Jugoslavian rajalla olevien kylien tuhoamista. Sitä mukaa kuin Länsi-Saksan sotilaallinen jälleen varustaminen on kiihtynyt, on myös varsinkin Suomen Sosialidemokraatti-nimisessä hallituksen äänenkannattajassa kiihtynyt parjauskamppailu Saksan Demokraattista Tasavaltaa vastaan. Viimeksi mainitun lehden pakinoitsija ei ole säästänyt edes kansandemokraattisten maiden Suomessa olevia diplomaattisia edustajia tökeröiltä hyökkäyksiltään. Mainitsen vain hänen epäonnistuneen hyökkäyksensä Unka-

rin ministeri Dömötöriä vastaan maaliskuun 16 päivänä 1951.

Mutta melkoinen osa Suomen Tietotoimiston levittämää propagandaa kohdistuu avoimesti, paitsi kansandemokraattisia maita, myös Neuvostoliittoa vastaan. Tästä esimerkkinä ovat juuri Tshekkoslovakiaa vastaan kohdistetut uutisjutut tämän vuoden helmikuun lopussa. Yleensä näissä propagandajutuissa pyritään luoman kuva, että Neuvostoliitto muka valmistautuisi aseelliseen hyökkäykseen, mikä pakottaisi Amerikan liittolaisineen puolustustoimenpiteisiin. On aivan selvää, että nämä uutiset eivät pyri palvelemaan Suomen ja Neuvostoliiton ystävyyttä. Eduskunnalla olisi sen tähden syytä antaa Suomen Tietotoimistolle sopiva muistutus supistamalla sen määrärahaa, kuten ensimmäisessä vastalauseessa ehdotetaan.

Yleensä on voitu panna merkille, että eduskunnan enemmistö ei vallan suuria piittaa siitä, millä tavalla maamme kansainväliset suhteet kehittyvät. Mutta meidän on yhtäkaikki hyödyllistä olla selvillä siitä, missä mielessä, ketä vastaan oikeisto valmistautuu, ketä vastaan se suunnittelee ja valmistelee ns. „taloudellista valmiustilaansa" siihen liittyvine toimenpiteineen.

Siinä mielessä olen nämä esimerkit täällä esittänyt, ja yksityiskohtaisessa käsittelyssä tullaan tekemään vastaava ehdotus Suomen Tietotoimiston määrärahojen supistamisesta.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Tässä yhteydessä täytyy minun kysyä herra ulkoministeriltä seuraavaa: Miksi ei Moskovan lähetystömme ole koskaan oikonut, toimintavaltakunnassaan, niitä valheellisia tietoja, joita kommunistinen lehdistö Suomessa on maastamme keksinyt ja levittänyt ja näin vahingoittanut ja vahingoittaa Suomen ja Neuvostoliiton välisiä hyviä suhteita (Ed. Ryömä: Sanoppas, kuka esimerkiksi?). Ed. Ryömän puheen johdosta minä pyydän sanoa, että ed. Ryömä on taas nähnyt pahaa unta ja juttelee sitten niitä täällä eduskunnassa (Ed. Ryömä: Ja Wirtanen näkee nyt!).

Ed. Jokinen: Herra puhemies! Ed. Kujala mainitsi äskeisessä puheenvuorossaan, että minä olen lukenut hyvin huonosti tätä valtion tulo- ja menoarviota, ja jos minä olisin sen paremmin lukenut, niin minun ei olisi tarvinnut tehdä mitään kyselyjä. Mutta kun täällä valtion tulo- ja menoarviossa on siis tämän pääluokan kohdalla vain palkkauksia 1 momentti 127,133,500 mk, niin minä pyytäisin ed. Kujalaa lukemaan hyvin tarkkaan tämän momentin, jos hän pääsisi selville, millä tavoin tämä momentti on jaettu, millä tavalla jakaantuu tämän momentin summa eri lähetystöihin, millä tavoin on palkkoja maksettu, ja juuri siltä kohdalta minä halusin saada tietoja ja tein kysymyksen täällä eduskunnassa. Minä ihmettelen, että ed. Kujala, joka lupasi minulle vastata, jätti kuitenkin vastaamatta kaiken sen, mitä minä kysyin. Sillä minä nimenomaan kysyin, mistä johtuu, että Suomi maksaa Neuvostoliitossa olevalle lähettiläälle noin puolta enemmän palkkaa, kuin millekään toiselle lähettiläälle. Minä siis kysyin vain tätä, mitkä ovat ne perusteet: onko siinä peruste se, että siellä elämä tulee kalliiksi tai mitkä muut syyt, tai maksetaanko sitä palkkaa erikoisen kyvyn perusteella (Naurua). Mutta kun minä epäilen tätä viimeksi mainittua, niin minun täytyy sen vuoksi tätä kysymystä kysyä (Ed. Sylvi-Kyllikki Kilpi: Tuleekos Jokinen Moskovassa halvemmaksi?). Ei, mutta minä halusin tietoja, koska Moskovan lähettiläs saa palkkaa 8,658,960 markkaa vuodessa. Ranskan lähettiläs saa noin 3,800,000 ja Lontoon lähettiläs 3,700,000. En minä usko, että tässä voidaan loukata Neuvostoliittoa, jos minä kysyn, mistä johtuu, että tämä palkka on näin paljon korkeampi. Täällä ed. Kujala sanoi, että se johtuu siitä, että Fagerholmin hallitus teki devalvaation. Totta kai tämän devalvaation täytyy vaikuttaa myöskin muiden maiden lähettiläiden palkkoihin, eikä sillä suinkaan voi olla kysymystä sen asian kanssa, josta minä kysyin, että mistä johtuu, että tämä henkilö saa puolta korkeamman palkan kuin muut lähettiläät. Minä pyydän edelleen siihen vastausta.

Ed. Kilpeläinen: Herra puhemies! Koska täällä ed. Kujala ei ilmeisesti tahdo vastata hänelle tehtyihin kysymyksiin, niin ehkä minä saan hänen puolestaan valistaa. Nämä palkathan johtuvat siitä, että eri maissa on erilaiset prosentit, joilla peruspalkat ja niihin liittyvät lisät kerrotaan. Esim. Ruotsin lähetystön virkamiehille lisätään 70 % palkkoihin maan kalleuden ta-

kia, Ranskassa 83 %, Englannissa 130 %, Yhdysvalloissa 250 %, mutta Moskovassa kokonaista 500 %. Tästä johtuu se, että Moskovan lähettilään palkka on enemmän kuin kaksi kertaa niin suuri kuin meidän Lontoon lähettiläämme palkka ja lähes kaksi kertaa niin suuri kuin Washingtonin lähettilään palkka. Haluaisin kysyä, ovatko tosiaan Moskovassa elinkustannukset niin paljon kalliimmat kuin kaikissa muissa maissa, että siellä täytyy maksaa kuusinkertainen palkka suomalaiseen peruspalkkaan verrattuna. Paitsi lähettiläiden, vaikuttaa sama periaate kaikkien muidenkin lähetystön virkailijoiden palkoissa. Mainitsen vain, että I luokan lähetystösihteeri Moskovassa saa 492,000 markka kuukausipalkkaa, eli enemmän kuin meidän Yhdysvaltain lähettiläämme. Nähdäkseni tämä asia olisi hyvä saada jo vihdoinkin jollakin tavalla selvitetyksi. On muuten mielenkiintoista todeta, että esim. ministeri Sundström Moskovassa saa vuodessa palkkaa, josta hän maksaa veroja Suomen valtiolle, 794,400 markasta, mutta hänen todellinen palkkansa on 8,658,960 markkaa. On siis vain vajaat 10 %, josta hän joutuu maksamaan veroja kotimaahan. Eikä minun tietääkseni ministeri Sundströmillä liene mitään lapsirikasta perhettä, eipä taida olla perhettä lainkaan.

Ed. Österholm: Herr talman! I första reservationen riktas synnerligen grava beskyllningar emot Finska Notisbyrån. Rdgsm. Ryömä har i sitt anförande också företagit ett angrepp på denna institution och det ställs i utsikt ett förslag i detaljbehandlingen om nedskärning av dess anslag. Vad för det första anslaget beträffar är jag övertygad om att herr utrikesministern kan bekräfta sakförhållandet att de tjänster Notisbyrån gör utrikesministeriet och staten överhuvud är värda mycket mer än det obetydliga anslag, som utgår som ersättning för dess arbete. Skulle utrikesministeriet få sköta om den förmedling av handlingar och material på egen hand som Notisbyrån nu förmedlar till Sverige och de nordiska länderna i övrigt, skulle det komma att kosta mångfalt mer än vad anslaget anger.

Vad sedan beträffar de beskyllningar för partiskhet som i första reservationen framkastas mot Notisbyrån, är det skäl att en gång säga ett ord om denna institution. Det är inte första gången som den har ställts i skottlinjen och som det har röjts missnöje med dess verksamhet. Jag minns att Lappo-rörelsen var synnerligen förbittrad över dess verksamhet. Under kriget fick Notisbyrån också uppbära mycket klander. Och nu ser vi att den yttersta vänstern riktar sina angrepp mot denna inrättning. Det finns alltid meningsriktningar, i synnerhet ytterlighetsriktningar som är missnöjda med det som förmedlas till tidningarna, helt enkelt beroende på att Notisbyrån inte står i någon särskild meningsriktnings tjänst utan endast ägnar sig åt nyhetsförmedlingen. Därav följer, som sagt, att den inte kan vara alla till lags.

Rdgsm. Ryömä uttalade sitt ogillande av vissa artiklar i den borgerliga tidningspressen. Om detta uttalande är endast att säga, att vi har pressfrihet i landet och att det sålunda är tidningarna själva som svarar för vad de innehåller. Och skulle det bli tal om missbruk av pressfriheten, är rdgsm. Ryömä och hans partikamrater väl de sista som borde ta sig talan i den saken.

Ed. Kujala: Niin, minä olen saattanut erehtyä ed. Jokisen kysymyksessä, minkä hän yleiskeskustelussa esitti, tämä on hiukan sekava. Tässä puhutaan elintason kalleudesta ja halpuudesta. Elintaso voi olla korkea tai matala, kumpaa ed. Jokinen on tarkoittanut, elinkustannukset voivat olla kalliita tai halpoja, mutta ei elintaso. Tämä on vähän sekavasti kysytty, minä olen sen vuoksi voinut joutua tässä väärille teillekin. Mutta kun ed. Jokinen kysyi, että mistä johtuu, että lähettiläs Sundströmin palkka on niin ja niin suuri, niin minä vastauksessani jo osoitin, että me emme ole sitä määränneet, että suotta on kysyä meidän ryhmältämme. Ed. Jokisen takana oli herra ulkoministeri, joka ehkä olisi voinut antaa vastaukset, jos kysymykselle olisi annettu oikea osoite.

Ja ed. Kilpeläiselle minä pyytäisin huomauttaa, etteivät nämä lisäykset suinkaan johdu siitä, onko jossakin maassa elinkustannukset sen maan rahassa kalliit tai halvat. Ne johtuvat siitä, kuinka kalliit rahat dollari tai rupla ovat, ja sen vuoksi näissä molemmissa maissa, Yhdysvalloissa ja Neuvostoliitossa sen jälkeen, kuin Suomen markka devalvoitiin, ovat ulkomaisen edustuksemme menot lisääntyneet, koska niiden valuutat ovat vahvoja ja Suomen markka

on mennyt alaspäin. Tästä johtuvat ne kertoluvut, mitä ed. Kilpeläinen esitteli, eikä siitä, minkälainen elintaso on amerikkalaisella Amerikassa ja neuvostoliittolaisella Neuvostoliitossa.

Ulkoasiainministeri Tuomioja: Ulkomaan edustuksen palkkausmenojen suuruus eri lähetystöjen kohdalla Suomen markoissa ilmaistuna ei tietysti vähimmässäkään määrässä osoita asianomaisessa maassa vallitsevaa elintasoa tai kustannusten kalleutta eikä oikeastaan sitäkään, kuinka paljon palkkaa asianomaiset edustuston jäsenet saavat todellisena ostovoimana käteensä, vaan ratkaisevaa on tietysti se, mitä sillä ulkomaan valuuttamäärällä, jota tämä Suomen markkamäärä vastaa muutettuna asianomaisen maan valuutaksi, mitä sillä kussakin maassa saa ostetuksi. Tällä tavalla laskettuna tietysti nyt puheena olleet Moskovan lähetystön palkat tulevat aivan toisen näköisiksi verrattuna niihin lähetystöihin, joihin niitä täällä on tahdottu verrata. Se, että Suomen markoissa nimenomaan esim. Moskovan kohdalla on näin suuri ero palkkauksessa verrattuna sanokaamme Pariisiin, johtuu monistakin valuuttateknillisistä syistä, jotka eivät suinkaan yksinomaan — kylläkin osaltaan — johdu meidän devalvaatiostamme. Mutta tämä epäsuhde oli olemassa jo ennen niiden tapahtumista, joskaan ei tietysti aivan samassa mittasuhteessa.

Mitä me omilla toimenpiteillämme olisimme voineet tähän asiaan vaikuttaa ja niihin valuuttateknillisiin syihin, jotka tässä ratkaisevasti vaikuttavat, minä luulen, että se on hyvin vähäistä.

Ed. Ryömä: Edustaja J. Wirtanen ja hänen rinnallaan ed. Österholm tarkoittavat mahdollisesti sitä, että minun olisi pitänyt lukea eduskunnan pöytäkirjoihin vielä suurempi näytevalikoima STT:n levittämistä uutisista, jotka kohdistuvat sisällöltään Neuvostoliittoa ja kansandemokraattisia maita vastaan. Ymmärsinkö oikein? Minä kuitenkin luulisin voivani tyydyttää heitä myös sillä tavalla, että kutsun heidät istunnon välijalla tutustumaan siihen kokoelmaan, joka minulla on täällä mukanani. Kysymys on nimenomaan siitä aineistosta, jota Suomen Tietotoimisto levittää Neuvostoliiton ja kansandemokraattisten maiden halventamiseksi. On aivan tarpeetonta tässä yhteydessä puhua siitä, millä tavoin ja missä yhteydessä joskus aikaisemmin on oltu tyytyväisiä tai tyytymättömiä Suomen Tietotoimiston toimintaan. Kysymys on tällä kertaa siitä, pitääkö eduskunta suotavana vai tuomitseeko se Neuvostoliittoa ja kansandemokraattia maita vastaan kohdistuvan propagandan; salliiko ja myöntääkö eduskunnan enemmistö jatkuvasti melkoisen suuren määrärahan tämäntapaisen propagandan levittämistä varten.

Kun edustajat J. Wirtanen ja Österholm myöskin arvostelevat kansandemokraattista lehdistöä, niin totean, että kumpikaan heistä ei ole esittänyt moitteidensa tueksi yhtäkään ainoaa esimerkkiä, ja luulisin, että he eivät kykenekään esittämään mitään sellaista kansandemokraattisten lehtien julkaisemaa uutista tai kirjoitusta, joka ei olisi totuudenmukainen tai joka jollakin tavalla huonontaisi suhteitamme Neuvostoliittoon (Oikealta: Kaikki huonontaa!). Ed. J. Wirtanen sitäpaitsi sekoittaa asioita keskenään sekoittaessaan Neuvostoliiton tietotoimisto TASS:in ja kansandemokraattisen lehdistön julkaiseman aineiston.

Kun ed. Kilpeläinen on puhunut Moskovan lähetystömme henkilökunnan...

Puhemies: Kehoitan puhujaa siirtymään puhujalavalle.

Puhuja (jatkaa puhujakorokkeelta): Ed. Kilpeläinen on täällä puhunut Moskovan lähetystömme henkilökunnan palkkauksesta. Minä sen johdosta toteaisin, että kun eduskunnan ulkoasiainvaliokunta aivan äskettäin on käsitellyt asiaa, joka on lähellä kyseessä olevaa palkkauskysymystä, niin en huomannut ed. Kilpeläisen silloin tekevän minkäänlaista ehdotusta tai esittävän edes ajatusta toimenpiteistä mainittujen palkkausten supistamiseksi. Sensijaan meidän kansandemokraattinen valiokuntaryhmämme ehdotti kyseessä olevaan mietintöön lisäyksenä hyvin vaatimatonta viittausta siihen, että ulkomaanedustuksen henkilökunnan palkat ylimmissä palkkaluokissa saattavat olla liian korkeita, mutta mikään muu valiokuntaryhmä, ei edes ed. Kilpeläisen ryhmä tätä meidän ehdotustamme kannattanut.

Ed. Järvinen: Herra puhemies! Minusta tuntuu sillä, että ed. Jokinen, joka aloitti tämän salakavalan hyökkäyksen Neuvostoliittoa vastaan, ei olisi sitä tehnyt, jos hän olisi ollut tietoinen siitä, mitä hän puhui (Vasemmalta: Vielä sitä nyt Jokiselta odottaa!). Se, että hän puhui asiasta, josta hän ei ollut lainkaan tietoinen, johtuu nähdäkseni siitä, että hän oli saanut Neuvostoliittoa vastaan tähdätyn propagandakeskuksen Suomen osastolta siihen määräyksen saamatta kuitenkin lähempiä ohjeita ja selvitystä, miten asiasta pitäisi puhua.

Kun minä olen joutunut valtiovarainvaliokunnan ensimmäisessä jaostossa sen puheenjohtajana, joka käsittelee ulkoasiainministeriön pääluokkaa, jonkin verran myöskin syventymään tähän palkkauskysymykseen, niin saanen siitä joitakin numeroita esittää, vaikka se lienee vähemmän tarpeellista enää sen jälkeen, kun täällä herra ulkoasiainministeri antoi lausuntonsa. Siitähän kiistattomasti kävi selville, että palkkamäärät, mitä jossain lähetystössä lähettiläs saa, niinkuin myös muutkin menot, eivät sellaisinaan kuvasta asianomaisen maan elinkustannuksia tai -tasoa.

Haluan mainita muutamia esimerkkejä, miten palkkamenot ovat eri lähetystöissä kehittyneet. Mainitsen ensimäisenä esimerkkinä Tukholman lähetystön. Siellä olivat vuonna 1947 palkkamenot yhteensä 3,734,706 mk, mutta vuonna 1950 ne olivat jo 6,036,511 mk. New Yorkissa olivat 1947 palkkamenot yhteensä 1,188,000 mk ja 1950 3,672,000, Washingtonissa ne olivat 1947 2,887,000 ja viime vuonna 4,783,000 ja Moskovassa 1947 1,261,000 ja viime vuonna 3,658,000 mk. Tästä me jo näemme, mihin suuntaan palkkamenot ovat kehittyneet vertauskelpoisissa lähetystöissä. Tosin joudutaan...

Puhemies (koputtaa): Puhuja tekee hyvin ja jatkaa lavalta.

Puhuja (jatkaa korokkeelta): Näistä palkkamenojen loppusummista ei kuitenkaan voida saada lopullista käsitystä siitä, minkälaisiksi palkkamenot eri lähetystöissä asiallisesti muodostuvat, niinkuin herra ulkoasiainministeri jo mainitsikin. Sehän riippuu siitä, minkälainen suhde kunkin maan rahalla on Suomen rahaan. Meillehän on tunnettua, niinkuin täällä on jo tullut todettuakin, että tässä suhteessa on vuoden 1947 jälkeisenä aikana tapahtunut varsin suuria muutoksia. Niinpä esimerkiksi Amerikan, eli Yhdysvaltain dollari, oli 1947 muistaakseni 131 mk, mutta nyt se on 231: —. Neuvostoliiton rupla oli vuonna 1947 10 mk, mutta viime vuoden loppupuolella, mikä noteerattiin palkkauksissakin, se oli noin 50 mk. Nousu on siis kurssissa ollut 5-kertainen. Kun Moskovan lähetystö sai kurssi- ja hintavaihteluiden korvausmomentilta 1947 10,137,000 mk, se sai viime vuonna 34,000,000 markkaa. Jos kurssin mukainen korvaus olisi jouduttu suorittamaan, niin menoja olisi ollut tältä momentilta yhteensä 50,000,000 mk. Kun sen sijaan Yhdysvaltain lähetystön menot olivat 1947, tältä momentilta, 12,3 milj. markkaa ja kurssin mukaan sen pitäisi olla 24 milj. markkaa. Mutta se oli kuitenkin viime vuonna 26,8 milj. markkaa. Siellä on siis tapahtunut huomattavasti suurempi lisäys kuin mitä kurssin muutos edellyttäisi. Moskovassa sen sijaan ei ole kustannukset nousseet edes kurssin nousua vastaavasti, sillä 50 miljoonan menon sijasta on vain 34 milj. markkaa. No, tästä nyt käynee jo jonkunverran selville se, että siinä mielessä asiasta puhuminen, missä sen ed. Jokinen aloitti, ei ole ollut rehtiä peliä, vaan sillä on ollut aivan ilmeinen parjaavan propagandan luonne. Mitä tulee siihen minkä verran 5 Pl:n IV luvun 3 momentilta suoritetuista kurssi- ja hintavaihteluista on suoritettu myöskin muita menoja, siitäkin voisin esittää yksityiskohtaisempia numeroita, mutta se ei mielestäni ole tässä yhteydessä tarpeellista. Totean vain, että 5 Pl. IV luvun 3 momentilta „kurssi- ja hintatappioiden" korvauksia on suoritettu kaikissa lähetystöissä myöskin palkkojen kohdalta. Kuten esimerkistä, jonka otin Yhdysvaltain ja Moskovan kohdalta, havaitaan, niin Moskovassa tapahtunut kurssien edellyttämä kustannuston lisäys on käytännössä ollut huomattavasti pienempi kuin mitä se on ollut Yhdysvaltain lähetystön kohdalta.

Ed. A. Wirtanen: Herr talman! När rdgsm. Jokinen här yttrar sig osakligt, är det väl någonting som inte förvånar någon alls här i riksdagen, men när rdgsm. Österholm gör det, då förvånar det åtminstone mig.

Jag förvånar mig därför att det förefaller mig vara så uppenbart att Finska Notisbyrån såsom notis- och nyhetsförmedlare är så klart partisk att man t. o. m. på Västra Nylands redaktion borde kunna lägga märke till den saken. Det yttrar sig inte bara i den formen att Notisbyrån förmedlar allt det propagandamaterial, allt det som till en väsentlig del västerifrån strömmar in i vårt land och med sin udd är riktad mot de socialistiska länderna med Sovjetunionen i spetsen, utan det yttrar sig också så, att det material från de folkdemokratiska länderna och de uttalanden av politiker och statsmän i de folkdemokratiska länder som borde förmedlas, förmedlar den mycket knapphändigt. Om tidningarna förfar på det sättet, är det som Österholm säger att det är deras ensak, men Finska Notisbyrån borde representera Finlands inriktning och inte högerns. Därför tycker jag att stats- och utrikesministern skulle ha anledning att övertänka, om det kunde finnas någon bättre metod än den som riksdagen kunnat hitta på för att giva Finska Notisbyrån en inriktning som svarar mot landets egen officiella inriktning.

Ed. Kilpeläinen: Herra puhemies! Minä totean vain tyydytyksellä, että täällä herra ulkoministeri jo mainitsi siitä SKDL:n ryhmälle, ettei meidän devalvatiotoimenpiteemme ole ollut mitään vaikuttamassa lähettiläiden palkkaan. Jos täällä kommunistit haluavat kutsua elinkustannusten kalleutta eri maissa sillä nimellä, että rahan kurssi on siellä toinen, niin se sopii minusta hyvin. Haluaisin vain tietää, mitkä muut seikat vaikuttavat samaiseen rahan kurssiin. Eräät herrat saavat käyttää tätä sanontaa, jos se on heistä mukavampi, mutta se on vain omiansa hämmentämään asioita. On selvää, ettei nykyinen hallitus eikä sen nykyinen herra ulkoministeri ole vastuussa meidän Moskovan lähetystömme, enempää kuin muidenkaan lähetystöjemme virkamiesten välisestä palkkasuhteesta. Ne asiat on määrätty jo paljon aikaisemmin. Mutta olisi toivottava, että nykyinenkin hallitus kiinnittäisi huomiota tähän kysymykseen. On suorastaan hirvittävää, kun täällä eräät SKDL:n edustajat sanovat, että on kysymys Neuvostoliiton parjaamisesta, kun Suomen eduskunta käsittelee omaa budjettiaan tätä Suomen hallituksen sille antamaa budjettiesitystä. Tietääksemme jokainen demokraattinen ja parlamentaarinen valtio perustaa vanhastaan pohjansa lähinnä siihen, että se saa määrätä raha-asiostaan, niinkuin itse haluaa. Mutta meidän kommunisteillamme on otsaa väittää, että se on vieraan maan parjausta, kun Suomen eduskunta käsittelee, mitä se kullekin valtion virkamiehelle haluaa maksaa palkkaa jne.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Kun hallituksen esitykseen n:o 34 sisältyvää ehdotusta laiksi ulkomaanedustuksen viran tai toimen haltijain palkkauksesta ei ole vielä käsitelty ja tämän lakiehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen vaikuttaa esilläolevaan pääluokkaan eri luvuille otettaviin määrärahoihin, jätettäneen pääluokan luvut I—IV avoimiksi siksi kunnes mainittu lakiehdotus on käsitelty ratkaisevassa käsittelyssä.

Ehdotus hyväksytään.

6 Pl.

Yleiskeskustelu:

Ed. Lehtonen: Yksitoista eduskunnan eri ryhmiin kuuluvaa lakimiestä on raha-asia-aloitteissa n:o 3 ja 48 ehdottanut pienen määrärahan ottamista palkkojen suorittamiseksi eräille kihlakunnantuomareitten apulaisille. Aloitteessa n:o 3 ehdotettu määräraha on vain suurempi kuin aloitteessa n:o 48. Molemmat nämä aloitteet on valtiovarainvaliokunta ehdottanut hylättäviksi sillä perusteella, että valiokunnnan mielestä tämänlaatuiset asiat on hallituksen toimesta valmisteltava. Tämä hylkäysperuste on käsittääkseni jo puoli myönnytystä aloitteiden hyväksi. Mikäli koskee aloitteessä n:o 48 tehtyä ehdotusta, niin sitä on jo virallisesti valmisteltukin. Oikeusministeriö, jonka alaan tällaiset asiat kuuluvat, oli saamani tiedon mukaan tehnyt juuri sellaisen ehdotuksen, jonka minun aloitteeni n:o 48 sisältää, valtioneuvostolle, mutta siellä se oli hylätty rahallisista syistä. Sen enempää valmistelua hallituksen taholta näin pieni asia tuskin kaivanneekaan, etenkin kun tämän määrärahan ottaminen perustuu lain säännökseen. Kysymyshän on

siis vain rahanmäärästä, joka tässä olisi käytettävissä, ja oikeusministeriö oli ehdottanut 1,775,600 markkaa. Tällä summalla valmistettaisiin mahdollisuus kuudessa maan 64 tuomiokunnasta maksaa vaatimatonta palkkaa sellaisille nuorille lakimiehille, jotka varatuomarin arvon saamista varten kolmen kuukauden ajan päätoimenaan työskentelevät tuomarin apulaisena tuomiokunnan arkistossa. Kuten varmaan monet kansanedustajat, joiden pojat ja tyttäret opiskelevat lakia yliopistossa, kokemuksestaan hyvin tietävät, on satalukuisilla juuri valmistuneilla auskultanteilla monesti suuria vaikeuksia sijoittua tuomiokuntiin sillä tavalla, että he normaaliajassa voisivat päästä istumaan käräjänsä ja saamaan riittävän ajan tuomiokunnan hoitoa, mitkä molemmat ovat välttämätön edellytys varatuomarin arvon saamiseksi. Eteenpäin pääsyä varten lakimiesuralla taas pidetään varatuomarin arvoa merkkinä siitä, että mies tai nainen on valmis juristi.

Puhemies: Kehoitan puhujaa siirtymään puhujalavalle.

Puhuja (puhujakorokkeelta): Minun nähdäkseni teillä, arvoisat kansanedustajat, ei ole mitään hyväksyttävää syytä asettua vastustamaan tämän vaatimattoman määrärahan myöntämistä, kun minä tulen sitä yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Luku I Oikeusministeriö, luku II Korkein oikeus, luku III Korkein hallinto-oikeus ja luku IV Hovioikeudet, hyväksytään.

Luku V Kihlakunnanoikeudet.

Keskustelu:

Ed. Lehtonen: Viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 48 ehdotan kunnioittavasti, että eduskunta ottaisi vuoden 1952 tulo- ja menoarvioon 6 Pl:n V luvun uudelle 5 momentille 1,775,000 markan määrärahan käytettäväksi palkkion suorittamiseksi valtion varoista tuomarinvirkaa varten säädetyn opinnäytteen suorittaneille, päätoimenaan työskentelyyn tuomiokunnan arkistossa osallistuville kihlakunnantuomarin apulaisille.

Ed. Kannisto: Herra puhemies! — Pyydän kannattaa ed. Lehtosen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Lehtonen ed. Kanniston kannattamana, viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 48, ehdottanut, että uudelle momentille lisättäisiin 1,775,000 markkaa käytettäväksi palkkion suorittamiseksi valtion varoista tuomarinvirkaa varten säädetyn opinnäytteen suorittaneille, päätoimenaan työskentelyyn tuomiokunnan arkistossa osallistuville kihlakunnantuomarin apulaisille.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Lehtosen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, H. Eskola, V. Eskola, Friman, Haapanen, Haapaniemi, Haapasalo, Hakkila, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hykkäälä, Häikiö, Häppölä, Ikonen, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, Järvinen, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kekkonen, Kilpeläinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Käkelä, Lahtela, Lampinen, Leivo-Larsson, V. Leskinen,

Lindqvist, Lukkarinen, Malkamäki, Manninen, Meriläinen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niemi, Niiranen, Niskala, Niukkanen, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Nykänen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Pekkala, Peltonen, Pesonen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, Saari, Salmela-Järvinen, Sarjala, Seppi, A. Simonen, Soininen, Solla, Stenberg, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Takki, Tanner, Tauriainen, Tervo, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Torvi, Turkka, Turunen, Törngren, Wickman, Vilhula, Virolainen, A. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väänänen ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Borg-Sundman, Hakala, Hallberg, Hamara, Heikkilä, Heitto, Hetemäki, Honkala, Huttunen, Innala, Junnila, Järnefelt, Kannisto, Karvikko, Kauppi, Koivisto, Kyttä, Lappi-Seppälä, Lehtonen, Meinander, H. Miettunen, Nordfors, Nuorsaari, Pohjala, Rauste, Saariaho, Salminen, Saura, Seppälä, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Vennamo, Wiherheimo, Virkki, J. Wirtanen, Väyrynen, Öhman ja Östenson.

Tyhjää äänestää ed. Luostarinen.

Poissa äänestyksestä ovat edustajat:

von Born, Hollsten, Huunonen, Juntunen, Kaarna, Kaitila, S.-K. Kilpi, Kosola, Kullberg, Käkönen, Kölli, Larson, Leikola, Leivonen, Lepistö, P. Leskinen, Luukka, Murtomaa, Nikkola, Pasanen, Rapio, V. Simonen, Sukselainen ja Tuurna.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 134 jaa- ja 40 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 24.

Eduskunta on hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Luku VI Maanjako-oikeudet, luku VII Vankeinhoitolaitos, luku VIII Valtion työsiirtolat ja luku IX Erinäiset määrärahat, hyväksytään keskustelutta.

7 Pl.

Yleiskeskustelu:

Ed. Käkelä: Herra puhemies! 7 pääluokka on antanut niin valtiovarainvaliokunnassa kuin eduskunnassakin tavallisesti erittäin paljon keskustelun aihetta. Tämä sen johdosta, että tällä pääluokalla sijaitsevat sisäministeriön alaisuudessa poliisilaitos, rajavartiolaitos ja sairaalat. Kun valtiovarainvaliokunnan toinen jaosto lähti sisäministeriön kohdalta kuulemaan asiantuntijoita, todettiin että hallitus oli nyt budjettiin ottanut nuoremman hallitussihteerin viran muutettavaksi vanhemman hallitussihteerin viraksi. Tämä lähinnä koski sen sairaala-alaa hoitavan hallitussihteerin tehtäviä, jonka tehtävät oli tähän asti hoitanut nuorempi hallitussihteeri. On luonnollista, että näin suuri asiamäärä, joka sairaala-alalla on hoidettavana, vaatii vähintään vanhemman hallitussihteerin asioita hoitamaan. Tästä valtiovarainvaliokunta läpäisikin aika nopeasti läpi.

Sen jälkeen päästiin poliisilaitoksen kohdalle. Poliisilaitoksen kohdalla todettiin, että hallitus oli jättänyt varsinaisesta tuloja menoarviosta pois ns. olympialaisiin varatut poliisimäärärahat. Poliisilaitoksen taholta oli jo esitetty sisäministeriölle vaatimus 90 milj. markan määrärahan sijoittamisesta Olympia-kisojen aikana tarvittavan kisojen poliisitoiminnan hoitamiseen kokomaassa. Tätä koskeva suunnitelma kuitenkin tuli esille vasta lisämenoarvion kohdalla, jossa oli merkitty 50 milj. markkaa olympialaiskisojen yhteydessä tapahtuvan poliisitoiminnan hoitoon. Tällä määrärahalla, joka nyt ei ole varsinaisessa budjetissa, vaan lisätyssä budjetissa, ostetaan poliisille henkilöautoja 35 kappaletta, radioautoja, sisustetaan autoja ja järjestellään viestivälineitä, moottoriradiolaitteita ja lisää radiokeskuksia, käsiradiopuhelimia jne. Tämä on välttämätöntä sen tähden, että olympialaiset voitaisiin kunnolla viedä läpi.

Rajavartiolaitoksen kohdalla on syytä todeta, että rajavartiostoa ei ole kovin pahoin pidelty hallituksen taholta. Rakennusten kohdalta on tosin pois määrärahat, Rovaniemi puuttuu, Ilomantsin kasarmille ei ole varattu määrärahoja, rajavartiosotilaat asuvat huviloissa jne. Sitä vastoin rajavartioston kohdalla on nyt tapahtunut palkko-

jen uudelleenjärjestely, ja tässä on palkat järjestetty vastaavanlaisiksi kuin ne ovat puolustuslaitoksen viroissa. Sen vuoksi myöskin valtiovarainvaliokunnassa ei tähän asiaan tämän enempää tarvinnut kiinnittää huomiota.

Sitä vastoin valtion sairaalalaitos merkitsee maassamme koko sairaalalaitoksen kannalta katsottuna erittäin suurta osaa. Ns. yleisistä sairaalapaikoista, joita tällä hetkellä on 11,300, on valtion omistamia ja ylläpitämiä 4,500 eli 39,8 % kaikista yleisistä sairaalapaikoista. Lisäksi tiedämme, että valtion sairaalat edustavat yleisten sairaalain luokassa yleensä korkeinta tasoa. Yleissairaalapaikoista on ankara puute. Mehän muistamme, että alueluovutusten yhteydessä menetettiin yli 3,000 sairassijaa, ja kuten tiedetään, tätä puutetta yritetään lieventää rakentamalla uusia keskussairaaloita. Tämän uusien sairaaloitten rakentamisen ohella ei kuitenkaan pitäisi unohtaa ennestään käytettävissä olevia valtion sairaaloita, vaan pitäisi tehdä kaikki voitava, että näissä sairaaloissa voidaan ottaa irti kaikki mahdollinen teho. Käytettävissä olevat sairaalat pitäisi varustaa kaikilla niillä teknillisillä välineillä, joilla vähennetään ihmistyövoiman käyttöä vaarantamatta hoidon tasoa. Ellei nykyisiin sairaaloihin saada kunnollisia laitteita, eivät erikoislääkärit hakeudu maaseudun sairaaloihin. 2/3 maan erikoislääkäreistä on Helsingissä ja tämän epäkohdan poistamiseksi on valtiovallan yritettävä tehdä kaikkensa. Lisäksi olisi tehokkaasti tuettava sitä tutkimustoimintaa, jolla yritetään rationalisoida työvoimain käyttöä valtion sairaaloissa. Tämä ei koske vain valtion sairaaloita, vaan yleensä koko maan sairaalalaitosta. Yleinen ilmiö on, että sairaalalaitoksen kustannukset jatkuvasti nousevat, sillä lääketiede kehittyy erittäin nopeassa tahdissa ja sairaalalaitos asetetaan yhä suurempien vaatimusten eteen. Sairauksien tutkiminen, joka sekin tapahtuu vaikeimpien tapausten kysymyksessä ollessa sairaaloissa, vaatii yhä enemmän työvoimaa ja monimutkaisempia menetelmiä. Tämä kehitys on niin voimakas, että millään rationalisoimisella ja standardisoimisella ei kustannuksia absoluuttisesti voida vähentää, mutta tällä tutkimustyöllä voidaan ainakin rajoittaa sairaalakustannusten nousu vähimmäismäärään. Tämä absoluuttinen sairaalakustannusten nousu ei kuitenkaan tähän mennessä ole merkinnyt niinkään suuressa määrässä todellisten kustannusten nousua, sillä potilaiden hoitoaika tehokkaiden tutkimus- ja hoitomenetelmien tultua käytäntöön, on jatkuvasti lyhentynyt niin, että kustannukset potilasta kohden eivät ole nousseet samassa suhteessa kuin kustannukset hoitopäivää kohti. Sairaalatoimintaan nähden onkin valtion tuloja menoarviossa otettu se kanta, että valtion sairaaloitten menomomentit ovat arviomäärärahoja, sillä niiden käyttöhän perustuu ei harkintaan, vaan siihen, kuinka paljon potilaita sairaaloissa hoidetaan ja minkälaisia menetelmiä potilaiden hoito vaatii. Valtion sairaaloiden tulo- ja menoarviossa on kuitenkin kaksi sellaista kohtaa, jotka kiinteinä määrärahoina jarruttavat sairaaloiden tehokasta käyttöä. Toinen määräraha näistä on rakennusten ja kaluston kunnossapito ja toinen puhtaanapito ja sekalaiset menot. Ensimmäiseen määrärahaan sisältyvät mm. sairaaloissa käytettävät pito- ja makuuvaatteet ja potilasvaatteet ja tätä määrärahaa ei ole lisätty kustannustason nousua ja hoidettavien potilaiden lukumäärää vastaavassa suhteessa. Tällä kohtaa ei riitä, että pääomamenoissa on vuosittain määrärahat vaatetarvikkeiden uusimiseen, vaan sairaaloilla pitäisi olla riittävä määräraha näiden vaatetarvikkeiden uusimiseen käyttömomentin kohdalla. On myöskin budjettiteknillisesti vähemmän asiallista, että sairaaloiden vaatetavarain hankinta käytännöllisesti katsoen tapahtuu yksinomaan pääomamenojen puolella, sillä kulutusta vastaavan täydennyksen tulisi tapahtua käyttöbudjetin puolella, niinkuin muittenkin käyttökustannusten suhteen on laita. Herättää ihmetystä se seikka, että vankeinhoitoviraston alaisissa laitoksissa, siis vankiloissa pito- ja vuodevaatteet ovat arviomäärärahoja. Tuntuu silloin omituiselta, että vastaava määräraha valtion siviilisairaaloissa on kiinteä. Mikä johtopäätös tästä voidaan vetää, jääköön sanomatta. Samaten valtion siviilisairaaloitten momenttiin 7 „puhtaanpito ja sekalaiset menot" sisältyy samanlainen epäjohdonmukaisuus. Me jokainen pidämme selviönä, että puhtaus on vähintäin puolet hoitoa niinkuin terveitten ihmistenkin keskuudessa. Siitä huolimatta ne varat, joilla sairaaloitten puhtaanapito kustannetaan, ovat sidotut kiinteään määrärahaan ja kuitenkin me voimme todellisesti väittää, että

sairaalassa ei voida puhtaudesta tinkiä. Voidaan hyvällä syyllä väittää, kun lääkkeet ja sidosaineet ovat arviomäärärahamomentilla, että aivan samalla perusteella puhtaanapitomäärärahojen tulisi olla arviomäärärahoja. Tämänkin momentin kohdalla vankiloiden puhtaanapito- ja ajokustannukset ovat arviomäärärahoja.

Kuten sanottu, uusia sairaaloita rakennetaan ja ne ovat erittäin tarpeellisia, mutta ei pitäisi unohtaa myöskään toiminnassa olevia sairaaloita, vaan niiden hyväksi olisi tehtävä kaikki voitava, jotta ne saattaisivat suoriutua siitä ankarasta paineesta, jonka alaisina ne sairaalaan hoitoon pyrkivien taholta jatkuvasti ovat. Vasta sitten kun valtion sairaaloiden käytössä on toiminnan edellyttämät määrärahat, voidaan niiltä myöskin vaatia äärimmäisen tehokasta toimintaa ja kun kysymys ei ole nyt periaatteellisesti uudesta asiasta, vaan siitä, että valtion sairaaloita verrattaisiin edes muihin valtion laitoksiin, ei voida tulla muuhun tulokseen, kuin että nykyistä sairaaloiden määrärahapolitiikkaa on eräiltä osiltaan yritettävä muuttaa. Tähän sijoitetut lisämäärärahat ovat erittäin edullinen sijoitus. Valtion sairaaloiden toimintamahdollisuuksien lisääminen on sitäkin välttämättömämpää kun keskussairaaloiden toimeenpaneminen tapahtuu siksi hitaassa tahdissa kuin nyt on asianlaita. Sen vuoksi on syytä myöskin valtion määrärahoja yrittää käyttää erittäin järkevästi valtion sairaaloiden kohdalla. Täällä 7 Pl:n kohdalla on kuitenkin merkitty Oulaisten parantolan sairaalan rakentaminen. Kun asiantuntijoita kuultiin valtiovarainvaliokunnan toisessa jaostossa, totesivat asiantuntijat, että tuberkuloosikuolleisuus 1930 oli noin 7,000—8,000, 1940 6,000—7,000, 1949 se oli jo 4,000 ja 1950 3,170. Uuden calmet-rokotuksen avulla, väittivät asiantuntijat, voidaan nuorempi polvi pelastaa sairastumasta tuberkuloosiin. Kun nyt tiedämme, että meillä on noin parikymmentä sairaalaa jo tällä alalla, ei lääkintöhallitus tehnyt sisäministeriölle ehdotusta mainitun tuberkuloosisairaalan rakentamisesta. Sen jälkeen pikemminkin ovat lääkintöhallituksen edustajat puhuneet päinvastaista tähän sairaalaan nähden, toisin sanoen antaneet ymmärtää, että nämä määrärahat voitaisiin järkevämmin käyttää muulla tavalla kuin rakentamalla Oulaisten parantola.

Edelleen valtiovarainvaliokunnassa käytiin pitkä keskustelu lääkärien, siis apulaislääkärien ja amanuenssilääkärien palkkauksen uudelleen järjestämisestä. Tässä yhteydessä todettiin, että valtiovarainministeriön vastaus, joka jätettiin valtiovarainvaliokunnalle ensimmäisen lukemisen jälkeen, merkitsi tosiasiaa, jota ei voida kiistää. Valtiovarainvaliokunnan muistio sisälsi periaatteellisia ratkaisuja, joiden todenperäisyys on tunnustettava. Kuitenkin erikoistuminen lääkärien kohdalla on niin vaativaa, että se velkaannutta lääkäreitä erittäin suuressa määrin. Tämä kysymys on siis eräänlainen tarkoituksenmukaisuuskysymys. Apulaislääkäri, jota kutsutaan sairaaloissa „orjaksi", on varsinaisesti se henkilö, joka kantaa sairaalassa työpaineen. Ylilääkärit ohjaavat kyllä varsinaisia sairaaloita, mutta apulaislääkärit tekevät varsinaisen työn. Jos pyrimme siis aikaisemmissa vaiheissa palkkaamaan nuoret lääkärit sillä tavoin, ettei velkaantumista tulisi tapahtumaan, olisi myöhemmin suurempi oikeus vaatia, etteivät lääkärit ottaisi niin korkeita palkkioita kuin nyt tapahtuu. Valtiovarainvaliokunta lausuikin tässä suhteessa, että ed. Hakkilan aloitteen tarkoittama palkkauksen korottaminen merkitsee niin huomattavaa muutosta lääkärikunnan nykyiseen palkkaukseen, ettei valiokunta ole voinut pelkästään eduskunta-aloitteen pohjalla ottaa asiaa ratkaistavaksi. Valiokunta tietenkin odottaa, että hallitus ryhtyy toimenpiteeseen mainittujen henkilöryhmien palkkauksen parantamiseksi huomioiden tällöin olosuhteissa vuosikymmenien aikana tapahtuneet muutokset ja ne vaatimukset, jotka lääkärien kasvavan tarpeen tyydyttäminen asettaa. Sen vuoksi on toivottavaa, että hallitus myöskin tässä suhteessa pyrkisi niin nopeaan ratkaisuun kuin suinkin mahdollista lääkärien palkkauksen uudelleen järjestämiseksi.

Ed. Ryömä: Herra varapuhemies! Mietintöön liittyvässä I vastalauseessa huomautetaan, että valtion sairaaloissa työskentelevien apulaislääkärien ja amanuenssien palkat eivät ole oikeassa suhteessa heidän työmääräänsä eikä myöskään muiden viran ja toimen haltijoiden palkkoihin, sillä apulaislääkärin palkka on 30,100 ja amanuenssin 6,000 mk kuukaudessa. Tämä huomautus pitää täysin paikkansa. Valtion sairaaloiden apulais- ja amanuenssilääkärien palk-

kataso ja nykyinen asema on kerrassaan kestämätön ja sietämätön. Ed. Käkelä jo edellä käyttämässään puheenvuorossa viittasi rahaasia-aloitteeseen, joka syksyllä tehtiin pahimpien epäkohtien korjaamiseksi. Valitettavasti valiokunnan enemmistö on tämän aloitteen hylännyt, niin että sen taakse viimeisessä vaiheessa valiokunnassa jäivät enää yksinomaan kansandemokraatit. Tämä on hyvin omituinen seikka huomioon ottaen sen, että aloitteentekijöinä on sosialidemokraattisen ryhmän, maalaisliiton, tietääkseni kokoomuspuolueen eduskuntaryhmän, ruotsalaisen puolueen eduskuntaryhmän ja kansanpuolueen eduskuntaryhmän jäseniä. Kuitenkaan näiden mainittujen puolueiden edustajat valtiovarainvaliokunnassa eivät äänestäneet aloitteen puolesta, vaan sitä vastaan.

Syksyllä oli tilanne nuorempien sairaalalääkärien keskuudessa niin vaikea, että suunniteltiin avointa palkkaliikettä tilanteen korjaamiseksi. Sairaalalääkärit kuitenkin luopuivat tästä palkkaliikeaikomuksestaan saatuaan tietää eduskunnalle jätetystä kyseessä olevasta rahaasia-aloitteesta. Jos nyt kävisi niin, että tämä aloite tulisi hylätyksi, toisin sanoen, että jos I vastalauseessa tehtyä ehdotusta ei hyväksyttäisi, niin lienee pelättävissä, että avoimen palkkaliikkeen uhka olisi jälleen edessä, mikä olisi kaikin mokomin vältettävä ja sentähden tämä palkkojen korjaus nyt tässä yhteydessä suoritettava.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Pyydän puhujaa jatkamaan puhujalavalta.

Puhuja (puhujalavalta): Kiinnitän vielä huomiota eräseen toiseen määräraha-kysymykseen 7 Pl:n kohdalla. Asianomaisella taholla lienee sattunut jonkinlaisia väärinkäsityksiä, koskapa Salpausselän parantolaa varten, joka nyt siirtyy Suomen Tuberkuloosinvastustamisyhdistykseltä valtiolle, ei ole merkitty kaikkia tarvittavia palkkausmäärärahoja. Sikäli kuin olen saanut tietää, niin valiokunnan mietintöön ei sisälly palkkausmäärärahoja mm. 15 lastenja apuhoitajaa, yhtä alakansakoulunopettajaa, yhtä pesijää, sairaala-apulaista, keittiöapulaista ja ompelijan apulaista varten, jotka tilapäisenä työvoimana tarvittaisiin Salpausselän parantolan käynnissä pitämiseksi. Lisäksi tulisi määräraha menoarvioon otettujen toimihenkilöiden ikälisiä varten. Yksityiskohtaisessa käsittelyssä ilmeisesti tulee tarpeelliseksi esittää Salpausselän parantolaa varten vielä 5,123,200 markan lisäystä, jotta parantolaa voitaisiin pitää käynnissä siinä laajuudessa, missä se nykyään työskentelee, ja niine potilasmäärineen, jotka siellä tällä hetkellä, siis toistaiseksi, on välttämätöntä hoitaa.

Ed. Suominen: Herra puhemies! Pyydän tässä yhteydessä kiinnittää hallituksen huomiota poliisitoimen hoitamisen järjestelyyn, erityisesti siinä mielessä, että kaikkiin nimismiespiireihin saataisiin riittävästi poliisivoimaa ja että sen käyttämiseen nähden noudatetaisiin suunnilleen samoja perusteita kaikissa nimismiespiireissä. Nyt on kuitenkin tällä hetkellä asianlaita siten, että poliisivoiman suhde eri nimismiespiirien asukaslukuun, niissä esiintyvään rikosmäärään ja perimistoiminnan laajuuteen sekä muihin poliisitehtävien hoitamiseen ratkaisevasti vaikuttaneisiin tekijöihin nähden ei ole läheskään oikeudenmukainen ja että poliisitoimen hoito eräissä nimismiespiireissä saattaa muodostua tämän vuoksi liian heikoksi vähäisen poliisivoiman vuoksi ja suorastaan kohtalokkaaksikin. Näin on asianlaita mm. Tuusulan nimismiespiiriin nähden, jossa poliisiviranomaisten työmäärän huomioonottaen on aivan liian vähän poliiseja, ja senvuoksi esim. minkäänlainen poliisien passissaolo sanottuun nimismiespiiriin kuuluvissa kauppaloissa ei voi tulla kysymykseenkään. Kun tällaiset epäkohdat voivat muodostua yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaaraksi, ei voida missään nimessä väheksyä tämän epäkohdan tutkimisen ja korjaamisen tärkeyttä. Senvuoksi tähän kysymykseen olisi kiinnitettävä erikoisen suurta huomiota.

Samoin pyydän tässä yhteydessä kiinnittää huomiota myöskin sairaanhoitajatarkoulutuksen ja terveyssisarkoulutuksen järjestämiseen. Allekirjoittanut on yli 15 vuotta kestäneen kunnallisen toimintansa aikana joutunut läheisesti seuraamaan meidän maamme sairaanhoitajatar- ja terveydenhoitajatartilannetta, ja koko tämän ajan meidän maassamme on ollut säännöllisesti kroonillinen sairaanhoitajatar- ja terveyssisarpula, siitä huolimatta, että esim. ennen sotia oli tälle alalle halukkaita niin paljon,

että muut kuin ylioppilastutkinnon suorittaneet eivät voineet tulla kysymykseenkään tälle alalle antautuessaan. Tästä huolimatta lääkintöhallituksessa ei ole käsitykseni mukaan oivallettu tilanteen vakavuutta. Lääkintöhallituksessa oli mm. jo ennen sotia erityinen sairaanhoitajatarkoulutuksen tarkastaja, joka lähetti kyselykaavakkeen kuntiin joka kerta, kun siellä oli avoinna sairaanhoitajattaren tai terveyssisaren virka. Useimmista, varsinkin syrjäkunnista, jokseenkin säännöllisesti näihin kyselyihin annettiin sellainen vastaus, että päteviä hakijoita ei ollut kyseisiin virkoihin ollenkaan. Kaiken järjen nimessä olisi luullut, että lääkintöhallituksessa tajutaan tämä tilanne, mikä maahan oli syntynyt, mutta siitä huolimatta siellä ei ole ryhdytty sellaisiin toimenpiteisiin, että sairaanhoitajatar- ja terveyssisarkoulutus olisi saatu järjestetyksi sillä tavoin, että se tyydyttäisi maamme sairaanhoitajien ja terveyssisarien tarvetta erityisesti maamme kaukaisissa syrjäkunnissa. Samanaikaisesti kuin meillä puhutaan pontevasti väestöpolitiikasta ja muista senkaltaisista kysymyksistä, niin rajaseuduillamme, kurjilla rajaseuduillamme, lapsia nääntyy hoidon puutteessa riissitauteihin ym. sellaisin tauteihin juuri sen vuoksi, kun sinne ei saada terveyssisaria.

Minä rohkenen tällä puheenvuorollani laskea tämän kysymyksen erityisesti lääkintöhallituksen ja koko maan hallituksenkin sydämelle siinä mielessä, että vihdoinkin olisi tehtävä tässä kysymyksessä jotakin, niin että kaikkiin kuntiin saataisiin riittävästi sairaanhoitajia ja terveyssisaria ja että lääkintöhallitus ei pääse syyttelemään kuntia siitä, että niiden terveydenhoidolliset olot ovat huonosti järjestetyt (Eduskunnasta: Oikein hyvä!).

Ed. Koivisto: Herra puhemies! — Vuoden 1952 menoarvioesityksen mukaan sellaisena kuin se nyt on käsittelyn pohjana valtakunnan lääkintämenot 7 pääluokan kohdalla tekevät yhteensä 4,972 milj. markkaa. Tuosta 5 miljardin lääkintäbudjetista tekevät tuberkuloosihoitomenot noin 951 milj. markkaa ja mieli- ja vajaamielisten sairaitten hoitomenot ja valtion avustukset 995 milj. markkaa, eli nämä yhteensä lähes 2 miljardia markkaa, noin 39 % koko lääkintämenoista. Varsinaiset valtion sairaalamenot, joihin kuuluvat Helsingin viisi osastoryhmää käsittävä yleinen sairaala, 7 lääninsairaalaa, 12 yleistä sairaalaa sekä 2 sukupuolitutien sairaalaa, vievät valtion menoja yhteensä noin 1,800 milj. markkaa eli noin 36 %. Maaseudun terveydenhoito, joka käsittää pääasiallisesti virkamiesten ja viran haltijoiden palkkauksia, kuten läänin lääkäreiden, läänin kätilöiden ja terveyssisarten sekä kaupunkien ja kuntien lääkäreiden, kätilöiden ja terveyssisarten palkkausmenot, vievät valtion varoja 544 milj. markkaa eli noin 11 %. Sairaanhoitajien ja kätilöiden koulutus maksaa 260 milj. markkaa, hieman yli 5 % lääkintämenoista. Sen sijaan kuntien ja yksityisten sairaalain valtionavustukset tekevät yhteensä 228 milj. markkaa eli noin 4,5 % koko valtakunnan lääkintämenoista. Ja kun näistäkin huomattava osa käsittää entisten valtion aluesairaaloiden menoja sekä parin erikoissairaalan valtionavustusta, jääpi varsinaisesti kuntien ja yksityisten sairaalain valtionavustukseksi noin 100 milj. markkaa, joka on vain pari prosenttia koko lääkintäbudjetista.

Maassamme on varsinaisia sairaaloita 219, joissa, kuten jo täällä mainittiin, yhteensä on hoitopaikkoja noin 11,300. Hoitopaikoista omistaa valtio noin 39,5 %, kaupunkija maalaiskunnat lähes yhtä paljon eli 37,5 % sekä yksityiset 23 %. Mielisairaaloita on maassamme 25, joissa lähes 9,000 hoitopaikkaa. Niistä on valtion omistuksessa vain hieman päälle 16 %. Loput ovat kuntaliittojen ja kuntien omistuksessa. Yksityisiä hoitopaikkoja on vain 63. Tuberkuloosisairaaloita on maassamme 32, joissa yhteensä tällä hetkellä on yli 6,000 hoitopaikkaa, joista valtio ei enää omista lainkaan, yksityiset 345 ja muut, siis pääasiallisesti kuntaliitot, noin 5,700 paikkaa.

Menoarvion mukaan valtion menot varsinaisten sairaaloitten kohdalta jakautuvat seuraavasti. Valtion omille sairaaloille 1,800 milj. markkaa eli hoitopaikkaa kohden 403,000 markkaa. Helsingin yleisen sairaalan osalta ovat menot 788 milj. markkaa ja hoitopaikkaa kohden 550,000 markkaa. Läänin sekä yleisten sairaalain osalta ovat vastaavasti menot 1,013 milj. markkaa, eli 330,000 markkaa hoitopaikkaa kohden vuodessa. Nykyiset aluesairaalat, jotka ensi vuoden alusta siirtyvät kuntien hoitoon, käsittävät noin 350 sairaansijaa; ja kun viimeksimainittujen osalta valtionavustus on

merkitty 88 milj. markaksi, se merkitsee hoitopaikkaa kohden valtion nettomenoja, 250,000 markkaa vuodessa. Sen sijaan kuntien ja yksityisten sairaaloiden valtionavustus on tähän asti ollut noin 15,000—18,000 markkaa hoitopaikkaa kohden vuodessa. Ensi vuodeksi on esitetty keskimäärin valtionavustus noin 25,000 markan suuruiseksi hoitopaikkaa kohden vuodessa.

Jos otetaan huomioon valtion omien sairaaloiden kohdalla tulopuolelle merkityt sairashoitomaksut 500 milj. markkaa sekä kaupunkien ja kuntien osuudet sairaalakustannuksiin 136 milj. mk, niin toteamme, että Helsingin yleisen sairaalan nettomenot valtion osalta hoitopaikkaa kohden vuodessa tekevät ainakin 400,000 mk eli noin 1,100—1,200 mk vuorokautta kohden. Läänin- ja yleisten sairaaloiden osalta nettokustannukset ovat runsaasti 200,000 mk hoitopaikkaa kohden, eli hoitopäivää kohden noin 600—650 mk. Sen sijaan kunnan- ja yksityisten sairaaloiden osalta valtionavustus on ensi vuoden menoarvion mukaan noin 60—70 mk hoitopäivältä eli vain noin 5 % siitä, mitä valtio suorittaa Helsingin yleisen sairaalan hoitokustannuksista. Kun vielä otamme huomioon, että valtion omat sairaalat sijaitsevat etupäässä varakkaimmissa osissa maatamme, pääasiallisimmin suurimmissa kaupungeissa, joiden asukkaat siis tulevat saamastaan paremmasta ja erikoissairaalahoidosta saamaan valtionavustusta jopa 20 kertaa enemmän kuin jossain syrjäseudulla, jossa asukkaat sairaanhoitomenonsa saavat suorittaa korkeampina sairashoitomaksuina tai kohoavina veroina, niin on epäsuhde sitäkin räikeämpi.

Mainittakoon vain, että vuoden 1948 virallisen tilaston mukaan Uudenmaan läänissä, jonka pinta-ala koko maan pinta-alasta on vain 3 % ja asukasluku vähän yli 16 % maan asukasluvusta, on kuitenkin koko maan varsinaisista sairassijoista yli ⅓, mutta mitä tulee erikoissairaaloihin, on suhde vieläkin suurempi. Uudenmaan läänissä mainittuna vuonna oli erikoissairaansijoja 3,321 maan 6,289:sta erikoissairaansijasta eli lähes 53 %. Kirurgisia hoitopaikkoja Uudellamaalla — siis pääasiassa Helsingissä — koko maan hoitopaikoista oli 43,5 %, sisätautihoitopaikkoja 55 %, korva-, nenä- ja kurkkutautipotilaspaikkoja 66 %, silmäsairaalapaikkoja 47,5 %, naistentautihoitopaikkoja 73 %, lastenhoitopaikkoja 43,5 %, iho- ja sukupuolitautihoitopaikkoja 71 %. Sädehoitopaikat ja ammattitautisairaalapaikat olivat sataprosentisesti täällä.

Mitä nimenomaan tulee kuntien ja maan diakonissasairaaloiden hoitokustannuksiin, ovat ne huomattavasti yhteiskunnalle halvempia kuin valtion omien sairaaloiden hoitokustannukset. Niinpä v. 1950 Helsingin yleisen sairaalan kokonaismenot hoitopäivää kohden olivat 1,291 mk ja nettomenot 960 mk. Lääninsairaaloissa vastaavat kokonaismenot olivat 879 mk ja nettomenot 584 mk hoitopäivää kohden. Yleisissä sairaaloissa nämä menot olivat 862 mk ja 580 mk. Sen sijaan esim. 150 potilaspaikkaa käsittävässä Oulun diakonissasairaalassa kokonaismenot viime vuonna olivat vain 625 mk ja nettomenot hoitopäivää kohden vain 89 mk 31 penniä, vaikka potilasmaksut sanottuna vuonna eivät olleet valtion perimiin potilasmaksuihin nähden edes kaksinkertaiset ja vaikka sairaanhoito mainitussa sairaalassa on varmasti ollut ainakin yhtä pätevää kuin valtion sairaaloissakin.

Lisäksi on diakonissasairaaloilla rasituksena ylen suuret kiinteistövelat ja niistä aiheutuvat korkomenot. Valtio ei viime vuonnakaan ole mainittua Oulun diakonissasairaalaa avustanut enempää kuin 602,000 markalla, joka tekee hoitopäivää kohden kokonaista 12 mk! Sama koskee myös muita maan diakonissasairaaloita. Jokainen vähänkin sairaalaoloja tutkinut tietää, että juuri diakonnissasairaaloissa on hyvä ja pätevien erikoislääkärien alainen sairaanhoito. Sen vuoksi onkin ihmeellistä, että valtio ei niiden ylläpitoon osallistu enempää. Niinpä koko Pohjois-Suomessa Seinäjoen yläpuolella ei ole valtiolla ainuttakaan silmätautisairaalaa, sellainen on vain Oulun diakonissasairaalassa, jossa on kaksi erikoislääkäriä ja useita kymmeniä silmätautisairaalapaikkoja. Tästä syystä tätä sairaalaa ovat pakotetut käyttämään kaikki tämän maan pohjoisimman osan varattomimmat silmäsairaat, ja he joutuvat valtionavun niukkuuden takia saamastaan hoidosta maksamaan huomattavasti enemmän sairaanhoitokustannuksia kuin maan eteläisimmissä osissa ja varakkaammilla seuduilla on laita. Sama koskee myöskin Porin diakonissasairaalaa. Siellähän on laajan alueen ainoa silmätautisairaala, mutta valtion avustus tälle sairaalalle evätään juuri sen vuoksi, että sillä on silmätautisairaalaosasto ja että

tämä sairaala muka on ottanut itselleen A-sairaalaoikeudet B-sairaalaoikeuksien asemasta, vaikka määräävällä taholla hyvin tiedetään, että seudulle aikaisintaan 10 vuoden kuluttua saadaan mm. silmäosaston käsittävä keskussairaala.

Mutta ei sillä hyvä, että valtio jättää tällaiset erikoissairaalat jokseenkin ilman valtion tukea, vaan valtio ja yhteiskunta on kyllä valmis nauttimaan ja käyttämään hyväkseen näitten sairaaloitten tarjoamia etuja mitä suurimmassa määrin. Niissähän valmistetaan tälle maalle ja sen käyttöön vuosittain noin 100 uutta pätevää sairaanhoitajatarta. Vuosikymmenien kuluessa maan diakonissasairaalat ovat valmistaneet tuhansissa laskettavan sairaanhoitajatarjoukon, joista suurin osa vieläkin on toimessa ja näistä huomattava osa myöskin valtion ja kuntien sairaaloissa sekä kiertävinä hoitajina maan syrjäisimmillä seuduilla. Meidän maassamme on vuodesta 1945 lähtien ollut toiminnassa 10 ja 11:kin sairaanhoitajatarkoulua, joissa vuosittain on valmistunut 500—550 uutta hoitajatarta. Kun ensi vuoden aikana sairaanhoito-opetukseen käytetään valtion varoja noin 175 milj. markkaa, merkitsee se, että jokainen valmistuva sairaanhoitajatar maksaa valtiolle ainakin 300,000 markkaa. Jos valtio avustaisi diakonissakoulutusta esim. 100,000 markalla kutakin valmistuvaa sairaanhoitajaa kohti, joka merkitsisi vain 1/3 niistä kustannuksista, mitä valtion oma sairaanhoitajatarkoulutus valtiolle aiheuttaa, niin se ei ainakaan olisi liian paljon vaadittu. Tästä asiasta on muuten eduskuntakin muutamia vuosia sitten lausunut hallitukselle toivomuksen, mutta sitä ei ole vielä ainakaan otettu huomioon. Tähän tarkoitukseen nykyisin tarvittaisiin ehkä korkeintaan 10 milj. markkaa ja sillä saataisiin maalle nelivuotisen pätevän ja valtion hyväksymän sairaanhoitajatarkoulutuksen pohjalla ainakin 100 uutta sairaanhoitajatarta, joista varmaan ainakin maamme syrjäisimmät seudut saisivat mitä suurinta ja tehokkainta apua. Siksi rohkenenkin tässä yhteydessä lausua ensi vuoden budjetin laatijoille sen toivomuksen, johon jo eduskunta vuonna 1947 on yhtynyt, että valtio osallistuisi maan diakonissakoulutukseen ainakin 100,000 markalla jokaista valmistuvaa diakonissa kohti. Eihän voi olla oikein, että diakonissasairaalat kärsivät huomattavaa tappiota juuri sairaanhoitokoulutuksen takia ja että nämä tappiot joudutaan perimään potilailta korkeampina sairaanhoitomaksuina. Huomattava vielä on, että esim. Oulussa valtion oma sairaanhoitajatarkoulu suuressa määrin käyttää juuri Oulun diakonissasairaalaa sekä harjoittelu- että opiskelupaikkana ja että mainitun laitoksen valmistamista diakonissoista huomattava osa myöhemmin on valmistunut päteviksi terveyssisariksi ja ovat siinä toimessa jatkuvasti ja että juuri tällaisia terveyssisaria toivottaisiin Pohjois-Suomessa enemmän, koska he mielellään pysyvät ja pyrkivät syrjäisemmille seuduille.

Mitä vielä sairaalaloihin yleensä tulee, en voi olla huomauttamatta siitä valtioneuvoston ihmeellisestä päätöksestä, jolla viime kesänä päätettiin lakkauttaa sairaalasaarnaajien virat. Tähän tarkoitukseenhan on vuosittain käytetty vain muutamia satojatuhansia markkoja. Kysymys ei ole vakauttamisen kannalta mistään suuresta summasta. Ovathan monet sairaalasaarnaajat olleet sivutoimisia, joista on maksettu palkkaa aina 80 markkaa kuukaudessa ja että useimmissa tapauksissa nämä palkkiot eivät ole riittäneet edes autokyyteihin. Senpä vuoksi laajoissa kansanlaispiireissä, uskaltaisin sanoa sen valtavan enemmistön keskuudessa, onkin suuresti paheksuttu tätä hallituksen toimenpidettä. Ken sairaaloissa itse on joutunut olemaan vakavan sairauden johdosta ja ken siellä on joutunut näkemään esim. omaisensa viimeistä taistelua, hän tietää, miten suurta lohdutusta jälkeenjääville on tuottanut se, että potilaan luona on voinut olla sanapalvelija yhteiskunnan puolelta viimeistä palvelusta tekemässä. Sairaalasaarnaajien toiminnan lopettamista on sekä lääkintöhallitus että sairaalahenkilökunta yksimielisesti vastustanut. Siellä on ymmärretty ja halutaan vieläkin ymmärtää tämän työn arvo ja merkitys myöskin sairaaloitteen kannalta, mutta sitä ei ole tahtonut ymmärtää se maan hallitus, jolle kuitenkin kirkkokansa viikosta viikkoon rukoilee viisautta ja ymmärrystä vastuunalaisessa tehtävässään.

Saadakseen tilanteeseen muutosta, ovat ed. Pohjala ym. jättäneet eduskunnalle rahaasia-aloitteen n:o 14 sairaalasaarnaajien palkkaamiseksi valtion sairaaloihin. Kun tämä asia oli valiokunnassa käsiteltävänä, ilmoitti budjetin laatija ed. Hiltunen, että

määräraha on budjetissa, vaikka se ei siellä näy ja että hallitus, jos tahtoo, voi sitä ensi vuoden aikana käyttää mainittuun tarkoitukseen. Tästä syystä en myöskään valtiovarainvaliokunnan aloitteeseen nähden tekemästä hyökkäävästä päätöksestä pannut mietintöön vastalausetta, mutta sitä vakavammin pyydän vedota nykyiseen hallitukseen ja sen sisäasiainministeriin, että tässä asiassa tehtäisiin voitava asian myönteiseen päätökseen saattamiseksi.

Vielä pyydän kiinnittää eduskunnan huomiota 7 pääluokan 22 luvun kohdalla sen 4 momentissa c)-kohdalla olevaan hallituksen esitykseen, joka koskee Suomen Punasen Ristin Lapin piirin Rovaniemellä ylläpitämän lastensairaalan valtion avustusta. Tähän tarkoitukseen on esitetty kaikkiaan 12,4 milj. markkaa ja perusteluissa mainitaan, että kyseinen sairaala on 30-paikkainen. Lapin lastensairaala perustettiin v. 1946 Suomen Punaisen Ristin Lapin piirin toimesta ja se toimii alussa 30-paikkaisena tilapäissuojissa ilman omaa kiinteistöä. Tätä sairaalaa varten on vuosittain ollut valtion tulo- ja menoarviossa 30-sairaan sijaa vastaava valtion avustus. Alunperin osoittautui kuitenkin, että 30-paikkainen lastensairaala ei lähimainkaan pysty tyydyttämään Lapin läänin tarvetta. Lapin väestöstähän on alaikäisiä huomattavasti suurempi osa kuin muun Suomen väestöstä. Tämän lisäksi vaikuttaa sairaalapaikkojen tarpeeseen kohottavasti se, että Lapin pitkien etäisyyksien ja suurten kulkuvaikeuksien vuoksi lapset tuodaan hoitoon myöhemmin, siis vaikeammin sairaina kuin etelämmässä. Vaikeasti sairaan lapsen hoito vaatii luonnollisesti useampia hoitopäiviä kuin aikaisemmassa vaiheessa hoitoon tulleen. Näistä seikoista johtuen on Lapin lastensairaalaa huomattavasti laajennettu rakentamalla sille oma kiinteistö, joka on tullut maksamaan yli 100 milj. markkaa. Kuluvan vuoden heinäkuun puolivälistä lähtien sairaalassa on ollut 70 hoitopaikkaa, mitkä jatkuvasti ovat täynnä potilaita ja silti eivät läheskään kaikki hoitoa tarvitsevat ole sairaalaan mahtuneet. Kun sairaalarakennukseen tilapäisesti sijoitettu henkilökunta lähiaikoina saadaan muualle sijoitetuksi, tulee sairaalaan 80 hoitopaikkaa ja tarvittaessa voidaan myöhemmin paikkaluku korottaa aina sataan, jolloin se tyydyttäisi tältä osin Lapin keskusssairaalatarpeen. Sairaalan laajentaminen on jo kuluvana vuonna aiheuttanut menojen lisääntymisen niin suuresti, ettei vakinainen valtion apu ole riittänyt. Valtion kuluvan vuoden ylimääräisessä tulo- ja menoarviossa onkin Lapin lastensairaalalle myönnetty lisäavustusta niin paljon, että kuluvan vuoden kokonaisavustus tulee olemaan 17,7 milj. markkaa. Jos nyt ensi vuodelle myönnetään vain 12,4 milj. markkaa, niin tulee valtionavustus pienenemään 5,3 milj. markalla huolimatta siitä, että sairaalan toiminta on suuresti laajentunut. Parhaillaan on vireillä kysymys kuntain liiton perustamisesta Lapin lastensairaalan ylläpitöä varten. Lastensairaalan ensi vuoden tulo- ja menoarvion mukaan tulee sairaalan nettotappio olemaan yli 36 milj. markkaa eikä, kuten hallituksen esityksen perusteluissa sanotaan, 13 milj. markkaa. Tästä 36 milj. nettomenosta toivotaan kuntain liitolta saatavan kokoon 12 milj. markkaa, jolloin valtion avustuksen, jotta se olisi samansuuruinen kuin keskussairaaloille myönnetään, tulisi olla 24 milj. markkaa. Senvuoksi tulenkin XVII vastalauseen mukaisesti ehdottamaan, että tähän tarkoitukseen hallituksen esitykseen lisättäisiin 11,6 milj. markkaa.

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! Hallituksen esityksen mukaan, jonka valtiovarainvaliokunta on hyväksynyt, ehdotetaan Vähänkyrön piirin 3 luokan nimismiehen virka lakkautettavaksi ja tämän johdosta valtion menoarviosta vähennettäväksi sen peruspalkkaan varattu menoerä. Tätä perustellaan säästäväisyyssyillä ja sillä, että täten saadaan muodostetuksi sopivampi nimismiespiiri yhdistämällä Vähänkyrön kunta Isonkyrön nimismiespiiriin.

Mitä tuohon säästäväisyyssyyhyn tulee, niin se näyttää varsin ihmeelliseltä menoarvion tämän lakkauttamisesityksen johdosta tehtyjen vähennysten ja lisäysten toisiinsa vertaamisen perusteella. Tämän nimismiehen viran lakkauttaminen ei nimittäin aiheuta yksinomaan vähennystä valtion menoihin, vaan myös niiden lisääntymistä. Lakkauttamisesityksen perustelujen jälkeen esitetään nimittäin lisäystä valtion menoihin seuraavasti: Kun työmäärä ja etenkin rikosasioiden hoito tämän vuoksi vaatii yhdistetyssä piirissä lisätyövoimaa, ehdotetaan samalla kun Vähäkyrön nimismiehen toimi lakkautetaan, että Isokyrön piiriin perus-te-

taan yksi uusi 2 luokan ylikonstaapelin toimi. Tämän johdosta on merkitty talousarvioon lisäystä peruspalkkana ja ikälisinä yli 2,000 mk enempi kuin vastaavassa kohdassa vähennystä nimismiehen viran lakkauttamisen johdosta. Jos siis Vähänkyrön nimismiehen toimi jätetään lakkauttamatta eikä perusteta uutta 2 luokan ylikonstaapelin virkaa, saa eduskunta hyväksyä valtion vuoden 1952 talousarvion menopuoleltaan noin 2,000 mk pienempänä, kuin jos se hyväksytään hallituksen esittämällä tavalla. Lisäksi on otettava huomioon, että arviomäärärahojen kohdalla, jotka ovat valtiovarainvaliokunnalle aiheuttaneet erikoista vaivaa ja lisätyötä, aiheutuisi kyseellisestä uudesta järjestelystä lisämenoja. Joskin tämä uusi järjestely jonkin verran vähentäisi peruspalkkamenoja, niin täten saatu säästö jouduttaisiin hyvinkin käyttämään poliisikonstaapelien matkakuluihin heidän käydessään Vähästäkyröstä tapaamassa nimismiestä Isossakyrössä. Huomattava on myös, että lisäystä valtion menoihin, arviomäärärahoihin, aiheuttaa ainakin 1952 sekin, että Vähänkyrön nykyinen nimismies tulee asetettavaksi lakkautuspalkalle. Kaiken tämän johdosta ja koska läänin maaherrakaan ei katso ainakaan nykyistä ajankohtaa sopivaksi Vähänkyrön nimismiehen viran lakkauttamiseen ja kun lisäksi sikäläinen kunnanvaltuustokin vastustaa lakkauttamista, niin näyttäisi siltä, että tämä nimismiehen virka, joka, niinkuin minulle ovat vähäkyröläiset kertoneet, on ollut jo olemassa 300 vuotta, olisi säilytettävä edelleenkin.

Lakkautettavaksi ehdotettujen nimismiespiirien joukossa on myöskin Raippaluodon piiri, jonka muodostavat Raippaluodon ja Björköbyn saaristokunnat. Ne ehdotetaan yhdistettäväksi Mustasaaren nimismiespiiriin. Tätä ulkosaariston nimismiespiirin yhdistämistä mantereen nimismiespiiriin pitävät itse saaristolaiset varsin sopimattomana. Läänin maaherra ei myöskään ole kannattanut Raippaluodon nimismiespiirin lakkauttamista.

Ed. J. Wirtanen: Herra puhemies! Tämän 7 pääluokan kohdalla voi muistuttaa mieliin sen, minkä herra valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja mainitsi, erittäin asiallisessa puheessaan, että on olemassa lakisääteisiä menoja, joiden kohdalla ei voida tinkiä, ja sitten toiseksi on olemassa monia tähdellisiä asioita, joihin tarvittaisiin rahaa, mutta juuri tällä kohdalla täytyy eduskunnan panna suu säkkiä myöten, ja näin on valtiovarainvaliokunta tehnytkin ja erikoisesti vielä hallituksen pakottamana. On kuitenkin olemassa vaara, että säästetään väärällä kohdalla ja siitä voi seurata päinvastoin tappioita yhteiskunnalle.

Tämän 7 pääluokan kohdalla tehdään helposti tällaisia säästövirheitä. Otan eräitä esimerkkejä, joissa menot merkitsevät verrattain pientä summaa tässä miljardibudjetissa, mutta ovat tähdellisiä asioita yhteiskunnassa.

Sairaala-asioissa, esimerkiksi pikkusaituruudella pilataan koko niiden tarkoitus ja aikaisemmin uhrattujen varojen tarkoitus ja teho kokonaan. Minä otan erään esimerkin. Aikanaan rakennettiin tänne Helsinkiin, ei vain Helsinkiä, vaan koko valtakuntaa varten komea, loistava, hyvin toimiva Naistenklinikka. Mutta sen toimintateho on kai viime vuosina, jos ottaa huomioon sairaidenhoidon, mitätöity ehkä neljännelläosalla. Hallitus ei ole hoitanut erästä hyvin tärkeätä asiaa, jota sairaalassa tarvitaan. Nimittäin siellä täytyy olla sairaanhoitajia, ja jos sairaanhoitajia on, niin täytyy myöskin näille hoitajille olla asunnot varattuna. Näitä ei valtio ole suvainnut varata ja niin on osastoja, jotka ovat tarkoitettuja potilaille ja joihin on satoja ja satoja jonottajia vaikeissa taudeissa, täytynyt sulkea ja sijoittaa sairaanhoitajattaria asumaan näihin potilassijoihin. Täytyy myöskin tässä huomauttaa, että niiden hoitajattarien, jotka ovat nyt, tässä vaikeassa asuntopulan kaupungissa voineet saada itsellensä asunnon, heille merkitsee tämä ulkona asuminen varmaankin noin 4,000 markan palkanalennusta, kun heidän täytyy asua kalliissa asunnoissa alivuokralaisina. On kai ollut hallituksen taholta nyt tarkoitus varata 10 milj. markkaa sairaanhoitajattarien asuntovuokrien korvaamiseksi niille, joiden täytyy asua sairaalan ulkopuolella. Mutta en minä tiedä, onko tämä nyt oikeaa taloutta. 10 milj. markkaa vuodessa. Se on jo sellaisen pääoman korko, jolla valtio voisi itse rakentaa sairaanhoitajattarien asunnot. Toinen merkillinen kohta on, Salpausselän tuberkuloottiparantola. Kun se joutui yksityisten käsistä valtion käsiin, niin silloin valtio pyyhki pois suuren osan hoitajattarien palkoista, ja

näin siellä monilla osastoilla, joissa makaa tuberkuloottisia lapsia ja nuoria, täytyy kantaa nämä sairaat pois, koska ei voida vaatia, että sairaanhoitajattaret ilman palkkaa tulevat niitä tänne Salpausselän sairaalaan hoitamaan.

Kolmannen esimerkin minä voisin ottaa keskussairaala-asiasta. Me muistamme, että tässä kamarissa päätettiin laki keskussairaaloiden rakentamisesta. Ja me muistamme, että siihen eduskunta nimenomaan lisäsi sellaisen pykälän, joka oikeutti kuntaliittojen, joilla on suuri sairaalatarve, ja jotka itse voivat rahoittaa sairaalan, aloittaa rakennustyö riippumatta lain määräämästä rakennusjärjestelystä. Ja tästä valtion osuudesta, jonka kuntayhtiöt rakentavat, valtio maksaisi 4 % hyvityskorkon. Minä otan lain ja asetusten mukaan Vaasassa. Me vaasalaiset, emme tarvitse niin kipeästi tätä sairaalaa kuin maalaiskunnat ja saaristokunnat, jotka ovat yhtyneet tähän sairaalan kuntainliittoon. Me olemme tehneet lain ja asetusten mukaan Vaasassa. Me olemme hankkineet rahat, ja piirustukset on hyväksytty, mutta minä en ymmärrä, minkätähden tämä hallitus panee kynsin ja hampain vastaan tuon tärkeän keskussairaalan rakentamista. On puhuttu siitä, ettei nyt saisi rakentaa. Olenko minä kuullut oikein, kun minä olen kuullut, että samalla kertaa kun meidän asiamme on evätty ja tällä tavalla suoraan toimittu eduskunnan säätämää lakia vastaan ja eduskunnan tahtoa vastaan, että samalla kertaa kyökin kautta oltaisiin perustamassa Oulaisiin tuberkuloottisairaalaa ja investoidaan varoja siihen. Nyt täytyy ymmärtää, että Vaasan keskussairaalahankkeen kohdalla nämä miljoonat, jotka on jo hankittu, jäätyvät ja inflatio syö ne ja kuntayhtymä tulee kärsimään suuria taloudellisia tappioita vain sentähden, että hallitus on uppiniskainen eikä tahto totella eduskunnan säätämää lakia (Ed. Hiltunen: Inflatio voi estää!).

Sitten minä menen tästä sairaala-asiasta toiseen asiaan. Hallitus on säästäväisyyssyistä päättänyt lakkauttaa Vähänkyrön ja Raippaluodon nimismiesviran, vaikka todetaan, että näiden virkojen lakkauttaminen merkitsee, ei suinkaan vähennystä, vaan loppujen lopuksi, jos asia lain mukaan järjestetään, valtion menoihin päinvastoin mahdollisesti lisäystä. Raippaluodon kohdalla on asia sillä tavalla, että se on saaristoseutua. Tällä kerrallakin tiet ovat poikki sinne. Siellä täytyy olla esivallan edustaja, joka hoitaa näiden ihmisten asioita. Samalla tavalla Vähänkyrön väen pitäisi mennä Isoonkyröön, jos oman pitäjän virka lakkautetaan, vaikka sinnepäin nykyään ei ole normaalisia liikeyhteyksiä. Säästäminen tällaisissa asioissa merkitsee saidan säästämistä, joka loppujen lopuksi kostaa itsensä.

Kun minä nyt olen näissä lain ja virkavallan asioissa niin sanon minä tässä lopuksi vielä erään seikan. Meille kuulema pitäisi tulla olympialaiset ensi kesänä, niin minä olen kuullut sanottavan ja kirjoitettavan, ja me tarvitsemme poliisivoimia lisää. Tänne tulee kuulemme ulkomaalaisia sangen paljon. Meidän poliisimme pitäisi nyt olla jollakin lailla puettu. Ei meidän ole hauskaa näyttää huonosti ja rääsyisesti puettuja poliiseja täällä olympialaisjuhlissamme, ja eri paikoilla maata, missä nämä vieraat liikkuvat. Täytyy muistaa myöskin, että nimismiehet ja poliisimestari ja poliisikomentaja täällä Helsingissä, ovat varmaankin, ankaria ja kovia miehiä, jotka eivät salli, että poliisit kulkevat rääsyisinä ja riepuisina. Sen sijaan että hallitus olisi ja valtiovarainvaliokunta, joka on ollut hallituksen peukolan alla, ottanut huomioon tämän, eikä vähentänyt poliisien virkapukurahaa, vaan niitä olisi järjen mukaan pitänyt korottaa niin, että nämä näkyvällä paikalla olevat kansan ja valtakunnan edustajat eivät nyt sentään riepuisina ja rääsyisinä esiintyisi.

Ed. Huttunen: Herra puhemies! — Eduskunta sääti viime valtiopäivillä lain kaatumatautisten hoitolaitoksien valtionavusta. Tämä laki tuli voimaan 1 päivänä lokakuuta 1951. Lain 3 §:ssä säädetään, että kaatumatautisten hoitolaitosten perustamiskustannuksiin voidaan tulo- ja menoarvion rajoissa myöntää valtionapua puolet sisäasiainministeriön vahvistaman suunnitelman mukaisista hyväksyttävistä perustamiskustannuksista sekä että perustamiskustannuksina pidetään myös laajentamisesta tai peruskorjauksista aiheutuneita kustannuksia. Tähän lakiin viitaten olen yhdessä vaalipiirimme muiden kansanedustajien kanssa tehnyt rahaasia-aloitteen n:o 10, jossa olemme ehdottaneet, että eduskunta ottaisi valtion vuoden 1952 tulo- ja menoarvioon

30 milj. markan määrärahan Vaajasalon—Kortejoen hoitolaitosten laajennus- ja peruskorjaustyöstä suoritettavan valtionavustuksen maksamista varten sekä 30 milj. markan määrärahan korottoman pitkäaikaisen avustuslainan myöntämiseksi Kaatumatautisten Hoitoyhdistys r. y:lle rakennusyritysten toteuttamista varten (Ed. Hiltunen: Se on 19 pääluokan puolella!), — aivan niin, minä tiedän, se on tämä puoli 19 pääluokan puolella. Vaikka uskonkin, että edustajat kaikki ovat sangen tarkoin tutustuneet tähän edustajien tekemään aloitteeseen (Eduskunnasta: Totta kai!), rohkenen kuitenkin hiukan palauttaa mieleen tämän aloitteemme perusteluja. Olemme perusteluissa osoittaneet, että sen jälkeen kuin Tapiolan hoitolaitokset olivat jääneet rajan taakse ja Seinäjoella toiminut kaatumatautisten sairaalaosasto oli riittämättömän valtionavustuksen vuoksi lopetettu, ovat Kaatumatautisten Hoitoyhdistys r. y:n Kuopion maalaiskunnan alueella ylläpitämät Vaajasalon—Kortejoen parantolat ainoat maassamme nykyisin toimivat tämän alan hoitolaitokset. Kun kaatumatautia sairastavia henkilöitä tiettävästi on maassamme useita tuhansia ja edellämainituissa hoitolaitoksissa on hoitopaikkoja vain parisataa, onkin näistä hoitopaikoista maassamme tavaton puute. Vaajasalon—Kortejoen hoitolaitokset, joista Vaajasalon naistenparantola on aloittanut toimintanaa v. 1900 ja Kortejoen miesten parantola vuonna 1927, eivät nykyisessä muodossaan vastaa kaikkia tällaisille hoitolaitoksille kohtuudella asetettavia vaatimuksia. Vaajasaloon on naistenparantolaa varten rakennettu uusi „Kukkaismäen" parantolarakennus, jolla korvattiin v. 1946 tulipalossa tuhoutunut naistenparantolan päärakennus. Se on nyttemmin kyllä valmistunut, mutta puheenaolevan parantolan „Vanhala"-nimisen 2-kerroksisen rakennuksen täydellinen korjaaminen ja muuttaminen henkilökunnan asuinrakennukseksi on vielä toteuttamatta. Viime mainitulla toimenpiteellä saataisiin laitoksen henkilökunnan asuntoasia, joka nykyisin on esteenä pätevän henkilökunnan saamiselle, järjestykseen. Sen jälkeen kun tämä uudistustyö, jonka arvioidaan maksavan noin 5 milj. markkaa, on saatu toteutetuksi, on Vaajasalon naistenparantola 130 hoitopaikkoineen saatu suurin piirtein ajanmukaiseen kuntoon.

Mitä Kortejoen miestenparantolaan tulee, on tämä hoitolaitos rakennettu lähes 25 vuotta sitten, ja on nyt perusteellisen korjaamisen ja uusimisen tarpeessa. Tässä laitoksessa mm. keittiö sijaitsee rakennuksen kellari kerroksessa eikä enää vastaa alkeellisiakaan sairaalan keittiölle asetettavia vaatimuksia. Potilaskunnan ruokailuhuone on laitoksessa mitättömän pieni ja henkilökunnan ruokailuhuone puuttuu kokonaan. Peseytymishuoneet ja WC:tilat ovat rakennuksessa aivan riittämättömät ja kuivaussekä kylpyhuoneet, samoin kuin varasto ym. sellaiset tilat, aivan olemattomat. Oleskelu- ja askarteluhuoneita ei laitoksessa liioin ole, vaikka ne olisivat välttämättömiä, koska potilaat joutuvat viettämään laitoksessa pitkiäkin aikoja, jopa vuosikausia. Kaiken edelläolevan lisäksi on henkilökunnan asuinhuoneista suuri puute, mikä asiantila on laitoksen työskentelylle erittäin haitallista, koska nykyisin asuntomahdollisuuksin pätevää hoitohenkilökuntaa on vaikea saada laitoksessa pysymään.

Edellä mainitut puutteellisuudet on ajateltu korjattaviksi siten, että nykyisen parantolarakennuksen yhteyteen rakennettaisiin erikoinen talous- ja asuntolasiipirakennus. Tähän tulisivat nykyaikaisen keittiön lisäksi riittävän tilavat ruokailuhuoneet sekä potilaille että hoitohenkilökunnalle, lääkärin vastaanotto- ja hoitohuoneet, laboratorio, joka laitoksesta nykyisin puuttuu kokonaan, laitoksen pesula sekä tarpeellinen määrä henkilökunnan asuinhuoneita. Samanaikaisesti olisi nykyinen parantolarakennus perusteellisesti korjattava ja muodostettava kokonaisuudessaan potilasrakennukseksi, jolloin parantola saataisiin nykyaikaiseen kuntoon ja potilaspaikkoja voitaisiin lisätä nykyisestä 60:sta noin 80:een. Suunniteltu uusi siipirakennus tulisi noin 6,000 m³:n suuruiseksi, ja sen ynnä miesten parantolan vanhan parantolarakennuksen korjaaminen tulisi maksamaan noin 55 milj. markkaa.

Edellä sanottuun viitaten pidämme välttämättömänä, että kaatumatautisten hoitoasiaan kiinnitettäisiin nyt valtion taholta enemmän huomiota. Kun valtio tuskin itse ainakaan lähivuosina ryhtyy rakentamaan mainitunlaisia hoitolaitoksia, olisi sen ainakin tuntuvalla tavalla tuettava niitä, jotka tällä alalla ovat vuosikymmenien aikana uurastaneet kiitosta ansaitsevalla tavalla. Pidämme välttämättömänä, että edes nämä

ainoat kaatumatautiparantolat, jotka maassamme nykyisin toimivat, saataisiin asianmukaiseen ja nykyaikaiseen kuntoon.

Kun sillä yksityisellä hyväntekeväisyysyhdistyksellä, jonka ylläpitämiä Vaajasalon —Kortejoen hoitolaitokset ovat, ei ole ilman ulkopuolista tukea mahdollisuuksia ryhtyä toteuttamaan edellä selostettua rakennusohjelmaansa, joka vaatisi yhteensä 60 milj. markan kustannukset, ja kun kysymyksessä on tärkeä ja koko maallemme yhteinen asia, jonka läpivieminen ei sietäisi enää viivytyksiä, olisi valtiovallan nyt ojennettava rakennusohjelman toteuttamiseksi auttava kätensä. Laissa vahvistettu valtionavustus, 50 % perustamiskustannuksista, ei tässä vaiheessa yksistään ole riittävä, vaan olisi valtion myönnettävä rakennusyrityksen kustannuksista toinen puoli mainitulle yhdistykselle pitkäaikaisena korottomana lainana.

Vastoin valtiovarainvaliokunnan ehdotusta, että tämä aloitteemme rahallisista syistä hylättäisiin, tulen, herra puhemies, tämän pääluokan, samoin kuin 19 pääluokan, yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottamaan, että talousarvioon otettaisiin rahaasia-aloitteessa n:o 10 esitetyt määrärahat, ja minä toivon hartaasti, että arvoisat kansanedustajat tulevat kannattamaan tätä ehdotusta. Kysymyksessä on sellaisten sairaitten, vaikeasti sairaitten henkilöiden asia, jossa yhteiskunnan tuki on aivan välttämätöntä.

Toinen varapuhemies: Asian käsittely keskeytetään.

Poisto päiväjärjestyksestä.

Toinen varapuhemies: 7) asia poistetaan päiväjärjestyksestä.

Toinen varapuhemies: Edustajille jaetut hallituksen esitykset n:ot 54, 56 ja 57 voitaneen nyt esitellä valiokuntaan lähettämistä varten.

Hyväksytään.

Esitellään ja lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti

pankkivaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi säästöpankkilain muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 54; sekä

valtiovarainvaliokuntaan:

Ehdotuksen laiksi tulo- ja omaisuusverolain väliaikaisesta muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 56; ja

Ehdotukset laeiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta ja kunnallishallituksesta kaupungissa annettujen asetusten muuttamisesta

sisältävä hallituksen esitys n:o 57.

Pöydällepanot.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon:

8) Ehdotukset laiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa annetun lain ja laiksi säännöstelyrikosten rankaisemisesta annetun lain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen sekä samaa asiaa koskevien kolmen lakialoitteen johdosta laadittu perususlakivaliokunnan mietintö n:o 30;

9) Ehdotuksen laiksi eräiden puutavaroiden vientimaksuista

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22; sekä

10) Ehdotuksen laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 7.

Toinen varapuhemies: Kun edustajille on jaettu myös ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8, voitaneen sekin nyt esitellä pöydällepanoa varten.

Hyväksytään.

Pöydällepanoa varten esitellään ja pannaan puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti pöydälle eduskunnan seuraavaan istuntoon:

Ehdotuksen laiksi ulkomaanedustuksen viran tai toimen haltijain palkkauksesta

sisältävän hallituksen esityksen johdosta laadittu ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8.

Toinen varapuhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 19.

Täysistunto lopetetaan kello 16,52.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.

48. Maanantaina 10 p. joulukuuta 1951

kello 19.

Päiväjärjestys.

Ilmoituksia.

Siv.

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus laiksi ulkomaanedustuksen viran tai toimen haltijain palkkauksesta 841
Asiakirjat: Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8; hallituksen esitys n:o 34.

2) Ehdotus laiksi eräiden puutavaroiden vientimaksuista ..... „
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22; hallituksen esitys n:o 22.

3) Ehdotus laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta 842
Asiakirjat: Työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 7; hallituksen esitys n:o 55.

4) Ehdotukset laeiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa, säännöstelyrikosten rankaisemisesta ja huoneenvuokrien säännöstelystä annettujen lakien muuttamisesta sekä laiksi vakavan ja oikeudenmukaisen hinta- ja palkkatason turvaamisesta ..... „
Asiakirjat: Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 30; hallituksen esitys n:o 53; lak. al. n:ot 115, 118 ja 119.

Ainoa käsittely:

5) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952 866
Asiakirjat: Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20; hallituksen esitys n:o 1; rah. al. n:ot 1—413.

Puhetta johtaa puhemies Fagerholm.

Nimenhuudon asemesta merkitään läsnäoleviksi ne edustajat, jotka ottivat osaa edelliseen istuntoon, sekä lisäksi edustajat Leivonen, Luukka ja Sukselainen.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat.

1) Ehdotus laiksi ulkomaanedustuksen viran tai toimen haltijain palkkauksesta.

Esitellään ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 34, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

2) Ehdotus laiksi eräiden puutavaroiden vientimaksusta.

Esitellään valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 22, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 22.

Kukaan ei pyydä puheenvuoroa.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

3) Ehdotus laiksi invaliidihuoltolain muuttamisesta.

Esitellään työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 7 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitelty hallituksen esitys n:o 55, joka sisältää yllämainitun lakiehdotuksen.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on työväenasiainvaliokunnan mietintö n:o 7.

Puheenvuoroa ei pyydetä.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

4) Ehdotukset laeiksi talouselämän säännöstelemisestä poikkeuksellisissa oloissa, säännöstelyrikosten rankaisemisesta ja huoneenvuokrien säännöstelystä annettujen lakien muuttamisesta sekä laiksi vakavan ja oikeudenmukaisen hinta- ja palkkatason turvaamisesta.

Esitellään perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 30 ja otetaan ensimmäiseen käsittelyyn siinä valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 53 sekä lak. al. n:ot 115, 118 ja 119, jotka sisältävät yllämainitut lakiehdotukset.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 30.

Keskustelu:

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Taloudellisen valtalain käsittely on nyt herättänyt poikkeuksellisen vilkasta keskustelua ja mielipideristiriitoja. Että näin on tapahtunut, johtuu mielestäni siitä, että a) yleiset edellytykset hallituksen valtalakiin perustuvien erikoisvaltuuksien supistamiselle ovat nyt kiistattomat; b) että hallitus päinvastoin että se esittäisi erikoisvaltuuksiaan supistettavaksi esittää niitä huomattavasti laajennettavaksi; c) että hallituksen vallan laajentamispyrkimykset tähtäävät erikoisen selvästi työläisten ja pienviljelijäin elinehtojen kaventamiseen, suurpääoman ja suurtilallisten voittojen lisäämiseen tarkoituksella siirtää maan tuotanto ja talouselämä nykyistä paljon enemmän sotavarmuusvarastojen hankkimisen ja sotavalmistelujen linjalle. Pienoisparlamentissa iloitsi oikeistososialidemokraattinen ed. Leskinen siitä, että talousarvion käsittely ja valtalain käsittely sattuu samaan aikaan kuten käyttääkseni hänen gangsterityylistä sanontaansa, „nyrkinisku silmään". Minustakin tuntuu, että näillä asioilla on syy-yhteyttä ja että hallitus on tarkoittanu tämän esityksensä nyrkiniskuksi suomalaisen työmiehen ja talonpojan silmään pyrkimyksensä taivuttaa Suomen työtätekeväkansa kypsäksi toisille hallituksen suunnittelemille, vieläkin raskaammille iskuille.

Minä en usko, että maamme työläiset ja pienviljelijät odottavat tyyninä hallituksen ja sen taustamiesten enempää ensimmäistä kuin toistakaan nyrkiniskua. SKDL:n eduskuntaryhmä maamme työtätekevän kansanosan etujen edustajana katsoo velvollisuudekseen taistella kaikkea kansaan kohdistuvaa nyrkkipolitiikkaa vastaan ja hälyyttää työtätekevät vastarintaan sen estämiseksi. Siksi me olemme asettuneet hallituksen erikoisvaltuuksien lisäämistä vastaan ja esittäneet omat esityksemme taloudelliseksi valtalaiksi, huoneenvuokralaiksi sekä laiksi vakavan ja oikeudenmukaisen hinta- ja palkkatason turvaamiseksi.

Hallituksen erikoisvaltuudet ovat kaksiteräinen miekka. Niiden käyttäjästä, se on hallituksesta riippuu, käytetäänkö niitä kansan puolesta vai kansaa vastaan. Sen jälkeen kun meillä v. 1948 astui valtaan anglo-amerikkalaisilta sodanvalmistelijapiireiltä ohjeita ottanut Fagerholmin hallitus, on taloudellisen valtalain hallitukselle suomia (Ed. Hakkila: Se tuli vähän sekavasti sanotuksi!) valtuuksia käytetty, päinvastoin kuin mitä tapahtui Pekkalan hallituskaudella, kansan työtätekevää osaa vastaan, ed. Hakkila. Valtalain suomiin valtuuksiin nojaten komensi Fagerholmin hallitus poliisit pamputtamaan leipäänsä puolustavia Arabian tehtaan työläisiä v. 1948 syksyllä. Valtalakiin nojaten määräsi hallitus

v. 1949 alennettavaksi Kemin työläisten palkkoja sekä komensi poliisit pamputtamaan ja ampumaan palkkojen alennusta vastustavia työläisiä tunnetuin kaamein seurauksin. Valtalain valtuuksiin nojaten yritti Fagerholmin hallitus häiritä mahdollisimman paljon niin ammatillisten kuin muidenkin työväen järjestöjen toimintaa. Valtalakiin nojaten ovat sekä Fagerholmin hallitus että Kekkosen hallitukset ohjanneet maamme maataloustuotantoa siten, että suurviljelijöiden edut kaiken näköisine tukipalkkioineen ja viljan hinnan korotuksineen ovat tulleet asetetuiksi etualalle karjatalousvaltaisen pienviljelijätalouden jäädessä toisarvoiseen asemaan. Valtalain suomien valtuuksien turvin on hallitus sallinut kulutustarvikkeiden hintatason kohota miltei esteettömästi, mutta sallinut saman lain valtuuksiin nojaten kapitalisteille mahdollisuuden jättää suorittamatta työläisille sekä luvatut että muut elinkustannusindeksin kohoamisesta johtuvat palkkojen korotukset jne.

Vielä lienee syytä huomauttaa, että erikoisvaltuuksiinsa nojaten antoi Fagerholmin hallitus v. 1949 Suomen Pankin alentaa romahdusmaisesti markan arvoa päästäen valloilleen inflatiokierteen, joka ei ole vieläkään pysähtynyt edullisista vientisuhdanteista ja sen synnyttämästä parantuneesta maksutaseesta huolimatta. Kun Kekkosen hallitus vaatii nyt lisää erikoisvaltuuksia, niin tapahtuu se tarkoituksella jatkaa ja kiihdyttää v. 1948 alettua työläisille ja pienviljelijöille joka suhteessa tuhoisaa politiikkaa.

Hallituksen esityksessä ovat työläisten ja pienviljelijäin kannalta vaarallisimmat seuraavat kohdat: pyöreän puutavaran vientisäännöstely, rakennussäännöstelyn ulottaminen koskemaan kaikkia sellaisia rakennuksia, jotka on tarkoitettu lämpimiksi huoneiksi, vaikkei niissä olisi lämmityslaitteita, sähkövoiman kulutuksen säännöstely, oikeus siirtää kunnille mielin määrin työttömyysrasituksia, oikeus antaa määräyksiä työläisten työajan pitentämisestä kaikille muille työntekijöille paitsi ei lapsille, oikeus estää työläisten palkkataistelut, sekä oikeus määrätä hinnoista ja palkoista hallituksen haluamalla tavalla.

Edellä mainitut ja monet muutkin työläisiä ja pienviljelijöitä vastaan suunnatut valtuudet yrittää hallitus viedä lävitse kytkemällä tähän lakiin, ilman mitään perusteltua aihetta huoneenvuokrasäännöstelyn, se on säännöstelyn, joka juuri hallituspuolueiden toimesta irroitettin valtalaista pari vuotta sitten. Hallitus ilmeisesti ajattelee, että työläiset ja pienviljelijät sekä alempi palkkaiset henkisen työn tekijät kuullessaan sosialidemokraattisporvarillisen hallituksen uhkaavan joukkohäädöillä meidän köyhimpiä kansalaisimme, säikähtävät ja antavat vastustuksetta paukahtaa silmäänsä tuon ed. Leskisen mainitseman nyrkiniskun. Minulla on kuitenkin sellainen käsitys, että hallitus ja ed. Leskinen laskevat väärin. Maamme työläiset, pienviljelijät ja alempipalkkaiset henkiset työn tekijät tietävät, että alistumalla hallituksen peukaloruuvipolitiikkaan, ei vältytä asuntokurjuudelta eikä häädöiltä. Molempia on tapahtunut ja tapahtuu paraikaa huolimatta siitä, että on olemassa laki huoneenvuokrien säännöstelystä ja että on olemassa porvarillis-sosialidemokraattinen hallitus, joka tätä lakia soveltaa korottaen vuokria ja häätäen vuokralaisia. Hallituksen suunnitelmat asuntotuotannon supistamiseksi, työttömyyden lisäämiseksi, palkkojen polkemiseksi ja työtätekevien sosiaalisten etujen ja oikeuksien kaventamiseksi lisäävät kurjuutta ja epävarmuutta myöskin asuntotilanteessa. Ellei rakenneta asuntoja, lisääntyvät häädöt. Ellei ole rahaa maksaa vuokraa, merkitsee sekin häätöä. Asuntokurjuutta voidaan helpottaa vähentämällä hallituksen erikoisvaltuuksia eikä niitä lisäämällä. Rakentamalla lisää asuntoja, hyväksymällä huoneenvuokralaki sellaisena kuin se esiintyy ryhmämme nyt käsiteltävänä olevassa lakialoitteessa sekä käyttämällä hinnantasausvaroja vuokraepäkohtien tasoittamiseen, voidaan häädöt estää, ei muuten.

Tämän asian yhteydessä tullaan ryhmämme taholta käsittelemään seikkaperäisesti hallituksen esityksen pahimpia kohtia. Minä kajoan siksi niihin muutamiin vain aivan lyhyesti.

Pyöreän puutavaran vientisäännöstelyn tarkoittaa hallitus keinoksi asettaa ja saattaa ensisijaisesti maaseudun pienviljelijät, metsä- ja uittotyöläiset puolustuskyvyttömiksi vientiteollisuuskapitalisteja vastaan, ja toissijaisesti pyrkii hallitus esityksellään pyöreän puun vientisäännöstelystä vaikut-

tamaan alentavasti koko työtätekevän luokan palkkatasoon. Mitä on merkinnyt pyöreän puun vientivapaus esimerkiksi kuluvana vuonna pienviljelijöille ja maaseudun palkkatyöläisille? Laskelmien mukaan viedään kuluvana vuonna pyöreätä puuta noin 5,2 milj. kuutiometriä. Ottamalla huomioon mm. kaivospuun hinnan, joka lienee siinä 4,000—5,000 mk kuutiometri, saadaan kokonaisluvuksi summa, joka nousee rahassa yli 20,000 milj. markkaan. Tällaisen puutavaramäärän hakkuu ja kuljetus tarjoaa työtä huomattavan suurelle joukolle metsä- ja uittotyöläisiä. Se tarjoaa rahallista tuloa suurelle joukolle pienviljelijöitä. Se on merkinnyt, ettei kapitalistien ote ole ollut läheskään täydellinen maaseudun työtätekevien palkkaolojen ja muiden elinehtojen suhteen. Kun pääministeri eräässä äskettäin pitämässään „suuressa puheessaan" julisti vakauttamisen tapahtuneeksi ja otti väittämänsä ainoaksi todisteeksi lisääntyneet säästöt, niin lienee syytä kysyä häneltä, tuliko hän ehkä ajatelleeksi tätä pyöreän puun vientivapautta eräänä säästöjen huomattavana lisääjänä. Jos hän tuli ajatelleeksi asian sen puolen, niin mahtoiko hän sitten ajatella, että ajamalla pyöreätä puuta vientisäännöstelyyn hän taitaakin sahata poikki sitä oksaa, jolla hän istuu, so. pienviljelijäin kannatusta. Tulkoon tässä sanotuksi vielä sekin, ettei pyöreän puun vientisäännöstely vaikuta polttopuun hintaan sitä eikä tätä, kuten väittävät kuuleman mukaan oikeistososialidemokraattiset johtajat kansalaisia pettäessään. Polttopuu ei ole vientitavaraa. Polttopuun hinnan korkeus johtuu Fagerholmin hallituksen alulle panemasta halkojen hakkuun supistamisesta ja siitä, että Kekkosen hallitus tietoisena halkovarastojen näin syntyneestä niukkuudesta vapautti polttopuun hintasäännöstelystä yrittämättäkään käyttää polttopuun hintojen alentamiseen mm. hinnantasausrahaston varoja. Olen jo aikaisemmin sanonut tältä paikalta, että pyöreän puun käyttäminen ns. kovana valuuttana kiinteäin polttoaineiden hankinnassa on mahdollista, jos se käy tarpeelliseksi, siten, että valtio joko hakkauttaa tarvittavan määrän pyöreätä puuta omista metsistään tai sitten esittää eduskunnalle lain puutavarafirmojen velvoittamisesta hankkimaan tarvittavan määrän pyöreätä puuta joko omista metsistään tai ostamalla. Keino on yksinkertainen, mutta tehokas.

Rakennussäännöstelyn tiukentaminen ja ulottaminen koskemaan myös pienviljelijäin navettoja, sikaloita, lammasvajoja jne. on jo sellaisenaan tyypillinen kuva maalaisliittolaisten johtaman hallituksen pienviljelijärakkaudesta. Se on sitäkin kuvaavampaa puolueelle, joka Pekkalan hallituskaudella, jolloin rakennustarvikkeista oli todella puute sodan ja sotapolitiikan seurauksena, huuti kurkkunsa käheäksi rakennuslupia ja kaikkea maaseudun rakennussäännöstelyä vastaan. Niin mielenkiintoista kuin olisikin palautella mieliin maalaisliittolaisten puheita siltä ajalta, ei siihen kannata ryhtyä, koska siinä ei ole asian ydin. Siinä on vain osa siitä surkeudesta, mihin saattaa joutua puolue, joka todellisuudessa ajaa suurpääoman etuja suosivaa politiikkaa, mutta katsoo olevansa pakotettu kannatusta saadakseen teeskentelemään pienviljelijäystävällisyyttä (Eduskunnasta: Mikäs teidän kanta oli 48?). Nyt ei tarvita rakennussäännöstelyn tiukentamista enempää rakennustarvikkeiden puutteen kuin työvoiman puutteenkaan takia. Molempia on riittämiin, työvoimaa vieläpä yli tarpeen. Mutta hallitus pyrkii rakennussäännöstelyn laajentamisella samaan, mihin se pyrkii pyöreän puun vientisäännöstelylläkin. Rakennussäännöstelyn tarkoituksena on työttömyyden synnyttäminen, palkkojen polkeminen, ja investoinneista puheen ollen niiden suuntaaminen jälleen sotavalmiusvarastojen, sotavarustelujen linjalle. Valtuudet jatkaa työläisten työpäivää tilanteessa, jolloin toista tietä pyritään työttömyyden synnyttämiseen ovat, samoin kuin valtuus työtaistelujen kieltämiseenkin, vain saman asian eri puolia. Yhteistä niille on hyökkäys työntekijäin elinehtoja ja oikeuksia vastaan. Samaa on sanottava myöskin yrityksestä keskittää sähkön säännöstelyvaltuudet hallituksen käsiin. Oman lukunsa muodostaa kysymys hinnoista ja palkoista. Edellä tuli jo esimerkein osoitettua, että tähän saakka ovat sekä Kekkosen että Fagerholmin hallitukset käytelleet tässäkin suhteessa valtuuksiaan työläisiä, pienviljelijöitä ja vähävaraista kuluttajaväestöä vastaan. Hintoja on nostettu jakuvasti, mutta samalla on estetty työntekijäin palkkojen vastaava nousu. Kaikki tämä on tapahtu-

nut valtalain hallitukselle suomien valtuuksien nojalla. Siksi ei tällaisten valtuuksien antaminen hallitukselle, vieläpä niiden laajentaminen, ole mitenkään puolustettavissa. Hintarintamalla ei käsityksemme mukaan saada korjausta aikaan ellei päättävästi panna sulkua välttämättömyystarvikkeiden nousulle ja erikoisella lailla määritellä tarvikkeiden hintojen määrittelyn perusteita. Työntekijöiden palkkojen määrittelyssä olisi perustaksi asetettava nykyhetken taloudellisia edellytyksiämme todella vastaava vähimmäiselintaso ja sallittava palkkojen nousta sitä mukaa kuin kohoava tuotanto ja markkinasuhdanteet sen sallivat. Hallituksen ei pitäisi missään tapauksessa estää tai yrittää estää työläisten palkkojen nousua siinä tapauksessa, että työntekijät ja työnantajat siitä keskenään sopivat. Elinkustannusindeksin perusteita määrättäessä olisi otettava huomioon työntekijäjärjestöjen esittämät näkökohdat. Jotta hinta- ja palkkarintamalla saavutettaisiin työntekijöille ja vähävaraisille kuluttajapiireille oikeudenmukainen asema, olisi työtätekevien järjestöjen osuutta hintoja ja palkkoja valvovissa elimissä lisättävä niin, että ne muodostaisivat siellä ratkaisevan enemmistön. Hallituksen ja hallituspuolueiden olisi syytä muistaa, että työläiset ja pienviljelijät muodostavat tämän kansan valtavan suuren enemmistön ja samalla sen tuotantoelämän perusvoiman. Näillä piireillä ei kuitenkaan ole juuri mitään sananvaltaa heidän elämäänsä niin ratkaisevasti vaikuttavissa hintojen ja palkkojen valvontaelimissä. Siellä määräävät kapitalistipiirien edustajat riippumatta siitä kantavatko he sos. dem.-puolueen tai maalaisliiton jäsenkirjoja. Siksi ehdotetaankin meidän lakiesityksessämme sellaisen hintojen ja palkkojen valvontatoimikunnan muodostamista, jonka kokonpanon muodostaa ratkaisevalta osaltaan työtätekevien ja pienviljelijäjärjestöjen hyväksymät edustajat. Tällainen elin riittävillä valtuuksilla varustettuna kykenisi saamaan aikaan työtätekeville oikeudenmukaisen järjestyksen siihen sekamelskaan ja työtätekevien elinehdoilla kenotteluun, mikä nyt tässäkin suhteessa vallitsee ja jota sekamelskaa hallitus pyrkii valtuuksiensa turvin lisäämään.

Hallituksen valtalakisuunnitelmien lävitse paljastuu erittäin suurisuuntainen hyökkäysliike työläisten, pienviljelijäin ja muiden vähävaraisten kansalaispiirien elinehtoja vastaan. Hallitus ei voi eikä liioin yrittäkään salata sitä, että kaikki sen työtätekeviä kohtaan suuntaamat kiristyssuunnitelmat ovat vain toisinto niistä toimenpiteistä, joita paraikkaa pannaan toimeen muuallakin sotaa valmistelevassa kapitalistisessa maailmassa. Siitä johtuu, että hallituksen nyt pyytämät lisävaltuudet ja tapa, millä niiden läpiviemistä ajetaan, on vain verhottu nyrkinisku kansaa, sen rauhaa ja elinehtoja vastaan. Jos se onnistuu, seuraa pian uusia entistään tehostetumpia iskuja. Mainitsin jo lausuntoni alussa, ettei hallituksen erikoisvaltuuksien laajentamiseen ole perusteltua aihetta. Sitävastoin puhuvat kaikki tosiasiat niiden supistamisen puolesta. Siinä tarkoituksessa onkin ryhmämme taholta jätetty perustuslakivaliokunnan mietintöön liitetyssä III vastalauseessa ehdotetut lakiesitykset. Toivon, että suuri valiokunta päättäisi ehdottaa eduskunnalle näiden lakiesitysten hyväksymistä.

Ed. Meinander: Herr talman! Jag vill inskränka mig till att nämna några ord om hyresbestämmelserna i det nya maktlagsförslaget. Det måste utan tvivel betraktas som ett bakslag, att regeringen ansett sig vara tvungen att inkomponera hyresregleringen i maktlagen och således föra utvecklingen tillbaka till det stadium på vilket den befann sig för ett par år sedan. Jag tror dock inte att denna lagtekniska nyordning är av sådan bärvidd, att det finns skäl att för den sakens skull göra några svårigheter för regeringen. Regeringen har nämligen meddelat, att den i huvudsak kommer att följa de principer för hyresregleringen som ingick i den tidigare hyreslagen, och jag tror att det inte finns orsak tro att någonting annat skulle hända. Och under sådana förhållanden är det ju närmast fråga om en lagteknisk redigering, som visserligen kan ha stor principiell betydelse, men vars praktiska verkningar det inte är skäl att överdriva.

Jag tror dock att det finns goda skäl för att göra hyresbestämmelserna i maktlagen något mer detaljerade än vad regeringen föreslagit. I synnerhet vore det av vikt att i själva lagtexten införa vad som

i hyreslagen är sagt om principerna för hyrornas beräknande. Detta är en så pass viktig fråga, att riksdagen inte borde ge fria händer åt regeringen att avgöra den enligt sitt förgottfinnande.

Det går också utan lagtekniska svårigheter att skriva om vederbörande paragraf så att dessa principer, om vilka för övrigt ingen meningsolikhet torde råda, kommer med.

Frågan om när den nästa hyresförhöjningen skall verkställas ligger svårare till. Enligt stabiliseringsprogrammet förutsätts bara en enda hyresjustering under nästa år, nämligen den 1 oktober, och regeringen har i motiveringen till maktlagen låtit förstå att den kommer att följa stabiliseringsprogrammet på denna punkt. Jag tror att man inte kan annat än beklaga att denna fråga ånyo läggs på långbänken. Det är naturligtvis en känslig fråga, och det finns vida medborgarkretsar, för vilka en tidigare hyresförhöjning skulle innebära en ekonomisk påfrestning. Men å andra sidan tror jag att grundfelet i vår nuvarande hyres- och bostadspolitik ligger i att hyrorna i de gamla lägenheterna alltför mycket kommit att släpa efter. Och det är beklagligt att stabiliseringsprogrammet nu går in för att konservera detta missförhållande. Jag hade gärna för min del varit med om en bestämmelse, som något hade ökat takten, men jag anser mig inte kunna ta på mitt ansvar att i denna viktiga punkt gå in för en politik, som kunde äventyra hela stabiliseringsprogrammet. Jag tror det därför är bäst att nöja sig med datum första oktober. Men som en liten tröst — för den händelse det kan betraktas som en tröst — kunde man gärna formulera om bestämmelsen så att man åtminstone kunde säga att hyresförhöjningen skall ske senast den första oktober. Detta för att inte uttryckligen omöjliggöra ett snabbt handalag, för den händelse man kanske något senare bedömer detta vara möjligt.

De principer, för vilka jag här gjort mig till tolk, finns återgivna i lagtextform i den första reservationen till grundlagsutskottets betänkande. Och jag vill nämna att denna åsikt föll genom lottdragning i grundlagsutskottet. Det är inte heller någon hemlighet att utskottets majoritet egentligen var på samma linje som jag.

Om man jämför denna ståndpunkt med den som kommer till synes i Lappi-Seppäläs motion, som enligt vad som meddelats omfattas också av fastighetsägarna, är skillnaderna egentligen inte så stora. Lappi-Seppälä vill i sin motion föra ytterligare några bestämmelser över från den nuvarande hyreslagen till den nya maktlagen. Den viktigaste av dem gäller principen för vräkning av familjer. Regeringen har meddelat att just dessa bestämmelser enligt dess mening något borde justeras från och med ingången av nästa år. Det har visat sig att de sociala vådorna av den, särskilt med hänsyn till barnrika familjer, blivit så pass stora att de i vissmån borde skärpas. Regeringens planer i detta sammanhang har presenterats för grundlagsutskottet. Efter att ha tagit del av dem, har jag åtminstone inte för min del ansett mig kunna bidra till ett försvårande av regeringens strävanden på denna punkt. Vidare skiljer sig Lappi-Seppäläs motion från min åsikt i detta sammanhang i den punkt som bestämmer om tiden för nästa hyresförhöjning. Här har jag böjt mig inför stabiliseringsprogrammets imperativ, och jag tror att jag haft mycket goda skäl för detta.

För stora utskottet vill jag, herr talman, med andra ord rekommendera den första reservationen i grundlagsutskottets betänkande.

Ed. Murto: Herra puhemies! — Sosialidemokraattiseen eduskuntaryhmään kuuluva ed. Leskinen piti viime tiistaina täällä eduskunnassa puheen, joka on sen laatuinen, ettei sitä voi vaitiollen sivuuttaa. Ed. Leskinen lainasi puheestani, jonka olen pitänyt eduskunnassa joulukuussa v. 1949 ja joka koski pyöreän puun säännöstelyä. Ed. Leskinen otti mm. seuraavan lainauksen: „Viennin harjoittajien kesken on syntynyt epätervetta kilpailua, joka on vienyt hintojen huomattavaan laskuun. Hintojen laskeminen on aiheuttanut puolestaan sen, ettei laajoilla alueilla voida lainkaan saada kantohintaa". Tämän esitti herra Leskinen minun mielipiteenäni, vaikka eduskunnan pöytäkirjoista käy selville, että nämä lauseet sisältyvät perustuslakivaliokunnan mietintöön ja ovat todennäköisesti perustuslakivaliokunnan sihteerin kirjoittamia eikä minun. Mitä meidän tällaisesta me-

nettelystä on sanottava? Kun tämä tapaus on sattunut täällä eduskunnassa, niin ei liene parlamenttaarisen kielen käytön eikä muutenkaan parlamenttaaristen tapojen vastaista, jos nimitän ed. Leskisen tekoa suomenkielen mukaisella nimellä ja sanon, että kysymyksessä on tahallinen eduskunnan pöytäkirjoissa olevan puheeni väärentäminen. Että todellakin on kysymys eduskunnan asiakirjojen väärentämisestä, sitä todistaa myöskin se, että Suomen Sosialidemokraatin pahainen pakinoitsija on kiiruhtanut liittämään ainehistoonsa edellä esitetyt lauseet ja tarjoaa ne lukijoilleen minun sanomanani. Hänen tapanaanhan on piehtaroida sellaisten asioiden parissa, joista totuus on mahdollisimman kaukana.

V. 1949 oli puhetta säännöstelytoimenpiteistä, jolloin maalaisliittolaiset esittivät sellaisia säännöstelymenetelmiä, että metsänomistuksen suuruuden perusteella olisi muodostettava komitea, joka olisi määrännyt, mitä vietäisiin, mihin vietäisiin ja millä hinnoilla. Meidän taholtamme ei tällaista esitystä hyväksytty, vaan me vaadimme, että pienmetsänomistajien edut turvattaisiin antamalla säännöstelyvaltuuksia sellaiselle komitealle, jossa ratkaiseva valta päätöksien tekoon olisi pienmetsänomistajilla eikä suurilla, kuten maalaisliittolaiset olivat esittäneet. Tämä on aivan toisenlaista puhetta säännöstelystä kuin maalaisliittolaisten ja sosialidemokraattien puheet ovat. Jos ed. Leskinen olisi halunnut esittää oikeita ajatuksia, niin hänen olisi pitänyt lainata kyseessä olevasta puheestani seuraava kohta: „Valtalakia voidaan käyttää kahdella tavalla joko niin että se yksinomaan tai ainakin suuremmalta osalta palvelee liikemiehiä ja teollisuudenharjoittajia yleensä. Toinen tapa on valtalain perusteella hoitaa asioita kansanedun mukaisesti. Minun on syytä sanoa, että porvarillisten piirien taholta ei säännöstelyjärjestelmää ole rakennettu eikä purettu sillä tavalla kuin kansan etu vaatisi. Oikeistososialidemokraattinen hallitus on monessa suhteessa noudattanut liikemiespiirien toivomuksia ja sen mukaisesti suhtautunut säännöstelyjärjestelmän purkamiseen. Ed. Leskinen ei lainannut näitä lauseita, vaan teki, kuten edellä jo kerroin. Tämän lisäksi hän lainasi osan eräästä lauseesta, josta on ollut seurauksena, että asia muuttui eikä kuulija voinut saada oikeaa käsitystä. Katsotaanpa, miten ed. Leskinen menetteli. V. 1949 joulukuussa pitämässäni puheessa oli seuraava lause: „Sen vuoksi on välttämätöntä tässä suhteessa säännöstelytoimenpiteisiin ryhtyä, mutta sen tulo tapahtua siten, etteivät suurmetsänomistajat pääse ratkaisevalla tavalla asiaan vaikuttamaan. Me tulemmekin myöhemmässä vaiheessa tämän asian käsittelyn yhteydessä tekemään tämänsuuntaisia esityksiä". Ed. Leskinen otti tästä lauseesta vain kahdeksan ensimmäistä sanaa ja koetti todistaa, kuinka allekirjoittanut muka olisi noin kaksi vuotta sitten puolustanut sellaista säännöstelyä, jonka ed. Leskinen haluaa nyt panna toimeen ja jota hallitus on esittänyt, vaikeuttaakseen siten pienviljelijäväestön ja pienmetsänomistajien asemaa ja samalla lisätä työttömyyttä metsätyöläisten keskuudessa. Kuten jokainen voi havaita ei kysymyksessä olevasta puheesta, jonka ed. Leskinen on täällä ottanut esille, voi saada mitään tukea sellaisille toimenpiteille, että pyöreä puutavara olisi nyt pantava sellaiseen säännöstelyyn, kuin hallitus on esittänyt, koska se tapahtuu vastoin metsänomistajien etua ja tahtoa. Jos tilanne muuttuu sellaiseksi, kuin se oli vuonna 1949, niin ryhdyttäköön silloin säännöstelytoimenpiteisiin ja sillä tavalla, että siitä on hyötyä nimenomaan metsänomistajille eikä teollisuuskapitalisteille, jotka kaikissa vaiheissa haluavat ryöstää talonpojan metsät miltei ilmaiseksi. Tällainen puhe säännöstelystä on kokonaan toista, ja on aivan toisenlaisesta säännöstelystä kysymys, kuin suurliikemiesten käsissä olevan lisenssitoimikunnan säännöstely on. Mutta ed. Leskinen ei halunnut esittää asiaa sellaisena kuin se todellisuudessa on, vaan hän koettaa hakea lausunnostani tukea hallituksen toimepiteille ja hänen kannanotoilleen.

Ed. Leskiselle on vielä syytä sanoa, että vuonna 1949 pitämässäni puheessa ei ole mitään sellaista, joka olisi ristiriidassa sen kannan kanssa, joka meillä on tähän asiaan nähden tällä hetkellä. Ed. Leskisen on turha koettaa uskotella, että pankinjohtajat ja muut kapitalistiedustajat, joita istuu täällä eduskunnan oikeistossa, olisivat sosialidemokraattien kanssa yksimielisiä, elleivät nämä toimenpiteet nimenomaan palvelisi suurkapitalistien etuja. Meidän ryhmämme johtotähtenä on aina ollut ja

tulee vastaisuudessakin olemaan pyrkimys sellaisiin ratkaisuihin, jotka auttavat varsinaista kansaa ja rajoittavat suurkapitalistien ahnaita pyyteitä. Oikeistososialidemokraatit ovat jälleen tämän asian yhteydessä liittoutuneet kokoomuslaisten kanssa ja yhdessä koettavat nyt painostaa maalaisliiton eduskuntaryhmän takapenkkiläisiä, joilla ainakin muuttamilla on sen verran säilynyt kosketusta varsinaiseen kansaan, etteivät ilman muuta ole olleet valmiita luopumaan kaikista lupauksistaan, joita ovat valitsijoilleen antaneet.

Mitä tulee keinotteluun, jota välitysliikkeet harjoittavat Tornionjokilaaksossa kuin muuallakin ja josta kaksi vuotta sitten pitämässäni lausunnossa oli puhetta, niin arvostelin silloin tällaista keinottelua ja arvostelen sitä tälläkin hetkellä. Sehän on aivan toinen kysymys kuin kysymys niistä pienviljelijöistä, jotka myyvät metsää.

Hallituksen taholta selvitetään, että pyöreän puutavaran säännöstelyyn ottamisesta on se hyöty, että saadaan muka valtti ulkomaankauppaan. Tämä on hyvin suuresti liioiteltua puhetta, eikä sillä ole juuri mitään merkitystä käytännöllisessä elämässä. Pyöreän puutavaran vientiä harjoitetaan etupäässä sellaisiin maihin, joissa sitä ei voida käyttää minään valttina. Tämän kokemuksen olemme saaneet monien vuosien kuluessa.

Tämän minä olen halunnut esittää oikaisuksi ed. Leskisen puheenvuoron johdosta siltä varalta, että joku kuulijoista saattoi erehtyä ottamaan todesta ed. Leskisen puheen (Ed. Pessi: Ei sitä kukaan todesta ottanut!).

Ed. Mustonen: Herra puhemies! Sen jälkeen kuin hallituksen oli pakko todeta, että sen erillinen esitys pyöreän puutavaran viennin säännöstelystä ei saa eduskunnassa riittävää kannatusta, kun siitä sen vuoksi ei olisi tullut lakia, on hallitus sisällyttänyt nämä valtuudet käsiteltävänä olevaan valtuuslakiesitykseensä. Hallituksessa ja hallituspuolueiden johdossa on nähtävästikin laskelmoitu, että kun näin menetellään, kun nämä valtuudet muun tarpeelliseksi tunnustettavan ohella sisällytetään samaan lakiesitykseen, niin eduskunnan on pakko se sellaisenaan hyväksyä. Eduskunta pyritään asettamaan pakkotilaan. Hallitus ja hallituspuolueet hyvään uhkapelurityyliin asettavat kysymykset siten, että eduskunnan on annettava hallitukselle sellaisiakin valtuuksia, joita se ei halua antaa ja joita jo ennakolta tiedetään hallituksen tulevan käyttämään yleisen edun vastaisesti, vähävaraisen kansanosan vahingoksi. Tai ellei näitä valtuuksia suostuta antamaan, hallitus tulee johtamaan maan talouselämän täydelliseen kaaokseen. Näin on kerrottu tämän kysymyksen asettaneen julkisuudessakin mm. ministeri Rantalan joitakin aikoja sitten Joensuussa pitämässään uhkauspuheessa. Onko kysymyksen hallituksen tavalla näin kaikki yhden valtin varaan tapahtuva asettelu hyvän parlamentaarisen hengen mukaista, on kysymys, joka tässä yhteydessä tulee pakostakin mieleen.

Mitä sitten sanotaan olevan niiden syiden, joiden vuoksi pyöreän puutavaran vienti pyritään väen väkisin saattamaan säännöstelyyn? Hallituksen esityksen perusteluissa sen sanotaan olevan tarpeellisen kauppapoliittisista syistä. Maailman raaka-ainemarkkinoiden todetaan kiristyneen ja kokemusten osoittaneen, että eräiden elintärkeiden tavarain saanti on turvattavissa ainoastaan siten, että taataan tuottajamaille välttämättömiä vastasuorituksia. „Suomen viemistä raaka-aineista on pyöreä puutavara ehdottomasti tärkein ja kysytyin", sanotaan hallituksen esityksen perusteluissa ja viitataan kiinteiden polttoaineiden saantivaikeuksiin. Lisäksi on eräässä yhteydessä viitattu siihen, että Belgia ei olisi halukas toimittamaan meille laivalevyjä ja ratakiskoja, ellemme toimita sanottuun maahan sen haluamaa kaivospuuta.

Näin asia saattaa jossain määrin olla. Mutta tämän johdosta on mielestämme syytä sanoa, että yksityisten pienmetsänomistajain metsistä hakattavan kaivos- ja paperipuun maastaviennin säännöstely tämän vuoksi ei ole vähimmässäkään määrin välttämätöntä. Se ei ole välttämätöntä sen vuoksi, että valtio onneksemme on suuri metsänomistaja. Sen metsistä hakataan vuosittain huomattava määrä pinotavaraa. Viime hakkuukautena myi metsähallitus yksistään pystyyn myynneissä 710,000 kuutiometriä kuusipaperipuuta, 300,000 kuutiometriä mäntypaperipuuta ja 200,000 kuutiometriä kaivospuuta. Yhteensä kohosivat metsähallituksen pystyyn myynnit yli

1,200,000 kuutiometrin. Lisäksi tietystikin tulevat metsähallituksen toimittamat omat hakkuut. Alkaneen hakkuukauden hakkuut valtion metsästä eivät jääne viimeisen hakkuukauden määriä pienemmiksi. Tämä huomattavan suuri pyöreän puutavaran määrä on hallituksen käytettävissä ja vietävissä sinne, mihin sen vienti eräiden välttämättömyystarvikkeiden tuonnin turvaamiseksi on tarpeellista. Tästä syystä, niinkuin jo sanoin, talonpoikaisten pienmetsänomistajien metsistä hakattavan puutavaran viennin säännöstelyyn ja viennin supistamiseen ei ole pienintäkään aihetta.

Pyöreän puutavaran viennin säännöstelystä ja viennin ohjaamisesta sinne, mihin se kauppapoliittisista syistä ehkä saattaa olla hyödyllistä, puhuttaessa on kaiken lisäksi otettava huomioon sellainenkin julkisessa keskustelussa tähän asti kokonaan koskettelematon tosiasia, että ensi kesän laivaukseen tarkoitetusta pinotavarasta huomattava määrä on jo hakattu ja jo myytykin. Ostajat ovat lukuisissa tapauksissa jo maksaneetkin myyjille osan ensi laivauskautena toimitettavaksi tarkoitetun tavaran hinnasta. Ei ole ollenkaan sanottu, että ostajat suostuvat ilman mitään hyvityksiä peruuttamaan kauppansa siinäkään tapauksessa, että myyjä kykenee maksamansa kauppahinnan osan takaisin. Tämä tosiasia suuresti mutkistaa ja vaikeuttaa säännöstelyn käyttämistä ensi vuonna kauppapoliittisena valttina, vaikka siihen, niinkuin myönnämme, ehkä jossakin määrin olisi aihetta.

Viime lokakuun 2 päivänä antamassaan vastauksessa eräseen eduskuntakyselyyn ministeri Rantala on pitänyt pyöreän puutavaran viennin säännöstelyä ja supistamista tarpeellisena mm. sen vuoksi, että vain siten voidaan turvata kotimaiselle teollisuudelle raaka-aineen saanti ja samalla estää metsien mahdollinen liikahakkuu. Tämän johdosta on huomautettava, että puuta raaka-aineenaan käyttävä teollisuutemme työskentelee, sähkövoiman puutteesta johtuneita tilapäisiä häiriöitä huomioon ottamatta, täydellä kapasiteetillaan. Se ei pode raakapuun puutetta. Asiantuntijain käsityksen mukaan metsiemme liikahakkuita ei nykyisellään tapahdu. Asiantuntijain laskelmien mukaan metsiemme vuotuisen lisäkasvun pitäisi kohota lähes 41 miljoonaan kuutiometriin. Vuosittaiset hakkuut viime vuosina ovat olleet sisävastoin vain seuraavanlaiset: Hakkuukautena 1948—49 30 milj. kuutiometriä, hakkuukautena 1949—50 22,4 milj. kuutiometriä, hakkuukautena 1950—51 33 milj. kuutiometriä, ja kohonnevat ne tämän hakkuukauden kuluessa noin 35 milj. kuutiometriin. Puheet liikahakkuista valtakunnan metsät kokonaisuutena ottaen ovat näin ollen tyhjää puhetta.

Eräissä sanomalehdissä on pyöreän puutavaran viennistä kirjoitettaessa pyritty osoittamaan, että se koko kansantalouden kannalta asiaa katsellen on hyvin epäedullista, epätaloudellista. Sen sijaan, että puutavaraa viedään maasta raakana, se pitäisi — näin kirjoitetaan — jalostaa selluloosaksi tai paperiksi. Siten menetellen voitaisiin järjestää jatkuvasti lisääntyvälle työntekijämäärälle työtä, ja kansantulo tuntuvasti lisääntyisi. Tällä ajatuksella on oma oikeutuksensa. Myöskin me kansandemokraatit olemme sitä mieltä, että raakapuun samoin kuin muidenkin raaka-aineiden ja puolivalmisteiden maasta vienti pitäisi saada supistumaan mahdollisimman vähiin jalostamalla se mahdollisimman pitkälle. Mutta tällä hetkellä ja lähiaikoina tällä ajatuksella ei ole minkäänlaista käytännöllistä merkitystä. Puu-, paperi- ja selluloosateollisuutemme eivät nyt kykene käyttämään raakapuuta sen enempää kuin käyttävät. Tänä vuonna vietäneen maasta erilaista pyöreätä puutavaraa noin 5 milj. kuutiometriä. Tästä puutavaramäärästä saataisiin lähes 1 milj. tonnia selluloosaa. Mutta meillä ei ole tehtaita, joissa tämä työ saataisiin suoritettua. Sellaisen puutavaramäärän selluloosaksi jalostamiseen tarvittaisiin nykyisten lisäksi kymmenkunta keskikokoista selluloosatehdasta. Niiden rakentamiseen tarvitaan parhaassakin tapauksessa monta vuotta. Sen vuoksi tällä sinänsä oikealla ajatuksella ensi vuoden oloja ajateltaessa ei ole, niinkuin sanoin, mitään käytännöllistä merkitystä.

Hallituksen esityksen hyväksymistä puoltaen on eräissä yhteyksissä puhuttu paperipuun kohtuuttoman korkeista kantohinnoista. Meidän mielestämme asia niin ei ole. Kaikista vähimmin metsätyöpalkat ovat liian korkeita. Kaiken kaikkiaan lienevät teollisuuden raakapuunhankintakustannukset noin 20—22 kertaa sotia edeltäneen ajan kustannuksia korkeammat. Kun

selluloosan samoinkuin muidenkin valmisteiden maailmanmarkkinahinnat ovat ainakin 40—50-kertaiset, niin eivät hankintakustannuksetkaan voi olla kotimaisen teollisuuden raakapuun saannin esteenä tai edes vaikeuttajana.

Sosialidemokraattiset johtajat puhuvat ja kirjoittavat siitä, että paperipuun ja kaivospuun vientivapaus on polttopuun korkeiden kuluttajahintojen aiheuttaja. Ei sitäkään ole millään tavalla todistettu. On totta, että polttopuusta on puutetta ja sen hinta on kohtuuttoman korkea. Muta tässä yhteydessä polttopuun puutteesta ja kohtuuttomista hinnoista puhumalla vain pyritään peittämään vuoden 1948 valtiollisten vaalien jälkeisen hallituksen pahat teot. Halutaan unohdettavan se tosiasia, että pula tässä suhteessa on pääosaltaan seurausta Fagerholmin hallituksen ajoista alkaen harjoitetusta talouspolitiikasta. Nimenomaan mainittu hallitus pyrki synnyttämään niinsanottua tervettä työttömyyttä ja johti maamme asioita siten, että polttopuuhakkuut koko maassa supistettiin mahdollisimman vähiin. Miten vähäistä polttopuun hakkuu verrattuna aikaisempien vuosien hakkuisiin ja tarpeeseen nähden on ollut, siitäkin viralliset numerot puhuvat omaa selventävää kieltään.

Hakkuukausina vuoden 1945 syksystä vuoden 1948 kevääseen mennessä hakattiin yleiseen kulutukseen tulevaa polttopuuta 53,7 miljoonaa kuutiometriä. Sen jälkeen, vuoden 1948 syksystä tämän vuoden kevääseen mennessä on hakattu vain 12,9 miljoonaa kuutiometriä. Se ei tänä viimeksi kuluneena, edellisen kanssa saman pituisena ajanjaksona ole ollut kuin vajaa neljännes aikaisempiin hakkuisiin verrattuna. On selvää, että polttopuuvarastot loppuivat. Viime kevääseen mennessä todettiin tilanteen kehittyneen niin huolestuttavaksi, niin huonoksi, että valtio katsoi olevansa pakotettu antamaan takuun siitä, että se ostaa kaiken koivupolttopuun hintaan, joka vastaa, niinkuin sanonta kuului, hankintakustannuksia ja hankkijain kohtuullisia voittoja. Oltiin pakkotilassa ja oli hyväksyttävä sitä tarkoittava laki. Tästä syystä ja sen seurauksena, että polttopuun hankkijat ovat voineet käyttää hyväkseen syntynyttä polttopuupulaa, hinnat kulutuskeskuksissa ovat sellaiset kuin ovat. Kokonaan merkityksetön polttopuun kantohinta ja metsätyöpalkka niiden kuluttajahinnoissa tietenkään ei ole. Mutta se lienee kuitenkin vain noin 20—25 % kuluttajahinnoista. Jos pyöreän puutavaran maasta vientiä rajoitettaisiin ja päästäisiin sillä siihen, että polttopuun hankintakustannukset kantohintojen ja metsätyöpalkkojen osalta alenisivat, niinkuin sosialidemokraattiset johtajat näyttävät toivovan, esim. puoleen nykyisestään, niin mitään huomattavaa polttopuun kuluttajahinnan alentamista se ei merkitsisi.

Emme näe, että mitkään niistä syistä, joita edellä olen tarkastellut ja joita on esitetty pyöreän puutavaran viennin säännöstelyn puolesta, olisivat huomioon otettavia syitä.

Tämän puutavaran vientivapaudesta on ollut laajoille työtätekeville joukoille suurta hyötyä. Metsien ostot ja metsätyöt ovat suuresti lisääntyneet. Kantohinnat ja metsätyöpalkat ovat kohonneet. Nollaraja, siis se etäisyys liikekeskuksista, joista puutavaraa saadaan kaupaksi, on siirtynyt aikaisempaa paljon kauemmaksi. Valtiolle, sen syrjäisistä metsistä tapahtuvien myyntien lisääntymisen ja kantohinnan kohoamisen seurauksena, siitä on ollut sadoissa miljoonissa laskettava hyöty. Pienten metsäalojen omistajilla on nyt rahaa enemmän kuin ennen ja voivat he käyttää sitä rakennustensa korjaamiseen, rakentamiseen tai muulla tavalla tapahtuvaan taloutensa kohentamiseen. Se on merkinnyt silläkin tavalla tapahtuvaa työtilaisuuksien lisääntymistä. Siitä on ollut välillisesti hyötyä laajojen maaseutualueiden koko väestölle.

Minkä vuoksi siis pyöreän puutavaran viennin säännöstelyä väenväkisin vaaditaan? On sanottu vientiteollisuuden niin vaativan. Me ymmärrämme, että näin tapahtuu. Vakauttamisohjelma, jota eri tavoin pyritään toteuttamaan, on kaikissa suhteissa suurpääomapiirien, nimenomaan vientiteollisuuspiirien toivomusten ja vaatimusten mukainen. Sitä se on tässäkin suhteessa. Se on se hinta, minkä vientiteollisuus eräiden enemmän muodollisten kuin todellisten myönnytystensä hintana vaatii. Jos teollisuuden raakapuun hankintakustannukset säännöstelyn seurauksena, kantohintojen ja metsätyöpalkkojen alenemisen seurauksena alentuvat esimerkiksi 500 markalla kuutiometriä kohti, merkitsee se vientiteollisuudelle ainakin 10,000 miljoonan

markan lisävoittoa. Jos hankintakustannukset alentuvat sille tasolle, missä ne olivat noin vuosi sitten, kohoaa vientiteollisuuden voittojen lisääntyminen tätäkin paljon suurempaan summaan. Mutta se merkitsee — sosialidemokraattiset ja maalaisliittolaisetkin edustajat voisivat ottaa sen huomioon — metsätyöläisten ja pienten metsäalojen omistajain tulojen vastaavaa vähentymistä. Valtiollekin se tulisi merkitsemään tuntuvia menetyksiä.

Viime marraskuun 9 päivänä ilmestyneessä Metsäkeskusseura Tapion toimittamassa Metsälehtinimisessä julkaisussa on eräs puutavara-alan asiantuntija suorittanut arviointia siitä, mitä pyöreän puutavaran vientivapaus on merkinnyt ja mitä sen säännöstely tulisi merkitsemään. Pohjois-Suomen, lähinnä Lapin oloja silmällä pitäen hän arvionaan lausuu mm seuraavaa:

„Meillä on edelliseltä hakkuukaudelta ja kuluvalta syksyltä päivänselviä todisteita siitä, mitä pyöreän puutavaran vienti on vaikuttanut täkäläisillä puutavaramarkkinoilla. Puutavaran kysyntä on vilkastunut, puutavaran ostajat lisääntyneet ja tästä johtuen puutavaran kanto- ja erikoisesti hankintahinnat nousseet. Metsätyötilaisuudet ovat lisääntyneet ja metsätyöpalkat kohonneet. Tämä osoittaa, että pyöreän puutavaran vienti on vaikuttanut täällä edullisesti ennen muuta metsätyöväen ja metsän tuottajien asemaan, mutta samalla tämä edullinen vaikutus on ulottunut koko talouselämäämme, sillä onhan totta, että kun maakunnassa liikkuu rahaa, niin se väistämättömästi etsii tiensä myöskin kaupan, liikenteen ja kaiken talouselämän palvelukseen. Näin ollen tästä pyöreän puutavaran viennistä ovat hyötyneet kaikki, lukuunottamatta täkäläisiä suuria puutavarayhtiöitä, joiden voittoprosentti lisääntyneen kilpailun takia ei ole päässyt nousemaan siinä määrin, kuin olisi ollut mahdollista, jos ne yksin olisivat saaneet hoitaa täkäläiset puutavarakaupat".

On huomattava, että kirjoittaja pitää selviönä, että puutavaran viennin säännöstely johtaa siihen, että muutamat meidän suurista puutavarayhtiöistämme pääsevät määräämään yksin puutavaran ostot ja hakkuut. Pyöreän puutavaran viennin säännöstely antaisi siis suurille yhtiöillemme aseet kilpailijoittensa karkoittamiseen. Mihin se johtaisi, siitä tämä kirjoittaja asiantuntemuksensa mukaan lausuu: „Me tiedämme myöskin, että sinä päivänä, jolloin tämän maakunnan puutavaraostot jäävät yksinomaan suuryhtiöiden tehtäväksi, puutavaran hinnat romahdusmaisesti alenevat ja tätä alenemista seuraa ennen pitkää metsätyöpalkkojen alentaminen". Hänen päätelmänsä kuuluu: „Siihen tällä maakunnalla ei ole varaa".

Mielestämme tämän alansa asiantuntijan lausunto on laittamattomasti sanottu. Me haluamme siihen vain lisätä, että siihen ei olisi varaa koko maalla. Laajojen työtätekevien joukkojen elinetuja ei saa uhrata vain muutamien suuryhtiöittemme voittojen lisäämiseksi. Siihen ei ole pakkoa. Tilanne ei ole sellainen kuin eräs maalaisliittolainen kokousedustaja äskettäin Kajaanissa pidetyssä maalaisliittolaisten piirikokouksessa toivottomuuden vallassa sanomalehtiselostuksen mukaan on lausunut, että „tämä talonpoikaisille metsänomistajille karvas kalkki lienee pakko juoda pohjaan asti". Pakkoa siihen ei ole, jos vain sosialidemokraattiset ja maalaisliittolaiset edustajat tämän asian pian alkavassa ratkaisevassa käsittelyssä haluavat ja uskaltavat asettua meidän kanssamme valisijoittensa elinetujen kannalle.

Ed. Lappi-Seppälä: Herra puhemies! Valtalain hyväksyminen siinä muodossa kuin se nyt esitellään eduskunnalle, olisi nimenomaan asuntopolitiikkamme tulevaisuuden näköaloja ajatellen erittäin turmiollista. Lakialoitteessa n:o 115, joka on allekirjoittaneen nimissä, on tarkoitus ottaa valtalakiin nyt voimassaolevasta huoneenvuokria ja huoneenvuokrasuhteita säännöstelevästä laista eräitä sen oleellisimpia pääkohtia, joka seikka estäisi hallitusta ryhtymästä liian vapaasti mielin määrin säännöstelemään vuokria ja vuokrasuhteita. On nimittäin todettu, etteivät hallitukset suinkaan ole osoittaneet riittävää objektiivisuutta suhtautumisessaan toisaalta vuokranantajiin ja toisaalta vanhojen talojen päävuokralaisiin, mikäli ovat itse saaneet harkita menettelytapoja. Onkin sen vuoksi paikallaan, — jos nyt väen väkisin tahdotaan tätä onnetonta vuokrasäännöstelyä jatkaa, — että valtuuslakiin otetaan rajoittavia määräyksiä, jotka takaavat asuntojen omistajille edes jonkin-

laisen oikeusturvan. Onnellisinta luonnollisesti olisi, että tästä täysin epäonnistuneeseen tilanteeseen johtaneesta vuokrasäännöstelystä luovuttaisiin. Vai mitä sanoisivat sosialidemokraatit tai maalaisliittolaiset esimerkiksi senkaltaisesta leipäviljanhinnan säännöstelystä, joka määräisi viljalle neljä erilaista hintaa viljan laadusta täysin riippumatta vai siitä riippuen, minä päivänä vilja on pellolta korjattu tai leipä uunissa paistettu? Näinhän on kuitenkin asuntojen kohdalla. Asuntojen vuokriin ei vaikuta lainkaan niiden laatu, siis niiden koko, sijainti tai mukavuudet, vaan niiden valmistumisvuosi on ratkaiseva vuokria määrättäessä. Vuokrasäännöstelyhän on muodostunut eräänlaiseksi kaupunkilaisten apulanta-avustukseksi tai asumispalkkioksi, josta vain eräs suppea ryhmä, vanhojen talojen päävuokralaiset, saavat nauttia vuokraisäntänsä kustannuksella. Suurin osa kansastamme, ottaen huomioon maaseudun, asuu nimittäin omissa asunnoissaan, joten tämä vanhojen talojen päävuokralaisten ryhmä edustaa etuoikeutettua ryhmää, jota tässä nyt suositaan, on todellakin varsin suppea. Tästä järjettömyydestä olisi todella päästävä.

Valtion tulo- ja menoarvion tasapainoon saattamista on viime vuosina vaikeuttanut ja tänä vuonna vaikeuttaa vielä enemmän mm. se, että valtion on pakko lisätä Aravamäärärahoja, jotta asuntorakennustoiminta ei aivan kokonaan pysähtyisi. Nämä määrärahat johtuvat suurelta osalta myös vuokrasäännöstelyn täysin taitamattomasta toteuttamisesta kuluneen kymmenen vuoden aikana. Vuokrasäännöstelyhän on yksityisen asuntorakennustoiminnan lamauttanut miltei kokonaan ja niin on valtion vuosi vuodelta jatkuvasti lisättävä Arava-määrärahoja yhtä vaikeammaksi muodostuvan asuntotuotannon käynnissäpitämiseksi.

On syytä muutamilla numeroilla teille, hyvät kansanedustajat, osoittaa, miten aivan luonnoton, yksinomaan poliittisista syistä ylläpidetty vuokrataso on vaikuttanut yleiseen kustannustasoon. Hiljattain valmistuneessa uudessa elinkustannusindeksissä on vuokran osuus vain 5,6 %, mutta vuonna 1938 olivat ns. indeksiperheen vuokramenot 13,4 %. Lämmön ja valon osuus nykyisessä indeksissä on 5,8 % eli siis suurempi kuin vuokran. Tupakkamenojen osuus on tällä hetkellä 2,5 % eli suunnilleen sama kuin vuonna 1938, jolloin tupakan osuus oli 2,4 %. Silloin siis vuonna 1938 tupakkamenot tekivät noin 1/6 silloisista vuokramenoista, joka olikin varsin ymmärrettävää, koska ne ovat nyt sentään vallan eri arvoisia nautintoja, polttaa tupakkaa tai asua. Nyt sensijaan kuukauden tupakka-annos maksaa noin puolet siitä, mitä asunnon vuokraan kuluu rahaa. Mutta jos tämä sama indeksiperhe joutuu asumaan valtion tuen varassa aikaansaadussa Arava-talossa, jolloin vuokra ja lämpö on keskimäärin tänä vuonna valmistuvassa talossa noin 200 mk neliömetriltä kuussa ja esimerkiksi 50 neliömetrin suuruisen huoneiston vuokra noin 10,000 markkaa kuussa, niin tällaisen perheen vuokramenot ovat lähes 25 % heidän tuloistaan. Sellaisten perheiden siis, — ja ne ovat yleensä nuoria pareja, joiden nyt on asuttava Arava-taloissa — on pakko supistaa muita menojaan lähes 20 % voidakseen maksaa vuokransa tällaisessa valtion tuen turvin rakennetussa talossa. On käsittämätöntä, että niitä yksityisiä asunnonomistajia, jotka ovat aikaansaaneet asuntoja oman tarpeensa lisäksi myöskin yleiseen käyttöön ja täysin ilman valtion tukea, nyt tässä määrin rangaistaan. Olisi kohtuullista, että he saisivat rakentamastaan ja rahoittamastaan asunnosta edes sen saman vuokran ja tulon, jonka nyt ovat pakotetut maksamaan ne „onnelliset", jotka pääsevät vuokralaisiksi valtion tuella rakennettuihin asuntoihin.

Kun valtio järjestää asiat niin, että ihmiset joutuvat maksamaan näin erilaisia hintoja asunnoistaan, ja kun lisäksi joudutaan valtion talousarviota rasittamaan asuntorakennustuotannon takia, niin on tällaista tilannetta pidettävä luonnollisesti aivan kestämättömänä.

Jokaiselle tulisi olla selviö, että mitään pysyvää tasapainoa ei voida saavuttaa, ennenkuin vanhojen talojen vuokrakysymys on hoidettu asiallisella talalla. Se syvä kuoppa, joka nyt on kaivettu vanhojen talojen vuokrien kohdalle, on ehdottomasti luotava umpeen, jotta uusissa ja vanhoissa taloissa asuvat perheet tulisivat samanlaiseen taloudelliseen asemaan. Jos tätä talouselämässämme yhä keskeisemmäksi muodostuvaa epäkohtaa ei korjata, on meidän laadittava kaksi täysin erilaista elinkustannusindeksiä, toinen niitä varten, jotka asuvat

vanhoissa taloissa, ja toinen uusissa taloissa asuvia perheitä varten. Tämä taas puolestaan edellyttää kahta aivan erilaista palkkatasoa, mikä ei luonnollisesti ole käytännössä lainkaan mahdollista.

Mitä enemmän valtio siis uhraa varoja Arava-rakennustoimintaan, sitä suuremmaksi muodostuu ylintä ja alinta vuokraa maksamien kansalaisten välinen ristiriita, ja samoin myöskin niiden ihmisten ryhmä, joiden tulot on mukautettava käyttämällä indeksilaskelmia, joissa vuokrat on huomioitu vähintään 200 markan neliömetrihinnan mukaan kuussa. Tässä pitäisi olla jo paljonkin aihetta miettimiseen hallitukselle, joka yhä aikoo ilmeisesti kiristää vuokrasäännöstelyä vanhojen talojen kohdalta, vaikka kehityksen tulisi olla juuri päinvastainen.

Mutta ennen kaikkea vetoan kansanedustajiin, jotka nyt piakkoin joutuvat valtalain toisen käsittelyn yhteydessä ratkaisemaan myöskin vuokrakysymyksen, joka hyvin raskaasti koskee jokaista oman asunnon omistajaa, — pyydän nimenomaan huomauttaa, puolueesta riippumatta, niinkuin monella paikkakunnalla on selvästi todettu, — huoneiston tai pienen puutalon omistajaa, joka tällä hetkellä on hallituksen tukemana täysin vuokralaistensa armoilla. Kaikille edustajille pitäisi olla jo selvää, että luonnottoman alhaisen vanhojen talojen vuokratason takia syntyneestä talouselämää ja budjetin laatimistakin häiritsevästä vuokrasäännöstelystä olisi ennen pitkää päästävä eroon.

Tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä, herra puhemies, ehdottamaan asian ratkaistavaksi jättämäni lakialoitteen n:o 115 mukaisesti.

Ed. Henriksson: (Eduskunnasta: Älä lue kaikkea!). Herra puhemies! Kun valtalakia vuonna 1948 käsiteltiin täällä eduskunnassa, niin porvarilliset ryhmät tekivät hallituksen esitykseen sen muutoksen, että vuokrasäännöstely erotettiin valtalaista ja säädettiin erikoinen vuokralaki. Sosialidemokraatit vastustivat tätä ja niin tekivät myöskin kommunistit, silloin. Eduskunnan täysistunnoissa kommunistien taholta arvosteltiin hallitusta ankarasti siitä, ettei se tehnyt luottamuskysymystä asiasta. Seuraavana vuonna, siis vuonna 1949, ed. Riihimäki vielä palasi asiaan ja selitti hyvin ankarassa sävyssä, että Fagerholmin hallitus on syypää vallitsevaan tilanteeseen vuokramarkkinoilla, erikoisesti tapahtuneisiin häätöihin, koska se edellisenä vuonna, tekemättä asiasta luottamuskysymystä, oli tyytynyt siihen, että vuokrasäännöstely erotettiin valtalaista. Tässä nimenomaan oli ed. Riihimäen mielestä kaiken pahan syy ja alkujuuri. Tätä samaa päätöstä on esitetty jatkuvasti mm. viime kesän vaalitaistelussa. Mutta nyt on kommunistien kanta tässäkin asiassa muuttunut. Nyt nimenomaan heidän taholtaan vaaditaan vuokrasäännöstelyn erottamista valtalaista. V. 1948 ed. Kujala tältä samalta puhujalavalta julisti, että kokoomuspuolueen erikoismonopolina olkoon taistelu valtalain huonontamisesta ja erityisesti vuokralain säätämisestä. He, kansandemokaatit, eivät voi semmoisia talonomistajaimpiirien pyrkimyksiä hyväksyä. Mitä meidän nyt on sanottava, kun SKDL:n ryhmä on anastanut kokoomuksen vanhan manttelin (Eduskunnasta: Eipä ole!). Hallitus on nyt täyttänyt kommunistien vanhan toivomuksen ja ehdottanut vuokrasäännöstelyn ottamista valtalakiin. Mutta nyt tämä ei kommunisteille kelpaakaan. He tappelevat nyt hirmuisesti sitä vastaan samalla kun he nyt tappelevat pyöreän puun säännöstelyä vastaan, jota säännöstelyä aikaisemmin nimenomaan vaativat (Eduskunnasta: Eihän ole vaadittu!). Vaativat. Täällä on jo aikaisemmin esitetty mm. ed. Kujalan ja Murron lausunnot. Tässä juuri 15 minuuttia sitten, ed. Murto kävi todistamassa ja väittämässä, että ed. Leskinen olisi esittänyt hänen lausuntoaan väärin, väärentänyt sitä. Minulla on tässä eduskunnan pöytäkirjat edessäni ja, jotta ed. Murron lausunto tulisi kaikille selväksi (Eduskunnasta: Pikakirjoittaja on kirjoittanut väärin!), pyydän vielä kerran saada lukea näistä pöytäkirjoista, mitä ed. Murto v. 1949 on sanonut, ja tulkoon ed. Murto sitten vielä kerran väittämään sitä vääräksi. Ed. Murto joulukuun 14 päivänä 1949 lausui mm. seuraavaa: „Kun valtalaki on ollut voimassa ja sen avulla on säännöstelty taloudellista elämää, niin porvarien taholta on selitetty, kuinka se on ollut turmiollista ja että he vastustavat sitä kynsin hampain. He ovat selittäneet, että vapaaseen kilpailuun perustuva taloudenhoito tuo kaikille onnea ja terveen elämän perusteet". Sitä

samaa kommunistit esittivät tänään. Kun eduskunnassa oli vuosi sitten käsiteltävänä valtalaki ja sen yhteydessä myöskin pyöreän puun säännöstelyä koskeva asia, niin porvarien taholta kiivailtiin vapauttamisen puolesta ja kehuttiin sen erinomaisia myönteisiä vaikutuksia. Mutta kun nyt asia on uudestaan eduskunnan käsiteltävänä, niin puhutaan aivan päinvastaista. Sitten ed. Murto jatkaa: „Mutta maalaisliittolaiset ovat selvittäneet asiaa toisin puolustaessaan", ja siteeraa perustuslakivaliokunnan lausuntoa, jossa ehdotetaan palaamista säännöstelyyn (Eduskunnasta: Lue kaikki kirjat läpi!), minä voin lukea tämänkin: „Mutta kun asia oli uudestaan eduskunnan käsiteltävänä, niin puhutaan aivan päinvastaista. Perustuslakivaliokunnan mietinnössä sanotaan: „Viennin harjoittajien kesken on syntynyt epätervettä kilpailua, joka on vienyt hintojen huomattavaan laskuun" (Tämä on sitten ed. Murron omaa lausuntoa). Hintojen laskeminen on aiheuttanut puolestaan sen, ettei laajoilla alueilla voida maksaa lainkaan kantohintaa. Mutta maalaisliittolaiset ovat selvittäneet asiaa toisin puolustaessaan tätä vapautta saattaen siten aikaan suuria vahinkoja pientalonpojille. Silloin kun he ajoivat pyöreän puutavaran säännöstelystä vapauttamista, koettivat he uskotella, kuinka se tuo onnea ja autuutta talonpoikaistolle. Mutta seurauksena olikin suuret tappiot. Kun nyt olemme presidentin valitsijamiesvaalien kynnyksellä, eivät maalaisliittolaisetkaan uskalla menetellä talonpoikien etujen vastaisesti, vaan ryhtyvät puhumaan epäterveestä kilpailusta, joka on lailla estettävä". Ja sitten tässä on hyvin mielenkiintoinen kohta ed. Murron puheessa. Kun kommunistit nyt haluavat lähteä supistamaan hallituksen valtuuksia palkkasäännöstelyyn nähden, sanoo ed. Murto vuonna 1949: „Mutta kun puhuvat palkkasäännöstelyn lopettamisesta, niin he toivovat sen lopettamisen kautta voivansa synnyttää epätervettä kilpailua ja luulevat pääsevänsä sellaiseen lopputulokseen, jolloin työläisillekään ei maksettaisi minkäänlaista kantohintaa, jos niin tahtoisi sanoa, vaan työtä teetettäisiin puoliilmaiseksi. Tämäkään ei heidän mielestään vielä ole täysin riittävä". Se on Murron lausuntoa. Sitten voidaan jatkaa: „Pyöreän puutavaran säännöstelyyn palauttamisesitys paljastaa kiistattoman selvästi, ettei vapaan kilpailun puitteissa saavuteta muuta tulosta kuin elinmahdollisuuksien menetykset". Tämä on jo ed. Murron periaatekanta. „Ei ole kovin arvokas sisältö porvariston vapaudella, josta se niin suuriäänisesti puhuu. Nouskoon nyt ed. Hiekkala täällä puolustamaan ihannoimaansa vapautta, jota perustuslakivaliokunnan esitys nyt uhkaa. Maalaisliittolaiset ovat liittäneet vastalauseen perustuslakivaliokunnan mietintöön ja selvittävät, etteivät nämä säännöstelytoimenpiteet ole asianmukaisia eikä niiden kautta päästäisi toivottuun tulokseen, mutta heidän omaan esitykseensä sisältyy myöskin eräs hyvin huomattava puutteellisuus, joka johtaisi siihen, etteivät ainakaan pienmetsänomistajat voisi osallistua tähän säännöstelyyn omien etujensa mukaisella tavalla, koska he esittävät, että se toimikunta, joka" jne. Sitten tässä on myöskin ed. Murto lausunut joitain sanoja vuokrasäännöstelystä, jotka ovat mielenkiintoisia juuri tänä päivänä: „Jos säännöstelyasiaan ja yleensä valtalain käyttöön olisi suhtauduttu hallituksen taholta asiallisella tavalla ja kansan etujen mukaisesti, niin ei vuokrasäännöstelyä olisi laskettu pois valtalain piiristä. Pekkalan hallituksen tapana oli tässä asiassa aina lyödä nyrkkiä pöytään vallattomille porvarillisille aineksille, jotka olisivat olleet valmiita syöksemään kansan edut omien pyyteittensä hyväksi, ja sillä tavalla voitiin estää vuokrasäännöstelyn poistaminen valtalain piiristä. Mutta viime syksynä ei Fagerholmin hallituksen taholta uskallettu eikä haluttu tällaiseen toimenpiteeseen ryhtyä ja siitä on ollut seurauksena, että miltei anarkia ja vallattomuus on tässä suhteessa päässyt voimaan, kuten aina pääsee silloin kun porvarilliset ainekset pääsevät ratkaisevalla tavalla vaikuttamaan taloudenhoitoa koskeviin kysymyksiin".

Valitettavasti, en tiedä mistä syystä, edustaja Murto nyt on poistunut istuntosalista lausuntonsa annettuaan. Minä ymmärrän kyllä, että hän ei halua jatkaa keskustelua. Hän ei tietänyt, että näitä pöytäkirjoja täältä löydettäisiin. Kommunistit ovat paasanneet kovasti vuokrien nousua vastaan samalla kun he puhuvat pyöreän puun säännöstelyä vastaan. Kun tämä nyt esillä oleva lakiesitys oli perustuslakivaliokunnassa käsiteltävänä, niin

siellä kuultiin asiantuntijoita mm. Vuokralaisten Keskusliiton lähettämiä asiantuntijoita, ja he olivat yhtä mieltä siitä, että nimenomaan vuokralaisten etuja silmällä pitäen olisi pyöreän puun säännöstely välttämättä saatava aikaan. Pyöreän puun nykyiset korkeat hinnat vaikuttavat suoranaisesti polttopuitten hintoihin ja korottavat näin ollen huomattavasti asumiskustannuksia. Tämä tosiasia ei kuitenkaan näytä merkitsevän mitään kommunisteille täällä eduskunnassa. He pitävät kyllä propagandapuheita suurista ja nousevista asumiskustannuksista, mutta ovat samalla valmiit antamaan metsänomistajille kuinka korkeita hintoja tahansa (Eduskunnasta: Lopeta jo!). Tällaista se kommunistien työväenpolitiikka ja kuluttajien piirien etujen valvominen on käytännössä. Siltä taholta väitetään, että pienviljelijäin ja työläisten etu vaatii, että metsänomistajille annetaan rajaton vapaus. Minä puolestani väittäisin, että pienviljelijäin ja työläisten etu vaatii aivan päinvastaista. Se vaatii, että hintakiskonta tälläkin alalla lopetetaan ja että vakaannuttaminen saadaan aikaan. Vakaannuttamisesta hyötyy koko kansa ja erikoisesti köyhä väki, mutta hintakiskonnasta vain rajoitetut piirit. Tässä tapauksessa ennen kaikkea suurmetsänomistajat, niinkuin kommunistien taholta kaksi vuotta sitten todistettiin tältä samalta puhujalavalta. Se hyöty, mitä pienviljelijät ja jotkut työläisryhmät mahdollisesti saavat nykyisessä tilanteessa, on hyvin pieni siihen hyötyyn verrattuna, minkä kansa ja erikoisesti sen vähäväkinen osa saa, jos vakaannuttamispolitiikassa onnistutaan (Eduskunnasta: Mitä suuret firmat saavat!). Kommunistit pitivät myöskin erikoisen pahana sitä, että hallitus haluaa tiukkaa rakennussäännöstelyä ja eivät halua ymmärtää, että tämä on yhteydessä vakaannuttamisohjelmaan. Vuokralaisten Keskusliiton asiantuntijat, joista äsken mainitsin, lausuivat perustuslakivaliokunnassa mielipiteensä myöskin tästä asiasta. He puhuivat vuokralaisten puolesta ja vuokralaisten edustajina. He katsoivat, että tiukka rakennussäännöstely on välttämätön, jotta voitaisiin osoittaa riittävää huomiota asuntojen rakentamiseen. Rakennustoiminta maassamme on viime aikoina ollut suurempi kuin milloinkaan aikaisemmin. Sen osoittaa tilasto, mutta asuntorakennustoiminta ei ole kohonnut sotaa edeltäneitä vuosia korkeammalle. Tiukennetun rakennussäännöstelyn tarkoituksena ei ole supistaa asuntorakennustoimintaa, sen ovat asiantuntijalausunnot selvästi osoittaneet. Te edustajat siellä vasemmalla tiedätte hyvin, että jos tilanne saa jatkua, niinkuin tähän saakka, niin tässä maassa rakennetaan etupäässä kaikkea muuta, kuin asuntoja. Rakennetaan esim. suuria karjasuojia, niinkuin on viime vuosina tehty tavattoman laajassa määrässä, koska maaseudulla on runsaasti metsän myynnistä saatuja rahoja. Tämä on johtanut rakennustarpeiden lisääntyneeseen kysyntään, mikä taasen vaikuttaa hintatasoon kaikista hallituksen vastatoimenpiteistä huolimatta, ja ylenmääräisen korkeat hinnat joutuvat siten köyhät asuntojen rakentajat maksamaan. Tämä tosiseikka on sellainen, että sen pitäisi hellittää kommunistienkin sydäntä, mutta niin ei näytä olevan asian laita. Kommunistit vastustavat myöskin mahdollista sähkövoiman säännöstelyä. Kuitenkin he tietävät, että asiantuntijalaskelmien mukaan meillä, mikäli runsaat sateet eivät pelasta tilannetta, tulee olemaan ainakin 30,000 kilowatin vajaus tammikuussa, ja he tietävät myös, että puuhiomot ovat seisoneet pitkän aikaa. Millä tavalla pitäisi hallituksen ja viranomaisten hoitaa voimakysymystä, millä tavalla, hyvät herrat, jos eduskunta epää heiltä säännöstelyvaltuudet (Eduskunnasta: Hallituksen kai pitäisi hankkia sateita!). Niin, olisi mielenkiintoista tietää, mikä kommunistien ohjelma tässä on, niinkuin monessa muussakin asiassa (Ed. Hakkila: Ei niillä mitään ohjelmaa ole!).

Haluaisin lopuksi vielä palata vuokrasäännöstelykysymykseen. On merkille pantavaa, että ed. Lappi-Seppälä nyt on luopunut vanhasta vaatimuksestaan — sen kommunistit ovat ottaneet hoitaakseen. Ne kokemukset, mitä kolmen vuoden aikana on saatu erillisestä vuokrasäännöstelylaista, ovat ehkä semmoiset, että ed. Lappi-Seppäläkin on heränmyt huomaamaan, että vuokrakysymyksen järjestely sittenkin on hyvin monimutkainen juttu. Onhan eduskunnan porvarillinen enemmistö lyönyt kiinni sellaisia vuokrapykäliä, että niitä on ollut pakko purkaa ja muuttaa kesken vuotta, mikä ei suinkaan ole nostanut eduskunnan arvovaltaa. Kuitenkaan ed. Lappi-

Seppälä ei kokonaan ole luopunut vanhoista vaatimuksistaan. Hän ehdottaa lakialoitteessaan, että valtalakiin olisi otettava erikoismääräyksiä vuokrien korotuksista ja päivämääristäkin, jolloin vuokria on korotettava. Toivottavasti eduskunnan enemmistö on niin paljon viisastunut, että se ei nyt enää lähde ed. Lappi-Seppälän osoittamille linjoille.

Allekirjoittaneen mielestä ei vuokrakysymys ole huomattavimpien järjestelyjen tarpeessa. Paljon peloittavampi on tilanne vuokrasuhteiden irtisanomisten kohdalla. Tilanne on suorastaan järkyttävä ja oikeudentunnetta loukkaava. Helsingissä esim. on parisen sataa lapsiperhettä, muista puhumattakaan, vailla alkeellisintakin asuntoa (Sasialidemokraattien ryhmästä: Se ei liikuta kommunisteja eikä porvareja!). Kun ne tulevat häädetyiksi, niin joutuvat odottamaan yleensä puoli vuotta, vähintään puoli vuotta, ennenkuin heille voidaan uutta asuntoa osoittaa. Syynä tilanteen kärjistymiseen on etupäässä se, jos nyt katsotaan taaksepäin, että vuonna 1947, jolloin asunto-osakkeen ostossa ei enää tarvittu lääninhallituksen lupaa, huoneistojen myynnit lisääntyivät moninkertaisiksi vuoteen 1946 verrattuna. Todistuksena tästä on se, että kun omistaja vielä vuonna 1946 Helsingissä vain 58 tapauksessa otti ilman irtisanomisluvan myöntämistä vapautuneen huoneiston hallintaansa, niin vuonna 1947 tällaisia tapauksia oli miltei kymmenkertainen määrä eli 563, sitä seuraavana vuonna, siis vuonna 1948, 788 ja vuonna 1949 1,041. Kuluvana vuonna ovat vuodelta 1947 peräisin olevat lukuisat omistusoikeustapaukset jatkuneet lain vaatiman neljän vuoden ajan ja aiheuttaneet suuren joukon irtisanomisia ja suuren joukon häätöjä. Tilannetta on pahentanut vielä se, että omistaja usein tulee vieraalta paikkakunnalta ja ottaa asunnon haltuunsa. Huoneenvuokralautakuntien asunnonosoittamismahdollisuudet ovat tämän takia jatkuvasti pienentyneet. Sosialidemokraattien kanta on ollut se, että nykyisiä irtisanomismääräyksiä olisi tarkistettava. Allekirjoittaneen kanta on nytkin, että irtisanomisluvan myöntämisperusteisiin olisi saatava väliaikainen muutos, muuten tilanne muodostuu aivan sietämättömäksi, mitä se oikeastaan jo nyt on.

Olisi kai tässä yhteydessä mainittava jotakin myös kansanpuolueen suhtautumisesta hallituksen valtalakiesitykseen. Siihen ei kuitenkaan tarvitse tuhlata monta sanaa. Ed. Kanniston lakialoite osoittaa, että kansanpuolueen johtavat miehet ennen kaikkea ovat kiinnostuneet kommunistien kannanotoista (Eduskunnasta: Oho!), tahtovat tietää, mitä kommunistit haluavat, mitä kommunistit tuumivat. Tämä selvisi pienoisparlamentin istunnossa käydyssä keskustelussa viime lauantaina (Ed. Karvikko: Ei pidä väärin tulkita sitä keskustelua!). Vakaannuttaminen ja sen asettamat vaatimukset merkitsevät kansanpuolueelle kaikesta päättäen hyvin vähän, niinkuin puolueen eduskuntaryhmän monet aikaisemmat edesottamukset, ennen kaikkea sen kilpalaulanta kommunistien kanssa, ovat osoittaneet aivan selvästi.

Toivon puolestani, että suuri valiokunta hyväksyy sekä valtalain että siihen liittyvän rangaistuslain hallituksen esittämässä muodossa. Ne pari muutosta, joita perustuslakivaliokunta on tehnyt näihin kahteen lakiin, eivät paranna lakeja.

Jag hoppas, att riksdagsman Meinander, vilken såsom den förste undertecknat en av reservationerna till grundlagsutskottets betänkande, i grund och botten inser, att maktlagen inte förbättras, ifall man inför den ändring han nu önskar.

Ed. Öhman: Herr talman! I sitt Åbotal senaste lördag sade statsministern bl. a.: „De som önskar stabilisering måste samlas kring den och arbeta för den. Stabiliseringen måste antingen godkännas eller förkastas. Halvmesyrer tjänar till ingenting". Alla samhällsbevarande medborgare i landet är säkert ense med statsministern om att stabiliseringen måste genomföras. Detta innebär dock icke, att envar reservationslöst kan omfatta varje regeringens åtgärd i detta sammanhang. Yrkanden härpå har framförts speciellt från socialdemokratiskt håll, men måste bestämt tillbakavisas. Varje riksdagsman har att enligt sitt eget samvete fritt taga ställning till varje förekommande fråga.

Maktlagen anser jag mig måsta godkänna, dock i den form första eller ännu hellre andra reservationen ger densamma. Propositionen såsom sådan skulle nämligen medföra ett betänkligt baksteg uti hyres-

lagstiftningen genom att hyresreglementeringen från en skild förordning överföres till maktlagen och där inte ens får en tillfredsställande utformning. Hyresfrågan är icke endast den svagaste punkten uti regeringens stabiliseringsprogram utan därtill en kraftsvulst uti hela vår efterkrigstidspolitik. Från början har det stått klart, att denna svårlösta fråga måste möjligast hastigt fås bort från dagordningen och att så måste ske genom fortlöpande lindringar i reglementeringsbestämmelserna och kontinuerliga hyresförhöjningar. Man har emellertid totalt försummat denna viktiga fråga och med maktbud hållit hyrorna nere, så att spänningen mellan hyrorna i gamla och nya hus nu nått brytningsgränsen. Genom denna politik hindrar man också utbud och efterfrågan att utföra sin erkänt utjämnande verksamhet och har därtill omöjliggjort den normala byggnadsverksamheten.

Genom att nu återföra hyresreglementeringen till maktlagen tages såsom sagt ett mycket betänkligt steg bakåt i den naturliga utvecklingen. I stället för att genom en ny förordning i någon mån förmildra hyresreglementeringsbestämmelserna och förbereda det i sinom tid nödvändiga avskaffandet av jämväl den reglementeringen, överlämnas hela beslutande makten i regeringens händer. Det enda man har att hålla sig till är anteckningen i motiveringen till maktlagen, att statsrådet vid utfärdande av beslut med närmare bestämmelser angående hyresreglementeringen kommer att iakttaga principerna i den förra lagen. Detta är inte mycket och ger inte gårds- och bostadslokalägarna någon som hälst säkerhet för att inte deras rättigheter ytterligare kommer att inskränkas. Det märkliga är, att det socialdemokratiska partiets huvudorgan allaredan kommit med yrkanden om upphävande av rätten för person, som i fyra års tid ägt aktierna till en lokal, att få inflytta i lokalen, om han är i behov av densamma. Det måste erkännas, att familjer som råkar ut för vränkning kommer i en mycket svår ställning på orter, där bostadsbrist råder, främst Helsingfors, men ännu värde blir det, om regeringen fortsätter att bibehålla det oefterrättliga tillstånd, vari hela hyresmarknaden bragts genom att statsmakten försummat att i tid vidtaga åtgärder för hyresreglementeringens uppmjukande. Man måste nu emotse, att regeringen icke kommer att missbruka sina nya fullmakter på sätt Suomen Sosialidemokraatti föreslagit och hyresgästföreningen redan länge gjort sig till tolk för, utan faktiskt går in för ett småningom skeende upphävande av hela reglementeringen. För att möjliggöra detta borde vederbörande omedelbart gå in för uppförande av tillräckliga mängder nödfallsbostäder, s. k. genomgångshus av trä för de vräkta familjernas räkning. Med all säkerhet kan nämligen nu konstateras, att genom enbart Arava-hjälp kommer inte bostadsbristen att inom en överskådlig framtid upphöra. Man måste tvärtom fråga, huruvida icke hela Arava-systemet misslyckats. Åtminstone har det nästan helt och hållet åstadkommit ett upphörande av den privata byggnadsverksamheten, som tidigare dock ensam reglerade byggnadsbehovet på ett i allo tillfredsställande sätt.

Utvidgningen av nybyggnadsreglementeringen att omfatta jämväl påbörjandet av sådana byggnader, till vilka inte används cement eller byggjärn, synes också betänklig. Detta icke endast därför, att det principiellt är oriktigt att utvidga reglementeringen, då den tvärtom småningom borde avskaffas, vilket också väl står i samkland med verklig stabilisering på längre sikt, utan även därför, att man måste befara, att dessa fullmakter igen kommer att ge anledning till allt det missbruk vi nödgats konstatera bland en icke obetydlig del av reglementeringstjänstemännen. Det blir mer än svårt för regeringen att övervaka, att så inte nu blir fallet. Härjämte måste regeringen, för att inte förhållandena på byggnadsområdet skall bliva ännu sämre än hittills, tillse att några svårigheter icke uppreses emot det nyttiga och bostadsbristen lättande uppförandet av egna hem, som många driftiga personer med anlitande av egen och vänners arbetskraft ägnat sig åt. Sådant byggande bör tvärtom på allt sätt befrämjas och detta icke endast för landsbygdens räkning utan jämväl för städerna, i vilkas förorter sådan bebyggelse väl försvaras. Det är ett snabbt och billigt byggnadssätt, som glädjande nog håller på att igen vinna spridning. Det får inte försvåras av några snäva reglementen och nitiska tjänstemän.

Ed. Friman: Herra puhemies! Tämän lain lähetekeskustelun aikana täällä käytetyissä kokoomuksen ja sos. demien puheenvuoroissa oli aivan sama nuotti. Jos ei olisi tiennyt esiintyjien istumapaikkoja, niin olisi tosiaan luullut, että vain kokoomus oli äänessä. Se täytyy kyllä myöntää — se täytyy surulla tunnustaa, — että kokoomuksen puolella oli hiukan parempi tahti. Tämän lain aktiivisessa puolustamisessa taas sos. demit olivat parempia, ja erikoisesti merkille pantavaa on, että kokoomuksen johtavissa puheenvuoroissa ei millään tavalla puututtu tähän lakiin sisältyvään pyöreän puutavaran säännöstelyyn. Eikö se ole paras esimerkki tyytyväisyydestä tässä suhteessa hallituksen esitykseen sillä taholla. Vai luuleeko joku, että kokoomuksen taholla olisi asiassa vaiettu, jos pääoman etuja jollakin tavoin olisi loukattu. Olihan kokoomuksen mielestä tässä laissa joitakin pientä vikoja ja virheitä siellä täällä, mutta pyöreän puun säännöstely olisi heidän mielestään täysin paikallaan. Tänäänkin täällä esitetyissä puheenvuoroissa ei siltä taholta tässä suhteessa tätä lakia vastaan ole ollut minkäänäköistä muistuttamista.

Sos. demien taholla esiinnyttiin lain lähetekeskustelussa kaikenlaisia heille nykyaikana tyypillisin kikoin, niksein ja konstein, ja niitä äskettäin ed. Henriksson täällä jatkoi. Ed. Henrikssonin esityksissä oli yhtä ja toista ihmeellistä, mutta mm. sen mukaan yleensä rakennustoiminnan kieltäminen ankaran rangaistuksen uhalla edistää rakennustoimintaa maassamme. Ei tosiaankaan tavallisella järjellä varustettu ihminen voi käsittää, miten se olisi mahdollista.

Ministeri Huunosen esiintyessä edellisellä kerralla oli hänen esityksessään hiukan asiaakin. Hänen sanojensa mukaan hintojen nousun ainoana syynä on ollut pyöreän puutavaran viennin säännöstelemättömyys. Kas vain, kun ei aikaisemmin sillä taholla ole tätä huomattu. Tähän saakkahan sos. demit ovat hintojen nousun syyksi selittäneet työpalkkojen nousun. Ei ministeri Huunonen eivätkä muutkaan sosialidemokraatit käyttämissään puheenvuoroissa nähneet hintojen nousun syynä mitään sellaista kuin kapitalistien voiton tavoittelu. Ei yhtään ainoata ajatusta siltä taholta ole tässäkään, tämänkään lain käsittelyn yhteydessä tähän mennessä esitetty, joka millään tavalla loukkaisi kapitalisteja.

Sos. demien edustaja Koskinen nousi myöskin tälle paikalle ja julisti puhuvansa pienviljelijänä pyöreän puun säännöstelystä. Koetin puolestani pienviljelijänä seurata kaikkea sitä, mitä tuleman piti. Ja tulihan sieltä. Mutta kommunistien tolkutonta haukkumista lukuunottamatta sieltä tuli lyhyesti seuraavaa: Pyöreän puun kantohinnan ja metsätyöpalkkojen nousu on vahingoksi pienviljelijöille. Mitään muuta se puhe ei sisältänyt. Jos ed. Koskinen olisi esittänyt nämä ajatukset hyvin vaatimattomattomasti lukemalla puheensa, niin sen olisi vielä käsittänyt. Sehän olisi ollut vain sosialidemokraattisen velvollisuuden täyttämistä sitä uutta ainoata heikäläisiä velvoittavaa toista perustuslakia kohtaan. Mutta kun ed. Koskisen esitys tapahtui sellaisella hirveällä paatoksella kuin se tapahtui, niin väkisellä tuli mieleen ajatus: ei kai sieltä Koskisenkaan kotiseudulta voida tänne toista tällaista „pienviljelijä-julistajaa" valita.

Odottelimme täällä myös tämän toisen hallituskumppanin, maalaisliiton, esiintymistä tässä asiassa; mutta turhaan. Vain oppositiomies Vennamo edellisellä kerralla puhui asiasta ja sanoi maalaisliiton tietävän, mitä pyöreän puun säännöstely merkitsee, mutta selitti, että he eivät uskalla sen säännöstelyä vastustaa. Hän siis tunnusti heitä kapitalistien taholta käskettävän, ja tunnustipa vielä senkin, että he eivät uskalla olla tottelematta. Täytyy myöntää, että tällainen tunnustus on harvinainen sillä taholla, eikä kai ed. Vennamokaan uskaltane sellaista tunnustusta valitsijoittensa edessä tehdä.

Odottelin erikoisesti Pohjois-Suomen maalaisliittolaisten esiintymistä tässä asiassa. Näin sen vuoksi, että kun viime keväänä valmistauduttiin eduskuntavaaleihin ja maalaisliiton eduskuntaehdokkaat ja maalaisliiton puolesta peistä taittavat kiersivät Lappia ja Pohjois-Suomea, niin heillä oli paljon asioita ja lupauksia. Eräs sellainen oikea valtti, jota he kaikki käyttivät, oli tunnus pyöreän puutavaran vientivapauden säilyttämisestä. Noina kuukausina ja viikkoina ennen vaaleja ei pohjoisessa pidetty ainotakaan maalaisliittolaista juhlapuhetta tai pirttitilaisuutta, jossa tästä asiasta ei olisi puhuttu. Kaikissa

näissä tilaisuuksissa pidetyissä puheissa selitettiin, kuinka kansandemokaatit puuhaavat pyöreän puutavaran vientikieltoa ja siten pyrkivät alentamaan sen hinnan talonpojan vahingoksi, mutta kuinka sen sijaan maalaisliittolaiset puolustavat pyöreän puutavara viennin vapautta. Maalaisliiton sanomaledet kirjoittivat myös harva se päivä tästä samasta asiasta. Kuinka tärkeä tämä valtti oli maalaisliiton vaalipropagandassa Pohjois-Suomessa, siitä antaa jonkinlaisen kuvan esim. se, että tänne eduskuntaankin valittiin eräs maalaisliittolainen, jonka vaaliliiton tunnus oli: „pyöreän puun vienti on pidettävä vapaana". Minulla on täällä tallella tämän meidän vaalipiirimme vaaliliittojen yhdistelmä — minä tämän kaiken varalta epäillen, että tämäkin lupaus petettäisiin, niinkuin kaikki ennenkin annetut — pistin talteen. Tietysti tässä on muutakin, tässä vaalilistassa. Tähän on lisäksi — tämän numero oli 34 ja siinä (Eduskunnasta: Kukas se oli?) — nimi, se on Markus Niskala, maanviljelijä, Karunki.

Viimeisinä aikoina ovat kansalaisemme tottuneet näkemään, kuinka sanat ja lupaukset kauniisti hallituksen taholla syödään, mutta kai tavallaan ennätyksenä voidaan pitää sitä, että joku valitaan eduskuntaan mainitunlaisella tunnuksella puuhaamaan täällä pyöreän puun vientisäännöstelyä.

Hallituksen esityksen perusteluissa sanotaan tätä lakia tarvittavan ulkomaankaupan hoitamiseen. Täällä on monissa yhteyksissä selitetty tämän perustelun heikkoutta. Näissä perusteluissa tosin selitetään, että ilman tällaista lakia ei voida ohjata vientiä maallemme edullisesti, mutta asiahan on sillä tavalla, että viime vuonna pyöreän puun vienti oli 3,266,000 pino m³ ja vaikka se tänä vuonna on huomattavasti suurempikin, niin se on joka tapauksessa varsin pieni osa viennistämme. Kun lisäksi valtion metsistä hakataan vuosittain ja nytkin kuluvana hakkuukautena varsin huomattavat puutavaramäärät, jotka lähentelevät likimain tätä viimevuotista ulosviedyn puutavaran määrää, niin hallituksella on ilman raakapuutavaran säännöstelyäkin valtti tässä mielessä käytettävänään.

Tämän asian yhteydessä on puhuttu pyöreän puun viennin yhteydessä tapahtuneesta valuuttakeinottelusta. Suoritetuissa tutkimuksissa on todettu sellaista tapahtuneenkin, mutta sen sijaan ei ole suoritettu edes minkäänlaista tutkimusta siitä, kuinka paljon tällaista valuuttakeinottelua on tapahtunut muun ulosviennin yhteydessä. Tavalliset ihmiset eivät nimittäin jaksa uskoa, että maamme suurviejät olisivat aivan syyttömiä tässä suhteessa. Hallituksen taholta on annettu myös sellaisia selityksiä, että tarkoituksena olisi liikahakkuun estäminen ja edelleen, että tarkoituksena on turvata kotimaisen teollisuuden raaka-aineen saanti. Kotimaisella teollisuudellamme ei ole kuitenkaan minkäänlaisia raaka-aineiden saantivaikeuksia. Niitä ei ole ollut eikä ole tänäkään päivänä. Se saa sitä niin paljon kuin haluaa, kun vain maksaa saman hinnan kuin ulkoa tulleet ostajat. Kotimaisella teollisuudellamme onkin ilman tällaista lakia mahdollisuus ensiksikin saada tarpeeksi raaka-ainetta ja toiseksi sillä on myös mahdollisuus karkoittaa kaikki kilpailijansa puutavaranostomarkkinoilta, jos niin haluaa. Sen tarvitsee vain maksaa sama tai vähän korkeampi hinta kuin mitä ulkomaiset ostajat maksavat.

Kysymys ei olekaan raaka-aineen saannin turvaamisesta kotimaisille yhtiöille, vaan siitä, että raaka-ainetta on saatava niille halvalla ja siten turvattava niille enistä suuremmat voitot. Lisäksi tähän liittyy toinen, raaka-aineenhintaakin tärkeämpi kysymys, ja se on kysymys työpalkasta. Kotimaiset suuryhtiöt tietävät kokemuksestaan, että jos ne saavat yksinvaltiudella toimia ostomarkkinoilla, niin silloin voidaan järjestää „tervetta työttömyyttä" ja sen avulla polkea mesätyöläisten palkkoja. Vuosi, toista sitten, kun ruotsalaisia ostajia ei esiintynyt, oli esim. Pohjois-Suomessa runsaasti työttömyyttä ja metsätöissä ei maksettu edes normien mukaisia palkkoja. Viime aikoina ei ole työttömyyttä näillä alueilla laajemmin esiintynyt, ja kotimaiset yhtiötkin ovat joutuneet maksamaan normien mukaiset palkat, jopa joskus ylittämäänkin eräissä tapauksissa niitä. Tämän johdosta onkin taloudellinen elämä Pohjois-Suomessa vilkastunut ja mm. kuntien huolto- ja työttömyysmenot pienentyneet. Valtiovallan johdossa olevienkin olisi syytä olla tyytyväisiä täl-

laiseen kehitykseen, sillä ovathan valtionkin työttömyysmenot tämän johdosta pienentyneet.

Pyöreän puun vientisäännöstelyesityksen takana ei tosiasiassa olekaan mitään muuta kuin vientiteollisuutemme rajaton voiton tavoittelu. Suuryhtiöittemme johtajien ja osakkeenomistajien mielissä kangastelee kauniina aika 1930-luvulla, jolloin he yksin määräsivät raaka-aineiden hinnoista ja työpalkoista. Silloin ei tarvinnut maksaa kantohintaa muuta kuin nimeksi. Toisinaan riitti sekin, että hankintatavarasta maksettiin talonpojille hinta, joka oli vain vaivainen työpalkka. Työpalkkaa maksettiin vain sen verran, että se riitti leipään ja suolaan työntekijöille itselleen, joiden perheitä kunnat säännöllisesti huoltivat. Tämän seurauksena taas veroäyrien hinnat nousivat yli 20 markan eräissä kunnissa, pakkohuutokauppavasarat paukkuivat ja tavallisten ihmisten omaisuudet siirtyivät rahamiesten hallittaviksi.

Koska Pohjois-Suomen ihmiset eivät halua jälleen palata tuohon surulliseen aikaan, niin he kaikki vastustavat nykyoloissa pyöreän puun viennin säännöstelyä. Maakunnassamme ei liene tämän asian, siis pyöreän puutavaran säännöstelyn totisia kannattajia muita kuin sosialidemokraattisen ja maalaisliiton puolueiden palkatut toimitsijat ja mahdollisesti kansanedustajat täällä sekä Kemi-yhtiön herra johtaja tai johtajat (Eduskunnasta: Entä Veitsiluoto?).

Ed. Häppölä: Herra puhemies! Pyöreän puun vientisäännöstely, joka nyt on siirretty valtalain piiriin, on suoranainen hyökkäys maan yksityismetsätaloutta vastaan ja sen seuraukset saattavat olla arvaamattomat. Kun kolme vuotta taaksepäin kiellettiin paperipuun vientilisenssit, aiheutti se melkoiset kansantaloudelliset tappiot. Kiellon johdosta jäi silloin mätänemään lähes puoli miljoonaa kuutiometriä paperipuuta. Sama vaara voi nytkin olla edessä. Kyseessä olevan säännöstelyn avulla pyritään suoranaisesti alentamaan kantohintoja, että mm. kuluttajat saisivat halvalla tarvitsemaansa puuta.

Mitä tulee paljon puhuttuihin kantohintoihin, niin nehän ovat nousseet, se myönnettäköön. Mutta ne eivät nousseet niin paljon, että niitä lain avulla olisi tarvinnut alentaa. Paperipuun kantohinta kyllä vastaa nykyistä yleistä hintatasoa, mutta sahapuun hinta ei sitä vastaa puhumattakaan fanerikoivun hinnasta, joka on huomattavasti alle yleisen hintatason. Lisäksi on kuluvan joulukuun aikana ollut havaittavissa tuntuvaa alenemista kantohinnoissa. Ei varmaan pystyne metsähallituskaan esittämään monella nollalla varustettuja lukuja valtion metsänmyyntituloista joitakin poikkeuksia lukuunottamatta, mitä sattui esimerkiksi Tampereen puuhuutokaupoissa tänä syksynä. Tiedän siellä erään pikkusahan maksaneen melkoisen hinnan propagandamielessä eräästä sahapuuleimikosta saadakseen nimelleen kantavuutta, mutta tällaisia tapauksia ei saa yleistää. En luulisi kenenkään osapuolen kadehtivan nyt metsänomistajain saamia kantohintoja kun muistetaan pakkohakkuut, jolloinka puu vietiin metsistä useasti ilmaiseksi. Uskallan sanoa, että rahat, jotka maanviljelijät nyt saavat metsistään, sijoitetaan tuotannollisen elämän tarpeisiin, salaojitetaan peltoja, hankitaan uusia koneita ja korjataan sota-ajan tuomia rappioita maataloudessa ja tietenkin käytetään vanhojen velkojen maksamiseen.

On valitettavaa, että metsänomistajat nyt valtalain avulla yritetään kytkeä säännöstelykoneistoon, jossa heillä ei kuitenkaan ole oikeastaan mitään sanavaltaa. Kaiken järjen vastaiselta tuntuu se, että kommunistit vastustavat pyöreän puun vientisäännöstelyä, jonka avulla pyritään alentamaan kuluttajain käyttämän puun hintoja, niinkuin aikaisemmin jo mainitsin. Olisin luullut SKDL:n ilolla tervehtivän kyseessäolevvaa esitystä. Käsittääkseni kommunistien kielteinen asenne johtuu siitä, että puun vientisäännöstely on osa vakauttamista ja vakauttamista täytyy heidän mielestään kynsin hampain vastustaa. Sillä inflation jatkuminen on kommunismin menestymisen eräs edellytys, niinkuin he itsekin sen todistavat seuraavasti (Välihuutoja vasemmalta). Hetkinen vain: „Työläisten" — minä siteeraan tässä nyt teitä kommunisteja — „työläisten ei ole aihetta pelätä inflatiota, sillä täytyy katsoa suurempiin tavoitteisiin eikä vain tuijottaa vähäisiin säästöihin, mitkä ovat työläisille samantekeviä onko niitä tai ei. Suurten ratkaisevaa laatua olevien periaatteellisten kysymysten rinnalla ei Unkarissakaan tuijo-

tettu säästötileihin, vaan siellä hankittiin maahan inflatio, mikä askel ratkaisevasti toi voiton kommunisteille". Samoin on myöskin meidän, (siis Suomenkin kommunistien) toimittava, jos mieli päästä eteenpäin (Välihuutoja vasemmalta). Älkää kyselkö, mistä tämä on, kyllä te nyt omat aapisenne tunnette.

Voin tässä sivumennen vielä mainita, mihinkä tämä kommunistien voitto Unkarissa on johtanut. Se on johtanut mm. siihen, että 1/12 tänä vuonna on siellä korotettu elintarvikkeiden rajahintoja 70—100 %. Tämä äskeinen siteeraus mielestäni osoittaa kyllin selvästi kommunistien tarkoitusperät tässä puunvientijutussa. Kannattajilleen kommunistit kyllä selvittävät asian toisin, toisin sanoen vetävät heitä täysin nenästä, mistä ed. Tauriainen täällä kerran aikaisemmin mainitsi. Luulen kuitenkin, että kommunistit joutuvat antamaan melkoisen meriselityksen kuluttajajäsenilleen tämän puunvientisäännöstelyn tiimoilta.

Valtalain muutosehdotuksen johdosta on Suomen talonpoikaisto asetettu kerta kaikkiaan seinää vastaan: joko tai ei, joko pyöreän puutavaran vientisäännöstely on hylättävä ja lähdettävä kommunistien suosittelemalle tielle tai esitys hyväksytään ja hylätään inflation tie. Kahdesta pahasta on aina valittava pienempi paha ja tässä tapauksessa on ehdottomasti hylättävä kommunistien tie. Vakauttaminen on kaikille siksi tärkeä, että sen eteen kannattaa kaikkien yhteiskuntaluokkien jotakin uhrata. Ja hyväksymällä pyöreän puun vientisäännöstelyn on Suomen talonpoikaisto lunastanut vakauttamisvekselinsä viimeistä piirtoa myöten.

Ed. Wickman: Herr talman! Den ekonomiska maktlagen har i år kunnat fira sin tioårsdag. Jag vet inte om det är många medborgare i vårt land som älskar detta foster av våra olyckliga krigsår. Då lagen blev till, var det många av lagens motståndare, till vilka jag alltid räknat mig, som tröstade sig med, att när kriget blev slut och förhållandena någorlunda normaliserats, så slipper vi hela den obehagliga tvångslagstiftningen, och då även den s. k. maktlagen.

Till vår stora glädje slutade krigen, men till vår stora besvikelse har förhållandena ännu icke, enligt vår nuvarande regerings och dess föregångares mening, ändrats så, att t. ex. den lag som nu behandlas kunnat slopas. Det ser ut, tvärtom, som om lagen om reglementering av näringslivet, åter skulle uppleva en renässans. Regeringen föreslår nämligen, att återinföra vissa reglementeringsbestämmelser som redan avlägsnats av riksdagen, detta gäller främst rundvirkesexportens reglementering. Men icke nog härmed, regeringen föreslår, att reglementeringen av byggnadsverksamheten skall skärpas till att praktiskt taget gälla all byggnadsverksamhet i såväl stad som på landsbygden. Hittills har t. ex. landsbygden kunnat relativt fritt bygga, för såvit det icke gällt bygnader för vilka cement och järn i större mängder behöves. Nu vill regeringen få fullmakter att reglementera praktiskt taget all byggnadsverksamhet i landet. Det är inte ringa fullmakter regeringen begär å detta område. Men ännu ett tredje område begär regeringen fullmakt in blanco att ordna, om nämligen vårt invecklade hyresväsende. Här fordrar regeringen att såväl hyresvärdar som hyresgäster mera skall lita på statsrådets visdom och goda vilja än på en hyreslag som i riksdagen och av det offentliga ordet behandlats och utformats på ett mer eller mindre lyckat sätt. Regeringen tycks tro att den förfogar över vilja, förmåga och resurser att ordna hyresfrågan till samtliga parters belåtenhet. Bara den får fullmakter av riksdagen kan alla vara lugna. Förhållandena skola då på alla områden stabiliseras.

Nu är det emellertid så, att det finns massor av människor som icke, visa av erfarenheten, kunna utan vidare avstå sin förmån och plikt, att själva tänka och vara med om att utforma beslut och bestämmelser. För en del personer är den personliga och medborgerliga friheten av ett så pass stort värde, att det synes dem hart när omöjligt att överlämna ens åt den mest kompetenta och politiskt starka regering, att å deras vägnar ordna och reglementera livet för dem. Dessa gammalmodiga människor erinra sig, att vår regeringsform talar om att medborgarna äro skyddade till liv och egendom och att de äga en mängd s. k. medborgerliga fri- och rättigheter. För dessa medborgare äro lagar av den ekonomiska maktlagens natur till anda

och bokstav stridande mot sådant som man förenat med begreppet demokrati och medborgerliga rättigheter.

Nu förstår envar, att det kan uppstå situationer eller. för att använda ett ord från föreliggande lagförslags namn, „undantagsförhållanden", då samhället för en kortare tid måste gå i författning om utomordentliga åtgärder för att kunna klara sig. Sådana undantagsförhållanden äro framför allt krigs- och allvarliga kristider av olika slag, politiska såväl som ekonomiska. Även den mest benhårda och bokstavsbundna demokrat kan „därtill nödd och tvungen" övervinna sig själv och förmå sig till att sanktionera de av undantagsförhållanden betingade regeringsdiktaten. Men alla dessa medgivanden har skett med det tysta förbehållet att så fort en liten ändring till mera normala förhållanden inträffar, så skall man bidraga till att de förhatliga — om diktatur påminnande — reglementeringarna avlägsnas.

Vad nu det föreliggande lagförslaget beträffar, så skall villigt erkännas att om man överhuvudtaget anser att undantagsförhållanden ännu äro rådande så finns i lagen omnämnt mycket sådant som tyvärr ännu icke utan vidare kan befrias från ett visst grepp av regeringens hand. Här är visserligen inte platsen att uppräkna vad som ännu icke är moget för fullständig frihet från reglementeringens tvångströja. Jag skall blott med några ord beröra vad som nu ytterligare fördjupat min motvilja mot lagen om reglementeringen av näringslivet.

Då regeringen för en tid sedan i en lag föreslog att rundvirkesexporten skulle reglementeras väckte detta lagförslag en oerhört stor bitterhet och besvikelse hos landsbygdens småbrukare, som hade i färskt minne den tid rundvirket var reglementerat. Den tiden fick man praktiskt taget inga avverkningsavtal till stånd, och de få avtal som då uppgjordes, skedde till pris som betydde att man nästan skänkte bort sin skog. Som en följd av stagnationen i skogsavverkningarna uppstod arbetslöshet och penningknapphet på landsbygden. Landsbygdens folk, icke blott skogsägarna fick under de åren känna på ett obehagligt sätt vad det betyder att vara utelämnad åt statsmaktens nåd och onåd. En sådan tid vill man inte åter uppleva på landsbygden. Man har lärt sig att frukta statsingripanden och reglementeringar även då de verkställas av regeringar som gärna kalla sig demokratiska. Det känns därför dubbelt mera smärtsamt för lansbygdens folk, att uppleva att en regering, som är numerärt agrardominerad, nu tar ett steg bakåt för att åter ikläda skogsägarna en förhatlig och ovärdig tvångströja.

Man har sagt att reglementeringen av rundvikresexporten hör till stabiliseringsprogrammet och därför bör godkännas. Det kan så vara. Men man kan med skäl fråga sig, hur den kommit med i programmet och varför den är där. Man har i tid och otid sagt att regeringen behöver rundvirket av handelspolitiska skäl. Men faktum är, att man på ett år framåt knappast i ovannämnt syfte har någon nytta i handelspolitiskt avseende, ty de flesta, ja kanske alla köp eller försäljningar — hur man vill uttrycka sig — allaredan skett. Dessutom torde det vara så, att på den utländska marknaden — i detta fall vårt land — inte ensam kan bestämma villkoren vid uppgörande av handelsavtal. Våra gamla importörer av rundvirke i England, Belgien, Väst-Tyskland och andra länder har helt visst medel som kommer att göra vår rundvirkesexportreglementering till en chimär.

Bör då icke småbrukaren -skogsförsäljaren även deltaga i kostnaderna för åstadkommande av den behövliga ekonomiska stabiliseringen? På detta svaras att naturligtvis bör även landsbygdens folk erlägga sin tribut till förmån för stabiliseringssträvandena. Detta sker även på många olika sätt, icke minst genom att erlägga exportavgiften 200 mark per kubikmeter rundvirke. Denna avgift är man beredd att „därtill nödd och tvungen" erlägga, men nog synes det hart när omöjligt för landsbygdens fria folk att vara med om att åter se sin viktigaste inkomstkälla kringränd av statens taggtråd, bildlikt talat.

För min personliga del kan jag nog inte vara med om att aktivt bidraga till att rundvirkesexporten åter blir reglementerad.

Beträffande reglementeringen av byggnadsverksamheten måste man beteckna det föreliggande förslaget som ett stort och bedrövligt steg bakåt, särskilt vad lands-

bygden beträffar. Att nu återgå till de förhållanden som rådde för några år sedan då all makt i fråga om byggnadsverksamheten var koncentrerad till huvudstaden, med resultat att landsbon fick stå med hatten i hand inför någon herre i Helsingfors för att få byggnadstillstånd och materiallicenser — detta vill man nu återgå till. Enligt min mening vore det bäst om byggnadsreglementeringen bleve vid nuvarande bestämmelser.

Och, herr talman, jag måste också till sist få säga att jag har mycket svårt att förstå, hur man skall kunna ge regeringen fullmakt in blanco att ordna hyresfrågorna. Nog vore det ju bättre, om man skulle kunna ordna även denna fråga genom en lagstiftning. Och jag tror att det var ett oklokt och förhastat beslut av regeringen att försöka uti maktlagen också få in bestämmelserna om hyresreglementeringen.

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! — Minä ensinnäkin mielihyvin yhdyn moniin niihin näkökohtiin, joita arvoisa edellinen puhuja puheensa periaatteellisessa osassa esitti. Mutta koska noista käytännöllisistä puolista on puhuttu jo paljon, en puolestani halua niihin puuttua. Mutta minun on kuitenkin erääseen kohtaan tätä hallituksen esitystä tartuttava. Toisin sanoen tämän lain 1 §:n ensimmäiseen kohtaan, jossa sanotaan: „Valtiolla on valta väestön toimeentulon tai maan talouselämän turvaamiseksi sopivin keinoin säännöstellä ulkomailta tuotavien tarvikkeiden sekä, milloin erityisen pakottavat syyt sitä vaativat, muidenkin tärkeiden yleisten tarvikkeiden tuotantoa, kauppaa ja muuta luovutusta", sekä niin edelleen. No, nyt täytyy kysyä, mitä nämä valtuudet merkitsevät, eritoten, mitä ne saattavat määräehdoin merkitä. Tässä on kysymys asiasta, joka eräistä syistä voi saada poikkeuksellisen suuren kantavuuden juuri nykyisen hallituksen aikana. On nimittäin jäänyt epäselväksi muuan asia, johon eräässä toisessa yhteydessä budjetin lähetekeskustelussa jo puututtiin — sen teki ed. Junnila. Ja nyt minä haluan huomauttaa, että juuri tämän lain yhteydessä on ilmeisesti pakko samaan asiaan puuttua. Tarkoitan niitä itsepintaisia huhuja, jotka kertovat, että päähallituspuolueet olisivat tehneet sopimuksen lääketeollisuuden, voimalaitosten ja puhelinliikenteen sosialisoinnista. Ministeri Sukselainen on kyllä peruuttanut tämän asian haastattelulausunnossaan eräälle sanomalehdelle, täsmällisemmin sanottuna Svenska Pressenille. Hän on sanonut, että hallitussopimus on kokonaisuudessaan saatettu julkisuuteen. Tämä ei tietysti sulje pois sitä mahdollisuutta, että on olemassa joitakin muita sopimuksia, mutta siihen minä nyt en puutu. Puutun sen sijaan erääseen toiseen hiukan merkillisempään asiaan, nimittäin kauppaministeri Tervon puheeseen, jonka hän on pitänyt Nuijamaan työväentalossa viime syyskuun viimeisenä päivänä ja josta on selostus mm. Savo-Karjala-lehdessä seuraavan lokakuun 2 päivänä.

Puhemies: Kehoitan puhujaa palaamaan esillä olevaan asiaan.

Puhuja: Herra puhemies! Minä otaksun, että tämä kysymys kuuluu siihen, mitä valtuuksia hallitukselle nyt annetaan.

Puhemies: Minä pyydän puhujaa noudattamaan puhemiehen kehoitusta.

Puhuja: Herra puhemies! Ehkä minun sitten kuitenkin sallitaan jatkaa lausumalla sellaisen toivomuksen, että tätä ensimmäisen pykälän ensimmäistä momenttia ei missään tapauksessa käytettäisi sillä tavoin lisenssien, rakennuslupien, hintasäännöstelyn ja muun sellaisen säännöstelyn toimeenpanemiseen, joka voisi herättää kansalaisissa levotonta mieltä ja otaksumia, että hallituksen kaikki tarkoitukset eivät käy ilmi tästä esityksestä ja sen perusteluista.

Ed. Hietanen: Herra puhemies! Minä en aio puuttua kaikkiin niihin seikkoihin, joita edustajat Henriksson ja Häppölä täällä pyöreän puun yhteydessä esittivät. Niitä puheita kuunnellessani minulle johtui mieleeni erään äidin toivomus pojalleen, jonka hän lausui pojan lähtiessä maailmalle, että jos sinä poikani näet oikein ison kasan tyhmyyttä, niin kierrä se ennenkuin lähdet kahlaamaan sitä lävitse. Mutta ed. Henrikssonin viisasteluihin huoneenvuokra-asiasta täytyy vastata, että siinä suhteessa päästäisiin lähemmäksi oikeita raiteita. Ed. Henriksson kyllä ei suvain-

nut kajota tähän meidän esittämäämme lakiesitykseen huoneenvuokrien säännöstelystä. Hän puhui mieluummin asian vierestä, mutta minä haluaisin käydä käsiksi itse tähän esitykseen. Ennen kuin lähdetään käsittelemään jonkun lain tarpeellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta, on luonnollisesti aina parasta esittää kysymys, minkä takia jokin laki säädetään ja sen jälkeen tarkastella lakia, sen sisältöä tätä taustaa vastaan. Jos me tarkastelemme kysymystä huoneenvuokrien säännöstelystä ja siihen liittyvistä laeista, niin täytyy ensinnäkin etsiä vastaus, minkä takia tällainen lainsäädäntö täytyy olla ja vastauksen siihen täytyy olla se, että meillä on liian vähän asuntoja ja että vuokrat niissä pyrkivät olemaan toisissa liian kalliit, ja joka tapauksessa vuokrarintamalla vallitsee eräänlainen epäsuhde. Nyt kun asia on näin, niin on luonnollista, että lainsäädäntöä tarvitaan sitä varten, että kaikille ihmisille ensinnäkin olisi katto päänsä päällä, ja ettei kellään olisi valtaa ja mahdollisuutta käyttää toisen hädänalaista asemaa hyväkseen häätääkseen hänet asunnostaan. Minä luulisin, että huoneenvuokralakia koskevan lainsäädännön eräs perustarkoitus täytyy nimenomaan olla tämä. Tähänastiset huoneenvuokrien säännöstelystä annetut lait ja hallituksen päätökset eivät ole kyenneet turvaamaan tätä perusedellytystä tässä suhteessa säädettävälle laille. Kuluvana vuonnakin on sekä Helsingissä että muualla häädetty suuret joukot perheitä taivasalle, ja minä en ymmärrä, millä tavalla tällaista menettelyä voitaisiin puolustaa, mutta joka tapauksessa ed. Henriksson sitä menettelyä puolusti äskeisessä esityksessään. Lähtiessämme laatimaan lakiesitystä juuri siinä mielessä, että häädöt tulisivat estettyä me olemme pyrkineet juuri saamaan tälle esityksellemme sellaisen sisällön, että tämä perusepäkohta ensinnäkin poistettaisiin; ja koska ed. Henriksson ei nähtävästi ole lukenut tätä meidän esitystämme, niin pyydän sen lukea. Tämän esityksemme toisen pykälän ensimmäisestä ja toisesta kohdasta, jossa sanotaan, että vuokranantaja voi saada huoneiston käyttöönsä seuraavilla edellytyksillä: ensiksikin, jos vuokranantaja, joka on neljä vuotta omistanut talon tai määrätyn asuinhuoneiston hallintaan oikeuttavat osakkeet, haluaa saada talostaan huoneiston tai osakehuoneistonsa asunnoksi itselleen tai perheelliselle lapselleen ja hän tai hänen lapsensa on välttämättömästi asunnon tarpeessa edellyttäen, että voidaan luovuttaa vuokralaisen käyttöön huoneisto, jonka tämä kohtuudella voi hyväksyä. Ja toiseksi: Jos talo, missä huoneisto on, aiotaan kokonaan tai osaksi uudestaan rakentaa tai asuinhuoneisto jakaa pienempiin osiin ja pätevät syyt puoltavat uuden rakentamista tai jakamista kuitenkin edellyttäen, että vuokralaisille voidaan luovuttaa huoneisto, jonka tämä kohtuudella voi hyväksyä. Tästä voidaan tietysti esittää eriäviä mielipiteitä talonomistajien näkökulmasta, mutta minusta, asia katsottuna sekä inhimilliseltä että käytännölliseltä kannalta, pitäisi lainsäätäjän ja lain ehdottomasti kyetä estämään häädöt siis ihmisten siirtäminen asunnosta taivasalle, ellei tapahdu kriminaliluontoista rikosta tai jotain niihin verrattavaa. Ne asiat ovat erikseen. Että yleensä taivasalle ihminen tai perhe voidaan panna asunnostaan, se ei ymmärtääkseni, eikä meidän ymmärtääksemme, ole oikein ja laki, joka sellaisen sallii, ei ole silloin tarkoitustaan vastaava laki.

Sitten kysymyksen ollessa näistä asuntovuokrista. Mehän jokainen tiedämme, että meillä tässä suhteessa on hyvin kirjava käytäntö. On asuntoja, joissa vuokrat ovat normalisoituja ja säännöstelyllä määrätyt enemmän tai vähemmän korkeaksi niin sanotuissa vanhoissa taloissa mm., mutta sitten meillä on asuntoja, joissa vuokrat ovat huikean kalliit. Tällainen sekasorto vallitsee vuokrarintamalla ja tähän ei Kekkosen enempää kuin Fagerholmin hallituskaan ole yrittänyt millään tavalla vaikuttaa siten, että tuo kyettäisiin poistamaan. Siinä suhteessa meidän esityksemme 3 ja 6 § myöskin esittävät keinoja asian järjestämiseksi siten, että esim. huoneiston vuokrat samanlaisista huoneista määrättäisiin samalle tasolle ja että silloin kun syntyy epäsuhdetta tässä suhteessa vuokrien järjestelyssä, tarkoitukseen käytettäisiin hinnantasausrahaston varoja. Minä en ainakaan tällä syömää näe mitään muuta sellaista keinoa tämän vuokrakirjavuuden selvittämiseksi, ellei valtiovalta jollakin tavalla tähän puutu mm. käyttämällä hinnantasausrahaston varoja. Ilmeisesti hallitus ja myöskin ed. Henriksson näyttää toivovan, että vuokrat

saavat kohota mielinmäärin näissä vanhoissa taloissa, mutta mitä se merkitsee vuokralaisten taloudelliseen asemaan, se on asia kokonaan erikseen. Sitten täällä myös puhuttiin siitä, että asuntoja pitäisi rakentaa lisää. Se on aivan oikein sellainen ajatus. Sitä me tuemme kaikin keinoin, mutta sosialidemokraattien pitäisi tässä suhteessa panna käsi sydämelle ja lähteä meidän kanssamme yhteisrintamassa lisäämään Arava-määrärahoja. Me jätimme teidän ryhmällenne yhteistyötarjouksen. Siinä me esitimme, että pantaisiin Arava-määrärahoja lisää, rakennettaisiin lisää asuntoja. Te olette tämän tarjouksen torjuneet. Teille tulee tilaisuus vielä ennenkuin tämä budjetti on käsitelty loppuun, äänestää tällaisen esityksen puolesta ja osoittaa teoilla, että te haluatte todellakin saada lisää asuntoja ja sitä tietä helpottaa tätä asuntokurjuutta.

Ed. Kujala: Herra puhemies! Minä pyytäisin huomauttaa ensin ed. Häppölälle, että hän kai unohti olevansa eduskunnassa. Tavallisesti on aina pidetty vaatimuksesta kiinni, että julkisessa puheessa esitetystä asiasta tulee puhujan vastata. Sitä lujemmin on tästä vaatimuksesta pidettävä kiinni täällä eduskunnassa (Ed. Hiltunen: Oletteko te muistaneet sen?). Kyllä! Me vastaamme lainauksemme jokainen kerta, emmekä poista sitaattejakaan niinkuin teidän tapananne on. Ed. Häppölä luki täällä kommunistien kirjoituksena erään sosialidemokraattisten pakinoitsijain kirjoituksesta suostumatta sanomaan tältä puhujakorokkeelta, mistä hän oli lainauksensa ottanut. Sellaista kansanedustajan moraalia ei voida pitää hyväksyttävänä. Ed. Häppölä unohti lisäksi sen, että se lainaus tuli kirjoitetuksi historiaan, josta meillä on aina se otettavissa esille jokaisen nähtäväksi.

Pyytäisin myöskin kajota vähän ed. Henrikssonin lausuntoon. Ed. Henriksson puheessaan mainitsi, että eduskunnan porvarillinen enemmistö vuonna 1948 irroitti vuokrasäännöstelyn valtalaista ja huononti samalla vuokrasäännöstelyä ja ed. Henriksson mainitsi myöskin, että me kommunistit taistelimme kovasti sitä vastaan. Niinkö se lausunto oli? (Ed. Henriksson: Kyllä te silloin taistelitte sitä vastaan!). No hyvä on. Sitten ed. Henriksson jatkoi ja sanoi, että eduskunnan porvarillinen enemmistö on lyönyt kiinni sellaisia vuokrasäännöstelypykäliä, että niitä on täytynyt jopa purkaakin keskellä vuotta ja että ne pykälät niiden purkamisien jälkeenkin ovat johtaneet sellaisiin tuloksiin, että Helsingissä on kadulla satoja lapsiperheitä, joilla ei ole paikkaa, kuhun he yöpyisivät. Eikö, ed. Henriksson, näistä huononnuksista, mitä on tapahtunut täällä eduskunnassa, ole jokaisessa mietinnössä meidän vastalauseemme (Ed. Henriksson: Ja meidän!). Minä kysyn nyt meidän vastalauseestamme. Hyvä on. Ed. Henriksson kysyy sitten, miksi me nyt (Eduskunnasta: Niin, juuri miksi nyt?) olemme esittäneet oman vuokrasäännöstelyesityksemme erikoislaiksi. Siksi, että tämän hallituksen valtalakiesityksen perusteluissa sanotaan seuraavaa: „Tähän lakiehdotukseen sisältyvät valtuudet huoneenvuokrasäännöstelyn toimeenpanemiseen vastaavat huoneenvuokrien säännöstelystä kuluvana vuonna voimassa olevassa laissa annettuja valtuuksia", siis niitä valtuuksia, ed. Henriksson, jotka ovat johtaneet näiden lapsiperheiden kadulle heittämiseen Helsingissä, ja siksi me nyt vastustamme tätä hallituksen esitystä, jonka puolesta ed. Henriksson niin kiivailee sen vuoksi, että säilyisi se olotila, jonka vallitessa niitä lapsiperheitä edelleenkin saataisiin heittää kadulle. Edelleen näissä hallituksen esityksen perusteluissa sanotaan: „Huoneenvuokrasäännöstelyn toteuttamisesta tullaan noudattamaan mainituissa säännöksissä ilmeneviä periaatteita, siis niissä säännöksissä, jotka nyt ovat voimassa. Sen vuoksi, ed. Henriksson, me olemme jättäneet oman esityksemme, jolla pyritään estämään näiden häätöjen toimeenpaneminen, ja olemme iloisia, jos ed. Henrikssonkin äänestää näiden esitysten puolesta.

Ed. Henriksson: Herra puhemies! Ed. Kujalan lausunnon johdosta haluan vain lyhyesti huomauttaa, että kun tästä asiasta kuultiin asiantuntijoita perustuslakivaliokunnassa, niin siellä Vuokralaisten Keskusliiton asiantuntijat nimenomaan mainitsivat, että he pitävät parempana sitä, että vuokrasäännöstely järjestetään tällä tavalla valtalain puitteissa, koska silloin on ainakin jonkinlaisia mahdollisuuksia olemassa siitä, että käytännön vaatimat korjaukset saadaan aikaan nykyisiin määräyk-

siin (Vasemmalta: Kuka sen takaisi!). He siis olivat sitä mieltä. Ja te herrat vasemmalla tiedätte kyllä hyvin, että se lakiesitys, minkä te olette esittäneet, on esitetty yksinomaan propagandan mielessä. Te tiedätte, että tässä eduskunnassa, jossa on porvarillinen enemmistö, ei sellaista lakia saada lävitse, ja silloin on aivan turha, että te pidätte puheita asiasta, josta tiedätte, että se on mahdotonta käytännössä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi ja asia lähetetään suureen valiokuntaan.

5) Ehdotus valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä n:o 20 valmistelevasti käsitellyt hallituksen esitys n:o 1 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1952 sekä rah. al. n:ot 1—413 esitellään ainoaan käsittelyyn.

Puhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 20.

Yleiskeskustelu 7 Pl:sta jatkuu.

Ed. Borg-Sundman: Herra puhemies! Kysymyksessä olevan pääluokan kohdalla tulee huipentuneena esille, mitenkä henkinen työ on meillä nykyisin taloudellisten korvausten suhteen kuilussa. Valtion virkamiesten nyt osakseen saama kohtalo on siitä surullisen selvänä esimerkkinä. Juuri näinä päivinähän tämä kysymys oli polttavimmillaan päiväjärjestyksessä, kun hallitus viime perjantaina julkaisi kylmän kieltävän vastauksensa virkamiesten palkkojen korjausasiassa, vaikka eduskunnassa viime keväänä hyväksytyn toivomuksen mukaisesti virkamiesten olisi tullut nyt saada korvaus keväällä muiden työntekijäryhmien palkkojen järjestelystä jäljelle jääneeseen osuuteen. Jo on aika nostaa henkinen työ kuilusta.

Nyt esillä olevan 7 Pl:n kohdalla esiintyy tämä kuilu peräti syväksi kaivettuna, nimittäin valtion opetussairaalain assistentti- ja amanuenssilääkärien kerrassaan yllättävän alhaisessa palkkauksessa, johon budjetin yleiskeskustelussa jo viittasin. Nyt on tullut aika korjata tämä epäkohta. Eikä tässä olekaan suurista summista kysymys. Eihän näiden amanuenssilääkärien palkka nouse 6,000 markkaa korkeammalle kuukaudessa. Kyllä köyhänkin maan hallituksen sentään on kohdeltava näitä kansan terveydelle tärkeitä palvelijoitaan asiallisemmin. Jokin vanha korjaamatta jäänyt palkkasysteemi tässä yhä kummittelee, jonka mukaan siis sairaalan lääkäri saa viisi kertaa pienemmän palkan kuin saman sairaalan koneenhoitaja. Tapasin äsken muurarin, joka jo viikossa saa viisi kertaa enemmän kuin nämä amanuenssilääkärit kuukaudessa, ja kuitenkin näiden lääkäreiden työpäivä venyy usein 10—12 tunniksi ilman ylityökorvausta, ilman yötyökorvausta, ilman sunnuntaikorvausta — peräti vastuunalaisesta työstä pitkän ja kalliin opiskelujan jälkeen.

Entä mitä sitten sanomme sellaisesta säästämisestä, sillä kai säästämistä silläkin on tavoiteltu, vaikka tuhlaamiseen päädytty, nimittäin kun valtio ensin rakennettuaan uuden korva-, nenä- ja kurkkutautisairaalan, sitten ei voi avata toimintaan kokonaista sairaalaosastoa siksi, että ei raaski määrätä kolmea assistenttilääkärin virkaa asian auttamiseksi ja että saman sairaalan poliklinikalta täytyy käännyttää potilaita pois, kaukaa ympäri maan saapuneita, yhden, sanoo yhden apulaislääkärin puutteen vuoksi. Kaikki tämä yli 900:n potilaan jonottaessa ensi vuoden alusta heille jo luvattua ja kipeästi tarvitsemaa paikkaansa tässä erikoissairaalassa, jonka avulla kansantaloudellisestikin pelastettaisiin satojatuhansia työpäiviä yhteiskunnalle.

Niin, säästäminen on tietysti hyvä ja täytyykin säästää ja vakauttaa, mutta ei tämä säästäminen sentään saa olla järjetöntä, niinkuin, vielä yhden esimerkin ottaakseni, Salpausselän parantolan hoitohenkilökunnan suhteen. Tämä Suomen Tuberkuloosin vastustamisyhdistyksen jo v. 1925 perustama niveltuberkuloosia sairastavien lasten sairaala siirtyy nyt ensi vuoden alusta valtiolle. Jos valtiolla on varaa ollut ottaa haltuunsa tämä sairaala, tottahan sillä täytyy olla varaa myös sitä käyttää. Nyt on kuitenkin jätetty pois, osittain kai epähuomiossa, osittain väärässä

säästämistouhussa, hoitajien ja opettajien virkoja, niin että tämä lasten parantola näillä edellytyksillä ei kerta kaikkiaan voi jatkaa toimintaansa. Mitäs järkeä siinä on: ottaa haltuun sairaala, joka heti pitää sulkea hoitajavirkojen puutteessa. Se merkitsisi suuren summan hukkaamista yritettäessä säästää pientä summaa, eli niinkuin suomalainen sananparsi sanoo: „Makaa markan päällä ja antaa tuhansien mennä ohi". Ja kyllä näitä tuhansia miljoonien ja miljardien muodossa vilahteleekin tässä talousarviossa, mutta jonkun välttämättömän sairaanhoitajan pieni palkka se ensimmäisenä nypitään pois.

Koska aloitetta kuitenkaan tässä vaiheessa ei enää saa kansanedustajien taholta tehdä, pyydän lausua hallitukselle toivomuksen, että hallitus tässä, niinkuin edellisessäkin kohdassa esittää tapahtuneet erehdykset ensi tilassa korjattaviksi.

Ed. Kokkola: Herra puhemies! Kun tämän pääluokan alle kuuluvat myöskin lääninhallitukset, niin lienee lupa tässä tilaisuudessa kosketella erästä lääninhallitusta, nimenomaan Kymen lääninhallitusta, joka kymmenen vuotta on saanut elää vuokralaisena siellä täällä hajoitetun läänin alueella. Mehän tiedämme, että Kymen lääninhallitus joutui lähtemään omista tiloistaan silloin, kun raja vedettiin uudelleen. Lääninhallitus sijaitsee tänä hetkenä Kotkassa. Sen alainen maanviljelyspiiri on Mikkelissä. Tie- ja vesirakennuspiiri on Lappeenrannassa ja jopa nimetyssä läänin hallintopaikassa Kouvolassa on sosiaalitarkastus. Lisäksi vielä Kouvolassa sijaitsee 3 miljoonan markan soramonttu, joka on täyttymäisillään sen takia, että hallitus ei ole ryhtynyt toimenpiteisiin tätä monttua edelleen kehittääkseen. Minä en halua sanoa, onko paikka oikea, ja että Kouvolaan tuli aikoinaan myönnettyä tämä 3 miljoonaa markkaa ja että tämä monttu kaivettiin. Sen jälkeen eduskunta on myöntänyt 50 miljoonaa mk, mutta sitä 50 miljoonaa markkaa ei ole saatu käyttöön vielä tänäkään päivänä. Rakennuskustannukset ovat nousseet huomattavasti, valtiolle olisi ollut kai edullisempaa rakentaa lääninhallitustaloaan, ja saada keskitettyä Kymen lääninhallitus yhteiseen paikkaan, jotta se olisi voinut keskitetysti hoitaa tämän raajarikkoisen läänin asioita (Eduskunnasta: Oikein!). Näin ei kuitenkaan ole tapahtunut, minä en tiedä, katsotaanko hallituspiireissä, että lääninhallitus alivuokralaisena Kotkan kaupungintalossa, joka on kyllin komea edustamaan tietysti lääninhallitustakin, pääsee erittäin halvalla, eikä näin ollen rakenneta. Minusta tuntuu kuitenkin, että asia pitäisi saada ratkaistuksi. Lääninhallituksen virkailijat ovat kymmenen vuotta olleet evakkona eri paikoissa, he eivät tiedä varmaan tänäkään hetkenä, mihin lääninhallitus sijoittautuu. Pitäisi saada tämä asia ratkaistua, joko hallituksen on uudelleen harkittava, onko Kouvolaan ajateltu sijoituspaikka oikea, pitäisikö se kenties sijoittaa Lappeenrantaan tai Kotkaan — mutta rakentaa pitäisi ja pitäisi päästä järjestykseen ennen kaikkea ja mahdollisimman nopeasti. Minä toivoisin, että hallitus antaa liikkumavaraa niille elimille, jotka voivat asiassa jotakin tehdä, panee sen 50 miljoonaa markkaa liikkeelle. Mutta asia on joka tapauksessa sen kaltainen, että eteenpäin on päästävä myöskin Kymen läänin kohdalla.

Ed. Erkkilä: Herra puhemies! Täällä talousarvion yleiskeskustelun yhteydessä ed. A. Simonen esitti, että käsiteltävänä olevan 7 pääluokan XXI luvun kohdalta Keski-Pohjanmaan tuberkuloosipiirin keskusparantolan rakentamiseen varattu määräraha voidaan poistaa tarpeettomana. Ja tänä päivänä on täällä tätä ajatusta myötäillyt vielä ed. Käkelä ja ed. J. Wirtanen. Kun näiden puheenvuorojen yhteydessä on tätä asiaa esitetty vähän siihen suuntaan kuin sanotaan sen vanhan kehnon sanaa selittävän, niin lienee selitykseksi tästä mainittava muutamia ajatuksia.

Ed. A. Simonen todisteli, että Etelä-Suomen parantoloihin voidaan siirtää ko. piiristä sairaat, jos niin tarvitaan. Tässä ei käytäntö ja teoria kuitenkaan käy yhteen. Minä en tiedä, minkälainen tilanahtaus tai tyhjyys Etelä-Suomen parantoloissa on, mutta käytännöllisestä kokemuksesta tiedän, että jos edellämainitun tuberkuloosipiirin kunnista yritetään saada hoitopaikkoja täällä etelän parantoloista, niin se hyvin usein tuottaa ylivoimaisia vaikeuksia. Saattaa kulua useita kuukausia, jopa lähes vuosi, ennenkuin paikan saa, ja hyvin monissa tapauksissa on tauti kerinnyt kehittyä odotuksen aikana niin vai-

keaan vaiheeseen, ettei parantumisen mahdollisuuksia enää ole. Tästä johtuen Keski-Pohjanmaan tuberkuloosialue on kaikkein mustin koko maassa. Sillä tunnetaanhan, kuinka suuri tartunnan vaara ko. taudissa on, kun sairaita ei voida eristää parantolaan saamaan asianomaista hoitoa. Oulaisten keuhkotautiparantola, joka palvelee asianomaista tuberkuloosipiiriä, on niin pieni, että sinne sopii vain noin 1/3 tarpeesta. Sen lisäksi se on rakennettu viime vuosisadalla reservikasarmiksi ja puusta, ja sitä ei juuri sen jälkeen ole paljonkaan korjattu, ja onkin se tällä kertaa sellaisessa kunnossa, ettei sinne nykyaikaisten varsinkin Aravan rakennusvaatimusten mukaan, joihin ed. A. Simonen suositteli miljardeja markkoja, voida edes sijoittaa terveitäkään ihmisiä asumaan, puhumattakaan sairaiden hoidosta, jota se nyt palvelee. Tilanne Keski-Pohjanmaan tuberkuloosipiirin alueella on suorastaan järkyttävä, kun ei todellakaan ole mahdollisuuksia, mihin voidaan sairaat sijoittaa silloin, kun sairaus on todettu ja jolloin parantumisen mahdollisuudet vielä olisivat olemassa.

Asianomaiset kunnat tällä alueella ovat ryhtyneet jo kiireellisiin toimenpiteisiin asian auttamiseksi. Ne ovat varanneet jo tämän vuoden talousarvioissaan lain mukaiset määrärahat osuuksikseen parantolan rakentamisesta sekä hoitaneet tarpeelliset lainoitusvalmistelut, ja odottavat nyt, että valtio hoitaa myöskin osuutensa. Suunnitelma ja piirustukset ovat valmiina ja odottavat täällä tehtävää myönteistä vastausta. Ja minä voin mainita vielä, että nämä suunnitelmat ja piirustukset ovat tosiaankin sellaiset, että niillä ei ole tahdottu mitenkään yleisyydessä ylpeillä, vaan ne ovat hyvin vaatimattomat ja sellaiset, joissa on nyt tarkoitus vaan saada tästä sairaalasta sellainen, että siellä käytännöllisesti voidaan tuota hoitamista toimittaa.

Kun hallitus talousarvioesitykseensä on määrärahan ottanut ja valtiovarainvaliokunta sitä puoltanut, kuultuaan asiantuntijoita ja todettuaan asian tärkeyden, tuntuu ihmeelliseltä, jos nyt eduskunta ollenkaan asiaan syventymättä ottaisi määrärahan pois siirtääkseen sen johonkin Etelä-Suomen sairaalalle, vaikka olemme täällä tänä iltanakin kuulleet esityksiä, kuinka paljon paremmassa suhteessa Etelä-Suomi on parantoloihin ja sairaaloihin nähden. Toivoisinkin, että eduskunta puolueisiin katsomatta ymmärtäisi tämän Keski-Pohjanmaan tuberkuloosipiirin todella kipeän parantolatarpeen ja yksimielisesti hyväksyisi Oulaisten parantolan rakennusmäärärahan. Tämä ei ole mikään poliittinen kysymys eikä jonkun yksityisen edustajan arvovaltakysymys, niinkuin ed. A. Simonen väitti, vaan niiden onnettomien ihmisten auttamiskysymys, jotka ovat tuohon vaaralliseen tautiin sairastuneet ja joita meidän terveiden velvollisuus on auttaa (Eduskunnasta: Kyllä se järjestyy!). Hyvä on!

Ed. K. Eskola: Minäkin kiinnittäisin huomiota siihen arvosteluun, mitä Keski-Pohjanmaan tuberkuloosipiirin parantolan määräraha on saanut osaksensa. Nämä puhujat ovat perustelleet kielteistä kantaansa sillä, että tältä alueelta potilaat voidaan siirtää muihin parantoloihin, mutta asiantuntijain käsityksen mukaan ja myöskin käytännössä saatujen kokemusten perusteella näin ei voida tehdä, sillä melkein kaikissa maan parantoloissa on ankara tilanpuute. Härmän parantolassa, joka on lähimpänä tätä piiriä, on jatkuvasti hyvin suuri tilanpuute, ja sen omankin piirin potilaat saavat jatkuvasti odottaa parantolaan pääsyä. Ja vaikka olisi mahdollistakin tällainen siirtäminen, niin se aiheuttaisi kuitenkin matka- sekä muiden menojen lisääntymistä tämän alueen potilaille.

Kysymyksessä on lisäksi tuberkuloositilanteen kannalta maan mustin alue, mikä alue samalla on maassamme suurin tyhjiö, jossa ei ole minkäänlaista valtion sairaalaa eikä erikoislääkäriä. Senvuoksi minä myöskin toivoisin, että sosialidemokraattinen ryhmäkin toimisi tämän asian ratkaisussa niinkuin heidän puheenjohtajansa lausui, äänestäen kirjan mukaan.

Ed. Haapanen: Tämän pääluokan sairaalalukujen kohdalla on hallitus lyönyt polvilleen valiokunnan enemmistön ja päätökset ovatkin sen mukaista. Siellä on poistettu kaikki määrärahojen korottamista tarkoittavat esitykset niin vaatetustarvikkeitten kuin kalustonkin kohdalta jne. myös amanuenssien ja apulaislääkärien kohdalla. Koska täällä on käytetty puheenvuoroja näiden apulaislääkäreitten ja amanuenssien

palkkojen puolesta, minä haluaisin vain huomauttaa, että valiokuntakäsittelyssä meidän ryhmämme oli ainoa, joka tämän asian puolesta äänesti ja otti myös tämän vastalauseeseensa. Tämä hallituksen kitsaus näihin sairaalamäärärahoihin nähden ei ole kuitenkaan ollut samanlainen kaikissa suhteissa. Jaostossa selvisi, että eräässä vaalipiirissä oli rahaa käytetty hyvinkin runsaskätisesti, nimittäin herra pääministerin vaalipiirissä. Sinne oli hallitus myöntänyt 3 milj. markkaa Ristijärven synnytyslaitokselle, mutta että sinne oli 3 milj. markkaa myönnetty, sinne olikin 6 milj. lähetetty ja Ristijärven kunnasta tulikin sitten, kuten luonnollista on, hyvin kiitollinen lähetystö käymään kiittämässä pääministeriä tästä asian erinomaisesta järjestelystä. Näyttääkin, että herra pääministeri vaalimatkoillaan on lupaillut vähän muitakin kuin ainoastaan teitä sinne Kainuun korpiin, kuten ed. Manninen täällä keskustelussa mainitsi. Nyt tulee vaan kysymys, kuka maksaa ja korvaa tuon mainitun liikaa maksetun 3 milj. markkaa. Asiahan on niin, että Ristijärvellä on tuo summa käytetty ja asiantuntijat väittävät, että tuo ylimääräinen 3 miljoonaa oli lähetetty erehdyksestä. Tietysti saattaa olla, että kassatyttö on erehtynyt, mutta saattaa olla myöskin jokin muukin syy. Minä en tietysti täällä puhu sillä, että minä vastustaisin sitä, että jokin sairaala saa vähän enemmänkin rahaa. Mutta jos asiat ratkaistaan vain sillä tavalla, että vain se vaalipiiri tulee hoidetuksi, josta pääministeri kulloinkin on, niin tämähän johtaisi siihen, että pääministeriä pitää hyvin usein vaihtaa ja aina valita eri vaalipiiristä.

Ed. Nordström: Herra puhemies! — Tämän pääluokan kohdalla siinä kohdassa, missä puhutaan nimismiespiirien järjestämisestä, sanotaan mm. näin: „Sopivampien nimismiespiirien muodostamiseksi sekä säästäväisyyssyistä on tarkoituksena vuoden 1952 alusta siirtää Raippaluodon nimismiespiirin muodostamat Raippaluodon ja Björköbyn kunnat Mustasaaren nimismiespiiriin. Tällä toimenpiteellä aikoo hallitus säästää vuosittain 304,800 markkaa. Tästä kait ei olisi kovin paljon sanottavaa, jos olisi kysymys nimismiespiireistä ja kunnista, jotka ovat mantereella. Tässä on kuitenkin kysymys kahdesta saaristokunnasta, joita erottaa mantereesta laajat vedet. Raippaluodon ja mantereen välillä on noin 3 km leveä selkä, johon Pohjanlahden aava aallokko ja ahtojäät pääsevät vapaasti vaikuttamaan. Sen lisäksi on Björköbyn ja Raippaluodon saarten välillä 1,5 km leveä salmi. Jos tämä säästö saadaan aikaan, niin kuin tietysti saadaan, summa poistamalla menoarviosta, niin nämä saaristokunnat ja niiden väestö tulevat varmaan monin verroin saamaan korvata tämän säästön omilla varoillaan. Hallitus perustaa suurelta osalta esityksensä asianomaisen poliisitarkastajan kertomukseen, jossa hän väittää, että näihin saaristokuntiin on tällä hetkellä olemassa ajanmukaiset autoyhteydet. Tahdomme ehkeä tarkastaa, minkälaisia ne „ajanmukaiset autoyhteydet" ovat, joiden perusteella tämä satavuotinen nimismiespiiri on katsottu voitavan lakkauttaa. Viime talvena loppuivat yhteydet suunnilleen uuden vuoden aikana ja laivayhteyksiin päästiin uudestaan 15 päivänä toukokuuta. Siis näiden päivämäärien välisenä neljän ja puolen kuukauden aikana oli autoyhteyttä jään poikki ainoastaan 30 päivää. Minkäänlaisia autoyhteyksiä ei ollut olemassa siis kolmen ja puolen kuukauden aikana. Tänä vuonna on eilisestä Ilkasta päättäen laivayhteys lopullisesti katkennut toissapäivänä, ja huolimatta siitä, että saaristolaiset ovat yrittäneet sisäasiainministerin kautta saada vahvempia aluksia apuun, ei ole sitä saatu, vaan todetaan mainitussa sanomalehtikertomuksessa, että yhteyksiä voidaan saada uudestaan vasta sen jälkeen, kun jäät ovat vahvistuneet niin, että kestävät autoja. Tämä on joka vuosi viime vuosina tapahtunut joskus helmikuulla. Siis melko synkkä on tämän väestön lähitulevaisuus.

Valtiovalta ja nimenomaan juuri eduskunta ovat viime vuosina kerran toisensa jälkeen painostaneet välttämättömyyttä, että saaristomme väestön elinehtoja olisi saatava helpotetuksi ja siinä mielessä myöskin maan hallitus muutama vuosi sitten asetti erillisen ja erikoisen saaristokomitean laatimaan suunnitelman tässä mielessä. Se toimenpide, josta nyt on kysymys, olisi näiden saaristokuntien kohdalla ensimmäinen kouraantuntuva toteamus, millä tavalla hallitusvalta ja valtiovalta osoittaa niille julistamaansa rakkautta. Ja tämä, ihmeellistä kyllä, tapahtuu hallituk-

sen toimesta, joka on hallitussopimuksessaan nimenomaan ottanut juuri saaristoväen asian erikoishoitoonsa, ja vieläpä hallituksen toimesta, jonka jäsenenä saaristokomitean puheenjohtaja on.

Minä tahtoisin tähän vielä lisätä, että Vaasan läänin maaherra, joka on myöskin antanut tästä lausuntonsa, on mitä vakavimmin asettunut kielteiselle kannalle, kun tästä toimenpiteestä on ollut kysymys. Minä uskallan vedota kaikkiin hyviin voimiin tässä eduskunnassa — ja mielelläni lukisin niihin myöskin hallituksen jäsenet — siinä mielessä, että he myötävaikuttaisivat vielä tässä myöhäisellä asteella tämän asian korjaamiseksi, ja kun meidän taholtamme tullaan tekemään sen suuntainen esitys, niin toivon, että tämä 304,800 markkaa saataisiin takaisin menoarvioon (Eduskunnasta: Toivoa kyllä saa!). Toivoa saa ja täytyy ainakin tämän asian kohdalla sanoa, ettei se kai ole maan rahaasioiden vakauttamisen kannalta ehdottoman välttämätöntä, että tällainen säästö tehdään juuri tällaisen väestönosan kohdalla. Täällä on viime vuosien aikana myös hyvin usein vedottu Pohjois-Suomen ja Karjalan ja rajaseutujen väestön hyväksi. Minusta tuntuu, että saaristojen väestö on vähintään asetettava samaan asemaan kuin nämä mainitsemani väestöryhmät ja toivon todellakin vielä kerran, että eduskunnan kaikki, niinkuin minä sanoin, hyvät voimat olisivat myötävaikuttamassa tällaiseen ratkaisuun.

Ed. Karvonen: Herra puhemies! Tämän käsiteltävän pääluokan XXI luvussa käsitellään myöskin valtion osuutta kuntien mielisairashoidon kustannuksiin, ja tässä nyt käsiteltävässä ensi vuoden talousarviossa on valtion osuus määritelty 175 markaksi päivässä. Nyt kuitenkin tässä on juuri valmistunut myöskin tämän kuluvan vuoden lisämenoarvio, ja se on käynyt valtiovarainvaliokunnan läpitse ja tulee tietysti tämän jälkeen käsiteltäväksi, niin tässä lisämenoarviossa valtion osuus on määritelty tämän vuoden alusta jo 210 markaksi päivässä, joka perustuu siis niihin kustannuksiin, mitkä kuluvan vuoden aikana on näillä sairaaloilla ollut. Kun nyt ei ole millään tavalla odotettavissa, että kustannukset ensi vuonna laskisivat niin paljon, että valtion osuuskin laskisi 35 markkaa hoitopäivää kohden, niin olisi siis myöskin ensi vuoden budjettiin lisättävä tuo sama määrä. Mutta kun nämä ovat arviomäärärahoja, niin minä vain halusin kiinnittää hallituksen huomiota, että hallitus voi hoitaa tämän sitten sen perusteella, mikä tulee tämän vuoden lisämenoarvion perusteella hoitopäivää kohti valtionavuksi.

Ed. Heikura: Herra puhemies! Minä pyydän esillä olevan vuoden 1952 valtion tulo- ja menoarvion menopuolen 7 Pl:n kohdalla lyhyesti kiinnittää eduskunnan ja hallituksen huomiota meidän sairaanhoito- ja kätilökoulutuksen tehostamisen välttämättömyyteen ja ajankohtaisuuteen ennenkaikkea syrjäisten maaseutukuntien kannalta. Ne meistä, jotka olemme olleet mukana maaseudun maalaiskuntien kunnalliselämässä, olemme todenneet viime aikoina, miten maalaiskunnissa sekä niitten terveydenhoitoviranomaisilla on ollut lisääntyvä harrastus tehostaa maaseudun terveydenhoito-oloja. Ja näin ollen tällä alalla ei maalaiskuunnilla ja niiden terveydenhoitoviranomaisilla viime vuosina ole aloitteita puuttunut. Näitä aloitteita ovat ilmentäneet maalaiskuntien ne päätökset, joilla syrjäisissäkin seuduissa on perustettu viime vuosina kunnanlääkärien, terveyssisarien ja kätilöiden uusia virkoja ja ennen kaikkea rakennettu ajanmukaisia terveystaloja kätilöiden ja terveyssisarten asunnoiksi, äitiysneuvoloiksi jne.

Kuitenkin on huomattava, ettei yksin sillä, että me rakennamme ajanmukaisia terveystaloja ja asuntoja kätilöille ja sairaanhoitajille, ei kuntien terveydenhoito-oloja paranneta, ellei myöskin huolehdita siitä, että meillä myös on koulutettuja terveyssisaria ja kätilöitä maalaiskunnilla saatavissa. Käytäntöhän on osoittanut viime vuosina, miten monissa kunnissa, joissa on rakennettu ajanmukainen terveystalo, siellä terveytalot ovat odottaneet viran haltijoita vuosikausia. Näin ollen nämä suuret kustannukset, mitkä maalaiskunnat terveystalojenkin rakentamiseen ovat uhraneet, eivät tuota sitä terveydenhoidollista hyötyä, mitä niiden rakentajat ovat toivoneet. Näin ollen minä katsonkin, että valtiovalta ei ole sairaanhoitajattarien ja kätilöiden koulutuksesta huolehtinut siinä määrin, mitä ennenkaikkea syrjäisten

maalaiskuntien tarve ja välttämättömyys olisi vaatinut. Minä mainitsen mm. esimerkkinä, että meillä täällä Helsingissä kätilöopistoon hakee vuosittain noin 200—300 oppilasta, mutta sinne voidaan hyväksyä ainoastaan noin 50. Kun terveyssisarkoulutuksen alalla on tilanne myöskin samansuuntainen, on ilman muuta selvää, että meillä on riittämätön näiden toimihenkilöiden koulutus. Näin ollen minä pyydän lausua sellaisen toivomuksen, että täällä eduskunta ja ennenkaikkea hallitus lähivuosina entistä suuremmassa määrässä kiinnittäisi huomiota meidän terveyssisarja kätilökoulutuksen tehostamiseen ja sitä tietä auttaisi syrjäistenkin maalaiskuntien terveydenhoito-olojen tehokkaampaa kehittämistä.

Ed. Saariaho: Herra puhemies! Suomi lienee ainoa maa Euroopassa, jossa nykyisen yleismaailmallisen jännitystilan vallitessa on katsottu voitavan täysin laiminlyödä siviiliväestön suojelemisen valmistelu sellaisen tapauksen varalta, että maamme kaikesta vastustuksestamme huolimatta joutuisi sotatoimien vaikutuspiiriin. Samaan aikaan kun kaikkialla maailmassa jatkuvasti tehostetaan väestönsuojelun valmiutta, tuskin on mahdollista, että meillä tätä kysymystä voidaan pitää vähemmän tärkeänä. On syytä tässä yhteydessä korostaa, että väestösuojelu ei suinkaan ole aseistautumista eikä vähimmässäkään määrin sotakiihkoilua, kuten kommunistimme tahtovat väittää, vaan se on siviiliväestön kaikissa olosuhteissa oikeutettua isepuolustusta. Meillä ei ole oikeutta jättää väestöä, ei varsinkaan naisia, vanhuksia ja lapsia ehdoin tahdoin suojattomiksi. Emme saa myöskään valmistelujen ja suunnitelmien laiminlyömisellä aiheuttaa sitä, että mahdollisesti syntyvä paniikkitilanne aiheuttaa lisävahinkoja ja tuhoja. On luonnollista, että väestönsuojelutoimenpiteitä ei pystytä yhtäkkiä suorittamaan eikä niitä sen vuoksi saa jättää tilapäisjärjestelyjen varaan. Valitettavaa sen vuoksi onkin, että rauhanaikainen väestönsuojelutoiminta, jota on pidettävä välttämättömänä edellytyksenä sodanaikaisen toiminnan onnistumiselle, on maassamme ollut käytännöllisesti katsoen kokonaan keskeytyksessä vuodesta 1945 lähtien. Vuonna 1939 annetun väestönsuojelulain ja sen toimeenpanoasetuksen mukaisesti perustettiin kaikkiaan 30 virkaa ja tointa rauhanaikaisen väestönsuojeluvalmistelujen suorittamista varten. Tällä hetkellä on vastaavia tehtäviä hoitamassa, vaikka sama laki on edelleen voimassa, ainoastaan kaksi virkamiestä. Samanaikaisesti esimerkiksi Ruotsissa palvelee väestönsuojeluvirastoissa noin 100 henkilöä ja Tanskassa ja Norjassakin kymmeniä virkamiehiä. Ja kuitenkin on välttämätöntä, että meidänkin maamme väestönsuojelualalla suoritetaan rauhanaikaisia valmisteluja. Tämän on tosin valtiovaltakin oivaltanut asettamalla komitean syyskuun 8 päivänä 1949 suunnittelemaan maan väestönsuojelun uudelleen järjestelyä. Komitean laatima mietintö on jätetty valtioneuvostolle noin vuosi sitten, mutta valtioneuvosto ei vieläkään ole määritellyt kantaansa siinä tehtyihin ehdotuksiin nähden.

Allekirjoittanut jätti näillä valtiopäivillä rahaasia-aloitteen, jossa ehdotetaan määrärahan varaamista ensi vuoden tulo- ja menoarvioon eräiden virkojen perustamiseksi sisäasiainministeriön väestönsuojeluasiainosastoon. Valtiovarainvaliokunta on tullut kuitenkin kyseeseen aloitteeseen nähden hylkäävälle kannalle, koska hallitus parhaillaan harkitsee edellämainitun komitean jättämän mietinnön pohjalla väestönsuojelukysymystä. Tämä harkitseminen on kuitenkin merkinnyt vain sitä, että hallitus on asettanut toisen komitean, jossa on jäseninä useita jo työnsä päättäneen komitean jäseniä, uudelleen harkitsemaan, siis jälleen harkitsemaan, näitä väestönsuojelukysymyksiä. Jos kansamme ei tule kyllin hyvin suojeltua mahdollisen ilmavaaran sattuessa, niin hallitus kai ainakin tuntee tehneensä kaikkensa, koskapa tälläkin hetkellä on olemassa komitea, joka pohtii tätä kysymystä. Toinen asia sitten on, kuinka asianmukaista tehokkaan väestönsuojelun kannalta tällainen ainaisiin komiteoihin vakavien ja koko kansalle tärkeiden asioiden siirtäminen on. Ei voi välttyä ajatukselta, että sekä tämä nykyinen että edellisetkin hallituksemme ovat suhtautuneet aivan liian kevytmielisesti rauhanaikaista väestönsuojelua koskevaan kysymykseen. On sen vuoksi enemmän kuin toivottavaa, että nyt työskentelevän komitean saatua työnsä valmiiksi ei enää nimetä kolmatta samanlaista, vaan todellakin ryhdytään

toimenpiteisiin väestönsuojelun järjestämiseksi lain edellyttämään valmiuteen.

Oman lukunsa ansaitsisivat kommunistimme, jotka tämänkin asian yhteydessä ovat viikosta toiseen puhuneet ja kirjoittaneet maamme valmistautumisesta hyökkäyssotaan ja pyrkineet tässäkin asiassa kaikin tavoin vahingoittamaan maatamme. Mutta kun toisaalta tietää, että heidän suhtautumisensa maatamme ja kansaamme kohtaan monissa eri kysymyksissä on kuin „suden rakkautta lampaita kohtaan", niin hyvin käsittää kommunistiemme menettelytavat tälläkin kertaa nyt kysymyksessä olleisiin rauhanaikaisiin väestönsuojelutoimenpiteisiin.

Ed. Järnefelt: Herra puhemies! Minä valitan suuresti, että rahaasia-aloitteessa n:o 47 Pl:n XIV:1 kohdassa tehtyä esitystä valtion sairaaloissa palvelevien apulaislääkärien ja amanuenssien palkkauken korottamisesta ei ole voitu ottaa huomioon valtiovarainvaliokunnassa. Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä tosin sanotaan, että aloitteen tarkoittaman palkkauksen korottaminen merkitsee niin huomattavaa muutosta lääkärikunnan nykyiseen palkkaukseen, ettei valiokunta ole voinut pelkästään eduskunta-aloitteen pohjalla ottaa asiaa ratkaistakseen. Nyt on asia kuitenkin niin, ettei tämä ole suinkaan mikään uusi asia, vaan tästä on hallitukselle tehty useampia eri esityksiä, vaikka ne eivät ole johtaneet minkäänlaiseen tulokseen. On ihmeteltävää, jos ei edes aloitteiden avulla eduskunnassa voida saada asiaa liikkeelle. Minusta tuntuukin, että tässä on pohjana se, että valtion palkkauskomitea, joka on jo viisi vuotta työskennellyt peruspalkkaluokkasijoituksen oikaisemiseksi, ei ole saanut työtänsä valmiiksi ja tämän asiantilan vallitessa ei ole haluttu minkäänlaisia korjauksia peruspalkkaluokkiin tehdä. Olkoonpa, että ne ovat todella olleet niin suuria epäkohtia, niinkuin tämäkin palkkausjuttu on. Ei ole myöskään ollut syytä luottaa siihen, mitä täällä lausutaan hallitukseen nähden ja hallituksen toimenpiteistä, koska mikäli on kysymys valtion virkamiesten palkoista ja niistä annetuista lupauksista, niin tästä on aivan äskettäin saatu kouraantuntuva todistus siitä, etteivät nämä lupaukset suuriakaan merkitse. Ei suinkaan ole tarkoitus tällaista palkkamenetelmää noudattaen saada aikaan sitä, että ainoastaan varakkaiden perheiden ja mahdollisesti yliopistokaupungeissa asuvien perheiden lapsille taataan mahdollisuus päästä tällaisiin lääkärintoimiin ja se ei ole myöskään suinkaan demokratian mukaista eikä myöskään terveellistä lääkärikunnan vastaiselle kehitykselle. Jotta eduskunta vielä voisi korjata tämän epäkohdan, sanoisinko tämän räikeän epäkohdan, niin tulen asian yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään asianomaisen luokan ja momentin kohdalla esityksen.

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! Minulla on esitettävänä ensin anteeksipyyntöni herra puhemiehelle sen johdosta, että otin erään asian väärässä yhteydessä esille. Nyt kun on kysymys 7 pääluokan asioista ja niinmuodoin myös lääkintähallituksesta, jonka tehtäviin kuuluu myös huolehtia siitä, että maassamme on lääkkeitä saatavissa, niin minä pyydän (Eduskunnasta: Tarkoitatko poliittisia lääkkeitä?), niin, niitä ei ehkä lääkintähallituksesta nykyisin saada niin paljon kuin täällä eduskunnasta, mutta ehkä minun sallittaneen nyt kuitenkin jatkaa.

Olen saanut tietää itsepintaisen huhun kertovan, että maalaisliiton ja sosialidemokraattien kesken (Eduskunnasta: Ei kuulu!) on sovittu jonkinlaisesta sosialisoimisjohdelmasta, minä en sen kaikkia kohtia tässä nyt halua esitellä, totean vain, että siihen kuuluu huhun mukaan mm. lääketeollisuus. Ilahduttavaa kyllä, ministeri Sukselainen on lehdille antamassaan haastattelulausunnossa peruuttanut tämän. Mutta erittäin pätevän ja arvovaltaisen todistuksen asiasta antaa kauppaministeri Tervo eräässä puheessaan, jonka hän on Nuijamaan työväentalossa 30. 9. 1951 pitänyt ja josta on selostus mm. Savo-Karjala-lehdessä 2 päivänä lokakuuta kuluvana vuonna. Hän on tämän lehden mukaan ilmoittanut, että hallitusneuvottelujen yhteydessä on maalaisliiton ja sosialidemokraattien välillä tehty hiljainen sopimus eräiden teollisuusalojen sosialisoimisesta. Nämähän ovat nyt huomattavan erilaisia tietoja nämä ministeri Sukselaisen ja ministeri Tervon antamat tiedot. Jää kysymään, mitenkä aiotaan käytännössä menetellä, mitä aiotaan tehdä lääketeollisuudellemme. En minä puhu nyt muista aloista.

En tahdo herra pääministeriä vaivata tässä asiassa varsinkin kun hän ei ole saapuvilla, mutta kuitenkin toivon, että tähän annettaisiin selkeä vastaus (Eduskunnasta: Mene työväentalolle uudestaan! Pidetään kokoomusta jännityksessä!).

Ed. Leivo-Larsson: Minä pyysin puheenvuoron kiinnittääkseni huomiota tämän pääluokan 16 lukuun siinä esiintyvään Salpausselän parantolaan, sillä tässä on ilmeisesti tapahtunut jonkinlainen erehdys jossakin vaiheessa, sillä tästä Salpausselän parantolan henkilökunnasta on jäänyt suuri osa pois siitä luettelosta, mikä on budjetissa esitetty ja täten parantola ei voi jatkaa toimintaansa ilman, että siellä ovat nämä henkilöt, jotka siellä nytkin ovat ja jotka siellä jatkuvasti tarvitaan. Mm. sieltä puuttuvat kaikki lastenhoitajat ja kun laitoksessa on nykyisin 120 raajarikkolasta, niin jokainen ymmärtää, ettei tämmöinen parantola voi tulla toimeen ilman lastenhoitajia varsinkin kun on otettava huomioon, että lapsipotilaat on vuoteineen siirrettävä päivittäin parvekkeille ja takaisin ja osa heistä on ruokittava vuoteeseen jne. Jokaiselle käy ilman muuta selväksi, että lastenhoitajia tarvitaan ja lääkintöneuvos Savosen ilmoituksen mukaan tähän tarvittaisiin vähän yli 5 milj. markkaa, jotta laitos voisi toimia sellaisessa laajuudessa kuin se nykyisin toimii, mutta jotta hallitukselle jäisi tilaisuus harkita asiaa ja vielä tarkistaa tätä, vaikka nyt jo ministeri Suksellaiselta saamaini tietojen mukaan tosiaan tässä on tapahtunut jonkinlainen erehdys, tulen ehdottamaan asianomaisella paikalla, että tähän lisättäisiin 2 milj. markkaa, jotta ainakin vuoden vaihteen yli päästäisiin ja hallitus voisi sitten lisämenoarviossa ehdottaa lisää sen summan, mikä katsotaan tarpeelliseksi myöhemmässä vaiheessa.

Ed. A. Simonen: Herra puhemies! Pari päivää sitten pidetyn yleiskeskustelun yhteydessä minulla oli tilaisuus kosketella käsiteltävänä olevan budjettiesityksen sairaalamäärärahoihin liittyvää epäkohtaa, nimittäin epätasaista varojen jakoa lääkintähuollon eri alojen rakennustoimintaa varten. Kun tähän kysymykseen täällä tämänpäivän keskustelussa on jälleen palattu ja haluttu väittää, että silloin esittämäni tiedot eivät ole paikkansapitäviä, lienee ehkä paikallaan esittää yksityiskohtaisia numeroita siitä, minkälainen hoitopaikkatilanne tämän maan keuhkotautikeskusparantoloissa tällä hetkellä on.

Yleiskeskustelussa viittasin siihen, että meidän nykyinen keuhkotautikeskusparantolajärjestelmämme perustuu suunnitelmiin, jotka on laadittu jo pitkiä aikoja sitten silloin vallinneiden keuhkotautikuolleisuuslukujen perusteella, ja että tämä suunnitelma ja rakentamisohjelma, joka käsittää kaikkiaan 21 keskusparantolaa, on nyttemmin siinä määrin loppuun saatettu, että tästä alkuperäisestä teoreettisesta ohjelmasta puuttuu enää yksi, nimittäin se parantola, jonka rakentamista täällä nyt väen väkisin ajetaan riippumatta siitä, että keuhkotuberkuloosin kehityksessä on kuluneiden vuosien aikana tapahtunut erittäin jyrkkä käänne. Sensijaan että meillä menneinä vuosina oli parantoloissa hyvin tuntuvaa ylisijoitusta, mihinkä ne kutakuinkin pystyvätkin, meillä tällä hetkellä keuhkotautikeskusparantoloissa on tyhjiä paikkoja, eikä mikään aivan mitätön lukumäärä, vaan kutakuinkin täsmälleen 200 tyhjää paikkaa; aivan yksitellen lukien 203 tyhjää paikkaa. Meidän keskuskeuhkotautiparantoloissamme on teoreettinen paikkaluku yhteensä 5725. Tämä luku on teoreettinen, sillä se sisältää mahdollisuuden aika huomattavaan ylitykseen. Ylitystä on menneinä vuosina, jolloin se oli tarpeellista, myöskin tuntuvassa laajuudessa käytetty. Mutta kun katsotaan tätä optimisijoitusmahdollisuutta, joka sairaaloissa kokonaismäärältään on siis 5,725 paikkaa ja katsotaan, miten se jakaantuu eri parantoloiden kohdalla, niin luettelen tässä ne parantolat, joiden kohdalla on tyhjiä paikkoja odottamassa potilaita muualta, esim. siitä piiristä, johon nyt Oulaisiin pyritään väkisin rakentamaan uutta satoja miljoonia nielevää keuhkotautiparantolaa. Helsingin kaupungin tuberkuloosisairaalassa on teoreettinen paikkaluku 539, siellä on potilaita hoidossa 480. Turun kaupungin tuberkuloosisairaalassa on 105 paikkaa, hoidossa potilaita 88. Tampereen kaupungin keuhkotautiparantolassa 176 paikkaa, hoidossa 170, Mjölbollstan parantolassa 270 paikkaa, hoidossa 254, Kiljavan parantolassa 344 paikkaa, hoidossa 317, Varsinais-Suomen tuberkuloosiparantolassa 365 paikkaa yhteensä, hoidossa 364. Jos halutaan

väittää, että jonossa on paljon odottamassa, niin minä voin mainita, että hoitopaikkoja odottavia niissä parantoloissa, jotka tähän asti luettelin, on yhteensä 46.

Jos jatketaan luetteloa, niin Keski-Hämeen parantolassa on paikkoja 390, hoidossa 370, Ahveniston parantolassa 323 paikkaa, hoidossa 313 jne. Jos halutaan, niin luetellaan loppuun asti (Eduskunnasta: Lue kaikki!). — Muurolan parantolassa, viimeisessä, 356 paikkaa, hoidossa 335. Yhteensä on siis 5,725 hoitopaikkaa käytettävissä, 203 paikkaa tyhjänä. Sen lisäksi on, niinkuin kokemus osoittaa, aivan selvä mahdollisuus ylisijoitukseen, ja on kiistaton tosiasia, että se määrä potilaita, joka nyt haluttaisiin hoitaa Oulaisten uudessa rakennettavassa parantolassa, voidaan yksinkertaisin järjestelytoimenpitein jakaa jo olemassaolevissa parantoloissa hoidettaviksi. Ei nauti mitään perustuslain suojaa se tuberkuloosipiirijako, joka aikoinaan on laadittu silloisten olosuhteitten vallitessa. On päinvastoin varsin järjellistä ja luonnollista, että jos olosuhteet muuttuvat, tuberkuloosipiirijakoa muutetaan ja sopeutetaan se vastaamaan nykyisiä olosuhteita.

On tietenkin paikallaan, että tuberkuloosihoito pyritään saamaan niin korkealle tasolle kuin mahdollista. Ei kuitenkaan ole paikallaan, että sitä varten rakennetaan tarpeettomia, useita satoja miljoonia vaativia hoitolaitoksia, silloin kun muilla lääkintähuollon rakentamisen aloilla joudutaan budjettia laatimaan erittäin ankaran niukkuuden vallitessa.

Lienee syytä tältä paikalta tuoda esiin myös tosiasia, että ammattiviranomainen tällä alalla, lääkintöhallitus, juuri äsken puhelimitse tarkistamani tiedon mukaan ei ole esittänyt ensi vuoden talousarvioesitykseen määrärahaa Oulaisten parantolaa varten, vaan se on myöhemmissä hallituksen sisäisissä valmisteluvaiheissa jollakin tuntemattomalla tavalla sinne putkahtanut. Mitkä ovat olleet motiivit, se jääköön kuulijoiden arvosteltavaksi.

Sanoisin, että tässä asiassa ei pitäisi nyt kiihkoilla. Ei ole mitään järkeä siinä, että me käytämme, — silloin kun varoja ei kertakaikkiaan ole välttämättömiinkään sairaalarakennustarpeisiin riittävästi — ei ole mitään järkeä siinä, että me käytämme näitä varoja sellaisiin tarkoituksiin, jotka asiantuntijain yksimielisen käsityksen mukaan ovat selvästi tarpeettomia. Tässä ei ole kysymys siitä, etteivätkö ne potilaat, joita Oulaisten parantola on tarkoitettu hoitamaan, hoitoa tarvitsisi. Se hoito voidaan heille järjestää jo nykyisin olemassa olevissa parantoloissa. Ne määrärahat, jotka nyt aiotaan käyttää näin epätarkoituksenmukaisella tavalla, pitäisi käyttää uusien lasarettisairaaloiden rakentamiseen, sen sairaalasektorin rakentamiseen, missä tällä hetkellä vasta 20 % suunnitelluista potilaspaikoista on rakenteilla, sensijaan että tuberkuloosiparantolalinjalla teoreettisesti suunnitellusta kokonaisjärjestelystä jo 95 % on valmiina.

Näihin nähdäkseni kokolailla kumoamattomiin tosiasioihin vedoten tulen yksityiskohtaisessa käsittelyssä tekemään asian vaatimat ehdotukset.

Ed. Järvinen: Herra puhemies! Minä olen useaan otteeseen täällä eduskunnassa korostanut, että virkamiehistön vähentäminen huomattavassakin määrässä on mahdollista ja ehdottoman tarpeellinen toimenpide. Olen kuitenkin aina samalla korostanut, että vähentämisen täytyy tapahtua järjellisesti, ei mitenkään harkitsemattomasti, niin että sillä aiheutetaan enemmän vahinkoa kuin hyötyä. Nyt hallitus ehdottaa lakkautettavaksi Vähänkyrön nimismiehen toimen kuin myöskin Raippaluodon piirin nimismiehen toimen. Jos tämä toimenpide voitaisiin toteuttaa ilman, että se aiheuttaa huomattavaa haittaa paikalliselle väestölle, niin minä olisin hyvin lämpimästi mukana kannattamassa hallituksen ehdotusta. Kun tunnen paikalliset olosuhteet kummassakin paikassa, en voi parhaalla tahdollanikaan tulla hallituksen esitykselle myönteiseen päätökseen. Ne näkökohdat, joita edustajat Aaittoniemi — Vähänkyrön kohdalta — ja Nordström — Raippaluodon nimismiespiirin kohdalta — toivat esiin, ne ovat paikkansapitäviä ja sellaisia, jotka paikallisen väestön mielipiteet ja tarpeet oikeudenmukaisesti huomioon ottaen olisi tästä asiasta päätettäessä huomioitava. Tämän enempää jatkamatta, yhdyn niihin lausuntoihin, joita tässä asiassa mainitsemani edustajat ovat antaneet, ja toivon, että hallituksen esitys tältä kohdalta ei johtaisi tulokseen.

Ed. Ryömä: On ollut sangen mieluisaa kuulla, että myös muiden ryhmien taholta kannatetaan niitä ehdotuksia apulaisja amanuenssilääkärien palkkauksen parantamiseksi, jotka sisältyvät I vastalauseeseen. Oli toivottavaa, että nämä ehdotukset hyväksyttäisiin yksimielisesti. Tällöin olisi kuitenkin lääkärien kannalta edullisinta, että kyseessäolevat määrärahat tulisivat hyväksytyiksi, niin kuin ne esitetään I vastalauseessa, jossa yksityiskohtaisesti ja täsmällisesti määritellään, millä tavoin kukin osa kyseessäolevata määrärahasta on käytettävä. Nämä kyseessäolevat summat yhteensä muodostavat jonkun verran suuremman määrärahan kuin mainitaan aloitteessa n:o 4, joka syksyllä tehtiin kyseessäolevien palkkojen parantamiseksi, mutta valiokunta on asiaan perehdyttyään havainnut niiden määrärahojen tarpeellisuuden, jotka I vastalauseessa mainitaan.

Ed. Hiltunen: Hallituksen esityksen sivulla 173 olevassa luettelossa, Salpausselän parantola, on todellakin tapahtunut valitettava virhe. Siitä on pudonnut joukko viran ja toimen haltijoita pois, joita valitettavasti ei enää aloitteen puutteessa voida täällä eduskunnassa lisätä. On kuitenkin mahdollisuus tämä virhe korjata siten, että luettelon viimeiseen osaan, Tilapäisen työvoiman palkkaamiseen, merkitään sellainen määräraha, jotta sillä päästään ensimmäiseen lisämenoarvioon asti. Tämän iltapäivän kuluessa tutkittaessa syytä, millä tavalla tämä virhe on päässyt tapahtumaan, huomattiin, että valtiovarainministeriö on tämän kohdan hyväksynyt sellaisena kuin sisäministeriö on sen ehdottanut, ja sisäministeriö puolestaan on tämän kohdan esittänyt eteenpäin sellaisena kuin lääkintöhallitus on sen ehdottanut. Virheen täytyy siis olla tässä tapauksessa lääkintöhallituksessa, joka jostakin ihmeellisestä syystä ei ole kaikkia virkoja tähän luetteloon ottanut.

Ed. Suominen: Herra puhemies! — Ed. Simonen mainitsi täällä eräitä lukuja keuhkotautiparantoloissa hoidettavina olevista potilaista, ja näistä nyt tosiaan saa sen käsityksen, että meillä olisi ehkä tilaa parantoloissa huomattavastikin. Minä en halua tällä puheenvuorollani lähteä esittämään sitä, että välttämättömästi tässä vaiheessa pitäisi sitä esitettyä parantolahanketta lähteä toteuttamaan. Mutta minä haluaisin kuitenkin selvyyden vuoksi esittää väärinkäsitysten välttämiseksi, että tilanne ei ole kuitenkaan niin edullinen, kuin mitä ed. Simosen esittämistä numeroista ehkä voisi päätellä. Nyt on nimittäin otettava huomioon se seikka, että suurissa parantoloissa ei voida pitää aina täyttä kapasiteettia päällä, vaan potilaiden vaihdos vaatii oman aikansa. Joku lähtee, toinen kutsutaan tilalle ja siinä saattaa mennä joku päivä ylikin ja jos 95 %:n paikkakäyttöön päästään, niin tämä on jo loistosaavutus. Ja kun näitä lukuja tarkastelemme, niin tässä ei olekaan paljon muuta kuin 5 %:n vajauskäyttö ja tämä on, mikäli minä olen lääkärien kanssa joskus joutunut keskustelemaan, erittäin hyvä sairaalan käyttö, jos jo 95 % paikoista kyetään käyttämään, sillä potilaiden vaihtuminenkin vaatii oman aikansa ja juuri kaikki eivät tule täsmällisesti. Mitä erityisesti tulee Kiljavan parantolaan, niin aikuisten paikoissa on jatkuvasti suuri jonotus. Sen sijaan valitettavasti aikoinaan lasten osasto on tullut rakennetuksi hiukan liian suureksi, ja siellä on ollut vapaita paikkoja. Tämä on lausuttu selvitykseksi sen vuoksi, ettei mitään väärinkäsityksiä tässä kysymyksessä tulee aiheutumaan.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Luku I Sisäasiainministeriö ja luku II Lääninhallitukset, hyväksytään.

Luku III Kihlakuntain hallinto ja maalaispoliisi.

Keskustelu:

Ed. Aittoniemi: Herra puhemies! — Viitaten yleiskeskustelussa esittämääni laajempaan perusteluun ehdotan, että 7 Pl:n III luvun 4 momentille merkittäisiin 304,800 markkaa nimismiehen viran pysyttämiseksi Vähänkyrön piirissä, minkä johdosta samalta momentilta vähenee Vähänkyrön piirin nimismiehen viran lakkauttamisen vuoksi yhdistettyyn Isonkyrön nimismiespiiriin perustetun 2 luokan ylikonstaapelin palkkaukseen ehdotettu 306,960 markkaa.

Ed. Nordström: Jag ber att få understöda rdgsm. Aittoniemis förslag.

Ed. Antila: Herra puhemies! Kannatan ed. Aittoniemen tekemää ehdotusta.

Ed. Jern: Hänvisande till fjortonde reservationen ber jag, herr talman, få föreslå, att III kapitlet 4 momentet måtte ökas med 304,800 mark för bibehållande av länsmanstjänsten i Replot distrikt.

Ed. Teir: Jag ber att få understöda det av rdgsm. Jern gjorda förslaget.

Ed. Nordström: Jag ber också att få understöda rdgsm. Jerns förslag.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aittoniemi ed. Nordströmin kannattamana ehdottanut, että 4 momentille merkittäisiin 304,800 markkaa nimismiehenviran pysyttämiseksi Vähänkyrön piirissä, minkä johdosta samalta momentilta vähenee Vähänkyrön piirin nimismiehenviran lakkauttamisen vuoksi ehdotettu yhdistetty Isonkyrön nimismiespiiriin perustettavan 2 luokan ylikonstaapelin palkkaukseen ehdotettu 306,960 markkaa. Kutsun tätä ed. Aittoniemen ehdotukseksi. Ed. Jern ed. Teirin kannattamana ehdottaa, viitaten XIV vastalauseeseen, että 4 momentille merkittäisiin 304,800 markkaa nimismiehenviran pysyttämiseksi Raippaluodon piirissä. Kutsun tätä ed. Jernin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Aittoniemen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aittoniemen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Äänestys ed. Jernin ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Jernin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Puhemies: Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Ed. Nordström: Pyydän koneäänestystä.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahmavaara, Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Borg-Sundman, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Friman, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Huunonen, Hykkäälä, Häikiö, Häppölä, Ikonen, Innala, Jokinen, Joukanen, Junnila, Juntunen, Jussila, Järnefelt, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Kähönen, Käkelä, Lampinen, Lappi-Seppälä, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lindqvist, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Manninen, Meriläinen, M. Miettunen, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niemi, Niiranen, Niskala, Nuorsaari, E. Nurminen, N. Nurminen, Nykänen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Pekkala, Peltonen, Pesonen, Pessi, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Renfors, Riihi-

mäki, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, Saari, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Seppi, A. Simonen, Soininen, Solla, Stenberg, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Takki, Tanner, Tauriainen, Tenhiälä, Tervo, Tikkaoja, Toivonen, Torvi, Turkka, Turunen, Wiherheimo, Vilhula, Virolainen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen ja Väänänen.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aittoniemi, Antila, von Born, Haapanen, Hollsten, Honkala, Huttunen, Jern, Järvinen, Karvikko, Koivisto, Korsbäck, Kosola, Kullberg, Kyttä, Lahtela, Larson, Lehtonen, Meinander, H. Miettunen, Nordfors, Nordström, Rauste, Rosenberg, Saura, Seppälä, Tarkkanen Teir, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Tuurna, Vennamo, Wickman, Virkki, J. Wirtanen, Öhman, Östenson ja Österholm.

Tyhjää äänestävät seuraavat edustajat:

Hamara ja Törngren.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Hallberg, Kaarna, Kaitila, Kannisto, E. Kilpi, Kölli, P. Leskinen, Miikki, Nikkola, Niukkanen, Pasanen, Saariaho, V. Simonen ja A. Wirtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 145 jaa- ja 38 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 14.

Eduskunta on hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Luku IV Kaupunkien poliisilaitokset, hyväksytään.

Luku V Suojelupoliisi.

Keskustelu:

Ed. Hietanen: Valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitettyyn I vastalauseeseen viitaten ehdotan tämän pääluokan V luvulta Suojelupoliisin määrärahoista seuraavat vähennykset: 1) että 7 Pl. V luvun 1 momentin b-kohdalta vähennetään ylimääräisten toimen haltijain uusia ikälisiä varten varatut 148,200 markkaa; 2) että 7 Pl. V luvun 1 momentin d-kohdalta vähennetään virkapukuavustuksen korottamiseksi ehdotettu lisäys 83,300 markkaa; 3) että 7 Pl. V luvun 2 momentilta, matkakustannukset, vähennetään 2,000,000 markkaa; 4) että 7 Pl. V luvun 3 momentilta, tarverahat ja sekalaiset menot, vähennetään 2,000,000 markkaa; 5) että 7 Pl. V luvun 6 momentilta, käyttövarat, vähennetään 2,500,000 markkaa; 6) että 7 Pl. V luvun 7 momentilta vähennetään 1,000,000 markkaa.

Ed. Järvinen: Kannatan ed. Hietasen tekemiä ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Hietanen ed. Järvisen kannattamana ehdottanut I vastalauseen mukaisesti, että 1 momentin b-kohdalta vähennettäisiin 148,200 markkaa, että 1 momentin d-kohdalta vähennettäisiin 83,300 markkaa, että 2 momentilta vähennettäisiin 2,000,000 markkaa, että 3 momentilta vähennettäisiin 2,000,000 markkaa, että 6 momentilta vähennettäisiin 2,500,000 markkaa ja 7 momentilta 1,000,000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Voitaneen pitää yhtenäisenä ehdotuksena.

Hyväksytään.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hietasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt valtiovarainvaliokunnan ehdotuksen.

Luku VI Rikostutkimuskeskus, luku VII Poliisikoulutus, luku VIII Poliisikoiralaitos, luku IX Erinäiset poliisimenot, luku X Palotoimi, luku XI Rajavartiolaitos, luku XII Lääkintöhallitus ja luku XIII Maaseudun terveydenhoito, hyväksytään.

Luku XIV Helsingin yleinen sairaala.

Keskustelu:

Ed. Järnefelt: Viitaten yleiskeskustelussa esittämääni lausuntoon ehdotan, viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 4, että 7 Pl:n XIV luvun 1 momentille lisättäisiin 39,436,500 markan määräraha valtion sairaaloissa palvelevien apulaislääkärien ja amanuenssien palkkausten korottamiseksi.

Ed. Borg-Sundman: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Järnefeltin tekemää ehdotusta.

Ed. Hietanen: Minä pyydän ehdottaa I vastalauseeseen viitaten, että 7 Pl:n XIV luvun 1 momentille otettaisiin lisäyksenä 22,090,740 markkaa käytettäväksi valtion sairaaloissa työskentelevien apulaislääkärien ja amanuenssin palkkojen korottamiseen.

Ed. Ryömä: Kannatan ed. Hietasen tekemää ehdotusta, koska I vastalauseeseen sisältyvät kyseessä olevat ehdotukset merkitsevät suurempaa määrärahaa yhteensä kuin ed. Järnefeltin tarkoittama ehdotus.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on Järnefelt ed. Borg-Sundmanin kannattamana ehdottanut viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 4, että 1 momentille lisättäisiin 39,436,500 markkaa. Kutsun tätä ed. Järnefeltin ehdotukseksi. Ed. Hietanen ed. Ryömän kannattamana on ehdottanut, viitaten I vastalauseeseen, että 1 momentille lisättäisiin 22,090,740 markkaa. Kutsun tätä ed. Hietasen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska ehdotukset ovat vastakkaisia on niistä äänestettävä toisiansa vastaan ja voittanut mietintöä vastaan.

Äänestykset ja päätökset:

1) Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Hietasen ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Järnefeltin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Hietasen ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Hietasen ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hietasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Hollsten, Honkala, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauppi, Kek-

konen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kähönen, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, M. Miettunen, Muikku, Murtomaa, Niemi, Niskala, Nordfors, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Peltonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tervo, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Tuurna, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Borg-Sundman, Friman, Haapanen, Hakala, Hakkila, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järnefelt, Järvinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Käkelä, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Nordström, N. Nurminen, Nykänen, Pekkala, Pesonen, Pessi, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Torvi, J. Wirtanen ja Östenson.

Tyhjää äänestävät seuraavat edustajat:

Kulovaara ja Turunen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

von Born, Huttunen, Innala, Junnila, Kaarna, Kaitila, Kannisto, Kyttä, Kölli, P. Leskinen, Miikki, Nikkola, Niukkanen, Pasanen, Rauste, V. Simonen ja A. Wirtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 127 jaa- ja 53 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 17.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XV Läänin- ja yleiset sekä sukupuolitautien sairaalat.

Keskustelu:

Ed. Hietanen: I vastalauseeseen viitaten ehdotan herra puhemies, että 7 pääluokan 15 luvun 1 momentille otettaisiin lisäyksenä 4,620,720 markkaa käytettäväksi valtion sairaaloissa työskentelevien apulaislääkärien ja amanuenssien palkkojen korottamiseen.

Edelleen ehdotan herra puhemies, että 7 pääluokan 15 luvun 6 momentille merkittäisiin lisäystä 1 miljoona markkaa ja että saman pääluokan 2 luvun 7 momentille merkittäisiin lisäystä 3,500,000 markkaa käytettäväksi kaluston kunnossapidon sekä puhtaanpidon osalle valtion sairaaloissa.

Ed. Ryömä: Kannatan ed. Hietasen tekemiä ehdotuksia.

Ed. Hakala: Herra puhemies! Ehdotan, viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 9, että 7 pääluokan 15 luvun 1 momentin kohdalla sekä hallituksen esityksessä että valtiovarainvaliokunnan mietinnössä jo oleva määräraha Tampereen yleiseen sairaalaan perustettavan alilääkärin palkkaukseen käytetään silmäosaston lääkärinviran perustamiseen ko. sairaalaan. Se ei merkitse siis lisämäärärahaa vaan perustelujen muutosta.

Ed. Hiilelä: Kannatan ed. Hakalan tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Hietanen ed. Ryömän kannattamana ehdottanut viitaten I vastalauseeseen, että 1 momentille lisättäisiin 4,620,720 markkaa. Kutsun tätä ed. Hietasen 1) ehdotukseksi. Ed. Hietanen ed. Ryömän kannattamana ehdottaa edelleen 6 momentille lisäystä 1,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Hietasen 2) ehdotukseksi. Ed. Hietanen ed. Ryömän kannattamana ehdottaa vielä 7 momentille lisäystä 3,500,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Hietasen 3) ehdotukseksi. Ed. Hakala ed. Hiilelän kannattamana ehdottaa viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 9, että 1 momentin kohdalle Tampereen ylei-

seen sairaalaan perustettavan alilääkärin palkkaukseen ehdotetut 427,620 markkaa käytetään silmäosaston lääkärinviran perustamiseen kyseessä olevaan sairaalaan.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

1 mom.

Äänestys ed. Hietasen 1) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hietasen 1) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Hakalan ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa on ed. Hakalan ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aittoniemi, Antikainen, Antila, Erkkilä, K. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hautala, Heikura, Helle, Henriksson, Hiltunen, Huunonen, Hykkäälä, Ikonen, Jern, Jokinen, Jussila, Järvinen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Korsbäck, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kähönen, Käkelä, Lahtela, Lampinen, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Niiranen, Niskala, Nordfors, N. Nurminen, Pekkala, Peltonen, Pessi, Rankila, Rantala, Raunio, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Sarjala, A. Simonen, Sukselainen, Sundman, Sävelä, Tainio, Tanner, Tauriainen, Teir, Tervo, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Törngren, Vennamo, Vilhula, Virolainen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Öhman ja Östenson.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Aitio, Alanko, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, V. Eskola, Friman, Haapanen, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Heikkilä, Heinonen, Heitto, Heljas, Hetemäki, Hietanen, Hiilelä, Hollsten, Honkala, Huttunen, Häikiö, Häppölä, Innala, Joukanen, Junnila, Juntunen, Järnefelt, N. Kaasalainen, Karvikko, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kujala, Kuusinen, Kyttä, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivonen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Nykänen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Pesonen, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rantamaa, Rapio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytkönen, Ryömä, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Saura, Seppi, Seppälä, Soininen, Solla, Stenberg, Suominen, Takki, Tarkkanen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Torvi, Turunen, Tuurna, Wickman, Wiherheimo, Virkki, J. Wirtanen ja Väänänen.

Tyhjää äänestää ed. Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Kaarna, Kaitila, Kannisto, E. Kilpi, Kölli, P. Leskinen, Murto, Nikkola, Niukkanen, Pasanen, V. Simonen ja A. Wirtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 87 jaa- ja 99 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 12.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Hakalan ehdotuksen.

6 mom.

Äänestys ed. Hietasen 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hietasen 2) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

7 mom.

Äänestys ed. Hietasen 3) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hietasen 3) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XVI Tuberkuloosiparantolat.

Keskustelu:

Sisäasiainministeri Sukselainen: Viitaten siihen selostavaan puheenvuoroon, jonka ed. Hiltunen käytti, esitän 7 Pl:n XVI luvun 1 momentille lisättäväksi 2,500,000 markkaa tilapäiseu työvoiman palkkaamiseen Salpausselän lastenparantolaan. Tällä summalla voitaisiin asia tilapäisjärjestelyllä hoitaa, kunnes se ensi vuoden ensimmäisessä lisämenoarviossa voitaisiin vakinaisesti järjestää.

Ed. Hiltunen: Herra puhemies! Minä pyydän kannattaa ed. Sukselaisen tekemää ehdotusta.

Ed. Ryömä: Kannatan ed. Sukselaisen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Sukselainen ed. Hiltusen kannattamana ehdottanut, että 1 momentille lisättäisiin 2,500,000 markkaa tilapäisen työvoiman palkkamiseen Salpausselän lastenparantolaan. Kutsun tätä ed. Sukselaisen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Sukselaisen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Puhemies: Eduskunta on hyväksynyt ed. Sukselaisen ehdotuksen.

Luku XVII Mieli- ja hermosairaalat.

Keskustelu:

Ed. Hietanen: Ehdotan I vastalauseeseen viitaten, että 1 momentille otettaisiin lisäyksenä 18,896,700 markkaa hyväksyttäväksi apulaislääkärien ja amanuenssien palkankorotuksiin valtion sairaaloissa.

Ed. Ryömä: Kannatan ed. Hietasen tekemää ehdotusta ja toivon, että eduskunta tässä äänestyksessä osoittaisi suurempaa ymmärtämystä sairaalalääkäreiden asiaa kohtaan kuin eräissä edellisissä äänestyksissä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Hietanen ed. Ryömän kannattamana ehdottanut viitaten I vastalauseeseen, että 1 momentille lisättäisiin 18,896,700 markkaa. Kutsun tätä ed. Hietasen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hietasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 134 jaa- ja 50 ei-ääneä; poissa 15.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XVIII Sairaanhoitajataropetus, luku XIX Kätilöopetus ja luku XX Lääkintöhallituksen laboratorio- ja rokkoainevarasto, hyväksytään.

Luku XXI Mielisairaalan, hermo- ja kaatumatautisten hoitolaitosten sekä tuberkuloosiparantolain avustaminen.

Keskustelu:

Ed. Huttunen: Viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 10 ehdotan, että 7 Pl. XXI luvun 2 momentille lisättäisiin 30,000,000 markkaa Vaajasalon—Kortejoen hoitolaitoksien laajennus- ja peruskorjaustyöstä suoritettavan valtionavun maksamista varten.

Ed. A. Simonen: Herra puhemies! Yleiskeskustelussa esittämiini perusteluihin viitaten ehdotan, että kysymyksessäolevan luvun 5 momentilta „valtionapu Tuberkuloosiparantoloitten perustamiseen" poistettaisiin a) kohta Oulaisten parantolan rakentamista varten. Ehdotuksesta vähennettäisiin 125,000,000 markkaa, jolloin siis momentin loppusummaksi jäisi 120,000,000 markkaa.

Ed. Hakala: Herra puhemies! Kannatan edustajien Huttusen ja Simosen tekemiä ehdotuksia.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Täällä ed. Simonen yleiskeskustelun kuluessa esitti lukuja mm. Turun kohdalla. Voin vastata, että nämä luvut eivät pidä yhtä totuuden kanssa. Tarkistin tuon tilanteen puhelimen välityksellä Turun asianomaisesta lääkäripiiristä ja he mainitsivat, että Turkuun joutuu tällä hetkellä odottamaan paikkaa parantolaan parisen viikkoa. Paikkoja ei ole siis tyhjänä. Tämä ehkä pitänee paikkansa myös muitten parantoloitten osalta.

Ed. A. Simonen: Vaikka yleiskeskustelu on jo päättynyt, saaneen vastata äskeiseen ed. Aition puheenvuoroon.

Puhemies (koputtaa): Yleiskeskustelu on päättynyt.

Ed. Tanner: Kannatan ed. Simosen tekemää poistoehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Huttunen ed. Hakalan kannattamana ehdottanut, viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 10, toiselle momentille lisättäväksi 30,000,000 markkaa Vaajasalon—Kortejoen hoitolaitosten laajennus- ja peruskorjaustyöstä suoritettavan valtionavustuksen maksamista varten. Kutsun tätä ed. Huttusen ehdotukseksi. Ed. A. Simonen ed. Hakalan kannattamana ehdottaa 5 momentilta a) kohdalta Oulaisten parantolaa varten varatun määrärahan, 125,000 markkaa, poistettavaksi. Kutsun tätä ed. A. Simosen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

2 mom.

Äänestys ed. Huttusen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Huttusen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakkila, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kleemola, Kokkola, Korsbäck, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kähönen, Käkelä, Lahtela, Lampinen, Larson, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Niskala, Nordfors, Nordström, Paasio, Pakkanen, Peltonen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rytinki, Saalasti, Salmela-Järvinen, Sarjala, A. Simonen, Soininen, Sukselainen, Sundman, Sävelä, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tervo, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Törngren, Wickman, Vilhula, Virolainen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahmavaara, Aitio, Borg-Sundman, Friman, Haapanen, Hakala, Hallberg, Hamara, Heitto, Heljas, Hetemäki, Hietanen, Honkala, Huttunen, Häikiö, Innala, Junnila, Juntunen, Järnefelt, Järvinen, Kilpeläinen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Koskinen, Kosola, Kujala, Kuusinen, Kyttä, Lappi-Seppälä, Lehtonen, Leikola, Leivonen, Lindqvist, Luostarinen, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Nuorsaari, E. Nurminen, N. Nurminen, Nykänen, Pekkala, Pesonen, Pessi, Pohjala, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Rauste, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytkönen, Rönkkö, Saariaho, Salminen, Saura, Seppi, Seppälä, Solla, Stenberg, Suominen, Tainio, Tauriainen, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Torvi, Tuurna, Vennamo, Wiherheimo, Virkki, J. Wirtanen ja Väänänen.

„Tyhjää" äänestävät seuraavat edustajat:

Hollsten, Kalliokoski ja Palovesi.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Kaarna, Kaitila, Kannisto, Kölli, P. Leskinen, Nikkola, Niukkanen, Pasanen, Ryömä, Saari, V. Simonen ja A. Wirtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 99 jaa- ja 85 ei-ääntä,3 tyhjää; poissa 12.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

5 mom.

Äänestys ed. A. Simosen ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. A. Simosen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahmavaara, Aitio, Aittoniemi, Antila, Borg-Sundman, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Friman, Haapanen, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Hietanen, Hiltunen, Häppölä, Innala, Jern, Joukanen, Junnila, Juntunen, Jussila, Järvinen, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalliokoski, Karjalainen, Kauppi, Kekkonen, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Kyttä, Köhönen, Lahtela, Lampinen, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lindqvist, Luostarinen, Luukka, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Niskala, N. Nurminen, Nykänen, Pakkanen, Palovesi, Pekkala, Pesonen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rankila, Rantamaa, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Saalasti, Saari, Saariaho, Sarjala, Seppi, Seppälä, Soininen, Stenberg, Sukselainen, Suominen, Tainio, Tarkkanen, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Tiitu, Torvi, Turkka, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen ja Väänänen.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hollsten, Honkala, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häikiö, Ikonen, Jokinen, Järnefelt, Kalavainen, Karvikko, Karvonen, Kilpeläinen, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Käkelä, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Lukkarinen, Malkamäki, Meinander, Muikku, Niemi, Nordfors, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Peltonen, Raunio, Rauste, Rönkkö, Salmela-Järvinen, Salminen, Saura, A. Simonen, Solla, Sundman, Sävelä, Takki, Tanner, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tikkaoja, Toivonen, Turunen, Tuurna, Virkki, V. Virtanen, Väisänen, Öhman ja Östenson.

„Tyhjää" äänestävät seuraavat edustajat:

von Born, Rantala ja Österholm.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Kaarna, Kaitila, Kannisto, Koivisto, Kölli, P. Leskinen, Nikkola, Niukkanen, Pasanen, Pohjala, Ryömä, V. Simonen, Törngren ja A. Wirtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 105 jaa- ja 77 ei-ääntä 3 tyhjää; poissa 14.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XXII Muut lääkintölaitoksen menot.

Keskustelu:

Ed. Koivisto: Viitaten tämän pääluokan kohdalla käyttämääni puheenvuoroon sekä XVII vastalauseeseen ehdotan, että tämän luvun 4 momentille otettaisiin Suomen Punaisen Ristin Lapin läänin piirihallituksen ylläpitämän Rovaniemen Lastenlinnan lastensairaala-osaston ylläpitoon valtion avustuksen lisäystä 11,600,000 markkaa, ja että äänestys suoritettaisiin koneäänestyksellä.

Ed. Lahtela: Minä kannatan Erkki Koiviston tekemää ehdotusta. Siinä on tullut hallitukselle 40 sairaspaikan erehdys.

Ed. Väyrynen: Pyysin puheenvuoron kannattaakseni ed. Koiviston tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Koivisto ed. Lahtelan kannattama ehdottanut, että 4 momentin c) kohdalle otettaisiin Suomen Punaisen Ristin Lapin läänin piirihallituksen ylläpitämän Rovaniemen Lastenlinnan lastensairaala-osaston ylläpitoon valtion avustuksen lisäystä 11,600,000 markkaa.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Koiviston ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakkila, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hiilelä, Hiltunen, Hollsten, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Jern, Jokinen, Joukanen, Jussila, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Karjalainen, Karvikko, Karvonen, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niemi, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Peltonen, Pessi, Prunnila, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Rönkkö, Saari, Salmela-Järvinen, Sarjala, A. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tervo, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Turunen, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, V. Virtanen, Väisänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahmavaara, Aitio, Borg-Sundman, K. Eskola, Friman, Haapanen, Hakala, Hallberg, Hamara, Hetemäki, Hietanen, Honkala, Huttunen, Häikiö, Innala, Junnila, Juntunen, Järnefelt, Järvinen, Kauppi, E. Kilpi, S.-K. Kilpi, A. Kinnunen, Koivisto, Koivunen, Kosola, Kujala, Kuusinen, Lahtela, Lehtonen, Lindqvist, Manninen, M. Miettunen, Muikku, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Niskala, Nuorsaari, N. Nurminen, Pekkala, Pesonen, Pohjala, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Saalasti, Saariaho, Salminen, Saura, Seppälä, Stenberg, Tainio, Tenhiälä, Tiekso-Isaksson, Torvi, Tuurna, Virkki, J. Wirtanen, Väyrynen ja Väänänen.

„Tyhjää" äänestävät edustajat:

Kalliokoski, Meriläinen, Puumalainen ja Virolainen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Kaarna, Kaitila, Kannisto, Kölli, P. Leskinen, Nikkola, Niukkanen, Nykänen, Pasanen, Ryömä, Seppi, V. Simonen, Tauriainen ja A. Wirtanen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 112 jaa- ja 69 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 14.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XXIII Väestönsuojelu ja luku XXIV Erinäiset määrärahat, hyväksytään.

8 Pl.

Yleiskeskustelu:

Ed. Meinander: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunta valitettavasti ei ole hyväksynyt ed. Kaitilan ym. aloitetta 42,7 milj. markan määrärahan osoittamisesta liikeyrityslaskentaa varten. Valiokunnan mietinnön mukaan perustuu tämä kanta olettamukseen, ettei huoneistotilaa ja henkilökuntaa voitaisi irroittaa tehtävää varten. Tämä käsitys on kuitenkin erheellinen. Päinvastoin voidaan pitää Tilastollisen päätoimiston suunnitelmat, joidenka mukaan väestölaskennasta vapautuvat toimihenkilöt, koneet ja toimistohuoneet välittömästi siirtyisivät uuteen tehtävään, erittäin käytännöllisinä. Tämän uuden tutkimuksen toimittamista juuri ensi vuonna puoltaa lisäksi kansainvälisen tilastotoimiston toivomus, että liikeyrityslaskennat suoritettaisiin kaikissa maissa vuoden 1952 aikana. Olisi tietysti ikävää, jos Suomi jäisi tämän toiminnan ulkopuolelle.

Tämän tehtävän välttämättömyyttä tukee tieto siitä, että samanaikaisesti kuin tilanne mm. vakauttamispyrkimysten yhteydessä vaatii valtion jatkuvaa, osittain vielä laajennettua puuttumista talouspoliittisiin oloihimme, ovat taloustilastolliset tietomme arveluttavan köyhiä ja epätarkkoja. On suorastaan lapsellista, että vakaannuttamisohjelman yhteydessä on puhuttu kansallisbudjetin laatimisen tärkeydestä, samanaikaisesti kuin välttämätön perusta tälle työlle, nimittäin juuri liikeyrityslaskenta, jätetään suorittamatta. Osoi-

tukseksi siitä, että eduskunta kerran on ymmärtänyt tämän asian tärkeyden, sopii mainita, että vuonna 1949 lausuttiin hallitukselle toivomus sen toimeenpanemisesta. Vaikka olen täysin selvillä siitä, ettei ko. määräraha millään tavalla erikoisesti palvelisi niitä etupiirien intressejä, joita eduskunta useimmiten suosii, vaan ainoastaan olisi omiaan järkiperäistämään maan yleistalouspolitiikan hoitoa, rohkenen yksityiskohtaisessa käsittelyssä ehdottaa tämän määrärahan hyväksymistä.

Herr talman! Statsutskottet har avböjt rdgsm. Kaitilas m. fl. motion om ett anslag för en företagsräkning nästa år med den motiveringen, att lokal och personal icke skulle stå till buds för ändamålet. Denna statsutskottets uppfattning är dock oriktig. Statistiska centralbyråns planer går tvärtom ut på att, i den mån lokal, maskiner och personal frigörs från den nu pågående folkräkningen, dessa skulle anknytas till den nya företagsräkningen. Något praktiskt skäl att uppskjuta frågan kan således inte anföras. Jag vill inte på tal om frågans betydelse säga mer än att riksdagen själv år 1949 till regeringen har hemställt om att den måtte företagas. Det skulle vara beklagligt om ärendet återigen skulle uppskjutas nu, inte minst med tanke på att den internationella statistiska byrån uttalat ett önskemål att en dylik företagsräkning under år 1952 måtte företagas i hela världen. Det skulle naturligtvis vara ledsamt om Finland då skulle ställa sig på sidan.

Ed. Haapanen: Tämän pääluokan XII luvussa pyytää hallitus 5 milj. markkaa sen paljon puhutun vakauttamisohjelmansa tunnetuksi tekemiseen. On tietysti myönnettävä, että hallituksella on suuria vaikeuksia ohjelmansa mainostamisessa — niinkuin aina on silloin kun joudutaan huonoa tavaraa mainostamaan. Sillä tavallista kansalaista ei saa vallan helpolla vakuutetuksi siitä, että hänelle on parempi, mitä vähemmän hän saa päiväpalkallaan ja kuukausipalkallaan tarvikkeita hankittua. Koska myöskin herra pääministeri on maininnut eräässä arvovaltaisessa puheessaan, että vakauttaminen on jo onnistunut, siis toisin sanoen on saavutettu se, mihin pyritään ja mitä tavoitellaan, niin tästä syystä voimmekin ajatella, ettei tuota rahaa tarvitakaan; ja voidaan kysyä myöskin, minkä vuoksi nyt sitten enää varoja käytetään ja tarvitaan, kun kerran tuo päämäärä jo on saavutettu, siis vakauttamisen onnistuminen.

Jos nyt kuitenkin kaikesta huolimatta, herra pääministerin vakuitteluistakin huolimatta, vielä olisi jotakin kesken, jotakin vielä olisi saavuttamatta, asioita joista pitäisi ihmisiä neuvoa, niin minä oletan, että hallituksen toimenpiteet ilman mainostamistakin selvittävät asiat jo tämän vuoden aikana ihmisille, niin ettei ensi vuonna enää tarvitse tähän tarkoitukseen varoja käyttää. Nähdäkseni suhde virkamiesten palkkakysymyksiin, suhde myöskin palkkatyöväen palkka-asioihin ovat sellaisia asioita, jotka selvittävät vakauttamisen ilman suurempaa mainostamista. Tässä asiassa olisi nyt tavattoman hyvä myöskin noudattaa säästäväisyyttä. Tuota sanaa on täällä niin tavattoman paljon käytetty jo budjetin lähetekeskustelussakin. Tulenkin asianomaisella kohdalla tekemään tämän määrärahan poistamista tarkoittavan ehdotuksen.

Ed. Malkamäki: Herra puhemies! Valtion verotustyötä, siis tulo- ja omaisuusverotusta suorittava, melkoisen suurilukuinen henkilökunta, lähes 1,000 henkeä, on ollut näihin asti kokonaisuudessaan, siis ylimmästä viranhoitajasta alimpaan asti, vain tilapäisten toimenhaltijain kirjoissa. Kuluvan vuoden tulo- ja menoarviossa eduskunta kuitenkin, yhtyen valtiovarainvaliokunnan ehdotuksiin, koroitti 8 Pl:n XI luvun 1 momentin määrärahaa huomattavasti ja samalla perusteluissa lausui odottavansa, „että momentin määrärahasta palkkauksensa saavan verotusvirkamiehistön aseman vakinaistamiseen kiinnitetään asianmukaista huomiota".

Hallitus ottikin huomioon eduskunnan lausuman ja esitti ensi vuoden tulo- ja menoarviossa runsaan kolmanneksen kysymyksessä olevista tilapäisistä toimista muutettavaksi ylimääräisiksi toimiksi (Eduskunnasta: Se on riittävä!). Valtiovarainvaliokunnan enemmistö on nyt myöskin yhtynyt hallituksen kantaan hyväksyen hallituksen ehdotuksen. Tietenkin hallituksen toimenpide on erinomainen ja kiitettävä tähänastisten hallitusten suhtautumiseen

nähden. Mutta ikävällä on todettava, että edelleenkin jäävät aivan liian suuret verovirkailijain määrät tilapäisten tointen haltijoiksi ja tilapäisen virkamiehistön turvattomaan asemaan. Hallituksen ehdotus merkitsee lisäksi vielä sitä, että alempipalkkaiset verovirkailijat jäävät tilapäisiksi paljon suuremmassa määrin, suuremmin prosentein, kuin paremmin palkatut yläpään virkailijat. Vieläpä kaikkein alimpiin palkkaluokkiin kuuluvat jäävät kokonaan, joka ainoa toimenhaltija siis, vakinaistamisen ulkopuolelle. Ulkopuolelle jäävät niin ikään ennakkopidätyksen valvojat sekä tarkastuslautakuntien ja verontarkastajien toimistoapulaiset. Kun kuitenkin juuri verovirkailijat suorittavat tärkeätä työtänsä varojen keräämiseksi valtion kukkaroon ja kun verovirkailijat ovat jo tavattoman kauan ja kärsivällisesti odottaneet parannusta asemaansa, olisi mielestäni ylimääräisiä toimia perustettava runsaslukuisemmin, kuin budjettiehdotuksessa on.

Sekä ylimääräisten että tilapäisten verovirkailijain palkat suoritetaan samalta momentilta, siis tämän pääluokan XI luvun 1 momentilta, ja on momentille merkitty 550,000,000 markkaa. Hallitus ja valtiovarainvaliokunnan enemmistö ehdottavat tästä määrärahasta ylimääräisiä toimia varten 108,039,000 markkaa sekä tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseen ja veronkannon tehostamiseen 441,961,000 markkaa. Minä puolestani ehdotan vastalauseessani kysymyksessä olevan momentin määrärahan 550,000,000 markkaa jaettavaksi niin, että ylimääräisten tointen perustamiseen käytettäisiin 217,000,000 markkaa sekä tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseen ja veronkannon tehostamiseen 333,000,000 markkaa. Momentin määräraha pysyisi silti ennallaan, toisin sanoen en pyydä eduskuntaa myöntämään momentille markkakaan lisää. Ehdotan vain momentilla jo olevan määrärahan käytettäväksi toisin, siis siten, että ylimääräisiä toimia perustettaisiin enemmän kuin hallitus ehdottaa, mutta tilapäiset toimet vähenisivät. Kysymyksessä olevan luvun kohdalla teenkin niin ollen XIII vastalauseen mukaisen ehdotuksen momentin määrärahan käytöstä toivoen eduskunnan hyväksyvän ehdotukseni, mikä ei siis merkitse menojen lisäämistä.

Ed. Järnefelt: Herra puhemies! Valtiovarainvaliokunta on 8 Pl:n I luvun 1 momentin kohdalla ehdottanut hylättäväksi allekirjoittaneen ja eräiden toisten rahaasia-aloitteen, jonka tarkoituksena oli määrärahan ottaminen ensi vuoden tulo- ja menoarvioon erityisen virkamiesten palkkaus- ja eläkeasiain osaston perustamiseksi valtiovarainministeriöön. Virkamiesten palkkojen järjestely edellyttää jatkuvasti suoritettavaksi tutkimista, vertailuja palkkausoloihin yleensä, hallintomenojen kehityksen tarkkailua, virkamiesten lukumäärän kehityksen selvittelyä, työmäärän ja työtehon tutkimista jne. On luonnollista, ettei tällaista voida valtiovarainministeriössä suorittaa, ellei siellä ole jotain määrättyä elintä, jotain määrättyä osastoa, joka hoitaa nämä tehtävät. Näistä tehtävistä on tosin osa siirretty virastoasiain valtuutetulle, eli valtiovarainministerin järjestelyosastolle, mutta kuitenkin on asia niin, että ne eivät kaikin sinne kuulu ja toiselta puolen ne vain haittaavat tämän viraston muun työn suoritusta. Sodan jälkeen on virkamiesten palkkauskysymyksen selvittely aiheuttanut muutoinkin paljon työtä ja valitettavan usein on niin sattunut, että ne esitykset, mitkä virkamiesten palkkojen järjestelyistä on tehty, ovat olleet kovinkin umpimähkäisiä siitä syystä, ettei tällaista selvittävää työtä ole ollut näitten esitysten perusteena. Todisteena siitä on se, että virkamiesten palkkakysymyksen hoitamista varten valtion on täytynyt asettaa ainakin pari kolme eri komiteaa, toiset pysyväisempiä, toiset tilapäisiä, ja uskon, että menot komiteoista eivät nekään ole olleet kovin pieniä. Ja seurauksena on ollut se, että asia on sujunut hitaasti. Paraikaa on tekeillä virkamieslainsäädännön kodifiointi ja on luonnollista, että jos sitä jatketaan nykyisillä työvoimilla ja nykyisillä mahdollisuuksilla, tämä tulee varmasti viemään jälleen huomattavan ajan, vaikka korjauksen aika alkaisi olla siinäkin jo vallan lähellä. On myöskin otettava huomioon, että valtion hallintokuluista muodostavat palkkaus- ja eläkemenot suuren osan. Tämän vuoksi on välttämätöntä, että nämä asiat perusteellisesti selvitetään. En usko, että tällaisen osaston perustaminen olisi kovinkaan suureksi rasitukseksi valtiolle, sillä siihen esitetty määräraha on kovin pieni, mutta myöskin tämä määräraha varmasti pian maksaisi itsensä takaisin, koska asiat voitaisiin silloin selvittää niin, ettei niitä sitten perästäpäin

tarvitsisi usein paikata, niin kuin usein on sattunut. Tämän vuoksi tulenkin, herra puhemies, asian yksityiskohtaisessa esittelyssä tekemään esityksen määrärahan ottamisesta tähän tarkoitukseen.

Ed. Vennamo: Herra puhemies! — Ensimmäisen korvauslain epäkohdat ja vääryydet ovat yleisesti tunnetut. Eduskunta on myöskin kiinnittänyt asiaan kaksi eri kertaa huomiota lausuen hallitukselle toivomuksen korjauksen aikaansaamiseksi. Hallituksien taholta on useamman kerran annettu lupauksia parannuksista. Tuloksia ei kuitenkaan ole näkynyt. Tästä syystä haluaisin saada tietää hallitukselta, täällä ei valitettavasti näytä olevan läsnä ketään hallituksen jäsentä, milloin hallitus aikoo, jaa, herra valtiovarainministeri näyttää olevan, milloinka hallitus aikoo antaa esityksen ensimmäisen korvauslain vääryyksien ja epäkohtien kiireelliseksi korjaamiseksi sillä tavoin ja siltä pohjalta, kuin mitä eduskunta on edellyttänyt. Nämä etupäässä vähävaraiset korvauksensaajat ovatkin saaneet odottaa jo lähes 10 vuotta tätä esitystä.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Luku I Valtiovarainministeriö, luku II Valtiokonttori, luku III Tullihallitus, luku IV Tullikamarit ja tullirajavartiostot, luku V Rahapaja, luku VI Valtiontalouden tarkastusvirasto, luku VII Luottolaitosten tarkastus, luku VIII Valmisteverokonttori ja luku IX Liikevaihtoverokonttori, hyväksytään.

Luku X Tilastollinen päätoimisto.

Keskustelu:

Ed. Meinander: Med hänvisning till mitt anförande i den allmänna diskussionen ber jag att få föreslå att riksdagen i X kapitlet 9 mom. måtte anteckna ett reservationsanslag om 42,736,000 mark för en företagsräkning, varvid anslaget on 1 miljon mark för företagsräkningens förberedande arbeten utgår.

Ed. Wiherheimo: Minä pyydän kannattaa ed. Meinanderin tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Meinander ed. Wiherheimon kannattamana ehdottanut, viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 17, että 9 momentille otettaisiin 42,736,000 markkaa arviomäärärahana liikeyrityslaskentaa varten, jolloin tarkoitukseen merkitty 1,000,000 markan määräraha liikeyrityslaskentaa valmistavia töitä varten poistuu. Kutsun tätä ed. Meinanderin ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Meinanderin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XI Erinäisistä veroista aiheutuvat kustannukset.

Keskustelu:

Ed. Malkamäki: Viitaten pääluokan yleiskeskustelussa antamaani lausuntoon sekä rahaasia-aloitteeseen n:o 18 ehdotan XIII vastalauseen mukaisesti, että 8 Pl:n XI luvun 1 momentin määrärahasta, 550,000,000 markkaa, käytetään 217 miljoonaa markkaa ylimääräisten tointen perustamiseen ja 333 miljoonaa markkaa tilapäisen henkilökunnan palkaamiseen ja veronkannon tehostamiseen. Lisäksi vielä huomautan, että tässä ei ole kysymys määrärahan korottamisesta.

Ed. Hiilelä: Kannatan ed. Malkamäen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa ed. Malkamäki ed. Hiilelän kannattamana, viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 18 ja XIII vastalauseeseen on ehdottanut, että 1 momentin määrärahasta, 550,000,000 markkaa, käytetään 217,000,000 markkaa ylimääräisten tointen perustamiseen ja 333,000,000 markkaa tilapäisen henkilökunnan palkkaamiseen ja veronkannon tehostamiseen. Kutsun tätä ed. Malkamäen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Malkamäen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku XII Erinäiset määrärahat.

Keskustelu:

Ed. Haapanen: Valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitettyyn I vastalauseeseen viitaten ehdotan, että tämän pääluokan XII luvun 6 momentti ja sen määräraha 5 milj. markkaa poistetaan.

Ed. Koivunen: Kannatan ed. Haapasen tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Haapanen ed. Koivusen kannattamana ehdottanut, I vastalauseeseen viitaten, että 6 momentti ja sillä oleva määräraha poistettaisiin. Kutsun tätä ed. Haapasen ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Haapasen ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

9 Pl.

Yleiskeskustelu:

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! Tämän 9 pääluokan kohdalla täytyy pysähtyä toteamaan muuan erittäin vakava asia. Tarkoitan sitä tosiasiaa, että viime vuodet on käytetty Suomen puolustuslaitoksen asteettaiseen heikentämiseen. On aivan kuin hallituksemme olisivat päätyneet siihen käsitykseen, että tapahtuipa muualla maailmassa mitä tahansa, kiristyipä kansainvälinen tilanne minkälaiseksi hyvänsä, niin Suomea ei voida häiritä. Meitä ei ikinä voi mikään hyökkäyksen vaara uhata. Meidän turvallisuutemme ei muka kertakaikkiaan voi vaarantua.

On totta, että olemme tehneet tärkeän sopimuksen, joka olennaisella tavalla vaikuttaa asemaamme. Se vaikuttaa myös puolustussuhteisiimme, mutta niille, jotka arvelevat, että tuo sopimus yksinään pelkällä olemassaolollaan kykenee meidät turvaamaan, on syytä muistuttaa, että kaiken perusedellytyksenä on kuitenkin oma puolustustahtomme ja valmiutemme. Tämä on kova totuus, eikä sitä voi mikään vieraan vallan kanssa solmittu sopimus, ei mikään edullinenkaan sopimus tehdä tyhjäksi, sillä maa, joka ei ole valmis itse puolustamaan vapauttansa, ei tätä kalleinta lahjaansa saa kauan omistaa. Niin, on kenties syytä muistuttaa, että tuo äsken mainittu sopimuskin edellyttää meiltä itseltämme puolustustahtoa ja valmiutta, sillä sen toisena suurena allekirjoittajana on valtakunta, joka pitäytyy pelkästään realiteetteihin. Mutta meillä, kuten sanottu, näkyy kuviteltavan, että me

emme ylipäätään tarvitse toimintakykyistä puolustuslaitosta, emme edes niissä enimmäispuitteissa, jotka on rauhansopimuksessa määrätty. Samaan aikaan kun muualla maailmassa pidennetään asevelvollisuusaikaa, sitä meillä lyhennetään, samaan aikaan kun muualla uusitaan varusteita, meillä annetaan kaiken rappeutua. Niinkuin alkeellinen asia kuin kasarmit on jäänyt hoitamatta. Suuri osa asevelvollista nuorisoamme joutuu edelleen majoittumaan olosuhteissa, jotka ovat suorastaan epäterveelliset, ja vain vähitellen on vastuunalaisten hallitusten huomio saatu kiinnitetyksi asiaan edes sen verran, että jonkinlainen, vaikkakin ylen hidas reformitoiminta on nyt käynnissä. Mutta kauan joudutaan vielä asumaan parakeissa.

Toinen alkeellinen asia on miehistön vaatetus. Se on ollut ja on niin rempallaan, että korjaamot ja pesulat eivät tahdo ennättää toimia niin nopeasti, että vaatteet ehtisivät ajoissa palveluksesta vapautuvilta uusille palvelukseen astuville miehille.

Mutta nämä ovat kuitenkin vain eräitä alkeellisia seikkoja. Vaarallisinta on, että ne olennaiset kohdat, joista puolustuskykymme ratkaisevasti riippuu, ovat jääneet aivan liian vähäisen huolenpidon varaan. Niihin kuuluu tärkeänä osana koulutus. Se seikka, että kantahenkilöstöä on alinomaa vähennetty, on omiaan vaarallisessa määrin lyhentämään sitä aikaa, mikä muutenkin lyhyestä asevelvollisuusajasta riittää varsinaisen sotilaallisen koulutuksen antamiseen, Asevelvollisia joudutaan käyttämään liian paljon muuhun kuin tähän pääasiaan. Se jatkuva epävarmuuden tila, jossa niinhyvin päällystöä kuin alipäällystöä on vuosikaudet pidetty, on ymmärrettävästi vaikeuttanut sekä pystyvän henkilöstön pysyttämistä että uuden hankkimista armejaan. Ellei oloihin pian saada muutosta, tilanne muodostuu suorastaan vaaralliseksi. Yleisen epävarmuuden vaikutuksia on omansa tehostamaan se, että kantahenkilöstön asunto- ym. kysymyksiä ei ole yritettykään ratkaista niiden erikoisluonteisten olosuhteiden edellyttämällä tavalla, joissa tämä henkilöstö joutuu työnsä suorittamaan.

Mitä tulee varsinaisesti sotilaallisiin valmiustoimenpiteisiin, en niihin aio enemmälti puuttua, totean vain, että samalla kun armeijamme velvollisuutena yhä on huolehtia suurista varastoista, joista me emme itse saa päättää, sen mahdollisuudet saada käyttöönsä välineitä, joita välttämättä tarvitaan, ovat pysyneet mitättömän vähäisinä. Tämä koskee jo pelkästään koulutuksessa käytettäviä tarvikkeita. Niitäkin on niin niukalti, että johdon on mitä huolellisimmin punnittava, minkälaisia harjoituksia voidaan toimeenpanna, jotta niukat varat riittäisivät. Sanomattakin on selvää, että tällaisissa olosuhteissa ei mistään varsinaisesta valmiudesta hyökkäyksen varalta voida paljon puhua. Havainnollisimmin tämä tilanne näkyy ilmavoimien kohdalla. Koulutusmahdollisuudet ovat arveluttavaan vähäiset, koska vain aniharva armeijan lentokoneista on siinä kunnossa, että sillä uskalletaan lentää. Ja kuitenkin meidän täytyisi toki saada edes harjoituskoneita, vaikka sotakoneita pitäisimmekin utopioina. Eihän nykyaikaista armeijaa sentään voitane ajatella ilman lentäjiä, vaikka heiltä varsinainen lentoase puuttuisikin. Mutta samanlaiset olosuhteet vallitsevat, vaikkakin toisin muodoin, muissakin aselajeissa alkaen laivastosta, tykistöstä aina jalkaväkeen ja ilmatorjuntaan saakka.

On annettava erityinen tunnustus niille miehille, jotka tällaisin edellytyksin tekevät työtään puolustusvoimien palveluksessa sitkeästi vuodesta toiseen peräti niukkoihin henkilökohtaisiin etuihin tyytyen.

On mahdotonta saada tarvittavia korjauksia puolustusbudjettiin, kun se hallituksen jäljiltä on jäänyt ylen kitsaaksi. Yksityiskohtaisessa käsittelyssä on kuitenkin jokin muutosehdotus tehtävä, jotta edes vähäisiä korjauksia saataisiin aikaan.

Lopetan kysymällä, mikä on sosialidemokraattien ja maalaisliiton positiivinen puolustusohjelma. Tämä on kysymys, johon kansamme täytyy saada selkeä ja kiertelemätön vastaus.

Ed. Tiitu: Herra puhemies! Ennenkuin ryhdymme käsittelemään valtion ensi vuoden talousarvion puolustuslaitosta koskevaa 9 Pl.,tahdon lyhyesti kosketella puolustuslaitoksemme osuutta ensi vuoden talousarviossa.

Hallituksen esittämässä ensi vuoden talousarviossa puolustuslaitosta koskevat menot, pääomamenot lukuunotettuna, ovat noin 5,12 % kaikista valtion menoista. Varmaankaan yhdessäkään toisessa itsenäisessä

valtakunnassa puolustuslaitoksen osuus valtion menoista ei ole niin vähäinen kuin se nyt on meillä. Tähän saakka valtiontaloutamme ovat painaneet viime sotien aiheuttamat monet suuret ja raskaat velvoitukset, joten puolustuslaitoksen pieni osuus valtion menoista on jollakin tavalla ollut ymmärrettävissä. Mutta nyt, kun sotakorvaussuoritukset ja siirtoväen asutus jo ovat loppuvaiheessaan, täytyisi valtiontaloudestamme liietä sekä markkamääräisesti että prosentuaalisesti enempi varoja puolustuslaitoksemme tarpeisiin. 9 Pl. on tässä talousarviossa miltei tasan 20 % suurempi kuin edellisessä talousarviossa, mutta kustannustaso vuoden 1950 syksystä, jolloin edellinen talousarvio laadittiin, tähän päivään mennessä on noussut armeijamme intendenttilaitokselta saamieni tietojen mukaan ainakin 35 %. Mm. puuvillaiset ja villaiset vaatevarusteet ovat nousseet n. 40 %, nahkajalkineet ovat nousseet n. 35 %, kasarmikalustot n. 85 %, lämmityskulut n. 133 %, toimistotarvikkeet n. 35 %, painatustyöt n. 63 %, kumijalkineet n. 16 % ja muonituskulut n. 19,9 %. Tämä talousarvio on siis puolustusvoimiamme ajatellen noin 15 % heikompi kuin oli se arvosteltu talousarvio, jonka allekirjoittanut puolustusministerinä ollessaan sai valtiovarainministeriössä ja hallituksessa läpi viedyksi (Eduskunnasta: Omakehu haisee!). Tämä on kumminkin tosiasia. Tänään on hyvä todeta mm. se, että vuosi sitten täällä eduskunnassa ja maan lehdistössä ylen kurjaksi arvioitua armeijan vaatetustilannetta ei ole korjattu yhtään enempää, kuin mitä on ollut mahdollista niiden määrärahojen turvin, mitä Kekkosen ensimmäinen hallitus esitti tarkoitukseen käytettäväksi. Nyt esilläolevankin talousarvion puitteissa tätä vaateasiaa kustannustason huomattavan nousun takia voidaan hoitaa heikommin kuin Kekkosen ensimmäisen hallituksen esittämän talousarvion puitteissa. Tämä on totuus ja tätä taustana pitäen osaamme asettaa oikeaan arvoonsa sen viime eduskuntavaalien aikaisen näitä asioita koskevan kokonaan valheellisen propagandan. Totuus armeijamme vaatetustilanteesta on se, että vaatevarastot ovat liian pienet, mikä seikka tuottaa vaikeuksia varsinkin ikäluokkavaihdoksien yhteydessä ja myöskin vielä osaksi joudutaan käyttämään ja jatkuvasti korjaamaan liian heikkoa vaatevarastoa. Valtiolle olisi edullisempaa hankkia armeijalle riittävä, uusi vaatereservi ja samassa yhteydessä huomattavasti vähentää nykyisiä vaatekorjaamoja. Valtiovarainvaliokunta pyrkikin tätä epäkohtaa korjaamaan, mutta tunnetuista vakauttamissyistä lopulta palasi hallituksen esittämälle linjalle. Toivottavasti jo seuraavan talousarvion puitteissa tämä vaateasiaa koskeva epäkohta saadaan järjestykseen.

Valtiovarainvaliokunnassa myöskin todettiin se kestämätön tilanne, mikä nykyään vallitsee ilmavoimiemme lentokalustossa. Tässä yhteydessä on tyydytyksellä todettava se, että hallitus on hyväksynyt puolustusministeriön ja Valtion metallitehtaiden välisen 30 harjoituslentokoneen hankintasopimuksen, koska tämän vuoden viimeisessä lisämenoarviossa on tämän sopimuksen edellyttämä ensimmäinen määräraha.

Armeijallamme on edelleen monia muita puutteita ja vaikeuksia, mutta kaikkein vaikein on asevelvollisten ja kantahenkilökunnan majoitustilanne. Vielä tänä päivänä tilapäisessä parakkimajoituksessa on noin 2,000 asevelvollista ja noin 800 kantahenkilöstöön kuuluvaa perhettä. Eduskunnan puolustusasiainvaliokunta ja valtiovarainvaliokunnan puolustusjaosto kävi äskettäin Oulussa tutustumassa tähän parakkimajoitukseen ja ikäväksemme meidän täytyy täällä todistaa, että tämä parakkimajoitus armeijan piirissä on kestämätön. Nuoria asevelvollisia on edelleen majoitettuina tilapäisesti rakennettuihin, nyt jo hajoamistilassa oleviin parakkeihin, joissa lämpötilanvaihtelut ovat hyvin suuret ja joissa joka nurkassa on ainainen veto. Nämä parakit ovat oikeita reumatismin ja muidenkin sairauksien pesäpaikkoja. Meillä ei ole varaa eikä oikeuttakaan jatkuvasti majoittaa asevelvollisiamme tällaisiin parakkeihin. Ja aivan sama on asianlaita kantahenkilöstöön ja heidän perheisiinsä nähden. Oulussa käydessämme totesimme parakkimajoituksessa olevien perheiden lapsissa sairaustapauksia, osa sairasti kotonaan, osa oli sairaalassa ja osa oli lähettänyt lapsensa omaistensa luo parempiin majoitusoloihin. Tilanne tällaisena ei voi pidemmältä jatkua, sitä on ryhdyttävä tositeolla korjaamaan. Hallitus esittää talousarviossa sotilasrakennusten perinpohjaisiin korjauksiin ja uudisrakennuksiin

350 milj. mk, mihin summaan valtiovarainvaliokunta on lisännyt 100 milj. mk. Mutta tämäkään summa ei vielä riitä, vaan tälle momentille olisi vielä lisättävä 50 milj. mk. Jos tämä lisäys tehdään, niin Oulussa ehkä voidaan näiden määrärahojen ja mahdollisten työttömyysmäärärahojen turvin panna alulle kaksi yhteensä 600 miehen kasarmirakennukset ja yhteensä 48 perheen asuntorakennukset. Täten menetellen Oulussa asevelvollisten parakkimajoituksesta päästään eroon ja myöskin kantahenkilöstön pahin tarve Oulun osalta tulee tyydytetyksi. Puolustuslaitoksen osuus muutenkin tästä 171 miljardisesta talousarviosta on kohtuuttoman pieni ja valiokuntakäsittelyssäkään emme ole sitä pyrkineet paisuttamaan. Lisäystä on tehty vain tälle mainitulle momentille. On vielä huomattava, että meidän vanhat kasarmimmekin ovat kovin huonossa kunnossa, joten nekin odottavat korjausvuoroaan. Kantahenkilökunnan asuntovaikeuksista johtuen valtiovarainvaliokunta mietinnössään lausuu: „Valiokunta haluaa kuitenkin kiinnittää hallituksen huomiota siihen, että olisi tutkittava, onko valtion edun mukaista puolustusvoimissa vallitsevan asuntopulan lievittämiseksi antaa puolustusvoimien henkilökunnalle halpakorkoista valtionlainaa asuntotalojen rakentamista varten valtiolta vuokratulle maalle". Toivottavasti hallitus kiinnittää tähän lausuntoon vakavaa huomiota. Käsittääkseni lainausmenetelmää käyttäen osa kantahenkilökunnan asuntotarpeesta tulee valtiontaloutta ajatellen parhaalla mahdollisella tavalla järjestetyksi, koska täten menetellen asianomaiset itse tulisivat hankkimaan suurimman osan rakennuskustannuksista.

Herra puhemies! Edellä olevaan viitaten tulenkin 20 Pl:n kohdalla sotilasrakennusten perinpohjaisiin korjauksiin ja uudisrakennuksiin esittämään vielä lisäystä 50 milj. markkaa.

Ed. Tiekso-Isaksson: Herra puhemies! — Valtiovarainvaliokunnan enemmistö on hylännyt rahaasia-aloitteen n:o 19, jossa ehdotetaan, että 9 Pl:n II luvun 4 momentille otettaisiin lisäyksenä 225,000,000 markkaa asevelvollisten päivärahan korottamiseksi 60 markkaan. Asevelvollisten päivärahan korotusesityksen hylkääminen on epäoikeudenmukaista, koska valiokunta on kuitenkin hyväksynyt hallituksen esittämät muiden sotilasmäärärahojen, mm. upseerien peruspalkkoja ja taisteluvälinehankintoja tarkoittavat lisäykset. Samanaikaisesti kun upseerien palkkoja on huomattavasti korotettu joka vuosi, ovat asevelvolliset saaneet jatkuvasti tulla toimeen 30 markan päivärahalla. Vuoden 1952 tulo- ja menoarviossa ehdotetaan lisäystä puolustuslaitoksen ylimmässä johdossa toimivan vakinaisen henkilökunnan palkkoihin 10,521,600 markkaa, ylimääräisen henkilökunnan palkkoihin lisäystä 3,157,300 markkaa, alempien vakinaisten upseerien peruspalkkoihin lisäystä 209,590,200 markkaa sekä esikuntien, joukko-osastojen, koulujen ja laitoksien ylimääräisen henkilökunnan palkkoihin 36,936,400 markkaa eli yhteensä 223,269,100 markkaa. 9 Pl:n II luvun 4 momentille, Asevelvollisten ja kadettien päivärahat, hallitus esittää lisäystä 112,600,000 markkaa, siis 110,669,100 markkaa vähemmän kuin upseerien palkkaukseen, vaikka asevelvollisten lukumäärä on ainakin neljä kertaa niin suuri kuin upseerien. Hallituksen lisäysesitykseen sisältyy asevelvollisten päivärahankorotus kerrassaan 10 markalla. Tämä merkitsee sitä, että päiväraha nousisi nykyisestä 30 markasta 40 markkaan. Jotta oikein ymmärtäisi tämän hallituksen „jalomielisyyden", on suoritettava eräitä vertailuja päivärahan ja nykyisen hintatason välillä. Savukelaatikko maksaa keskimäärin 60 markkaa. Asevelvollisen on siis työskenneltävä kaksi päivää voidakseen ostaa laatikon savukkeita. Sotilaskodissa 40 markalla saa kaksi kuppia kahvia. Elokuvalippu maksaa keskimäärin 100 markkaa, joten asevelvollisilla on vain harvoin varaa sellaiseen ylellisyyteen kuin elokuvat. Samoin on laita muidenkin huvittelumahdollisuuksien. Teattereissa ja konserteissa käyntejä, kirjojen ostoa, jne. asevelvollisen ei kannata edes ajatella palvelusaikanaan. Tällä tavalla on huomattavalta osalta nuorisoamme jatkuvasti suljettuna mahdollisuus taideharrastuksiin ja huvitteluun. Asevelvollisilla ei ole minkäänlaisia lisäansiomahdollisuuksia. Mikäli heitä poikkeuksellisesti käytetään muuhun työhön kuin varsinaiseen sotilaspalvelukseen, on palkka huomattavasti pienempi kuin siviilissä olevilla vastaavan alan työntekijöillä. Monissa varuskunnissa on sattunut, että asevelvolliselta on halonhakkuussa, mistä on luvattu

maksaa normien mukainen palkka, pidätetty palkasta aina 15 %. Tällaisissa olosuhteissa asevelvollisten on turvauduttava vanhempiensa apuun pyytämällä rahaa ja myös ruokapaketteja, koska asevelvollisten saama ravintokin on heikkoa ja riittämätön vielä kasvuiässä oleville nuorukaisille. Valtaosa asevelvollisten vanhemmista on kuitenkin vähävaraisia työtätekeviä ihmisiä, joten heikään eivät voi poikiaan loputtomasti avustaa. Päinvastoin lukuisat asevelvollisuuttaan suorittavat nuorukaiset ovat joutuneet auttamaan vanhempiaan taloudellisesti jo ennen asevelvollisuusaikaa eikä vanhemmille sitäpaitsi voida asettaa moraalista velvoitusta rahan ja pakettien lähettämiseen, koska valtio on pakottanut heidän poikansa suorittamaan asevelvollisuutta. Sen vuoksi sen olisi myös huolehdittava asevelvollisten hyvinvoinnista, riittävistä päivärahoista, kunnollisista pukimista sekä lämpimistä ja viihtyisistä asunnoista ja ryhdyttävä kiireellisiin toimenpiteisiin asevelvollisia kohdanneiden epäkohtien poistamiseksi. 10 markalla ei poisteta kuitenkaan vielä mitään epäkohtaa. Sillä oikeastaan vain pilkataan asevelvollisia ja heidän vaikeuksiaan. Parempi on sen sijaan valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitettyyn kansandemokraattien vastalauseeseen sisältyvä lisäysesitys, jonka mukaan asevelvollisten päiväraha olisi korotettava 60 markkaan.

Ed. Aitio: Herra puhemies! — Samanaikaisesti kun täällä on tämän päivän kuluessa useampaan eri kertaan puhuttu, mitenkä menoja olisi supistettava, mitenkä menoja olisi pyrittävä vähentämään, jotta vakauttaminen onnistuisi ja jotta myöskin veroja ei jouduttaisi kohtuuttomasti kansalta perimään, supistuksia tosin niiden piirien taholta, jotka niistä ovat voimakkaasti puhuneet, on pyritty suorittamaan sosiaalisten menojen, kuten esimerkiksi 7 pääluokan osuudelta, jossa oltiin valmiit poistamaan tuberkuloosiparantolain kohdalta muutamia miljoonia markkoja. Kun nyt on kysymyksessä puolustusvoimien budjetti, ollaan samaisten piirien taholta valmiita esittämään lisää hyvinkin suuria määrärahoja nimenomaan taisteluvälineistön, ammusten ja lentokoneiden hankkimiseksi. Puolustuslaitoksen menot ovat jatkuvasti lisääntyneet, ja varsin tuntuva on korotus esim. ensi vuoden budjetissa vuoteen 1951 verrattuna. Korotus on noin 1,500 milj. markkaa varsinaisen 9 Pl:n kohdalla sekä lisäksi pääomamenojen kohdalla 1,160 milj. markkaa eli yhteensä koko sotilasbudjetti 8,800 milj. markkaa. Oikeisto-oppositio ja hallituspuolueet ovat siitä huolimatta pitäneet näitä määrärahoja aivan liian pieninä, liian vaatimattomina. Niinpä ed. Kilpeläisen aloite viittaa siihen, että kaluston tarvikkeiden ja yleensä perushankintojen lisäämiseksi olisi myönnettävä lisää 250 milj. markkaa, sekä kokoomuksen edustaja Honkalan ja muiden porvarien ja sosialidemokraattisten edustajien toivomusaloite, jolla pyrittäisiin aikaansaamaan uusi laki, joka merkitsee, että puolustuslaitoksen asehankintoihin olisi varattava vuodessa noin 11—16,000 milj. markkaa seitsemän vuoden aikana, yhteensä 106 miljardia markkaa, ja nämäkin tietysti verovaroista. Puolustuslaitoksella on jo tällä hetkellä tavattoman suuret, taisteluväline-, kalusto- ja ammusvarastot, joista täällä ed. Wiherheimokin mainitsi. Mainittakoon vain esimerkkinä, että puolustuslaitoksella on tällä hetkellä kahdeksan eri varikkoaluetta, jotka käsittävät yhteensä noin 2,500 suurta varastorakennusta, joidenka yhteinen kattopinta-ala käsittää noin 40 ha, joissa varastorakennuksissa on taisteluvälineitä, ammuksia ja muuta sotakalustoa. Näiden lisäksi on puolustuslaitoksen käytössä taistelulentokoneita, harjoituslentokoneita tällä hetkellä 162 kpl. Merivoimilla eri laivayksikköjä yhteensä 231 kpl. Näitä tietoja ovat asiantuntijat antaneet puolustusjaostolle. Näistä muutamista esimerkeistä riittävän selvästi ilmenee, että kalustoa on olemassa hyvin suuri määrä. Ja niinpä asiantuntijat ovatkin maininneet, että tämän suuren kaluston kunnossapito vaatii vuodessa useita satoja miljoonia markkoja. Mutta tästä huolimatta esitetään täällä jatkuvasti, että budjettiin pitäisi saada yhä suurempia määrärahoja nimenomaan lentokoneiden, taisteluvälineiden ja ammusten hankkimista varten. Täällä on esitetty, että puolustuslaitokselle pitäisi saada tällä hetkellä 30 uutta lentokonetta, joidenka hankintahinta on arvioitu tällä hetkellä yli 500 milj. markaksi. Ja kuten edellä osoitin, on puolustuslaitoksen käytössä tällä hetkellä taistelulentokoneita, harjoituslentokoneita 162 kpl.

Lisäksi tällä 9 Pl:n IV luvun kohdalla ilmenee, että menot ovat vuodesta 1949 jatkuvasti pienentyneet muutamalla sadalla tuhannella markalla, mutta tässä budjetissa esitetään, että menoja pitäisi ensi vuoden kuluessa lisätä 45,350,000 markkaa, ja samanaikaisesti asiantuntijat ovat vakuuttaneet, että armeijamme, puolustuslaitoksemme, on viime vuosien kuluessa siirtynyt yhä enemmän ja enemmän moottoriajoneuvojen kannalle. Hevosia on vähennetty ja näin ollen ovat menotkin vähentyneet, mutta siitä huolimatta tälle luvulle esitetään lisää ensi vuotta varten 45 milj. markkaa. Näin pyritään siis lisäämään puolustuslaitoksen menoja lähinnä juuri taisteluvälineiden ja kaluston hankkimiseksi armeijalle, joita edellä mainitut muutamat numerot ja esimerkit riittävän selvästi osoittavat. Ja se ilmenee myös niistä perusteluista, joita asian käsittelyn yhteydessä on valtiovarainvaliokunnassa mainittu. Ed. Wiherheimo täällä puheenvuorossaan mainitsi, että koska muutkin valtiot aseistautuvat, on myöskin Suomen muka seurattava samoja jälkiä.

Me kansandemokraatit olemme ilmaisseet kantamme tämän budjetin yhteydessä valtiovarainvaliokunnassa, ja se ilmenee myöskin täältä mietinnön I vastalauseesta, jossa esitämme vähennettäväksi nimenomaan juuri taisteluvälineiden, ammusten ja lentokoneiden hankkimisen osuudelta 348 milj. markan vähennykset, koska käsityksemme mukaan meillä on monia muita tärkeämpiä hankintoja, joihin ei ole varoja riittänyt, vaan on jatkuvasti hyvin voimakkaasti alleviivattu sitä, että varoja ei voida myöntää, mikä on ilmennyt tämänkin päivän kuluessa riittävän selvästi.

Täällä edustajamme Tiekso-Isaksson jo mainitsi, että me pidämme tarpeellisena ja välttämättömänä, että puolustuslaitoksen asunto-olot sotilaille ovat kunnollisia ja myöskin vaatetus on kunnollinen. Nimenomaan siitä syystä, koska asevelvollisuuslaki velvoittaa maamme nuorison palvelemaan armeijassa, ei voida edellyttää, että nuoriso joutuisi täällä olon aikana kärsimään, vaan sille on varattava kunnolliset asunto-olot ja kunnollinen vaatetus.

Pidämme aivan kohtuuttomana, että Reserviupseeriliitolle ja Reserviupseerilehdelle myönnetään valtion varoista avustusta. Kun on lukenut lehden kirjoituksia, ei voi tulla mihinkään muuhun lopputulokseen, kuin että kirjoitukset ovat suorastaan maan etujen vastaisia. Halun tässä lainata muutaman kohdan mainitun Reserviupseeriliiton viimeksi ilmestyneestä 20-vuotis-juhlajulkaisusta, josta riittävän selvästi ilmenee, millainen järjestö on kysymyksessä, millainen lehden sisältö on jatkuvasti ollut ja millainen on myöskin tämä juhlajulkaisu sisällöltään. Siinä mm. mainitaan: „Suuri suojeluskuntajärjestö kasvatti sitä paitsi itselleen päällystöä, suojeluskuntaupseereja, jotka 1930-luvun puolimaissa erityisen tutkinnon suoritettuaan tulivat reservin upseereiksi". Ja edelleen: „...tieto saksalaisten kauttakulkuliikenteen alkamisesta otettiin kautta maan vastaan ilon ja suorastaan suunnattoman helpotuksen tuntein". Edelleen mainitaan: „Siihen mennessä olivat eräät muutkin seikat päässeet hävittämään sodan alkuperäistä henkistä perustaa. Sellaisia olivat... parlamentaarisen järjestyksen mukanaan tuomat avoimet riitelyt sanomalehtikirjoituksineen, rauhan-oppositioineen kaikkineen". Ja edelleen: „Suomen kansan suuri enemmistö toivoo, että Aleksanterien aikakauden henki palaisi sanan nykyaikaisessa mielessä ja merkityksessä".

Tähän tyyliin siis mainitussa juhlateoksessa kirjoitetaan ja samanlaisia kirjoituksia Reserviupseeriliiton lehdessä on jatkuvasti ilmennyt. Näin ollen on aivan kohtuutonta, että valtiomme varoista myönnetään avustuksia mainitulle järjestölle ja lehdelle, joka toimii maan etujen vastaisesti (Ed. Murto: Rikollinen lehti!). Ja rohkenisin kysyä ed. Wiherheimolta, että juuriko näistä syistä Suomen armeijalle, Suomen puolustuslaitokselle, pitäisi lisätä nykyistä aseistusta, jotta se paremmin pystyisi toimimaan juuri sen hengen mukaan, mitä tämä kirja osoittaa, juuri sen hengen mukaan, mitä meidän maamme upseeristo, joka tässä tuo julki mielipiteensä, toimii.

Herra puhemies, yksityiskohtaisessa käsittelyssä tulemme esittämään vastalauseemme mukaisesti muutoksia tähän 9 pääluokkaan.

Ed. Saariaho: Herra puhemies! Kun tarkastelee tämän hetken tilannetta puolustuslaitoksemme kohdalta, niin surulla toteaa, että kansan muisti kovien koettelemustenkin kohdalta on kovin lyhyt. Näin

joutuu pakostakin päättelemään verratessa sotien jälkeistä kehitystä maanpuolustuksen alalla. Käsitämme kaikki, että maamme asema on nyt monessa suhteessa toinen kuin ennen viime sotia. Itsenäisyytensä säilyttäneen maan on kuitenkin kyettävä puolustamaan aluettaan, jos se haluaa pitää kiinni itsenäisyydestään. Maanpuolustus on meille lisäksi kansainvälisten sopimusten asettama velvoitus. Nämä sopimukset rajoittavat kuitenkin toisaalta toimenpiteittemme laajuutta ja tehokkuutta. Puolustuslaitoksemme henkilökunta ei saa, kuten tiedämme, ylittää 41,900:n miesmäärää. Rajoitukset koskevat myöskin sotamateriaalin määrää ja laatua ja sen valmistusta. Mutta itse pääasia, maanpuolustuksen järjestämisen välttämättömyys, on kuitenkin selvä ja kiistaton.

Vasta nyt jatkosodasta ehdittyä jo kulua seitsemän vuotta, on hallitus jättänyt eduskunnalle lakiesityksen puolustuslaitoksen uudelleenjärjestelystä, jota esitystä paraikaa puolustusasiainvaliokunnassa käsitellään. Ja kuitenkin me tiedämme, että yli-ikäisiin paraikkeihin on majoitettu tuhansia asevelvollisia sekä kantahenkilökunnasta on majoitettu satoja erilleen perheistään. Edelleen voisimme puhua pitkästi varustilanteesta jnp. Mutta tyydyn kuitenkin tässä yhteydessä koskettelemaan eräitä muita puolustuslaitosta koskevia kysymyksiä.

Esimerkiksi niin tärkeän alan kuin taisteluvälineiden kunnossapito- ja uusintamomentille varatut määrärahat herättävät huomiota jo yksistään sen vuoksi, että miljardien arvoisen materiaalin turmeltumisvaara on suuri. Kun v. 1946 käytettiin tähän tarkoitukseen 140 milj. markkaa, niin kahta vuotta myöhemmin käytettin tähän tarkoitukseen vain 50 milj. markkaa. Nyt on varattu ensi vuotta varten 87,6 milj. markkaa.

Huolestuttavaksi on käynyt tilanne myös ilmailuvälineiden osalta. Ne, jotka päivittäin joutuvat tekemiseen lentokaluston kanssa, pitävät sitä kestämättömänä ja pelkäävät kaluston ja ihmishenkien hukkaa, mutta niitä, jotka rahasta päättävät, tilanne ei tunnu erikoisemmin huolestuttavan. Niinpä kerrotaankin, että jokin aika sitten oli eräällä armeijamme neljästä lentorykmentistä käytettävänään ainoastaan kaksi lentokonetta, joilla voitiin nousta ilmaan.

Tämä tieto varmaan lohduttanee myöskin ed. Aitiota. Hän täällä äsken puhui jotain 162 lentokoneesta, ja ehkäpä hän mainitsi tässä suhteessa suurempiakin määriä. Totuus on kuitenkin kuten edellä mainitsin.

Valitettavasti myöskin harjoituskalusto on loppuun kulunutta ja suurelta osalta sellaista, ettei sitä voida laisinkaan käytkää. Mikäli olen kuullut, on armeijan käytössä oleva radiokalusto — ottaakseni vain yhden esimerkin — niin loppuun kulunutta, että ammattimies joutuu sitä tutkiessaan helposti epätoivoon. Ja määrärahat ovat niin pienet, että ne eivät riitä edes riittävän määrän paristojen hankkimiseen. Kun asiat ovat näin heikosti kaluston suhteen, käsittää ne suuret vaikeudet, mitkä esiintyvät koulutuksen yhteydessä.

En voi olla koskettelematta lyhyesti liikuntakasvatuksen merkitystä varusmiestemme sotilaskoulutuksessa, vaikka tämän kysymyksen pitäisi meille jokaiselle vuoden 1952 olympialaisten isäntämaan kansanedustajille olla itsestään selvä asia. Palautettakoon kuitenkin mieleen, että muuttuneet olosuhteet asettavat puolustuslaitokselle kasvuiässä olevan nuorison kasvattajana ja kehittäjänä entisestään vastuunalaisemman ja vaativamman velvoituksen. Tässä työssä kaikenlaisella liikuntakasvatustoiminnalla on varsin merkittävä osuus. Nyt on kuitenkin hallituksen esityksen mukaisesti varattu voimistelua ja urheilua varten kokonaista 800,000 markkaa, kun esim. jo v. 1938 oli vastaava määräraha muistaakseni 600,000 markkaa. Tällä 800,000 markan rahamäärällä ei todellakaan paljoa kyetä tekemään sotaväessä olevan nuorisomme liikuntakasvatusharrastuksen hyväksi. Olisi enemmän kuin toivottavaa, että vastaisuudessa hallitukset ottaisivat tälle momentille huomattavan paljon suuremman määrärahan. Allekirjoittanut rohkenikin vuosi sitten esittää tähän tarkoitukseen paljon suuremman määrärahan, mutta se sai eduskunnassa kylmän kohtelun. Näin ollen lienee toivotonta yrittää vastaavanlaista esitystä tänäkään vuonna. Ehkäpä ensi vuonna olemme todella tässäkin suhteessa paremmassa asemassa.

Mutta kun puhutaan vakavasti niistä kysymyksistä, jotka liittyvät puolustuslaitokseemme, niin on syytä muistaa, että se, mitä edellä on esitetty armeijassamme vallitsevista monista puutteista, ei sittenkään loppujen lopuksi merkitse kysymyksen ydintä. Syyt ovat paljon syvemmällä. On nimittäin valitettavasti todettava, että kukaan johtavista valtiomiehistämme ei ole sodan jälkeen muistaakseni missään yhteydessä sanonut, että me todella tarvitsemme puolustuslaitoksen. Ei kukaan liioin ole osoittanut olevansa vastuussa siitä, että tätä maata on todellakin tiukan tullen puolustettava ja sen puolustuslaitos tästä syystä ja nimenomaan tästä syystä on saatettava täysin olosuhteiden ja nykyajan vaatimusten tasolle niissä puitteissa, kuin tekemämme kansainväliset sopimuksetkin edellyttävät. Ja lopuksi on todettava, että osoitettu nurjamielisyys puolustuslaitostamme kohtaan voi joskus — jota emme kukaan toivo — ankarasti kostautua. Ei edes huoli poikiemme terveydestä ja hyvinvoinnista ole pystynyt peruskorjauksia aikaansaamaan. Mitä pitemmälle näin jatkuu, sitä vaikeampaa vaurioitten korjaaminen on ja sitä kalliimmaksi se myös tulee. Siksi on todellakin syytä meidän jokaisen kansanedustajan kohdaltamme — niin, ehkäpä kommunistit on jätettävä tästä syrjään — vakavasti suhtauduttava puolustuslaitostamme koskeviin kysymyksiin ja tehtävä voitavamme, ettei Suomen armeijan edustajat enää kauan aikaa marssisi „ryysyissä" (Vasemmalta: Pikku Tanner!).

Ed. Tenhiälä: Herra puhemies! Täällä on paljon puhuttu puolustusvoimien tilasta eikä ole ehkä syytä niin paljon jatkaa tätä tällaista tavallaan riitelyä, on vain sanottava pois se, mitä tosiaan pitää sanoa. Eräs johtava valtiomiehemme muinaisina vuosina käytti joskus sanontaa: „Ensin on rajat turvattava, sitten leipä levennettävä". Ja kun me ajattelemme tätä tällaista lausetta, niin sitä vartenhan meillä on tällä hetkellä puolustusvoimat. Meidän puolustusvoimammehan sopimusten mukaisesti ovat sitä varten, että rajat turvataan ja sisäinen rauha taataan.

Kun ajattelemme sitä, mitä on puhuttu puolustusvoimista ja mitä on esitetty ja ehdotettu puolustusvoimien hyväksi, niin on väkisinkin tullut sellainen mieli, että toisilla on paha omatunto siitä, mitä he ovat tehneet, toiset tahtoavt loihtia itsellensä pahan omantunnon siitä, mitä he aikovat esittää. Kun täällä ex-ministeri Tiitu äsken puhui siitä, että puolustusvoimiin menee meiltä suunnilleen 5 % kansan menoista, niin eihän tämä nyt kai ole paljon kansan keskuudessa, joka on osannut laittaa hädän tullen 10 % miehistänsä vastustamaan maan tuhoutumista. Ainakin 10, ehkäpä 16:kin, ja kun näin on asianlaita, silloin ei ole laisinkaan paikallansa se ryysyarmeija, joka Suomella tällä hetkellä on. Täällä on myöskin puhuttu siitä, että on käyty Oulussa ja on käyty Hämeenlinnassa ja missä milloinkin on käyty ja nähty se kurjuus, mikä puolustusvoimissa on. Ja kun me ajattelemme mitä Oulussa on nähty, niin kyllä minä luulisin, että ne, jotka täällä päivärahojen puolesta ehdottelevat korotuksia, katselisivat mieluummin niitä sairaita lapsia, joista niinkuin Oulun varuskunnan huoltopäällikkö sanoi, ainakin yksi, joka talvi kuolee asuntokurjuuteen. Enkä minä tällä kertaa esitä ollenkaan tykkejä enkä lentokoneita, niin että kommunistit voivat olla siitä rauhassa, jos se heitä jollakin tavoin rauhoittaisi. On kai syytä ajatella niitä asunto-oloja, joissa sekä kantahenkilökunta että myöskin varusmiehet tällä hetkellä ovat. Jos me ajattelemme kesäasunnoiksi valmistettuja parakkeja, sellaisia kuin siellä Oulussa oli, niin ei ole kai lainkaan paikallansa se, että vielä vuosien kuluttua, jolloin lattiat ovat lahoja ja katot vuotavat vettä ja tulipalonvaara on niin suuri, kuin se on, että siellä pakotetaan tosiaankin asumaan terveitä nuorukaisia, joitten koko elämä mahdollisesti menee pilalle siitä, että he siellä ovat nämä määrätyt kuukaudet (Eduskunnasta välihuuto). Ei niitä kaikkia kuuttasataa poikaa saada mahtumaan ensi kesänä näilläkään rahoilla. Samaten on laita 60 perheen, jotka siellä asuvat, hyvä olisi jos ensi kesänä saadaan nämä lävitse. Entä Hämeenlinnan ja Parolan varuskunnat, joissa rotat syövät poikien kasvot, kun tällaisia majapaikkoja on olemassa. Näistä antaa selvän kuvan valtion tilintarkastajien kertomus. Entä sitten monet muut varuskuntapaikat samanlaisin asuntokurjuuksin! Turkulaiset varmaankin ovat nähneet sen röttelörakennelman siellä pikku-Berliinissä! Oletteko käyneet katsomassa siellä sisässä,

minkälaisissa oloissa siellä asutaan? Edelleen, jos me kierrämme näitä Suomen varuskuntia, niin esim. Hangon varuskunnassa ei sielläkään mitään erikoisen kehuttavia oloja ole, jossa pojat asuvat kaikenlaisissa hökkeleissä. Kun on näin asianlaita, niin silloin tosin tekisi mieli sanoa, että nyt on näitten puheitten vuoro ohi. Nyt odotetaan myös tekoja, odotetaan määrärahoja, sellaisia, jotka korjaavat nämä kurjuudet, jotka tosiaankin vallitsevat asumisen ja myös vaatetuksen kohdalla. Jos me ajattelemme, mitä tosiaankin on nähty näissä kasarmioloissa ja varuskuntapaikoissa, joissa esim. Hämeenlinnassa Klerckerin aikuinen rakennus edelleenkin palvelee puolustusvoimissa ehkä useankin vuosikymmenen korjaamatta, niin täytyy silloin päätyä siihen ajatukseen, että ei se rakennus varmaankaan palvelisi, ellei tosiaankin niillä, jotka siellä asuvat, olisi Klerckerin henkeä, sitä henkeä, joka ei ole sammunut eikä sammu suomalaisista niin kauan kuin tämä maa on itsenäinen maa, huolimatta siitä, että niillä, jotka jakavat määrärahoja, saattaakin olla „kaksi leukaa ja sydäntä vain puolikas". Kun me ajattelemme juuri sitä noista äsken puhutuista varusteista niistä, mitä armeijalla muka on, niin kyllä kai meidän pitää totuuden nimessä huomioida ne kertomukset, joita on kuultu mm. viimeaikojen paraateista. Minä kuulin kerrottavan, kuinka eräässä varuskuntakaupungissa viime keväänä radiolaitteet, kun komentajan piti esittää tervehdys joukoille, olivat siinä kunnossa, että mitään ei mennyt lävitse, vaan komentajan ääni kuului, mihinkä kuului suurella kentällä. Vielä, kun armeijan joukko-osaston lippua tuotiin samaan paraatiin niillä moottoriajoneuvoilla, joita tällä hetkellä Suomen armeijassa on, niin se mootoriajoneuvo jäi tielle ja lippu jäi saapumatta paraatiin (Välihuuto). Teidän mielestänne se tietysti olisi oikein, koska siniristilippu olisi ehkä väärää väriä. Meille suomalaisille tämä asia on kuitenkin niin kallis, että me toivomme, että siellä, missä juhlahetkiä vietetään, myös meidän lippumme liehuu. Kun me ajattelemme tosiaankin niitä vehkeitä, niin kyllä on korjaamista niissäkin, vaikka emme sotaa lietsokaan millään tavalla. Jos aloittaisimme kasarmija vaatevarusteista, niin siinäkin olisi korjaamista yhden eduskunnan kohdalla. Kyllä meidän täytyy sanoa myöskin, etteivät ne mitään sankariarmeijan vehkeitä ne aseetkaan ole, vaan ne ovat selvää romua.

Ed. Raunio: Herra puhemies! Täällä on kiinnitetty huomiota puolustuslaitoksen kustannuksiin ja palkkaukseen. Porvariston taholta on vaadittu selitystä sosialidemokraattien asenteesta maanpuolustuskysymykseen ja kommunistit luonnollisesti hyökkäävät meitä vastaan omalla tavallaan. Täällä ed. Aitio puhui varikoista ja aseitten hankinnasta, joihin tahdottaisiin suuria määrärahoja. Minä voin sanoa, kommunistit ovat viime vuosina, jonka varmaan ed. Aitio varsin hyvin tietää, tunteneet erikoisen suurta kiinnostusta näitä varikkoja kohtaan. Sellaiset järjestöt kuin kommunistien organisation puitteissa toimivat ns. toverikunnat, joiden tilaisuuksissa ed. Aitio itse käy hyvin usein sanaa selittämässä, ovat kovin suuressa määrin kiinnostuneita juuri näistä asevarikoista. Senvuoksi olisi syytä ainakin jos nyt meikäläinen olisi puolustuslaitoksen henkilökunnan laajentamisen kannalla, syytä lisätä näitä varikkojen vartijajoukkoja. Olen saanut tietää eräiltä paikoilta, joissa kommunistien toverikuntien keskuudessa on tehty määrätyt suunnitelmat näiden varikkojen valtaamiseksi. Täytyy valittaa sitä, että kommunistit saamani tiedon mukaan ovat onnistuneet löytämään armeijan upseereista henkilöitä, jotka ovat heidän toimintaansa valmiit edesauttamaan. Kun tällaista on, on näinä aikoina syytä olla kyllin varovainen kommunistiemme asennoitumiseen maanpuolustuskysymyksessä. Kun he väittävät, että meillä sotilasmenot ovat raskaat (Vasemmalta välihuutoja)... niin on syytä suorittaa eräitä vertailuja. Näiden vertailujen tekeminen on normaalivuosien kohdalta vaikeata ja sitä on vaikea soveltaa nykyoloihin. Mutta tulkoon mainituksi, että meillä esimerkiksi vuonna 1938 kansantulosta käytettiin 5,13 % puolustuslaitoksen menoihin, Ruotsissa oli samanaikaisesti menot 2,62 %. Vuonna 1947 käytettiin Suomessa vain 1,63 % ja Ruotsissa n. 4,35 % (Eduskunnasta: Paljonko vuonna 1941? — Ed. Hiltunen: Paljonko Neuvostoliitossa?). Minä tulen siihen. Puolustusmenojen osuus valtion menoissa oli Suomessa ennen sotia vuonna 1937 16,32 % ja sodan jälkeen vuonna 1946 6,60. 1947 2,60

ja 1948 3,40, joten puolustusmenojen osuus valtion menoissa on sotien jälkeen ollut suhteellisesti huomattavasti pienempi kuin ennen sotia (Vasemmalta: Pitäisi olla suurempi!). Ei. Me emme sosialidemokraatteina ollenkaan lähde siitä, että puolustusmenoja pitäisi lisätä. Me olemme lähteneet vain siitä, että kun me olemme tehneet ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimuksen Neuvostoliiton kanssa, meidän on myöskin sen sopimuksen velvoitukset täytettävä eikä lähdettävä sille tielle, mille meidän kommunistimme ovat lähteneet, että me emme missään vaiheessa pystyisi tuon sopimuksen velvoituksia täyttämään, vaan että meidän osakumppanimme voisi sanoa, te ette pysty täyttämään, meidän on ne itse täytettävä.

Mitä tulee kustannuksiin puolustuslaitoksen osalla eri maissa, kuvaavat sitä parhaiten tiedot, mitä puolustusmenot tekevät asukasta kohden (Vasemmalta: Mistä lähteistä?). Nämä ovat viralliset tiedot, jotka te voitte kyllä saada ja jotka varsinkin (Vasemmalta: Mistä lähteistä?) — olivat puolustusrevisionin jäsenillä tilaisuus saada niinä vuosina ja tämä, minkä nyt esitän, on tämän vuoden kustannuksia. Neuvostoliitossa asukasta kohden puolustusmenot tekevät tänä vuonna 22,900 markkaa, USA:ssa puolustusmenot tekevät tasan 22,000 markkaa. Minä voisin luetella näitä lukuja vaikka miten pitkälle eri maista. Meillä Suomessa puolustusmenot tekevät asukasta kohden 1,115 markkaa, Ruotsissa ne tekevät 5,400 mk, Norjassa 5,260 mk ja Tanskassa 3,120 markkaa (Vasemmalta: Jahvetin numeroita!). Nämä eivät ole Jahvetin numeroita, vaan numeroita, joihin voi luottaa.

Mitä tulee asevelvollisuusaikaan, niin tässäkin suhteessa me pääsemme kaikkein vähimmällä, mitä missään muualla maailmassa. Minulla on tilasto asevelvollisuusajoista eri maissa ja joka myöskin on kommunistien käytettävissä, sillä heidän omat puolustusrevisioon kuuluvat jäsenensä ovat tämän palvelusaikataulukon saaneet. Belgiassa on palvelusaika 12 kuukautta, Bulgariassa 18, Englannissa 18 kuukautta, Espanjassa 24 kuukautta, Hollannissa 12 kuukautta, Italiassa 18 kuukautta, Jugoslaviassa 24—36 kuukauteen, siis 2—3 vuotta, Kreikassa 2 vuotta, Neuvostoliitossa 2 vuodesta 5 vuoteen vakinaista palvelusta. Nämä on revisiolle annetut tiedot kunkin maan sotilasasiamiesten kautta. Neuvostoliiton maavoimien palvelusaika on 2 vuotta, ilmavoimissa 3 vuotta, rannikkopuolustuksessa 4 vuotta ja merivoimissa 5 vuotta vakinaista palvelusta. Sen lisäksi voi mainita, että missään maassa, joka tässä tilastossa on edessäni, ei ole niin lyhyttä palvelusaikaa kuin on tällä kertaa meidän maassamme.

Mitä tulee tämän asevelvollisuusajan ulkopuolella suoritettavaan nuorison valmennukseen, siitäkin on meillä olemassa tietoja eri maista. Ja tämä antaa hyvin kuvaavan esimerkin siitä, mihin meidän kommunistimmekin pyrkivät juuri noissa toverikunnissaan, koska heidän aatteittensa mukaisissa maissa vapaaehtoista sotilaskoulutusta annetaan mm. ammattiyhdistyksissä, kommunistisissa nuorisoseuroissa ja maa-, meri- ja ilmavoimien toimintaa edistävät koko maan käsittävät vapaaehtoiset keskusjärjestöt (Eduskunnasta: Entäs demokratian?). Ne tulevat erikseen, jolloinka alkeiskoulutusta annetaan koulujen neljänneltä ja viidenneltä luokalta lähtien (Eduskunnasta: Hengitähän välillä, että kokoomus saa...!). On silloin aiheetonta kommunistien — puhua rauhasta — eivätkä suinkaan muuten sitä teekään, kun johtaakseen yleisen mielipiteen harhaan siitä, mitä eräät heidän apujärjestönsä tällä kertaa tekevät ja suunnittelevat varsinkin armeijamme tärkeiden varikkojen valtaamiseksi.

Porvareille minä haluaisin sanoa siitä, mitä ed. Tenhiälä täällä äsken mainitsi, että ensin on rajat turvattava ja sitten leipä levennettävä, että kyllä me voimme lähteä tällä kertaa puolustuskysymyksessäkin toiselta tieltä. Minä tahtoisin sanoa porvaristolle, että parempi puolustuskysymyksemme hoidon kannalta on hoitaa kansainväliset suhteet ystävällisessä hengessä kaikkiin kansakuntiin ja tehdä tällä tavoin arvokkaampaa työtä silloin myöskin maanpuolustuksen hyväksi.

Ed. Honkala: Herra puhemies! Tähän ed. Raunion viimeiseen lausumaan, joka oli aivan aiheeton ja sitä paitsi kokonaan asian todellisesta laidasta sivuun menevä letkaus, voin sanoa, että kyllä lähdemme kaikessa puolustuslaitosta koskevassa huolenpidosamme nimenomaan siitä, että

suhteita kaikkiin suuntiin hoidetaan niin hyvin kuin suinkin on mahdollista, mutta me lähdemme myöskin siitä, että siitä huolimatta saattaa tulla tilanne, jolloin meille tulee sellaisia tehtäviä, että puolustuslaitoksen kunnosta riippuu kansan jatkuva olemassaolo.

Ed. Aitio kunnioitti minua, ehkä yhteisen maakuntakotoperän takia sillä, että hän viittasi minun tekemääni aloitteeseen puolususlaitoksen perushankintojen järjestämisestä. Minä tahtoisin hänelle mainita, että ne mittasuhteet, joissa minun esitykseni liikkuu, ovat hyvin vaatimattomat siihen nähden, mitä muualla maailmassa näihin tarkoituksiin uhrataan — niin hyvin idässä kuin lännessäkin. Äsken saimme kuulla eräitä vakuuttavia lukuja. Ehkä minun olisi sopivaa mainita myöskin muutamia. Kun nimittäin mainittu aloitteeni tarkoittaa 6 vuoden aikana vuosittain noin 11 à 16 miljardin markan käyttämistä puolustuslaitoksen perushankintoihin, mikä todennäköisesti tulisi olemaan ehkä 5 à 7 % koko valtion budjetistamme, niin muualla käytetään aivan toisenlaisia lukuja. Minulla on tässä tieto, että Englannissa olisi viime vuoden aikana käytetty puolustuslaitokseen noin 5 miljardia puntaa eli 14 % budjetin menoista. Tämä summa riittäisi koko meidän valtiontaloutemme hoitamiseen 25 vuodeksi. Neuvostoliitosta minulla on tieto — jos otan siis esimerkin toisesta ilmansuunnasta — on tieto, että se on varannut 110 miljardia ruplaa puolustustarkoituksiin, mikä Suomen rahassa tekisi siis yhtenä vuonna 6,380 miljardia markkaa, joka riittäisi meidän koko nykyisen suuruisen valtionbudjettimme hoitamiseen 50 vuodeksi (Vasemmalta: Mistäs se tietolähde on?). Kyllä se on suunnilleen yhtä luotettava varmaan kuin nekin tiedot, mitä te olette esittäneet. Minä en ole täällä havainnut muidenkaan esittävän tietojansa aina tarkkaan tieteellisin lähdeviittauksin (Vasemmalta: Onkos teillä tietoja, paljonko Amerikassa käytetään sotavalmisteluihin?).

Ed. Tiitun puheenvuoron johdosta minun kyllä tekisi mieli vähän palata siihen, minkälaista puolustuspolitiikkaa hän harjoitti täällä vuosi takaperin. Hän on nyt tullut aika huomattavaan kääntymykseen ja sen minä totean ilolla, mutta kyllä täytyy sanoa, ettei puolustuslaitoksen surkea tila ole alkanut vasta sen jälkeen kun ed. Tiitu oli puolustusministerinä. Jo silloin saatiin täällä taistella puolustuslaitoksen puolesta aikalailla epätoivoista taistelua, jossa ei silloinen ministeri Tiitu eikä hänen ryhmänsä sanottavasti ollut mukanamme, ja näin ollen se keskustelu, johon hän viittasi, ei suinkaan ollut mitään propagandaa, vaan se oli hätähuuto puolustuslaitoksen puolesta viime vuonna ja ikävä kyllä tänä vuonna siihen on vielä enemmän asiallista aihetta.

P u h e m i e s (koputtaa): Kehoitan puhujaa siirtymään puhujalavalle.

P u h u j a (lavalta): Lopuksi oli tarkoitukseni vain todeta se mielestäni aina esillä pidettävä tosiasia, että puolustuslaitos on jokaisen itsenäisen kansakunnan olemassaolon välttämätön edellytys. Se on välttämätön edellytys rauhallisemmissakin oloissa kuin missä me nyt elämme. Kansakunta, joka tinkii puolustuslaitoksen menoista käyttääkseen niitä jokapäiväiseen kulutukseen, niinkuin nyt tehdään, se jäytää oman olemassaolonsa perustaa. Tällainen, ikävä kyllä, on nähdäkseni meillä ollut jo useitten vuosien aikana ja on tälläkin hetkellä virallisen puolustuspolitiikkamme laita ja virallisen tahomme suhtautuminen puolustuslaitokseen. Suomen kansaa on todella vakavasti varoitettava tällaisesta vaarallisesta politiikasta. Se voi olla perikadon politiikkaa.

Puolustusministeri S k o g: Herra puhemies! Tarkastellessamme valtion tulo- ja menoarviota viime vuosilta on todettava, että puolustuslaitos ilmeisesti on jäänyt unohdettuun asemaan muiden ehkä tärkeämpien ja suurempien asioiden ollessa voimakkaasti etualalla. Puolustusmäärärahat ovat jatkuvasti olleet riittämättömät, minkä seurauksena tilanne puolustuslaitoksessa on nyt kriitillisesti kiristynyt. Varusmiestemme vaatetustilanne on jatkuvasti heikko. Se kuva, joka tästä julkisessa sanassa ja täällä puheenvuoroissa on annettu, on valitettavasti oikea. Terveydellisten seikkojen ja mielialankin kannalta on vaatetuksen kunto saatava pikaisesti korjautumaan. Samanaikaisesti on myös vaatetuksen määrää nykyisestään pyrittävä lisäämään. Esim. varusmiesten palvelukseen astumispäivä voitaisiin määrätä siitä riip-

pumatta, miten vapautuvan ikäluokan vaatteet saadaan pestyiksi. Tässä on siis kysymys rauhanaikaisen varushuollon turvaamisesta ja siinä suhteessa ei toivottavasti eriäviä käsityksiä ilmene. Hallitus esityksessään ensi vuoden tulo- ja menoarvioksi on 20 pääluokan momentilla 13 merkinnyt asevelvollisuusvälineisiin, taisteluvälineisiin ym. 350 milj. markkaa. Jotta tästä voitaisiin erottaa asevelvollisen miehistön perusvaatetusta varten todellisen tarpeen edellyttämä määrä, tarvittaisiin momentille huomattavasti lisää.

Taisteluvälineiden kunnossapitoon ja uusintaan sekä ampumatarpeisiin ja räjähdysaineisiin on hallitus tulo- ja menoarvioehdotuksessaan myös esittänyt lisäystä. Kun hoidettavana on raha-arvoltaan ja määrältään huomattavat varastot ja kun huomioon otetaan, ettei kaikilla keskusvarikoilla sodan jälkeen vielä ole voitu suorittaa edes kertaalleen niitä huoltotoimenpiteitä, jotka monen materiaalilajin osalta tulisi suorittaa vuosittain, ei tosiaankaan ole varaa tilannetta nykyisestään huonontaa.

Määrärahaa laivojenkorjauksiin ja varustuksiin sekä meritaisteluvälineiden kunnossapitoon ja uusintaan on ollut pakko niinikään lisätä. Kun täällä on mainittu, että laivastomme olisi erittäin huomattava, totean vain, että rauhansopimus määrää taikka sallii Suomen pitävän 10,000 tonnin laivastoa, se saattaa tällä hetkellä olla 1,500 tonnia. Tämän on aiheuttanut hintojen ja palkkojen osoittama rappeutuminen; se aiheuttaa kaluston yhä lisääntyvää kuluneisuutta. Tätä kuluneisuutta kuvaa se, että liikenteestä on äskettäin jouduttu poistamaan korjauskevottomina 1 raivaaja, 2 moottoriraivaajaa, 4 poijuvenettä, 1 hinaaja sekä peruskorjausta vailla olevina 4 tykkivenettä. Samoista syistä kuin edellä mainittujen alusten sekä merenkulun ja meritaisteluvälineiden osalta jo esitettyyn on merkittävä lisäystä myöskin ilmailuvälineiden kunnossapitoon ja uusintaan ehdotettuun määrärahaan. Mainittu kalusto ja varusteet ovat nyt niin pahasti rappiotilassa, ei ole 130 konetta, vaan meillä on noin 25—30 konetta, ettei 9 pääluokan ehdotetulla määrärahalla saada korjatuksi muita kuin alkeiskoulutuskoneita ja osa harjoituskoneita. Nestemäisen polttoaineen hintojen nousu 60 %:lla edellisen vuoden hintatasosta aiheuttaa esitettyä suuremman määrärahan korotuksen. Mutta kun kulutusta pyritään vielä entisestäänkin supistamaan, hallitus toivoo esitetyn lisäyksen riittävän. Mainittakoon tässä yhteydessä, että valtio saa tältä menokohdalta kuluvana vuonna takaisin tullien ja liikevaihtoveron muodossa 82 milj. markkaa.

Majoitusolojen kohentamista on edelleen määrätietoisesti jatkettava. Puolustuslaitoksen kiinteiden rakennusten nykyinen kunto ei todellakaan anna ilonaihetta. Onhan todettava, että 9 pääluokan tähän tarkoitukseen esitetyn määrärahan turvin saataisiin edes pahimmat epäkohdat vuosikorjausten osalta poistetuiksi. Tuntuvaa parannusta varusmiesten ja kantahenkilökunnan asunto-oloihin ei saada, ellei uudisrakennustoimintaa jatketa ainakin nykyisessä laajuudessa. Tietoisena tästä hallitus on esittänyt 20 Pl:n sotilasrakennusten perinpohjaisiin korjauksiin ja uudisrakennuksiin 400 milj. markan määrärahan. Lähivuosien uudisrakennusohjelma edellyttäisi todellisuudessa tähän tarkoitukseen noin 500 milj. markkaa vuosittain.

Olen edellä kosketellut vain muutamia tärkeimpiä menokohtia. Hintojen- ja työpalkkojen nousun johdosta on hallituksen kuitenkin ollut pakko merkitä lisäystä muillekin menokohdille. Puuttumatta näihin sen lähemmin on vain todettava, että 9 Pl:n varoista käytettiin palkkaukseen v. 1939 35 % ja käytetään tänä vuonna 59 % sekä tarveaineisiin ja hankintoihin edellämainittuna vuotena 65 % ja nyt vain alle 40 %. Tämä vertailu osoittaa, että kuluvana vuonna on tarveaineisiin ja hankintoihin ollut käytettävänä varoja tuskin 2/3 siitä kuin edellä mainittuna vuotena ja näin ollen saatu aikaan vastaavasti vähemmän tietenkin. Kun asia on tällaisena jatkunut usean viime vuoden aikana, ei ole ihme, jos tilanne puolustuslaitoksessa on sitten heikko.

Edellä mainitusta lienee jo käynyt selvästi ilmi, että kysymyksessä ei ole minkään paisutetun sotabudjetin esittäminen. Järkevästi ajatellen ei tosiaankaan voitaisi väittää, että rauhansopimus tai mikään muukaan valtiosopimus vaatisi ja edellyttäisi sitä, että vähäinen armeijamme olisi vailla kunnollisia sotilaspukuja, että mailmanrauha siitä häiriytyisi, jos sotamiehille annetaan valtiovallan toimesta kunnolliset

vaatteet ja majoitusolot järjestetään alkeellisimpia vaatimuksia vastaaviksi. Ei voitane myöskään väittää, että olemme uhranneet ilmavoimien ja rannikkolaivaston hyväksi liian paljon varoja, kun jokainen hyvin tietää niiden nykyisen heikon kunnon. Uusi asevelvollisuuslakimme ja hallituksen esitys puolustuslaitoksen uudelleen järjestelyksi riittänee todistamaan sitä, että tarkoituksena ei ole maan militarisoiminen, vaan melko vaatimattoman puolustuslaitoksen rakentaminen. Mutta mikään armeija ei tule toimeen ilman materiaalia ja varusteita. Sen takia olisi lähivuosina varoja puolustuslaitokselle enemmän myönnettävä, jotta saisimme puolustuslaitoksemme tyydyttävälle teknilliselle ja sosialiselle tasolle.

Ed. Turunen: Herra puhemies! — Olen tältä samalta paikalta jo niin useaan otteeseen esittänyt henkilökohtaisen käsitykseni puolustuslaitoksen tai sotalaitoksen, niinkuin minä sitä nimitän, suhteen, etten halua ryhtyä eduskuntaa jälleen valistamaan, varsinkaan kun minulla ei ole eräiden edustajien tapaan erityistä halua käyttää puheenvuoroja sanomalehtiämme varten. Mutta minusta tuntuu huvittavalta, ikäänkuin „vanhana karhuna" näissä asioissa, seurata sitä kahden laidan, toisaalta tämän oikean laidan ja toisaalta tämän vasemman laidan, hurskastelua, sitä hurskasta kasvojen ilmettä ja pyhää palavaa intoa, jota molempi taho puhevuorojen käyttäjiensä kautta esittää. Tuntui siltä, että siellä puolin ja toisin heiteltiin iskulauseita, ja kun valituksia edustajien Wiherheimon, Tiitun, Saariahon, Tenhiälän ja Honkalan taholta esitettiin, kuvastui niistä todella syvä sääli niitä kurjia olojamme kohtaan, joissa poikamme elävät. Tuntui aivan siltä, että me muut täällä kotona kyllä tulemme toimeen. Meillä on erinomaiset asunnot, meillä on hyvä toimeentulo, meillä on kaikilla leipää jne., niin että siellä se kaikkein kurjinta on. Haluan tämän sanoa vain sen vuoksi, että tuntuu hurskastelulta, kun valituksiin liitetään komeita lainauksia „Vänrikki Stoolista" ja otetaan Snellman avuksi, sehän auttaa. Puhutaan puolustushengestä, niin kuin asiaan kuuluukin. Mutta täällä jo ed. Raunio aivan paikalleen sanoi, ettei puolustushenki suinkaan aina ole komeissa tykeissä, tankeissa ja komeissa uniformuissa eikä helisevissä kunniamerkeissä, jotka riippuvat pitkin ryntäitä. Eiköhän se ole enemmän kansan pohjimmaisissa toimeentulon ja elämisen mahdollisuuksissa ja niiden laadussa ja tasossa, ja sen mukaan se myös kasvaa, niin kuin maassamme aiemminkin kasvoi halu auttaa ja tukea kaikin voimin tätä yhteistä isänmaata. Komeat armeijat ovat ennenkin tuhoutuneet, siitä siellä oikealla, kuten täällä koko salissa, ollaan täysin tietoisia.

No niin! Mutta se hurskastelun toinen siipi, se ei myöskään jäänyt minulta huomaamatta, ja eritoten minusta tuntui huvittavalta se, kun marssitetaan nuorison nimissä tänne lavalle tämän hetken parlamenttimme nuorin edustaja, naisedustaja, joka kuitenkaan ei kertonut, niin kuin odotin, että myös amatsooneja otettaisiin mukaan ja että myös heidän toimeentulonsa, huvinsa ja viihdytyksensä voitaisiin armeijassa hoitaa. Olin asevelvollisena sellaisena aikana, jolloin päiväraha oli 1 mk. Tupakka-aski maksoi 4 mk. Jouduin tekemään 4 päivää työtä ansaitakseni yhden tupakka-askin puhumattakaan siitä, että minulla olisi ollut eräämaan garnisoonissa, erämaan varuskunnassa tämän markan päivärahan palkalla tilaisuus päästä 6—7 km:n päässä olevaan kylään, jossa oli ensimmäinen tanssipaikka. Minä ymmärrän nyt tämän asian niin, että siellä jo amatsoonien voimalla on alettu kääntää armeijamme poikien mielialoja muka kommunistisen aatemaailman puolelle. Tämähän on pohjimmainen tosiasia, siitä ei täällä salissa — teitä kuullessaan — ole muuhun käsitykseen voinut tulla. Aivan samaa tarkoitusta on myöskin ilmaissut täällä ed. Aition puheenvuoro.

Kun ottaa huomioon sen militarismin ihailun, jota kommunismi niissä maissa, joissa sitä esiintyy, edustaa, ei voi meidän kommunistiemme esiintymistä täällä sanoa miksikään muuksi, kuin tuollaiseksi merkilliseksi „julmisteluksi" tämän päivän suomalaisessa yhteiskunnassa, varsinkin kun hyvin tietää, mikä tulisi olemaan heidän suhtautumisensa, jos heillä olisi tässä yhteiskunnassa sanavaltaa enemmän, kuin mitä heillä on. Toisin sanoen rohkenisin kysyä, etteikö vain kansandemokraattien valtaan astuessa heidän suhtautumisensa muuttuisi niin armeijamme kuin poliittisen elämämme suhteen yleensäkin. Saattaisi

käydä niin, että jokainen kansalainen astuisi numeroksi heidän poliittiseen ja aselliseen järjstöönsä ja mikäpä varmaan heistä olisi hauskempaa kuin kutsua tänne armeijan päälliköksi joku omasta toveripiiristään, ja silloin me menettäisimme hyvän ystävämme herra puolustusministerin ja nykyiset omat kenraalimme, vaatimattoman upseerikuntamme ja vaatimattoman miehistömmekin.

Koetetaan niissä pienissä puitteissa, missä meillä on mahdollisuus, sittenkin olla omillamme. — Kun minun henkilökohtaisia toivomuksiani ei eduskunta ole aikanaan voinut ottaa varteen, sanon tänään vain: „Miestä myöten miekka vyöllä", niin porvarit kuin kommunistitkin.

Ed. Kilpeläinen: Herra puhemies! Kun täällä kommunistinen kansanedustaja Aitio hyökkäsi puheenvuorossaan mm. Reserviupseeriliiton kimppuun ja siteerasi jonkin lauseen liiton 20-vuotisjuhlaksi ilmestyneestä teoksesta, niin minun täytyy sanoa, että ed. Aitio on kovin heikosti teokseen tutustunut. Siellä on myöskin aika laaja tutkielma aiheesta työväenliike ja maanpuolustus (Eduskunnasta: Kuka on sen kirjoittanut?) — se on minun kirjoittamani, ja siinä on noin 100 vuoden ajalta osoitettu Marxin kanta, Engelsin kanta, Leninin ym. kanta maanpuolustuskysymyksessä. Siellä on aivan sanatarkkoja sitaatteja kominternin sotateeseistä mm. vuodelta 1928, sotateeseistä, joissa sanotaan, että se ei ole suinkaan hyökkääjä aina, joka ensiksi aloittaa sodan, vaan hyökkääjä on se, joka käy taantumuksellista sotaa. Siellä on monia muita kommunistien itsensä julkaisemista kirjoista otettuja sanatarkkoja lainauksia, niin että ei se teos niin taantumuksellinen ole kuin mitä nyt halutaan väittää. Sikäli kuin se on kokonaan sitä, niin sikäli nämä teidän omat kominternin päätöslauselmanne ovat, kuten minusta tuntuukin, taantumuksellisinta, mitä siinä kirjassa on. Mutta täytyyhän toki siteerata aina naapurin asioita sanasta sanaan.

Mitä yleensä tulee tähän meidän kommunistiemme suhtautumiseen puolustuskysymykseen, niin sanoisin, että tuo kylmä suorastaan hyökkäävä suhtautuminen esim. armeijan vaatetuskysymystä kohtaan on juuri mitä suurinta sotakiihoitusta. Meillä joutuvat nykyään miehet, jokainen ikäluokka 10 vuorokautta myöhemmin määräaikaansa tulemaan palvelukseen vain sen takia, että edellisen ikäluokan vaatteet ehditään pestä ennen sitä uusille tulokkaille. Se panee, jos joskus sota tulisi, sotilaat ajattelemaan, että täytynee tässä lähteä tappelemaan, jotta saa viholliselta ylleen paremmat kamppeet. Ei silloin suinkaan mitään rauhan mielialaa kylvetä sotilaisiin, kun heitä pidetään niin kurjissa vaatteissa.

Ed. Ryömä: Herra puhemies! Luullakseni ed. Saariaho äskettäin väitti, että kansa unohtaa liian pian aikaisemmat kokemukset. En tiedä, pitääkö hänen väitteensä paikkansa, mutta esim. sellaiset puheenvuorot kuin edustajien Tenhiälän ja Raunion ja eräiden muidenkin pakottavat toteamaan, että ainakin jotkut kansanedustajat unohtavat liian pian aikaisemmat kokemukset. Olisi hyvin mielenkiintoista tietää, onko ed. Tenhiälä oppinut ehkä Akateemisessa Karjala-Seurassa vaiko sodanaikaisilta muilta yhtäviltään eräitä hauskoja retoorisia käänteitä, joita hän viljeli puheenvuorossaan. Kun te sieltä oikealta viittailette ystävyyssopimuksen asettamiin velvoituksiin — tämä koskee myös ed. Rauniota — niin luullakseni on liian kömpelöä melkein samassa hengenvedossa vihjailla, että Neuvostoliitto havittelisi Suomen valtausta. Juuri sillä tavoin ajatuksenjuoksu teidän puheenvuorossanne oli, sen sisältö (Eduskunnasta: Nyt se taas näkee unta!). Olkaa hyvät ja harjoittaessanne puheenkäyttöä, joka voitaisiin luonnehtia demagogiaksi, että opettelette siinäkin taidossa hiukan suurempaa joustavuutta (Eduskunnasta: Ryömä sen taitaa!). Teille tulee reserviupseeriliiton määrärahoista äänestettäessä tilaisuus osoittaa, mikä on teidän suhtautumisenne ystävyys- ja avunantosopimuksen henkeen ja tarkoitukseen. Menee tosiaan erittäin pitkälle, jos valtion avustusta nauttiva järjestö levittää käsitystä, että Neuvostoliittoa vastaan käydyt sodat olisi voitettu, jollei meillä olisi ollut eduskuntaa ja rauhanoppositiota ja sanomalehdistöä ja ylimalkaan minkäänlaisia perustuslaillisia laitoksia. Tämä on aivan tuttua hitleriläistä ajatuksenjuoksua. Luullakseni ei myöskään se enemmän tai vähemmän arvokas tutkielma, jolla ed. Kilpeläinen äsken täällä rehenteli,

ole sen tapaista hengentuotetta, joka tarvitsisi valtion avustusta.

Ed. Raunio — te ette äskeisessä puheenvuorossanne suostunut vastaamaan kysymykseen, missä ovat ne asevarikot, joiden valtausta teidän väittämänne mukaan on suunniteltu (Ed. Raunio: Te tiedätte itse sen paremmin!). Näin ollen on tehtävä se johtopäätös, että te puhuitte vastoin parempaa tietoanne. Sentapaisesta menettelystä kuin teidän äskeinen mainitsemani menettely, on kyllä Suomen kielessä suorempia ja selvempiäkin sanoja, mutta luullakseni tästäkin jo selviää, minkälaisesta menettelystä on kysymys.

Ed. Tiitu: Herra puhemies! Ed. Honkalalle tahdon vastata, että kaikista hänen vastaväitteistään huolimatta se puolustusbudjetti, minkä Kekkosen ensimmäinen hallitus täällä vuosi sitten esitti, on huomattavasti edullisempi armeijaa ajatellen kuin tämä nyt esillä oleva budjetti. Se pitää varmasti paikkansa. Ed. Honkalalla nähtävästi on kovin huono omatunto, sillä ilmeisesti hän tänään tämän asian yhteydessä joutui muistelemaan sitä vaaliaapista, minkä hän kokoomuksen nimessä toimitti ennen viimeisiä eduskuntavaaleja. Tässä vaaliaapisessa esitetään sellaista muunnettua totuutta, että on mahdotonta uskoa sitä muka kunniastaan kiinni pitävän kokoomuksen toimittamaksi. Esim. meidän kunnia-arvoisasta pääministeristämme käytetään sellaista sanontaa, että ei uskoisi sitä kokoomukselta lähtevän, mitä tässä vaaliaapisessa on.

Ed. Raunio: Ensinnäkin, herra puhemies, minä tahdon torjua jyrkästi sen väitteen, että minä olisin vihjaillut (Ed. Ryömä: Kuulivathan sen kaikki!) Neuvostoliiton tarkoituksiin hyökätä tänne tai vallata maata. Minä sanoisin, että meidän kommunistimme nähtävästi sitä hartaasti toivovat, sillä siihen he kaikissa vaiheissa näyttävät pyrkivän. — Mitä tulee varikkoihin, joista ed. Ryömä halusi lähempää tietoa, minä toivon, että minä voin niitä antaa, kun helmikuulla kokoonnumme ja laki armeijan uudelleen järjestelystä tulee käsiteltäväksi (Ed. Ryömä: Puhuu, ennenkuin tietää mitään!). Mutta jo tässä yhteydessä minä voin mainita, että minä tiedän erään varikon, missä on palvellut kommunistinen upseeri, joka siviilityövoimaa vartiopalvelukseen ottaessaan on pitänyt kyllin tarkkaa huolta siitä, että otettavat ovat olleen kommunisteja (Eduskunnasta: Mikä varikko se on?).

Ed. Honkala: Ed. Tiitu meni vähän pitkälle jo pois puolustusasioista, kun hän lähti käsittelemään noita vanhoja vaaliaapisia. Minä voisin kyllä tuoda tänne, ja ehkä on viisaintakin tuoda, muutamia maalaisliiton vaaliaapisia saadaksenne katsoa, kumpi on poikennut pitemmälle totuudesta. Jos ed. Tiitu tarkoittaa vaaliaapisella erästä puolustuslaitosta koskevaa pikkukirjasta, jota minä en tosin ole toimittanut, mutta jonka minä tunnen, niin silloin hän olisi ollut käsiteltävänä olevassa asiassa. Mutta se kirjanen sisältää pääasiassa otteita puolustusasioita koskevista eduskuntakeskusteluista, ja niiden sisällöstä vastaa asianomainen puhuja, joka aina on mainittu.

Se että me olemme joutuneet arvostelemaan, johtuu siitä, että virallinen politiikka on mielestämme ollut sellaista, että se arvostelu, mitä on kohdistettu, on ollut vähintä mahdollista. Sillä puolustuslaitoksen huonosta kunnosta on vastuussa virallinen politiikka eikä suinkaan puolustuslaitoksen johto. Tuo virallinen poliittinen kanta on tuotu mm. esille erään ministerin lausunnossa, kun hän sanoi, että „puolustusbudjetin pienuus on vakuuttavin todistus kansamme kaikkien piirien rauhantahdosta (Eduskunnasta: Kuka?). Toivon, että asianomainen ei joudu vastaamaan tästä mielipiteestänsä. — Jottei erehdystä tapahtuisi, niin sanon, että ei se kylläkään ole ollut puolustusministeri Tiitu.

Ed. Aitio: Täällä puheenvuorossani aikaisemmin esitin eräitä numeroita ilmailun, lentokoneiden kohdalta, joita ed. Saariaho sekä herra ministeri piti ehkä liioiteltuina. Esitin ainoastaan ne numerot, jotka puolustusministeriön asiantuntijat jaoston kokouksessa mainitsivat, ja ne ovat, että alkukoulutuskoneita tällä hetkellä on 40, jatkokoulutuskoneita 20 sekä taistelukoneita 102 kappaletta, joista käytössä on tällä hetkellä 81 kappaletta. Näin ilmoittivat siis asiantuntijat.

Tämän lisäksi haluaisin esittää erikoisesti sosialidemokraateille ed. Rauniolle, Turuselle ja Kilpeläiselle erään kysymyk-

sen, mitä mieltä ajattelette teidän valitsijoittenne olevan; ovatko he sitä mieltä teidän mielestänne, että puolustuslaitoksen määrärahoja, aseiden, ammusten ja yleensä taisteluvälineiden hankkimiseen on lisättävä, kuten aloitteissa ilmenee, tai lisätäänkö määrärahoja tällä hetkellä sosiaalisiin tarkoituksiin, kuten esim. asuntotuotantoon ja muihin sen tapaisiin menoihin. Uskallan vakuuttaa, että varmasti teidän valitsijanne tulevat olemaan viimeksimainittujen puolella.

Täällä on monta kertaa viitattu ystävyys-, yhteistyö- ja avunantosopimukseen, mitenkä se muka velvoittaisi Suomen puolustuslaitosta lisäämään (Ed. Huttunen: Velvoittaa!) aseistusta. Nimenomaan esim. ilmailun osalta mainitussa sopimuksessa on, että Suomi ei saa käyttää taistelukoneita enempää kuin 60, ja niitä tällä hetkellä on varastossa 102 kappaletta. Tästä huolimatta tilataan lisää 30 kappaletta.

Ja edelleen haluaisin mainita. Täällä on tahdottu vääristellä puheenvuorojamme, että olisimme vastustaneet vaatteiden hankintaa sotilaille ja sotilaiden asunto-olojen parantamista. Haluaisin vain viitata vastalauseeseemme, joka ilmenee valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä, jossa mainitaan: asevelvollisen miehistön vaatetusta olisi pyrittävä parantamaan. Tämän mukaisesti teimme myöskin esityksen, että tarkoitukseen varattaisiin 250,000,000 markkaa, mutta tätä ehdotusta eivät kannattaneet sosialidemokraatit paremmin kuin porvaritkaan.

Ja lopuksi haluaisin mainita: pienen maan itsenäisyyttä ei turvata sillä, että me lisäämme aseistusta. Sen pitäisi olla kaikille edustajille selvää. Itsenäisyys voidaan turvata ja säilyttää vain oikean rauhanomaisen politiikan avulla.

Puolustusministeri Skog: Edellisen puheenvuoron johdosta on mainittava, että Suomella ei ole sodan jälkeen ollut 102 taistelukonetta, vaan 60 konetta. Kaikki muut koneet — niitähän oli muutama sata — pantiin varastoon. Ne ovat liittoutuneiden käytössä, jos haluavat ne ottaa (Ed. Hakkila: Mädäntyneet valmiiksi!). Näistä 60 koneesta on 40 konetta ollut käytössä. Tällä kertaa on n. 15 konetta korjaamossa ja 25 konetta sellaisessa kunnossa, joilla voidaan lentää. Tällainen on tilanne.

Puhujan mainitsemasta 30 tilatusta koneesta on sanottava, että ei ole kysymys taistelukoneista, vaan 20:sta tai 30:sta harjoituskoneesta, joissa ei ole aseita eikä muitakaan sellaisia sotavälineitä. Tämä selvitykseksi, jotta tiedetään, mistä asiasta on kysymys.

Yleiskeskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Ennenkuin ryhdytään 9 Pl:n yksityiskohtaiseen käsittelyyn, on meidän valitettavasti palattava 7 Pl:aan.

Kun äänestettäessä ed. Hietasen 7 Pl:n XVII luvun 1 momentin kohdalla tekemästä ehdotuksesta, että sanotulle momentille rahaasia-aloitteen n:o 4 nojalla otettaisiin lisäyksenä 18,896,700 markkaa apulaislääkärien ja amanuenssien palkkojen korottamista varten, kuvauksessa sattuneen virheen vuoksi tuloksesta ei ole saatu kuvaa filmille, on äänestys suoritettava uudelleen.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Hietasen ehdotus hyväksytty.

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Hollsten, Honkala, Huttunen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Joukanen, Junnila, Jussila, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kalliokoski, Kannisto, Karjalainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kähönen, Lahtela, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Niskala, Niukkanen, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Ran-

kila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Tiitu, Tikkaoja, Turkka, Turunen, Tuurna, Törngren, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Borg-Sundman, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järnefelt, Järvinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Kujala, Kyttä, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, H. Miettunen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, Nordfors, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Toivonen, Torvi, Vennamo, A. Wirtanen, J. Wirtanen ja Östenson.

Tyhjää äänestää edustaja von Born.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Huunonen, Jokinen, Kaarna, Karvikko, S.-K. Kilpi, Kuusinen, Käkelä, Kölli, Lampinen, P. Leskinen, V. Leskinen, Nikkola, Pasanen, Pekkala, V. Simonen ja Tervo.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 135 jaa- ja 47 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 16.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Puhemies: Ryhdytään 9 Pl:n yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Luku I Puolustusministeri ja puolustusvoimain pääesikunta, hyväksytään.

Luku II Palkkausmenot.

Keskustelu:

Ed. Tiekso-Isaksson: Viitaten rahaasia-aloitteeseen n:o 19, ehdotan, että 9 Pl:n II luvun 4 momentille otettaisiin valtiovarainvaliokunnan mietintöön liitetyn I vastalauseen mukaisesti lisäystä asevelvollisten päivärahan korottamiseksi 60 markkaan 151 milj. markkaa.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Tiekso-Isakssonin tekemää ehdotusta sekä lisäksi ehdottaa, että II luvun alkuun otettaisiin valtiovarainvaliokunnan mietinnön I vastalauseen mukainen perustelu: „Valtion rahataloudelliset vaikeudet huomioon ottaen valiokunta pitää välttämättömänä puolustuslaitoksen tarpeettomien menojen vähentämistä. Asevelvollisten vaatetuksen ja asunto-olojen osalta ei kuitenkaan supistuksia voida tehdä, vaan pitäisi näitä määrärahoja lisätä".

Ed. Rytkönen: Herra puhemies! Pyydän kannattaa ed. Aition tekemää ehdotusta ponneksi perusteluihin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tiekso-Isaksson ed. Aition kannattamana ehdottanut, että 4 momentille lisättäisiin 151,000,000 markkaa I vastalauseen mukaisesti ja perusteluna rahaasia-aloite n:o 19. Kutsun tätä ed. Tiekso-Isakssonin ehdotukseksi. Ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa, että II luvun perustelut kuuluisivat seuraavasti: „Valtion rahataloudelliset vaikeudet huomioon ottaen valiokunta pitää välttämättömänä puolustuslaitoksen tarpeettomien menojen vähentämistä. Asevelvollisten vaatetuksen ja asunto-olojen osalta ei kuitenkaan supistuksia voida tehdä, vaan pitäisi näitä määrärahoja lisätä". Kutsun tätä ed. Aition ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Tiekso-Isakssonin ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Tiekso-Isakssonin ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Ahonen, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Antila, Borg-Sundman, von Born, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heinonen, Heitto, Heljas, Helle, Henriksson, Hetemäki, Hiilelä, Hiltunen, Hollsten, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Jokinen, Joukanen, Junnila, Jussila, Järnefelt, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalavainen, Kalliokoski, Kannisto, Karjalainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kulovaara, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Lepistö, V. Leskinen, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murtomaa, Niemi, Niskala, Niukkanen, Nordfors, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Peltonen, Pesonen, Pohjala, Rankila, Rantala, Rantamaa, Raunio, Rauste, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiitu, Tikkaoja, Toivonen, Turkka, Tuurna, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula, Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, V. Wirtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Aitio, Friman, Haapanen, Hietanen, Häikiö, Juntunen, Järvinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kuusinen, Lindqvist, Manninen, Meriläinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Torvi ja A. Wirtanen.

Tyhjää äänestää ed. Turunen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Honkala, Kaarna, Karvikko, S.-K. Kilpi, Kölli, P. Leskinen, Nikkola, Pasanen, Pekkala ja V. Simonen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 148 jaa- ja 40 ei-ääntä, 1 tyhjä; poissa 10.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Aition ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku III Taloustarvemenot, hyväksytään.

Luku IV Hevosten ylläpito.

Keskustelu:

Ed. Aitio: Herra puhemies! Ehdotan, että IV luvun 1 momentilta I vastalauseen mukaan vähennettäisiin 30,000,000 markkaa.

Ed. Rytkönen: Kannatan ed. Aition tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottanut, että 1 momenilta vähennettäisiin 30,000,000 markkaa I vastalauseen mukaisesti.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku V Koulutus ja kasvatus ja luku VI Sairaanhoito, hyväksytään.

Luku VII Taistelu- ja kuormastovälineet.

Keskustelu:

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! Viitaten XX vastalauseeseen pyydän tehdä seuraavat ehdotukset: VII luvun 1 momentin kohdalla, „Taisteluvälineiden kunnossapito ja uusinta", ehdotan, että momentille merkittäisiin lisäystä 20,000,000 markkaa, ja seuraavalle momentille, siis VII luvun 2 momentille „Ampumatarpeet ja räjähdysaineet, ehdotan" merkittäväksi lisäystä 10,000,000 markkaa.

Ed. Seppälä: Herra puhemies! Kannatan ed. Wiherheimon molempia ehdotuksia.

Ed. Aitio: Herra puhemies! Viitaten I vastalauseeseen ehdotan, että VII luvun 1 momentilta, taisteluvälineiden kunnossapito ja uusinta vähennettäisiin 20,000,000 sekä saman luvun 2 momentilta, ampumatarpeet ja räjähdysaineet, vähennettäisiin 27,000,000.

Ed. Rytkönen: Herra puhemies! Kannatan ed. Aition tekemiä ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Wiherheimo ed. Seppälän kannattamana ehdottanut XX vastalauseen mukaisesti, että 1 momentille lisättäisiin 20,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Wiherheimon 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Wiherheimo ed. Seppälän kannattamana ehdottaa, että 2 momentille lisättäisiin 10,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Wiherheimon 2) ehdotukseksi. Ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa I vastalauseen mukaisesti, että 1 momentilta vähennettäisiin 20,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Aition 1) ehdotukseksi. Edelleen ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa, että 2 momentilta vähennettäisiin 27,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Aition 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Koska ed. Wiherheimon ja ed. Aition ehdotukset ovat vastakkaisia, on niistä äänestettävä toisiaan vastaan ja voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

1) Äänestys ed. Wiherheimon 1 momentti 1) ehdotuksen ja ed. Aition 1) ehdotuksen välillä.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Wiherheimon 1) ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voitaa, on ed. Aition 1) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Wiherheimon 1) ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Wiherheimon ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Wiherheimon 1) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Aittoniemi, Alanko, Antikainen, Brander-Wallin, Erkkilä, K. Eskola, V. Eskola, Friman, Haapanen, Haapaniemi, Haapasalo, Hakkila, Hautala, Heikura, Heinonen, Heljas, Helle, Henriksson, Hietanen, Hiilelä, Hiltunen, Hollsten, Huunonen, Hykkäälä, Häikiö, Jern, Jokinen, Joukanen, Juntunen, Jussila, Järvinen, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kalavainen, Kalliokoski, Karjalainen, Karvonen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, E. Kilpi, A. Kinnunen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivunen, Kokkola, Korsbäck, Koskinen, Kuittinen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Kähönen, Käkelä, Lahtela, Larson, Leivo-Larsson, Lepistö, V. Leskinen, Lindqvist, Lukkarinen, Luostarinen, Luukka, Malkamäki, Manninen, Meinander, Meriläinen, M. Miettunen, Miikki, Muikku, Murto, Murtomaa, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Niemi, Niiranen, Niskala, Nordfors, Nordström, E. Nurminen, N. Nurminen, Nykänen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Peltonen, Pesonen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rankila, Rantala, Rantamaa, Rapio, Raunio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Ryhtä, Rytinki, Rytkönen, Ryömä, Rönkkö, Saalasti, Saari, Salmela-Järvinen, Sarjala, Seppi, A. Simonen, Soininen, Solla, Stenberg, Sukselainen, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Takki, Tanner, Tarkkanen, Tauriainen, Teir, Tiekso-Isaksson, Tikkaoja, Toivonen, Torvi, Turkka, Turunen, Törngren, Vennamo, Wickman, Vilhula, Virolainen, A. Wirtanen, V. Virtanen, Väisänen, Väyrynen, Väänänen, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Antila, Borg-Sundman, von Born, Hakala, Hallberg, Hamara, Heikkilä, Heitto, Hetemäki, Honkala, Huttunen, Häppölä, Ikonen, Innala, Junnila, Järnefelt, Kaitila, Kannisto, Koivisto, Kosola, Kullberg, Kyttä, Lampinen, Lappi-Seppälä, Lehtonen, Leikola, H. Miettunen, Niukkanen, Nuorsaari, Pohjala, Rauste, Saariaho, Salminen, Saura, Seppälä, Tenhiälä, Tervo, Tiitu, Tuurna, Wiherheimo, Virkki, J. Wirtanen ja Öhman.

„Tyhjää" äänestävät seuraavat edustajat: Leivonen ja Nevalainen.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Kaarna, Karvikko, S.-K. Kilpi, Kölli, P. Leskinen, Nikkola, Pasanen, Pekkala ja V. Simonen.

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 144 jaa- ja 44 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 9.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

2 momentti.

1) Äänestys ed. Wiherheimon 2) ehdotuksesta ed. Aition 2) ehdotusta vastaan.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Wiherheimon ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Wiherheimon ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Wiherheimon ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Wiherheimon ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku VIII Alukset sekä merenkulku- ja meritaisteluvälineet.

Keskustelu:

Ed. Wiherheimo: Herra puhemies! Ehdotan, että tämän luvun 1 momentille „Laivojen korjaus ja varustus" merkittäisiin lisäystä 20,000,000 markkaa ja viittaan ehdotukseni tueksi vastalauseeseen n:o XX.

Ed. Koivisto: Pyydän kannattaa ed. Wiherheimon tekemää ehdotusta.

Ed. Aitio: Herra puhemies! I vastalauseen mukaisesti ehdotan, että VIII luvun 1 momentilta vähennettäisiin 30,000,000 markkaa sekä saman luvun 3 momentilta 5,000,000 markkaa.

Ed. Rytkönen: Kannatan ed. Aition tekemiä molempia ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskuselussa on ed. Wiherheimo ed. Koiviston kannattamana viitaten XX vastalauseeseen ehdottanut, että 1 momentille lisättäisiin 20,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Wiherheimon ehdotukseksi. Ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa viitaten I vastalauseeseen, että 1 momentilta vähennettäisiin 30,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Aition 1) ehdotukseksi. Ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa edelleen, että 3 momentilta vähennettäisiin 5,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Aition 2) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Puhemies: Ed. Wiherheimon ehdotus ja ed. Aition 1) ehdotus ovat vastakkaisia. Niistä on äänestettävä ensin toisiaan vastaan ja voittanut asetetaan mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

1 momentti.

Äänestys ed. Wiherheimon ja ed. Aition 1) ehdotuksen välillä.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Wiherheimon ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition 1) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Koneäänestystä pyydetään.

Puhemies: Esitän vastattavaksi „jaa" tai „ei".

„Jaa" äänestävät seuraavat edustajat:

Ahmavaara, Aittoniemi, Antila, Borg-Sundman, von Born, Erkkilä, K. Eskola, Haapaniemi, Haapasalo, Hakala, Hakkila, Hallberg, Hamara, Hautala, Heikkilä, Heikura, Heitto, Heljas, Helle, Hetemäki, Hiilelä, Hollsten, Honkala, Huttunen, Huunonen, Hykkäälä, Häppölä, Ikonen, Innala, Jern, Joukanen, Jussila, Järnefelt, N. Kaasalainen, V. Kaasalainen, Kaitila, Kalliokoski, Kannisto, Karjalainen, Kauppi, Kekkonen, Kilpeläinen, T. Kinnunen, Kleemola, Koivisto, Kokkola, Koskinen, Kosola, Kuittinen, Kullberg, Kyttä, Kähönen, Käkelä, Lahtela, Lampinen, Lappi-Seppälä, Larson, Lehtonen, Leikola, Leivo-Larsson, Leivonen, Luostarinen, Luukka, Meinander, H. Miettunen, M. Miettunen, Miikki, Murtomaa, Niskala, Niukkanen, Nordfors, Nordström, Nuorsaari, E. Nurminen, Paasio, Pakkanen, Palovesi, Pohjala, Rankila, Rantamaa, Rauste, Ryhtä, Rytinki, Rönkkö, Saalasti, Saari, Saariaho, Salmela-Järvinen, Salminen, Sarjala, Saura, Seppälä, A. Simonen, Soininen, Solla, Sukselainen, Takki, Tanner, Tarkkanen, Teir, Tenhiälä, Tervo, Tiitu, Toivonen, Tuurna, Törngren, Vennamo, Wickman, Wiherheimo, Vilhula,

Virkki, Virolainen, J. Wirtanen, Väyrynen, Väänänen, Öhman, Östenson ja Österholm.

„Ei" äänestävät seuraavat edustajat:

Aaltonen, Ahonen, Aitio, Alanko, Antikainen, Friman, Haapanen, Heinonen, Henriksson, Hietanen, Häikiö, Jokinen, Junnila, Juntunen, Järvinen, Kalavainen, Karvonen, E. Kilpi, A. Kinnunen, Koivunen, Kujala, Kulovaara, Kuusinen, Lindqvist, Lukkarinen, Malkamäki, Manninen, Meriläinen, Murto, Mustonen, Myllymäki, Nederström-Lundén, Nevalainen, Niemi, Niiranen, N. Nurminen, Nykänen, Peltonen, Pesonen, Pessi, Prunnila, Puumalainen, Rapio, Raunio, Renfors, Riihimäki, Rosenberg, Rytkönen, Ryömä, Seppi, Stenberg, Sundman, Suominen, Sävelä, Tainio, Tauriainen, Tiekso-Isaksson, Tikkaoja, Torvi, Turkka, Turunen, A. Wirtanen, V. Virtanen ja Väisänen.

„Tyhjää" äänestävät seuraavat edustajat:

Brander-Wallin, V. Eskola, Hiltunen, Lepistö, V. Leskinen, Muikku ja Rantala.

Poissa äänestyksestä ovat seuraavat edustajat:

Kaarna, Karvikko, S.-K. Kilpi, Korsbäck, Kölli, P. Leskinen, Nikkola, Pasanen, Pekkala ja V. Simonen.

P u h e m i e s: Äänestyksessä on annettu 119 jaa- ja 63 ei-ääntä, 7 tyhjää; poissa 10.

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Wiherheimon ehdotuksen.

Äänestys ed. Wiherheimon ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Wiherheimon ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

P u h e m i e s: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

3 momentti.

Äänestys ed. Aition 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition 2) ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

P u h e m i e s: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku IX Ilmailu- ja insinööriteknilliset välineet.

Keskustelu:

Ed. W i h e r h e i m o: Herra puhemies! Viitaten XX vastalauseeseen ehdotan, että IX luvun 1 momentille „Ilmailuvälineiden kunnossapito ja uusinta" merkittäisiin lisäystä 20,000,000 markkaa.

Ed. H o n k a l a: Kannatan ed. Wiherheimon ehdotusta.

Ed. A i t i o: Herra puhemies! I vastalauseen mukaisesti ehdotan, että IX luvun 1 momentilta vähennettäisiin 65,000,000 markkaa. Saman luvun 2 momentilta 20,000,000 markkaa, 3 momentilta 5,000,000 markkaa, 4 momentilta 40,000,000 markkaa ja 5 momentilta 5,600,000 markkaa.

Ed. R y t k ö n e n: Kannatan ed. Aition tekemiä ehdotuksia.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s: Keskustelussa on ed. Wiherheimo ed. Honkalan kannattamana ehdottanut, että 1 momentille lisättäisiin 20,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Wiherheimon ehdotukseksi. Ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa, että 1 momentilta vähennettäisiin 65,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Aition 1) ehdotukseksi. Ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa, että 2 momentilta vähennettäisiin

20,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Aition 2) ehdotukseksi. Ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa edelleen, että 3 momentilta vähennettäisiin 5,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Aition 3) ehdotukseksi. Ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa, että 4 momentilta vähennettäisiin 40,000,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Aition 4) ehdotukseksi. Ja vihdoin ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottaa, että 5 momentilta vähennettäisiin 5,600,000 markkaa. Kutsun tätä ed. Aition 5) ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

P u h e m i e s: Ed. Wiherheimon ehdotus ja ed. Aition 1) ehdotus ovat vastakkaisia, joten niistä on äänestettävä vastakkain ja voittanut asetetaan mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätökset:

Äänestys ed. Wiherheimon ja ed. Aition 1) ehdotuksen välillä.

Joka tässä äänestyksessä hyväksyy ed. Wiherheimon ehdotuksen, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition 1) ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

P u h e m i e s: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt ed. Wiherheimon ehdotuksen.

Äänestys ed. Wiherheimon ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Wiherheimon ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

P u h e m i e s: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Aition 2) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition 2) ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

P u h e m i e s: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Aition 3) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition 3) ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

P u h e m i e s: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Aition 4) ehdotuksesta.

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition 4) ehdotus hyväksytty.

P u h e m i e s: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

P u h e m i e s: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Äänestys ed. Aition 5) ehdotuksesta

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa, on ed. Aition 5) ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „jaa"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Enemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Luku X Kiinteistöt ja luku XI Kuljetus- ja matkakustannukset, hyväksytään.

Luku XII Erinäiset määrärahat.

Keskustelu:

Ed. Aitio: I vastalauseen mukaisesti ehdotan, että Reserviupseeriliiton ja Reserviupseerilehden avustamismääräraha 400,000 mk vähennettäisiin XII luvun 6 momentilta.

Ed. Rytkönen: Kannatan ed. Aition tekemää ehdotusta.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Aitio ed. Rytkösen kannattamana ehdottanut, että 6 momentti hyväksyttäisiin I vastalauseen mukaisesti. Kutsun tätä ed. Aition ehdotukseksi.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Äänestys ja päätös:

Joka hyväksyy mietinnön, äänestää „jaa"; jos „ei" voittaa on ed. Aition ehdotus hyväksytty.

Puhemies: Kehoitan „ei"-äänestäjiä nousemaan seisoalleen.

Kun tämä on tapahtunut, toteaa

Puhemies: Vähemmistö.

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

10 Pl.

Yleiskeskustelu:

Puhemies: Asian käsittely keskeytetään.

Hallituksen esityksen n:o 57 siirto laki- ja talousvaliokuntaan.

Puhemies: Puhemiesneuvosto ehdottaa, että edellisessä istunnossa valtiovarainvaliokuntaan lähetetty hallituksen esitys n:o 57 laiksi maalaiskuntain kunnallishallinnosta ja kunnallishallituksesta kaupungissa annettujen asetusten muuttamisesta siirrettäisiin laki- ja talousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 13.

Täysistunto lopetetaan tiistaina 11 päivänä joulukuuta kello 2,33.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

E. H. I. Tammio.